Anötö ndê Yom Lêŋsêm Wakuc

Bugawac: Anötö ndê Yom Lêŋsêm Wakuc New Testament

Anötö ndê Yom Lêŋsêm Wakuc

Bugawac: Anötö ndê Yom Lêŋsêm Wakuc New Testament

copyright © 2013 Lutheran Bible Translators Australia

Language: Bugawac

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 Jun 2025 from source files dated 29 Jan 2022
1dcc5a6c-3c1e-54e8-aa77-af18a3782048

Contents

MATYU 1
MAK 41
LUK 66
JON 107
APOSEL 139
ROM 178
1 KORIN 197
2 KORIN 217
GALESIA 230
EPESAS 237
PILIPAI 244
KOLOSI 249
1 TESALONIKA 254
2 TESALONIKA 258
1 TIMOTI 261
2 TIMOTI 267
TAITUS 271
PILEMON 274
HIBRU 276
JEMS 291
1 PITA 296
2 PITA 302
1 JON 306
2 JON 311
3 JON 312
JUD 313
REVELESEN 315

Matyu
ndê ŋawaê ŋayham
Yom whê ŋawaê ŋayham dindec sa-ŋga

Matyu iŋ Yisu ndê ŋgacsêŋomi 12 si daŋ, ma iŋ ndê ŋaê daŋ bu Liwai (Mak 2:14). Têŋ ŋamata-ŋga iŋ kôm gweleŋ whiŋ gavman Rom-ŋga ma kôc mone takis-ŋga yêc lau Israel-ŋga. Ma tiŋambu Yisu kêgalêm iŋ sa ti ndê ŋgacsêŋom daŋ.

Matyu iŋ ŋgac Israel-ŋga, ma iŋ to ŋawaê ŋayham dindec gic iŋ dau ndê lau Israel-ŋga ŋawaê. Iŋ to tu bu whê sa bu Mesaya naŋ Anötö gic bata bu êŋkiŋ têŋ lau Israel-ŋga, naŋ Yisu dau. Matyu kôc yom daêsam yêc lau Israel si buku dabuŋ (naŋ dasam bu Yom Lêŋsêm Akwa) bu puc yom naŋ iŋ to pi Yisu, naŋ dôŋ, ma bu tôc asê bu yom hoŋ naŋ propet akwa-kwa sêto pi Mesaya dau, naŋ ŋandô sa pi Yisu. Ma Matyu to yom daêsam pi yom naŋ Yisu sôm ma kêdôhôŋ têŋ lau, ma pi gêŋ naŋ iŋ kôm.

Ŋawaê ŋayham dindec gic waê lau Israel-ŋga tawasê dom, magoc gic waê lau nom-ŋga hoŋ. Ŋahu bu Matyu to yom daêsam pi †Anötö ndê gôliŋ (kingdom), ma whê sa bu Anötö tac whiŋ bu lau hoŋ sêsôc iŋ ndê gôliŋ ŋapu, ma sêti iŋ ndê balêkoc. Tôm yom naŋ Yisu sôm têŋ lau Israel-ŋga, ma Matyu to yêc 4:17, naŋ yêc bocdec bu:

> Anötö ndê gôliŋ meŋ kêpiŋ su. Bocdinaŋ anem daôm kwi ma ahu mêtê sac siŋ.

Yisu ndê apai ŋadênaŋ
(Luk 3:22-38)

1 Yisu †Kilisi ndê apai si ŋadênaŋ dindec. Iŋ sa akêŋ Dawid ndê, ma Dawid sa akêŋ Abraham ndê.

2 Abraham ndê atu iŋ Aisak. Ma Aisak ndê atu iŋ Jakob. Jakob ndê atui †Juda ti iŋ ndê asidôwai.

3 Juda gêm Tama ma iŋlu sêkwê balê lu asê, naŋ Peres lu Sera. Peres ndê atu iŋ Hesron, ma Hesron ndê atu iŋ Ram.

4 Ram ndê atu iŋ Aminadab. Aminadab ndê atu iŋ Nason, ma Nason ndê atu iŋ Salmon.

5 Salmon gêm Rahab, ma iŋlu sêkwê Boas asê. Boas gêm Rut, ma iŋlu sêkwê Obed asê. Ma Obed iŋ Jessi damba.

6 Ma Jessi ndê atu iŋ Kiŋ Dawid.

Dawid gêm Betsiba, naŋ muŋŋga ti Uria ndê awhê, ma Dawid lu Betsiba sêkwê Solomon asê.

7 Solomon ndê atu iŋ Rehoboam. Ma Rehoboam ndê atu iŋ Abaisa. Abaisa ndê atu iŋ Asa.

8 Asa ndê atu Yehosapat, ma Yehosapat ndê atu iŋ Yehoram. Yehoram ndê atu iŋ Usiah.

9 Usiah ndê atu Yotam, ma Yotam ndê atu Ahas. Ahas ndê atu iŋ Hesekaya.

10 Hesekaya ndê atu iŋ Manase, ma Manase ndê atu Amon. Amon ndê atu iŋ Josaya.

11 Ma Josaya ndê atui, naŋ Yekonaya ti ndê asii. Têŋ Josaya ndê têm lau Babilon-ŋga sêŋgaho lau †Israelŋga su, ma sêkôc ŋac sa si sêndöc gameŋ apa Babilon-ŋga gitôm lau gapocwalô-ŋga.

12 Têŋ ndoc lau Israel-ŋga sêmbo gameŋ Babilon-ŋga, naŋ Yekonaya kwê Sealtial asê. Tiŋambu lau Israelŋga sêmbu akêŋ gameŋ Babilon-ŋga sêmeŋ, ma Sealtial kwê Serubabel asê.

13 Serubabel ndê atu iŋ Abiud, ma Abiud ndê atu Eliakim. Eliakim ndê atu iŋ Aso.

14 Ma Aso ndê atu Sadok. Sadok ndê atu iŋ Akim, ma Akim ndê atu iŋ Eliud.

15 Eliud ndê atu iŋ Eleasa, ma Eleasa ndê atu Matan. Matan ndê atu iŋ Jakob,

16 ma Jakob ndê atu iŋ Josep. Josep gêm Maria naŋ kôc Yisu, ŋgac naŋ sêsam bu Kilisi.

17 Bocdinaŋ, têŋ Abraham ndê têm ma meŋ têŋ Kiŋ Dawid ndê têm, Yisu ndê apaŋgaci 14 sêmbo. Ma têŋ Dawid ndê têm ma meŋ têŋ ndoc lau Israel-ŋga sêndöc Babilon, naŋ iŋ ndê apai 14 tiyham sêmbo. Ma têŋ ndoc lau Israel-ŋga sêndöc Babilon, e meŋ têŋ ndoc Maria kôc Kilisi, naŋ apai 14 tiyham sêmbo.

Yisu ndê dinda kôc iŋ

18 Yisu Kilisi dinda kôc iŋ ŋamiŋ dau dec. Ŋac sêhê iŋ dinda Maria têŋ Josep su, magoc iŋlu sêmbo sêwhiŋ dau dom, ma sêlic bu Maria daê. Iŋ daê akêŋ Ŋalau Dabuŋ ndê.

19 Josep, naŋ sêmasaŋ yom bu nem Maria, naŋ ŋgac gitêŋ, ma bu kôm iŋ maya sa dom, dec gauc gêm bu hu iŋ siŋ gelec.

20 Iŋ kôc gauc dinaŋ su, goc Pômdau ndê aŋela daŋ hoc dau asê têŋ iŋ ŋa mbê, ma sôm, “Josep, Dawid ndê apaŋgac, töc daôm dom bu kôc Maria sa ti am nem awhê, bu Ŋalau Dabuŋ dau kêŋ balêkoc naŋ mbo iŋ ŋatac ŋalôm.

21 Maria oc kôc balê daŋ, ma am oc sam iŋ ndê ŋaê bu †Yisu, ŋahu bu iŋ oc nem iŋ ndê lau si yêc ŋac si sac ŋagêyô.”

22 Gêŋ hoŋ dinaŋ hôc asê ma bocdinaŋ Pômdau ndê yom naŋ propet Aisaya hoc asê muŋ su, naŋ ŋandô sa. Iŋ hoc yom dau asê bocdec bu:

23 Alic su naŋ. Awhê akiŋ daŋ oc daê
e kôc balêkoc ŋgac daŋ, ma ŋac oc
sêsam iŋ ndê ŋaê bu Imanuel. *[Ais*
7:14]
(Ŋaê ‘Imanuel’ dau ŋahu bu ‘Anötö mbo
whiŋ yac.’)
24 Têŋ ndoc Josep tapo sa, naŋ iŋ kôm
gitôm Pômdau ndê aŋela gic atu iŋ, ma
kôc Maria sa meŋ mbo iŋ ndê andu ti iŋ
ndê awhê.
25 Iŋlu sêmbo sêwhiŋ dandi, magoc
Josep gic ahê Maria mbo e gitôm iŋ kôc
balêkoc dau su. Ma iŋ sam iŋ ndê ŋaê bu
Yisu.

2

Lau tigauc sêŋsalê Yisu

1 Yisu dinda kôc iŋ yêc malac Betlehem
yêc gameŋ Judia-ŋga, têŋ têm Kiŋ †Herod
gêm gôliŋ mbo. Tiŋambu lau apa ŋatô
sêhôc asê Jerusalem. Ŋac lau tigauc tu
sêŋyalê tata-ŋga, ma sêmeŋ akêŋ gameŋ
ac pi-ŋga.
2 Sêhôc asê ma sêndac, “Balêkoc naŋ bu
ti lau Israel si kiŋ, naŋ dinda kôc iŋ yêc
nde? Yac alic tata wakuc daŋ pô yac mba
gameŋ dec kêŋ puc yac bu iŋ hôc asê su.
Ma yac ameŋ bu atoc iŋ sa ti apôŋ haŋduc
têŋ iŋ.”
3 Ŋac si yom dinaŋ kôm Kiŋ Herod sö ma
gauc gêm yom daêsam. Ma lau Jerusalem-
ŋga hoŋ boc-dinaŋ.
4 Goc Herod kêgalêm lau Israel si
†dabuŋsiga atu-tu ti lau naŋ sêndôhôŋ
yomsu, naŋ sa sêpitigeŋ, ma ndac ŋac,
“Mac nem †Mesaya dinda oc kôc iŋ yêc
malac bocke?”
5 Ma sêô iŋ ndê yom ma sêsôm, “Iŋ dinda
oc kôc iŋ yêc malac Betlehem yêc gameŋ
Judia-ŋga. Propet akwa daŋ to yom pi iŋ
muŋ su bocdec bu:
6 O malac Betlehem yêc gameŋ naŋ
†Juda ndê toŋ sêwêkaiŋ. Malac atu-tu
hoŋ naŋ sêyêc Juda ndê gameŋ, naŋ
ŋadaŋ hôc gêlêc am su dom, ŋahu bu
gôliŋwaga naŋ oc sa yêc am, naŋ oc ti
ŋgac atu tu yob aneŋ lau Israel-ŋga.”
[Mai 5:2]
7 Herod ŋgô yom hoŋ dinaŋ su, ma kêŋ
ŋac sêsa si. Goc iŋ gic lau tigauc dinaŋ sa
tiyham gelec, ma kip yom sa yêc ŋac, bu
bêc bocke tata dau meŋ hôc asê ma ŋac
sêlic. Ŋac sic miŋ yom hoŋ têŋ iŋ su,
8 ma iŋ kêkiŋ ŋac bu sêtêŋ malac Betle-
hem sêndi, ma sôm têŋ ŋac, “Andi aŋsalê
balêkoc dau, ma têŋ ndoc mac atap iŋ sa,
naŋ goc ambu ameŋ akêŋ ŋawaê têŋ aö bu
aö dauŋ waloc, ma watoc iŋ sa.”
9 Lau dinaŋ sêŋgô Herod ndê yom su, ma
sêsa si. Ma tata naŋ sêlic su yêc ŋac si
gameŋ ac pi-ŋga, naŋ wê ŋac gi e kalhac
andu naŋ balêkoc yêc, naŋ ŋahô solop.
10 Ŋac sêlic tata dau dec kôm ŋac atac
ŋayham atu.
11 Sêsôc andu dau si, ma sêlic balêkoc lu
dinda Maria. Ma sêpôŋ haduc têŋ balêkoc
dau ma sêtoc iŋ sa. Goc ŋac sêkac si talhi
sa, ma sêkêŋ si awalauŋ naŋ ŋaôli atu-tu
têŋ iŋ kaiŋ gitôm gol, ma a ŋakwi ŋamalu
ti gêŋ ŋamalu ŋayham.
12 Têŋ ndoc dinaŋ Anötö kêŋ puc ŋac
ŋa mbê bu sêmbu sêtêŋ Herod sêndi dom.
Bocdinaŋ sêlhö sêsa seŋ daŋ dau-ŋga daŋ,
ma sêmbu sêtêŋ ŋac si gameŋ si.

Josep lu Maria ma Yisu sêsip Isip si

13 Têŋ têm lau tigauc dinaŋ sêhu ŋac siŋ
su, Pômdau ndê aŋela daŋ suŋ mbê têŋ
Josep ma sôm, “Herod kêsalê balê dau bu
ndic iŋ ndu. Bocdinaŋ tisa, ma kôc balê lu
dinda sa ma asip Isip andi. Ambo dinaŋ e
tôm aö wakêŋ puc mac.”
14 Josep ŋgô aŋela ndê yom su, goc tisa
têŋ ôbwêc dinaŋ ma kôc balê lu dinda sa,
ma sêsip Isip si.
15 Ma ŋac sêmbo gameŋ dinaŋ, e Herod
mbac ndu su. Ma ŋalêŋ dau dinaŋ dec
Pômdau ndê yom naŋ propet daŋ hoc asê
muŋ su, naŋ ŋandô sa. Yom dau bocdec
bu:
Aö kagalêm aneŋ atuŋgac sa akêŋ
gameŋ Isip-ŋga meŋ. *[Hos 11:1]*

Herod gic balêkoc dedec ndu

16 Têŋ ndoc Josep kôc Maria lu Yisu sa
sêsip Isip si, naŋ Herod hôŋ lau tigauc bu
sêkêŋ ŋawaê têŋ iŋ pi balê dau. Magoc
ŋac sêmeŋ dom, dec iŋ kêyalê bu ŋac
sêŋsau iŋ, ma iŋ tac ŋandê atu. Goc
kêkiŋ iŋ ndê lau siŋ-ŋga sêtêŋ Betlehem
si, ma sic balêkoc ŋgac dedec hoŋ ndu yêc
malac Betlehem, ma yêc gameŋ ŋamakê-
ŋga whiŋ. Iŋ tap ŋawaê sa su yêc lau
tigauc, pi bêc naŋ tata hôc asê ŋac-ŋga,
ma bocdinaŋ ŋac sic balêkoc ŋgac dedec
e gi tap ŋac naŋ si yala tilu, naŋ hoŋ ndu.
17 Ma tu dinaŋ-ŋga yom naŋ propet
Jeremaya to, naŋ ŋandô sa. Iŋ to yom
bocdec bu:
18 Lau sêtaŋ daŋgibo atu yêc malac
Rama.* Rakel ndê lau wakuc sêtaŋ
ŋac si balêkoc naŋ siŋga su. Ma lau
daŋ sêtôm bu sênem malô ŋac dom.
[Jer 31:15]

Josep kôc Yisu lu dinda sêmbu sêmeŋ

19 Tiŋambu Herod mbac ndu, ma yêc
Isip, Pômdau ndê aŋela hoc dau asê têŋ
Josep ŋa mbê,
20 ma sôm têŋ iŋ, “Tisa ma kôc balê lu
dinda sa, ma ambu atêŋ gameŋ Israel-ŋga

* **2:18** Rama - malac sauŋ daŋ naŋ yêc kêpiŋ Jerusalem.

andi. Lau naŋ sêkôm bu sêndic balê dau
ndu, naŋ hoŋ sêmbac ndu su.”
21 Goc Josep tisa, kôc balê lu dinda sa,
ma ŋac sêmbu sêtêŋ Israel si.
22 Tigeŋ Josep ŋgô bu Akelaus gêm gôliŋ
gameŋ Judia-ŋga ô damba Herod su, dec
töc dau bu mbu têŋ gameŋ Judia-ŋga ndi.
Ma Pômdau kêŋ puc iŋ ŋa mbê bu têŋ
gameŋ Galili-ŋga ndi.
23 Goc ŋac sêtêŋ Galili si, ma sêndöc
malac daŋ ŋaê Nasaret. Ma bocdinaŋ yom
naŋ propet akwa-kwa sêto muŋ su, naŋ
ŋandô sa pi Yisu. Ŋac sêto yom yêc bocdec
bu, “Lau oc sêsam iŋ bu ŋgac Nasaret-
ŋga.”

3

Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga kêmasaŋ Yisu ndê seŋ
(Mak 1:2-8; Luk 3:2-17)

1 Tiŋambu Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga hôc
asê gameŋ Judia-ŋga, ma gêm mêtê mbo
gameŋ sawa.
2 Iŋ sôm têŋ lau, “Anötö ndê gôliŋ meŋ
kêpiŋ su. Bocdinaŋ anem daôm kwi ma
ahu mêtê sac siŋ.”
3 Gêŋ dau kêkuc yom naŋ propet Aisaya
hoc asê muŋ su bocdec bu:
Ŋamalac daŋ ta yom mbo gameŋ sawa,
bocdec bu, ‘Amasaŋ Pômdau ndê seŋ
tisolop. Amasaŋ nem ŋalôm bu akôc
iŋ sa.’ *[Ais 40:3]*
4 Jon sôc ŋakwê naŋ sêmasaŋ ŋa
kamel ŋamliclhu, ma kic piŋkap yêc iŋ
ŋampêbalê. Ma iŋ gêŋ gêŋ bambaliŋ
gitôm wakô ma lêp.
5 Lau daêsam sêsa sêtêŋ Jon si. Ŋac lau
akêŋ malac atu Jerusalem ma malac hoŋ
yêc gameŋ Judia-ŋga, ma lau naŋ sêndöc
Bu Jordan ŋamakê.
6 Ŋac sêhoc si sac asê têŋ Jon, ma iŋ kêku
ŋac yêc Bu Jordan.
7 Ma lau †Palêsai ti lau †Sadiusi daêsam
sêsa sêtêŋ gameŋ naŋ Jon kêku lau mbo,
naŋ si. Têŋ ndoc Jon gêlic ŋac iŋ sôm ŋac
bocdec bu, “Mac mboc ŋatui mac! Tu sake-
ŋga mac alhö ameŋ? Mac akôc gauc pi
Anötö ndê tac ŋandê naŋ lau propet sêkêŋ
puc yac bu oc meŋ sa, dec gauc gêm bu
ameŋ ma aliŋ saŋgu ŋambwa, a?
8 Aŋgô! Akôm mêtê ŋayham naŋ tôc asê
bu mac am daôm kwi yomandô.
9 Ma asôm têŋ daôm dom bu, ‘Abraham
apai yac, ma tu dinaŋ-ŋga Anötö oc kôc
yac sa.’ Aö wasôm têŋ mac bu Anötö gitôm
bu nem hoc hoŋ dindec kwi sêti Abraham
ndê atui sêô mac.
10 A hoŋ naŋ sem ŋandô ŋayham dom,
naŋ kwahic dec Anötö kêŋ ki ŋamata têŋ
ŋawakac, ma iŋ oc lêŋ su ma tuc pi ya ndi.
11 “Aö wasôm têŋ mac hoŋ bu ŋgac daŋ
oc meŋ êŋkuc aö, naŋ ndê ŋaclai hôc gêlêc
aneŋ su. Aö ŋgac ŋambwa, gitôm dom
bu wati iŋ ndê ŋgac akiŋ tu wakeŋ iŋ
ndê atapa-ŋga. Aö dec kaku mac ŋa bu
ŋambwa, naŋ tôc asê bu mac am daôm
kwi su. Tigeŋ iŋ ŋgac dau oc êŋku mac
ŋa Ŋalau Dabuŋ ti ya.
12 Iŋ meŋ bu êŋsahê lau, gitôm ŋgac
naŋ whê wit ŋandô ti ŋapa kôc, goc gic
ŋandô sa sôc andu gêŋ ŋandô-ŋga gi, ma
tuc ŋapa sip ya naŋ sa ŋapaŋ, naŋ gi.”

Jon kêku Yisu
(Mak 1:9-11; Luk 3:21-22; Jon 1:32-34)

13 Têŋ dinaŋ Yisu meŋ akêŋ gameŋ Galili-
ŋga ma hôc asê Jon yêc Bu Jordan. Iŋ tac
whiŋ bu Jon êŋku iŋ.
14 Magoc Jon gic yao dau têŋ iŋ ma sôm,
“Am bu êmku aö, oc ŋayham. Bocke dec
am sôm bu aö waŋku am?”
15 Tigeŋ Yisu ô Jon ndê yom ma sôm,
“Am tec dom. Kwahic dec am êmku aö,
bu taŋkuc lêŋ solop naŋ Anötö kêmasaŋ
gwanaŋ su.” Yisu sôm su ma Jon gôlôc bu
êŋku iŋ.
16 Yisu gêliŋ saŋgu su ma pi akêŋ bu
meŋ. Ma undambê kac sa, ma iŋ gêlic
Anötö ndê Ŋalau sip meŋ gitôm balusi ma
sac iŋ ŋahô.
17 Ma awha daŋ sa akêŋ undambê, naŋ
sôm bu, “Aö Atuŋgac atac whiŋ-ŋga dau
dindec. Aö gatisambuc iŋ ŋandô.”

4

Sadaŋ kêtôm Yisu
(Mak 1:12-13; Luk 4:1-13)

1 Tiŋambu Ŋalau Dabuŋ wê Yisu sa
gameŋ sawa gi, bu †Sadaŋ êntôm iŋ.
2 Yisu gêŋ gêŋ daŋ dom tôm acsalô 40 ma
ôbwêc 40, ma tiŋambu gêŋ yô iŋ ŋandô.
3 Ma têŋ dinaŋ Sadaŋ hôc asê iŋ ma sôm
têŋ iŋ, “Am Anötö ndê Atu, a? Bocdinaŋ
sôm têŋ hoc dindec bu sênem dau kwi ti
gêŋ daneŋ-ŋga.”
4 Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Mba! Sêto
Anötö ndê yom yêc bocdec bu, ‘*Gêŋ daneŋ-
ŋga ŋambwa kêŋ lau sêndöc tali dom. Ŋac
daŋga wambu yom hoŋ naŋ Anötö sôm, dec
ŋac oc sêndöc tali.’* ”
5 Goc Sadaŋ kôc iŋ sa pi malac dabuŋ
Jerusalem gi, ma kêŋ iŋ kalhac †lôm dabuŋ
ŋapoc lôlôc.
6 Ma sôm têŋ iŋ, “Am Anötö ndê Atu, a?
Bocdinaŋ pwê sip ndi. Am oc tisac dom,
bu sêto yom yêc bocdec bu, *‘Pômdau oc
êŋkiŋ ndê aŋela bu sêyob am, ma sêpê am
sa lôlôc bu am tiŋ gahim pi hoc daŋ dom.’*
”
7 Magoc Yisu sôm têŋ iŋ, “Mba! Sêto
yom daŋ tiyham yêc bocdec bu, *‘Êmsahê
Pômdau am nem Anötö dom.’* ”

8 Goc Sadaŋ kôc iŋ sa, ma lu sêpi lôc
baliŋ daŋ si. Ma gameŋ hoŋ naŋ kiŋ nom-
ŋga sem gôliŋ, ma kiŋ dau si awa ti gêŋ
ŋayham-ŋayham hoŋ, naŋ Sadaŋ tôc têŋ
Yisu.
9 Ma sôm, “Am bu pôŋ hamduc têŋ aö
ma nem akiŋ aö, goc wakêŋ gêŋ hoŋ dec
sip am amam.”
10 Magoc Yisu sôm têŋ iŋ, “Mba, Sadaŋ!
Am kôc daôm sa ndi! Sêto yom yêc bocdec
bu, *‘Pôŋ hamduc têŋ Pômdau am nem
Anötö, ma nem akiŋ iŋ tawasê.’ ”*
11 Têŋ dinaŋ Sadaŋ hu iŋ siŋ, ma aŋela
sêmeŋ ma sem akiŋ iŋ.

Yisu gic hu ndê gweleŋ

12 Tiŋambu †Herod kêkiŋ ndê lau siŋ-
ŋga si ma sêkôc Jon dôŋ, ma sêkêŋ iŋ ndöc
gapocwalô. Ma têŋ ndoc Yisu ŋgô ŋawaê,
goc iŋ mbu têŋ gameŋ Galili-ŋga gi.
13 Iŋ gi ndöc malac Nasaret dom, magoc
iŋ gi ndöc Kapenaom, malac naŋ yêc kêpiŋ
Bugictoŋ Galili-ŋga. Muŋ-ŋga andô †Jakob
ndê atu lu, Sebulun lu Naptali sêwêkaiŋ
nom yêc gameŋ dinaŋ.
14 Ŋalêŋ dinaŋ yom naŋ propet Aisaya
to muŋ su, naŋ ŋandô sa. Yom dau bocdec
bu:
15-16 Ŋawê atu daŋ meŋ pô lau naŋ
sêndöc Sebulun lu Naptali si gameŋ
naŋ yêc kêpiŋ bugictoŋ, ma yêc Bu
Jordan ŋamakê. Gameŋ Galili-ŋga
dinaŋ sêsam bu lau apa si gameŋ, ma
lau naŋ sêndöc dinaŋ, naŋ sêmbo tôm
lau naŋ ŋasec atu kôm ŋac ahuc, ma
tôm lau naŋ sêmpiŋ bu sêmbac ndu.
Magoc kwahic dec sêlic ŋawê atu su.
[Ais 9:1-2]
17 Têŋ ndoc dinaŋ Yisu gic hu ndê gweleŋ
nem mêtê lau-ŋga, ma iŋ hoc yom asê têŋ
lau bocdec bu, “Anötö ndê gôliŋ meŋ kêpiŋ
su. Bocdinaŋ anem daôm kwi, ma ahu
mêtê sac siŋ.”

Yisu mbwêc lau hale tu sêŋkuc iŋ-ŋga
(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11; Jon 1:35-42)

18 Têŋ bêc daŋ Yisu kêsêlêŋ mbo Bugic-
toŋ Galili-ŋga ŋamakê. Ma iŋ gêlic Saimon
naŋ ndê ŋaê daŋ Pita, lu asi Andru. Iŋlu
sêkêŋ wasaŋ sêmbo, bu iŋlu ŋgac sêkôc
i-ŋga lu.
19 Goc Yisu sôm têŋ iŋlu, “Amlu ameŋ
aŋkuc aö, ma aö wakêŋ amlu ahê ŋamalac
sêmeŋ sêŋkuc aö, tôm naŋ kwahic dec
amlu ahê i.”
20 Ma ŋagahô iŋlu sêtec si wasaŋ yêc,
ma sêŋkuc iŋ.
21 Sêŋsêlêŋ si, ma Yisu gêlic Sebedi ndê
atu lu, naŋ Jems lu Jon. Sêndöc waŋ
sêwhiŋ damba Sebedi, ma sêpô si wasaŋ
kic sêmbo. Yisu mbwêc iŋlu bu sêmeŋ
sêŋkuc iŋ,
22 ma ŋagahô iŋlu sêhu damba ti waŋ
siŋ, ma sêŋkuc Yisu.

Yisu gêm lau gêmbac sa

23 Dinaŋ su, goc Yisu kêsêlêŋ golom-
golom malac yêc gameŋ Galili-ŋga. Iŋ
kêdôhôŋ lau mbo †lôm wê-ŋga, ma gêm
mêtê ŋawaê ŋayham pi Anötö ndê gôliŋ.
Ma iŋ kôm lau ti gêmbac tidau-tidau hoŋ
ŋayham sa.
24 Ŋawaê pi gêŋ dau gêm gameŋ Siria-
ŋga hoŋ ahuc, ma tu dinaŋ-ŋga lau sêkôc
ŋac si lau gêmbac hoŋ sêtêŋ Yisu si, ma
iŋ kôm ŋac ŋayham sa. Lau naŋ sêhôc
ŋandê atu, lau ti ŋalau sac, lau bôliŋ, ma
lau deŋdeŋ ti mboloctê, lau ti ŋawapac
hoŋ dinaŋ iŋ gêm ŋac sa.
25 Ma lau daêsam sêsa si ma sêŋkuc
iŋ. Ŋatô sêmeŋ akêŋ gameŋ Galili-ŋga,
ma ŋatô akêŋ gameŋ Dekapolis-ŋga.* Ma
ŋatô sêmeŋ akêŋ malac Jerusalem ma
malac hoŋ yêc gameŋ Judia-ŋga, ma ŋatô
sêmeŋ akêŋ Bu Jordan ŋadaŋga.

5

Yisu gêm mêtê mbo lôc
(Luk 6:20-23)

1 Têŋ bêc daŋ Yisu gêlic bu lau daêsam
sêŋkuc iŋ, goc pi lôc daŋ gi. Iŋ ndöc sic,
ma iŋ ndê †sêŋomi sêtigasuc iŋ.
2 Ma iŋ gic hu kêdôhôŋ ŋac ma sôm,
3 “Anötö ndê mwasiŋ gic waê lau naŋ
sêŋgwiniŋ dau yêc iŋ aŋgô-ŋga. Iŋ
gêlic ŋayham bu kôc ŋac sa sêmbo iŋ
ndê gôliŋ ŋapu.
4 Anötö ndê mwasiŋ gic waê lau naŋ
sêndöc ti ŋalôm ŋawapac. Iŋ oc kôm
ŋac si ŋalôm timalô.
5 Anötö ndê mwasiŋ gic waê lau ti
lêŋ malô ma yom malô. Bu ŋac oc
sêwêkaiŋ gameŋ nom-ŋga sambob.
6 Anötö ndê mwasiŋ gic waê lau naŋ atac
whiŋ ndu andô bu sêsa lêŋ gitêŋ eŋ.
Iŋ oc nem ŋac sa sêti lau gitêŋ ŋandô.
7 Anötö ndê mwasiŋ gic waê lau naŋ
tawalô lau. Iŋ oc tawalô ŋac.
8 Anötö ndê mwasiŋ gic waê lau ti ŋalôm
ŋawasi. Ŋac oc sêlic Anötö.
9 Anötö ndê mwasiŋ gic waê lau naŋ
sêŋsalê lêŋ tu sêmbo ti yom malô-ŋga.
Iŋ oc sam ŋac bu iŋ dau atui awhê ma
ŋgac.
10 Anötö ndê mwasiŋ gic waê lau naŋ
sêtap kisa sa tu sêsa Anötö ndê lêŋ
gitêŋ-ŋga. Iŋ gêlic ŋayham bu kôc
ŋac sa sêmbo iŋ ndê gôliŋ ŋapu.

* **4:25** Dekapolis - ŋaê dinaŋ danem kwi bu ‘malac amaŋlu.’ Malac amaŋlu dinaŋ sêyêc Bugictoŋ Galili-ŋga ŋagameŋ têŋ ac pi-ŋga.

11 “Têŋ ndoc lau sêkêŋ kisa mac ma sêpu
mac ti sêŋgôliŋ yom sac daêsam pi mac tu
mac aŋkuc aö-ŋga, naŋ ahêgo daôm dom.
Bu Anötö oc êmwasiŋ mac.
12 Atac ŋayham ma atisambuc, bu Anötö
oc kêŋ ŋaôli ŋayham têŋ mac yêc un-
dambê. Ma gauc nem bu ŋalêŋ tigeŋ,
lau sêkêŋ kisa Anötö ndê lau propet naŋ
sêmbo muŋ su.”

Anötö ndê lau sêtôm gwêc so ma sêtôm ŋawê

13 Ma Yisu sôm, “Dakêŋ gwêc so sip gêŋ
daneŋ-ŋga bu dakôm gêŋ dau ŋayham.
Ma mac ambo lau nom-ŋga ŋalôm atôm
gwêc so. Tigeŋ gwêc so bu ŋamakic niŋga,
oc dakôm ŋamakic sa tiyham ŋalêŋ nde?
Iŋ tisac su, ma tambaliŋ siŋ niŋga, ma lau
sêkwê dôŋ.
14 “Ma mac ambo nom atôm ŋawê bu pô
gameŋ. Malac daŋ bu yêc lôc, oc tôm dom
bu siŋ dau kwi.
15 Ma têŋ ndoc datuŋ lam asê, oc
taŋgatöc ŋa suc ahuc dom. Taŋkiŋ sa bu
ŋawê pô gameŋ hoŋ.
16 Bocdinaŋ, akôm mêtê ŋayham yêc
lau hoŋ aŋgô-ŋga, naŋ gitôm mac nem
ŋawê bu pô gameŋ. Ma lau oc sêlic mac
nem mêtê ŋayham, ma sêmpiŋ Damam
undambê-ŋga.”

Yisu sôm yom pi yomsu ma propet si yom

17 “Gauc nem dom bu aö gameŋ tu waseŋ
Anötö ndê yom naŋ Moses ti lau propet
sêto yêc, naŋ su-ŋga. Aö gameŋ tu waseŋ
su-ŋga dom, tigeŋ tu wakôm yom dau
ŋandô sa-ŋga.
18 Yomandô, aö wasôm têŋ mac bu
undambê ti nom bu niŋga, magoc yom
ŋalhô sauŋ daŋ oc niŋga yêc yomsu dom
e aö dauŋ wandic dabiŋ gêŋ hoŋ.
19 Asa naŋ kêgilì yomsu naŋ hêganôŋ
gêŋ sauŋ andô daŋ, me kêdôhôŋ lau
ŋatô bu sêkôm bocdinaŋ, naŋ ti ŋamalac
waêmba yêc Anötö ndê gôliŋ ŋapu. Magoc
asa naŋ daŋga wambu Anötö ndê yomsu,
ma kêdôhôŋ lau ŋatô bu sêkôm bocdinaŋ,
naŋ ti ŋamalac tiwaê yêc Anötö ndê gôliŋ
ŋapu.
20 Aŋgô! Lau Palêsai ti †kêdôhôŋ-waga
yomsu-ŋga sêŋsahê ŋaŋga bu sêti lau
gitêŋ, tigeŋ aö wasôm têŋ mac, bu mac bu
ati lau gitêŋ ahôc gêlêc ŋac dom, dec oc
tôm dom bu mac ambo Anötö ndê gôliŋ
ŋapu.”

Yomsu dandic ŋamalac ndu-ŋga ŋahu

21 Ma Yisu sôm têŋ ŋac, “Mac aŋyalê
yom naŋ Anötö kêŋ têŋ abaŋi bocdec bu,
‘*Ndic ŋamalac ndu dom.*’ Ma ‘Asa naŋ bu
ndic ŋamalac ndu, naŋ oc tap ŋagêyô sa.’
22 Tigeŋ kwahic dec aö wasôm têŋ mac,
bu asa naŋ tac ŋandê têŋ ŋamalac daŋ,
naŋ oc tap ŋagêyô sa gitôm iŋ naŋ gic
ŋamalac ndu. Ma mac nem ŋagôliŋ daŋ
sôm bu lau atu-tu sêmatôc ŋamalac naŋ
sam ndê asidôwa bu ŋamalac gauc mbasi-
ŋga. Magoc aö wasôm têŋ mac, bu asa
naŋ sôm yom kaiŋ dinaŋ, naŋ gitôm bu tap
ŋagêyô lambwam-ŋga sa.
23 “Bocdinaŋ têŋ ndoc am bu lic om ma
bu kêŋ nem da têŋ Anötö, ma bu gauc nem
yom daŋ yêc amlu ŋamalac daŋ ŋasawa,
24 naŋ goc hu nem da siŋ yêc alta
ŋamakê ma sa ndi tap ŋamalac dau sa.
Gêŋ ŋamata-ŋga amlu amasaŋ yom naŋ
yêc amlu ŋasawa, goc mbu ndi ma kêŋ
nem da têŋ Anötö.
25 “Ma am nem tôp bu yêc ŋamalac daŋ,
ma iŋ bu wê am têŋ ŋgac êmatôc yom-
ŋga ndi, naŋ êmasaŋ yom têŋ iŋ ŋagahô,
têŋ ndoc amlu aŋsêlêŋ ambo seŋ. Ma
bocdinaŋ ŋgac dau oc kêŋ am têŋ ŋgac
êmatôc yom-ŋga dom. Bu mba, mboe
ŋgac êmatôc yom-ŋga oc kêŋ am têŋ ŋgac
yob gapocwalô-ŋga, ma iŋ êmbaliŋ am sôc
gapoc-walô ndi.
26 Aö wasôm yom ŋandô têŋ am, am oc
ndöc gapocwalô ŋapaŋ e am ndic nem tôp
hoŋ pacndê.”

Yomsu mockaiŋ-ŋga ŋahu

27 “Ma mac aŋyalê yom naŋ Moses to
bocdec bu, ‘*Kôm gêŋ mockaiŋ-ŋga dom.*’
28 Tigeŋ kwahic dec aö wasôm têŋ mac,
ŋgac daŋ bu tahê awhê daŋ e ŋalôm
ŋagalac, naŋ gitôm iŋ kôm mêtê mockaiŋ-
ŋga têŋ iŋ su, yêc iŋ ndê ŋalôm.
29 “Am tanôm daŋga bu hê am têŋ sac,
goc kip tanôm dinaŋ sa ma êmbaliŋ niŋga.
Am tanôm daŋ bu niŋga, naŋ hôc gêlêc am
tanôm lu yêc ma hê am bu kôm sac, ma
tiŋambu Anötö kêŋ am sip ya lambwam-
ŋga ti ŋamlic sambuc ndi.
30 Ma amam daŋga bu tim am, goc tim
kic ma êmbaliŋ niŋga. Amam daŋ bu
niŋga, naŋ hôc gêlêc am mbo ti amam
lu-lu ma kôm sac su, ma tiŋambu sip ya
lambwam-ŋga ti ŋamlic sambuc ndi.”

Awhê lu ŋgac sêhu dau siŋ dom

31 “Ma Moses to yom daŋ bocdec bu,
‘*Ŋgac daŋ naŋ gauc gêm bu hu nawhê siŋ,
naŋ kêŋ bapia sêhu dau siŋ-ŋga têŋ nawhê,
goc hu iŋ siŋ.*’
32 Tigeŋ aö wasôm têŋ mac, bu yom tigeŋ
yêc bu ŋgac hu iŋ nawhê siŋ, naŋ awhê
dau kôm mêtê mockaiŋ-ŋga whiŋ ŋgac
daŋ. Ŋgac daŋ bu hu nawhê siŋ ŋambwa,
naŋ kôm iŋ ti awhê mockaiŋ-ŋga. Ma

ŋgac wakuc daŋ bu nem awhê dau, naŋ
kôm mêtê mockaiŋ-ŋga* whiŋ.”

Dasôm yom tidôŋ goc dakôm ŋandô sa

33 “Mac aŋyalê yom daŋ tiyham naŋ
Anötö kêŋ têŋ abaŋi bocdec bu, *‘Yom bocke*
naŋ mac amatiŋ tidôŋ, naŋ akôm popoc
dom,’ ma *‘Yom naŋ mac bu apuc dôŋ bu*
yomandô yêc Pômdau aŋgô-ŋga, naŋ akôm
ŋandô sa.’

34-35 Magoc aö wasôm têŋ mac, bu asôm
yom daŋ tu apuc nem yom dôŋ-ŋga dom.
Asôm yom pi undambê me pi nom tu bu
apuc nem yom dôŋ-ŋga dom, ŋahu bu
Anötö iŋ undambê ti nom ŋadau. Ma
asôm yom pi Jerusalem dom, bu Anötö
kêyaliŋ malac dau sa ti iŋ ndê kiŋ atu ndê
malac.

36 Ma asôm yom pi nem ŋagôlôŋ dom,
bu mac atôm dom bu akôm nem kêclauŋ
daŋ tisêp me tiyec.

37 Asa bu lôc bu kôm gêŋ daŋ, naŋ sôm
‘Aêc, aö wakôm,’ ma bu kôm dom goc
sôm, ‘Mba, aö wakôm.’ Yom ŋatô
bocke naŋ mac asôm tu apuc yom dau dôŋ-
ŋga, naŋ meŋ akêŋ Sadaŋ ndê.”

Daô sac naŋ sêkôm têŋ yac, naŋ dom

38 “Ma mac aŋyalê yom naŋ Moses to
bocdec bu, *‘Ŋamalac daŋ bu ndic am*
tanôm tisac, naŋ ndic iŋ ndê ô. Ma asa naŋ
tuc nem ŋalhôm daŋ dulu, naŋ tuc iŋ ndê
dulu ô.’

39 Tigeŋ aö wasôm têŋ mac bu akôm
mêtê sac ô mêtê sac naŋ lau sêkôm têŋ
mac, naŋ dom. Daŋ bu tap am sip alim
andô daŋga, naŋ kêŋ daŋga bu iŋ ndic
whiŋ.

40 Ma ŋgac daŋ bu wê am têŋ lau
sêmatôc yom-ŋga, ma iŋ tac whiŋ bu am
nemlhi iŋ ŋa am nem gêŋ sauŋ daŋ, goc
kêŋ nem gêŋ atu têŋ iŋ whiŋ.

41 Ma lau †Rom-ŋga si ŋgac siŋ-ŋga daŋ
bu kac yom am bu hoŋ iŋ ndê wapa seŋ
ŋasawa apê, goc hoŋ wapa dau êmsêlêŋ
seŋ ŋasawa baliŋ whiŋ iŋ ndi.

42 Êmgamiŋ nem gêŋ têŋ lau naŋ sêteŋ
gêŋ têŋ am, naŋ dom, ma daŋ bu ndac
am bu nem iŋ sa ŋa gêŋ daŋ, naŋ puc
dômwêm iŋ dom.”

Atac whiŋ nem ŋacyo
(Luk 6:27-36)

43 “Ma mac aŋyalê yom naŋ Moses to
bocdec bu, *‘Atac whiŋ nem lau meŋpaŋ am-*
ŋga,’ ma yom naŋ lau sêsôm bocdec bu,
‘Atac tec nem ŋacyo.’

44 Tigeŋ aö wasôm têŋ mac bu atac whiŋ
nem ŋacyo, ma ateŋ mbec tu lau naŋ
sêkêŋ kisa mac-ŋga.

45 Mac bu akôm boc-dinaŋ, goc Damam
undambê-ŋga oc sam mac bu iŋ atui awhê
ma ŋgac. Iŋ dau kêŋ ndê ac pi pô lau sac
ti lau ŋayham, ma kêŋ u gic lau gitêŋ ti lau
naŋ sêsa lêŋ giso.

46 Lau sac ma lau naŋ sêkôc takis-ŋga
atac whiŋ lau naŋ atac whiŋ ŋac, ma sêtec
lau naŋ sêtec ŋac. Mac bu aŋkuc ŋac si
mêtê, dec tu sake-ŋga Anötö oc lic mac
ŋayham?

47 Lau sambuc sêtoc dau si asidôwai sa,
magoc sêtec lau ŋatô. Bocdinaŋ mac bu
atoc nem asidôwai tawasê sa, dec tu sake-
ŋga Anötö oc lic mac ŋayham hôc gêlêc
lau sambuc?

48 Akôc gauc pi yom hoŋ dinaŋ, ma akôm
mêtê solop eŋ, tôm Damam undambê-ŋga
ndê mêtê.”

6

Yom pi sakiŋ gitêŋ ŋatô

1 Ma Yisu gic têku yom ma sôm, “Ayob
daôm bu akôm nem sakiŋ anem akiŋ
Anötö-ŋga tu bu lau sêlic e sêmpiŋ mac-
ŋga dom. Mac bu akôm tu bu lau sêmpiŋ
mac-ŋga, oc atap nem ŋaôli daŋ sa yêc
Damam undambê-ŋga dom.”

Mêtê dakêŋ gêŋ têŋ lau-ŋga

2 “Bocdinaŋ têŋ ndoc am bu nem lau
ŋalôm sawa sa, naŋ goc sêc gêŋ dau ahuc.
Ndic dahuc taŋ bu kêŋ puc lau dom. †Lau
sêtim yom lau-ŋga naŋ sêtoc dau sa, naŋ
sêkôm bocdinaŋ yêc lôm wê-ŋga ti malac
lôm, bu lau sêlic e sêmpiŋ ŋac. Yomandô
aö wasôm têŋ mac bu lau si sêmpiŋ ŋac,
dinaŋ ti ŋac si ŋaôli sambuc naŋ sêkôc sa
su.

3 Tigeŋ têŋ ndoc am bu kêŋ gêŋ têŋ lau
ŋalôm sawa, naŋ siŋ ma kêŋ gelec têŋ ŋac,
ma yob bu lau daŋ sêŋgô ŋayom dom.

4 Bocdinaŋ am nem mêtê kôm yác lau-
ŋga oc yêc siŋ dau. Ma Damam naŋ gêlic
gêŋ naŋ yêc siŋ, naŋ oc kêŋ ŋaôli têŋ am.”

Mêtê dateŋ mbec-ŋga
(Luk 11:2-4, 9-13)

5 “Ma têŋ ndoc am bu teŋ mbec, naŋ teŋ
tôm lau sêtim yom lau-ŋga dom. Ŋac atac
whiŋ bu sêteŋ mbec sêlhac lôm wê-ŋga
ti seŋ ŋamakê, tu bu lau sêlic ma sêmpiŋ
ŋac-ŋga. Yomandô aö wasôm têŋ mac bu

* **5:32** Lau ŋatô gauc gêm bu yom dau ŋahu bocdec. Ŋgac daŋ bu hu ndê nawhê siŋ ŋambwa, ma awhê dau bu mbo tawasê, dec lau ŋatô oc gauc nem bu iŋ nakweŋ hu iŋ siŋ tu iŋ kôm mêtê mockaiŋ-ŋga whiŋ ŋgac daŋ, ma bocdinaŋ ŋac oc sêlic iŋ tôm awhê mockaiŋ-ŋga. Ma lau ŋatô gauc gêm bu yom dau ŋahu bocdec. Têŋ ndoc awhê dinaŋ nakweŋ hu iŋ siŋ, goc iŋ oc nem ŋgac wakuc. Tigeŋ Anötö gêlic bu iŋ nakweŋ hu iŋ siŋ ŋambwa, dec iŋlu si yom sênem dau-ŋga gacgeŋ yêc. Bocdinaŋ awhê dau lu nakweŋ wakuc sêkôm mêtê mockaiŋ-ŋga yêc Anötö aŋgô-ŋga.

lau si sêmpiŋ ŋac, dinaŋ ti ŋac si ŋaôli
sambuc naŋ sêkôc sa su.
6 Têŋ têm am bu teŋ mbec, naŋ goc sôc
nem andu ŋalôm ma sêc gatam ahuc, ma
teŋ mbec têŋ Damam yêc malam naŋ lau
daŋ sêlic dom. Ma Damam naŋ kêyalê gêŋ
naŋ yêc siŋ dau, naŋ oc kêŋ ŋaôli têŋ am.
7 "Ma têŋ têm mac bu ateŋ mbec, naŋ
ateŋ mbec baliŋ tôm lau sambuc dom. Ŋac
gauc gêm bu mbec dau oc ŋandô sa tu ŋac
si yom ŋalhô daêsam-ŋga.
8 Aŋkuc ŋac si gêbôm dom, bu Damam
kêyalê gwanaŋ su, gêŋ naŋ mac apônda.
9 Bocdinaŋ ateŋ mbec bocdec bu:
Damaŋ, am naŋ mbo undambê. Am
nem ŋaê lau sênem dabuŋ maŋ.
10 Mweŋ ti lau hoŋ si Pômdau. Kêŋ lau
daŋga wambu nem yom ŋapep yêc
nom, gitôm yêc undambê.
11 Kêŋ yac mba gö têŋ ac dindec.
12 Suc yac mba sac ŋatôp kwi, tôm yac
asuc lau naŋ sêkôm sac têŋ yac, naŋ si
sac ŋatôp kwi.
13 Yob yac têŋ lêtôm bu tap yac sa dom,
ma têŋ ŋgac sac Sadaŋ bu kôm yac
ŋayom dom.
14 Mac bu asuc lau naŋ sêkôm sac têŋ
mac, naŋ si sac kwi, goc Damam undambê-
ŋga oc suc mac nem kwi bocdinaŋ.
15 Magoc mac bu asuc lau si sac kwi
dom, dec Damam oc suc mac nem kwi dom
bocdinaŋ."

Mêtê dahu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ tu danem akiŋ Anötö-ŋga

16 "Ma têŋ têm mac bu ahu gêŋ daneŋ-
ŋga siŋ tu anem akiŋ Anötö-ŋga, naŋ
akôm aŋôm andô masiŋ-masiŋ tôm lau
sêtim yom lau-ŋga sêkôm, naŋ dom. Lau
dinaŋ sêkôm aŋgô andô tisac, bu lau sêlic
ma sêŋyalê bu ŋac sêhu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ
ma tu dinaŋ-ŋga sêmpiŋ ŋac. Yomandô
aö wasôm têŋ mac bu lau si sêmpiŋ ŋac,
dinaŋ ti ŋac si ŋaôli sambuc naŋ sêkôc sa
su.
17 Bocdinaŋ têŋ têm mac ahu gêŋ daneŋ-
ŋga siŋ tu anem akiŋ Anötö-ŋga, naŋ aliŋ
bu ma amasaŋ daôm ŋapep.
18 Ma ŋalêŋ dinaŋ lau daŋ oc sêŋyalê
dom bu mac ahu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ. Tigeŋ
mac nem Damam naŋ mbo siŋ dau, naŋ
kêyalê gêŋ hoŋ naŋ yêc siŋ dau, ma
bocdinaŋ oc kêŋ nem ŋaôli têŋ mac."

Taŋsalê awa ŋandô undambê-ŋga (Luk 12:33-34)

19 Ma Yisu sôm, "Andic nem awa ti wapa
sa lhac nom dom, bu sop oc neŋ, ma u oc
nôm gêŋ dau tibalê, ma lau kaŋ oc sênem
kaŋ sa.
20 Apo gêŋ undambê-ŋga sa ti nem awa
ŋandô, ma sop ti u oc seŋ su dom, ma
gitôm dom bu lau kaŋ sêsôc sêndi bu
sênem kaŋ.
21 Aö gasôm yom dinaŋ, ŋahu bu gameŋ
bocke naŋ mac nem awa yêc, naŋ mac
nem ŋalôm ti gauc oc sap dôŋ ŋapaŋ."

Ŋamalac si tandô gitôm ya ŋawê (Luk 11:33-36)

22 "Ŋamalac si tandô gitôm ya ŋawê naŋ
tôc seŋ têŋ ŋac. Bocdinaŋ mac nem tanôm
bu wê mac asa lêŋ ŋayham, goc mac nem
ŋamlic ŋagêŋ hoŋ oc yêc ŋawê ŋalôm eŋ.
23 Magoc tanôm bu wê mac asa lêŋ sac-
ŋga, goc mac gacgeŋ ambo ŋasec ŋalôm.
Bocdinaŋ mac bu gauc nem bu ambo ŋawê
ŋalôm, magoc asa lêŋ ŋasec-ŋga, naŋ dec
ŋasec gêm mac ahuc sambuc."

Danem akiŋ ŋadau lu dom

24 "Ŋamalac daŋ gitôm dom bu nem
akiŋ ŋadau lu, bu iŋ oc tec daŋ, ma atac
whiŋ daŋ, me sap daŋ dôŋ ma pu daŋ.
Ma mac bocdinaŋ, gitôm dom bu mac atoc
Anötö ma awa nom-ŋga lu-lu sa ti mac
nem ŋadau."

Dahêgo dauŋ dom (Luk 12:22-32)

25 "Tu dinaŋ-ŋga dec ahêgo daôm dom
tu gêŋ aneŋ-ŋga ti anôm-ŋga, me tu
ŋakwê asôc-ŋga. Anötö kêŋ mac ambo
tamli, ma gêŋ dinaŋ iŋ gêŋ atu. Gêŋ
daneŋ-ŋga iŋ gêŋ atu dom. Ma Anötö kêŋ
mac nem ŋamlic ŋagêŋ hoŋ, ma gêŋ dinaŋ
iŋ gêŋ atu. Ŋakwê asôc-ŋga iŋ gêŋ atu
dom.
26 "Akôc gauc pi mbac. Ŋac sêsô gêŋ
dom, sêhoŋ gêŋ ŋandô ma sic sa sôc
andu gêŋ ŋandô-ŋga dom. Tigeŋ Damam
undambê-ŋga gôlôm ŋac. Ma iŋ tac whiŋ
mac ŋamalac hôc gêlêc mbac hoŋ su.
27 Ma mac nem asa bu hêgo dau, dec oc
tôm bu ndic têku ndê têm mbo tali-ŋga?
28 "Tu sake-ŋga mac nem ŋalôm
ŋawapac tu ŋakwê asôc-ŋga? Akôc gauc
pi ŋaola ŋayham naŋ sêpo sêlhac kwaŋ
ŋalôm, naŋ sêkôm gweleŋ ti sêmasaŋ
ŋakwê dom.
29 Tigeŋ aö wasôm têŋ mac bu Kiŋ
Solomon iŋ sôc ŋakwê ŋayham andô,
magoc iŋ ndê gôlôŋ ti ŋawasi hôc gêlêc
ŋaola dinaŋ daŋ su dom.
30 O mac lau naŋ akêŋ whiŋ gwalec,
aŋgô! Kwaŋ ti ŋaola nom-ŋg a sêlhac
bêc daêsam dom, ma lau oc sêkêŋ ya neŋ
su. Magoc Anötö kêŋ gêŋ dau ti ŋadalô
ŋayham, ma yob ŋapep. Ma bocdinaŋ
aŋyalê bu yom ŋandô, iŋ oc yob mac, ma
kêŋ ŋakwê têŋ mac whiŋ.
31 Bocdinaŋ ahêgo daôm dom ma asôm
bu 'Daneŋ sake?' me 'Danôm sake?' me
'Dasôc ŋakwê bocke?' lec dom.

32 Lau sambuc naŋ sêŋyalê Anötö dom,
naŋ sêhêgo dau tu gêŋ hoŋ dinaŋ-ŋga,
tigeŋ Damam undambê-ŋga kêyalê su bu
mac apônda gêŋ hoŋ dinaŋ.
33 Gêŋ ŋamata-ŋga akôm ŋaŋga bu atap
malam sa yêc Anötö ndê gôliŋ ŋapu, ma
bu asa iŋ ndê lêŋ gitêŋ. Ma iŋ oc yob mac
tu gêŋ nom-ŋga-ŋga whiŋ.
34 "Bocdinaŋ ambo ti nem ŋalôm
ŋawapac tu gêŋ laŋsê-ŋga dom. Ahu siŋ
yêc e laŋsê dau hôc asê. Ŋawapac bêc
tigeŋ-ŋga naŋ gitôm bêc tigeŋ dinaŋ."

7

Dapu lau ŋambwa dom
(Luk 6:37-42)

1 Ma Yisu sôm, "Alic lau sac ŋambwa tu
ŋac si lêŋ ti sakiŋ-ŋga dom, dec Anötö oc
lic mac sac tu nem-ŋga dom.
2 Bu Anötö oc êŋsahê mac tôm mac
aŋsahê lau, ma nem dôhôŋ mac nem lêŋ
ti sakiŋ tôm dôhôŋ naŋ mac am dôhôŋ lau
si.
3 "Tu sake-ŋga am hêgo daôm tu gêŋ
golop sauŋ naŋ yêc nem asidôwa tandô,
tigeŋ gêŋ golop atu naŋ yêc am daôm
tanôm, naŋ gêlic apu?
4 Ma bocke am sôm têŋ nem asidôwa,
'Aö bu wakôc gêŋ golop naŋ yêc am
tanôm, naŋ sa.' Tigeŋ gêŋ golop atu pôc
daôm nem tanôm ahuc?
5 Am ŋgac tim yom lau-ŋga! Kôc gêŋ
golop atu sa yêc daôm tanôm muŋ e tanôm
ŋawa sa, naŋ goc kôc gêŋ golop sauŋ dinaŋ
sa yêc nem asidôwa tandô."

Dayob Anötö ndê gêŋ dabuŋ ŋapep

6 "Akêŋ gêŋ dabuŋ têŋ giam dom, b u oc
sêkac dau kwi ma sêseŋ mac. Ma ambaliŋ
nem gôlôŋ ŋayham têŋ bôc dom, bu oc
sêkwê popoc."

Anötö iŋ ŋadau bu kêŋ gêŋ têŋ yac-ŋga

7 "Ateŋ gêŋ têŋ Anötö, dec oc akôc
ŋandô, aŋsalê iŋ ti ndê lêŋ, ma oc atap
sa, ma bu amati gatam oc lêc su têŋ mac.
8 Bu Anötö kêŋ gêŋ têŋ lau hoŋ naŋ
sêndac iŋ, ma lau hoŋ naŋ sêŋsalê iŋ ti
ndê lêŋ, naŋ oc sêtap sa, ma ŋac naŋ
sêmati gatam naŋ oc lêc su têŋ ŋac.
9 "Mac dambai aŋgô! Nem balê daŋ bu
teŋ gö têŋ am, dec am oc kêŋ hoc têŋ iŋ,
a?
10 Ma bu teŋ i oc kêŋ mboc sac têŋ iŋ, a?
11 Mba! Mac lau sac, tigeŋ atoc nem
balêkoc sa ŋa gêŋ ŋayham. Magoc
Damam naŋ mbo undambê iŋ gitêŋ eŋ,
ma oc kêŋ gêŋ ŋayham-ŋayham eŋ têŋ lau
naŋ sêteŋ iŋ.
12 Akôm mêtê ŋayham têŋ lau hoŋ,
gitôm mêtê ŋayham naŋ mac atac whiŋ bu
sêkôm têŋ mac. Yom hoŋ naŋ Moses ti lau
propet sêto, naŋ hêganôŋ yac dakôm mêtê
ŋayham bocdinaŋ."

Yom seŋ lu-ŋga

13 "Aŋsahê ŋaŋga bu atap gameŋ andöc
tamli ŋapaŋ-ŋga sa, magoc aŋyalê bu
gatam gameŋ dinaŋ-ŋga iŋ gatam sauŋ.
Bu gameŋ andiŋam-ŋga dê yêc, ma seŋ
têŋ gameŋ dau iŋ seŋ atu, ma ŋagatam atu
bocdinaŋ. Lau daêsam sêsa seŋ atu dinaŋ,
ma oc sêsôc gatam atu dau.
14 Magoc gameŋ dandöc taŋli ŋapaŋ-
ŋ ga ŋagatam iŋ gatam sauŋ, ma seŋ
têŋ gameŋ dinaŋ iŋ seŋ atu dom, ma lau
daêsam oc sêtap sa dom."

Yom pi propet tasaŋ

15 "Ayob daôm tu propet tasaŋ-ŋga. Ŋac
sêtôm giam pôm naŋ sêmpaŋ dau ahuc ŋa
domba ŋamlic, tu bu sêti gasuc dombaŋga
ma sêseŋ ŋac su. Ŋalêŋ tigeŋ propet
tasaŋ oc sêtêŋ mac sêloc tu sêŋsau macŋga.
16 Aŋsahê ŋac si lêŋ dec tôm bu mac
aŋyalê bu ŋac lau tasaŋ. Ŋalêŋ tigeŋ,
yac dalic a ŋandô ma taŋyalê a dau bu
ŋayham me sac. Oc tôm dom bu dahiŋ
ŋandô ŋayham yêc a sac.
17 Yomandô! A ŋayham sem ŋandô
ŋayham, ma a sac sem ŋandô sac.
18 A ŋayham daŋ gitôm dom bu nem
ŋandô sac, ma a sac gitôm dom bu nem
ŋandô ŋayham.
19 Ma a hoŋ naŋ sem ŋandô sac, naŋ oc
sêlêŋ su ma sêtuc pi ya ndi, ma ya neŋ su.
20 Bocdinaŋ aŋsahê propet si lêŋ, ma
aŋyalê ŋac bu propet ŋayham me sac."

Pômdau kêyalê iŋ ndê lau su

21 "Lau daêsam sêsam aö bu, 'Pômdau,'
tigeŋ ŋac hoŋ oc sêtap gameŋ undambê-
ŋga sa dom. Mba! Lau naŋ daŋga wambu
Damaŋ undambê-ŋga ŋapep, ma sêkôm
mêtê tôm iŋ atac whiŋ, naŋ oc sêtap
undambê sa.
22 Têŋ Anötö ndê bêc êmatôc lau-ŋga,
naŋ lau tasaŋ daêsam oc sêsôm têŋ aö
bu, 'Pômdau, Pômdau! Yac ahoc yom
asê atôm propet, ma atiŋ ŋalau sac su
ma akôm gêŋ dalô daêsam am am aŋôm.
Bocdinaŋ kôc yac sa.'
23 Tigeŋ aö wasôm têŋ ŋac bu, 'Aö kayalê
mac dom sambuc mac lau sac. Alhö su yêc
aö!' "

Yom gôliŋ pi ŋgac lu naŋ sêkwê andu
(Luk 6:46-49)

24 "Lau naŋ sêŋgô aneŋ yom ma sêkôm
ŋandô sa, naŋ sêtôm ŋgac tigauc naŋ kwê
ndê andu kalhac nom ŋaŋga ma kêŋ hoc
kêgapiŋ alhö dôŋ.
25 Têŋ ndoc u gic e bu hêc, ma mbu puc
ŋadinda hôc pi andu dau, naŋ andu dau
ku sa dom bu hoc kêgapiŋ dôŋ.

26 Magoc lau naŋ sêŋgô aneŋ yom ma
sêkôm ŋandô sa dom, naŋ sêtôm ŋgac
gauc mba naŋ kwê ndê andu kalhac nom
babalê.
27 Ma u gic ti bu hêc, ma mbu puc
ŋadinda hôc pi andu dau, goc ku sa ma
tisac sambuc."
28 Yisu gic bata ndê yom dinaŋ, ma lau
hoŋ sêhêdaê tu iŋ ndê yom-ŋga.
29 Ŋahu bu yom naŋ iŋ kêdôhôŋ têŋ ŋac
naŋ yom ti ŋaclai, hôc gêlêc lau Israel-ŋga
si kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga si yom hoŋ su.

8

Yisu kôm ŋgac ti gêmbac leprasi ŋayham sa
(Mak 1:40-45; Luk 5:12-14)

1 Yisu sip akêŋ lôc meŋ, ma lau daêsam
sêŋkuc iŋ.
2 Ma ŋgac daŋ ti gêmbac †leprasi têŋ iŋ
gi, goc pôŋ haduc ma sôm, "Pômdau. Am
bu tac whiŋ dec gitôm bu am oc kôm aö
ŋamlic ŋawasi sa."
3 Yisu kêmatôc amba sa gi ma kêmasec
iŋ, ma sôm, "Aö atac whiŋ, dec wasôm têŋ
am bu ŋamlic ŋawasi sa." Ma ŋagahô eŋ
gêmbac hu iŋ siŋ, ma iŋ ŋamlic ŋayham
sa.
4 Ma Yisu sôm têŋ iŋ, "Am ŋgô! Gêŋ naŋ
kwahic dec hôc asê am, naŋ sôm asê têŋ
lau daŋ dom. Tigeŋ têŋ †dabuŋsiga ndi,
tôc daôm têŋ iŋ bu lic bu am nem ŋamlic
ŋawasi sa su. Ma kêŋ da tôm yomsu naŋ
Moses kêŋ têŋ yac. Ma ŋalêŋ dinaŋ lau
hoŋ oc sêŋyalê bu am ŋamlic ŋayham sa."

Ŋgac bata siŋ-ŋga daŋ kêŋ whiŋ ŋaŋga
(Luk 7:1-10)

5 Tiŋambu Yisu sôc malac Kapenaom gi.
Ma ŋgac bata Rom-ŋga daŋ, naŋ gêm gôliŋ
lau siŋ-ŋga 100, naŋ têŋ iŋ gi ma ndac iŋ
bu nem iŋ sa.
6 Iŋ sôm, "Pômdau, aneŋ ŋgac akiŋ daŋ
ndöc bôliŋ. Iŋ yêc andu ŋapaŋ ma kêsahê
ŋandê atu."
7 Ma Yisu sôm têŋ iŋ, "Aö oc waloc ma
wakôm iŋ ŋayham sa."
8 Tigeŋ ŋgac bata dau ô yom ma sôm,
"Pômdau, am ŋgac atu ma aö ŋgac apa,
dec mayaŋ dauŋ bu am sôc aneŋ andu.
Tigeŋ aö kayalê su bu am ŋgac ti ŋaclai
atu, ma bocdinaŋ dec am bu ndic atu yom,
goc aneŋ ŋgac akiŋ oc ŋayham sa.
9 Bu aö dauŋ daŋaŋ wambu lau naŋ si
ŋaclai hôc gêlêc aö neŋ, ma aneŋ lau siŋ-
ŋga daŋga wambu aö. Aö bu wasôm têŋ
daŋ, 'Am ndi!' goc iŋ oc ndi. Ma bu wasôm
têŋ daŋ, 'Am mweŋ,' goc iŋ oc meŋ. Ma
bu wasôm têŋ aneŋ ŋgac akiŋ bu kôm gêŋ
daŋ, goc iŋ oc kôm."
10 Yisu ŋgô ŋgac bata ndê yom ma
hêdaê, ma sôm têŋ lau naŋ sêŋkuc iŋ
bu, "Yomandô wasôm têŋ mac, bu yêc lau
Israel hoŋ aö gatap ŋac si daŋ naŋ kêŋ
whiŋ ŋaŋga gitôm ŋgac Rom-ŋga dindec,
naŋ sa dom.
11 Aŋgô! Lau daêsam naŋ lau Israel
dom, naŋ oc sêmeŋ akêŋ nom ŋabatiŋ
hoŋ, ma sêtap mwasiŋ atu sa yêc un-
dambê sêwhiŋ Abraham, Aisak ma Jakob.
12 Tigeŋ lau Israel daêsam naŋ gauc gêm
bu sic waê bu sêndöc undambê, naŋ Anötö
oc êmasuc ŋac su sêndöc gameŋ ŋasec-
ŋga, ma sêtaŋ ti lhö êŋsiŋ pi dau."
13 Yisu sôm yom dinaŋ têŋ lau hoŋ su,
goc sôm têŋ ŋgac bata, "Am lhö mbu ndi.
Aö oc wakôm am nem ŋgac akiŋ dinaŋ
ŋayham sa, tôm am kêŋ whiŋ." Ma têŋ
ndoc dau dinaŋ gêmbac hu ŋgac akiŋ dau
siŋ, ma iŋ ŋayham sa.

Yisu kôm lau daêsam ŋayham sa
(Mak 1:29-34; Luk 4:38-41)

14 Tiŋambu Yisu têŋ Pita ndê andu gi ma
gêlic Pita lawawê gêmbac lic ŋandê atu
ma yêc.
15 Yisu têŋ iŋ gi ma kêmasec iŋ amba,
goc gêmbac hu iŋ siŋ. Ma iŋ tisa, ma ndê
gêŋ daneŋ-ŋga ma kêŋ têŋ Yisu.
16 Têŋ telha dinaŋ ac gi sip su, g oc lau
malac-ŋga sêkôc lau daêsam naŋ ŋalau
sac sêmbo ŋac si ŋalôm, naŋ sa sêtêŋ Yisu
si. Ma iŋ gic atu yom, goc ŋalau sac sêhu
lau dau siŋ, ma iŋ kôm lau gêmbac hoŋ
ŋayham sa.
17 Ŋalêŋ dau dinaŋ yom naŋ propet
Aisaya sôm su naŋ dec ŋandô sa. Muŋ-ŋga
iŋ to yom pi Mesaya bocdec bu:
Iŋ hôc yac neŋ ŋawapac tu nem yac sa-
ŋga. *[Ais 53:4]*

Lêŋ taŋkuc Yisu-ŋga
(Luk 9:57-62)

18 Têŋ bêc daŋ Yisu gêlic lau daêsam
sêŋgihi iŋ ahuc, goc sôm têŋ ndê
†ŋgacsêŋomi bu sêlom bugictoŋ ma sêpi
daŋga sêndi.
19 S êmasaŋ dau sêmbo ma kêdôhôŋ-
waga yomsu-ŋga daŋ meŋ ma sôm têŋ
iŋ, "Kêdôhôŋwaga, aö bu waŋkuc am,
wawhiŋ am watêŋ gameŋ bocke naŋ am
oc ndi."
20 Ma Yisu ô iŋ ndê yom ma sôm, "Giam
pôm si hocsuŋ yêc, ma mbac lôlôc-ŋga si
ŋaic yêc, tigeŋ †Ŋamalac ndê Atu dau ndê
mala yêc bêc-ŋga mba."
21 Ma sêŋom daŋ sôm têŋ iŋ, "P ômdau,
aö bu waŋkuc am, magoc gêŋ ŋamata-
ŋga aö wandi wambo wawhiŋ aneŋ lau e
aŋsuhuŋ damaŋ su naŋ."
22 Tigeŋ Yisu sôm, "Mba! Am bu gauc
nem bu êmkuc aö, naŋ gêŋ ŋamata-ŋga.
Tec lau batê sêŋsuhuŋ lau batê."

Yisu kôm bu ŋampoŋ timalô
(Mak 4:35-41; Luk 8:22-25)

23 Yisu sôm yom dinaŋ su, goc pi waŋ daŋ gi. Ma iŋ ndê ŋgac-sêŋomi sêŋkuc iŋ
ma sêpi waŋ sêwhiŋ.
24 Sêlac si, ma mbu puc atu ma gêli bu
ŋampoŋ sa gic sip waŋ, e kêpiŋ bu waŋ
pac. Tigeŋ Yisu yêc bêc yêc waŋ.
25 Dec sêtêŋ iŋ si, sêuŋ iŋ sa ma sêsôm,
"Pômdau, nem yac sa, bu yac oc dapac
dandiŋaŋ."
26 Magoc Yisu sôm têŋ ŋac, "O mac lau
naŋ akêŋ whiŋ gwalec. Tu sake-ŋga mac
atöc daôm?" Goc iŋ tisa ma sôm yom
ŋaŋga têŋ mbu ti bu ŋampoŋ, ma gameŋ
ŋaŋeŋ sa.
27 Ma ŋac hoŋ sêhêdaê ma sêsôm têŋ
dandi, "Ei! Iŋ ŋgac kaiŋ bocke? Bu gêŋ
hoŋ sêsôc iŋ ndê yom ŋapu, ma mbu ti bu
sêwhiŋ."

Yisu soc ŋalau sac su yêc ŋgac lu
(Mak 5:1-20; Luk 8:26-39)

28 Ŋac sêhôc asê bugictoŋ ŋadaŋga ma
sêsôc lau Gadala-ŋga si gameŋ si. Ma yêc
dindê ŋgac lu sêsa akêŋ ôm sêhô-ŋga ma
sêtêŋ Yisu si. Iŋlu ŋgac lu naŋ ŋalau
sac sêmbo iŋlu ŋalôm, ma sêkôm iŋlu sêti
ŋgac pôm. Ma bocdinaŋ lau hoŋ sêtöc iŋlu
ma sêmbo ahê iŋlu, ma iŋlu sêndöc ôm
sêhô-ŋga ŋapaŋ.
29 Têŋ ndoc iŋlu sêhôc asê Yisu, naŋ
ŋalau sac naŋ sêmbo iŋlu ŋalôm, naŋ
sêmbwêc bocdec bu, "O Anötö ndê Atu!
Am bu kôm sake têŋ yac? Têm bu
Anötö êmatôc yac-ŋga yêc dôŋ yêc. Ma
bocke am kwahic dec mweŋ bu kôm yac
ŋayom?"
30 Bôc toŋ atu daŋ seŋ gêŋ sêmbo ahê
gameŋ naŋ ŋac sêlhac.
31 Goc ŋalau sac sêteŋ Yisu bu, "Am bu
soc yac su, naŋ kêŋ yac asip bôc ŋalôm."
32 Ma iŋ sôm têŋ ŋac, "Andi!" Goc sêhu
ŋgac lu dinaŋ siŋ ma sêsôc bôc ŋalôm
si. Ma bôc hoŋ sênti sêsip salic sac, sêsip
bugictoŋ ŋalôm si, ma bu kô ŋac sêmbac
ndu.
33 Lau sêyob bôc-ŋga sêlic gêŋ dau, goc
sêlhö sêsa malac si, ma sic miŋ têŋ lau
malac-ŋga pi gêŋ hoŋ dinaŋ, ma pi gêŋ
naŋ Yisu kôm têŋ ŋgac lu ti ŋalau sac.
34 Ma lau malac-ŋga hoŋ sêsa sêtêŋ Yisu
si, ma têŋ ndoc sêlic iŋ, naŋ sêteŋ iŋ bu hu
ŋac si gameŋ siŋ.

9

Yisu kôm ŋgac bôliŋ daŋ ŋayham sa
(Mak 2:3-12; Luk 5:17-26)

1 Goc Yisu pi waŋ gi ma gic bugictoŋ kic,
ma têŋ iŋ ndê malac Kapenaom gi.
2 Ma lau gameŋ dinaŋ-ŋga sêmbalaŋ
ŋgac bôliŋ daŋ yêc sac daŋ ma sêtêŋ Yisu
si. Iŋ gêlic bu ŋac sêkêŋ whiŋ iŋ, dec
sôm têŋ ŋgac bôliŋ dau, "Aneŋ balê, atac
ŋayham sa. Kwahic dec aö oc wasuc am
nem sac kwi."
3 Kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga ŋatô s êŋgô
Yisu ndê yom dau, goc sêsôm têŋ dandi,
"Ŋgac dê ndê yom sac sambuc! Anötö
tigeŋ gitôm bu suc sac kwi."
4 Yisu kêyalê ŋac si gauc, goc ndac ŋac,
"Tu sake-ŋga mac gauc gêm yom sac yêc
nem ŋalôm?
5 Mac akêŋ whiŋ dom bu aneŋ ŋaclai yêc
bu wasôm têŋ ŋgac dau bu, 'Aö wasuc am
nem sac kwi.' Bocdinaŋ aö wasôm têŋ iŋ
bu, 'Tisa ma êmsêlêŋ.'
6 Ma têŋ ndoc mac alic bu aneŋ yom
dinaŋ ŋandô sa, goc aŋyalê bu Anötö kêŋ
ŋaclai têŋ Ŋamalac ndê Atu yêc nom, bu
suc ŋamalac si sac kwi whiŋ." Goc Yisu
sôm têŋ ŋgac bôliŋ bu, "Tisa ma hôc nem
mbô sa, ma lhö têŋ nem andu ndi!"
7 Goc ŋgac dau tisa ma kölhö têŋ ndê
andu gi.
8 Ma lau daêsam naŋ sêlic gêŋ dau
sêhêdaê ŋandô, ma sêmpiŋ Anötö naŋ kêŋ
ŋaclai bocdinaŋ têŋ ŋamalac.

Yisu kêgalêm Matyu bu êŋkuc iŋ
(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)

9 Yisu kêsêlêŋ gi ma gêlic ŋgac daŋ ŋaê
Matyu naŋ ndöc ndê mala kôc takis-ŋga.
Ma iŋ sôm têŋ iŋ, "Êmkuc aö!" Goc Matyu
tisa ma kêkuc iŋ.
10 Tiŋambu Yisu gêŋ gêŋ ndöc Matyu
ndê andu ŋalôm, ma lau daêsam sêmeŋ
ma seŋ gêŋ sêndöc sêwhiŋ Yisu ti ndê
ŋgacsêŋomi. Ŋac lau sêkôc takis-ŋga ti
lau ŋatô naŋ lau Palêsai sêsam ŋac bu lau
sac.
11 Ma lau Palêsai ŋatô sêlic gêŋ dinaŋ,
goc sêndac iŋ ndê ŋgacsêŋomi bocdec bu,
"Tu sake-ŋga mac nem kêdôhôŋwaga gêŋ
gêŋ ndöc whiŋ lau sac dindê?"
12 Yisu ŋgô ŋac si yom dau ma sôm,
"Lau naŋ sêlic dau bu gêmbac mba, naŋ oc
sêŋsalê dokta dom, magoc lau ti gêmbac
oc sêŋsalê dokta.
13 Gauc nem Anötö ndê yom naŋ propet
akwa daŋ to yêc bocdec bu, '*Gêŋ atu naŋ
aö atac whiŋ, naŋ bu mac tamwalô lau, hôc
gêlêc domba hoŋ naŋ mac bu andic ndu ma
akêŋ ti da, naŋ su.*' Andi ma akôc gauc
pi yom dau e aŋyalê ŋahu ŋapep. Bu
aö gameŋ bu waŋgalêm lau naŋ sêlic dau
bu lau gitêŋ, naŋ sa dom. Aö gameŋ bu
waŋgalêm lau sac sa, bu sênem dau kwi
ma sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu."

Yao gêŋ daneŋ-ŋga-ŋga
(Mak 2:18-20; Luk 5:33-35)

14 Ma Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga ndê
sêŋomi ŋatô sêtêŋ Yisu si ma sêndac iŋ
bu, "Bocke dec yac ti lau Palêsai akêŋ bêc

ŋatô bu aneŋ gêŋ dom tu gauc nem Anötö-
ŋga, tigeŋ am nem ŋgacsêŋomi seŋ gêŋ
tôm bêc hoŋ?”
15 Ma Yisu sôm têŋ ŋac, “Ŋgac nem
awhê-ŋga daŋ bu êŋgalêm lau sa sêmbo
sêwhiŋ iŋ tu sêneŋ mwasiŋ nem awhê-
ŋga, dec oc tôm dom bu sêhu gêŋ daneŋ-
ŋga siŋ ma sêndöc ti ŋalôm ŋawapac têŋ
ndoc ŋgac dau mbo whiŋ ŋac. Mba! Ma
bocdinaŋ aneŋ ŋgacsêŋomi sêmbo sêwhiŋ
aö ti atac ŋayham, ma sêhu gêŋ daneŋ-ŋga
siŋ dom. Tigeŋ ndoc oc meŋ naŋ lau oc
sêkôc aö su yêc ŋac, ma têŋ têm dinaŋ ŋac
oc ŋalôm ŋawapac ma sêŋkuc lêŋ dahu
gêŋ daneŋ-ŋga siŋ-ŋga.”

Yisu ndê yom gitôm gêŋ wakuc
(Mak 2:21-22; Luk 5:36-39)

16 Ma Yisu sôm, “Yac dasi po wakuc
pi ŋakwê akwa naŋ kic, naŋ dom. Bu
po wakuc oc hôc ŋakwê akwa kic e tisac
sambuc.
17 Ma têŋ ndoc lau sêmasaŋ wain wakuc,
naŋ sêkêc sip bôc ŋamlic wain-ŋga akwa
dom. Mba! Ŋac bu sêkôm, goc wain
wakuc oc hôc ŋamlic akwa kôc. Ma wain
oc wê niŋga, ma ŋamlic dau oc tisac.
Bocdinaŋ lau sêkêc wain wakuc sip bôc
ŋamlic wakuc, ma lu-lu oc sêyêc ŋayham.”

Yisu kôm awhê lu ŋayham sa
(Mak 5:21-43; Luk 8:40-56)

18 Yisu sôm yom dinaŋ mbo, ma ŋgac
bata daŋ meŋ pôŋ haduc têŋ iŋ ma sôm,
“Aneŋ atuŋwê kwahic dec mbac ndu su,
magoc am bu mweŋ ma kêŋ amam sac iŋ,
dec iŋ oc mbo tali tiyham.”
19 Goc Yisu tisa ma iŋ ti ndê ŋgacsêŋomi
sêwhiŋ ŋgac dau si.
20 Sêŋsêlêŋ sêmbo, ma awhê daŋ tigasuc
iŋ kalhac iŋ dômbwê ma kêmasec iŋ ndê
ŋakwê ŋadali. Awhê dau hôc ŋawapac
gêm dac-ŋga ŋapaŋ gitôm yala 12 su, dec
21 gauc gêm yêc dau bu, “Aö bu wamasec
iŋ ndê ŋakwê ŋambwa, dec oc kôm aö
ŋayham sa tiyham.”
22 Yisu kac dau kwi e gêlic iŋ, goc sôm,
“Aneŋ bawhê, atac pa su. Am ŋayham sa
tiyham tu am nem kêŋ whiŋ aö-ŋga.” Ma
têŋ ndoc dau dinaŋ awhê dau ŋayham sa.
23 Ma tiŋambu Yisu gi e hôc asê ŋgac
bata dau ndê andu, ma gêlic bu lau toŋ atu
sêmbo. Ŋatô sêyu gasuc ma ŋatô sêtaŋ ti
ŋanta atu.
24 Goc sôm, “Alhö su, bu bawhê dau
mbac ndu dom. Iŋ yêc bêc naŋ yêc.”
Magoc ŋac sêmbwac iŋ.
25 Dec Yisu sôm bu sêsoc ŋac sêsa sêndi,
goc sôc gi kêm bawhê sip amba, ma iŋ tisa.
26 Ma yom dau ŋawaê tiapa sambuc yêc
gameŋ dinaŋ.

Yisu kôm ŋgac tapec lu ŋayham sa

27 Dinaŋ su, goc Yisu kêsêlêŋ gi. Ma
ŋgac tapec lu sêŋkuc iŋ ma sêmbwêc, “O
†Dawid ndê Atu, tamwalô alu!”
28 Magoc Yisu kêsêlêŋ gi sôc andu daŋ,
dec ŋgac lu dinaŋ sêtêŋ iŋ si, ma iŋ ndac,
“Amlu akêŋ whiŋ bu aneŋ ŋaclai yêc bu
wakôm amlu ŋayham sa, me mba?” Ma
iŋlu sêsôm, “Aêc, Pômdau!”
29 Goc Yisu kêmasec iŋlu tandô, ma sôm
bu, “Tu amlu akêŋ whiŋ aö-ŋga, dec gêŋ
naŋ amlu andac, naŋ oc ŋandô sa.”
30 Ma iŋlu tandô po asê. Goc Yisu gic yao
iŋlu bu sêsôm gêŋ dau ŋayom asê têŋ lau
daŋ dom.
31 Magoc iŋlu sêsa si, ma sêkôm iŋ ndê
waê sa e tiapa gêm gameŋ dinaŋ ahuc.

Yisu kôm ŋgac awha mba sôm yom asê

32 Ŋac sêsa si ma lau ŋatô sêtêŋ Yisu
sêmeŋ. Ŋac sêkôc ŋgac daŋ, naŋ ŋalau
sac kôm iŋ awha mba.
33 Yisu soc ŋalau sac sa awê gi su, goc
awha mba dau sôm yom asê. Lau daêsam
dinaŋ sêseŋ amba ma sêsôm bu, “Yac dalic
gêŋ daŋ bocdec yêc Israel dom andô.”
34 Magoc lau Palêsai sêsôm bu, “Iŋ kôc
ŋaclai yêc ŋalau sac si ŋadau Sadaŋ, dec
tiŋ ŋalau sac su.”

Yisu tawalô lau

35 Ma Yisu kêsêlêŋ golom-golom malac
atu ti sauŋ. Iŋ kêdôhôŋ lau mbo lôm wê-
ŋga, ma hoc ŋawaê ŋayham pi Anötö ndê
gôliŋ asê. Ma iŋ kôm lau ti gêmbac tidau-
tidau hoŋ ŋayham sa.
36 Magoc têŋ ndoc iŋ gêlic lau daêsam
naŋ sêŋkuc iŋ, naŋ tawalô ŋac. Ŋahu
bu iŋ gêlic ŋac sêtôm domba naŋ si ŋgac
yob ŋac-ŋga mba, dec giam pôm sêtê ŋac
saliŋ-saliŋ ŋapaŋ.
37 Goc iŋ sôm têŋ iŋ ndê ŋgacsêŋomi,
“Gêŋ ŋandô daêsam yêc ôm, magoc lau
sêndic ŋandô sa-ŋga daêsam dom.
38 Bocdinaŋ ateŋ mbec têŋ ôm ŋadau bu
êŋkiŋ lau gweleŋ-ŋga sêsôc iŋ ndê ôm ma
sêndic gêŋ ŋandô sa.”

10

Yisu kêyaliŋ †aposel 12 sa
(Mak 3:16-19; Luk 6:12-16)

1 Yisu ta iŋ ndê ŋgac-sêŋomi 12 sêtêŋ iŋ
si, ma kêŋ ŋaclai têŋ ŋac bu sêsoc ŋalau
sac su yêc lau, ma bu sêkôm gêmbac hoŋ
ŋayham sa.
2 Aposel 12 dau si ŋaê bocdec. Ŋgac
ŋamata-ŋga iŋ Saimon naŋ sêsam bu Pita,
lu iŋ asi Andru, ma Sebedi ndê atu lu Jems
lu Jon,
3 P ilip ma Batolomeas, Tomas ma ŋgac
kôc takis-ŋga Matyu, ma Alpayas ndê atu
Jems, Tadaus,

4 Saimon naŋ sêsam bu ‘Ŋgac †Selot,’
ma Judas Iskeriot naŋ tiŋambu hoc Yisu
asê.

Yisu kêkiŋ aposel 12 sêsa si bu sênem
mêtê lau
(Mak 6:7-11; Luk 9:1-5)

5 Yisu kêkiŋ lau 12 dinaŋ sêsa si bu
sênem mêtê, ma gic yomsu ŋac bocdec bu,
“Asôc lau apa ti lau †Samaria-ŋga si malac
daŋ dom,
6 tigeŋ gêŋ ŋamata-ŋga atêŋ domba
Israel-ŋga naŋ siŋga su, naŋ andi.
7 Anem mêtê ma asôm têŋ lau bu Anötö
ndê gôliŋ meŋ kêpiŋ su.
8 Akôm lau gêmbac ŋayham sa, ma
akôm lau ti gêmbac leprasi ŋamlic ŋawasi
sa. Auŋ lau batê sêtisa, ma asoc ŋalau sac
su yêc lau. Anötö kêŋ ŋaclai têŋ mac ŋaôli
mba, ma bocdinaŋ anem lau sa ŋambwa.
9-10 Ma têŋ ndoc mac aŋsêlêŋ andi, naŋ
gauc nem wapa seŋ-ŋga dom. Aŋsêlêŋ
amam sawa, akôc mone dom, ampwic
talhi dom, akôc ŋakwê aô daôm-ŋga ti
atapa dom, ma ahôc tôc dom. Ŋalêŋ solop
bu lau sêlôm lau naŋ sem gweleŋ mêtê-
ŋga ma sêpuc ŋac dôŋ ŋa gêŋ dinaŋ, naŋ
ti ŋac si ŋaôli ô gweleŋ.
11 “Malac bocke mac bu asôc andi, naŋ
aŋsalê ŋamalac ŋayham naŋ toc Anötö sa
ŋapep, bu ambo awhiŋ iŋ e mac ahu malac
dau siŋ.
12 Têŋ ndoc mac api iŋ ndê andu andi,
naŋ anem mbec iŋ ndê lau ŋa mbec yom
malô-ŋga.
13 Ma ŋac lau dau bu lau gitêŋ, goc yom
malô oc yêc ŋac. Ma ŋac bu lau gitêŋ
dom, goc mac nem mbec yom malô-ŋga oc
gacgeŋ yêc mac-ŋga.
14 Ma lau malac daŋ bu sêkôc mac ti nem
yom sa dom, goc ahu malac me andu dinaŋ
siŋ ma atoŋ kop su yêc gahim.
15 Aö wasôm têŋ mac bu têŋ Anötö ndê
bêc êmatôc lau-ŋga, lau malac dinaŋ-ŋga
oc sêtap ŋagêyô sac sambuc sa, hôc gêlêc
ŋagêyô naŋ iŋ oc kêŋ têŋ lau Sodom ti
Gomora-ŋga têŋ têm ŋambu-ŋga, naŋ su.”

Yisu ndê lau oc sêtap kisa sa
(Mak 13:11-13; Luk 21:12-17)

16 “A ŋgô su naŋ! Aö waŋkiŋ mac asa
andi, atôm domba naŋ sêsip giam pôm
si gameŋ. Bocdinaŋ akôc gauc ŋapep
ma akôm nem gweleŋ, ma akôm mêtê
ŋayham eŋ e lau daŋ gitôm dom bu sêpu
mac.
17 Ayob daôm têŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ
aö dom, bu ŋac oc sêkêŋ mac atêŋ lau
sêmatôc yom-ŋga andi, ma sêhi mac ŋa sö
yêc ŋac si lôm wê-ŋga.
18 Tu mac aŋkuc aö-ŋga dec ŋac oc
sêkêŋ mac alhac gôliŋwaga ti kiŋ si aŋgô-
ŋga. Ndoc dinaŋ ti mac nem ndoc bu awhê
aneŋ yom sa têŋ lau atu-tu dinaŋ, ma têŋ
lau akêŋ gameŋ hoŋ, naŋ whiŋ.
19 Ma têŋ ndoc sêkôc mac dôŋ, naŋ
ahêgo daôm dom tu yom asôm-ŋga. Anötö
oc nem mac sa tu asôm yom-ŋga.
20 Ma yom naŋ mac bu asôm, naŋ mac
nem yom dom. Damam undambê-ŋga oc
kêŋ iŋ ndê Ŋalau puc mac dôŋ, ma hôc
nem awham sa.
21 “Têŋ ndoc ŋawapac-ŋga dinaŋ, lau
naŋ sêkêŋ whiŋ dom oc sêhoc si asidôwai
sêkêŋ whiŋ aö-ŋga asê bu sêndic ŋac ndu,
ma dambai oc sêkôm têŋ atui boc-dinaŋ.
Balêkoc oc sêli dau sa têŋ damba ti dindai,
ma sêkêŋ ŋac sêtêŋ lau bu sêndic ŋac ndu.
22 Ma lau sambob oc atac tec mac tu aö-
ŋga. Magoc asa naŋ bu lhac ŋaŋga ma hu
aö siŋ dom, naŋ oc tap Anötö ndê mwasiŋ
nem iŋ si-ŋga sa.
23 Ma lau bu sêkêŋ kisa mac, goc ahu
ŋac si malac siŋ ma atêŋ malac daŋ andi.
Yom ŋandô aö wasôm têŋ mac! Mac nem
gweleŋ anem mêtê ŋawaê ŋayham-ŋga
yêc malac Israel-ŋga hoŋ oc pacndê dom,
e Ŋamalac ndê Atu meŋ sa tiawê.”

Lau naŋ sêŋkuc Yisu oc sêhôc ŋawapac
gitôm iŋ dau
(Luk 6:40)

24 “Kwapuc daŋ oc hôc gêlêc gwalam
akwa naŋ kêdôhôŋ iŋ, naŋ dom. Ma ŋgac
akiŋ oc hôc gêlêc iŋ ndê ŋadau dom.
25 Kwapuc bu tôm ndê gwalam akwa ma
ŋgac akiŋ bu tôm ndê ŋadau, goc tôm.
Lau sêpu gôlôwac ŋadau aö ma sêsam aö
bu †Belsebal, ma bocdinaŋ ŋac oc sêkôm
têŋ ŋadau ndê lau mac, hôc gêlêc su.”

Atöc lau nom-ŋga dom
(Luk 12:2-7)

26 “Magoc atöc daôm tu lau naŋ sêkêŋ
kisa mac-ŋga dom. Ŋahu bu gêŋ hoŋ naŋ
lau sem ahuc, me yêc siŋ dau, naŋ oc meŋ
sa tiawê.
27 Yom naŋ aö gasôm têŋ mac têŋ ôbwêc,
naŋ asôm asê têŋ acsalô, ma yom naŋ aö
gac yom sec têŋ mac, naŋ asôm tiatu alhac
malac lôm.
28 Atöc lau naŋ bu sêndic mac ndu-ŋga
dom, bu ŋac gitôm dom bu sêseŋ mac
gatôm su whiŋ. Atöc lau dom, magoc atöc
Anötö ma asôc iŋ ŋapu. Bu mba, goc iŋ
gitôm bu kêŋ mac ŋamlic ti gatôm lu-lu
sêsip lambwam sêndi e sêniŋga gacgeŋ.
29 “Akôc gauc pi mbac kecsoc naŋ lau
sêlic bu gêŋ ŋambwa. Tigeŋ Anötö gêlic
gêŋ sauŋ dinaŋ bu gêŋ ŋambwa dom, ma
iŋ bu lôc dom, dec daŋ oc niŋga dom.
30-31 Bocdinaŋ ahêgo daôm dom, bu
Anötö tac whiŋ mac hôc gêlêc mbac kecsoc
daêsam su. Iŋ kêyalê mac e pi sa, gitôm iŋ
sê mac nem kêclauŋ hoŋ sa timala.”

Dasêc Yisu ahuc dom
(Luk 12:8-9)

32 “Asa naŋ sôm asê yêc ŋamalac aŋgô-ŋga bu iŋ kêŋ whiŋ aö, naŋ aö wasôm iŋ ndê ŋaê asê yêc Damaŋ undambê-ŋga aŋgô-ŋga.
33 Tigeŋ asa naŋ sêc iŋ ndê kêŋ whiŋ aö-ŋga ahuc yêc ŋamalac aŋgô-ŋga, naŋ wasêc iŋ ahuc yêc Damaŋ aŋgô-ŋga bocdinaŋ.”

Taŋkuc Yisu ti dahôc ŋawapac
(Luk 12:49-53; 14:26-27; 9:48)

34 “Gauc nem bu aö gameŋ bu wahê wamba lau dom. Mba! Tu aö-ŋga dec lau oc sêwhê dau kôc ma sêkêŋ kisa dau.
35 Tu aö-ŋga dec damba lu atuŋgac oc sêkêŋ kisa dau, ma dinda lu atuwê, ma lawawê akwa lu lawawê wakuc oc sêkêŋ kisa dau bocdinaŋ.
36 Ŋgac daŋ oc tap iŋ ndê ŋacyo sa yêc iŋ dau ndê lau.
37 “Asa naŋ tac whiŋ damba me dinda me atuŋgac me atuwê hôc gêlêc iŋ ndê atac whiŋ aö su, naŋ oc tôm dom bu ti aneŋ daŋ.
38 Ma asa naŋ tec bu hôc iŋ ndê a gicso dau* ma êŋkuc aö, naŋ tôm dom bu ti aneŋ daŋ bocdinaŋ.
39 Lau naŋ takwê gêŋ nom-ŋga ŋapaŋ tu puc ŋac si ŋamlic dôŋ-ŋga, naŋ oc sêniŋga. Magoc asa naŋ bu hu gêŋ nom-ŋga siŋ tu aö-ŋga, naŋ oc mbo tali ŋapaŋ.
40 “Lau naŋ sêkôc mac sa, naŋ gitôm sêkôc aö dauŋ sa, ma ŋac naŋ sêkôc aö sa, naŋ sêkôc Anötö naŋ kêkiŋ aö gameŋ, naŋ sa.
41 Asa naŋ toc aneŋ propet daŋ sa, ma kôc iŋ sa tu iŋ ti propet gêm aö aŋôŋ-ŋga, naŋ Anötö oc kêŋ ŋagêyô ŋayham têŋ iŋ gitôm iŋ kêŋ têŋ propet dau. Ma asa naŋ toc ŋamalac gitêŋ daŋ sa, ma kôc iŋ sa tu aneŋ ŋaê-ŋga, naŋ Anötö oc kêŋ ŋagêyô ŋayham têŋ iŋ gitôm iŋ kêŋ têŋ ŋgac gitêŋ dau.
42 Ma asa naŋ kôm gêŋ sauŋ bocke bu nem lau naŋ sêŋkuc aö, naŋ sa, tôm iŋ kêŋ bu ŋalhuc têŋ ŋac sênôm, naŋ Anötö oc êŋlhiŋ iŋ siŋ dom. Iŋ oc kêŋ ŋagêyô ŋayham têŋ iŋ yomandô.”

11

1 Yom hoŋ dinaŋ Yisu sôm têŋ iŋ ndê ŋgacsêŋomi 12 tu êndôhôŋ ŋac-ŋga. Iŋ gic bata yom dau, goc kêsêlêŋ golom-golom malac naŋ sêyêc gameŋ Galili-ŋga dinaŋ, ma gêm mêtê ti kêdôhôŋ lau.

Yisu sôm yom pi Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga
(Luk 7:18-35)

2 Têŋ ndoc dinaŋ Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga ndöc gapocwalô, ma iŋ ŋgô ŋawaê pi gêŋ hoŋ naŋ Kilisi kôm. Bocdinaŋ iŋ kêkiŋ iŋ ndê sêŋomi ŋatô sêtêŋ Yisu si,
3 ma sêndac iŋ bocdec bu, “Anötö gic bata têŋ yac bu oc êŋkiŋ Mesaya. Am daôm dinaŋ, me yac oc akêŋ bataŋ ŋgac daŋ tiyham?”
4 Yisu ô yom ma sôm, “Ambu andi ma asôm yom têŋ Jon pi mêtê naŋ mac aŋgô aö gahoc asê, ma pi gêŋ naŋ mac alic aö gakôm.
5 Lau tapec sêlic gameŋ tiyham, lau bôliŋ sêŋsêlêŋ tiyham, lau ti gêmbac leprasi ŋamlic ŋawasi sa, lau daŋgasuŋ bic sêŋgô yom, lau batê sêtisa, ma lau ŋalôm sawa sêŋgô ŋawaê ŋayham.
6 A ŋgô! Lau naŋ atac lu-lu tu aö-ŋga dom, naŋ oc sêtap Anötö ndê mwasiŋ sa.”
7 Jon ndê sêŋomi sêsa si, ma Yisu sôm yom pi Jon têŋ lau toŋ atu naŋ sêmbo sêwhiŋ iŋ. Iŋ ndac ŋac bocdec bu, “Têŋ ndoc mac asa atêŋ Jon yêc gameŋ sawa a, dec gauc gêm bu atap ŋamalac kaiŋ bocke sa? Mac bu alic ŋgac gauc babalê gitôm gakoc naŋ mbu kêwic, a?
8 Mac asa a bu alic ŋgac daŋ naŋ sôc ŋakwê ŋayham, a? Mba! Lau naŋ sêsôc ŋakwê ŋayham, naŋ sêmbo gameŋ ŋayham gitôm kiŋ si andu.
9 Bocdinaŋ aö wandac mac, mac asa a bu alic sake? Bu alic propet daŋ? Yomandô! Iŋ propet daŋ, ma iŋ hôc gêlêc propet hoŋ su.
10 Propet akwa daŋ to yom naŋ Anötö sôm têŋ Mesaya bocdec bu, *‘Aö waŋkiŋ aneŋ ŋgac aheŋ-ŋga muŋ am, bu êmasaŋ am nem seŋ.’* Y om pi ŋgac aheŋ-ŋga dau hêganôŋ Jon solop.
11 Yêc ŋamalac nom-ŋga, daŋ hôc gêlêc Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga su dom. Tigeŋ aö wasôm yom ŋandô têŋ mac, bu lau hoŋ naŋ sêmbo Anötö ndê gôliŋ ŋapu, lau tiwaê, ma lau waêmba boc-dinaŋ, naŋ hoŋ sêhôc gêlêc Jon su yêc Anötö aŋgô-ŋga.
12-13 “Muŋ-ŋga, Moses ti propet akwa-kwa sêhoc yom asê gwanaŋ pi Anötö ndê gôliŋ. Ma ŋac si yom ŋandô sa dom, e Jon meŋ ma gêm mêtê bu Anötö ndê gôliŋ meŋ kêpiŋ. Têŋ ndoc Jon gic hu yom dau e meŋ têŋ kwahic dec, Anötö ndê gôliŋ kêsôwec gi tiatu, ma lau daêsam sêkôm mwasac bu sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu.
14 Anötö gic bata bu êŋkiŋ propet daŋ muŋ Mesaya, naŋ gitôm propet Elaija. Ma aö wasôm têŋ mac bu yomandô, Jon iŋ

* **10:38** Yisu ndê yom pi a gicso dau, naŋ ŋahu bu tamasaŋ dauŋ tôm bêc hoŋ bu dahôc ŋandê ti ŋawapac tu iŋ-ŋga e tôm dambac ndu tôm iŋ dau mbac ndu.

propet dau dinaŋ. Mac akêŋ whiŋ yom
dinaŋ, me mba?
15 Mac bu daŋamsuŋ yêc, naŋ aŋgô aneŋ
yom!
16 “Lau têm dindec-ŋga ŋac lau kaiŋ
bocke? Ŋac sêtôm balêkoc naŋ sêkôc whê
sêmbo malac lôm, naŋ sêtucdiŋ ŋac si silip
ŋatô ma sêsôm,
17 ‘Têŋ ndoc naŋ yac ac oŋ bu datê
wê, naŋ mac atec. Ma têŋ ndoc yac am
wê daŋgibo-ŋga, naŋ mac atec bu ataŋ
awhiŋ.’
18 Ma lau têm dindec-ŋga bocdinaŋ. Jon
meŋ ma gêŋ gêŋ ti nôm gêŋ ŋayham dom,
ma sêsôm bu ŋalau sac mbo iŋ ndê ŋalôm.
19 Ma Ŋamalac ndê Atu meŋ nôm ti gêŋ
gêŋ ŋayham, tigeŋ sêsôm bu iŋ ŋgac gêŋ
gêŋ ti nôm wain ŋawahô-ŋga, ma bu iŋ
hê silip têŋ lau sac ti lau sêkôc takis-ŋ ga.
Bocdinaŋ, mac lau têm dindec-ŋga atôm
balêkoc naŋ sêkôm tô aŋiŋ ŋapaŋ. Tigeŋ
Anötö ndê gauc hôc gêlêc gêŋ hoŋ, ma iŋ
ndê lau sêŋyalê bu iŋ ndê lêŋ iŋ lêŋ solop.”

Yisu sôm yom pi lau naŋ sem dau kwi dom
(Luk 10:13-15)

20 Têŋ dinaŋ Yisu gic hu pu lau naŋ
sêndöc malac ŋatô. Ŋahu bu iŋ k ôm gêŋ
dalô daêsam yêc ŋac aŋgô-ŋga, tigeŋ ŋac
sem si ŋalôm kwi dom.
21 Iŋ sôm, “Oyaê mac lau Korasin ti lau
Betsaida-ŋga. Mac ac waê bu atap Anötö
ndê atac ŋandê sa. Lau apa naŋ sêndöc
Taya ma Saidon, naŋ bu sêlic gêŋ dalô naŋ
aö gakôm yêc mac aŋôm-ŋga, dec oc tôm
sênem dau kwi wandêc su, ma sêndöc ti
sêtaŋ si sac.
22 Tigeŋ mac akôm dom, dec wasôm têŋ
mac bu têŋ ndoc Anötö êmatôc lau-ŋga,
naŋ iŋ oc kêŋ ŋagêyô sac sambuc têŋ mac,
hôc gêlêc ŋagêyô naŋ iŋ oc kêŋ têŋ lau
Taya ti Saidon-ŋga, naŋ su.
23 “Ma mac lau Kapenaom-ŋga. Mac
gauc gêm bu Anötö oc kôc mac sa andöc
undambê, a? Aö wasôm mba! Iŋ oc
êmasuc mac su asip lambwam andi. Lau
Sodom bu sêlic gêŋ dalô gitôm mac alic
su, dec oc tôm sêhu si sac siŋ ma sêndöc
ŋayham e kwahic dec.
24 Aö wasôm têŋ mac bu Anötö oc kêŋ
ŋagêyô sac têŋ mac, hôc gêlêc ŋagêyô naŋ
iŋ oc kêŋ têŋ lau Sodom-ŋga.”

Yisu kêpiŋ Damba
(Luk 10:21-22)

25 T êŋ ndoc dinaŋ Yisu teŋ mbec ma
sôm, “O Damaŋ, undambê ti nom ŋadau.
Aö wampiŋ am bu am tôc nem yom ŋa-
ŋandô asê têŋ lau naŋ sêŋgwiniŋ dau, ma
siŋ kwi têŋ lau naŋ gauc gêm bu ŋac lau
tigauc ma sêŋyalê gêŋ hoŋ.
26 Aêc, Damaŋ, am kôm bocdinaŋ kêkuc
am daôm nem atac whiŋ.”
27 Goc Yisu sôm, “Damaŋ kêŋ gêŋ hoŋ
sip aö amaŋ. Lau daŋ sêŋyalê Atu dom,
Damba tawasê kêyalê iŋ. Ma lau daŋ
sêŋyalê Damba dom, tigeŋ iŋ ndê Atu
kêyalê iŋ, ma lau naŋ Atu dau atac whiŋ
bu tôc iŋ asê têŋ ŋac, naŋ sêŋyalê Damba.”

Yisu gêm malô lau kwapac

28 “Mac lau hoŋ naŋ ahôc ŋawapac ma
kwampac, naŋ atêŋ aö ameŋ, ma aö wakêŋ
mac asê awham su.
29 Ameŋ ma akôm aö neŋ gweleŋ awhiŋ
aö, ma aö oc wandôhôŋ mac. Aö ŋgac
malô ma gatoc dauŋ sa dom, ma mac oc
atap malam aŋwhaŋ daôm-ŋga sa yêc aö.
30 Ŋahu bu gweleŋ naŋ mac akôm awhiŋ
aö, naŋ ŋadehe dom, ma aö wakêŋ mac
ahôc ŋawapac atu dom.”

12

Yisu iŋ Pômdau bêc Sabat-ŋga
(Mak 2:23–3:6; Luk 6:1-11)

1 Têŋ têm dinaŋ ŋabêc †Sabat-ŋga daŋ,
naŋ Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêŋsêlêŋ
sêmbo lôcwha naŋ gic ôm wit-ŋga daŋ
kic. Ma gêŋ yô ŋgacsêŋomi, dec sêkôc wit
ŋandô ma seŋ.
2 Lau Palêsai ŋatô sêlic, goc sêsôm têŋ
iŋ, “Lic su naŋ. Am nem ŋgacsêŋomi
sêkôc wit ŋandô ma yomsu gic yao bu
dakôm gweleŋ kaiŋ dinaŋ têŋ bêc Sabat-
ŋga dom.”
3 Goc Yisu ô ŋac si yom ma sôm, “Gauc
nem yom naŋ sêto yêc, pi gêŋ naŋ Kiŋ
Dawid ti ndê lau sêkôm têŋ ndoc gêŋ yô
ŋac. Mac asam su, me?
4 Dawid sôc Anötö ndê andu gi, ma
kôc bolom dabuŋ naŋ lau sêkêŋ ti da,
naŋ Moses kêŋ yao bu dabuŋsiga tawasê
sêneŋ, ma lau bambaliŋ sêneŋ dom. Ma
Dawid ti ndê lau seŋ, magoc lau daŋ
sêŋgôliŋ yom pi Dawid ma sêsôm bu iŋ
kêgilì yomsu lec dom.
5 “Ma gêŋ daŋ tiyham, naŋ mac asam
su yêc Moses ndê yomsu. Têŋ bêc Sabat-
ŋga hoŋ dabuŋsiga sêkôm gweleŋ yêc
lôm dabuŋ, ma gweleŋ dinaŋ kêgilì yomsu
Sabat-ŋga. Magoc lau sêŋgôliŋ yom pi ŋac
dom.
6 “A ö wasôm têŋ mac, bu gweleŋ naŋ aö
gameŋ tu wakôm-ŋga, naŋ hôc gêlêc sakiŋ
lôm dabuŋ-ŋga hoŋ su.
7 Sêto Anötö ndê yom yêc bocdec, *‘Gêŋ
atu naŋ aö atac whiŋ, naŋ hôc gêlêc mac
nem da hoŋ su, naŋ bu mac tamwalô lau.’*
Mac aŋyalê yom dau ŋahu dom. Mac bu
aŋyalê, dec gitôm dom bu mac aŋgôliŋ
yom pi lau naŋ sêkôm gêŋ so daŋ dom.
8 Bu Ŋamalac ndê Atu iŋ gêŋ hoŋ ŋadau,
ma iŋ Pômdau bêc Sabat-ŋga whiŋ.”

Yisu kôm ŋgac amba balê ŋayham sa têŋ bêc Sabat-ŋga
(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)

9 Yisu kêsêlêŋ gi, ma sôc ŋac si lôm wê-
ŋga gi.
10 Ma yêc dinaŋ, ŋgac amba tibalê daŋ
ndöc. Lau Palêsai sêŋsalê yom tu sêŋgôliŋ
pi Yisu-ŋga, goc sêndac iŋ, "Yac bu dakôm
ŋamalac daŋ ŋamlic ŋayham sa têŋ bêc
Sabat-ŋga, oc taŋgilì yomsu Sabat-ŋga, me
mba?"
11 Ma Yisu sôm têŋ ŋac, "Mac nem
domba daŋ, bu peŋ sip sê ŋalôm têŋ bêc
Sabat-ŋga, naŋ mac oc akôm sake? Mac oc
akôc sa.
12 Aêc! Ma ŋamalac sêhôc gêlêc domba
su! Bocdinaŋ yac bu dakôm ŋayham ma
danem lau sa têŋ bêc Sabat-ŋga, oc daso
yomsu Sabat-ŋga dom."
13 Goc Yisu sôm têŋ ŋgac dau, "Êmatôc
amam!" Ma iŋ kêmatôc amba, ma amba
dau ŋayham sa tiyham, gitôm iŋ amba
daŋga.
14 Tigeŋ lau Palêsai sêsa si ma sem
yomgalôm pi lêŋ sêndic Yisu ndu-ŋga.

Yisu iŋ Anötö ndê Ŋgac Akiŋ

15 Yisu kêyalê lau Palêsai si gauc, goc hu
gameŋ dinaŋ siŋ. Lau daêsam sêŋkuc iŋ,
ma iŋ kôm ŋac si gêmbac hoŋ ŋayham sa.
16 Tigeŋ iŋ gic yao bu sêsôm iŋ ŋahu asê
dom.
17 Ŋalêŋ dinaŋ yom naŋ propet Aisaya
sôm pi Mesaya muŋ su, naŋ ŋandô sa. Yom
dau sêto yêc bocdec bu:
18 Alic aneŋ ŋgac akiŋ dindec, naŋ aö
kayaliŋ iŋ sa. Aö atac whiŋ iŋ kêlêc,
ma aneŋ ŋalôm tisambuc iŋ. Wakêŋ
aneŋ Ŋalau nem iŋ ahuc, ma iŋ oc hoc
yom gitêŋ matôc-ŋga asê têŋ lau akêŋ
gameŋ nom-ŋga hoŋ.
19 Iŋ oc sôm yom tac ŋandê-ŋga me
mbwêc ŋaŋga dom. Ma lau daŋ oc
sêŋgô iŋ whasuŋ yêc malac lôm dom.
20 Gakoc timdec iŋ oc pôŋ dulu dom,
ma ya ŋawê naŋ tisauŋ, naŋ iŋ oc yu
ndu dom.* Ma iŋ oc kôm bocdinaŋ e
nditôm iŋ ndê yom gitêŋ matôc-ŋga
nem nom sambuc ahuc.
21 Ma lau akêŋ gameŋ nom-ŋga hoŋ oc
sêkêŋ bata bu Anötö nem ŋac si tu iŋ
ndê ŋaê-ŋga. *[Ais 42:1-4]*

Yisu ndê ŋaclai ŋahu
(Mak 3:23-27; Luk 11:14-22)

22 Têŋ têm dinaŋ lau sêwê ŋgac daŋ naŋ
ŋalau sac kôm iŋ tandô t ipec ma awha
mba, naŋ sêtêŋ Yisu sêmeŋ. Yisu soc ŋalau
sac dinaŋ su, goc kôm ŋgac dau ŋayham
sa, ma iŋ gêlic gameŋ ma sôm yom asê.
23 Lau hoŋ sêhêdaê tu Yisu-ŋga, ma
sêsôm, "Mboe †Dawid ndê Atu iŋ ŋgac dau
dec, me?"
24 Tigeŋ lau Palêsai sêŋgô ŋawaê, dec
sêpu Yisu ma sêsôm, "Iŋ kôc ŋaclai yêc
ŋalau sac si ŋadau †Belsebal, dec iŋ soc
ŋalau sac su."
25 Yisu kêyalê ŋac si gauc, ma sôm, "Lau
gameŋ daŋ, me malac daŋ, me gôlôwac
daŋ, bu sêwhê dau kôc, dec ŋac oc sêlhac
ŋaŋga dom, ma ŋac si ŋacyo oc sêku ŋac
dulu.
26 Ma Sadaŋ boc-dinaŋ. Iŋ bu soc dau
ndê ŋalau sac su, dec iŋ kêŋ kisa dau, ma
iŋ ndê ŋaclai oc niŋga.
27 "Mac asôm bu aö gakôc ŋaclai yêc
Belsebal, dec gasoc ŋalau sac su. Ma
bocke? Mac nem sêŋomi naŋ sêsoc ŋalau
sac sêwhiŋ, naŋ mac aŋgôliŋ yom dau pi
ŋac whiŋ, a? Ŋac oc sêlic mac nem yom
bu so ma sêmatôc mac!
28 Tigeŋ aö gasoc ŋalau sac ŋa Ŋalau
Dabuŋ ndê ŋaclai, dec aŋyalê bu Anötö
ndê ŋaclai bu nem gôliŋ gêŋ hoŋ, naŋ hôc
asê mac su.
29 "Ŋgac daŋ oc sôc ŋgac ti licwalô atu
daŋ ndê andu ma êŋgaho iŋ ndê wapa su
ŋalêŋ bocke? Gêŋ ŋamata-ŋga iŋ sô ŋgac
dau dôŋ, goc kôc iŋ ndê wapa su. Ma
Sadaŋ iŋ gitôm ŋgac ti licwalô atu.
30 "Asa naŋ kalhac whiŋ aö dom, naŋ ti
aneŋ ŋacyo. Ma asa naŋ gic lau sa sêtêŋ
aö sêmeŋ dom, naŋ soc ŋac su yêc aö.
31 Tu dinaŋ-ŋga aö wasôm têŋ mac bu
ŋamalac naŋ kac ndê ŋalôm kwi ma hu
ndê sac siŋ, naŋ Anötö oc suc iŋ ndê sac ti
yom sac-sac hoŋ kwi. Tigeŋ yom sac naŋ
ŋamalac daŋ bu sôm pi Ŋalau Dabuŋ, naŋ
Anötö oc suc kwi dom.†
32 Asa naŋ bu sôm yom sac pi Ŋamalac
ndê Atu, tigeŋ tiŋambu kac ndê ŋalôm kwi,
naŋ Anötö oc suc iŋ ndê sac kwi. Magoc
asa naŋ bu sôm yom sac pi Ŋalau Dabuŋ,
naŋ Anötö oc suc iŋ ndê sac kwi têŋ têm
dindec-ŋga dom, ma têŋ têm ŋambu-ŋga
dom bocdinaŋ."

Lau si mêtê whê ŋac sa bu ŋayham me sac
(Luk 6:43-45)

33 Ma Yisu sôm, "A ŋayham sem ŋandô
ŋayham. Ma a sac sem ŋandô sac. Dalic a
ŋandô, dec taŋyalê a bu ŋayham me sac.
34 Mac lau sac atôm mboc ŋatui! Mac
atôm bu asôm yom ŋayham daŋ dom! Bu
lau sêsôm yom kêkuc gauc ti mêtê naŋ hôc
ŋac si ŋalôm ahuc.

* **12:20** Yom pi gakoc timdec ma ya ŋawê naŋ mbac, naŋ hêganôŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ ŋaŋga dom. † **12:31** Lau Palêsai sêsôm bu Yisu kôc ŋaclai yêc Sadaŋ ndê ma soc ŋalau sac su, ma Yisu tôc asê bu yom dau gitôm yom sac sambuc naŋ sêsôm pi Ŋalau Dabuŋ.

35 Gauc ti mêtê ŋayham hôc lau ŋayham
si ŋalôm ahuc, dec sêsôm yom ŋayham.
Ma gauc ti mêtê sac hôc lau sac si ŋalôm
ahuc, dec sêsôm yom sac.
36 Aö wasôm yom ŋandô têŋ mac.
Tiŋambu Anötö oc êmatôc lau pi yom sac
ti yom ŋambwa hoŋ naŋ ŋac sêsôm.
37 Lau naŋ si yom ŋayham, naŋ iŋ oc
sam ŋac bu lau gitêŋ, magoc ŋac naŋ si
yom sac, naŋ oc sêtap iŋ ndê matôc sa."

Lau sêndac Yisu bu kôm gêŋ dalô
(Luk 11:29-32)

38 Goc lau Palêsai ti kêdôhôŋ-waga
yomsu-ŋga ŋatô sêsôm têŋ Yisu,
"Kêdôhôŋwaga, yac bu alic am kôm gêŋ
dalô atu bu whê nem ŋahu sa."
39 Ma Yisu sôm, "Mac lau têm dindec-
ŋga, mac lau sac naŋ apuc dômwêm
Anötö, ma asa nem lêŋ bambaliŋ gitôm lau
mockaiŋ-ŋga. Mac andac bu alic gêŋ dalô,
magoc Anötö oc kêŋ gêŋ dalô tigeŋ têŋ mac
alic, tôm gêŋ dalô naŋ iŋ kôm pi propet
Jona.
40 Jona mbo i atu ŋalôm gitôm acsalô tö
ti ôbwêc tö. Ma bocdinaŋ Ŋamalac ndê
Atu oc yêc nom ŋalôm nditôm acsalô tö ti
ôbwêc tö.
41 Têŋ ndoc Jona gêm mêtê lau Ninewa,
naŋ sêkac si ŋalôm kwi. Ma ŋgac naŋ hôc
gêlêc Jona su dec mbo, tigeŋ mac am daôm
kwi dom. Tu dinaŋ-ŋga têŋ bêc matôc-
ŋga, lau Ninewa oc sêtisa akêŋ lau batê
sêwhiŋ mac lau têm dindec-ŋga, ma ŋac
oc sêhoc mac nem sac asê.
42 Muŋŋga, Kwin Siba-ŋga[‡] kêsêlêŋ seŋ
baliŋ bu ŋgô Kiŋ Solomon ndê yom ti gauc
atu. Ma kwahic dec ŋgac naŋ hôc gêlêc
Solomon su, naŋ mbo dec. Magoc mac
akêŋ daŋam iŋ dom. Tu dinaŋ-ŋga, têŋ
bêc matôc-ŋga, Kwin dau oc tisa whiŋ mac
lau têm dindec-ŋga, ma hoc mac nem sac
asê."

Ŋalau sac sêŋsalê mala naŋ yêc
ŋambwa
(Luk 11:24-26)

43 "Têŋ ndoc ŋalau sac daŋ sa yêc
ŋamalac daŋ, naŋ gitôm iŋ kêgihi mbo
gameŋ sawa ma kêsalê mala êŋwhaŋ dau-
ŋga. Tigeŋ têŋ ndoc iŋ tap sa dom,
44 naŋ iŋ oc sôm têŋ dau, 'Aö wambu
wandi wasôc andu naŋ aö gahu siŋ su.' Ma
iŋ oc mbu ndi ma tap sa bu ŋamalac dau
ndê ŋalôm yêc ŋambwa, gitôm andu naŋ
sêmasaŋ ŋawasi sa.
45 Dec iŋ oc sa ndi, wê ŋ alau 7 naŋ sac
sambuc sêhôc gêlêc iŋ su, naŋ sêmeŋ, ma
hoŋ sêsôc ŋamalac dau ndê ŋalôm sêndi,
ma sêmbo dinaŋ. Bocdinaŋ ŋawapac
naŋ tap ŋamalac dau sa, naŋ hôc gêlêc
ŋawapac ŋamata-ŋga-ŋga su. Ma ŋalêŋ
tigeŋ mac lau sac têm dindec-ŋga, oc atap
ŋawapac atu sa têŋ têm ŋambu-ŋga."

Yisu dinda ti asii
(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)

46 Lau daêsam sêmbo andu daŋ sêwhiŋ
Yisu têŋ ndoc iŋ sôm yom dinaŋ mbo, ma
iŋ dinda ti asii sêmeŋ sêlhac awê, ma bu
sêsôm yom têŋ iŋ.
47 Goc ŋamalac daŋ kêŋ ŋawaê têŋ iŋ
ma sôm, "Am dinam ti asimi sêlhac awê
ma bu sêsôm yom têŋ am."
48 Magoc Yisu ô yom ma sôm, "Aneŋ
dinaŋ asa, ma asiŋi ŋac lau asa?"
49 Goc iŋ tôc amba têŋ ndê ŋgacsêŋomi,
ma sôm, "Aö dinaŋ ti asiŋi dau dindec.
50 Bu lau naŋ daŋga wambu Damaŋ
undambê-ŋga ndê yom, naŋ ŋac aö asiŋi
ti lhuŋwêi ma dinaŋi."

13

Yom gôliŋ pi ŋgac kêbalip wit ŋawhê
(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)

1 Têŋ bêc dinaŋ Yisu hu andu siŋ ma sa
gi ndöc Bugictoŋ Galili-ŋga ŋamakê.
2 Ma lau daêsam sêkac sa sêŋgihi iŋ
ahuc e ŋasawa mbasi. Tu dinaŋ-ŋga dec
iŋ pi gi ndöc waŋ daŋ naŋ poc kêpiŋ baö.
Ma lau hoŋ dinaŋ sêlhac baö.
3 Goc Yisu sôm yom gôliŋ daêsam têŋ
ŋac. Iŋ sôm yom gôliŋ daŋ bocdec bu,
"Ŋgac daŋ sa gi bu êmbalip wit ŋawhê yêc
iŋ ndê ôm.
4 Ma têŋ ndoc iŋ kêbalip gêŋ dau, naŋ
ŋatô sêpeŋ sêsip seŋ, dec mbac sêmeŋ ma
seŋ su.
5 Ma ŋawhê ŋatô sêpeŋ sêsip gameŋ
hoc-hoc, naŋ nom ŋagec sac hoc ŋahô
ŋambwa. Ŋawhê dau sêsip nom ŋalôm
gacgeŋ si dom, dec sêpo sêpi sêmeŋ
ŋagahô.
6 Magoc tiŋambu ac pec ŋagatôm ma
gêm bôliŋ. Ŋahu bu nom ŋayham mba tu
ŋawakac sip ndi-ŋga.
7 Ma wit ŋawhê ŋatô sêpeŋ sêsip kwaŋ
ti ŋakwa ŋalôm, magoc têŋ ndoc sêpo sêpi
sêmeŋ, naŋ kwaŋ pi whiŋ e yaŋ ndu.
8 Ma ŋatô sêpeŋ sêsip nom ŋayham ma
sêpo sêpi ŋayham e sem ŋandô. Ŋatô sem
ŋandô 30, ma ŋatô sem 60 ma ŋatô sem
ŋandô 100.
9 Asa bu daŋgasuŋ yêc, naŋ ŋgô aneŋ
yom."

Yom gôliŋ ŋahu
(Mak 4:10-12; Luk 8:9-10)

‡ **12:42** Matyu to yom pi Kwin akêŋ gameŋ ŋapu-ŋga (South). Yom dau hêganôŋ Kwin Siba-ŋga, naŋ ndê miŋ sêto yêc 1 Kiŋ 10:1-13. Kwahic dec dasam gameŋ Siba-ŋga bu 'Arabia.'

10 Tiŋambu Yisu ndê ŋgac-sêŋomi
sêtigasuc iŋ ma sêndac, “Tu sake-ŋga am
sôm yom têŋ lau ŋa yom gôliŋ?”
11 Ma iŋ ô yom ma sôm, “Anötö ndê gôliŋ
ŋalêŋ ŋahu sip ŋalôm gi. Iŋ kêyaliŋ mac sa
bu aŋyalê ŋahu dau, magoc lau naŋ sêkêŋ
whiŋ aö dom, naŋ oc tôm dom bu sêŋyalê.
12 Asa naŋ kôc Anötö ndê yom sa sip ndê
ŋalôm e tidôŋ, naŋ Anötö oc kêŋ gauc têŋ
iŋ êŋlêc, e iŋ êŋyalê yom dau timala eŋ.
Magoc asa naŋ yom dau tidôŋ iŋ dom, naŋ
Anötö oc kôc gêŋ hoŋ su yêc iŋ.
13 Tu dinaŋ-ŋga aö wasôm yom têŋ lau
ŋa yom gôliŋ. Ŋac sêlic gêŋ ŋapaŋ, tigeŋ
ŋac si gauc sa dom, ma ŋac sêŋgô yom
ŋapaŋ, tigeŋ ŋac sêŋyalê ŋahu dom.
14 Yom naŋ propet Aisaya hoc asê muŋ
su, naŋ dec ŋandô sa. Yom dau yêc bocdec
bu:

Ŋac sêŋgô aneŋ yom ŋapaŋ, magoc
sêŋyalê ŋahu dom. Ma sêlic gêŋ naŋ
aö gakôm naŋ ŋapaŋ, tigeŋ ŋac si gauc
sa dom.
15 Lau dau si ŋalôm ŋadandi. Ŋac si
daŋgasuŋ hôc ahuc, ma ŋac sêpôc si
tandô ahuc. Bu bocdinaŋ dom, dec
oc tôm bu tandô sêlic ma daŋgasuŋ
sêŋgô, ma sêŋyalê aö tidôŋ yêc ŋac si
ŋalôm e sênem dau kwi, ma aö wakôm
ŋac ŋayham sa.” *[Ais 6:9-10]*

16 Ma Yisu sôm têŋ ŋgacsêŋomi, “Aö
wampiŋ mac nem tanôm ti daŋamsuŋ, bu
mac alic gêŋ atu-tu naŋ aö gakôm, ti aŋgô
aneŋ yom.
17 Aö wasôm yom ŋandô têŋ mac bu
propet ti lau gitêŋ daêsam naŋ sêmbo muŋ
su, naŋ sêkêŋ bata bu sêlic gêŋ naŋ mac
alic su, magoc sêlic dom. Ma sêkêŋ bata bu
sêŋgô yom naŋ mac aŋgô su, tigeŋ sêŋgô
dom.”

Yisu whê yom gôliŋ wit ŋawhê-ŋga ŋahu sa
(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)

18 Ma Yisu sôm, “Dec akêŋ daŋam
ma wawhê yom gôliŋ ŋgac kêbalip wit
ŋawhê-ŋga sa.
19 Yom pi ŋawhê naŋ sêpeŋ sêsip seŋ,
naŋ hêganôŋ lau naŋ sêŋgô yom pi Anötö
ndê gôliŋ, magoc sêŋyalê ŋahu dom. Boc-
dinaŋ Sadaŋ dau meŋ kêgaho yom dau su
yêc ŋac si ŋalôm.
20 Ma yom pi ŋawhê naŋ sêpeŋ sêsip
gameŋ hoc-hoc, naŋ hêganôŋ lau naŋ
sêŋgô Anötö ndê yom, ma sêkôc sa
ŋagahô ma ti atac ŋayham.
21 Magoc tôm ŋawhê dinaŋ ŋawakac sip
gi dom, naŋ yom dau tidôŋ yêc lau dinaŋ
si ŋalôm dom. Sêlhac ŋasawa sauŋ, tigeŋ
têŋ ndoc sêtap ŋawapac sa me lau sêkêŋ
kisa ŋac tu Anötö ndê yom-ŋga, naŋ sêhu
si sêkêŋ whiŋ siŋ ŋagahô eŋ.
22 Ma yom pi ŋawhê naŋ sêpeŋ sêsip
kwaŋ ti ŋakwa ŋalôm, naŋ hêganôŋ lau
naŋ sêŋgô Anötö ndê yom, magoc yom dau
gêm ŋandô yêc ŋac si ŋalôm dom. Ŋahu
bu ŋac sêhêgo dau pi gêŋ nom-ŋga ŋapaŋ,
ma sêsa lêŋ atac whiŋ mone-ŋga e gêŋ
kaiŋ dinaŋ kôm Anötö ndê yom ahuc.
23 Ma yom pi ŋawhê naŋ sêpeŋ sêsip
nom ŋayham ma sem ŋandô 30, me 60, me
100, naŋ hêganôŋ lau naŋ sêŋgô yom ma
sêŋyalê ŋahu, ma sem ŋandô daêsam.”

Yom gôliŋ pi wahô

24 Yisu sôm yom gôliŋ daŋ tiyham bocdec
bu, “Aö bu wawhê Anötö ndê gôliŋ sa
ŋalêŋ bocdec. Ŋgac daŋ kêbalip wit
ŋawhê ŋayham sip ndê ôm.
25 Magoc têŋ ndoc lau sêyêc bêc, naŋ iŋ
ndê ŋacyo meŋ, ma kêbalip wahô ŋawhê
sip ôm dau whiŋ wit ŋawhê ŋayham, goc
kölhö gi.
26 Tiŋambu wit ŋawhê po pi meŋ, ma
têŋ ndoc ŋandô sa, naŋ lau sêlic bu wahô
pi meŋ whiŋ.
27 Goc ôm ŋadau ndê lau akiŋ sêtêŋ iŋ si
ma sêsôm, ‘Ŋadau, yac alic bu am kêbalip
ŋawhê ŋayham sip nem ôm. Magoc wahô
dec meŋ akêŋ nde?’
28 Ma iŋ ô yom ma sôm, ‘Ŋacyo daŋ kôm
gêŋ dau.’ Ma sêndac iŋ, ‘Am tac whiŋ bu
yac asa andi ayê wahô dau sa, me?’
29 Ma iŋ sôm, ‘Mba! Bu mboe mac ayê
wahô ma apuc wit sa whiŋ.
30 Atec lu-lu sêlhac sêwhiŋ dau ma
sêtiatu e ndoc sêndic gêŋ ŋandô sa-ŋga.
Têŋ dinaŋ aö oc wasôm têŋ lau sêndic gêŋ
ŋandô sa-ŋga bu sêndic wahô sa muŋ, goc
sêkic dôŋ ma sêkêŋ pi ya ndi. Ma tiŋambu
sêndic wit ŋandô sa pi aneŋ andu gêŋ
ŋandô-ŋga.’ ”

Yom gôliŋ pi gêŋ ŋawhê sauŋ
(Mak 4:31-32; Luk 13:18-19)

31 Ma iŋ sôm yom gôliŋ daŋ têŋ ŋac
bocdec, “Anötö ndê gôliŋ gitôm a soc
ŋawhê, naŋ ŋgac daŋ sô sip iŋ ndê ôm.
32 Ŋawhê dau iŋ gêŋ sauŋ-têc, tigeŋ
tiŋambu oc po pi meŋ e ti a atu hôc gêlêc
gêŋ ôm-ŋga hoŋ, ma mbac lôlôc-ŋga oc
sêmeŋ sêhê si ŋaic yêc ŋasaŋgac.”

Yom gôliŋ pi yist
(Luk 13:20-21)

33 Ma iŋ sôm yom gôliŋ daŋ tiyham
bocdec, “Anötö ndê gôliŋ gitôm yist, naŋ
awhê daŋ kêŋ sip plawa lôŋ atu daŋ ma
kêgaluŋ e kôm plawa hoŋ suŋ.”

Yisu sôm yom gôliŋ daêsam
(Mak 4:33-34)

34 Yom hoŋ naŋ Yisu sôm têŋ lau toŋ atu
dinaŋ, naŋ iŋ sôm ŋa yom gôliŋ ŋambwa.
Ma iŋ sôm yom ŋalêŋ daŋ dom.

35 Ma boc-dinaŋ propet ndê yom bocdec
ŋandô sa:
Aö wasôm aneŋ yom ŋa yom gôliŋ, ma
gêŋ naŋ yêc siŋ dau têŋ têm Anötö kêŋ
undambê ti nom e meŋ, naŋ kwahic
dec wasôm asê. *[BW 78:2]*

Yom gôliŋ wahô-ŋga ŋahu

36 Goc Yisu hu lau hoŋ siŋ ma sôc andu
gi. Ma iŋ ndê ŋgacsêŋomi sêtêŋ iŋ si
ma sêndac, "Gitôm bu am whê yom gôliŋ
wahô-ŋga ŋahu sa têŋ yac?"
37 Ma Yisu sôm, "Ŋgac naŋ kêbalip
ŋawhê ŋayham, naŋ Ŋamalac ndê Atu.
38 Ma iŋ ndê ôm, naŋ nom sambuc lec.
Yom pi ŋawhê ŋayham hêganôŋ lau naŋ
sêmbo Anötö ndê gôliŋ ŋapu, ma wahô
hêganôŋ ŋalau sac si ŋadau ndê lau.
39 Ma ŋacyo naŋ kêbalip wahô ŋawhê,
naŋ Sadaŋ dau. Ndoc sêndic gêŋ ŋandô
sa-ŋga, naŋ tôm bêc ŋambu-ŋga, ma lau
sêndic gêŋ ŋandô sa-ŋga, naŋ Anötö ndê
aŋela.
40 Têŋ bêc ŋambu-ŋga, lau sac oc sêsip
ya atu ŋalôm sêndi, ŋalêŋ tigeŋ tôm wahô
naŋ lau sic sa ma sêkêŋ pi ya gi.
41 Ŋamalac ndê Atu oc êŋkiŋ ndê aŋela,
ma ŋac oc sêkôc gêŋ lêtôm-ŋga ti lau hoŋ
naŋ sêkôm sac, naŋ su yêc Anötö ndê lau.
42 Ma ŋac oc sêmbaliŋ ŋac sêsip ya atu
ŋalôm sêndi, ma ŋac oc sêtaŋ atu ti lhô
êŋsiŋ pi dau.
43 Têŋ dinaŋ lau gitêŋ si ŋawasi ti
ŋawê oc pô gameŋ gitôm ac, yêc ŋac si
Damba ndê gameŋ undambê-ŋga. Mac bu
daŋamsuŋ yêc, naŋ aŋgô aneŋ yom."

Yom gôliŋ lu pi Anötö ndê gôliŋ

44 "Anötö ndê gôliŋ ŋamwasiŋ gitôm
awa ŋayham andô daŋ naŋ yêc siŋ dau yêc
nom daŋ ŋalôm. Ŋamalac naŋ tap awa
dau sa, naŋ oc siŋ kwi tiyham, ma lhö ndi
ti atac ŋayham atu ma kêŋ ndê gêŋ hoŋ
têŋ lau sênemlhi, goc nemlhi nom dinaŋ
bu kôc awa dau sa.
45-46 "Ma Anötö ndê gôliŋ ŋamwasiŋ
gitôm yac ŋapa ŋaôli atu. Ŋgac tidulu
gêŋ-ŋga naŋ kêsalê yac ŋapa ŋayham tu
êmasaŋ gôlôŋ-ŋga, naŋ bu tap yac ŋapa
ŋayham andô dau sa, dec iŋ oc lhö ndi
ma kêŋ ndê gêŋ hoŋ têŋ lau sênemlhi, goc
nemlhi yac ŋayham dau."

Yom gôliŋ pi wasaŋ

47-48 "M a yom gôliŋ daŋ tiyham. Ŋalêŋ
naŋ Anötö kêgalêm lau sa bu s êmbo iŋ
ndê gôliŋ ŋapu, naŋ gitôm wasaŋ naŋ lau
sêkêŋ sip gwêc, ma i tidau-tidau sêsip
wasaŋ dau si e meŋhu. Goc lau sêhê sa
pi baö gi. Ma sêndöc sic ma sêŋyaliŋ i
ŋayham-ŋayham sa sip dalu, ma i sac-sac,
naŋ sêmbaliŋ siŋga.
49 Ma ŋalêŋ tigeŋ têŋ bêc ŋambu-ŋga,
aŋela oc sêmeŋ ma sêwhê lau sac ti lau
gitêŋ kôc.
50 Ŋac oc sêmbaliŋ lau sac sêsip ya atu
ŋalôm sêndi, ma ŋac oc sêtaŋ ti lhô êŋsiŋ
pi dau."

Awa akwa ma awa wakuc

51 Yisu gic bata yom dinaŋ, goc ndac iŋ
ndê ŋgacsêŋomi, "Mac aŋyalê aneŋ yom
hoŋ dindec ŋahu, me mba?" Ma sêlôc,
"Aêc."
52 Goc iŋ sôm têŋ ŋac, "Kêdôhôŋwaga
yomsu-ŋga naŋ sêŋyalê Anötö ndê gôliŋ
ŋahu tidôŋ whiŋ, naŋ sêtôm bu sêwhê
yom akwa sa têŋ lau, ma yom wakuc whiŋ.
Ma bocdinaŋ ŋac sêtôm andu ŋadau daŋ
naŋ gic awa daêsam sa, dec tôc awa akwa
ti awa wakuc asê têŋ lau."

Yisu ndê lau sêkôc iŋ sa dom
(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)

53 Yisu sôm yom gôliŋ hoŋ dinaŋ pacndê,
goc hu gameŋ dinaŋ siŋ.
54 Iŋ mbu têŋ iŋ ndê malachu gi, ma
kêdôhôŋ lau mbo ŋac si lôm wê-ŋga. Dec
ŋac sêhêdaê ma sêndac dandi, "Ei! Gauc
ŋayham ti ŋaclai bu kôm gêŋ dalô atu-tu,
naŋ ŋgac dec tap sa yêc nde?
55 Iŋ k apenta ndê atu! Iŋ dinda iŋ Maria,
ma iŋ asii Jems, Josep, Saimon, ma Judas.
56 Ma iŋ ndê lhuwêi sêmbo sêwhiŋ yac.
Bocdinaŋ gêŋ hoŋ dindec iŋ kôc sa yêc
nde?"
57 Ma ŋac atac lu-lu tu iŋ-ŋga. Magoc
Yisu sôm têŋ ŋac, "Lau hoŋ sêtoc propet
daŋ sa, tigeŋ yêc propet dau ndê malachu,
iŋ dau ndê lau sêtoc iŋ sa dom."
58 Ma tu ŋac sêkêŋ whiŋ iŋ dom-ŋga, dec
iŋ kôm gêŋ dalô atu-tu daêsam yêc ŋac si
gameŋ dom.

14

Herod Antipas ŋgô ŋawaê pi Yisu
(Mak 6:14-16; Luk 9:7-9)

1 Têŋ ndoc dinaŋ †Herod, naŋ gêm gôliŋ
gameŋ Galili-ŋga, naŋ ŋgô ŋawaê pi Yisu.
2 Ma iŋ sôm têŋ iŋ ndê lau akiŋ bu,
"Ŋgac dê mboe Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga
naŋ tisa akêŋ lau batê-ŋga. Ma tu dinaŋ-
ŋga iŋ kôc ŋaclai bu kôm gêŋ dalô atu-tu
dinaŋ."

Herod gic Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga ndu ŋamiŋ
(Mak 6:17-29)

3-4 Muŋ-ŋga, Herod gêm iŋ ndê asi Pilip
ndê awhê Herodias ti ndê awhê, dec Jon
sôm têŋ iŋ, "Am kôm gêŋ so sambuc." Tu
dinaŋ-ŋga Herod kêkiŋ ndê lau bu sêkôc
Jon dôŋ ma sêkêŋ iŋ ndöc gapocwalô.

5 Herod tac whiŋ bu ndic Jon ndu, tigeŋ
iŋ töc lau daêsam naŋ sêlic Jon bu propet
daŋ.
6 Têŋ ndoc daŋ sêndê mwasiŋ tu Herod
ndê bêc dinda kôc iŋ-ŋga, ma Herodias
atuwê tê wê yêc mwasiŋ dau ŋalôm.
Herod gêlic ma tac ŋayham atu,
7 dec iŋ kêmatiŋ yom têŋ iŋ ma sôm,
"Yomandô aö wasôm têŋ am. Gêŋ bocke
am bu tac whiŋ naŋ sôm, ma aö oc wakêŋ
têŋ am."
8 Goc bawhê dau sa gi gêlic dinda Hero-
dias. Iŋ dinda tec Jon, dec sôm têŋ bawhê
bu ndac Herod bocdec bu, "Aö tac whiŋ bu
am tim Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga ndê kachu
kic, ma kêŋ iŋ ndê ŋagôlôŋ sip pele daŋ ma
kêŋ têŋ aö, bu walic pi tanôŋ bu iŋ mbac
ndu ŋandô."
9 Têŋ ndoc Herod ŋgô yom dinaŋ, iŋ ndê
ŋalôm ŋawapac atu. Tigeŋ tu iŋ kêmatiŋ
yom yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga, dec iŋ sôm têŋ
iŋ ndê lau siŋ-ŋga bu sêkôm tôm bawhê
dau teŋ.
10 Iŋ kêkiŋ ŋac sêsôc gapoc-walô si, ma
sêtim Jon ndê kachu kic.
11 Ma sêkêŋ ŋagôlôŋ sip pele daŋ, ma
sêkôc sêmeŋ ma sêkêŋ têŋ bawhê. Goc
bawhê dau kôc sa gi kêŋ têŋ dinda gêlic.
12 Tiŋambu Jon ndê sêŋomi sêmeŋ sêkôc
iŋ ŋamlaŋ sa ma si sêŋsuhuŋ. Goc sêtêŋ
Yisu si ma sic miŋ têŋ iŋ.

Yisu gôlôm lau 5,000
(Mak 6:32-44; Luk 9:10-17; Jon 6:1-15)

13 Têŋ ndoc Yisu ŋgô ŋawaê pi Jon,
naŋ iŋ pi waŋ daŋ gi bu pi bugictoŋ
ŋadaŋga, ma lhö têŋ gameŋ sawa daŋ ndi
ma mbo tawasê. Magoc lau malac-ŋga
sêŋgô ŋawaê bu iŋ pi waŋ dau gi, ma
daêsam sêwê sêmbo baö ma sêŋkuc iŋ.
14 Têŋ ndoc Yisu sôc baö gi, naŋ gêlic lau
daêsam dinaŋ ma tawalô ŋac. Ma iŋ kôm
ŋac si gêmbac ŋayham sa.
15 Têŋ telha, kêpiŋ bu ac ndi sip, goc
ŋgacsêŋomi sêtêŋ iŋ sêmeŋ ma sêsôm,
"Gameŋ dec gameŋ sawa, ma ac gi su. Kêŋ
lau sêlhö sêtêŋ malac sêndi bu sênemlhi si
gêŋ sêneŋ-ŋga."
16 Magoc Yisu sôm, "Mba! Oc tôm bu
sêneŋ gêŋ yêc dec. Mac daôm akêŋ gêŋ
têŋ ŋac sêneŋ."
17 Ma sêsôm, "Yac oc akôm ŋalêŋ nde,
bu yac mba bolom amaŋdaŋ ma i lu solop
dec yêc."
18 Goc iŋ sôm, "Akôc gêŋ dau sa ameŋ."
19 Ma iŋ sôm têŋ lau bu sêndöc sic
sêndöc kwaŋ. Iŋ kôc bolom amaŋdaŋ
ma i lu, tatac undambê goc gêm mbec
ma pô bolom kôc-kôc. Ma iŋ kêŋ têŋ
ŋgacsêŋomi, ma sic sam têŋ lau.
20 Ŋac hoŋ seŋ gitôm, ma ŋgac-sêŋomi
sic gêŋ ŋadêlê sa sip gatop 12 e meŋhu.
21 Lau naŋ seŋ gêŋ dau, naŋ si lauŋgac
ŋanamba gitôm 5,000. Ma lauwhê ti
balêkoc daêsam sêmbo sêwhiŋ.

Yisu kêsêlêŋ mbo bu ŋahô
(Mak 6:45-52; Jon 6:16-21)

22 Dinaŋ su, goc Yisu kêkiŋ ndê
ŋgacsêŋomi sêpi waŋ bu sêmuŋ iŋ sêmbu
sêpi bugictoŋ ŋadaŋga sêndi. Ma iŋ dau
gacgeŋ mbo, bu kêŋ lau sêlhö sêndi.
23 Sêlhö si su, goc iŋ pi lôc tawasê gi bu
teŋ mbec. Ŋasec sa, ma iŋ tawasê mbo.
24 Magoc waŋ dau sa awê tibaliŋ gi su,
ma mbu ŋadinda gêli bu sa e gic sip waŋ.
25 Têŋ ôbwêc lôm, Yisu kêsêlêŋ mbo bu
ŋahô têŋ ŋac gi.
26 Magoc têŋ ndoc ŋgacsêŋomi sêlic iŋ
kêsêlêŋ mbo bu ŋahô, naŋ sêtöc dau ti
sêmbwêc, ma sêsôm, "Êê! Ŋalau daŋ!"
27 Goc Yisu sôm têŋ ŋac, "Atöc daôm
dom! Ŋalôm pêŋ dôŋ, bu aö dauŋ dec."
28 Goc Pita sôm, "Pômdau, bu am daôm
dinaŋ, naŋ goc sôm aö waŋsêlêŋ wambo
bu ŋahô watêŋ am waloc."
29 Ma Yisu sôm, "Mweŋ!" Goc Pita sip
yêc waŋ, ma kêsêlêŋ mbo bu ŋahô têŋ iŋ
gi.
30 Magoc mbu ŋadinda kôm iŋ töc dau
atu ma iŋ kwê bu soloŋ tigeŋ. Goc iŋ
mbwêc, "Pômdau, nem aö sa!"
31 Ŋagahô Yisu kêmatôc amba gi, hê iŋ
sa ma sôm, "O am ŋgac kêŋ whiŋ babalê-
ŋga. Bocke ma am atac lu-lu tu aneŋ
ŋaclai-ŋga?"
32 Goc iŋlu sêpi waŋ si, ma mbu timalô.
33 Ma ŋgacsêŋomi naŋ sêndöc waŋ
sêpôŋ haduc ma sêmpiŋ iŋ ma sêsôm,
"Yomandô, am Anötö ndê Atu!"

Yisu gêm lau gêmbac sa yêc malac Genesaret
(Mak 6:53-56; Jon 6:22-25)

34 Sêlac waŋ si e sêsôc baö yêc malac
Genesaret.
35 Ma têŋ ndoc lau malac-ŋga sêlic bu
Yisu meŋ, naŋ sêkêŋ ŋawaê têŋ gameŋ
ŋamakê-ŋga hoŋ, ma lau sêkôc si lau
gêmbac hoŋ sa sêtêŋ iŋ sêmeŋ.
36 Ŋac sêteŋ bu sêmasec iŋ ndê ŋakwê
ŋadali ŋambwa, ma lau hoŋ naŋ sêmasec
iŋ, naŋ ŋayham sa.

15

Gêŋ naŋ kôm ŋamalac ŋadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga
(Mak 7:1-23)

1 Têŋ dinaŋ lau Palêsai ti kêdôhôŋwaga
yomsu-ŋga ŋatô sêmeŋ akêŋ Jerusalem
sêtêŋ Yisu si, ma sêndac iŋ,
2 "Tu sake-ŋga am nem ŋgacsêŋomi
sêkôm ŋagôliŋ naŋ lau andô sic dulu têŋ

yac, naŋ popoc? Têŋ ndoc sêneŋ gêŋ, naŋ
sêŋgwasiŋ amba muŋ su dom.”
3 Ma Yisu ô ŋac si yom bocdec bu, “Ma
bocke? Tu sake-ŋga mac atoc lau andô
si ŋagôliŋ sa ma akôm Anötö ndê yomsu
popoc?
4 Anötö dau sôm, *‘Toc damam lu dinam
sa,’* ma iŋ sôm tiyham bu, *‘Asa naŋ sôm
yom sac pi iŋ damba me dinda, naŋ oc
sêndic iŋ ndu.’*
5 Tigeŋ mac aŋkuc yomsu dau dom.
Ŋgac daŋ ndê awa me gêŋ bu yêc bu nem
damba lu dinda sa, magoc iŋ sôm têŋ iŋlu,
‘Oc tôm dom bu wanem amlu sa, bu gêŋ
dindec aö wakêŋ ti da têŋ Anötö,’
6 goc mac alic ŋayham bu iŋ toc damba
sa dom. Bocdinaŋ mac aseŋ Anötö ndê
yom naŋ sôm bu atoc damam lu dinam
sa, naŋ popoc, tu bu aŋkuc lau andô si
ŋagôliŋ.
7 Mac lau atim yom lau-ŋga! Yom
naŋ propet Aisaya hoc asê muŋ su, naŋ
hêganôŋ mac solop. Iŋ sôm bu,
8 *‘Lau dindec sêtoc aö sa ŋa whasuŋ
ŋambwa, tigeŋ ŋac si ŋalôm yêc daŋ dau-
ŋga.*
9 *Ŋac sem akiŋ aö ŋandô dom, ma yom
naŋ sêndôhôŋ têŋ lau, naŋ ŋamalac si
yomsu ŋambwa.’ ”*
10 Goc Yisu ta lau hoŋ ma sôm, “Aŋgô
ma aŋyalê ŋapep.
11 Gêŋ daneŋ-ŋga naŋ sip ŋamalac wha-
suŋ, naŋ kôm ŋac ŋadômbwi sa yêc
Anötö aŋgô-ŋga dom. Tigeŋ yom naŋ
sa akêŋ ŋamalac whasuŋ, naŋ kôm ŋac
ŋadômbwi sa.”
12 Têŋ dinaŋ Yisu ndê ŋgacsêŋomi
sêtigasuc iŋ ma sêsôm têŋ iŋ, “Lau Palêsai
sêŋgô am nem yom dinaŋ, dec kôm ŋac
sêlic sac. Am kêyalê, me mba?”
13-14 Goc iŋ sôm têŋ ŋac, “Ahêgo daôm
tu ŋac-ŋga dom! Atec ŋac. Lau hoŋ naŋ
daŋga wambu Damaŋ undambê-ŋga ndê
yom dom, naŋ sêtôm wahô naŋ iŋ oc puc
sa ti ŋawakac. Ŋac bu sêtôc seŋ têŋ lau
ŋatô, magoc ŋac tandô pec. Ma ŋgac tapec
daŋ bu wê tapec daŋ, iŋlu lu-lu oc sêpeŋ
sêsip sê.”
15 Dec Pita sôm, “Gitôm bu am whê yom
gôliŋ dinaŋ ŋahu sa têŋ yac?”
16 Goc Yisu ndac, “Ma bocke? Têŋ nde
mac oc aŋyalê?
17 Alic! Gêŋ naŋ sip ŋamalac whasuŋ,
naŋ sip iŋ ŋatac ŋalôm gi, ma tiŋambu sa
meŋ tiyham.
18 Tigeŋ yom sac naŋ sa ŋamalac wha-
suŋ, naŋ sa akêŋ iŋ ndê ŋalôm, ma sac
naŋ yêc ŋamalac ŋalôm, dec kôm iŋ
ŋadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga.
19 Gauc sac, mêtê sêndic ŋamalac ndu-
ŋga, mêtê mockaiŋ-ŋga naŋ lau naŋ sem
dau sa su, ma lau naŋ sem dau sa su dom,
naŋ sêkôm, mêtê sênem kaŋ gêŋ-ŋga, yom
tasaŋ, ma yom sêpu lau-ŋga,
20 naŋ yêc ŋamalac ŋalôm, naŋ kôm ŋac
ŋadômbwi sa. Tigeŋ yac bu taŋgwasiŋ
amaŋ dom ma daneŋ gêŋ, dec oc kôm yac
ŋadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga dom.”

Awhê Kanan-ŋga kêŋ whiŋ ŋaŋga
(Mak 7:24-30)

21 Yisu hu malac dinaŋ siŋ, ma iŋ ti ndê
ŋgacsêŋomi sêtêŋ malac Taya ma Saidon
ŋagameŋ ŋamakê-ŋga si.
22 Ma awhê Kanan-ŋga daŋ, naŋ ndöc
gameŋ dinaŋ, naŋ têŋ iŋ meŋ ma mbwêc,
“O Pômdau, †Dawid ndê Atu, tamwalô aö.
Ŋalau sac kêŋ ŋawapac atu têŋ aö atuŋwê,
ma kôm iŋ tisac.”
23 Yisu gêm dôŋ ma ô yom daŋ dom, goc
ŋgacsêŋomi sêtigasuc iŋ ma sêsôm, “Kêŋ
iŋ lhö ndi, bu iŋ kêkuc yac ma mbwêc yom
ŋapaŋ.”
24 Ma iŋ sôm, “Awhê dau iŋ awhê Israel-
ŋga dom. Anötö kêkiŋ aö bu wanem lau
Israel-ŋga sa, bu ŋac sêtôm domba naŋ
siŋga su.”
25 Têŋ dinaŋ awhê dau meŋ pôŋ haduc
têŋ iŋ ma ndac tiyham, “Pômdau, nem aö
sa.”
26 Ma Yisu sôm, “Solop dom bu dakôc
balêkoc si gêŋ daneŋ-ŋga su ma tambaliŋ
têŋ giam sêneŋ.”
27 Magoc awhê dau ô yom ma sôm, “Aêc
Pômdau, tigeŋ giam naŋ sêndöc ŋadau
ndê tebo ŋapu, naŋ seŋ gêŋ ŋapopoc naŋ
peŋ yêc tebo.”
28 Yisu ŋgô yom dinaŋ ma sôm, “O awhê,
am kêŋ whiŋ ŋaŋga. Aö oc wakôm tôm am
ndac.” Ma têŋ acgatu ŋasawa dau dinaŋ,
awhê dau ndê atuwê ŋayham sa.

Yisu gôlôm lau 4,000
(Mak 8:1-10)

29 Yisu kölhö gi ma kêsêlêŋ whiŋ
ndê ŋgacsêŋomi mbo Bugictoŋ Galili-ŋga
ŋamakê. Goc iŋ pi lôc daŋ gi ma ndöc sic.
30 Ma lau daêsam sêwê sêtêŋ iŋ sêmeŋ.
Ŋac sêkôc lau gahi sac, lau tapec, l au
bôliŋ, awha mba, ti lau gêmbac daêsam,
ma sêkêŋ ŋac sêyêc Yisu aŋgô-ŋga. Ma iŋ
kôm ŋac hoŋ ŋayham sa.
31 Têŋ ndoc lau sêlic awha mba sêsôm
yom asê, ma lau gahi sac ti lau bôliŋ
sêŋsêlêŋ tiyham, ma tapec si tandô ŋawa
sa, naŋ sêhêdaê ŋandô. Ma sêmpiŋ Anötö
Israel-ŋga.
32 Yisu ta iŋ ndê ŋgacsêŋomi sêmeŋ, goc
sôm têŋ ŋac, “Aö taŋwalô lau dindec, bu
sêmbo sêwhiŋ aö gitôm bêc tö su. Ŋac
si gêŋ daneŋ-ŋga pacndê, ma aö gatec bu
wakêŋ ŋac sêlhö sêndi ti gêŋ yô ŋac, mbo
ŋac tagôlô yêc seŋ.”

33 Magoc ŋgac-sêŋomi sêsôm, “Bocke?
Gameŋ dec gameŋ sawa, ma danemlhi
bolom yêc nde, bu dakêŋ têŋ ŋac sêneŋ?”
34 Ma Yisu ndac, “Mac nem bolom
hiŋga ndöc?” Ma sêsôm, “Bolom 7 ma i
mwambwa ŋatô.”
35 Goc Yisu sôm têŋ lau bu sêndöc sic.
36 Dec iŋ k ôc bolom 7 ma i sa ma
gêm daŋge, p ô kôc-kôc, ma kêŋ têŋ
ŋgacsêŋomi, ma ŋac sic sam têŋ lau.
37 Ŋac hoŋ seŋ e gitôm, ma tiŋambu
ŋgac-sêŋomi sic gêŋ ŋadêlê sa sip gatop
7 e meŋhu.
38 Lau daêsam seŋ gêŋ dinaŋ e gitôm.
Ŋac si lauŋgac ŋanamba gitôm 4,000, ma
lauwhê ti balêkoc sêmbo sêwhiŋ.
39 Tiŋambu Yisu kêŋ lau hoŋ sêlhö si,
goc iŋ ti ndê ŋgacsêŋomi sêpi waŋ daŋ ma
sêtêŋ malac Magadan ŋagameŋ si.

16

Lau Palêsai sêndac gêŋ dalô
(Mak 8:11-13)

1 Lau Palêsai ti lau Sadiusi ŋatô sêtêŋ
Yisu sêmeŋ bu sêŋsahê iŋ. Ŋac sêndac
iŋ bu kôm gêŋ dalô bu tôc asê bu iŋ kôc
ŋaclai yêc Anötö ndê.
2 Dec iŋ sôm, “Mac bu alic umboŋ tikoc,
goc mac asôm bu ‘Ac oc pi ŋayham.’
3 Ma mac bu alic umboŋ tiyec, goc mac
asôm, ‘U oc ndic.’ Mac alic gêŋ dalô
umboŋ-ŋga dinaŋ, ma aŋyalê ŋahu. Ma
bocke dec mac aŋyalê gêŋ dalô daêsam
naŋ aö gakôm têŋ ŋasawa dindec, naŋ
ŋahu dom?
4 Mac lau sac naŋ apuc dômwêm Anötö,
ma asa nem lêŋ bambaliŋ gitôm lau mock-
aiŋ-ŋga. Mac aŋsalê gêŋ dalô, tigeŋ Anötö
oc kêŋ gêŋ dalô tigeŋ têŋ mac alic, gitôm
gêŋ dalô naŋ iŋ kôm pi Jona.” Yisu sôm
yom dinaŋ su, goc hu ŋac siŋ ma kölhö gi.

Yisu puc lau Palêsai ti lau Sadiusi si giso asê
(Mak 8:14-21)

5 Têŋ ndoc Yisu ti ŋgacsêŋomi sêmbu
akêŋ bugictoŋ ŋadaŋga sêmeŋ, naŋ
ŋgacsêŋomi sêkôc bolom dom, sêŋlhiŋ
dau siŋ.
6 Ma Yisu sôm têŋ ŋac, “Ayob daôm
ŋapep tu lau Palêsai ti lau Sadiusi si yist.”
7 Goc ŋac sem yomgalôm sêwhiŋ dandi
ma sêsôm, “Iŋ sôm yom dinaŋ ŋahu bu
yac dakôc bolom dom.”
8 Magoc Yisu kêyalê ŋac si yom dau, dec
sôm, “O mac lau naŋ akêŋ whiŋ gwalec!
Tu sake-ŋga mac am yomgalôm awhiŋ
daôm, ma gauc gêm bu aö gasôm yom pi
yist, ŋahu bu mac nem bolom mba?
9 Bocke mac nem gauc sa pi gêŋ hoŋ naŋ
aö gakôm, naŋ dom? Gauc nem bolom
amaŋdaŋ naŋ gakêŋ têŋ lau 5,000 seŋ.
Tiŋambu mac ahoŋ ŋadêlê sa sip gatop
hiŋga?
10 Ma têŋ ndoc lau 4,000 seŋ bolom
amaŋdaŋ ŋandôlu, naŋ ŋadêlê sip gatop
hiŋga?
11 Aö gasôm yom pi bolom kaiŋ dinaŋ
dom, ma bocke dec mac aŋyalê aneŋ yom
ŋahu dom? Ayob daôm ŋapep pi lau
Sadiusi ti lau Palêsai si yist.”
12 Têŋ dinaŋ ŋac si gauc sa. Ma sêŋyalê
bu iŋ ndê yom hêganôŋ yist bolom-ŋga
dom. Sêŋyalê bu iŋ kêŋ puc ŋac bu sêyob
dau pi yom naŋ lau Sadiusi ti lau Palêsai
sêndôhôŋ têŋ lau.

Pita hoc Yisu ŋahu asê
(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)

13 Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêhôc asê
gameŋ naŋ sêsam bu Sisaria Pilipai, ma
iŋ ndac ŋac, “Lau sêsôm sake pi Ŋamalac
ndê Atu? Sêsôm bu iŋ asa?”
14 Ma sêsôm, “Lau ŋatô sêsôm bu am
Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga, ma ŋatô sêsôm
bu am Elaija, ma ŋatô sêsôm bu am
Jeremaya me propet akwa-kwa si daŋ.”
15 Goc Yisu ndac ŋac, “Ma mac daôm,
mac asôm bu aö asa?”
16 Ma Saimon Pita ô yom ma sôm, “Am
Mesaya, Anötö Tali Ŋadau ndê Atu am.”
17 Dec Yisu sôm, “O Saimon, Jona ndê
atu, aö awhaŋ hôc am, bu ŋamalac daŋ
hoc yom dau asê têŋ am dom. Damaŋ
undambê-ŋga kêŋ gauc dinaŋ têŋ am.
18 Aö wasôm têŋ am, bu am Pita, ma
aö wandic aneŋ gôlôwac dabuŋ sa sêlhac
hoc dau ŋahô.* Ma ŋaclai lambwam-ŋga
gitôm dom bu ku ŋac dulu.
19 Ma aö wakêŋ ki têŋ am bu yob gatam
lau sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu-ŋga. Ma
gêŋ bocke naŋ am bu êmbwala su yêc
nom, naŋ wambwala su yêc undambê. Ma
gêŋ bocke naŋ am bu sô dôŋ yêc nom, naŋ
wasô dôŋ yêc undambê bocdinaŋ.”
20 Yisu sôm yom dinaŋ su, goc gic yao iŋ
ndê ŋgacsêŋomi ti ŋaŋga, bu sêsôm asê
têŋ lau bu iŋ Mesaya dau dom.

Yisu sôm gwanaŋ bu iŋ oc hôc ŋandê
(Mak 8:31-33; Luk 9:22)

21 Têŋ têm dinaŋ Yisu gic hu sôm yom têŋ
ndê ŋgacsêŋomi, pi gêŋ naŋ oc hôc asê iŋ.
Iŋ whê sa bu iŋ gic waê bu têŋ Jerusalem
ndi, ma lau bata Israel-ŋga ti dabuŋsiga

* **16:18** Yêc Yom Grik Pita ndê ŋaê sêsam bu ‘Petros,’ ma hoc sêsam bu ‘petra.’ Lau ŋatô gauc gêm bu Yisu ndê yom pi hoc naŋ iŋ ndê gôlôwac dabuŋ oc sêlhac ŋahô, naŋ hêganôŋ yom naŋ Pita hoc asê pi Yisu. Bu Pita hoc yom asê ma sôm bu Yisu iŋ Mesaya, Anötö Atu, ma yom dau ti gôlôwac dabuŋ hoŋ si yom sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋahu.

atu-tu, ma kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga oc
sêkêŋ ŋawapac daêsam têŋ iŋ e lau sêndic
iŋ ndu. Ma têŋ bêc titö-ŋga Anötö oc uŋ
iŋ sa mbo tali tiyham.
22 Goc Pita kôc iŋ sa ŋasawa sauŋ gi,
ma sôm iŋ bocdec bu, “Pômdau, mba! Tu
Anötö-ŋga, oc mba! Gêŋ dinaŋ oc tap am
sa dom andô!”
23 Yisu kac dau kwi ma sôm têŋ Pita,
“Sadaŋ, kôc daôm sa lhö su! Am gauc gêm
bu lhac aö ahuc, a? Am kêyalê Anötö ndê
lêŋ dom, am bu êmkuc ŋamalac si gauc
ŋambwa.”

Lau naŋ sêŋkuc Yisu oc sêhôc ŋawapac
(Mak 8:34–9:1; Luk 9:23-27)

24 Goc iŋ sôm têŋ iŋ ndê ŋgac-sêŋomi,
“Asa naŋ tac whiŋ bu êŋkuc aö, naŋ
êŋgwiniŋ dau ma hôc ndê a gicso dau sa,
ma êŋkuc aö.
25 Bu asa naŋ tac whiŋ bu sap gêŋ nom-
ŋga dôŋ ŋapaŋ tu mbo tali-ŋga, naŋ oc
niŋga. Magoc asa naŋ bu hu gêŋ nom-ŋga
siŋ tu êŋkuc aö-ŋga, naŋ oc niŋga dom.
26 Ŋamalac daŋ bu po gêŋ nom-ŋga hoŋ
sa, magoc iŋ dau gatu bu niŋga, dec gêŋ
nom-ŋga hoŋ dinaŋ oc tôm dom bu nem
iŋ sa. Gêŋ ŋayham bocke yêc, naŋ gitôm
bu dakêŋ têŋ Anötö ô yac neŋ gatuŋ?
27 Tiŋambu Ŋamalac ndê Atu oc mbu
meŋ ti Damba ndê ŋaclai ti ŋawasi un-
dambê-ŋga, ma whiŋ aŋela hoŋ. Têŋ
dinaŋ iŋ oc kêŋ ŋagêyô têŋ ŋamalac hoŋ
tôm ndi, êŋkuc mêtê naŋ ŋac sêkôm.
28 Aö wasôm yom ŋandô têŋ mac! Lau
ŋatô naŋ sêlhac dec, naŋ oc gacgeŋ sêmbo
tali e sêlic Ŋamalac ndê Atu meŋ ti ndê
ŋaclai nem gôliŋ-ŋga.”

17

Pita, Jems ma Jon sêlic Yisu ndê ŋawasi
(Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)

1 Bêc 6 giŋga su, goc Yisu kôc Pita, ma
Jems lu asi Jon sêwhiŋ iŋ, ma ŋac tawasê
sêpi lôc baliŋ daŋ si.
2 Yêc dindê sêlic Yisu ndê ŋamlic kaiŋ
daŋ sa. Iŋ aŋgô andô ŋawê sa gitôm ac
pô gameŋ, ma iŋ ndê ŋakwê ŋawasi sêp
sambuc.
3 Ma sêlic Moses lu Elaija sêhoc dau asê
ma iŋlu sem yomgalôm sêwhiŋ Yisu.
4 Goc Pita sôm têŋ Yisu, “Pômdau,
ŋayham kêlêc bu dambo dec. Am bu tac
whiŋ, goc aö wakwê bac tö bu mac ambo-
ŋga, am nem bac daŋ, Moses ndê daŋ, ma
Elaija ndê bac daŋ.”
5 Iŋ sôm yom dau mbo, ma dao ti ŋawê
atu daŋ sip meŋ ma kêgatöc ŋac ahuc. Ma
awha daŋ sa yêc dao ŋalôm, naŋ sôm, “Aö
neŋ atuŋgac dau dindec. Aö gatisambuc
iŋ, ma atac whiŋ iŋ ndu andô. Aŋgô iŋ
ndê yom maŋ!”
6 Têŋ ndoc ŋgac-sêŋomi tö sêŋgô awha
dinaŋ, naŋ sêtöc dau ŋalêŋ sac, ma sêhu
dau aŋgô andô sip nom.
7 Magoc Yisu têŋ ŋac gi, kêmasec ŋac ma
sôm, “Atisa ma atöc daôm dom.”
8 Ma sêhôc tandô sa ma sêlic bu Yisu
tawasê mbo.

Gêndac pi Elaija
(Mak 9:11-13)

9 Tiŋambu ŋac sêsip akêŋ lôc dau
sêmeŋ, ma Yisu kêŋ yao ŋac bocdec bu,
“Andic miŋ pi gêŋ naŋ mac alic naŋ dom, e
Ŋamalac ndê Atu tisa akêŋ lau batê-ŋga.”
10 Ma ŋgacsêŋomi tö dinaŋ sêndac iŋ
bocdec bu, “Lau †Skraib naŋ sêndôhôŋ
yomsu, naŋ sêsôm bu Elaija oc meŋ hôc
asê muŋ, ma tiŋambu Mesaya oc meŋ.
Yom dau ŋahu bocke?”
11 Goc Yisu ô yom ma sôm, “Elaija gic
waê bu meŋ ma êmasaŋ gêŋ hoŋ tisolop.
12 Ma aö wasôm têŋ mac, bu Elaija meŋ
su, tigeŋ lau sêŋyalê iŋ dom. Ma sêkôm
mêtê sac têŋ iŋ tôm ŋac atac whiŋ. Ma
ŋalêŋ tigeŋ Ŋamalac ndê Atu oc sip ŋac si
amba, ma sêkêŋ ŋandê atu têŋ iŋ.”
13 Têŋ dinaŋ ŋac si gauc sa bu Yisu ndê
yom pi Elaija hêganôŋ Jon, Ŋgac Kêku
Lau-ŋga.

Yisu soc ŋalau sac su yêc balê daŋ
(Mak 9:14-29; Luk 9:37-43)

14 Têŋ têm ŋac sêmbu sêmeŋ, naŋ sêtap
lau toŋ atu sa, ma ŋgac daŋ têŋ Yisu gi ma
pôŋ haduc.
15 Ma iŋ sôm, “Pômdau, tamwalô aneŋ
balê ma nem iŋ sa. Iŋ hôc ŋawapac atu
daŋ, ma ndoc daêsam kôm iŋ titoŋ e peŋ
sip ya me bu.
16 Aö gakôc iŋ gatêŋ nem ŋgac-sêŋomi
ga, magoc ŋac sêtôm dom bu sêkôm iŋ
ŋayham sa.”
17 Ma Yisu sôm, “O mac lau sac! Aö
gambo gawhiŋ mac ŋasawa hic baliŋ su,
ma bocke mac atôm dom bu akôm gêŋ
daŋ? Aö wambo wawhiŋ mac tu wanem
mac sa-ŋga ŋapaŋ dom! Mac nem akêŋ
whiŋ mbasi. Akôc balê dau sa ameŋ.”
18 Goc Yisu hec yom ŋalau sac naŋ mbo
balê dau ŋalôm, ma soc iŋ sa awê gi, ma
ŋagahô eŋ balê dau ŋayham sa.
19 Tiŋambu ŋgacsêŋomi sêtêŋ Yisu si,
ma sêndac iŋ gelec, “Tu sake-ŋga yac atôm
dom bu aseŋ ŋalau sac dinaŋ su?”
20 Ma iŋ ô yom ma sôm, “Mac atôm dom,
bu mac akêŋ whiŋ Anötö ndê ŋaclai gitôm
dom. Yomandô aö wasôm têŋ mac, bu mac
nem akêŋ whiŋ bu nditôm gêŋ sauŋ andô
daŋ, tôm soc ŋamatu sauŋ, dec oc tôm bu
mac asôm têŋ lôc daŋ bu puc dau sa ma
têŋ gameŋ wakuc ndi, goc lôc dau oc ndi.
Akêŋ whiŋ, ma mac oc atôm bu akôm gêŋ
hoŋ. [

21 Yac bu dasoc ŋalau sac kaiŋ dinaŋ
su, goc gêŋ ŋamata-ŋga dahu gêŋ daneŋ-
ŋga siŋ tu gauc nem Anötö-ŋga, ma dateŋ
mbec ŋaŋga.]”

Yisu sôm tiyham bu iŋ oc mbac ndu ma tisa tiyham
(Mak 9:30-32; Luk 9:43-45)

22 Tiŋambu Yisu ndê ŋgac-sêŋomi sêkac
dau sa yêc gameŋ Galili-ŋga, ma iŋ sôm
têŋ ŋac, “Tiŋambu oc sêkêŋ Ŋamalac ndê
Atu sip lau ŋatô amba.
23 Ŋac oc sêndic iŋ ndu, magoc têŋ
bêc titö-ŋga Anötö oc uŋ iŋ sa mbo
tali tiyham.” Yisu ndê yom dinaŋ kôm
ŋgacsêŋomi si ŋalôm ŋawapac ŋandô.

Takis Lôm Dabuŋ-ŋga

24 Tiŋambu Yisu ti ndê ŋgac-sêŋomi
sêhôc asê malac Kapenaom, ma lau naŋ
sêkôc takis lôm dabuŋ-ŋga,* naŋ sêtêŋ
Pita si ma sêndac iŋ bocdec bu, “Bocke?
Mac nem kêdôhôŋwaga oc kêŋ mone
nemlhi takis lôm dabuŋ-ŋga, me mba?”
25 Ma Pita sôm, “Heceŋ, iŋ oc nemlhi.”
Têŋ ndoc Pita sôc andu gi, naŋ iŋ gic miŋ
yom dau têŋ Yisu dom, magoc Yisu dau
ndac iŋ, “Saimon, am gauc gêm sake? Kiŋ
nom-ŋga sêkôc takis yêc lau asa? Sêkôc
yêc ŋac dau si atui, me sêkôc yêc lau
ŋatô?”
26 Goc Pita ô yom ma sôm, “Ŋac sêkôc
takis yêc lau ŋatô.” Ma Yisu sôm, “Boc-
dinaŋ yomsu takis-ŋga hêganôŋ Kiŋ ndê
atui dom.
27 Tigeŋ yham dom bu ŋac sêlic yac sac.
Bocdinaŋ sa ndi ma kêŋ gam yêc bugictoŋ.
Ma i ŋamata-ŋga naŋ am hê sa, naŋ kac
i dau whasuŋ sa, ma am oc tap mone
sa gitôm bu nemlhi hêclu neŋ takis lôm
dabuŋ-ŋga. Kôc sa, ma kêŋ têŋ ŋac.”

18

Asa ti ŋamalac ŋamata-ŋga?
(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)

1 Têŋ ndoc dinaŋ ŋgac-sêŋomi sêtêŋ
Yisu si, ma sêndac iŋ bocdec bu, “Lau naŋ
sêmbo Anötö ndê gôliŋ ŋapu, naŋ si asa ti
ŋamalac ŋamata-ŋga?”
2 Goc Yisu ta balêkoc sauŋ daŋ meŋ, ma
kêŋ iŋ kalhac ŋac ŋalhu.
3 Ma iŋ sôm, “Anem daôm kwi ma
aŋgwiniŋ daôm e atôm balêkoc sauŋ. Bu
mba, naŋ wasôm yom ŋandô têŋ mac bu
mac atôm dom bu asôc Anötö ndê gôliŋ
ŋapu.
4 Asa naŋ bu êŋgwiniŋ dau nditôm
balêkoc dindec, naŋ ti ŋamalac ŋamata-
ŋga yêc Anötö ndê gôliŋ ŋapu.
5 Ma asa naŋ kôc balêkoc sauŋ daŋ gitôm
iŋ dindec, naŋ sa tu aneŋ ŋaê-ŋga, naŋ
gitôm iŋ kôc aö dauŋ sa.”

Puc pi lêtôm
(Mak 9:42-48; Luk 17:1-2)

6 Ma Yisu sôm, “Ŋamalac daŋ bu tim
balêkoc sauŋ dindec si daŋ naŋ kêŋ whiŋ
aö bu kôm mêtê sac, naŋ kôm giso atu. Oc
ŋayham bu dasô hoc atu daŋ pi iŋ kachu,
ma tambaliŋ iŋ sip gwêc tim ndi, ma gwêc
kô iŋ mbac ndu. Ma boc-dinaŋ oc tôm dom
bu iŋ tim balêkoc dau, ma tiŋambu tap
Anötö ndê matôc sa.
7 “Aö wasôm têŋ mac, bu gêŋ lêtôm-
ŋga oc sêmeŋ, ma sêkêŋ ŋawapac têŋ lau
nom-ŋga. Tigeŋ asa naŋ bu kôc gêŋ lêtôm-
ŋga daŋ meŋ, naŋ oc tap Anötö ndê matôc
sa. Oyaê!
8 Bocdinaŋ am amam me gahim daŋ bu
wê am bu kôm sac, goc tim kic. Oc ŋayham
bu am sôc undambê ma ndöc tamli ti
amam gatuc me gahim gatuc, hôc gêlêc
naŋ am kôm sac ti lic sambuc e Anötö tuc
am sip ya naŋ sa ŋapaŋ, naŋ ndi.
9 Ma am nem tanôm bu wê am bu kôm
sac, goc kip sa ma êmbaliŋ niŋga. Am bu
mbo tamli ndöc undambê ti tanôm tigeŋ,
naŋ hôc gêlêc am mbo ti tanôm lu ma
kôm sac, dec tiŋambu Anötö tuc am sip ya
lambwam-ŋga ndi.”

Yom gôliŋ pi domba naŋ giŋga
(Luk 15:4-7)

10 “Ma ayob daôm ŋapep bu alic lau
sauŋ dindec gitôm gêŋ ŋambwa dom. Aö
wasôm têŋ mac, bu ŋac si aŋela naŋ
sêmbo undambê, naŋ sêlhac Damaŋ un-
dambê-ŋga ndê aŋgô andô-ŋga. [
11 Ŋamalac ndê Atu meŋ bu nem lau naŋ
siŋga su, naŋ si.]
12 “Akôc gauc pi ŋgac daŋ naŋ yob
domba 100. Têŋ ndoc domba daŋ bu
êŋsêlêŋ bambaliŋ e ndi niŋga, naŋ iŋ oc
kôm sake? Iŋ oc hu 99 siŋ sêmbo, ma sa
ndi êŋsalê daŋ naŋ giŋga.
13 Aö wasôm têŋ mac bu têŋ ndoc iŋ
tap sa, naŋ iŋ ndê atac ŋayham tu domba
tigeŋ dinaŋ-ŋga oc hôc gêlêc iŋ ndê atac
ŋayham pi 99 naŋ sêmbo, naŋ su.
14 Ma bocdinaŋ, mac nem Damam un-
dambê-ŋga tec bu lau sauŋ daŋ sêniŋga.”

Lêŋ tamatôc asidôwai si yom-ŋga

15 “Am nem asidôwa daŋ bu kôm sac
têŋ am, goc am tamwasêm têŋ iŋ ndi, ma
sôm iŋ ndê giso asê têŋ iŋ. Iŋ bu ŋgô am
nem yom ma kac ndê ŋalôm kwi, dec amlu
apitigeŋ tiyham ma ambo ti yom malô.

* **17:24** Tôm yala tigeŋ-tigeŋ lauŋgac Israel-ŋga hoŋ naŋ si yala hôc gêlêc 20, naŋ semlhi takis lôm dabuŋ-ŋga. Takis dau gitôm lau Grik si mone drakma lu, gitôm ŋaôli naŋ sêkôc tu gweleŋ bêc lu-ŋga. Alic Eks 30:13; ma 38:26.

16 Magoc iŋ bu ŋgô dom, dec kôm tôm
yac neŋ ŋagôliŋ, naŋ sôm bu yom naŋ lau
lu me tö sêpuc dôŋ, naŋ dakôc sa ti yom
ŋandô. Boc-dinaŋ kôc ŋamalac tigeŋ me
lu sêwhiŋ am, tu bu sêpuc am nem yom
dôŋ-ŋga, ma atêŋ nem asidôwa dau andi.
17 Ma asidôwa dau bu sôc lau dinaŋ si
yom ŋapu dom, naŋ sôm yom dau asê têŋ
gôlôwac dabuŋ hoŋ. Ma iŋ bu tec bu sôc
gôlôwac dabuŋ si yom ŋapu, naŋ goc alic
iŋ gitôm ŋgac sambuc me ŋgac kôc takis-
ŋga naŋ kêyalê Anötö dom.
18 "Aö wasôm yom ŋandô têŋ mac. Gêŋ
bocke naŋ mac ambwala su yêc nom, naŋ
wambwala su yêc undambê. Ma gêŋ
bocke naŋ mac asô dôŋ yêc nom, naŋ wasô
dôŋ yêc undambê bocdinaŋ.
19 "Ma gêŋ daŋ tiyham. Mac nem
ŋamalac lu me tö bu ŋalôm tigeŋ bu ateŋ
gêŋ daŋ têŋ Damaŋ undambê-ŋga, naŋ iŋ
oc kêŋ têŋ mac.
20 Ŋahu bu gameŋ bocke naŋ mac nem
ŋamalac lu me tö akac daôm sa tu aneŋ
ŋaê-ŋga, naŋ aö oc wambo wawhiŋ mac."

Dasuc asidôwai si sac kwi maŋ

21 Pita têŋ Yisu gi, ma ndac iŋ bocdec bu,
"Pômdau, sôm têŋ aö. Aneŋ asidôwa daŋ
bu kôm sac têŋ aö ŋapaŋ, naŋ wasuc iŋ
ndê sac kwi tidim hiŋga? Nditôm 7, me
tidim hiŋga?"
22 Goc Yisu sôm, "Aö wasôm têŋ am, bu
tidim 7 dom. Suc iŋ ndê sac kwi tidim 77
ma hôc gêlêc. Sê sa dom!
23 "Aŋgô su naŋ! Aö bu wawhê sa têŋ
mac, lêŋ dasuc sac kwi-ŋga naŋ gic waê
lau naŋ sêmbo Anötö ndê gôliŋ ŋapu. Kiŋ
daŋ mbo, ma iŋ tac whiŋ bu êmasaŋ yom
whiŋ iŋ ndê lau akiŋ naŋ si tôp yêc iŋ.
24 Iŋ gic hu gweleŋ dau, ma sêkêŋ ŋgac
daŋ kalhac iŋ aŋgô-ŋga, naŋ ndê tôp atu
andô, gitôm mone talent 10,000.*
25 Ŋgac dinaŋ gitôm dom bu ô ndê tôp,
goc Kiŋ dau sôm bu sêkêŋ iŋ ti iŋ ndê
awhê ma balêkoc ma iŋ ndê gêŋ hoŋ bu
lau sênemlhi ô tôp dau.
26 Dec ŋgac akiŋ dau hu dau sip gi pôŋ
haduc têŋ Kiŋ, ma teŋ iŋ bocdec bu, 'Kêŋ
ŋasawa têŋ aö, ma waô gêŋ hoŋ!'
27 Goc Kiŋ tawalô iŋ, ma hu yom tôp-ŋga
siŋ, ma kêŋ iŋ sa gi.
28 "Tigeŋ tiŋambu ŋgac dau tap ŋgac
akiŋ daŋ sa, naŋ ndê tôp sauŋ yêc iŋ, gitôm
mone †denarii 100.† Iŋ gôlô ŋgac dau dôŋ,
hôc iŋ sip kachu, ma sôm, 'Am ndic nem
tôp têŋ aö!'
29 Ma ŋgac dau hu dau sip gi pôŋ haduc
ma teŋ iŋ bocdec bu, 'Kêŋ ŋasawa têŋ aö
ma waô neŋ tôp.'
30 Tigeŋ iŋ tec, ma kêŋ ŋgac dau ndöc
gapocwalô e iŋ ô tôp hoŋ pacndê.
31 Lau akiŋ ŋatô sêlic gêŋ dinaŋ, dec
ŋalôm ŋawapac ŋandô, ma sêtêŋ Kiŋ si
ma sic miŋ gêŋ hoŋ têŋ iŋ.
32 Goc iŋ ta ŋgac akiŋ dau ma sôm têŋ
iŋ, 'Am ŋgac sac! Am teŋ aö bu taŋwalô
am, dec aö gahu am nem yom tôp-ŋga siŋ.
33 Tu sake-ŋga am tamwalô ŋgac dinaŋ
dom, gitôm aö taŋwalô am?'
34 Goc iŋ tac ŋandê atu, ma kêŋ ŋgac
akiŋ dau têŋ lau gapocwalô-ŋga, bu sêndic
iŋ ŋamlic ŋandê ma ndöc gapocwalô e iŋ
ndic ndê tôp sambuc su."
35 Yisu gic bata yom gôliŋ dau, goc sôm,
"Mac bocdinaŋ, asuc nem asidôwai si sac
kwi ma gauc nem tiyham dom. Bu mba,
dec aneŋ Damaŋ undambê-ŋga oc kôm têŋ
mac gitôm Kiŋ dinaŋ kôm têŋ ndê ŋgac
akiŋ."

19

Anötö tec bu awhê lu ŋgac sêhu dau siŋ (Mak 10:1-12)

1 Yisu sôm yom dau su, goc hu gameŋ
Galili-ŋga siŋ, ma têŋ gameŋ Judia-ŋga
naŋ yêc Bu Jordan ŋadaŋga têŋ ac pi-ŋga,
naŋ gi.
2 Lau daêsam sêŋkuc iŋ, ma yêc gameŋ
dinaŋ iŋ kôm ŋac si gêmbac ŋayham sa.
3 Ma lau Palêsai ŋatô sêtêŋ iŋ si bu sêtim
iŋ, dec sêndac iŋ bocdec bu, "Yom daŋ yêc,
naŋ tôm bu ŋgac daŋ hu ndê awhê siŋ, me
mba? Iŋ oc êŋgilì yomsu, me mba?"
4 Goc iŋ sôm, "Mac aŋyalê Anötö ndê
yom naŋ sêto yêc, me mba? Yom dau sôm
bu, '*Têŋ têm ŋamata-ŋga Anötö kêmasaŋ
ŋamalac awhê ma ŋgac.*'
5 Ma yom daŋ tiyham sôm, '*Tu dinaŋ-ŋga
ŋgac daŋ oc hu damba lu dinda siŋ, ma sap
iŋ ndê awhê dôŋ. Ma iŋlu sêti gêŋ tigeŋ.*'
6 Yom dau whê sa bu iŋlu sêmbo sêtôm
ŋamalac lu dom, iŋlu sêti gêŋ tigeŋ yêc
Anötö aŋgô-ŋga. Bocdinaŋ yham dom
andô bu ŋamalac sêkac gêŋ naŋ Anötö
dau kêŋ pitigeŋ, naŋ su."
7 Goc sêndac iŋ, "Bocdinaŋ dec tu sake-
ŋga Moses to yomsu daŋ, naŋ sôm bu ŋgac
daŋ gitôm bu to bapia hu nawhê siŋ-ŋga,
goc hu iŋ siŋ?"
8 Ma Yisu ô yom bocdec bu, "Moses
kêyalê bu mac nem ŋalôm ŋadandi, dec
sôm bu ŋgac daŋ gitôm bu hu ndê awhê
siŋ. Tigeŋ têŋ têm ŋamata-ŋga Anötö
kêmasaŋ ŋamalac awhê ma ŋgac tu bu
sêhu dau siŋ-ŋga dom.
9 Aö wasôm têŋ mac, bu yom tigeŋ yêc
bu ŋgac daŋ hu ndê awhê siŋ, naŋ awhê

* **18:24** Lau Grik si mone naŋ sêsam bu talent, naŋ ŋaôli atu andô - talent tigeŋ gitôm K5-6,000. Bocdinaŋ ŋgac dau ndê tôp hôc gêlêc 5 milien kina. † **18:28** Ŋgac dau ndê tôp gitôm K5-600.

dau kôm mêtê mockaiŋ-ŋga whiŋ ŋgac
daŋ. Ma ŋgac daŋ bu hu ndê awhê siŋ
tu gêŋ dau-ŋga daŋ-ŋga, ma nem awhê
wakuc, naŋ kôm mêtê mockaiŋ-ŋga yêc
Anötö aŋgô-ŋga.”
10 Têŋ dinaŋ Yisu ndê ŋgac-sêŋomi
sêsôm têŋ iŋ, “Bu bocdinaŋ, dec mboe oc
ŋayham bu lau sênem dau dom, a? Oc
ŋawapac atu bu awhê lu ŋgac sêsôc yom
dau ŋapu.”
11 Magoc iŋ sôm, “Mba! Anötö kêmasaŋ
awhê lu ŋgac bu sênem dau. Magoc
lau tigeŋ-tigeŋ iŋ kêmasaŋ ŋac bu sênem
awhê me ŋgac dom.
12 Lauŋgac ŋatô dindai sêkôc ŋac, naŋ
sêtôm dom bu sênem awhê. Ma lauŋgac
ŋatô naŋ sêsê ŋac bu sênem awhê dom.
Ma ŋatô sêkêŋ dau sambuc tu gweleŋ
ŋawaê ŋayham-ŋga tu bu sêpo Anötö ndê
gôliŋ sa, ma tu dinaŋ-ŋga dec sem awhê
dom. Am asa naŋ gitôm bu kôc yom
dindec sa ma sôc ŋapu, naŋ kôc sa.”

Yisu gêm mbec balêkoc
(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)

13 Lau ŋatô sêkôc si balêkoc sêtêŋ Yisu
si. Ŋac tac whiŋ bu iŋ kêŋ amba sac ŋac,
ma teŋ mbec pi ŋac. Tigeŋ ŋgacsêŋomi
sêsôm dinda ti dambai.
14 Goc Yisu sôm, “Atec balêkoc sêtêŋ aö
sêmeŋ. Alhac ŋac ahuc dom, bu Anötö
ndê gôliŋ gic lau naŋ sêtôm balêkoc sauŋ
dindec, naŋ ŋawaê.”
15 Ma iŋ kêŋ amba sac ŋac hoŋ ma gêm
mbec ŋac, goc tisa ma kölhö gi.

Ŋgac ti lêlôm
(Mak 10:17-22; Luk 18:18-23)

16 Ma ŋgac daŋ têŋ Yisu gi, ma ndac iŋ
bocdec bu, “Kêdôhôŋwaga, aö wakôm gêŋ
ŋayham bocke, dec tiŋambu Anötö oc kôc
aö sa wandöc taŋli yêc undambê?”
17 Yisu ô yom ma sôm, “Tu sake-ŋga
am ndac aö bu gêŋ sake iŋ gêŋ ŋayham?
Anötö tawasê iŋ ŋayham. Am bu ndöc
tamli yêc undambê, naŋ daŋam wambu
yomsu naŋ Anötö kêŋ têŋ Moses.”
18 Goc ŋgac dau ndac, “Yomsu hoŋ, me
yomsu bocke?” Ma Yisu sôm, “Yomsu
bocdec bu, ‘*Ndic ŋamalac ndu dom. Kôm
gêŋ mockaiŋ-ŋga dom. Nem kaŋ gêŋ dom.
Sôm yom tasaŋ pi lau dom.*
19 *Toc damam lu dinam sa,’* ma ‘*Tac whiŋ
lau ŋatô gitôm am tac whiŋ daôm.’* ”
20 Goc iŋ sôm, “Yomsu hoŋ dinaŋ aö
kakuc gambo. Ma gêŋ sake yêc tu wakôm-
ŋga?”
21 Ma Yisu sôm, “Am bu ti ŋgac gitêŋ,
naŋ sa ndi ma kêŋ nem gêŋ hoŋ têŋ
lau sênemlhi, ma kêŋ ŋa-awa têŋ lau
ŋalôm sawa. Ma bocdinaŋ dec êmyalê bu
am nem awa ŋandô yêc undambê. Ma
tiŋambu mweŋ ma êmkuc aö.”
22 Ŋgac dau iŋ ndê yala daêsam dom, ma
têŋ ndoc iŋ ŋgô Yisu ndê yom dinaŋ, goc
iŋ kölhö ti ŋalôm ŋawapac gi. Ŋahu bu iŋ
ŋgac ti lêlôm.

Puc pi awa ti wapa
(Mak 10:23-31; Luk 18:24-30)

23 Goc Yisu sôm têŋ ndê ŋgac-s êŋomi,
“Yomandô wasôm têŋ mac, b u lau ti lêlôm
oc tôm dom bu sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu
ŋagahô, ŋahu bu ŋac si awa ti wapa hê
ŋac kwi.
24 Aŋgô! Bôc atu daŋ gitôm kamel, oc
tôm bu sôc so ŋalasê ŋagahô hôc gêlêc
ŋgac ti lêlôm daŋ, naŋ bu sôc Anötö ndê
gôliŋ ŋapu.”
25 Têŋ ndoc ŋgacsêŋomi sêŋgô yom
dinaŋ dec sêhêdaê ŋandô, ma sêndac
Yisu, “Bu bocdinaŋ dec asa oc tôm bu tap
Anötö ndê mwasiŋ nem lau si-ŋga sa? Oc
ŋawapac atu!”
26 Magoc Yisu tahê ŋac ma sôm, “Gêŋ
naŋ ŋamalac sêtôm dom bu sêkôm, naŋ
Anötö gitôm bu kôm.”
27 Ma Pita ô yom ma sôm, “Yac ahu gêŋ
hoŋ siŋ tu aŋkuc am-ŋga. Bocdinaŋ yac oc
atap mwasiŋ bocke sa?”
28 Dec Yisu sôm têŋ ŋac hoŋ, “Yomandô
wasôm têŋ mac, bu têŋ ndoc ŋambu-ŋga
naŋ gêŋ hoŋ sêtiwakuc, naŋ Ŋamalac ndê
Atu oc ndöc iŋ ndê pôŋ Kiŋ-ŋga ti ŋaclai
ma ŋawasi atu. Ma mac lau naŋ aŋkuc aö,
naŋ oc andöc pôŋ 12, ma anem gôliŋ lau
Israel-ŋga si toŋ 12.
29 Ma lau hoŋ naŋ sêhu andu me damba
lu dinda, me asidôwai ma balêkoc, me
nom siŋ tu aö-ŋga, naŋ Anötö oc kêŋ gêŋ
kaiŋ dinaŋ daêsam têŋ ŋac ô. Ma tiŋambu
iŋ oc kêŋ ŋac sêwêkaiŋ gameŋ sêndöc tali
ŋapaŋ-ŋga.
30 “Magoc lau daêsam naŋ sêti lau
ŋamata-ŋga têŋ têm kwahic dec-ŋga, naŋ
oc sêti lau ŋambu-ŋga, ma lau ŋambu-ŋga
oc sêti lau ŋamata-ŋga.”

20

*Yom gôliŋ pi lau naŋ sem gweleŋ yêc ôm
wain-ŋga.*

1 Goc Yisu sôm, “Aŋgô yom gôliŋ dindec
pi Anötö ndê gôliŋ, oc whê aneŋ yom
dinaŋ sa. Ŋgac daŋ mbo, naŋ wêkaiŋ
ôm wain-ŋga atu daŋ. Iŋ tisa têŋ bêbêc
ganduc ma sôc malac lôm gi, ma kêsalê
lau tu sênem gweleŋ yêc iŋ ndê ôm-ŋga.
2 Iŋ tap lau ŋatô sa, ma sôm bu iŋ oc
nemlhi ŋac ŋa mone gitôm †denarias tigeŋ
tu gweleŋ bêc tigeŋ-ŋga. Goc iŋ kêkiŋ ŋac
sêsôc iŋ ndê ôm si.
3 Ma têŋ acgatu gitôm 9 kilok, iŋ sa
gi gêlic lau ŋatô sêlhac ŋambwa sêlhac
malac lôm.

4 Ma iŋ sôm têŋ ŋac, ‘Andi akôm gweleŋ
yêc aneŋ ôm wain-ŋga, ma aö oc wakêŋ
ŋaôli solop têŋ mac ô nem gweleŋ.’
5 Goc sêsôc ôm si ma sem gweleŋ. Ma iŋ
kôm bocdinaŋ têŋ ac kalhac lhu ma têŋ 3
kilok telha-ŋga. Iŋ gi tap lau sa, ma kêkiŋ
ŋac si sêkôm gweleŋ.
6 Ma têŋ 5 kilok telha-ŋga iŋ sa gi tap lau
ŋatô sa, naŋ sêlhac ŋambwa. Ma iŋ sôm
têŋ ŋac, ‘Tu sake-ŋga mac ambo ŋambwa
têŋ acsalô sambuc dindec?’
7 Ma sêsôm, ‘Lau daŋ sêmeŋ sêkêŋ
gweleŋ têŋ yac tu akôm-ŋga dom.’ Goc
iŋ sôm, ‘Mac andi anem gweleŋ yêc aneŋ
ôm.’
8 “Têŋ ac gi sip, goc ôm ŋadau sôm têŋ
iŋ ndê ŋgac ŋamata-ŋga, ‘M bwêc lau
naŋ sem gweleŋ sêmbo, naŋ sêmeŋ, ma
kêŋ ŋac si ŋaôli têŋ ŋac. Nemlhi lau
naŋ sêmeŋ têŋ 5 kilok telha-ŋga naŋ muŋ,
goc tiŋambu nemlhi lau naŋ sêmeŋ têŋ
bêbêc.’
9 Ma lau naŋ ŋadau kôc ŋac sa têŋ 5
kilok, naŋ sêkôc denarias tigeŋ-tigeŋ ti
ŋac si ŋaôli tôm gi.
10 Tu dinaŋ-ŋga dec lau naŋ sic hu
gweleŋ têŋ bêbêc, sêkêŋ bata bu oc sêkôc
ŋaôli hôc gêlêc denarias tigeŋ su. Magoc
ŋac hoŋ sêkôc denarias tigeŋ.
11 Têŋ dinaŋ ŋac sic hu sêtucdiŋ ŋadau,
12 ma sêsôm, ‘Lau naŋ sêmeŋ tiŋambu,
naŋ sem gweleŋ gitôm ŋasawa apê, ma
yac am gweleŋ atu ma ac pec yac acsalô
sambuc dindec. Magoc yac hoŋ akôc ŋaôli
kaiŋ tigeŋ.’
13 Magoc ŋadau sôm têŋ ŋac si daŋ, ‘O
aneŋ silip! Bocke dec am sôm bu aö gakôm
gêŋ so têŋ am? Bêbêc lec am gôlôc bu
kôc denarias tigeŋ ti am nem ŋaôli gweleŋ-
ŋga.
14 Boc-dinaŋ kôc nem ŋaôli sa, ma lhö
ndi. Aö tac whiŋ bu wakêŋ ŋaôli têŋ lau
ŋambu-ŋga gitôm aö gakêŋ têŋ am.
15 Mone dindec aneŋ gêŋ, ma wakôm
tôm aö atac whiŋ. Bocke dec am gêlic sac
bu aö ŋgac wamwasiŋ lau-ŋga.’ ”
16 Goc Yisu sôm têŋ ndê ŋgac-sêŋomi,
“Bocdinaŋ, lau ŋambu-ŋga oc sêti lau
ŋamata-ŋga, ma lau ŋ amata-ŋga oc sêti
lau ŋambu-ŋga.”

Yisu sôm tiyham bu iŋ oc mbac ndu
(Mak 10:32-34; Luk 18:31-33)

17 Tiŋambu Yisu ma lau naŋ sêŋkuc
iŋ, sêŋsêlêŋ sêmbo seŋ bu sêpi malac
Jerusalem sêndi. Ma Yisu wê ŋgacsêŋomi
12 sêsa si sêmbo dau-ŋga, ma sôm têŋ ŋac,
18 “Kwahic dec yac oc dapi malac
Jerusalem dandi, ma ŋgac daŋ oc kêŋ
Ŋamalac ndê Atu sip dabuŋ-siga atu-tu ti
kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga amba. Ŋac oc
sêkic yom bu sêndic iŋ ndu,
19 ma sêkêŋ iŋ sip lau Rom-ŋga amba.
Ma lau Rom-ŋga oc sêsu iŋ susu, ma
sêndic iŋ ŋamlic ŋandê atu, goc sêndic iŋ
ndu pi a gicso dau. Ma têŋ bêc titö-ŋga,
Anötö oc uŋ iŋ sa mbo tali tiyham.”

Jems lu Jon bu sêhôc gêlêc ŋgac-
sêŋomi ŋatô
(Mak 10:35-45)

20 Têŋ ndoc dinaŋ Jems lu Jon dinda bu
teŋ gêŋ daŋ têŋ Yisu nem iŋlu awha, goc
kôc Sebedi ndê atu lu dinaŋ sa sêtêŋ Yisu
si, ma pôŋ haduc yêc iŋ aŋgô-ŋga.
21 Ma Yisu ndac, “Am tac whiŋ sake?”
Goc awhê dau sôm, “Aö tac whiŋ bu am
toc aneŋ atuŋ lu dindec sa, ma sôm bu iŋlu
sêndöc sêwhiŋ am têŋ ndoc am ndöc nem
pôŋ kiŋ-ŋga ma nem gôliŋ lau. Kêŋ daŋ
ndöc amam andô-ŋga, ma daŋ ndöc gasê-
ŋga.”
22 Dec Yisu sôm têŋ iŋlu, “Amlu aŋyalê
gêŋ naŋ amlu andac, naŋ dom. Amlu atôm
bu anôm gêŋ sip laclhu ŋawapac-ŋga naŋ
aö wanôm, a?” Ma iŋlu sêsôm, “Aêc, alu
atôm.”
23 Ma Yisu sôm, “Yomandô, amlu oc
ahôc ŋawapac gitôm aö wahôc. Magoc
aö dec oc waŋyaliŋ lau sa bu sêndöc aö
amaŋ andô-ŋga me gasê-ŋga, naŋ dom.
Aneŋ Damaŋ ti ŋadau bu êŋyaliŋ lau sa
bu sêndöc dinaŋ.”
24 Têŋ ndoc ŋgacsêŋomi amaŋlu sêŋgô
yom dau ŋawaê, dec kôm ŋac atac ŋandê
têŋ Jems lu Jon.
25 Goc Yisu mbwêc ŋac sêtêŋ iŋ si,
ma sôm, “Mac aŋyalê bu lau sambuc si
gôliŋwaga sêtoc dau sa têŋ ŋac si lau, ma
ŋac si lau bata sêŋgwiniŋ lau naŋ sêmbo
ŋac ŋapu.
26 Tigeŋ mac aŋkuc ŋac si mêtê dau dom.
Mba! Mac nem asa naŋ tac whiŋ bu ti
ŋamalac tiwaê yêc Anötö aŋgô-ŋga, naŋ
nem akiŋ mac.
27 Aêc! Asa naŋ bu ti mac nem ŋamalac
ŋamata-ŋga, naŋ êŋgwiniŋ dau ma ti mac
nem ŋgac akiŋ ŋambwa.
28 Ŋalêŋ tigeŋ Ŋamalac ndê Atu meŋ bu
lau sênem akiŋ iŋ dom. Iŋ meŋ bu nem
akiŋ lau, ma bu kêŋ dau ti da bu nemlhi
lau daêsam si sac ŋatôp.”

Yisu kôm ŋgac tapec lu ŋayham sa
(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)

29 Têŋ ndoc Yisu ti iŋ ndê ŋgac-sêŋomi
sêhu malac Jeriko siŋ, naŋ lau daêsam
sêŋkuc iŋ.
30 Ŋgac tapec lu sêndöc seŋ ŋamakê,
ma sêŋgô ŋawaê bu Yisu kêsêlêŋ meŋ,
goc sêmbwêc, “Pômdau, Dawid ndê Atu,
tamwalô alu.”
31 Goc lau sêsôm iŋlu bu sênem dau dôŋ.
Magoc iŋlu sêmbwêc ti ŋaŋga, “Pômdau,
Dawid ndê Atu, tamwalô alu.”

32 Yisu kwê dôŋ kalhac ma ta iŋlu sêmeŋ.
Ma iŋ ndac, “Amlu atac whiŋ bu wakôm
sake têŋ amlu?”
33 Ma sêô yom ma sêsôm, “Pômdau, alu
atac whiŋ bu tanôŋ ŋayham sa.”
34 Dec Yisu tawalô iŋlu, ma kêmasec iŋlu
tandô. Ma ŋagahô iŋlu tandô ŋayham sa,
ma sêŋkuc iŋ.

21

Yisu hôc asê Jerusalem
(Mak 11:1-10; Luk 19:29-38; Jon 12:12-15)

1 Ŋac sêsuŋ sa Jerusalem ma sêhôc asê
malac Betpagi yêc Lôc Olib. Ma Yisu kêkiŋ
ndê ŋgacsêŋomi si ŋgac lu,
2 ma sôm têŋ iŋlu, “Amlu asôc malac
dindê andi, ma amlu oc atap doŋki dinda
daŋ sa, naŋ sêsô dôŋ kalhac, whiŋ doŋki
dau ŋatu. Aŋgapwêc su, ma akôc sa atêŋ
aö ameŋ.
3 Ma ŋamalac daŋ bu ndac amlu pi gêŋ
dau, naŋ asôm têŋ iŋ bu, ‘Pômdau tac
whiŋ bu doŋki lu dindec sênem iŋ sa,’ ma
ŋagahô iŋ oc kêŋ doŋki lu dau têŋ amlu.”
4 Ŋalêŋ dinaŋ dec yom naŋ propet akwa
daŋ sôm, naŋ ŋandô sa. Yom dau sêto yêc
bocdec:
5 Asôm têŋ lau †Sayon-ŋga bu, “Alic su
naŋ! Mac nem Kiŋ têŋ mac meŋ. Iŋ
ŋgac malô, ma iŋ meŋ ndöc doŋki
ŋatu daŋ ŋahô.” *[Sek 9:9; Ais 62:11]*
6 Ŋgacsêŋom lu dinaŋ sêsôc malac si,
ma sêkôm tôm Yisu sôm.
7 Sêwê doŋki dinda lu ŋatu sêtêŋ Yisu si,
ma sêkêŋ ŋac si ŋakwê awê-ŋga sac doŋki,
ma Yisu pi gi ndöc ŋahô.
8 Ma lau daêsam sêhê si ŋakwê yêc seŋ,
ma sêhêako a ŋalauŋ ma sêkêŋ yêc seŋ.
9 Ma lau toŋ atu naŋ sêŋsêlêŋ sêmuŋ
Yisu, ti lau naŋ sêŋkuc iŋ, naŋ sêmbwêc,
“Hosana têŋ Dawid ndê Atu. Anötö nem
mbec iŋ naŋ meŋ gêm Pômdau aŋgô.
Hosana têŋ Anötö lôlôc-ŋga.”
10 Têŋ ndoc Yisu sôc malac Jerusalem
gi, naŋ lau malac-ŋga hoŋ gauc gêm yom
daêsam ma sêndac, “Iŋ asa dê?”
11 Ma lau daêsam sêŋgô ŋac si yom ma
sêsôm, “Iŋ Yisu, propet atu naŋ meŋ akêŋ
malac Nasaret yêc gameŋ Galili-ŋga.”

Yisu soc lau su yêc lôm dabuŋ
(Mak 11:15-18; Luk 19:45-46)

12 Yisu sôc lôm dabuŋ ŋabatêm-ndö gi,
ma soc lau naŋ sic dulu gêŋ ti semlhi gêŋ,
naŋ su. Ma iŋ tac lau naŋ sêô mone,* naŋ
si tebo sa, ma lau naŋ sêkêŋ balusi† tu lau
sênemlhi-ŋga, naŋ iŋ kêbalip ŋac si gêŋ
hoŋ giŋga.
13 Ma iŋ sôm, “Sêto Anötö ndê yom yêc,
naŋ sôm, *‘Aneŋ andu gic waê bu lau sêteŋ
mbec sêmbo-ŋga.’* Tigeŋ mac akôm Anötö
ndê andu ti lau kaŋ si gameŋ.”
14 Lau bôliŋ ti lau tapec sêtêŋ Yisu si
yêc lôm dabuŋ ŋamakê, ma iŋ kôm ŋac
ŋayham sa.
15 Ma balêkoc naŋ sêmbo gameŋ dinaŋ,
n aŋ sêmbwêc yom bocdec, “Hosana
têŋ Dawid ndê Atu!” Magoc têŋ ndoc
dabuŋsiga atu-tu ma kêdôhôŋwaga
yomsu-ŋga sêlic gêŋ dalô naŋ Yisu kôm,
ma sêŋgô balêkoc dau si yom, dec kôm
ŋac atac ŋandê atu.
16 Ma sêndac iŋ, “Am ŋgô balêkoc din-
dec sêmbwêc yom so, me?” Ma iŋ sôm,
“Mba! Sêto yom yêc bocdec bu, *‘Anötö
kêyaliŋ balêkoc ti lau sauŋ sa, tu bu sêhoc
iŋ ndê waê asê-ŋga.’ ”*
17 Tiŋambu Yisu hu ŋac siŋ ma sa yêc
malac Jerusalem gi, ma têŋ ôbwêc dinaŋ
iŋ yêc malac Betani.

Yisu pucbo a kiŋ daŋ
(Mak 11:12-14, 20-24)

18 Têŋ bêbêc ganduc Yisu kêsêlêŋ bu
mbu têŋ Jerusalem ndi, ma gêŋ yô iŋ.
19 Ma iŋ gêlic a kiŋ daŋ kalhac seŋ
ŋamakê, goc têŋ a dau gi ma kêsalê a
ŋandô. Tigeŋ a dau ŋandô mba, iŋ tap
ŋalauŋ ŋambwa sa. Dec iŋ pucbo a dau
ma sôm, “Am oc nem ŋandô tiyham dom!”
Ma ŋagahô a dau mbac.
20 Têŋ ndoc ŋgacsêŋomi sêlic gêŋ dau,
dec sêhêdaê ma sêndac dandi, “Bocke dec
a dindê mbac ŋagahô?”
21 Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aö wasôm
yom ŋandô têŋ mac. Akêŋ whiŋ, ma atac
lu-lu pi Anötö ndê ŋaclai dom. Ma mac
oc atôm bu akôm tôm naŋ aö gakôm têŋ a
dindê. Ma mac oc atôm bu akôm gêŋ dalô
atu-tu ŋatô whiŋ. Oc nditôm mac asôm têŋ
lôc dindê bu, ‘Puc daôm sa, ma sip gwêc
ŋalôm ndi,’ ma gêŋ dau oc ŋandô sa.
22 Mac bu akêŋ whiŋ, goc gêŋ naŋ mac
ateŋ têŋ Anötö, naŋ iŋ oc kêŋ têŋ mac.”

Gêndac pi Yisu ndê ŋaclai ŋahu
(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)

23 Yisu têŋ lôm dabuŋ gi, ma kêdôhôŋ lau
mbo lôm ŋamakê, ma dabuŋsiga atu-tu ti
lau bata Israel-ŋga sêtêŋ iŋ si. Ma sêndac
iŋ, “Am kôc ŋaclai yêc nde, bu kôm gêŋ
hoŋ naŋ am kôm? Asa kêŋ têŋ am?”

* **21:12** Lau sêmeŋ akêŋ gameŋ baliŋ bu sêlic om atu-atu yêc malac Jerusalem, ma bu sêkêŋ da ya ti sêtoc Anötö sa yêc lôm dabuŋ. Ŋac gitôm dom bu sênemlhi gêŋ bu sêkêŋ ti da, me sênemlhi takis lôm dabuŋ-ŋga ŋa mone akêŋ ŋac si gameŋ, ma bocdinaŋ lau ŋatô sêkôm gweleŋ yêc lôm dabuŋ ma sêô ŋac si mone ŋa mone naŋ gitôm bu sênemlhi gêŋ-ŋga. † **21:12** Lau ŋalôm sawa naŋ gitôm dom bu sênemlhi domba bu sêkêŋ ti da, naŋ semlhi balusi bu sêkêŋ ti da. (Alic Lev 5:7; 12:6; 14:22; ma Luk 2:22-24).

24 Ma iŋ sôm, “Gêŋ ŋamata-ŋga aö
wakêŋ gêndac daŋ têŋ mac. Mac aô aneŋ
yom muŋ, goc wasôm aneŋ ŋaclai ŋahu
asê têŋ mac.
25 Mac asôm têŋ aö, asa kêŋ ŋaclai têŋ
Jon, dec iŋ kêku lau? Anötö kêŋ ŋaclai têŋ
iŋ, me mba?”
Goc ŋac sem yomgalôm pi Yisu ndê
gêndac, ma sêsôm têŋ dandi, “Yac bu
dasôm bu Anötö kêŋ ŋaclai têŋ Jon, goc iŋ
oc ndac yac, ‘Tu sake-ŋga mac akêŋ whiŋ
Jon dom?’
26 Magoc yac bu dasôm bu Jon kêku lau
kêkuc ŋamalac nom-ŋga si gauc ŋambwa,
dec lau oc sêkôm yac ŋayom, ŋahu bu sêlic
Jon bu Anötö ndê propet daŋ.”
27 Bocdinaŋ sêsôm têŋ Yisu, “Yac aŋyalê
dom.” Ma iŋ sôm têŋ ŋac, “Ma bocdinaŋ
aö wasôm aneŋ ŋaclai ŋahu asê têŋ mac
dom.”

Yom gôliŋ pi balê lu

28 Goc Yisu sôm têŋ ŋac, “Akôc gauc pi
yom dindec. Ŋgac daŋ ti iŋ ndê atu lu
sêmbo. Têŋ bêc daŋ iŋ ndac balê daŋ
bocdec bu, ‘Aneŋ balê, kwahic dec aö bu
wandac am bu sôc ôm wain-ŋga ndi ma
nem gweleŋ.’
29 Ma balê dau sôm, ‘Mba, aö gatec!’
Tigeŋ tiŋambu iŋ kac ndê ŋalôm kwi, ma
sôc ôm gi ma gêm gweleŋ.
30 Ma damba gi tap balê tilu-ŋga sa, ma
ndac iŋ bu nem gweleŋ ôm-ŋga. Ma iŋ
sôm, ‘Aêc, oc wandi.’ Tigeŋ tiŋambu iŋ
tec ma gi dom.”
31 Dec Yisu ndac ŋac, “Mac gauc gêm
sake? Balê lu si asa kôm tôm damba
tac whiŋ?” Ma sêsôm, “Balê ŋamata-
ŋga.” Goc iŋ sôm têŋ ŋac, “Yomandô
aö wasôm têŋ mac. Lau naŋ sêkôc takis
ma lauwhê seŋ-ŋga sêsôc Anötö ndê gôliŋ
ŋapu, sêhôc gêlêc mac lau dabuŋsiga ti
lau bata su.
32 Bu Jon hôc asê mac bu tôc lêŋ gitêŋ
têŋ mac, tigeŋ mac akêŋ whiŋ iŋ dom. Lau
naŋ sêkôc takis ma lauwhê seŋ-ŋga sêkêŋ
whiŋ iŋ ndê yom ma sem dau kwi. Ma
têŋ têm mac alic gêŋ naŋ lau dau sêkôm,
naŋ mac am daôm kwi dom, ma akêŋ whiŋ
dom.”

Yom gôliŋ pi lau sêyob ôm wain-ŋga
(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)

33 Ma Yisu sôm, “Aŋgô yom gôliŋ daŋ
tiyham. Ŋgac daŋ sô ôm wain-ŋga daŋ,
sô tuŋ kêgihi, kêmasaŋ gameŋ sêmasaŋ
wain ŋakwi-ŋga, ma kwê andu baliŋ daŋ,
bu lau sêlhac ma sêtip lau kaŋ. Goc iŋ kêŋ
ôm dau têŋ lau ŋatô sêyob, ma kölhö gi
mbo gameŋ daŋ.
34 Têŋ ndoc sêhoŋ ôm dau ŋandô sa-ŋga,
naŋ iŋ kêkiŋ lau akiŋ ŋatô sêtêŋ lau sêyob
ôm-ŋga si, bu sêkêŋ wain ŋandô ŋatô têŋ
ŋac.
35 Magoc ŋac sêlô lau akiŋ dau dôŋ. Sic
ŋgac akiŋ daŋ ŋamlic ŋandê, sic daŋ ndu,
ma sêtuc daŋ ŋa hoc.
36 Ma tiŋambu ôm ŋadau kêkiŋ lau akiŋ
toŋ hic atu tiyham, magoc lau naŋ sêyob
iŋ ndê ôm, naŋ sêkôm mêtê kaiŋ tigeŋ têŋ
ŋac.
37 Tiŋambu iŋ kêkiŋ iŋ ndê atuŋgac têŋ
ŋac gi, bu iŋ gauc gêm bu ŋac oc sêtoc iŋ
ndê atu dau sa.
38 Tigeŋ têŋ têm lau sêyob ôm-ŋga sêlic
ŋadau ndê atu dau kêsêlêŋ meŋ, naŋ
sêsôm têŋ dandi, ‘Balê kêlê oc wêkaiŋ
ôm dindec ti ndê gêŋ lêŋsêm. Bocdinaŋ
dandic iŋ ndu, ma dakôc ôm dindec su ti
yac neŋ.’
39 Goc sêlô iŋ dôŋ ma sêhê iŋ sa awê gi,
ma sic iŋ ndu.”
40 Yisu gic bata yom gôliŋ dau, ma ndac,
“Têŋ ndoc ôm ŋadau mbu meŋ, naŋ iŋ oc
kôm sake?”
41 Ma sêsôm têŋ iŋ, “Ôm ŋadau oc ndic
lau sac dinaŋ ndu, ma kêŋ ndê ôm têŋ lau
ŋatô sêyob. Ma ŋac oc sêkêŋ ôm ŋandô
têŋ iŋ têŋ ndoc sêhoŋ ŋandô sa-ŋga.”
42 Goc Yisu sôm têŋ ŋac, “Gauc nem
yom naŋ sêto yêc bocdec bu, ‘*Hoc naŋ lau
sêkwê andu-ŋga sêtec, naŋ kwahic dec ti
hoc ŋamata-ŋga yêc andu dau. Pômdau
kôm gêŋ dau, ma yac alic ŋayham.*’ Mac
asam yom dau su, me mba?
43-44 [*Asa naŋ peŋ tu hoc dinaŋ-ŋga, naŋ
oc niŋga, ma hoc dau bu peŋ pi ŋamalac,
dec oc sec iŋ popoc.*] Bocdinaŋ aö wasôm
têŋ mac, bu Anötö oc seŋ mac su bu ayob
lau naŋ sêmbo iŋ ndê gôliŋ ŋapu, naŋ
tiyham dom. Ma iŋ oc êŋyaliŋ lau ŋatô sa
bu sêyob iŋ ndê lau, naŋ oc sêkôm gweleŋ
ŋapep ma sênem ŋandô ŋayham.”
45 Dabuŋsiga atu-tu ti lau Palêsai sêŋgô
Yisu ndê yom gôliŋ dinaŋ, ma sêŋyalê bu
yom dau hêganôŋ ŋac.
46 Dec sêŋsalê lêŋ bu sêkôc iŋ dôŋ,
magoc sêtöc lau, bu lau hoŋ sêlic iŋ bu
propet daŋ.

22

Yom gôliŋ pi mwasiŋ atu
(Luk 14:16-24)

1 Ma Yisu sôm yom gôliŋ daŋ tiyham têŋ
ŋac bocdec bu,
2 “Ŋalêŋ naŋ Anötö kêgalêm lau sa bu
sêmbo iŋ ndê gôliŋ ŋapu, naŋ bocdec. Kiŋ
daŋ kêmasaŋ mwasiŋ atu daŋ tu iŋ ndê
atuŋgac naŋ bu nem awhê-ŋga.
3 Ma iŋ kêkiŋ iŋ ndê lau akiŋ bu sêkêŋ
aheŋ lau naŋ sic waê bu sêneŋ mwasiŋ
dau. Magoc ŋac hoŋ sêtec bu sêmeŋ.

4 Goc iŋ kêkiŋ lau akiŋ ŋatô ma sôm,
‘Mac asa andi asôm têŋ lau naŋ aö ka-
galêm ŋac sa su, bu aö kamasaŋ gêŋ
hoŋ pacndê su. Aneŋ lau sic makao tôp
ŋayham ndu su, bocdinaŋ dec ameŋ aneŋ
mwasiŋ dau.’
5 Tigeŋ lau hoŋ sêtec iŋ ndê yom dau,
ma sêmbo si gêŋ. Ŋatô sêsôc ôm si, ma
ŋatô sem si gweleŋ awa-ŋga.
6 Ma ŋatô sêlô Kiŋ ndê lau akiŋ dôŋ,
sêkôm ŋatô ŋayom, ma sic ŋatô ndu.
7 Goc Kiŋ dau tac ŋandê atu. Ma iŋ kêkiŋ
iŋ ndê lau siŋ-ŋga ma ŋac sic lau sac dinaŋ
ndu. Ma sêkêŋ ya gêŋ ŋac si malac hoŋ su.
8 “Goc iŋ sôm têŋ ndê lau akiŋ, ‘Aö
kamasaŋ gêŋ hoŋ su. Magoc aö galic lau
naŋ aö kagalêm ŋac sa, naŋ gitôm dom bu
sêneŋ mwasiŋ dau.
9 Bocdinaŋ asa seŋ malac-ŋga andi, ma
aŋgalêm lau bocke naŋ mac bu atap sa,
naŋ sa sêmeŋ ma sêneŋ mwasiŋ dau.’
10 Goc ŋac sêsa seŋ si ma sêŋsalê lau,
ma sêhoŋ lau daêsam sa, lau ŋayham ma
lau sac sêwhiŋ sêmeŋ, e andu ŋalôm atu
sêneŋ mwasiŋ-ŋga meŋhu.
11 “Têŋ ndoc Kiŋ meŋ bu lic iŋ ndê
ŋacleŋ dinaŋ, dec iŋ gêlic ŋgac daŋ naŋ
sôc ŋakwê mwasiŋ-ŋga dom.
12 Ma iŋ ndac, ‘Bocke dec am sôc mweŋ,
magoc am sôc ŋakwê mwasiŋ-ŋga dom?’
Ma ŋgac dau ndê yom mba.
13 Goc Kiŋ sôm têŋ iŋ ndê lau akiŋ, ‘Mac
asô iŋ ndê amba ti gahi dôŋ, ma atuc iŋ
sa awê ndi mbo gameŋ ŋasec-ŋga. Yêc dê
lau oc sêtaŋ atu ti lhô êŋsiŋ pi dau.’ ”
14 Goc Yisu gic bata yom dau ma sôm,
“Anötö kêgalêm lau daêsam sa, magoc iŋ
oc kôc ŋac hoŋ sa dom.”

Lau bu sêtim Yisu pi yom takis-ŋga
(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)

15 Têŋ dinaŋ lau Palêsai sêsa si, ma
sêmasaŋ yom bu sêtim Yisu bu sôm yom
so daŋ.
16 Goc sêŋkiŋ ŋac si lau ŋatô sêwhiŋ lau
Israel-ŋga ŋatô naŋ sêpuc Herod ma lau
Rom-ŋga si gôliŋ dôŋ, naŋ sêtêŋ iŋ si, ma
sêsôm têŋ iŋ, “Kêdôhôŋwaga, yac aŋyalê
bu am ŋgac sôm yom ŋandô-ŋga, ma bu
am whê Anötö ndê lêŋ sa ti yom ŋandô.
Ma am gauc gêm lau si waê dom, magoc
toc ŋac hoŋ sa ŋalêŋ tigeŋ.
17 Boc-dinaŋ sôm asê têŋ yac. Solop bu
dakêŋ takis têŋ †Sisa, me mba?”
18 Yisu kêyalê su bu ŋac bu sêtim iŋ, dec
sôm, “Mac lau daêtim-ŋga! Tu sake-ŋga
mac bu atim aö?
19 Atôc mone anemlhi takis-ŋga daŋ têŋ
aö.” Goc sêkêŋ denarias tigeŋ têŋ iŋ.
20 Ma iŋ ndac ŋac, “Asa ndê ŋagatu ti
ŋaê yêc mone dindec?”
21 Ma sêsôm, “Sisa ndê.” Goc iŋ sôm,
“Bocdinaŋ atoc Sisa sa ŋa gêŋ naŋ gic iŋ
ŋawaê, ma atoc Anötö sa ŋa gêŋ naŋ gic
iŋ ŋawaê.”
22 Têŋ ndoc sêŋgô Yisu ndê yom dinaŋ,
naŋ sêhêdaê tu iŋ ndê gauc-ŋga, ma sêhu
iŋ siŋ ma sêlhö si.

Lau Sadiusi bu sêtim Yisu pi yom datisa
akêŋ lau batê-ŋga
(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)

23 Têŋ bêc dinaŋ lau ŋatô akêŋ Sadiusi si
toŋ sêtêŋ Yisu si bu sêkêŋ gêndac têŋ iŋ.
Lau dau sêkêŋ whiŋ bu dom lau batê oc
sêtisa tiyham.
24 Ma sêsôm têŋ iŋ, “Kêdôhôŋwaga,
Moses to yom pi ŋgac naŋ gêm awhê sa
su magoc mbac ndu ma iŋ ndê balêkoc
mba. Moses ndê yom sôm têŋ yac bu ŋgac
dau ndê asi nem awhê sawa dau, ma kwê
balêkoc asê tu dôwa-ŋga.
25 Têŋ ndoc daŋ, asidôwa 7 sêmbo
sêwhiŋ yac. Ŋgac ŋamata-ŋga gêm awhê
sa magoc iŋ mbac ndu ma balêkoc mba.
Ma ŋgac tilu-ŋga gêm dôwa ndê awhê
sawa.
26 Magoc iŋ mbac ndu, ma ŋalêŋ tigeŋ
ŋgac titö-ŋga sip e gi têŋ ŋgac ŋambu-ŋga
ŋac sem awhê sawa, magoc sêmbac ndu
ma balêkoc mba.
27 Ma tiŋambu awhê dau mbac ndu.
28 Kwahic dec yac bu andac am bocdec
bu. Lau batê bu sêtisa tiyham tôm lau ŋatô
sêsôm, goc awhê dau oc ti asidôwa 7 dinaŋ
si asa nawhê? Bu ŋac hoŋ sem iŋ su têŋ
ndoc sêmbo tali.”
29 Goc Yisu ô yom ma sôm, “Mac akôc
gauc so, bu mac aŋyalê Anötö ndê yom ti
iŋ ndê ŋaclai dom.
30 Têŋ têm ŋambu-ŋga naŋ lau batê
sêtisa, naŋ lau oc sênem dau dom. Ŋac
oc sêmbo sêtôm aŋela undambê-ŋga.
31 Ma yom daŋ tiyham tôc asê bu lau
batê oc sêtisa. Gauc nem Anötö dau ndê
yom, naŋ mac asam su.
32 Iŋ sam dau bu Abraham, ma Aisak, ma
Jakob si Anötö. Lau batê bu sêtisa dom,
dec tu sake-ŋga Anötö sam dau bu lau tö
dinaŋ si Anötö? Iŋ lau batê si Anötö dom,
iŋ lau tali si Anötö.”
33 Ŋalêŋ dinaŋ Yisu kêdôhôŋ lau, ma lau
hoŋ naŋ sêŋgô iŋ ndê yom dinaŋ sêhêdaê.

Yomsu ŋamata-ŋga
(Mak 12:28-34; Luk 10:25-28)

34 Lau Sadiusi sêŋgô Yisu ndê yom dinaŋ
ma ŋac si yom mba. Ma lau Palêsai sêŋgô
gêŋ dau ŋawaê, goc ŋac si lau ŋatô sêtêŋ
Yisu si.
35 Ŋac si daŋ iŋ gwalam akwa yomsu-
ŋga ma iŋ bu êŋsahê Yisu dec ndac iŋ
bocdec bu,

36 “Kêdôhôŋ-waga, yêc Moses ndê buku,
yomsu bocke ti yomsu ŋamata-ŋga?”
37 Ma Yisu ô yom ma sôm, “Yomsu
naŋ sôm, *‘Am atac whiŋ Pômdau am nem*
Anötö, ti nem ŋalôm sambuc, ma ti gatôm
sambuc, ma ti nem gauc sambuc.’
38 Yomsu dinaŋ tiŋamata ma hôc gêlêc
yomsu ŋatô hoŋ su.
39 Ma yomsu tilu-ŋga naŋ gitôm ŋamata-
ŋga, naŋ sôm, *‘Atac whiŋ nem asidôwai*
gitôm am atac whiŋ daôm.’
40 Yomsu lu dinaŋ sêpiŋ yom hoŋ
naŋ Moses ti lau propet sêto, naŋ dôŋ
sêpitigeŋ.”

Yisu kêsahê lau si gauc pi Mesaya
(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)

41 Lau ŋatô akêŋ Palêsai si toŋ sêlhac
dinaŋ, dec Yisu ndac ŋac,
42 “Mac asôm sake pi Mesaya? Iŋ asa ndê
atuŋgac?” Ma sêsôm têŋ iŋ bu, “Mesaya
iŋ Dawid ndê Atu.”
43 Goc Yisu sôm, “Ma bocke Dawid dau
sam Mesaya bu iŋ dau ndê Pômdau?
Ŋalau Dabuŋ puc Dawid dôŋ, dec iŋ to
yom yêc bocdec bu,
44 *‘Anötö sôm têŋ aneŋ Pômdau, “Am*
ndöc aö amaŋ andô-ŋga e nditôm aö wakêŋ
nem ŋacyo sêsôc am gahim ŋapu.” ’
45 Bocdinaŋ Dawid dau sam Mesaya bu
Pômdau, ma bocke mac asam Mesaya bu
Dawid ndê Atu?”
46 Ma ŋac si daŋ gitôm dom bu ô iŋ ndê
yom. Ma tiŋambu lau hoŋ sêtöc dau bu
sêkêŋ gêndac têŋ iŋ tiyham.

23

Yisu pu lau bata Israel-ŋga
(Mak 12:38-39; Luk 13:34-35; 20:45-46)

1 Goc Yisu sôm têŋ lau daêsam naŋ sêkac
dau sa sêmbo, ma têŋ iŋ ndê ŋgacsêŋomi
bu,
2 “Lau Palêsai ti lau †Skraib sêndôhôŋ
Anötö ndê yomsu têŋ lau, tôm Moses kôm
têŋ têm ŋamata-ŋga.
3 Bocdinaŋ asôc ŋac ŋapu, ma aŋgô ŋac
si yom. Magoc aŋkuc ŋac si mêtê dom, bu
ŋac lau sêtim yom lau-ŋga. Sêsôm yom
ŋayham-ŋayham, magoc ŋac dau sêŋkuc
si yom dau dom.
4 Ma yomsu daêsam naŋ sêkêŋ têŋ lau,
naŋ kêŋ ŋawapac atu têŋ ŋac, magoc ŋac
dau sêkôm gêŋ daŋ tu sênem lau dau sa-
ŋga dom.
5 “Ma gêŋ hoŋ naŋ ŋac sêkôm, naŋ
sêkôm yêc lau si aŋgô-ŋga tu sêtoc dau
sa-ŋga. Yomsu ti apaŋ naŋ sêkic pi dau,
naŋ sêmasaŋ atu-tu tu lau sêlic-ŋga, ma
sêsôc ŋakwê ti ŋabala baliŋ.*
6 Ŋac atac whiŋ bu sêndöc lau tiwaê si
pôŋ yêc lau si mwasiŋ ŋalôm, ma yêc lôm
wê-ŋga.
7 Ŋac tac whiŋ bu lau sêhê mwalêc ŋac
yêc malac lôm, ma bu lau hoŋ sêtoc ŋac
sa ma sêsam ŋac bu ‘Kêdôhôŋwaga.’
8 “Magoc aŋkuc ŋac si mêtê dom. Mac
hoŋ ambo nom atôm asidôwai, ma mac
nem kêdôhôŋ-waga tigeŋ mbo. Tu dinaŋ-
ŋga solop dom bu lau sêsam mac bu
‘Kêdôhôŋwaga.’
9 Ma asam lau nom-ŋga bu mac nem
damami dom, bu mac nem Damam tigeŋ
mbo undambê.
10 Ma mac nem ŋadau tigeŋ mbo, naŋ
Mesaya, dec solop dom bu lau sêsam mac
bu ŋac si ŋadau.
11 Asa naŋ gêm akiŋ mac, naŋ ti ŋamalac
ŋamata-ŋga yêc Anötö aŋgô-ŋga.
12 Bu asa naŋ toc dau sa, naŋ Anötö oc
êŋgwiniŋ iŋ, ma asa naŋ kêgwiniŋ dau,
naŋ Anötö oc toc iŋ sa.
13 “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai! Mac
lau atim yom lau-ŋga! Mac nem lêŋ kalhac
lau ahuc bu sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu
dom. Mac daôm asôc iŋ ŋapu dom, ma lau
naŋ tac whiŋ bu sêsôc iŋ ŋapu, naŋ mac
alhac ŋac ahuc. [
14 Oyaê mac lau Skraib ti lau Palêsai,
mac lau atim yom lau-ŋga. Mac ateŋ mbec
baliŋ bu atoc daôm sa yêc lau si aŋgô-ŋga,
magoc têŋ ndoc lau sêlic mac dom, naŋ
mac aŋsau lauwhê sawa bu aŋgaho ŋac
si andu su. Tu dinaŋ-ŋga Anötö oc kêŋ
ŋagêyô sac sambuc têŋ mac.]
15 “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai! Mac
lau atim yom lau-ŋga! Mac aŋsêlêŋ seŋ
baliŋ yêc b aö ma yêc gwêc, bu atap sêŋom
daŋ sa tu êŋkuc mac-ŋga. Mac Sadaŋ ndê
lau mac! Ma têŋ ndoc mac ahê sêŋom daŋ
kêkuc mac, naŋ mac akôm iŋ ti Sadaŋ ndê
balêkoc daŋ, hôc gêlêc mac daôm su.
16 “Oyaê! Mac bu atôc seŋ têŋ lau ŋatô,
magoc mac daôm tampec. Têŋ ndoc lau
sêsôm yom pi lôm dabuŋ tu bu sêpuc si
yom dôŋ-ŋga, naŋ mac asôm bu ŋac si
yom iŋ yom ŋambwa. Magoc têŋ ndoc
sêsôm yom pi gôlôŋ gol naŋ yêc lôm dabuŋ
tu bu sêpuc si yom dôŋ-ŋga, naŋ mac
asôm bu yom dau tidôŋ su, ma gitôm dom
bu sêseŋ su.
17 Mac lau tampec, gauc mbasi. Gêŋ sake
hôc gêlêc su? Gol, me lôm dabuŋ naŋ kôm
gol dau ti gêŋ dabuŋ?

* **23:5** Lau Palêsai sêto yomsu ŋatô sip bapia ma sêkêŋ sip apaŋ sauŋ, goc sêkic pi si sêcbala ti amba têŋ ndoc sêteŋ mbec. Ŋac gauc gêm bu Anötö gic yomsu ŋac bu sêkôm bocdinaŋ - alic Eks 13:9, 16; Diut 6:4-9; ma 11:13-21. Ma sêsôc ŋakwê ti ŋabala bu sêtôc asê bu ŋac lau sem akiŋ Anötö-ŋga - alic Nam 15:37-41. Magoc lau Palêsai ti lau Skraib sêmasaŋ apaŋ atu, ma ŋakwê ti ŋabala baliŋ, tu bu sêtoc dau sa ma sêhôc gêlêc lau ŋatô su-ŋga.

18 Ma lau bu sêsôm yom pi alta naŋ
kalhac lôm dabuŋ tu bu sêpuc si yom dôŋ-
ŋga, naŋ mac asôm bu ŋac si yom iŋ yom
ŋambwa. Magoc ŋac bu sêsôm yom pi da
naŋ kalhac alta ŋahô, naŋ mac asôm bu
yom dau tidôŋ.
19 Mac lau tampec! Gêŋ sake ti gêŋ
ŋamata-ŋga? Da, me alta naŋ kôm da dau
ti dabuŋ?
20 Asa naŋ sôm yom pi alta, naŋ sôm pi
alta ma pi gêŋ hoŋ naŋ kalhac alta ŋahô
whiŋ.
21 Ma asa naŋ sôm yom pi lôm dabuŋ,
naŋ sôm pi lôm dau, ma pi Anötö naŋ ti
lôm dabuŋ ŋadau, naŋ whiŋ.
22 Ma asa naŋ sôm yom pi undambê, naŋ
sôm pi Anötö ndê pôŋ atu, ma pi Anötö
naŋ ndöc pôŋ ŋahô, naŋ whiŋ.

23 "Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai. Mac
lau atim yom lau-ŋga! Mac awhê gêŋ
sauŋ-sauŋ ôm-ŋga hoŋ kôc gi toŋ amaŋlu,
ma akêŋ toŋ daŋ ti da. Magoc mac ahu
mêtê ŋandô yomsu-ŋga siŋ. Mêtê atu
hêganôŋ mac tamwalô lau, ma amatôc lau
si yom ŋalêŋ gitêŋ, ma akôm nem yom
ŋandô sa. Mêtê hoŋ dinaŋ iŋ gêŋ atu!
Solop bu mac akôm gêŋ sauŋ-sauŋ tôm
yomsu sôm, magoc akôm gêŋ atu-tu whiŋ.

24 "Mac lau tampec naŋ akôm bu atôc
seŋ têŋ lau ŋatô. Mac atôm lau naŋ sêhêgo
dau bu sêŋgati gêŋ golop atêc naŋ poc bu
ŋahô, naŋ sa, magoc gêŋ ŋadômbwi atu
naŋ poc bu dau ŋalôm, naŋ sêlic apu.

25 "Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai, mac
lau atim yom lau-ŋga! Mêtê tamgatu
gêŋ ti aneŋ gêŋ ŋawahô-ŋga hôc mac
nem ŋalôm ahuc. Bocdinaŋ mac atôm
laclhu ti pele naŋ sêŋgwasiŋ ŋadômbwê-
ŋga ŋambwa ŋawasi sa.
26 O lau Palêsai, mac lau tampec!
Gêŋ ŋamata-ŋga aŋgwasiŋ laclhu ti pele
ŋalôm ŋawasi sa, goc gêŋ awê-ŋga oc
ŋawasi sa bocdinaŋ.

27 "Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai, mac
lau atim yom lau-ŋga! Mac atôm sêhô naŋ
sêsê pen pi gi e ŋawasi sêp sambuc ma lau
sêlic ŋayham. Magoc yêc sêhô dau ŋalôm
lau batê si ŋakwa ti gêŋ mbôp meŋhu.
28 Ma mac lau daôm bocdinaŋ. Lau sêlic
gêŋ awê-ŋga naŋ mac akôm, dec gauc gêm
bu mac lau gitêŋ. Magoc yêc mac nem
ŋalôm, mêtê tasaŋ ma mêtê aŋgilì yomsu-
ŋga hôc mac ahuc.

29 "Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai, mac
lau atim yom-ŋga! Mac amasaŋ sêhô ti
gôlôŋ atu, tu bu atoc lau propet ti lau gitêŋ
naŋ mac apami sic ndu muŋ su, naŋ sa.
30 Ma mac asôm bu mac bu ambo têŋ
apami si têm, dec mac oc aŋkuc ŋac si lêŋ
sêkêc propet dau si dac siŋ-ŋga dom.
31 Mac nem yom dinaŋ tôc asê bu mac
asa akêŋ lau Israel-ŋga naŋ sic lau propet
ndu.
32 Bocdinaŋ dec mac akôm mêtê sac tôm
apami sêkôm.
33 Mac mboc, ma mboc ŋatui mac! Gitôm
dom bu mac awê Anötö ndê matôc sa. Iŋ
oc êŋkiŋ mac asip lambwam andi.
34 "Aŋgô! Aö waŋkiŋ lau propet ma
lau tigauc, ma lau ŋatô bu sêndôhôŋ mac.
Magoc mac oc andic ŋac lic ŋandê yêc mac
nem lôm wê-ŋga, ma ambulu ŋac alom-
alom malac. Ma ŋac si lau ŋatô mac oc
andic ndu, ma andic ŋatô pi a gicso dau
sêndi.
35 Bocdinaŋ mac oc atap ŋagêyô sa tu
lau gitêŋ hoŋ si dac, naŋ apami sêkêc
siŋ-ŋga. Abel iŋ ŋgac ŋamata-ŋga, ma
Berekaya ndê atu Sekaria iŋ ŋgac ŋambu-
ŋga.† Sekaria iŋ ŋgac naŋ sic ndu yêc
lôm dabuŋ ma alta naŋ kalhac lôm dau
ŋasactô, naŋ ŋalhu.
36 Yomandô wasôm têŋ mac. Mac lau
têm dindec-ŋga oc atap matôc sa pi lau
hoŋ dinaŋ si dac.
37 "O Jerusalem, Jerusalem. Mac ac
Anötö ndê lau propet ndu, ma lau gitêŋ
naŋ iŋ kêkiŋ têŋ mac, naŋ mac atuc ŋa hoc
ndu. Ndoc daêsam aö tac whiŋ bu wandic
mac sa asôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu tiyham,
gitôm mbac dalec dinda gic ŋatu sa sêsôc
ŋamakê ŋapu. Tigeŋ mac atec.
38 Bocdinaŋ Anötö oc hu mac ti mac nem
andu siŋ.
39 Aö wasôm têŋ mac, bu mac oc alic aö
tiyham dom e mac asôm, 'Tampiŋ Mesaya
naŋ meŋ gêm Pômdau aŋgô.' "

24

Yisu sôm yom pi lôm dabuŋ Jerusalem-ŋga
(Mak 13:1-2; Luk 21:5-6)

1 Yisu hu lôm dabuŋ ŋagameŋ siŋ ma bu
êŋsêlêŋ ndi, ma iŋ ndê ŋgacsêŋomi sêtêŋ
iŋ si. Ma sêsôm yom pi lôm dabuŋ ma pi
gêŋ ŋayham hoŋ naŋ lau sêkwê yêc gameŋ
dinaŋ.
2 Magoc iŋ sôm, "Mac alic gêŋ hoŋ
dindec. Aö wasôm yom ŋandô têŋ mac,
bu ŋacyo oc sêseŋ hoc hoŋ dindec su e hoc
daŋ ndöc hoc daŋ ŋahô tiyham dom."

Gêŋ wapac têm ŋambu-ŋga-ŋga
(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)

3 Tiŋambu Yisu ndöc Lôc Olib, ma iŋ
ndê ŋgacsêŋomi tawasê sêtêŋ iŋ si, ma

† **23:35** Yisu sôm yom dinaŋ hêganôŋ lau gitêŋ hoŋ naŋ lau Israel sic ndu, naŋ sêto ŋamiŋ yêc Yom Lêŋsêm Akwa. Abel iŋ ŋgac ŋamata-ŋga - alic Gen 4:8, ma Sekaria iŋ ŋgac ŋambu-ŋga - alic 2 Kr 24:20-22.

sêndac, “Sôm têŋ yac, ŋawapac naŋ am
sôm yom pi, naŋ oc hôc asê Jerusalem têŋ
têm bocke? Ma gêŋ sake oc kêŋ puc yac bu
am oc mbu mweŋ, ma bu bêc ŋambu-ŋga
oc hôc asê?”
4 Goc iŋ sôm, “Ayob daôm ŋapep bu lau
daŋ sêŋsau mac dom.
5 Bu lau daêsam oc sêŋsau bu sênem
aö aŋôŋ ma sêsôm, ‘Aö Mesaya dauŋ dec!’
Ma ŋac oc sêŋsau lau daêsam.
6 Ma têŋ ndoc mac aŋgô ŋawaê bu lau sic
siŋ têŋ dau me sêmasaŋ dau tu sêndic siŋ-
ŋga, naŋ asö dom. Bu gêŋ hoŋ dinaŋ gic
waê bu meŋ hôc asê, magoc têm ŋambu-
ŋga yêc dôŋ yêc.
7 Kiŋ nom-ŋga oc sêkêŋ kisa dau, ma lau
gameŋ daŋ oc sêndic siŋ têŋ lau gameŋ
daŋ. Ma tôbôm ti tiyhô atu oc sêkôm
gameŋ ŋatô tisac.
8 Gêŋ hoŋ dinaŋ oc ndic hu ŋawapac têm
ŋambu-ŋga-ŋga gitôm awhê naŋ kêsahê
balêkoc tuŋ iŋ ma gêŋ dau gic hu ŋandê
atu naŋ iŋ oc hôc tu kôc balêkoc-ŋga.
9 “Têŋ ndoc dinaŋ lau oc sêkôc mac dôŋ
ma sêkôm mac ŋayom, ma sêndic mac
nem ŋatô ndu. Lau nom-ŋga hoŋ oc atac
tec mac tu mac aŋkuc aö-ŋga.
10 Têŋ têm dinaŋ lau daêsam oc sêhu si
sêkêŋ whiŋ aö siŋ, ma ŋac oc sêhoc si lau
ŋatô asê ma sêtec dandi.
11 Ma propet tasaŋ daêsam oc sêhôc asê
ma sêŋsau lau daêsam.
12 Mêtê sac oc êŋsôwec tiatu e lau
daêsam oc sêhu mêtê atac whiŋ asidôwai-
ŋga siŋ.
13 Magoc asa naŋ bu lhac ŋaŋga ma hu
aö siŋ dom e ndê têm pacndê, naŋ oc tap
Anötö ndê mwasiŋ nem iŋ si-ŋga sa.
14 Ma bêc ŋambu-ŋga oc hôc asê dom,
e lau sêhoc ŋawaê ŋayham pi Anötö ndê
gôliŋ asê, tôm nom ŋagameŋ sambob, ma
lau hoŋ sêŋgô su.”

Ŋawapac gameŋ Judia-ŋga
(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)

15 Ma Yisu gic têku yom ma sôm, “Propet
Daniel hoc yom asê gwanaŋ su, pi gêŋ sac
sambuc* naŋ lau oc sêkêŋ lhac lôm dabuŋ,
naŋ oc kôm gameŋ tisac.” (Asa naŋ sam
yom dindec, naŋ kôc gauc pi ŋapep, bu
ŋahu yêc siŋ dau.)
16 “Têŋ ndoc mac alic gêŋ sac dinaŋ, naŋ
mac lau hoŋ naŋ ambo gameŋ Judia-ŋga
alhö api gameŋ lôc-ŋga andi.
17 Alhö ŋagahô, ma gauc nem mac nem
gêŋ daŋ dom. Lau naŋ sêndöc andu
ŋasactô, naŋ sêsôc andu ŋalôm bu sêkôc
ŋac si gêŋ daŋ sa dom.
18 Ma ŋac naŋ sêmbo ôm, naŋ bocdinaŋ.
Sêkac dau kwi bu sêkôc si gêŋ ŋatô dom.
19 Oyaê. Lauwhê tidaê, ma ŋac naŋ
sêkêŋ su têŋ balêkoc, naŋ oc sêtap
ŋawapac atu sa têŋ têm dinaŋ.
20 Ateŋ mbec bu têm ŋawapac-ŋga di-
naŋ tap ma sa têŋ ndoc uhô-ŋga me têŋ
bêc Sabat-ŋga daŋ dom.
21 Bu ŋawapac têm dinaŋ-ŋga oc hôc
gêlêc ŋawapac hoŋ su. Têŋ têm ŋamata-
ŋga e meŋ têŋ kwahic dec, ŋawapac atu
kaiŋ dinaŋ daŋ hôc asê su dom. Ma
tiŋambu ŋawapac kaiŋ dinaŋ oc hôc asê
tiyham dom.
22 Anötö oc tawalô lau naŋ iŋ kêyaliŋ
ŋac sa su, ma tu dinaŋ-ŋga iŋ oc kêŋ têm
ŋawapac-ŋga dau tiapê. Bu mba, ma têm
d au tibaliŋ, goc lau hoŋ oc sêniŋga.
23 “Têŋ têm dinaŋ, lau daŋ bu sêsôm
têŋ mac bu, ‘Alic, Mesaya dec meŋ,’ me
‘Mesaya dau dê,’ naŋ akêŋ whiŋ ŋac dom.
24 Bu lau naŋ sêŋsau bu ŋac Mesaya,
ma propet tasaŋ oc sêhôc asê sêmeŋ, ma
sêkôm gêŋ dalô atu-tu bu sêŋsau lau. Ma
ŋac oc sêŋsahê bu sêtim lau naŋ Anötö
kêyaliŋ ŋac sa, naŋ sêwhiŋ.
25 Aŋgô ŋapep, bu aö gasôm gêŋ hoŋ
dindec têŋ mac gwanaŋ.
26 Bocdinaŋ, lau bu sêsôm, ‘Mesaya kêlê
mbo gameŋ sawa,’ naŋ asa andi dom. Ma
bu sêsôm, ‘Mesaya kelec mbo andu daŋ
ŋalôm,’ naŋ akêŋ whiŋ dom.
27 Ŋamalac ndê Atu oc mbu meŋ ŋagahô
eŋ, gitôm sickac naŋ gic hep tigeŋ, ma
umboŋ ŋasawa sambuc ŋawê sa.
28 Mac bu alic macmpoŋ sêŋgihi sêmbo,
naŋ aŋyalê bu gêŋ daŋ mbac ndu yêc. Ma
bocdinaŋ gêŋ hoŋ dindec kêŋ puc mac pi
ndoc Ŋamalac ndê Atu mbu meŋ-ŋga.”

Ŋamalac ndê Atu ndê bêc mbu meŋ-ŋga
(Mak 13:24-31; Luk 21:25-33)

29 “T êŋ ndoc ŋawapac-ŋga dinaŋ pac-
ndê, goc ac oc nem ganduc, ma ayô oc
ŋawê sa dom. Gêŋ ti ŋaclai naŋ sêlhac
umboŋ oc wiwic sa, ma tata oc sêpeŋ akêŋ
umboŋ.
30 Têŋ ndoc dinaŋ lau titoŋ-titoŋ nom-
ŋga hoŋ oc sêlic gêŋ dalô yêc umboŋ, naŋ
kêŋ puc ŋac bu Ŋamalac ndê Atu oc mbu
meŋ, ma ŋac hoŋ oc sêtaŋ daŋgibo atu.
Ma ŋac oc sêlic Ŋamalac ndê Atu dau meŋ
ndöc dao ŋahô ti ŋawasi ma ŋaclai atu.
31 Goc iŋ oc êŋkiŋ iŋ ndê aŋela sêndic
dahuc taŋ atu, ma sêsa sêtêŋ nom ŋabatiŋ

* **24:15** Alic Dan 9:27; 11:31; ma 12:11. Daniel ndê yom hêganôŋ anötö tasaŋ Seus ndê gwam naŋ Antiokus Epipanes kêŋ kalhac lôm dabuŋ têŋ yala 168BC. Yisu ndê yom tôc asê bu gêŋ kaiŋ dinaŋ oc hôc asê tiyham têŋ têm ŋambu-ŋga. Lau ŋatô gauc gêm bu yom dau hêganôŋ lau Rom-ŋga naŋ seŋ lôm dabuŋ popoc têŋ yala 70AD. Ma lau ŋatô gauc gêm bu yom dau hêganôŋ gêŋ naŋ sêto yom pi yêc 2 Tes 2:4; ma Rev 13:14-15.

ti undambê ŋabatiŋ hoŋ, bu sêndic lau
naŋ iŋ kêyaliŋ ŋac sa su, naŋ sa.
32 “Gauc nem a laŋ. Têŋ ndoc mac alic
ŋalauŋ wakuc bu lêc, naŋ aŋyalê bu ndoc
ac-ŋga meŋ kêpiŋ.
33 Ma bocdinaŋ têŋ ndoc mac alic gêŋ
naŋ aö gasôm yom pi, naŋ aŋyalê bu
Ŋamalac ndê Atu ndê bêc mbu meŋ-ŋga
meŋ kêpiŋ su, gitôm iŋ meŋ kalhac gatam
nem andu-ŋga.
34 Yomandô! Lau têm dinaŋ-ŋga oc
sêmbac ndu dom e gêŋ hoŋ dinaŋ hôc asê.
35 Undambê ti nom oc niŋga, magoc
aneŋ yom daŋ oc niŋga dom. Gêŋ hoŋ oc
ŋandô sa tôm aö gasôm.”

Lau daŋ sêŋyalê Yisu ndê bêc mbu meŋ-ŋga dom
(Luk 17:26-36)

36 Ma Yisu sôm, “Ŋamalac daŋ kêyalê
bêc me acgatu naŋ Ŋamalac ndê Atu oc
mbu meŋ, naŋ dom. Aŋela undambê-ŋga
sêŋyalê dom, ma Anötö ndê Atu kêyalê
dom. Damba tawasê kêyalê.
37 Têŋ ndoc Ŋamalac ndê Atu mbu meŋ,
naŋ lau oc sêmbo tôm lau sêmbo têŋ Noa
ndê têm.
38-39 Têŋ ndoc dinaŋ, lau sêŋlhiŋ dau siŋ
ma seŋ ti sênôm gêŋ, ma sem dandi e Noa
sôc waŋ gi, ma bu suŋ meŋ ma seŋ ŋac
hoŋ su siŋga. Ma lau nom-ŋga oc sêmbo
ŋalêŋ tigeŋ dinaŋ, têŋ Ŋamalac ndê Atu
ndê bêc mbu meŋ-ŋga.
40 Ŋgac lu oc sêkôm gweleŋ sêmbo ôm,
ma Anötö oc kôc iŋlu si daŋ sa, ma hu daŋ
siŋ.
41 Ma awhê lu oc sêndê gêŋ sêmbo, ma
iŋ oc kôc daŋ sa, ma hu daŋ siŋ.
42 “Bocdinaŋ amasaŋ daôm ŋapep, bu
mac am gauc bêc bocke mac nem Pômdau
oc mbu meŋ.
43 Gauc nem yom dindec. Andu ŋadau
daŋ, bu êŋyalê ndoc naŋ ŋgac kaŋ daŋ oc
meŋ, naŋ iŋ oc yob iŋ ndê andu bu ŋgac
kaŋ dau sôc meŋ dom.
44 Ma bocdinaŋ, amasaŋ daôm tôm bêc
hoŋ, bu Ŋamalac ndê Atu oc mbu meŋ têŋ
ndoc naŋ mac akêŋ batam, naŋ dom.”

Yom gôliŋ pi ŋgac akiŋ ŋayham ma sac
(Luk 12:42-46)

45 Ma Yisu sôm, “Ŋgac akiŋ ŋayham ma
ti gauc, iŋ ŋgac kaiŋ bocdec. Iŋ ndê ŋadau
bu lhö têŋ gameŋ daŋ ndi, goc iŋ oc kêŋ iŋ
yob lau akiŋ ŋatô, ma kêŋ gêŋ daneŋ-ŋga
têŋ ŋac tôm ŋandoc.
46 Ma têŋ ndoc ŋadau mbu meŋ, ma tap
iŋ sa kôm iŋ ndê gweleŋ ŋapep mbo, naŋ
iŋ oc lic iŋ ŋayham ma kôm ŋayham têŋ
iŋ.
47 Yomandô! Ŋadau oc kêŋ iŋ yob iŋ ndê
wapa hoŋ.
48 Magoc ŋgac akiŋ sac oc sôm têŋ dau,
‘Aneŋ ŋadau oc mbu meŋ ŋagahô dom.’
49 Goc iŋ oc ndic lau akiŋ ŋatô, ma sa
ndi nôm ti neŋ gêŋ whiŋ lau naŋ sênôm
gêŋ êŋiŋ ŋac-ŋga ŋapaŋ.
50 Ŋadau oc mbu meŋ hôc asê têŋ bêc
ti acgatu naŋ ŋgac akiŋ dau kêŋ bata, naŋ
dom.
51 Ma iŋ oc kêŋ ŋagêyô sac sambuc têŋ
iŋ, ma soc iŋ su ndi mbo whiŋ lau sêtim
yom lau-ŋga. Yêc dindê lau oc sêŋsahê
ŋandê atu e sêtaŋ ma lhô êŋsiŋ pi dau
ŋapaŋ.”

25

Yom gôliŋ pi lauwhê akiŋ amaŋlu

1 Ma Yisu sôm yom gôliŋ daŋ bocdec
bu, “Têŋ ndoc Ŋamalac ndê Atu mbu meŋ
bu nem gôliŋ gêŋ hoŋ, naŋ lau ŋatô oc
sêmasaŋ dau ŋapep, ma lau ŋatô oc mba.
Oc tôm lauwhê akiŋ amaŋlu naŋ sêkôc si
lam ma sêsa si bu sêhôŋ ŋgac nem awhê-
ŋga, naŋ sêkêŋ bata bu oc meŋ.
2 Ŋac si amaŋdaŋ ŋac lauwhê tigauc, ma
amaŋdaŋ ŋac lauwhê gauc mbasi.
3 Lauwhê gauc mbasi dinaŋ sêkôc si lam,
magoc sêkôc buya ŋatô whiŋ dom.
4 Ma lauwhê tigauc sêkôc si lam, ma
sêkôc buya ŋatô sip bu akôp tôhôŋ.
5 Ŋac sêhôŋ ŋgac nem awhê-ŋga sêmbo,
magoc iŋ hôc asê ŋagahô dom e ŋac
kwapac sa, ma sêyêc bêc.
6 “Timaniŋhu goc ŋgac aheŋ-ŋga daŋ ta
yom bocdec bu, ‘Oê! Ŋgac dau meŋ! Asa
andi ma akôc iŋ sa.’
7 Goc lauwhê akiŋ sêtisa, ma sêmasaŋ
ŋac si lam.
8 Ma amaŋdaŋ gauc mbasi dinaŋ sêndac
lauwhê tigauc bocdec, ‘Akêŋ buya ŋatô têŋ
yac, bu yac mba lam sêmbac.’
9 Magoc ŋac sêô yom ma sêsôm, ‘Mba!
Mboe buya oc tôm yac hoŋ dom. Magoc
mac andi alic lau naŋ sêkêŋ buya tu lau
sênemlhi-ŋga, ma anemlhi nem.’
10 Magoc têŋ ndoc sêlhö si bu sênemlhi
buya, goc ŋgac nem awhê-ŋga meŋ hôc
asê. Ma lauwhê akiŋ naŋ sêmasaŋ dau
gwanaŋ, naŋ sêwhiŋ iŋ sêsôc iŋ ndê
gameŋ si, bu sêneŋ mwasiŋ awhê-ŋga.
Goc iŋ gic gatam ahuc.
11 Tiŋambu lauwhê akiŋ gauc mbasi di-
naŋ sêmbu sêmeŋ ma sêmbwêc, ‘Ŋadau!
Ŋadau! Lêc gatam su têŋ yac.’
12 Magoc ŋadau sôm, ‘Mba! Aö wasôm
yomandô bu kayalê mac dom!’ ”
13 Yisu gic bata yom gôliŋ dinaŋ ma
sôm, “Boc-dinaŋ anem ali ma ayob daôm
ŋapep, bu mac aŋyalê bêc ti acgatu naŋ
aö oc wambu wameŋ, naŋ dom.”

Yom gôliŋ pi mone gol
(Luk 19:12-27)

14 Ma Yisu sôm yom gôliŋ daŋ tiyham pi
têm ŋambu-ŋga bocdec bu, “Ŋgac tiwaê
daŋ bu sa têŋ gameŋ baliŋ daŋ ndi. Boc-
dinaŋ iŋ mbwêc iŋ ndê lau akiŋ, ma kêŋ
ndê gêŋ ŋatô têŋ ŋac bu sêyob e iŋ mbu
meŋ.
15 Iŋ kêŋ mone gol naŋ sêsam bu talent*
têŋ ŋac, kêkuc ŋac si licwalô ti ŋac si gauc.
Iŋ kêŋ talent amaŋdaŋ têŋ ŋgac daŋ, ma
talent lu têŋ daŋ, ma talent tigeŋ têŋ daŋ.
Goc iŋ hu ŋac siŋ ma kölhö gi.
16 Ma ŋgac akiŋ naŋ kôc mone
amaŋdaŋ, naŋ gi kôm gweleŋ pi mone
dau e t ap mone amaŋdaŋ tiyham sa.
17 Ma iŋ naŋ kôc mone lu naŋ kôm boc-
dinaŋ, ma tap mone lu tiyham sa.
18 Magoc ŋgac naŋ kôc mone tigeŋ, naŋ
sa gi kwê sê daŋ ma siŋ ŋadau ndê mone
kwi yêc sê dau ŋalôm.
19 “Ŋasawa hic baliŋ gi su, goc lau akiŋ
dinaŋ si ŋadau mbu meŋ, ma bu ŋgô ŋac
si yom pi mone dau.
20 Ma ŋgac naŋ kôc mone amaŋdaŋ, naŋ
kôc amaŋdaŋ naŋ iŋ tap sa, naŋ whiŋ ma
sôm, ‘Pômdau, am kêŋ mone amaŋdaŋ
têŋ aö gayob, ma lic, aö gakôc amaŋdaŋ
tiyham.’
21 Goc ŋadau sôm, ‘O aneŋ ŋgac
ŋayham, am kôm ŋayham. Am yob gêŋ
amaŋdaŋ ŋapep, dec wakêŋ am yob gêŋ
daêsam. Mweŋ ma mbo whiŋ aö ti atac
ŋayham.’
22 Ma ŋgac akiŋ naŋ kôc mone lu, naŋ
meŋ ma sôm, ‘Pômdau, am kêŋ mone lu
têŋ aö gayob, ma aö gakôc mone lu tiyham
whiŋ.’
23 Ma ŋadau sôm, ‘O aneŋ ŋgac akiŋ
ŋayham, am kôm ŋayham. Am yob gêŋ
lu ŋapep, dec wakêŋ am yob gêŋ daêsam.
Mweŋ ma mbo whiŋ aö ti atac ŋayham.’
24 “Têŋ dinaŋ ŋgac naŋ kôc mone tigeŋ,
naŋ meŋ ma sôm, ‘Pômdau, aö kayalê bu
am ŋgac lêlê-ŋga dom, ma bu am oc kêŋ
batam bu ndic gêŋ ŋandô sa yêc gameŋ
naŋ am daôm kêbalip gêŋ ŋawhê me sô
gêŋ dom.
25 Bocdinaŋ aö gatöc dauŋ ma kasalê lêŋ
bu am nem mone niŋga dom, dec gasa ga
gasiŋ kwi yêc nom ŋalôm. Lic, gêŋ dau
kelec.’
26 Goc ŋadau ô yom ma sôm, ‘Am ŋgac
sac solop! Am ŋgac oyom. Am kêyalê su
bu aö oc wandic gêŋ ŋandô sa yêc gameŋ
naŋ aö gasô gêŋ dom.
27 Bocdinaŋ am gitôm bu kêŋ aneŋ mone
têŋ lau sêyob mone-ŋga bu sêyob e aö
wambu wameŋ, dec oc tôm bu sêkêŋ mone
ŋagec sac mone dau ŋahô, ma aö wakôc
hoŋ sa.’
28 Goc ŋadau sôm têŋ iŋ ndê lau ŋatô,
‘Akôc mone su yêc iŋ, ma akêŋ têŋ ŋgac
naŋ kôc mone amaŋlu.
29-30 Ma atiŋ ŋgac akiŋ sac dindec sa
awê ndi bu mbo gameŋ ŋasec-ŋga naŋ
lau sêtaŋ, ma ŋalhô êŋsiŋ pi dau. Bu
asa naŋ yob gêŋ naŋ gakêŋ sip iŋ amba,
naŋ ŋapep, naŋ wakêŋ gêŋ ŋatô tiyham
têŋ iŋ whiŋ, ma iŋ ndê gêŋ oc ti daêsam.
Magoc asa naŋ yob ndê gêŋ ŋapep dom,
naŋ wakôc iŋ ndê gêŋ hoŋ su.’ ”

Pômdau oc whê lau kôc têŋ bêc ŋambu-ŋga

31 Goc Yisu sôm, “Têŋ ndoc Ŋamalac ndê
Atu mbu meŋ whiŋ aŋela hoŋ, naŋ iŋ oc
ndöc iŋ ndê pôŋ kiŋ-ŋga ti iŋ ndê ŋaclai
ma ŋawasi atu undambê-ŋga.
32 Ŋac oc sêndic ŋamalac hoŋ sa sêlhac
iŋ aŋgô-ŋga. Ma iŋ oc whê ŋac kôc gitôm
ŋgac yob domba-ŋga, naŋ whê iŋ ndê
domba ti naniŋ kôc.
33 Iŋ oc kêŋ domba sêlhac iŋ amba andô-
ŋga, ma naniŋ sêlhac gasê-ŋga.
34 “Dec Kiŋ atu dau oc sôm têŋ lau naŋ
sêlhac iŋ amba andô-ŋga, ‘Ameŋ mac lau
naŋ Damaŋ gêlic mac ŋayham. Ma andöc
mac nem malam yêc gameŋ undambê-
ŋga, naŋ Damaŋ kêmasaŋ tu mac-ŋga têŋ
ndoc iŋ kêŋ undambê ma nom. Dinaŋ ti
mac nem gêŋ lêŋsêm.
35 Yom dinaŋ ŋa-ŋandô iŋ bocdec. Têŋ
ndoc aö gêŋ yô aö, naŋ mac akêŋ gêŋ aö
gaŋ. Ma têŋ ndoc bu yô aö, naŋ mac akêŋ
bu têŋ aö ganôm. Aö ŋgac apa, ma mac
akôc aö sa ma ayob aö.
36 Aneŋ ŋakwê mba, ma mac akêŋ têŋ
aö. Aö gêmbac, ma mac am yaom aö. Aö
gandöc gapocwalô, ma mac ameŋ ac aö
kêsi.’
37 “Ma têŋ dinaŋ lau gitêŋ oc sêô yom ma
sêndac, ‘Pômdau, bocke? Têŋ nde yac alic
am gêŋ yô am me bu yô am, ma yac akêŋ
gêŋ daneŋ-ŋga me bu têŋ am?
38 Ma têŋ nde yac alic am ŋgac apa, ma
akôc am sa, me am pônda ŋakwê, ma akêŋ
têŋ am?
39 Ma têŋ nde yac alic am gêmbac me am
ndöc gapocwalô, dec yac ameŋ alic am?’
40 Goc Kiŋ atu dau oc ô yom ma sôm,
‘Alic lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ naŋ sêti
aneŋ asiŋi ti lhuŋwêi. Yomandô wasôm
têŋ mac, bu gêŋ bocke naŋ mac akôm têŋ
ŋac si ŋamalac tiwaê me ŋamalac waê-
mba daŋ, naŋ gitôm mac akôm têŋ aö
dauŋ.’
41 “Goc iŋ oc sôm têŋ lau naŋ sêlhac
iŋ amba gasê-ŋga, ‘Mac lau atap Anötö
ndê atac ŋandê sa-ŋga! Alhö su yêc aö,
asip ya naŋ sa ŋapaŋ andi. Ya dau, Anötö

* **25:15** Alic yom pi talent yêc Mat 18:24.

kêmasaŋ gic Sadaŋ ti iŋ ndê aŋela sac
ŋawaê.
42 Yom dinaŋ ŋa-ŋandô iŋ bocdec. Aö
gêŋ yô aö, magoc mac akêŋ gêŋ daneŋ-ŋga
têŋ aö dom. Ma bu yô aö, magoc mac akêŋ
têŋ aö dom.
43 Aö ŋgac apa, magoc mac akôc aö
sa dom. Aö gapônda ŋakwê, ma mac
akêŋ têŋ aö dom. Aö gêmbac, ma gandöc
gapocwalô, magoc mac ameŋ alic aö dom.'
44 "Ma ŋac oc sêndac, 'Pômdau, bocke?
Têŋ nde yac alic am gêŋ yô am, bu yô am,
am ŋgac apa, am pônda ŋakwê, gêmbac
kôm am, me am ndöc gapocwalô, ma yac
am am sa dom?'
45 Ma iŋ oc sôm, 'Yomandô wasôm têŋ
mac, bu têŋ ndoc mac alic aneŋ lau tiwaê
me lau waêmba daŋ naŋ pônda dau,
magoc am iŋ sa dom, naŋ gitôm mac am
aö dauŋ sa dom.'
46 "Têŋ dinaŋ iŋ oc êŋkiŋ ŋac sêtêŋ
gameŋ sêhôc ŋandê-ŋga sêndi, bu sêmbo
ŋapaŋ. Magoc lau gitêŋ iŋ oc kôc ŋac sa
sêndöc tali ŋapaŋ."

26

Lau bata sêkic yom bu sêndic Yisu ndu
(Mak 14:1-2; Luk 22:1-2)

1 Yisu sôm yom hoŋ dinaŋ su, goc sôm
têŋ iŋ ndê ŋgacsêŋomi,
2 "Bêc lu yêc dôŋ yêc tu lau Israel-ŋga
sêlic om atu †Pasowa-ŋga. Ma lau oc
sêkêŋ Ŋamalac ndê Atu sip lau amba, bu
sêndic iŋ ndu pi a gicso dau."
3 Têŋ ndoc dinaŋ dabuŋsiga atu-tu ti
lau bata Israel-ŋga sic dau sa sêmbo
†dabuŋsiga ŋamata-ŋga Kayapas ndê
andu.
4 M a ŋac sêŋsalê lêŋ bu sêkôc Yisu dôŋ
gelec ma sêndic iŋ ndu.
5 Magoc ŋac sêsôm, "Dakôm têŋ Mwasiŋ
Pasowa-ŋga ŋandoc dom, mbo lau
daêsam naŋ sêmbo Jerusalem tu Pasowa-
ŋga, naŋ oc sêlic ma sêli dau sa."

Awhê daŋ gêm oso Yisu
(Mak 14:3, 9; Luk 7:36-50; Jon 12:1-8)

6 Tiŋambu Yisu mbo whiŋ ŋgac daŋ ŋaê
Saimon yêc malac Betani. Muŋ-ŋga iŋ
ŋgac ti gêmbac leprasi.
7 Yisu ndöc tebo, ma awhê daŋ meŋ kôc
bu ŋamalu ŋayham naŋ ŋaôli atu sip kac
daŋ, ma kêc pi iŋ ŋagôlôŋ.
8 Yisu ndê ŋgacsêŋomi sêlic gêŋ dinaŋ
ma tac ŋandê. Ma sêsôm têŋ dandi, "Tu
sake-ŋga iŋ kêyaiŋ gêŋ ŋamalu ŋayham
dinaŋ?
9 Gitôm bu dakêŋ têŋ lau sênemlhi ŋa-
awa atu, goc dakêŋ têŋ lau ŋalôm sawa."
10 Yi su kêyalê bu ŋac sêsôm yom dinaŋ,
goc sôm, "Akêŋ ŋawapac têŋ iŋ dom! Iŋ
kôm gêŋ ŋayham kêlêc têŋ aö.
11 Lau ŋalôm sawa oc sêmbo sêwhiŋ mac
ŋapaŋ. Tigeŋ aö oc wambo wawhiŋ mac
ŋapaŋ dom.
12 Iŋ kêc gêŋ ŋamalu dec pi aö, tôm
iŋ kêmasaŋ aö neŋ ŋamlic gwanaŋ tu
sêŋsuhuŋ aö-ŋga.
13 Yomandô aö wasôm têŋ mac, bu
tiŋambu lau oc sêhoc ŋawaê ŋayham asê
yêc gameŋ hoŋ, ma têŋ dinaŋ ŋac oc
sêsôm yom pi gêŋ naŋ awhê dindec kôm,
ma lau oc gauc nem iŋ."

Judas sôm tidôŋ bu hoc Yisu asê
(Mak 14:10-11; Luk 22:3-6)

14 Têŋ dinaŋ ŋgacsêŋomi 12 si daŋ,
ŋgac naŋ sêsam bu Judas Iskeriot, naŋ têŋ
dabuŋsiga atu-tu gi,
15 ma ndac, "Aö bu wahoc Yisu asê têŋ
mac, goc mac oc akêŋ sake têŋ aö?" Dec
sêlic ŋayham ma semlhi iŋ ŋa mone silba
30.
16 Ma Judas gic hu kêsalê lêŋ tu bu hoc
Yisu asê-ŋga.

Sêmasaŋ Mwasiŋ Pasowa-ŋga
(Mak 14:12-16; Luk 22:7-13)

17 Têŋ †Mwasiŋ Bolom Yist Mba-ŋga
ŋabêc ŋamata-ŋga, naŋ ŋgacsêŋomi
sêtêŋ Yisu si, ma sêndac iŋ bocdec bu,
"Am tac whiŋ bu yac amasaŋ gameŋ tu
daneŋ Mwasiŋ Pasowa-ŋga yêc nde?"
18 Goc iŋ sôm yom pi ŋgac malac
Jerusalem-ŋga daŋ, ma kêkiŋ ŋac sêtêŋ
iŋ si ma sôm, "Asôc malac ma atêŋ ŋgac
dau andi, ma asôm têŋ iŋ, 'Yac mba
kêdôhôŋwaga sôm bu iŋ ndê têm meŋ
kêpiŋ su. Ma iŋ bu neŋ Mwasiŋ Pasowa-
ŋga whiŋ iŋ ndê ŋgacsêŋomi yêc am nem
andu.' "
19 Bocdinaŋ ŋgacsêŋomi sêkôm tôm iŋ
sôm têŋ ŋac, ma sêmasaŋ Pasowa.

Yisu sôm bu ŋgac daŋ oc hoc iŋ asê
(Mak 14:17-21; Luk 22:21-23)

20 Têŋ ôbwêc dinaŋ, Yisu ti ndê
ŋgacsêŋomi 12 sêtêŋ andu dau si, ma
sêndöc sêwhiŋ dau.
21 Ŋac seŋ gêŋ sêmbo, ma iŋ sôm,
"Yomandô aö wasôm têŋ mac bu mac nem
daŋ oc hoc aö asê."
22 Yom dau kôm ŋac sêsö ma ŋalôm
ŋawapac atu, ma ŋac tigeŋ-tigeŋ sêsôm
têŋ iŋ, "Pômdau, mboe aö, a?"
23 Ma Yisu ô yom ma sôm, "Iŋ ŋgac naŋ
alu aŋ gêŋ sip pele tigeŋ, naŋ oc hoc aö
asê.
24 Gêŋ dau oc ŋandô sa pi Ŋamalac ndê
Atu, tôm yom naŋ sêto yêc. Tigeŋ ŋgac
naŋ bu hoc aö asê, naŋ oc tap ŋawapac
atu sa, ma tu dinaŋ-ŋga iŋ dinda bu kôc iŋ
dom, dec oc ŋayham."

25 Goc Judas, naŋ oc hoc iŋ asê, naŋ sôm,
“Kêdôhôŋ-waga, mboe aö, a?” Ma Yisu
sôm, “Tôm naŋ am daôm sôm.”

Yisu gic hu Mwasiŋ Dabuŋ
(Mak 14:22-26; Luk 22:15-20)

26 Têŋ ndoc ŋac seŋ gêŋ sêndöc, naŋ Yisu
kôc bolom, gêm daŋge ma pô kôc-kôc. Goc
iŋ kêŋ têŋ ŋgac-sêŋomi ma sôm, “Akôc loc
ma aneŋ. Aö neŋ ŋandô dau dec.”
27 Goc iŋ kôc laclhu wain-ŋga daŋ ma
gêm daŋge, ma kêŋ têŋ ŋac ma sôm, “Mac
hoŋ akôc loc anôm.
28 Aneŋ dac wamatiŋ pwac-ŋga dau dec.
Wakêc siŋ tu wasuc lau daêsam si sac kwi-
ŋga.
29 Aö wasôm têŋ mac bu aö oc wanôm
wain tiyham dom e wanôm wawhiŋ mac
têŋ ndoc Damaŋ ndê gôliŋ meŋ sa tiawê.”
30 Tiŋambu ŋac sem wê daŋ ma sêsa
sêtêŋ Lôc Olib si.

Yisu sôm gwanaŋ bu Pita oc sêc iŋ ahuc
(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

31 Ma Yisu sôm têŋ ŋac, “Tu gêŋ naŋ oc
hôc asê aö têŋ ôbwêc dindec-ŋga, dec mac
hoŋ oc ahu aö siŋ, tôm yom naŋ sêto yêc
bocdec bu, *‘Aö wandic ŋgac yob domba-
ŋga, ma domba oc sêlhö babalip.’*
32 Magoc tiŋambu aö oc watisa tiyham,
ma wamuŋ mac watêŋ gameŋ Galili-ŋga
wandi.”
33 Ma Pita ô yom ma sôm, “Lau hoŋ bu
sêhu am siŋ, magoc aö oc wahu am siŋ
dom.”
34 Goc Yisu sôm, “Aö wasôm yom ŋandô
têŋ am, têŋ ôbwêc dec am oc sêc aö ahuc
tidim tö muŋ, naŋ goc dalec oc taŋ.”
35 Magoc Pita sôm têŋ iŋ, “Mba! Gitôm
sêndic aö ndu wawhiŋ am, aö oc wasêc am
ahuc dom!” Ma ŋgacsêŋomi hoŋ sêsôm
yom kaiŋ tigeŋ.

Yisu teŋ mbec mbo ôm Getsemani
(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)

36 Goc Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêtêŋ
gameŋ naŋ sêsam bu Getsemani, naŋ si.
Ma iŋ sôm têŋ ŋac, “Andöc dec ma aö
wasa dê wandi ma wateŋ mbec.”
37 Goc iŋ kôc Pita, ma Sebedi ndê atu lu
sêwhiŋ iŋ si. Têŋ ndoc dinaŋ iŋ ndê ŋalôm
ŋawapac atu ma kedehe iŋ.
38 Ma iŋ sôm têŋ ŋac, “Aö neŋ ŋalôm
kêsahê ŋawapac atu, kêpiŋ bu oc wambac
ndu. Andöc dec ma anem ali awhiŋ aö.”
39 Goc iŋ hu ŋac siŋ ma sa ahic gi, ma
hu dau aŋgô andô têŋ nom, ma teŋ mbec
bocdec bu, “Damaŋ, aö wandac am bu
nditôm, naŋ goc kôc laclhu ŋawapac-ŋga
dindec su yêc aö. Magoc êmkuc aö neŋ
atac whiŋ dom, kôm tôm am daôm nem
atac whiŋ bu kôm.”
40 Iŋ teŋ mbec su, goc tisa ma mbu
têŋ ŋgacsêŋomi tö dinaŋ gi, ma gêlic ŋac
sêyêc bêc sêyêc. Iŋ uŋ ŋac sa, ma ndac
Pita, “Bocke? Mac atôm dom bu anem ali
awhiŋ aö gitôm acgatu ŋasawa daŋ, a?
41 A nem ali, ma ateŋ mbec bu lêtôm tap
mac sa dom. Mac nem gatôm licbalê, tigeŋ
ŋamlic kwapac.”
42 Goc iŋ sa gi ma teŋ mbec tiyham ma
sôm, “Damaŋ, am bu kôc ŋawapac dindec
su yêc aö dom, naŋ aö wahôc, ma wakôm
am nem yom ŋandô sa.”
43 Iŋ teŋ mbec dau pacndê, ma mbu gi
tiyham ma gêlic ŋac sêyêc bêc sêyêc. Ŋac
tandô hê ŋac sa ŋandô.
44 Dec iŋ hu ŋac siŋ ma sa gi teŋ mbec
tidim tö-ŋga, ma sôm yom tigeŋ dinaŋ
tiyham.
45 Pacndê, ma iŋ mbu têŋ ŋgac-sêŋomi
gi, ma sôm têŋ ŋac, “Tu sake-ŋga mac ayêc
bêc ma aŋwhaŋ daôm ŋapaŋ? Aŋgô su
naŋ! Sêhoc Ŋamalac ndê Atu asê su, ma
ndoc meŋ sa bu sêkêŋ iŋ sip lau sac amba.
46 Atisa ma dandi, bu ŋgac naŋ hoc aö
asê dec meŋ su.”

Sêkôc Yisu dôŋ
(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Jon 18:1-11)

47 Yisu sôm yom dinaŋ mbo, ma Judas,
ŋgacsêŋomi 12 si daŋ, meŋ hôc asê whiŋ
lau daêsam naŋ sêkôc bieŋ baliŋ ti siŋ.
Dabuŋsiga atu-tu ti lau bata Israel-ŋga
sêŋkiŋ lau dau sêwhiŋ Judas.
48 Judas kêŋ puc ŋac gwanaŋ su bocdec
bu, “Ŋgac naŋ mac aŋsalê, naŋ aö
waŋgutô iŋ tu bu watôc iŋ asê, ma mac
akôc iŋ dôŋ.”
49 Bocdinaŋ iŋ têŋ Yisu gi, ma sôm,
“Ôbwêc, Kêdôhôŋwaga,” ma ŋgutô iŋ.
50 Ma Yisu sôm, “Aneŋ silip, gêŋ naŋ am
gauc gêm bu kôm, naŋ kôm.” Têŋ dinaŋ
lau naŋ sêwhiŋ Judas, naŋ sêtêŋ Yisu si ma
sêkôc iŋ dôŋ.
51 Goc Yisu ndê ŋgacsêŋom daŋ puc iŋ
ndê bieŋ sa, ma pa dabuŋ-siga ŋamata-
ŋga ndê ŋgac akiŋ ndê daŋgalauŋ daŋ su.
52 Magoc Yisu sôm têŋ iŋ, “Kêŋ nem bieŋ
mbu sip ŋapaŋ tiyham. Asa naŋ kôc bieŋ
sa tu ndic lau-ŋga, naŋ oc sêndic iŋ ndu
ŋa bieŋ.
53 Aŋyalê ŋapep bu oc tôm bu aö wateŋ
Damaŋ ma iŋ oc kêŋ aŋela tausen ma
tausen sêmeŋ ŋagahô ma sênem aö sa.
54 Tigeŋ aö bu wateŋ bocdinaŋ, dec gêŋ
naŋ sêto yêc muŋ su, naŋ oc ŋandô sa
ŋalêŋ nde?”
55 Goc Yisu sôm têŋ lau daêsam di-
naŋ, “Bocke dec mac akôc bieŋ ti wapa
siŋ-ŋga, ma asa ameŋ bu akôc aö dôŋ
gitôm ŋgac kaŋ daŋ? T ôm bêc hoŋ aö
gandöc ti kadôhôŋ lau gambo lôm dabuŋ

ŋabatêmndö, magoc mac akôc aö dôŋ
dom.
56 Tigeŋ gêŋ hoŋ dindec hôc asê bu
kôm yom naŋ lau propet sêto pi aö muŋ
su, naŋ ŋandô sa." Têŋ dinaŋ Yisu ndê
ŋgacsêŋomi hoŋ sêhu iŋ siŋ ma sêlhö si.

Lau bata Israel-ŋga sêmatôc Yisu
(Mak 14:53-65; Luk 22:54-55, 63-71; Jon 18:12, 13, 19-24)

57 Lau naŋ sêndôhôŋ yomsu ti lau bata
Israel-ŋga sêkac dau sa su ma sêhôŋ
sêmbo dabuŋsiga ŋamata-ŋga Kayapas
ndê andu. Ma lau naŋ sêkôc Yisu dôŋ, naŋ
sêwê iŋ sêtêŋ andu dau si.
58 Pita kêsêlêŋ kêkuc Yisu mbo ahê e hôc
asê dabuŋsiga ŋamata-ŋga ndê andu. Goc
iŋ sôc gi ndöc andu ŋatuŋlôm whiŋ lau
siŋ sêyob lôm dabuŋ-ŋga ŋatô, bu lic gêŋ
bocke oc hôc asê Yisu.
59 Dabuŋsiga atu-tu ma lau bata hoŋ naŋ
sêndöc †Sanedrin si toŋ, naŋ sêŋsalê yom
tu sêŋgôliŋ pi Yisu-ŋga ma sêkêŋ iŋ sip lau
Rom-ŋga amba bu sêndic iŋ ndu.
60 Lau tasaŋ daêsam sêtisa ma sêsôm
yom tasaŋ pi iŋ, magoc yom ŋandô bu
sêŋgôliŋ pi iŋ, naŋ sêtap daŋ sa dom.
Tiŋambu ŋac si lu sêtisa,
61 ma sêsôm, "Iŋ ŋgac dec sôm bu iŋ
gitôm bu seŋ Anötö ndê lôm dabuŋ su, ma
kwê sa tiyham tôm bêc tö."
62 Goc dabuŋsiga ŋamata-ŋga tisa ma
sôm têŋ Yisu, "Am ŋgô yom dê sêŋgôliŋ
pi am, me? Am bu ô yom, me mba?"
63 Magoc Yisu gêm dôŋ. Ma dabuŋsiga
dau sôm, "Sôm yom ŋandô yêc Anötö Tali
aŋgô-ŋga! Sôm asê têŋ yac bu am Mesaya,
Anötö ndê Atu, me mba?"
64 Ma Yisu ô yom ma sôm, "Tôm naŋ
am sôm. Tigeŋ aö wasôm têŋ mac hoŋ,
tiŋambu mac oc alic Ŋamalac ndê Atu
ndöc Anötö Ŋaclai Ŋadau ndê andô-ŋga,
ma sip meŋ ndöc dao ŋahô."
65 Têŋ ndoc dabuŋsiga ŋamata-ŋga ŋgô
yom dinaŋ, naŋ tac ŋandê atu dec kêc dau
ndê ŋakwê kic ma sôm, "Iŋ ndê yom pi
dau dê sac sambuc. Mac hoŋ aŋgô su. Yac
dapônda yom daŋ tu taŋgôliŋ pi iŋ-ŋga
dom.
66 Mac gauc gêm sake?" Ma sêô yom ma
sêsôm, "Iŋ mbac ndu maŋ."
67 Ma sêhê gasôp p i iŋ aŋgô andô, ma
sêŋguluŋ amba ma sêpêŋ iŋ. Ma lau ŋatô
sêtap iŋ,
68 ma sêsôm, "Am Mesaya, a? Am bu
propet, dec sôm asê bu asa tap am?"

Pita sêc Yisu ahuc
(Mak 14:66-72; Luk 22:55-62; Jon 18:15-18, 25-27)

69 Têŋ têm dinaŋ Pita ndöc andu dau
ŋamakê, ma awhê akiŋ daŋ têŋ iŋ gi, ma
sôm, "Am ŋgac naŋ kêkuc Yisu Galili-ŋga
whiŋ."
70 Magoc iŋ pa dau yêc ŋac hoŋ aŋgô-
ŋga ma sôm, "Mba! Aö kayalê am nem
yom ŋahu dom."
71 Goc iŋ sa gi kalhac gatam. Ma bawhê
daŋ gêlic iŋ ma sôm têŋ lau, "Iŋ ŋgac dê,
iŋ ŋgac daŋ naŋ kêkuc Yisu Nasaret-ŋga."
72 Ma Pita pa dau tiyham ma sôm yom
ŋaŋga, "Yom ŋandô! Aö kayalê iŋ dom!"
73 Ŋasawa sauŋ ma lau naŋ sêlhac
dinaŋ, sêtêŋ Pita si ma sêsôm, "Lau naŋ
sêŋkuc iŋ, naŋ si daŋ am! Yomandô! Am
sôm yom ŋa awha naŋ gi tap lau Galili-ŋga
dinaŋ si sa."
74 Goc iŋ sôm, "Mba! A ö bu wasôm yom
tasaŋ, naŋ Anötö ndic aö. Aö kayalê iŋ
dom andô!" Ma ŋagahô dalec taŋ.
75 Dec Pita gauc gêm Yisu ndê yom
bocdec, "Am oc sêc aö ahuc tidim tö, goc
dalec oc taŋ." Goc iŋ kölhö sa awê gi, ma
taŋ dau ndu.

27

Sêwê Yisu têŋ Pailot gi
(Mak 15:1; Luk 23:1-2; Jon 18:28-32)

1 Têŋ bêbêc ganduc dabuŋ-siga atu-tu ti
lau bata Israel-ŋga hoŋ si ŋalôm pitigeŋ bu
sêndic Yisu ndu.
2 Goc sêsô iŋ amba dôŋ, ma sêwê iŋ gi
ma sêkêŋ iŋ sip Pailot amba. Pailot iŋ Rom
si gôliŋwaga naŋ gêm gôliŋ gameŋ Judia-
ŋga.

Judas kiŋ dau ndu

3 Têŋ ndoc Judas gêlic gêŋ dinaŋ, ma
ŋgô bu sêsôm tidôŋ bu sêndic Yisu ndu,
naŋ iŋ ŋalôm ŋawapac bu iŋ hoc iŋ asê.
Goc iŋ kêŋ mone silba 30 dinaŋ mbu têŋ
dabuŋsiga atu-tu ti lau bata gi.
4 Ma iŋ sôm, "Aö gakôm so, bu aö gahoc
ŋgac gitêŋ daŋ asê, ma oc sêkêc iŋ ndê dac
siŋ." Ma ŋac sêô iŋ awha ma sêsôm, "Tu
sake-ŋga am sôm têŋ yac? Am daôm nem
ŋawapac!"
5 Dec Judas kêbaliŋ mone dau yêc lôm
dabuŋ ŋamakê, ma sa gi kiŋ dau ndu.
6 Ma lau dabuŋsiga dau sêsôm, "Dac hi
mone dindec ahuc, ma yac bu dakêŋ sip
apa da-ŋga yêc lôm dabuŋ, dec oc daso
yomsu."
7 Goc sêsôm yom tidôŋ bu sêkôc mone
dau ma sênemlhi ŋgac pec lôŋ-ŋga ndê
nom daŋ, ma sêŋyaliŋ nom dau sa ti lau
apa si ôm sêhô-ŋga.
8 Tu dinaŋ-ŋga lau têm dindec-ŋga
sêsam gameŋ dau bu 'Nom ti Dac.'
9 Bocdinaŋ yom naŋ propet Jeremaya
sôm, naŋ dec ŋandô sa. Sêto yom dau yêc
bocdec bu:
Lau Israel-ŋga sêkôc mone silba 30 naŋ
sêŋyaliŋ sa ti iŋ ndê ŋaôli, naŋ sa,

10 ma semlhi ŋgac pec lôŋ-ŋga ndê nom,
tôm Pômdau kêŋ yatu aö. *[Sek 11:12-13]*

Pailot kêsu Yisu
(Mak 15:2-15; Luk 23:2-3, 18-25; Jon 18:29–19:16)

11 Sêkêŋ Yisu kalhac gôliŋwaga Pailot
aŋgô-ŋga, ma iŋ ndac Yisu, "Am lau Israel
si Kiŋ, a?" Ma Yisu ô yom ma sôm, "Tôm
naŋ am daôm sôm."
12 Têŋ dinaŋ dabuŋsiga atu-tu ma lau
bata Israel-ŋga sêŋgôliŋ yom pi iŋ, magoc
iŋ ô ŋac si yom dom.
13 Goc Pailot ndac iŋ, "Am ŋgô yom naŋ
sêŋgôliŋ pi am, me mba?"
14 Magoc Yisu ô yom naŋ sêŋgôliŋ pi
iŋ, naŋ daŋ dom. Ma tu dinaŋ-ŋga Pailot
hêdaê ŋandô.
15 Tôm yala hoŋ, têŋ ndoc lau Israel
sêndê Mwasiŋ Pasowa-ŋga, naŋ Pailot
kêkuc lêŋ daŋ bocdec bu. Lau Israel-ŋga
oc sêndac ŋgac gapocwalô-ŋga daŋ, dec
iŋ oc êŋgapwêc iŋ su têŋ ŋac.
16 Têŋ ndoc dinaŋ ŋgac daŋ ndöc gapoc-
walô. Iŋ ndê ŋaê Barabas, ma lau hoŋ
sêŋyalê bu iŋ ŋgac sac sambuc.
17 Goc Pailot ndac lau daêsam dinaŋ bu,
"Mac atac whiŋ bu wahu asa siŋ têŋ mac?
Barabas, me Yisu naŋ sêsam bu Kilisi?"
18 Pailot kêyalê bu lau dabuŋsiga dau
sem lêmuŋ Yisu ŋambwa, ma tu dinaŋ-
ŋga dec sêkêŋ Yisu têŋ iŋ. Bocdinaŋ iŋ
gauc gêm bu êŋgapwêc Yisu su.
19 Ma gêŋ daŋ tiyham. Têŋ n doc Pailot
ndöc iŋ ndê pôŋ êmatôc yom-ŋga, naŋ
iŋ ndê awhê kêŋ yom têŋ iŋ bocdec bu,
"Kôm gêŋ daŋ têŋ ŋgac gitêŋ dinaŋ dom,
bu kwahic dec aö gayêc mbê pi iŋ, naŋ
kôm aneŋ ŋalôm ŋawapac ŋandô."
20 Magoc dabuŋsiga atu-tu ti lau bata
sêli lau ŋalôm sa, ma sêndac Pailot bu hu
Barabas siŋ têŋ ŋac, ma ndic Yisu ndu.
21 Dec Pailot ndac ŋac tiyham, "Mac atac
whiŋ bu wahu ŋgac lu dec si asa siŋ têŋ
mac?" Ma sêsôm, "Barabas!"
22 Goc iŋ ndac, "Bocdinaŋ aö wakôm
sake têŋ Yisu naŋ sêsam bu Kilisi?" Ma
ŋac hoŋ sêsôm bu, "Ndic iŋ pi a gicso dau
ndi."
23 Magoc Pailot ndac, "Tu sake-ŋga? Iŋ
kôm giso bocke?" Tigeŋ ŋac sêmbwêc atu,
"Ndic iŋ pi a gicso dau!"
24 Pailot kêyalê bu ŋac oc sêsôc iŋ ndê
yom ŋapu dom, ma ŋac sêli dau sa ŋandô.
Bocdinaŋ iŋ kôc bu, ma kêgwasiŋ amba
yêc ŋac hoŋ aŋgô-ŋga, ma sôm, "Gêŋ dec
sip mac amam. Aö wawêkaiŋ ŋgac dindec
ndê dac ŋagêyô wawhiŋ mac dom."
25 Ma lau hoŋ sêsôm, "Iŋ ndê dac ŋagêyô
meŋ pi yac ti yac mba balêkoc."
26 Goc Pailot kêgapwêc Barabas su têŋ
ŋac, ma kêŋ Yisu têŋ iŋ ndê lau siŋ-ŋga bu
sêhi iŋ ŋamlic ŋandê, ma sêndic iŋ ndu pi
a gicso dau.

Lau siŋ-ŋga sêsu Yisu susu
(Mak 15:16-20; Jon 19:2-3)

27 Pailot ndê lau siŋ-ŋga sêwê Yisu sêsa
Pailot ndê andu ŋa-malac lôm si, goc
sêta lau siŋ-ŋga hoŋ sêkac sa sêmeŋ, ma
sêŋgihi iŋ ahuc.
28 Sêkôc iŋ ndê ŋakwê baliŋ su, ma
sêkêŋ iŋ sôc ŋakwê kokoc baliŋ tôm kiŋ
sêsôc.
29 Ma sêwhê wac kêm ma sêkêŋ iŋ uŋ
gitôm suŋsuŋ. Ma sêkêŋ a daŋ iŋ gêm kôm
yêc amba andô-ŋga gitôm kiŋ si tôc. Goc
sêpôŋ haduc têŋ iŋ, ma sêsu iŋ susu ma
sêsôm, "Ei! Datoc lau Israel si kiŋ dindec
sa maŋ!"
30 Sêhê gasôp pi iŋ, ma sêkôc a dau su
yêc iŋ, ma sic iŋ pi ŋagôlôŋ tidim daêsam.
31 Sêsu iŋ susu pacndê, goc sêkac ŋakwê
dinaŋ su, ma sêkêŋ iŋ sôc dau ndê ŋakwê
sa tiyham. Goc sêwê iŋ sêsa malac
Jerusalem ŋamakê si, bu sêndic iŋ ndu pi
a gicso dau.

Sic Yisu pi a gicso dau
(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)

32 Têŋ ndoc sêwê Yisu sêsa si, naŋ sêtap
ŋgac apa daŋ sa, naŋ meŋ akêŋ malac
Sairin. Iŋ ndê ŋaê Saimon. Ma sêkac iŋ
bu êmbalaŋ Yisu ndê a gicso dau.
33 Ma ŋac si e sêhôc asê gameŋ naŋ
sêsam bu Golgota. (Ŋaê dau danem kwi
bu 'Gameŋ Ŋakêcyha-ŋga.')
34 Lau siŋ-ŋga sêkêŋ bu ŋamakic sip
laclhu daŋ whiŋ wain, ma sêkêŋ têŋ Yisu
nôm. Iŋ kêsahê ma tec.
35 Goc ŋac sic iŋ pi a gicso dau. Ma
tiŋambu sêwhê iŋ ndê ŋakwê kôc, ma
sêpuc gapoc bu sêlic asa oc kôc ŋakwê
bocke.
36 Pacndê su, goc sêndöc sic ma tatiŋ iŋ.
37 Ma yom naŋ lau bata Israel-ŋga
sêŋgôliŋ pi iŋ, naŋ sêto ma sêkêŋ kalhac
a gicso dau ŋahô. Yom dau sôm bu, "Ŋgac
dindec iŋ Yisu, lau Israel-ŋga si Kiŋ."
38 Têŋ bêc dinaŋ ŋac sic ŋgac kaŋ lu sêpi
a gicso dau sêwhiŋ Yisu, daŋ kêgalêŋ Yisu
ndê andô-ŋga, ma daŋ kêgalêŋ gasê-ŋga.
39 Lau naŋ sêŋsêlêŋ si sêmeŋ sêndahiŋ
ŋasu ma sêtaŋ bôlê Yisu.
40 Ma sêsôm, "Am ŋgac naŋ sôm bu seŋ
lôm dabuŋ su, ma kwê sa tiyham tôm bêc
tö. Am bu Anötö ndê Atu, naŋ goc nem
daôm si ma sip mweŋ!"
41 Ma ŋalêŋ tigeŋ dinaŋ dabuŋsiga atu-
tu ti lau naŋ sêndôhôŋ yomsu ma lau bata
seŋgec iŋ.
42 Ma sêsôm têŋ dau, "Iŋ gêm lau ŋatô
sa, magoc gitôm dom bu nem dau sa! Iŋ
lau Israel-ŋga si Kiŋ, a? Iŋ bu sip meŋ

akêŋ a gicso dau meŋ, dec yac oc dakêŋ
whiŋ iŋ.
43 Iŋ kêŋ whiŋ Anötö ma sam dau bu
Anötö ndê Atu. Anötö bu tac whiŋ iŋ, dec
oc nem iŋ si."
44 Ma ŋgac kaŋ lu naŋ sic iŋlu sêpi a
gicso, naŋ sêsôm yom kaiŋ tigeŋ dinaŋ pi
Yisu.

Yisu mbac ndu
(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

45 Têŋ ac kac lhu, ŋasec atu gêm gameŋ
sambuc ahuc e acgatu gitôm 3 kilok telha-
ŋga.
46 Ma têŋ 3 kilok Yisu mbwêc awha atu,
"Eloi, Eloi, lama sabaktani?" (Yom dau
danem kwi bu 'Aneŋ Anötö, aneŋ Anötö,
tu sake-ŋga am hu aö siŋ?')
47 Lau naŋ sêlhac sêmpiŋ, naŋ sêŋgô iŋ
ŋapep dom ma sêsôm, "Iŋ ta Elaija."
48 Ma ŋgac daŋ kêti gi ma kêŋ sôwam
daŋ sip wain ŋamakic, goc sô dôŋ pi a
baliŋ daŋ, ma puc pi Yisu whasuŋ bu iŋ
nôm.
49 Ma lau ŋatô sêsôm, "Hu iŋ siŋ ma
dalic. Elaija oc meŋ nem iŋ sa, me mba?"
50 Têŋ dinaŋ Yisu mbwêc awha atu
tiyham, ma mbac ndu.
51 Têŋ ndoc dinaŋ po baliŋ naŋ kêgalêŋ
lôm dabuŋ ŋalôm, naŋ dau kic gi lu, kalhac
ŋahô-ŋga e gi têŋ ŋapu-ŋga. Ma tiyhô gêm
ma hoc atu-tu daêsam popoc.
52 Ma sêhô sêhôc kôc, ma lau dabuŋ
daêsam naŋ sêmbac ndu su, naŋ sêtisa
sêmbo tali tiyham.
53 Ŋac sêsa akêŋ sêhô sêmeŋ, ma
tiŋambu têŋ ndoc Yisu tisa su, goc sêsôc
malac dabuŋ Jerusalem si, ma sêhoc dau
asê têŋ lau daêsam sêlic.
54 Têŋ ndoc ŋgac bata siŋ-ŋga ti iŋ ndê
lau naŋ sêyob Yisu sêmbo, naŋ sêlic tiyhô
ti gêŋ hoŋ dinaŋ, dec sêtöc dau atu, ma
sêsôm, "Yomandô! Ŋgac dec iŋ Anötö
Atu!"
55 Ma lauwhê daêsam sêlhac ahê ma
sêlic gêŋ hoŋ dinaŋ. Ŋac lauwhê naŋ
sêŋkuc Yisu akêŋ gameŋ Galili-ŋga sêmeŋ,
ma sem akiŋ iŋ.
56 Maria Magadala, ti Jems lu Joses dinda
Maria, ma Sebedi nawhê (Jon lu Jems
dinda) sêmbo sêwhiŋ lauwhê dinaŋ.

Josep kêŋ Yisu ndê ŋamlaŋ yêc hoc ŋasuŋ
(Mak 15:42-47; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42)

57 Lau naŋ sêŋkuc Yisu, naŋ si daŋ iŋ
ŋgac ti lêlôm naŋ ndê ŋaê Josep, ma iŋ
meŋ akêŋ malac Arimatiya. Têŋ telha
dinaŋ,
58 iŋ têŋ Pailot gi, ma ndac Yisu ndê
ŋamlaŋ. Pailot gôlôc ma kêŋ yom têŋ iŋ
ndê lau siŋ-ŋga bu sêhu Yisu ndê ŋamlaŋ
siŋ têŋ Josep.
59 Dec Josep sa gi, kôc Yisu ndê ŋamlaŋ
ma kêpaŋ si ŋa po ŋawasi daŋ.
60 Ma iŋ kôc sa gi ma kêŋ yêc iŋ dau ndê
sêhô, naŋ sêlêŋ gwanaŋ su yêc hoc ŋalôm.
Ma Josep kêpi hoc atu daŋ gi ndöc sê awha
ahuc, goc kölhö gi.
61 Têŋ ndoc dinaŋ Maria Magadala lu
awhê daŋ ŋaê Maria, sêndöc sêhô ŋamakê
ma sêlic.

Lau siŋ-ŋga sêyob sêhô

62 Sic Yisu pi a gicso dau têŋ bêc naŋ lau
Israel sêmasaŋ dau tu Sabat-ŋga, ma têŋ
ŋagalaŋsê dabuŋsiga atu-tu ti lau Palêsai
sêtêŋ Pailot si.
63 Ma sêsôm, "Ŋgac atu. Yac gauc gêm
yom daŋ naŋ ŋgac tasaŋ dau sôm têŋ ndoc
iŋ mbo tali. Iŋ sôm bu mbac ndu ma
tiŋambu bêc tö niŋga iŋ oc tisa tiyham.
64 Bocdinaŋ ndic atu lau bu sêyob sêhô e
bêc tö niŋga su. Mboe iŋ ndê ŋgacsêŋomi
oc sêmeŋ ma sênem kaŋ iŋ ndê ŋamlaŋ,
ma sêsôm têŋ lau bu iŋ tisa su. Iŋ kêsau
lau ma sôm bu iŋ Mesaya dau, magoc ŋac
bu sêkôm tasaŋ dau, oc hôc gêlêc tasaŋ
naŋ iŋ kôm ŋamata-ŋga, naŋ su."
65 Goc Pailot sôm têŋ ŋac, "Akôc lau
siŋ-ŋga sa andi, ma akêŋ ŋac sêyob sêhô
ŋaŋga."
66 Goc sêsa si ma sêsap hoc naŋ ti gatam
sêhô-ŋga, naŋ dôŋ ŋaŋga ŋa a ŋakwi bu
lau daŋ sêkac sa dom. Ma sêkêŋ lau siŋ-
ŋga sêyob.

28

Yisu tisa
(Mak 16:1-13; Luk 24:1-12)

1 Bêc Sabat-ŋga meŋ gi su, ma têŋ wake
ŋabêc ŋamata-ŋga, Maria Magadala lu
awhê daŋ ŋaê Maria sêti têŋ bêbêc ganduc
ma sêsa si bu sêlic sêhô dau.
2 Têŋ ndoc dinaŋ tiyhô gêm atu, ma
Pômdau ndê aŋela daŋ sip akêŋ undambê
meŋ, ma kêpi hoc naŋ ndöc sê awha ahuc,
naŋ su, goc pi gi ndöc ŋahô.
3 Iŋ ndê ŋawasi pô gameŋ gitôm sickac,
ma iŋ ndê ŋakwê sêp sambuc.
4 Têŋ ndoc lau siŋ-ŋga sêlic iŋ, naŋ sêtöc
dau atu ma sêntitec. Ma ŋac tagôlô ma
sêhu dau sêyêc gitôm lau batê.
5 Ma aŋela dau sôm têŋ awhê lu, "Atöc
daôm dom. Aö kayalê bu amlu aŋsalê Yisu
naŋ sic iŋ ndu pi a gicso dau.
6 Iŋ mbo lec dom. Iŋ tisa su tôm iŋ sôm
gwanaŋ su. Ameŋ alic gameŋ naŋ sêkêŋ
iŋ yêc naŋ.
7 Goc ambu andi ŋagahô, ma asôm têŋ
iŋ ndê ŋgacsêŋomi bu iŋ tisa akêŋ lau
batê-ŋga su. Ma iŋ oc muŋ mac ndi mbo
gameŋ Galili-ŋga. Yêc dindê mac oc alic

iŋ. Kwahic dec aö gahoc yom dindec asê
têŋ amlu, ma amlu aŋgô su.”
8 Têŋ ndoc dinaŋ awhê lu dau sêlhö
si bu sêkêŋ ŋawaê dau têŋ Yisu ndê
ŋgacsêŋomi. Iŋlu si ti atac ŋayham atu,
magoc ŋalôm lu-lu ma sêtöc dau. Sênti
sêmbo seŋ,
9 ma ŋagahô Yisu hoc dau asê têŋ iŋlu
ma hê mwalêc iŋlu. Goc iŋlu sêtigasuc iŋ
ma sêhu dau sêyêc nom. Ma sêkôc iŋ sip
gahi ma sêmpiŋ iŋ.
10 Goc Yisu sôm têŋ iŋlu, “Atöc daôm
dom. Andi ma asôm têŋ aneŋ asidôwai
hoŋ bu sêtêŋ Galili sêndi, ma ŋac oc sêlic
aö yêc dindê.”

Lau siŋ-ŋga sêsôm Yisu tisa ŋawaê

11 Têŋ ndoc naŋ awhê lu dinaŋ sêmbo
seŋ, naŋ lau siŋ-ŋga ŋatô naŋ sêyob sêhô
dau, naŋ sêmbu sêtêŋ Jerusalem si. Ma
sêkêŋ ŋawaê têŋ dabuŋsiga atu-tu, pi gêŋ
hoŋ naŋ sêlic.
12 Goc lau dabuŋsiga dau sêkac lau bata
sa, ma sêmasaŋ yom pi gêŋ dau. Ŋac
semlhi lau siŋ-ŋga ŋa mone atu,
13 ma sêsôm têŋ ŋac, “Mac asôm têŋ lau
bu, ‘Têŋ ôbwêc yac ayêc bêc ayêc. Ma iŋ
ndê ŋgacsêŋomi sêmeŋ, ma sem kaŋ iŋ
ndê ŋamlaŋ.’
14 Ma Pailot bu ŋgô bu mac ayêc bêc, dec
yac oc amasaŋ yom awhiŋ iŋ, bu mac atap
matôc sa dom.”
15 Bocdinaŋ lau siŋ-ŋga sêkôc mone dau
sa, ma sêkôm tôm lau bata Israel-ŋga
sêsôm têŋ ŋac. Ma yom dau tiapa yêc
lau Israel-ŋga ŋalôm, ma lau ŋatô sêsôm
e meŋ têŋ kwahic dec.

Yisu hoc dau asê têŋ ŋgacsêŋomi

16 Têŋ ndoc dinaŋ ŋgacsêŋomi 11 sêsa
sêtêŋ lôc naŋ yêc gameŋ Galili-ŋga si,
gitôm Yisu sôm têŋ ŋac muŋ su.
17 Têŋ ndoc sêlic iŋ, naŋ sêpôŋ haduc ma
sêmpiŋ iŋ. Magoc ŋac si lau ŋatô atac lu-
lu.
18 Goc Yisu tigasuc ŋac ma sôm, “Anötö
kêŋ ŋaclai têŋ aö pi gêŋ undambê ti nom-
ŋga hoŋ.
19 Bocdinaŋ atêŋ gameŋ hoŋ andi ma
andôhôŋ lau e sêŋyalê aö ma sêkêŋ whiŋ
aö. Aŋku ŋac anem Damba, Atu, ma Ŋalau
Dabuŋ aŋgô.
20 Ma andôhôŋ ŋac bu daŋga wambu
yom hoŋ naŋ aö gac atu mac. Ma aŋyalê
pi ŋandô bu aö oc wambo wawhiŋ mac
ŋapaŋ, e nom ŋatêm pacndê.”

Mak
ndê ŋawaê ŋayham
Yom whê ŋawaê ŋayham dindec sa-ŋga

Mak iŋ Yisu ndê ŋgacsêŋomi 12 si daŋ dom, magoc iŋ tiatu yêc Jerusalem ma gêlic gêŋ hoŋ naŋ Yisu kôm têŋ ndoc dinaŋ. Tiŋambu Mak kêsêlêŋ whiŋ Pita têŋ ndoc Pita gêm mêtê, ma to ŋawaê ŋayham pi Yisu kêkuc mêtê naŋ Pita gêm. Lau ŋatô gauc gêm bu yom naŋ Mak to yêc 14:51-52 naŋ hêganôŋ iŋ dau. Tiŋambu iŋ gêm Pol lu Banabas sa tu iŋlu si gweleŋ-ŋga. Alic yom ŋatô pi iŋ yêc Apo 12:12, 25; 13:5, 13; 15:36-39, ma yêc Kol 4:10 ma 2 Tim 4:11.

Mak to yom daêsam pi gweleŋ naŋ Yisu kôm, magoc yom daêsam naŋ Yisu sôm tu bu êndôhôŋ lau-ŋga, naŋ iŋ to dom.

Jon kêmasaŋ Yisu ndê seŋ
(Mat 3:1-12; Luk 3:2-16)

1 Yom dindec gic hu ŋawaê ŋayham pi Anötö ndê Atu Yisu Kilisi.

2 Muŋ-ŋga, propet daŋ to yom naŋ Anötö sôm têŋ iŋ ndê Atu bocdec bu:

Aö wakêŋ aneŋ ŋgac aheŋ-ŋga muŋ am.
Iŋ oc êmasaŋ am nem seŋ. *[Mal 3:1]*

Ma propet Aisaya to Anötö ndê yom pi ŋgac aheŋ-ŋga dau bocdec bu:

3 Ŋamalac daŋ ta yom mbo gameŋ sawa bocdec bu, ‘Amasaŋ Pômdau ndê seŋ tisolop. Amasaŋ nem ŋalôm bu akôc iŋ sa.’ *[Ais 40:3]*

4 Yom dau ŋandô sa pi Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga, naŋ tiŋambu hôc asê ma gêm mêtê mbo gameŋ sawa. Iŋ sôm têŋ lau bu sêliŋ saŋgu tu bu sêtôc asê bu sêkac si ŋalôm kwi ma sêhu mêtê sac siŋ, dec Anötö oc suc ŋac si sac kwi.

5 Lau daêsam akêŋ malac Jerusalem, ma akêŋ malac hoŋ yêc gameŋ Judia-ŋga, sêsa sêtêŋ Jon si. Ŋac sêhoc si sac asê, ma iŋ kêku ŋac yêc Bu Jordan.

6 Jon sôc ŋakwê naŋ sêmasaŋ ŋa kamel ŋamliclhu, ma kic piŋkap yêc iŋ ŋampêbalê. Ma iŋ gêŋ gêŋ bambaliŋ gitôm wakô ma lêp.

7 Iŋ gêm mêtê ma sôm têŋ lau bocdec bu, “Ŋgac daŋ oc meŋ êŋkuc aö, naŋ ndê ŋaclai hôc gêlêc aö neŋ su. Aö ŋgac ŋambwa dec gitôm dom bu wati iŋ ndê ŋgac akiŋ naŋ pôŋ sic ma kêgapwêc iŋ ndê atapa ŋawalô.

8 Aö kaku mac ŋa bu ŋambwa, tigeŋ iŋ oc êŋku mac ŋa Ŋalau Dabuŋ.”

Jon kêku Yisu
(Mat 3:13-17; Luk 3:21-22; Jon 1:32-34)

9 Têŋ têm dinaŋ Yisu meŋ akêŋ malac Nasaret yêc gameŋ Galili-ŋga, ma hôc asê Jon. Ma Jon kêku iŋ yêc Bu Jordan.

10 Têŋ ndoc Yisu pi akêŋ bu meŋ, iŋ gêlic undambê kac sa, ma Ŋalau Dabuŋ gêm balusi aŋgô, ma sip têŋ iŋ meŋ.

11 Goc awha daŋ sa akêŋ undambê, naŋ sôm, “Aö Atuŋgac atac whiŋ-ŋga am. Aö gatisambuc am ŋandô.”

Sadaŋ kêsahê Yisu
(Mat 4:1-11; Luk 4:1-13)

12 Dinaŋ su, goc Ŋalau wê Yisu sa gameŋ sawa gi, ma iŋ mbo tawasê.

13 Tôm bêc 40 iŋ mbo gameŋ sawa, ma Sadaŋ kêsahê bu êntôm iŋ. Iŋ mbo whiŋ bôc gameŋ sawa-ŋga, ma aŋela sem akiŋ iŋ.

Yisu gic hu iŋ ndê gweleŋ

14 Tiŋambu †Herod kêkiŋ iŋ ndê lau siŋ-ŋga bu sêkôc Jon dôŋ, ma sêkêŋ iŋ ndöc gapocwalô. Têŋ têm dinaŋ Yisu gêm mêtê ma hoc Anötö ndê ŋawaê ŋayham asê têŋ lau yêc gameŋ Galili-ŋga.

15 Iŋ sôm, “Têm naŋ Anötö kêyaliŋ sa, naŋ meŋ sa su. †Anötö ndê gôliŋ meŋ kêpiŋ su. Bocdinaŋ anem nem ŋalôm kwi, ma akêŋ whiŋ Anötö ndê ŋawaê ŋayham.”

Yisu mbwêc lauŋgac hale tu sêŋkuc iŋ-ŋga
(Mat 4:18-22; Luk 5:1-11; Jon 1:35-42)

16 Têŋ bêc daŋ Yisu kêsêlêŋ mbo Bugic-toŋ Galili ŋamakê, ma gêlic Saimon lu asi Andru. Iŋlu ŋgac lu sêkôc i-ŋga, ma sem gweleŋ sêkêŋ wasaŋ sip bu sêmbo.

17 Ma Yisu sôm têŋ iŋlu, “Amlu ameŋ aŋkuc aö, ma aö wakêŋ amlu ahê ŋamalac sêmeŋ sêŋkuc aö, tôm naŋ kwahic dec amlu ahê i.”

18 Ma ŋagahô iŋlu sêtec si wasaŋ yêc, ma sêŋkuc iŋ.

19 Iŋ kêsêlêŋ ŋasawa sauŋ, ma gêlic Sebedi ndê atu lu, Jems lu Jon. Sêndöc waŋ daŋ ma sêmasaŋ si wasaŋ naŋ kic.

20 Yisu mbwêc iŋlu bu sêmeŋ sêŋkuc iŋ, goc sêhu damba Sebedi ti lau naŋ sêkôm gweleŋ sêwhiŋ iŋ, naŋ siŋ sêmbo waŋ, ma sêŋkuc Yisu.

Yisu kêdôhôŋ lau ma soc ŋalau sac yêc malac Kapenaom
(Luk 4:31-37)

21 Yisu kôc lau hale dinaŋ ma sêŋsêlêŋ sêtêŋ malac Kapenaom si. Sêhôc asê têŋ bêc Sabat-ŋga daŋ, ma Yisu sôc †lôm wê-ŋga gi, ma gic hu kêdôhôŋ lau.

22 Ma lau Kapenaom-ŋga sêhêdaê tu iŋ ndê yom-ŋga, bu iŋ kêdôhôŋ ŋac gitôm kêdôhôŋwaga ti ŋaclai atu, hôc gêlêc lau Israel si †kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga hoŋ su.

23 Ŋgac daŋ ndöc lôm wê-ŋga dinaŋ,
naŋ ŋalau sac mbo iŋ ndê ŋalôm. Iŋ ta
yom bocdec bu,
24 “Ei! Yisu Nasaret-ŋga. Aö kayalê am,
am ŋgac dabuŋ naŋ Anötö kêkiŋ. Am bu
kôm sake têŋ yac? Am mweŋ bu seŋ yac
su, a?”
25 Magoc Yisu hec yom ŋalau sac ma
sôm, “Am mamaŋ ma hu iŋ siŋ!”
26 Goc ŋalau sac kêmwanaŋ ŋgac dau ti
ŋaŋga ma hu iŋ siŋ ti mbwêc atu.
27 Tu dinaŋ-ŋga lau hoŋ sêhêdaê ma
sêndac dandi, “Gêŋ bocke dec? Iŋ
kêdôhôŋ yac ŋa lêŋ wakuc ma ti ŋaclai
atu. Ma iŋ kôc ŋaclai pi ŋalau sac whiŋ,
bu iŋ kêŋ yatu ŋac, ma sêsôc iŋ ndê yom
ŋapu.”
28 Ma tiŋambu lau sic miŋ yom pi gêŋ
dau, e ŋagahô eŋ iŋ ndê waê gêm gameŋ
Galili-ŋga hoŋ ahuc.

Yisu gêm lau gêmbac daêsam sa
(Mat 8:14-17; Luk 4:38-43)

29 Ŋac sêhu lôm wê-ŋga dinaŋ siŋ, ma
Saimon lu Andru sêkôc Yisu, Jems ma Jon
ma sêtêŋ iŋlu si andu si.
30 Saimon ndê lawawê gêmbac lic ŋandê
ma yêc andu dau ŋalôm, ma lau sêkêŋ
ŋawaê têŋ Yisu.
31 Bocdinaŋ Yisu têŋ iŋ gi, kêm iŋ sip
amba ma keŋ iŋ sa. Ma gêmbac hu awhê
dau siŋ, ma iŋ gêm akiŋ ŋac.
32 Têŋ telha dinaŋ têŋ ndoc ac gi sip, naŋ
lau malac-ŋga sêhoŋ lau gêmbac daêsam
ti lau naŋ ŋalau sac sêmbo si ŋalôm, ma
sêkôc ŋac sêtêŋ Yisu sêmeŋ.*
33 Lau malac-ŋga hoŋ sêkac dau sa,
sêmbo andu dau ŋamakê.
34 Ma Yisu gêm lau ti gêmbac tidau-
tidau daêsam dinaŋ sa, ma soc ŋalau sac
daêsam su yêc lau. Tigeŋ iŋ kêŋ yao ŋalau
sac bu sêsôm iŋ asê dom, ŋahu bu ŋac
sêŋyalê bu iŋ †Mesaya dau.

Yisu hu malac Kapenaom siŋ
(Luk 4:42-44)

35 Têŋ ŋagalaŋsê ac pi meŋ su dom ma
Yisu tisa ma hu malac dau siŋ. Iŋ sa gi bu
mbo tawasê ma teŋ mbec.
36 Saimon ma lau ŋatô naŋ sêwhiŋ iŋ,
naŋ sêsa si bu sêŋsalê iŋ.
37 Ma têŋ ndoc sêtap iŋ sa, naŋ sêsôm
têŋ iŋ bu, “Lau hoŋ sêŋsalê am.”
38 Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Aö oc
wambo malac tigeŋ dinaŋ dom. Dalhö
datêŋ malac naŋ sêyêc gameŋ ŋamakê-
ŋga dandi, bu wanem mêtê wambo dinaŋ.
Tu gweleŋ dinaŋ-ŋga dec aö gameŋ.”
39 Ma tiŋambu iŋ kêsêlêŋ golom-golom
malac hoŋ yêc gameŋ Galili-ŋga. Iŋ gêm
mêtê mbo lau si lôm wê-ŋga, ma soc ŋalau
sac daêsam su yêc lau.

Yisu kôm ŋgac ti gêmbac leprasi ŋayham sa
(Mat 8:1-4; Luk 5:12-16)

40 Têŋ bêc daŋ, ŋgac ti gêmbac †leprasi
daŋ têŋ Yisu gi. Iŋ pôŋ haduc ma teŋ Yisu
bu nem iŋ sa. Iŋ sôm, “Am bu tac whiŋ,
dec gitôm bu am oc kôm aö ŋamlic ŋawasi
sa.”
41 Yisu tawalô iŋ, dec kêmatôc amba sa
gi ma kêmasec iŋ, ma sôm, “Aö atac whiŋ,
dec wasôm têŋ am bu ŋamlic ŋawasi sa.”
42 Ma ŋagahô eŋ gêmbac dau hu iŋ siŋ,
ma iŋ ndê ŋamlic ŋawasi sa.
43-44 Goc Yisu kêkiŋ iŋ têŋ †dabuŋ-siga
gi, ma sôm ti ŋaŋga têŋ iŋ, “Am ŋgô! Gêŋ
naŋ kwahic dec hôc asê am, naŋ sôm asê
têŋ lau daŋ dom. Tigeŋ têŋ dabuŋsiga
ndi, ma tôc daôm têŋ iŋ bu lic bu am
nem ŋamlic ŋawasi sa su. Ma kêŋ da tu
am ŋamlic ŋawasi sa-ŋga tôm yomsu naŋ
Moses kêŋ têŋ yac. Ma ŋalêŋ dinaŋ lau
hoŋ oc sêŋyalê bu am ŋamlic ŋayham sa.”
45 Ma ŋgac dau sa gi ma gic miŋ pi gêŋ
dau e yom dau tiapa. Tu dinaŋ-ŋga lau
hoŋ takwê Yisu, dec iŋ tec bu sôc malac
daŋ yêc lhu. Iŋ mbo gameŋ ŋamakê-ŋga,
magoc lau akêŋ gameŋ hoŋ sêwê sêtêŋ iŋ
si ŋapaŋ.

2

Yisu kôm ŋgac bôliŋ daŋ ŋayham sa
(Mat 9:1-8; Luk 5:18-26)

1 Bêc ŋatô giŋga su, goc Yisu sôc malac
Kapenaom tiyham. Ma lau malac-ŋga
sêŋgô ŋawaê bu iŋ mbu meŋ ndöc andu
daŋ.
2 Goc lau daêsam sêkac dau sa, ma Yisu
gêm mêtê ŋac. Lau daêsam andô sêkac
sa e ŋasawa mba yêc andu ŋalôm ma yêc
ŋasactô bocdinaŋ.
3 Ma laungac hale sêmbalaŋ ŋgac bôliŋ
daŋ yêc sac daŋ sêmeŋ, ma bu sêtêŋ Yisu
sêndi.
4 Magoc lau daêsam dinaŋ sem gameŋ
ahuc, ma tu dinaŋ-ŋga dec ŋac sêpi andu
ŋapoc lôlôc si, ma sêkac poc sa ma
sêmasaŋ ŋalasê daŋ yêc gameŋ naŋ Yisu
kalhac, naŋ ŋahô-ŋga. Goc sêŋwhaŋ sac ti
ŋgac bôliŋ sip têŋ Yisu gi.
5 Yisu gêlic gêŋ dinaŋ ma kêyalê bu ŋac
sêkêŋ whiŋ iŋ, goc sôm têŋ ŋgac bôliŋ,
“Aneŋ balê, kwahic dec aö wasuc am nem
sac kwi.”

* **1:32** Lau Israel si yomsu Sabat-ŋga gic yao lau bu sêŋsêlêŋ seŋ baliŋ me sêkôm gweleŋ têŋ bêc Sabat-ŋga dom. Magoc bêc Sabat-ŋga ŋa-yao pacndê têŋ ndoc ac gi sip. Tu dinaŋ-ŋga dec lau sêhôŋ e ac gi sip su, goc sêkôc si lau gêmbac sêtêŋ Yisu si.

6 Têŋ ndoc dinaŋ kêdôhôŋwaga yomsu-
ŋga ŋatô sêndöc andu dau. Sêŋgô Yisu
ndê yom dau, ma gauc gêm yêc ŋac si
ŋalôm,
7 “Anötö tigeŋ gitôm bu suc sac kwi. Ma
bocke ŋgac dindê sôm yom kaiŋ dinaŋ? Iŋ
ndê yom sac sambuc.”
8 Yisu kêyalê ŋagahô bu ŋac gauc gêm
yom bocdinaŋ, dec iŋ sôm têŋ ŋac, “Tu
sake-ŋga mac gauc gêm yom bocdinaŋ?
9 Mac akêŋ whiŋ dom bu aneŋ ŋaclai yêc
bu wasôm têŋ ŋgac bôliŋ dindec bu wasuc
iŋ ndê sac kwi. Bocdinaŋ aö wasôm têŋ iŋ,
‘Tisa, kôc nem mbô sa ma êmsêlêŋ.’
10 Ma têŋ têm mac alic aneŋ yom dau
ŋandô sa, dec aŋyalê bu Anötö kêŋ ŋaclai
têŋ †Ŋamalac ndê Atu yêc nom, bu suc
ŋamalac si sac kwi whiŋ.” Goc Yisu sôm
têŋ ŋgac bôliŋ,
11 “Aö wasôm têŋ am bu tisa, kôc nem
mbô sa, ma lhö têŋ nem andu ndi.”
12 Ma ŋgac dau tisa yêc lau hoŋ aŋgô-
ŋga, kôc ndê mbô sa ma kölhö gi. Gêŋ
dau kôm lau hoŋ sêhêdaê ŋandô. Sêmpiŋ
Anötö ma sêsôm, “Gêŋ kaiŋ dindec, yac
alic daŋ su dom.”

Yisu kêgalêm Liwai bu êŋkuc iŋ
(Mat 9:9-13; Luk 5:27-32)

13 Tiŋambu Yisu sa gi mbo bugictoŋ
ŋamakê tiyham. Lau daêsam sêsa si
sêŋkuc iŋ, ma iŋ kêdôhôŋ ŋac.
14 Ma tiŋambu iŋ kêsêlêŋ gi e gêlic
†Liwai, Alpayas ndê atuŋgac ndöc ndê
mala kôc takis-ŋga. Goc Yisu sôm têŋ iŋ,
“Êmkuc aö.” Ma Liwai tisa ma kêkuc iŋ.
15 Têŋ bêc daŋ Yisu ti iŋ ndê ŋgacsêŋomi
seŋ gêŋ sêndöc Liwai ndê andu. Ma
lau sêkôc takis-ŋga ma lau daêsam naŋ
lau bata Israel-ŋga sêsam bu lau sac naŋ
sêndöc sêwhiŋ ŋac, bu lau kaiŋ dinaŋ
sêŋkuc Yisu tôm bêc hoŋ.
16 Ma lau †Palêsai si kêdôhôŋwaga
yomsu-ŋga ŋatô sêlic bu Yisu gêŋ gêŋ
ndöc whiŋ lau takis-ŋga ti lau sac dinaŋ.
Goc sêsôm têŋ iŋ ndê ŋgac-sêŋomi, “Tu
sake-ŋga iŋ gêŋ gêŋ whiŋ lau takis-ŋga ti
lau sac?”
17 Yisu ŋgô yom dau, ma sôm têŋ ŋac,
“Lau naŋ sêlic dau bu gêmbac mba, naŋ oc
sêŋsalê dokta dom, magoc lau ti gêmbac
oc sêŋsalê dokta. Aö gameŋ bu waŋgalêm
lau naŋ sêlic dau bu lau gitêŋ, naŋ sa dom,
aö gameŋ bu waŋgalêm lau sac sa.”

Yao gêŋ daneŋ-ŋga-ŋga
(Mat 9:14-15; Luk 5:33-35)

18 Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga ndê †sêŋomi
ti lau Palêsai sêkêŋ bêc ŋatô bu sêneŋ
gêŋ dom tu gauc nem Anötö-ŋga, magoc
Yisu ndê ŋgacsêŋomi sêkôm dom. Ma
lau ŋatô sêmeŋ ma sêndac Yisu bocdec
bu, “Tu sake-ŋga Jon ndê sêŋomi ma lau
Palêsai si sêŋomi sêhu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ
tu gauc nem Anötö-ŋga, magoc am nem
ŋgacsêŋomi sêkôm dom?”
19 Goc Yisu sôm têŋ ŋac, “Ŋgac nem
awhê-ŋga daŋ bu êŋgalêm lau sa sêmbo
sêwhiŋ iŋ bu sêneŋ mwasiŋ nem awhê-
ŋga, dec oc tôm dom bu sêhu gêŋ daneŋ-
ŋga siŋ têŋ ndoc ŋgac dau mbo whiŋ ŋac.
Ŋalêŋ tigeŋ kwahic dec aö gambo gawhiŋ
aneŋ ŋgacsêŋomi ma oc tôm dom bu sêhu
gêŋ daneŋ-ŋga siŋ.
20 Tigeŋ ndoc oc meŋ naŋ lau oc sêkôc
aö su yêc ŋac, ma têŋ ndoc dinaŋ ŋac oc
ŋalôm ŋawapac, ma sêŋkuc lêŋ dahu gêŋ
daneŋ-ŋga siŋ-ŋga.”

Yisu ndê yom gitôm gêŋ wakuc
(Mat 9:16-17; Luk 5:36-39)

21 Ma Yisu sôm, “Yac dasi po wakuc pi
ŋakwê akwa naŋ kic, naŋ dom. Bu po
wakuc oc hôc ŋakwê akwa kic, ma gêŋ dau
oc tisac sambuc.
22 Ma têŋ ndoc lau s êmasaŋ wain
wakuc, naŋ sêkêc sip bôc ŋamlic wain-ŋga
akwa dom. Mba! Ŋac bu sêkôm, goc wain
wakuc oc hôc ŋamlic akwa kôc ma wê sa
niŋga. Ma bôc ŋamlic oc tisac bocdinaŋ.
Wain wakuc dakêc sip bôc ŋamlic wakuc.”

Yisu iŋ Pômdau bêc Sabat-ŋga
(Mat 12:1-8; Luk 6:1-5)

23 Têŋ bêc Sabat-ŋga daŋ Yisu ti ndê
†ŋgacsêŋomi sêŋsêlêŋ sêmbo lôcwha daŋ
naŋ gic ôm wit-ŋga daŋ kic. Ma iŋ ndê
ŋgacsêŋomi sêkôc wit ŋandô ŋatô bu
sêneŋ.
24 Ma lau Palêsai ŋatô sêlic gêŋ dau
ma sêsôm têŋ iŋ, “Lic gêŋ naŋ am nem
ŋgacsêŋomi sêkôm. Tu sake-ŋga ŋac
sêkôm gweleŋ naŋ yac neŋ yomsu gic yao
bu dakôm têŋ bêc Sabat-ŋga dom?”
25-26 Yisu ô ŋac si yom ma sôm, “Gauc
nem yom naŋ sêto pi gêŋ naŋ Kiŋ Dawid
kôm. Mac asam su, me? Têŋ ndoc naŋ
Abiata iŋ †dabuŋsiga ŋamata-ŋga, naŋ
Dawid ti lau naŋ sêwhiŋ iŋ, naŋ sêpônda
dau ma gêŋ yô ŋac. Goc Dawid sôc Anötö
ndê andu gi, ma gêŋ bolom dabuŋ naŋ
lau sêkêŋ ti da, naŋ Moses kêŋ yao bu lau
dabuŋsiga tawasê oc sêneŋ. Ma iŋ kêŋ
têŋ lau naŋ sêmbo sêwhiŋ iŋ, ma ŋac seŋ.
Magoc lau daŋ sêŋgôliŋ yom pi Dawid ma
sêsôm bu iŋ kêgilì yomsu lec dom.”
27 Ma Yisu gic têku yom ma sôm, “Boc-
dinaŋ akôc gauc ŋapep pi yomsu. Anötö
kêŋ bêc Sabat-ŋga bu nem ŋamalac sa. Iŋ
kêŋ ŋamalac tu bêc Sabat-ŋga dom.
28 Ŋamalac ndê Atu iŋ gêŋ hoŋ ŋadau,
ma iŋ Pômdau Sabat-ŋga whiŋ.”

3

Yisu kôm ŋgac amba balê ŋayham sa têŋ bêc Sabat-ŋga
(Mat 12:9-14; Luk 6:6-11)

1 Têŋ bêc daŋ tiyham Yisu sôc lôm wê-
ŋga gi. Ma ŋgac amba tibalê daŋ ndöc.
2 Palêsai ŋatô sêŋsalê yom bu sêŋgôliŋ
pi Yisu, dec sêtip iŋ ŋapep bu mboe iŋ oc
kôm ŋgac dau ŋayham sa têŋ bêc Sabat-
ŋga, dec ŋac oc sêsôm bu iŋ kêgilì yomsu
Sabat-ŋga.
3 Yisu sôm têŋ ŋgac naŋ amba tibalê,
"Tisa, ma lhac ŋalhu whiŋ aö."
4 Dec iŋ ndac lau hoŋ bocdec bu, "Gêŋ
bocke oc êŋgilì yomsu Sabat-ŋga? Dakôm
ŋayham têŋ lau, me dakôm sac têŋ lau?
Danem ŋamalac sa, me datec ŋac sêmbac
ndu?" Magoc ŋac hoŋ sem dôŋ.
5 Iŋ tahê ŋac ma tac ŋandê sa, ma ŋalôm
ŋawapac tu ŋac si ŋalôm ŋadandi-ŋga.
Goc iŋ sôm têŋ ŋgac dau, "Êmatôc amam."
Ma ŋgac dau kêmatôc amba, ma amba
dau ŋayham sa tiyham.
6 Têŋ dinaŋ lau Palêsai sêhu lôm wê-ŋga
dau siŋ ma sêsa si. Ma ŋac sêndöc sêwhiŋ
lau Israel-ŋga naŋ tac whiŋ Herod ma lau
Rom-ŋga si gôliŋ, ma ŋac hoŋ sêkôc gauc
pi lêŋ sêndic Yisu ndu-ŋga.

Yisu kêdôhôŋ lau ma kôm gêmbac ŋayham sa
(Luk 6:17-19)

7 Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêtêŋ bugictoŋ
si, ma lau daêsam sêŋkuc ŋac. Ŋac lau
akêŋ gameŋ Galili-ŋga ma gameŋ Judia-
ŋga,
8 ma akêŋ malac Jerusalem ma akêŋ
gameŋ Judia ma Idumia-ŋga ma akêŋ Bu
Jordan ŋadaŋga, ma akêŋ malac Taya
ma Saidon ŋagameŋ. Lau daêsam dinaŋ
sêŋgô ŋawaê pi gêŋ naŋ Yisu kôm, dec
sêsa sêtêŋ iŋ si.
9 Yisu gêlic lau toŋ atu naŋ bu sêŋgapiŋ
iŋ sa, dec sôm têŋ ndê ŋgacsêŋomi bu
sêmasaŋ waŋ sauŋ daŋ tu iŋ pi ndi ndöc-
ŋga.
10 Iŋ sôm yom dinaŋ ŋahu bu iŋ kôm
lau gêmbac daêsam ŋayham sa su e lau
daêsam ti gêmbac sêkôm mwasac bu
sêmasec iŋ.
11 Ma têŋ ndoc lau ti ŋalau sac sêlic iŋ,
naŋ sêhu dau sêyêc iŋ aŋgô-ŋga, ma ŋalau
dau sêmbwêc yom asê bocdec bu, "Am
Anötö ndê Atu."
12 Tigeŋ Yisu kêŋ gic yao ŋaŋga bu
sêsôm iŋ ŋahu asê dom.

Yisu kêyaliŋ ŋgacsêŋomi 12 sa
(Mat 10:1-4; Luk 6:12-16)

13 Tiŋambu Yisu pi lôc daŋ gi ma mbwêc
lau naŋ iŋ atac whiŋ, naŋ sêtêŋ iŋ sêmeŋ.
14 Goc iŋ kêyaliŋ ŋac si lau 12 sa, ma sam
ŋac bu †Aposel, bu ŋac oc sêmbo sêwhiŋ
iŋ, ma iŋ oc kêŋ ŋac sêsa sêndi bu sênem
mêtê.
15 Ma iŋ kêŋ ŋaclai têŋ ŋac bu sêsoc
ŋalau sac su.
16 Aposel 12 naŋ Yisu kêyaliŋ ŋac sa, naŋ
bocdec: Saimon (naŋ iŋ sam bu Pita),
17 Jems lu Jon (Sebedi ndê atu lu naŋ Yisu
sam bu 'wapap atui'),
18 Andru, Pilip, Batolomeas, Matyu,
Tomas, Jems (Alpayas ndê atu), Tadaus,
Saimon (naŋ sêsam bu 'Ŋgac †Selot'),
19 ma Judas Iskeriot, ŋgac naŋ tiŋambu
hoc Yisu asê.

Lau sêŋgihi Yisu ahuc ŋapaŋ

20 Yisu sôc andu daŋ gi, magoc lau toŋ
atu sêsap iŋ dôŋ ŋapaŋ e ŋasawa mba bu
iŋ ti ndê ŋgac-sêŋomi sêneŋ gêŋ.
21 Gêŋ dau ŋawaê tap Yisu dinda ti asii
sa, dec ŋac sêsôm, "Iŋ ndê gauc tisac."
Bocdinaŋ dec sêtêŋ iŋ si bu sêkôc iŋ sa ndi.

Yisu ndê ŋaclai ŋahu
(Mat 12:22-32; Luk 11:14-22)

22 Têŋ têm dinaŋ kêdôhôŋwaga yomsu-
ŋga ŋatô sêmeŋ akêŋ Jerusalem ma
sêŋgôliŋ yom pi Yisu bocdec bu, "Ŋalau
sac si ŋadau †Belsebal gêm gôliŋ iŋ, ma
kêŋ ŋaclai têŋ iŋ bu soc ŋalau sac su."
23 Goc Yisu mbwêc ŋac sêtigasuc iŋ, ma
ô ŋac si yom ŋa yom gôliŋ daŋ bocdec bu,
"Bocke ma Sadaŋ oc soc Sadaŋ?
24 Gôliŋwaga daŋ ndê lau bu sêkêŋ kisa
dau, dec iŋ ndê gôliŋ oc pacndê.
25 Ma gôlôwac daŋ bu sêwhê dau kôc,
dec oc sêlhac ŋaŋga dom.
26 Ma Sadaŋ bu kêŋ kisa têŋ dau ma whê
dau kôc, dec iŋ oc lhac ŋaŋga dom, iŋ ndê
ŋaclai oc pacndê.
27 Aŋgô! Sadaŋ iŋ gitôm ŋgac ti licwalô
atu, ma yac bu dasôc ŋgac ti licwalô atu
daŋ ndê andu bu taŋgaho iŋ ndê gêŋ, naŋ
gêŋ ŋamata-ŋga dasô iŋ dôŋ, goc taŋgaho
iŋ ndê gêŋ.
28 "Yomandô aö wasôm têŋ mac.
Ŋamalac naŋ kac ndê ŋalôm kwi ma hu
ndê sac siŋ, naŋ Anötö oc suc iŋ ndê sac ti
yom sac-sac hoŋ kwi.
29 Tigeŋ ŋamalac daŋ bu sôm yom sac pi
Ŋalau Dabuŋ, naŋ Anötö oc suc iŋ ndê sac
kwi dom andô. Iŋ kôm gêŋ sac sambuc,
ma iŋ ndê giso oc yêc ŋapaŋ."
30 Yom hoŋ dinaŋ Yisu sôm, ŋahu bu ŋac
sêsôm bu ŋalau sac daŋ mbo iŋ ŋalôm.

Yisu dinda ti asii
(Mat 12:46-50; Luk 8:19-21)

31 Têŋ têm dinaŋ Yisu dinda ti ndê asii
sêhôc asê andu dau. Sêlhac awê ma
sêŋkiŋ ŋamalac daŋ sôc gi bu kôc iŋ sa
sa meŋ.

32 Lau daêsam naŋ sêndöc sêŋgihi Yisu
ahuc, naŋ sêsôm têŋ iŋ bu, “Am dinam
ti nem asimi dec sêmeŋ sêlhac awê ma
sêndac am.”
33 Goc iŋ ndac ŋac, “Aneŋ dinaŋ ti asiŋi
naŋ asa?”
34 Ma iŋ tahê lau naŋ sêndöc sêŋgihi iŋ
ahuc, ma sôm, “Aneŋ dinaŋ ti asiŋi dau
dindec.
35 Bu lau naŋ daŋga wambu Anötö ndê
yom, naŋ ŋac sêti aö asiŋi ti lhuŋwêi ma
dinaŋi.”

4

Yom gôliŋ pi ŋgac kêbalip wit ŋawhê
(Mat 13:1-12; Luk 8:4-8)

1 Tiŋambu Yisu sa gi mbo bugictoŋ
ŋamakê, ma gic hu kêdôhôŋ lau tiyham.
Ma lau sêwê-sêwê sêmeŋ e ti toŋ atu
andô. Tu dinaŋ-ŋga iŋ pi waŋ daŋ gi poc
bugictoŋ kêpiŋ baö, ma lau daêsam dinaŋ
sêlhac baö.
2 Yisu sôm yom gôliŋ daêsam bu
êndôhôŋ lau dinaŋ. Iŋ sôm yom gôliŋ daŋ
têŋ ŋac bocdec bu,
3 “Aŋgô! Ŋgac daŋ sa gi bu êmbalip wit
ŋawhê yêc iŋ ndê ôm.
4 Têŋ ndoc iŋ kêbalip gêŋ dau, naŋ
ŋawhê ŋatô sêpeŋ sêsip seŋ, ma mbac
sêsip sêmeŋ ma seŋ su.
5 Ma ŋawhê ŋatô sêpeŋ sêsip gameŋ
hoc-hoc, naŋ nom ŋagec sac hoc ŋahô
ŋambwa. Ŋawhê dau sêsip nom ŋalôm
gacgeŋ si dom, dec sêpo sêpi sêmeŋ
ŋagahô.
6 Tigeŋ tiŋambu ac pec ŋagatôm ma
gêm bôliŋ. Ŋahu bu nom ŋayham mba tu
ŋawakac sip ndi-ŋga.
7 Ma wit ŋawhê ŋatô sêpeŋ sêsip kwaŋ ti
ŋakwa ŋalôm, ma kwaŋ lu wit sêpi sêwhiŋ
dau e kwaŋ yaŋ wit ndu ma gêm ŋandô
daŋ dom.
8 Ma wit ŋawhê ŋatô sêpeŋ sêsip nom
ŋayham, ma tiŋambu sem ŋandô daêsam,
ŋatô sem ŋandô 30, ŋatô sem ŋandô 60,
ma ŋatô sem ŋandô 100.”
9 Goc Yisu sôm, “Asa bu daŋga-suŋ yêc,
naŋ ŋgô aneŋ yom.”

Yisu whê yom gôliŋ wit ŋawhê-ŋga
ŋahu sa
(Mat 13:10-23; Luk 8:9-15)

10 Tiŋambu lau daêsam sêmbo dom, ma
lau naŋ sêmbo sêwhiŋ Yisu, ti ŋgacsêŋomi
12 sêndac Yisu pi yom gôliŋ dau ŋahu.
11 Ma iŋ whê sa têŋ ŋac bocdec bu,
“Anötö ndê gôliŋ ŋalêŋ ŋahu sip ŋalôm
gi. Iŋ kêyaliŋ mac sa bu aŋyalê ŋahu
dau, magoc lau naŋ sêmbo Anötö ndê gôliŋ
ŋalôm dom, naŋ wasôm yom têŋ ŋac ŋa
yom gôliŋ ŋambwa.
12 Aisaya to yom pi lau kaiŋ dinaŋ, naŋ
yêc bocdec bu:
Ŋac sêlic gêŋ naŋ aö gakôm, naŋ ŋapaŋ,
magoc ŋac si gauc sa dom. Ma
ŋac sêŋgô aneŋ yom ŋapaŋ, magoc
sêŋyalê ŋahu dom.
Ŋac bu sêŋyalê, dec oc tôm bu sênem
dau kwi, ma Anötö oc suc ŋac si sac
kwi.” *[Ais 6:9-10]*
13 Goc Yisu sôm têŋ ŋac, “Bocke dec
mac aŋyalê yom gôliŋ dinaŋ ŋahu dom?
Bocdinaŋ ŋalêŋ bocke mac oc aŋyalê yom
gôliŋ ŋatô ŋahu?
14 Aŋgô! Yom pi ŋgac naŋ kêbalip wit
ŋawhê, naŋ hêganôŋ ŋgac naŋ hoc Anötö
ndê yom asê.
15 Ma yom pi wit ŋawhê naŋ sêpeŋ sêsip
seŋ, naŋ hêganôŋ lau naŋ sêŋgô Anötö
ndê yom, magoc ŋagahô Sadaŋ meŋ ma
kêgaho yom dau su yêc ŋac si ŋalôm.
16 Ma wit ŋawhê naŋ sêpeŋ sêsip gameŋ
hoc-hoc, naŋ hêganôŋ lau naŋ sêŋgô A
nötö ndê yom ma sêkôc sa ŋagahô ti atac
ŋayham.
17 Tigeŋ tôm wit naŋ ŋawakac mbasi,
naŋ lau dau sêlhac ŋasawa baliŋ dom. Têŋ
ndoc sêtap ŋawapac sa, me lau sêkêŋ kisa
ŋac tu Anötö ndê yom-ŋga, naŋ sêhu si
sêkêŋ whiŋ siŋ ŋagahô eŋ.
18 Ma wit ŋawhê naŋ sêpeŋ sêsip kwaŋ ti
ŋakwa ŋalôm, naŋ hêganôŋ lau naŋ sêŋgô
Anötö ndê yom,
19 tigeŋ sêhêgo dau pi gêŋ nom-ŋga
kêlêc, ma lêŋ atac whiŋ mone ti wapa
nom-ŋga hê ŋac si gauc ŋapaŋ e kôm
Anötö ndê yom ahuc, ma ŋandô mbasi.
20 Ma wit ŋawhê naŋ sêpeŋ sêsip nom
ŋayham, ma sem ŋandô 30, me 60, me
100, naŋ hêganôŋ lau naŋ sêŋgô Anötö
ndê yom, sêkôc sa e tidôŋ, ma sem ŋandô
daêsam.”

Dasiŋ lam ŋawê kwi dom
(Luk 8:16-18)

21 Ma Yisu sôm têŋ ŋac, “Lam iŋ gêŋ
pô gameŋ-ŋga, ma bocdinaŋ yac taŋgatöc
ŋa suc ahuc me dasiŋ kwi sôc sasac ŋapu
dom. Mba! Taŋkiŋ êŋgalêŋ ŋalhu bu
ŋawê pô gameŋ.
22 Ma ŋalêŋ tigeŋ, yom naŋ yêc siŋ dau
me ŋahu sip ŋalôm gi, naŋ oc meŋ sa
tiawê.
23 Asa naŋ daŋgasuŋ bu yêc, naŋ ŋgô.”
24 Ma iŋ gic têku yom ma sôm, “Akôc
gauc ŋapep pi Anötö ndê yom naŋ mac
aŋgô. Mac bu atac whiŋ bu aŋyalê ŋahu,
dec Anötö oc kêŋ gauc têŋ mac, ma iŋ oc
kôm mac nem gauc êŋsôwec tiatu.
25 Bu asa naŋ kôc Anötö ndê yom sa sip
ndê ŋalôm e tidôŋ, naŋ Anötö oc kêŋ gauc
têŋ iŋ êŋlêc. Magoc asa naŋ kôc sa tidôŋ

dom, naŋ Anötö oc kôc iŋ ndê yom hoŋ su
yêc iŋ.”

Yom gôliŋ pi gêŋ ŋawhê naŋ po pi meŋ

26 Ma Yisu sôm, “Ŋalêŋ naŋ Anötö ndê
gôliŋ kêsôwec, naŋ gitôm gêŋ ŋawhê naŋ
ŋamalac daŋ sô sip ndê ôm.
27 Ma tiŋambu iŋ yêc bêc ôbwêc ma
tisa têŋ acsalô, ma ŋawhê dau po pi meŋ.
Magoc ŋamalac dau kêyalê ŋalêŋ dom.
28 Têŋ ŋamata-ŋga ŋawhê dau hôc nom
kôc ma ŋagatôm pi meŋ, malô goc ŋamlha
sa ma tiŋambu gêm ŋandô.
29 Magoc têŋ ndoc gêŋ ŋandô dau tilôwê
iŋ oc ndic su, bu bêc sêhoŋ gêŋ ŋandô sa-
ŋga meŋ sa.”

Yom gôliŋ pi gêŋ ŋawhê sauŋ
(Mat 13:31-32; Luk 13:18-19)

30 Ma Yisu sôm, “Aö wasôm yom gôliŋ
bocke tu bu wawhê ŋalêŋ naŋ Anötö ndê
gôliŋ kêsôwec, naŋ sa? Aö wanem dôhôŋ
pi gêŋ sake bu wawhê sa?
31 Anötö ndê gôliŋ gitôm gêŋ ŋawhê
sauŋ andô daŋ naŋ dasô sip nom, gitôm
a soc ŋawhê.
32 Gêŋ dau gêŋ sauŋ andô, tigeŋ yac bu
dasô sip nom ndi, dec oc po tiatu e hôc
gêlêc gêŋ ôm-ŋga hoŋ su. Ma ŋasaŋgac oc
sêhê baliŋ e mbac lôlôc-ŋga sêmeŋ sêhê si
ŋaic yêc ayuŋ ŋayham dau.”
33 Yom gôliŋ kaiŋ dinaŋ Yisu sôm têŋ lau
ŋapaŋ. Iŋ kêdôhôŋ ŋac tôm ŋac si gauc.
34 Yom hoŋ naŋ iŋ sôm têŋ ŋac, naŋ iŋ
sôm ŋa yom gôliŋ. Ma têŋ têm naŋ iŋ
ti ndê ŋgacsêŋomi sêmbo tawasê, naŋ iŋ
whê gêŋ hoŋ sa têŋ ŋac.

Yisu kôm bu ŋampoŋ timalô
(Mat 8:23-27; Luk 8:22-25)

35 Têŋ acsalô dinaŋ kêpiŋ bu ŋasec sa,
naŋ Yisu sôm têŋ iŋ ndê ŋgacsêŋomi, “Yac
dalhö, dapi bugictoŋ ŋadaŋga dandi.”
36 Goc sêhu lau toŋ atu dinaŋ siŋ ma
sêkôc Yisu whiŋ ŋac sêpi waŋ daŋ ma
sêlhö si. Ma waŋ ŋatô sêlac sêwhiŋ.
37 Sêlac si ma mbu puc atu ma gêli bu
ŋampoŋ sa gic sip waŋ e kêpiŋ bu waŋ pac.
38 Magoc Yisu teŋ gwalim ma yêc bêc yêc
waŋku-ŋga. Ŋgacsêŋomi sêuŋ iŋ sa, ma
sêsôm têŋ iŋ, “Kêdôhôŋwaga, bocke? Am
hêgo daôm dom bu yac oc dandiŋaŋ, a?”
39 Goc iŋ tisa, ma sôm yom ŋaŋga têŋ
mbu ti bu ŋampoŋ bocdec bu, “Naŋ gitôm!
Timalô!” Goc mbu timalô ma gameŋ
ŋaŋeŋ sa.
40 Ma iŋ sôm têŋ ŋac bu, “Tu sake-ŋga
mac atöc daôm kêlêc? Bocke? Mac akêŋ
whiŋ aö dom, a?”
41 Magoc ŋac sêsö ti sêtöc dau ŋandô ma
sêndac dandi, “Iŋ asa dec? Gêŋ hoŋ sêsôc
iŋ ndê yom ŋapu, ma mbu ti bu ŋampoŋ
sêwhiŋ!”

5

Yisu kôm ŋgac ti ŋalau sac ŋayham sa
(Mat 8:28-34; Luk 8:26-39)

1 Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêhôc asê
Bugictoŋ Galili-ŋga ŋadaŋga têŋ gameŋ ac
pi-ŋga, ma sêsôc baö yêc lau Gerasa-ŋga
si gameŋ.
2 Sêpi baö si, ma ŋgac daŋ naŋ ŋalau sac
mbo iŋ ndê ŋalôm, naŋ sa akêŋ ôm sêhô-
ŋga ma têŋ Yisu gi.
3 Iŋ ŋgac dau êlêmê ndöc ôm sêhô-ŋga,
ma têm daêsam lau sêŋsahê bu sêsô iŋ
dôŋ ŋa wac me ŋa sen, magoc gitôm dom.
4 Têm daêsam sêsô iŋ amba ti gahi
dôŋ ŋa sen, magoc iŋ hê sen kic ma seŋ
gapocwalô gahi-ŋga su. Lau daŋ sêtôm
dom bu sêkôm iŋ timalô.
5 Têŋ acsalô ti ôbwêc, iŋ mbo ôm sêhô-
ŋga ti gameŋ ŋabaö, ma taŋ asê ma kôc
hoc ma tuc-tuc dau ŋamlic tisac.
6 Têŋ têm dinaŋ iŋ gêlic Yisu kalhac ahê,
goc kêti gi ma pôŋ haduc yêc iŋ aŋgô-ŋga.
7-8 Ma Yisu sôm têŋ iŋ, “Ŋalau sac, am
hu ŋgac dinaŋ siŋ.” Dec ŋalau dau mbwêc
atu ma sôm, “Yisu, Anötö Ŋaclai ti Ŋawasi
Ŋadau ndê Atu, am bu kôm sake têŋ aö?
Tu Anötö ndê ŋaê-ŋga, aö wateŋ am bu
kôm aö ŋayom dom.”
9 Goc Yisu ndac iŋ, “Am nem ŋaê asa?”
Ma ŋalau sac ô yom ma sôm, “Aneŋ ŋaê
‘Toŋ Atu,’ bu yac ŋalau daêsam.”
10 Ma ŋalau dau teŋ Yisu tidim daêsam,
bu soc ŋac su yêc gameŋ dinaŋ dom.
11 Têŋ têm dinaŋ bôc toŋ atu seŋ gêŋ
sêmbo lôc ŋapu yêc gameŋ dinaŋ.
12 Goc ŋalau sac sêteŋ Yisu ma sêsôm,
“Êmkiŋ yac atêŋ bôc dindê andi, bu yac
asôc bôc si ŋalôm.”
13 Yisu gôlôc goc ŋalau sac sêhu ŋgac
dinaŋ siŋ, ma sêsôc bôc ŋalôm si. Goc
bôc hoŋ sênti si e sêsip salic sac, ma sêsip
bugictoŋ e bu kô ŋac sêmbac ndu. Bôc dau
toŋ atu, ŋanamba gitôm 2,000.
14 Goc lau sêyob bôc-ŋga sênti si, ma sic
miŋ yom dinaŋ têŋ lau naŋ sêmbo malac
atu ti gameŋ ŋamakê-ŋga. Ma lau dau
sêsa si bu sêlic gêŋ naŋ Yisu kôm.
15 Sêhôc asê iŋ ma sêlic ŋgac naŋ Yisu
soc ŋalau sac toŋ atu dinaŋ su yêc iŋ, naŋ
ndöc ti gauc ŋawa ma sôc ŋakwê, dec ŋac
sêtöc dau.
16 Ma lau naŋ sêlic gêŋ dau, naŋ sic miŋ
pi gêŋ naŋ Yisu kôm têŋ ŋgac ti ŋalau sac,
ma têŋ bôc.
17 Goc lau gameŋ dinaŋ-ŋga sêteŋ Yisu
ŋaŋga bu hu ŋac si gameŋ siŋ.
18 Têŋ ndoc Yisu bu pi waŋ ndi, naŋ ŋgac
naŋ iŋ soc ŋalau sac su yêc iŋ, naŋ teŋ iŋ
ŋaŋga bu whiŋ iŋ ndi.
19 Magoc Yisu sôm, “Mba! Am mbu têŋ
nem lau ndi, ma ndic miŋ têŋ ŋac pi ŋalêŋ

naŋ Pômdau tawalô am, ma pi gêŋ hoŋ
naŋ iŋ kôm têŋ am.”
20 Goc ŋgac dau kölhö gi, ma kêgihi
gameŋ naŋ sêsam bu Dekapolis,* ma gic
miŋ yom pi gêŋ atu naŋ Yisu kôm têŋ iŋ.
Ma lau hoŋ sêhêdaê.

Yisu kôm awhê lu ŋayham sa
(Mat 9:18-26; Luk 8:40-56)

21 Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêpi waŋ ma
sêmbu sêpi bugictoŋ ŋadaŋga si. Ma têŋ
ndoc iŋ sip baö gi, naŋ lau toŋ atu sêkac
sa e sêŋgihi iŋ ahuc.
22 Ma ŋgac daŋ ŋaê Jairas, naŋ yob lau
Israel-ŋga si lôm wê-ŋga yêc gameŋ dinaŋ,
naŋ meŋ hôc asê. Iŋ gêlic Yisu goc hu dau
sip nom yêc iŋ gahi-ŋga.
23 Ma iŋ teŋ iŋ ŋaŋga bocdec bu, “Aneŋ
bawhê sauŋ gêmbac atu kêpiŋ bu oc mbac
ndu. Aö tac whiŋ bu am mweŋ, kêŋ amam
sac iŋ tu bu iŋ mbac ndu dom, ma ŋayham
sa tiyham.”
24 Goc Yisu whiŋ iŋ gi.

Yisu kêsêlêŋ mbo, ma lau daêsam
sêŋkuc iŋ ma sêŋgihi iŋ ahuc.
25 Lau toŋ dinaŋ si daŋ iŋ awhê naŋ gêm
dac ŋapaŋ tôm yala 12.
26 Iŋ kêsalê dokta daêsam bu sênem iŋ
sa, ma gêmlhi ŋac e iŋ ndê mone hoŋ
pacndê. Magoc ŋac sêtôm dom bu sênem
iŋ sa. Iŋ hôc ŋandê atu tu ŋac-ŋga, ma
gêmbac dau hôc gêlêc su.
27-28 Awhê dau ŋgô Yisu ŋawaê su, dec
gauc gêm têŋ dau bu, “Aö bu wamasec
iŋ ndê ŋakwê, dec oc kôm aö ŋayham
sa.” Tu dinaŋ-ŋga iŋ kêsêlêŋ yêc lau toŋ
atu ŋalôm kêkuc iŋ, ma kêmasec iŋ ndê
ŋakwê.
29 Ma ŋagahô eŋ iŋ ndê dac sa tiyham
dom, ma iŋ kêsahê bu iŋ ndê gêmbac
pacndê su.
30 Yisu kêyalê bu ŋaclai sa yêc iŋ, goc
ŋagahô iŋ kac dau kwi yêc lau toŋ atu
ŋalôm ma ndac, “Asa kêmasec aö neŋ
ŋakwê?”
31 Magoc iŋ ndê ŋgacsêŋomi sêô yom
ma sêsôm, “Lic lau daêsam dindec s êkôm
am si. Bocke dec am ndac bu ŋac si asa
kêmasec am?”
32 Magoc Yisu taso lau hoŋ, ma kêsalê
ŋamalac naŋ kôm gêŋ dau.
33 Awhê dau kêyalê bu iŋ ŋayham sa su,
dec têŋ Yisu gi ma pôŋ haduc yêc iŋ aŋgô-
ŋga. Iŋ töc dau ti kêtitec mbo, ma hoc
yom asê pi gêŋ naŋ iŋ kôm.
34 Goc Yisu sôm teŋ iŋ, “O aneŋ bawhê,
am nem kêŋ whiŋ aö dec kôm am ŋayham
sa. Am ndi ti atac malô, kwahic dec am
nem ŋawapac pacndê su.”
35 Yisu sôm yom dinaŋ mbo, ma lau ŋatô
sêmeŋ akêŋ Jairas ndê andu, ma sêsôm têŋ
iŋ, “Am atômwê mbac ndu su. Tu sake-
ŋga am bu kêŋ ŋawapac têŋ Kêdôhôŋ-
waga? Sôm têŋ iŋ bu meŋ dom.”
36 Tigeŋ Yisu hêgo dau tu ŋac si yom-ŋga
dom, ma sôm têŋ Jairas, “Töc daôm dom,
kêŋ whiŋ.”
37 Goc Yisu kalhac lau hoŋ ahuc, ma
kôc Pita, ma Jems lu ndê asidôwa Jon, ma
sêwhiŋ Jairas si.
38 Sêŋsêlêŋ si e sêhôc asê Jairas ndê
andu, ma Yisu gêlic lau sêkôm ŋanta atu,
ŋac sêhu daŋgibo asê ma sêtaŋ.
39 Goc iŋ sôc gi ma ndac ŋac, “Mac akôm
ŋanta ti daŋgibo atu dindec tu sake-ŋga?
Bawhê dau mbac ndu dom, iŋ yêc bêc naŋ
yêc.”
40 Magoc ŋac sêmbwac iŋ. Yisu kêŋ ŋac
sêsa awê si, ma kôc bawhê ŋadamba lu
dinda ti ŋgacsêŋomi tö dinaŋ sêwhiŋ iŋ
si, ma sêsôc ŋalôm naŋ bawhê yêc.
41 Iŋ kêm bawhê dau sip amba ma sôm
têŋ iŋ, “Talita, k umi.” (Yom Hibru dau
danem kwi bu, ‘Bawhê sauŋ, am tisa.’)
42 Ma ŋagahô eŋ bawhê dau, naŋ ndê
yala ti 12, naŋ tisa ma kêsêlêŋ. Ma lau hoŋ
naŋ sêlic gêŋ dau, naŋ sêhêdaê ŋandô.
43 Magoc Yisu kêŋ yao ŋaŋga bu sêsôm
gêŋ dau asê têŋ lau ŋatô dom. Ma iŋ sôm
bu sêkêŋ gêŋ daneŋ-ŋga têŋ bawhê dau
neŋ.

6

Yisu ndê lau sêkôc iŋ sa dom
(Mat 13:54-58; Luk 4:16-30)

1 Yisu mbu têŋ iŋ ndê malac-hu gi, ma iŋ
ndê ŋgacsêŋomi sêŋkuc iŋ.
2 Têŋ bêc Sabat-ŋga daŋ iŋ sôc lôm
wê-ŋga gi, ma gic hu kêdôhôŋ lau. Ma
lau daêsam naŋ sêŋgô iŋ ndê yom, naŋ
sêhêdaê ma sêsôm têŋ dandi, “Aluê! Iŋ
ŋgac dec tap gêŋ hoŋ dindec sa yêc nde?
Asa kêŋ gauc atu-tu dinaŋ têŋ iŋ, ma
ŋaclai tu kôm gêŋ dalô-ŋga?
3 Iŋ yac neŋ ŋgac naŋ muŋ-ŋga kôm
gweleŋ kapenta-ŋga. Iŋ Maria ndê
atuŋgac, ma Jems, Josep, Judas ma Saimon
dôwa! Ma iŋ ndê lhuwêi sêmbo sêwhiŋ
yac.” Ma ŋac atac lu-lu tu iŋ-ŋga.
4 Goc Yisu sôm têŋ ŋac, “Lau hoŋ sêtoc
propet daŋ sa, tigeŋ yêc iŋ ndê malachu,
iŋ ndê asidôwai ma iŋ dau ndê lau sêtoc
iŋ sa dom.”
5 Ma yêc gameŋ dinaŋ iŋ gitôm dom bu
kôm gêŋ dalô daêsam. Iŋ kêŋ amba sac lau
gêmbac tigeŋ-tigeŋ, ma kôm ŋac ŋayham
sa.
6 Ma iŋ hêdaê bu ŋac sêkêŋ whiŋ iŋ dom.

* **5:20** Dekapolis - ŋaê dinaŋ danem kwi bu ‘malac amaŋlu.’ Malac amaŋlu dinaŋ sêyêc Bugictoŋ Galili-ŋga ŋagameŋ têŋ ac pi-ŋga.

Tiŋambu iŋ kêsêlêŋ golom-golom malac, ma kêdôhôŋ lau.

Yisu kêkiŋ ŋgacsêŋomi 12 sêsa si
(Mat 10:7-11; Luk 9:1-5)

7 Yisu mbwêc ndê ŋgacsêŋomi 12 sêtêŋ
iŋ sêmeŋ, ma iŋ kêkiŋ ŋac lu-lu sêsa sêtêŋ
malac ŋatô si, bu sênem mêtê lau. Ma iŋ
kêŋ ŋaclai têŋ ŋac bu sêsoc ŋalau sac su
yêc lau.
8-9 Iŋ kêkiŋ ŋac ti sôm yom têŋ ŋac
bocdec bu, "Aŋsêlêŋ andi, magoc akôc
wapa daêsam dom. Asôc nem atapa ma
akôc nem tôc, dec tôm. Ampwic hacgêlê
dom, ma akôc gêŋ daneŋ-ŋga me awa me
ŋakwê aô daôm-ŋga dom.
10 Têŋ ndoc mac asôc malac daŋ andi,
ma lau sêkôc mac sa asôc ŋac si andu, naŋ
ambo whiŋ ŋac e mac ahu malac dau siŋ.
11 Ma lau malac daŋ-ŋga bu sêkôc mac
ti nem yom sa dom, goc atoŋ kop su yêc
gahim têŋ ndoc mac ahu ŋac siŋ, bu atôc
ŋac si giso asê."
12 Goc ŋac sêlhö si ma sem mêtê bu lau
sênem si ŋalôm kwi ma sêhu mêtê sac siŋ.
13 Sêsoc ŋalau sac daêsam su yêc lau,
ma sêmbac olib ŋakwi pi lau gêmbac
daêsam ma sêkôm ŋac ŋayham sa.

Herod gauc gêm yom daêsam pi Yisu
(Mat 14:1-2; Luk 9:7-9)

14 Lau sic miŋ pi Yisu ŋapaŋ e iŋ ndê waê
tiapa, ma Kiŋ Herod ŋgô ŋawaê pi iŋ whiŋ.
Lau ŋatô sêsôm bu, "Yisu iŋ Jon, Ŋgac
Kêku Lau-ŋga, naŋ tisa akêŋ lau batê-ŋga,
ma bocdinaŋ iŋ kôc ŋaclai bu kôm gêŋ
dalô."
15 Ma ŋatô sêsôm, "Mba! Iŋ ŋgac dec iŋ
propet Elaija naŋ tisa akêŋ lau batê-ŋga."
Ma ŋatô sêsôm, "Mba! Iŋ propet daŋ tôm
propet akwa-kwa."
16 Magoc têŋ têm Herod ŋgô yom dinaŋ
pi Yisu, naŋ iŋ sôm, "Ŋgac dê mboe Jon,
ŋgac naŋ aö gatim iŋ kachu kic, naŋ tisa
akêŋ lau batê-ŋga."

Herod gic Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga ndu ŋamiŋ
(Mat 14:3-12)

17-18 Muŋ-ŋga, Herod kôc iŋ asi Pilip ndê
awhê Herodias ma gêm ti ndê awhê. Dec
Jon hoc Herod ndê giso asê ma sôm têŋ
iŋ, "Am gêm nem asim ndê awhê, dec
kôm gêŋ so sambuc." Tu dinaŋ-ŋga Herod
kêkiŋ ndê lau siŋ-ŋga bu sêkôc Jon dôŋ,
ma sêkêŋ iŋ ndöc gapocwalô.
19 Tu Jon ndê yom-ŋga, Herodias êlêmê
tac ŋandê têŋ iŋ ma tac whiŋ bu sêndic iŋ
ndu. Magoc iŋ gitôm dom,
20 bu Herod kêyalê bu Jon iŋ ŋgac gitêŋ
ti dabuŋ, dec töc Jon ma yob iŋ ŋapep.
Herod tac whiŋ bu ŋgô Jon ndê yom,
magoc Jon ndê yom kôm iŋ gauc gêm yom
daêsam.
21 Tiŋambu Herodias tap lêŋ daŋ sa bu
lau sêndic Jon ndu. Têŋ Herod ndê bêc
dinda kôc iŋ-ŋga, naŋ Herod ndê mwasiŋ
daŋ ma kêgalêm iŋ ndê lau atu-tu, ti lau
bata siŋ-ŋga, ma lau bata Galili-ŋga.
22 Ŋac sêndöc mwasiŋ dau ŋalôm ma
Herodias atuwê sôc meŋ ma tê wê. Gêŋ
dau kôm Kiŋ Herod ti ndê ŋacleŋ hoŋ atac
ŋayham kêlêc. Goc iŋ sôm têŋ bawhê dau,
"Am ndac gêŋ bocke naŋ am atac whiŋ, ma
wakêŋ têŋ am."
23 Ma iŋ kêmatiŋ yom têŋ iŋ bocdec bu,
"Gêŋ naŋ am bu ndac, naŋ aö wakêŋ têŋ
am, tôm aö wawhê neŋ wapa hoŋ kôc ndi
toŋ lu ma wakêŋ toŋ daŋ têŋ am."
24 Goc bawhê dau sa gi ma ndac dinda,
"Aö wandac gêŋ sake?" Ma dinda ô yom
ma sôm, "Am ndac Jon, Ŋgac Kêku Lau-
ŋga ndê ŋagôlôŋ."
25 Goc bawhê dau kac dau kwi ma kêti
mbu têŋ Kiŋ Herod gi, ma sôm têŋ iŋ bu,
"Aö tac whiŋ bu kwahic dec, am tim Jon,
Ŋgac Kêku Lau-ŋga ndê kachu kic, goc kêŋ
iŋ ndê ŋagôlôŋ sip pele daŋ ma kêŋ têŋ aö,
bu walic pi tanôŋ bu iŋ mbac ndu ŋandô."
26 Yom dau kôm Kiŋ Herod ŋalôm
ŋawapac atu, tigeŋ tu iŋ kêmatiŋ yom yêc
ŋacleŋ hoŋ aŋgô-ŋga, dec kôm tôm bawhê
dau ndac.
27 Ma ŋagahô iŋ kêkiŋ ŋgac daŋ bu ndic
Jon ndu ma kôc iŋ ŋagôlôŋ mbu meŋ.
Ŋgac dau sôc gapocwalô gi, tim Jon ndê
kachu kic,
28 ma kêŋ ŋagôlôŋ sip pele daŋ. Goc kôc
sa gi kêŋ têŋ bawhê, ma bawhê kêŋ têŋ
dinda gêlic.
29 Têŋ têm Jon ndê sêŋomi sêŋgô gêŋ
dau ŋawaê, naŋ sêmeŋ ma sêkôc iŋ ndê
ŋamlaŋ sa, ma si sêŋsuhuŋ.

Yisu ndê ŋgacsêŋomi sêmbu sêmeŋ

30 Ŋgacsêŋomi naŋ Yisu kêkiŋ ŋac sêsa
si, naŋ sêmbu sêtêŋ iŋ sêmeŋ, ma sic
miŋ pi gêŋ hoŋ naŋ sêkôm, ma yom naŋ
sêndôhôŋ têŋ lau.
31 Têŋ têm dinaŋ lau daêsam sêwê sêtêŋ
Yisu sêmeŋ ŋapaŋ, dec ŋasawa mba bu iŋ
ti ndê lau sêneŋ gêŋ. Tu dinaŋ-ŋga dec iŋ
sôm têŋ ŋac, "Mac tamwasêm awhiŋ aö,
ma yac dasa gameŋ sawa daŋ dandi, ma
taŋwhaŋ dauŋ."

Yisu gôlôm lau 5,000
(Mat 14:13-21; Luk 9:10-17; Jon 6:1-15)

32 Bocdinaŋ ŋac sêpi waŋ daŋ bu sêlhö
sêtêŋ gameŋ sawa daŋ sêndi.
33 Magoc lau daêsam sêlic ŋac sêpi waŋ
ma sêŋyalê bu Yisu ti ndê lau. Bocdinaŋ
lau akêŋ malac hoŋ yêc gameŋ dinaŋ
sêŋkuc ŋac, sênti sêmbo baö ma sêhôc
gêlêc ŋac.

34 Têŋ têm Yisu ti ndê ŋgac-sêŋomi sêsôc
baö si, iŋ gêlic lau daêsam dinaŋ ma
tawalô ŋac, bu ŋac sêtôm domba naŋ si
ŋgac yob ŋac-ŋga mba. Dec iŋ gic hu
kêdôhôŋ yom daêsam têŋ ŋac.
35 Sêmbo e telha sa, goc Yisu ndê
ŋgacsêŋomi sêtêŋ iŋ si ma sêsôm,
“Gameŋ dindec gameŋ sawa, ma ac
pacndê.
36 Kêŋ lau dau sêlhö sêtêŋ malac ti
gameŋ ŋamakê-ŋga sêndi, bu sênemlhi
gêŋ sêneŋ-ŋga.”
37 Magoc Yisu sôm, “Mba! Mac daôm
akêŋ gêŋ têŋ ŋac sêneŋ.” Ma ŋac sêô yom
ma sêsôm, “Lau dindec ŋac lau daêsam
andô! Yac bu anemlhi bolom ŋa mone atu
gitôm †denarii 200, dec oc tôm bu ŋac hoŋ
sêneŋ ŋagec-ŋagec. Yac akôm bocdinaŋ,
a?”
38 M a iŋ ndac, “Mac nem bolom hiŋga
ndöc? Andi alic.” Ma ŋac si sêlic goc
sêmbu sêmeŋ ma sêsôm, “Yac mba bolom
limdaŋ, ma i lu sêndöc.”
39 Goc Yisu sôm têŋ ŋac bu sêkêŋ lau hoŋ
sêndöc sic titoŋ-titoŋ sêndöc kwaŋ.
40 Ma lau hoŋ sêndöc sic titoŋ-titoŋ, toŋ
ŋatô gitôm lau 100, ma ŋatô gitôm 50.
41 Goc Yisu kôc bolom limdaŋ ma i lu
sa, tatac undambê ma gêm mbec, goc pô
bolom kôc-kôc, ma kêŋ têŋ ŋgacsêŋomi
bu sêndic sam têŋ lau. Goc iŋ kôm
bocdinaŋ pi i lu.
42 Lau hoŋ seŋ gêŋ e hôc ŋac dôŋ.
43 Ma tiŋambu ŋgacsêŋomi sic bolom ti
i ŋadêlê sa sip gatop 12 e meŋhu.
44 Yisu gôlôm lau toŋ atu dinaŋ, ma
lauŋgac naŋ sêmbo toŋ dau ŋalôm ma seŋ
gêŋ, naŋ si namba gitôm 5,000.

Yisu kêsêlêŋ mbo bu ŋahô
(Mat 14:22-33; Jon 6:16-21)

45 Têŋ têm dinaŋ Yisu kêŋ ndê ŋ
gacsêŋomi sêpi waŋ daŋ si, ma kêkiŋ ŋac
sêmuŋ iŋ sêpi bugictoŋ ŋadaŋga, bu sêtêŋ
malac Betsaida sêndi. Ma iŋ dau mbo baö
bu kêŋ lau toŋ atu dinaŋ sêlhö si.
46 Iŋ hu ŋac siŋ su, goc pi lôc daŋ gi bu
teŋ mbec.
47 Ŋasec sa su, ma waŋ dau sa bugictoŋ
ŋalhu, ma Yisu tawasê mbo baö.
48 Iŋ gêlic ndê ŋgac-sêŋomi sêhêc waŋ
ŋaŋga, bu mbu atu kêsêlêŋ ma puc ŋac
dôŋ. Têŋ ôbwêc lôm iŋ kêsêlêŋ mbo bu
ŋahô, ma sa têŋ ŋac gi. Iŋ bu hôc gêlêc
ŋac,
49 magoc têŋ ndoc sêlic iŋ kêsêlêŋ mbo
bu ŋahô, ŋac gauc gêm bu sêlic ŋalau daŋ.
Ŋac sêmbwêc atu,
50 bu ŋac hoŋ sêlic iŋ ma sêtöc dau.
Magoc ŋagahô iŋ sôm yom têŋ ŋac bu,
“Ŋalôm pêŋ dôŋ ma atöc daôm dom, bu
aö dauŋ dindec!”
51 Goc iŋ kêsêlêŋ têŋ ŋac ma pi waŋ gi.
Ma mbu timalô ma binôŋ sip. Ŋac sêhêdaê
ŋandô,
52 ŋahu bu ŋac sêlic gêŋ naŋ iŋ kôm pi
bolom ti i, magoc ŋac si gauc sa dom pi iŋ
ndê ŋaclai. Ŋac si ŋalôm ŋadandi.

Yisu gêm lau gêmbac sa yêc malac Genesaret
(Mat 14:34-36; Jon 6:22-25)

53 Ŋac sêhôc asê malac Genesaret yêc
bugictoŋ ŋadaŋga, ma sêsô waŋ dôŋ.
54 Ŋac sêsip baö si ma ŋagahô lau
sêŋyalê bu Yisu.
55 Goc sênti sêtêŋ malac hoŋ yêc gameŋ
dinaŋ, ma sêkêŋ Yisu ŋawaê. Ma tiŋambu
lau sêmbalaŋ si lau gêmbac sêtêŋ malac
bocke naŋ sêŋgô bu Yisu mbo.
56 Ma malac atu ti sauŋ, me gameŋ
ŋamakê-ŋga bocke naŋ Yisu mbo, naŋ lau
sêtoc si lau gêmbac sêyêc maket ŋamala,
ma sêteŋ Yisu bu ŋac sêmasec iŋ me bu
sêmasec iŋ ndê ŋakwê ŋambwa. Ma lau
hoŋ naŋ sêmasec iŋ, naŋ ŋamlic ŋayham
sa.

7

Gêŋ naŋ kôm ŋamalac ŋadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga
(Mat 15:1-20)

1 Lau Palêsai ti kêdôhôŋwaga yomsu-
ŋga ŋatô akêŋ Jerusalem sêtêŋ Yisu si.
2 Ma ŋac sêlic bu iŋ ndê ŋgacsêŋomi
ŋatô sêŋgwasiŋ amba dom ma seŋ gêŋ.
Bocdinaŋ ŋac gauc gêm bu ŋgac-sêŋomi
si amba ŋadômbwi.
3 Ŋac gauc gêm yom dinaŋ, ŋahu bu lau
Palêsai ti lau Israel-ŋga daêsam sêŋkuc
mêtê naŋ lau andô sic dulu têŋ ŋac, bu
sêŋgwasiŋ amba muŋ su, goc sêneŋ gêŋ.
4 Ma têŋ ndoc sêmbu akêŋ maket
sêmeŋ,* naŋ sêŋgwasiŋ amba muŋ, goc
sêneŋ gêŋ. Ma ŋac sêŋgwasiŋ laclhu ti
akôp ma suc, ma sêŋkuc mêtê kaiŋ dinaŋ
daêsam, naŋ lau andô Israel-ŋga sic dulu
têŋ ŋac.
5 Bocdinaŋ lau Palêsai ti kêdôhôŋ-waga
yomsu-ŋga dinaŋ sêndac Yisu, “Tu sake-
ŋga am nem ŋgac-sêŋomi sêŋkuc ŋagôliŋ
naŋ lau andô sic dulu têŋ yac, naŋ dom, ma
seŋ gêŋ ti amba ŋadômbwi?”
6 Ma Yisu ô yom ma sôm, “Propet Aisaya
hoc yom asê muŋ su, naŋ hêganôŋ mac lau

* **7:4** Têŋ ndoc lau Palêsai ma lau †Skraib sêmbo maket, naŋ semlhi gêŋ yêc lau Israel ŋatô naŋ sêhêgo dau tu Moses ndê yomsu-ŋga dom, ma †lau gameŋ apa-ŋga naŋ sêmbo maket ŋamala. Ŋac gauc gêm bu lau dau oc sêkôm ŋac ŋadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga, ma bocdinaŋ sêŋgwasiŋ amba têŋ ndoc sêmbu akêŋ maket sêmeŋ.

atim yom lau-ŋga solop. Yom dau sêto yêc
bocdec bu:
Lau dindec sêtoc aö sa ŋa whasuŋ
ŋambwa, tigeŋ ŋac si ŋalôm yêc daŋ
dau-ŋga.
7 Ŋac sem akiŋ aö ŋandô dom, ma yom
naŋ sêndôhôŋ têŋ lau, naŋ ŋamalac si
yomsu ŋambwa." *[Ais 29:13]*
8 Goc Yisu gic têku yom ma sôm, "Mac
ahu Anötö ndê yomsu siŋ, ma asap
ŋamalac ŋambwa si ŋagôliŋ dôŋ.
9 Mac alic ŋayham bu asap mac daôm
nem ŋagôliŋ dôŋ, magoc atec Anötö ndê
yomsu, a?
10 Bu Moses to Anötö ndê yomsu bocdec
bu, *'Toc damam lu dinam sa.'* Ma iŋ to
yom daŋ whiŋ bocdec bu, *'Ŋgac daŋ bu
sôm yom sac pi iŋ damba lu dinda, naŋ lau
sêndic iŋ ndu maŋ.'*
11 Tigeŋ mac andôhôŋ lau bu sêŋgilì
yomsu dinaŋ. Ŋamalac daŋ ndê awa me
gêŋ bu yêc bu nem damba lu dinda sa,
magoc iŋ bu ndic yao gêŋ dau ma sôm têŋ
iŋlu, 'Gêŋ naŋ bu nem amlu sa, naŋ gasam
bu Koban.' (Yom Koban dinaŋ ŋahu bu iŋ
kêyaliŋ gêŋ dau sa bu kêŋ ti da têŋ Anötö.)
12 Tu dinaŋ-ŋga iŋ gêm iŋ damba lu
dinda sa dom, ma mac alic ŋayham.
13 Ŋalêŋ dinaŋ mac aseŋ Anötö ndê yom
popoc ma aŋkuc lau andô si ŋagôliŋ naŋ
apami sic dulu têŋ mac. Mac akôm mêtê
daêsam gitôm dinaŋ."
14 Goc Yisu ta lau hoŋ sêtêŋ iŋ sêmeŋ
tiyham, ma sôm, "Mac lau hoŋ, aŋgô ma
aŋyalê.
15-16 Gêŋ hoŋ naŋ yêc awê ma sip
ŋamalac ŋatac ŋalôm, naŋ ŋadaŋ kôm iŋ
ŋadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga dom.
Magoc mêtê ti gauc sac naŋ meŋ akêŋ
ŋamalac ŋalôm, naŋ kôm iŋ ŋadômbwi sa
yêc Anötö aŋgô-ŋga."
17 Tiŋambu Yisu hu lau dinaŋ siŋ ma iŋ
ti ndê ŋgacsêŋomi sêsôc andu daŋ si. Goc
sêndac iŋ pi yom gôliŋ dinaŋ ŋahu.
18 Ma iŋ ndac ŋac, "Bocke dec mac atôm
lau ŋatô naŋ si gauc sa dom? Alic bu gêŋ n
aŋ yêc awê, ma sip ŋamalac ŋatac ŋalôm,
naŋ oc kôm iŋ ŋadômbwi sa dom.
19 Ŋahu bu gêŋ dinaŋ sip iŋ ŋalôm ti
gauc dom, magoc sip iŋ ŋatac ŋalôm goc
tiŋambu sa meŋ tiyham." (Yisu ndê yom
dinaŋ tôc asê bu Anötö gic yao gêŋ daneŋ-
ŋga daŋ bu gêŋ ŋadômbwi dom.)
20 Ma iŋ gic têku yom ma sôm, "Gêŋ
sac bocke naŋ sa yêc ŋamalac si ŋalôm
me whasuŋ, naŋ kôm iŋ ŋadômbwi sa yêc
Anötö aŋgô-ŋga.
21-22 Mêtê sac daêsam ŋahu yêc ŋamalac
si ŋalôm. Gauc sac, mêtê sênem kaŋ
gêŋ-ŋga, sêndic ŋamalac ndu-ŋga, mêtê
mockaiŋ-ŋga naŋ lau naŋ sem dau sa su,
ma lau naŋ sem dau sa su dom naŋ sêkôm,
lêŋ atac whiŋ awa ti wapa-ŋga, mêtê sêlic
lau sac-ŋga ti sêŋsau lau-ŋga, mêtê sêneŋ
gêŋ ŋawahô-ŋga, mêtê ŋalôm ŋagalac-
ŋga ti mêtê lêmuŋ-ŋga, ma sêsôm yom
sac-sac-ŋga, mêtê sêtoc dau sa-ŋga, ma
lêŋ gauc mbasi-ŋga.
23 Mêtê sac kaiŋ dinaŋ hoŋ ŋahu yêc
ŋamalac si ŋalôm, ma kôm ŋac ŋadômbwi
sa yêc Anötö aŋgô-ŋga."

Awhê Kanan-ŋga daŋ kêŋ whiŋ ŋaŋga
(Mat 15:21-28)

24 Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêhu gameŋ
dinaŋ siŋ, ma sêtêŋ gameŋ naŋ yêc kêpiŋ
malac Taya ma sêsôc andu daŋ si. Iŋ tec bu
lau daŋ sêŋyalê gameŋ naŋ iŋ mbo, magoc
iŋ gitôm dom bu siŋ dau.
25-26 Awhê daŋ mbo gameŋ dinaŋ, naŋ
ŋalau sac daŋ mbo iŋ atuwê ŋalôm. Iŋ
awhê Grik-ŋga naŋ dinda kôc iŋ yêc
gameŋ Sairo-Pionisia-ŋga. Têŋ ndoc awhê
dau ŋgô ŋawaê pi Yisu, naŋ têŋ iŋ gi, ma
hu dau sip nom yêc iŋ gahi-ŋga. Ma iŋ teŋ
Yisu ŋaŋga bu iŋ soc ŋalau sac dau su yêc
iŋ atuwê.
27 Ma Yisu sôm têŋ iŋ, "Gêŋ ŋamata-
ŋga dakêŋ gêŋ daneŋ-ŋga têŋ balêkoc bu
sêneŋ e hôc ŋac dôŋ. Solop dom bu dakôc
balêkoc si gêŋ daneŋ-ŋga, ma tambaliŋ
têŋ giam sêneŋ."
28 Magoc awhê dau ô yom ma sôm,
"Yomandô Pômdau, magoc giam naŋ
sêndöc tebo ŋapu, naŋ seŋ gêŋ ŋapopoc
naŋ balêkoc sêŋyaiŋ sip nom."
29 Goc Yisu sôm, "Tu am nem yom dinaŋ-
ŋga dec aö wanem am sa. Am mbu ndi ma
am oc lic bu ŋalau sac dau hu am atômwê
siŋ su."
30 Goc awhê dau mbu têŋ ndê andu gi,
ma tap sa bu ŋalau sac dau hu iŋ atuwê
siŋ ma bawhê dau yêc bêc yêc ndê mbô.

Ŋgac awha mba ma daŋgasuŋ bic

31 Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêhu malac
Taya ŋagameŋ siŋ. Ŋac sêŋsêlêŋ sêmbo
seŋ têŋ malac Saidon goc sêtêŋ bugictoŋ
Galili-ŋga, ma sêpi bugictoŋ ŋadaŋga ma
sêtêŋ gameŋ Dekapolis-ŋga si.
32 Yêc gameŋ dinaŋ lau ŋatô sêkôc ŋgac
daŋ daŋgasuŋ bic ma awha mba ma sêtêŋ
Yisu si, ma sêteŋ iŋ bu kêŋ amba sac iŋ.
33 Lau daêsam sêlhac dindê, goc Yisu
kôc ŋgac dau ma iŋlu sêsa ŋasawa sauŋ
si sêlhac dau-ŋga. Ma iŋ kêŋ amba-atu
sôc ŋgac dau daŋgasuŋ, ma iŋ hu gasôp
pi amba-atu ma kêŋ pi ŋgac dau êmbala.
34 Goc iŋ tatac undambê, sê awha atu,
ma sôm têŋ iŋ bu, "Epata." (Yom dau
danem kwi bu 'Po asê.')
35 Ma ŋagahô iŋ daŋgasuŋ po asê,
êmbala tigoloŋ, ma iŋ sôm yom yêc awê.
36 Yisu gic yao lau bu sêndic miŋ pi gêŋ
dinaŋ têŋ lau ŋatô dom, magoc sêsôc iŋ

ndê yom ŋapu dom. Iŋ gic yao ŋac tidim daêsam, magoc ŋac sic miŋ pi iŋ hôc gêlêc su.
37 Ma lau hoŋ naŋ sêŋgô, naŋ sêhêdaê ŋandô ma sêsôm, “Iŋ kôm gêŋ hoŋ ŋapep eŋ, ma gitôm bu kôm lau daŋgasuŋ bic sêŋgô yom, ma lau awha mba sêsôm yom asê.”

8

Yisu gôlôm lau 4,000
(Mat 15:29-39)

1 Têŋ têm dinaŋ lau daêsam sêkac sa tiyham e lau toŋ atu sêmbo sêwhiŋ Yisu. Iŋ gêlic bu ŋac si gêŋ sêneŋ-ŋga mba, goc ta ndê ŋgacsêŋomi sêtêŋ iŋ sêmeŋ, ma sôm têŋ ŋac bu,
2 “Aö taŋwalô lau dindec, bu sêmbo sêwhiŋ aö gitôm bêc tö su, ma ŋac si gêŋ sêneŋ-ŋga pacndê.
3 Ma aö bu wakêŋ ŋac sêlhö ti gêŋ yô ŋac, dec ŋac oc tagôlô yêc seŋ. Ŋac si lau ŋatô sêmeŋ akêŋ gameŋ baliŋ.”
4 Magoc iŋ ndê ŋgacsêŋomi sêô iŋ ndê yom ma sêsôm, “Yac dambo gameŋ sawa, ma oc dakôc gêŋ daneŋ-ŋga y êc nde, naŋ tôm bu lau hoŋ dindec sêneŋ?”
5 Ma Yisu ndac ŋac, “Mac nem bolom hiŋga ndöc?” Ma ŋac sêsôm, “Yac mba bolom 7 sêndöc.”
6 Goc Yisu sôm têŋ lau bu sêndöc sic sêndöc nom. Ma iŋ kôc bolom 7 dinaŋ ma gêm daŋge, pô kôc-kôc, ma kêŋ têŋ ndê ŋgac-sêŋomi bu sêndic sam têŋ lau, dec sic sam.
7 Ma ŋac si i mwambwa ŋatô sêndöc, naŋ Yisu gêm mbec whiŋ, ma sôm bu sêndic sam têŋ lau.
8 Ma lau hoŋ seŋ e hôc ŋac dôŋ, goc ŋgacsêŋomi sic ŋadêlê sa sip gatop 7 e meŋhu.
9 Lauŋgac naŋ seŋ gêŋ dau, naŋ si namba gitôm 4,000. Tiŋambu Yisu kêŋ ŋac sêlhö si,
10 ma iŋ ti ndê ŋgac-sêŋomi sêpi waŋ daŋ ma sêtêŋ gameŋ naŋ sêsam bu Dalmanuta, naŋ si.

Lau Palêsai sêndac Yisu bu kôm gêŋ dalô
(Mat 16:1-4)

11 Lau Palêsai ŋatô sêtêŋ Yisu si, ma sic hu sêŋsu iŋ. Ŋac bu sêŋsahê iŋ, dec sêndac iŋ bu kôm gêŋ dalô daŋ bu tôc asê bu iŋ kôc ŋaclai yêc Anötö ndê.
12 Magoc Yisu h ulai ma sôm têŋ ŋac, “Tu sake-ŋga mac lau têm dindec-ŋga aŋsalê gêŋ dalô? Yomandô wasôm t êŋ mac bu aö wakôm gêŋ dalô tôm mac andac, naŋ daŋ dom.”
13 Goc iŋ hu ŋac siŋ ma pi waŋ tiyham whiŋ ndê ŋgac-sêŋomi ma sêlhö bu sêmbu sêpi bugictoŋ ŋadaŋga sêndi.

Yisu puc lau Palêsai ti Herod si giso asê
(Mat 16:5-12)

14 Têŋ ndoc ŋgacsêŋomi sêpi waŋ dau si, naŋ sêŋlhiŋ dau siŋ bu sêkôc bolom ŋatô, ma ŋac si bolom tigeŋ yêc waŋ dau ŋalôm.
15 Ma Yisu sôm yom ti ŋaŋga têŋ ŋac bu, “Ayob daôm ŋapep pi lau Palêsai si yist ma Herod ndê yist.”
16 Ma ŋac sem yomgalôm sêwhiŋ dandi ma sêsôm, “Iŋ sôm yom dinaŋ ŋahu bu yac neŋ bolom mbasi.”
17 Yisu kêyalê yom naŋ ŋac sêsôm, dec sôm têŋ ŋac, “Tu sake-ŋga mac am yomgalôm ma gauc gêm bu yom naŋ aö gasôm pi yist, naŋ ŋahu bu mac nem bolom mba? Bocke mac nem gauc sa pi gêŋ hoŋ naŋ aö gakôm, naŋ dom? Mac nem ŋalôm ŋadandi sa, a?
18 Tanôm yêc, magoc mac alic gêŋ daŋ ŋapep dom. Daŋamsuŋ yêc, magoc mac aŋgô yom dom. Gauc nem gêŋ naŋ aö gakôm su.
19 Têŋ têm naŋ aö gac sam bolom amaŋdaŋ têŋ lau 5,000, naŋ mac ahoŋ ŋadêlê sa sip gatop hiŋga?” Ma sêsôm, “Gatop 12.”
20 Goc Yisu sôm, “Ma têŋ têm naŋ aö gac sam bolom 7 têŋ lau 4,000, naŋ mac ahoŋ ŋadêlê sa sip gatop hiŋga?” Ma sêsôm “Gatop 7.”
21 Goc iŋ sôm têŋ ŋac, “Ma bocke dec mac nem gauc sa su dom?”

Yisu kôm ŋgac tapec ŋayham sa

22 Ŋac sêlac waŋ si e sêhôc asê malac Betsaida. Ma lau ŋatô sêkôc ŋgac tapec daŋ sêtêŋ Yisu si, ma sêndac Yisu bu kêŋ amba sac iŋ.
23 Goc Yisu kêm iŋ sip amba, ma wê iŋ sa malac ŋamakê gi. Iŋ hê gasôp pi iŋ tandô ma kêŋ amba sac iŋ, ma ndac, “Am gêlic gêŋ daŋ me mba?”
24 Ma ŋgac dau hôc tandô sa ma sôm, “Aêc, aö galic ŋamalac sêŋsêlêŋ sêmbo, magoc galic ŋac ŋadauŋ-dauŋ. Aö galic ŋac sêtôm a.”
25 Goc Yisu kêŋ amba sac iŋ tandô tiyham, ma iŋ tandô po asê ma ŋayham sa. Ma iŋ gêlic gêŋ hoŋ ŋawa ŋayham.
26 Goc Yisu kêŋ iŋ kölhö gi ma sôm, “Am lhö solop têŋ nem andu ndi. Mbu sôc malac dec ndi dom.”

Pita hoc Yisu ŋahu asê
(Mat 16:13-20; Luk 9:18-21)

27 Tiŋambu Yisu ti ndê ŋgac-sêŋomi sêlhö bu sêtêŋ malac ŋatô naŋ yêc kêpiŋ Sisaria-Pilipai sêndi. Sêŋsêlêŋ sêmbo seŋ

ma Yisu ndac ŋac bocdec bu, “Lau sêsôm
bu aö asa?”
28 Ma ŋac sêsôm têŋ iŋ, “Lau ŋatô sêsôm
bu am Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga, ma ŋatô
sêsôm bu am Elaija, ma ŋatô sêsôm bu am
propet akwa-kwa si daŋ.”
29 Dec iŋ ndac ŋac, “Ma mac daôm, mac
asôm bu aö asa?” Ma Pita ô iŋ awha ma
sôm, “Am Mesaya dau.”
30 Goc Yisu gic yao ŋac bu sêsôm iŋ asê
têŋ lau daŋ dom.

Yisu sôm gwanaŋ bu iŋ oc hôc ŋandê
(Mat 16:21-23; Luk 9:22)

31 Têŋ têm dinaŋ Yisu gic hu kêdôhôŋ
ŋac pi gêŋ naŋ oc hôc asê Ŋamalac ndê
Atu. Iŋ oc hôc ŋawapac daêsam, ma lau
bata Israel-ŋga ti †dabuŋsiga atu-tu ma
lau naŋ sêndôhôŋ yomsu oc sêtec iŋ. Lau
oc sêndic iŋ ndu, ma tiŋambu bêc tö niŋga
su iŋ oc tisa tiyham.
32 Iŋ sôm yom dinaŋ yêc awê, dec Pita
kôc iŋ sa ŋasawa sauŋ gi, ma sôm iŋ.
33 Magoc Yisu kac dau kwi, tahê ndê
ŋgacsêŋomi ma sôm Pita bocdec bu,
“Sadaŋ, kôc daôm sa lhö su! Bu am
kêyalê Anötö ndê lêŋ dom, am bu êmkuc
ŋamalac si gauc ŋambwa.”

Lau naŋ sêŋkuc Yisu oc sêhôc ŋawapac
(Mat 16:24-28; Luk 9:23-27)

34 Goc iŋ mbwêc ndê ŋgac-sêŋomi ti
lau daêsam naŋ sêŋkuc iŋ, naŋ sêtêŋ iŋ
sêmeŋ, ma sôm têŋ ŋac, “Asa naŋ tac whiŋ
bu êŋkuc aö, naŋ êŋgwiniŋ dau ma hôc
ndê a gicso dau sa, ma êŋkuc aö.
35 Bu asa naŋ tac whiŋ bu sap gêŋ nom-
ŋga dôŋ ŋapaŋ tu mbo tali-ŋga, naŋ oc
niŋga. Magoc asa naŋ bu hu gêŋ nom-ŋga
siŋ tu êŋkuc aö-ŋga ma tu ŋawaê ŋayham-
ŋga, naŋ oc niŋga dom.
36 Ŋamalac daŋ bu po gêŋ nom-ŋga hoŋ
sa, magoc iŋ dau gatu bu niŋga, dec gêŋ
nom-ŋga hoŋ dinaŋ oc tôm dom bu nem
iŋ sa.
37 Bu gêŋ ŋayham bocke yêc, naŋ gitôm
bu dakêŋ têŋ Anötö ô yac neŋ gatuŋ?
38 “Lau têm dindec-ŋga ŋac lau sac,
ma sêpuc dômbwê Anötö ma sêsa si lêŋ
bambaliŋ tôm lau mockaiŋ-ŋga. Asa naŋ
kwahic dec maya tu aö ti aneŋ yom-ŋga,
naŋ Ŋamalac ndê Atu oc maya tu iŋ-ŋga
têŋ ndoc ŋambu-ŋga naŋ iŋ mbu meŋ
ti Damba Anötö ndê ŋawasi, ma aŋela
dabuŋ sêwhiŋ.”

9

1 Ma iŋ sôm têŋ ŋac, “Yomandô aö
wasôm têŋ mac! Lau ŋatô kwahic dec
sêmbo, naŋ oc gacgeŋ sêmbo tali e sêlic
Anötö ndê gôliŋ meŋ sa tiawê ma ti ŋaclai
atu.”

Pita, Jems ma Jon sêlic Yisu ndê ŋawasi
(Mat 17:1-13; Luk 9:28-36)

2 Bêc 6 giŋga su goc Yisu kôc Pita, Jems
ma Jon sêwhiŋ iŋ, ma ŋac tawasê sêpi
lôc baliŋ daŋ si. Têŋ têm dinaŋ Yisu
ndê ŋamlic kaiŋ daŋ sa, ma sêlic iŋ ndê
ŋawasi.
3 Iŋ ndê ŋakwê sêp sambuc ma ŋawasi
atu, hôc gêlêc gêŋ sêsêp nom-ŋga hoŋ.
4 Ma sêlic Elaija lu Moses sêhoc dau asê,
ma iŋlu sem yomgalôm sêwhiŋ Yisu.
5 Goc Pita sôm têŋ Yisu, “Kêdôhôŋwaga,
ŋayham kêlêc bu yac dambo lec. Yac oc
akwê bac tö tu mac ambo-ŋga, am nem
bac daŋ, Moses nde daŋ, ma Elaija ndê bac
daŋ.”
6 Ŋgacsêŋomi tö dinaŋ sêtöc dau atu,
ma bocdinaŋ Pita gêm gauc yom tu sôm-
ŋga.
7 Têŋ dinaŋ dao daŋ meŋ kêgatöc ŋac
ahuc, ma awha daŋ sa yêc dao ŋalôm, naŋ
sôm, “Aö neŋ atuŋgac dau dindec, naŋ aö
atac whiŋ ndu andô. Aŋgô iŋ ndê yom
maŋ.”
8 Ma ŋagahô ŋac tahê gameŋ dau, ma
sêlic bu Yisu tawasê mbo whiŋ ŋac.

Gêndac pi Elaija
(Mat 17:10-13)

9 Tiŋambu ŋac sêsip akêŋ lôc dau
sêmeŋ, ma Yisu kêŋ yao bu sêsôm yom pi
gêŋ naŋ sêlic yêc lôc, naŋ asê dom e tôm
Ŋamalac ndê Atu tisa akêŋ lau batê-ŋga.
10 Tu dinaŋ-ŋga ŋac sem yom dinaŋ
ahuc yêc ŋac dau, magoc sem yomgalôm
sêwhiŋ dandi ŋapaŋ pi gêŋ dau. Ŋahu bu
Yisu ndê yom pi iŋ tisa akêŋ lau batê-ŋga,
naŋ sêŋyalê ŋahu dom.
11 Ma sêndac Yisu, “Lau Skraib naŋ
sêndôhôŋ yomsu, naŋ sêsôm bu Elaija oc
meŋ hôc asê muŋ, ma tiŋambu Mesaya oc
meŋ. Yom dau ŋahu bocke?”
12-13 Ma Yisu sôm, “Elaija gic waê bu
hôc asê muŋ Mesaya, bu êmasaŋ gêŋ hoŋ
tisolop. Ma aö wasôm têŋ mac, bu Elaija
meŋ hôc asê su. Ma lau sêkôm mêtê sac
têŋ iŋ tôm ŋac atac whiŋ, tôm Anötö ndê
yom naŋ sêto yêc gwanaŋ su. Ma yom naŋ
sêto yêc pi Ŋamalac ndê Atu naŋ sôm bu
iŋ gic waê bu hôc ŋandê atu, ma lau oc
sêpu iŋ ma sêtec iŋ. Mac aŋyalê yom dau
ŋahu, me mba?”

Yisu soc ŋalau sac su yêc balê daŋ
(Mat 17:14-21; Luk 9:37-43)

14 Yisu ma ŋgacsêŋomi tö dinaŋ
sêsip akêŋ lôc dau sêmeŋ ma sêlic bu
kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga ŋatô ma Yisu
ndê ŋgacsêŋomi ŋatô sêsôm dau sêmbo,
ma lau toŋ atu sêŋgihi ŋac ahuc.
15 Têŋ ndoc lau hoŋ dinaŋ sêlic Yisu naŋ
sêhêdaê ŋandô, ma sênti sêtêŋ iŋ si ti sêhê
mwalêc iŋ.

16 Ma Yisu ndac ŋac bu, “Mac asôm
daôm pi yom bocke?”
17 Ma ŋamalac daŋ naŋ mbo lau
toŋ atu ŋalôm, naŋ ô yom ma sôm,
“Kêdôhôŋwaga, aö gakôc aneŋ balê din-
dec gameŋ, bu ŋalau sac daŋ mbo iŋ
ŋalôm ma kôm iŋ awha mba.
18 Têm ŋatô ŋalau sac dau kôc iŋ dôŋ
ma tuc iŋ sip nom gi, kôm iŋ whapwic sa
ma seŋ lhô, ma iŋ amba ti gahi ŋaŋga sa.
Aö gandac am nem ŋgacsêŋomi bu sêsoc
ŋalau dau su, magoc ŋac sêtôm dom.”
19 Yisu ŋgô yom dau ma sôm, “O mac lau,
aö gambo gawhiŋ mac ŋasawa hic baliŋ
su, ma bocke mac atôm dom bu akôm gêŋ
daŋ? Aö wambo wawhiŋ mac ŋapaŋ dom!
Mac nem akêŋ whiŋ mbasi. Akôc balê dau
sa ameŋ.”
20 Dec sêkôc balê dau sêtêŋ Yisu sêmeŋ,
ma têŋ têm ŋalau sac gêlic iŋ, naŋ ŋagahô
iŋ kêmwanaŋ balê dau ti ŋaŋga, goc tuc iŋ
sip nom gi, ma iŋ kêpi ti whapwic sa yêc
nom.
21 G oc Yisu ndac balê dau ŋadamba,
“Ŋalau sac kôm iŋ bocdinaŋ tôm yala
hiŋga?” Ma damba sôm, “Iŋ mbo boc-
dinaŋ têŋ têm iŋ balêkoc sauŋ ŋapaŋ e
kwahic dec.
22 Ma ndoc daêsam ŋalau sac dau tuc
iŋ peŋ sip bu me sip ya, ma kôm bu ndic
iŋ ndu niŋga. Tigeŋ am bu nditôm, dec
tamwalô alu ma nem alu sa.”
23 Goc Yisu sôm têŋ iŋ, “Bocke dec am
sôm têŋ aö, ‘Am bu nditôm?’ Mac bu akêŋ
whiŋ, dec gêŋ hoŋ oc nditôm.”
24 Ma ŋagahô balê ŋadamba ta yom ma
sôm, “Aö gakêŋ whiŋ. Nem aö sa bu
wakêŋ whiŋ ŋaŋga.”
25 Yisu gêlic bu lau daêsam sênti sêmeŋ,
dec hec yom ŋalau sac ma sôm, “Am
ŋalau daŋgasuŋ bic ma awha mba-ŋga, aö
wandic atu am bu hu balê dindec siŋ, ma
sôc iŋ ŋalôm tiyham dom!”
26 Goc ŋalau sac dau mbwêc asê ma
kêmwanaŋ balê dau ŋalêŋ sac, goc sa awê
gi. Ma balê dau yêc gitôm ŋgac batê daŋ,
dec lau daêsam sêsôm, “Iŋ mbac ndu su.”
27 Tigeŋ Yisu kêm iŋ sip amba, keŋ iŋ sa,
ma iŋ tisa kalhac.
28 Tiŋambu Yisu sôc andu daŋ gi, ma iŋ
ndê ŋgacsêŋomi sêndac iŋ gelec, “Bocke
dec yac atôm dom bu asoc ŋalau dinaŋ
su?”
29 Ma iŋ sôm, “Mac bu asoc ŋalau kaiŋ
dinaŋ su, naŋ ateŋ mbec ŋaŋga. Ŋalêŋ
daŋ mba.”

Yisu sôm tiyham bu iŋ oc mbac ndu ma tisa
(Mat 17:22-23; Luk 9:43-45)

30-31 Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêhu gameŋ
dinaŋ siŋ, ma sêŋsêlêŋ sêmbo gameŋ
Galili-ŋga. Yisu bu êndôhôŋ ŋac têŋ têm
dinaŋ, dec tec bu lau sêŋyalê gameŋ naŋ
ŋac sêmbo. Iŋ sôm têŋ ŋac, “Tiŋambu oc
sêkêŋ Ŋamalac ndê Atu sip lau ŋatô amba.
Ŋac oc sêndic iŋ ndu, magoc têŋ bêc tö
niŋga su, iŋ oc tisa tiyham.”
32 Magoc ŋac si gauc sa pi iŋ ndê yom
dom, ma sêtöc dau bu sêndac iŋ pi yom
dau ŋahu.

Asa ti ŋamalac ŋamata-ŋga?
(Mat 18:1-5; Luk 9:46-48)

33 Ŋac sêŋsêlêŋ e sêhôc asê malac Kape-
naom, goc si sêndöc andu daŋ. Ma Yisu
ndac ŋac, “Mac aseŋ daôm pi gêŋ sake yêc
seŋ?”
34 Magoc ŋac sem dôŋ, bu yêc seŋ ŋac
sem yomgalôm sêwhiŋ dandi pi ŋac si asa
iŋ ŋgac ŋamata-ŋga.
35 Yisu ndöc sic ma ta ŋgacsêŋomi 12
sêtêŋ iŋ si, ma sôm têŋ ŋac, “A sa naŋ bu
ti ŋamalac ŋamata-ŋga yêc Anötö aŋgô-
ŋga, naŋ êŋgwiniŋ dau ti ŋgac ŋambu-
ŋga, ma nem akiŋ lau hoŋ.”
36 Goc iŋ kôc balêkoc sauŋ daŋ ma kêŋ
iŋ kalhac ŋac ŋalhu. Ma iŋ kêgape iŋ ma
sôm,
37 “Asa naŋ bu kôc balêkoc sauŋ daŋ tôm
iŋ dindec, naŋ sa tu aö neŋ ŋaê-ŋga, naŋ
gitôm iŋ kôc aö dauŋ sa. Ma asa naŋ kôc
aö sa, naŋ kôc aö taŋwasêŋ sa dom, magoc
kôc Damaŋ naŋ kêkiŋ aö gameŋ, naŋ sa
bocdinaŋ.”

Lau naŋ sêkôm gweleŋ tu Yisu-ŋga, naŋ sêwhê dau kôc dom
(Luk 9:49-50)

38 Têŋ bêc daŋ Jon sôm têŋ Yisu bu,
“Kêdôhôŋwaga, yac alic ŋgac daŋ kôm
gweleŋ ma soc ŋalau sac su yêc lau ŋa am
nem ŋaê. Yac ac yao iŋ, bu iŋ kêkuc am
whiŋ yac dom.”
39 Magoc Yisu sôm, “Alhac iŋ ahuc dom,
bu ŋamalac naŋ kôm gêŋ dalô ŋa aneŋ
ŋaê, naŋ gitôm dom bu kac ndê awha kwi
ŋagahô, ma sôm yom sac pi aö.
40 Asa naŋ kêŋ kisa yac dom, naŋ yac neŋ
daŋ.
41 Yomandô aö wasôm têŋ mac bu asa
naŋ kôm gêŋ sauŋ daŋ bu nem mac sa
tu mac aŋkuc aö Kilisi-ŋga, gitôm iŋ kêŋ
bu laclhu daŋ têŋ mac anôm, naŋ Anötö
oc êŋlhiŋ iŋ siŋ dom. Iŋ oc kêŋ ŋagêyô
ŋayham têŋ iŋ.”

Puc pi lêtôm
(Mat 18:6-9; Luk 17:1-2)

42 Ma Yisu sôm, “Ŋamalac daŋ bu tim
balêkoc sauŋ daŋ naŋ kêŋ whiŋ aö bu
kôm mêtê sac, naŋ kôm giso atu. Oc
ŋayham bu dasô hoc atu daŋ pi iŋ kachu,
ma tambaliŋ iŋ sip gwêc ndi niŋga. Ma

bocdinaŋ oc tôm dom bu iŋ tim balêkoc
dau, ma tiŋambu tap Anötö ndê matôc sa.
43-44 "Am amam bu kôm sac, naŋ tim kic.
Am bu tap undambê sa, ma ndöc tamli
ti amam gatuc, naŋ ŋayham hôc gêlêc
am kôm sac ŋa amam lu-lu e am sip ya
lambwam-ŋga naŋ sa ŋapaŋ, naŋ ndi.
45-46 Ma gahim bu kôm sac, naŋ tim kic.
A m bu tap undambê sa, ma ndöc tamli
ti gahim gatuc, naŋ ŋayham hôc gêlêc am
kôm sac ti gahim lu-lu e Anötö tuc am sip
ya lambwam-ŋga naŋ sa ŋapaŋ, naŋ ndi.
47 Ma am nem tanôm bu kôm sac, naŋ
kip sa. Am bu ndöc Anötö ndê gameŋ
undambê-ŋga ti tanôm tigeŋ, naŋ ŋayham
hôc gêlêc am kôm sac ti tanôm lu-lu e
Anötö tuc am sip lambwam ndi.
48 Yêc gameŋ dinaŋ lau oc sêhôc ŋandê
ŋapaŋ, tôm yom naŋ Aisaya to yêc bocdec
bu, *'Dombo oc mbac ndu dom, ma ya oc sa
ŋapaŋ.'*
49 "Bocdinaŋ ayob daôm tu lêtôm-ŋga,
bu Anötö oc kêŋ ya êmbô lau hoŋ,* gitôm
lau sêkêŋ gwêc so pi wata tu bu yêc
ŋayham ŋasawa baliŋ.
50 Gwêc so dau iŋ gêŋ ŋayham, magoc
ŋamakic bu niŋga, oc dakôm ŋamakic sa
tiyham ŋalêŋ nde? Bocdinaŋ ambo lau
nom-ŋga ŋalôm atôm gwêc so, ma ambo
awhiŋ daôm ti yom malô."

10

Anötö tec bu awhê lu ŋgac sêhu dau siŋ
(Mat 19:1-12)

1 Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêhu gameŋ
dinaŋ siŋ, ma sêtêŋ gameŋ Judia-ŋga si.
Goc sêpi Bu Jordan ŋadaŋga naŋ yêc têŋ
gameŋ ac pi-ŋga, naŋ si. Yêc gameŋ dinaŋ
lau daêsam sêkac sa tiyham ma sêtêŋ iŋ
si, ma iŋ kêkuc iŋ ndê mêtê ma kêdôhôŋ
ŋac.
2 Ma lau Palêsai ŋatô sêmeŋ ma bu sêtim
Yisu, dec sêndac iŋ bocdec bu, "Ŋgac daŋ
bu hu ndê awhê siŋ, naŋ oc êŋgilì yomsu,
me mba?"
3 Ma Yisu ndac ŋac ô, "Moses to yomsu
bocke?"
4 Goc sêsôm, "Moses sôm bu ŋgac daŋ
gitôm bu to bapia hu nawhê siŋ-ŋga, goc
hu ndê awhê siŋ."
5 Ma Yisu sôm, "Aêc. Moses to yomsu
dinaŋ tu mac nem ŋalôm ŋadandi-ŋga.
6 Magoc têŋ têm Anötö kêŋ undambê ti
nom, naŋ iŋ kêmasaŋ ŋamalac ŋgac ti
awhê.
7 Ma tu dinaŋ-ŋga *'ŋgac daŋ oc hu
damba lu dinda siŋ, ma sap iŋ nawhê dôŋ,*
8 *ma iŋlu sêti gêŋ tigeŋ.'* Yom dau whê
sa bu iŋlu sêmbo sêtôm ŋamalac lu dom,
iŋlu sêti gêŋ tigeŋ yêc Anötö aŋgô-ŋga.
9 Bocdinaŋ yham dom andô bu ŋamalac
sêkac gêŋ naŋ Anötö dau kêŋ pitigeŋ, naŋ
su."
10 Tiŋambu Yisu ti ndê ŋgac-sêŋomi
sêndöc andu daŋ, ma sêndac iŋ pi yom
dinaŋ ŋahu.
11 Ma iŋ sôm, "Ŋgac naŋ hu iŋ ndê awhê
siŋ ma gêm awhê wakuc, naŋ kôm gêŋ
mockaiŋ-ŋga têŋ iŋ yêc Anötö aŋgô-ŋga.
12 Ma awhê naŋ hu nakweŋ siŋ ma gêm
ŋgac wakuc, naŋ kôm gêŋ mockaiŋ-ŋga
bocdinaŋ."

Yisu gêm mbec balêkoc
(Mat 19:13-15; Luk 18:15-17)

13 Têŋ bêc daŋ lau sêhoŋ si balêkoc sêtêŋ
Yisu si, bu iŋ kêŋ amba sac ŋac. Magoc iŋ
ndê ŋgac-sêŋomi sêsôm dinda ti dambai.
14 Têŋ têm Yisu gêlic gêŋ dau iŋ tac
ŋandê, ma sôm têŋ ŋac, "Atec balêkoc
dinaŋ sêtêŋ aö sêmeŋ. Alhac ŋac ahuc
dom, bu Anötö ndê gôliŋ gic lau naŋ sêtôm
balêkoc sauŋ dindec, naŋ ŋawaê.
15 Aö wasôm yomandô têŋ mac bu asa
naŋ bu sôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu gitôm
balêkoc sauŋ daŋ dom, naŋ oc nditôm dom
bu sôc ndi."
16 Goc iŋ kôc balêkoc dau sa ma kêgape
ŋac. Ma iŋ kêŋ amba sac ŋac, ma gêm
mbec ŋac.

Ŋgac ti lêlôm
(Mat 19:16-22; Luk 18:18-23)

17 Yisu ti ma kêsêlêŋ mbo seŋ whiŋ ndê
ŋgacsêŋomi. Ma ŋgac daŋ kêti meŋ ma
pôŋ haduc yêc iŋ aŋgô-ŋga, ma ndac iŋ
bocdec bu, "K êdôhôŋwaga ŋayham, aö
wakôm bocke dec tiŋambu Anötö oc kôc
aö sa wandöc taŋli ŋapaŋ."
18 Goc Yisu sôm têŋ iŋ, "Tu sake-ŋga
am sam aö bu ŋayham? Anötö tigeŋ iŋ
ŋayham.
19 Am kêyalê yomsu naŋ Anötö kêŋ têŋ
Moses, *'Ndic ŋamalac ndu dom. Kôm gêŋ
mockaiŋ-ŋga dom. Nem kaŋ gêŋ dom. Sôm
yom tasaŋ pi lau dom. Êmsau lau bu kôc
ŋac si gêŋ dom,'* ma *'Toc damam lu dinam
sa.' "*
20 Ma iŋ sôm, "Kêdôhôŋ-waga, aö kakuc
yomsu hoŋ dinaŋ, têŋ ndoc aö gambo balê
ŋapaŋ e kwahic dec."

* **9:49** Yom naŋ yêc ŋabatiŋ 49 naŋ ŋahu yêc awê dom, magoc lau ŋatô gauc gêm bocdec bu. Anötö tac whiŋ bu lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga sêhu mêtê sac hoŋ siŋ ma sêsa lêŋ gitêŋ eŋ. Gêŋ bocke naŋ bu lhac ŋac ahuc tu sêtap gameŋ undambê-ŋga sa, naŋ sêhu siŋ tôm yom naŋ yêc ŋabatiŋ 43-47 whê sa. Ma Anötö oc kêŋ ya êmbô lau gitôm lau sêpec gol ŋa ya tu bu ŋadômbwi niŋga ma gol ŋawasi solop yêc.

21 Yisu tahê iŋ ma tac whiŋ iŋ kêlêc.
Ma iŋ sôm, “Gêŋ tigeŋ yêc tu am kôm-
ŋga. Am ndi, kêŋ am nem gêŋ hoŋ têŋ lau
sênemlhi, ma kêŋ ŋa-awa têŋ lau ŋalôm
sawa. Ma bocdinaŋ am nem awa ŋandô
oc yêc undambê. Ma tiŋambu am mweŋ
ma êmkuc aö.”
22 Magoc têŋ têm ŋgac dau ŋgô Yisu
ndê yom dinaŋ iŋ wec, ma kölhö ti ŋalôm
ŋawapac gi. Ŋahu bu iŋ ŋgac ti lêlôm.

Puc pi awa ti wapa
(Mat 19:23-30; Luk 18:24-30)

23 Goc Yisu tahê lau hoŋ, ma sôm têŋ
iŋ ndê ŋgacsêŋomi, “Lau ti lêlôm si awa
ti wapa kalhac ŋac ahuc e gitôm dom bu
sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu ŋagahô.”
24 Ŋac sêŋgô iŋ ndê yom dinaŋ e
sêhêdaê. Ma Yisu sôm têŋ ŋac tiyham, “O
aneŋ balêkoc atac whiŋ-ŋga, ŋamalac bu
sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu, naŋ gêŋ sauŋ
dom.
25 Bôc atu daŋ gitôm kamel, oc tôm bu
sôc so ŋalasê ŋagahô, hôc gêlêc ŋgac ti
lêlôm daŋ bu sôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu.”
26 Yisu ndê ŋgac-sêŋomi sêŋgô yom
dinaŋ ma sêhêdaê ŋandô. Ma sêsôm têŋ
dandi, “Bu bocdinaŋ dec asa oc tôm bu tap
Anötö ndê mwasiŋ nem lau si-ŋga sa? Oc
ŋawapac atu!”
27 Yisu tahê ŋac ma sôm, “Gêŋ naŋ
ŋamalac sêtôm dom bu sêkôm, naŋ Anötö
gitôm bu kôm, bu Anötö gitôm bu kôm gêŋ
hoŋ.”
28 Goc Pita sôm têŋ iŋ, “Yac oc bocke?
Yac ahu gêŋ hoŋ siŋ tu aŋkuc am-ŋga.”
29 Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aö wasôm
yomandô têŋ mac. Asa naŋ bu hu andu,
me asidôwai, me lhuwêi, me dinda lu
damba, me balêkoc, me nom siŋ tu aö-ŋga
ma tu gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga,
30 naŋ Anötö oc kêŋ gêŋ kaiŋ dinaŋ
daêsam têŋ iŋ ô, têŋ ndoc iŋ mbo nom.
Ma iŋ oc tap kisa ti ŋawapac sa tu aö-ŋga
whiŋ. Ma têŋ têm ŋambu-ŋga, Anötö oc
kôc iŋ sa, ma kêŋ iŋ ndöc tali ŋapaŋ yêc
undambê.
31 Tigeŋ lau daêsam naŋ kwahic dec
sêti lau ŋamata-ŋga, naŋ oc sêti lau
ŋambu-ŋga, ma lau ŋambu-ŋga oc sêti lau
ŋamata-ŋga.”

Yisu sôm tiyham bu iŋ oc mbac ndu
(Mat 20:17-19; Luk 18:31-34)

32 Yisu wê iŋ ndê ŋgacsêŋomi ma
sêŋsêlêŋ sêmbo seŋ bu sêtêŋ Jerusalem
sêndi. Iŋ ndê ŋgac-sêŋomi sêŋsêlêŋ ti
sêhêdaê, ma lau ŋatô naŋ sêŋsêlêŋ sêwhiŋ
ŋac, naŋ sêtöc dau.* Bocdinaŋ Yisu kôc
ŋgacsêŋomi 12 sêsa si sêlhac dau-ŋga, ma
sôm yom tiyham pi gêŋ naŋ oc hôc asê iŋ.
33 Iŋ sôm, “Kwahic dec yac bu dapi
malac Jerusalem dandi, ma ŋgac daŋ oc
hoc Ŋamalac ndê Atu asê ma kêŋ iŋ sip
dabuŋsiga atu-tu ti kêdôhôŋ-waga yomsu-
ŋga amba. Ŋac oc sêkic yom bu sêndic iŋ
ndu, ma sêkêŋ iŋ sip lau Rom-ŋga amba.
34 Ŋac oc sêsu iŋ susu, sêhê gasôp pi iŋ,
sêndic iŋ ŋamlic ŋandê ma sêndic iŋ ndu.
Magoc tiŋambu bêc tö niŋga su, goc iŋ oc
tisa tiyham.”

Jems lu Jon bu sêhôc gêlêc ŋgacsêŋomi ŋatô
(Mat 20:20-28)

35 Jems lu Jon, Sebedi ndê atuŋgac lu,
sêtêŋ Yisu si ma sêsôm, “Kêdôhôŋwaga,
alu atac whiŋ gêŋ daŋ, ma bu andac am
bu kôm gêŋ dau ŋandô sa.”
36 Goc Yisu ndac, “Amlu atac whiŋ bu aö
wakôm sake?”
37 Ma sêsôm, “Alu atac whiŋ bu têŋ ndoc
am ndöc nem pôŋ kiŋ-ŋga ti ŋawasi atu,
naŋ am kêŋ alu andöc awhiŋ am, daŋ ndöc
amam andô-ŋga ma daŋ ndöc gasê-ŋga.”
38 Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Amlu
aŋyalê gêŋ naŋ amlu andac, naŋ dom.
Amlu atôm bu anôm gêŋ sip laclhu
ŋawapac-ŋga naŋ aö wanôm, a? Ma atôm
bu aliŋ saŋgu† naŋ aö oc waliŋ, a?”
39 Ma iŋlu sêsôm, “Aêc, alu atôm.” Goc
Yisu sôm, “Yomandô! Amlu oc anôm gêŋ
sip laclhu tôm aö wanôm, ma aliŋ saŋgu
tôm naŋ aö waliŋ.
40 Magoc aö dec oc waŋyaliŋ lau sa bu
sêndöc aö amaŋ andô-ŋga ti amaŋ gasê-
ŋga, naŋ dom. Anötö ti ŋadau bu êŋyaliŋ
lau sa bu sêndöc dinaŋ.”
41 Têŋ ndoc ŋgacsêŋomi 10 sêŋgô yom
dau ŋawaê, naŋ ŋac tac ŋandê têŋ Jems
lu Jon.
42 Goc Yisu mbwêc ŋac sêtêŋ iŋ si,
ma sôm, “Mac aŋyalê bu lau sambuc si
gôliŋwaga sêtoc dau sa têŋ ŋac si lau, ma
ŋac si lau bata sêŋgwiniŋ lau naŋ sêmbo
ŋac ŋapu.
43 Tigeŋ mac aŋkuc ŋac si mêtê dau dom.
Mba! Mac nem asa bu ti ŋamalac tiwaê
yêc Anötö aŋgô-ŋga, naŋ nem akiŋ mac.
44 Aêc! Asa bu ti mac nem ŋamalac
ŋamata-ŋga, naŋ êŋgwiniŋ dau ma ti mac
hoŋ nem ŋgac akiŋ ŋambwa.
45 Ŋahu bu lêŋ dau ti aneŋ lêŋ. Ŋamalac
ndê Atu meŋ tu bu lau sênem akiŋ iŋ-ŋga
dom. Mba. Iŋ meŋ bu nem akiŋ lau, ma
bu kêŋ dau ti da bu nemlhi lau daêsam si
sac ŋatôp.”

* **10:32** Lau naŋ sêŋkuc Yisu naŋ sêhêdaê ti sêtöc dau, ŋahu bu ŋac gauc gêm yom naŋ Yisu sôm têŋ ŋac su, pi gêŋ naŋ oc hôc asê iŋ têŋ têm iŋ bu pi Jerusalem ndi. Alic Mak 8:31; ma 9:30. † **10:38** Yisu ndê yom pi laclhu naŋ iŋ oc nôm, ma saŋgu naŋ iŋ oc liŋ, naŋ ŋahu sip ŋawapac daêsam naŋ oc hôc asê iŋ.

Yisu kôm ŋgac tapec Batimeas ŋayham sa
(Mat 20:29-34; Luk 18:35-43)

46 Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêŋsêlêŋ e
sêhôc asê malac Jeriko, ma lau toŋ atu
sêŋkuc ŋac. Têŋ ndoc ŋac bu sêhu Jeriko
siŋ, naŋ sêtap ŋgac tapec daŋ sa, naŋ ndöc
seŋ ŋamakê ma teŋ gêŋ. Iŋ Batimeas,
ŋgac daŋ ŋaê Timeas ndê atuŋgac.
47 Têŋ têm iŋ ŋgô bu Yisu Nasaret-ŋga
kêsêlêŋ mbo seŋ, naŋ gic hu mbwêc yom
asê bocdec bu, "Yisu, †Dawid ndê Atu,
tamwalô aö!"
48 Goc lau daêsam sêhec yom iŋ ma
sêsôm bu iŋ nem dôŋ. Magoc iŋ mbwêc
ti ŋaŋga, "Dawid ndê Atu, tamwalô aö."
49 Yisu ŋgô ŋac si yom ma kwê dôŋ
kalhac, goc sôm têŋ lau, "Mac asôm têŋ iŋ
bu meŋ." Goc sêta yom têŋ ŋgac tapec dau
ma sêsôm, "Tisa ti atac ŋayham! Iŋ ta am
bu mweŋ."
50 Goc ŋgac dau kac ndê ŋakwê andô-
ŋga baliŋ su yêc nom, ma tisa ŋagahô ma
têŋ Yisu gi.
51 Ma Yisu ndac iŋ, "Am tac whiŋ bu
aö wakôm sake têŋ am?" Ma ŋgac tapec
dau sôm, "Kêdôhôŋ-waga, aö tac whiŋ bu
tanôŋ ŋayham sa."
52 Goc Yisu sôm, "Am ndi! Am nem kêŋ
whiŋ aö dec kôm am ŋayham sa." Ma
ŋagahô iŋ tandô ŋawa sa, ma iŋ kêkuc
Yisu mbo seŋ.

11

Yisu sôc Jerusalem gi
(Mat 21:1-9; Luk 19:28-40; Jon 12:12-15)

1 Yisu ti ndê sêŋomi sêŋsêlêŋ sêhêganôŋ
Jerusalem e sêsuŋ sa malac Betani ma
malac Betpagi yêc Lôc Olib. Goc Yisu kêkiŋ
ndê ŋgacsêŋom lu,
2 ma sôm têŋ iŋlu, "Asôc malac dindê
andi, ma yêc dindê amlu oc atap doŋki daŋ
sa, naŋ sêsô dôŋ kalhac. Iŋ doŋki ŋatu
wakuc, naŋ ŋamalac daŋ ndöc ŋahô muŋ
su dom. Aŋgapwêc su ma akôc sa ameŋ.
3 Ma lau bu sêndac amlu bu bocke ma
amlu aŋgapwêc doŋki dau, naŋ asôm têŋ
ŋac bu, 'Pômdau tac whiŋ bu doŋki dindec
nem iŋ sa ŋasawa sauŋ, goc iŋ oc kêŋ mbu
meŋ.' "
4 Bocdinaŋ dec iŋlu sêsôc malac dau si
ma sêtap doŋki daŋ sa, naŋ lau sêsô dôŋ
kalhac seŋ ŋadali k êpiŋ andu daŋ. Iŋlu
bu sêŋgapwêc su,
5 ma lau ŋatô naŋ sêlhac sêmpiŋ, naŋ
sêndac iŋlu, "Amlu akôm sake, dec bu
aŋgapwêc doŋki dau su?"
6 Ma iŋlu sêô ŋac si yom tôm Yisu sôm
têŋ iŋlu, dec sêhu doŋki dau siŋ têŋ iŋlu.
7 Sêwê iŋ sa sêtêŋ Yisu si, ma sêhu si
ŋakwê awê-ŋga sac doŋki, goc Yisu pi gi
ndöc ŋahô.
8 Ma lau daêsam sêhê si ŋakwê yêc seŋ.
Ma lau ŋatô sêhêako a ŋalauŋ yêc seŋ
ŋamakê ma sêkêŋ yêc seŋ.
9 Lau naŋ sêmuŋ Yisu ti lau naŋ sêŋkuc
iŋ, naŋ sêmbwêc "Hosana! Anötö nem
mbec ŋgac naŋ meŋ gêm Pômdau aŋgô.
10 Anötö nem mbec iŋ naŋ meŋ bu puc
abaŋ Dawid ndê gôliŋ dôŋ. Hosana têŋ
Anötö lôlôc-ŋga."
11 Yisu hôc asê Jerusalem, goc sôc lôm
dabuŋ ŋabatêmndö gi, ma gêlic gêŋ sam-
bob naŋ yêc dindê. Magoc ac gi su dec iŋ
ti ndê ŋgacsêŋomi 12 sêmbu sêsa malac
Betani si bu sêyêc dindê.

Yisu pucbo a kiŋ daŋ
(Mat 21:18-19)

12 Têŋ bêbêc Yisu ti ndê ŋgac-s êŋomi
sêhu Betani siŋ ma sêŋsêlêŋ sêmbo seŋ,
ma gêŋ yô Yisu.
13 Iŋ gêlic a kiŋ daŋ naŋ kalhac ahê,
goc têŋ a dau gi. Têm dinaŋ iŋ têm naŋ
a kiŋ sem ŋandô dom, magoc Yisu gêlic
bu a dinaŋ ŋalauŋ kêsôlô su dec kêŋ bata
bu mboe kiŋ ŋandô oc sêŋgalêŋ. Magoc
ŋandô mbasi, iŋ tap ŋalauŋ ŋambwa sa.
14 Goc iŋ pucbo a dau ma sôm, "Lau daŋ
oc sêneŋ ŋandô yêc a dindec tiyham dom."
Ma iŋ ndê ŋgacsêŋomi sêŋgô yom dau.

Yisu soc lau su yêc lôm dabuŋ
(Mat 21:12-17; Luk 19:45-46)

15 Yisu ti ndê sêŋomi sêŋsêlêŋ si e sêhôc
asê Jerusalem, ma sêtêŋ lôm dabuŋ si. Yêc
lôm dabuŋ ŋabatêmndö lau sêtidulu gêŋ
ti semlhi gêŋ sêmbo, ma Yisu gic hu soc
ŋac sêsa awê. Iŋ kac lau sêô mone-ŋga si
tebo sa, ma kac lau naŋ sêyob balusi bu
lau sênemlhi,* naŋ si pôŋ sa whiŋ.
16 Ma iŋ gic yao lau bu sêkôc wapa
sêtidulu-ŋga sôc lôm dabuŋ ŋagameŋ tiy-
ham dom.
17 Ma iŋ kêdôhôŋ lau ma sôm, "Sêto
Anötö ndê yom yêc bocdec bu, *'Aö neŋ
andu gic waê bu lau akêŋ gameŋ hoŋ sêteŋ
mbec sêmbo-ŋga.'* Mac aŋyalê yom dau,
ma bocke dec mac akôm Anötö ndê andu
ti lau kaŋ si gameŋ?"
18 Tiŋambu dabuŋsiga atu-tu ma lau naŋ
sêndôhôŋ yomsu, naŋ sêŋgô ŋawaê pi gêŋ
naŋ Yisu kôm, ma sêŋyalê bu lau sambob
sêhêdaê tu iŋ ndê yom-ŋga. Tu dinaŋ-ŋga
dec sêtöc Yisu, ma sêŋsalê lêŋ bu sêndic
iŋ ndu.
19 Yisu ti ndê ŋgac-sêŋomi sêmbo
Jerusalem e ac gi sip, dec sêmbu sêsa si.

* **11:15** Alic yom ŋapu-ŋga (footnote) yêc Mat 21:12.

Yom pi lêŋ dakêŋ whiŋ ti dateŋ mbec-ŋga
(Mat 21:20-22)

20 Ŋagalaŋsê bêbêc Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêŋsêlêŋ bu sêmbu sêtêŋ Jerusalem sêndi, ma sêhôc asê a kiŋ naŋ Yisu pucbo. Ŋac sêlic bu a dau mbac, ŋasaŋgac ti ŋawakac hoŋ tibasô.
21 Ma Pita gauc gêm Yisu ndê yom, dec sôm têŋ iŋ, "Kêdôhôŋwaga, lic a kiŋ naŋ am pucbo, naŋ mbac su."
22 Goc Yisu ô yom ma sôm têŋ ŋac, "Akêŋ whiŋ Anötö.
23 Aö wasôm yomandô têŋ mac, bu asa naŋ bu sôm têŋ lôc daŋ bu, 'Puc daôm sa ma sip gwêc ŋalôm ndi,' ma atac lu-lu dom magoc kêŋ whiŋ bu Anötö oc kôm yom dau ŋandô sa, dec gêŋ dau oc ŋandô sa.
24 Boc-dinaŋ aö bu wasôm têŋ mac bu gêŋ bocke naŋ mac bu ateŋ Anötö bu kêŋ têŋ mac, naŋ akêŋ whiŋ bu mac akôc su, ma aö wasôm yom ŋandô, iŋ oc kêŋ têŋ mac.
25-26 Ma têŋ ndoc mac bu ateŋ mbec, ma bu gauc nem lau naŋ sêkôm sac têŋ mac, naŋ goc asuc ŋac si sac kwi. Ma mac nem Damam naŋ mbo undambê, oc suc mac nem sac kwi bocdinaŋ."

Gêndac pi Yisu ndê ŋaclai ŋahu
(Mat 21:23-27; Luk 20:1-8)

27 Yisu ti iŋ ndê ŋgacsêŋomi sêhôc asê malac Jerusalem tiyham ma sêtêŋ lôm dabuŋ si. Yisu kêsêlêŋ mbo lôm dabuŋ ŋabatêm-ndö, ma dabuŋsiga atu-tu ti kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga ma lau bata sêtigasuc iŋ.
28 Ma sêndac iŋ, "Am kôc ŋaclai yêc nde, bu kôm gêŋ hoŋ naŋ am kôm? Asa kêŋ têŋ am?"
29 Goc Yisu sôm têŋ ŋac, "Gêŋ ŋamata-ŋga aö wakêŋ gêndac daŋ têŋ mac. Mac bu aô aneŋ yom, dec wasôm aneŋ ŋaclai ŋahu asê têŋ mac.
30 Asa kêŋ ŋaclai têŋ Jon dec iŋ kêku lau? Anötö kêŋ ŋaclai têŋ iŋ, me mba? Asôm têŋ aö."
31 Ŋac sem yomgalôm pi Yisu ndê gêndac, ma sêsôm têŋ dau, "Yac bu dasôm bu Anötö kêŋ ŋaclai têŋ Jon, goc Yisu oc ndac yac, 'Tu sake-ŋga mac akêŋ whiŋ Jon dom?'
32 Magoc yac bu dasôm bu Jon kêku lau kêkuc ŋamalac nom-ŋga si gauc ŋambwa, goc lau oc sêlic yac sac." Ŋac sêŋyalê bu lau daêsam sêlic Jon bu propet daŋ, dec sêtöc dau.
33 Bocdinaŋ sêsôm têŋ Yisu, "Yac aŋyalê dom." Ma iŋ sôm têŋ ŋac, "Bocdinaŋ aö wasôm aneŋ ŋaclai ŋahu asê têŋ mac dom."

12

Yom gôliŋ pi lau sêyob ôm wain-ŋga
(Mat 21:33-46; Luk 20:9-19)

1 Ma iŋ gic hu yom gôliŋ daŋ ma sôm têŋ lau bata Israel-ŋga dinaŋ, "Ŋgac daŋ sô ôm wain-ŋga daŋ. Iŋ sô tuŋ sa, kêmasaŋ gameŋ tu lau sêmasaŋ wain ŋakwi-ŋga, ma kwê andu baliŋ daŋ bu lau sêlhac ma sêtip lau kaŋ. Tiŋambu iŋ kêŋ ôm dau têŋ lau ŋatô sêyob, ma kölhö gi mbo gameŋ daŋ.
2 Têŋ têm sêndic wain ŋandô sa-ŋga, naŋ ŋadau kêkiŋ ŋgac akiŋ daŋ têŋ lau sêyob ôm-ŋga, tu bu sêkêŋ wain ŋandô ŋatô têŋ iŋ.
3 Tigeŋ ŋac sêlô iŋ dôŋ, sic iŋ ŋamlic ŋandê, ma sêkêŋ iŋ kölhö amba sawa gi.
4 Goc ŋadau kêkiŋ ŋgac akiŋ daŋ tiy-ham, tigeŋ ŋac sic iŋ pi ŋagôlôŋ, ma sêkôm mêtê sac têŋ iŋ.
5 Tiŋambu ŋadau kêkiŋ ŋgac titö-ŋga, magoc ŋac sic iŋ ndu. Ma iŋ kêkiŋ lau daêsam tiyham, ma ŋac sic ŋatô ŋamlic ŋandê, ma sic ŋatô ndu.
6 Tiŋambu ŋgac tigeŋ mbo, naŋ ŋadau ndê atuŋgac, naŋ iŋ tac whiŋ ndu andô. Goc ŋadau kêkiŋ ndê atu dau têŋ ŋac gi, ma gauc gêm têŋ dau, 'Lau naŋ sêyob aneŋ ôm, naŋ oc sêtoc aneŋ atuŋgac dindec sa.'
7 Tigeŋ têŋ têm ŋadau ndê atu hôc asê, naŋ lau sêyob ôm-ŋga sêsôm têŋ dau, 'Ŋgac dinaŋ iŋ ŋadau ndê atuŋgac naŋ oc wêkaiŋ ôm dindec ti ndê gêŋ lêŋsêm. Bocdinaŋ dandic iŋ ndu ma dakôc ôm dindec su ti yac neŋ.'
8 Ma sêkôc atuŋgac, sic iŋ ndu ma sêtuc iŋ sa awê gi."
9 Goc Yisu ndac, "Mac gauc gêm bu ôm ŋadau oc kôm sake têŋ lau naŋ sêyob iŋ ndê ôm? Iŋ oc meŋ ma ndic ŋac ndu, ma kêŋ ôm dau têŋ lau ŋatô sêyob.
10 Gauc nem yom naŋ sêto yêc bocdec bu, *'Hoc naŋ lau sêkwê andu-ŋga sêtec, naŋ kwahic ti hoc ŋamata-ŋga yêc andu dau.*
11 *Pômdau kôm gêŋ dau, ma yac alic ŋayham.'* Mac asam yom dau su, me?"
12 Têŋ dinaŋ lau bata Israel-ŋga sêŋyalê bu Yisu sôm yom gôliŋ dau hêganôŋ ŋac, dec sêŋsalê lêŋ bu sêkôc iŋ dôŋ. Magoc sêtöc lau toŋ atu naŋ sêmbo sêwhiŋ Yisu, ma tu dinaŋ-ŋga sêhu iŋ siŋ ma sêlhö si.

Lau bu sêtim Yisu pi yom takis-ŋga
(Mat 22:15-22; Luk 20:20-26)

13 Tiŋambu lau bata dinaŋ sêŋsalê lêŋ bu sêtim Yisu bu sôm yom so daŋ. Ŋac sêŋkiŋ lau Palêsai ŋatô sêwhiŋ lau Israel-ŋga ŋatô naŋ sêpuc Herod ma lau Rom-ŋga si gôliŋ dôŋ, naŋ sêtêŋ Yisu si.
14 Ŋac sêhôc asê iŋ ma sêsôm, "Kêdôhôŋ-waga, yac aŋyalê bu am ŋgac

sôm yom ŋandô-ŋga. Am gauc gêm lau si waê dom, ma toc ŋac hoŋ sa ŋalêŋ tigeŋ. Ma am kêdôhôŋ Anötö ndê lêŋ têŋ lau kêkuc yom ŋandô solop. Kwahic dec yac bu andac am bu iŋ solop bu yac dakêŋ takis t êŋ †Sisa, me mba? Yac oc danemlhi takis, me mba?”

15 Yisu ŋgô yom dau, tigeŋ iŋ kêyalê bu ŋac gauc gêm bu sêtim iŋ, dec sôm, “Tu sake-ŋga mac bu atim aö? Akôc mone silba daŋ ma atôc têŋ aö.”

16 Goc sêkêŋ mone daŋ têŋ iŋ, ma iŋ ndac ŋac, “Asa ndê ŋagatu ti ŋaê yêc mone dindec?” Ma sêô yom ma sêsôm, “Sisa ndê.”

17 Dec Yisu sôm, “Bocdinaŋ atoc Sisa sa ŋa gêŋ naŋ gic iŋ ŋawaê, ma atoc Anötö sa ŋa gêŋ naŋ gic iŋ ŋawaê.” Ŋac sêŋgô Yisu ndê yom dau, ma sêhêdaê tu iŋ ndê gauc-ŋga.

Lau Sadiusi bu sêtim Yisu pi yom datisa akêŋ lau batê-ŋga
(Mat 22:23-33; Luk 20:27-38)

18 Ma lau †Sadiusi ŋatô sêtêŋ Yisu si, bu sêkêŋ gêndac daŋ têŋ iŋ. Ŋac lau Israel si toŋ daŋ, naŋ sêkêŋ whiŋ dom bu lau batê oc sêtisa tiyham.

19 Ma ŋac sêndac iŋ bocdec bu, “Kêdôhôŋwaga, Moses to yac neŋ yomsu daŋ bocdec bu. Ŋgac daŋ bu ndê dôwa nem awhê sa ma bu mbac ndu ma balêkoc mbasi, naŋ ŋgac dau oc nem dôwa ndê awhê sawa, ma kwê balêkoc asê tu dôwa-ŋga.

20 Têŋ ndoc daŋ asidôwai 7 sêmbo. Ŋgac ŋamata-ŋga gêm awhê sa, magoc mbac ndu, ma balêkoc mba.

21 Goc iŋ asi, ŋgac tilu-ŋga, gêm awhê sawa dau, magoc mbac ndu ma balêkoc mba. Ŋgac titö-ŋga bocdinaŋ,

22 ma asidôwa hale bocdinaŋ, hoŋ sem awhê sawa dau sa, magoc sêmbac ndu, ma balêkoc mba. Ma tiŋambu awhê dau mbac ndu.

23 Kwahic dec yac bu andac am bocdec bu. Lau batê bu sêtisa tôm lau ŋatô sêsôm, dec awhê dau oc ti asidôwa asa ndê awhê? Bu asidôwai 7 dinaŋ hoŋ sem awhê tigeŋ dinaŋ su têŋ ndoc sêmbo tali.”*

24 Ma Yisu sôm têŋ ŋac, “Mac akôc gauc so, bu mac aŋyalê Anötö ndê yom ti iŋ ndê ŋaclai dom.

25 Têŋ têm lau batê sêtisa, naŋ lau oc sênem dau dom. Ŋac oc sêmbo sêtôm aŋela undambê-ŋga.

26 Ma yom daŋ tiyham tôc asê bu lau batê oc sêtisa. Mac asam su yêc Moses ndê buku. Têŋ ndoc Moses gêlic ya golom a daŋ, naŋ Anötö sôm têŋ iŋ bu, *‘Aö Abraham ndê Anötö, Aisak ndê Anötö ma Jakob ndê Anötö.’*

27 Lau batê bu sêtisa dom, dec tu sake-ŋga Anötö sam dau bu lau tö dinaŋ si Anötö? Iŋ lau batê si Anötö dom, iŋ lau tali si Anötö. Mac nem gauc iŋ so sambuc.”

Yomsu ŋamata-ŋga
(Mat 22:34-40; Luk 10:25-28)

28 Kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga daŋ kalhac whiŋ lau naŋ sêkêŋ daŋga Yisu ma lau Sadiusi si yom, ma iŋ gêlic bu Yisu ô lau Sadiusi si yom ŋapep. Bocdinaŋ iŋ ndac Yisu, “Anötö ndê yomsu bocke ti yomsu ŋamata-ŋga?”

29 Ma Yisu sôm, “Yomsu ŋamata-ŋga naŋ hôc gêlêc yomsu hoŋ naŋ bocdec, *‘Mac lau Israel-ŋga aŋgô! Pômdau yac neŋ Anötö iŋ Pômdau tigeŋ.*

30 *Atac whiŋ Pômdau am nem Anötö ti am nem ŋalôm sambuc, ti gatôm sambuc, ti gauc sambuc, ma ti licwalô sambuc.’*

31 Ma yomsu tilu-ŋga bocdec yêc, *‘Atac whiŋ lau meŋpaŋ am-ŋga, tôm am atac whiŋ am daôm.’* Yomsu lu dinaŋ sêhôc gêlêc yomsu hoŋ su.”

32 Goc kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga dau sôm têŋ Yisu, “Kêdôhôŋwaga, am sôm solop. Yomandô, Anötö tigeŋ mbo, ma anötö ŋandô daŋ mbo dom.

33 Ma yac bu atac whiŋ A nötö ti neŋ ŋalôm sambuc, ti gauc sambuc, ma ti licwalô sambuc, ma yac bu atac whiŋ lau meŋpaŋ yac-ŋga tôm yac atac whiŋ yac dauŋ, naŋ hôc gêlêc bu yac dakêŋ wata ti da pi ya ndi, me bu dakêŋ gêŋ ŋatô ti da.”

34 Yisu gêlic bu ŋgac dau ô yom ti gauc ŋayham, dec sôm têŋ iŋ, “Êmkuc gauc ŋayham dinaŋ dec am oc tôm bu mbo Anötö ndê gôliŋ ŋalôm.”

Yisu sôm yom dinaŋ, ma tiŋambu lau sêtöc bu sêkêŋ gêndac têŋ iŋ tiyham.

Yisu kêsahê lau si gauc pi Mesaya
(Mat 22:41-46; Luk 20:41-44)

35 Yisu kêdôhôŋ lau mbo lôm dabuŋ ŋamakê, ma ndac ŋac, “Bocke ma lau †Skraib sêsam Mesaya bu Dawid ndê Atu?

36 Dawid dau hoc yom asê tôm Ŋalau Dabuŋ puc iŋ dôŋ, ma to yom pi Mesaya bocdec bu, *‘Anötö sôm têŋ aneŋ Pômdau, “Am ndöc aö amaŋ andô-ŋga e nditôm aö wakêŋ nem ŋacyo sêsôc am gahim ŋapu.”’*

37 Dawid dau sam Mesaya bu iŋ ndê Pômdau, ma bocke dec lau sêsam iŋ bu Dawid ndê Atu?” Ma lau hoŋ sêŋgô Yisu ndê yom ti atac ŋayham atu.

Yisu ndê puc pi lau Skraib si mêtê sac
(Mat 23:1-7; Luk 20:45-47)

* **12:23** Lau Sadiusi gauc gêm bu ŋac si gêndac dau tôc asê bu lau batê oc sêtisa tiyham dom.

38 Ma Yisu kêdôhôŋ lau ma sôm, “Ayob
daôm ŋapep bu aŋkuc lau Skraib si gêbôm
dom. Ŋac sêsôc ŋakwê baliŋ ma sêŋsêlêŋ
sêmbo malac lôm, bu ŋac atac whiŋ bu lau
sêtoc ŋac sa ma sêhê mwalêc ŋac.
39 Ŋac atac whiŋ bu sêndöc mala
ŋamata-ŋga yêc lôm wê-ŋga, ma sêndöc
lau tiwaê si mala têŋ ndoc sêneŋ mwasiŋ.
40 Yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga lau dau sêteŋ
mbec baliŋ. Magoc têŋ ndoc lau sêlic ŋac
dom, naŋ sêŋsau lauwhê sawa bu sêŋgaho
ŋac si andu su. Anötö oc êmatôc ŋac, ma
kêŋ ŋagêyô sac sambuc têŋ ŋac.”

Awhê tuc daŋ kêŋ da daŋge
(Luk 21:1-4)

41 Tiŋambu Yisu ndöc sic ndöc lôm
dabuŋ ŋabatêmndö kêpiŋ apa naŋ lau
sêkêŋ si da sip-ŋga, ma tahê lau hoŋ naŋ
sêkêŋ si da sip apa dau. Lau ti lêlôm
daêsam sêkêŋ awa atu.
42 Tigeŋ awhê tuc ŋalôm sawa daŋ meŋ
ma kêŋ awa sauŋ lu gitôm wan toea lu sip
apa da-ŋga.
43 Goc Yisu ta ndê ŋgac-sêŋomi sêmeŋ
ma sôm, “Yomandô, aö wasôm têŋ mac bu
yêc Anötö aŋgô-ŋga awhê tuc ŋalôm sawa
dindec kêŋ da naŋ hôc gêlêc lau hoŋ si da
su.
44 Ŋahu bu lau ti lêlôm hoŋ sêkêŋ si da,
magoc ŋac si awa daêsam gacgeŋ yêc ŋac-
ŋga. Magoc awhê dindec iŋ awhê ŋalôm
sawa, ma iŋ kêŋ ndê gêŋ hoŋ ti da.”

13

Yisu sôm yom pi lôm dabuŋ Jerusalem-
ŋga
(Mat 24:1-2; Luk 21:5-6)

1 Têŋ ndoc Yisu bu hu lôm dabuŋ
ŋagameŋ siŋ, naŋ iŋ ndê ŋgacsêŋom daŋ
sôm têŋ iŋ, “Kêdôhôŋwaga, lic hoc atu-
tu ma andu ŋayham kêlêc naŋ sêkwê sa
sêlhac dec.”
2 Magoc Yisu ô yom ma sôm têŋ iŋ,
“Am lic andu atu-tu ti lôm dabuŋ dindec!
Aö wasôm têŋ am, bu tiŋambu ŋacyo oc
sêseŋ hoc atu-tu hoŋ dindec su e hoc daŋ
oc ndöc hoc daŋ ŋahô tiyham dom.”

Gêŋ wapac têm ŋambu-ŋga-ŋga
(Mat 24:3-14; 10:17-22; Luk 21:7-19)

3 Ŋac sêsa sêtêŋ Lôc Olib si, ma tiŋambu
Pita, Jems, Jon ma Andru tawasê sêtêŋ
Yisu si ma sêndöc aŋgô têŋ lôm dabuŋ
yêc malac Jerusalem. Ma ŋac sêndac iŋ
bocdec bu,
4 “Sôm têŋ yac bu ŋawapac naŋ am sôm
yom pi, naŋ oc hôc asê Jerusalem têŋ têm
bocke, ma gêŋ sake oc kêŋ puc yac bu têm
dau meŋ kêpiŋ?”
5 Goc Yisu sôm têŋ ŋac, “Ayob daôm
ŋapep bu lau daŋ sêŋsau mac dom.
6 Bu lau daêsam oc sêmeŋ sênem aö
aŋôŋ ma sêsôm, ‘Aö Mesaya dauŋ dec,’ ma
oc sêŋsau lau daêsam.
7 Ma têŋ ndoc mac aŋgô ŋawaê bu lau
sic siŋ têŋ dau me sêmasaŋ dau tu sêndic
siŋ-ŋga, naŋ asö dom. Bu gêŋ hoŋ dinaŋ
gic waê bu meŋ sa, m agoc têm ŋambu-ŋga
yêc dôŋ yêc.
8 Kiŋ nom-ŋga oc sêkêŋ kisa dau, ma lau
gameŋ daŋ oc sêndic siŋ têŋ lau gameŋ
daŋ. Tiyhô oc nem yêc gameŋ hoŋ, ma
tôbôm oc sa. Gêŋ hoŋ dinaŋ oc ndic
hu ŋawapac têm ŋambu-ŋga-ŋga, gitôm
awhê naŋ kêsahê balêkoc tuŋ iŋ ma gêŋ
dau gic hu ŋandê atu naŋ iŋ oc hôc tu kôc
balêkoc-ŋga.
9-10 “Gêŋ ŋamata-ŋga lau oc sêhoc
ŋawaê ŋayham asê têŋ lau sambob, ma
têŋ dinaŋ têm ŋambu-ŋga oc meŋ hôc asê.
Ayob daôm ŋapep. Lau oc sêwê mac atêŋ
lau sêmatôc yom-ŋga andi, ma sêhi mac
ŋa sö yêc lôm wê-ŋga. Tu aö-ŋga dec lau
oc sêkêŋ mac alhac gôliŋwaga ti kiŋ aŋgô-
ŋga, magoc ndoc dinaŋ ti têm bu mac ahoc
yom ŋandô asê têŋ ŋac.
11 Têŋ têm naŋ sêkôc mac dôŋ ma sêwê
mac atêŋ lau sêmatôc mac-ŋga andi, naŋ
ahêgo daôm tu yom asôm-ŋga dom. Asôm
yom naŋ Anötö oc kêŋ têŋ mac têŋ ndoc
dinaŋ, bu mac daôm oc asôm yom dom,
Ŋalau Dabuŋ oc sôm.
12 “Têŋ ndoc ŋawapac-ŋga dinaŋ, lau
naŋ sêkêŋ whiŋ dom oc sêhoc si asidôwai
sêkêŋ whiŋ aö-ŋga asê bu sêndic ŋac ndu,
ma dambai oc sêkôm têŋ atui boc-dinaŋ.
Balêkoc oc sêli dau sa têŋ damba ti dindai,
ma sêkêŋ ŋac sêtêŋ lau bu sêndic ŋac ndu.
13 Lau hoŋ oc sêtec mac tu aö neŋ ŋaê-
ŋga. Magoc asa naŋ bu lhac ŋaŋga ma hu
aö siŋ dom e ndê têm pacndê, naŋ oc tap
Anötö ndê mwasiŋ nem iŋ si-ŋga sa.”

Ŋawapac gameŋ Judia-ŋga
(Mat 24:15-28; Luk 21:20-24)

14 “Gêŋ sac sambuc naŋ oc kôm gameŋ
tisac, naŋ lau oc sêkêŋ lhac gameŋ naŋ gic
iŋ ŋawaê dom. (Asa naŋ sam yom dindec,
naŋ kôc gauc ŋapep, bu ŋahu yêc siŋ dau.)
Mac lau asa naŋ ambo gameŋ Judia-ŋga
ma alic gêŋ dau, naŋ hoŋ alhö api gameŋ
lôc-ŋga andi.
15 Alhö ŋagahô ma gauc nem mac nem
gêŋ daŋ dom. Lau naŋ sêŋwhaŋ dau
sêndöc andu ŋasactô, naŋ sêsôc andu
ŋalôm bu sêkôc si gêŋ daŋ tôhôŋ dom.
16 Ma ŋac naŋ sêmbo ôm, naŋ bocdinaŋ.
Sêkac dau kwi bu sêkôc si gêŋ ŋatô dom.
17 Oyaê. Lauwhê tidaê, ma ŋac naŋ
sêkêŋ su têŋ balêkoc, naŋ oc sêtap
ŋawapac atu sa têŋ têm dinaŋ.
18 Ateŋ mbec bu gêŋ dinaŋ tap mac sa
têŋ ndoc uhô-ŋga dom.

19 Ŋahu bu ŋawapac ŋandô naŋ bu sa
têŋ têm dinaŋ, naŋ oc hôc gêlêc ŋawapac
hoŋ naŋ sêhôc asê nom têŋ têm naŋ Anötö
kêŋ undambê ti nom e kwahic dec, ma
tiŋambu oc sa bocdinaŋ tiyham dom.
20 Magoc Pômdau oc kêŋ ndoc dinaŋ
tiapê tu bu nem lau naŋ iŋ kêyaliŋ sa
su, naŋ sa-ŋga. Bu mba, goc lau hoŋ oc
sêniŋga.
21 "Têŋ ndoc dinaŋ ŋgac daŋ bu sôm
têŋ mac bu, 'Alic, Mesaya dau dindec,' me
'Alic, Mesaya dau dindê,' naŋ akêŋ whiŋ
ŋac dom.
22 Lau naŋ sêŋsau bu ŋac Mesaya, ma
propet tasaŋ oc sêmeŋ ma sêkôm gêŋ dalô
ti gêŋ atu-tu bu sêŋsau lau. Ma ŋac oc
sêŋsahê bu sêtim lau naŋ Anötö kêyaliŋ
ŋac sa, naŋ sêwhiŋ.
23 Aö gakêŋ puc mac gwanaŋ, ma bocdi-
naŋ ayob daôm ŋapep."

Ŋamalac ndê Atu ndê bêc mbu meŋ-ŋga
(Mat 24:29-36; Luk 21:25-33)

24 Ma Yisu sôm, "Ndoc ŋawapac-ŋga
dinaŋ oc pacndê, ma tiŋambu lau oc sêlic
gêŋ dalô atu-tu. Ac oc nem ganduc ma ayô
oc ŋawê tiyham dom.
25 Ma tata oc sêpeŋ akêŋ umboŋ, ma gêŋ
ti ŋaclai naŋ sêlhac umboŋ oc wiwic sa.
26 Ma tiŋambu lau oc sêlic Ŋamalac ndê
Atu meŋ ndöc dao ŋahô ti ndê ŋaclai ma
ŋawasi atu.
27 Ma iŋ oc êŋkiŋ ndê aŋela sêsa sêtêŋ
nom ŋabatiŋ ti undambê ŋabatiŋ hoŋ
sêndi, bu sêndic lau naŋ iŋ kêyaliŋ ŋac sa
su, naŋ sa.
28 "Gauc nem a laŋ. Têŋ ndoc mac alic
ŋalauŋ wakuc bu lêc, naŋ mac aŋyalê bu
ndoc ac-ŋga meŋ kêpiŋ.
29 Ma bocdinaŋ têŋ ndoc mac alic gêŋ
naŋ aö gasôm yom pi, naŋ hôc asê, dec
aŋyalê bu Ŋamalac ndê Atu ndê bêc mbu
meŋ-ŋga meŋ kêpiŋ su, gitôm iŋ meŋ
kalhac gatam.
30 Yomandô! Lau têm dinaŋ-ŋga oc
sêniŋga dom e gêŋ hoŋ dinaŋ hôc asê.
31 Undambê ti nom oc niŋga, magoc
aneŋ yom oc niŋga dom. Gêŋ hoŋ oc
ŋandô sa tôm aö gasôm."

Lau daŋ sêŋyalê Yisu ndê bêc mbu meŋ-
ŋga dom
(Mat 25:13-15)

32 Ma Yisu sôm, "Lau daŋ sêŋyalê bêc me
acgatu naŋ Ŋamalac ndê Atu oc mbu meŋ,
naŋ dom. Aŋela undambê-ŋga sêŋyalê
dom, Anötö ndê Atu kêyalê dom, Damaŋ
tawasê kêyalê.
33 Bocdinaŋ anem ali ma ayob daôm
ŋapep! Mac am gauc têm naŋ bêc ŋambu-
ŋga dau oc meŋ sa.
34 Gitôm andu ŋadau daŋ naŋ bu sa ndi
lic gameŋ ŋatô. Iŋ hu ndê andu siŋ ma kêŋ
iŋ ndê lau akiŋ sêwêkaiŋ si gweleŋ têŋtêŋ.
Ma iŋ oc sôm têŋ ŋgac yob gatam-ŋga, bu
iŋ nem ali ma tatiŋ gameŋ ŋapep e iŋ mbu
meŋ.
35 Bocdinaŋ anem ali, bu mac aŋyalê
ndoc naŋ andu ŋadau oc mbu meŋ,
naŋ dom. Iŋ oc hôc asê têŋ telha me
timaniŋhu, me dalec taŋ, me bêbêc gan-
duc, naŋ mac aŋyalê dom.
36 Ayob daôm ŋapep, mboe iŋ oc mbu
meŋ ŋagahô, ma tap mac sa ayêc bêc
ayêc.
37 Yom naŋ aö gasôm têŋ mac, naŋ dec
wasôm têŋ lau hoŋ bocdinaŋ. Anem ali!"

14

Sêkic yom bu sêndic Yisu ndu
(Mat 26:1-5; Luk 22:1-2)

1 Lau Israel si †Mwasiŋ Pasowa ti
†Mwasiŋ Bolom Yist Mba-ŋga ŋandoc meŋ
kêpiŋ, ma bêc lu yêc dôŋ yêc. Ma dabuŋ-
siga atu-tu ti lau naŋ sêndôhôŋ yomsu-ŋga
sêŋsalê lêŋ daŋ bu sêkôc Yisu dôŋ gelec
ma sêndic iŋ ndu.
2 Tigeŋ sêhêgo dau ma sêsôm, "Dakôm
têŋ Mwasiŋ Pasowa-ŋga ŋandoc dom,
mboe lau daêsam naŋ sêmbo Jerusalem tu
om atu Pasowa-ŋga, naŋ oc sêlic ma sêli
dau sa."

Awhê daŋ gêm oso Yisu
(Mat 26:6-13; Luk 7:36-50; Jon 12:1-8)

3 Têŋ têm dinaŋ Yisu mbo malac Betani,
ma gêŋ gêŋ ndöc whiŋ ŋgac daŋ ŋaê
Saimon. Muŋ-ŋga iŋ ŋgac ti gêmbac
leprasi. Yisu ndöc tebo ma awhê daŋ meŋ,
naŋ kôc bu ŋamalu ŋayham ŋaôli atu sip
kac daŋ. Iŋ kac gêŋ dau sa, ma kêc gêŋ
malu dau pi Yisu ndê ŋagôlôŋ.
4 Lau ŋatô sêlic dec tac ŋandê têŋ awhê
dau, ma sêsôm, "Tu sake-ŋga iŋ kêyaiŋ
gêŋ ŋamalu dinaŋ?
5 Gitôm bu dakêŋ têŋ lau sênemlhi ma
datap awa atu sa, ma dakêŋ têŋ lau ŋalôm
sawa. Ŋaôli dau oc hôc gêlêc ŋaôli tu
gweleŋ yala sambuc-ŋga su." Ma sêhec
yom iŋ ŋalêŋ sac.
6 Magoc Yisu sôm, "Ahu iŋ siŋ ma akêŋ
ŋawapac têŋ iŋ dom. Iŋ kôm gêŋ ŋayham
solop têŋ aö.
7 Lau ŋalôm sawa oc sêmbo sêwhiŋ mac
ŋapaŋ, ma bocdinaŋ dec têm bocke mac
bu atac whiŋ, naŋ oc tôm bu mac anem
ŋac sa. Tigeŋ aö oc wambo wawhiŋ mac
ŋapaŋ dom.
8 Awhê dindec gitôm bu êmwasiŋ aö
ŋalêŋ dinaŋ, dec kôm. Iŋ kêc gêŋ ŋamalu
pi aö, dec tôm iŋ kêmasaŋ aö neŋ ŋamlic
gwanaŋ tu sêŋsuhuŋ aö-ŋga.
9 Yomandô aö wasôm têŋ mac, bu
tiŋambu lau oc sêhoc ŋawaê ŋayham asê
yêc gameŋ hoŋ, ma têŋ dinaŋ ŋac oc

sêsôm yom pi awhê dindec ma lau oc gauc
nem iŋ.”

Judas sôm tidôŋ bu hoc Yisu asê
(Mat 26:14-16; Luk 22:3-6)

10 Têŋ ndoc dinaŋ Judas Iskeriot,
ŋgacsêŋomi 12 si daŋ, têŋ dabuŋsiga atu-
tu gi ma sôm bu iŋ oc hoc Yisu asê têŋ
ŋac.
11 Ŋac sêŋgô iŋ ndê yom ti atac ŋayham,
ma sêsôm tidôŋ bu sênemlhi iŋ. Bocdinaŋ
iŋ kêsalê lêŋ tu bu hoc Yisu asê-ŋga.

Yisu ndê ŋgacsêŋomi sêmasaŋ Mwasiŋ
Pasowa-ŋga
(Mat 26:17-19; Luk 22:7-13)

12 Têŋ Mwasiŋ Bolom Yist Mba-ŋga
ŋabêc ŋamata-ŋga, bêc naŋ lau Israel-
ŋga sic domba Pasowa-ŋga ndu, naŋ
ŋgacsêŋomi sêsôm têŋ Yisu bu, “Am tac
whiŋ bu yac amasaŋ Mwasiŋ Pasowa bu
am neŋ whiŋ yac-ŋga yêc nde?”
13 Dec Yisu kêkiŋ ndê ŋgacsêŋom lu ma
sôm têŋ iŋlu, “Asôc malac Jerusalem andi,
ma amlu oc atap ŋgac daŋ sa naŋ kêbalaŋ
bu lôŋ daŋ. Awhiŋ iŋ atêŋ iŋ ndê ŋadau
ndê andu andi.
14 Ma asôm têŋ andu ŋadau, ‘Alu mba
kêdôhôŋwaga ndac am tu andu ŋalôm
ŋacleŋ-ŋga, bu iŋ ti ndê ŋgacsêŋomi bu
sêneŋ Mwasiŋ Pasowa-ŋga yêc am nem
andu.’
15 Ma iŋ oc tôc ŋalôm atu daŋ yêc andu
dau ŋahô-ŋga têŋ amlu. Tebo ti gêŋ hoŋ tu
yac daneŋ Mwasiŋ Pasowa-ŋga yêc ŋalôm
dau, goc amasaŋ gêŋ yêc dinaŋ.”
16 Goc sêŋom lu dinaŋ sêsôc malac si,
ma sêtap gêŋ hoŋ sa tôm Yisu sôm su, ma
sêmasaŋ Pasowa.

Yisu sôm asê bu ŋgac daŋ oc hoc iŋ asê
(Mat 26:20-25; Luk 22:21-23)

17 Têŋ ac gi su Yisu ti ŋgacsêŋomi 12
sêtêŋ andu dau si.
18 Ŋac sêndöc ti seŋ gêŋ sêmbo, ma Yisu
sôm, “Yomandô aö wasôm têŋ mac, bu
mac nem daŋ oc hoc aö asê. Ŋgac dau
kwahic dec ndöc ma gêŋ gêŋ whiŋ aö.”
19 Yom dau kôm ŋac sêsö, ma ŋalôm
ŋawapac atu, ma ŋac tigeŋ-tigeŋ sêsôm
têŋ iŋ, “Mboe aö, a? Mba!”
20 Goc iŋ sôm têŋ ŋac, “Ŋgac dau iŋ mac
lau 12 nem daŋ, ma kwahic dec alu aŋ gêŋ
sip pele tigeŋ.
21 Gêŋ dau oc ŋandô sa pi Ŋamalac ndê
Atu, tôm yom naŋ sêto yêc. Tigeŋ ŋgac
naŋ hoc aö asê, naŋ oc tap ŋawapac atu sa,
ma tu dinaŋ-ŋga iŋ dinda bu kôc iŋ dom,
dec oc ŋayham.”

Yisu gic hu Mwasiŋ Dabuŋ
(Mat 26:26-29; Luk 22:15-20)

22 Têŋ têm ŋac seŋ gêŋ sêmbo, naŋ Yisu
kôc bolom, gêm mbec, pô kôc-kôc, ma gic
sam têŋ ŋac. Ma iŋ sôm, “Akôc sa loc, aö
neŋ ŋandô dau dindec.”
23 Ma iŋ kôc laclhu wain-ŋga daŋ ma
gêm daŋge, goc kêŋ têŋ ŋac ma ŋac hoŋ
sênôm.
24 Iŋ sôm têŋ ŋac, “Aö neŋ dac wamatiŋ
pwac-ŋga dau dec, naŋ wakêc siŋ tu lau
daêsam-ŋga.
25 Yomandô aö wasôm têŋ mac bu aö oc
wanôm wain tiyham dom e Damaŋ ndê
gôliŋ meŋ sa tiawê, ma têŋ ndoc dinaŋ aö
wanôm tiyham.”
26 Tiŋambu ŋac sem wê daŋ, ma sêlhö
sêsa sêtêŋ Lôc Olib si.

Yisu sôm bu Pita oc sêc iŋ ahuc
(Mat 26:31-35; Luk 22:31-34)

27 Ma Yisu sôm têŋ ŋac, “Mac hoŋ oc
ahu aö siŋ, tôm yom naŋ sêto yêc bocdec
bu, ‘*Aö oc waseŋ ŋgac yob domba-ŋga, ma
domba oc sêlhö babalip.’*
28 Magoc tiŋambu aö watisa tiyham,
ma wamuŋ mac watêŋ gameŋ Galili-ŋga
wandi.”
29 Dec Pita sôm têŋ iŋ, “Ŋac hoŋ bu sêhu
am siŋ, tigeŋ aö wahu am siŋ dom.”
30 Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aö wasôm
yomandô bu ôbwêc dau dindec am oc sêc
aö ahuc tidim tö su, goc dalec oc taŋ tidim
lu-ŋga.”
31 Tigeŋ Pita sôm yom ti ŋaŋga, “Mba!
Gitôm sêndic aö ndu wawhiŋ am, aö oc
wasêc am ahuc dom.” Ma ŋac hoŋ sêsôm
yom kaiŋ tigeŋ.

Yisu teŋ mbec mbo ôm Getsemani
(Mat 26:36-46; Luk 22:39-46)

32 Ŋac sêsa si e sêhôc asê ôm †olib-ŋga
daŋ, ôm naŋ sêsam bu Getsemani, ma Yisu
sôm têŋ ndê ŋgacsêŋomi, “Andöc dec ma
aö wateŋ mbec.”
33 Goc iŋ kôc Pita, Jems ma Jon sêwhiŋ
iŋ si, ma sêhu ŋgacsêŋomi ŋatô siŋ. Têŋ
ndoc dinaŋ Yisu ndê ŋalôm ŋawapac atu
ma iŋ pô sim dau ŋandô.
34 Iŋ sôm têŋ ŋac, “Aö neŋ ŋalôm kêsahê
ŋawapac atu, kêpiŋ bu oc wambac ndu.
Mac andöc dec ma anem ali.”
35 Goc iŋ hu ŋac siŋ ma sa ŋasawa sauŋ
gi. Iŋ hu dau sip nom gi ma teŋ mbec, bu
nditôm goc Anötö nem iŋ sa bu êŋlêc têm
hôc ŋandê-ŋga naŋ oc hôc asê iŋ.
36 Iŋ sôm, “Damaŋ, O Damaŋ, am gitôm
bu kôm gêŋ hoŋ. Kôc laclhu ŋawapac-ŋ
ga dindec su yêc aö. Magoc êmkuc aö neŋ
atac whiŋ dom, kôm tôm am daôm nem
atac whiŋ bu kôm.”
37 Iŋ teŋ mbec su, dec mbu gi ma tap sa
bu ŋgacsêŋomi sêyêc bêc sêyêc. Goc iŋ
uŋ ŋac sa ma sôm têŋ Pita, “Saimon, bocke
dec am yêc bêc? Am gitôm dom bu nem
ali tôm acgatu ŋasawa tigeŋ, a?

38 A nem ali ma ateŋ mbec bu lêtôm tap
mac sa dom. Mac nem gatôm licbalê, tigeŋ
ŋamlic kwapac.”
39 Goc Yisu sa gi, ma teŋ mbec tigeŋ
dinaŋ tiyham.
40 Pacndê, goc iŋ mbu gi ma gêlic ŋac
sêyêc bêc, bu ŋac tandô hê ŋac sa ŋandô.
Ma ŋac sêpônda yom tu sêsôm têŋ iŋ-ŋga.
41 Goc iŋ gi ma teŋ mbec tidim tö-ŋga.
Ma têŋ ndoc iŋ mbu têŋ ŋac tiyham, naŋ
iŋ sôm, “Tu sake-ŋga mac ayêc bêc ti
aŋwhaŋ daôm ŋapaŋ? Gitôm! Ndoc meŋ
hôc asê su bu sêhoc Ŋamalac ndê Atu asê
ma sêkêŋ iŋ sip lau sac amba.
42 Atisa ma dandi! Alic ŋgac naŋ hoc aö
asê dec meŋ su.”

Sêkôc Yisu dôŋ
(Mat 26:47-56; Luk 22:47-53; Jon 18:3-11)

43 Yisu sôm yom dinaŋ mbo, ma Judas,
ŋgacsêŋomi 12 si daŋ hôc asê whiŋ lau
daêsam naŋ sêhôc bieŋ ti síŋ. †Dabuŋsiga
atu-tu ti kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga ma lau
bata sêŋkiŋ lau toŋ dinaŋ sêwhiŋ Judas
sêmeŋ.
44 Judas kêŋ puc lau d au gwanaŋ su, ma
sôm, “Ŋgac naŋ mac aŋsalê, naŋ aö oc
waŋgutô iŋ bu watôc iŋ asê têŋ mac. Akôc
iŋ dôŋ ma akêŋ lau sêyob iŋ, goc awê iŋ sa
andi.”
45 Bocdinaŋ têŋ ndoc Judas hôc asê,
naŋ iŋ têŋ Yisu solop gi ma sôm,
“Kêdôhôŋwaga,” ma ŋgutô iŋ.
46 Dec lau naŋ sêwhiŋ Judas, naŋ sêkôc
Yisu dôŋ.
47 Yisu ndê lau sêlhac sêmpiŋ iŋ, ma ŋac
si daŋ puc ndê bieŋ sa ma pa dabuŋsiga
atu ndê ŋgac akiŋ ndê daŋgalauŋ daŋ su.
48 Goc Yisu sôm, “Bocke dec mac akôc
bieŋ ti gêŋ siŋ-ŋga ma asa ameŋ bu akôc
aö dôŋ gitôm ŋgac kaŋ daŋ?
49 Tôm bêc hoŋ aö gambo gawhiŋ
mac ma kadôhôŋ lau yêc lôm dabuŋ
ŋabatêmndö, magoc mac akôc aö dôŋ
dom. Tigeŋ gêŋ naŋ mac akôm kwahic dec,
naŋ kôm Anötö ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ
ŋandô sa.”
50 Têŋ dinaŋ Yisu ndê lau hoŋ sêhu iŋ siŋ
ma sêlhö si.
51 Ŋgac batac daŋ kêkuc Yisu ma mbo
whiŋ iŋ ti ndê lau têŋ ôbwêc dinaŋ, ma iŋ
puc po ŋambwa. Lau siŋ bu sêlô iŋ dôŋ,
52 tigeŋ iŋ hu ndê po siŋ yêc ŋac si amba,
ma kölhö ŋamlic ŋambwa gi.

Lau bata Israel-ŋga sêmatôc Yisu
(Mat 26:57-68; Luk 22:54-55, 63-71; Jon 18:12, 13, 19-24)

53 Dabuŋsiga atu-tu Israel-ŋga, ti lau
bata ma kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga hoŋ
sêkac sa sêmbo dabuŋsiga ŋamata-ŋga
ndê andu. Ma lau naŋ sêkôc Yisu dôŋ sêwê
iŋ sêtêŋ andu dau si.
54 Pita kêsêlêŋ kêkuc Yisu mbo ahê, e
gi sôc dabuŋsiga ŋamata-ŋga ndê andu
ŋatuŋlôm gi. Ma iŋ ndöc sic whiŋ lau siŋ
sêyob lôm dabuŋ-ŋga ŋatô ma kêsulu ya.
55 Dabuŋsiga atu-tu ma lau bata hoŋ naŋ
sêndöc Sanedrin si toŋ, naŋ sêŋsalê yom
bu sêŋgôliŋ pi Yisu ma sêkêŋ iŋ sip lau
Rom-ŋga amba bu sêndic iŋ ndu. Magoc
sêtap yom daŋ sa dom.
56 Bu lau daêsam sêtisa bu sêhoc yom
tasaŋ asê pi Yisu, magoc ŋac hoŋ si yom
so dau.
57 Tiŋambu lau ŋatô sêtisa, ma sêkêŋ
yom tasaŋ pi iŋ bocdec bu,
58 “Yac aŋgô ŋgac dau sôm, ‘Lôm dabuŋ
naŋ ŋamalac sêkwê sa, naŋ aö oc waseŋ
su. Ma têŋ bêc titö-ŋga aö oc wakwê
andu wakuc daŋ sa, naŋ gitôm andu naŋ
ŋamalac sêkwê, naŋ dom.’ ”
59 Magoc ŋac tigeŋ-tigeŋ si yom so dau
tiyham.
60 Goc dabuŋsiga ŋamata-ŋga tisa
kalhac ŋalhu, ma ndac Yisu, “Am ŋgô yom
dê sêŋgôliŋ pi am, me? Am bu ô yom, me
mba?”
61 Tigeŋ Yisu gêm dau dôŋ ma ô yom
dom. Goc dabuŋsiga dau ndac iŋ tiyham,
“Am Mesaya dau, Anötö Atuŋgac, me
mba?”
62 Ma Yisu sôm, “Aêc, aö dauŋ dindec.
Ma tiŋambu mac oc alic Ŋamalac ndê Atu
ndöc Anötö Ŋaclai Ŋadau ndê amba andô-
ŋga, ma sip meŋ ndöc dao ŋahô.”
63 Têŋ ndoc dabuŋsiga ŋamata-ŋga ŋgô
yom dinaŋ, naŋ tac ŋandê atu dec kêc dau
ndê ŋakwê kic ma sôm, “Yac dapônda yom
daŋ tu taŋgôliŋ pi iŋ-ŋga dom.
64 Yom naŋ iŋ sôm pi dau, naŋ sac
sambuc! Mac aŋgô su, ma mac gauc gêm
bocke?” Ma ŋac hoŋ sêsôm pitigeŋ bu iŋ
mbac ndu.
65 Lau ŋatô sêhu gasôp pi iŋ. Ŋac sêkic
iŋ tandô ahuc ŋa po, goc sêtap iŋ ma
sêsôm, “Am bu propet, naŋ sôm asê bu asa
gic am.” Ma lau siŋ-ŋga sêkôc iŋ sêsa si,
ma sêhi iŋ ŋa sö.

Pita sêc Yisu ahuc
(Mat 26:69-75; Luk 22:54-62; Jon 18:15-18, 25-27)

66 Têŋ têm dinaŋ Pita mbo andu dau
ŋamakê, ma dabuŋsiga ŋamata-ŋga ndê
awhê akiŋ daŋ kêsêlêŋ meŋ.
67 Iŋ gêlic Pita kêsulu ya mbo, goc tahê
iŋ ma sôm, “Am ŋgac naŋ kêkuc Yisu
Nasaret-ŋga whiŋ.”
68 Magoc Pita pa dau ma sôm, “Mba, aö
kayalê am nem yom ŋahu dom.” Dec iŋ
tisa gi kalhac kêpiŋ tuŋlôm ŋagatam.

69 Malô goc awhê akiŋ dau gêlic iŋ
tiyham, ma sôm yom kaiŋ tigeŋ têŋ lau naŋ
sêlhac sêmpiŋ, “Alic ŋgac kêlê. Iŋ Yisu
ndê lau si daŋ.”
70 Magoc Pita pa dau tiyham. Ŋasawa
sauŋ ma lau naŋ sêlhac dindê, naŋ sêsôm,
“Am ŋgac Galili-ŋga. Yomandô, am ŋac si
daŋ.”
71 Magoc Pita sôm ti ŋaŋga, “Mba! Aö
bu wasôm yom tasaŋ, naŋ goc Anötö ndic
aö. Aö kayalê ŋgac naŋ mac asôm yom pi
iŋ, naŋ dom andô!”
72 Ma ŋagahô dalec taŋ tilu-ŋga, dec Pita
gauc gêm Yisu ndê yom bu iŋ oc sêc iŋ
ahuc tidim tö su, goc dalec oc taŋ tidim lu-
ŋga. Ma iŋ taŋ dau ndu-ndu.

15

Pailot kêsu Yisu
(Mat 27:11-26; Luk 23:2-3, 18-25; Jon 18:29–19:16)

1 Têŋ bêbêc ganduc, dabuŋsiga atu-tu ti
lau bata ma lau naŋ sêndôhôŋ yomsu ti lau
†Sanedrin-ŋga hoŋ si ŋalôm tigeŋ tu gêŋ
bocke bu sêkôm têŋ Yisu-ŋga. Goc sêsô iŋ
amba dôŋ ma sêwê iŋ sêtêŋ Pailot si.
2 Ma Pailot ndac iŋ, “Am lau Israel-ŋga
si kiŋ, a?” Goc Yisu ô yom ma sôm, “Tôm
naŋ am daôm sôm.”
3 Têŋ dinaŋ dabuŋsiga atu-tu sêŋgôliŋ
yom daêsam pi iŋ.
4 Dec Pailot ndac iŋ tiyham, “Am oc ô
ŋac si yom, me mba? Ŋac sêŋgôliŋ yom
daêsam pi am.”
5 Tigeŋ Yisu ô yom dom, dec Pailot
hêdaê.
6-7 Têŋ têm dinaŋ ŋgac daŋ ndöc gapoc-
walô, naŋ ndê ŋaê Barabas. Muŋ-ŋga lau
ŋatô sêli dau sa têŋ lau Rom-ŋga naŋ sem
gôliŋ lau Israel-ŋga, ma sic lau ŋatô ndu.
Magoc lau Rom-ŋga sêkôc ŋac dôŋ ma
sêkêŋ ŋac sêndöc gapocwalô. Ma Barabas
iŋ ŋac si daŋ.
Tôm yala hoŋ têŋ ndoc lau Israel-ŋga si
om atu Mwasiŋ Pasowa-ŋga hôc asê, naŋ
Pailot kêkuc lêŋ daŋ bocdec bu. Lau Israel-
ŋga oc sêndac ŋgac gapocwalô-ŋga daŋ,
dec iŋ oc êŋgapwêc iŋ su têŋ ŋac.
8 Lau daêsam naŋ sêkac dau sa têŋ
ndoc Pailot kêsahê Yisu, naŋ sêndac iŋ
bu êŋgapwêc ŋgac gapocwalô-ŋga daŋ su
êŋkuc ŋagôliŋ dinaŋ.
9-10 Pailot kêyalê bu dabuŋsiga atu-tu
sem lêmuŋ Yisu ŋambwa, ma tu dinaŋ-
ŋga dec sêwê Yisu sêtêŋ iŋ sêmeŋ. Boc-
dinaŋ iŋ gauc gêm bu êŋgapwêc Yisu su,
dec ndac ŋac, “Mac atac whiŋ bu aö wahu
Kiŋ Israel-ŋga siŋ têŋ mac, me mba?”
11 Tigeŋ dabuŋsiga atu-tu sêŋgalôm lau
toŋ atu dinaŋ e sêndac Pailot bu hu
Barabas siŋ têŋ ŋac.
12 Goc Pailot ndac ŋac, “Bocdinaŋ aö oc
wakôm sake têŋ ŋgac dindec, naŋ mac
asam bu lau Israel-ŋga si Kiŋ?”
13 Ma sêmbwêc, “Ndic iŋ pi a gicso dau!”
14 Magoc Pailot ndac ŋac, “Tu sake-ŋga?
Iŋ kôm giso bocke?” Magoc sêmbwêc ti
ŋaŋga, “Ndic iŋ pi a!”
15 P ailot bu kôm lau atac ŋayham sa, dec
gôlôc bu êŋgapwêc Barabas su têŋ ŋac.
Ma iŋ kêkiŋ Yisu têŋ lau siŋ-ŋga bu sêhi
iŋ ŋa sö, ma sêndic iŋ ndu pi a gicso dau.

Lau siŋ-ŋga sêsu Yisu susu
(Mat 27:27-31; Jon 19:2-3)

16 Lau siŋ-ŋga sêwê Yisu sêsa Pailot ndê
andu ŋamalaclôm si, ma sêta yom bu lau
siŋ-ŋga hoŋ sêkac sa.
17 Goc sêkêŋ Yisu sôc ŋakwê kokoc baliŋ
tôm kiŋ sêsôc, ma sêwhê wac kêm ma
sêkêŋ iŋ uŋ gitôm suŋsuŋ.
18 Goc ŋac sic hu sêmbwêc iŋ, “Ei! Datoc
lau Israel-ŋga si kiŋ dindec sa maŋ!”
19 Ma ŋac sêkôc a daŋ ma sic iŋ pi
ŋagôlôŋ tidim daêsam, ma sêhê gasôp pi
iŋ. Sêpôŋ haduc têŋ iŋ, ma sêŋsau bu
sêtoc iŋ sa.
20 Sêsu iŋ susu pacndê, goc sêkôc ŋakwê
baliŋ dinaŋ su, ma sêkêŋ iŋ sôc dau ndê
ŋakwê sa tiyham. Ma sêwê iŋ sêsa malac
Jerusalem ŋamakê si, bu sêndic iŋ ndu pi
a gicso dau.

Sic Yisu pi a gicso dau
(Mat 27:32-44; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)

21 Lau siŋ-ŋga sêwê Yisu sêmbo seŋ, ma
ŋgac daŋ kêsêlêŋ mbo seŋ akêŋ gameŋ
ŋamakê-ŋga meŋ. Ma sêkac iŋ bu hôc
Yisu ndê a gicso dau. Ŋgac dau ndê ŋaê
Saimon. Iŋ Aleksanda lu Rupas damba, ma
iŋ ndê malachu Sairin.
22 Sêwê Yisu sêsa si e sêhôc asê gameŋ
naŋ sêsam bu Golgota. (Ŋaê dau danem
kwi bu ‘Gameŋ Ŋakêcyha-ŋga.’)
23 Lau siŋ-ŋga bu sêkêŋ wain ti bu
ŋamakic têŋ Yisu nôm, magoc iŋ tec.
24 Bocdinaŋ sêhu siŋ, ma sic iŋ pi a gicso
dau. Ma tiŋambu sêwhê iŋ ndê ŋakwê kôc
ma sêpuc gapoc bu sêlic asa oc kôc ŋakwê
bocke.
25 Ŋac sic iŋ pi a gicso têŋ bêbêc, acgatu
gitôm 9 kilok.
26 Ma yom naŋ lau bata Israel-ŋga
sêŋgôliŋ pi iŋ, naŋ sêto pi bapia daŋ, naŋ
sôm, “Lau Israel-ŋga si Kiŋ.”
27-28 Ŋac sic ŋgac sac lu pi a gicso dau
sêwhiŋ, daŋ kêgalêŋ Yisu amba andô-ŋga,
ma daŋ kêgalêŋ gasê-ŋga.
29 Lau naŋ sêŋsêlêŋ si sêmeŋ, naŋ
sêndahiŋ ŋasu ma sêtaŋ bôlê Yisu. Sêsôm,
“Ei. Am ŋgac naŋ sôm bu seŋ lôm dabuŋ
su ma kwê sa tiyham tôm bêc tö.

30 Dec sip akêŋ a gicso dau mweŋ, ma
nem daôm sa!”
31 Ma dabuŋsiga atu-tu ti kêdôhôŋwaga
yomsu-ŋga bocdinaŋ sêsu iŋ susu ma
sêsôm têŋ dandi, “Iŋ gêm lau daêsam sa,
tigeŋ gitôm dom bu nem dau sa.
32 Yac bu alic Mesaya, lau Israel si kiŋ
dindec-ŋga, sip akêŋ a gicso dau meŋ, dec
yac oc akêŋ whiŋ iŋ.” Ma ŋgac lu naŋ sic
pi a gicso sêwhiŋ Yisu, naŋ sêsu iŋ susu
bocdinaŋ.

Yisu mbac ndu
(Mat 27:45-56; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

33 Têŋ ac kalhac lhu, ŋasec atu gêm
gameŋ sambuc ahuc e acgatu gitôm 3 kilok
telha-ŋga.
34 Ma têŋ 3 kilok Yisu mbwêc awha atu,
“Eloi, Eloi, lama sabaktani?” (Yom dau
danem kwi bu, ‘Aö neŋ Anötö, aö neŋ
Anötö, tu sake-ŋga am hu aö siŋ?’)
35 Lau naŋ sêlhac sêmpiŋ, naŋ sêŋgô iŋ
ŋapep dom ma sêsôm, “Aŋgô, iŋ ta propet
Elaija.”
36 Ma ŋgac daŋ kêti gi kêŋ sôwam daŋ
sip wain ŋamakic, ma sô dôŋ pi a baliŋ
daŋ. Goc iŋ puc pi Yisu whasuŋ bu iŋ nôm
ma sôm, “Dahu iŋ siŋ ma dalic, Elaija oc
sip meŋ ma kôc iŋ su, me mba.”
37 Têŋ têm dinaŋ Yisu mbwêc awha atu
ma mbac ndu.
38 Ma têŋ dinaŋ po baliŋ naŋ kêgalêŋ
lôm dabuŋ ŋalôm, naŋ dau kic gi lu, kalhac
ŋahô ma gi têŋ ŋapu-ŋga.
39 Ma ŋgac bata siŋ-ŋga naŋ kalhac Yisu
aŋgô-ŋga, naŋ gêlic iŋ ndê mbac ndu
ŋalêŋ, goc sôm, “Yomandô, ŋgac dindec
iŋ Anötö ndê Atu.”
40 Lauwhê ŋatô sêlhac ahê ma sêlic gêŋ
hoŋ dinaŋ. Maria Magadala lu Maria
naŋ Jems sauŋ lu Joses dinda, ma Salome
sêmbo sêwhiŋ ŋac.
41 Muŋ-ŋga, têŋ têm Yisu mbo gameŋ
Galili-ŋga, naŋ lauwhê dinaŋ sêŋkuc iŋ,
ma sem akiŋ iŋ. Ma lauwhê daêsam naŋ
sêpi Jerusalem sêwhiŋ Yisu, naŋ sêlhac
sêwhiŋ ŋac.

Josep kêŋ Yisu ndê ŋamlaŋ yêc hoc ŋasuŋ
(Mat 27:57-61; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42)

42 Bêc naŋ sic Yisu ndu, naŋ lau Israel-
ŋga si bêc sêmasaŋ dau tu Sabat-ŋga.*
Bocdinaŋ têŋ telha,
43 ŋgac bata Israel-ŋga daŋ ŋaê Josep
gauc gêm bu êŋsuhuŋ Yisu ŋamlaŋ. Josep
iŋ ŋgac akêŋ malac Arimatiya-ŋga, ma iŋ
lau Sanedrin-ŋga si ŋgac tiwaê daŋ naŋ
kêŋ bata Anötö ndê gôliŋ bu meŋ sa tiawê.
Iŋ ndê ŋalôm pêŋ dôŋ, dec têŋ Pailot gi ma
ndac Yisu ndê ŋamlaŋ.
44 Yom dau kôm Pailot sö, ŋahu bu
iŋ kêyalê dom bu Yisu mbac ndu su.
Bocdinaŋ iŋ ta lau siŋ si ŋgac bata ma ndac
iŋ bu Yisu mbac ndu su, me mba.
45 Iŋ tap sa bu Yisu mbac ndu su, dec
gôlôc têŋ Josep bu kôc Yisu ndê ŋamlaŋ sa
ndi êŋsuhuŋ.
46 Josep kôc po ŋayham daŋ naŋ iŋ
gêmlhi muŋ su, goc sa gi ma kôc Yisu su
yêc a gicso dau, ma kêpaŋ iŋ ahuc ŋa po
dau. Ma iŋ kôc iŋ sa gi ma kêŋ iŋ yêc sêhô
naŋ lau sêlêŋ gwanaŋ su yêc hoc ŋalôm.
Goc iŋ kêpi hoc daŋ gi ndöc sê awha dau
ahuc.
47 Maria Magadala lu Joses dinda Maria
sêlic Josep kêŋ Yisu ndê ŋamlaŋ yêc hoc-
suŋ dinaŋ.

16

Yisu tisa
(Mat 28:1-10; Luk 24:1-12)

1 Bêc Sabat-ŋga meŋ gi su, goc Maria
Magadala lu Jems dinda Maria, ma Salome
semlhi gêŋ malu bu sênem oso Yisu ndê
ŋamlaŋ.
2 Têŋ wake ŋabêc ŋamata-ŋga dinaŋ
sêti têŋ bêbêc ganduc bu sêtêŋ sêhô sêndi.
Ac pi meŋ su ma sêŋsêlêŋ sêmbo seŋ,
3 ma sêndac dandi, “Asa oc nem yac sa
ma êmpi hoc naŋ yêc sê awha, naŋ su?”
4 Tigeŋ sêhôc tandô sa, ma sêlic hoc atu
dau yêc sê awha dom.
5 Bocdinaŋ dec sêsôc sêhô ŋalôm si.
Sêlic ŋgac batac daŋ naŋ sôc ŋakwê sêsêp,
ma ndöc andô-ŋga, dec sêsö ŋandô.
6 Magoc ŋgac dau sôm, “Asö dom. Mac
aŋsalê Yisu Nasaret-ŋga, naŋ sic iŋ ndu pi
a gicso dau. Iŋ yêc dec dom, iŋ tisa su. Alic
mala naŋ sêkêŋ iŋ yêc, naŋ sawa.
7 Magoc andi ma asôm têŋ iŋ ndê sêŋomi
ma têŋ Pita bu iŋ oc muŋ mac têŋ Galili
ndi. Mac oc alic iŋ yêc dindê, tôm yom
naŋ iŋ sôm têŋ mac muŋ su naŋ.”
8 Yom dinaŋ kôm awhê lu dau sêntitec ti
sêhêdaê ŋandô. Sêsa akêŋ sêhô, ma sêlhö
sênti si. Magoc sêtöc dau dec sêsôm yom
têŋ ŋamalac daŋ yêc seŋ dom.
9 Têŋ têm Yisu tisa têŋ Sonda bêbêc, iŋ
hoc dau asê ti-ŋamata-ŋga têŋ Maria Mag-
adala, awhê naŋ muŋ-ŋga iŋ soc ŋalau sac
7 su yêc iŋ ŋalôm.
10 Ma Maria gi ma sôm asê têŋ lau naŋ
sêŋkuc Yisu, naŋ sêkôm daŋgibo ti sêtaŋ
sêmbo.

* **15:42** Lau Israel sêsôm bu têŋ ndoc ac gi sip têŋ bêc naŋ muŋ bêc Sabat-ŋga, naŋ têm dau gic hu bêc Sabat-ŋga. Bocdinaŋ ŋac bu sêŋsuhuŋ lau batê muŋ ac ndi sip.

11 Maria sôm têŋ ŋac bu iŋ gêlic Yisu ma
iŋ mbo tali tiyham. Magoc ŋac sêkêŋ whiŋ
dom.
12 Tiŋambu Yisu ndê ŋgac-sêŋom lu
sêhu Jerusalem siŋ ma sêŋsêlêŋ sêmbo
seŋ, ma Yisu hoc dau asê têŋ iŋlu gitôm
ŋgac aŋgô batac daŋ.
13 Dec iŋlu sêmbu si ma sic miŋ têŋ
sêŋomi ŋatô, magoc ŋac sêkêŋ whiŋ iŋlu
dom bocdinaŋ.

Yisu kêŋ gweleŋ têŋ lau naŋ sêŋkuc iŋ

14 Tiŋambu ŋgacsêŋomi 11 seŋ gêŋ
sêmbo sêwhiŋ dau, ma Yisu hoc dau asê
têŋ ŋac. Ma iŋ sôm ŋac tu ŋac si ŋalôm
ŋadandi-ŋga, bu sêkêŋ whiŋ lau naŋ sêlic
iŋ têŋ ndoc iŋ tisa su, naŋ dom.
15 Goc iŋ sôm têŋ ŋac, "Atôm nom
ŋagameŋ sambob andi, ma ahoc ŋawaê
ŋayham asê têŋ lau hoŋ.
16 Lau naŋ sêkêŋ whiŋ ma sêliŋ saŋgu,
naŋ oc sêtap Anötö ndê mwasiŋ nem ŋac
si-ŋga sa. Magoc lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom,
naŋ oc sêtap iŋ ndê matôc sa.
17 Ma Anötö oc kêŋ ŋaclai têŋ lau naŋ
sêkêŋ whiŋ, dec oc tôm bu sêkôm gêŋ dalô
bocdec bu. Ŋac oc sêkôm gweleŋ sênem
aö aŋôŋ, ma sêsoc ŋalau sac su yêc lau.
Ŋac oc sêsôm yom awha wakuc-ŋga naŋ
sêndôhôŋ muŋ su dom.
18 Ŋac bu sêkôc mboc sac sip ŋac amba
me sênôm bu ŋamalic, dec oc kôm ŋac
sêtisac dom. Ma ŋac oc sêkêŋ amba sac
lau gêmbac, ma sêkôm ŋac ŋayham sa."
19 Yisu sôm yom dinaŋ têŋ ŋac su, goc
Anötö kôc iŋ su yêc nom. Iŋ pi undambê
gi, ma ndöc Anötö ndê amba andô-ŋga.
20 Ma iŋ ndê sêŋomi sêsa si, ma sêhoc
ŋawaê ŋayham asê yêc gameŋ hoŋ. Ma
Pômdau mbo whiŋ ŋac, ma kêŋ ŋaclai têŋ
ŋac bu sêkôm gêŋ dalô atu-tu tu bu puc
yom naŋ sêhoc asê, naŋ dôŋ-ŋga.

Luk
ndê ŋawaê ŋayham
Yom whê ŋawaê ŋayham dindec sa-ŋga

Luk iŋ Yisu ndê ŋgacsêŋom dom, ma iŋ ŋgac Israel-ŋga dom. Iŋ ŋgac Grik-ŋga, ma iŋ dokta, ma bocdinaŋ taŋyalê bu iŋ ŋgac tigauc. Luk dau gêlic gêŋ hoŋ naŋ Yisu kôm, naŋ dom, magoc iŋ kip yom hoŋ sa yêc lau naŋ sêmbo sêwhiŋ Yisu têŋ ndoc iŋ gic hu ndê gweleŋ e iŋ mbu pi undambê gi (1:1-4). Luk ndê ŋawaê ŋayham hêganôŋ Yisu ti iŋ ndê gweleŋ, ma iŋ to bapia daŋ tiyham (Aposel) pi gweleŋ naŋ lau aposel sêkôm ŋa Ŋalau Dabuŋ ndê ŋaclai.

Yêc iŋ ndê yom ŋamata-ŋga, Luk sôm bu iŋ to yom têŋ ŋgac atu daŋ ŋaê Tiopilas. Ŋaê dau danem kwi bu 'ŋgac naŋ atac whiŋ Anötö.' Magoc iŋ to tu ŋgac tigeŋ dinaŋ-ŋga dom, iŋ to ndê ŋawaê ŋayham hêganôŋ lau naŋ lau Israel dom gitôm iŋ dau, ma lau Israel-ŋga sêwhiŋ. Iŋ tac whiŋ bu ŋac sêŋyalê bu Yisu, iŋ lau Israel-ŋga si Mesaya, ma iŋ meŋ gic waê lau Israel-ŋga tawasê dom, magoc meŋ bu ti lau hoŋ si Pômdau, ma bu mbac ndu tu lau hoŋ-ŋga. Ma bocdinaŋ Luk tac whiŋ bu Yisu ndê ŋawaê sa têŋ gameŋ nom-ŋga hoŋ, bu lau sêŋgô ma sêkêŋ whiŋ Yisu, dec oc sêtap Anötö ndê mwasiŋ nem ŋac si-ŋga sa.

Yom Ŋamata-ŋga

1 O ŋgac atu Tiopilas. Lau daêsam sêŋsahê bu sêto yom pi gêŋ hoŋ naŋ ŋandô sa yêc yac mba gameŋ.

2 Ŋac sêto sêŋkuc yom naŋ lau naŋ sêmbo sêwhiŋ Yisu têŋ ndoc iŋ gic hu ndê gweleŋ, naŋ sic dulu têŋ yac. Lau dau sêlic gêŋ hoŋ naŋ Yisu kôm pi tandô, dec sêhoc ŋawaê ŋayham asê pi gêŋ dau.

3 Ma aö bocdinaŋ, gakip yom hoŋ sa pi gêŋ ŋamata-ŋga ma meŋ têŋ kwahic dec, ma galic ŋayham bu wato sip bapia dindec ma waŋkiŋ têŋ am. Aö gato yom kakuc ŋadênaŋ tôm gêŋ hoŋ naŋ hôc asê. Tu dinaŋ-ŋga O ŋgac atu Tiopilas,

4 am oc êmyalê bu yom hoŋ pi Yisu naŋ am ŋgô su, naŋ yom ŋandô.

Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga ndê puc dinda kôc iŋ-ŋga

5 Têŋ têm Kiŋ †Herod gêm gôliŋ gameŋ Judia-ŋga, naŋ †dabuŋsiga daŋ mbo, iŋ ndê ŋaê Sekaria. Iŋ kôm ndê gweleŋ whiŋ dabuŋsiga naŋ sêmbo dabuŋsiga ŋamata-ŋga Abaisa* ndê toŋ. Sekaria ndê awhê ndê ŋaê Elisabet, ma iŋ Aron† ndê wakuc daŋ, gitôm Sekaria dau.

6 Anötö gêlic iŋlu sêsa lêŋ gitêŋ yêc iŋ aŋgô-ŋga, sêŋsêlêŋ sêŋkuc Anötö ndê yomsu ti ŋagôliŋ ŋalêŋ ŋayham.

7 Iŋlu sêti awhê andô ma ŋgac andô su, magoc balêkoc mba, bu Elisabet iŋ awhê gapoc.

8 Têŋ têm daŋ Sekaria ndê toŋ si ndoc sênem akiŋ Anötö-ŋga hôc asê, ma iŋ gêm ndê gweleŋ dabuŋsiga-ŋga mbo Anötö ndê lôm dabuŋ yêc Jerusalem.

9 Ma gitôm dabuŋsiga si mêtê, sêpuc gapoc gi sip Sekaria, bu sôc lôm dabuŋ ŋalôm ndi, ma kêŋ da ŋamalu ŋayham.

10 Ma têŋ ndoc iŋ sôc gi bu kêŋ da ŋamalu ŋayham, naŋ lau Israel-ŋga hoŋ naŋ sêkac sa tu s êtoc Anötö sa-ŋga, naŋ sêteŋ mbec sêlhac awê.

11 Têŋ ndoc dinaŋ Pômdau ndê aŋela daŋ hoc dau asê têŋ Sekaria, ma kalhac alta da ŋamalu-ŋga ŋa-ndö-ŋga.

12 Têŋ ndoc Sekaria tandô pi aŋela dau, iŋ sö ti töc dau ŋandô.

13 Magoc aŋela sôm têŋ iŋ, "Töc daôm dom Sekaria, bu Pômdau ŋgô mbec naŋ am teŋ. Am nem awhê Elisabet oc kôc atômŋgac daŋ, ma am oc sam iŋ ndê ŋaê bu Jon.

14 Iŋ oc kôm am atac ŋayham atu, ma lau daêsam oc sêtisambuc tu dinda kôc iŋ-ŋga,

15 bu iŋ oc ti ŋgac tiwaê yêc Pômdau aŋgô-ŋga. Iŋ oc nôm wain me bu ŋaŋga dom, magoc têŋ têm iŋ yêc dinda atac ŋalôm eŋ, naŋ Ŋalau Dabuŋ oc nem iŋ ahuc, ma mbo whiŋ iŋ ŋapaŋ.

16 Ma têŋ ndoc iŋ tiatu, naŋ iŋ oc nem lau Israel-ŋga daêsam kwi, sêmbu sêsôc Pômdau ŋac si Anötö ŋapu.

17 Iŋ oc ti propet ŋaŋga ma ti ŋaclai gitôm propet ŋamata-ŋga Elaija. Ma iŋ oc muŋ Pômdau, bu nem lau daêsam si ŋalôm kwi. Dambai oc atac whiŋ atui, ma lau daŋgapêc oc sêti lau ti gauc naŋ sêsa si lêŋ gitêŋ. Ŋalêŋ dinaŋ iŋ oc êmasaŋ lau si ŋalôm bu sêkôc Pômdau sa."

---

* **1:5** Abaisa - dabuŋsiga ŋamata-ŋga daŋ naŋ mbo têŋ Kiŋ Dawid ndê têm. Têŋ têm dinaŋ lau Israel si dabuŋsiga sêwhê dau kôc ti toŋ 24 kêkuc dabuŋsiga ŋamata-ŋga si ŋaê (1 Kr 24:7-19; ma Nia 12:11-17). Ma tiŋambu sêkôm gweleŋ tôm ŋatoŋ 24 dinaŋ sêyô dau sêyô dau. Têŋ Yisu ndê têm, lau dabuŋsiga daêsam sêndöc gameŋ ŋamakê-ŋga, ma sêpi Jerusalem tu sêkôm gweleŋ yêc †lôm dabuŋ tôm ŋac si toŋ si ndoc, ma tiŋambu sêmbu sêtêŋ si gameŋ si (Luk 1:8, 23). Alic yom whê ŋaê 'dabuŋsiga' sa-ŋga yêc buku dindec ŋambu-ŋga.

† **1:5** Aron - lau Israel si dabuŋsiga ŋamata-ŋga naŋ gêm akiŋ Anötö têŋ Moses ndê têm. Alic Eks 7:1-6; ma 28:1.

18 Sekaria ŋgô aŋela ndê yom dinaŋ su,
goc sôm têŋ iŋ, “Alu ati awhê andô ma
ŋgac andô su. Boc-dinaŋ ŋalêŋ bocke dec
aö waŋyalê bu am nem yom oc ŋandô sa?”
19 Goc aŋela ô yom ma sôm, “Aö Gabriel
naŋ galhac Pômdau aŋgô-ŋga, ma iŋ kêkiŋ
aö bu wahoc ŋawaê ŋayham dindec asê
têŋ am.
20 Gêŋ naŋ aö gasôm yom pi, naŋ oc
ŋandô sa tôm ŋandoc. Tigeŋ am kêŋ whiŋ
aö dom, ma bocdinaŋ am oc awham mba
sa, ma sôm yom dom e gêŋ hoŋ dindec hôc
asê su.”
21 Têŋ dinaŋ lau naŋ sêmbo awê, naŋ
sêhôŋ Sekaria ma gauc gêm bu bocke ma
iŋ mbo tiwandêc yêc lôm dabuŋ ŋalôm.
22 Ma têŋ ndoc Sekaria mbu sa awê gi,
naŋ gitôm dom bu sôm yom, ma gic amba
ŋambwa têŋ ŋac, dec ŋac si gauc sa bu
iŋ gêlic gêŋ ŋagatu daŋ yêc lôm dabuŋ
ŋalôm.
23 Tiŋambu iŋ ndê bêc gweleŋ-ŋga pac-
ndê, ma iŋ kölhö mbu têŋ ndê malac gi.
24 Ma iŋ ndê awhê Elisabet daê, dec
timêtê dau ŋapep, ma mbo teŋ mbo iŋlu
si andu gitôm ayô amaŋdaŋ. Elisabet sôm,
25 “Pômdau kôm gêŋ dindec ma gêm aö
sa. Ŋamata-ŋga aö gambo ti mayaŋ yêc
lau aŋgô-ŋga, bu aö awhê gapoc, tigeŋ
kwahic dec Pômdau tawalô aö, ma kôc aö
mayaŋ su.”

Yisu ndê puc dinda kôc iŋ-ŋga

26 Elisabet daê gitôm ayô 6 su, goc Anötö
kêkiŋ aŋela Gabriel têŋ malac Nasaret naŋ
yêc gameŋ Galili-ŋga,
27 bu kêŋ aheŋ têŋ awhê akiŋ daŋ. Iŋ
ndê ŋaê Maria, ma lau sêhoc yom asê su
bu Maria oc nem ŋgac daŋ ŋaê Josep, naŋ
Kiŋ Dawid ndê apaŋgac daŋ.
28 Aŋela dau têŋ Maria gi ma sôm, “O
awhê naŋ Anötö tac whiŋ am ndu andô,
Pômdau whiŋ am.”
29 Yom dau kôm Maria sö ŋandô, ma iŋ
gauc gêm têŋ dau bu, “Iŋ awha gic aö tu
sake-ŋga?”
30 Goc aŋela sôm têŋ iŋ, “Töc daôm dom
Maria, bu Anötö gêlic am ŋayham kêlêc.
31 Am oc daêm ma kôc balêkoc ŋgac
daŋ, ma sam iŋ ndê ŋaê bu Yisu.
32 Iŋ oc ti ŋgac tiwaê, ma lau oc sêsam iŋ
bu Anötö Ŋaclai ti Ŋawasi Ŋadau ndê Atu.
Pômdau Anötö oc kêŋ iŋ wêkaiŋ apaŋgac
Dawid ndê pôŋ kiŋ-ŋga.
33 Iŋ oc nem gôliŋ †Jakob ndê wakuc
lau Israel-ŋga, ma iŋ ndê gôliŋ oc pacndê
dom.”
34 Goc Maria ndac aŋela dau bu, “Aö
gayêc gawhiŋ ŋgac daŋ dom, ma bocdinaŋ
yom dau oc ŋandô sa ŋalêŋ bocke?”
35 Ma aŋela ô yom ma sôm, “Ŋalau
Dabuŋ oc têŋ am meŋ, ma Anötö, Ŋaclai
ti Ŋawasi Ŋadau ndê ŋaclai oc nem am
ahuc. Tu dinaŋ-ŋga balêkoc dabuŋ naŋ
am oc kôc, naŋ lau oc sêsam iŋ bu Anötö
ndê Atu.
36 Ma am ŋgô! Elisabet, awhê andô naŋ
yêc am apami si toŋ, naŋ daê ma oc kôc
balêkoc daŋ. Sêsôm bu iŋ awhê gapoc,
magoc kwahic iŋ daê tôm ayô 6 su.
37 Bu gêŋ daŋ yêc dom, naŋ Anötö gitôm
dom bu kôm ŋandô sa.”
38 Ma Maria ô yom ma sôm, “Pômdau
ndê awhê akiŋ aö. Bocdinaŋ, yom naŋ am
sôm, naŋ ŋandô sa pi aö.” Maria sôm yom
dinaŋ su, goc aŋela hu iŋ siŋ.

Maria gic Elisabet kêsi

39 Têŋ têm dinaŋ Maria kêmasaŋ dau,
ma kêsêlêŋ ŋagahô têŋ malac daŋ yêc
gameŋ ŋabaö Judia-ŋga gi.
40 Iŋ hôc asê ma têŋ Sekaria ndê andu gi,
ma ta Elisabet ndê ŋaê.
41 Têŋ têm Elisabet ŋgô Maria ndê yom,
naŋ balêkoc naŋ yêc iŋ ŋalôm kwê soc
ti ŋaŋga, ma Ŋalau Dabuŋ gêm Elisabet
ahuc.
42 Ma iŋ sôm yom awha atu, “Anötö toc
am sa hôc gêlêc lauwhê sambob su, ma
oc toc balêkoc naŋ am oc kôc, naŋ sa
bocdinaŋ.
43 Aö awhê bocke, dec am, aneŋ Pômdau
dinda mweŋ bu lic aö?
44 Têŋ ndoc aö gaŋgô am mbwêc aö, naŋ
balêkoc naŋ yêc aö ŋatac, naŋ kwê soc ti
atac ŋayham.
45 Am kêŋ whiŋ bu Pômdau ndê yom p i
am oc ŋandô sa, ma tu dinaŋ-ŋga am tap
iŋ ndê mwasiŋ sa!”

Maria po Anötö ndê waê sa

46-47 Ma Maria sôm:
“Aö wapo Pômdau ndê waê sa ti aneŋ
ŋalôm sambuc, ma aö atac ŋayham
kêlêc tu Anötö naŋ gêm aö si-ŋga.
48 Ŋahu bu iŋ kêlhiŋ iŋ ndê awhê akiŋ
ŋambwa, aö dec siŋ dom. Têŋ kwahic dec
ma ndi, lau hoŋ oc sêsam aö bu awhê naŋ
Anötö kêmwasiŋ.
49 Iŋ Ŋaŋga Ŋadau naŋ kôm gêŋ atu têŋ
aö, ma iŋ ndê ŋaê dabuŋ.
50 Tôm têm sambob, iŋ tawalô lau hoŋ
naŋ sêtöc iŋ ma sêtoc iŋ sa.
51 Iŋ amba ŋaŋga kôm gêŋ atu, ma
lau naŋ yom sêtoc dau sa-ŋga gêm ŋac
si ŋalôm ahuc, naŋ iŋ soc ŋac su sêlhö
têŋtêŋ.
52 Iŋ kêmasuc kiŋ nom-ŋga su yêc ŋac
si pôŋ kiŋ-ŋga, magoc lau naŋ sêŋgwiniŋ
dau, naŋ iŋ toc ŋac sa.
53 Iŋ kêmwasiŋ lau ŋalôm sawa ŋa gêŋ
ŋayham-ŋayham, magoc iŋ kêkiŋ lau
ti lêlôm sêsa amba sawa si.
54-55 Iŋ gêm iŋ ndê lau akiŋ Israel-ŋga
sa, ma tôm yom naŋ iŋ gic bata têŋ abaŋ

Abraham, ma têŋ iŋ ndê wakuc hoŋ naŋ
sêŋkuc iŋ, naŋ iŋ tawalô ŋac.”
56 Maria kêpiŋ Anötö ma sôm yom dinaŋ
su, goc mbo whiŋ Elisabet gitôm ayô tö, ma
tiŋambu iŋ kölhö mbu têŋ ndê malac gi.

Elisabet kôc Jon

57 Elisabet ndê ndoc meŋ sa dec iŋ kôc
balêkoc ŋgac daŋ.
58 Ma iŋ ndê dawai ti lau meŋpaŋ iŋ-ŋga
sêŋgô bu Pômdau tawalô iŋ ŋalêŋ dinaŋ,
ma ŋac hoŋ atac ŋayham sêwhiŋ iŋ.
59 Têŋ balêkoc dau ndê bêc ti-8-ŋga, ŋac
hoŋ sêmeŋ bu sêsê balê ndê ŋamlic ŋatô
su sêŋkuc lau Israel-ŋga si †pwac, ma ŋac
tac whiŋ bu sêkêŋ damba Sekaria ndê ŋaê
pi iŋ.
60 Tigeŋ iŋ dinda sôm, “Mba! Dasam iŋ
ndê ŋaê bu Jon.”
61 Ma sêsôm têŋ iŋ, “Yêc am nem
dawam, ŋgac ŋaê Jon daŋ mbo dom.”
62 Ma ŋac sic amba têŋ damba bu
sêŋyalê ŋaê bocke iŋ tac whiŋ.
63 Iŋ kôm ŋa amba bu sêkêŋ tapele daŋ
têŋ iŋ, dec sêkêŋ ma iŋ to, “Iŋ ndê ŋaê
Jon,” goc lau hoŋ sêhêdaê.
64 Ma ŋagahô iŋ êmbala tigoloŋ, ma iŋ
sôm yom asê ma kêpiŋ Anötö.
65 Gêŋ dau kôm ŋac lau hoŋ sêsö, ma lau
naŋ sêmbo Judia ŋagameŋ lôc-ŋga, naŋ
sem yom-galôm ŋapaŋ pi gêŋ hoŋ dinaŋ.
66 Lau hoŋ sêŋgô ŋawaê, ma ŋac gauc
gêm yom dau ŋapaŋ yêc ŋac si ŋalôm. Ma
ŋac sêlic bu Pômdau ndê ŋaclai tôc dau
asê yêc balê dau, dec sêndac dandi, “Iŋ oc
ti ŋamalac kaiŋ bocke?”

Sekaria hoc yom asê gitôm propet

67 Têŋ têm dinaŋ Ŋalau Dabuŋ gêm Jon
ndê damba Sekaria ahuc, ma iŋ hoc yom
asê gitôm propet daŋ ma sôm,
68 “Tampiŋ Pômdau, yac lau Israel-ŋga
neŋ Anötö, bu iŋ meŋ bu nem iŋ ndê
lau si.
69 Iŋ po ŋgac ti ŋaclai daŋ sa yêc iŋ
ndê ŋgac akiŋ Dawid ndê lau wakuc, naŋ
gitôm bu nem yac si.
70 Anötö ndê propet dabuŋ sêhoc yom
asê pi gêŋ dau muŋ su, ma kwahic dec
Anötö kôm yom dau ŋandô sa.
71 Iŋ kêmasaŋ lêŋ dinaŋ, bu nem yac si
yêc yac neŋ ŋacyo ti lau naŋ sêtec yac
amba.
72 Iŋ tawalô yac, tôm iŋ gic bata têŋ
abaŋi, ma gauc gêm iŋ ndê pwac dabuŋ,
73 naŋ iŋ kêmatiŋ tidôŋ whiŋ abaŋ Abra-
ham.
74 Iŋ oc nem yac si yêc yac neŋ ŋacyo
amba, tu bu yac danem akiŋ iŋ ti atac pa
su,
75 ma tu bu taŋsêlêŋ dasa lêŋ gitêŋ ti
dabuŋ yêc iŋ aŋgô-ŋga tôm bêc hoŋ.
76 Ma Jon, aneŋ balê, lau oc sêsam
am bu ‘Anötö, Ŋaclai ti Ŋawasi Ŋadau
ndê propet,’ bu am oc muŋ Pômdau ma
êmasaŋ lau si ŋalôm tu sêkôc iŋ sa-ŋga.
77 Ma am oc whê Anötö ndê lau si gauc
sa pi lêŋ naŋ iŋ oc suc ŋac si sac kwi tu bu
nem ŋac si-ŋga.
78 Yac neŋ Anötö ndê lêŋ tawalô yac-ŋga,
naŋ oc tôm ac naŋ pi ma kalhac umboŋ,
79 ma pô lau naŋ sêndöc gameŋ ŋasec,
ma lau naŋ sêmpiŋ bu sêmbac ndu. Iŋ oc
wê yac dasa seŋ bu datap yom malô sa.”
80 Tiŋambu balê dau tiatu, ma kêŋ ndê
ŋalôm sambuc tu nem akiŋ Anötö-ŋga.
Ma iŋ mbo gameŋ sawa e tôm bêc naŋ iŋ
gic hu ndê gweleŋ, dec gêm mêtê kalhac
lau Israel aŋgô-ŋga.

2

Maria kôc Yisu

1 Têŋ têm dinaŋ †Sisa Ogasta gic atu yom
bu sêsê lau hoŋ naŋ sêmbo Rom si gôliŋ
ŋapu, naŋ sa tu bu sênemlhi takis-ŋga.
2 (Têŋ ndoc dinaŋ Kirinios gêm gôliŋ
gameŋ Siria-ŋga, ma gêŋ dinaŋ ti têm
ŋamata-ŋga naŋ sêsê lau sa yêc iŋ ndê
gôliŋ ŋapu.)
3 Bocdinaŋ lau hoŋ sêtêŋ si malachu si,
bu sêto si ŋaê sip bapia sêsê ŋac sa-ŋga.
4 Josep iŋ Dawid ndê wakuc daŋ, ma
bocdinaŋ iŋ hu malac Nasaret yêc gameŋ
Galili-ŋga siŋ, ma sip têŋ Dawid ndê malac
yêc gameŋ Judia-ŋga gi, malac naŋ sêsam
bu Betlehem.
5 Josep lu Maria sêwhiŋ dau si bu sêkêŋ
si ŋaê, bu sêhoc iŋlu si yom asê su bu oc
sênem dau. Ma Maria daê mbo.
6 Têŋ ndoc iŋlu sêmbo Betlehem, naŋ
Maria ndê bêc bu kôc balêkoc-ŋga hôc
asê.
7 Josep lu Maria sêyêc bôc si mala, bu
ŋasawa mbasi yêc andu ŋacleŋ-ŋga. Ma
yêc dê, Maria kôc iŋ ndê balêkoc ŋgac
ŋamata-ŋga. Ma iŋ kôm iŋ si ŋa po, ma
kêŋ iŋ yêc bôc si apa sêneŋ gêŋ-ŋga.

Aŋela sêhoc Yisu ŋawaê asê

8 Têŋ ôbwêc dinaŋ lau ŋatô sêyob si
domba sêmbo malac dau ŋamakê.
9 Ma Anötö ndê aŋela daŋ hoc dau asê
têŋ ŋac. Pômdau ndê ŋawê pô ŋac, ma
sêtöc dau ŋandô.
10 Goc aŋela dau sôm têŋ ŋac bu, “Atöc
daôm dom! Aö bu wakêŋ ŋawaê ŋayham
daŋ têŋ mac, naŋ oc kôm mac atac ŋayham
atu. Ma ŋawaê dindec gic waê lau hoŋ.
11 Mac nem ŋgac nem mac si-ŋga hôc
asê têŋ bêc dau dindec. Iŋ dinda kôc iŋ
yêc Betlehem, malac naŋ sêsam bu Dawid
ndê malac. Iŋ †Mesaya dau naŋ Anötö gic
bata bu êŋkiŋ meŋ, ma mac nem Pômdau
dau.

12 Atêŋ Betlehem andi, ma mac oc aŋyalê
balêkoc dau pi gêŋ bocdec bu. Sêkôm iŋ si
ŋa po, ma sêkêŋ iŋ yêc bôc si apa sêneŋ
gêŋ-ŋga.”
13 Ma ŋagahô aŋela undambê-ŋga
daêsam sêhoc dau asê sêwhiŋ aŋela
dinaŋ, ma sem wê sêmpiŋ Anötö bocdec
bu,
14 “Anötö ndê waê sa yêc lôlôc. Ma yom
malô yêc nom, têŋ lau naŋ Anötö gêlic ŋac
ŋayham.”

Lau sêyob domba-ŋga sêtêŋ Betlehem si

15 Aŋela sem wê dinaŋ su, goc sêmbu
sêpi undambê si. Ma lau sêyob domba-ŋga
sêsôm têŋ dandi, “Ayôc! Datêŋ Betlehem
dandi, ma dalic gêŋ atu naŋ Pômdau ndê
aŋela sêhoc asê têŋ yac.”
16 Goc sêŋsahic dau sêtêŋ Betlehem si,
ma sêtap Maria lu Josep sa, ma sêlic
balêkoc dau yêc bôc si apa sêneŋ gêŋ-ŋga.
17 Sêlic iŋ su goc sêsa si, ma sic miŋ yom
naŋ aŋela hoc asê têŋ ŋac pi balêkoc dau.
18 Ma lau hoŋ naŋ sêŋgô ŋac si yom, naŋ
sêhêdaê ŋandô.
19 Magoc Maria gauc gêm yom hoŋ
ŋapaŋ yêc ndê ŋalôm.
20 Ma lau sêyob domba-ŋga sêlhö sêmbu
sêtêŋ gameŋ sêyob domba-ŋga si. Sêmpiŋ
Anötö ma sêtoc iŋ ndê waê sa tu gêŋ hoŋ
naŋ sêŋgô ti sêlic, naŋ gitôm aŋela sôm
asê têŋ ŋac.

Sêtôc Yisu yêc lôm dabuŋ

21 Têŋ bêc 8 giŋga su, sêsê balê ndê
ŋamlic ŋatô su, kêkuc lau Israel-ŋga si
pwac. Ma sêsam iŋ ndê ŋ aê Yisu, tôm
aŋela sam iŋ têŋ ndoc iŋ kêŋ puc Maria
bu iŋ oc daê.
22 Muŋ-ŋga, Moses to yomsu daŋ pi
lauwhê Israel-ŋga naŋ sêkôc balêkoc, naŋ
yêc bocdec bu. Sêhôŋ e bêc 40 pacndê,
goc ŋac oc ŋawasi sa tiyham yêc Anötö
aŋgô-ŋga. Bocdinaŋ têŋ Maria ndê bêc
40 pacndê su, goc iŋlu Josep sêkôc Yisu
sêtêŋ lôm dabuŋ yêc malac Jerusalem si,
bu sêtôc iŋ yêc Pômdau aŋgô-ŋga.
23 Sêkôm bocdinaŋ kêkuc Pômdau ndê
yomsu naŋ Moses to bocdec bu, “Asam
balêkoc ŋgac mbêc hoŋ bu dabuŋ yêc
Pômdau aŋgô-ŋga.”
24 Ma têŋ têm dinaŋ iŋlu sêkêŋ da bu
Maria ŋawasi sa tiyham. Sêkêŋ da tôm
Pômdau ndê yomsu, balusi lu me mbac
sauŋ lu.
25 Têŋ têm dinaŋ ŋgac daŋ ŋaê Simeon
mbo Jerusalem. Iŋ ŋgac gitêŋ ti dabuŋ,
ma iŋ hôŋ ndoc bu Anötö êŋkiŋ iŋ ndê
Mesaya bu nem lau Israel-ŋga si. Ŋalau
Dabuŋ whiŋ iŋ tôm bêc hoŋ,
26 ma têŋ ndoc daŋ, kêŋ gauc têŋ iŋ bu
iŋ oc mbo tali e lic Mesaya naŋ Pômdau gic
bata.
27 Ma Ŋalau Dabuŋ wê Simeon têŋ lôm
dabuŋ gi, têŋ bêc naŋ Yisu dinda lu damba
sêkôc iŋ sêmeŋ bu sêkêŋ da sêŋkuc Moses
ndê yomsu.
28 Iŋ pê Yisu sa, goc kêpiŋ Anötö ma sôm,
29-30 “O Pômdau atu, yom naŋ am gic
bata su, naŋ kwahic dec ŋandô sa. Aö
tanôŋ galic am nem †Ŋgac Nem Lau Si-
ŋga su, ma bocdinaŋ dec oc tôm bu am
nem ŋgac akiŋ aö dec wambac ndu ti atac
malô.
31 Am kêmasaŋ lêŋ dindec yêc lau hoŋ
aŋgô-ŋga.
32 Am nem ŋawê oc pô lau hoŋ, bu tôc
am asê têŋ lau gameŋ apa-ŋga, ma bu po
am nem lau Israel-ŋga si waê sa.”
33 Simeon sôm yom dinaŋ pi Yisu, dec
kôm Yisu dinda lu damba sêhêdaê.
34 Goc Simeon gêm mbec ŋac, ma sôm
têŋ Yisu dinda Maria, “Anötö kêyaliŋ balê
dindec sa, ma tu iŋ-ŋga lau Israel-ŋga
daêsam oc sêpeŋ, magoc daêsam naŋ
sêkêŋ whiŋ iŋ, naŋ oc sêtap Anötö ndê
mwasiŋ sa. Iŋ meŋ bu tôc Anötö ndê lêŋ
asê têŋ lau, magoc daêsam oc sêpu iŋ ti
ndê yom,
35 ma ŋalêŋ dinaŋ gauc naŋ yêc lau
daêsam si ŋalôm, naŋ oc meŋ sa tiawê.
Ma tu gêŋ naŋ oc hôc asê iŋ-ŋga, am daôm
oc hôc ŋandê atu tôm bieŋ kuŋ am ŋatê.”
36 Propet awhê daŋ mbo lôm dabuŋ
ŋabatêmndö. Iŋ ndê ŋaê
Ana, ma iŋ damba iŋ Panuel, naŋ yêc
Aser ndê toŋ.* Ana iŋ ti awhê andô su.
Muŋ-ŋga iŋ gêm ŋgac su ma iŋlu nakweŋ
sêmbo sêwhiŋ dau gitôm yala 7,
37 goc nakweŋ mbac ndu ma Ana ti awhê
sawa ma mbo e iŋ ndê yala ti 84. Tôm
acsalô ti ôbwêc hoŋ iŋ gêm akiŋ Anötö
mbo lôm dabuŋ ŋabatêmndö, ma têm
daêsam iŋ hu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ tu nem
dabuŋ dau ti teŋ mbec ŋaŋga-ŋga.
38 Têŋ têm naŋ Simeon ndê yom pi Yisu
pacndê, naŋ Ana têŋ ŋac gi, ma gêm daŋge
Anötö. Ma iŋ gic hu sôm yom pi balêkoc
têŋ lau hoŋ naŋ sêhôŋ ndoc naŋ Anötö oc
nem lau Jerusalem ti Israel-ŋga si.
39 Josep lu Maria sêkôm gêŋ hoŋ tôm
Pômdau ndê yomsu sôm, goc sêmbu sêtêŋ
ŋac si malac Nasaret yêc gameŋ Galili-ŋga
si.
40 Ma Yisu tiatu ma ti balê ti licwalô. Ma
gauc ŋayham ma Anötö ndê mwasiŋ gêm
iŋ ahuc.

Yisu mbo lôm dabuŋ

* **2:36** Aser - Jakob ndê atui 12 si daŋ. Lau Israel sêwhê dau kôc ti toŋ 12 sêŋkuc apai 12 dinaŋ (alic Gen 35:26).

41 Tôm yala hoŋ Maria lu Josep sêpi
Jerusalem si, bu sêlic om atu †Pasowa-ŋga.
42 Têŋ Yisu ndê yala ti 12, naŋ ŋac hoŋ
sêpi si, tôm iŋlu si gêbôm.
43 Ma têŋ ndoc Mwasiŋ Pasowa-ŋga pac-
ndê, goc Maria lu Josep sêhu Jerusalem siŋ
bu sêmbu sêtêŋ iŋlu si malac sêndi. Yisu
gacgeŋ mbo Jerusalem, magoc iŋlu sêŋyalê
dom,
44 bu sêŋsêlêŋ sêmbo seŋ sêwhiŋ lau toŋ
atu, dec sem gauc bu iŋ oc mbo lau toŋ atu
dinaŋ ŋalôm. Sêhu Jerusalem siŋ sêsa si
gitôm bêc daŋ, goc sêŋsalê iŋ yêc ŋac si
lau.
45 Sêtap iŋ sa dom, dec bêc tilu-ŋga iŋlu
sêmbu sêtêŋ Je rusalem si, bu sêŋsalê iŋ.
46 Sêhôc asê Jerusalem, ma ŋagalaŋsê
sêtap iŋ sa yêc lôm dabuŋ. Iŋ ndöc whiŋ
lau naŋ sêndôhôŋ mêtê, ma iŋ kêŋ daŋga
ŋac si yom. Ma iŋ ndac ŋac pi gêŋ daêsam.
47 Lau hoŋ naŋ sêŋgô iŋ, naŋ sêhêdaê tu
iŋ ndê gauc-ŋga, ma tu yom hoŋ naŋ iŋ ô
têŋ kêdôhôŋwaga-ŋga.
48 Têŋ ndoc Maria lu Josep sêlic iŋ,
naŋ sêhêdaê. Ma Maria ndac iŋ, “Aneŋ
balê, tu sake-ŋga am kôm gêŋ dindec têŋ
alu damam? Alu aŋsalê am ti ŋalôm
ŋawapac.”
49 Ma Yisu ndac iŋlu, “Tu sake-ŋga amlu
aŋsalê aö? Damaŋ ndê andu dindec, ma
aö gac waê bu wambo dec.”
50 Tigeŋ ŋac sêŋyalê iŋ ndê yom ŋahu
dom.
51 Goc Yisu whiŋ iŋlu, ma sêmbu sêtêŋ
malac Nasaret si, ma iŋ daŋga wambu têŋ
iŋlu ŋapep. Ma iŋ dinda gauc gêm yom
hoŋ dinaŋ ŋapaŋ yêc ndê ŋalôm.
52 Ma Yisu tiatu ma ti ŋgac tigauc, ma
Anötö ma ŋamalac hoŋ sêlic iŋ ŋayham.

3

Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga kêmasaŋ Yisu ndê seŋ

(Mat 3:1-12; Mak 1:2-8)

1 Tiŋambu Taibirias ti lau Rom-ŋga si
kiŋ atu,* ma têŋ iŋ ndê yala ti-15-ŋga,
naŋ iŋ ndê la u bata bocdec sem gôliŋ
lau Rom-ŋga si gameŋ ŋatô. Pontias
Pailot gêm gôliŋ gameŋ Judia-ŋga, †Herod
Antipas gêm gôliŋ Galili, Herod ndê dôwa
Pilip gêm gôliŋ Ituria ma Trakonitas, ma
Lisanias gêm gôliŋ Abelin.
2 Ma Anas lu Kayapas sêti l au Israel-
ŋga si †dabuŋsiga ŋamata-ŋga. Têŋ ndoc
dinaŋ Anötö kêkiŋ iŋ ndê yom têŋ Jon,
Sekaria ndê atuŋgac naŋ mbo gameŋ
sawa.
3 Bocdinaŋ Jon gic hu iŋ ndê gweleŋ. Iŋ
golom-golom malac hoŋ naŋ yêc Bu Jordan
ŋamakê, ma gêm mêtê bu lau sêliŋ saŋgu
tu bu sêtôc asê bu sêkac si ŋalôm kwi ma
sêhu mêtê sac siŋ, dec Anötö oc suc ŋac si
sac kwi.
4 Propet Aisaya hoc yom asê pi Jon muŋ
su, tôm iŋ to yêc ndê buku bocdec bu:
Ŋamalac daŋ ta yom yêc gameŋ sawa
bocdec bu, ‘Amasaŋ Pômdau ndê seŋ.
Amasaŋ nem ŋalôm bu akôc iŋ sa.
5 Busuŋ hoŋ oc sêti gameŋ apa-pa, ma
lôc ti ŋabaö hoŋ oc sêti gameŋ gapoŋ.
Seŋ mbwê hoŋ oc sêtisolop, ma seŋ
hoc-hoc oc sêti seŋ ŋayham.
6 Ma lau nom-ŋga hoŋ oc sêlic Anötö ndê
lêŋ nem lau si-ŋga.’ *[Ais 40:3-5]*
7 Ma tu dinaŋ-ŋga Jon sôm têŋ lau
daêsam naŋ sêsa si bu iŋ êŋku ŋac, “Mac
mboc ŋatui mac! Tu sake-ŋga mac alhö
ameŋ? Mac akôc gauc pi Anötö ndê atac
ŋandê naŋ lau propet sêkêŋ puc yac bu oc
meŋ sa, dec gauc gêm bu ameŋ ma aliŋ
busaŋgu ŋambwa, a?
8 Aŋgô! Akôm mêtê ŋayham naŋ tôc asê
bu mac am daôm kwi yomandô. Asôm têŋ
daôm dom, bu ‘Abraham apai yac, ma tu
dinaŋ-ŋga Anötö oc kôc yac sa.’ Aö wasôm
têŋ mac bu Anötö gitôm bu nem hoc hoŋ
dindec kwi sêti Abraham atui sêô mac.
9 A hoŋ naŋ sem ŋandô ŋayham dom,
naŋ kwahic dec Anötö kêŋ ki ŋamata têŋ
ŋawakac, ma iŋ oc lêŋ su ma tuc pi ya
ndi.”
10 Lau toŋ atu dinaŋ sêŋgô Jon ndê yom
ma sêndac iŋ, “Bocdinaŋ yac oc akôm
sake?”
11 Ma iŋ ô yom ma sôm, “Tamwalô lau
ŋatô. Mac nem asa ndê ŋakwê ŋandô-ŋga
lu bu sêyêc, naŋ kêŋ daŋ têŋ lau naŋ si
ŋakwê mbasi. Ma asa ndê gêŋ daneŋ-ŋga
yêc, naŋ nem lau naŋ sêpônda dau, naŋ sa
bocdinaŋ.”
12 Lau sêkôc takis-ŋga ŋatô sêsa si bu
Jon êŋku ŋac, ma sêndac, “Kêdôhôŋwaga,
yac oc akôm sake?”
13 Goc Jon sôm têŋ ŋac, “Akôc takis
ŋapep, ma ahôc gêlêc dôhôŋ naŋ lau Rom-
ŋga sêkêŋ, naŋ dom!”
14 Ma lau siŋ-ŋga ŋatô sêndac iŋ, “Ma
yac, oc akôm sake?” Ma iŋ sôm, “Aŋgôliŋ
yom tasaŋ pi lau, me akôm gêŋ ti ŋaclai
bu aŋgaho ŋac si mone me gêŋ dom. Akôc
ŋaôli gweleŋ-ŋga naŋ lau Rom-ŋga sêkêŋ
têŋ mac, ma tamgatu awa ŋatô dom.”
15 Têŋ têm dinaŋ lau Israel-ŋga sêkêŋ
bata bu Anötö oc êŋkiŋ iŋ ndê Mesaya, ma
lau hoŋ naŋ sêŋgô Jon, naŋ sêhê gauc bu
mboe iŋ Mesaya dau.
16 Magoc Jon sôm têŋ lau hoŋ, “Ŋgac daŋ
oc meŋ hôc asê. Iŋ ndê ŋaclai hôc gêlêc
aö neŋ su. Aö ŋgac ŋambwa, gitôm dom

* **3:1** Kiŋ atu naŋ gêm gôliŋ gameŋ Rom-ŋga hoŋ naŋ sêsam bu †Sisa.

bu wati iŋ ndê ŋgac akiŋ naŋ kêgapwêc iŋ
ndê atapa ŋawalô. Aö dec kaku mac ŋa bu
ŋambwa, tigeŋ iŋ oc êŋku mac ŋa Ŋalau
Dabuŋ ti ya.
17 Iŋ meŋ bu êŋsahê lau, gitôm ŋgac naŋ
whê wit ŋandô ti ŋapa kôc, dec oc ndic
ŋandô sa sôc andu gêŋ ŋandô-ŋga, ma tuc
ŋapa sip ya naŋ sa ŋapaŋ ndi."
18 Ŋalêŋ dinaŋ Jon hoc ŋawaê ŋayham
asê têŋ lau, ma gêm la ŋac ŋa yom ŋaŋga
daêsam.
19 Tiŋambu Jon puc Kiŋ Herod ndê giso
asê, bu Herod gêm iŋ asi ndê awhê Hero-
dias, ma kôm mêtê sac daêsam whiŋ.
20 Dec Herod gêm dau si, ma kôm giso
daŋ tiyham bocdec bu, iŋ kêŋ Jon ndöc
gapocwalô.

Jon kêku Yisu
(Mat 3:13-17; Mak 1:9-11; Jon 1:32-34)

21 Têŋ têm naŋ Herod kêŋ Jon ndöc
gapocwalô su dom, naŋ Yisu sa têŋ Jon
gi, ma Jon kêku iŋ whiŋ. Tiŋambu Yisu
kalhac ma teŋ mbec mbo, ma undambê
kac sa,
22 ma Ŋalau Dabuŋ gêm balusi aŋgô,
ma sip meŋ sac Yisu ŋahô. Ma awha
daŋ sa akêŋ undambê, naŋ sôm, "Aö neŋ
Atuŋgac atac whiŋ-ŋga am. Aö gatisam-
buc am ŋandô."

Yisu ndê apai si ŋadênaŋ
(Mat 1:1-17)

23 Yisu gic hu ndê gweleŋ têŋ iŋ ndê yala
gitôm 30. Ma iŋ ndê apai bocdindec. Lau
sêsam Yisu bu Josep atu. Ma Josep iŋ Eli
atu,
24 naŋ Matat atu, naŋ Liwai atu, naŋ
Melki atu, naŋ Yanai atu, naŋ Josep atu,
25 naŋ Matatias atu, naŋ Amos atu, naŋ
Nahum atu, naŋ Esli atu, naŋ Nagai atu,
26 naŋ Mat atu, naŋ Matatias atu, naŋ
Semin atu, naŋ Yosek atu, naŋ Yoda atu,
27 naŋ Yoanan atu, naŋ Resa atu, naŋ
Serubabel atu, naŋ Siltiel atu, naŋ Neri atu,
28 naŋ Melki atu, naŋ Adi atu, naŋ Kosam
atu, naŋ Elmadam atu, naŋ Er atu,
29 naŋ Josua atu, naŋ Eliesa atu, naŋ
Yorim atu, naŋ Matat atu, naŋ Liwai atu,
30 naŋ Simeon atu, naŋ Juda atu, naŋ
Josep atu, naŋ Yonam atu, naŋ Eliakim atu,
naŋ Melea atu,
31 naŋ Mena atu, naŋ Matata atu, naŋ
Natan atu, naŋ Dawid atu,
32 naŋ Jessi atu, naŋ Obed atu, naŋ Boas
atu, naŋ Salmon atu, naŋ Nason atu,
33 naŋ Aminadab atu, naŋ Ram atu, naŋ
Hesron atu, naŋ Peres atu, naŋ Juda atu,
34 naŋ Jakob atu, naŋ Aisak atu, naŋ
Abraham atu, naŋ Tera atu, naŋ Naho atu,
35 naŋ Serug atu, naŋ Reu atu, naŋ Peleg
atu, naŋ Eber atu, naŋ Sela atu,
36 naŋ Kenan atu, naŋ Apakad atu, naŋ
Sem atu, naŋ Noa atu, naŋ Lamek atu,
37 naŋ Metusela atu, naŋ Inok atu, naŋ
Yared atu, naŋ Mahalalel atu, naŋ Kenan
atu,
38 naŋ Inos atu, naŋ Set atu, naŋ Adam
atu, naŋ Anötö atu.

4

Sadaŋ kêtôm Yisu
(Mat 4:1-11; Mak 1:12-13)

1 Ŋalau Dabuŋ gêm Yisu ahuc ma iŋ hu
Bu Jordan siŋ. Ma Ŋalau wê iŋ bambaliŋ
mbo gameŋ sawa
2 gitôm bêc 40. Yêc dindê Sadaŋ kêsahê
bu êntôm iŋ. Tôm bêc hoŋ dinaŋ Yisu
gêŋ gêŋ daŋ dom, ma tiŋambu gêŋ yô iŋ
ŋandô.
3 Ma Sadaŋ sôm têŋ iŋ, "Am Anötö ndê
Atu, a? Bocdinaŋ sôm têŋ hoc dindec bu
nem dau kwi ti bolom."
4 Magoc Yisu ô yom ma sôm, "Mba! Sêto
Anötö ndê yom yêc bocdec bu, *'Gêŋ daneŋ-
ŋga ŋambwa kêŋ lau sêndöc tali dom.' "*
5 Goc Sadaŋ kôc iŋ sa pi lôc baliŋ daŋ gi,
ma ŋagahô iŋ tôc têŋ iŋ gameŋ hoŋ naŋ
kiŋ nom-ŋga sem gôliŋ.
6-7 Ma iŋ sôm, "Gêŋ hoŋ dindec yêc aneŋ
gôliŋ ŋapu. Ma gitôm bu wakêŋ têŋ asa
naŋ aö atac whiŋ naŋ. Am bu pôŋ hamduc
têŋ aö, dec wakêŋ ŋaclai ti ŋawasi hoŋ
dindec têŋ am."
8 Ma Yisu ô iŋ ndê yom ma sôm, "Mba!
Sêto yom yêc bocdec bu, *'Pôŋ hamduc têŋ
Pômdau am nem Anötö, ma nem akiŋ iŋ
tigeŋ.' "*
9 Goc Sadaŋ wê iŋ pi malac Jerusalem gi,
ma kêŋ iŋ kalhac lôm dabuŋ ŋapoc lôlôc,
ma sôm têŋ iŋ, "Am Anötö ndê Atu, a? Dec
pwê sip akêŋ dec ndi.
10 Am oc tisac dom, bu sêto yom yêc
bocdec bu, *'Pômdau oc êŋkiŋ ndê aŋela bu
sêyob am.*
11 *Ŋac oc sêpê am sa lôlôc bu am tiŋ
gahim pi hoc daŋ dom.' "*
12 Magoc Yisu ô yom bocdec bu, "Sêto
yom yêc bu, *'Êmsahê Pômdau am nem
Anötö dom.' "*
13 Ŋalêŋ dinaŋ Sadaŋ kêsahê lêŋ daêsam
tu êntôm Yisu-ŋga. Ma tiŋambu iŋ hu iŋ
siŋ ma kölhö gi, bu hôŋ têm daŋ tiyham.

Yisu gic hu ndê gweleŋ yêc Galili

14 Ŋalau Dabuŋ ndê ŋaclai gêm Yisu
ahuc, ma iŋ mbu têŋ gameŋ Galili-ŋga gi.
Ma ŋawaê pi iŋ sa têŋ gameŋ ŋamakê-ŋga
hoŋ gi.
15 Iŋ kêdôhôŋ lau yêc ŋac si lôm wê-ŋga,
ma lau hoŋ sêmpiŋ iŋ.

Yisu ndê lau sêsoc iŋ yêc ndê malac Nasaret

16 Tiŋambu Yisu hôc asê iŋ ndê malachu
Nasaret. Yêc dinaŋ iŋ kêkuc ndê gêbôm,
ma têŋ bêc †Sabat-ŋga iŋ sôc lôm wê-ŋga
gi. Iŋ tisa kalhac bu sam Anötö ndê mêtê,
17 ma sêkêŋ propet Aisaya ndê bapia
tilhuŋ têŋ iŋ. Yisu kac bapia dau sa, ma
kêsalê yom naŋ sêto yêc bocdec bu:
18 Pômdau kêŋ ndê Ŋalau gêm aö ahuc,
dec kêyaliŋ aö sa bu wasôm ŋawaê
ŋayham asê têŋ lau ŋalôm sawa. Iŋ
kêkiŋ aö bu wasôm asê têŋ lau bu
Anötö kêmasaŋ lêŋ bu êŋgapwêc ŋac
su yêc gapocwalô, ma bu kôm lau
tapec si tandô po asê, bu wanem lau
naŋ si ŋacyo sêŋgwiniŋ ŋac, naŋ sa,
19 ma bu wanem mêtê bu kwahic
dec Pômdau kêyaliŋ têm wakuc sa bu
êmwasiŋ lau. *[Ais 61:1-2]*
20 Yisu sam yom dau su, goc kêlhuŋ
bapia dau sa tiyham, kêŋ mbu têŋ
dabuŋwaga, ma ndöc sic. Lau hoŋ naŋ
sêndöc lôm, naŋ tahê iŋ,
21 dec iŋ gic hu ndê yom ma sôm, “Yom
naŋ mac aŋgô, naŋ ŋandô sa têŋ acsalô
dindec.”
22 Lau hoŋ sem yomgalôm pi iŋ ti sêlic
iŋ ŋayham, ma sêhêdaê tu iŋ ndê yom
ŋayham-ŋga. Ma sêsôm têŋ dandi, “Iŋ
Josep ndê atuŋgac. Bocke ma iŋ sôm yom
kaiŋ dinaŋ?”
23 Ma Yisu sôm têŋ ŋac, “Aö kayalê mac
nem gauc. Mboe mac oc asôm yom gôliŋ
dindec têŋ aö, ‘Dokta, nem daôm sa.’ Gêŋ
naŋ aö gakôm yêc malac Kapenaom, naŋ
mac aŋgô ŋawaê su, dec mac atac whiŋ bu
aö wakôm tiyham yêc dec, a?”
24 Ma iŋ sôm, “Yomandô! Yêc propet daŋ
ndê malac, iŋ ndê lau oc sêkôc iŋ sa dom.
25 Têŋ propet Elaija ndê têm, naŋ lauwhê
sawa Israel-ŋga daêsam sêmbo. Têŋ ndoc
dinaŋ u gic dom e tôm yala tö ma ayô 6,
ma tôbôm atu gêm gameŋ ahuc.
26 Tigeŋ Anötö kêkiŋ Elaija têŋ awhê
sawa Israel-ŋga daŋ dom, magoc kêkiŋ iŋ
bu nem awhê sawa daŋ sa yêc Sarepet,
malac naŋ yêc Saidon ŋagameŋ.
27 Ma têŋ propet Elaisa ndê têm, naŋ
lau ti gêmbac †leprasi daêsam sêmbo lau
Israel-ŋga ŋalôm. Tigeŋ Elaisa kôm Israel
si daŋ ŋayham sa dom. Iŋ gêm ŋgac Siria-
ŋga Naman tawasê sa.”
28 Yisu ndê yom dinaŋ kôm lau naŋ
sêndöc lôm wê-ŋga, atac ŋandê atu.
29 Sêtisa ma sêsoc iŋ ma sêkôc iŋ sa
sêtêŋ salic sac naŋ yêc malac dau ŋamakê,
bu sêsuc iŋ sip ndi.
30 Tigeŋ iŋ kêsêlêŋ gic ŋac kôc, ma kölhö
gi.

Yisu kêdôhôŋ lau ma soc ŋalau sac yêc malac Kapenaom
(Mak 1:21-28)

31 Tiŋambu iŋ mbu têŋ malac Kapenaom
naŋ yêc gameŋ Galili-ŋga gi. Têŋ bêc
Sabat-ŋga iŋ kêdôhôŋ lau.
32 Ŋac sêhêdaê tu iŋ ndê yom-ŋga, bu iŋ
kêdôhôŋ lau ti ŋaclai atu.
33 Ma ŋgac daŋ naŋ ŋalau sac mbo iŋ
ŋalôm, naŋ ndöc lôm wê-ŋga dinaŋ. Iŋ
mbwêc awha atu,
34 “Ei! Yisu Nasaret-ŋga. Aö kayalê am,
am ŋgac dabuŋ naŋ Anötö kêkiŋ. Am bu
kôm sake têŋ yac? Am mweŋ bu seŋ yac
su, a?”
35 Magoc Yisu hec yom ŋalau sac dau
ma sôm, “Am mamaŋ ma hu iŋ siŋ!” Goc
ŋalau sac kôm ŋgac dau peŋ sip nom gi
yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga, ma sa yêc iŋ, magoc
kôm iŋ tisac dom.
36 L au hoŋ sêhêdaê tu gêŋ dinaŋ-ŋga,
ma sêsôm têŋ dau, “Yom bocke naŋ iŋ
kêdôhôŋ? Iŋ gic atu yom ŋaŋga ma ti
ŋaclai têŋ ŋalau sac, ma soc ŋac su!”
37 Ma tiŋambu lau sic miŋ pi Yisu e iŋ
ndê waê gêm gameŋ hoŋ dinaŋ ahuc.

Yisu gêm lau gêmbac daêsam sa
(Mat 8:14-17; Mak 1:29-34)

38 Yisu tisa ma hu lôm wê-ŋga dau siŋ,
ma têŋ Saimon ndê andu gi. Saimon ndê
lawawê gêmbac lic ŋandê atu, dec sêndac
Yisu bu nem iŋ sa.
39 Goc Yisu têŋ iŋ gi, ma gic atu bu
gêmbac dau hu iŋ siŋ. Ma ŋagahô awhê
dau tisa ma gêm akiŋ ŋac.
40 Têŋ telha dinaŋ ac gi sip su, goc lau
sêkôc lau ti gêmbac hoŋ sa akêŋ ŋac si
andu, ma sêtêŋ Yisu si. Iŋ kêŋ amba sac
ŋac hoŋ, ma kôm ŋac ŋayham sa.
41 Ma iŋ soc ŋalau sac daêsam su, ma
sêhu lau siŋ ti sêmbwêc, “Am Anötö ndê
Atu.” Magoc iŋ hec yom ŋac, ma kêŋ yao
bu ŋac sêsôm iŋ asê dom, ŋahu bu ŋac
sêŋyalê bu iŋ Mesaya dau.

Yisu hu malac Kapenaom siŋ
(Mak 1:35-39)

42 Têŋ bêbêc ganduc Yisu hu malac dau
siŋ, ma sa gi bu mbo tawasê. Ma lau
malac-ŋga sêsa si bu sêŋsalê iŋ, ma têŋ
ndoc sêtap iŋ s a, naŋ sêteŋ iŋ bu hu ŋac
siŋ dom.
43 Magoc iŋ sôm têŋ ŋac, “Mba! Aö gac
waê bu wasôm ŋawaê ŋayham pi †Anötö
ndê gôliŋ asê yêc malac ŋatô whiŋ. Anötö
kêkiŋ aö tu gweleŋ dinaŋ-ŋga.”
44 Ma iŋ golom-golom malac naŋ sêyêc
gameŋ Judia-ŋga, ma gêm mêtê tôm ŋac
si lôm wê-ŋga hoŋ.

5

Yisu kêgalêm ŋgacsêŋomi ŋamata-ŋga
(Mat 4:18-22; Mak 1:16-20; Jon 1:35-42)

1 Têŋ bêc daŋ Yisu kalhac Bugictoŋ
Genesaret* ŋamakê. Ma lau daêsam sêkac
sa ma sêŋgihi iŋ ahuc tu bu sêŋgô Anötö
ndê yom naŋ iŋ hoc asê.
2 Yisu gêlic lau sêkôc i-ŋga ŋatô
sêŋgwasiŋ si wasaŋ sêmbo baö, ma ŋac
si waŋ lu sêpoc suŋ sa têŋ baö.
3 Dec iŋ pi waŋ daŋ gi, ma ndac waŋ
ŋadau, ŋgac naŋ sêsam bu Saimon, bu
hêc waŋ dau sa awê ŋagec. Goc iŋ ndöc
sic ndöc waŋ, ma kêdôhôŋ lau naŋ sêlhac
baö.
4 Têŋ têm Yisu gic bata iŋ ndê yom, naŋ
sôm têŋ Saimon, "Hêc waŋ sa bugictoŋ
ŋagapoŋ ndi, ma kêŋ nem wasaŋ sip bu
kôc i."
5 Ma Saimon sôm, "O ŋgac atu, yac am
gweleŋ atu ôbwêc baliŋ, magoc akôc i daŋ
dom. Magoc tu am sôm-ŋga, dec aö wakêŋ
wasaŋ sip ndi."
6 Goc Saimon ti ndê lau sêhêc waŋ sêsa
si, ma sêkêŋ wasaŋ sip gi. Ma sêkôc i
daêsam andô e wasaŋ meŋhu, kêpiŋ bu
wasaŋ kic.
7 Bocdinaŋ ŋac sic gayo ŋac si silip ŋatô
naŋ sêmbo waŋ tilu-ŋga bu sêmeŋ ma
sênem ŋac sa. Goc ŋac sic dulu i sip waŋ
lu-lu e meŋhu, ma kêpiŋ bu waŋ lu-lu
sêpac.
8 Têŋ ndoc Saimon Pita gêlic i daêsam
dinaŋ, naŋ iŋ pôŋ haduc yêc Yisu gahi-ŋga
ma sôm têŋ iŋ, "Pômdau, hu aö siŋ, bu aö
ŋgac sac!"
9 Iŋ sôm yom dinaŋ, ŋahu bu iŋ ti lau
hoŋ naŋ sêmbo sêwhiŋ iŋ, naŋ sêhêdaê tu
sêhê i daêsam dinaŋ-ŋga.
10 Ma Jems lu Jon, Sebedi ndê atuŋgac lu
naŋ sêmbo waŋ tilu-ŋga, naŋ sêhêdaê boc-
d inaŋ. Magoc Yisu sôm têŋ Saimon, "Töc
daôm dom. Am ŋgac kôc i-ŋga, magoc
kwahic dec ma ndi, am oc kôm gweleŋ bu
kôc ŋamalac sêmeŋ sêŋkuc aö."
11 Ma tiŋambu sêsôc baö si goc sêhu gêŋ
hoŋ siŋ, ma sêŋkuc Yisu.

Yisu kôm ŋgac ti gêmbac leprasi
ŋayham sa
(Mat 8:1-4; Mak 1:40-45)

12 Yisu mbo malac atu daŋ, ma ŋgac daŋ
naŋ gêmbac leprasi gêm iŋ ndê ŋamlic
sambuc ahuc, naŋ têŋ iŋ gi. Têŋ ndoc iŋ
gêlic Yisu, naŋ iŋ hu dau aŋgô andô têŋ
nom, ma teŋ iŋ, "Pômdau, am bu tac whiŋ,
dec gitôm bu am oc kôm aö ŋamlic ŋawasi
sa."
13 Goc Yisu kêmatôc amba ma kêmasec
iŋ ma sôm, "Aö atac whiŋ, dec wasôm têŋ
am bu ŋamlic ŋawasi sa." Ma ŋagahô eŋ
gêmbac leprasi hu iŋ siŋ.
14 Goc Yisu kêŋ yao ma sôm, "Ndic miŋ
têŋ ŋamalac daŋ dom, tigeŋ têŋ dabuŋsiga
ndi, ma tôc daôm têŋ iŋ bu lic bu am
nem ŋamlic ŋawasi sa su. Ma kêŋ da tu
am ŋamlic ŋawasi sa-ŋga tôm yomsu naŋ
Moses kêŋ têŋ yac. Ma ŋalêŋ dinaŋ lau
hoŋ oc sêŋyalê bu am ŋamlic ŋayham sa."
15 Yisu bu kêŋ yao ŋgac dau, magoc
ŋawaê pi gêŋ naŋ Yisu kôm, naŋ gêm
gameŋ sambuc ahuc. Bocdinaŋ lau
daêsam sêtêŋ iŋ si ŋapaŋ, bu sêŋgô iŋ ndê
yom, ma bu iŋ kôm ŋac si gêmbac ŋayham
sa.
16 Tigeŋ têm ŋatô iŋ hu lau hoŋ siŋ, ma
sa gameŋ sawa gi bu teŋ mbec.

Yisu gêm ŋgac bôliŋ daŋ sa
(Mat 9:1-8; Mak 2:1-12)

17 Têŋ bêc daŋ Yisu kêdôhôŋ lau
mbo andu daŋ. Ma lau †Palêsai ti
kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga ŋatô naŋ sêmeŋ
akêŋ malac Galili-ŋga ti Ju dia-ŋga hoŋ,
ma akêŋ Jerusalem, naŋ sêndöc sêsuŋ sa
têŋ iŋ. Ma Pômdau ndê ŋaclai gêm Yisu
ahuc bu kôm lau gêmbac ŋayham sa.
18 Têŋ têm dinaŋ lau ŋatô sêmeŋ
sêmbalaŋ ŋgac bôliŋ daŋ yêc sac, ma bu
sêsôc andu dau sêndi, tu bu sêkêŋ iŋ yêc
Yisu aŋgô-ŋga.
19 Magoc lau daêsam sêŋgihi Yisu ahuc
e ŋasawa mba. Bocdinaŋ ŋac sêpi andu
ŋapoc lôlôc si, ma sêkac poc sa. Goc
sêŋwhaŋ sac ti ŋgac bôliŋ dau sip lau
daêsam ŋalhu, solop têŋ Yisu aŋgô-ŋga gi.
20 Yisu gêlic gêŋ dinaŋ dec kêyalê bu ŋac
sêkêŋ whiŋ iŋ, ma sôm têŋ ŋgac bôliŋ, "O
ŋgac daôm, kwahic dec aö wasuc am nem
sac kwi."
21 Goc lau Palêsai ti lau naŋ sêndôhôŋ
yomsu sic hu sem yom-galôm têŋ dau
bocdec bu, "Ŋgac dindec iŋ asa? Iŋ ndê
yom sac sambuc! Anötö tigeŋ gitôm bu suc
sac kwi!"
22 Yisu kêyalê ŋac si gauc dinaŋ ma ndac
ŋac, "Tu sake-ŋga mac gauc gêm yom
bocdinaŋ?
23 Mac akêŋ whiŋ dom bu aneŋ ŋaclai
yêc bu wasôm têŋ ŋgac dau bu, 'Aö wasuc
am nem sac kwi.' Bocdinaŋ aö wasôm têŋ
iŋ, 'Tisa ma êmsêlêŋ.'
24 Ma têŋ ndoc mac alic aneŋ yom dau
ŋandô sa, naŋ aŋyalê bu Anötö kêŋ ŋaclai
têŋ †Ŋamalac ndê Atu bu suc ŋamalac si
sac kwi yêc nom whiŋ."
Goc Yisu sôm têŋ ŋgac bôliŋ dau, "Tisa,
kôc nem mbô sa, ma lhö têŋ nem andu
ndi."
25 Ma ŋagahô ŋgac dau kalhac ŋac si
aŋgô-ŋga, kôc iŋ ndê mbô sa, ma mbu têŋ
ndê andu gi ti kêpiŋ Anötö.

* **5:1** Genesaret - Bugictoŋ Galili-ŋga ndê ŋaê daŋ.

26 Ma lau hoŋ sêhêdaê ŋandô. Sêmpiŋ
Anötö ma sêsôm, “Acsalô lec yac dalic gêŋ
kaiŋ daŋ solop!”

Yisu kêgalêm Liwai bu êŋkuc iŋ
(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)

27 Tiŋambu Yisu sa awê gi ma gêlic ŋgac
kôc takis-ŋga daŋ naŋ ndê ŋaê Liwai, ndöc
ndê mala kôc takis-ŋga. Ma Yisu sôm têŋ
iŋ, “Êmkuc aö!”
28 Goc Liwai tisa, hu gêŋ hoŋ siŋ yêc, ma
kêkuc Yisu.
29 Tiŋambu Liwai ndê mwasiŋ atu daŋ
tu Yisu-ŋga yêc iŋ ndê andu. Ma lau sêkôc
takis-ŋga daêsam, ma lau ŋatô sêndöc
tebo ma seŋ gêŋ sêwhiŋ iŋlu Yisu.
30 Ma lau Palêsai ti lau †Skraib ŋatô
naŋ sêmbo Palêsai si toŋ, naŋ sêlic gêŋ
dau dec sêtucdiŋ ma sêsôm têŋ Yisu ndê
ŋgacsêŋomi, “Tu sake-ŋga mac aŋ ti anôm
gêŋ awhiŋ lau sêkôc takis-ŋga ti lau sac
ŋatô?”
31 Ma Yisu dau ô ŋac si yom ma s ôm,
“Lau naŋ sêlic dau bu gêmbac mba, naŋ oc
sêŋsalê dokta dom, magoc lau ti gêmbac
oc sêŋsalê dokta.
32 Aö gameŋ bu waŋgalêm lau naŋ sêlic
dau bu lau gitêŋ, naŋ sa dom, aö gameŋ bu
waŋgalêm lau sac sa bu sênem dau kwi.”

Yao gêŋ daneŋ-ŋga-ŋga
(Mat 9:14-15; Mak 2:18-20)

33 Ma lau Palêsai ti lau Skraib di-
naŋ sêsôm têŋ iŋ, “Ndoc daêsam Jon,
Ŋgac Kêku Lau-ŋga ndê sêŋomi sêhu gêŋ
daneŋ-ŋga siŋ ma sêteŋ mbec, ma Palêsai
si sêŋomi sêkôm bocdinaŋ. Magoc tôm bêc
hoŋ am nem ŋgacsêŋomi sênôm ti seŋ gêŋ
sêmbo.”
34 Goc Yisu sôm, “Ŋgac nem awhê-ŋga
daŋ bu êŋgalêm lau sa sêmbo sêwhiŋ iŋ
bu sêneŋ mwasiŋ nem awhê-ŋga, dec oc
tôm dom bu dasôm têŋ ŋac bu sêhu gêŋ
daneŋ-ŋga siŋ têŋ ndoc ŋgac dau mbo
whiŋ ŋac.
35 Ŋalêŋ tigeŋ aö gambo gawhiŋ aneŋ
ŋgacsêŋomi, ma tu dinaŋ-ŋga dec sêhu
gêŋ daneŋ-ŋga siŋ dom. Tigeŋ ndoc
oc meŋ, naŋ ŋacyo oc sêkôc aö su yêc
ŋac, ma têŋ ndoc dinaŋ ŋac oc ŋalôm
ŋawapac, ma sêŋkuc lêŋ dahu gêŋ daneŋ-
ŋga siŋ-ŋga.”

Yisu ndê yom gitôm gêŋ wakuc
(Mat 9:16-17; Mak 2:21-22)

36 Ma iŋ sôm yom gôliŋ daŋ têŋ ŋac
bocdec bu, “Po akwa daŋ bu kic, dec yac
dakêc po wakuc bu dasi pi po akwa dinaŋ
dom. Bu dakôm, oc taŋyaiŋ po wakuc, ma
po wakuc oc tôm po akwa dom.
37 Ma têŋ ndoc lau sêmasaŋ wain wakuc,
naŋ sêkêc sip bôc ŋamlic wain-ŋga akwa
dom. Mba. Ŋac bu sêkôm, goc wain
wakuc oc hôc ŋamlic akwa kôc ma wê
niŋga. Ma bôc ŋamlic oc tisac bocdinaŋ.
38 Mba. Wain wakuc dakêc sip bôc
ŋamlic wakuc.
39 Ma lau naŋ sênôm wain akwa su, naŋ
sêtec bu sênôm wain wakuc, bu sêsôm,
‘Wain akwa, iŋ ŋayham.’ ”

6

Yisu iŋ Pômdau bêc Sabat-ŋga
(Mat 12:1-8; Mak 2:23-28)

1 Têŋ bêc Sabat-ŋga daŋ, Yisu kêsêlêŋ
mbo lôcwha naŋ gic ôm wit-ŋga daŋ kic,
ma iŋ ndê ŋgacsêŋomi sêkôc wit ŋandô
ma sêŋsê ŋapa goc seŋ ŋandô.
2 Ma Palêsai ŋatô sêlic gêŋ dau ma
sêndac, “Tu sake-ŋga mac akôm gweleŋ
naŋ yac neŋ yomsu gic yao bu dakôm têŋ
bêc Sabat-ŋga dom?”
3 Ma Yisu ô yom ma sôm, “Gauc nem
yom naŋ sêto yêc pi gêŋ naŋ Kiŋ Dawid
kôm. Mac asam su, me? Têŋ ndoc daŋ gêŋ
yô iŋ ma lau naŋ sêwhiŋ iŋ,
4 dec iŋ sôc Anötö ndê andu gi, ma
gêŋ bolom dabuŋ naŋ lau sêkêŋ ti da,
naŋ Moses kêŋ yao bu dabuŋsiga tawasê
sêneŋ. Ma iŋ kêŋ têŋ lau naŋ sêmbo
sêwhiŋ iŋ ma ŋac seŋ. Magoc lau daŋ
sêŋgôliŋ yom pi Dawid me sêsôm bu iŋ
kêgilì yomsu lec dom.”
5 Ma iŋ sôm têŋ ŋac, “Ŋamalac ndê Atu
iŋ gêŋ hoŋ ŋadau, ma iŋ Pômdau bêc
Sabat-ŋga whiŋ.”

Yisu kôm ŋgac amba balê ŋayham sa
têŋ bêc Sabat-ŋga
(Mat 12:9-24; Mak 3:1-6)

6 Têŋ bêc Sabat-ŋga daŋ iŋ sôc lôm wê-
ŋga daŋ gi, ma kêdôhôŋ lau. Ma ŋgac daŋ
naŋ ndê amba andô-ŋga tibalê naŋ ndöc.
7 Lau Palêsai ti lau naŋ sêndôhôŋ yomsu
naŋ sêŋsalê yom bu sêŋgôliŋ pi Yisu. Tu
dinaŋ-ŋga dec ŋac tatiŋ iŋ ŋapep bu mboe
iŋ oc kôm ŋgac dau ŋayham sa têŋ bêc
Sabat-ŋga, dec ŋac oc sêsôm bu iŋ kêgilì
yomsu Sabat-ŋga.
8 Yisu kêyalê ŋac si gauc, ma sôm têŋ
ŋgac amba balê, “Tisa, ma lhac lau hoŋ
aŋgô-ŋga.” Ma iŋ tisa kalhac.
9 Goc Yisu sôm têŋ ŋac, “Aö bu wandac
mac bu gêŋ bocke oc êŋgilì yomsu Sabat-
ŋga? Dakôm ŋayham têŋ lau, me dakôm
sac têŋ lau? Danem ŋamalac sa, me datec
ŋac sêmbac ndu?”
10 Iŋ tahê ŋac hoŋ, ma sôm têŋ ŋgac dau,
“Êmatôc amam.” Goc ŋgac dau kêmatôc
amba, ma amba dau ŋayham sa tiyham.
11 Magoc gêŋ dau kôm lau Palêsai ti
lau Skraib atac ŋandê atu, ma ŋac sem
yomgalôm têŋ dau pi Yisu, ma pi gêŋ bocke
bu sêkôm têŋ iŋ-ŋga.

Yisu kêyaliŋ aposel 12 sa
(Mat 10:1-4; Mak 3:13-19)

12 Têŋ bêc daŋ Yisu pi lôc daŋ gi bu teŋ
mbec, ma tôm ôbwêc baliŋ iŋ teŋ mbec
mbo.
13 Têŋ galaŋsê bêbêc iŋ kêgalêm lau naŋ
sêŋkuc iŋ sêmeŋ, ma kêyaliŋ ŋac si lau 12
sa, ma sam ŋac bu lau †Aposel.
14 Lau Aposel dau si ŋaê bocdec: Saimon,
naŋ Yisu sam bu 'Pita,' lu asi Andru, ma
Jems, Jon, Pilip, Batolomeas,
15 Matyu, Tomas, Jems (naŋ Alpayas ndê
atu), Saimon (naŋ sêsam bu 'Ŋgac †Selot'),
16 Judas (naŋ ŋadamba iŋ ŋgac daŋ ŋaê
Jems), ma Judas Iskeriot naŋ tiŋambu oc
hoc Yisu asê.

Yisu kêdôhôŋ lau ma kôm gêmbac
ŋayham sa
(Mak 3:7-12)

17 Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêsip akêŋ
lôc sêmeŋ, ma Yisu kalhac gameŋ gapoŋ.
Ma †sêŋomi daêsam naŋ sêŋkuc Yisu, naŋ
sêkac sa su sêmbo dinaŋ. Ma lau toŋ
atu akêŋ malac Jerusalem ti malac gameŋ
Judia-ŋga hoŋ, ma lau akêŋ gameŋ gwêc-
ŋga naŋ yêc kêpiŋ malac Taya ma Saidon,
naŋ sêmeŋ bu sêŋgô iŋ ndê yom, ma bu iŋ
kôm ŋac si gêmbac ŋayham sa.
18 Lau naŋ ŋalau sac sêmbo ŋac si
ŋalôm, naŋ Yisu kôm ŋac ŋayham sa.
19 Ma lau hoŋ sêhôc sôsôwec bu
sêmasec iŋ, ŋahu bu ŋaclai sa yêc Yisu,
ma kôm lau gêmbac hoŋ ŋayham sa.

Yisu ndê yom ŋatô
(Mat 5:1-12)

20 Yisu tahê iŋ ndê ŋgacsêŋomi ma sôm,
"Anötö ndê mwasiŋ gic waê mac lau
ŋalôm sawa, bu iŋ gêlic ŋayham bu
kôc mac sa andöc iŋ ndê gôliŋ ŋapu.
21 Anötö ndê mwasiŋ gic waê mac lau
naŋ kwahic dec gêŋ yô mac, bu iŋ oc
kêŋ gêŋ hôc mac dôŋ-ŋga.
Anötö ndê mwasiŋ gic waê mac lau naŋ
kwahic dec andöc ti tamsulu, bu iŋ oc
nem malô mac e ambwac.
22 Anötö ndê mwasiŋ gic waê mac lau
naŋ sêtec mac ma sêtiŋ mac, ma sêpu
mac ti sêkôm nem waêm tisac tu mac
aŋkuc Ŋamalac ndê Atu-ŋga.
23 Ahêgo daôm dom têŋ ndoc lau sêkôm
bocdinaŋ, tigeŋ atê wê ti atac ŋayham, bu
Anötö oc kêŋ ŋagêyô ŋayham têŋ mac yêc
undambê. Ma gauc nem bu lau naŋ sêtec
mac, naŋ si apai sêkôm ŋalêŋ tigeŋ dinaŋ
têŋ Anötö ndê lau propet ŋamata-ŋga.
24 Oyaê mac lau naŋ apo daôm sa ŋa
awa ti wapa daêsam. Mac atap nem
mwasiŋ ŋayham sa têŋ têm kwahic
dec-ŋga, magoc gêŋ dau oc tôm dom
bu nem mac sa têŋ têm ŋambu-ŋga.
25 Oyaê mac lau naŋ aŋ gêŋ ŋawahô
kwahic dec. Tiŋambu gêŋ oc yô mac.
Oyaê mac lau naŋ ambwac kwahic dec.
Tiŋambu mac oc ataŋ daŋgibo atu ma
andöc ti tamsulu.
26 Oyaê mac lau naŋ lau hoŋ sêmpiŋ
mac. Atac ŋayham tu gêŋ dinaŋ-ŋga
dom, bu ŋalêŋ tigeŋ lau Israel-ŋga si
apai sêmpiŋ lau propet tasaŋ."

Atac whiŋ mac nem ŋacyo
(Mat 5:43-48)

27 Ma Yisu sôm têŋ lau dinaŋ, "Aŋgô
aneŋ yom. Atac whiŋ mac nem ŋacyo, ma
akôm ŋayham têŋ lau naŋ sêtec mac.
28 Anem mbec lau naŋ sêpucbo mac, ma
ateŋ mbec pi lau naŋ sêkôm sac têŋ mac.
29 Ŋgac daŋ bu tap am sip alim andô
daŋga, naŋ kêŋ daŋga bu iŋ ndic whiŋ.
Ŋgac daŋ bu kôc nem ŋakwê baliŋ su yêc
am, naŋ êmgamiŋ nem ŋakwê ŋandô-ŋga
dom magoc kêŋ têŋ iŋ whiŋ.
30 Ŋgac daŋ bu ndac gêŋ daŋ, naŋ kêŋ
têŋ iŋ. Ma ŋgac daŋ bu kôc am nem gêŋ
daŋ, naŋ ndac bu iŋ kêŋ mbu meŋ dom.
31 Mêtê ŋayham-ŋayham naŋ mac atac
whiŋ bu lau sêkôm têŋ mac, naŋ mac
daôm akôm têŋ ŋac.
32 "Lau hoŋ atac whiŋ lau naŋ atac whiŋ
ŋac ô. Bocdinaŋ mac bu atac whiŋ nem
silip tawasê ma atac tec nem ŋacyo, dec
mac nem mêtê hôc gêlêc lau sac si mêtê
su dom.
33 Ma lau hoŋ sêkôm ŋayham têŋ lau
naŋ sêkôm ŋayham têŋ ŋac ô, ma mac bu
akôm bocdinaŋ, dec mac nem mêtê hôc
gêlêc lau sac si mêtê su dom.
34 Ma mac bu akêŋ tôp têŋ mac nem silip,
naŋ iŋ gêŋ atu dom. Mac aŋyalê su bu
tiŋambu ŋac oc sêndic tôp dau. Lau sac
sêkêŋ tôp têŋ si silip, ma takwê bu ŋac
sêndic tôp hoŋ mbu meŋ.
35 "Bocdinaŋ ayob daôm bu aŋkuc lau
sac si mêtê dom. Atac whiŋ nem ŋacyo,
ma akôm ŋayham têŋ ŋac. Akêŋ gêŋ têŋ
ŋac, ma ahêgo daôm dom pi ndoc bocke
ŋac oc sêkêŋ gêŋ dau mbu meŋ-ŋga. Tu
dinaŋ-ŋga Anötö, Ŋaclai ti Ŋawasi Ŋadau
oc kêŋ ŋaôli ŋayham atu têŋ mac, ma sam
mac bu iŋ ndê atui awhê ma ŋgac. Bu
Anötö dau kêmwasiŋ lau sac ma lau naŋ
sem daŋge iŋ dom, naŋ sêwhiŋ.
36 Bocdinaŋ tamwalô lau hoŋ, tôm
Damam undambê-ŋga tawalô lau."

Yom datoc asidôwai sa-ŋga
(Mat 7:1-5)

37 Ma Yisu sôm, "Anem dôhôŋ lau si lêŋ
ti sakiŋ tu bu alic lau ŋatô sac ŋambwa,
me tu bu apu ŋac-ŋga dom. Mac bu akôm,
dec Anötö oc lic mac sac ma pu mac tu mac
nem lêŋ ti sakiŋ-ŋga boc-dinaŋ. Asuc lau

si sac kwi, ma Anötö oc suc mac nem kwi
boc-dinaŋ.
38 Têŋ ndoc mac bu anem lau ŋatô
sa, naŋ akêŋ gêŋ têŋ ŋac ti nem ŋalôm
sambuc, ma boc-dinaŋ Anötö oc kêŋ gêŋ
hôc gêlêc su têŋ mac e meŋhu ma êŋsalê
mac ahuc. Bu Anötö oc êmwasiŋ mac,
gitôm mac amwasiŋ lau."
39 Ma Yisu sôm yom gôliŋ daŋ bocdec,
"Ŋgac tapec gitôm bu wê tapec daŋ dom.
Mba! Iŋlu lu-lu oc sêpeŋ sêsip sê sêndi.
40 Ma kwapuc daŋ oc hôc gêlêc gwalam
akwa naŋ kêdôhôŋ iŋ, naŋ dom. Magoc
kwapuc hoŋ naŋ sêndôhôŋ gêŋ hoŋ e tidôŋ
ŋac, naŋ oc sêtôm ŋac si kêdôhôŋwaga.
41 "Tu sake-ŋga am hêgo daôm tu gêŋ
golop sauŋ naŋ yêc nem asidôwa tandô,
tigeŋ gêŋ golop atu naŋ yêc am daôm
tanôm, naŋ am gêlic apu?
42 Ma bocke am oc sôm têŋ nem asidôwa,
'Aneŋ asidôwa, aö bu wakôc gêŋ golop
naŋ yêc am tanôm, naŋ sa,' magoc gêŋ
golop atu naŋ pôc am daôm tanôm ahuc,
naŋ am gêlic dom? Am ŋgac tim yom lau-
ŋga! Gêŋ ŋamata-ŋga kôc gêŋ golop sa
yêc daôm tanôm e tanôm ŋawa sa, goc
tiŋambu kôc gêŋ golop sauŋ naŋ yêc nem
asidôwa tandô, naŋ sa."

Lau si mêtê whê ŋac sa bu ŋayham me sac

(Mat 7:16-19; 12:33-35)

43 Ma Yisu sôm, "A ŋayham daŋ oc nem
ŋandô sac dom, ma a sac oc nem ŋandô
ŋayham dom.
44 Dalic ŋandô naŋ a tidau-tidau sem, ma
bocdinaŋ yac taŋyalê bu a ŋayham me sac.
Gitôm dom bu dahiŋ ŋandô ŋayham yêc a
sac.
45 Ma ŋalêŋ tigeŋ, yom naŋ lau sêsôm,
naŋ tôc gêŋ bocke naŋ hôc ŋac si ŋalôm
ahuc, naŋ asê. Mêtê ti gauc ŋayham yêc
lau ŋayham si ŋalôm, ma bocdinaŋ sêkôm
mêtê ŋayham. Ma mêtê ti gauc sac yêc lau
sac si ŋalôm, dec sêkôm sac."

Yom gôliŋ pi ŋgac sêkwê andu-ŋga lu

(Mat 7:24-27)

46 "Tu sake-ŋga mac asam aö bu,
'Pômdau, Pômdau,' tigeŋ mac daŋam
wambu aneŋ yom dom?
47 Ŋamalac naŋ têŋ aö meŋ ma ŋgô aneŋ
yom, ma daŋga wambu yom dau, naŋ aö
bu wawhê iŋ sa têŋ mac.
48 Iŋ gitôm ŋgac kwê andu-ŋga naŋ
kwê sê baliŋ sip nom ŋaŋga, ma kêŋ hoc
kêgapiŋ alhö dôŋ têŋ ndoc iŋ kêsuhuŋ sip
sê baliŋ dinaŋ. Têŋ ndoc uhô-ŋga, bu hêc
meŋ hôc pi andu dau, magoc andu dau
kalhac ŋaŋga, bu iŋ kwê ŋapep.
49 Magoc ŋamalac naŋ ŋgô aneŋ yom ma
daŋga wambu dom, naŋ gitôm ŋgac naŋ
kwê andu, magoc kêŋ alhö sip nom ŋalôm
gi dom. Têŋ ndoc uhô-ŋga, bu hêc ma hôc
pi ndê andu e ŋagahô eŋ andu dau ku sa
ma tisac sambuc."

7

Ŋgac bata siŋ-ŋga daŋ kêŋ whiŋ ŋaŋga

(Mat 8:5-13)

1 Yisu gic bata yom naŋ iŋ kêdôhôŋ
têŋ lau toŋ atu dinaŋ, goc sôc malac
Kapenaom gi.
2 Ma ŋgac bata Rom-ŋga naŋ gêm gôliŋ
lau siŋ-ŋga 100, naŋ mbo malac dau. Iŋ
ndê ŋgac akiŋ daŋ naŋ iŋ tac whiŋ kêlêc,
naŋ gêmbac e kêpiŋ bu mbac ndu.
3 Ma iŋ ŋgô Yisu ŋawaê, dec kêkiŋ lau
bata Israel-ŋga ŋatô sêtêŋ iŋ si, bu sêndac
iŋ bu meŋ ma kôm iŋ ndê ŋgac akiŋ
ŋayham sa.
4-5 Ŋac sêhôc asê têŋ Yisu, ma sêsôm têŋ
iŋ bu, "Ŋgac bata siŋ-ŋga dinaŋ iŋ ŋgac
ŋayham, ma iŋ tac whiŋ yac lau Israel-
ŋga. Iŋ gêm yac sa tu akwê yac mba lôm
wê-ŋga. Boc-dinaŋ yac ateŋ am bu nem iŋ
sa."
6 Goc Yisu whiŋ ŋac gi. Iŋ meŋ suŋ sa
têŋ andu, ma ŋgac bata siŋ-ŋga dau kêkiŋ
ndê silip ŋatô bu sêsôm têŋ iŋ, "Pômdau,
ŋgac bata siŋ-ŋga dau sôm bu iŋ tec bu
kêŋ ŋawapac têŋ am. Iŋ sôm bu am ŋgac
tiwaê naŋ hôc gêlêc iŋ su, dec iŋ maya bu
am têŋ iŋ ndê andu ndi.
7 Tu dinaŋ-ŋga iŋ dau têŋ am meŋ dom.
Tigeŋ iŋ sôm bu iŋ kêyalê su bu am ŋgac ti
ŋaclai atu, ma bocdinaŋ dec am gitôm bu
sôm ŋa awham ŋambwa, dec iŋ ndê ŋgac
akiŋ oc ŋayham sa.
8 Bu iŋ dau daŋga wambu lau naŋ si
ŋaclai hôc gêlêc iŋ ndê, ma iŋ ndê lau siŋ-
ŋga daŋga wambu iŋ. Iŋ bu sôm têŋ daŋ,
'Am ndi,' dec iŋ oc ndi. Ma iŋ bu sôm têŋ
daŋ, 'Mweŋ!' dec iŋ oc meŋ. Ma iŋ bu sôm
têŋ ndê ŋgac akiŋ bu kôm gêŋ daŋ, dec iŋ
oc kôm."
9 Yisu ŋgô ŋgac bata siŋ-ŋga ndê yom
dinaŋ e hêdaê. Iŋ kac dau kwi ma sôm
têŋ lau toŋ atu naŋ sêŋkuc iŋ, "Aö wasôm
têŋ mac bu yêc lau Israel-ŋga hoŋ aö gatap
ŋac si daŋ naŋ kêŋ whiŋ ŋaŋga gitôm
ŋgac Rom-ŋga dinaŋ, naŋ sa dom."
10 Ma tiŋambu ŋgac bata siŋ-ŋga ndê
lau sêmbu sêtêŋ iŋ ndê andu si, ma sêtap
sa bu ŋgac akiŋ dau ŋayham sa su.

Yisu uŋ ŋgac daŋ naŋ mbac ndu su, naŋ sa

11 Bêc ŋatô giŋga su, ma Yisu têŋ malac
Nein gi, ma iŋ ndê ŋgac-sêŋomi ti lau
daêsam sêwhiŋ iŋ si.
12 Têŋ têm iŋ meŋ kêpiŋ malac dau
ŋagatam, iŋ gêlic lau ŋatô sêsa sêmeŋ,
sêmbalaŋ ŋgac batê daŋ bu sêŋsuhuŋ iŋ.
Ŋgac batê dinaŋ dinda iŋ awhê sawa naŋ

ndê balêkoc ŋatô mbasi. Ma lau malac-
ŋga daêsam sêwhiŋ dinda sêsa sêmeŋ.
13 Pômdau gêlic dinda, ma tawalô iŋ
ŋandô, goc sôm, “Am taŋ dom.”
14 Goc iŋ têŋ ŋac gi, ma kêmasec sasac
naŋ ŋgac batê yêc. Ma lau naŋ sêhôc
sasac, naŋ sêlhac teŋ. Ma iŋ sôm, “Aneŋ
balê, aö wasôm têŋ am bu tisa!”
15 Ma ŋgac dau tisa ndöc, ma gic hu sôm
yom. Goc Yisu kêŋ iŋ mbu têŋ dinda gi.
16 Gêŋ dinaŋ kôm lau hoŋ sêtöc dau atu,
ma ŋac sic hu sêmpiŋ Anötö. Ŋatô sêsôm,
“Propet atu daŋ hôc asê yac.” Ma ŋatô
sêsôm, “Anötö kêlhiŋ iŋ ndê lau yac siŋ
dom, iŋ gêm yac sa.”
17 Ma tiŋambu ŋawaê pi gêŋ naŋ Yisu
kôm, naŋ gêm gameŋ Judia-ŋga ma gameŋ
ŋamakê-ŋga hoŋ ahuc.

Yisu sôm yom pi Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga
(Mat 11:2-18)

18 Têŋ ndoc dinaŋ Jon, Ŋgac Kêku Lau-
ŋga ndöc gapocwalô, ma iŋ ndê sêŋomi sic
miŋ têŋ iŋ pi gêŋ hoŋ naŋ Yisu kôm. Goc
Jon kêyaliŋ iŋ ndê sêŋomi lu sa,
19 ma kêkiŋ iŋlu sêtêŋ Yisu si, bu sêndac
iŋ, “Anötö gic bata têŋ yac bu oc êŋkiŋ
Mesaya. Am daôm dinaŋ, me yac oc akêŋ
bataŋ ŋgac daŋ tiyham?”
20-21 Têŋ ndoc ŋgac lu dinaŋ sêhôc asê
Yisu, iŋ gêm gweleŋ mbo, ma kôm lau
daêsam ŋayham sa, lau gêmbac ma lau ti
ŋalau sac. Ma iŋ kôm lau tapec daêsam
si tandô po asê. Ma iŋlu sêsôm têŋ iŋ,
“Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga kêkiŋ alu atêŋ
am ameŋ, bu andac am bu am Mesaya dau,
me yac oc akêŋ bataŋ ŋgac daŋ tiyham?”
22 Goc Yisu ô iŋlu si yom ma sôm, “Amlu
ambu andi ma asôm yom têŋ Jon pi mêtê
naŋ amlu aŋgô aö gahoc asê, ma pi gêŋ
naŋ amlu alic aö gakôm. Lau tapec sêlic
gameŋ tiyham, lau bôliŋ sêŋsêlêŋ tiyham,
lau ti gêmbac leprasi si ŋamlic ŋawasi
sa, lau daŋgasuŋ bic sêŋgô yom tiyham,
lau batê sêtisa, ma lau ŋalôm sawa sêŋgô
ŋawaê ŋayham.
23 Aŋgô! Lau naŋ atac lu-lu tu aö-ŋga
dom, naŋ oc sêtap Anötö ndê mwasiŋ sa.”
24 Ŋgac lu naŋ Jon kêkiŋ, naŋ sêhu
Yisu siŋ ma sêmbu si, goc Yisu sôm yom
pi Jon têŋ lau toŋ atu, ma ndac ŋac
bocdec bu, “Têŋ ndoc mac asa atêŋ Jon yêc
gameŋ sawa a, naŋ mac gauc gêm bu atap
ŋamalac kaiŋ bocke sa? Mac bu alic ŋgac
gauc babalê, gitôm gakoc naŋ mbu kêwic,
a?
25 Mac asa a bu alic ŋgac naŋ sôc ŋakwê
ŋayham, a? Mba! Lau naŋ sêsôc ŋakwê
ŋayham ma seŋ gêŋ ŋayham, naŋ sêmbo
gameŋ ŋayham gitôm kiŋ si andu.
26 B ocdinaŋ dec aö bu wandac mac, bu
mac asa a bu alic sake? Bu alic propet daŋ?
Yomandô! Iŋ propet daŋ, ma iŋ hôc gêlêc
propet hoŋ su.
27 Propet akwa daŋ to yom naŋ Anötö
sôm têŋ Mesaya bocdec bu, *‘Aö waŋkiŋ
aneŋ ŋgac aheŋ-ŋga muŋ am, bu êmasaŋ
am nem seŋ.’* Y om pi ŋgac aheŋ-ŋga dau
hêganôŋ Jon solop.
28 Ŋamalac naŋ dinda nom-ŋga sêkôc
ŋac, naŋ si daŋ hôc gêlêc Jon su dom.
Tigeŋ aö wasôm têŋ mac, bu lau hoŋ naŋ
sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu su, lau tiwaê,
ma lau waêmba bocdinaŋ, naŋ hoŋ sêhôc
gêlêc Jon su yêc Anötö aŋgô-ŋga.”
29 Lau daêsam naŋ sêŋgô Yisu ndê yom
dinaŋ, ma lau sêkôc takis-ŋga sêwhiŋ, naŋ
sêtôc asê bu sêlic Anötö ndê lêŋ bu lêŋ
solop eŋ. Ŋahu bu muŋ-ŋga, têŋ ndoc Jon
gêm mêtê ma kêku lau mbo, naŋ sêkôc iŋ
ndê yom sa ma sêliŋ saŋgu.
30 Tigeŋ lau Palêsai ti gwalam akwa
yomsu-ŋga sêkôc Jon ti iŋ ndê yom sa dom,
ma sêliŋ iŋ ndê saŋgu dom, dec tôc asê bu
sêtec Anötö ndê lêŋ naŋ Jon tôc têŋ ŋac.
31 Ma Yisu gic têku yom ma sôm, “Lau
têm dindec-ŋga ŋac lau kaiŋ bocke? Aö
wanem dôhôŋ pi gêŋ sake tu bu wawhê
ŋac si lêŋ sa-ŋga?
32 Ŋac sêtôm balêkoc naŋ sêkôc whê
sêmbo malac lôm, naŋ sêtucdiŋ ŋac si silip
ŋatô ma sêsôm, ‘Têŋ ndoc naŋ yac ac oŋ
bu datê wê, naŋ mac atec. Ma têŋ ndoc
yac am wê daŋgibo-ŋga, naŋ mac atec bu
ataŋ awhiŋ.’
33 Ma mac lau têm dindec-ŋga bocdinaŋ.
Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga meŋ ma gêŋ gêŋ
ŋayham dom, ma nôm wain dom, ma mac
asôm bu ŋalau sac daŋ mbo iŋ ndê ŋalôm.
34 Ma Ŋamalac ndê Atu meŋ hôc asê,
ma gêŋ gêŋ ŋayham ti nôm wain, ma mac
asôm bu iŋ ŋgac gêŋ gêŋ ti nôm wain
ŋawahô-ŋga, ma iŋ hê silip têŋ lau sac ti
lau sêkôc takis-ŋ ga. Bocdinaŋ, mac lau
têm dindec-ŋga atôm balêkoc naŋ sêkôm
tô aŋiŋ ŋapaŋ.
35 Tigeŋ Anötö ndê gauc hôc gêlêc gêŋ
hoŋ, ma iŋ ndê lau sêŋyalê bu iŋ ndê lêŋ
iŋ lêŋ solop.”

Awhê daŋ kêc bu ŋamalu pi Yisu gahi
(Mat 26:6-13; Mak 14:3-9; Jon 12:1-8)

36 Palêsai daŋ ŋaê Saimon kêgalêm Yisu
bu neŋ gêŋ whiŋ iŋ, dec Yisu sôc iŋ ndê
andu gi, ma ndöc tebo bu neŋ gêŋ.
37 Yêc malac dinaŋ, awhê sac daŋ mbo.
Iŋ ŋgô ŋawaê bu Yisu ndöc Palêsai ndê
andu dinaŋ, dec kôc bu ŋamalu ŋayham
sip kac daŋ, ma têŋ andu dau gi.
38 Iŋ pôŋ haduc yêc Yisu gahi-ŋga
ma taŋ, ma iŋ ndê tasulu sip Yisu
gahidômbwê. Goc iŋ puŋ Yisu gahi ŋa

kêclauŋ, ŋgutô iŋ gahi, ma mbac gêŋ malu
dau pi iŋ gahi.
39 Saimon gêlic gêŋ dau, ma gauc gêm
yêc dau, “Ŋgac dindec iŋ bu propet daŋ,
dec iŋ oc êŋyalê bu awhê naŋ kêmasec iŋ,
naŋ awhê sac daŋ.”
40 Yisu kêyalê yom naŋ Saimon gauc
gêm, goc sôm, “Saimon, aö bu wasôm yom
daŋ têŋ am.” Ma Saimon ô yom ma sôm,
“Kêdôhôŋwaga, sôm.”
41 Goc Yisu sôm yom gôliŋ daŋ bocdec
bu, “Ŋgac lu sêkôc tôp yêc ŋgac ti lêlôm.
Ŋgac daŋ ndê tôp gitôm †denarii 500 ma
daŋ ndê tôp gitôm denarii 50.
42 Iŋlu si mone sêndic tôp-ŋga mbasi,
dec iŋ hu iŋlu si tôp ŋayom siŋ. Am gauc
gêm bocke? Iŋlu si asa oc atac whiŋ ŋgac
dau hôc gêlêc?”
43 Ma Saimon sôm, “Ŋgac naŋ kôc tôp
atu, naŋ.” Ma Yisu sôm, “Am sôm solop.”
44 Goc iŋ kac dau kwi, tahê awhê dinaŋ,
ma sôm têŋ Saimon, “Aö gasôc am nem
andu gameŋ, magoc am kêŋ bu têŋ aö bu
waŋgwasiŋ gahiŋ-ŋga tôm lau Israel-ŋga
si gêbôm dom. Tigeŋ lic awhê dec. Iŋ ndê
tasulu kôm aö gahiŋ ŋamaim sa, ma iŋ puŋ
aö gahiŋ ŋa kêclauŋ.
45 Am ŋgutô aö dom, tigeŋ awhê dec
ŋgutô aö gahiŋ ŋapaŋ.
46 Am kêc olib ŋakwi pi aö ŋagôlôŋ dom,
tigeŋ iŋ kêc bu ŋamalu pi aö gahiŋ.
47 Bocdinaŋ aö wasôm têŋ am bu awhê
dindec kêyalê bu Anötö suc iŋ ndê sac
daêsam kwi, ma bocdinaŋ iŋ atac whiŋ aö
ŋandô. Tigeŋ lau naŋ gauc gêm bu ŋac si
sac atu dom, naŋ oc atac whiŋ iŋ naŋ bu
suc ŋac si sac kwi, naŋ ŋandô dom.”
48 Ma Yisu sôm têŋ awhê dau, “Aö gasuc
am nem sac kwi su.”
49 Ma ŋacleŋ ŋatô naŋ sêndöc sêwhiŋ,
naŋ sêsôm têŋ dandi, “Ŋgac dindec iŋ
ŋgac kaiŋ bocke, dec iŋ suc sac kwi?”
50 Tigeŋ Yisu sôm têŋ awhê dau, “Am
nem kêŋ whiŋ gêm am si. Lhö ti atac malô
ndi.”

8

Lauwhê daêsam sêŋkuc Yisu

1 Tiŋambu Yisu golom malac atu-tu ti
sauŋ-sauŋ, ma gêm mêtê ma hoc ŋawaê
ŋayham asê pi Anötö ndê gôliŋ. Ma
†ŋgacsêŋomi 12
2 ti lauwhê daêsam sêŋsêlêŋ sêwhiŋ iŋ.
Lauwhê dinaŋ ŋatô Yisu soc ŋalau sac su
yêc ŋac, ma ŋatô iŋ kôm ŋac si gêmbac
ŋayham sa. Ŋac si daŋ iŋ Maria Magadala,
naŋ Yisu soc ŋalau sac 7 su yêc iŋ.
3 Ma awhê daŋ iŋ Joana, naŋ ndê akweŋ
Kusa yob Herod ndê andu. Maria lu Joana,
ma Susana, ma lauwhê daêsam sêŋkuc
Yisu ma sêkêŋ si awa ti wapa tu sênem iŋ
ti ndê ŋgacsêŋomi sa-ŋga.

Yom gôliŋ pi ŋgac kêbalip wit ŋawhê
(Mat 13:1-9; Mak 4:1-9)

4 Têŋ têm daŋ lau toŋ atu sêtêŋ Yisu
sêmeŋ, ma lau akêŋ malac hoŋ yêc gameŋ
Galili-ŋga sêmbo sêwhiŋ. Ma Yisu sôm
yom gôliŋ daŋ bocdec bu,
5 “Ŋgac daŋ sa gi bu êmbalip wit ŋawhê
yêc ndê ôm, ma têŋ ndoc iŋ kêbalip
gêŋ dau, naŋ ŋatô sêpeŋ sêsip seŋ, dec
lau sêkwê dôŋ ma mbac lôlôc-ŋga sêsip
sêmeŋ ma seŋ su.
6 Ma ŋawhê ŋatô sêpeŋ sêsip gameŋ
hoc-hoc, ma têŋ têm sêpo sêpi sêmeŋ, naŋ
sem bôliŋ, bu nom dau tibasô.
7 Ŋawhê ŋatô sêpeŋ sêsip kwaŋ ti
ŋakwa ŋalôm, ma têŋ ndoc sêpo sêpi
sêmeŋ, naŋ kwaŋ pi whiŋ e yaŋ gêŋ dau
ndu.
8 Ma ŋawhê ŋatô sêpeŋ sêsip nom
ŋayham, ma sêpo sêpi sêmeŋ e sem ŋandô
gitôm 100.” Yisu gic bata yom gôliŋ dau,
goc sôm, “Asa bu daŋgasuŋ yêc, naŋ ŋgô
aneŋ yom!”

Yisu whê yom gôliŋ wit ŋawhê-ŋga
ŋahu sa
(Mat 13:10-23; Mak 4:10-20)

9 Tiŋambu Yisu ndê ŋgacsêŋomi sêndac
iŋ bu whê yom gôliŋ dinaŋ ŋahu sa.
10 Ma iŋ sôm, “Anötö ndê gôliŋ ŋalêŋ
ŋahu sip ŋalôm gi. Iŋ kêyaliŋ mac sa bu
aŋyalê ŋahu dau, magoc aö wasôm yom
têŋ lau ŋatô ŋa yom gôliŋ ŋambwa. Tôm
yom naŋ sêto yêc, naŋ sôm, ‘*Ŋac sêlic*
gêŋ naŋ aö gakôm, naŋ ŋapaŋ, magoc ŋac
si gauc sa dom. Ma ŋac sêŋgô aneŋ yom
ŋapaŋ, tigeŋ ŋac sêŋyalê ŋahu dom.’ ”
11 Goc Yisu sôm, “Yom gôliŋ dau ŋahu
bocdec. Yom pi wit ŋawhê naŋ hêganôŋ
Anötö ndê yom.
12 Wit ŋawhê naŋ sêpeŋ sêsip seŋ, naŋ
hêganôŋ lau naŋ sêŋgô Anötö ndê yom,
magoc Sadaŋ meŋ ma kêgaho yom dau su
yêc ŋac si ŋalôm, tu bu ŋac sêkêŋ whiŋ
dom, ma sêtap Anötö ndê mwasiŋ nem
ŋac si-ŋga sa dom.
13 Ma yom pi wit ŋawhê naŋ sêpeŋ
sêsip gameŋ hoc-hoc, naŋ hêganôŋ lau
naŋ sêŋgô Anötö ndê yom ma sêkôc sa ti
atac ŋayham, tigeŋ gitôm gêŋ ŋawhê naŋ
ŋawakac mba, dec lau dinaŋ sêkêŋ whiŋ
ŋasawa sauŋ, magoc lêtôm meŋ ku ŋac
dulu.
14 Ma yom pi wit ŋawhê naŋ sêpeŋ
sêsip kwaŋ ti ŋakwa ŋalôm, naŋ hêganôŋ
lau naŋ sêŋgô Anötö ndê yom, magoc
ŋawapac ma mone ti gêŋ ŋayham-
ŋayham nom-ŋga gêm ŋac si ŋalôm ahuc,
ma ŋac si ŋandô mbasi.

15 Tigeŋ wit ŋawhê naŋ sêpeŋ sêsip
nom ŋayham, naŋ hêganôŋ lau ti ŋalôm
ŋawasi, naŋ sêŋgô Anötö ndê yom ma
sêkôc sa tidôŋ yêc si ŋalôm, ma sêlhac
ŋaŋga ŋapaŋ ma sem ŋandô daêsam.”

Dasiŋ lam ŋawê kwi dom
(Mak 4:21-25)

16 Ma Yisu sôm yom daŋ bocdec bu, “Yac
datuŋ lam asê tu bu dasiŋ kwi sip lôŋ
ŋalôm, me dakêŋ sôc sasac ŋapu dom.
Mba! Taŋkiŋ êŋgalêŋ ŋalhu, bu lau naŋ
sêsôc sêmeŋ, naŋ sêlic ŋawê.
17 Ma ŋalêŋ tigeŋ, yom naŋ yêc siŋ dau,
ma yom naŋ ŋahu sip ŋalôm gi, naŋ oc
meŋ sa tiawê.
18 “Bocdinaŋ akôc gauc ŋapep pi Anötö
ndê yom naŋ mac aŋgô. Asa naŋ kôc
Anötö ndê yom sa sip ndê ŋalôm e tidôŋ,
naŋ Anötö oc kêŋ ŋagauc daêsam têŋ iŋ.
Magoc asa naŋ gauc gêm bu iŋ kôc Anötö
ndê yom sa su, tigeŋ iŋ kôc sa tidôŋ dom,
naŋ Anötö oc kôc yom dau su yêc iŋ.”

Yisu dinda ti asii
(Mat 12:46-50; Mak 3:31-35)

19 Yisu ndöc andu daŋ, ma iŋ dinda
ti asii sêmeŋ bu sêlic iŋ. Magoc lau
daêsam sêmbo sêwhiŋ iŋ, ma gitôm dom
bu sêtigasuc iŋ.
20 Ma ŋamalac daŋ sôm têŋ Yisu, “Am
dinam ti asimi sêmbo awê, ma ŋac bu sêlic
am.”
21 Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Lau naŋ
sêŋgô Anötö ndê yom ma daŋga wambu
ŋapep, naŋ sêti aö dinaŋi ti asiŋi.”

Yisu kôm bu ŋampoŋ timalô
(Mat 8:23-27; Mak 4:35-41)

22 Têŋ bêc daŋ Yisu sôm têŋ iŋ ndê
ŋgacsêŋomi, “Dapi bugictoŋ ŋadaŋga
dandi,” goc iŋ pi waŋ daŋ whiŋ ŋac, ma
sêsa si.
23 Sêlac waŋ sêmbo, ma Yisu yêc bêc
yêc. Ma mbu puc atu dec gêli bu sa ma
ŋampoŋ gic sip waŋ e kêpiŋ bu waŋ pac.
24 Dec sêtêŋ Yisu si, sêuŋ iŋ sa ma sêsôm,
“Ŋadau, ŋadau, yac oc dandiŋaŋ!” Ma
Yisu tisa ma sôm yom ŋaŋga têŋ mbu ti
bu ŋampoŋ, dec ŋampoŋ dau timalô, ma
gameŋ ŋaŋeŋ sa.
25 Ma Yisu sôm têŋ ŋac, “Tu sake-ŋga
mac akêŋ whiŋ gwalec?” Ma ŋac sêtöc
dau ti sêhêdaê, ma sêsôm têŋ dandi, “Ei!
Iŋ ŋgac dec asa? Iŋ gitôm bu kêŋ yatu gêŋ
hoŋ, ma mbu ti bu ŋampoŋ sêwhiŋ, ma
sêsôc iŋ ndê yom ŋapu!”

Yisu kôm ŋgac ti ŋalau sac ŋayham sa
(Mat 8:28-34; Mak 5:1-20)

26 Sêlac e sêhôc asê lau Gerasa-ŋga
si gameŋ naŋ yêc Bugictoŋ Galili-ŋga
ŋadaŋga mbu têŋ gameŋ ac pi-ŋga.
27 Yisu sip baö gi, ma ŋgac daŋ akêŋ
malac atu naŋ yêc gameŋ dinaŋ, naŋ têŋ
iŋ meŋ. Iŋ ŋgac naŋ ŋalau sac sêmbo iŋ
ndê ŋalôm. Ŋasawa baliŋ su ŋgac dau sôc
ŋakwê dom, ma ndöc andu dom, magoc
mbo ôm sêhô-ŋga.
28-29 Ndoc daêsam ŋalau sac sêkôc iŋ
dôŋ, ma lau sêŋsahê bu sêsô iŋ amba
ti gahi dôŋ ŋa sen ŋaŋga ma sêyob iŋ.
Magoc têm hoŋ iŋ hê sen kic, ma ŋalau
sac sêwê iŋ sa gameŋ sawa gi. Têŋ ndoc iŋ
gêlic Yisu meŋ, naŋ iŋ mbwêc ma hu dau
sip nom yêc iŋ aŋgô-ŋga. Ma Yisu gic atu
ŋalau sac bu sêhu ŋgac dau siŋ, goc ŋalau
daŋ ta yom ti ŋaŋga, “Yisu, Anötö Ŋaclai ti
Ŋawasi Ŋadau ndê Atu, am bu kôm sake
têŋ aö? Aö wateŋ am bu kôm aö ŋayom
dom!”
30 Goc Yisu ndac ŋalau sac, “Am nem ŋaê
asa?” Ŋalau sac daêsam sêmbo ŋgac dau
ŋalôm, ma tu dinaŋ-ŋga ŋac si daŋ ô Yisu
ndê yom ma sôm, “Aneŋ ŋaê ‘Toŋ Atu.’ ”
31 Ma ŋalau sac h oŋ dinaŋ sêteŋ Yisu
tidim daêsam, bu êŋkiŋ ŋac sêsip suŋ
baliŋ sac naŋ sêsam bu Abis,* naŋ sêndi
dom.

32 Têŋ têm dinaŋ bôc toŋ atu seŋ gêŋ
sêmbo lôc ŋapu yêc gameŋ dinaŋ, ma
ŋalau dau sêteŋ Yisu bu êŋkiŋ ŋac sêsôc
bôc dinaŋ si ŋalôm, ma Yisu gôlôc.
33 Goc ŋalau sac sêhu ŋgac dinaŋ siŋ ma
sêsôc bôc si ŋalôm si. Ma bôc hoŋ sênti
sêsip salic sac ma sêsip bugictoŋ ŋalôm si,
ma bu kô ŋac sêmbac ndu.
34 Têŋ ndoc lau sêyob bôc-ŋga sêlic gêŋ
dau, naŋ sêlhö si, ma sic miŋ pi gêŋ dau
têŋ lau naŋ sêmbo malac atu ti gameŋ
ŋamakê-ŋga.
35 Ma lau hoŋ sêsa si bu sêlic gêŋ naŋ
Yisu kôm. Têŋ têm sêhôc asê iŋ, naŋ sêlic
ŋgac naŋ iŋ soc ŋalau sac su yêc iŋ, naŋ
ndöc Yisu gahi-ŋga. Sêlic bu iŋ ndê gauc
ŋawa sa, ma iŋ sôc ŋakwê sa tiyham, dec
sêtöc dandi.
36 Lau naŋ sêlic gêŋ dau, naŋ sic miŋ têŋ
ŋac pi ŋalêŋ naŋ Yisu kôm ŋgac ti ŋalau
sac ŋayham sa.
37 Ma lau Gerasa-ŋga hoŋ sêndac Yisu
bu hu ŋac siŋ, bu ŋac sêtöc dau atu. Goc
Yisu pi waŋ ma bu lhö ndi.
38 Ma ŋgac naŋ ŋalau sac sêhu iŋ siŋ,
naŋ teŋ Yisu ŋaŋga bu whiŋ iŋ ndi, magoc
Yisu kêkiŋ iŋ sa gi ma sôm,
39 “Am mbu têŋ am nem andu ndi, ma
ndic miŋ gêŋ hoŋ naŋ Anötö kôm têŋ am.”
Goc ŋgac dau kölhö gi, ma gic miŋ têŋ lau

* **8:31** Suŋ baliŋ sac (Abis) - alic Rev 9:1.

hoŋ naŋ sêmbo malac atu dinaŋ, pi gêŋ atu naŋ Yisu kôm têŋ iŋ.

Yisu kôm awhê lu ŋayham sa
(Mat 9:18-26; Mak 5:21-43)

40 Lau daêsam sêhôŋ Yisu sêmbo gameŋ Galili-ŋga, ma têŋ têm iŋ mbu akêŋ bugic-toŋ ŋadaŋga meŋ, naŋ sêkôc iŋ sa ti atac ŋayham.
41 Ma ŋgac bata daŋ, naŋ yob lôm wê-ŋga yêc gameŋ dinaŋ, naŋ meŋ hôc asê Yisu. Iŋ ndê ŋaê Jairas, ma iŋ hu dau sip nom yêc Yisu aŋgô-ŋga, ma teŋ iŋ ŋaŋga bu têŋ iŋ ndê andu ndi, ma nem iŋ ndê atuwê sa.
42 Bu iŋ ndê atuwê tigeŋ, naŋ ndê yala gitôm 12, naŋ gêmbac atu e kêpiŋ bu mbac ndu. Bocdinaŋ Yisu whiŋ iŋ gi.

Iŋ kêsêlêŋ mbo seŋ, ma lau toŋ atu sêŋgihi iŋ ahuc.
43 Lau toŋ dinaŋ si daŋ iŋ awhê naŋ gêm dac ŋapaŋ tôm yala 12 su, magoc ŋamalac daŋ gitôm bu nem iŋ sa dom.
44 A whê dau meŋ kêsêlêŋ mbo Yisu ŋambu-ŋga, ma kêmasec iŋ ndê ŋakwê sip ŋadali. Ma ŋagahô iŋ ndê dac sa tiyham dom.
45 Têŋ dinaŋ Yisu ndac, “Asa kêmasec aö?” Lau daŋ sêsôm dau asê dom, ma Pita sôm, “Aneŋ ŋadau, lau toŋ dindec sêwhiŋ yac sêkôm am si.”
46 Magoc Yisu sôm, “Ŋamalac daŋ kêmasec aö, bu aö kayalê bu aneŋ ŋaclai ŋatô sa gi.”
47 Awhê dinaŋ kêyalê bu iŋ gitôm dom bu siŋ dau, dec tigasuc Yisu. Iŋ kêtitec, ma hu dau sip nom gi. Ma yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga, iŋ whê sa bu iŋ kêmasec Yisu tu bu ŋayham sa-ŋga, ma bu têŋ ndoc iŋ kêmasec iŋ, naŋ ŋagahô iŋ ŋayham sa.
48 Ma Yisu sôm têŋ iŋ, “O aneŋ bawhê, am nem kêŋ whiŋ aö dec kôm am ŋayham sa. Am lhö ti atac malô ndi.”
49 Yisu sôm yom dinaŋ mbo, ma ŋgac daŋ meŋ akêŋ Jairas ndê andu, ma sôm têŋ Jairas, “Am atômwê mbac ndu su, dec kêŋ ŋawapac têŋ Kêdôhôŋwaga dau dom.”
50 Yisu ŋgô yom dinaŋ, magoc iŋ sôm têŋ Jairas, “Töc daôm dom. Kêŋ whiŋ, ma iŋ oc ŋayham sa.”
51-53 Têŋ ndoc sêhôc asê Jairas ndê andu, naŋ sêlic lau daêsam sêhu daŋgibo asê ma sêtaŋ sêmbo. Goc Yisu sôm, “Mac ataŋ dom! Iŋ mbac ndu dom, iŋ yêc bêc yêc.” Magoc ŋac sêmbwac iŋ, bu sêŋyalê bu bawhê dau mbac ndu su. Tigeŋ Yisu kalhac lau hoŋ ahuc sêmbo awê, ma kôc Pita, Jems ma Jon, ma bawhê dau damba lu dinda, sêwhiŋ iŋ ma sêsôc andu si.
54 Ma iŋ kêm bawhê dau sip amba ma sôm, “Aneŋ bawhê, tisa!”
55 Goc bawhê dau tali sa tiyham, ma ŋagahô iŋ tisa kalhac. Ma Yisu sôm bu sêkêŋ gêŋ daneŋ-ŋga têŋ iŋ.
56 Iŋ damba lu dinda sêhêdaê, magoc Yisu gic yao bu sêndic miŋ pi gêŋ naŋ iŋ kôm, naŋ dom.

9

Yisu kêkiŋ ŋgacsêŋomi 12 sêsa si
(Mat 10:7-11; Mak 6:7-11)

1 Yisu kêgalêm ŋgacsêŋomi 12 sa sêpitigeŋ, ma kêŋ ŋaclai ti licwalô têŋ ŋac gitôm bu sêsoc ŋalau sac su, ma sêkôm lau gêmbac ŋayham sa.
2 Ma iŋ kêkiŋ ŋac bu sêsa sêndi ma sênem mêtê pi Anötö ndê gôliŋ, ma bu sênem lau gêmbac sa.
3 Iŋ sôm têŋ ŋac, “Aŋsêlêŋ amam sawa andi, akôc tôc dom, ma akôc talhi, me bolom, me mone, me ŋakwê aô daôm-ŋga dom.
4 Têŋ têm mac asôc malac daŋ ma lau sêkôc mac sa asôc ŋac si andu, naŋ ambo whiŋ ŋac e mac ahu malac dau siŋ.
5 Ma lau malac daŋ-ŋga bu sêkôc mac sa dom, naŋ atoŋ kop su yêc gahim têŋ ndoc mac ahu ŋac siŋ, bu atôc ŋac si giso asê.”
6 Ŋgacsêŋomi sêŋgô yom dinaŋ, goc sêsa si. Ŋac sêŋsêlêŋ sêlom-sêlom malac ma sêhoc ŋawaê ŋayham asê, ma sêkôm lau ŋayham sa yêc gameŋ hoŋ.

Herod ndac bata Yisu
(Mat 14:1-2; Mak 6:14-16)

7 Têŋ ndoc dinaŋ gôliŋwaga Galili-ŋga Herod ŋgô yom pi gêŋ hoŋ naŋ Yisu kôm. Ma iŋ gauc gêm yom daêsam, bu lau ŋatô sêsôm bu Yisu iŋ Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga naŋ tisa akêŋ lau batê-ŋga.
8 Ma lau ŋatô sêsôm bu iŋ propet akwa Elaija naŋ meŋ hoc dau asê, ma ŋatô sêsôm bu iŋ propet ŋamata-ŋga si daŋ, naŋ tisa akêŋ lau batê-ŋga.
9 Tigeŋ Herod sôm, “Aö gac atu, dec sêtim Jon ndê kachu kic su. Asa dec lau sic miŋ pi iŋ?” Ma iŋ tac whiŋ bu lic Yisu.

Yisu gôlôm lau 5,000
(Mat 14:13-21; Mak 6:32-44; Jon 6:1-15)

10 Têŋ têm aposel 12 sêmbu sêmeŋ, naŋ sic miŋ têŋ Yisu pi gêŋ hoŋ naŋ sêkôm. Ma tiŋambu iŋ kôc ŋac sa sêwhiŋ iŋ, ma ŋac tawasê sêtêŋ malac Betsaida si.
11 Magoc lau daêsam sêŋgô ŋawaê ma sêtêŋ Yisu si. Ma iŋ kôc ŋac sa, ma sôm y om têŋ ŋac pi Anötö ndê gôliŋ, ma kôm ŋac si lau gêmbac ŋayham sa.
12 Sêmbo e kêpiŋ bu ac ndi sip, goc ŋgacsêŋomi 12 sêtêŋ iŋ si ma sêsôm, “Gameŋ dindec yac dambo, naŋ gameŋ sawa. Bocdinaŋ êmkiŋ lau toŋ dindec sêlhö sêtêŋ malac ti gameŋ ŋamakê-ŋga

sêndi, bu sêŋsalê gêŋ sêneŋ-ŋga ma
gameŋ sêyêc bêc-ŋga.”
13 Magoc Yisu sôm, “Mac akêŋ gêŋ têŋ
ŋac sêneŋ.” Ma ŋac sêô yom ma sêsôm,
“Yac mba gêŋ daneŋ-ŋga daêsam dom.
Bolom limdaŋ ma i lu sêndöc. Bocke? Yac
andi anemlhi gêŋ bu lau hoŋ sêneŋ, a?”
14 Ŋac sêsôm yom dinaŋ ŋahu bu lau toŋ
dinaŋ si lauŋgac ŋanamba gitôm 5,000.
Magoc Yisu sôm têŋ iŋ ndê ŋgac-sêŋomi,
“Akêŋ lau sêndöc sic titoŋ-titoŋ tôm 50.”
15 Goc ŋac sêkôm gitôm iŋ sôm, ma lau
hoŋ sêndöc sic.
16 Ma Yisu kôc bolom limdaŋ ma i lu
sa, tatac undambê, ma gêm daŋge, goc
pô kôc-kôc, ma kêŋ têŋ ŋgacsêŋomi bu
sêndic sam têŋ lau.
17 Lau hoŋ seŋ gêŋ e hôc ŋac dôŋ, ma
tiŋambu ŋgacsêŋomi sic gêŋ ŋadêlê sa sip
gatop 12 e meŋhu.

Pita sôm Yisu ŋahu asê
(Mat 16:13-20; Mak 8:27-30)

18 Têŋ ndoc daŋ Yisu ti iŋ ndê
ŋgacsêŋomi sêmbo tawasê, ma iŋ teŋ
mbec mbo. Pacndê, goc iŋ ndac ŋac, “Lau
sêsôm bu aö asa?”
19 Ma sêsôm, “Lau ŋatô sêsôm bu am
Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga, ma ŋatô sêsôm
bu am Elaija, ma ŋatô sêsôm bu am propet
ŋamata-ŋga si daŋ, naŋ tisa akêŋ lau batê-
ŋga.”
20 Goc Yisu ndac ŋac, “Ma mac daôm,
mac asôm bu aö asa?” Ma Pita sôm,
“Am Mesaya, naŋ Anötö gic bata bu êŋkiŋ
meŋ.”
21 Yisu ŋgô yom dau ma gic yao ŋac bu
sêsôm asê têŋ lau daŋ dom e tiŋambu.
22 Iŋ sôm, “Ŋamalac ndê Atu gic waê
bu hôc ŋawapac daêsam. Lau bata ti
†dabuŋsiga atu-tu ma lau naŋ sêndôhôŋ
yomsu oc sêtec iŋ ma lau oc sêndic iŋ ndu.
Magoc têŋ bêc titö-ŋga Anötö oc uŋ iŋ sa
tiyham.”

Lau naŋ sêŋkuc Yisu oc sêhôc ŋawapac
(Mat 16:24-28; Mak 8:34–9:1)

23 Ma iŋ sôm têŋ ŋac hoŋ, “Asa naŋ tac
whiŋ bu êŋkuc aö naŋ êŋgwiniŋ dau, ma
tôm bêc hoŋ hôc ndê a gicso dau sa, ma
êŋkuc aö.
24 Bu asa naŋ tac whiŋ bu sap gêŋ nom-
ŋga dôŋ ŋapaŋ tu mbo tali-ŋga, naŋ oc
niŋga. Magoc asa naŋ bu hu gêŋ nom-ŋga
siŋ tu êŋkuc aö-ŋga, naŋ oc niŋga dom.
25 Ŋamalac daŋ bu po gêŋ nom-ŋga hoŋ
sa, magoc iŋ dau gatu bu niŋga, dec gêŋ
nom-ŋga hoŋ dinaŋ oc tôm dom bu nem
iŋ sa.
26 Asa naŋ bu maya tu aö ti aneŋ yom-
ŋga, naŋ Ŋamalac ndê Atu oc maya tu iŋ-
ŋga, têŋ ndoc iŋ mbu meŋ ti iŋ dau ndê
ŋawasi, ma Damba ndê ŋawasi ma aŋela
dabuŋ si ŋawasi whiŋ.
27 M a aö wasôm bu yomandô, lau ŋatô
kwahic dec sêmbo, naŋ oc gacgeŋ sêmbo
tali e sêlic Anötö ndê gôliŋ meŋ sa tiawê.”

Pita, Jems ma Jon sêlic Yisu ndê ŋawasi
(Mat 17:1-13; Mak 9:2-10)

28 Yisu sôm yom dinaŋ su, ma bêc ŋatô
gitôm 8 meŋ gi su. Ma Yisu bu teŋ mbec,
dec kôc Pita, Jon ma Jems sêwhiŋ iŋ ma
sêpi lôc daŋ si.
29 Ma têŋ têm Yisu teŋ mbec mbo, naŋ
iŋ ndê aŋgô andô kaiŋ daŋ sa, ma iŋ ndê
ŋakwê ŋawasi sêp sambuc.
30-31 Ma ŋgac lu sêhôc asê ti ŋawasi
atu, naŋ Moses lu Elaija, ma iŋlu sem
yomgalôm sêwhiŋ Yisu. Sêsôm yom pi gêŋ
naŋ oc hôc asê Yisu yêc malac Jerusalem
têŋ ndoc meŋ sa bu iŋ hu nom dindec siŋ.
32 Têŋ ndoc dinaŋ, Pita ma ŋgac lu naŋ
sêwhiŋ iŋ, naŋ kwapac ma bêc yô ŋac,
tigeŋ ŋac tali sa ma sêlic Yisu ndê ŋawasi
ti ŋgac lu naŋ sêlhac sêwhiŋ iŋ.
33 Têŋ têm Moses lu Elaija bu sêhu Yisu
siŋ, naŋ Pita sôm têŋ iŋ, “Ŋadau, ŋayham
kêlêc bu yac dambo dec. Yac oc akwê bac
tö, am nem daŋ, Moses ndê daŋ, ma Elaija
ndê bac daŋ.” Iŋ sôm yom dinaŋ, magoc
iŋ ndê gauc sa dom.
34 Iŋ sôm yom dinaŋ mbo, ma dao daŋ
meŋ ma kôm ŋac ahuc e ŋgacsêŋomi tö
dinaŋ sêtöc dau atu.
35 Ma awha daŋ sa yêc dao ŋalôm, naŋ
sôm, “Aö neŋ atuŋgac dau dindec, naŋ aö
kayaliŋ sa. Aŋgô iŋ ndê yom maŋ!”
36 Sêŋgô su goc sêlic Yisu tawasê mbo.
Tiŋambu ŋac sem yom dau ahuc yêc dau-
ŋga, ma têŋ ndoc dinaŋ sêsôm yom asê pi
gêŋ naŋ sêlic, naŋ dom.

Yisu soc ŋalau sac su yêc balê daŋ
(Mat 17:14-21; Mak 9:14-29)

37 Têŋ galaŋsê ŋac sêsip akêŋ lôc dau
sêmeŋ, ma lau toŋ atu sêkac sa sêtêŋ Yisu
si.
38 Ŋac si daŋ ta yom bocdec bu,
“Kêdôhôŋwaga, aö gakôc aneŋ atuŋgac
tigeŋ dindec meŋ, ma wateŋ am bu nem
iŋ sa.
39 Ŋalau sac daŋ mbo iŋ ŋalôm, ma têm
daêsam kôc iŋ dôŋ, m a kêmwanaŋ iŋ
ŋaŋga e iŋ mbwêc atu, ma whapwic sa.
Ŋalau sac dau bu kôm iŋ tisac, ma tec bu
hu iŋ siŋ.
40 Aö gateŋ am nem ŋgac-sêŋomi bu
sêsoc ŋalau dau su, magoc ŋac sêtôm
dom.”
41 Goc Yisu sôm, “O mac lau sac. Mac
nem akêŋ whiŋ mbasi! Aö gambo gawhiŋ
mac ŋasawa hic baliŋ su, ma bocke mac
atôm dom bu akôm gêŋ daŋ? Aö oc wambo

wawhiŋ mac tu wanem mac sa ŋapaŋ-
ŋga dom!” Ma Yisu sôm têŋ balê dau
ŋadamba, “Kôc nem balê sa mweŋ.”
42 Têŋ têm balê dau kêsêlêŋ meŋ, naŋ
ŋalau sac kôc iŋ dôŋ ma kêmwanaŋ iŋ.
Tigeŋ Yisu hec yom ŋalau sac, ma kôm
balê dau ŋayham sa, ma kêŋ iŋ mbu têŋ
iŋ damba gi.
43 Ŋalêŋ dinaŋ Yisu tôc Anötö ndê ŋaclai
ti ŋawasi atu asê, dec kôm lau hoŋ
sêhêdaê.

Yisu sôm tiyham bu iŋ oc mbac ndu ma tisa tiyham
(Mat 17:22-23; Mak 9:30-32)

Lau hoŋ sêlhac ti sêhêdaê tu gêŋ hoŋ
naŋ Yisu kôm-ŋga, ma iŋ sôm têŋ iŋ ndê
ŋgacsêŋomi,
44 “Aŋgô aneŋ yom dindec ŋapep!
Tiŋambu oc sêkêŋ Ŋamalac ndê Atu sip
lau ŋatô amba.”
45 Magoc ŋac sêŋyalê yom dau ŋahu
dom. Yom dau ŋahu yêc siŋ dau têŋ ŋac,
ma sêtöc bu sêndac Yisu bu whê sa têŋ
ŋac.

Asa ti ŋgac ŋamata-ŋga
(Mat 18:1-5; Mak 9:33-37)

46 Tiŋambu Yisu ndê ŋgac-sêŋomi sêseŋ
dau pi ŋac si asa iŋ ŋgac ŋamata-ŋga.
47 Yisu kêyalê ŋac si gauc, goc kôc balê
sauŋ daŋ ma kêŋ iŋ kalhac kêpiŋ iŋ,
48 ma sôm têŋ ŋac, “Asa naŋ kôc balê
sauŋ daŋ tôm iŋ dindec sa tu aneŋ ŋaê-
ŋga, naŋ kôc aö sa, ma asa naŋ kôc aö sa,
naŋ kôc iŋ naŋ kêkiŋ aö gameŋ, naŋ sa.
Mac nem asa naŋ kêgwiniŋ dau ma ti mac
nem ŋgac akiŋ, naŋ ti ŋgac ŋamata-ŋga
yêc Anötö aŋgô-ŋga.”

Lau naŋ sêkôm gweleŋ tu Yisu-ŋga, naŋ sêwhê dau kôc dom
(Mak 9:38-41)

49 Ma Jon sôm, “Ŋadau, yac alic ŋgac
daŋ kôm gweleŋ ma soc ŋalau sac su yêc
lau ŋa am nem ŋaê. Iŋ kêkuc am whiŋ yac
dom, ma boc-dinaŋ yac ac yao iŋ bu kôm
gweleŋ dau dom.”
50 Tigeŋ Yisu sôm, “A lhac iŋ ahuc dom,
bu asa naŋ kêŋ kisa mac dom, naŋ mac
nem daŋ.”

Lau gameŋ Samaria-ŋga sêkôc Yisu sa dom

51 Ndoc meŋ kêpiŋ bu Yisu mbu pi
undambê ndi, dec iŋ kêmasaŋ dau bu pi
malac Jerusalem ndi.
52 Iŋ kêkiŋ lau aheŋ-ŋga sêmuŋ iŋ, sêsôc
lau †Samaria-ŋga si malac daŋ si, bu
sêmasaŋ gameŋ tu iŋ mbo-ŋga.
53 Magoc lau Samaria-ŋga sêŋyalê bu iŋ
kêsêlêŋ hêganôŋ malac Jerusalem, ma tu
dinaŋ-ŋga dec sêkôc iŋ sa dom.
54 Jems lu Jon sêlic gêŋ dau, goc sêndac
Yisu, “Pômdau, am bu sôm, dec yac oc
aŋgalêm ya sip akêŋ undambê meŋ, ma
seŋ ŋac su.”
55 Tigeŋ Yisu kac dau kwi, ma sôm iŋlu.
56 Ma ŋac hoŋ sêlom malac daŋ si.

Lêŋ taŋkuc Yisu-ŋga
(Mat 8:18-22)

57 Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêŋsêlêŋ
sêmbo seŋ ma ŋgac daŋ sôm têŋ Yisu, “Aö
bu waŋkuc am, wawhiŋ am watêŋ gameŋ
bocke naŋ am oc ndi.”
58 Ma Yisu ô iŋ ndê yom ma sôm, “Giam
pôm si hocsuŋ yêc, ma mbac lôlôc-ŋga si
ŋaic yêc, tigeŋ Ŋamalac ndê Atu ndê mala
yêc bêc-ŋga mba.”
59 Ma iŋ sôm têŋ ŋgac daŋ, “Mweŋ
êmkuc aö!” Magoc ŋgac dau sôm,
“Pômdau, gêŋ ŋamata-ŋga aö wandi
wambo wawhiŋ aneŋ lau e aŋsuhuŋ
damaŋ su naŋ, ma tiŋambu wambu
wameŋ waŋkuc am.”
60 Ma Yisu sôm têŋ iŋ, “Mba! Am êmkuc
aö naŋ gêŋ ŋamata-ŋga. Tec lau batê
sêŋsuhuŋ lau batê. Tigeŋ am ndi, ma hoc
yom asê têŋ lau pi Anötö ndê gôliŋ.”
61 Ma ŋgac daŋ tiyham sôm, “Pômdau,
aö bu waŋkuc am, tigeŋ gêŋ ŋamata-
ŋga wambu watêŋ aneŋ andu, ma wakam
aneŋ lau.”
62 Ma Yisu ô iŋ ndê yom ma sôm, “Asa
naŋ gic hu gweleŋ daŋ, tigeŋ kac dau kwi
ma hêgo gêŋ naŋ iŋ hu siŋ su, naŋ gitôm
dom bu nem gweleŋ mbo Anötö ndê gôliŋ
ŋapu.”

10

Yisu kêkiŋ sêŋomi 72 sêsa si

1 Tiŋambu Pômdau kêyaliŋ sêŋomi 72
tiyham sa, bu êŋkiŋ ŋac lu-lu sêsa sêndi
sêmuŋ iŋ, sêtêŋ gameŋ ti malac hoŋ naŋ
iŋ atac whiŋ bu ndic kêsi.
2 Ma iŋ sôm têŋ ŋac, “Gêŋ ŋandô
daêsam yêc ôm, magoc lau sêndic gêŋ
ŋandô sa-ŋga daêsam dom. Bocdinaŋ ateŋ
mbec têŋ ôm ŋadau bu êŋkiŋ lau gweleŋ-
ŋga sêsôc iŋ ndê ôm sêndi, ma sêndic gêŋ
ŋandô sa.
3 Kwahic dec aö bu waŋkiŋ mac asa andi!
Magoc ayob daôm ŋapep, bu aö kakiŋ mac
bu asa andi atôm domba ŋatu, naŋ sêtêŋ
giam pôm si gameŋ sêndi.
4 Akôc talhi, me dalu, me atapa dom, ma
aŋsêlêŋ ŋagahô andi. Ahê mwalêc lau yêc
seŋ dom.
5 Têŋ ndoc mac bu asôc andu daŋ, naŋ
asôm bu, ‘Yom malô têŋ lau andu dindec-
ŋga.’
6 Andu ŋadau bu ŋgac yom malô-ŋga
dom, dec mac nem mbec yom malô-ŋga oc
gacgeŋ yêc mac-ŋga. Ma andu ŋadau bu

ŋgac yom malô-ŋga, dec iŋ oc kôc mbec
yom malô-ŋga dinaŋ sa.
7 Ambo andu dinaŋ, ma alom-alom andu
dom. Aneŋ ti anôm gêŋ bocke naŋ sêkêŋ
têŋ mac, naŋ ti mac nem ŋaôli gweleŋ-ŋga.
Mêtê solop bu lau g weleŋ-ŋga sêkôc ŋaôli
gweleŋ-ŋga.
8 "Têŋ têm mac asôc malac daŋ, ma lau
sêkôc mac sa, naŋ aneŋ gêŋ daneŋ-ŋga
naŋ sêkêŋ têŋ mac.
9 Akôm ŋac si lau gêmbac ŋayham sa,
ma asôm têŋ ŋac, 'Anötö ndê gôliŋ meŋ
kêpiŋ.'
10 Tigeŋ mac bu asôc malac daŋ, ma
sêkôc mac sa dom, naŋ goc alhac malac
lôm ma asôm,
11 'Yac atoŋ kop mac nem malac-ŋga
su yêc yac mba gahiŋ. Yac akêŋ kop
dindec mbu têŋ mac bu atôc nem mêtê sac
asê. Tigeŋ aŋyalê bu Anötö ndê gôliŋ meŋ
kêpiŋ.'
12 Yomandô aö wasôm têŋ mac bu têŋ
bêc Anötö êmatôc lau-ŋga, naŋ lau malac
dinaŋ-ŋga oc sêtap ŋagêyô sac andô sa,
hôc gêlêc ŋagêyô naŋ Anötö oc kêŋ têŋ lau
sac malac Sodom-ŋga."

Yisu sôm yom pi lau naŋ sem dau kwi dom
(Mat 11:20-24)

13 Yisu gic têku yom ma sôm, "Oyaê mac
lau malac Korasin ma Betsaida-ŋga. Mac
oc atap Anötö ndê atac ŋandê sa. †Lau
apa naŋ sêndöc malac Taya ma Saidon,
bu sêlic gêŋ dalô naŋ aö gakôm yêc mac
aŋôm-ŋga, dec oc tôm sênem dau kwi
wandêc su, ma sêndöc ti sêtaŋ si sac.
14 Tigeŋ mac akôm dom, dec wasôm têŋ
mac bu têŋ ndoc Anötö êmatôc lau-ŋga,
naŋ iŋ oc kêŋ ŋagêyô sac sambuc têŋ mac,
hôc gêlêc ŋagêyô naŋ iŋ oc kêŋ têŋ lau
Taya ti Saidon-ŋga, naŋ su.
15 "Ma mac lau Kapenaom-ŋga, mac
gauc gêm bu mboe Anötö oc kôc mac sa
andöc undambê, a? Mba! Iŋ oc êmasuc
mac su asip lambwam andi!"
16 Ma Yisu sôm têŋ sêŋomi 72 bu, "Asa
naŋ kôc mac nem yom sa, naŋ gitôm iŋ
kôc aneŋ yom sa. Ma asa naŋ tec mac, naŋ
gitôm iŋ tec aö bocdinaŋ. Ma asa naŋ tec
aö, naŋ tec Damaŋ naŋ kêkiŋ aö gameŋ."
Yisu sôm yom dinaŋ su, goc kêkiŋ sêŋomi
72 sêsa si.

Sêŋomi 72 sêmbu sêmeŋ

17 Tiŋambu sêŋomi 72 dinaŋ sêmbu
sêmeŋ ti atac ŋayham, ma sêsôm,
"Pômdau, têŋ ndoc yac asôm am nem
ŋaê asê, naŋ gêŋ hoŋ sêsôc yac mba yom
ŋapu, ma ŋalau sac sêwhiŋ."
18 Ma Yisu sôm, "Aö kayalê bu gêŋ
naŋ mac akôm, naŋ ku Sadaŋ ndê ŋaclai
dulu, e tôm iŋ peŋ akêŋ undambê ŋagahô
ŋambwa, tôm sickac hep tigeŋ.
19 Aö gakêŋ ŋaclai têŋ mac su, tôm bu
akwê mboc ti gapiŋgap dôŋ, ma bu ahôc
gêlêc mac nem ŋacyo Sadaŋ ndê ŋaclai
hoŋ su. Gêŋ daŋ oc kôm mac atisac dom.
20 Kwahic dec mac atac ŋayham bu
ŋalau sac sêsôc mac nem yom ŋapu. Tigeŋ
atac ŋayham atu, bu Anötö to mac nem
ŋaê sa yêc undambê."
21 Têŋ ndoc dinaŋ Ŋalau Dabuŋ gêm Yisu
ahuc, ma iŋ tac ŋayham atu, ma sôm,
"O Damaŋ, undambê ti nom ŋadau. Aö
wampiŋ am bu am tôc nem yom ŋa-ŋandô
asê têŋ lau naŋ sêŋgwiniŋ dau, ma siŋ kwi
têŋ lau naŋ gauc gêm bu ŋac lau tigauc ma
sêŋyalê gêŋ hoŋ. Aêc, Damaŋ, am kôm
bocdinaŋ kêkuc am daôm nem atac whiŋ.
22 "Damaŋ kêŋ gêŋ hoŋ sip aö amaŋ.
Lau daŋ sêŋyalê Atu dom, Damba tawasê
kêyalê iŋ. Ma lau daŋ sêŋyalê Damba dom,
tigeŋ iŋ ndê Atu kêyalê iŋ, ma lau naŋ Atu
dau atac whiŋ bu tôc iŋ asê têŋ ŋac, naŋ
sêŋyalê Damba."
23 Ma iŋ kac dau kwi ma sôm têŋ iŋ ndê
ŋgacsêŋomi tawasê, "Atac ŋayham tu mac
alic gêŋ hoŋ dindec-ŋga.
24 Aö wasôm têŋ mac bu propet ti kiŋ
daêsam atac whiŋ bu sêlic gêŋ naŋ mac
alic su, magoc sêlic dom. Ma ŋac atac whiŋ
bu sêŋgô yom naŋ mac aŋgô su, magoc
sêŋgô dom."

Yom gôliŋ pi lau meŋpaŋ yac-ŋga
(Mat 22:34-40; Mak 12:28-31)

25 Têŋ ndoc daŋ gwalam akwa yomsu-
ŋga daŋ tisa bu êŋsahê Yisu. Ma iŋ
ndac Yisu bocdec bu, "Kêdôhôŋwaga, aö
wakôm sake, dec Anötö oc kôc aö sa
wambo taŋli ŋapaŋ yêc undambê?"
26 Ma Yisu sôm, "Am kêyalê yomsu hoŋ
naŋ Anötö kêŋ têŋ Moses. Ma yomsu dau
sôm bu am kôm sake?"
27 Goc ŋgac dau sôm, "Yomsu daŋ sôm
bu, '*Atac whiŋ Pômdau, am nem Anötö, ti
am nem ŋalôm sambuc, ti gatôm sambuc,
ti licwalô sambuc ma ti am nem gauc
sambuc.*' Ma yomsu daŋ tiyham sôm bu,
'*Atac whiŋ lau meŋpaŋ am, tôm am tac
whiŋ am daôm.*' "
28 Ma Yisu sôm, "Am sôm solop. Kôm
bocdinaŋ, dec am oc ndöc tamli ŋapaŋ."
29 Magoc ŋgac dau gauc gêm bu tôc asê
bu iŋ ŋgac gitêŋ, dec ndac Yisu, "Ma lau
asa sêti aneŋ lau meŋpaŋ aö-ŋga?"
30 Yisu ô iŋ ndê yom ŋa yom gôliŋ daŋ
bocdec bu, "Ŋgac Israel-ŋga daŋ kêsêlêŋ
mbo seŋ akêŋ Jerusalem ma bu sip têŋ
malac Jeriko ndi, ma lau kaŋ sêkôc iŋ dôŋ.
Ŋac sêkôc iŋ ndê ŋakwê su, sic iŋ tisac e
kêpiŋ bu mbac ndu, goc sêhu iŋ siŋ yêc ma
sêlhö si.

31 Tiŋambu dabuŋsiga Israel-ŋga daŋ
kêsêlêŋ mbo seŋ tigeŋ dinaŋ meŋ, ma têŋ
ndoc iŋ gêlic ŋgac dau, naŋ kêlêc iŋ ma
kölhö gi.
32 Malô goc ŋgac Israel-ŋga daŋ akêŋ
†Liwai ndê toŋ meŋ hôc asê, gêlic ŋgac
dau, ma kêlêc iŋ ma kêsêlêŋ gi.
33 Tiŋambu ŋgac Samaria-ŋga daŋ
kêsêlêŋ mbo seŋ dinaŋ, meŋ hôc asê, goc
gêlic ŋgac dau ma tawalô iŋ.
34 Iŋ têŋ iŋ gi, kêgwasiŋ iŋ ndê gamboc
ŋa olib ŋakwi ti wain, goc kêpaŋ. Ma iŋ
kêŋ iŋ ndöc iŋ ndê doŋki ŋahô, kôc iŋ sa
gi sôc andu ŋacleŋ-ŋga daŋ, ma yob iŋ.
35 Galaŋsê bêbêc iŋ kêŋ mone denarii
lu têŋ andu ŋadau, ma sôm, 'Nem yaom
ŋgac dindec. Ma mone dindec bu nditôm
dom, goc wakêŋ mone ŋatô tiyham têŋ
ndoc aö wambu wameŋ.' "
36 Ma Yisu ndac, "Am gauc gêm bocke?
Lau tö dinaŋ si asa iŋ ŋgac naŋ sip lau kaŋ
si amba, naŋ ndê ŋgac meŋpaŋ iŋ-ŋga?"
37 Goc ŋgac yomsu-ŋga sôm, "Ŋgac dê,
naŋ tawalô iŋ." Ma Yisu sôm, "Am ndi ma
kôm bocdinaŋ. Tamwalô lau hoŋ ma nem
ŋac sa."

Mata lu Maria

38 Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêŋsêlêŋ si e
sêhôc asê malac daŋ. Ma awhê daŋ, naŋ
ndê ŋaê Mata, kêgalêm Yisu bu neŋ gêŋ
yêc iŋ ndê andu.
39 Têŋ ndoc Yisu sôc gi ndöc, naŋ Mata
ndê asiwê Maria ndöc sic kêpiŋ Pômdau
gahi-ŋga, bu ŋgô iŋ ndê yom.
40 Tigeŋ Mata kôm gweleŋ atu tu ndê
gêŋ-ŋga. Iŋ têŋ Yisu meŋ ma ndac,
"Pômdau, aö taŋwasêŋ gakôm gweleŋ
gambo! Aö asiŋwê lec gêm aö sa dom, ma
am gêlic ŋayham, me? Sôm bu iŋ nem aö
sa."
41 Magoc Yisu ô iŋ ndê yom ma sôm,
"Mata, Mata, am hêgo daôm tu gêŋ
daêsam-ŋga.
42 Magoc lau hoŋ sêpônda gêŋ atu tigeŋ.
Maria tac whiŋ gêŋ ŋayham dau, ma lau
daŋ oc sêtôm dom bu sêkôc su yêc iŋ."

11

Yom pi lêŋ dateŋ mbec-ŋga
(Mat 6:9-13; 7:7-11)

1 Têŋ bêc daŋ Yisu teŋ mbec mbo gameŋ
daŋ. Iŋ teŋ mbec pacndê, ma iŋ ndê ŋgac-
sêŋom daŋ sôm têŋ iŋ, "Pômdau, tôm Jon
kêdôhôŋ iŋ ndê sêŋomi, dec êmdôhôŋ yac
bu ateŋ mbec."
2 Ma Yisu sôm, "Têŋ ndoc mac bu ateŋ
mbec, naŋ ateŋ bocdec bu:
Damaŋ, am nem ŋaê lau sênem dabuŋ
maŋ.
Mweŋ ti lau hoŋ si Pômdau.
3 Tôm bêc hoŋ kêŋ yac mba gö têŋ yac.
4 Suc yac mba sac kwi, bu lau hoŋ naŋ
sêkôm sac têŋ yac, naŋ asuc si sac
ŋatôp kwi bocdinaŋ.
Ma yob yac bu lêtôm tap yac sa dom."
5-6 Ma iŋ gic têku yom ma sôm, "Akôc
gauc pi mac daôm nem lêŋ naŋ ateŋ gêŋ
têŋ nem dawami. Mboe am nem ŋacleŋ
seŋ baliŋ-ŋga daŋ meŋ hôc asê têŋ ôbwêc,
ma am pônda gêŋ daneŋ-ŋga bu kêŋ têŋ
iŋ. Ma têŋ timaniŋhu am bu têŋ am
nem dawam daŋ ndi, ma sôm têŋ iŋ, 'Oê
dawaŋ, kêŋ gö ŋatô têŋ aö bu wakêŋ têŋ
aö neŋ silip naŋ kwahic dec meŋ hôc asê.'
7 Am gauc gêm bocke? Am dawam dinaŋ
oc ô nem yom yêc andu ŋalôm ma sôm,
'Kêŋ ŋawapac têŋ aö dom! Aö gac gatam
ahuc su, ma aneŋ balêkoc sêyêc bêc su.
Gitôm dom bu watisa ma wakêŋ gêŋ daŋ
têŋ am!' Iŋ oc sôm bocdinaŋ, a?
8 Aö wasôm têŋ am, bu am nem dawam
oc tisa ma kêŋ gêŋ têŋ am, magoc iŋ oc kêŋ
tu am dawam iŋ-ŋga dom. Iŋ oc kêŋ gêŋ
têŋ am tôm am ndac, ŋahu bu am pônda
daôm ma mayam pac tu ndac iŋ-ŋga.
9 "Bocdinaŋ aö wasôm têŋ mac. Ateŋ gêŋ
têŋ Anötö, dec oc akôc ŋandô, aŋsalê iŋ ti
ndê lêŋ, ma oc atap sa, ma amati gatam,
dec oc lêc su têŋ mac.
10 Bu Anötö kêŋ gêŋ têŋ lau hoŋ naŋ
sêndac iŋ, ma lau hoŋ naŋ sêŋsalê iŋ ti
ndê lêŋ, naŋ oc sêtap sa, ma ŋac naŋ
sêmati gatam, naŋ oc lêc su têŋ ŋac.
11 "Damba daŋ, bu atuŋgac teŋ i, dec oc
kêŋ mboc wêm daŋ têŋ iŋ dom.
12 Ma atuŋgac bu ndac mbac ŋ agulu,
goc damba oc kêŋ gapiŋgap têŋ iŋ dom.
13 Mac lau sac, tigeŋ atoc nem balêkoc sa
ŋa gêŋ ŋayham-ŋayham. Magoc Damam
naŋ mbo undambê iŋ gitêŋ eŋ, ma oc kêŋ
Ŋalau Dabuŋ têŋ lau naŋ sêteŋ iŋ."

Yisu ndê ŋaclai ŋahu
(Mat 12:22-32; Mak 3:23-27)

14 Têŋ ndoc daŋ Yisu soc ŋalau sac awha
mba daŋ su yêc ŋgac daŋ. Têŋ têm ŋalau
sac hu ŋgac awha mba dau siŋ, naŋ ŋgac
dau gic hu sôm yom asê, ma lau toŋ atu
naŋ sêlic, naŋ sêhêdaê.
15-16 Lau ŋatô bu sêŋsahê Yisu, dec
sêndac iŋ bu kôm gêŋ dalô daŋ bu tôc asê
bu iŋ kôc ŋaclai yêc Anötö ndê. Ma lau
ŋatô sêsôm, "Ŋalau sac si ŋadau †Belsebal
kêŋ ŋaclai têŋ Yisu, ma bocdinaŋ iŋ soc
ŋalau sac su."
17 Yisu kêyalê ŋac si gauc, ma sôm, "Lau
gameŋ daŋ bu sêwhê dau kôc, dec ŋac
si ŋacyo oc sêseŋ ŋac su. Ma gôlôwac
daŋ bu sêwhê dau kôc, dec ŋac oc sêlhac
ŋaŋga dom, ma ŋac si ŋacyo oc sêku ŋac
dulu.
18 Ma Sadaŋ boc-dinaŋ. Iŋ bu kêŋ kisa iŋ
ndê ŋalau sac, dec iŋ ndê gôliŋ oc niŋga.

Bocke dec mac asôm bu aö gasoc ŋalau sac
su ŋa Belsebal ndê ŋaclai.
19 Mac asôm bu aö gakôc ŋaclai yêc
Belsebal, dec gasoc ŋalau sac su. Ma
bocke? Mac nem sêŋomi naŋ sem gweleŋ
sêsoc ŋalau sac-ŋga sêwhiŋ, naŋ mac
aŋgôliŋ yom dau pi ŋac whiŋ, a? Ŋac oc
sêlic mac nem yom bu so ma sêmatôc mac!
20 Aö gasoc ŋalau sac ŋa Anötö ndê
ŋaclai, bocdinaŋ aŋyalê bu Anötö ndê
ŋaclai bu nem gôliŋ gêŋ hoŋ, naŋ hôc asê
mac su.
21 "Sadaŋ iŋ gitôm ŋgac ti licwalô atu
naŋ kôc iŋ ndê wapa siŋ-ŋga, ma yob iŋ
ndê andu. Oc tôm dom bu lau sêŋgaho
ŋgac kaiŋ dinaŋ ndê gêŋ daŋ.
22 Tigeŋ ŋgac ti licwalô atu naŋ hôc gêlêc
iŋ ndê bu ndic siŋ têŋ iŋ ma ku iŋ dulu, dec
iŋ oc kôc iŋ ndê wapa siŋ-ŋga su, ma whê
iŋ ndê wapa hoŋ kôc.
23 "Asa naŋ kalhac whiŋ aö dom, naŋ ti
aneŋ ŋacyo. Ma asa naŋ gic lau sa sêtêŋ
aö sêmeŋ dom, naŋ soc ŋac su yêc aö."

Ŋalau sac sêŋsalê mala naŋ yêc ŋambwa
(Mat 12:43-45)

24 "Têŋ ndoc ŋalau sac daŋ sa yêc
ŋamalac daŋ, naŋ gitôm iŋ kêgihi mbo
gameŋ sawa ma kêsalê mala êŋwhaŋ dau-
ŋga. Tigeŋ têŋ ndoc iŋ tap sa dom, naŋ iŋ
oc sôm têŋ dau, 'Aö wambu wandi wasôc
andu naŋ aö gahu siŋ su.'
25 Ma iŋ oc mbu ndi, ma tap sa bu
ŋamalac dau ndê ŋalôm yêc ŋambwa,
gitôm andu sawa naŋ sêmasaŋ ŋawasi sa.
26 Dec iŋ oc sa ndi, kôc ŋalau sac 7 naŋ
sac sambuc sêhôc gêlêc iŋ su, naŋ sêmeŋ,
ma ŋac hoŋ oc sêsôc andu dinaŋ sêndi ma
sêmbo dinaŋ. Bocdinaŋ ŋawapac naŋ tap
ŋamalac dau sa, naŋ hôc gêlêc ŋawapac
ŋamata-ŋga-ŋga su."
27 Yisu sôm yom dinaŋ, ma awhê daŋ yêc
lau toŋ atu ŋalôm ta yom ma sôm, "Am
dinam naŋ kôc am ma kêŋ su am, naŋ tap
Anötö ndê mwasiŋ sa su."
28 Ma Yisu sôm, "Lau naŋ sêŋgô Anötö
ndê yom ma sêkôc sa ti daŋga wambu, naŋ
oc sêtap Anötö ndê mwasiŋ sa hôc gêlêc
su."

Lau sêndac Yisu bu kôm gêŋ dalô
(Mat 12:38-42)

29 Lau daêsam naŋ sêmbo sêwhiŋ Yisu,
naŋ si toŋ kêsôwec ŋapaŋ. Ma iŋ sôm,
"Lau têm dindec-ŋga ŋac lau sac. Sêndac
gêŋ dalô, magoc Anötö oc tôc gêŋ dalô
tigeŋ têŋ ŋac, tôm gêŋ dalô naŋ iŋ kôm
pi Jona.
30 Anötö kêkiŋ Jona têŋ lau Ninewa
gitôm gêŋ dalô daŋ, ma ŋalêŋ tigeŋ gêŋ
naŋ oc hôc asê Ŋamalac ndê Atu, naŋ oc
ti lau têm dindec-ŋga si gêŋ dalô.
31 "Muŋ-ŋga, Kwin Siba-ŋga* kêsêlêŋ
seŋ baliŋ, bu ŋgô Kiŋ Solomon ndê yom ti
gauc atu-tu. Ma kwahic dec ŋgac naŋ hôc
gêlêc Solomon su mbo dec, tigeŋ lau têm
dindec-ŋga sêpu iŋ ndê yom. Tu dinaŋ-
ŋga, kwin dau oc tisa akêŋ lau batê têŋ
ndoc Anötö oc êmatôc lau, ma iŋ oc hoc
lau têm dindec-ŋga si sac asê.
32 Ma ŋalêŋ tigeŋ, têŋ bêc ŋambu-ŋga
lau Ninewa oc sêtisa sêwhiŋ lau têm
kwahic dec-ŋga, ma ŋac oc sêhoc lau
dindec si sac asê. Ŋahu bu lau Ninewa
sêŋgô Jona ndê yom ma sem si ŋalôm kwi.
Ma kwahic dec, ŋgac naŋ hôc gêlêc Jona
su mbo dec, tigeŋ lau kwahic dec-ŋga sem
dau kwi dom."

Ŋamalac si tandô gitôm ya ŋawê
(Mat 6:22-23)

33 "Yac datuŋ lam asê tu bu dasiŋ kwi me
taŋgatöc ŋa suc ahuc dom. Mba! Dakêŋ
êŋgalêŋ lhu, bu lau naŋ sêsôc sêmeŋ naŋ
sêlic ŋawê.
34 "Am nem tanôm gitôm ya ŋawê naŋ
tôc seŋ têŋ am. Bocdinaŋ am nem tanôm
bu wê am sa lêŋ ŋayham, dec am oc
gacgeŋ mbo ŋawê ŋalôm. Magoc tanôm
bu wê am sa lêŋ sac-ŋga, dec am gacgeŋ
mbo ŋasec ŋalôm.
35 Tu dinaŋ-ŋga dec yob daôm ŋapep bu
ŋawê naŋ yêc nem ŋalôm, naŋ mbac e
ŋasec sa dom.
36 Ma am bu sap lêŋ ŋawê-ŋga dôŋ
ŋapaŋ, ma ndic ahê lêŋ ŋasec-ŋga, dec
ŋawê oc nem am nem ŋalôm sambuc ahuc,
tôm lam daŋ pô am."

Yisu pu lau Palêsai ti lau yomsu-ŋga

37 Yisu gic bata yom dinaŋ su, goc Palêsai
daŋ kêgalêm iŋ bu neŋ gêŋ whiŋ iŋ. Yisu
sôc ŋgac dau ndê andu gi ma ndöc sic
ndöc tebo.
38 Ma Palêsai dau hêdaê bu Yisu gêŋ gêŋ
magoc kêgwasiŋ amba muŋ su dom.
39 Goc Pômdau sôm têŋ iŋ, "Mac lau
Palêsai atôm laclhu ti pele naŋ sêŋgwasiŋ
ŋadômbwê-ŋga ŋawasi sa, magoc ŋalôm
ŋadômbwi yêc dôŋ yêc. Bu mêtê tamgatu
gêŋ ma mêtê sac hôc mac nem ŋalôm
ahuc.
40 Mac lau gauc mbasi-ŋga. Anötö naŋ
kêmasaŋ ŋamalac ŋamlic ti gêŋ awê-ŋga
naŋ kêmasaŋ ŋalôm-ŋga whiŋ.
41 Tamwalô lau ŋalôm sawa, ma akêŋ
nem ŋalôm sambuc tu anem ŋac sa-ŋga,
ma bocdinaŋ dec mac nem ŋamlic ti
ŋalôm whiŋ oc ŋawasi sa yêc Anötö aŋgô-
ŋga.

* **11:31** Kwahic dec dasam gameŋ Siba-ŋga bu 'Arabia.' Miŋ pi Kwin Siba-ŋga sêto yêc 1 Kiŋ 10:1-13.

42 “Oyaê. Mac lau Palêsai awhê nem gêŋ
ôm-ŋga sauŋ-sauŋ hoŋ kôc ti toŋ amaŋlu,
ma akêŋ toŋ tigeŋ ti da têŋ Anötö. Mac
akôm gêŋ sauŋ dinaŋ, tigeŋ mac ahu gêŋ
atu siŋ. Mac amatôc lau si yom ŋapep
dom, ma atac whiŋ Anötö su dom. Gêŋ
sauŋ naŋ mac akôm, iŋ ŋayham, magoc
akôm yêc gêŋ atu-tu whiŋ bocdinaŋ.
43 Oyaê. Mac lau Palêsai atac whiŋ bu
andöc lau tiwaê si pôŋ yêc lôm wê-ŋga,
ma atac whiŋ bu lau sêtoc mac sa atôm
lau tiwaê yêc malac lôm.
44 Oyaê. Tu mêtê sac naŋ hôc mac
nem ŋalôm ahuc, dec mac atôm nom
naŋ sêŋsuhuŋ ŋgac batê daŋ yêc ŋalôm,
ma lau sêŋyalê dom ma sêŋsêlêŋ sêmbo
ŋahô.”
45 Gwalam akwa yomsu-ŋga daŋ
ŋgô Yisu ndê yom dinaŋ ma sôm,
“Kêdôhôŋwaga, am sôm yom dinaŋ pi
lau Palêsai, ma am pu yac lau yomsu-ŋga
whiŋ.”
46 Ma Yisu sôm, “Oyaê. Mac lau yomsu-
ŋga akêŋ yomsu daêsam têŋ lau naŋ kêŋ
wapac ŋac ŋandô, tigeŋ mac daôm akôm
gêŋ daŋ bu anem ŋac sa tu sêhôc ŋawapac
dinaŋ-ŋga dom.
47 “Oyaê. Mac amasaŋ sêhô bu atoc
propet akwa-kwa sa, magoc mac daôm
apami sic propet dau ndu.
48 Bocdinaŋ mac atôc asê bu mac alic gêŋ
naŋ apami sêkôm, naŋ bu ŋayham.
49 Anötö kêyalê gêŋ hoŋ, dec hoc yom
asê gwanaŋ pi mac apami bocdec bu, ‘*Aö
waŋkiŋ lau propet ma lau aposel sêtêŋ ŋac
sêndi, magoc ŋac oc sêndic propet ŋatô
ndu, ma sêkôm mêtê sac têŋ ŋatô.*’
50 Bocdinaŋ mac lau têm dindec-ŋga oc
awêkaiŋ ŋagêyô awhiŋ apami, tu propet
hoŋ si dac naŋ sêkêc siŋ-ŋga, têŋ têm
ŋamata-ŋga andô e meŋ.
51 Aêc, Abel iŋ ŋgac ŋamata-ŋga, ma
Sekaria iŋ ŋgac ŋambu-ŋga, propet naŋ
ŋac sic ndu yêc lôm dabuŋ, ma alta naŋ
kalhac lôm dabuŋ ŋasactô, naŋ ŋalhu.
Aêc, aö wasôm têŋ mac, lau têm kwahic
dec-ŋga oc sêtap matôc sa pi lau hoŋ dinaŋ
si dac.
52 “Oyaê. Lau daêsam takwê mac
gwalam akwa yomsu-ŋga bu awhê Anötö
ti ndê lêŋ sa têŋ ŋac, magoc mac am ŋac
sa ŋapep dom. Mac atôm lau naŋ sêyob
ki gatam-ŋga, ma sêtec bu sêkac sa têŋ
lau naŋ bu sêsôc sêndi. Mac daôm aŋyalê
Anötö ti asôc iŋ ŋapu dom, ma mac alhac
lau naŋ bu sêŋyalê iŋ ti sêsôc iŋ ŋapu, naŋ
ahuc.”
53 Yisu gic bata yom dinaŋ ma hu andu
dau siŋ. Ma lau Palêsai ti lau naŋ
sêndôhôŋ yomsu, naŋ sic hu sêkêŋ kisa iŋ
ŋandô. Ŋac sêndac iŋ pi gêŋ daêsam,
54 sêŋsahê bu sêtim iŋ bu sôm yom giso,
dec oc tôm bu sêmatôc iŋ.

12

Yisu ndê yom ŋatô
(Mat 10:26-33)

1 Têŋ têm dinaŋ lau daêsam andô,
tausen ma t ausen, sêkôm mwasac bu
sêtigasuc Yisu e sêŋgapiŋ dau sa. Ma Yisu
sôm yom têŋ iŋ ndê ŋgacsêŋomi bocdec
bu, “Ayob daôm ŋapep bu lau Palêsai si
mêtê sac lom mac dom. Ŋac sêsôm yom
ŋayham magoc ŋac dau sêkôm ŋandô sa
dom. Mêtê dau gitôm yist naŋ tôm bu nem
bolom ahuc ŋagahô eŋ.
2 Gêŋ hoŋ naŋ lau sem ahuc, ma gêŋ hoŋ
naŋ yêc siŋ dau, naŋ oc meŋ sa tiawê.
3 Yom bocke naŋ mac asôm têŋ daôm têŋ
ôbwêc, naŋ lau oc sêŋgô têŋ acsalô. Ma
yom naŋ mac asôm malô têŋ daôm yêc
andu ŋalôm, naŋ oc sêsôm asê yêc malac
lôm.
4 Aneŋ lau mac aŋgô. Atöc lau naŋ bu
sêndic mac ndu-ŋga dom, bu tiŋambu ŋac
sêtôm dom bu sêkôm gêŋ daŋ tiyham têŋ
mac.
5 Tigeŋ aö wasôm têŋ mac bu atöc Anötö,
ma asôc iŋ ŋapu. Bu têŋ ndoc mac ambac
ndu su, iŋ ndê ŋaclai yêc bu tuc mac asip
lambwam andi. Aêc, aö wasôm têŋ mac,
atöc iŋ!
6 “Akôc gauc pi mbac kecsoc naŋ lau
sêlic bu gêŋ ŋambwa. Tigeŋ Anötö oc
êŋlhiŋ ŋac si daŋ siŋ dom.
7 Ma Anötö tac whiŋ mac hôc gêlêc mbac
sauŋ-sauŋ daêsam su. Yomandô! Anötö
kêyalê mac e pi sa, gitôm iŋ sê mac nem
kêclauŋ hoŋ sa timala. Bocdinaŋ atöc
daôm dom.
8 “Aö wasôm têŋ mac bu asa naŋ sôm asê
yêc lau aŋgô-ŋga bu iŋ kêŋ whiŋ aö, naŋ
Ŋamalac ndê Atu oc sôm ŋamalac dau ndê
ŋaê asê yêc Anötö ndê aŋela aŋgô-ŋga.
9 Tigeŋ asa naŋ sêc iŋ ndê kêŋ whiŋ aö-
ŋga ahuc yêc lau aŋgô-ŋga, naŋ Ŋamalac
ndê Atu oc sêc iŋ ahuc yêc Anötö ndê
aŋela aŋgô-ŋga bocdinaŋ.
10 Asa naŋ bu sôm yom sac pi Ŋamalac
ndê Atu, tigeŋ tiŋambu kac ndê ŋalôm kwi,
naŋ Anötö oc suc iŋ ndê sac kwi. Tigeŋ asa
naŋ sôm yom sac sambuc pi Ŋalau Dabuŋ,
naŋ Anötö oc suc iŋ ndê sac kwi dom.
11 “Tiŋambu lau oc sêkôc mac dôŋ tu
mac akêŋ whiŋ aö-ŋga. Ŋac oc sêwê mac
atêŋ lau bata Israel-ŋga andi, bu sêmatôc
mac yêc ŋac si lôm wê-ŋga. Ma ŋac
oc sêkêŋ mac alhac gôliŋwaga ma lau
ti ŋaclai aŋgô-ŋga bocdinaŋ. Têŋ ndoc
dinaŋ, ahêgo daôm tu yom asôm ma aô
têŋ ŋac-ŋga dom.

12 Bu Ŋalau Dabuŋ oc êndôhôŋ mac ma
kêŋ yom têŋ mac tu asôm-ŋga têŋ ndoc
dinaŋ.”

Yom gôliŋ pi ŋgac ti lêlôm

13 Ŋgac daŋ yêc lau toŋ atu dinaŋ ŋalôm
ndac Yisu bocdec bu, “Kêdôhôŋwaga, sôm
têŋ aö dôwaŋ bu whê damaŋ ndê wapa
lêŋsêm kôc ma kêŋ ŋatô têŋ aö.”
14 Magoc Yisu sôm, “Am ŋgô su naŋ.
Anötö kêyaliŋ aö sa ti am nem ŋgac
êmatôc yom-ŋga me ŋgac whê wapa kôc-
ŋga dom.”
15 Goc iŋ sôm têŋ lau hoŋ, “Ayob daôm
ŋapep bu tamgatu wapa nom-ŋga dom.
Bu ŋamalac si ŋahu sêmbo tali-ŋga sip
awa ti wapa daêsam naŋ sic sa-ŋga, naŋ
dom.”
16 Ma iŋ sôm yom gôliŋ daŋ têŋ ŋac
bocdec bu, “Ŋgac ti lêlôm daŋ mbo, ma
gêŋ naŋ iŋ sô yêc ndê nom gêm ŋandô
daêsam andô.
17 Dec iŋ gauc gêm têŋ dau, ‘Aö wakôm
sake? Aneŋ andu wakêŋ gêŋ ŋandô sôc-
ŋga oc nditôm dom.’
18 Bocdinaŋ dec iŋ sôm, ‘Aö wakôm gêŋ
bocdec. Aö waseŋ andu akwa-kwa hoŋ su,
ma wakwê andu wakuc ŋatô naŋ atu andô.
Ma yêc dinaŋ, aö wandic aneŋ gêŋ ŋandô
ti wapa hoŋ sa.
19 Ma aö wasôm têŋ dauŋ, “Aö gac gêŋ
ŋayham daêsam sa, gitôm bu oc wambo
yala daêsam. Aö waŋwhaŋ dauŋ, ma
waneŋ ti wanôm gêŋ ma watisambuc.” ’
20 Magoc Anötö sôm têŋ iŋ, ‘Am ŋgac
gauc mbasi-ŋga! Ôbwêc dec am oc mbwac
ndu. Ma wapa naŋ am gic sa tu daôm-ŋga,
naŋ oc ti asa ndê?’ ”
21 Goc Yisu sôm, “Lau hoŋ naŋ sic
wapa daêsam sa tu dau-ŋga, magoc sêmbo
sêtôm lau ŋalôm sawa tu sêŋyalê Anötö ti
ndê mêtê dom-ŋga, naŋ lau gauc mbasi-
ŋga bocdinaŋ.”

Dahêgo dauŋ dom
(Mat 6:25-34)

22 Ma Yisu sôm têŋ iŋ ndê ŋgacsêŋomi,
“Bocdinaŋ dec aö wasôm têŋ mac, ahêgo
daôm tu gêŋ aneŋ-ŋga, me tu ŋakwê asôc-
ŋga dom.
23 Bu Anötö kêŋ mac ambo tamli, ma gêŋ
dinaŋ iŋ gêŋ atu. Gêŋ daneŋ-ŋga iŋ gêŋ
atu dom. Ma Anötö kêŋ mac nem ŋamlic
ŋagêŋ hoŋ. Dinaŋ iŋ gêŋ atu, ma ŋakwê
asôc-ŋga iŋ gêŋ atu dom.
24 “Akôc gauc pi mbac ko. Ŋac sêsô gêŋ
dom, ma sic gêŋ ŋandô sa dom. Ŋac si
andu gêŋ ŋandô-ŋga mbasi, tigeŋ Anötö
gôlôm ŋac. Ma Anötö tac whiŋ mac
ŋamalac hôc gêlêc mbac hoŋ su.
25 Ma mac nem asa, bu hêgo dau dec oc
tôm bu ndic têku ndê têm mbo tali-ŋga?
26 Mac atôm dom bu akôm gêŋ sauŋ
andô dinaŋ, bocdinaŋ tu sake-ŋga mac
ahêgo daôm pi gêŋ ŋatô?
27 “Ma akôc gauc pi ŋaola ŋayham naŋ
sêpo sêlhac kwaŋ ŋalôm. Sêkôm gweleŋ
dom, ma sêmasaŋ ŋakwê dom, tigeŋ aö
wasôm têŋ mac, bu Kiŋ Solomon iŋ sôc
ŋakwê ŋayham andô, magoc iŋ ndê gôlôŋ
ti ŋawasi hôc gêlêc ŋaola dinaŋ daŋ su
dom.
28 O mac lau naŋ akêŋ whiŋ gwalec,
aŋgô! Kwaŋ ti ŋaola nom-ŋga sêlhac bêc
daêsam dom, ma lau oc sêkêŋ ya neŋ
su, magoc Anötö kêŋ gêŋ dau ti ŋadalô
ŋayham ma yob ŋapep. Ma bocdinaŋ,
aŋyalê bu yom ŋandô, Anötö oc yob mac
ma kêŋ ŋakwê têŋ mac whiŋ.
29 Ahêgo daôm pi gêŋ aneŋ ti anôm-ŋga
dom, ma ambo ti ŋalôm ŋawapac dom.
30 Lau sambuc naŋ sêŋyalê Anötö dom,
naŋ sêhêgo dau pi gêŋ kaiŋ dinaŋ ŋapaŋ,
magoc Damam undambê-ŋga kêyalê su bu
mac apônda gêŋ dau.
31 Ahêgo daôm tu gêŋ dinaŋ-ŋga dom,
magoc akôm ŋaŋga bu atap malam sa yêc
Anötö ndê gôliŋ ŋapu. Ma iŋ oc yob mac
tu gêŋ nom-ŋga-ŋga whiŋ.
32 O aneŋ lau, atöc daôm dom. Bu mac
nem Damam undambê-ŋga tac whiŋ bu ti
mac nem Kiŋ ma kôc mac sa andöc iŋ ndê
gôliŋ ŋapu.”

Taŋsalê awa ŋandô undambê-ŋga
(Mat 6:19-21)

33-34 “Aö wasôm têŋ mac, bu gameŋ
bocke naŋ mac nem awa yêc, naŋ mac
oc ahê gauc pi ma atac whiŋ ŋapaŋ.
Bocdinaŋ akêŋ nem wapa nom-ŋga têŋ
lau sênemlhi, ma akêŋ nem awa tu anem
lau ŋalôm sawa sa-ŋga. Ma apo gêŋ
undambê-ŋga sa ti nem awa ŋandô, naŋ
oc yêc ŋayham ŋapaŋ. Lau kaŋ oc sêtôm
dom bu sênem kaŋ, ma gêŋ daŋ oc kôm
tisac dom.”

Tamasaŋ dauŋ tu Pômdau mbu meŋ-
ŋga
(Mat 24:42-51)

35-36 “Amasaŋ daôm ŋapep. Ambo atôm
lau akiŋ naŋ sêsôc ŋakwê gweleŋ-ŋga sa,
ma sêtuŋ si lam asê ma sêhôŋ si ŋadau
bu mbu meŋ akêŋ mwasiŋ nem awhê-ŋga.
Têŋ ndoc ŋac si ŋadau mbu meŋ ma êmati
gatam, naŋ ŋac oc sêkac gatam sa têŋ iŋ
ŋagahô.
37 Ŋadau bu mbu meŋ ma tap lau akiŋ
sa, naŋ sêmasaŋ dau gwanaŋ ma sêhôŋ iŋ
sêmbo, dec ŋac oc sêtap mwasiŋ atu sa
yêc iŋ. Aö wasôm yomandô, ŋadau dau
oc meŋ, sôc ŋakwê tôm lau akiŋ sêsôc, kêŋ
ŋac sêndöc tebo, ma nem akiŋ ŋac.
38 Ŋadau bu meŋ têŋ timaniŋhu me têŋ
ôbwêc lôm, ma tap ŋac sa sem ali ma

sêhôŋ iŋ sêmbo, dec iŋ oc êmwasiŋ ŋac êŋlêc.
39 Tigeŋ aŋgô su naŋ! Lau kaŋ sêkêŋ puc
pi ndoc sêmeŋ-ŋga dom. Andu ŋadau daŋ,
bu êŋyalê ndoc naŋ ŋgac kaŋ daŋ oc meŋ,
dec iŋ oc yob iŋ ndê andu ŋapep bu ŋgac
kaŋ dinaŋ sôc meŋ dom.
40 Ma mac bocdinaŋ, amasaŋ daôm
ŋapep ma anem ali ŋapaŋ, bu Ŋamalac
ndê Atu oc mbu meŋ têŋ ndoc naŋ mac
akêŋ batam, naŋ dom."
41 Têŋ dinaŋ Pita sôm, "Pômdau, am sôm
yom gôliŋ dinaŋ bu yac ŋgacsêŋomi aŋgô,
me bu lau hoŋ sêŋgô?"
42 Ma Pômdau ô yom ma sôm, "Mac
nem asa iŋ gitôm ŋgac akiŋ ŋayham ma
ti gauc? Ŋgac akiŋ kaiŋ dinaŋ ndê ŋadau
bu lhö têŋ gameŋ daŋ ndi, goc iŋ oc kêŋ iŋ
yob lau akiŋ ŋatô ma kêŋ gêŋ daneŋ-ŋga
têŋ ŋac tôm ŋandoc.
43 Ma têŋ ndoc ŋadau mbu meŋ ma tap
iŋ sa kôm iŋ ndê gweleŋ ŋapep mbo, naŋ
iŋ oc lic iŋ ŋayham ma kôm ŋayham têŋ
iŋ.
44 Yomandô! Ŋadau oc kêŋ iŋ yob iŋ ndê
wapa hoŋ.
45 Magoc ŋgac akiŋ sac oc sôm têŋ dau,
'Aneŋ ŋadau oc mbu meŋ ŋagahô dom.'
Goc iŋ oc ndic lau akiŋ ŋatô, ma neŋ gêŋ
ŋawahô ti nôm wain e êŋiŋ iŋ.
46 Ŋadau oc mbu meŋ hôc asê têŋ bêc
ti acgatu naŋ ŋgac akiŋ dau kêŋ bata, naŋ
dom. Ma iŋ oc kêŋ ŋagêyô sac sambuc têŋ
iŋ, ma soc iŋ su ndi bu mbo whiŋ lau naŋ
daŋgapêc ma sêkêŋ whiŋ dom.
47 "Ŋgac akiŋ naŋ kêyalê gêŋ naŋ iŋ ndê
ŋadau tac whiŋ bu iŋ kôm, tigeŋ tec bu
kôm ma kêmasaŋ dau dom, naŋ oc tap
ŋagêyô atu sa.
48 Magoc ŋgac akiŋ naŋ kêyalê gêŋ naŋ
ŋadau tac whiŋ bu iŋ kôm, naŋ dom,
dec kôm mêtê sac naŋ gic waê bu iŋ
tap ŋagêyô sa, naŋ oc kôc ŋagêyô sauŋ.
Lau hoŋ naŋ sêtap mwasiŋ sa yêc Anötö,
naŋ iŋ takwê ŋac bu sêkôm gweleŋ ŋa
mwasiŋ dinaŋ e nem ŋandô. Ma ŋac naŋ
sêtap mwasiŋ atu sa, naŋ iŋ takwê ŋandô
daêsam."

Lau oc sêwhê dau kôc tu Yisu-ŋga
(Mat 10:34-36)

49 Ma Yisu gic têku yom ma sôm, "Aö
gasip nom gameŋ bu wakêŋ ya êŋsahê lau
nom-ŋga, ma aö atac whiŋ bu ya dau lom
asê ŋagahô.
50 Aö dauŋ oc wahôc ŋawapac ti ŋandê
atu, naŋ gitôm busaŋgu kaiŋ daŋ tu waliŋ-
ŋga. Ma aö wapô sim dauŋ ŋandô e gêŋ
dau ŋandô sa.
51 Gauc nem bu aö gameŋ bu wahê
wamba lau dom. Mba! Tu aö-ŋga dec lau
oc sêwhê dau kôc.
52 Têŋ kwahic dec ma ndi, lau naŋ sêmbo
andu daŋ, naŋ oc sêwhê dau kôc tu aö-
ŋga. Lau amaŋdaŋ bu sêmbo, goc lu oc
sêkêŋ kisa tö, ma tö oc sêkêŋ kisa lu.
53 Tu aö-ŋga dec ŋac oc sêwhê dau kôc.
Damba lu atuŋgac oc sêkêŋ kisa dau, ma
dinda lu atuwê oc sêkêŋ kisa dau. Ma
lawawê akwa lu lawawê wakuc oc sêkêŋ
kisa dau bocdinaŋ."

Taŋyalê ndoc

54 Ma Yisu sôm têŋ lau toŋ atu, "Mac bu
alic dao yec sambuc daŋ puc pi meŋ, dec
mac asôm bu u oc ndic, ma u gic.
55 Ma muasa bu êŋsêlêŋ, dec mac asôm
bu gameŋ oc ŋandê sa, ma gameŋ ŋandê
sa.
56 Mac lau atim yom lau-ŋga! Mac
alic gêŋ dalô nom-ŋga ti umboŋ-ŋga ma
mac atôm bu aŋyalê ndoc. Ma bocke dec
mac alic gêŋ hoŋ naŋ aö gakôm yêc nom,
magoc mac nem gauc sa pi aö neŋ ŋahu
lec dom.
57 "Oc tôm bu mac aŋsahê gêŋ hoŋ tu
bu aŋyalê lêŋ bocke iŋ lêŋ gitêŋ, magoc tu
sake-ŋga mac akôm dom?
58 Aŋgô! Am asa naŋ nem tôp bu
yêc ŋamalac daŋ, ma iŋ bu wê am têŋ
ŋgac êmatôc yom-ŋga, naŋ goc êmsahê
bu êmasaŋ yom whiŋ iŋ têŋ ndoc amlu
aŋsêlêŋ ambo seŋ. Ma bocdinaŋ ŋgac dau
oc kêŋ am têŋ ŋgac êmatôc yom-ŋga dom.
Bu mba, mboe ŋgac êmatôc yom-ŋga o c
kêŋ am têŋ ŋgac yob gapocwalô-ŋga, ma
iŋ oc kêŋ am sôc gapoc-walô ndi.
59 Aö wasôm têŋ am bu am oc ndöc
gapocwalô ŋapaŋ e am ndic nem tôp hoŋ
pacndê."

13

Danem dauŋ kwi bu dandiŋaŋ dom

1 Têŋ ndoc dinaŋ lau ŋatô sêmbo sêwhiŋ
Yisu, ma ŋac sic miŋ yom pi lau Galili-ŋga
ŋatô. Lau dinaŋ sic domba ndu bu sêkêŋ
ti da, ma gôliŋwaga Pailot ndê lau sêmeŋ
ma sic ŋac ndu ma sêŋgaluŋ ŋac si dac
whiŋ domba si dac.
2 Yisu ŋgô ŋac si yom dau, goc ndac,
"Mac gauc gêm bocke? Lau Galili-ŋga
dinaŋ si sac hôc gêlêc lau Galili-ŋga ŋatô
si sac su, ma bocdinaŋ ŋawapac dinaŋ hôc
asê ŋac, a?
3 Aö wasôm, mba! Tigeŋ mac bu anem
nem ŋalôm kwi dom, dec mac oc andiŋam.
4 Gauc nem andu baliŋ naŋ lau sêkwê
yêc Siloam, naŋ ku sa ma sec lau 18. M ac
gauc gêm bocke? Lau 18 dinaŋ si sac hôc
gêlêc lau Jerusalem-ŋga si sac, a?
5 Aö wasôm têŋ mac, mba! Tigeŋ mac bu
anem nem ŋalôm kwi dom, dec mac hoŋ
oc andiŋam."

6 Goc Yisu sôm yom gôliŋ daŋ bocdec bu,
"Yêc ŋgac daŋ ndê ôm wain-ŋga, a kiŋ
daŋ kalhac. Ma ŋgac dau gi kêsalê a kiŋ
ŋandô, magoc tap sa dom.
7 Dec iŋ sôm têŋ ŋgac naŋ yob iŋ ndê
ôm, 'Tôm yala tö aö gameŋ kasalê ŋandô
yêc a kiŋ dindec, ma gatap sa dom. Lêŋ
dulu, bu a dau pôc gameŋ ahuc ma gêm
ŋandô dom.'
8 Tigeŋ ŋgac yob ôm-ŋga sôm, 'Aneŋ
ŋadau, hu siŋ lhac yala daŋ tiyham. Aö
wandic gwelec ma wahôc nom pi ŋahu.
9 Iŋ bu nem ŋandô têŋ yala wakuc, dec
oc ŋayham. Ma bu nem ŋandô dom, naŋ
goc am lêŋ dulu.' "

*Yisu kôm awhê bôliŋ daŋ ŋayham sa
têŋ bêc Sabat-ŋga*

10 Têŋ bêc Sabat-ŋga daŋ, Yisu kêdôhôŋ
lau mbo lôm wê-ŋga daŋ.
11 Ma awhê daŋ mbo, naŋ ŋalau sac kôm
iŋ ndöc bôliŋ tôm yala 18. Iŋ kêsêlêŋ
kêŋköŋ ma gitôm dom bu iŋ lhac solop.
12 Yisu gêlic iŋ ma ta iŋ meŋ, goc sôm,
"O awhê daôm, aö bu waseŋ gêŋ naŋ sô
am dôŋ, naŋ su."
13 Goc Yisu kêŋ amba sac iŋ, ma ŋagahô
iŋ kalhac tisolop, ma kêpiŋ Anötö.
14 Tigeŋ ŋgac bata naŋ yob lôm wê-ŋga
dinaŋ, iŋ tac ŋandê bu Yisu kôm awhê
dinaŋ ŋayham sa têŋ bêc Sabat-ŋga. Dec
iŋ sôm têŋ lau, "Bêc 6 yêc bu danem
gweleŋ. Mac bu atac whiŋ bu ŋayham sa,
dec ameŋ têŋ bêc Sabat-ŋga dom. Ameŋ
têŋ bêc 6 dinaŋ ŋadaŋ."
15 Magoc Pômdau ô iŋ ndê yom ma sôm,
"Mac lau atim yom lau-ŋga. Mac hoŋ
akôm gweleŋ têŋ bêc Sabat-ŋga têŋ ndoc
mac ambwala nem doŋki ti makao su, ma
awê ŋac sêsa si bu sênôm bu.
16 Awhê dindec iŋ Abraham ndê apawê
daŋ, ma Sadaŋ sô iŋ dôŋ tôm yala 18 su.
Tu sake-ŋga dec tambwala iŋ su têŋ bêc
Sabat-ŋga dom?"
17 Yisu ndê yom dau kôm iŋ ndê ŋacyo
hoŋ maya atu. Tigeŋ lau daêsam atac
ŋayham pi gêŋ ŋayham hoŋ naŋ iŋ kôm.

*Yom gôliŋ pi gêŋ ŋawhê sauŋ
(Mat 13:31-32; Mak 4:30-32)*

18 Ma Yisu ndac lau dinaŋ, "Anötö ndê
gôliŋ kêsôwec ŋalêŋ bocke? Aö wanem
dôhôŋ pi gêŋ sake bu wawhê sa?
19 Anötö ndê gôliŋ gitôm ŋawhê sauŋ
andô daŋ, gitôm a soc ŋawhê. Ŋgac daŋ
kôc sa gi ma sô yêc ndê ôm, ma tiŋambu
gêŋ dau po ti a atu, ma mbac lôlôc-ŋga
sêmeŋ sêhê si ŋaic yêc ŋasaŋgac."

*Yom gôliŋ pi yist
(Mat 13:33)*

20 Ma iŋ sôm yom gôliŋ daŋ tiyham
bocdec bu, "Aö wanem dôhôŋ Anötö ndê
gôliŋ pi gêŋ sake bu wawhê sa?
21 Aö wanem dôhôŋ pi yist, naŋ awhê
daŋ kêŋ sip plawa lôŋ atu daŋ ma kêgaluŋ.
Ma ŋasawa sauŋ eŋ yist dinaŋ kôm plawa
hoŋ suŋ."

Gatam undambê-ŋga sauŋ andô

22 Tiŋambu Yisu kêsêlêŋ hêganôŋ
Jerusalem gi. Iŋ golom-golom malac atu-tu
ti sauŋ-sauŋ hoŋ, ma kêdôhôŋ lau.
23 Ma ŋamalac daŋ ndac iŋ, "Pômdau,
Anötö oc kôc lau tigeŋ-tigeŋ sa sêndöc
undambê, me lau daêsam?" Ma Yisu ô
yom ma sôm têŋ lau,
24 "Lau daêsam oc sêŋsahê bu sêsôc
gatam sêndi, magoc ŋac oc sêtôm dom,
bu gatam dau sauŋ andô. Bocdinaŋ akôm
ŋaŋga bu asôc gatam dau andi.
25 Andu ŋadau bu tisa ma ndic gatam
ahuc, dec mac oc alhac awê, amati gatam
ma asôm, 'Pômdau, lêc gatam su têŋ yac.'
Magoc iŋ oc sôm têŋ mac bu, 'Mac lau
dinaŋ ameŋ akêŋ nde? Aö kayalê mac
dom.'
26 Ma mac oc asôm, 'Yac aŋ gêŋ ti anôm
gêŋ awhiŋ am, ma am kêdôhôŋ lau yêc yac
mba malac lôm.'
27 Tigeŋ iŋ oc sôm, 'Mac lau dinaŋ ameŋ
akêŋ nde? Aö kayalê mac dom. Alhö su
yêc aö, mac lau akôm sac-ŋga!'
28-29 Têŋ têm ŋambu-ŋga, mac oc alic
Abraham, Aisak ma Jakob ti p ropet akwa-
kwa hoŋ sêndöc Anötö ndê gameŋ un-
dambê-ŋga. Ma lau oc sêmeŋ akêŋ nom
ŋabatiŋ hoŋ, ma sêneŋ mwasiŋ atu yêc
undambê. Magoc Anötö oc êmasuc mac
su andi ambo gameŋ ahôc ŋandê-ŋga, ma
yêc dinaŋ mac oc ataŋ, ma mac nem lhôm
êŋsiŋ pi dau.
30 Aŋgô su naŋ! Lau ŋatô naŋ kwahic
dec sêti lau ŋambu-ŋga, naŋ oc sêti lau
ŋamata-ŋga, ma lau ŋamata-ŋga oc sêti
lau ŋambu-ŋga."

Yisu taŋ pi lau Jerusalem-ŋga

31 Têŋ ndoc dinaŋ lau Palêsai ŋatô sêtêŋ
Yisu sêmeŋ ma sêsôm, "Hu gameŋ dindec
siŋ ma lhö ndi, bu Herod tac whiŋ bu ndic
am ndu."
32 Magoc Yisu sôm têŋ ŋac, "Mac andi
asôm têŋ Herod, giam pôm dinaŋ, 'Acsalô
lec ma laŋsê aö oc wasoc ŋalau sac su,
ma wakôm lau gêmbac ŋayham sa. Ma
têŋ bêc titö-ŋga aö oc wandic dabiŋ aneŋ
gweleŋ.'
33 Aö oc wakôm aneŋ gweleŋ tôm bêc
ŋatô, ma tiŋambu aö watêŋ Jerusalem
wandi. Mac lau Israel-ŋga ac propet
daêsam ndu su yêc Jerusalem, ma boc-
dinaŋ dec aö gac waê bu wapi wandi
wawhiŋ.

34 “O Jerusalem, Jerusalem. Mac ac
Anötö ndê lau propet ndu, ma lau gitêŋ
naŋ iŋ kêkiŋ têŋ mac, naŋ mac atuc ŋa
hoc ndu. Ndoc daêsam aö tac whiŋ bu
wandic mac lau sa asôc Anötö ndê gôliŋ
ŋapu tiyham, gitôm mbac dalec dinda gic
ŋatu sa sôc ŋamakê ŋapu. Tigeŋ mac atec.
35 Bocdinaŋ Anötö oc hu mac ti nem
andu siŋ. Ma aö wasôm têŋ mac bu mac oc
alic aö tiyham dom e mac asôm, ‘Tampiŋ
Mesaya naŋ meŋ gêm Pômdau aŋgô.’ ”

14

Yisu gêm ŋgac ŋamlic suŋ daŋ sa

1 Têŋ bêc Sabat-ŋga daŋ, Yisu sôc ŋgac
bata daŋ ndê andu gi bu neŋ gêŋ. Ŋgac
bata dau iŋ lau Palêsai si daŋ, ma ŋac si
lau ŋatô tatiŋ Yisu sêmbo.
2 Yisu gêlic ŋgac gêmbac daŋ ndöc, naŋ
amba ti gahi suŋ.
3 Goc iŋ ndac lau Palêsai ti gwalam akwa
yomsu-ŋga bocdec bu, “Yac bu dakôm
lau ŋayham sa têŋ bêc Sabat-ŋga, dec oc
taŋgilì yomsu Sabat-ŋga, me mba?”
4 Ŋac sem dôŋ ma sêô yom daŋ dom, goc
iŋ kêmasec ŋgac ti gêmbac dinaŋ, kôm iŋ
ŋayham sa, ma kêŋ iŋ kölhö gi.
5 Ma iŋ ndac ŋac, “Mac nem balê daŋ
me doŋki daŋ bu peŋ sip sê ŋalôm têŋ bêc
Sabat-ŋga, dec mac oc akôm sake? Mac oc
ahê iŋ sa pi meŋ, me ahu iŋ siŋ yêc?”
6 Ma ŋac sêtôm dom bu sêô iŋ ndê yom.

Datoc dauŋ sa dom

7 Yisu gêlic bu lau naŋ ŋgac bata dau
kêgalêm ŋac sa bu sêneŋ gêŋ sêwhiŋ iŋ,
naŋ atac whiŋ bu sêndöc pôŋ naŋ gic lau
tiwaê ŋawaê. Dec iŋ sôm yom gôliŋ daŋ
têŋ ŋac bocdec bu,
8 “Lau bu sêkêŋ aheŋ am bu neŋ mwasiŋ
nem awhê-ŋga, naŋ ndi ndöc lau tiwaê si
pôŋ dom. Mboe mwasiŋ ŋadau kêgalêm
ŋgac tiwaê daŋ naŋ hôc gêlêc am su.
9 Bu bocdinaŋ dec iŋ oc têŋ am meŋ ma
sôm, ‘Kêŋ pôŋ ŋayham dindec têŋ ŋgac
atu dindec.’ Ma am oc tisa ti mayam, ma
ndi ndöc pôŋ ŋambwa.
10 Boc-dinaŋ lau bu sêkêŋ aheŋ am
bu neŋ mwasiŋ, naŋ ndi ma ndöc pôŋ
ŋambwa. Ma mboe ŋadau oc meŋ ma sôm
têŋ am, ‘Aneŋ silip, tisa ma mweŋ ndöc
pôŋ ŋayham.’ Ma bocdinaŋ iŋ oc po am
nem waêm sa yêc ŋacleŋ hoŋ aŋgô-ŋga.
11 Ŋalêŋ tigeŋ, lau naŋ sêtoc dau sa,
naŋ Anötö oc êŋgwiniŋ ŋac. Ma lau naŋ
sêŋgwiniŋ dau, naŋ Anötö oc toc ŋac sa.”

Tamwasiŋ lau ŋalôm sawa

12 Ma Yisu sôm têŋ ŋgac bata dau, “Am
bu ndê mwasiŋ bu lau sêneŋ sêwhiŋ am,
naŋ kêŋ aheŋ nem silip ti asidôwai, me lau
ti lêlôm naŋ sêndöc am nem malac, naŋ
dom. Am bu kôm bocdinaŋ, dec tiŋambu
ŋac oc sêkêŋ aheŋ am bu neŋ gêŋ whiŋ
ŋac, ma mwasiŋ dau ti am nem ŋagêyô.
13 Têŋ têm am ndê mwasiŋ daŋ, naŋ kêŋ
aheŋ lau ŋalôm sawa ti lau bôliŋ ma lau
tapec.
14 Ma bocdinaŋ am oc tap Anötö ndê
mwasiŋ sa. Ŋahu bu lau dinaŋ sêtôm
dom bu sêkêŋ gêŋ daŋ ô nem mwasiŋ têŋ
kwahic dec. Magoc têŋ ndoc lau gitêŋ
sêtisa akêŋ lau batê-ŋga, naŋ Anötö oc kêŋ
ŋagêyô ŋayham têŋ am.”

Yom gôliŋ pi mwasiŋ atu
(Mat 22:1-14)

15 Lau naŋ seŋ gêŋ sêwhiŋ Yisu, naŋ si
ŋgac daŋ ŋgô Yisu ndê yom dinaŋ ma sôm
têŋ iŋ, “Lau naŋ bu sêneŋ mwasiŋ atu yêc
Anötö ndê gameŋ undambê-ŋga, naŋ oc
atac ŋayham hôc gêlêc.”
16 Ma Yisu ô yom ma sôm, “Ŋgac daŋ
kêmasaŋ mwasiŋ atu daŋ, ma kêŋ aheŋ
lau daêsam.
17 Têŋ mwasiŋ dau ŋabêc iŋ kêkiŋ ŋgac
akiŋ daŋ bu sôm têŋ lau naŋ iŋ kêgalêm
ŋac sa bu, ‘Ameŋ, bu aö kamasaŋ gêŋ hoŋ
su.’
18 Tigeŋ ŋac hoŋ sêtec bu sêmeŋ, dec
sêmasaŋ yom têŋ iŋ. Ŋgac daŋ sôm, ‘Aö
waloc dom, bu aö gamlhi nom daŋ su, ma
kwahic dec aö bu wasa wandi walic. Aö
wateŋ am bu hu aö siŋ.’
19 Ma daŋ sôm, ‘Aö waloc dom, bu aö
gamlhi makao amaŋlu, ma kwahic dec aö
bu wasa wandi ma waŋsahê ŋac tu sêkôm
gweleŋ-ŋga. Wateŋ am bu hu aö siŋ.’
20 Ma daŋ tiyham sôm, ‘Kwahic dec aö
gam awhê sa, bocdinaŋ gitôm dom bu
waloc.’
21 Bocdinaŋ ŋgac akiŋ dau mbu gi ma gic
miŋ yom dinaŋ têŋ iŋ ndê ŋadau. Ma yom
dau kôm ŋadau tac ŋandê, dec iŋ kêkiŋ
ndê ŋgac akiŋ tiyham ma sôm, ‘Ŋagahô
sôc malac atu ndi, ma kôc lau ŋalôm sawa
ti lau bôliŋ ma lau tapec sa sêmeŋ bu
sêneŋ aö neŋ mwasiŋ.’
22 Ma ŋgac akiŋ kôm bocdinaŋ, goc mbu
meŋ ma sôm, ‘Aneŋ ŋadau, aö gakôm
gitôm am sôm, ma ŋasawa yêc dôŋ yêc.’
23 Dec ŋadau sôm têŋ iŋ, ‘Sa seŋ ma
gameŋ ŋamakê-ŋga ndi, ma kac lau bu
sêsôc sêmeŋ. Aö tac whiŋ bu aneŋ andu
meŋhu.
24 Yomandô aö wasôm têŋ mac, bu lau
naŋ aö gakêŋ aheŋ têŋ ŋamata-ŋga, naŋ
si daŋ oc neŋ aneŋ mwasiŋ dom.’ ”

Lêŋ taŋkuc Yisu-ŋga

25 Lau daêsam sêŋsêlêŋ sêwhiŋ Yisu, ma
iŋ kac dau kwi ma sôm têŋ ŋac,
26 “Asa naŋ têŋ aö meŋ ma bu êŋkuc aö,
naŋ atac whiŋ aö hôc gêlêc gêŋ hoŋ ndic
ŋawaê. Iŋ bu atac whiŋ damba me dinda,

me iŋ nawhê ma balêkoc, me asidôwai ti
lhuwêi, me iŋ dau ndê lêŋ mbo-ŋga hôc
gêlêc iŋ ndê atac whiŋ aö, dec oc tôm dom
bu iŋ ti aneŋ daŋ ma êŋkuc aö.
27 Asa naŋ bu êŋkuc aö, magoc tec bu
hôc ndê a gicso dau, naŋ gitôm dom bu
êŋkuc aö.
28 “Mac nem daŋ bu kwê andu atu daŋ,
naŋ gêŋ ŋamata-ŋga iŋ oc ndöc sic ma kôc
gauc pi iŋ ndê mone ti gêŋ bu oc nditôm
bu kwê andu dau sa, me mba.
29 Iŋ bu kêŋ alhö sip nom ndi, magoc
ndic dabiŋ andu dom, dec lau naŋ sêlic,
naŋ oc sêsu iŋ susu,
30 ma sêsôm, ‘Ŋgac dindê gic hu kwê
andu, magoc gitôm dom bu ndic dabiŋ.’
31 “Ma kiŋ daŋ bu sa ndi bu ndic siŋ
têŋ kiŋ daŋ, dec gêŋ ŋamata-ŋga iŋ oc
ndöc sic ma kôc gauc pi iŋ ndê lau siŋ-
ŋga 10,000, bu oc sêtôm bu sêhôc gêlêc kiŋ
dinaŋ ndê lau siŋ-ŋga 20,000, me mba.
32 Iŋ bu lic bu ŋac sêtôm dom, dec iŋ oc
êŋkiŋ lau wamba-ŋga sêtêŋ kiŋ dinaŋ têŋ
ndoc iŋ mbo ahê, bu sêsôm yom wamba-
ŋga.
33 “Bocdinaŋ akôc gauc ŋapep muŋ su,
goc ameŋ aŋkuc aö. Asa naŋ tec bu hu iŋ
ndê gêŋ hoŋ siŋ tu aö-ŋga, naŋ oc nditôm
dom bu ti aö neŋ daŋ.
34 “Gwêc so iŋ gêŋ ŋayham, tigeŋ
ŋamakic bu niŋga, oc dakôm ŋamakic sa
tiyham ŋalêŋ nde?
35 Gwêc so dau tisac su, ma boc-dinaŋ
tambaliŋ siŋ niŋga. Mac daŋamsuŋ bu
yêc, naŋ aŋgô aneŋ yom.”

15

Yom gôliŋ pi domba daŋ naŋ giŋga
(Mat 18:12-14)

1 Lau sêkôc takis-ŋga ma lau ŋatô naŋ
lau Palêsai sêsam ŋac bu lau sac, naŋ
daêsam sêtêŋ Yisu si bu sêŋgô iŋ ndê yom.
2 Ma lau Palêsai ti lau naŋ sêndôhôŋ
yomsu, naŋ sêtucdiŋ Yisu ma sêsôm,
“Ŋgac dau kôc lau sac sa, ma gêŋ gêŋ whiŋ
ŋac.”
3 Dec Yisu sôm yom gôliŋ daŋ têŋ ŋac
bocdec bu,
4 “Mac nem ŋgac daŋ bu yob domba 100,
ma iŋ ndê domba daŋ bu niŋga, dec iŋ oc
kôm sake? Iŋ oc hu 99 siŋ sêmbo gameŋ
gapoŋ, ma êŋsalê domba naŋ giŋga su e
iŋ tap sa.
5 Ma têŋ ndoc iŋ tap sa, naŋ iŋ oc hu sac
bakêyac ti atac ŋayham atu.
6 Ma iŋ oc mbu têŋ ndê andu ndi, ma
êŋgalêm iŋ ndê lau meŋpaŋ iŋ-ŋga ti ndê
silip, ma sôm têŋ ŋac, ‘Mac atac ŋayham
awhiŋ aö, bu aö gatap aneŋ domba naŋ
giŋga su, naŋ sa.’
7 Aö wasôm têŋ mac, bu ŋalêŋ tigeŋ
dinaŋ Anötö ti aŋela undambê-ŋga oc atac
ŋayham atu tu ŋamalac sac daŋ naŋ gêm
ndê ŋalôm kwi, hôc gêlêc atac ŋayham tu
lau gitêŋ 99 naŋ si yom me giso tu sênem
dau kwi pi-ŋga mbasi.”

Yom gôliŋ pi mone naŋ giŋga

8 Ma Yisu sôm, “Ma akôc gauc pi awhê
daŋ, naŋ ndê mone silba amaŋlu sêndöc.
Mone daŋ bu niŋga, dec iŋ oc tuŋ lam asê
ma sê andu ŋa-basac sa, goc êŋsalê ŋapep
e iŋ tap mone dau sa.
9 Têŋ ndoc iŋ tap sa su, naŋ iŋ oc
êŋgalêm iŋ ndê silip ti lau meŋpaŋ iŋ-
ŋga sêmeŋ sêpitigeŋ ma sôm, ‘Mac atac
ŋayham awhiŋ aö, bu aö gatap mone naŋ
giŋga su, naŋ sa.’
10 Aö wasôm têŋ mac bu ŋalêŋ tigeŋ,
Anötö ti aŋela undambê-ŋga oc atac
ŋayham atu, têŋ ndoc ŋamalac kôm sac-
ŋga daŋ gêm ndê ŋalôm kwi.”

Yom gôliŋ pi balê naŋ giŋga

11 Ma Yisu gic têku yom ma sôm, “Ŋgac
daŋ mbo ma iŋ ndê atuŋgac lu.
12 Ma balê sauŋ sôm têŋ damba, ‘Damaŋ,
wapa lêŋsêm naŋ gic aö ŋawaê, naŋ kêŋ
têŋ aö.’ Goc damba whê ndê wapa ti gêŋ
hoŋ kôc tu iŋlu-ŋga, ma kêŋ têŋ balê sauŋ
tôm iŋ ndac.
13 Ŋasawa sauŋ ma balê sauŋ dau gic iŋ
ndê gêŋ hoŋ sa, ma kölhö têŋ gameŋ baliŋ
daŋ gi. Ma yêc dindê iŋ kôm gêŋ hoŋ tôm
iŋ ndê atac whiŋ, ma kêyaiŋ ndê awa ti
gêŋ hoŋ.
14 Têŋ ndoc iŋ ndê mone hoŋ pacndê,
naŋ tôbôm atu gêm gameŋ dinaŋ ahuc ma
iŋ pônda dau.
15 Goc iŋ têŋ ŋgac atu daŋ yêc gameŋ
dinaŋ gi, ma kêsalê gweleŋ. Ma ŋgac dau
kêŋ iŋ gôlôm iŋ ndê bôc.
16 Gêŋ yô iŋ ŋandô, tigeŋ lau sêkêŋ gêŋ
daŋ têŋ iŋ tu neŋ-ŋga dom, ma boc-dinaŋ
iŋ gauc gêm bu neŋ gêŋ naŋ bôc seŋ.
17 Tiŋambu iŋ ndê gauc sa, ma iŋ sôm
têŋ dau, ‘Damaŋ ndê lau akiŋ sêpônda gêŋ
daneŋ-ŋga dom. Tigeŋ gêŋ yô aö ndu tôm
bu wambac ndu-ŋga.
18 Aö walhö wambu watêŋ damaŋ
wandi, ma wasôm, “Damaŋ, aö gakôm
mêtê sac têŋ Anötö ma têŋ am.
19 Aö ŋgac sac, dec gitôm dom bu am
sam aö bu am atômŋgac tiyham. Lic aö
gitôm am nem ŋgac akiŋ daŋ.”
20 Goc iŋ tisa ma mbu têŋ damba gi.
“Iŋ kêsêlêŋ mbo seŋ, ma damba gêlic iŋ
yêc ahê ma tawalô iŋ ŋandô, dec kêti têŋ
iŋ gi, gôlô iŋ dôŋ ma ŋgutô iŋ.
21 Magoc atuŋgac sôm têŋ iŋ, ‘Damaŋ,
aö gakôm mêtê sac têŋ Anötö ma têŋ am.
Aö ŋgac sac, dec gitôm dom bu am sam aö
bu am atômŋgac tiyham.’

22 Tigeŋ damba sôm têŋ iŋ ndê lau akiŋ,
‘Ŋagahô, akôc ŋakwê ŋayham ti atapa bu
iŋ sôc, ma akêŋ gôlôŋ amaŋatu-ŋga sôc iŋ
amba-atu.
23 Ma akôc makao ŋatu tôp ŋayham daŋ,
ma andic ndu. Yac oc dandê mwasiŋ atu ti
atac ŋayham,
24 bu yac gauc gêm bu aneŋ atuŋgac
dindec mbac ndu su, magoc kwahic dec
dalic bu iŋ mbo tali. Iŋ giŋga su, ma datap
iŋ sa tiyham.’ Ma ŋac hoŋ atac ŋayham.
25 “Têŋ ndoc dinaŋ balê dau dôwa kôm
gweleŋ mbo ôm, ma têŋ ndoc iŋ mbu meŋ
suŋ sa andu, naŋ iŋ ŋgô lau sêtê wê ti
sêkôm atac ŋayham atu.
26 Goc iŋ mbwêc ŋgac akiŋ daŋ meŋ ma
ndac iŋ bu, ‘Lau lê sêkôm ŋanta ti atac
ŋayham tu sake-ŋga?’
27 Ma iŋ sôm, ‘Am asim meŋ su ma iŋ
mbo ŋayham, ma bocdinaŋ dec damam
gic makao tôp ŋayham daŋ ndu, ma ndê
mwasiŋ atu.’
28 Yom dau kôm dôwa tac ŋandê atu, ma
iŋ tec bu sôc balaŋ ŋalôm ndi. Goc damba
sa gi ma kêmwaŋeŋ iŋ bu sôc ndi.
29 Tigeŋ iŋ sôm têŋ damba, ‘Yala ŋeŋ su
aö gam akiŋ ti daŋaŋ wambu am. Tigeŋ
am kêŋ naniŋ ŋatu me gêŋ sauŋ daŋ têŋ aö
bu wandê mwasiŋ tu aneŋ silip-ŋga dom.
30 Kwahic dec am nem atômŋgac dinaŋ,
naŋ kêyaiŋ am nem awa ti wapa whiŋ
lauwhê seŋ-ŋga, naŋ mbu meŋ ma am gic
makao tu iŋ-ŋga.’
31 Magoc damba sôm, ‘Aneŋ balê, am
mbo whiŋ aö ŋapaŋ, ma aneŋ gêŋ hoŋ ti
am nem.
32 Tigeŋ am asim dindec naŋ yac gauc
gêm bu iŋ mbac ndu su, naŋ mbo tali. Iŋ
giŋga su, ma datap iŋ sa tiyham. Bocdinaŋ
iŋ lêŋ solop bu yac atac ŋayham atu ma
dandê mwasiŋ tu iŋ-ŋga.’ ”

16

Yom gôliŋ pi ŋgac yob wapa-ŋga

1 Ma Yisu sôm yom gôliŋ daŋ têŋ ndê
ŋgacsêŋomi bocdec bu, “Ŋgac ti lêlôm
daŋ mbo, ma lau sic miŋ têŋ iŋ bu ŋgac
naŋ yob iŋ ndê gêŋ, naŋ kêyaiŋ iŋ ndê
wapa daêsam.
2 Dec iŋ ta ŋgac dau meŋ, ma sôm têŋ iŋ,
‘Yom bocke dec gaŋgô pi am lec. Kwahic
dec am sa ndi ma sê gêŋ hoŋ sa ma êmasaŋ
bapia wapa-ŋga bu kêŋ têŋ aö. Bu aö oc
watiŋ am su yêc gweleŋ yob aneŋ wapa-
ŋga.’
3 Dec ŋgac yob wapa-ŋga sôm têŋ dau,
‘Aö wakôm bocke? Aö neŋ ŋadau oc soc aö
su yêc aneŋ gweleŋ. Aneŋ licwalô gitôm
dom bu wakôm gweleŋ ôm-ŋga, ma aö
mayaŋ bu wateŋ gêŋ.
4 Aö kayalê gêŋ naŋ bu wakôm-ŋga, ma
têŋ ndoc ŋadau tiŋ aö su yêc aneŋ gweleŋ,
dec lau oc sêkôc aö sa ma sênem yaom aö
yêc ŋac si andu.’
5 Bocdinaŋ iŋ mbwêc lau naŋ si tôp yêc
iŋ ndê ŋadau, naŋ tigeŋ-tigeŋ sêtêŋ iŋ
sêmeŋ. Goc iŋ ndac ŋgac ŋamata-ŋga
bocdec bu, ‘Am nem tôp bocke yêc aö neŋ
ŋadau?’
6 Ma ŋgac dau sôm, ‘Aneŋ tôp gitôm olib
ŋakwi sip lôŋ* 100.’ Goc ŋgac yob wapa-
ŋga sôm têŋ iŋ, ‘Am nem bapia tôp-ŋga
kelec. Kôc sa, ndöc sic ŋagahô, ma to bu
am nem tôp gitôm olib ŋakwi sip lôŋ 50.’
7 Goc iŋ sôm têŋ ŋgac tilu-ŋga, ‘Am nem
tôp bocke yêc?’ Ma ŋgac dau sôm têŋ iŋ,
‘Aneŋ tôp gitôm bolom wit sip dalu atu-tu
100.’ Goc ŋgac yob wapa-ŋga sôm, ‘Kôc
nem bapia tôp-ŋga, ma to bu am nem tôp
gitôm dalu 80.’
8 “Goc ŋadau kêpiŋ ŋgac yob wapa-ŋga
sac dinaŋ, bu iŋ kôm gêŋ ti gauc. Lau
sambuc sêkôc awa nom-ŋga ma sêhê silip
ŋac si lau. Ŋalêŋ dinaŋ ŋac sêkôm gêŋ ti
gauc sêhôc gêlêc Anötö ndê lau.
9 Awa nom dindec-ŋga hê lau daêsam si
gauc tu sêkôm mêtê sac-ŋga. Magoc aö
wasôm têŋ mac bu akôc nem awa nom-
ŋga ma anem lau sa, ma ŋalêŋ dinaŋ
ahê silip têŋ daôm. Tiŋambu awa dau oc
niŋga, magoc ŋac oc sêkôc mac sa ti atac
ŋayham têŋ ndoc mac andöc undambê.”
10 Ma Yisu gic têku yom ma sôm, “Asa
naŋ yob gêŋ sauŋ ŋapep, naŋ oc yob gêŋ
atu ŋapep bocdinaŋ. Ma asa naŋ yob
gêŋ sauŋ ŋapep dom, naŋ oc yob gêŋ atu
ŋapep dom.
11 Bocdinaŋ mac bu ayob awa nom-ŋga
ŋapep dom, dec Anötö oc kêŋ awa ŋandô
têŋ mac tu ayob-ŋga dom!
12 Ma mac bu ayob lau ŋatô si gêŋ ŋapep
dom, dec Anötö oc kêŋ gêŋ daŋ ti mac nem
gêŋ dom!
13 “Ŋamalac daŋ gitôm dom bu nem
akiŋ ŋadau lu, bu iŋ oc tec daŋ, ma atac
whiŋ daŋ, me oc sap daŋ dôŋ ma pu daŋ.
Ma mac boc-dinaŋ, gitôm dom bu atoc
Anötö ma awa nom-ŋga lu-lu sa ti mac
nem ŋadau.”
14 Yisu sôm yom dinaŋ, ma lau Palêsai
ŋatô naŋ sêŋgô, naŋ sem tô iŋ. Ŋahu bu
ŋac lau atac whiŋ mone-ŋga.
15 Tigeŋ Yisu sôm têŋ ŋac, “Yêc ŋamalac
aŋgô-ŋga, mac lau dinaŋ atoc daôm sa bu
mac lau gitêŋ, magoc Anötö kêyalê mac
nem ŋalôm su. Gêŋ naŋ mac lau nom-ŋga
atoc sa bu gêŋ ŋayham kêlêc, naŋ Anötö
gêlic gitôm gêŋ sac sambuc.”

Yisu puc Anötö ndê yomsu dôŋ

* **16:6** Lôŋ dinaŋ lôŋ atu - tigeŋ-tigeŋ gitôm 35-40 lita.

16 Ma Yisu sôm, “Anötö kêŋ Moses ndê
yomsu ti propet si yom bu lau sêŋkuc e
Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga hôc asê. Têŋ Jon
ndê têm ma meŋ, naŋ lau sêhoc ŋawaê asê
pi Anötö ndê gôliŋ. Ma lau daêsam sêkôm
mwasac bu sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu.
17 Gitôm bu undambê ti nom oc niŋga,
tigeŋ gitôm dom bu Moses ndê yomsu
ŋalhô atêc daŋ niŋga.
18 Ŋgac daŋ bu hu nawhê siŋ ma nem
awhê wakuc, naŋ kôm mêtê mockaiŋ-ŋga
yêc Anötö aŋgô-ŋga. Ma ŋgac naŋ gêm
awhê naŋ hu ndê akweŋ siŋ, naŋ kôm
mêtê mockaiŋ-ŋga bocdinaŋ.”

Ŋgac ti lêlôm lu Lasarus

19 Ma Yisu sôm, “Ŋgac ti lêlôm daŋ mbo,
naŋ sôc ŋakwê ŋayham ma po dau sa ŋa
gêŋ ŋayham-ŋayham tôm bêc hoŋ.
20 Ma yêc iŋ ndê andu ŋamakê, ŋgac
ŋalôm sawa daŋ ndöc, naŋ ndê ŋaê
Lasarus. Gamboc daêsam sem iŋ ŋamlic
ahuc,
21 ma giam sêmeŋ ma sêndambwê gam-
boc dau. Iŋ gêŋ yô iŋ, dec iŋ takwê bu neŋ
gêŋ ŋapopoc naŋ peŋ akêŋ ŋgac ti lêlôm
ndê tebo, magoc mba.
22 Têŋ bêc daŋ ŋgac ŋalôm sawa di-
naŋ mbac ndu, ma aŋela sêkôc iŋ sa
gi ndöc undambê whiŋ Abraham. Ma
ŋgac ti lêlôm mbac ndu bocdinaŋ, ma lau
sêŋsuhuŋ iŋ.
23 Iŋ sip lambwam gi ma kêsahê ŋandê
atu, dec hôc tandô sa pi undambê, ma gêlic
Abraham yêc ahê, ma Lasarus ndöc whiŋ
iŋ.
24 Goc iŋ ta yom têŋ iŋ ma sôm, ‘Abaŋ
Abraham, tamwalô aö! Êmkiŋ Lasarus bu
kêŋ amba-atu sip bu ndi, ma meŋ kêŋ pi aö
êmbalaŋ. Ya dindec kôm aö ŋamlic ŋandê
atu.’
25 Tigeŋ Abraham ô yom ma sôm, ‘Aneŋ
balê, gauc nem ndoc am mbo tamli, naŋ
am tap gêŋ ŋayham-ŋayham daêsam sa,
magoc Lasarus mbo sac ŋapaŋ. Kwahic
dec iŋ mbo ŋayham, ma am tap ŋandê atu
sa.
26 Ma gêŋ daŋ tiyham. Yêc hêclu ŋalhu,
Anötö kêŋ ŋasawa atu daŋ, dec oc tôm
dom bu lau sêtêŋ am sêloc. Ma gitôm dom
bu mac nem daŋ lom têŋ yac meŋ.’
27 Goc ŋgac dau sôm, ‘Bocdinaŋ aö
wateŋ am abaŋ, êmkiŋ Lasarus têŋ aö
damaŋ ndê andu ndi,
28 ma kêŋ puc aneŋ asidôwai amaŋdaŋ,
bu sênem dau kwi tu bu sêmeŋ ma sêhôc
ŋandê yêc gameŋ dindec dom.’
29 Magoc Abraham sôm, ‘Moses ma
Propet si yom yêc bu kêŋ puc ŋac. Am
nem asidôwai bu sêkêŋ daŋga ŋac si yom,
dec oc tôm bu sênem dau kwi.’
30 Ma ŋgac dau sôm, ‘Mba, abaŋ Abra-
ham! Lau batê si ŋgac daŋ bu mbu têŋ
ŋac ndi, dec ŋac oc sêkac si ŋalôm kwi.’
31 Ma Abraham sôm, ‘Ŋac bu sêkêŋ whiŋ
yom naŋ Moses ma lau propet sêto, naŋ
dom, dec ŋac oc sêkêŋ whiŋ ŋgac naŋ tisa
akêŋ lau batê-ŋga, naŋ dom.’ ”

17

Yisu ndê yom ŋatô
(Mat 18:6-7; Mak 9:42-48)

1 Yisu sôm têŋ iŋ ndê ŋgacsêŋomi, “Gêŋ
lêtôm-ŋga oc sêmeŋ sêhôc asê. Tigeŋ
ŋamalac asa naŋ bu kôc gêŋ lêtôm-ŋga
daŋ meŋ, naŋ oc tap Anötö ndê matôc sa.
Oyaê.
2 Oc ŋayham bu dasô hoc atu daŋ pi
iŋ kachu, ma tambaliŋ iŋ sip gwêc ndi.
Ma bocdinaŋ oc tôm dom bu iŋ êntôm
aneŋ lau sauŋ si daŋ bu kôm mêtê sac, ma
tiŋambu tap Anötö ndê matôc sa.
3 “Bocdinaŋ ayob daôm ŋapep! Am nem
asidôwa daŋ bu kôm sac, naŋ goc hec yom
iŋ. Ma iŋ bu nem dau kwi, goc suc iŋ ndê
sac kwi.
4 Iŋ bu kôm sac têŋ am tidim 7 têŋ acsalô
tigeŋ, magoc tiŋambu kac ndê ŋalôm kwi
ma ndac am bu suc iŋ ndê sac kwi, naŋ dec
am suc iŋ ndê sac kwi maŋ.”
5 Ma lau aposel sêsôm têŋ Pômdau,
“Nem yac sa bu akêŋ whiŋ ŋaŋga.”
6 Goc iŋ ô yom ma sôm, “Mac nem
akêŋ whiŋ bu gêŋ sauŋ andô nditôm soc
ŋamatu sauŋ daŋ, dec oc tôm bu mac
asôm têŋ a atu dindec bu, ‘Puc daôm sa,
ma sa ndi lhac gwêc ŋagapoŋ,’ ma a dau
oc daŋga wambu mac.”
7 Ma Yisu sôm, “Akôc gauc pi ŋgac akiŋ
naŋ gic nom me yob domba, ma mbu têŋ
ŋadau ndê andu têŋ telha. Iŋ ndê ŋadau
oc sôm têŋ iŋ bu, ‘Mweŋ ŋagahô, ndöc sic
ma neŋ gêŋ,’ a?
8 Mba, iŋ oc sôm, ‘Sôc ŋakwê sakiŋ-ŋga
sa, ma êmasaŋ gêŋ bu waneŋ, ma nem
akiŋ aö e aö waneŋ ti wanôm gêŋ pacndê.
Goc tiŋambu am daôm neŋ ti nôm gêŋ.’
9 Ma ŋadau oc nem daŋge ŋgac akiŋ dau
bu iŋ daŋga wambu iŋ ndê yom, a? Mba!
10 Ma mac bocdinaŋ, têŋ ndoc mac akôm
gêŋ hoŋ naŋ Anötö gic atu mac, naŋ asôm,
‘Yac lau akiŋ ŋambwa. Yac akôm gêŋ naŋ
gic yac ŋawaê eŋ.’ ”

Yisu kôm lau 10 ti gêmbac leprasi
ŋayham sa

11 Yisu kêsêlêŋ hêganôŋ malac
Jerusalem gi, ma mbo seŋ naŋ yêc gameŋ
Samaria ti Galili-ŋga ŋabatiŋ.
12 Iŋ hôc asê malac daŋ, ma tap lauŋgac
10 ti gêmbac leprasi sa yêc malac dau
ŋamakê. Ŋac sêlhac ahê,

13 ma sêta iŋ ŋa awha atu bocdec bu,
“Ŋadau Yisu, tamwalô yac!”
14 Yisu tahê ŋac ma sôm, “Andi, ma atôc
daôm têŋ lau dabuŋsiga.” Ma têŋ ndoc
ŋac sêlhö s i, naŋ sêlic bu ŋac si ŋamlic
ŋawasi sa.
15 Ŋac si daŋ gêlic bu iŋ ŋayham sa su,
dec gic hu kêpiŋ Anötö ŋa awha atu, ma
kac dau kwi ma mbu têŋ Yisu gi.
16 Ŋgac dau iŋ ŋgac gameŋ Samaria-
ŋga, ma iŋ hu dau sip nom yêc Yisu gahi-
ŋga, ma gêm daŋge iŋ.
17 Ma Yisu sôm, “Bocke? Mac lau 10 hoŋ
ŋamlic ŋayham sa, me? Bocdinaŋ dec lau
9 sêmbo nde?
18 Am ŋgac Israel-ŋga dom, magoc am
ŋgac tigeŋ dec mbu mweŋ ma kêpiŋ
Anötö.”
19 Ma Yisu sôm têŋ iŋ, “Tisa, ma lhö ndi.
Am nem kêŋ whiŋ kôm am ŋayham sa.”

Anötö ndê gôliŋ ŋapuc

20 Têŋ bêc daŋ lau Palêsai sêndac Yisu
pi ndoc bocke Anötö ndê gôliŋ oc meŋ sa
tiawê yêc nom. Ma Yisu sôm, “Têŋ ndoc
Anötö ndê gôliŋ meŋ sa tiawê, naŋ oc tôm
dom bu mac alic gêŋ daŋ tu kêŋ puc mac-
ŋga.
21 Ma oc tôm dom bu lau sêsôm, ‘Alic gêŋ
dau kelec,’ me ‘Gêŋ dau kêlê.’ Mba! Anötö
ndê gôliŋ meŋ sa su, ma yêc mac ŋalôm.”

Yisu ndê bêc mbu meŋ-ŋga
(Mat 24:37-44)

22 Ma iŋ sôm têŋ iŋ ndê ŋgac-sêŋomi,
“Têm oc meŋ sa, naŋ mac tamkwê bu alic
Ŋamalac ndê Atu mbu meŋ ma mbo whiŋ
mac tiyham, magoc mac oc alic iŋ dom.
23 Lau oc sêŋsau bu iŋ mbu meŋ su, ma
sêsôm iŋ mbo gameŋ bocdê, me gameŋ
bocdec. Magoc aŋgô ŋac si yom dau dom,
ma aŋkuc ŋac dom.
24 Bu têŋ ndoc Ŋamalac ndê Atu mbu
meŋ, naŋ iŋ oc hôc asê ŋagahô gitôm
sickac hep tigeŋ ma umboŋ ŋasawa sam-
buc ŋawê sa.
25 Tigeŋ gêŋ ŋamata-ŋga iŋ oc hôc
ŋandê atu ma lau têm dindec-ŋga oc sêtec
iŋ.
26 “Têm naŋ Ŋamalac ndê Atu oc mbu
meŋ, naŋ lau oc sêmbo tôm sêmbo têŋ Noa
ndê têm.
27 Têŋ ndoc dinaŋ lau seŋ gêŋ ti sênôm
gêŋ, ma launŋac ti lauwhê sem dau e Noa
sôc waŋ gi. Goc bu atu suŋ ma seŋ ŋac
hoŋ su siŋga.
28 Ma oc kaiŋ tigeŋ tôm Lot ndê têm,
naŋ lau seŋ ti sênôm gêŋ, semlhi gêŋ ti
sêkêŋ gêŋ bu lau semlhi, sêsô gêŋ ŋawhê
ma sêkwê andu.
29 Magoc têŋ bêc Lot hu malac Sodom
siŋ, naŋ ya ti †solpa peŋ sip akêŋ undambê
ma seŋ lau Sodom-ŋga hoŋ su.
30 Ma lau oc sêmbo ŋalêŋ tigeŋ dinaŋ têŋ
bêc naŋ Ŋamalac ndê Atu mbu meŋ ma
hoc dau asê.
31 Têŋ bêc dinaŋ, oc tôm dom bu lau
naŋ sêndöc andu ŋasactô, naŋ sêsôc andu
ŋalôm sêndi bu sêkôc gêŋ daŋ. Ma ŋalêŋ
tigeŋ, oc tôm dom bu lau naŋ sêmbo ôm,
naŋ sêkac dau kwi bu sêkôc si gêŋ daŋ.
32 Gauc nem gêŋ naŋ hôc asê Lot ndê
awhê!
33 Asa naŋ tac whiŋ bu sap gêŋ nom-ŋga
dôŋ ŋapaŋ tu mbo tali-ŋga, naŋ oc niŋga.
Magoc asa naŋ hu siŋ tu êŋkuc aö-ŋga,
naŋ oc niŋga dom.
34 Aö wasôm têŋ mac, têŋ bêc naŋ
Ŋamalac ndê Atu mbu meŋ, naŋ ŋamalac
lu oc sêyêc andu daŋ, ma Anötö oc kôc iŋlu
si daŋ, ma hu daŋ siŋ.
35-36 Ma awhê lu oc sêndê gêŋ sêmbo, ma
Anötö oc kôc daŋ, ma hu daŋ siŋ.”
37 Yisu ndê ŋgacsêŋomi sêŋgô yom dau
su, goc sêndac iŋ, “Pômdau, gêŋ dinaŋ
oc hôc asê yêc nde?” Ma Yisu sôm, “Yac
bu dalic macmpoŋ sêŋgihi sêmbo, naŋ
taŋyalê bu gêŋ mbôp daŋ yêc.”

18

Yom gôliŋ pi lêŋ dateŋ mbec-ŋga

1 Ma Yisu sôm yom gôliŋ daŋ têŋ iŋ ndê
ŋgac-sêŋomi, ma kêdôhôŋ ŋac bu sêteŋ
mbec tôm bêc hoŋ, ma takwê bu sêtap
ŋandô sa ma sêhu siŋ dom.
2 Iŋ sôm, “Ŋgac êmatôc yom-ŋga daŋ
mbo malac atu daŋ. Iŋ töc Anötö dom, ma
toc ŋamalac daŋ sa dom.
3 Ma awhê sawa daŋ ndöc malac dinaŋ,
ma iŋ têŋ ŋgac êmatôc yom-ŋga dau
gi ŋapaŋ, ma sôm, ‘Ŋamalac daŋ kêŋ
ŋawapac têŋ aö. Nem aö sa ma êmatôc
alu mba yom.’
4 Iŋ ndac tidim daêsam magoc ŋgac dau
tec bu nem iŋ sa e tiŋambu iŋ sôm têŋ dau,
‘Aö gatöc Anötö dom, ma gatoc ŋamalac sa
dom,
5 tigeŋ awhê sawa dindec ndac aö
ŋapaŋ, ma bocdinaŋ aö wanem iŋ sa ma
wamatôc iŋ ndê yom. Aö bu wakôm dom,
dec iŋ oc meŋ ŋapaŋ e kôm aö lic kam
sa.’ ”
6 Ma Pômdau sôm têŋ ndê ŋgac-sêŋomi,
“Ŋgac êmatôc yom-ŋga dau iŋ ŋgac gitêŋ
dom, magoc iŋ sôm bu nem awhê sawa
dinaŋ sa.
7 Mac lau naŋ Anötö kêyaliŋ mac sa ati iŋ
ndê, naŋ ateŋ mbec têŋ iŋ acsalô ti ôbwêc,
mac gauc gêm sake? Anötö oc tec bu ŋgô
mac nem mbec ma nem mac sa, a?
8 Mba! Aö wasôm têŋ mac bu iŋ oc nem
mac sa ŋagahô. Tigeŋ, têŋ ndoc Ŋamalac
ndê Atu mbu meŋ, naŋ iŋ oc tap lau ŋatô

sa, naŋ sêsap si sêkêŋ whiŋ iŋ-ŋga dôŋ
sêmbo, me mba?”

Yom gôliŋ pi Palêsai ma ŋgac kôc takis-
ŋga daŋ

9 Yisu kêyalê bu lau ŋatô naŋ sêkêŋ
daŋga iŋ, naŋ sêtoc dau sa bu lau gitêŋ
ma sêpu lau ŋatô. Bocdinaŋ iŋ sôm yom
gôliŋ daŋ bocdec bu.
10 “Ŋgac lu sêtêŋ lôm dabuŋ si, bu sêteŋ
mbec. Iŋlu si daŋ iŋ Palêsai, ma ŋgac daŋ
iŋ ŋgac kôc takis-ŋga.
11 Palêsai dau tisa kalhac, ma teŋ mbec
tu dau-ŋga bocdec bu, ‘Anötö, aö wanem
daŋge am bu aö gatôm lau ŋatô naŋ lau
sac, naŋ dom. Aö gatôm lau kaŋ dom, me
lau naŋ sêkôm mêtê sac me mêtê mockaiŋ-
ŋga dom. Ma yomandô, aö gatôm ŋgac
kôc takis-ŋga dindê dom.
12 Yêc wake hoŋ ŋalôm aö gahu gêŋ
daneŋ-ŋga siŋ tidim lu tu gauc nem am-
ŋga. Aö gawhê neŋ awa ti wapa hoŋ kôc
gi toŋ amaŋlu, ma gakêŋ toŋ daŋ ti da têŋ
am.’
13 Palêsai teŋ mbec bocdinaŋ, tigeŋ ŋgac
kôc takis-ŋga kalhac ahê. Iŋ hôc tandô
sa têŋ undambê dom, magoc wec ti ŋalôm
ŋawapac ma teŋ mbec bocdec bu, ‘Anötö,
tamwalô aö ŋgac sac dec.’ ”
14 Goc Yisu sôm, “Aö wasôm têŋ mac bu
Anötö gêlic ŋgac kôc takis-ŋga dinaŋ ti
ŋgac gitêŋ, ma Palêsai dinaŋ mba. Ŋahu
bu asa naŋ po dau ndê waê sa, naŋ Anötö
oc êŋgwiniŋ iŋ, ma asa naŋ kêgwiniŋ dau,
naŋ Anötö oc toc iŋ sa.”

Yisu gêm mbec balêkoc sauŋ
(Mat 19:13-15; Mak 10:13-16)

15 Têŋ bêc daŋ lau sêkôc si balêkoc sauŋ
sêtêŋ Yisu sêmeŋ, bu iŋ kêŋ amba sac ŋac.
Iŋ ndê ŋgac-sêŋomi sêlic e sêsôm dinda ti
dambai.
16 Tigeŋ Yisu mbwêc ŋac sêmeŋ ma
sôm, “Atec balêkoc dinaŋ sêtêŋ aö sêmeŋ,
ma alhac ŋac ahuc dom. Bu Anötö ndê
gôliŋ gic lau naŋ sêtôm balêkoc sauŋ-sauŋ
dindec, naŋ ŋawaê.
17 Aö wasôm yom ŋandô têŋ mac, bu asa
naŋ bu sôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu nditôm
balêkoc sauŋ daŋ dom, naŋ oc nditôm dom
bu sôc ndi.”

Ŋgac bata ti lêlôm
(Mat 19:16-22; Mak 10:17-22)

18 Ma ŋgac bata Israel-ŋga daŋ ndac
Yisu, “Kêdôhôŋwaga ŋayham, aö wakôm
sake, dec tiŋambu Anötö oc kôc aö sa
wambo taŋli yêc undambê?”
19 Ma Yisu sôm, “Tu sake-ŋga am sam aö
bu ŋayham? Anötö tawasê iŋ ŋayham.
20 Am kêyalê Moses ndê yomsu, *‘Kôm*
gêŋ mockaiŋ-ŋga dom. Ndic ŋamalac ndu
dom. Nem kaŋ gêŋ dom. Sôm yom tasaŋ pi
lau dom,’ ma *‘Toc damam lu dinam sa.’ ”*
21 Ma ŋgac dau sôm, “Aö kakuc yomsu
hoŋ dinaŋ têŋ ndoc aö gambo balê ŋapaŋ
e kwahic dec.”
22 Yisu ŋgô yom dinaŋ ma sôm têŋ iŋ,
“Am pônda gêŋ tigeŋ. Kêŋ am nem wapa
hoŋ têŋ lau sênemlhi, ma ndic sam ŋa-
awa têŋ lau ŋalôm sawa. Ma bocdinaŋ
am nem awa ŋandô oc yêc undambê. Ma
tiŋambu mweŋ ma êmkuc aö.”
23 Magoc ŋgac dau ŋgô Yisu ndê yom e
ŋalôm ŋawapac, ŋahu bu iŋ ŋgac ti wapa
daêsam.

Puc pi awa ti wapa
(Mat 19:23-30; Mak 10:23-31)

24 Yisu tahê iŋ ma sôm, “Lau ti lêlôm si
awa ti wapa kalhac ŋac ahuc e gitôm dom
bu sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu ŋagahô.
25 Bôc atu daŋ gitôm kamel, oc tôm bu
sôc so ŋalasê ŋagahô hôc gêlêc ŋgac ti
lêlôm daŋ bu sôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu
su.”
26 Lau naŋ sêŋgô yom dau sêsôm, “Bu
bocdinaŋ dec asa oc tôm bu tap Anötö ndê
mwasiŋ nem lau si-ŋga sa? Oc ŋawapac
atu!”
27 Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Gêŋ naŋ
ŋamalac sêtôm dom bu sêkôm, naŋ Anötö
gitôm bu kôm.”
28 Ma Pita sôm têŋ iŋ, “Yac oc bocke? Yac
ahu mba andu ti gêŋ hoŋ siŋ tu aŋkuc am-
ŋga.”
29 Ma Yisu sôm têŋ iŋ, “Aö wasôm yom
ŋandô têŋ mac bu asa naŋ bu hu andu, me
awhê, me asidôwai, me damba lu dinda,
me balêkoc siŋ tu êŋkuc aö-ŋga,
30 naŋ Anötö oc kêŋ gêŋ kaiŋ dinaŋ
daêsam têŋ iŋ ô, têŋ têm iŋ mbo nom. Ma
têŋ têm ŋambu-ŋga, Anötö oc kôc iŋ sa ma
kêŋ iŋ ndöc tali ŋapaŋ yêc undambê.”

Yisu sôm tiyham bu iŋ oc mbac ndu
(Mat 20:17-19; Mak 10:32-34)

31 Yisu kôc ŋgacsêŋomi 12 sa sêsa si
sêmbo dau-ŋga, ma sôm têŋ ŋac bu,
“Kwahic dec yac bu dapi Jerusalem dandi,
ma gêŋ hoŋ naŋ lau propet sêto pi
Ŋamalac ndê Atu, naŋ oc ŋandô sa.
32 Lau oc sêkêŋ iŋ sip lau Rom-ŋga amba,
ma ŋac oc sêsu iŋ susu, sêkôm iŋ ŋayom,
sêhê gasôp pi iŋ, sêtap iŋ, ma sêndic iŋ
ndu.
33 Magoc iŋ oc tisa tiyham têŋ bêc titö-
ŋga.”
34 Tigeŋ ŋac sêŋyalê yom dau ŋahu dom.
Ŋahu yêc siŋ dau têŋ ŋac, ma ŋac si gauc
sa pi Yisu ndê yom dau dom.

Yisu kôm ŋgac tapec tandô po asê
(Mat 20:29-34; Mak 10:46-52)

35 Yisu ma lau naŋ sêŋkuc iŋ sêŋsêlêŋ e
sêsuŋ sa malac Jeriko. Ma yêc seŋ ŋamakê
ŋgac tapec daŋ ndöc ma teŋ gêŋ.
36 Ŋgac dau ŋgô bu lau daêsam sêŋsêlêŋ
sêmbo seŋ, goc ndac gêŋ dau ŋahu.
37 Ma lau sêsôm têŋ iŋ bu Yisu Nasaret-
ŋga kêsêlêŋ mbo seŋ meŋ.
38 Goc iŋ mbwêc, “Yisu, †Dawid ndê Atu,
tamwalô aö!”
39 Lau naŋ sêŋsêlêŋ sêmuŋ Yisu sêhec
yom ŋgac tapec dau, ma sêsôm têŋ iŋ
bu nem dôŋ. Magoc iŋ mbwêc ti ŋaŋga,
“Dawid ndê Atu, tamwalô aö!”
40 Yisu kwê dôŋ kalhac, ma sôm têŋ lau
bu sêkôc ŋgac dau sêtêŋ iŋ sêmeŋ. Ma têŋ
ndoc iŋ tigasuc Yisu, naŋ Yisu ndac iŋ,
41 “Am tac whiŋ bu aö wakôm sake têŋ
am?” Ma iŋ sôm, “Pômdau, aö tac whiŋ
bu tanôŋ ŋayham sa.”
42 Goc Yisu sôm têŋ iŋ, “Tanôm ŋayham
sa! Am nem kêŋ whiŋ kôm am ŋayham
sa.”
43 Ma ŋagahô eŋ iŋ tandô ŋayham sa,
ma iŋ kêkuc Yisu ma kêpiŋ Anötö. Ma
lau hoŋ naŋ sêlic gêŋ dinaŋ, naŋ sêmpiŋ
Anötö bocdinaŋ.

19

Yisu lu Sakias

1 Yisu sôc malac Jeriko gi, ma bu êŋsêlêŋ
gacgeŋ sa ndi.
2 Ma ŋgac daŋ mbo, naŋ sêsam iŋ ndê
ŋaê bu Sakias. Iŋ ŋgac bata kôc takis-ŋga,
ma iŋ dau ndê mone daêsam.
3 Iŋ tac whiŋ bu lic Yisu pi ŋandô, magoc
iŋ gitôm dom, bu iŋ ŋgac apê, ma lau
daêsam sêŋgihi Yisu ahuc.
4 Tu dinaŋ-ŋga iŋ kêti muŋ gi, ma pi a
kiŋ daŋ, bu lic Yisu naŋ kêsêlêŋ mbo seŋ
meŋ.
5 Têŋ ndoc Yisu hôc asê a dinaŋ ŋapu,
naŋ tatac ma sôm têŋ iŋ, “Sakias, sip
mweŋ ŋagahô! Acsalô dec aö wambo am
nem andu wawhiŋ am.”
6 Goc ŋagahô Sakias sip nom ma kôc
Yisu sa ti atac ŋayham, ma sêtêŋ iŋ ndê
andu si.
7 Magoc lau hoŋ naŋ sêlic gêŋ dau
sêtucdiŋ ma sêsôm, “Yisu bu ndic ŋgac
sac daŋ kêsi!”
8 Têŋ ndoc sêmbo Sakias ndê andu, naŋ
ŋgac dau tisa ma sôm têŋ Yisu, “Pômdau
lic! Kwahic dec aö wawhê aneŋ wapa hoŋ
kôc ndi toŋ lu, ma wakêŋ toŋ daŋ têŋ lau
ŋalôm sawa. Ma lau naŋ aö kasau ŋac ma
gakôc ŋac si mone, naŋ aö waô mone dau
tidim hale têŋ ŋac.”
9 Dec Yisu sôm, “Acsalô lec Anötö ndê
mwasiŋ nem lau si-ŋga meŋ pi lau andu
dindec-ŋga. Bu ŋgac dindec iŋ Abraham
ndê apaŋgac daŋ whiŋ.
10 Ŋamalac ndê Atu meŋ bu êŋsalê lau
naŋ siŋga su, ma bu nem ŋac si.”

Yom gôliŋ pi mone gol
(Mat 25:14-30)

11 Lau naŋ sêŋgô Yisu ndê yom dinaŋ,
naŋ sêlic bu iŋ suŋ sa têŋ Jerusalem, ma
sêkêŋ bata bu têŋ ndoc iŋ hôc asê, naŋ
Anötö ndê gôliŋ oc meŋ sa tiawê, ma Yisu
oc ti lau Israel-ŋga si kiŋ. Bocdinaŋ Yisu
gic hu sôm yom gôliŋ daŋ têŋ ŋac.
12 Iŋ sôm, “Ŋgac ti waê atu daŋ kêmasaŋ
dau bu têŋ gameŋ baliŋ daŋ ndi, bu yêc
dindê kiŋ atu oc kêŋ ŋaclai têŋ iŋ bu
nem gôliŋ lau yêc iŋ dau ndê gameŋ. Ma
tiŋambu iŋ oc mbu meŋ.
13 Boc-dinaŋ iŋ kêgalêm iŋ ndê lau akiŋ
amaŋlu sa, ma kêŋ mone gol daŋ naŋ
sêsam bu ‘maina’ têŋ ŋac tôm gi.* Ma iŋ
sôm têŋ ŋac, ‘Akôc mone dec sa, ma akôm
gweleŋ pi e nditôm aö wambu wameŋ.’
14 Magoc iŋ ndê lau sêtec iŋ, ma sêkêŋ
lau aheŋ-ŋga ŋatô sêŋkuc iŋ bu sêsôm têŋ
kiŋ atu bu, ‘Yac atec ŋgac dec bu nem gôliŋ
yac.’
15 Magoc kiŋ atu ŋgô ŋac si yom dom ma
kêŋ ŋaclai têŋ ŋgac dau bu nem gôliŋ lau,
goc iŋ mbu têŋ iŋ ndê gameŋ gi. Iŋ hôc asê
su, goc kêŋ yom bu iŋ ndê lau akiŋ naŋ iŋ
kêŋ mone têŋ ŋac, naŋ sêtêŋ iŋ sêndi. Iŋ
bu lic ŋac sêkôm gweleŋ bocke pi mone
dau.
16 “Ŋgac akiŋ ŋamata-ŋga meŋ ma sôm,
‘Aneŋ ŋadau, aö gakôm gweleŋ pi am
nem mone tigeŋ, ma gatap mone amaŋlu
tiyham sa.’
17 Ma ŋadau sôm, ‘Aneŋ ŋgac akiŋ, am
kôm ŋayham! Am yob gêŋ sauŋ dindec
ŋapep, ma kwahic dec aö wakêŋ am nem
gôliŋ malac amaŋlu.’
18 “Ma ŋgac tilu-ŋga meŋ ma sôm,
‘Ŋadau, aö gakôm gweleŋ pi am nem
mone tigeŋ, ma gatap mone amaŋdaŋ
tiyham sa.’
19 Ma ŋadau sôm têŋ iŋ, ‘Kwahic dec aö
wakêŋ am nem gôliŋ malac amaŋdaŋ.’
20 “Ma lau akiŋ dau si daŋ meŋ ma sôm,
‘Ŋadau, am nem mone gol tigeŋ kelec. Aö
kapaŋ si ŋapep.
21 Aö gatöc am, bu am ŋgac lêlê-ŋga
dom. Am kêŋ batam bu kôc gêŋ ŋandô
yêc lau naŋ am kêŋ gêŋ têŋ ŋac dom. Ma
am gic gêŋ ŋandô sa yêc gameŋ naŋ am sô
gêŋ ŋawhê dom.’
22 Goc ŋadau sôm têŋ iŋ, ‘Am ŋgac akiŋ
sac! Aö wamatôc am waŋkuc yom naŋ am
daôm sôm. Am kêyalê bu aö ŋgac lêlê-ŋga
dom, ma bu aö gakêŋ bataŋ bu wakôc gêŋ

* **19:13** Maina tigeŋ gitôm †denarii 100, naŋ gitôm ŋaôli gweleŋ bêc 100-ŋga.

yêc lau naŋ aö gakêŋ gêŋ têŋ ŋac dom, ma
bu wandic gêŋ ŋandô sa yêc gameŋ naŋ
gasô gêŋ dom.
23 Tu sake-ŋga am kôm gweleŋ pi aneŋ
mone dom? Oc tôm bu am kêŋ aneŋ mone
têŋ lau sêyob mone-ŋga bu sêyob e aö
wambu wameŋ, dec oc tôm bu sêkêŋ mone
ŋagec sac mone dau ŋahô ma aö wakôc
hoŋ sa.'
24 "Ma iŋ sôm têŋ lau naŋ sêlhac sêmpiŋ,
'Akôc iŋ ndê mone tigeŋ dinaŋ su, ma akêŋ
têŋ ŋgac akiŋ naŋ kôc mone amaŋlu.'
25 Magoc ŋac sêsôm, 'Ŋadau, iŋ kôc
mone amaŋlu su!'
26 Goc ŋadau sôm, 'Aö wasôm têŋ mac
bu asa naŋ yob gêŋ naŋ aö gakêŋ sip iŋ
amba, naŋ ŋapep, naŋ wakêŋ gêŋ ŋatô
tiyham têŋ iŋ whiŋ. Tigeŋ asa naŋ yob ndê
gêŋ ŋapep dom, naŋ aö wakôc iŋ ndê gêŋ
hoŋ su.
27 Ma aŋgô! Aneŋ ŋacyo naŋ sêtec bu
aö wanem gôliŋ ŋac, naŋ akôc ŋac sêmeŋ,
ma andic ŋac ndu yêc aö aŋôŋ-ŋga.' "

Yisu hôc asê Jerusalem
(Mat 21:1-9; Mak 11:1-10; Jon 12:12-15)

28 Yisu sôm yom dinaŋ su, ma kêsêlêŋ
hêganôŋ Jerusalem gi, ma iŋ ndê sêŋomi
sêŋkuc iŋ.
29 Iŋ kêsêlêŋ gi e kêpiŋ malac lu naŋ
sêsam bu Betpagi ma Betani, malac lu
naŋ sêyêc Lôc Olib. Ma iŋ kêkiŋ ndê
ŋgacsêŋom lu
30 ma sôm têŋ iŋlu, "Asôc malac dindê
andi, ma amlu oc atap doŋki daŋ sa, naŋ
sêsô dôŋ kalhac. Iŋ doŋki ŋatu wakuc,
naŋ ŋamalac daŋ ndöc ŋahô muŋ su dom.
Aŋgapwêc su ma akôc sa ameŋ.
31 Ma lau bu sêndac amlu bu bocke ma
amlu bu aŋgapwêc iŋ su, goc asôm têŋ
ŋac bu, 'Pômdau tac whiŋ bu doŋki dindec
nem iŋ sa.' "
32 Boc-dinaŋ ŋgac lu dinaŋ sêsôc malac
dau si, ma sêtap doŋki dau sa tôm Yisu
sôm.
33 Sêŋgapwêc doŋki sêmbo, ma ŋadaui
sêndac iŋlu bu, "Amlu aŋgapwêc iŋ tu
sake-ŋga?"
34 Ma sêsôm, "Pômdau tac whiŋ bu
doŋki dindec nem iŋ sa."
35 Iŋlu sêwê doŋki dau sêtêŋ Yisu si, ma
sêkêŋ ŋac si ŋakwê awê-ŋga sac doŋki,
ma sêkêŋ iŋ pi gi ndöc ŋahô.
36 Yisu ndöc doŋki ma kêsêlêŋ gi, ma lau
sêhê si ŋakwê yêc seŋ.
37 Iŋ kêsêlêŋ gi e hôc asê gameŋ naŋ seŋ
sip akêŋ Lôc Olib, goc sêŋomi toŋ atu naŋ
sêŋkuc iŋ, naŋ sêmbwêc ti atac ŋayham
atu, ma sêmpiŋ Anötö pi gêŋ dalô naŋ
sêlic.
38 Sêsôm, "Anötö nem mbec kiŋ naŋ
meŋ gêm Pômdau aŋgô. Yom malô yêc un-
dambê, ma Anötö ndê waê sa yêc lôlôc!"
39 Palêsai ŋatô sêmbo sêwhiŋ lau
daêsam dinaŋ, ma sêsôm têŋ Yisu,
"Kêdôhôŋwaga, hec yom am nem sêŋomi,
bu ŋac si yom so."
40 Ma Yisu sôm têŋ ŋac, "Aŋgô! Sêŋomi
bu sênem dôŋ, goc hoc dindec oc sêmbwêc
asê!"
41 Yisu kêsêlêŋ gi e hôc tandô sa pi malac
atu Jerusalem, dec taŋ pi malac dau.
42 Iŋ sôm, "Tôm ŋasawa baliŋ su e meŋ
têŋ acsalô lec aö tac whiŋ bu mac lau
Jerusalem-ŋga aŋyalê lêŋ naŋ oc tôm bu
kêŋ mac ambo ti atac malô. Tigeŋ mac
nem ŋalôm ŋadandi ma kwahic dec lêŋ
dau yêc siŋ dau têŋ mac.
43 Têm oc meŋ sa, naŋ nem ŋacyo oc
sêŋgihi mac ahuc ma sêŋgilì tuŋbôm ma
sêsôc nem malac sêloc.
44 Ŋac oc sêndic mac ti nem balêkoc hoŋ
ndu, m a sêseŋ malac dindec su e hoc daŋ
ndöc hoc daŋ ŋahô tiyham dom. Ŋac oc
sêkôm bocdinaŋ, ŋahu bu Anötö têŋ mac
meŋ bu nem mac sa, magoc mac aŋyalê
dom."

Yisu soc lau su yêc lôm dabuŋ
(Mat 21:12-17; Mak 11:15-17)

45 Têŋ ndoc Yisu hôc asê Jerusalem, naŋ
iŋ kêsêlêŋ gi e sôc lôm dabuŋ ŋabatêmndö
gi. Ma iŋ soc lau naŋ sêkêŋ gêŋ bu lau
sênemlhi, naŋ sêsa awê.
46 Iŋ sôm têŋ ŋac, "Sêto Anötö ndê yom
yêc bocdec bu, *'Aneŋ andu gic waê bu lau
sêteŋ mbec sêmbo-ŋga,'* magoc mac akôm
Anötö ndê andu ti lau kaŋ si gameŋ."
47 Tôm bêc hoŋ iŋ kêdôhôŋ lau mbo lôm
dabuŋ ŋabatêmndö. Ma dabuŋsiga atu-
tu ti lau †Skraib naŋ sêndôhôŋ yomsu, ma
lau bata Israel-ŋga sêŋsalê lêŋ bu sêndic
iŋ ndu.
48 Magoc sêtap lêŋ daŋ sa dom, bu lau
hoŋ atac whiŋ bu sêŋgô iŋ ndê yom, ma
sêsap iŋ dôŋ ŋapaŋ.

20

Gêndac pi Yisu ndê ŋaclai ŋahu
(Mat 21:23-27; Mak 11:27-33)

1 Têŋ têm dinaŋ Yisu kêdôhôŋ lau, ma
gêm mêtê pi ŋawaê ŋayham mbo lôm
dabuŋ. Ma dabuŋsiga atu-tu ti lau Skraib
ma lau bata Israel-ŋga sêtêŋ iŋ si,
2 ma sêsôm, "Sôm têŋ yac. Am kôc
ŋaclai yêc nde, bu kôm gêŋ hoŋ naŋ am
kôm? Asa kêŋ têŋ am?"
3 Ma iŋ sôm, "Gêŋ ŋamata-ŋga aö bu
wakêŋ gêndac daŋ têŋ mac. Asôm têŋ aö,
4 asa kêŋ ŋaclai têŋ Jon dec iŋ kêku lau?
Anötö kêŋ ŋaclai têŋ iŋ, me mba?"

5 Ŋac sem yomgalôm têŋ dau pi Yisu
ndê gêndac ma sêsôm, “Yac bu dasôm
bu, ‘Anötö kêŋ ŋaclai têŋ Jon,’ dec iŋ oc
ndac yac, ‘Tu sake-ŋga mac akêŋ whiŋ Jon
dom?’
6 Magoc yac bu dasôm bu Jon kêku lau
kêkuc ŋamalac nom-ŋga si gauc ŋambwa,
dec lau hoŋ oc sêtuc yac ŋa hoc dambac
ndu, bu ŋac sêlic Jon bu Anötö ndê propet
daŋ.”
7 Bocdinaŋ sêsôm têŋ Yisu bu sêŋyalê
Jon ndê ŋaclai ŋahu dom.
8 Ma Yisu sôm têŋ ŋac, “Ma bocdinaŋ
aö wasôm aneŋ ŋaclai ŋahu asê têŋ mac
dom.”

Yom gôliŋ pi lau sêyob ôm wain-ŋga
(Mat 21:33-46; Mak 12:1-12)

9 Ma Yisu sôm yom gôliŋ daŋ têŋ lau
dau bocdec bu, “Ŋgac daŋ sô ôm wain-ŋga
daŋ, ma kêŋ têŋ lau ŋatô bu sêyob. Goc iŋ
têŋ gameŋ daŋ gi ma mbo ŋasawa baliŋ.
10 Têŋ ndoc sêhoŋ wain ŋandô sa-ŋga,
iŋ kêkiŋ ŋgac akiŋ daŋ têŋ lau naŋ sêyob
iŋ ndê ôm, naŋ gi, bu sêkêŋ wain ŋandô
ŋatô têŋ iŋ. Tigeŋ ŋac sic iŋ, ma sêkêŋ iŋ
kölhö amba sawa gi.
11 Goc ŋadau kêkiŋ ŋgac akiŋ daŋ tiy-
ham, magoc ŋac sic iŋ ma sêkôm mêtê sac
têŋ iŋ, ma sêkêŋ iŋ kölhö amba sawa gi.
12 Ma iŋ kêkiŋ ŋgac titö-ŋga têŋ ŋac gi,
magoc ŋac sic iŋ basô, ma sêmasuc iŋ sa
awê gi.
13 Goc ôm wain-ŋga ŋadau sôm, ‘Aö
wakôm sake? Aö waŋkiŋ aneŋ balê, naŋ
aö atac whiŋ iŋ ndu andô. Mboe ŋac oc
sêtoc iŋ sa.’
14 Tigeŋ têŋ têm lau sêyob ôm-ŋga sêlic
ŋadau ndê atu kêsêlêŋ meŋ, naŋ sêsôm
têŋ dandi, ‘Ŋadau ndê atuŋgac dê oc
wêkaiŋ ôm dindec. Dandic iŋ ndu ma
dakôc ôm dindec su ti yac neŋ.’
15 Ma sêmasuc iŋ yêc ôm wain-ŋga, ma
sic iŋ ndu.”
Ma Yisu ndac, “Mac gauc gêm bu ôm
ŋadau oc kôm sake têŋ ŋac?
16 Iŋ oc meŋ ma ndic lau sêyob ôm-ŋga
ndu, ma kêŋ ndê ôm têŋ lau ŋatô sêyob.”
Lau naŋ sêŋgô yom dinaŋ sêsôm, “Mba!
Bocdinaŋ dom!”
17 Magoc Yisu tahê ŋac ma sôm, “Gauc
nem yom naŋ sêto yêc bocdec bu, *‘Hoc
naŋ lau sêkwê andu-ŋga sêtec, naŋ kwahic
ti hoc ŋamata-ŋga yêc andu dau.’* Mac
aŋyalê yom dau ŋahu, me mba?
18 Lau hoŋ naŋ sêtiŋ gahi pi hoc dinaŋ e
sêpeŋ, naŋ oc sêniŋga, ma hoc dau bu peŋ
pi ŋamalac daŋ, dec oc sec iŋ popoc.”
19 Lau Skraib ti dabuŋsiga atu-tu sêŋyalê
bu Yisu ndê yom gôliŋ dinaŋ hêganôŋ
ŋac, dec ŋac atac whiŋ bu sêkôc iŋ dôŋ
ŋagahô eŋ. Magoc ŋac sêtöc lau naŋ
sêmbo sêwhiŋ iŋ, dec sêkôm dom.

Lau bu sêtim Yisu pi yom takis-ŋga
(Mat 22:15-22; Mak 12:13-17)

20 Ma lau bata Israel-ŋga dinaŋ tatiŋ Yisu
ŋapep, ma sêkêŋ lau ŋatô bu sêtip iŋ. Lau
sêtip Yisu-ŋga dinaŋ sêŋsau bu ŋac tac
whiŋ bu sêŋgô iŋ ndê yom. Tigeŋ sêkêŋ
daŋga bu mboe sêŋgô iŋ sôm yom so daŋ,
dec ŋac oc sêkêŋ iŋ sip gôliŋwaga Rom-
ŋga ndê amba, bu êmatôc iŋ.
21 Ma ŋac sêsôm têŋ iŋ bu,
“Kêdôhôŋwaga, yac aŋyalê bu am sôm
yom ma kêdôhôŋ lau ŋalêŋ gitêŋ. Am toc
lau hoŋ sa ŋalêŋ tigeŋ, ma kêdôhôŋ Anötö
ndê lêŋ têŋ lau kêkuc yom ŋandô.
22 Kwahic dec yac bu andac am bu iŋ
solop bu yac dakêŋ takis têŋ Sisa, me
mba?”
23 Yisu kêyalê bu ŋac gauc gêm bu sêtim
iŋ, dec sôm têŋ ŋac,
24 “Atôc mone silba daŋ têŋ aö.” Ma iŋ
ndac, “Asa ndê ŋagatu ti ŋaê yêc mone
dindec?”
25 Ma ŋac sêsôm, “Sisa ndê.” Goc Yisu
sôm têŋ ŋac, “Bocdinaŋ atoc Sisa sa ŋa gêŋ
naŋ gic iŋ ŋawaê, ma atoc Anötö sa ŋa gêŋ
naŋ gic iŋ ŋawaê.”
26 Ŋalêŋ dinaŋ ŋac sêŋsahê bu sêtim iŋ
bu sôm yom so daŋ yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga,
magoc sêtôm dom. Sêhêdaê tu iŋ ndê yom
ti gauc-ŋga, ma ŋac si yom mba bu sêsôm
ô.

Lau Sadiusi bu sêtim Yisu pi yom datisa akêŋ lau batê-ŋga
(Mat 22:23-33; Mak 12:18-27)

27 Têŋ dinaŋ lau †Sadiusi ŋatô sêtêŋ Yisu
si. Ŋac lau Israel-ŋga si toŋ daŋ, naŋ sêkêŋ
whiŋ bu lau batê oc sêtisa tiyham dom. Ma
ŋac sêkêŋ gêndac daŋ têŋ Yisu bocdec bu,
28 “Kêdôhôŋwaga, Moses to yac neŋ
yomsu daŋ bocdec bu. Ŋgac daŋ bu ndê
dôwa nem awhê sa ma bu mbac ndu
ma balêkoc mbasi, naŋ ŋgac dau oc nem
dôwa ndê awhê sawa, ma kwê balêkoc asê
tu dôwa-ŋga.
29 Têŋ têm daŋ, asidôwai 7 sêmbo. Ŋgac
ŋamata-ŋga gêm awhê sa, magoc iŋ mbac
ndu ma iŋ ndê balêkoc mba.
30-31 Ma ŋgac tilu-ŋga gêm awhê sawa
dau, tigeŋ mbac ndu ma balêkoc mba.
Ŋalêŋ tigeŋ ŋgac titö-ŋga e têŋ ŋgac ti-
7-ŋga hoŋ sem awhê sawa dau magoc
sêmbac ndu ma balêkoc mba.
32 Ma tiŋambu awhê dau mbac ndu.
33 Kwahic dec yac bu andac am bocdec
bu. Lau batê bu sêtisa tôm lau ŋatô sêsôm,
dec awhê dau oc ti asa ndê awhê? Bu
asidôwai 7 dinaŋ hoŋ sem iŋ su têŋ ndoc
sêmbo tali.”

34 Ma Yisu ô yom ma sôm têŋ ŋac, “Lau
têm dindec-ŋga sem dau,
35 tigeŋ têŋ têm ŋambu-ŋga, lau naŋ
Anötö oc lic bu lau gitêŋ ma uŋ ŋac sa bu
sêndöc tali yêc undambê, naŋ oc sênem
dau dom.
36 Ma oc tôm dom bu ŋac sêmbac ndu
tiyham, bu ŋac oc sêmbo sêtôm aŋela.
Lau naŋ Anötö uŋ sa sêndöc undambê,
naŋ oc sêti iŋ ndê balêkoc.
37 Ma Moses dau tôc asê bu lau batê oc
sêtisa. Gauc nem yom naŋ iŋ to pi ndoc iŋ
gêlic ya golom sa a daŋ. Têŋ ndoc dinaŋ
iŋ sam Pômdau bu Abraham ndê Anötö,
Aisak ndê Anötö, ma Jakob ndê Anötö.
38 Lau batê bu sêtisa dom, dec tu sake-
ŋga Anötö sam dau bu lau tö dinaŋ si
Anötö? Anötö iŋ lau batê si Anötö dom, iŋ
lau tali si Anötö, bu lau hoŋ si ŋahu sêmbo
tali-ŋga yêc Anötö.”
39 Lau †Skraib ŋatô sêŋgô Yisu ndê yom
dau ma sêsôm, “Kêdôhôŋ-waga, am nem
yom ŋayham!”
40 Ma tiŋambu lau sêtöc dau bu sêkêŋ
gêndac têŋ Yisu tiyham.

Yisu kêsahê lau si gauc pi Mesaya
(Mat 22:41-46; Mak 12:35-37)

41 Ma Yisu sôm têŋ ŋac, “Bocke ma lau
sêsôm bu Mesaya iŋ Dawid ndê Atu?
42 Dawid dau to yom yêc Buku Wê-ŋga
bocdec bu, *‘Anötö sôm têŋ aneŋ Pômdau,*
“Am ndöc aö amaŋ andô-ŋga,
43 *e nditôm aö wakêŋ nem ŋacyo sêsôc*
am gahim ŋapu.” ’
44 Bocdinaŋ Dawid dau sam Mesaya bu
Pômdau, ma bocke dec lau sêsôm bu
Mesaya iŋ Dawid ndê Atu?”

Yisu ndê puc pi lau Skraib si mêtê sac
(Mat 23:1-7; Mak 12:38-40)

45 Ma yêc lau hoŋ dinaŋ si aŋgô-ŋga,
Yisu sôm têŋ iŋ ndê ŋgacsêŋomi,
46 “Ayob daôm ŋapep bu aŋkuc lau
Skraib si gêbôm dom. Ŋac sêsôc ŋakwê
baliŋ ma sêŋsêlêŋ sêmbo malac lôm, bu
ŋac atac whiŋ bu lau sêtoc ŋac sa ma sêhê
mwalêc ŋac. Ŋac atac whiŋ bu sêndöc
mala ŋamata-ŋga yêc lôm wê-ŋga, ma lau
tiwaê si mala têŋ ndoc sêneŋ mwasiŋ-ŋga.
47 Yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga, sêteŋ mbec
baliŋ, magoc têŋ ndoc lau sêlic ŋac dom,
naŋ sêŋsau lauwhê sawa bu sêŋgaho ŋac
si andu su. Anötö oc êmatôc ŋac ma kêŋ
ŋagêyô sac andô têŋ ŋac.”

21

Awhê tuc daŋ kêŋ da daŋge
(Mak 12:41-44)

1 Yisu hôc tandô sa ma gêlic lau ti lêlôm
sêkêŋ si da sip apa da-ŋga naŋ kalhac lôm
dabuŋ ŋamakê.
2 Ma iŋ gêlic awhê tuc ŋalôm sawa daŋ
kêŋ awa sauŋ lu gitôm wan toea lu sip apa
da-ŋga.
3 Ma iŋ sôm, “Aö wasôm yomandô têŋ
mac, bu yêc Anötö aŋgô-ŋga awhê tuc
ŋalôm sawa dindec kêŋ da hôc gêlêc lau
hoŋ si da su.
4 Ŋahu bu lau ti lêlôm sêkêŋ si da, magoc
ŋac si awa daêsam gacgeŋ yêc ŋac-ŋga.
Tigeŋ awhê dindec iŋ awhê ŋalôm sawa,
ma iŋ kêŋ iŋ ndê gêŋ hoŋ ti da.”

Yisu sôm yom pi lôm dabuŋ Jerusalem-
ŋga
(Mat 24:1-2; Mak 13:1-2)

5 Yisu ndê ŋgacsêŋomi ŋatô sêsôm yom
pi hoc ŋayham-ŋayham ma gôlôŋ ŋayham
naŋ lau ŋatô sêkêŋ bu sêŋgôlôŋ lôm
dabuŋ. Magoc Yisu sôm,
6 “Ndoc oc meŋ sa, naŋ gêŋ ŋayham
hoŋ naŋ kwahic dec mac alic yêc gameŋ
dindec, naŋ oc niŋga. Ŋacyo oc sêseŋ hoc
hoŋ su, ma hoc daŋ oc ndöc hoc daŋ ŋahô
tiyham dom.”

Gêŋ wapac têm ŋambu-ŋga-ŋga
(Mat 24:3-14; 10:17-22; Mak 13:3-13)

7 Ma Yisu ndê ŋgacsêŋomi sêndac iŋ,
“Kêdôhôŋwaga, ŋawapac naŋ am sôm
yom pi, naŋ oc hôc asê Jerusalem têŋ têm
bocke? Ma gêŋ sake oc kêŋ puc yac bu têm
dau meŋ kêpiŋ?”
8 Ma Yisu sôm, “Ayob daôm ŋapep bu
lau sêŋsau mac dom. Lau daêsam oc
sêmeŋ sênem aö aŋôŋ ma sêsôm, ‘Aö
Mesaya dau,’ ma ‘Têm dau meŋ kêpiŋ.’
Aŋkuc ŋac dom!
9 Ma têŋ têm mac aŋgô ŋawaê bu lau sic
siŋ têŋ dau, me lau sêli dau sa, naŋ atöc
daôm dom. Bu gêŋ hoŋ dinaŋ gic waê bu
meŋ sa muŋ, magoc têm ŋambu-ŋga yêc
dôŋ yêc.”
10 Ma Yisu gic têku yom ma sôm, “Kiŋ
nom-ŋga oc sêkêŋ kisa dau, ma lau akêŋ
gameŋ daŋ oc sêndic siŋ têŋ lau akêŋ
gameŋ daŋ.
11 Tiyhô oc nem atu, ma tôbôm ti gêmbac
atu-tu oc sêhôc asê gameŋ ŋatô. Lau oc
sêlic gêŋ dalô atu-tu yêc umboŋ, ma gêŋ
atu-tu naŋ oc kôm ŋac sêtöc dau atu.
12 “Gêŋ ŋamata-ŋga, lau oc sêkêŋ kisa
mac, ma sêkôc mac dôŋ. Tu mac akêŋ
whiŋ aö-ŋga, dec lau oc sêmatôc mac
yêc lôm wê-ŋga, ma sêkêŋ mac andöc
gapocwalô. Ma ŋac oc sêkêŋ mac alhac kiŋ
ti gôliŋwaga aŋgô-ŋga bu sêmatôc mac.
13 Ndoc dinaŋ iŋ mac nem têm bu asôm
yom asê pi aö.
14 Ahêgo daôm tu yom asôm-ŋga dom,
15 bu aö dauŋ oc wanem mac sa, ma
wakêŋ yom ti gauc têŋ mac. Ma mac nem
ŋacyo oc sêtôm dom bu sêô mac nem yom
me sêseŋ mac nem yom.

16 Dinami ti damami, ma asidôwai ma
silip naŋ sêkêŋ whiŋ dom, naŋ oc sêhoc
mac nem lau ŋatô asê, ma sêndic ŋatô
ndu.
17 Tu aö-ŋga dec lau hoŋ oc sêtec mac.
18 Tigeŋ Anötö oc yob mac e nem
kêclauŋ ŋandô daŋ niŋga dom.
19 Magoc alhac ŋaŋga ma ahu aö siŋ
dom, ma Anötö oc kôc mac sa andöc tamli
ŋapaŋ yêc undambê."

Ŋawapac gameŋ Judia-ŋga
(Mat 24:15-28; Mak 13:14-23)

20 "Têŋ ndoc mac alic lau siŋ-ŋga
sêŋgihi Jerusalem ahuc, naŋ dec aŋyalê bu
ŋasawa sauŋ ma ŋac oc sêseŋ malac atu
dau su.
21 Têŋ ndoc dinaŋ, mac lau naŋ ambo
gameŋ Judia-ŋga naŋ alhö ŋagahô api
gameŋ lôc-ŋga andi. Lau naŋ sêmbo
Jerusalem, naŋ sêhu malac dau siŋ, ma lau
naŋ sêmbo gameŋ ŋamakê-ŋga naŋ sêsôc
malac atu dau tiyham dom.
22 Yom hoŋ naŋ lau propet sêhoc asê
gwanaŋ pi ŋagêyô naŋ oc tap lau nom-ŋga
sa, naŋ oc ŋandô sa têŋ têm dinaŋ.
23 Oyaê. Lauwhê naŋ daê ma lauwhê
naŋ sêkêŋ su têŋ balêkoc, naŋ oc sêtap
ŋawapac atu sa têŋ têm dinaŋ. Ŋawapac
atu oc hôc asê nom, ma lau Israel-ŋga oc
sêŋsahê ŋacyo si atac ŋandê.
24 Lau gameŋ apa-ŋga oc sêndic lau
Israel-ŋga ŋatô ndu ŋa bieŋ baliŋ, ma
sêŋgaho ŋatô su ma sêwê ŋac sêtêŋ lau
apa si gameŋ sêndi sêtôm lau gapocwalô-
ŋga. Anötö kêmatiŋ têm bu lau gameŋ
apa-ŋga sêŋgwiniŋ lau Jerusalem-ŋga, ma
ŋac oc sêkôm e têm dau pacndê."

Ŋamalac ndê Atu ndê bêc mbu meŋ-ŋga
(Mat 24:29-36; Mak 13:24-31)

25 "Lau oc sêlic gêŋ dalô ac-ŋga ti ayô-
ŋga ma tata-ŋga. Ma yêc nom, gwêc oc li
dau sa atu, ma kôm lau si gauc êŋsôŋ ma
ŋalôm ŋawapac atu.
26 Gêŋ ti ŋaclai naŋ sêlhac umboŋ oc
wiwic sa, ma tu dinaŋ-ŋga lau oc sêtöc dau
e ŋac tagôlô ma sêhêgo dau tu gêŋ bocke
naŋ oc hôc asê nom-ŋga.
27 Têŋ ndoc dinaŋ lau oc sêlic Ŋamalac
ndê Atu mbu meŋ ndöc dao ŋahô ti ŋaclai
ma ŋawasi atu.
28 Têŋ ndoc gêŋ kaiŋ dinaŋ bu meŋ sa,
naŋ atisa ma tamtac, bu mac nem ndoc bu
atap Anötö ndê mwasiŋ nem mac si-ŋga
ŋa-ŋandô sa, naŋ meŋ kêpiŋ."
29 Ma Yisu sôm yom gôliŋ daŋ bocdec,
"Gauc nem a laŋ ma a ŋatô.
30 Têŋ ndoc mac alic ŋalauŋ wakuc bu
lêc, naŋ mac aŋyalê bu ndoc ac-ŋga meŋ
kêpiŋ.
31 Ma bocdinaŋ têŋ ndoc mac alic gêŋ
naŋ aö gasôm yom pi, naŋ hôc asê, dec
aŋyalê bu ndoc meŋ kêpiŋ bu Anötö ndê
gôliŋ meŋ sa tiawê.
32 Yomandô! Lau têm dinaŋ-ŋga oc
sêmbac ndu dom e gêŋ hoŋ dinaŋ hôc asê.
33 Undambê ti nom oc niŋga, tigeŋ aneŋ
yom daŋ oc niŋga dom."

Danem ali

34-35 Ma Yisu sôm, "Oc tôm dom bu
ŋamalac daŋ êŋlêc bêc ŋambu-ŋga dau.
Bocdinaŋ dec amasaŋ daôm ŋapep ma
anem ali. Ayob bu anôm gêŋ êŋiŋ mac-ŋga
ma aneŋ gêŋ ŋawahô me apô sim daôm
tu ŋawapac nom-ŋga êŋlêc dom, bu mboe
gêŋ dau oc hê nem gauc dôŋ têŋ têm bêc
ŋambu-ŋga dau meŋ sa. Bu bêc dau oc
hôc asê mac ŋagahô, tôm bôc daŋ sip akô
sep eŋ.
36 Anem ali ma ateŋ mbec bu Anötö kêŋ
licwalô têŋ mac bu ŋawapac hoŋ naŋ oc
sêhôc asê, naŋ ku mac dulu dom, ma bu
mac oc atôm bu alhac Ŋamalac ndê Atu
aŋgô-ŋga ti mayam pac."
37 Têŋ ŋasawa dinaŋ Yisu kêdôhôŋ lau
mbo lôm dabuŋ ŋabatêmndö têŋ acsalô,
ma iŋ sa gi yêc Lôc Olib têŋ ôbwêc.
38 Tôm bêc hoŋ lau daêsam sêtêŋ lôm
dabuŋ si têŋ bêbêc ganduc, bu ŋac atac
whiŋ bu sêŋgô Yisu ndê yom.

22

Judas sôm tidôŋ bu hoc Yisu asê
(Mat 26:14-16; Mak 14:10-11)

1 Lau Israel si †Mwasiŋ Bolom Yist Mba-
ŋga naŋ lau sêsam bu Mwasiŋ Pasowa-
ŋga, naŋ meŋ kêpiŋ.
2 Ma dabuŋsiga atu-tu ti kêdôhôŋwaga
yomsu-ŋga sêŋsalê lêŋ bu sêndic Yisu ndu
gelec, ŋahu bu sêtöc lau.
3 Têŋ ndoc dinaŋ Sadaŋ sip Judas ndê
ŋalôm. Iŋ ŋgac naŋ sêsam bu Iskeriot, ma
iŋ ŋgacsêŋomi 12 si daŋ.
4 Iŋ têŋ dabuŋsiga atu-tu ti lau siŋ-ŋga
naŋ sêyob lôm dabuŋ, naŋ gi, ma ŋac sem
yomgalôm pi lêŋ tu Judas hoc Yisu asê têŋ
ŋac-ŋga.
5 Goc ŋac atac ŋayham, ma sêsôm tidôŋ
bu sênemlhi iŋ ŋa mone.
6 Judas gôlôc ma kêsalê ndoc bocke naŋ
lau daêsam oc sêmbo sêwhiŋ Yisu dom,
dec oc tôm bu iŋ hoc Yisu asê.

Yisu ndê ŋgacsêŋomi sêmasaŋ Mwasiŋ Pasowa-ŋga
(Mat 26:17-19; Mak 14:12-16)

7 Mwasiŋ Bolom Yist Mba-ŋga ŋabêc
naŋ lau Israel sic domba Pasowa-ŋga ndu,
naŋ meŋ hôc asê.
8 Ma Yisu kêkiŋ Pita lu Jon ma sôm,
"Amlu andi ma amasaŋ Mwasiŋ Pasowa-
ŋga bu daneŋ."

9 Ma sêndac iŋ, “Am tac whiŋ bu alu
amasaŋ Pasowa yêc nde?”
10 Ma Yisu sôm têŋ iŋlu, “Asôc Jerusalem
andi, ma amlu oc atap ŋgac daŋ sa, naŋ
hôc bu lôŋ daŋ. Aŋkuc iŋ atêŋ iŋ ndê
ŋadau ndê andu andi,
11 ma asôm têŋ andu ŋadau, ‘Alu mba
kêdôhôŋwaga ndac am pi ŋalôm ŋacleŋ-
ŋga, bu iŋ ti ndê ŋgacsêŋomi bu sêneŋ
Mwasiŋ Pasowa-ŋga yêc am nem andu.’
12 Ma iŋ oc tôc ŋalôm atu daŋ yêc andu
dau ŋahô-ŋga têŋ amlu. Tebo ti gêŋ hoŋ tu
yac daneŋ Mwasiŋ Pasowa-ŋga yêc ŋalôm
dinaŋ, goc amlu amasaŋ gêŋ yêc ŋalôm
dinaŋ.”
13 Goc iŋlu sêsôc Jerusalem si ma sêtap
gêŋ hoŋ sa gitôm Yisu sôm têŋ iŋlu, ma
sêmasaŋ mwasiŋ Pasowa-ŋga.

Yisu gic hu Mwasiŋ Dabuŋ
(Mat 26:26-29; Mak 14:22-26)

14 Têŋ ôbwêc dinaŋ, Yisu ndöc tebo whiŋ
lau aposel bu sêneŋ Mwasiŋ Pasowa-ŋga.
15 Ma iŋ sôm têŋ ŋac, “Ŋasawa sauŋ
aö oc wahôc ŋandê atu, magoc aö atac
whiŋ bu waneŋ Mwasiŋ Pasowa-ŋga din-
dec wawhiŋ mac muŋ.
16 Bu aö wasôm têŋ mac, aö waneŋ
Mwasiŋ Pasowa-ŋga tiyham dom e Anötö
ndê gôliŋ meŋ sa tiawê, ma Pasowa dau
ŋa-ŋandô meŋ sa.”
17 Goc iŋ kôc laclhu wain-ŋga daŋ, gêm
daŋge ma sôm, “Akôc ma akêŋ lom têŋ
daôm.
18 Aö wasôm têŋ mac bu aö oc wanôm
wain tiyham dom e Anötö ndê gôliŋ meŋ
sa tiawê.”
19 Ma iŋ kôc bolom, gêm daŋge ma pô
kôc, goc gic sam têŋ ŋac ma sôm, “Aö
neŋ ŋandô dau dec, naŋ gakêŋ tu mac-ŋga.
Aneŋ gêŋ dindec tu bu gauc nem aö-ŋga.”
20 Ŋac seŋ gêŋ pacndê, goc ŋalêŋ tigeŋ iŋ
kôc laclhu wain-ŋga daŋ ma sôm, “Laclhu
dindec ti dôhôŋ pwac wakuc aneŋ dac-
ŋga, naŋ wakêc siŋ tu mac-ŋga.
21 Tigeŋ aŋgô! Ŋgac naŋ bu hoc aö asê,
naŋ gêŋ gêŋ ndöc tebo whiŋ aö.
22 Bu gêŋ naŋ oc hôc asê Ŋamalac ndê
Atu, naŋ kêkuc lêŋ naŋ Anötö kêmasaŋ
gwanaŋ su, tigeŋ ŋgac naŋ hoc aö asê, naŋ
oc tap ŋagêyô atu sa. Oyaê!”
23 Goc ŋac hoŋ sêndac dandi pi ŋac si
asa oc kôm gêŋ dau.

Asa ti ŋgac ŋamata-ŋga
(Mat 20:25-28; 19:28; Mak 10:42-45)

24 Ma têŋ ndoc dinaŋ ŋgac-sêŋomi sêseŋ
dau bu ŋac si asa ti ŋgac ŋamata-ŋga.
25 Goc Yisu sôm têŋ ŋac, “Lau sambuc
si kiŋ sêtoc dau sa têŋ ŋac si lau, ma lau
naŋ sem gôliŋ lau, naŋ sêsam dau bu lau
ŋamata-ŋga.
26 Magoc mac aŋkuc mêtê kaiŋ dinaŋ
dom. Mac nem asa iŋ ŋgac tiwaê, naŋ
êŋgwiniŋ dau ti ŋgac waêmba. Ma asa
iŋ ŋgac ŋamata-ŋga, naŋ ti ŋgac akiŋ
ŋambwa.
27 Mac gauc gêm bocke? Ŋgac naŋ ndöc
tebo, ma ŋgac naŋ gêm akiŋ iŋ, naŋ iŋlu
si asa ti ŋgac ŋamata-ŋga? Yêc ŋamalac
aŋgô-ŋga, ŋgac naŋ ndöc tebo iŋ ŋgac
ŋamata-ŋga. Tigeŋ aö gambo gawhiŋ mac
gitôm ŋgac akiŋ.
28 “Ndoc bocke naŋ ŋawapac me kisa tap
aö sa su, naŋ mac ahu aö siŋ dom.
29 Bocdinaŋ tiŋambu aö wakêŋ mac
anem gôliŋ lau, gitôm Damaŋ kêŋ ŋaclai
tu wanem gôliŋ-ŋga sip aö dauŋ amaŋ.
30 Ma mac oc aneŋ ti anôm gêŋ awhiŋ
aö yêc gameŋ undambê-ŋga, ma mac oc
andöc pôŋ atu ma amatôc Israel si lau
ŋatoŋ 12.”

Yisu sôm bu Pita oc sêc iŋ ahuc
(Mat 26:31-35; Mak 14:27-31)

31 Ma Yisu gic têku yom ma sôm, “Sai-
mon, Saimon, Sadaŋ ndac bu êŋsahê mac
nem akêŋ whiŋ bu gêŋ ŋandô me mba,
gitôm lau sêwhê wit ŋapa ti ŋandô kôc.
32 Tigeŋ aö gateŋ mbec tu am-ŋga Sai-
mon, bu am oc hu nem kêŋ whiŋ siŋ dom.
Ma tiŋambu têŋ têm am nem daôm kwi,
naŋ puc nem asidôwai dôŋ.”
33 Dec Pita sôm, “Pômdau, tôm ŋac
sêkêŋ hêclu dasôc gapocwalô, me sêndic
hêclu ndu, aö wahu am siŋ dom.”
34 Ma Yisu sôm, “Pita, aö wasôm têŋ am,
ôbwêc dec am oc sêc aö ahuc tidim tö, ma
tiŋambu dalec oc taŋ.”

Ŋgacsêŋomi oc sêtap kisa sa

35 Goc Yisu ndac ŋac, “Têŋ ndoc aö kakiŋ
mac asa a bu anem mêtê lau, naŋ mac akôc
talhi mone-ŋga, ti gata, ma atapa dom. Têŋ
ndoc dinaŋ mac apônda daôm, me mba?”
Ma ŋac sêsôm, “Mba.”
36 Goc Yisu sôm, “Kwahic dec ma ndi,
mac nem talhi mone-ŋga me gata bu yêc,
naŋ akôc sa. Ma mac nem bieŋ baliŋ
bu mbasi, dec akêŋ nem ŋakwê awê-ŋga
têŋ lau sênemlhi, goc akôc ŋa-awa ma
anemlhi bieŋ baliŋ daŋ.
37 Bu sêto yom daŋ yêc bocdec bu, ‘*Sêlic
iŋ gitôm lau sac si daŋ.*’ Yom dau hêganôŋ
aö, ma gic waê bu ŋandô sa. Yomandô,
yom naŋ sêto pi aö, naŋ oc ŋandô sa.”
38 Ma ŋgacsêŋomi sêsôm, “Pômdau lic!
Bieŋ baliŋ lu dec sêyêc.” Ma Yisu sôm,
“Gitôm.”

Yisu teŋ mbec yêc Lôc Olib
(Mat 26:36-46; Mak 14:32-42)

39 Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêhu malac
Jerusalem siŋ, ma sêsa sêtêŋ Lôc Olib si.

Têm daêsam su sêkac sa sêmbo gameŋ
dinaŋ.
40 Iŋ hôc asê ma sôm têŋ ŋac, “Ateŋ
mbec bu lêtôm tap mac sa dom.”
41 Goc iŋ hu ŋac siŋ ma sa ŋasawa sauŋ
gi, pôŋ haduc ma teŋ mbec bocdec bu,
42 “Damaŋ, am bu tac whiŋ, dec kôc
laclhu ŋawapac-ŋga dindec su yêc aö.
Tigeŋ êmkuc aneŋ tac whiŋ dom, kôm tôm
am daôm nem atac whiŋ bu kôm.”
43 Ma aŋela undambê-ŋga daŋ hoc dau
asê têŋ iŋ, ma kôm iŋ licwalô sa.
44 Yisu pô sim dau ŋandô, ma teŋ mbec
ŋaŋga, ma iŋ ndê waheŋ kêc sip nom
gitôm dac.
45 Iŋ teŋ mbec su, goc tisa ma mbu têŋ iŋ
ndê ŋgacsêŋomi gi, ma gêlic bu ŋac sêyêc
bêc sêyêc. Ŋac si ŋalôm ŋawapac kôm
ŋac kwapac.
46 Ma iŋ uŋ ŋac sa goc ndac ŋac, “Tu
sake-ŋga mac ayêc bêc ayêc? Atisa mac
ateŋ mbec bu lêtôm tap mac sa dom.”

Sêkôc Yisu dôŋ
(Mat 26:47-56; Mak 14:43-52; Jon 18:1-11)

47 Yisu sôm yom dau mbo, ma
ŋgacsêŋomi 12 si daŋ, naŋ sêsam bu
Judas, naŋ hôc asê ma wê lau toŋ atu
sêwhiŋ iŋ. Iŋ kêsêlêŋ têŋ Yisu bu ŋgutô
iŋ,
48 magoc Yisu ndac iŋ, “Judas, bocke?
Am bu ŋgutô Ŋamalac ndê Atu tu bu hoc
iŋ asê, a?”
49 Lau naŋ sêmbo sêwhiŋ Yisu, naŋ sêlic
gêŋ naŋ bu hôc asê ma sêndac, “Pômdau,
yac andic ŋac ŋa bieŋ, a?”
50 Ma ŋac si daŋ puc ndê bieŋ sa ma
pa dabuŋ-siga ŋamata-ŋga ndê ŋgac akiŋ
ndê daŋgalauŋ andô-ŋga su.
51 Magoc Yisu sôm, “Akôm bocdinaŋ
dom!” Ma iŋ kêmasec ŋgac dau ndê
daŋgalauŋ, ma kôm iŋ ŋayham sa.
52 Goc Yisu sôm têŋ dabuŋsiga atu-tu ti
lau bata, ma lau siŋ sêyob lôm dabuŋ-ŋga,
naŋ sêmeŋ bu sêkôc iŋ dôŋ, “Bocke dec
mac akôc bieŋ ti gêŋ siŋ-ŋga ma asa ameŋ
bu akôc aö dôŋ gitôm ŋgac kaŋ daŋ?
53 Tôm bêc hoŋ aö gambo gawhiŋ mac
yêc lôm dabuŋ ŋagameŋ, ma mac akôc
aö dôŋ dom. Tigeŋ kwahic dec ti mac
nem ndoc, ma ŋaclai ŋasec-ŋga gêm gôliŋ
mac.”

Pita sêc Yisu ahuc
(Mat 26:69-75; Mak 14:66-72; Jon 18:15-18, 25-27)

54 Ŋac sêkôc Yisu dôŋ, ma sêwê iŋ sêtêŋ
dabuŋsiga ŋamata-ŋga ndê andu si. Ma
Pita kêkuc ŋac mbo ahê.
55 Yêc dabuŋsiga dau ndê andu
ŋatuŋlôm, lau ŋatô sêkôm ya golom asê,
goc sêndöc sêwhiŋ dau ma sêŋsulu. Ma
Pita gi ndöc sic whiŋ ŋac.
56 Awhê akiŋ daŋ gêlic Pita ndöc ya
ŋawê, goc tahê iŋ ma sôm, “Iŋ ŋgac dindec
iŋ kêkuc Yisu whiŋ.”
57 Tig eŋ Pita pa dau ma sôm, “Awhê! Aö
kayalê iŋ dom!”
58 Ŋasawa sauŋ ma ŋamalac daŋ gêlic
iŋ ma sôm, “Am lau naŋ sêŋkuc iŋ, naŋ si
ŋgac daŋ!” Ma Pita ô yom ma sôm, “Am
ŋgac, mba!”
59 Acgatu ŋasawa daŋ meŋ gi su, ma
ŋamalac daŋ tiyham sôm ti ŋaŋga, “Ŋgac
dindec iŋ kêkuc Yisu whiŋ! Yomandô! Bu
iŋ ŋgac Galili-ŋga.”
60 Magoc Pita sôm, “O ŋgac daôm! Aö
kayalê yom naŋ am sôm, naŋ ŋahu dom!”
Iŋ sôm yom dinaŋ mbo, ma mbac dalec
taŋ.
61 Ma Pômdau kac dau kwi ma tahê Pita,
ma Pita gauc gêm yom naŋ Pômdau sôm
têŋ iŋ bocdec bu, “Ôbwêc dindec am oc sêc
aö ahuc tidim tö, ma tiŋambu mbac dalec
oc taŋ.”
62 Goc iŋ sa awê gi, ma taŋ dau ndu.

Lau siŋ-ŋga sêsu Yisu susu
(Mat 26:67-68; Mak 14:65)

63-64 Lau siŋ-ŋga naŋ sêkôc Yisu dôŋ,
naŋ sic hu sêsu iŋ susu. Sêkic iŋ tandô
ahuc ŋa po, goc sêtap iŋ ma sêndac, “Am
bu propet, dec sôm asê bu asa dec tap am?”
65 Ma sêpu iŋ ti sêŋgwiniŋ iŋ ŋa yom sac
daêsam.

Lau bata Israel-ŋga sêmatôc Yisu
(Mat 26:63-68; Mak 14:61-65)

66 Têŋ bêbêc ganduc lau bata Israel-ŋga,
ma dabuŋsiga atu-tu ti lau Skraib sêkac sa
sêpitigeŋ, ma sêkêŋ Yisu kalhac ŋac aŋgô-
ŋga. Ŋac sêsôm têŋ iŋ,
67 “Am bu Mesaya dau, dec sôm têŋ yac!”
Ma Yisu sôm têŋ ŋac, “Aö bu wasôm, dec
mac oc akêŋ whiŋ aö dom,
68 ma aö bu wakêŋ gêndac daŋ têŋ mac,
dec mac oc aô aneŋ yom dom.
69 Tigeŋ, têŋ kwahic dec ma ndi,
Ŋamalac ndê Atu oc ndöc Anötö Ŋaclai
Ŋadau ndê amba andô-ŋga.”
70 Ma ŋac hoŋ sêsôm, “Bocdinaŋ, am
sôm bu am Anötö ndê Atu, a?” Ma Yisu
sôm, “Mac asôm solop bu aö dauŋ dindec.”
71 Goc sêsôm têŋ dandi, “Yac daŋgô yom
naŋ iŋ dau sôm su. Dapônda yom daŋ tu
taŋgôliŋ pi iŋ-ŋga dom.”

23

Pailot kêsu Yisu
(Mat 27:11-26; Mak 15:2-15; Jon 18:29–19:16)

1 Goc lau hoŋ dinaŋ sêtisa ma sêwê Yisu
sêtêŋ Pailot si.

2 Ma ŋac sêŋgôliŋ yom pi iŋ, ma sêsôm,
"Ŋgac dindec gêli lau Israel-ŋga ŋalôm sa.
Iŋ sôm bu lau sêkêŋ takis têŋ Sisa dom, ma
iŋ toc dau sa ma sam dau bu Mesaya, kiŋ
naŋ lau Israel-ŋga sêkêŋ bata."
3 Goc Pailot ndac Yisu bocdec bu, "Am
lau Israel-ŋga si kiŋ, a?" Ma Yisu sôm,
"Tôm naŋ am daôm sôm."
4 Dec Pailot sôm asê têŋ dabuŋsiga atu-
tu ti lau hoŋ, "Aö gatap ŋgac dindec ndê
giso daŋ sa dom, bu tamatôc iŋ pi-ŋga."
5 Tigeŋ ŋac sêsôm ti ŋaŋga, "Iŋ kêdôhôŋ
lau ma gêli ŋac si ŋalôm sa yêc gameŋ
Judia-ŋga hoŋ. Iŋ gic hu yêc gameŋ Galili-
ŋga ma kôm ŋapaŋ e meŋ têŋ gameŋ
dindec."

Pailot kêkiŋ Yisu têŋ Herod Antipas

6 Têŋ ndoc Pailot ŋgô yom dinaŋ, naŋ iŋ
ndac ŋac bu Yisu iŋ ŋgac Galili-ŋga, me
mba.
7 Ma iŋ tap sa bu iŋ ŋgac Galili-ŋga, dec
kêkiŋ iŋ têŋ Herod gi. Herod iŋ ŋgac naŋ
gêm gôliŋ gameŋ Galili-ŋga, ma iŋ mbo
malac Jerusalem têŋ têm dinaŋ.
8 Têŋ têm Herod gêlic Yisu, naŋ iŋ tac
ŋayham atu, bu ŋasawa baliŋ su iŋ tac
whiŋ bu lic iŋ. Iŋ ŋgô ŋawaê pi Yisu su,
ma kêŋ bata bu lic iŋ kôm gêŋ dalô daŋ.
9 Iŋ kêŋ gêndac daêsam têŋ Yisu, magoc
Yisu ô yom dom.
10 Têŋ dinaŋ dabuŋsiga atu-tu ti lau
Skraib sêtisa ma sêŋgôliŋ yom pi iŋ ti
ŋaŋga.
11 Goc Herod ti lau siŋ-ŋga sêsu Yisu
susu ma sêŋgwiniŋ iŋ. Sêkêŋ iŋ sôc ŋakwê
baliŋ gitôm kiŋ sêsôc, ma sêŋkiŋ iŋ mbu
têŋ Pailot gi.
12 Muŋ-ŋga Herod lu Pailot sêkêŋ kisa
dau, magoc acsalô dinaŋ iŋlu sêhê silip
dandi.

Pailot bu êŋgapwêc Yisu

13 Pailot mbwêc dabuŋsiga atu-tu ti lau
bata ma lau Israel-ŋga ŋatô sêpitigeŋ,
14 ma sôm têŋ ŋac, "Mac akôc ŋgac dau
atêŋ aö ameŋ, ma asôm bu iŋ gêli lau
ŋalôm sa. Aö kasahê iŋ yêc mac aŋôm-
ŋga, ma gatap sa bu yom naŋ mac aŋgôliŋ
pi iŋ, naŋ ŋahu mba.
15 Ma Herod bocdinaŋ, bu iŋ kêkiŋ iŋ
mbu têŋ yac meŋ. Bocdinaŋ wasôm têŋ
mac bu ŋgac dau kôm giso daŋ dom bu
dandic iŋ ndu.
16-17 Tu dinaŋ-ŋga aö wakêŋ aneŋ lau
sêhi iŋ ŋa sö, ma sêhu iŋ siŋ lhö ndi."
18 Magoc ŋac sêmbwêc atu sêwhiŋ dau
bu, "Kôc iŋ sa ma ndic iŋ ndu! Ma hu
Barabas siŋ têŋ yac."
19 Barabas iŋ ŋgac naŋ ndöc gapocwalô
têŋ ndoc dinaŋ, bu iŋ kêgilí lau bu sêndic
siŋ, ma iŋ gic lau ŋatô ndu.
20 Magoc Pailot tac whiŋ bu êŋgapwêc
Yisu su, dec sôm yom ŋaŋga tiyham bu
nem ŋac si ŋalôm kwi.
21 Magoc ŋac sêmbwêc yom ŋapaŋ,
"Ndic iŋ pi a gicso dau! Ndic iŋ pi a!"
22 Goc Pailot sôm têŋ ŋac tidim tö-ŋga,
"Tu sake-ŋga? Iŋ kôm giso bocke? Aö
gatap yom daŋ sa pi iŋ dom, bu dandic iŋ
ndu. Bocdinaŋ aö wakêŋ aneŋ lau siŋ-ŋga
sêndic iŋ ŋamlic ŋandê, ma wahu iŋ siŋ."
23 Tigeŋ ŋac sêmbwêc hôc ahuc ŋapaŋ,
bu sêndic iŋ pi a gicso dau. Ma sêmbwêc
yom dau e Pailot sôc ŋapu.
24 Iŋ gôlôc ma sôm têŋ lau siŋ-ŋga bu
sêkôm gitôm lau dau si yom.
25 Barabas, ŋgac siŋsêlêc naŋ ndöc
gapocwalô tu iŋ gic lau ndu-ŋga, naŋ
sêŋgapwêc iŋ su tôm lau sêndac. Magoc
Yisu, naŋ sêtec, naŋ Pailot kêkiŋ iŋ têŋ lau
siŋ-ŋga bu sêndic iŋ ndu.

Sic Yisu pi a gicso dau
(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Jon 19:17-27)

26 Ŋac sêwê Yisu sêsa si, ma yêc seŋ
sêtap ŋgac daŋ ŋaê Saimon sa. Iŋ ŋgac
malac Sairin-ŋga,* ma iŋ kêsêlêŋ mbo seŋ
akêŋ gameŋ ŋamakê-ŋga bu têŋ Jerusalem
ndi. Lau siŋ-ŋga sêkôc Saimon ma sêkêŋ
iŋ kêbalaŋ a gicso dau kêkuc Yisu.
27 Lau daêsam sêŋkuc Yisu si, ma
lauwhê ŋatô sêwhiŋ ŋac, sêhu daŋgibo
asê pi iŋ ma sêtaŋ.
28 Goc Yisu kac dau kwi ma sôm têŋ ŋac,
"Mac lauwhê Jerusalem-ŋga, ataŋ aö dom!
Tigeŋ ataŋ tu daôm-ŋga, ma tu mac nem
balêkoc-ŋga.
29 Bu ndoc ŋawapac-ŋga oc meŋ sa, naŋ
mac oc asôm bu iŋ gêŋ ŋayham bu lauwhê
ŋatô ŋac lauwhê gapoc ma sêkôc balêkoc
me sêkêŋ su têŋ balêkoc dom.
30 Têŋ ndoc dinaŋ, lau oc tac whiŋ bu lôc
daŋ tip meŋ ma êŋgatöc ŋac si.
31 Gêŋ naŋ kwahic dec sêkôm têŋ aö,
naŋ gitôm sêkêŋ ya gêŋ a batac. Bocdinaŋ
ahêgo daôm pi gêŋ ŋac oc sêkôm tiŋambu-
ŋga, oc nditôm sêkêŋ ya neŋ a basô."
32 Lau siŋ-ŋga sêwê ŋgac sac lu sêwhiŋ
Yisu, bu sêndic iŋlu ndu sêwhiŋ iŋ.
33 Ŋac sêsa si e sêhôc asê gameŋ naŋ
sêsam bu Ŋakêcyha, ma yêc dinde ŋac
sic Yisu pi a gicso dau. Ma sic ŋgac sac
lu sêpi a gicso sêwhiŋ Yisu, daŋ kêgalêŋ
andô-ŋga, ma daŋ kêgalêŋ gasê-ŋga.
34 Têŋ dinaŋ Yisu teŋ mbec ma sôm,
"Damaŋ, suc aneŋ ŋacyo si sac kwi, bu
ŋac sêŋyalê gêŋ naŋ sêkôm, naŋ dom."

* **23:26** Sairin - malac daŋ naŋ yêc Not (North) Afrika.

Tiŋambu lau siŋ-ŋga sêpuc gapoc bu sêlic
ŋac si asa oc kôc Yisu ndê ŋakwê.
35 Lau daêsam sêlhac ma tahê Yisu, ma
lau bata Israel-ŋga bocdinaŋ. Sêlhac ti
sem tô iŋ ma sêsôm, “Iŋ gêm lau ŋatô sa.
Iŋ bu Mesaya naŋ Anötö kêyaliŋ sa, naŋ
nem dau si maŋ.”
36 Ma lau siŋ-ŋga sêtigasuc ma sêsu iŋ
susu boc-dinaŋ. Sêkêŋ wain ŋamakic têŋ
iŋ,
37 ma sêsôm, “Am bu lau Israel-ŋga si
kiŋ, naŋ goc nem daôm si.”
38 Ŋac sêto yom kalhac iŋ ndê a gicso
dau ŋahô, naŋ sôm, ‘Lau Israel-ŋga si Kiŋ
dindec.’
39 Ŋgac sac daŋ naŋ kêgalêŋ a gicso dau
kêpiŋ Yisu, naŋ su iŋ susu ma sôm, “Am
Mesaya dau, a? Bocdinaŋ dec nem daôm
si, ma nem alu si awhiŋ!”
40 Tigeŋ ŋgac sac tilu-ŋga hec yom iŋ,
ma ndac, “Am töc Anötö, me mba? Yac
lau tö dakôc ŋagêyô tigeŋ.
41 Hêclu dakôc ŋagêyô solop, bu hêclu
dakôm sac. Magoc ŋgac dindec kôm giso
daŋ dom.”
42 Goc iŋ sôm têŋ Yisu, “Yisu, têŋ ndoc
am ndöc nem pôŋ kiŋ-ŋga, naŋ gauc nem
aö.”
43 Ma Yisu ô yom ma sôm têŋ iŋ, “Aö
wasôm yomandô têŋ am bu acsalô lec am
oc ndöc †Paradais whiŋ aö.”

Yisu mbac ndu
(Mat 27:45-56; Mak 15:33-39; Jon 19:28-30)

44 Têŋ ac kalhac lhu, ŋasec gêm gameŋ
sambuc ahuc e acgatu gitôm 3 kilok telha-
ŋga,
45 bu ac gêm ganduc. Ma po baliŋ naŋ
kêgalêŋ lôm dabuŋ ŋalôm, naŋ dau kic gi
lu.
46 Têŋ ndoc dinaŋ Yisu mbwêc awha atu
ma sôm, “Damaŋ, aö gakêŋ aneŋ gatuŋ
sip am amam!” Iŋ sôm yom dinaŋ su, goc
mbac ndu.
47 Ŋgac bata siŋ-ŋga gêlic gêŋ hoŋ di-
naŋ, ma kêpiŋ Anötö ma sôm, “Yomandô!
Ŋgac dindec iŋ ŋgac gitêŋ!”
48 Ma lau daêsam naŋ sêkac sa su bu
sêlic lau siŋ-ŋga sic Yisu pi a gicso dau, naŋ
sêlic gêŋ hoŋ dinaŋ e kôm ŋac si ŋalôm
ŋawapac, dec sêndahiŋ ŋasu ma sêlhö si.
49 Ma lau hoŋ naŋ sêŋyalê Yisu, ma
lauwhê naŋ sêŋkuc iŋ akêŋ gameŋ Galili-
ŋga, naŋ sêlhac ahê ma sêlic gêŋ dinaŋ.

Josep kêŋ Yisu ndê ŋamlaŋ yêc hoc ŋasuŋ
(Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Jon 19:38-42)

50-51 Ŋgac daŋ mbo, naŋ ndê ŋaê Josep.
Iŋ ndê malac Arimatiya yêc gameŋ Judia-
ŋga, ma iŋ ŋgac ŋayham ma gitêŋ naŋ kêŋ
bata Anötö ndê gôliŋ bu meŋ sa tiawê. Iŋ
lau †Sanedrin-ŋga si daŋ, tigeŋ iŋ ŋalôm
whiŋ yom naŋ ŋac sêkic pi Yisu bu sêndic
iŋ ndu, ti gêŋ naŋ sêkôm têŋ iŋ, naŋ dom.
52 Têŋ telha dinaŋ iŋ têŋ Pailot gi, ma
ndac Yisu ndê ŋamlaŋ.
53 Goc iŋ kôc iŋ su yêc a gicso dau, kêpaŋ
iŋ ŋa po ŋayham daŋ, ma kêŋ iŋ yêc sêhô
daŋ. Lau sêlêŋ sêhô dinaŋ gwanaŋ su yêc
hoc daŋ ŋalôm, ma sêkêŋ ŋgac batê daŋ
yêc sêhô dau muŋ su dom.
54-55 Lauwhê naŋ muŋ-ŋga sêŋsêlêŋ
sêwhiŋ Yisu têŋ ndoc iŋ meŋ akêŋ gameŋ
Galili-ŋga, naŋ sêŋkuc Josep si, ma sêlic
sêhô dinaŋ ti gameŋ naŋ Josep kêŋ Yisu
ndê ŋamlaŋ yêc naŋ. Tigeŋ bêc dinaŋ iŋ
lau Israel si bêc sêmasaŋ dau tu sêlic om-
ŋga, ma ndoc Sabat-ŋga meŋ kêpiŋ.
56 Bocdinaŋ lauwhê dinaŋ sêmbu sêtêŋ
si andu si, ma sêmasaŋ bu ŋamalu ti gêŋ
ŋatô bu sênem oso Yisu. Ma têŋ bêc Sabat-
ŋga, ŋac sêŋwhaŋ dau tôm yomsu Sabat-
ŋga sôm.

24

Yisu tisa
(Mat 28:1-10; Mak 16:1-13)

1 Sabat meŋ gi su, ma têŋ wake ŋabêc
ŋamata-ŋga, goc lauwhê dinaŋ sêti têŋ
bêbêc ganduc. Sêkôc gêŋ ŋamalu naŋ
sêmasaŋ su, ma sêsa sêtêŋ sêhô dau si.
2 Ma sêlic bu hoc atu naŋ Josep kêpi gi
tiŋ sê awha, naŋ ndöc ŋamala dom.
3 Dec sêsôc si, magoc sêtap Pômdau Yisu
ndê ŋamlaŋ sa dom.
4 Sêlhac ma sêhêdaê, ma ŋgac lu ti
ŋakwê ŋawasi atu, sêhoc dau asê ma
sêlhac sêwhiŋ ŋac.
5 Dec lauwhê sêtöc dau, ma sêwec aŋgô
andô têŋ nom. Ma ŋgac lu sêsôm têŋ ŋac,
“Tu sake-ŋga mac aŋsalê iŋ naŋ mbo tali,
yêc lau batê si mala?
6 Iŋ mbo lec dom, iŋ tisa su. Gauc nem
yom naŋ iŋ sôm têŋ mac muŋ su, têŋ têm
iŋ mbo gameŋ Galili-ŋga.
7 Iŋ sôm bu lau oc sêhoc Ŋamalac ndê
Atu asê ma sêkêŋ iŋ sip lau sac si amba,
ma ŋac oc sêndic iŋ pi a gicso dau, ma têŋ
bêc titö-ŋga iŋ oc tisa tiyham.”
8 Goc lauwhê dinaŋ gauc gêm yom naŋ
Yisu sôm muŋ su.
9 Ma ŋac sêhu sêhô dau siŋ ma sêmbu
sêtêŋ Jerusalem si, ma sic miŋ yom hoŋ
dinaŋ têŋ ŋgacsêŋomi 11, ma têŋ lau hoŋ
naŋ muŋ-ŋga sêŋkuc Yisu.
10 Lauwhê dau si ŋaê bocdec. Maria
Magadala, Joana, ma Jems dinda Maria,
ma lauwhê ŋatô sêwhiŋ. Ŋac sic miŋ têŋ
lau aposel,
11 magoc aposel sêŋgô yom dau gitôm
yom ŋambwa, ma sêkêŋ whiŋ dom.

12 Goc Pita tisa ma kêti têŋ sêhô gi. Iŋ
wec bu tôc gwaniŋ sêhô ŋalôm, dec iŋ
gêlic po ŋambwa naŋ yêc. Goc iŋ kölhö
gi ma gauc gêm yom daêsam pi gêŋ hoŋ
dinaŋ.

Yisu hoc dau asê têŋ ŋgacsêŋom lu

13 Têŋ bêc tigeŋ dinaŋ ŋgac-sêŋom
lu sêŋsêlêŋ sêmbo seŋ bu sêtêŋ malac
Emeyas sêndi. Seŋ akêŋ Jerusalem têŋ
Emeyas, naŋ ŋasawa gitôm kilometa 11.
14 Iŋlu sem yomgalôm têŋ dandi, pi gêŋ
hoŋ naŋ hôc asê têŋ têm dinaŋ.
15 Sêŋsêlêŋ ti sem yomgalôm sêmbo, ma
Yisu dau meŋ kêsêlêŋ whiŋ iŋlu.
16 Tigeŋ Anötö kôm iŋlu tandô ŋalêŋ
kaiŋ daŋ sa, dec sêŋyalê iŋ dom.
17 Ma iŋ sôm têŋ iŋlu, "Yom bocke dec
amlu asôm têŋ daôm ma aŋsêlêŋ ambo
seŋ?" Goc iŋlu sêkwê dôŋ sêlhac, ma
sêwec.
18 Ma iŋlu si daŋ naŋ sêsam bu Kliopas
ô yom ma sôm, "Ŋacleŋ hoŋ naŋ sêmbo
Jerusalem têŋ têm dindec, naŋ sêŋyalê gêŋ
naŋ hôc asê. Bocke dec am kêyalê dom?"
19 Ma Yisu ndac, "Gêŋ sake?" Ma sêsôm
têŋ iŋ, "Gêŋ naŋ hôc asê Yisu Nasaret-ŋga.
Ŋgac dau iŋ propet daŋ, ma iŋ kôm gêŋ
ma sôm yom ti ŋaclai atu yêc Anötö ma
ŋamalac hoŋ aŋgô-ŋga.
20-21 Ma yac akêŋ bataŋ su, bu mboe iŋ
Mesaya naŋ Anötö oc êŋkiŋ bu êŋgaho
lau Israel-ŋga su yêc lau Rom-ŋga amba.
Tigeŋ yac mba dabuŋ-siga atu-tu ti lau
bata Israel-ŋga sêkêŋ iŋ têŋ lau Rom-ŋga
bu sêmatôc iŋ, ma ŋac sêkic yom bu iŋ
mbac ndu, ma sic iŋ pi a gicso dau. Gêŋ
hoŋ dinaŋ hôc asê iŋ, ma kwahic dec bêc
tö giŋga su.
22 Ma bêbêc lec yac mba lauwhê ŋatô
sêsôm yom naŋ kôm yac hoŋ asö. Têŋ
bêbêc ganduc, ŋac sêtêŋ sêhô si,
23 magoc sêtap iŋ ndê ŋamlaŋ sa dom.
Sêmbu sêmeŋ, ma sêsôm bu aŋela sêhoc
dau asê têŋ ŋac, ma sêsôm têŋ ŋac bu Yisu
mbo tali.
24 Lau ŋatô naŋ sêmbo sêwhiŋ yac, naŋ
sêsa sêtêŋ sêhô si, ma sêtap gêŋ hoŋ sa
tôm lauwhê dau sêsôm, magoc sêlic Yisu
dom."
25 Goc Yisu sôm têŋ iŋlu, "O mac lau!
Mac nem gauc sa dom. Lau propet sêhoc
yom asê pi gêŋ hoŋ dinaŋ gwanaŋ su,
magoc mac akêŋ whiŋ gwalec!
26 Sêhoc yom asê ma sêsôm bu Mesaya
gic waê bu hôc ŋawapac hoŋ dinaŋ, ma
tiŋambu tap iŋ ndê ŋawasi sa."
27 Ma Yisu whê iŋlu si gauc sa pi yom
hoŋ naŋ Moses ti lau propet sêto hêganôŋ
iŋ, e iŋ whê Anötö ndê yom hoŋ naŋ sêto
gwanaŋ pi iŋ, naŋ sa têŋ iŋlu.
28 Ŋac sêsuŋ sa malac Emeyas, ma Yisu
kôm bu hu iŋlu siŋ, ma êŋsêlêŋ gacgeŋ
ndi.
29 Magoc sêteŋ iŋ ti ŋaŋga, ma sêsôm,
"Mbo whiŋ alu, bu ac pacndê ma sauŋ oc
ôbwêc sa."
30 Dec Yisu sôc malac dau gi, bu mbo
whiŋ iŋlu. Ma têŋ ndoc sêndöc sic bu
sêneŋ gêŋ, naŋ Yisu kôc bolom sa, gêm
daŋge ma pô kôc, goc kêŋ têŋ iŋlu.
31 Ma iŋlu si tandô ŋawa sa, dec sêŋyalê
iŋ. Ma ŋagahô eŋ Yisu aŋgô mba.
32 Ma iŋlu sêsôm têŋ dandi, "Yomandô.
Têŋ ndoc iŋ sôm yom têŋ hêclu yêc seŋ,
ma whê Anötö ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ
sa, dec kôm hêclu neŋ ŋalôm kac hêclu
ŋandô."
33 Goc iŋlu sêtisa ŋagahô, ma sêlhö
sêmbu sêtêŋ Jerusalem si. Ma sêtap
ŋgacsêŋomi 11 sa, ti lau ŋatô naŋ sêmbo
sêwhiŋ ŋac.
34 Ma ŋgacsêŋomi sêsôm têŋ iŋlu,
"Pômdau tisa yomandô, ma iŋ hoc dau asê
têŋ Saimon!"
35 Goc iŋlu sic miŋ yom pi gêŋ naŋ hôc
asê yêc seŋ, ma bu iŋlu sêŋyalê Yisu têŋ
ndoc iŋ pô bolom kôc.

Yisu hoc dau asê têŋ sêŋomi hoŋ

36 Sêsôm yom dinaŋ sêmbo, ma Yisu hoc
dau asê ma kalhac ŋac aŋgô-ŋga, ma sôm
têŋ ŋac, "Yom malô whiŋ mac."
37 Ŋac sêsö ti sêtöc dandi ŋandô, bu ŋac
gauc gêm bu sêlic ŋalau daŋ.
38 Ma iŋ sôm têŋ ŋac, "Tu sake-ŋga mac
nem ŋalôm ŋawapac, ma gauc gêm yom
daêsam?
39 Alic amaŋ ti gahiŋapa, bu aö dauŋ
dindec. Amasec aö, ma alic. Ŋalau si
ŋamsôm ti ŋakwa mbasi, magoc alic aö
neŋ."
40 Iŋ sôm yom dinaŋ, goc tôc amba ti
gahiapa têŋ ŋac.
41 Ŋac atac ŋayham babalec, magoc ŋac
gauc gêm yom daêsam, ma atac lu-lu bu
gêŋ naŋ hôc asê, naŋ gêŋ ŋandô, me mba.
Goc iŋ ndac ŋac, "Mac nem gêŋ daneŋ-ŋga
ndöc?"
42 Ma sêkêŋ i tô daŋ naŋ sêpec su, naŋ
têŋ iŋ.
43 Ma iŋ kôc su, ma gêŋ yêc ŋac si aŋgô-
ŋga.
44 Goc iŋ sôm têŋ ŋac, "Gauc nem bu aö
gasôm yom têŋ mac muŋ su, pi gêŋ naŋ
kwahic dec ŋandô sa. Têŋ ndoc aö gambo
gawhiŋ mac, naŋ gawhê sa bu gêŋ hoŋ naŋ
sêto pi aö yêc Moses ma lau propet si bapia
tilhuŋ, ma yêc Buku Wê-ŋga, naŋ gic waê
bu ŋandô sa."
45 Ma iŋ whê ŋac si gauc sa pi Anötö ndê
yom hoŋ naŋ sêto yêc.

46 Iŋ sôm têŋ ŋac, “Sêto yom pi Mesaya
bu iŋ oc hôc ŋandê atu ma mbac ndu, ma
têŋ bêc titö-ŋga iŋ oc tisa ma mbo tali
tiyham.
47 Ma sêto bu lau oc sênem mêtê tu iŋ
ndê ŋaê-ŋga, ma sêsôm têŋ lau bu sêkac
si ŋalôm kwi, dec Anötö oc suc ŋac si sac
kwi. Ŋac oc sêndic hu sênem mêtê dau
yêc malac Jerusalem, ma tiŋambu mêtê
dau oc sa têŋ lau gameŋ apa-ŋga hoŋ.
48 Gêŋ hoŋ dindec mac alic gatô su, dec
oc ahoc yom ŋandô asê pi gêŋ dau awhiŋ.
49 Ma alic! Aö oc wakêŋ gêŋ naŋ aneŋ
Damaŋ gic bata su, naŋ têŋ mac. Bocdinaŋ
ambo malac dindec e Anötö kêŋ iŋ ndê
ŋaclai nem mac ahuc.”

Yisu pi undambê gi

50 Tiŋambu Yisu wê ŋac sêsa sêtêŋ
gameŋ naŋ yêc kêpiŋ malac Betani si. Yêc
dinaŋ iŋ hôc amba sa, ma gêm mbec ŋac.
51 Ma têŋ têm iŋ gêm mbec ŋac mbo,
naŋ iŋ hu ŋac siŋ, ma Anötö kôc iŋ sa pi
undambê gi.
52 Dec ŋac sêpôŋ haduc ma sêmpiŋ iŋ.
Ma sêlhö sêmbu sêtêŋ Jerusalem si ti atac
ŋayham atu.
53 Ma tôm bêc hoŋ, sêkac sa sêmbo lôm
dabuŋ ŋabatêmndö, ma sêhoc Anötö ndê
waê asê.

Jon
ndê ŋawaê ŋayham
Yom whê ŋawaê ŋayham dindec sa-ŋga

Jon iŋ Yisu ndê ŋgacsêŋomi 12 si daŋ, naŋ kêsêlêŋ whiŋ Yisu ma mbo whiŋ iŋ tôm iŋ ndê bêc mbo nom-ŋga hoŋ, ma bocdinaŋ dec ŋgô yom hoŋ naŋ iŋ kêdôhôŋ ma gêlic gweleŋ naŋ iŋ kôm. Yêc 13:24, 19:26, 20:2 ma 21:7, Jon to yom pi ŋgacsêŋom daŋ, naŋ Yisu atac whiŋ ŋandô. Lau daêsam sêŋyalê bu yom dau hêganôŋ Jon dau, magoc iŋ tec bu tôc dau tiawê.

Lau ŋatô sêsam Jon ndê bapia bu 'Buku Gêŋ Dalô-ŋga,' bu iŋ to yom pi gêŋ dalô atu-tu naŋ Yisu kôm. Iŋ to yom pi gêŋ dalô hoŋ naŋ Yisu kôm, naŋ dom. Iŋ to yom pi gêŋ naŋ bu whê Yisu sa bu Mesaya naŋ Anötö gic bata bu êŋkiŋ têŋ iŋ ndê lau Israel-ŋga. Jon dau whê ndê bapia ŋahu sa bocdec bu:

Yom pi gêŋ dalô dindec, naŋ yêc tu bu mac asam ma akêŋ whiŋ bu Yisu iŋ Mesaya, Anötö ndê Atu. Ma tu mac akêŋ whiŋ iŋ ndê ŋaê-ŋga, dec mac oc atap seŋ ambo tamli-ŋga sa. (20:31)

Jon sam Yisu bu Anötö ndê Yom Dau naŋ mbo titêm-titêm, naŋ meŋ ti ŋamalac. Iŋ mbo whiŋ Damba Anötö têŋ ŋamata-ŋga, ma iŋ Anötö dau (1:1). Bocdinaŋ lau naŋ sêŋyalê Yisu tidôŋ, naŋ gitôm sêŋyalê ti sêlic iŋ Damba dau whiŋ (1:18; 8:19; 14:7). Jon tac whiŋ bu lau naŋ sêsam iŋ ndê bapia sêtap seŋ dandöc taŋli-ŋga sa. Ma seŋ dau datap sa yêc Yisu tawasê, tôm yom naŋ Yisu sôm pi dau, ma Jon to yêc (14:6) bocdec bu:

Aö taŋwasêŋ gati seŋ bu ŋamalac sêtêŋ Damaŋ sêndi, ma seŋ daŋ yêc dom.

Yisu Kilisi Ŋahu

1 Têŋ têm ŋamata-ŋga nom sambuc dindec mbasi, naŋ Yisu naŋ dasam bu Yom Dau, iŋ mbo. Iŋ mbo whiŋ Anötö, ma iŋ Anötö dau.

2 Iŋ mbo whiŋ Anötö têŋ têm ŋamata-ŋga.

3 Gêŋ hoŋ naŋ yêc, naŋ iŋ dau kêŋ, ma gêŋ daŋ hôc asê ŋa lêŋ daŋ dom.

4 Yac neŋ dambo taŋli ŋahu iŋ dau, ma iŋ dau ti ŋamalac nom-ŋga si Ŋawê.

5 Ŋawê dau pô gameŋ ŋasec, ma ŋasec gitôm dom bu kôm ŋawê dau ahuc.

6 Anötö kêkiŋ ŋgac aheŋ-ŋga daŋ meŋ, naŋ ndê ŋaê Jon.

7 Iŋ meŋ bu hoc yom ŋandô asê pi Ŋawê dau, tu bu lau hoŋ naŋ sêŋgô iŋ ndê yom, naŋ sêkêŋ whiŋ Ŋawê dau.

8-9 Jon iŋ Ŋawê dau dom, tigeŋ iŋ meŋ bu hoc yom asê pi Ŋawê ŋandô dau, naŋ oc meŋ êŋkuc iŋ bu pô ŋamalac hoŋ.

10 Nom sambuc dindec Anötö kêŋ ŋa iŋ, tigeŋ têŋ ndoc iŋ hôc asê, naŋ lau nom-ŋga sêŋyalê iŋ dom.

11 Iŋ ti nom sambuc dindec ŋadau, magoc têŋ ndoc iŋ meŋ, naŋ iŋ ndê lau Israel-ŋga sêkôc iŋ sa dom.

12 Magoc lau hoŋ naŋ sêkôc iŋ sa, ma sêkêŋ whiŋ iŋ, naŋ Anötö gêlic ŋayham ma kôc ŋac sa sêti iŋ ndê balêkoc.

13 Sêti iŋ ndê balêkoc ŋa lêŋ tôm lau nom-ŋga si lêŋ sêkwê balêkoc asê-ŋga dom, me tu ŋamalac dau si gauc gêm me atac whiŋ-ŋga dom. Mba! Anötö dau kôm ŋac sêtiwakuc dec sêti iŋ ndê balêkoc.

14 Iŋ naŋ dasam bu Yom Dau sip nom meŋ ti ŋamalac, ma mbo whiŋ yac. Iŋ meŋ akêŋ Damba Anötö, ma Damba ndê mwasiŋ ti yom ŋandô gêm iŋ ahuc. Iŋ Anötö ndê Atu tigeŋ, dec wêkaiŋ ŋaclai ti ŋawasi atu, ma yac alic iŋ ndê ŋaclai ti ŋawasi dau, naŋ su.

15 Jon hoc yom asê pi iŋ gwanaŋ su bocdec bu, "Ŋgac daŋ oc êŋkuc aö, naŋ hôc gêlêc aö su, ŋahu bu iŋ mbo wandêc su mbo." Ma têŋ ndoc iŋ hôc asê, naŋ Jon sôm bu, "Iŋ ŋgac dau dinaŋ dec gahoc yom asê pi iŋ gwanaŋ su."

16-17 Muŋ-ŋga Anötö kêmwasiŋ lau Israel-ŋga ŋa yomsu naŋ iŋ kêŋ têŋ Moses. Magoc kwahic dec Yisu Kilisi meŋ, ma Anötö ndê mwasiŋ gêm iŋ ahuc sambuc, dec yac hoŋ datap mwasiŋ ti yom ŋandô sa hôc gêlêc su, yêc Yisu.

18 Ŋamalac daŋ gêlic Anötö su dom. Magoc iŋ ndê Atu tigeŋ Yisu †Kilisi, naŋ mbo kêpiŋ Anötö dau, iŋ dau iŋ Anötö, naŋ sip nom meŋ ti ŋamalac, ma whê Damba Anötö sa têŋ yac, dec taŋyalê iŋ.

Lau sêndac bata Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga

19-20 Têŋ ndoc Jon kêku lau mbo, naŋ lau bata Israel-ŋga sêŋkiŋ †dabuŋsiga ŋatô ti lau †Liwai ŋatô akêŋ Jerusalem sêtêŋ iŋ si, ma sêndac iŋ bu, "Am asa?" Jon sêc yom daŋ ahuc dom, iŋ sôm yom yêc awê bu, "Aö †Mesaya dom."

21 Dec ŋac sêndac iŋ, "Bocdinaŋ dec am asa? Am Elaija, a?" Ma iŋ sôm, "Mba!" Goc sêndac, "Am propet gitôm Moses naŋ Anötö gic bata bu êŋkiŋ meŋ, a?" Ma iŋ sôm, "Mba!"

22 Bocdinaŋ sêsôm têŋ iŋ, "Dec sôm daôm asê têŋ yac bu am asa. Yac bu akêŋ ŋawaê têŋ lau naŋ sêŋkiŋ yac ameŋ naŋ."

23 Jon ô ŋac si gêndac ŋa propet Aisaya
ndê yom daŋ, ma sôm, *“Ŋamalac naŋ ta*
yom yêc gameŋ sawa bu, ‘Amasaŋ Pômdau
ndê seŋ tisolop,’ naŋ aö dauŋ dec.”
24 Lau Palêsai ŋatô sêmbo sêwhiŋ lau
naŋ lau bata sêŋkiŋ sêtêŋ Jon si.
25 Sêŋgô Jon ndê yom dau, dec sêndac iŋ
bocdec bu, “Am daôm sôm bu am Mesaya
dom, ma bu am Elaija dom, ma propet
atu dau dom. Ma bocke dec am kêku lau
mbo?”
26-27 Ma Jon sôm, “Aö dec kaku lau ŋa
bu, magoc ŋgac daŋ oc êŋkuc aö, naŋ
hôc gêlêc aö su. Aö dec ŋgac ŋambwa,
gitôm dom bu wati iŋ ndê ŋgac akiŋ bu
waŋgapwêc iŋ ndê atapa ŋawalô. Ŋgac
dau kwahic dec mbo mac ŋalhu, magoc
mac aŋyalê iŋ dom.”
28 Jon kêku lau mbo malac daŋ ŋaê
Betani, naŋ yêc Bu Jordan ŋadaŋga mbu
têŋ ac pi-ŋga. Ma gêŋ hoŋ dinaŋ hôc asê
yêc gameŋ dinaŋ.

Yisu iŋ Anötö ndê Domba

29 Bêc daŋ tiyham ma Jon gêlic Yisu
kêsêlêŋ têŋ iŋ meŋ, ma sôm, “Alic ŋgac
dê! Iŋ †Anötö ndê Domba, naŋ Anötö kêŋ
bu kôc ŋamalac si sac su.
30 Iŋ ŋgac dau naŋ aö gasôm yom pi iŋ
muŋ su, bu ŋgac daŋ oc êŋkuc aö meŋ,
naŋ hôc gêlêc aö su, bu iŋ mbo wandêc su
mbo.
31 Muŋ-ŋga aö dauŋ neŋ gauc sa pi iŋ
dom, tigeŋ kwahic dec aö gameŋ kaku lau
ŋa bu, tu bu watôc iŋ asê têŋ lau Israel-
ŋga.”
32-33 Jon sôm yom dinaŋ su, goc gic
têku yom ma whê yom sa bocdec bu,
“Yomandô. Muŋ-ŋga aö dauŋ neŋ gauc
sa pi iŋ dom, tigeŋ Anötö naŋ kêkiŋ aö bu
waŋku lau ŋa bu, naŋ sôm têŋ aö bu, ‘Am
oc lic Ŋalau Dabuŋ sip têŋ ŋgac daŋ meŋ.
Ma ŋgac dau dinaŋ oc êŋku lau ŋa Ŋalau
Dabuŋ.’ Tiŋambu aö galic Ŋalau Dabuŋ
gêm balusi aŋgô ma sip akêŋ undambê têŋ
ŋgac dindec meŋ ma mbo whiŋ iŋ.
34 Aö tanôŋ galic gêŋ dinaŋ hôc asê ŋgac
dau su, ma tu dinaŋ-ŋga kwahic dec gahoc
yom asê pi iŋ, ma gasôm asê têŋ mac bu
iŋ Anötö ndê Atu.”

Yisu ndê ŋgacsêŋomi ŋamata-ŋga

35 Ŋagalaŋsê Jon mbo bu dau ŋadali ma
iŋ ndê †ŋgacsêŋom lu sêmbo sêwhiŋ iŋ.
36 Yisu kêsêlêŋ meŋ, ma Jon tahê iŋ ma
sôm, “Kec, Anötö ndê Domba dê.”
37 Têŋ ndoc ŋgacsêŋom lu sêŋgô Jon ndê
yom dinaŋ, naŋ sêhu iŋ siŋ ma sêŋkuc
Yisu.
38 Yisu kac dau kwi ma gêlic bu iŋlu
sêŋkuc iŋ, dec ndac, “Bocke dec amlu
aŋkuc aö?” Goc iŋlu sêsôm, “Rabai, am
yêc nde?” (Ŋaê †Rabai danem kwi bu
‘Kêdôhôŋ-waga.’)
39 Ma iŋ sôm, “Ameŋ ma alic.” Goc iŋlu
sêŋsêlêŋ sêwhiŋ iŋ si, ma sêlic gameŋ naŋ
iŋ yêc. Sêhôc asê têŋ telha, acgatu gitôm 4
kilok, ma bocdinaŋ dec sêmbo sêwhiŋ iŋ.
40 Ŋgac lu naŋ sêŋgô Jon ndê yom ma
sêŋkuc Yisu, naŋ si daŋ iŋ Andru, Saimon
Pita ndê asi.
41 Ŋagahô iŋ gi tap dôwa Saimon sa, ma
sôm têŋ iŋ, “Yac atap †Mesaya sa su.” (Yom
Mesaya dau danem kwi bu Kilisi.)
42 Goc iŋ wê Saimon s a têŋ Yisu gi. Yisu
tahê iŋ ma sôm, “Am Saimon, Jon ndê atu.
Kwahic dec aö wasam am bu Kepas.” (Ŋaê
dau* sem kwi sip Yom Grik bu Pita.)

Yisu kêgalêm Pilip lu Natanael sa

43-44 Têŋ ŋagalaŋsê Yisu tisa ma gi tap
ŋgac daŋ ŋaê Pilip sa. Pilip iŋ ŋgac
akêŋ malac Betsaida yêc gameŋ Galili-ŋga.
Malac dau Pita lu Andru si malachu whiŋ.
Yisu gauc gêm bu têŋ Galili ndi, dec sôm
têŋ Pilip, “Mweŋ êmkuc aö.”
45 Goc Pilip gi tap ŋgac daŋ ŋaê Natanael
sa, ma sôm têŋ iŋ bu, “Mesaya naŋ Moses
ti lau propet sêto yom pi iŋ muŋ su, naŋ
yac atap iŋ sa su. Iŋ Josep ndê atu Yisu
akêŋ malac Nasaret.”
46 Natanael ŋgô su goc ndac, “Nasaret?
Gêŋ ŋayham bocke oc meŋ akêŋ malac
ŋambwa dinaŋ?” Dec Pilip sôm, “Mweŋ
ma lic.”
47 Yisu gêlic Natanael têŋ iŋ meŋ, ma
sôm yom pi iŋ bocdec bu, “Yomandô! Iŋ
ŋgac Israel-ŋga naŋ yom tasaŋ daŋ yêc iŋ
ndê ŋalôm dom.”
48 Dec Natanael ndac iŋ, “Am kêyalê aö
ŋalêŋ bocke?” Ma Yisu sôm têŋ iŋ, “Pilip
mbwêc am dom eŋ, ma aö galic am ndöc
a atu daŋ ŋahu.”
49 Natanael ô yom ma sôm,
“Kêdôhôŋwaga, am Anötö ndê Atu. Am
yac lau Israel-ŋga mba Kiŋ.”
50 Ma Yisu ô yom ma sôm têŋ iŋ, “Aö
gasôm bu galic am yêc a daŋ ŋahu ma tu
dinaŋ-ŋga dec am kêŋ whiŋ. Am oc lic gêŋ
atu-tu hôc gêlêc iŋ dinaŋ su.”
51 Ma iŋ gic têku yom ma sôm, “Yom
ŋandô aö wasôm têŋ mac. Tiŋambu mac
oc alic undambê kac sa, ma †Ŋamalac ndê
Atu oc ti seŋ bu Anötö ndê aŋela sêsip
sêpi-ŋga.”

2

Yisu gêm bu kwi ti wain

1 Bêc lu gi su ma lau yêc malac Kana
naŋ yêc gameŋ Galili-ŋga sêndê mwasiŋ

* **1:42** Ŋaê ‘Kepas’ naŋ Yisu kêŋ têŋ Pita, iŋ Yom †Hibru daŋ, naŋ danem kwi bu ‘hoc.’ Alic Yisu ndê yom yêc Mat 16:18.

tu ŋgac daŋ bu nem awhê-ŋga. Yisu dinda
mbo whiŋ ŋac, ma
2 sêkêŋ aheŋ Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi bu
sêneŋ mwasiŋ dau sêwhiŋ.
3 Ma lau seŋ ti sênôm gêŋ sêmbo e wain
pacndê. Dec Yisu dinda sôm têŋ iŋ bu,
"Ŋac si wain pacndê su."
4 Goc Yisu sôm têŋ iŋ, "O awhê! Tu sake-
ŋga am sôm têŋ aö? Aneŋ ndoc meŋ sa su
dom."
5 Tigeŋ Yisu dinda sôm têŋ lau akiŋ bu,
"Gêŋ bocke naŋ iŋ bu sôm têŋ mac, naŋ
akôm."
6 Yêc mwasiŋ dau ŋamala, lôŋ bu-ŋga 6
sêlhac. Lôŋ dinaŋ atu andô, tigeŋ-tigeŋ
gitôm 100 lita, ma sic waê lau Israel-ŋga si
mêtê sêŋgwasiŋ dau ŋawasi sa yêc Anötö
aŋgô-ŋga.
7 Ma Yisu sôm têŋ lau akiŋ, "Akêŋ bu sip
lôŋ hoŋ dinaŋ e meŋhu."
8 Sêtac bu sip e meŋhu su, goc iŋ sôm
têŋ ŋac, "Aŋgati sa ma akêŋ têŋ mwasiŋ
ŋadau êŋsahê." Ma sêkôm gitôm iŋ sôm.
9 Mwasiŋ ŋadau kêsahê bu naŋ Yisu gêm
kwi ti wain, ma kêyalê dom bu meŋ akêŋ
nde. Tigeŋ lau akiŋ naŋ sêtac bu sip lôŋ,
naŋ dec sêŋyalê. Mwasiŋ ŋadau kêsahê
su, goc mbwêc ŋgac gêm awhê-ŋga meŋ,
ma sôm têŋ iŋ,
10 "Lau hoŋ sêkêŋ wain ŋayham têŋ
lau sênôm muŋ e tac ŋayham sa, goc
sêkêŋ wain ŋambwa kêkuc. Tu sake-
ŋga am kêgamiŋ wain ŋayham kalhac e
tiŋambu?"
11 Yisu kôm gêŋ dalô ŋamata-ŋga dinaŋ
yêc malac Kana, naŋ yêc gameŋ Galili-ŋga.
Gêŋ dau tôc iŋ ndê ŋawasi ti ŋaclai asê,
ma iŋ ndê ŋgacsêŋomi sêkêŋ whiŋ iŋ.
12 Ma tiŋambu Yisu lu dinda ma asii ti
ŋgacsêŋomi sêsip malac Kapenaom si, ma
sêmbo bêc ŋatô.

Yisu soc lau su yêc lôm dabuŋ
(Mak 11:15-17; Luk 19:45-46)

13 Têŋ têm dinaŋ lau Israel-ŋga si om
atu †Mwasiŋ Pasowa-ŋga meŋ kêpiŋ. Tu
dinaŋ-ŋga Yisu pi Jerusalem gi.
14 Iŋ hôc asê su, ma yêc lôm dabuŋ
ŋabatêmndö, iŋ gêlic lau sêhoŋ makao ti
domba ma balusi bu lau sênemlhi, ma lau
ŋatô sêndöc tebo bu sêô lau apa si mone
ŋa lau Israel-ŋga si mone.
15 Dec iŋ gêm bocbiŋ wac ti po ma kêbulu
ŋac sêsa awê si, ma kêbulu makao ti
domba sêwhiŋ. Ma iŋ tac lau sêô mone-
ŋga si tebo sa, ma kêbalip ŋac si mone
babalip.
16 Goc iŋ hec yom lau balusi-ŋga ma
sôm têŋ ŋac, "Akôc nem balusi dinaŋ asa
awê andi! Damaŋ ndê andu yêc bu lau
sênemlhi gêŋ sêmbo-ŋga dom. Mac akôm
sac sambuc!"
17 Têŋ dinaŋ iŋ ndê ŋgacsêŋomi gauc
gêm Anötö ndê yom daŋ naŋ sêto yêc
bocdec bu:
Aö neŋ atac whiŋ tu am nem andu-ŋga,
mbô aö neŋ ŋalôm sa ŋapaŋ. *[BW 69:9]*
18 Ma lau bata Israel-ŋga sêndac Yisu ma
sêsôm, "Asa kêŋ ŋaclai têŋ am bu kôm gêŋ
dinaŋ? Kôm gêŋ dalô daŋ bu tôc am nem
ŋaclai ŋahu asê têŋ yac."
19 Yisu ô ŋac si awha ma sôm, "Aseŋ
lôm dabuŋ dindec su, ma aö oc wakwê sa
tiyham nditôm bêc tö."
20 Goc sêsôm, "Muŋ-ŋga lau sêkôm
gweleŋ sêkwê lôm dabuŋ dindec-ŋga
gitôm yala 46. Ma bocke dec am gauc gêm
bu am gitôm bu kwê sa tôm bêc tö?"
21 Sêsôm yom dinaŋ bu ŋac sêŋyalê dom
bu lôm dabuŋ naŋ iŋ sôm yom pi, naŋ iŋ
dau.
22 T iŋambu, têŋ ndoc Yisu tisa akêŋ lau
batê-ŋga, naŋ iŋ ndê sêŋomi gauc gêm iŋ
ndê yom dinaŋ. Ma têŋ dinaŋ sêkêŋ whiŋ
yom naŋ iŋ sôm, ma sêkêŋ whiŋ Anötö
ndê yom naŋ sêto yêc muŋ su, pi iŋ ndê
mbac ndu ma tisa-ŋga.
23 Yisu mbo Jerusalem têŋ Om Pasowa-
ŋga, ma lau daêsam sêlic gêŋ dalô hoŋ
naŋ iŋ kôm, dec sêkêŋ whiŋ iŋ.
24-25 Tigeŋ Yisu kêyalê ŋamalac si gauc ti
yom hoŋ naŋ yêc ŋac si ŋalôm. Iŋ pônda
ŋamalac si yom pi dau dom. Ma tu dinaŋ-
ŋga iŋ whê dau sa sambuc têŋ ŋamalac
daŋ dom.

3

Yisu lu Nikodemas

1 Lau Israel si ŋgac bata daŋ mbo
Jerusalem, naŋ ndê ŋaê Nikodemas. Iŋ
mbo lau †Palêsai si toŋ, ma iŋ lau bata
†Sanedrin-ŋga si daŋ whiŋ.
2 Têŋ ôbwêc daŋ, Nikodemas têŋ Yisu
gi, ma sôm têŋ iŋ, "O Kêdôhôŋwaga. Yac
alic gêŋ dalô hoŋ naŋ am kôm, dec aŋyalê
bu am kêdôhôŋwaga daŋ naŋ Anötö kêkiŋ
meŋ. Ŋahu bu Anötö bu mbo whiŋ
ŋamalac daŋ dom, dec oc tôm dom bu
ŋamalac dau kôm gêŋ dalô gitôm naŋ am
kôm."
3 Ma Yisu ô iŋ ndê yom ma sôm, "Yom
ŋandô aö wasôm têŋ am. Ŋamalac daŋ
bu tiwakuc tiyham dom, dec oc tôm dom
bu iŋ mbo †Anötö ndê gôliŋ ŋapu."
4 Goc Nikodemas sôm têŋ iŋ, "Ŋamalac
andô daŋ oc tiwakuc ŋalêŋ bocke? Oc tôm
bu sip dinda atac ŋalôm ma dinda kôc iŋ
tiyham, me?"
5 Ma Yisu sôm, "Aö wasôm yom ŋandô
têŋ am. Ŋamalac daŋ bu tiwakuc ŋa bu
ma ŋa Ŋalau Dabuŋ dom, dec oc nditôm
dom bu mbo Anötö ndê gôliŋ ŋapu.

6 Ŋamalac sêkwê ŋamalac asê, magoc
Ŋalau tigeŋ g itôm bu kôm ŋamalac daŋ
tiwakuc ma kêŋ ŋalôm wakuc têŋ iŋ.
7 Aö gasôm têŋ am bu mac atiwakuc
tiyham ŋa ŋaclai undambê-ŋga maŋ. Am
sö tu yom dinaŋ-ŋga dom.
8 Mbu kêsêlêŋ kêkuc Anötö ndê atac
whiŋ. Am gitôm bu ŋgô ŋakêcsia, tigeŋ
am kêyalê mbu ŋahu me mbu ŋapwê dom.
Ma Ŋalau Dabuŋ ndê gweleŋ kôm lau
sêtiwakuc-ŋga, naŋ kaiŋ tigeŋ."
9 Nikodemas ŋgô yom dinaŋ, dec ndac
Yisu, "Aluê! Yom dinaŋ oc ŋandô sa ŋalêŋ
bocke?"
10 Ma Yisu sôm, "Am lau Israel si
kêdôhôŋ-waga mêtê-ŋga daŋ, ma bocke
dec am kêyalê yom dindec ŋahu dom?
11 Aö wasôm yom ŋandô têŋ am. Gêŋ
naŋ aö ti lau naŋ sêŋkuc aö naŋ aŋyalê,
dec yac asôm asê. Ma yac ahoc yom ŋandô
asê pi gêŋ naŋ yac alic su. Magoc mac akôc
yac mba yom sa dom.
12 Aö gasôm yom têŋ mac pi gêŋ nom-
ŋga, magoc mac akêŋ whiŋ dom. Ma aö
bu wasôm yom têŋ mac pi gêŋ undambê-
ŋga, dec oc akêŋ whiŋ ŋalêŋ bocke?
13 Ŋamalac daŋ pi undambê gi bu êŋyalê
gêŋ undambê-ŋga dom, tigeŋ Ŋamalac
ndê Atu, naŋ sip akêŋ undambê meŋ, naŋ
kêyalê.
14 Muŋ-ŋga, têŋ ndoc lau Israel-ŋga
sêmbo gameŋ sawa, naŋ Moses gic mboc
ŋagatu* pi a, ma hôc sa pi lôlôc gi. Ma
ŋalêŋ tigeŋ, lau oc sêndic Ŋamalac ndê
Atu pi a, ma sêhôc iŋ sa pi lôlôc ndi. Lêŋ
dinaŋ gic iŋ ŋawaê,
15 tu bu lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ iŋ, naŋ
oc sêtap seŋ sêndöc tali ŋapaŋ-ŋga sa.
16 "Bu Anötö atac whiŋ lau nom-ŋga ndu
andô, dec kêŋ ndê Atu tigeŋ mbac ndu
tu ŋac-ŋga, bu lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ
iŋ, naŋ oc sêniŋga dom, magoc sêtap seŋ
sêndöc tali-ŋga sa.
17 Anötö kêŋ ndê Atu sip nom meŋ bu
êmatôc lau dom, magoc kêŋ iŋ meŋ bu ti
lêŋ nem lau si-ŋga.
18 Lau naŋ sêkêŋ whiŋ iŋ, naŋ oc sêtap
Anötö ndê matôc sa dom. Magoc lau naŋ
sêkêŋ whiŋ dom, naŋ gitôm sêmatiŋ dau si
yom tidôŋ su bu oc sêtap Anötö ndê matôc
sa, ŋahu bu ŋac sêkêŋ whiŋ Anötö ndê Atu
tigeŋ dom.
19 Ma ŋac si matôc dau ŋahu bocdec
bu. Ŋawê ŋandô sip nom meŋ, tigeŋ sêtec
ŋawê dau ma atac whiŋ lêŋ ŋasec-ŋga, ma
sêsap mêtê sac dôŋ ŋapaŋ.
20 Lau hoŋ naŋ sêkôm mêtê sac, naŋ
sêtec bu ŋawê dau pô ŋac si mêtê sac e
yêc awê, ma tu dinaŋ-ŋga sêtigasuc ŋawê
dau dom.
21 Magoc lau naŋ sêŋkuc yom ŋandô,
naŋ sêtêŋ ŋawê sêmeŋ ma gacgeŋ sêmbo
dinaŋ. Ma tu dinaŋ-ŋga lau hoŋ sêlic
yêc awê bu ŋac sêkôm mêtê ŋayham tôm
Anötö kêŋ ŋaclai têŋ ŋac."

Jon sôm yom pi Yisu

22 Dinaŋ su, goc Yisu ti iŋ ndê
ŋgacsêŋomi sêhu Jerusalem siŋ, ma sêsa
si sêmbo gameŋ ŋamakê-ŋga yêc gameŋ
Judia-ŋga. Ma yêc dindê iŋ mbo whiŋ ŋac
ma sêŋku lau.
23 Têŋ ndoc dinaŋ Jon mbo malac Aenon,
naŋ yêc suŋ sa têŋ Salim. Bu ŋagapoŋ
ŋayham poc gameŋ dinaŋ, ma tu dinaŋ-
ŋga Jon mbo dinaŋ, ma kêku lau naŋ sêtêŋ
iŋ si.
24 Têŋ ndoc dinaŋ Jon mbo awê, sêkêŋ
iŋ ndöc gapocwalô su dom.
25 Ma Jon ndê sêŋomi ŋatô ma ŋgac
bata Israel-ŋga daŋ sêseŋ dau pi lêŋ lau
sêŋgwasiŋ dau ŋawasi sa yêc Anötö aŋgô-
ŋga.
26 Dec sêtêŋ Jon si, ma sêsôm,
"Kêdôhôŋwaga, muŋ-ŋga am hoc yom
asê pi Yisu, têŋ ndoc iŋ hôc asê am yêc Bu
Jordan ŋadaŋga. Kwahic dec yac aŋgô bu
lau hoŋ sêtêŋ iŋ si, bu iŋ êŋku ŋac."
27 Jon ô ŋac si yom ma sôm, "Ahêgo
daôm dom! Alu Yisu lu-lu akôm mba
gweleŋ gitôm Anötö dau kêŋ sip alu amaŋ.
28 Mac aŋyalê yom hoŋ naŋ aö gasôm
têŋ mac su. Aö gasôm bu aö dauŋ Mesaya
dom, magoc Anötö kêkiŋ aö gamuŋ iŋ
gameŋ.
29 Lau hoŋ bu sêtêŋ Yisu sêndi, dec oc
solop. Bu ŋac gitôm awhê naŋ sêmatiŋ iŋ
ndê yom bu nem ŋgac, ma Yisu iŋ gitôm
ŋgac nem awhê-ŋga dau. Aö gitôm ŋgac
dau ndê silip, naŋ atac ŋayham kêlêc têŋ
ndoc ŋgac nem awhê-ŋga hôc asê bu nem
ndê awhê sa. Ma bocdinaŋ kwahic dec aö
neŋ atac ŋayham tu Yisu-ŋga gêm aö ahuc
sambuc.
30 Ma iŋ solop bu kwahic dec Yisu ndê
waê tiatu, ma aneŋ waêŋ tisauŋ.
31 Iŋ sip akêŋ undambê meŋ, dec hôc
gêlêc lau hoŋ su. Aö dec, aö ŋamalac
nom-ŋga ma aö neŋ ŋahu yêc nom, ma
bocdinaŋ gasôm yom tôm ŋamalac nom-
ŋga. Magoc iŋ sip akêŋ undambê meŋ,
32 ma sôm yom ŋandô pi gêŋ naŋ iŋ gêlic
ti ŋgô su yêc undambê. Magoc lau daêsam
sêkôc iŋ ndê yom sa dom.
33 Ŋamalac bocke naŋ kôc iŋ ndê yom
sa, naŋ tôc asê bu iŋ gêlic Anötö ndê yom
bu yom ŋandô eŋ.
34 Ŋahu bu iŋ naŋ Anötö kêkiŋ sip nom
meŋ, naŋ sôm Anötö dau ndê yom asê. Ma
Anötö kêgamiŋ iŋ ndê Ŋalau têŋ iŋ dom.

* **3:14** Yom pi mboc ŋagatu naŋ Moses kêŋ pi a daŋ, naŋ asam yêc Nam 21:4-9.

35 Damba tac whiŋ iŋ ndê Atu kêlêc, dec
kêŋ gêŋ hoŋ sip iŋ amba.
36 Ma asa naŋ kêŋ whiŋ Atu, naŋ Anötö
gic bata su, bu iŋ oc mbo tali ŋapaŋ. Tigeŋ
asa naŋ kôc iŋ sa dom, naŋ Anötö ndê
atac ŋandê yêc iŋ dôŋ yêc, dec iŋ oc lic
undambê dom."

4

Yisu lu awhê Samaria-ŋga daŋ

1-2 Têŋ ndoc dinaŋ Yisu mbo whiŋ iŋ
ndê ŋgacsêŋomi, ma ŋac sêŋku lau. Iŋ
dau kêku lau daŋ dom. Magoc lau Palêsai
sêŋgô ŋawaê bu Yisu kêku lau daêsam, ma
bu lau daêsam naŋ êlêmê sêŋkuc iŋ, naŋ
sêhôc gêlêc Jon ndê sêŋomi su. Yisu kêyalê
bu lau Palêsai sêŋgô ŋawaê dinaŋ, ma bu
sêkêŋ kisa iŋ,
3 ma bocdinaŋ dec iŋ hu gameŋ Judia-
ŋga siŋ, bu mbu têŋ Galili ndi.
4 Yisu gauc gêm tidôŋ bu ho seŋ naŋ
gic lau †Samaria-ŋga si gameŋ kôc, dec
iŋ ti ndê ŋgac-sêŋomi sêŋsêlêŋ sêmbo seŋ
dinaŋ.
5 Ŋac sêŋsêlêŋ e sêsuŋ sa lau Samaria
si malac atu daŋ ŋaê Sika. Malac dau
yêc kêpiŋ nom ŋasawa daŋ naŋ muŋ-ŋga
andô, Jakob kêŋ têŋ iŋ ndê atu Josep.
6 Ma sê naŋ Jakob kwê tu sêtap bu sa-
ŋga, naŋ yêc malac dau ŋamakê. Yisu ti
ndê ŋgacsêŋomi sêhôc asê sê bu-ŋga dau
têŋ ac kac lhu, ma sêŋsêlêŋ seŋ baliŋ su
e Yisu kwapac sa, dec iŋ ndöc sic ndöc
dinaŋ.
7-8 Ma iŋ ndê ŋgacsêŋomi sêhu iŋ siŋ ma
sêsôc malac dau si, bu sêŋsalê gêŋ sêneŋ-
ŋga.
Malô goc awhê Samaria-ŋga daŋ sa meŋ
bu tê bu. Ma Yisu sôm têŋ iŋ, "Gitôm bu
am kêŋ bu têŋ aö wanôm?"
9 Goc awhê dau ô yom bocdec bu, "Bocke
dec am ŋgac Israel-ŋga ndac aö awhê
Samaria-ŋga bu wakêŋ bu têŋ am nôm?"
(Iŋ sôm yom dinaŋ, ŋahu bu lau Israel m
a lau Samaria-ŋga sêtec dandi ma sêmbo
ahê dau.)
10 Ma Yisu sôm, "Kwahic dec aö gandac
bu têŋ am. Am bu êmyalê aö neŋ ŋahu,
ma mwasiŋ naŋ Anötö kêŋ ŋambwa, dec
am oc ndac bu têŋ aö, ma aö wakêŋ bu naŋ
oc kêŋ ŋamalac sêndöc tali, naŋ têŋ am."
11 Awhê dau ŋgô yom dinaŋ, goc sôm,
"O ŋadau. Bu tali-ŋga naŋ am sôm yom
pi, naŋ am oc kôc yêc nde? Bu am nem
laclhu êmgati bu sa-ŋga mba, ma sê bu-
ŋga dindec baliŋ andô.
12 Abaŋ Jakob ti ndê atui, ma iŋ ndê
makao ti domba hoŋ sênôm bu yêc dec.
Ma bocke? Am nem bu bocke yêc, naŋ hôc
gêlêc iŋ dindec naŋ Jakob kêŋ têŋ yac, naŋ
su?"
13 Dec Yisu sôm têŋ iŋ, "Lau hoŋ naŋ
sênôm bu nom-ŋga, naŋ bu oc yô ŋac
tiyham.
14 Magoc lau naŋ sênôm bu naŋ aö
wakêŋ têŋ ŋac, naŋ bu oc yô ŋac tiyham
dom. Mba. Bu naŋ aö wakêŋ têŋ ŋac, naŋ
oc ti bubata naŋ êmbulup pi ŋac si ŋalôm,
ma ŋac oc sêndöc tali ŋapaŋ."
15 Têŋ dinaŋ awhê dau sôm, "O ŋadau,
kêŋ bu dinaŋ têŋ aö. Ma bocdinaŋ dec bu
oc yô aö tiyham dom, ma wasa wameŋ tôm
bêc hoŋ bu watê bu yêc sê bu-ŋga dindec
tiyham dom."
16 Goc Yisu sôm têŋ iŋ, "Am mbu ndi ma
ta nem akweŋ, ma amlu ambu ameŋ."
17 Ma awhê dau sôm, "Aneŋ akweŋ
mba." Goc Yisu ô yom ma sôm, "Am sôm
solop bu am nem akweŋ mba.
18 Bu am gêm ŋgac amaŋdaŋ su, magoc
sêhu am siŋ. Ma ŋgac naŋ kwahic dec am
mbo whiŋ iŋ, naŋ ti am nem akweŋ dom.
Am sôm yom ŋandô."
19 Têŋ dinaŋ awhê dau sôm, "Ŋadau, aö
g alic bu am propet daŋ.
20 Muŋ-ŋga yac lau Samaria-ŋga mba
abaŋi sem akiŋ Anötö yêc lôc dindec.
Tigeŋ mac lau Israel-ŋga asôm bu gameŋ
tigeŋ yêc tu lau sênem akiŋ Anötö-ŋga,
naŋ yêc Jerusalem."
21 Goc Yisu sôm, "O awhê! Aö wasôm
yom ŋandô têŋ am. Ndoc oc meŋ sa, naŋ
lau naŋ sem akiŋ Anötö oc sêhêgo dau
dom bu sênem akiŋ iŋ sêmbo lôc dindec,
me bu sêmbo Jerusalem.
22 Mac lau S amaria-ŋga am akiŋ Anötö,
magoc mac aŋyalê iŋ dom. A nötö gic bata
bu Mesaya oc sa yêc yac lau Israel-ŋga,
ma tu dinaŋ-ŋga yac aŋyalê iŋ naŋ yac am
akiŋ.
23 Yomandô! Ndoc naŋ bu meŋ sa, naŋ
kwahic dec meŋ su, dec lau naŋ sem akiŋ
Anötö ŋalêŋ solop, naŋ oc sênem akiŋ iŋ
ti Ŋalau Dabuŋ ndê ŋaclai, ma ti lêŋ yom
ŋandô-ŋga. Damaŋ Anötö dau kêsalê lau
naŋ sem akiŋ iŋ ŋalêŋ bocdinaŋ.
24 Iŋ dau iŋ ŋalau, dec ŋalêŋ tigeŋ yêc
bu lau sênem akiŋ iŋ, naŋ sênem akiŋ iŋ
ti Ŋalau Dabuŋ ndê ŋaclai, ma ti lêŋ yom
ŋandô-ŋga."
25 Goc awhê dau sôm, "Aö kayalê bu
Mesaya naŋ sêsam bu Kilisi oc meŋ. Ma
têŋ ndoc iŋ meŋ, naŋ iŋ oc whê gêŋ hoŋ
sa têŋ yac."
26 Ma Yisu sôm, "Aö Mesaya dauŋ gasôm
yom têŋ am."
27 Têŋ dinaŋ Yisu ndê ŋgac-sêŋomi
sêmbu sêmeŋ, ma sêlic bu iŋ sôm yom
whiŋ awhê daŋ, dec sêhê gauc ŋambwa.
Magoc ŋac si daŋ sôm yom dom. Sêndac
iŋ bu bocke ma iŋ sôm yom têŋ awhê dau
lec dom. Ma sêndac awhê dau bu iŋ tac
whiŋ gêŋ sake lec dom.

28 Awhê dau hu iŋ ndê lôŋ bu-ŋga siŋ
kalhac, ma mbu sôc malac gi. Ma iŋ sôm
têŋ iŋ ndê lau,
29 “Ameŋ ma alic ŋgac daŋ! Iŋ kêyalê
gêŋ hoŋ naŋ aö gakôm, ma sôm asê têŋ
aö. Oc mboe iŋ Mesaya dau?”
30 Goc ŋac sêhu malac dau siŋ ma sêsa
si bu sêlic Yisu.
31 Têŋ ndoc awhê dau mbu sôc malac
gi, naŋ ŋgacsêŋomi sêsôm têŋ Yisu,
“Kêdôhôŋwaga, yac akôc gêŋ tu am neŋ-
ŋga.”
32 Magoc iŋ sôm têŋ ŋac, “Aö neŋ gêŋ
daneŋ-ŋga yêc, naŋ mac aŋyalê dom.”
33 Goc sêndac dandi bu, “Mboe lau daŋ
sêkêŋ gêŋ daneŋ-ŋga têŋ iŋ su, me?”
34 Ma Yisu sôm têŋ ŋac, “Aö daŋaŋ
wambu iŋ naŋ kêkiŋ aö gameŋ, ma wandic
dabiŋ iŋ ndê gweleŋ. Aneŋ gêŋ daneŋ-ŋga
dau dinaŋ.
35 Aŋgô su naŋ. Têŋ ndoc mac asô gêŋ
ŋawhê sip ôm, naŋ mac asôm bu, ‘Ayô hale
su goc yac oc dandic gêŋ ŋandô sa.’ Tigeŋ
aö wasôm têŋ mac, bu ahôc nem tanôm sa,
ma alic bu gêŋ ŋandô ôm-ŋga mbêc su.
36 Ma kwahic dec ŋgac gic gêŋ ŋandô
sa-ŋga kôm iŋ ndê gweleŋ mbo. Ma gêŋ
ŋandô naŋ iŋ gic sa, naŋ lau naŋ sêkêŋ
whiŋ ma sêtap seŋ sêmbo tali-ŋga sa. Tu
dinaŋ-ŋga iŋ naŋ sô gêŋ ŋawhê, lu iŋ naŋ
gic ŋandô sa, naŋ lu-lu atac ŋayham sa
sêwhiŋ dau.
37 Yom gôliŋ daŋ yêc bocdec, ‘Ŋamalac
daŋ sô gêŋ ŋawhê, ma daŋ tiyham gic
gêŋ ŋandô sa.’ Yom dau iŋ yom ŋandô,
ma hêganôŋ gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga
whiŋ.
38 Bu aö kakiŋ mac bu andic gêŋ ŋandô
sa yêc ôm naŋ mac asô dom. Lau ŋatô
sêkôm gweleŋ atu tu sêsô gêŋ-ŋga, dec
mac atap ŋac si gweleŋ ŋa-ŋandô sa.”

Lau Samaria-ŋga daêsam sêkêŋ whiŋ Yisu

39 Têŋ ndoc awhê Samaria-ŋga dinaŋ
sôm yom asê pi Yisu têŋ lau malac-ŋga bu,
“Iŋ sôm gêŋ hoŋ naŋ aö gakôm su, naŋ
asê têŋ aö,” naŋ lau Samaria-ŋga daêsam
sêkêŋ whiŋ Yisu.
40 Ma têŋ ndoc sêsa sêtêŋ iŋ si, naŋ sêteŋ
iŋ ŋapaŋ bu mbo whiŋ ŋac. Dec iŋ mbo
whiŋ ŋac gitôm bêc lu.
41 Iŋ sôm yom whiŋ lau malac-ŋga ma
lau daêsam tiyham sêkêŋ whiŋ iŋ.
42 Ma sêsôm têŋ awhê dinaŋ, “Têŋ
ŋamata-ŋga yac aŋgô yom naŋ am sôm pi
iŋ, dec akêŋ whiŋ iŋ. Magoc kwahic dec
yac aŋgô iŋ dau ndê yom, ma yac aŋyalê
pi ŋandô, bu iŋ ŋgac naŋ Anötö kêkiŋ bu
nem lau nom-ŋga si.”

Yisu hôc asê gameŋ Galili-ŋga

43 Bêc lu dinaŋ pacndê su, goc Yisu tisa
ma kêsêlêŋ gi e hôc asê gameŋ Galili-ŋga.
44 Muŋ-ŋga iŋ sôm asê bu yêc propet daŋ
ndê gameŋ, iŋ ndê lau oc sêtoc iŋ sa dom.
45 Magoc têŋ ndoc iŋ hôc asê Galili, naŋ
lau dinaŋ sêkôc iŋ sa ti atac ŋayham.
Ŋahu bu ŋac sêmbo Jerusalem têŋ ndoc
Pasowa-ŋga, ma sêlic gêŋ hoŋ naŋ iŋ kôm
yêc dindê.

Yisu kôm balê daŋ ŋayham sa
(Mat 8:5-13; Luk 7:1-10)

46 Têŋ têm Yisu mbo gameŋ Galili-ŋga,
naŋ iŋ sôc malac Kana gi tiyham, malac
naŋ muŋ-ŋga iŋ gêm bu kwi ti wain.
Têŋ ndoc dinaŋ ŋgac bata Rom-ŋga daŋ
mbo malac Kapenaom, ma iŋ ndê atuŋgac
gêmbac yêc.
47 Balê dau gêmbac atu e kêpiŋ bu mbac
ndu. Ma ŋgac bata dau ŋgô ŋawaê bu
Yisu meŋ akêŋ gameŋ Judia-ŋga ma hôc
asê Galili. Tu dinaŋ-ŋga dec iŋ têŋ iŋ gi,
ma ndac iŋ bu têŋ malac Kapenaom ndi,
ma kôm balê dau ŋayham sa.
48 Dec Yisu sôm, “O mac lau! Mac bu
alic gêŋ dalô atu-tu dom, dec oc akêŋ whiŋ
dom.”
49 Magoc ŋgac bata dau teŋ iŋ tiyham ma
sôm, “O ŋadau, mweŋ ŋagahô! Bu mba,
aneŋ balê oc mbac ndu.”
50 Goc Yisu sôm têŋ iŋ, “Am ndi, am atôm
oc mbo tali.” Ma ŋgac dau kêŋ whiŋ Yisu
ndê yom, ma kölhö gi.
51 Têŋ têm iŋ kêsêlêŋ mbo seŋ, naŋ iŋ
ndê lau akiŋ ŋatô sêsa akêŋ Kapenaom
sêmeŋ ma sêtap iŋ sa. Ma sêsôm têŋ iŋ
bu, “Am nem balê ŋayham sa su.”
52 Dec iŋ ndac ŋac bu, “Acgatu ŋasawa
bocke ma balê dau ŋayham sa?” Ma ŋac
sêsôm têŋ iŋ, “Alhabêc, têŋ ac ho dau, naŋ
gêmbac hu iŋ siŋ ma iŋ ŋamlic ŋalhuc sa.”
53 Têŋ dinaŋ damba ndê gauc sa bu
acgatu ŋasawa dinaŋ eŋ, dec Yisu sôm têŋ
iŋ bu, “Am atôm oc mbo tali.” Ma iŋ ti
iŋ ndê lau hoŋ naŋ sêndöc sêwhiŋ iŋ, naŋ
sêkêŋ whiŋ bu Yisu iŋ Mesaya dau.
54 Gêŋ dalô tilu-ŋga naŋ Yisu kôm yêc
malac Kana, naŋ ŋamiŋ dau dinaŋ. Yisu
kôm gêŋ dau têŋ têm iŋ hu gameŋ Judia-
ŋga siŋ, ma mbu têŋ gameŋ Galili-ŋga gi.

5

Yisu gêm ŋgac bôliŋ daŋ sa

1 Tiŋambu lau Israel-ŋga si mwasiŋ atu
daŋ ŋabêc hôc asê, ma Yisu mbu pi
Jerusalem gi.
2 Yêc Jerusalem, bu ŋatoŋ atêc daŋ,
naŋ sêwhê ŋa hoc ahuc, naŋ poc kêpiŋ
malac dau ŋagatam naŋ sêsam bu Gatam
Domba-ŋga. Sêsam bu ŋatoŋ dau ŋaê yêc
Yom †Hibru bu Betesda, ma andu selep
amaŋdaŋ sêlhac ŋamakê.

3 Ma yêc dinaŋ lau gêmbac daêsam
sêyêc, lau tapec, lau bôliŋ ma lau ŋasac
ŋatô. [
4 Tôm têm ŋatô Pômdau ndê aŋela daŋ
oc sip meŋ ma kôm bu dau li sa. Lau
gêmbac sêhôŋ têm dinaŋ, ma asa naŋ sip
bu dau tiŋamata, naŋ oc ŋayham sa.]
5 Ŋac si daŋ iŋ ŋgac bôliŋ naŋ gêmbac
gitôm yala 38.
6 Têŋ ndoc Yisu kêsêlêŋ mbo gameŋ
dinaŋ, iŋ gêlic ŋgac bôliŋ dau, ma kêyalê
bu iŋ gêmbac yêc ŋasawa hic baliŋ su, goc
ndac iŋ, “Am tac whiŋ bu am ŋayham sa,
me?”
7 Ma ŋgac bôliŋ dau sôm, “O ŋadau! Aö
gahôŋ têm naŋ bu dindec ŋali sa, magoc
ŋamalac daŋ mba bu nem aö sa. Ma aö bu
wasip bu wandi, tigeŋ ŋamalac daŋ êlêmê
hôc gêlêc aö su.”
8 Goc Yisu sôm têŋ iŋ, “Tisa! Ma hôc nem
mbô sa, ma êmsêlêŋ.”
9 Ma ŋagahô ŋgac dau ŋayham sa, goc
hôc ndê mbô sa ma kêsêlêŋ gi.
Yisu kôm gêŋ dinaŋ têŋ bêc †Sabat-ŋga
daŋ.
10 Ma tu dinaŋ-ŋga lau bata Israel-ŋga
sêsôm têŋ ŋgac naŋ Yisu kôm ŋayham sa
bu, “Acsalô lec iŋ bêc Sabat-ŋga. Yac neŋ
yomsu gic yao yac bu dakôm gweleŋ têŋ
bêc Sabat-ŋga dom, ma bocke dec am kôc
nem mbô ma kêsêlêŋ.”
11 Magoc iŋ sôm, “Ŋgac naŋ kôm aö
ŋayham sa, naŋ sôm têŋ aö bu, ‘Hôc nem
mbô sa, ma êmsêlêŋ.’ ”
12 Ma sêndac iŋ, “Ŋgac naŋ sôm têŋ am
bu am hôc nem mbô sa ma êmsêlêŋ, naŋ
asa?”
13 Tigeŋ ŋgac dau kêyalê dom. Ŋahu bu
têŋ ndoc Yisu kôm iŋ ŋayham sa, naŋ lau
daêsam sêmbo, ma Yisu kêdahiŋ dau su
sip ŋac ŋalôm ma kölhö gi.
14 T iŋambu Yisu tap iŋ sa tiyham mbo
lôm dabuŋ, ma sôm têŋ iŋ, “Am ŋgô su
naŋ! Am ŋayham sa su. Dec yob daôm bu
kôm sac tiyham dom, mboe ŋawapac atu
daŋ naŋ hôc gêlêc iŋ dinaŋ su, naŋ tap am
sa tiŋambu.”
15 Ma têŋ dinaŋ ŋgac dau sa gi ma kêŋ
ŋawaê têŋ lau bata Israel-ŋga, bu ŋgac
naŋ kôm iŋ ŋayham sa, naŋ Yisu.

Lau bata Israel-ŋga sêkêŋ kisa Yisu

16 Lau bata Israel-ŋga sêlic bu Yisu kôm
gêŋ kaiŋ dinaŋ têŋ bêc Sabat-ŋga ŋatô, ma
tu dinaŋ-ŋga sic hu sêkêŋ kisa iŋ.
17 Dec iŋ sôm têŋ ŋac, “Damaŋ kôm iŋ
ndê gweleŋ ŋapaŋ, têŋ têm ŋamata-ŋga
e meŋ têŋ kwahic dec. Bocdinaŋ aö oc
wanem gweleŋ.”
18 Têŋ ŋamata-ŋga lau bata Israel-ŋga
sêkêŋ kisa Yisu bu iŋ sôc yomsu Sabat-ŋga
ŋapu dom. Ma têŋ ndoc sêŋgô iŋ ndê yom
dinaŋ, naŋ sêkôm ŋaŋga bu sêndic iŋ ndu.
Sêsôm, “Iŋ sam Anötö bu iŋ Damba ma
bocdinaŋ iŋ bu po dau ndê waê sa nditôm
Anötö dau.”

Anötö kêŋ ŋaclai têŋ iŋ ndê Atu

19 Goc Yisu sôm têŋ ŋac, “Aö wasôm yom
ŋandô têŋ mac. Oc tôm dom bu Anötö
ndê Atu kôm gêŋ daŋ êŋkuc dau ndê atac
whiŋ. Mba! Gêŋ bocke naŋ Atu gêlic
Damba kôm, naŋ dec iŋ kôm. Bu Atu kôm
gêŋ hoŋ gitôm Damba kôm.
20 Damba atac whiŋ Atu kêlêc, ma tôc
gêŋ hoŋ naŋ iŋ dau kôm, naŋ asê têŋ iŋ.
Ma aö wasôm têŋ mac bu Damba oc hoc
gêŋ atu-tu asê têŋ Atu bu kôm, naŋ hôc
gêlêc gêŋ naŋ iŋ kôm, naŋ su. Ma têŋ têm
mac alic gêŋ dau, naŋ mac oc asö.
21 Tôm Damba uŋ lau batê sa ma kêŋ
ŋac sêmbo tali, naŋ iŋ ndê Atu dec kêŋ lau
naŋ iŋ atac whiŋ ŋac, naŋ sêmbo tali boc-
dinaŋ.
22 Ma gêŋ daŋ tiyham. Damba oc êŋsahê
lau daŋ dom. Iŋ kêŋ ŋaclai têŋ iŋ ndê Atu
bu êŋsahê lau pi ŋac si mêtê.
23 Ma tu dinaŋ-ŋga lau hoŋ naŋ sêtoc
Atu ndê waê sa, naŋ sêtoc Damba ndê waê
sa bocdinaŋ. Magoc asa naŋ toc Atu sa
dom, naŋ toc Damba naŋ kêkiŋ iŋ meŋ,
naŋ sa dom.
24 “Aö wasôm yom ŋandô têŋ mac, bu
asa naŋ kôc aneŋ yom sa, ma kêŋ whiŋ iŋ
naŋ kêkiŋ aö gameŋ, naŋ oc tap matôc sa
dom. Iŋ hu seŋ mbac ndu-ŋga siŋ su, ma
tap seŋ mbo tali ŋapaŋ-ŋga sa.
25 Yomandô dec wasôm têŋ mac. Têm
naŋ Anötö gic bata, naŋ kwahic dec meŋ
su, dec lau naŋ sêmbo seŋ sêmbac ndu-
ŋga, naŋ oc sêŋgô Anötö ndê Atu awha.
Ma ŋac naŋ sêŋgô ma daŋga wambu, naŋ
oc sêmbo tali.
26 Tali ŋahu yêc Damba dau, ma iŋ kêŋ
tali ŋahu têŋ iŋ ndê Atu whiŋ.
27 Ma iŋ kêŋ ŋaclai têŋ iŋ bu êŋsahê
ŋamalac, bu iŋ Ŋamalac ndê Atu.
28 Asö tu yom dindec-ŋga dom. Ndoc oc
meŋ, naŋ lau hoŋ naŋ sêmbac ndu su, naŋ
oc sêŋgô Atu ndê awha,
29 ma sêtisa akêŋ lau batê-ŋga. Lau naŋ
sêkôm ŋayham, naŋ oc sêtisa ma sêtap
Anötö ndê gameŋ sêndöc tali ŋapaŋ-ŋga
sa. Magoc lau naŋ sêkôm sac, naŋ oc sêtisa
ma sêtap matôc sa.
30 “Oc tôm dom bu aö wakôm gêŋ daŋ
taŋwasêŋ. Ma aö oc waŋsahê ma wa-
matôc lau waŋkuc aö dauŋ neŋ gauc dom.
Mba! Aö wamatôc lau waŋkuc yom naŋ
Damaŋ, naŋ kêkiŋ aö gameŋ, naŋ sôm têŋ
aö. Ma aö oc wakôm gêŋ dau waŋkuc
lêŋ gitêŋ, ŋahu bu aö gakôm gêŋ daŋ tu
aneŋ atac whiŋ-ŋga dom, aö gakôm gêŋ
hoŋ kakuc Damaŋ ndê atac whiŋ.”

Gêŋ naŋ whê Yisu ndê ŋahu sa

31 “Aö bu wahoc yom asê pi dauŋ, dec
mac oc asôm bu aneŋ yom ŋandô mba, ma
akêŋ whiŋ dom.
32 Magoc Damaŋ hoc yom asê bu whê
aneŋ ŋahu sa, ma aö kayalê bu iŋ ndê yom
iŋ yom ŋandô.
33 “Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga sôm yom
ŋandô asê pi aö whiŋ, têŋ têm mac aŋkiŋ
lau sêtêŋ iŋ si.
34 Aö gapônda yom naŋ ŋamalac sêhoc
asê pi aö, naŋ dom. Tigeŋ kwahic dec
aö gasôm yom pi Jon, bu mboe mac akêŋ
whiŋ yom naŋ iŋ sôm pi aö, dec atap Anötö
ndê mwasiŋ nem mac si-ŋga sa.
35 Jon mbo gitôm ya ŋawê naŋ pô gameŋ,
ma gitôm ŋasawa apê mac atisambuc iŋ
ndê ŋawê.
36 “Magoc gêŋ ŋatô sêpuŋ yom ŋandô pi
aö dôŋ, naŋ hôc gêlêc Jon ndê yom pi aö.
Alic gweleŋ naŋ aö gakôm gambo. Damaŋ
dau kêŋ gweleŋ dinaŋ sip aö amaŋ tu bu
wandic dabiŋ, ma gweleŋ dau tôc asê bu
iŋ kêkiŋ aö gameŋ.
37 Ma Damaŋ dau, naŋ kêkiŋ aö gameŋ,
naŋ hoc yom asê pi aö. Magoc mac lau
daôm aŋgô iŋ ndê awha dom, ma mac alic
iŋ aŋgô su dom.
38 Ma iŋ ndê yom yêc mac nem ŋalôm
dom, ŋahu bu iŋ kêkiŋ aö gameŋ, magoc
mac akêŋ whiŋ aö dom.
39 Mac asam Anötö ndê yom naŋ sêto
yêc, naŋ ŋapaŋ, tu bu akip yom hoŋ ŋahu
sa. Ŋahu bu mac gauc gêm bu mac oc
atap seŋ andöc tamli-ŋga sa yêc yom dau
ŋalôm. Yom dau dinaŋ hêganôŋ aö, ma
whê aneŋ ŋahu sa,
40 tigeŋ mac atec bu atêŋ aö ameŋ, ma
atap seŋ andöc tamli-ŋga dau sa.
41 “Aö gameŋ bu ŋamalac sêpo aö neŋ
waêŋ sa dom.
42 Magoc aö kayalê mac su, dec galic bu
Anötö ndê atac whiŋ yêc mac nem ŋalôm
dom.
43 Aö gameŋ gam Damaŋ aŋgô, tigeŋ
mac akôc aö sa dom. Magoc ŋamalac daŋ
naŋ meŋ tu dau-ŋga, naŋ mac akôc iŋ sa
ŋagahô eŋ.
44 Mac atac whiŋ bu atap waêm sa yêc
mac daôm nem lau, magoc akôm bu atap
waêm sa yêc Anötö tigeŋ ndê dom. Ma
bocdinaŋ, mac oc akêŋ whiŋ aö ŋalêŋ
bocke?
45 Gauc nem bu aö dauŋ oc wasôm mac
nem giso asê yêc Damaŋ aŋgô-ŋga dom.
Mba! Mac akêŋ batam bu yomsu naŋ
Moses to, naŋ oc ti mac nem seŋ andöc
tamli ŋapaŋ-ŋga, tigeŋ yomsu dau oc tôc
nem giso asê.
46 Ŋahu bu Moses dau to yom pi aö, ma
mac bu akêŋ whiŋ iŋ, dec oc akêŋ whiŋ
aö.
47 Tigeŋ mac akêŋ whiŋ yom naŋ iŋ to,
naŋ dom, ma bocdinaŋ mac oc akêŋ whiŋ
aneŋ yom ŋalêŋ nde? Oc tôm dom!”

6

Yisu gôlôm lau 5,000
(Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)

1 Tiŋambu Yisu kôc ndê ŋgac-sêŋomi
sa ma sic Bugictoŋ Galili-ŋga kic ma sêpi
daŋga si. (Bugictoŋ dau sêsam ŋaê daŋ bu
Taibirias.)
2 Ma lau daêsam sêŋkuc iŋ si, ŋahu bu
ŋac sêlic gêŋ dalô naŋ iŋ kôm têŋ ndoc iŋ
kôm lau gêmbac ŋayham sa.
3-4 Têŋ têm dinaŋ lau Israel si om atu
Mwasiŋ Pasowa-ŋga meŋ kêpiŋ tiyham.
Yêc bugictoŋ ŋadaŋga, Yisu pi lôc daŋ gi
ma ndöc sic whiŋ iŋ ndê ŋgacsêŋomi.
5 Ma iŋ hôc tandô sa ma gêlic lau
daêsam naŋ sêwê sêmeŋ, goc sôm têŋ
Pilip, “Danemlhi gêŋ daneŋ-ŋga yêc nde,
bu dakêŋ têŋ lau daêsam dindec sêneŋ?”
6 Iŋ dau kêyalê gêŋ naŋ iŋ bu kôm, naŋ
su, magoc sôm yom dinaŋ bu êŋsahê Pilip.
7 Ma Pilip ô yom ma sôm, “Oc tôm dom
andô! Mone atu gitôm †denarii 200 bu
ndöc, ma dakôc mone dau ma danemlhi
gêŋ daneŋ-ŋga, tigeŋ oc tôm dom bu lau
daêsam dindec sêneŋ ŋagec-ŋagec.”
8 Têŋ dinaŋ Yisu ndê ŋgacsêŋom daŋ,
Saimon Pita ndê asi Andru, sôm têŋ Yisu,
9 “Balê daŋ mbo, naŋ kôc bolom
amaŋdaŋ ma i lu. Tigeŋ gêŋ dinaŋ oc
nditôm lau hoŋ dindec dom andô!”
10 Goc Yisu sôm, “Mac asôm têŋ lau bu
sêndöc sic.” Kwaŋ daêsam yêc gameŋ
dinaŋ, ma lau hoŋ sêndöc sic sêndöc
kwaŋ. Lau toŋ dinaŋ si lauŋgac gitôm
5,000.
11 Ma Yisu kôc bolom ma gêm daŋge, goc
kêŋ têŋ lau naŋ sêndöc dinaŋ, bu sêndic
sam têŋ dandi. Ma iŋ gêm mbec i lu ma
kêŋ têŋ ŋac bocdinaŋ, ma ŋac seŋ tôm si
atac whiŋ.
12 Ŋac seŋ e hôc ŋac dôŋ, goc iŋ sôm
têŋ ŋgacsêŋomi, “Mac andic ŋadêlê hoŋ
sa, bu taŋyaiŋ gêŋ daŋ dom.”
13 Bolom amaŋdaŋ ma i lu dinaŋ, lau seŋ
e gitôm, ma ŋgacsêŋomi sic ŋadêlê sa sip
gatop 12 e meŋhu.
14 Lau sêlic gêŋ dalô atu naŋ Yisu kôm,
goc sêsôm têŋ dau, “Yomandô! Propet atu
naŋ dakêŋ bataŋ bu sip nom meŋ, naŋ
ŋgac dau dindec, me?”
15 Têŋ dinaŋ Yisu kêyalê bu ŋac gauc
gêm bu sêkôm ŋaŋga bu sêkôc iŋ sa ma
sêkêŋ iŋ ti ŋac si kiŋ. Dec iŋ kêdahiŋ dau
su, ma kölhö tawasê pi lôc daŋ gi.

Yisu kêsêlêŋ mbo bu ŋahô
(Mat 14:22-33; Mak 6:47-51)

16 Têŋ ac gi sip, Yisu ndê ŋgacsêŋomi
sêmbu sêtêŋ bugictoŋ si.
17 Ŋac bu sêndic bu kic ma sêmbu sêtêŋ
malac Kapenaom sêndi, dec sêpi waŋ daŋ
ma sêsa si. Ŋasec sa su, magoc Yisu meŋ
hôc asê ŋac su dom.
18-19 Ŋac sêhêc waŋ sêsa ŋasawa baliŋ
gitôm 5 kilometa, ma mbu puc ŋadinda e
gêli bu ŋampoŋ sa. Têŋ dinaŋ sêlic Yisu
kêsêlêŋ mbo bu ŋahô meŋ kêpiŋ waŋ, dec
sêtöc dau atu.
20 Magoc iŋ sôm têŋ ŋac, "Atöc daôm
dom! Bu aö dauŋ dindec."
21 Goc sêkôc iŋ pi waŋ ti atac ŋayham,
ma ŋagahô sêhôc asê baö yêc Kapenaom.
22-23 Têŋ ŋagalaŋsê, lau daêsam naŋ
sêmbo sêwhiŋ Pômdau têŋ ndoc iŋ gêm
daŋge bolom ma kêŋ têŋ ŋac seŋ, naŋ
gacgeŋ sêmbo bugictoŋ ŋadaŋga. Ŋac
sêŋyalê bu waŋ tigeŋ dinaŋ ŋgacsêŋomi
sêpi ma sêlhö si, ma bu Yisu pi waŋ
dau whiŋ ŋac dom. Malô goc waŋ ŋatô
akêŋ malac Taibirias sêmeŋ sêsôc baö yêc
dinaŋ.
24 Ŋac sêlic su bu Yisu ti iŋ ndê
ŋgacsêŋomi sêmbo dom, dec sêpi waŋ
dau, ma sêtêŋ malac Kapenaom si bu
sêŋsalê Yisu.

Yisu iŋ bolom kêŋ ŋamalac sêndöc tali-ŋga

25 Ŋac sic bugictoŋ kic, ma sêtap Yisu sa,
goc sêsôm, "Kêdôhôŋwaga, am mweŋ têŋ
nde?"
26 Ma Yisu ô yom ma sôm, "Yom ŋandô
aö wasôm têŋ mac. Aö gakôm gêŋ dalô
naŋ tôm bu whê mac nem gauc sa pi aö
neŋ ŋahu. Magoc mac aŋsalê aö ma atac
whiŋ bu ambo awhiŋ aö tu gêŋ dinaŋ-ŋga
dom. Mba. Mac atac whiŋ bu ambo awhiŋ
aö, ŋahu bu aö gakêŋ bolom têŋ mac aŋ e
hôc mac dôŋ.
27 Akôm mwasac bu atap gêŋ daneŋ-ŋga
naŋ gic waê bu niŋga, naŋ sa lec dom.
Mba! Akôm mwasac tu bu atap gêŋ daneŋ-
ŋga naŋ oc kêŋ mac ambo tamli ŋapaŋ,
naŋ sa. Ma gêŋ dau Ŋamalac ndê Atu oc
kêŋ têŋ mac, bu Damba Anötö kêyaliŋ iŋ
sa su, ma kêŋ ŋaclai têŋ iŋ bu kôm gêŋ
dau."
28 Goc ŋac sêndac iŋ, "Gitôm bu am whê
sa têŋ yac, gêŋ naŋ Anötö atac whiŋ bu yac
akôm?"
29 Ma Yisu sôm, "Anötö ndê atac whiŋ
ŋandô bu mac akôm gêŋ bocdec. Akêŋ
whiŋ ŋgac naŋ iŋ kêkiŋ iŋ meŋ."
30-31 Goc ŋac sêsôm, "Muŋ-ŋga yac mba
abaŋi sêmbo gameŋ sawa ma seŋ mana ti
ŋac si gêŋ daneŋ-ŋga, tôm yom naŋ sêto
yêc bocdec, *'Iŋ kêŋ bolom undambê-ŋga
têŋ ŋac seŋ.'* Kwahic dec yac bu andac am
bu kôm gêŋ dalô kaiŋ tigeŋ. Yac bu alic,
dec yac oc akêŋ whiŋ am."
32 Goc Yisu sôm, "Mac gauc gêm bu
Moses kêŋ bolom undambê-ŋga têŋ mac.
Magoc aö wasôm yom ŋandô têŋ mac
bu aneŋ Damaŋ oc kêŋ bolom ŋandô
undambê-ŋga têŋ mac.
33 Ma Anötö ndê bolom dau dec, iŋ naŋ
sip akêŋ undambê meŋ ma kêŋ lau nom-
ŋga sêndöc tali ŋapaŋ."
34 Lau sêŋgô Yisu ndê yom dau, goc
sêsôm têŋ iŋ, "Pômdau, kwahic dec ma
ndi, yac atac whiŋ bu am kêŋ bolom dau
dinaŋ têŋ yac."
35 Goc Yisu sôm, "Bolom naŋ kêŋ
ŋamalac sêndöc tali, naŋ aö dauŋ dec. Lau
naŋ sêtêŋ aö sêmeŋ, naŋ gêŋ oc yô ŋac
tiyham dom. Ma lau naŋ sêkêŋ whiŋ aö,
naŋ bu oc yô ŋac tiyham dom.
36 Tigeŋ tôm aö gasôm têŋ mac su, mac
alic aö su, magoc akêŋ whiŋ aö dom.
37 Lau bocke naŋ Damaŋ kêŋ têŋ aö, naŋ
hoŋ oc sêtêŋ aö sêmeŋ. Ma lau naŋ sêtêŋ
aö sêmeŋ, naŋ oc tôm dom bu wasoc ŋac
si daŋ su.
38 Aö gasip akêŋ undambê gameŋ, bu
wakôm gêŋ tôm aö dauŋ neŋ atac whiŋ
dom. Mba! Aö gasip gameŋ, bu wakôm
gêŋ tôm Damaŋ naŋ kêkiŋ aö gameŋ, naŋ
ndê atac whiŋ.
39 Ma Damaŋ atac whiŋ bu aö wayob
ŋamalac hoŋ naŋ iŋ kêŋ têŋ aö, bu ŋac
si daŋ niŋga dom. Aö wauŋ ŋac hoŋ sa
têŋ bêc ŋambu-ŋga.
40 Damaŋ ndê atac whiŋ bocdec bu, lau
hoŋ naŋ sêŋyalê iŋ ndê Atu, ma sêkêŋ
whiŋ iŋ, naŋ oc sêtap seŋ sêndöc tali-ŋga
sa, ma aö wauŋ ŋac sa têŋ bêc ŋambu-
ŋga."
41 Têŋ ndoc naŋ lau bata Israel-ŋga
sêŋgô Yisu sôm bu iŋ bolom naŋ sip akêŋ
undambê meŋ, naŋ sêli awha sa pi iŋ.
42 Ŋac sêsôm têŋ dandi, "Ŋgac dindec
iŋ Yisu, Josep ndê atuŋgac. Yac taŋyalê
iŋ dinda lu damba. Bocke ma kwahic dec
iŋ sôm têŋ yac bu iŋ sip akêŋ undambê
meŋ?"
43 Dec Yisu sôm, "Ali awham sa têŋ daôm
dom!
44 Lau daŋ gitôm dom bu sêtêŋ aö sêmeŋ
ŋambwa. Damaŋ naŋ kêkiŋ aö gameŋ,
naŋ bu kac ŋac si gauc kwi, dec oc tôm
bu sêtêŋ aö sêmeŋ. Ma aö oc wauŋ ŋac
sêtisa têŋ bêc ŋambu-ŋga.
45 Sêto propet akwa daŋ ndê yom yêc
bocdec bu, *'Anötö oc êndôhôŋ ŋamalac
hoŋ.'* Bocdinaŋ dec aŋgô. Lau hoŋ
naŋ sêkêŋ daŋga Damaŋ ndê yom ma iŋ
kêdôhôŋ ŋac, naŋ oc sêtêŋ aö sêmeŋ.
46 Yom dau sôm bu Anötö oc êndôhôŋ
lau, magoc ŋamalac daŋ gêlic Damaŋ su

dom. Anötö ndê Atu naŋ mbo whiŋ iŋ ma
sip nom meŋ, iŋ tigeŋ gêlic iŋ.
47 Ma aö wasôm yom ŋandô. Asa naŋ
kêŋ whiŋ Atu, naŋ tap seŋ ndöc tali ŋapaŋ-
ŋga sa su.
48 Bolom kêŋ ŋamalac sêndöc tali-ŋga,
naŋ aö dauŋ dindec.
49 Mac nem apami seŋ mana yêc gameŋ
sawa, magoc tiŋambu ŋac hoŋ sêmbac
ndu.
50 Tigeŋ bolom naŋ sip akêŋ undambê
meŋ, iŋ bolom kaiŋ daŋ. Ŋamalac daŋ bu
neŋ, dec oc niŋga dom.
51 Ma bolom tali-ŋga naŋ sip akêŋ un-
dambê meŋ, naŋ aö dauŋ dec. Ŋamalac
daŋ bu neŋ bolom dindec, dec oc ndöc
tali ŋapaŋ. Ma bolom dau dinaŋ aö neŋ
ŋamsôm, naŋ aö oc wakêŋ bu lau hoŋ naŋ
sêkêŋ whiŋ aö, naŋ oc sêndöc tali ŋapaŋ.”
52 Têŋ dinaŋ lau bata Israel-ŋga sêseŋ
dandi ŋandô, ma sêsôm têŋ dau, “Bocke
ma ŋgac dindec sôm bu kêŋ iŋ ndê
ŋamsôm têŋ yac daneŋ?”
53 Ma Yisu sôm têŋ ŋac, “Yomandô aö
wasôm têŋ mac. Mac bu aneŋ Ŋamalac
ndê Atu ndê ŋamsôm ti anôm iŋ ndê dac
dom, dec oc tôm dom bu mac atap seŋ
andöc tamli-ŋga sa.
54 Asa naŋ bu neŋ aö neŋ ŋamsôm,
ma nôm aneŋ dac, naŋ tap seŋ ndöc tali
ŋapaŋ-ŋga sa su.* Ma aö oc wauŋ iŋ sa
têŋ bêc ŋambu-ŋga.
55 Bu aö neŋ ŋamsôm ti gêŋ aneŋ-ŋga
ŋandô, ma aö neŋ dac ti gêŋ anôm-ŋga
ŋandô.
56 Asa naŋ bu neŋ aö neŋ ŋamsôm, ma
nôm aö neŋ dac, naŋ gêŋ dau oc piŋ alu
dôŋ anem damiŋ dauŋ. Iŋ oc mbo aö
ŋalôm, ma aö wambo iŋ ndê ŋalôm.
57 Tali ŋahu yêc Damaŋ naŋ kêkiŋ aö
gameŋ, ma aö dauŋ gambo taŋli tu iŋ-ŋga.
Bocdinaŋ asa naŋ kôc aö sa ti iŋ ndê gêŋ
daneŋ-ŋga ŋandô, naŋ oc mbo tali tu aö-
ŋga.
58 Mac damami seŋ mana, magoc
tiŋambu sêmbac ndu. Bolom naŋ sip akêŋ
u ndambê meŋ, naŋ aö dauŋ dindec. Ma
asa naŋ bu neŋ bolom dindec, naŋ oc mbo
tali ŋapaŋ.”
59 Yisu sôm yom hoŋ dinaŋ têŋ ndoc iŋ
kêdôhôŋ lau mbo lôm wê-ŋga yêc malac
Kapenaom.

Yisu ndê sêŋomi ŋatô sêhu iŋ siŋ

60 Têŋ ndoc sêŋgô Yisu ndê yom dinaŋ,
goc iŋ ndê †sêŋomi daêsam sêsôm, “Aluê!
Yom dinaŋ ŋawapac ŋandô! Asa gitôm bu
oc kôc sa ma êŋyalê?”
61 Yisu kêyalê bu iŋ ndê sêŋomi sêtucdiŋ
tu iŋ ndê yom-ŋga, dec sôm, “Yom dindec
kêŋ wapac mac, a?
62 Bocdinaŋ, têŋ ndoc mac alic Ŋamalac
ndê Atu mbu pi gameŋ naŋ iŋ mbo têŋ
ŋamata-ŋga ndi, naŋ mac oc akêŋ whiŋ,
me oc kêŋ wapac mac êŋlêc?
63 Ŋamalac si gauc me licwalô oc tôm
dom bu kêŋ ŋac sêndöc tali. Ŋalau tigeŋ
kêŋ ŋamalac sêndöc tali ŋapaŋ. Ma yom
naŋ aö gasôm têŋ mac, naŋ Ŋalau tigeŋ
oc whê mac nem gauc sa e aŋyalê, ma
bocdinaŋ atap seŋ andöc tamli ŋapaŋ-ŋga
sa.
64 Magoc mac nem lau ŋatô sêkêŋ whiŋ
aö dom.” (Yisu sôm yom dinaŋ bu iŋ
kêyalê gwanaŋ lau ŋatô naŋ sêkêŋ whiŋ
iŋ dom, ma ŋgac naŋ oc hoc iŋ asê.)
65 Ma iŋ gic têku yom ma sôm, “Tu
dinaŋ-ŋga dec aö gasôm bu lau daŋ sêtôm
dom bu sêtêŋ aö sêmeŋ ŋambwa. Damaŋ
bu kêŋ ŋaclai têŋ ŋac, dec oc tôm.”
66 Têŋ dinaŋ Yisu ndê sêŋomi daêsam
sêhu iŋ siŋ ma sêŋkuc iŋ tiyham dom.
67 Goc iŋ ndac iŋ ndê ŋ gacsêŋomi 12 bu,
“Ma bocke? Mac bu ahu aö siŋ awhiŋ, a?”
68 Ma Saimon Pita sôm, “Pômdau, yac
oc atêŋ asa andi? Am tamwasêm sôm yom
naŋ tôm bu kêŋ yac andöc taŋli ŋapaŋ.
69 Yac aŋyalê ma akêŋ whiŋ bu am Anötö
ndê ŋgac dabuŋ am.”
70 Goc Yisu ô yom ma sôm, “Aö dauŋ
kayaliŋ mac lau 12 sa. Magoc aö kayalê su
bu mac nem ŋgac daŋ ti Sadaŋ ndê su.”
71 Iŋ sôm yom dinaŋ pi Judas, Sai-
mon Iskeriot ndê atuŋgac. Bu Judas iŋ
ŋgacsêŋomi 12 si daŋ, naŋ tiŋambu hoc
Yisu asê.

7

Yisu ndê asii sêkêŋ whiŋ iŋ dom

1 Tiŋambu Yisu kêsêlêŋ golom-golom
malac naŋ sêyêc gameŋ Galili-ŋga. Iŋ mbo
ahê gameŋ Judia-ŋga, bu iŋ kêyalê bu lau
bata Israel-ŋga naŋ sêmbo gameŋ dinaŋ,
naŋ atac whiŋ bu sêndic iŋ ndu.
2 Têŋ ndoc lau Israel si †Mwasiŋ atu Lôm
Bac-ŋga meŋ kêpiŋ, naŋ

* **6:54** Lau ŋatô gauc gêm bu yom pi Yisu ndê ŋamsôm ti dac hêganôŋ Mwasiŋ Dabuŋ. Tigeŋ ŋabatiŋ 53 whê sa bu asa naŋ neŋ Yisu ndê ŋamsôm ma nôm iŋ ndê dac dom, naŋ oc tôm dom bu tap seŋ ndöc tali-ŋga sa. Bocdinaŋ yom dau bu hêganôŋ Mwasiŋ Dabuŋ, dec lau naŋ seŋ dom, naŋ oc sêtôm dom bu sêtap Anötö ndê mwasiŋ sêndöc tali-ŋga sa bocdinaŋ. Gauc dinaŋ iŋ so. Pômdau kêŋ iŋ ndê Mwasiŋ Dabuŋ bu puc yac dôŋ, ma ti seŋ datap undambê sa-ŋga dom. Ŋamalac naŋ gêŋ Mwasiŋ Dabuŋ dom, magoc kêŋ whiŋ Yisu, naŋ oc ndöc tali. Ŋalêŋ tigeŋ yêc bu datap seŋ dambo taŋli ŋapaŋ-ŋga sa, naŋ dakêŋ whiŋ Yisu.

3 Yisu ndê asii sêsôm, “Yac gauc gêm
bu ŋayham bu am sip têŋ gameŋ Judia-
ŋga ndi. Bu am nem sêŋomi ŋatô sêmbo
dindê, dec kôm gêŋ dalô bu ŋac sêlic.
4 Ŋamalac daŋ bu kôm dau ti ŋgac
tiwaê, naŋ siŋ dau dom. Am kôm gêŋ
dalô daêsam, bocdinaŋ tôc daôm asê têŋ
ŋamalac hoŋ.”
5 Yisu ndê asii sêsôm yom dinaŋ, ŋahu
bu sêkêŋ whiŋ iŋ dom.
6-8 Dec Yisu sôm têŋ iŋ ndê asii, “Aö
oc wasip gameŋ Judia-ŋga wandi dom, bu
aneŋ ndoc yêc dôŋ yêc. Lau sac nom-
ŋga sêtec aö, bu aö êlêmê gahoc yom asê
pi gêŋ giso hoŋ naŋ ŋac sêkôm. Magoc
lau nom-ŋga sêtec mac dom, ma bocdinaŋ
mac api Jerusalem andi, tu Mwasiŋ dinaŋ-
ŋga. Mac atôm bu akôm gêŋ têŋ têm bocke
naŋ mac atac whiŋ, magoc aneŋ têm hôc
asê su dom.”
9 Yisu sôm yom dinaŋ su, ma gacgeŋ mbo
Galili.
10 Tigeŋ têŋ ndoc iŋ ndê asii sêpi
Jerusalem si bu sêlic om atu Lôm Bac-ŋga,
naŋ iŋ kêkuc ŋac gi. Magoc iŋ siŋ dau bu
lau sêlic iŋ dom.
11 Lau bata Israel-ŋga naŋ sêmbo
Jerusalem tu Mwasiŋ dinaŋ-ŋga, naŋ taso
iŋ ma sêndac, “Ŋgac dinaŋ mbo nde?”
12 Ma lau daêsam naŋ sêmbo malac
dinaŋ, naŋ sic yom sec têŋ dandi pi Yisu.
Ŋatô sêsôm, “Iŋ ŋgac ŋayham.” Ma ŋatô
sêsôm, “Mba! Iŋ kêsau lau.”
13 Magoc ŋamalac daŋ sôm yom pi Yisu
yêc awê dom, bu sêtöc lau bata Israel-ŋga.

Yisu kêdôhôŋ lau

14 Bêc ŋatô giŋga su ma Mwasiŋ Lôm
Bac-ŋga gi sa ŋalhu. Ma têŋ dinaŋ, Yisu
sôc lôm dabuŋ ŋabatêmndö gi, ma gic hu
kêdôhôŋ lau.
15 Iŋ ndê yom kôm lau bata Israel-ŋga
sêhêdaê ma sêsôm, “Ŋgac dindec sôc lôm
dom, ma bocke dec iŋ kêdôhôŋ lau ŋa yom
ti gauc atu-tu?”
16 Ma Yisu sôm, “Aö kadôhôŋ aö dauŋ
neŋ yom dom, magoc iŋ naŋ kêkiŋ aö
gameŋ, naŋ ndê yom.
17 Lau naŋ atac whiŋ bu daŋga wambu
Anötö, naŋ oc sêŋyalê bu yom hoŋ naŋ aö
kadôhôŋ, naŋ meŋ akêŋ Anötö ndê, ma aö
neŋ yom dom.
18 Asa naŋ sôm dau ndê yom, naŋ bu po
dau ndê waê sa. Magoc aö bu wapo iŋ naŋ
kêkiŋ aö gameŋ, naŋ ndê waê sa. Aö kasau
dom, aö gasôm yom ŋandô.
19 Moses kêŋ yomsu têŋ mac, magoc mac
ne m daŋ daŋga wambu ŋapep dom. Tu
sake-ŋga mac asôm bu aö kagilì yomsu,
dec atac whiŋ bu andic aö ndu?”
20 Goc lau ŋatô sêsôm, “Asa tac whiŋ bu
ndic am ndu? Ŋalau sac daŋ oc sip am
nem ŋalôm su!”
21 Ma Yisu sôm têŋ ŋac, “Aö gakôm gêŋ
dalô daŋ têŋ bêc Sabat-ŋga, ma mac hoŋ
asö.
22 Mac aŋgôliŋ yom pi aö ma asôm bu
aö kagilì y omsu Sabat-ŋga, magoc mac
daôm akôm gweleŋ têŋ bêc Sabat-ŋga.
Mac aŋkuc †pwac asê balêi si ŋamlic ŋatô
su-ŋga, tôm Moses to ma gic dulu têŋ
mac. (Pwac dau Anötö kêŋ têŋ Moses dom,
magoc kêmwatiŋ têŋ abaŋi muŋ su.) Mac
asê balêi si ŋamlic têŋ ŋac si bêc ti-8-ŋga,
ma bocdinaŋ balêi ŋatô mac asê ŋac têŋ
bêc Sabat-ŋga.
23 Mac alic ŋayham bu akôm gêŋ dau têŋ
Sabat tu bu aŋgilì Moses ndê yomsu dom.
Aö dec gakôm ŋamalac daŋ ndê ŋamlic
sambuc ŋayham sa têŋ bêc Sabat-ŋga, ma
bocdinaŋ tu sake-ŋga mac atac ŋandê têŋ
aö?
24 Alic gêŋ awê-ŋga ŋambwa tu amatôc
yom-ŋga dom! Akôc gauc ŋapep pi gêŋ
ŋalôm-ŋga whiŋ.”

Lau sêndac bata Yisu

25 T êŋ ndoc dinaŋ lau Jerusalem-ŋga
ŋatô sêsôm, “Ŋgac dindec iŋ ŋgac naŋ lau
bata sêŋsalê lêŋ tu bu sêndic iŋ ndu-ŋga.
26 Tigeŋ alic! Iŋ sôm yom mbo awê,
magoc lau bata sêsôm yom daŋ têŋ iŋ
dom. Bocke? M boe ŋac sêkêŋ whiŋ bu
iŋ Mesaya dau, me?
27 Tigeŋ yac aŋyalê ŋgac dindec ndê
malachu. Ma têŋ ndoc Mesaya oc meŋ,
naŋ lau daŋ oc sêŋyalê gameŋ naŋ iŋ meŋ
akêŋ, naŋ dom.”
28 Yisu kêdôhôŋ lau mbo lôm dabuŋ
ŋabatêmndö têŋ têm dinaŋ, ma iŋ ta yom
bocdec bu, “Mac lau dinaŋ gauc gêm bu
mac aŋyalê aö, ma bu mac aŋyalê a ö neŋ
malachu, a? Aö gameŋ ŋa aö dauŋ neŋ
ŋaclai dom. Aö Damaŋ kêkiŋ aö gameŋ,
ma iŋ Anötö ŋandô, magoc mac aŋyalê iŋ
dom.
29 Aö dec kayalê iŋ, bu muŋ-ŋga aö
gambo gawhiŋ iŋ, ma kwahic dec iŋ kêkiŋ
aö gameŋ.”
30 Têŋ dinaŋ ŋac sêŋsahê bu sêkôc iŋ
dôŋ, tigeŋ iŋ ndê ndoc yêc dôŋ yêc, dec
lau daŋ gitôm dom bu sêkêŋ amba pi iŋ.
31 Magoc lau daêsam yêc toŋ atu dinaŋ
sêkêŋ whiŋ iŋ ma sêsôm, “Yac akêŋ bataŋ
Mesaya, ma akêŋ whiŋ bu têŋ ndoc iŋ
meŋ, naŋ iŋ oc kôm gêŋ dalô daêsam.
Tigeŋ asa gitôm bu kôm gêŋ dalô atu-
tu naŋ sêhôc gêlêc gêŋ dalô daêsam naŋ
ŋgac dindec kôm, naŋ su?”

Lau Palêsai ti dabuŋsiga atu-tu sêkôm bu sêkôc Yisu dôŋ

32 Lau Palêsai sêŋgô bu lau sem
yomgalôm pi Yisu ma sêkôc gauc kaiŋ
dinaŋ pi iŋ. Goc †dabuŋsiga atu-tu ti lau
Palêsai sêŋkiŋ lau siŋ-ŋga ŋatô naŋ sêyob
lôm dabuŋ, bu sêkôc iŋ dôŋ.
33 Têŋ dinaŋ Yisu sôm, “Aö wambo
wawhiŋ mac ŋasawa sauŋ, goc walhö
wambu watêŋ iŋ naŋ kêkiŋ aö gameŋ, naŋ
wandi.
34 Mac oc aŋsalê aö, magoc oc atap aö sa
dom, ma mac atôm dom bu aŋkuc aö atêŋ
gameŋ naŋ aö oc wambo.”
35 Goc lau Israel-ŋga sêsôm têŋ dandi,
“Ŋgac dindec oc mbo nde, dec yac oc
datôm dom b u datap iŋ sa? Mboe iŋ oc
ndi mbo whiŋ yac neŋ lau Israel-ŋga ŋatô,
naŋ sêndöc lau Grik si gameŋ ma êndôhôŋ
lau Grik yêc dindê?
36 Iŋ sôm bu yac oc taŋsalê iŋ, magoc oc
datap iŋ sa dom, ma bu yac datôm dom bu
datêŋ gameŋ naŋ iŋ oc mbo, naŋ dandi.
Yom dau ŋahu bocke?”

Yisu sôm yom pi Ŋalau Dabuŋ

37 Têŋ Mwasiŋ Lôm Bac-ŋga ŋabêc atu
ŋambu-ŋga, naŋ Yisu tisa kalhac ma
mbwêc awha atu bocdec bu, “Am asa naŋ
bu yô am, naŋ têŋ aö mweŋ, ma nôm.
38 Tôm Anötö ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ
sôm, asa naŋ kêŋ whiŋ aö, naŋ bu tali-ŋga
oc êmbulup pi iŋ ndê ŋalôm.”
39 Yisu ndê yom dinaŋ hêganôŋ Ŋalau
Dabuŋ, naŋ tiŋambu Anötö oc kêŋ têŋ lau
naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu. (Têŋ têm dinaŋ,
Anötö kêŋ Ŋalau Dabuŋ têŋ lau su dom,
ŋahu bu Yisu ndê têm tu tap iŋ ndê ŋawasi
sa-ŋga yêc dôŋ yêc.)

Lau sêseŋ dau pi Yisu

40 Têŋ ndoc Yisu sôm yom dau, naŋ lau
ŋatô sêsôm, “Yomandô! Ŋgac dindec iŋ
propet atu gitôm Moses, naŋ Anötö gic
bata bu êŋkiŋ meŋ.”
41 Ma ŋatô sêsôm, “Mba! Iŋ Mesaya
dau!” Magoc lau ŋatô sêsôm, “Mba! Bu
Mesaya oc meŋ akêŋ gameŋ Galili-ŋga
dom.
42 Anötö ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ
sôm bu Mesaya oc meŋ sa yêc Kiŋ Dawid
ndê wakuc, ma yêc Dawid ndê malac
Betlehem.”
43 Bocdinaŋ lau sêseŋ dau pi Yisu.
44 Lau ŋatô tac whiŋ bu sêkôc iŋ dôŋ,
magoc ŋamalac daŋ gitôm dom bu kêŋ
amba pi iŋ.

Lau bata Israel-ŋga sêkêŋ whiŋ Yisu dom

45 Tiŋambu lau siŋ lôm dabuŋ-ŋga
sêmbu sêtêŋ dabuŋsiga atu-tu ti lau
Palêsai si. Ma ŋac sêndac lau siŋ-ŋga dau
bocdec bu, “Bocke ma mac akôc Yisu dôŋ
dom?”
46 Goc lau siŋ-ŋga sêô yom ma sêsôm,
“Ŋamalac naŋ sôm yom gitôm ŋgac di-
naŋ, naŋ yac aŋgô daŋ su dom.”
47 Goc lau Palêsai sêsôm, “Mboe iŋ
kêsau mac awhiŋ, a?
48 Alic bu yac lau Palêsai ma lau bata
mba daŋ kêŋ whiŋ bu iŋ Mesaya dau dom.
Mba andô!
49 Tigeŋ lau ŋambwa-ŋambwa, naŋ si
gauc sa dom pi Anötö ndê yom naŋ sêto
yêc, naŋ sêkêŋ whiŋ iŋ. Anötö ndê atac
ŋandê pi ŋac!”
50 Lau bata dinaŋ si daŋ iŋ Nikodemas,
ŋgac naŋ muŋ-ŋga gi gêlic Yisu. Têŋ ndoc
iŋ ŋgô ŋac si yom dinaŋ, dec sôm têŋ ŋac
bu,
51 “Yac neŋ yomsu gic yao bu dakic yom
tu tamatôc ŋamalac daŋ-ŋga ŋambwa
dom! Gêŋ ŋamata-ŋga daŋgô iŋ dau ndê
yom, ma dakip yom sa pi gêŋ naŋ iŋ kôm.”
52 Magoc ŋac sêsôm, “Mboe am bu ti iŋ
ndê ŋgacsêŋom daŋ whiŋ ŋac lau Galili-
ŋga dinaŋ, a? Am ndi ma kip ŋahu sa yêc
Anötö ndê yom, ma am oc tap sa bu propet
daŋ oc meŋ akêŋ gameŋ Galili-ŋga dom.”

*[Yisu tawalô awhê sac daŋ**

53 Dinaŋ su, ma lau hoŋ sêlhö têŋtêŋ ma
sêmbu sêtêŋ ŋac si andu si.

8

1 Goc Yisu hu malac Jerusalem siŋ ma sa
gi mbo Lôc Olib.
2 Têŋ ŋagalaŋsê bêbêc, iŋ mbu sôc
Jerusalem gi, ma mbo lôm dabuŋ
ŋabatêmndö. Ma lau daêsam sêwê sêtêŋ
iŋ sêmeŋ, dec iŋ ndöc sic ma kêdôhôŋ
ŋac.
3 Ma lau naŋ sêndôhôŋ yomsu ti lau
Palêsai sêwê awhê daŋ sêtêŋ iŋ sêmeŋ,
naŋ sêtap iŋ sa têŋ ndoc iŋ kôm mêtê
mockaiŋ-ŋga. Ma sêkêŋ a whê dau kalhac
lau hoŋ aŋgô-ŋga.
4 Ma sêsôm têŋ Yisu, “Kêdôhôŋwaga,
sêtap awhê dindec sa kôm mêtê mockaiŋ-
ŋga.
5 Moses to yomsu bu datuc lauwhê kaiŋ
dindec ŋa hoc ndu. Bocdinaŋ sôm bu yac
oc dakôm sake?”
6 Ŋac bu sêtim iŋ ŋa gêndac dinaŋ,
sêŋsalê yom daŋ bu sêŋgôliŋ pi iŋ. Magoc
Yisu pôŋ sic gi ndöc, ma gic hu to yom yêc
nom ŋa amba-atu.
7 Goc ŋac sêŋsu iŋ e iŋ tisa ma sôm têŋ
ŋac, “Mac nem asa bu ndê sac mbasi, naŋ
ti ŋgac ŋamata-ŋga bu kôc hoc ma tuc pi
awhê dindec.”

* **7:52** Yom naŋ yêc 7:53–8:11 naŋ yêc bapia akwa ŋatô dom.

8 Goc iŋ pôŋ sic tiyham ma to yom yêc
nom.
9 Têŋ dinaŋ lau naŋ sêŋgô Yisu ndê yom
sic hu sêlhö tigeŋ-tigeŋ. Lau atu-tu sêlhö
sêmuŋ, goc lau ŋatô sêŋkuc e Yisu tawasê
mbo, ma awhê dau kalhac iŋ aŋgô-ŋga.
10 Dec Yisu tisa ma ndac iŋ, “O awhê! Ma
lau dau nde? Asa dec mbo bu êŋgôliŋ yom
pi am ma êmatôc am?”
11 Ma iŋ sôm, “O ŋadau, lau mba!” Goc
Yisu sôm, “Ma bocdinaŋ aö wamatôc am
dom whiŋ. Magoc am lhö ndi, ma hu nem
mêtê sac siŋ.”]

Yisu iŋ Ŋawê Nom-ŋga

12 Tiŋambu Yisu sôm yom têŋ lau bocdec
bu, “Aö ŋawê nom-ŋga. Asa naŋ bu êŋkuc
aö, naŋ oc sa seŋ ŋasec-ŋga tiyham dom.
Iŋ oc êŋsêlêŋ mbo ŋawê naŋ tôc seŋ ndöc
tali-ŋga asê.”
13 Magoc lau Palêsai sêsôm têŋ iŋ, “Am
tamwasêm hoc yom asê pi daôm. Tu
dinaŋ-ŋga dec yac oc akôc am nem yom
sa dom.”
14 Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aö bu wahoc
dauŋ neŋ yom asê, dec aneŋ yom dau iŋ
yom ŋandô. Ŋahu bu aö kayalê gameŋ
naŋ aö gameŋ akêŋ naŋ, ma gameŋ nde
naŋ wambu wandi. Tigeŋ mac aŋyalê
gameŋ dinaŋ dom.
15 Mac aŋsahê ti amatôc lau aŋkuc
ŋamalac si gauc. Magoc aö dec wamatôc
ŋamalac daŋ gitôm mac akôm, naŋ dom.
16 Aö bu wamatôc lau, dec aneŋ yom hoŋ
iŋ yom ŋandô, ŋahu bu aö taŋwasêŋ dom.
Damaŋ naŋ kêkiŋ aö, naŋ mbo whiŋ aö.
17 Mac daôm nem yomsu sôm bu ŋgac lu
bu sêpuc si yom dôŋ bu yom ŋandô, dec
mac oc akôc yom dau sa.
18 Kwahic dec aö gahoc yom asê tu dauŋ-
ŋga, ma Damaŋ naŋ kêkiŋ aö, naŋ dec puc
aneŋ yom dôŋ. Bocdinaŋ tu sake-ŋga mac
akôc aneŋ yom sa dom?”
19 Goc sêndac iŋ, “Am Damam nde?”
Ma Yisu sôm, “Mac aŋyalê aö dom, ma
mac aŋyalê Damaŋ dom bocdinaŋ. Mac
bu aŋyalê aö, dec oc tôm bu mac aŋyalê
Damaŋ whiŋ.”
20 Yisu sôm yom dinaŋ têŋ ndoc iŋ
kêdôhôŋ lau mbo kêpiŋ apa naŋ lau sêkêŋ
si da sip-ŋga yêc lôm dabuŋ ŋamakê.
Magoc lau daŋ sêkôc iŋ dôŋ dom, bu iŋ
ndê ndoc hôc asê su dom.

Yisu ndê ŋahu yêc nom dom

21 Ma Yisu sôm tiyham têŋ lau Palêsai,
“Aö oc wahu mac siŋ, ma mac oc aŋsalê
aö. Magoc gameŋ naŋ aö bu wandi, naŋ
mac atôm dom bu andi. Mac oc ambac ndu
ti nem sac tôhôŋ.”
22 Goc lau bata dinaŋ sêsôm têŋ dandi,
“Iŋ dau sôm bu gameŋ naŋ iŋ oc ndi, naŋ
yac datôm dom bu dandi. Bocke? Iŋ oc
ndic dau ndu, a?”
23 Ma Yisu gic têku yom ma sôm, “Aneŋ
ŋahu yêc lôlôc. Mac lau nom dindec-ŋga,
magoc aö neŋ ŋahu yêc nom dindec dom.
24 Aö gasôm têŋ mac su, bu mac oc
ambac ndu ti nem sac tôhôŋ. Aö wasôm
yom ŋandô têŋ mac, bu mac bu akêŋ whiŋ
yom naŋ aö gawhê sa pi dauŋ, naŋ dom,
dec mac oc ambac ndu ti mac nem sac.”
25 Goc ŋac sêndac, “Am asa?” Ma iŋ
sôm, “Oc tôm bu mac aŋyalê su, bu têŋ
ŋamata-ŋga e meŋ, aö gawhê dauŋ sa têŋ
mac.
26 Yom daêsam yêc bu wasôm pi mac bu
watôc nem giso asê. Magoc yom hoŋ naŋ
aö gaŋgô yêc iŋ naŋ kêkiŋ aö gameŋ, naŋ
dec wasôm asê têŋ lau nom-ŋga. Ma iŋ
ndê yom iŋ yom ŋandô eŋ.”
27 Ŋac sêŋyalê dom bu iŋ sôm yom dau
pi iŋ Damba.
28 Goc iŋ sôm, “Têŋ ndoc mac asuŋ
Ŋamalac ndê Atu sa yêc nom, naŋ mac
oc aŋyalê bu aö dauŋ dec Mesaya dau, ma
aö gakôm gêŋ daŋ kakuc aö taŋwasêŋ neŋ
gauc dom. Mba. Yom hoŋ naŋ aö gasôm,
naŋ Damaŋ dau kêŋ têŋ aö.
29 Iŋ dau kêkiŋ aö gameŋ, ma iŋ oc tec
aö bu wambo taŋwasêŋ dom. Iŋ mbo whiŋ
aö ŋapaŋ. Ŋahu bu aö gakôm gêŋ hoŋ tôm
iŋ atac whiŋ.”
30 Yisu sôm yom dinaŋ, ma lau daêsam
naŋ sêŋgô, naŋ sêkêŋ whiŋ iŋ.

Yom ŋandô oc êŋgapwêc yac su

31 Ma Yisu sôm têŋ lau Israel-ŋga naŋ
sêkêŋ whiŋ iŋ, “Mac bu asap aneŋ yom
dôŋ ma daŋam wambu, dec mac ati aneŋ
sêŋomi ŋandô.
32 Ma mac oc aŋyalê yom ŋandô, ma
yom ŋandô dau oc êŋgapwêc mac su
bu ambo atôm lau akiŋ ŋambwa tiyham
dom.”
33 Goc ŋac sêsôm, “Abraham ndê wakuc
yac. Ma yac am akiŋ lau daŋ dom.
Bocdinaŋ am sôm bu êŋgapwêc yac su yêc
sakiŋ bocke?”
34 Goc Yisu ô yom bocdec bu, “Aö wasôm
yom ŋandô. Asa naŋ sap mêtê sac dôŋ,
naŋ ŋgac me awhê akiŋ mêtê sac-ŋga.
35 Ma ŋgac akiŋ ŋambwa oc wêkaiŋ
ŋadau ndê gêŋ daŋ, me mbo iŋ ndê andu
ŋapaŋ dom. Mba! Ŋadau ndê atu solop oc
wêkaiŋ gêŋ ma mbo ŋapaŋ.
36 Magoc Anötö ndê Atu bu êŋgapwêc
mac su, dec mac oc ambo atôm lau akiŋ
ŋambwa tiyham dom andô.
37 “Aö kayalê su, bu Abraham ndê wakuc
mac. Tigeŋ mac akôm bu andic aö ndu,
ŋahu bu mac akôc aneŋ yom sa sip nem
ŋalôm su dom.

38 Aö gasôm yom asê pi gêŋ naŋ Damaŋ
tôc asê têŋ aö, magoc mac akôm mêtê
aŋkuc yom naŋ mac daôm damam sôm têŋ
mac.”
39 Ma ŋac sêsôm tiyham, “Yac damaŋ
iŋ Abraham.” Magoc Yisu sôm, “Mac bu
Abraham atui mac, dec mac oc asa lêŋ
gitêŋ gitôm iŋ dau ndê.
40 Tigeŋ aö gasôm yom ŋandô gitôm aö
gaŋgô yêc Anötö, ma mac akôm bu andic
aö ndu. Abraham oc kôm gêŋ kaiŋ dinaŋ
dom.
41 Mac aŋkuc Abraham ndê lêŋ dom, dec
tôc asê bu mac nem damam iŋ ŋgac daŋ
dau-ŋga daŋ.” Magoc ŋac sêsôm, “Yac lau
ŋasawa-ŋga dom. Yac mba damaŋ tigeŋ
iŋ Anötö dau.”
42 Têŋ dinaŋ Yisu sôm, “Anötö bu ti mac
nem damam, dec mac oc atac whiŋ aö.
Ŋahu bu aö gameŋ akêŋ Anötö, dec gambo
lec. Aö gameŋ tu dauŋ-ŋga dom, magoc
Anötö dau kêkiŋ aö gameŋ.
43 Mac atôm dom bu aŋgô aneŋ yom, ma
bocdinaŋ mac aŋyalê aneŋ yom ŋahu dom.
44 Mac nem damam iŋ Sadaŋ, ma mac
akôm tôm iŋ atac whiŋ. Têŋ têm ŋamata-
ŋga e meŋ, iŋ sa lêŋ ndic ŋamalac ndu-
ŋga. Iŋ sap yom ŋandô dôŋ dom, bu yom
ŋandô daŋ yêc iŋ ndê ŋalôm dom. Iŋ
tasaŋ-nda, ma yom tasaŋ ŋadamba iŋ. Iŋ
sôm yom kêkuc iŋ dau ndê awha solop, ma
yom hoŋ naŋ iŋ sôm, naŋ yom tasaŋ.
45 Tigeŋ aö dec gasôm yom ŋandô eŋ,
ma tu dinaŋ-ŋga mac akêŋ whiŋ aneŋ yom
dom.
46 Mac nem asa gitôm bu tôc aneŋ giso
daŋ asê? Aö gasôm yom ŋandô, ma tu
sake-ŋga mac akêŋ whiŋ aö dom?
47 Anötö ndê atui ŋandô sêŋgô iŋ ndê
yom ma daŋga wambu. Magoc mac aŋgô
iŋ ndê yom dom, dec tôc asê bu mac ati iŋ
ndê atui ŋandô dom.”

Yisu sôm yom asê pi dau

48 Têŋ dinaŋ lau bata Israel-ŋga sêsôm,
“Yac asôm solop bu am gitôm lau Samaria-
ŋga naŋ si gauc sa pi Anötö dom, ma bu
ŋalau sac daŋ mbo am nem ŋalôm.”
49 Magoc Yisu sôm, “Mba! Ŋalau sac
mbo aö neŋ ŋalôm dom. Mac atoc aneŋ
waêŋ sa dom, magoc aö bu wapo Damaŋ
ndê waê sa.
50 Aö kasalê dauŋ neŋ waêŋ dom, magoc
Anötö oc po aneŋ waêŋ sa. Ma iŋ oc
êmatôc gêŋ hoŋ.
51 Aö wasôm yom ŋandô têŋ mac, bu
asa naŋ ŋgô aneŋ yom ma daŋga wambu,
naŋ oc niŋga dom, magoc iŋ oc mbo tali
ŋapaŋ.”
52 Goc lau bata Israel-ŋga sêsôm têŋ iŋ,
“Kwahic dec yac aŋyalê pi ŋandô bu ŋalau
sac daŋ mbo am nem ŋalôm. Abraham
ma lau propet sêmbac ndu, tigeŋ am sôm
bu asa naŋ ŋgô am nem yom ma daŋga
wambu, naŋ oc niŋga dom.
53 Am asa dec toc daôm sa? Am gauc
gêm bu am hôc gêlêc damaŋ Abraham su,
a? Yac aŋyalê bu iŋ mbac ndu su, ma lau
propet boc-dinaŋ.”
54 Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aö dauŋ bu
wapo dauŋ neŋ waêŋ sa, dec waêŋ dau ti
gêŋ ŋambwa-ŋga. Magoc aö Damaŋ, naŋ
mac asam bu mac nem Anötö, naŋ po aneŋ
waêŋ sa.
55 M agoc mac aŋyalê iŋ dom. Aö dec
kayalê iŋ, ma daŋaŋ wambu iŋ ndê yom.
Aö bu wasôm bu kayalê iŋ dom, dec aö
ŋgac tasaŋ gitôm mac lau tasaŋ.
56 Mac nem damam Abraham atac
ŋayham sa kêlêc, bu iŋ kêŋ bata bu lic
aneŋ bêc wahôc asê-ŋga. Ma iŋ gêlic su
ma tisambuc.”
57 Goc lau bata Israel-ŋga sêsôm têŋ iŋ,
“Am nem yala tap 50 sa su dom. Ma bocke
dec am sôm bu am gêlic Abraham su?”
58 Ma Yisu sôm, “Yomandô! Ndoc naŋ
Abraham dinda kôc iŋ su dom, naŋ aö
gambo.”
59 Têŋ têm ŋac sêŋgô yom d inaŋ, goc
sêkôc hoc sa bu sêtuc iŋ, magoc Yisu siŋ
dau, ma kêdahiŋ dau su yêc lôm dabuŋ
ŋagameŋ.

9

Yisu kôm ŋgac tapec daŋ tandô po asê

1 Yisu kêsêlêŋ gi, ma gêlic ŋgac tapec
daŋ. Ŋgac dau iŋ tandô pec têŋ ndoc iŋ
dinda kôc iŋ ma meŋ.
2 Ma Yisu ndê ŋgacsêŋomi sêndac iŋ
bocdec bu, “Kêdôhôŋ-waga, ŋgac dinaŋ
tapec tu iŋ dau ndê sac-ŋga, me tu dinda
lu damba si sac-ŋga?”
3 Goc Yisu sôm, “Iŋ tapec tu iŋ dau ndê
sac-ŋga, me tu dinda lu damba si sac-ŋga
dom. Magoc dinda kôc iŋ ti tapec tu bu
kwahic dec lau sêlic Anötö ndê gweleŋ ti
ŋaclai nem iŋ sa-ŋga.
4-5 Aö gambo nom gatôm lau nom-ŋga
si ŋawê, ma kwahic dec ti têm ŋawê-
ŋga. Ma bocdinaŋ kwahic dec yac oc
dakôm Anötö naŋ kêkiŋ aö gameŋ, naŋ
ndê gweleŋ. Têm ŋasec-ŋga oc meŋ hôc
asê, ma têŋ dinaŋ lau daŋ oc sêtôm dom
bu sêkôm gweleŋ.”
6 Iŋ sôm yom dinaŋ su, goc hê gasôp sip
nom, kêyaliŋ whiŋ nom, ma sê pi ŋgac
tapec tandô.
7 Ma iŋ sôm têŋ iŋ, “Am ndi êmgwasiŋ
aŋôm sip bu gapoŋ Siloam.” (Ŋaê Siloam
dau danem kwi bu ‘Kêkiŋ.’) Goc iŋ kölhö
gi kêgwasiŋ aŋgô, ma iŋ tandô ŋayham sa.
Ma iŋ mbu têŋ ndê andu gi.

8 Ma iŋ ndê lau meŋpaŋ iŋ-ŋga, ti lau
naŋ sêŋyalê bu muŋ-ŋga iŋ ŋgac teŋ gêŋ-
ŋga, n aŋ sêsö ma sêndac dandi, “Iŋ ŋgac
naŋ muŋ-ŋga ndöc ma teŋ gêŋ, a?”
9 Ma lau ŋatô sêsôm, “Iŋ ŋgac dau
dinaŋ.” Magoc ŋatô sêsôm, “Mba! Iŋ ŋgac
daŋ dau-ŋga, naŋ aŋgô gi tap ŋgac teŋ
gêŋ-ŋga dinaŋ ndê aŋgô sa.” Magoc ŋgac
dau sôm, “Aö ŋgac dauŋ dec.”
10 Goc sêndac iŋ, “Ma bocke dec am nem
tanôm ŋayham sa?”
11 Ma iŋ sôm, “Ŋgac naŋ sêsam iŋ bu
Yisu, naŋ kêyaliŋ sacbalê, ma kêŋ pi aö
tanôŋ, goc kêkiŋ aö bu waŋgwasiŋ aŋôŋ
andô sip bu Siloam. Bocdinaŋ aö ga
kagwasiŋ dauŋ, dec tanôŋ ŋayham sa.”
12 Ma sêndac, “Ŋgac dinaŋ mbo nde?”
Goc iŋ sôm, “Aö kayalê dom.”

Lau Palêsai sêkip yom sa pi ŋgac naŋ tandô po asê

13-14 Yisu kêyaliŋ sacbalê ma kôm ŋgac
tapec dinaŋ tandô po asê têŋ bêc Sabat-
ŋga daŋ. Ma tiŋambu l au sêwê ŋgac dau
sêtêŋ lau Palêsai si.
15 Têŋ ndoc lau Palêsai sêlic iŋ, naŋ
sêndac iŋ bu, “Am tanôm po asê ŋalêŋ
bocke?” Ma iŋ ô yom ma sôm, “Ŋgac
dinaŋ kêŋ sacbalê pi aö tanôŋ, ma aö
kagwasiŋ dec tanôŋ po asê.”
16 Goc Palêsai ŋatô sêsôm yom pi Yisu
bocdec bu, “Ŋgac dinaŋ kêgilì yomsu
Sabat-ŋga, dec taŋyalê bu iŋ meŋ akêŋ
Anötö dom.” Magoc Palêsai ŋatô sêsôm,
“Ŋgac sac oc tôm dom bu kôm gêŋ dalô
kaiŋ dinaŋ.”
17 Boc-dinaŋ ŋac si yom so dau, ma
sêndac ŋgac dau tiyham, “Am ŋgac daôm,
am ŋgac naŋ iŋ kôm am nem tanôm po
asê, ma bocdinaŋ am sôm sake pi iŋ?” Ma
iŋ sôm, “Iŋ propet daŋ.”
18 Magoc lau bata Israel-ŋga dinaŋ sêkêŋ
whiŋ dom bu muŋ-ŋga iŋ tapec ma kwahic
dec tandô ŋayham sa. Bocdinaŋ sêkêŋ
yom têŋ iŋ dinda lu damba bu sêmeŋ.
19 Ma sêndac iŋlu, “Ŋgac dindec iŋ amlu
atômŋgac naŋ amlu asôm bu dinda kôc iŋ
ti tapec, a? Bocke ma kwahic dec iŋ tandô
ŋayham sa?”
20 Ma iŋlu sêsôm, “Aêc! Alu aŋyalê bu
iŋ alu mba balê, ma bu alu akôc iŋ ti tapec.
21 Magoc iŋ tandô po asê ŋalêŋ bocke
ma asa kôm iŋ tandô ŋayham sa, naŋ alu
aŋyalê dom. Mac andac iŋ dau. Iŋ ti ŋgac
atu su, ma gitôm bu sôm dau ndê yom.”
22 Iŋlu sêŋyalê bu lau bata Israel-ŋga
sêkic yom bu ŋac oc sêtiŋ lau naŋ sêkêŋ
whiŋ bu Yisu iŋ Mesaya, naŋ su yêc
gôlôwac Israel-ŋga, ma bocdinaŋ iŋlu
sêtöc ŋac.
23 Tu dinaŋ-ŋga sêsôm yom bocdec, “Iŋ
ti ŋgac atu su. Mac andac iŋ dau!”
24 Goc ŋac sêmbwêc ŋgac dau tiyham,
ma sêsôm, “Toc Anötö sa ma sôm yom
ŋandô. Yac aŋyalê bu ŋgac dinaŋ iŋ ŋgac
sac.”
25 Ma iŋ ô yom bocdec bu, “Iŋ bu ŋgac
sac me iŋ ŋgac gitêŋ, aö kayalê dom. Gêŋ
tigeŋ aö kayalê. Muŋ-ŋga aö ŋgac tapec,
ma kwahic dec aö tanôŋ po asê.”
26 Goc sêndac iŋ, “Iŋ kôm gêŋ sake têŋ
am? Iŋ kôm am tanôm ŋayham sa ŋalêŋ
bocke? Sôm asê têŋ yac.”
27 Ma iŋ sôm, “Aö gasôm têŋ mac su,
magoc mac akôc aneŋ yom sa dom. Tu
sake-ŋga mac bu aŋgô tiyham? Mboe mac
atac whiŋ bu ati iŋ ndê sêŋomi awhiŋ, a?”
28 Têŋ dinaŋ sêpu iŋ ma sêsôm, “Mba!
Am daôm ti ŋgac dinaŋ ndê ŋgacsêŋom!
Moses ndê sêŋomi yac.
29 Yac aŋyalê bu Anötö kêŋ iŋ ndê yom
têŋ Moses, magoc ŋgac dinaŋ ti iŋ ndê
ŋahu, yac aŋyalê dom.”
30 Goc ŋgac dau sôm, “Gêŋ kaiŋ daŋ
solop! Mac asôm bu mac aŋyalê iŋ ndê
ŋahu dom. Tigeŋ alic su naŋ! Iŋ kôm aö
tanôŋ po asê.
31 Yac taŋyalê bu Anötö oc kêŋ daŋga têŋ
lau sac dom. Mba! Iŋ kêŋ daŋga lau gitêŋ
naŋ sêŋkuc iŋ ndê yom.
32 Yac daŋgô daŋ muŋ su dom, bu
ŋamalac daŋ kôm ŋgac naŋ dinda kôc iŋ
ti tapec, naŋ tandô po asê. Mba sambuc!
33 Ŋgac dinaŋ bu meŋ akêŋ Anötö dom,
dec oc tôm dom bu iŋ kôm gêŋ daŋ.”
34 Ŋac sêŋgô iŋ ndê yom dinaŋ, dec gêli
ŋac si ŋalôm sa ŋandô. Ma sêsôm, “Am
bu êmdôhôŋ yac, a? Sac gêm am ahuc têŋ
ndoc dinam kôc am!” Goc sêtiŋ iŋ sa awê
gi.

Lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu dom, naŋ sêtôm lau tapec

35 Têŋ ndoc Yisu ŋgô ŋawaê bu lau
Palêsai sêtiŋ ŋgac dau su, naŋ iŋ kêsalê
iŋ e tap iŋ sa, ma ndac iŋ, “Am kêŋ whiŋ
Ŋamalac ndê Atu, me mba?”
36 Ma iŋ ô yom ma sôm, “O ŋadau!
Ŋamalac ndê Atu iŋ asa? Sôm têŋ aö, goc
aö wakêŋ whiŋ iŋ.”
37 Goc Yisu sôm, “Am gêlic iŋ su. Aö
ŋgac dauŋ dec, naŋ gasôm yom têŋ am.”
38 Ma iŋ sôm, “Pômdau, aö gakêŋ whiŋ
am.” Goc iŋ pôŋ haduc têŋ Yisu.
39 Ma Yisu sôm, “Aö gasip nom gameŋ
ma lau oc sêtap matôc sa tu aö-ŋga. Lau
tapec oc sêti lau tandô ŋayham, ma lau
naŋ gauc gêm bu ŋac lau tandô ŋayham,
naŋ oc sêtôm lau tapec.”
40 Lau Palêsai ŋatô sêmbo sêwhiŋ, ma
sêŋgô Yisu ndê yom dinaŋ ma sêndac,
“Bocke? Am sôm bu yac taŋpec awhiŋ, a?”
41 Ma iŋ sôm, “Mac bu lau tampec, dec
mac nem giso mba. Mac asôm bu mac

lau tanôm ŋayham, magoc mac akêŋ whiŋ aö dom. Tu dinaŋ-ŋga dec mac nem giso gacgeŋ yêc mac-ŋga.”

10

Yom gôliŋ pi ŋgac yob domba-ŋga

1 Ma Yisu sôm, “Yom ŋandô aö wasôm têŋ mac, bu ŋgac naŋ sôc domba si tuŋlôm yêc gatam dom, magoc kêgilì tuŋ bambaliŋ bu sôc ndi, naŋ ŋgac kaŋ-nda.
2 Magoc ŋgac naŋ sôc domba si tuŋlôm yêc gatam solop, naŋ ŋgac yob domba-ŋga ŋandô.
3 Ŋgac naŋ yob gatam oc lêc gatam su têŋ iŋ, ma domba sêŋyalê iŋ awha. Iŋ oc ta domba tigeŋ-tigeŋ si ŋaê, ma wê ŋac sêsa sêndi.
4 Têŋ ndoc iŋ kôc iŋ ndê domba hoŋ sêsa si, naŋ iŋ kêsêlêŋ muŋ ma ŋac sêŋkuc iŋ, bu ŋac sêŋyalê iŋ awha.
5 Tigeŋ ŋac oc sêŋkuc ŋgac apa daŋ dom. Mba! Ŋac oc sêlhö bambaliŋ yêc iŋ, bu sêŋyalê iŋ awha dom!”
6 Yisu sôm yom gôliŋ dinaŋ, magoc ŋac sêŋyalê iŋ ndê yom ŋahu dom.

Yisu iŋ gatam domba-ŋga

7 Bocdinaŋ Yisu sôm tiyham, “Yom ŋandô aö wasôm têŋ mac! Aö gatôm gatam tu domba sêsôc si tuŋlôm sêndi-ŋga.
8 Kêdôhôŋwaga tasaŋ hoŋ naŋ sêhôc asê sêmuŋ aö, naŋ lau kaŋ. Magoc domba sêkêŋ daŋga ŋac dom.
9 Aö gatam, ma domba naŋ sêsôc yêc aö, naŋ oc sêtap Anötö ndê mwasiŋ nem ŋac si-ŋga sa. Ŋac oc sêsôc sêsa, ma sêtap gêŋ sêneŋ-ŋga ŋayham sa.
10 Ŋgac kaŋ meŋ bu nem kaŋ ti ndic ndu ma seŋ popoc. Iŋ ndê gweleŋ dau dinaŋ. Tigeŋ aö gameŋ bu wamasaŋ lêŋ bu lau sêtap Anötö ndê mwasiŋ sêndöc tali-ŋga sa, ma mwasiŋ dau oc êŋsalê ŋac ahuc.”

Yisu iŋ Ŋadau yob domba-ŋga ŋayham

11 “Aö ŋgac wayob domba-ŋga ŋayham. Ŋgac yob domba-ŋga ŋayham oc kêŋ dau sambuc e nditôm iŋ mbac ndu bu nem iŋ ndê domba sa.
12 Magoc ŋgac naŋ yob domba tu tap ŋaôli sa-ŋga, naŋ gitôm ŋgac naŋ yob dau ndê domba, naŋ dom. Iŋ bu lic giam sac daŋ meŋ, dec iŋ oc hu domba siŋ ma lhö ndi. Goc giam sac oc seŋ domba ma sêlhö bambaliŋ.
13 Ŋgac dinaŋ oc lhö ndi, bu iŋ gêm gweleŋ tu awa-ŋga ŋambwa, ma hêgo dau tu domba-ŋga dom.
14-15 “Aö ŋgac wayob domba-ŋga ŋayham. Gitôm Damaŋ kêyalê aö, ma aö kayalê Damaŋ, bocdinaŋ aö kayalê aneŋ domba, ma aneŋ domba sêŋyalê aö. Ma wakêŋ dauŋ sambuc e nditôm wambac ndu bu wanem ŋac sa.
16 Ma aneŋ domba ŋatô sêmbo, naŋ sêmbo sêwhiŋ domba toŋ dindec dom. Aö wandic ŋac sa sêmeŋ sêmbo sêwhiŋ domba dindec, ma ŋac oc sêti toŋ tigeŋ. Ŋac si ŋadau tigeŋ aö dec wayob ŋac, ma ŋac hoŋ oc sêkêŋ daŋga aö awhaŋ.
17 “Damaŋ tac whiŋ aö, bu aö wakêŋ dauŋ gacgeŋ wambac ndu, ma tiŋambu aö watisa tiyham.
18 Ŋamalac daŋ oc kôc taŋli ŋahu su yêc aö dom. Aö dauŋ oc wahu taŋli ŋahu siŋ tôm aö dauŋ atac whiŋ. Anötö kêŋ ŋaclai têŋ aö bu aö dauŋ wahu siŋ, ma bu aö dauŋ wakôc sa tiyham. Damaŋ gic atu yom dau dinaŋ.”
19 Lau bata Israel-ŋga sêŋgô yom dinaŋ ma sêwhê dau kôc ti sêseŋ dandi tiyham.
20 Lau daêsam sêsôm, “Ŋalau sac daŋ mbo iŋ ndê ŋalôm ma kôm iŋ ndê gauc timboloc. Aŋgô iŋ ndê yom dom!”
21 Magoc lau ŋatô sêsôm, “Ŋgac ti ŋalau sac oc sôm yom kaiŋ dinaŋ dom. Ma ŋalau sac oc kôm ŋgac tapec tandô po asê dom!”

Lau bata Israel-ŋga sêtiŋ Yisu su

22 Têŋ ndoc uhô-ŋga, lau Israel-ŋga si †Mwasiŋ Sic Gawi Lôm-ŋga hôc asê Jerusalem.
23 Yisu kêsêlêŋ mbo lôm dabuŋ ŋabatêmndö, mbo gameŋ naŋ sêsam bu Solomon ndê Batêm.
24 Ma lau bata Israel-ŋga sêkac sa sêŋgihi iŋ ahuc, ma sêsôm, “Ŋasawa baliŋ lec yac atac lu-lu tu am-ŋga. Bocdinaŋ dec sôm yom yêc awê têŋ yac. Am Mesaya dau, me mba?”
25 Ma Yisu sôm, “Aö gasôm têŋ mac su, magoc mac akêŋ whiŋ aö dom. Ma aö gakôm gêŋ dalô gam Damaŋ aŋgô. Gêŋ dau puŋ yom ŋandô pi aö dôŋ, ma whê aneŋ ŋahu sa tiawê.
26 Magoc mac akêŋ whiŋ aö dom, ŋahu bu mac ati aö neŋ domba dom.
27 Aneŋ domba sêkêŋ daŋga aö awhaŋ. Aö kayalê ŋac, ma ŋac sêŋkuc aö.
28 Aö oc wakêŋ ŋac sêndöc tali ŋapaŋ ma oc tôm dom bu ŋac sêniŋga têŋ têm ŋambu-ŋga dom. Ma lau daŋ sêtôm dom bu sêŋgaho ŋac su yêc aö amaŋ.
29 Damaŋ kêŋ aneŋ domba têŋ aö, ma gêŋ daŋ hôc gêlêc iŋ su dom. Bocdinaŋ lau daŋ sêtôm dom bu sêŋgaho ŋac su yêc Damaŋ amba.
30 Alu Damaŋ ati gêŋ tigeŋ.”
31 Têŋ dinaŋ lau bata sêkôc hoc sa tiyham bu sêtuc iŋ.
32 Magoc iŋ sôm têŋ ŋac, “Mac bu atuc aö ŋa hoc tu gêŋ dalô bocke-ŋga? Bu aö gatôc gêŋ ŋayham daêsam têŋ mac, tôm naŋ Damaŋ kêŋ têŋ aö.”

33 Ma ŋac sêô yom ma sêsôm, “Yac bu
atuc am tu gêŋ daŋ naŋ am kôm-ŋga dom.
Mba! Am ŋamalac daŋ, magoc toc daôm
sa bu nditôm Anötö dau. Am nem yom
dinaŋ sac sambuc, ma tu dinaŋ-ŋga yac bu
atuc am ŋa hoc.”
34 Goc Yisu ô yom ma sôm, “Mac aŋyalê
yom naŋ Anötö dau sôm pi lau bata Israel-
ŋga ŋatô, naŋ sêto yêc mac nem Buku
Yomsu-ŋga* bocdec bu, *‘Aö gasam mac bu
anötöi.’*
35 Aŋgô su naŋ! Anötö kêŋ iŋ ndê yom
têŋ lau nom-ŋga dinaŋ, ma sam ŋac bu
anötöi. Ma gitôm dom bu daseŋ Anötö ndê
yom daŋ su.
36 Ma aö bocke? Damaŋ dau kêyaliŋ
aö sa ma kêkiŋ aö gasip nom gameŋ.
Bocdinaŋ tu sake-ŋga mac asôm bu aneŋ
yom sac sambuc, têŋ ndoc aö gasôm bu aö
Anötö ndê Atu?
37 Aö bu wakôm Damaŋ ndê gweleŋ naŋ
kêŋ sip aö amaŋ, naŋ dom, naŋ akêŋ whiŋ
aö dom.
38 Tigeŋ aö gakôm Damaŋ ndê gweleŋ,
ma bocdinaŋ dec mac bu akêŋ whiŋ aneŋ
yom dom, tigeŋ akêŋ whiŋ tu gêŋ naŋ aö
gakôm-ŋga. Ma bocdinaŋ mac oc aŋyalê
pi ŋandô bu Damaŋ mbo aö ŋalôm, ma aö
gambo iŋ ŋalôm.”
39 Têŋ dinaŋ sêŋsahê tiyham bu sêkôc iŋ
dôŋ, magoc ŋac gitôm dom, ma iŋ kölhö gi.
40 Ma iŋ pi Bu Jordan ŋadaŋga gi, ma
mbo gameŋ naŋ muŋ-ŋga Jon kêku lau
mbo.
41 Lau daêsam sêsa sêtêŋ iŋ si, ma
sêsôm têŋ dau, “Jon kôm gêŋ dalô daŋ
dom. Magoc yom hoŋ naŋ iŋ sôm pi ŋgac
dindec, naŋ yom ŋandô.”
42 Ma lau daêsam sêkêŋ whiŋ Yisu yêc
gameŋ dinaŋ.

11

Lasarus mbac ndu

1-2 Ŋgac daŋ ŋaê Lasarus mbo malac
Betani. Ma iŋ ndê lhuwê lu sêmbo, daŋ
ndê ŋaê Mata, ma daŋ ŋaê Maria, awhê
naŋ tiŋambu tac bu ŋamalu ŋayham pi
Pômdau gahi, ma puŋ ŋa iŋ kêclauŋ. Têŋ
bêc daŋ Lasarus gêmbac.
3 Goc Maria lu Mata sêkêŋ yom têŋ Yisu
bocdec bu, “Pômdau, ŋgac naŋ am atac
whiŋ dec gêmbac.”
4 Yisu ŋgô yom dau ma sôm, “Iŋ gêmbac
tu bu mbac ndu ŋambwa-ŋga dom. Iŋ
gêmbac bu tôc Anötö ndê ŋaclai ti waê
asê, ma bu Anötö ndê Atu tap waê sa
whiŋ.”
5 Yisu tac whiŋ Maria lu Mata ma
Lasarus.
6 Tigeŋ têŋ ndoc iŋ ŋgô ŋawaê bu
Lasarus gêmbac, naŋ iŋ têŋ iŋ gi ŋagahô
dom. Iŋ gacgeŋ mbo gameŋ dinaŋ gitôm
bêc lu.
7 Goc iŋ sôm têŋ iŋ ndê ŋgacsêŋomi,
“Dalhö dambu datêŋ gameŋ Judia-ŋga
dandi.”
8 Magoc ŋac sêsôm, “Kêdôhôŋwaga,
mba! Ŋasawa apê lec lau bata Israel-ŋga
naŋ sêmbo dindê, naŋ tac whiŋ bu sêtuc
am ŋa hoc. Bocke dec am bu mbu ndi
tiyham?”
9 Ma Yisu ô yom ŋa yom gôliŋ daŋ, ma
sôm, “Têŋ bêc hoŋ ac pô gameŋ gitôm
acgatu ŋasawa 12, ma tiŋambu ŋasec sa.
Ŋamalac daŋ bu êŋsêlêŋ têŋ ndoc ac-ŋga,
dec iŋ oc tiŋ gahi dom, bu iŋ gêlic ŋawê
nom dindec-ŋga.
10 Magoc iŋ bu êŋsêlêŋ têŋ ôbwêc, dec
iŋ oc tiŋ gahi, bu iŋ ndê ŋawê mba.”
11 Goc Yisu gic têku yom ma sôm, “Yac
neŋ silip Lasarus yêc bêc. Aö watêŋ iŋ
wandi bu wauŋ iŋ sa.”
12 Ma ŋgacsêŋomi sêsôm, “Pômdau, iŋ
bu yêc bêc yêc, dec iŋ dau oc ŋayham sa.”
13 Ŋac gauc gêm bu Yisu sôm bu Lasarus
mbo tali ma yêc bêc, magoc iŋ ndê yom
dau ŋahu bu Lasarus mbac ndu su.
14 Goc Yisu sôm yom yêc awê têŋ ŋac bu,
“Lasarus mbac ndu.
15 Tu mac-ŋga dec aö atac ŋayham bu aö
gambo g awhiŋ iŋ dom, bu kwahic dec mac
oc akêŋ whiŋ tu gêŋ naŋ aö bu wakôm-
ŋga. Bocdinaŋ yac datêŋ iŋ dandi.”
16 Ma Tomas, ŋgacsêŋom naŋ sêsam bu
Lôcmpôŋ, naŋ sôm têŋ ŋgacsêŋomi ŋatô,
“Ayôc! Dawhiŋ iŋ dandi, ma dambac ndu
dawhiŋ iŋ.”

Yisu iŋ yac neŋ datisa ti dambo taŋli ŋahu

17 Yisu hôc asê gameŋ Judia-ŋga ma
tap sa bu sêkêŋ Lasarus ndê ŋamlaŋ yêc
hocsuŋ daŋ gitôm bêc hale su.
18 Malac Betani yêc suŋ sa têŋ Jerusalem,
seŋ ŋasawa gitôm kilometa tö.
19 Ma lau Israel-ŋga daêsam sêsa akêŋ
Jerusalem sêmeŋ, ma sêndöc sêwhiŋ Mata
lu Maria, bu sênem malô iŋlu tu lhuŋgac
hu iŋlu siŋ-ŋga.
20 Mata ŋgô bu Yisu kêsêlêŋ meŋ, goc sa
gi bu lic iŋ, magoc Maria ndöc andu.
21 Têŋ ndoc Mata hôc asê Yisu, naŋ iŋ
sôm têŋ iŋ, “O Pômdau, am bu mbo, dec
aö lhuŋgac oc mbac ndu dom.

* **10:34** Yom dau yêc Buku Wê-ŋga 82:6 (alic footnote yêc Jon 15:25). Anötö dau kêŋ ŋaclai têŋ kiŋ ti gôliŋwaga bu sênem gôliŋ sêmbo nom, ma bocdinaŋ iŋ sam ŋac bu anötöi. Ma têm ŋatô iŋ sam ŋac bu Anötö atui - alic BW 2:7 ma 82:6.

22 Magoc kwahic dec am mweŋ hôc asê
su, ma aö kayalê bu gêŋ bocke naŋ am bu
ndac têŋ Anötö, naŋ iŋ oc kôm.”
23 Ma Yisu sôm, “Am lhômŋgac oc tisa
ma mbo tali tiyham.”
24 Dec Mata ô yom ma sôm, “Aêc! Aö
kayalê bu iŋ oc tisa têŋ bêc ŋambu-ŋga
naŋ lau batê hoŋ oc sêtisa.”
25 Goc Yisu sôm, “Ŋamalac si sêtisa ma
sêmbo tali ŋahu, naŋ aö dauŋ. Asa naŋ
kêŋ whiŋ aö ma mbac ndu su, naŋ oc mbo
tali tiyham.
26 Ma asa naŋ mbo tali ma kêŋ whiŋ aö,
naŋ oc niŋga têŋ têm ŋambu-ŋga dom, iŋ
oc gacgeŋ mbo tali. Am kêŋ whiŋ yom
dindec, me mba?”
27 Ma Mata sôm, “Aêc Pômdau! Aö
gakêŋ whiŋ bu am Mesaya, ma Anötö ndê
Atu naŋ iŋ gic bata bu êŋkiŋ sip nom
meŋ.”
28 Mata sôm yom dinaŋ su, goc mbu gi
ma ta Maria têŋ iŋ meŋ. Ma iŋ sôm têŋ iŋ,
“Kêdôhôŋwaga meŋ su, ma iŋ ndac am.”
29 Maria ŋgô su, goc tisa ŋagahô bu sa
têŋ Yisu ndi.
30 Têŋ ndoc dinaŋ Yisu hôc asê Betani su
dom, iŋ gacgeŋ mbo gameŋ naŋ Mata hôc
pi iŋ.
31 Lau Israel-ŋga naŋ sêmbo andu
sêwhiŋ Maria tu bu sênem malô iŋ, naŋ
sêlic iŋ tisa ŋagahô ma kölhö gi. Ŋac
gauc gêm bu iŋ oc têŋ sêhô ndi bu taŋ
lhuŋgac mbo dindê, ma bocdinaŋ sêsa si
ma sêŋkuc iŋ.
32 Têŋ ndoc Maria hôc asê gameŋ naŋ
Yisu mbo ma gêlic iŋ, naŋ iŋ hu dau sip
nom yêc iŋ gahi-ŋga, ma sôm, “O Pômdau,
am bu mbo, dec aö lhuŋgac oc mbac ndu
dom.”
33 Yisu gêlic Maria taŋ, ma gêlic lau
Israel-ŋga naŋ sêwhiŋ iŋ, naŋ sêtaŋ boc-
dinaŋ, dec kêsahê ŋawapac atu yêc ndê
ŋalôm.
34 Ma iŋ ndac, “Mac aŋsuhuŋ iŋ yêc
nde?” Ma sêsôm, “Mweŋ Pômdau, ma lic.”
35 Têŋ dinaŋ Yisu tasulu sa.
36 Ma lau Israel-ŋga dinaŋ sêsôm, “Alic,
iŋ atac whiŋ Lasarus ndu andô.”
37 Magoc ŋatô sêsôm, “Iŋ kôm ŋgac
tapec tandô po asê. Bocke dec iŋ kôm
Lasarus ŋayham sa dom, ma iŋ mbac
ndu?”

Yisu uŋ Lasarus sa

38 Têŋ dinaŋ Yisu ndê ŋalôm ŋawapac
atu tiyham, ma iŋ kêsêlêŋ têŋ sêhô gi.
Ŋac sêkêŋ ŋgac batê dau ndê ŋamlaŋ yêc
hocsuŋ daŋ, ma sêmpi hoc daŋ gi ndöc sê
awha ahuc.
39 Têŋ ndoc Yisu hôc asê, naŋ iŋ sôm
têŋ lau naŋ sêwhiŋ iŋ bu, “Mac ampi hoc
dau sa.” Magoc ŋgac batê ndê lhuwê Mata
sôm, “Pômdau! Iŋ yêc gitôm bêc hale su.
Oc ŋamaniŋ sa su.”
40 Dec Yisu sôm, “Aö gasôm têŋ am su, bu
kêŋ whiŋ, dec am oc lic Anötö ndê ŋaclai
ti ŋawasi.”
41 Iŋ sôm yom dinaŋ su, goc lau sêmpi
hoc dau sa. Ma Yisu tatac undambê ma
sôm, “Damaŋ, aö wanem daŋge am, bu
am ŋgô aneŋ yom.
42 Aö kayalê bu am kêŋ daŋam aö ŋapaŋ,
magoc kwahic dec aö bu wanem daŋge
am, bu lau naŋ sêlhac dec oc sêŋgô aneŋ
yom, ma sêkêŋ whiŋ bu am kêkiŋ aö
gameŋ.”
43 Goc iŋ mbwêc awha atu, “Lasarus! Sa
mweŋ!”
44 Dec Lasarus sa meŋ, ma po naŋ
sêmpaŋ iŋ gahi ti amba, ma po daŋ naŋ
sêhi pi iŋ ŋagôlôŋ, naŋ gacgeŋ sêyêc iŋ.
Ma Yisu sôm têŋ ŋac, “Akôc po su yêc iŋ,
ma akêŋ iŋ lhö ndi.”

Lau bata sêkic yom bu sêndic Yisu ndu

45 Tu gêŋ atu dinaŋ-ŋga dec lau Israel-
ŋga daêsam naŋ sêmbo sêwhiŋ Maria ma
sêlic gêŋ naŋ Yisu kôm, naŋ sêkêŋ whiŋ
iŋ.
46 Magoc ŋatô sêtêŋ lau Palêsai si, ma sic
miŋ pi gêŋ naŋ Yisu kôm.
47 Goc dabuŋsiga atu-tu ti lau Palêsai
sêmbwêc lau †Sanedrin-ŋga sêpitigeŋ, ma
sêndac ŋac, “Yac oc dakôm gêŋ sake?
Ŋgac dinaŋ kôm gêŋ dalô daêsam.
48 Yac bu dalhac iŋ ahuc dom, dec lau
hoŋ oc sêkêŋ whiŋ bu iŋ Mesaya dau. Ma
lau Rom-ŋga oc sêmeŋ ma sêseŋ yac neŋ
gameŋ danem akiŋ Anötö-ŋga ti yac lau
Israel-ŋga hoŋ su.”
49 Têŋ yala dinaŋ Kayapas iŋ †dabuŋsiga
ŋamata-ŋga. Ma iŋ sôm têŋ lau Sanedrin-
ŋga, “Mac nem gauc sa dom!
50 Iŋ mbac ndu maŋ! Yham dom bu lau
Israel-ŋga hoŋ sêniŋga. Ŋgac tigeŋ bu
mbac ndu ô lau hoŋ, naŋ oc ŋayham hôc
gêlêc su.”
51 Kayapas sôm yom dinaŋ ŋa iŋ dau
ndê gauc dom. Magoc têŋ yala dinaŋ iŋ
dabuŋsiga ŋamata-ŋga, dec iŋ sôm yom
dau gitôm propet daŋ. Ma yom dau ŋahu
bocdec bu. Yisu oc mbac ndu tu lau Israel-
ŋga hoŋ.
52 Ma tu ŋac tawasê-ŋga dom. Iŋ oc
mbac ndu tu Anötö ndê lau hoŋ naŋ sêmbo
gameŋ nom-ŋga tidau-tidau, tu bu ndic
ŋac hoŋ sa sêpitigeŋ.
53 Bocdinaŋ têŋ bêc dinaŋ lau bata
Israel-ŋga dinaŋ sic hu sêŋsalê lêŋ bu
sêndic Yisu ndu.
54 Ma tu dinaŋ-ŋga Yisu kêsêlêŋ mbo
awê yêc lau Israel-ŋga ŋalôm dom. Iŋ
kölhö gi mbo malac Eprayim, naŋ yêc
gameŋ sawa ŋamakê. Ma iŋ ndê

ŋgacsêŋomi sêmbo gameŋ dinaŋ sêwhiŋ iŋ.
55 Têŋ ndoc lau Israel si om atu Mwasiŋ
Pasowa-ŋga meŋ kêpiŋ, n aŋ lau daêsam
yêc gameŋ ŋamakê-ŋga sêpi Jerusalem si.
Ŋac bu sêŋkuc lau Israel si lêŋ sêmasaŋ
dau ŋawasi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga muŋ
su naŋ goc Pasowa ŋabêc hôc asê.
56 Ma ŋac sêŋsalê Yisu ŋapaŋ. Têŋ ndoc
sêkac sa sêmbo lôm dabuŋ, naŋ sêndac
dandi, “Mac gauc gêm bocke? Iŋ oc meŋ
tu Mwasiŋ Pasowa-ŋga, me mba?”
57 Tigeŋ dabuŋsiga atu-tu ti lau Palêsai
sic atu lau bu asa bu tap gameŋ naŋ Yisu
mbo, naŋ sa, naŋ kêŋ ŋawaê têŋ ŋac, ma
ŋac oc sêkôc iŋ dôŋ.

12

Maria gêm oso Yisu
(Mat 26:6-13; Mak 14:3-9; Luk 7:37-38)

1 Bêc 6 yêc dôŋ yêc bu Mwasiŋ Pasowa-
ŋga hôc asê, ma Yisu têŋ malac Betani gi.
Lasarus, ŋgac naŋ iŋ uŋ sa akêŋ lau batê-
ŋga, naŋ mbo malac dinaŋ.
2 Ma yêc Lasarus ndê andu, ŋac sêndê
mwasiŋ tu Yisu-ŋga. Lasarus ti lau ŋatô
seŋ gêŋ sêndöc sêwhiŋ iŋ, ma Mata gêm
akiŋ ŋac mbo.
3 Goc Maria meŋ, kôc a ŋakwi ŋamalu
ŋayham naŋ ŋaôli atu sip kac daŋ, ma kêc
pi Yisu gahi. Goc iŋ puŋ iŋ gahi ŋa iŋ dau
kêclauŋ. Ma gêŋ dau ŋamalu hôŋ dau sa
ma gêm andu ŋalôm ahuc.
4 Têŋ dinaŋ Judas Iskeriot, ŋgacsêŋom
naŋ tiŋambu hoc Yisu asê, naŋ sôm,
5 “Bu ŋamalu ŋayham dindec ŋaôli atu,
gitôm denarii 300 naŋ dakôc ti ŋaôli tu
gweleŋ yala sambuc-ŋga. Tu sake-ŋga
awhê dec kêyaiŋ? Gitôm bu dakêŋ têŋ lau
sênemlhi, ma dakêŋ ŋa-awa tu danem lau
ŋalôm sawa sa-ŋga.”
6 Judas sôm yom dinaŋ, magoc iŋ gauc
gêm lau ŋalôm sawa dom. Iŋ sôm yom
dinaŋ ŋahu bu iŋ ŋgac kaŋ-nda. Iŋ yob
ŋgac-sêŋomi si talhi mone-ŋga, ma gêm
kaŋ mone ŋatô bu nem dau sa.
7 Magoc Yisu ô iŋ ndê yom ma sôm,
“Mac alhac awhê dindec ahuc dom. Iŋ yob
gêŋ dau ŋapaŋ e kwahic dec, gic waê bêc
sêŋsuhuŋ aö-ŋga.
8 Lau ŋalôm sawa oc sêmbo sêwhiŋ mac
ŋapaŋ. Tigeŋ aö oc wambo wawhiŋ mac
ŋapaŋ dom.”

Lau dabuŋsiga sêkic yom pi Lasarus

9 Têŋ ndoc dinaŋ lau Jerusalem-ŋga
daêsam sêŋgô ŋawaê bu Yisu mbo malac
Betani, dec sêsa si bu sêlic iŋ. Ma ŋac bu
sêlic Lasarus, ŋgac naŋ Yisu uŋ sa yêc lau
batê-ŋga, naŋ whiŋ.
10 Tu dinaŋ-ŋga dabuŋsiga atu-tu Israel-
ŋga sêkic yom bu sêndic Lasarus ndu
whiŋ.
11 Ŋahu bu lau Israel-ŋga daêsam sêhu
ŋac siŋ ma sêkêŋ whiŋ Yisu tu Lasarus-
ŋga.

Yisu sôc malac Jerusalem gi
(Mat 21:4-9; Mak 11:7-10; Luk 19:35-38)

12 Têŋ ŋagalaŋsê lau daêsam naŋ sêmbo
Jerusalem tu Mwasiŋ Pasowa-ŋga sêŋgô
ŋawaê bu Yisu kêsêlêŋ mbo seŋ bu têŋ
Jerusalem meŋ.
13 Bocdinaŋ ŋac sêsa si bu sêkôc iŋ
sa. Sêhôc tômtôm ŋalauŋ ma sêmbwêc,
“Hosana! Tampiŋ iŋ naŋ meŋ gêm
Pômdau aŋgô. Tampiŋ lau Israel-ŋga si
Kiŋ.”
14 Yisu kêsêlêŋ meŋ ndöc doŋki ŋatu daŋ
ŋahô, ma ŋalêŋ dinaŋ propet akwa daŋ
ndê yom ŋandô sa. Yom dau yêc bocdec
bu:
15 O mac lau †Sayon-ŋga, atöc daôm
dom. Alic mac nem Kiŋ têŋ mac meŋ,
ndöc doŋki ŋatu ŋahô. *[Sek 9:9]*
16 Yisu ndê ŋgacsêŋomi sêlic gêŋ hoŋ di-
naŋ, magoc ŋac sêŋyalê ŋahu dom. Tigeŋ
tiŋambu, têŋ ndoc Yisu tisa ti ŋawasi atu,
naŋ sêŋyalê bu yom dau, naŋ sêto muŋ su,
naŋ hêganôŋ Yisu, ma tu dinaŋ-ŋga lau
sêkôm gêŋ dinaŋ têŋ iŋ.
17 L au daêsam naŋ sêmbo sêwhiŋ Yisu
têŋ ndoc iŋ mbwêc Lasarus ma uŋ iŋ
sa akêŋ lau batê-ŋga, naŋ sic miŋ pi iŋ
ŋapaŋ.
18 Bocdinaŋ lau daêsam sêŋgô ŋawaê bu
Yisu kôm gêŋ dalô atu dinaŋ, ma sêsa si bu
sêlic iŋ têŋ bêc dinaŋ.
19 Ma têŋ têm lau Palêsai sêlic gêŋ dau,
naŋ sêsôm têŋ dandi, “Alic, yac neŋ yom
hoŋ ŋandô mbasi. Yac oc dalhac iŋ ahuc
ŋalêŋ bocke? Lau hoŋ oc sêŋkuc iŋ!”

Yisu sôm gwanaŋ bu iŋ oc mbac ndu

20 Lau Grik ŋatô sêmbo sêwhiŋ lau
naŋ sêpi malac Jerusalem tu sênem akiŋ
Anötö-ŋga têŋ om atu Pasowa-ŋga.
21 Lau Grik dinaŋ sêtêŋ Pilip,
ŋgacsêŋom naŋ meŋ akêŋ malac Betsaida
yêc gameŋ Galili-ŋga, ma sêsôm têŋ iŋ bu,
“O ŋgac atu, yac bu alic Yisu.”
22 Dec Pilip gi sôm yom dau têŋ Andru,
ma iŋlu si sêsôm têŋ Yisu.
23 Yisu ŋgô yom dau goc sôm yom gôliŋ
daŋ bocdec bu, “Ndoc meŋ sa bu Ŋamalac
ndê Atu tap iŋ ndê waê atu sa.
24 Aö wasôm yomandô têŋ mac. Gêŋ
ŋawhê daŋ bu sêsô sip nom ndi dom, dec
gêŋ tigeŋ dau oc gacgeŋ yêc. Magoc gêŋ
dau bu dasô sip nom ŋalôm ndi, dec oc
tibalê ma niŋga, magoc tiŋambu oc po pi
meŋ ma nem ŋandô daêsam tiyham.

25 Asa naŋ tac whiŋ bu sap gêŋ nom-ŋga
dôŋ ŋapaŋ tu mbo tali-ŋga, naŋ oc niŋga.
Magoc asa naŋ bu hu gêŋ nom dindec-ŋga
siŋ tu êŋkuc aö-ŋga, naŋ tap seŋ ndöc tali
têŋ têm ŋambu-ŋga-ŋga sa.
26 Asa naŋ gauc gêm bu nem akiŋ aö,
naŋ meŋ êŋkuc aö. Ma gameŋ naŋ aö oc
wambo, naŋ iŋ naŋ gêm akiŋ aö, naŋ oc
mbo bocdinaŋ. Lau hoŋ naŋ sem akiŋ aö,
naŋ Damaŋ oc toc ŋac sa.
27 "Kwahic dec aö neŋ ŋalôm kedehe
aö ŋandô. Tigeŋ aö wandac Damaŋ bu
êŋgaho aö su yêc ndoc ŋawapac-ŋga din-
dec dom. Mba! Tu gêŋ dau dindec-ŋga dec
aö gameŋ.
28 Damaŋ, aö wasa lêŋ dindec tu bu
wapo nem waêm sa."
Yisu sôm yom dinaŋ, ma awha daŋ sa
akêŋ undambê bocdec bu, "Aö gatap waêŋ
sa tu am-ŋga su, ma watap sa tiyham."
29 Lau daêsam naŋ sêmbo gameŋ dinaŋ
sêŋgô ŋakêcsia dau, ma ŋatô sêsôm bu
wapap gic. Ma ŋatô sêsôm bu aŋela daŋ
sôm yom têŋ Yisu.
30 Magoc Yisu sôm, "Awha dinaŋ sa tu
aö-ŋga dom, magoc sa tu mac-ŋga.
31 Kwahic dec ti ndoc Anötö êmatôc lau
nom dindec-ŋga. Ma iŋ oc êmasuc nom
dindec ŋadau su.*
32 Magoc têŋ ndoc sêndic aö pi a
ma sêsuŋ aö sa yêc nom, naŋ aö oc
wahê ŋamalac akêŋ gameŋ hoŋ sêtêŋ aö
sêmeŋ."
33 Yisu sôm yom dinaŋ bu tôc ŋalêŋ naŋ
iŋ oc mbac ndu, naŋ asê.
34 Ma lau dinaŋ sêô iŋ awha ma sêsôm,
"Sêto yom yêc buku yomsu-ŋga, naŋ sôm
bu Mesaya oc mbo ŋapaŋ. Ma bocke dec
am sôm bu ŋac oc sêsuŋ Ŋamalac ndê Atu
sa? Ŋamalac ndê Atu dau iŋ asa?"
35 Goc Yisu sôm, "Ya ŋawê oc mbo whiŋ
mac ŋasawa sauŋ, ma boc-dinaŋ aŋsêlêŋ
ambo ŋawê dau ŋalôm, bu ŋasec nem mac
ahuc dom. Lau naŋ sêŋsêlêŋ sêmbo ŋasec
ŋalôm, naŋ sem gauc gameŋ naŋ oc sêndi
naŋ.
36 Akêŋ whiŋ Ŋawê dau naŋ kwahic dec
mbo whiŋ mac, ma mac oc ati lau ŋawê-
ŋga." Yisu sôm yom dau su, goc hu ŋac
siŋ, ma siŋ dau têŋ ŋac.

Lau daêsam sêkêŋ whiŋ Yisu dom

37 Yisu kôm gêŋ dalô daêsam yêc lau
Israel aŋgô-ŋga, magoc daêsam sêkêŋ
whiŋ dom bu iŋ Mesaya dau.
38 Ma bocdinaŋ yom naŋ propet Aisaya
to muŋ su, naŋ ŋandô sa. Yom dau yêc
bocdec:

Pômdau, ŋac si asa kêŋ whiŋ yom naŋ
yac ahoc asê?
Ma ŋac si asa ndê gauc sa pi am nem
ŋaclai atu, naŋ am tôc tiawê? *[Ais 53:1]*

39 Bocdinaŋ Anötö ndê propet Aisaya tôc
asê gwanaŋ bu lau dinaŋ sêtôm dom bu
sêkêŋ whiŋ. Ma iŋ to yom daŋ tiyham
bocdec bu:

40 Pômdau kôm ŋac si tandô tipec, ma
ŋac si ŋalôm ŋadandi. Bocdinaŋ
gitôm dom bu sêlic ŋa tandô, ma
sêŋyalê yêc ŋac si ŋalôm. Ma gitôm
dom bu ŋac sênem dau kwi, ma
wakôm ŋac ŋayham sa tiyham. *[Ais 6:10]*

41 Aisaya to yom dau, ŋahu bu iŋ gêlic
Yisu ndê ŋawasi su, ma bocdinaŋ dec sôm
yom asê pi iŋ.
42 Yom dau yêc bocdinaŋ, magoc lau
Israel-ŋga daêsam sêkêŋ whiŋ Yisu, ma
ŋac si lau bata ŋatô sêwhiŋ. Tigeŋ ŋac
sêtôc si sêkêŋ whiŋ iŋ tiawê dom, ŋahu
bu ŋac sêtöc bu lau Palêsai oc sêtiŋ ŋac
su yêc gôlôwac Israel-ŋga.
43 Ŋac atac whiŋ bu ŋamalac sêlic ŋac
ŋayham ma sêkeŋ waê têŋ ŋac, hôc gêlêc
bu sêtap waê sa yêc Anötö.
44 Ma Yisu sôm yom awha atu, "Asa naŋ
kêŋ whiŋ aö, naŋ kêŋ whiŋ aö taŋwasêŋ
dom. Iŋ kêŋ whiŋ iŋ naŋ kêkiŋ aö gameŋ,
naŋ whiŋ.
45 Ma asa naŋ gêlic aö, naŋ gêlic iŋ naŋ
kêkiŋ aö gameŋ, naŋ bocdinaŋ.
46 Aö gahôc asê nom gitôm ya ŋawê, bu
lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ aö, naŋ oc sêmbo
ŋasec dom.
47 Asa naŋ ŋgô aneŋ yom magoc daŋga
wambu dom, naŋ aö dauŋ oc wamatôc iŋ
dom. Bu aö gameŋ bu wamatôc lau nom-
ŋga dom, magoc bu wanem ŋac si.
48 Lau hoŋ naŋ sêkôc aö ti aneŋ yom
sa dom, naŋ oc sêtap matôc sa têŋ bêc
ŋambu-ŋga. Ma ŋac si matôc ŋahu sip
ŋac sêkôc aneŋ yom sa dom.
49 Bu aö gasôm dauŋ neŋ yom dom.
Damaŋ naŋ kêkiŋ aö gameŋ, naŋ gic atu
yom hoŋ tu wasôm asê-ŋga.
50 Ma aö kayalê bu yom naŋ iŋ gic atu,
naŋ ti ŋamalac si seŋ sêndöc tali ŋapaŋ-
ŋga. Bocdinaŋ aŋyalê bu yom hoŋ naŋ

* **12:31** Yisu sôm bu Anötö oc êmasuc nom dindec ŋadau su. Têŋ ndoc Yisu mbac ndu ma tisa tiyham, iŋ ku Sadaŋ ndê ŋaclai dulu-alic Jon 16:33; Kol 2:15; Hib 2:15; ma 1 Jon 3:8. Yisu ku iŋ dulu su yomandô, magoc Anötö kêŋ ŋasawa têŋ Sadaŋ ma iŋ kôm iŋ ndê gweleŋ yêc nom - alic Epe 2:2; 2 Kor 4:4; ma 1 Jon 5:19. Bocdinaŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ sic waê bu sêlhac ŋaŋga ma sêndic siŋ têŋ Sadaŋ, (Jon 17:15; Epe 6:10-18) ma Anötö kêŋ ŋaclai têŋ ŋac bu sêku iŋ dulu (Rom 16:20). Têŋ bêc ŋambu-ŋga, Anötö oc seŋ Sadaŋ ti iŋ ndê aŋela ti lau sac su ma iŋ ndê ŋaclai oc pacndê sambuc (Rev 20:2-3, 10).

aö gasôm, naŋ kêkuc yom naŋ Damaŋ dau
kêŋ têŋ aö.”

13

Yisu kêgwasiŋ ŋgacsêŋomi gahi

1 Lau Israel-ŋga si om atu mwasiŋ
Pasowa-ŋga meŋ kêpiŋ, ma Yisu kêyalê bu
ndoc meŋ hôc asê su, bu iŋ hu nom dindec
siŋ ma mbu têŋ Damba ndi. Iŋ atac whiŋ
iŋ dau ndê lau naŋ sêmbo nom, ma iŋ bu
tôc asê tiawê, ŋalêŋ naŋ iŋ atac whiŋ ŋac
ndu andô.
2 Iŋ ti ndê ŋgacsêŋomi sêndöc sêwhiŋ
dau bu sêneŋ gêŋ, ma Judas Iskeriot, Sai-
mon ndê atuŋgac, mbo whiŋ ŋac. Sadaŋ
sip iŋ ndê ŋalôm muŋ su, ma kêŋ gauc têŋ
iŋ bu hoc Yisu asê.
3 Yisu kêyalê bu Damba kêŋ gêŋ hoŋ sip
iŋ amba, ma bu iŋ meŋ akêŋ Anötö, ma oc
mbu têŋ iŋ ndi.
4 Bocdinaŋ iŋ tisa yêc tebo, kac iŋ ndê
ŋakwê awê-ŋga su, ma kic po dapuŋ dauŋ-
ŋga daŋ pi iŋ ŋampê.
5 Goc iŋ tac bu sip suc daŋ, ma gic hu
kêgwasiŋ ŋgacsêŋomi gahi, ma puŋ ŋa po
naŋ iŋ kic pi ŋampêbalê.
6 Iŋ têŋ Saimon Pita meŋ, ma Pita ndac,
“Pômdau, am bu êmgwasiŋ aö gahiŋ
whiŋ, a?”
7 Ma Yisu ô yom ma sôm, “Kwahic dec
am nem gauc sa dom pi gêŋ naŋ aö gakôm
gambo, tigeŋ tiŋambu am oc êmyalê.”
8 Magoc Pita sôm, “Mba! Am êmgwasiŋ
aö gahiŋ dom andô!” Ma Yisu ô yom ma
sôm, “Aö bu waŋgwasiŋ am dom, dec am
oc ti aneŋ daŋ dom.”
9 Dec Pita sôm, “Bocdinaŋ Pômdau,
êmgwasiŋ aö gahiŋ ŋambwa dom, magoc
amaŋ ti ŋagôlôŋ whiŋ!”
10 Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Ŋamalac
naŋ gêliŋ bu su, naŋ tiŋambu êŋgwasiŋ
gahi ŋambwa, dec iŋ ndê ŋamlic sambuc
ŋawasi sa. Aö wasôm têŋ mac lau dinaŋ
bu mac ŋawasi sa su, magoc mac hoŋ
dom.”
11 Yisu kêyalê ŋgac naŋ oc hoc iŋ asê,
ma tu dinaŋ-ŋga sôm bu ŋac hoŋ ŋawasi
dom.
12 Yisu kêgwasiŋ ŋac hoŋ gahi pacndê,
dec sôc iŋ ndê ŋakwê awê-ŋga sa tiyham,
ma mbu gi ndöc ndê mala. Ma iŋ ndac,
“Mac aŋyalê gêŋ naŋ aö gakôm têŋ mac,
naŋ ŋahu, me mba?
13 Iŋ solop bu mac asam aö bu
‘Kêdôhôŋwaga,’ ma ‘Pômdau,’ bu aö
dauŋ dindec.
14 Ma kwahic dec aö, mac nem
kêdôhôŋwaga ma Pômdau, kagwasiŋ
mac gahim. Ma aö wasôm têŋ mac, bu
aŋgwasiŋ nem asidôwai si gahi bocdinaŋ.
15 Aö gatôc ŋadôŋ têŋ mac, bu mac alic
ma akôm tôm aö gakôm têŋ mac.
16 Aö wasôm yom ŋandô, bu ŋgac akiŋ
daŋ hôc gêlêc iŋ ndê ŋadau dom, ma ŋgac
aheŋ-ŋga hôc gêlêc iŋ naŋ kêkiŋ iŋ, naŋ
dom.
17 Kwahic dec aö gawhê gêŋ dindec sa
ma mac aŋyalê, ma mac bu akôm ŋandô
sa, dec oc atap Anötö ndê mwasiŋ sa.”

Yisu sôm ŋgac hoc iŋ asê-ŋga asê

18 Ma Yisu sôm, “Aö gasôm yom dindec
pi mac hoŋ dom, bu aö kayalê lau naŋ aö
kayaliŋ ŋac sa. Tigeŋ yom daŋ naŋ sêto
yêc, naŋ oc ŋandô sa. Yom dau sêto yêc
bocdec bu, *‘Ŋgac naŋ gêŋ gêŋ whiŋ aö, naŋ
kêŋ kisa aö.’*
19 Aö gasôm yom asê gwanaŋ pi gêŋ dau,
bu têŋ têm gêŋ dau hôc asê, naŋ mac oc
akêŋ whiŋ bu aö Mesaya dau.
20 Aö wasôm yom ŋandô têŋ mac, bu asa
naŋ kôc ŋamalac naŋ aö kakiŋ iŋ, naŋ sa,
naŋ kôc aö dauŋ sa. Ma asa naŋ kôc aö sa,
naŋ kôc iŋ naŋ kêkiŋ aö gameŋ, naŋ sa.”
21 Yisu sôm yom dinaŋ su, ma iŋ
ndê ŋalôm ŋawapac ŋandô, dec sôm,
“Yomandô aö wasôm têŋ mac, bu ŋgac daŋ
mbo dec, naŋ oc hoc aö asê.”
22 Yisu ndê ŋgacsêŋomi sêŋgô yom di-
naŋ ma tahê dandi, bu ŋac sem gauc bu
ŋgac naŋ iŋ sôm yom pi, iŋ asa.
23 Ŋgacsêŋom naŋ Yisu tac whiŋ ndu
andô, naŋ ndöc gi paŋ Yisu.
24 Dec Saimon Pita gic amba têŋ iŋ, ma
sôm, “Am ndac iŋ bu iŋ sôm yom pi asa.”
25 Goc ŋgacsêŋom dau töŋ sac Yisu, ma
ndac, “Pômdau, asa?”
26 Ma Yisu ô yom ma sôm, “Ŋgac naŋ aö
wapuc bolom dindec sip sulu ma wakêŋ
têŋ iŋ.” Goc iŋ puc bolom sip sulu ma kêŋ
têŋ Judas Iskeriot, Saimon atuŋgac.
27 Judas kôc bolom dau su, ma ŋagahô
Sadaŋ sip iŋ ndê ŋalôm. Ma Yisu sôm têŋ
iŋ, “Sa ndi, ma gêŋ naŋ am gauc gêm bu
kôm, naŋ kôm ŋagahô.”
28 Lau hoŋ naŋ sêndöc tebo, naŋ sêŋgô
yom naŋ Yisu sôm têŋ Judas, magoc
sêŋyalê ŋahu dom.
29 Judas iŋ ŋgac naŋ yob ŋac si talhi
mone-ŋga, ma bocdinaŋ dec ŋgacsêŋomi
ŋatô gauc gêm bu Yisu kêkiŋ iŋ sa gi bu
nemlhi gêŋ tu Mwasiŋ Pasowa-ŋga, me bu
kêŋ gêŋ têŋ lau ŋalôm sawa.
30 Judas gêŋ bolom naŋ Yisu kêŋ têŋ iŋ,
ma sa awê gi. Ma gameŋ ŋasec sa.

Yomsu wakuc

31 Judas sa gi su, ma Yisu sôm, “Kwahic
dec Ŋamalac ndê Atu oc tap iŋ ndê waê sa,
ma iŋ oc po Anötö ndê waê sa whiŋ.
32 Ma Anötö oc kêŋ dau ndê ŋawasi têŋ
ndê Atuŋgac bu po Atu ndê waê sa. Ma iŋ
oc po ndê waê sa ŋagahô eŋ.

33 “O aneŋ lau hac. Aö wambo wawhiŋ
mac ŋasawa sauŋ eŋ. Tiŋambu mac oc
aŋsalê aö, tigeŋ tôm aö gasôm têŋ lau
bata Israel-ŋga su, dec wasôm têŋ mac bu
gameŋ naŋ aö bu wandi, naŋ mac atôm
dom bu ameŋ.
34 Kwahic dec aö wakêŋ yomsu wakuc
têŋ mac bocdec bu. Akêŋ nem atac whiŋ
lom daôm. Tôm aö atac whiŋ mac, dec mac
atac whiŋ nem asidôwai bocdinaŋ.
35 Ma têŋ ndoc lau hoŋ sêlic mac nem
mêtê atac whiŋ daôm-ŋga, dec ŋac oc
sêŋyalê pi ŋandô bu aneŋ ŋgacsêŋomi
mac.”

Yisu sôm asê bu Pita oc sêc iŋ ahuc
(Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

36 Goc Saimon Pita ndac iŋ bu, “Pômdau,
am oc mbo nde?” Ma Yisu ô yom ma sôm,
“Gameŋ naŋ aö oc wandi, naŋ am gitôm
dom bu êmkuc aö kwahic dec. Magoc
tiŋambu am oc êmkuc aö mweŋ.”
37 Goc Pita ndac, “Pômdau, tu sake-ŋga
am sôm bu kwahic dec aö gatôm dom bu
waŋkuc am? Aö wakêŋ dauŋ sambuc e
nditôm wambac ndu tu am-ŋga.”
38 Ma Yisu ô yom ma sôm, “Am gauc gêm
bu am gitôm bu mbwac ndu tu aö-ŋga, a?
Aö wasôm yomandô têŋ am, bu ôbwêc dau
dindec am oc sêc aö ahuc tidim tö muŋ,
goc dalec oc taŋ.”

14

Yisu ti seŋ datêŋ iŋ Damba-ŋga

1 Ma Yisu sôm têŋ ndê ŋgacsêŋomi,
“Ambo ti nem ŋalôm ŋawapac dom. Akêŋ
whiŋ Anötö, ma akêŋ whiŋ aö bocdinaŋ.
2 Ŋalôm daêsam yêc Damaŋ ndê andu.
Bu mba, oc wasôm yom dindec asê têŋ
mac dom. Aö watêŋ Damaŋ ndê andu dau
wandi, bu wamasaŋ mac nem malam.
3 Aêc, aö oc wandi, ma wamasaŋ nem
malam, ma tiŋambu aö wambu wameŋ
ma wakôc mac sa bu ameŋ andöc gameŋ
dinaŋ awhiŋ aö.
4 Mac aŋyalê seŋ têŋ gameŋ naŋ aö oc
wandi.”
5 Magoc Tomas sôm têŋ iŋ, “Pômdau,
yac am gauc gameŋ naŋ am oc ndi, ma
bocdinaŋ ŋalêŋ bocke dec yac oc aŋyalê
seŋ bu atêŋ gameŋ dau andi?”
6 Ma Yisu sôm, “Aö dauŋ gati seŋ, ma
yom ŋandô ti mac andöc tamli ŋahu yêc
aö. Aö taŋwasêŋ gati seŋ bu ŋamalac
sêtêŋ Damaŋ sêndi, ma seŋ daŋ yêc dom.
7 Mac bu aŋyalê aö ŋapep, dec oc aŋyalê
Damaŋ whiŋ. Ma kwahic dec ma ndi, mac
aŋyalê iŋ, ma mac alic iŋ su.”
8 Goc Pilip sôm, “Pômdau, tôc Damam
têŋ yac, naŋ goc nditôm.”
9 Ma Yisu ô iŋ ndê yom ma sôm, “O Pilip,
aö gambo gawhiŋ mac ŋasawa baliŋ su,
ma bocke am kêyalê aö dom? Tu sake-ŋga
am sôm têŋ aö bu watôc Damaŋ têŋ mac?
Aö wasôm têŋ am, bu asa naŋ gêlic aö su,
naŋ gêlic Damaŋ su bocdinaŋ.
10 Aö gasôm su, bu aö gambo Damaŋ
ŋalôm, ma iŋ mbo aö ŋalôm. Mac akêŋ
whiŋ yom dau, me mba? Yom naŋ aö
gasôm, naŋ aö taŋwasêŋ neŋ yom dom.
Damaŋ naŋ mbo aö ŋalôm, naŋ kôm iŋ
ndê gweleŋ ŋa aö.
11 Aö gasôm bu aö gambo Damaŋ ŋalôm,
ma iŋ mbo aö ŋalôm. Akêŋ whiŋ aneŋ
yom dinaŋ. Magoc mac bu akêŋ whiŋ
aneŋ yom dom, dec gauc nem gêŋ atu-tu
naŋ aö gakôm ŋa Damaŋ ndê ŋaclai, ma
akêŋ whiŋ tu gêŋ dinaŋ-ŋga.
12 Aö wasôm yom ŋandô têŋ mac, bu asa
naŋ kêŋ whiŋ aö, naŋ oc kôm gêŋ atu-tu
gitôm aö gakôm. Ma iŋ oc kôm gêŋ atu-
tu naŋ hôc gêlêc iŋ dinaŋ su. Ŋahu bu
kwahic dec aö watêŋ Damaŋ wandi.
13 Ma aö wakôm gêŋ bocke naŋ mac ateŋ
tu aneŋ ŋaê-ŋga, ma ŋalêŋ dinaŋ aö wapo
Damaŋ ndê waê sa.
14 Ateŋ gêŋ tu aneŋ ŋaê-ŋga, ma aö
wakôm gêŋ dau ŋandô sa.”

Yisu gic bata bu êŋkiŋ Ŋalau Dabuŋ

15 Ma Yisu sôm, “Mac bu atac whiŋ aö,
dec daŋam wambu aneŋ yom.
16-17 Ma aö wandac Damaŋ, ma iŋ oc kêŋ
Ŋalau Yom Ŋandô-ŋga bu meŋ mbo whiŋ
mac ŋapaŋ eŋ. Iŋ oc puc mac dôŋ ti nem
mac awham ô aö. Lau sac nom-ŋga oc
sêkôc iŋ sa dom, bu ŋac sêtôm dom bu
sêlic iŋ me sêŋyalê iŋ. Tigeŋ mac aŋyalê
iŋ, bu iŋ mbo whiŋ mac, ma oc mbo mac
nem ŋalôm.
18 Aö wahu mac siŋ bu ambo atôm
mosibu dom. Mba! Aö dauŋ watêŋ mac
waloc.
19 “Ŋasawa sauŋ ma lau nom-ŋga oc
sêlic aö tiyham dom, tigeŋ mac oc alic aö.
Ŋahu bu aö oc watisa tiyham ma wambo
taŋli, ma tu dinaŋ-ŋga dec oc nditôm bu
mac ambo tamli ŋapaŋ awhiŋ.
20 Têŋ têm dinaŋ, mac oc aŋyalê bu aö
gambo Damaŋ ŋalôm, ma mac ambo aö
ŋalôm, ma aö gambo mac ŋalôm.
21 Asa naŋ kôc aneŋ yomsu sa yêc iŋ ndê
ŋalôm ma daŋga wambu, naŋ tôc asê bu
iŋ atac whiŋ aö ŋandô, ma Damaŋ oc atac
whiŋ iŋ bocdinaŋ. Ma aö dauŋ oc atac
whiŋ iŋ, ma watôc dauŋ asê têŋ iŋ.”
22 Goc ŋgacsêŋom daŋ ŋaê Judas sôm,
“Pômdau, tu sake-ŋga am sôm bu tôc
daôm asê têŋ yac, magoc têŋ lau nom-ŋga
hoŋ dom?” (Ŋgacsêŋom dinaŋ iŋ Judas
Iskeriot dom.)

23 Ma Yisu ô yom ma sôm, “Asa naŋ atac
whiŋ aö, naŋ oc daŋga wambu aneŋ yom.
Ma Damaŋ oc atac whiŋ iŋ ma alu oc atêŋ
iŋ aloc ma ambo awhiŋ iŋ.
24 Yom naŋ aö gasôm asê têŋ mac, naŋ aö
dauŋ neŋ yom dom. Damaŋ naŋ kêkiŋ aö
gameŋ, naŋ ndê yom. Tigeŋ lau nom-ŋga
naŋ atac whiŋ aö dom, naŋ daŋga wambu
aneŋ yom dau dom.
25 “K wahic dec aö gambo gawhiŋ mac
ma gasôm yom hoŋ dindec têŋ mac.
26 Magoc tiŋambu, Damaŋ oc êŋkiŋ
Ŋalau Dabuŋ nem aö aŋôŋ têŋ mac loc bu
nem mac sa. Iŋ oc êndôhôŋ mac pi gêŋ
hoŋ, ma kêŋ mac gauc nem yom hoŋ naŋ
aö gasôm têŋ mac su.
27 Aö wakêŋ aneŋ yom malô têŋ mac bu
yêc mac ŋapaŋ, dec ambo ti atac malô.
Bu yom malô naŋ aö oc wakêŋ têŋ mac,
naŋ hôc gêlêc lau nom-ŋga si su. Bocdinaŋ
ahêgo daôm dom, ma atöc daôm dom.
28 “Aö gasôm têŋ mac bu aö oc wahu
mac siŋ, ma tiŋambu oc wambu wameŋ
tiyham. Ma mac bu atac whiŋ aö, dec
mac oc atac ŋayham bu aö watêŋ Damaŋ
wandi, bu Damaŋ hôc gêlêc aö su.
29 Kwahic dec aö gasôm yom dindec têŋ
mac gwanaŋ, bu tiŋambu têŋ ndoc aneŋ
yom dau ŋandô sa, naŋ goc mac oc akêŋ
whiŋ aö.
30 “Ndoc tiapê, dec gitôm dom bu wasôm
yom daêsam têŋ mac. Ŋahu bu nom
dindec ŋadau kêpiŋ bu meŋ. Iŋ dau ndê
ŋaclai mba bu kôm gêŋ daŋ têŋ aö.
31 Magoc aö wakôm gêŋ hoŋ nditôm
Damaŋ gic atu aö, ma ŋalêŋ dinaŋ dec
lau nom-ŋga oc sêŋyalê bu aö atac whiŋ
Damaŋ. Bocdinaŋ atisa ma dalhö.”

15

Yisu gêm dôhôŋ dau pi a wain

1 Ma Yisu sôm, “Aö a wain ŋandô,* ma
Damaŋ ti ôm wain-ŋga ŋadau.
2 A wain ŋasaŋgac hoŋ naŋ sêlhac wain
ŋahu aö dauŋ ma sem ŋandô dom, naŋ
Damaŋ oc so kic. Ma ŋasaŋgac naŋ sem
ŋandô, naŋ iŋ oc ndic sêli bu kôm ŋawasi
sa ma nem ŋandô daêsam.
3 Ma ŋalêŋ tigeŋ, yom naŋ aö gasôm têŋ
mac su, naŋ kôm mac nem ŋalôm ŋawasi
sa su.
4 Asap aö dôŋ, ma aö wasap mac dôŋ
bocdinaŋ. A wain ŋasaŋgac daŋ bu sap
ŋahu dôŋ dom, dec oc tôm dom bu nem
ŋandô yêc dau-ŋga. Ma mac bocdinaŋ.
Mac bu asap aö dôŋ dom, dec oc tôm dom
bu mac anem ŋandô.
5 Aö gatôm a w ain ŋahu, ma mac atôm
ŋasaŋgac. Asa naŋ sap aö dôŋ, ma aö
wasap iŋ dôŋ, naŋ oc nem ŋandô daêsam.
Mac bu asap aö dôŋ dom, dec oc atôm bu
akôm gêŋ ŋayham daŋ dom.
6 Asa naŋ sap aö dôŋ dom, naŋ gitôm
ŋasaŋgac naŋ kegwelec sip nom ma
tibasô. Ma ŋasaŋgac kaiŋ dinaŋ oc sêhoŋ
sa ma sêkêŋ pi ya ndi ma ya neŋ su.
7 “Mac bu asap aö dôŋ, ma bu akôc aneŋ
yom sa tidôŋ yêc nem ŋalôm, dec gêŋ
bocke naŋ mac bu atac whiŋ, naŋ ateŋ têŋ
Anötö, ma iŋ oc kêŋ têŋ mac.
8 Asap aö dôŋ ma anem ŋandô daêsam,
dec oc whê mac sa bu aneŋ ŋgacsêŋomi
ŋandô, ma ŋalêŋ dinaŋ mac oc apo Damaŋ
ndê waê sa.
9 Aö atac whiŋ mac, gitôm Damaŋ atac
whiŋ aö. Kwahic dec ambo aneŋ atac whiŋ
ŋalôm.
10 Aö daŋaŋ wambu yom hoŋ naŋ
Damaŋ gic atu aö, ma aö gambo iŋ ndê
atac whiŋ ŋalôm. Ma mac bu daŋam
wambu yom naŋ aö gac atu mac, dec mac
oc ambo aneŋ atac whiŋ ŋalôm.
11 “Aö gasôm yom dindec têŋ mac, tu bu
aneŋ atac ŋayham nem mac nem ŋalôm
ahuc. Ma aneŋ atac ŋayham oc êŋsalê mac
ahuc.
12 Aneŋ yomsu dau dec, bu mac atac
whiŋ nem asidôwai, gitôm aö atac whiŋ
mac.
13 Ŋamalac naŋ kêŋ dau sambuc ma
mbac ndu ô iŋ ndê asidôwa, naŋ ndê mêtê
atac whiŋ-ŋga hôc gêlêc lau hoŋ si su.
14 “Mac bu aŋkuc aö neŋ yomsu ma akêŋ
nem atac whiŋ lom daôm, naŋ mac ati
aneŋ lau atac whiŋ-ŋga.
15 Ŋadau daŋ oc sôm gêŋ hoŋ asê têŋ iŋ
ndê lau akiŋ dom. Magoc gêŋ hoŋ naŋ
aö gaŋgô yêc Damaŋ, naŋ aö gawhê sa
têŋ mac su. Tu dinaŋ-ŋga aö wasam mac
bu lau akiŋ tiyham dom, magoc aö wasam
mac bu aö neŋ lau atac whiŋ-ŋga.
16 Mac aŋkuc aö tu daôm nem gauc-ŋga
dom. Mba! Aö dauŋ kayaliŋ mac sa, ma
kakiŋ mac bu asa andi ma anem ŋandô
daêsam, naŋ oc yêc ŋapaŋ. Ma têŋ ndoc
dinaŋ, gêŋ sake naŋ mac ateŋ têŋ Damaŋ
anem aö aŋôŋ, naŋ iŋ oc kêŋ têŋ mac.
17 Aö neŋ yomsu dau bocdec bu, atac
whiŋ mac nem asidôwai andic ŋawaê.”

Lau nom-ŋga atac tec Yisu ndê lau

18 Ma Yisu sôm, “Têŋ ndoc lau sac nom-
ŋga atac tec mac, naŋ gauc nem bu ŋac
sêtec aö muŋ su.
19 Mac bu aŋkuc lau nom-ŋga si mêtê,
dec lau nom-ŋga oc atac whiŋ mac, ŋahu

* **15:1** Yêc Yom Lêŋsêm Akwa Anötö gêm dôhôŋ lau Israel-ŋga pi a wain - alic BW 80:8-16, Ais 5:1-7; ma Jer 2:21. Magoc ndoc daêsam lau Israel sêso Anötö ndê mêtê. Yisu gêm dôhôŋ dau pi a wain, ma sôm bu iŋ a wain ŋandô.

bu ŋac atac whiŋ ŋac dau si lau. Magoc mac ambo atôm lau nom-ŋga dom, bu aö kayaliŋ mac sa su yêc ŋac, ma tu dinaŋ-ŋga dec ŋac oc sêtec mac.
20 Gauc nem yom naŋ aö gasôm têŋ mac bocdec bu, 'Ŋgac akiŋ daŋ oc hôc gêlêc iŋ ndê ŋadau dom.' Lau nom-ŋga sêkêŋ kisa aö, ma oc sêkêŋ kisa mac bocdinaŋ. Ŋac sêkôc aneŋ yom sa dom, ma bocdinaŋ ŋac oc sêkôc mac nem yom sa dom.
21 Ŋac oc sêkôm gêŋ hoŋ dinaŋ têŋ mac tu mac akêŋ whiŋ aö-ŋga, ŋahu bu ŋac sêŋyalê iŋ naŋ kêkiŋ aö gameŋ, naŋ dom.
22 "Aö bu wameŋ ma wahoc neŋ yom asê têŋ ŋac dom, dec ŋac si giso mba. Magoc ŋac sêŋgô aneŋ yom hoŋ su ma sêkêŋ whiŋ dom, dec ŋalêŋ mba bu sêmasaŋ yom têŋ Anötö tu ŋac si giso-ŋga.
23 Asa naŋ atac tec aö, naŋ atac tec Damaŋ whiŋ.
24 Aö gakôm gêŋ dalô yêc ŋac si aŋgô-ŋga, naŋ ŋamalac daŋ gitôm dom bu kôm. Aö bu watôc têŋ ŋac dom, dec ŋac si giso mba. Magoc ŋac sêlic su, ma sêkêŋ whiŋ aö dom. Mba! Ŋac sêtec aö, ma sêtec Damaŋ whiŋ.
25 Ma bocdinaŋ Anötö ndê yom naŋ sêto yêc ŋac si buku yomsu-ŋga,† naŋ dec ŋandô sa. Yom dau sôm bu, '*Ŋac atac tec aö ŋambwa.*'
26 "Tiŋambu, aö waŋkiŋ Ŋalau meŋ bu puc mac dôŋ ma nem mac awham sa. Iŋ Ŋalau naŋ sa akêŋ Damaŋ, ma sôm yom ŋandô eŋ. Ma têŋ ndoc iŋ meŋ, naŋ iŋ oc hoc yom ŋandô asê pi aö.
27 Ma mac oc ahoc yom ŋandô asê pi aö bocdinaŋ, b u mac ambo awhiŋ aö têŋ ŋamata-ŋga e meŋ têŋ dec.

16

1 "Aö gasôm yom hoŋ dindec têŋ mac bu wapuc mac dôŋ, bu ahu nem akêŋ whiŋ aö siŋ dom têŋ ndoc mac atap kisa sa.
2 Lau Israel-ŋga oc sêmasuc mac su yêc gôlôwac Israel-ŋga. Ndoc oc meŋ, naŋ lau oc sêndic mac nem lau ŋatô ndu, ma ŋac oc gauc nem bu sêkôm gêŋ ŋayham tu sênem akiŋ Anötö-ŋga.
3 Ŋac sêŋyalê Damaŋ dom, ma sêŋyalê aö dom, ma tu dinaŋ-ŋga dec ŋac oc sêkôm bocdinaŋ têŋ mac.
4 Magoc kwahic dec aö gasôm yom dindec têŋ mac, bu têŋ ndoc gêŋ dau hôc asê mac, naŋ gauc nem bu aö gakêŋ puc mac gwanaŋ su."

Ŋalau Dabuŋ ndê gweleŋ

"Aö gasôm yom dinaŋ asê têŋ mac muŋ su dom, ŋahu bu aö gambo gawhiŋ mac.
5 Magoc kwahic dec aö oc wahu mac siŋ, ma wambu watêŋ iŋ naŋ kêkiŋ aö gameŋ, naŋ wandi. Ma bocke dec mac nem daŋ ndac aö pi gameŋ wandi-ŋga dom?
6 Tigeŋ tu aö gasôm bu wahu mac siŋ-ŋga, dec kayalê bu mac nem ŋalôm ŋawapac ŋandô.
7 Aö wasôm yom ŋandô têŋ mac, bu aö bu wahu mac siŋ dec oc wanem mac sa. Aö bu wahu mac siŋ dom, goc Ŋalau Nem Mac Sa-ŋga oc têŋ mac meŋ dom. Magoc aö bu wandi, dec aö waŋkiŋ iŋ têŋ mac meŋ.
8 Ma têŋ ndoc iŋ meŋ, naŋ iŋ oc tôc lau nom-ŋga si giso asê tiawê pi sac, ma pi lêŋ gitêŋ, ma pi Anötö ndê matôc.
9 Iŋ oc tôc ŋac si sac ŋahu asê, naŋ sip ŋac sêkêŋ whiŋ aö dom.
10 Ma iŋ oc tôc asê bu lau nom-ŋga sêŋyalê Anötö ndê lêŋ gitêŋ dom, bu aö oc watêŋ Damaŋ wandi, ma mac oc alic aö tiyham dom.*
11 Ma iŋ oc tôc asê bu Anötö oc êmatôc sac hoŋ, tôm kwahic dec iŋ oc êmatôc nom dindec ŋadau.
12 "Yom daêsam yêc bu wasôm têŋ mac, magoc mac atôm dom bu akôc sa.
13 Magoc têŋ ndoc Ŋalau Yom Ŋandô-ŋga meŋ su, naŋ iŋ oc nem mac sa bu aŋyalê yom ŋandô hoŋ. Ŋahu bu iŋ oc sôm dau ndê yom asê dom, magoc yom hoŋ naŋ iŋ ŋgô yêc alu Damaŋ, naŋ dec iŋ oc hoc asê. Ma iŋ oc kêŋ puc mac pi gêŋ naŋ oc hôc asê tiŋambu.
14 Ŋalau Dabuŋ oc po aneŋ waêŋ sa, ŋahu bu iŋ oc kôc aö dauŋ neŋ yom, ma hoc asê têŋ mac.
15 Damaŋ ndê gêŋ hoŋ ti aö neŋ, ma tu dinaŋ-ŋga dec gasôm têŋ mac bu gêŋ hoŋ naŋ Ŋalau oc hoc asê têŋ mac, naŋ meŋ akêŋ aö neŋ."

Ŋalôm ŋawapac oc nem dau kwi ti atac ŋayham

16 Goc Yisu sôm, "Ŋasawa sauŋ mac oc alic aö dom, ma ŋasawa sauŋ mac oc alic aö tiyham."

† **15:25** Yom dau yêc BW 35:19, 69:4. Têm ŋatô lau Israel sêsam Anötö ndê yom naŋ kwahic dec dasam bu Yom Lêŋsêm Akwa naŋ bu 'Buku Yomsu-ŋga.' Magoc ŋaê 'Buku Yomsu-ŋga' dau hêganôŋ buku amaŋdaŋ naŋ Moses to (Genesis, Eksodas, Levitikas, Namba ma Diuteronomi). * **16:10** Yom dau ŋahu yêc awê dom. Lau ŋatô gauc gêm bu yom dau ŋahu bocdec bu. Lau nom-ŋga sêtec Yisu ma sêkic yom bu sêndic iŋ ndu. Ŋac si gauc sa dom, ma sêlic iŋ gitôm ŋgac sac daŋ. Magoc Anötö uŋ iŋ sa, ma kôc iŋ sa pi undambê gi, dec tôc asê bu Yisu iŋ ŋgac gitêŋ. Bocdinaŋ Ŋalau Dabuŋ oc tôc asê bu lau nom-ŋga si gauc sa pi Yisu dom. Ma lau ŋatô gauc gêm bu yom dau ŋahu bocdec. Yisu oc pi undambê ndi ma gitôm dom bu êndôhôŋ lau nom-ŋga pi lêŋ gitêŋ tiyham, dec Ŋalau oc meŋ bu whê ŋac si gauc sa pi mêtê sac ma mêtê gitêŋ.

17 Yisu sôm yom dinaŋ, goc iŋ ndê
ŋgacsêŋomi sem yomgalôm, ma ŋatô
sêsôm têŋ dandi, “Yom bocke dec iŋ sôm
bu ŋasawa sauŋ yac oc dalic iŋ dom, ma
ŋasawa sauŋ yac oc dalic iŋ tiyham? Ma
iŋ sôm bu iŋ oc têŋ Damba ndi.”
18 Goc sêndac dandi ŋapaŋ bu, “Iŋ ndê
yom dinaŋ pi ŋasawa sauŋ, naŋ ŋahu
bocke? Yac taŋyalê iŋ ndê yom ŋahu
dom.”
19 Yisu kêyalê bu ŋac bu sêndac iŋ pi
yom dau, dec sôm têŋ ŋac, “Aö gasôm
bu ŋasawa sauŋ mac oc alic aö dom, ma
ŋasawa sauŋ mac oc alic aö tiyham. Tu
sake-ŋga mac am yomgalôm pi yom dau?
20 Yomandô aö wasôm têŋ mac, bu têŋ
ndoc aö wahu mac siŋ, naŋ mac oc ahu
daŋgibo asê ma ataŋ, magoc lau sac nom-
ŋga oc atac ŋayham sa. Mac oc ambo
ti nem ŋalôm ŋawapac, magoc tiŋambu
mac nem ŋalôm ŋawapac oc nem dau kwi
ti atac ŋayham.
21 Oc nditôm awhê tidaê naŋ ndê ndoc
meŋ sa bu kôc balêkoc-ŋga. Iŋ ŋalôm
ŋawapac bu iŋ kêsahê ŋandê atu. Tigeŋ
têŋ ndoc iŋ kôc balêkoc dau su, naŋ iŋ oc
gauc nem ŋandê dau tiyham dom, bu iŋ
atac ŋayham sa bu iŋ ndê balêkoc hôc asê
su.
22 Ma mac bocdinaŋ, kwahic dec mac
ambo ti ŋalôm ŋawapac, magoc tiŋambu
aö walic mac tiyham, ma têŋ ndoc dinaŋ,
mac oc atac ŋayham atu. Ma lau daŋ oc
sêkôc atac ŋayham su yêc mac dom.
23 Têŋ têm dinaŋ mac oc andac aö pi gêŋ
daŋ tiyham dom. Yomandô aö wasôm têŋ
mac, bu gêŋ sake naŋ mac ateŋ têŋ Damaŋ
tu aneŋ ŋaê-ŋga, naŋ iŋ oc kêŋ têŋ mac.
24 Têŋ ŋamata-ŋga e meŋ têŋ kwahic
dec, mac ateŋ gêŋ daŋ tu aneŋ ŋaê-ŋga
dom. Kwahic dec ma ndi, naŋ ateŋ gêŋ tu
aneŋ ŋaê-ŋga. Ma Anötö oc kêŋ têŋ mac,
ma mac oc atisambuc ŋandô.”

Yisu ku ŋaclai nom-ŋga dulu

25 “Gêŋ hoŋ dinaŋ aö gasôm têŋ mac ŋa
yom gôliŋ. Magoc têm oc meŋ sa, naŋ
aö oc wasôm yom têŋ mac ŋa yom gôliŋ
dom. Aö oc wasôm yom yêc awê têŋ mac
pi Damaŋ.
26 Têŋ ndoc dinaŋ mac oc ateŋ gêŋ tu
aneŋ ŋaê-ŋga. Aö wasôm têŋ mac, bu aö
dauŋ oc wanem mac awham têŋ Damaŋ
lec dom. Mac daôm ateŋ nem mbec solop
têŋ iŋ,
27 bu iŋ atac whiŋ mac. Aêc! Damaŋ
Anötö atac whiŋ mac, ŋahu bu mac atac
whiŋ aö, ma akêŋ whiŋ bu iŋ kêkiŋ aö
gameŋ.
28 Aö gambo gawhiŋ Damaŋ muŋ su,
dec gasip nom gameŋ. Ma kwahic dec aö
bu wahu nom siŋ ma wambu watêŋ iŋ
wandi.”
29 Têŋ dinaŋ Yisu ndê ŋgac-sêŋomi
sêsôm têŋ iŋ, “Kwahic dec am sôm yom
yêc awê, ma sôm ŋa yom gôliŋ dom.
30 Ma kwahic dec yac aŋyalê bu am
kêyalê gêŋ hoŋ. Ma lau sêkêŋ gêndac têŋ
am dom magoc am kêyalê ŋac si gauc ti
yom hoŋ muŋ. Tu dinaŋ-ŋga dec yac akêŋ
whiŋ bu am mweŋ akêŋ Anötö ndê.”
31 Goc Yisu sôm têŋ ŋac, “Kwahic dec
mac akêŋ whiŋ, a?
32 Aö wasôm têŋ mac, bu ndoc oc meŋ
sa, ma kwahic dec meŋ kêpiŋ su, naŋ mac
hoŋ oc ahu aö siŋ ma alhö têŋtêŋ. Magoc
aö oc wambo taŋwasêŋ dom, bu Damaŋ oc
mbo whiŋ aö.
33 Aö gasôm yom hoŋ dindec têŋ mac bu
wapuc mac dôŋ bu ambo ti atac malô tu
aö-ŋga. Yêc nom mac oc atap ŋawapac
sa, magoc ambo ti nem ŋalôm pêŋ dôŋ, bu
aö gaku ŋaclai nom-ŋga dulu su.”

17

Yisu teŋ mbec tu iŋ dau-ŋga

1 Yisu sôm yom dinaŋ su, goc tatac un-
dambê, ma teŋ mbec bocdec bu, “Damaŋ,
aneŋ ndoc hôc asê su. Po am Atôm, aö dec
neŋ waêŋ sa, ma ŋalêŋ dinaŋ aö oc wapo
am nem waêm sa.
2 Am kêŋ ŋaclai têŋ aö pi ŋamalac hoŋ,
tu bu wakêŋ lau hoŋ naŋ am kêŋ têŋ aö,
naŋ sêmbo tali ŋapaŋ.
3 Ma ŋac si ŋahu sêmbo tali ŋapaŋ-ŋga
dau bocdec bu, sêŋyalê am Anötö ŋandô
tigeŋ, ma sêŋyalê aö, Yisu Kilisi naŋ am
kêkiŋ aö gameŋ.
4 “Aö gac dabiŋ gweleŋ naŋ am kêŋ sip
aö amaŋ, ma tu dinaŋ-ŋga dec aö gapo
nem waêm sa yêc nom.
5 Têŋ ŋamata-ŋga nom dindec mbasi,
naŋ aö dec gambo gawhiŋ am ma
hêclu dawêkaiŋ ŋawasi atu dawhiŋ dauŋ.
Kwahic dec Damaŋ, aö wandac am bu kôc
aö sa bu wambo wawhiŋ am tiyham ti
ŋawasi atu dau.”

*Yisu teŋ mbec tu iŋ ndê ŋgacsêŋomi-
ŋga*

6 Ma Yisu sôm, “O Damaŋ, am kêyaliŋ
am nem lau sa yêc nom, ma kêŋ ŋac sêsip
aö amaŋ. Aö gatôc am asê têŋ ŋac su, ma
ŋac daŋga wambu am nem yom.
7 Ma kwahic dec ŋac sêŋyalê bu gêŋ hoŋ
naŋ aö gakôm, naŋ ŋahu am daôm, ma am
kêŋ sip aö amaŋ bu wakôm-ŋga.
8 Bu yom naŋ am kêŋ têŋ aö, naŋ aö
gasôm asê têŋ ŋac, ma sêkôc sa. Ma ŋac
sêŋyalê pi ŋandô bu muŋ-ŋga aö gambo
gawhiŋ am, ma sêkêŋ whiŋ bu am daôm
kêkiŋ aö gameŋ.

9 Kwahic dec aö bu wateŋ mbec tu ŋac-ŋga. Aö wateŋ tu lau nom-ŋga hoŋ-ŋga
dom, magoc aö wateŋ tu am nem lau hoŋ,
naŋ am kêŋ sip aö amaŋ-ŋga.
10 Aneŋ lau hoŋ sêti am nem, ma am
nem lau hoŋ sêti aö neŋ. Ma aö gatap
waêŋ sa tu ŋac-ŋga.
11 Aneŋ têm wambo nom-ŋga pacndê,
ma malô aö oc watêŋ am waloc. Magoc
ŋac oc gacgeŋ sêmbo nom. O Damaŋ
dabuŋ, aö bu wateŋ am bu yob lau dinaŋ
ŋa am nem ŋaê ŋa-ŋaclai atu naŋ am gêlic
ŋayham bu kêŋ têŋ aö. Yob ŋac bu sêpiŋ
dau dôŋ sêti gêŋ tigeŋ, gitôm hêclu dati
gêŋ tigeŋ.
12 Têŋ ndoc aö gambo gawhiŋ ŋac, naŋ
aö gayob ŋ ac ŋapep ŋa am nem ŋaê ŋa-
ŋaclai naŋ am kêŋ têŋ aö. Ma bocdinaŋ
ŋac si daŋ giŋga dom. Ŋgac tigeŋ naŋ gic
waê bu peŋ, naŋ tawasê oc niŋga, bu kôm
yom naŋ sêto yêc, naŋ ŋandô sa.
13 “Malô aö oc watêŋ am waloc. Tigeŋ
kwahic dec aö gambo nom ma gasôm yom
hoŋ dinaŋ asê têŋ aneŋ lau, tu bu aneŋ
atac ŋayham nem ŋac ahuc, ma kôm ŋac
sêtisambuc.
14 Aö gakêŋ am nem yom têŋ ŋac, ma
lau sac nom-ŋga atac tec ŋac. Sêtec ŋac
ŋahu bu ŋac si mala ŋandô yêc nom dom,
gitôm aö dauŋ neŋ malaŋ ŋandô yêc nom
dom.
15 Aö wateŋ am bu kôc ŋac su yêc nom
dom, magoc aö wateŋ am bu yob ŋac tu
ŋgac sac Sadaŋ-ŋga.
16 Ŋac si mala ŋandô yêc nom dom,
gitôm aö neŋ malaŋ ŋandô yêc nom dom.
17 Damaŋ, am nem yom iŋ yom ŋandô
eŋ. Kêŋ nem yom ŋandô sip ŋac si ŋalôm
bu kôm ŋac sêti lau dabuŋ ŋandô.
18 Tôm am kêkiŋ aö gasip nom gameŋ,
dec aö waŋkiŋ ŋac sêsa sêndi sêmbo lau
nom-ŋga ŋalôm.
19 Kwahic dec aö gam dabuŋ dauŋ bu
wandic bata am nem lêŋ nem lau si-ŋga,
ma ŋalêŋ dau dinaŋ dec oc tôm bu ŋac dau
sêti am nem lau dabuŋ.”

Yisu teŋ mbec tu lau hoŋ naŋ oc sêkêŋ whiŋ iŋ-ŋga

20 “Aö wateŋ mbec tu lau naŋ kwahic
dec sêŋyalê aö, naŋ tawasê-ŋga dom. Aö
wateŋ mbec tu lau hoŋ naŋ sêŋgô yom naŋ
ŋac oc sêhoc asê pi aö, ma sêkêŋ whiŋ aö-
ŋga sêwhiŋ.
21 Kêŋ ŋac hoŋ sêmbo ti ŋalôm ma gauc
tigeŋ, gitôm hêclu dati gêŋ tigeŋ, am mbo
aö ŋalôm, ma aö gambo am ŋalôm. Pwiŋ
ŋac hoŋ dôŋ sênem damiŋ hêclu, ma
bocdinaŋ têŋ ndoc lau nom-ŋga sêlic ŋac
sêpiŋ dau dôŋ ti ŋalôm tigeŋ, dec ŋac hoŋ
oc sêkêŋ whiŋ bu am kêkiŋ aö gameŋ.
22 Am nem ŋaclai ti ŋawasi naŋ am kêŋ
têŋ aö, naŋ dec aö gakêŋ têŋ ŋac, bu ŋac
oc sêti gêŋ tigeŋ gitôm hêclu dati gêŋ tigeŋ.
23 Am mbo aö ŋalôm, ma aö wambo ŋac
ŋalôm, tu bu wapiŋ ŋac dôŋ bu sêmbo
ti ŋalôm ma gauc tigeŋ. Ma bocdinaŋ
lau nom-ŋga oc sêŋyalê bu am kêkiŋ aö
gameŋ, ma bu am atac whiŋ ŋac gitôm am
atac whiŋ aö.
24 “Damaŋ, aö tac whiŋ bu lau hoŋ naŋ
am kêŋ ŋac sêsip aö amaŋ, naŋ sêwhiŋ
aö sêmeŋ ma sêmbo gameŋ naŋ aö oc
wambo. Dec ŋac oc sêlic ŋawasi atu naŋ
am kêŋ têŋ aö. Bu muŋ-ŋga, nom dindec
mbasi, naŋ am atac whiŋ aö ndu andô, dec
kêŋ ŋawasi dau têŋ aö.
25 O Damaŋ gitêŋ, lau nom-ŋga sêŋyalê
am dom. Tigeŋ aö kayalê am, ma lau
dindec sêŋyalê bu am kêkiŋ aö gameŋ.
26 Aö gatôc am asê têŋ ŋac, ma watôc am
asê ŋapaŋ. Ma tu dinaŋ-ŋga dec am nem
atac whiŋ aö-ŋga oc yêc ŋac si ŋalôm. Ma
aö dauŋ oc wambo ŋac si ŋalôm wawhiŋ.”

18

Sêkôc Yisu dôŋ
(Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53)

1 Yisu teŋ mbec dau pacndê, goc iŋ ti ndê
ŋgacsêŋomi sêhu Jerusalem siŋ, ma sêpi
Busuŋ Kidron-ŋga ŋadaŋga si. Ma sêsôc
ôm †olib-ŋga daŋ naŋ yêc dinaŋ.
2 Judas, ŋgac naŋ hoc Yisu asê, naŋ
kêyalê ôm dinaŋ, bu ndoc daêsam Yisu ti
ŋgacsêŋomi sêkac sa sêmbo dindê.
3 Bocdinaŋ têŋ ôbwêc dinaŋ iŋ kêkuc
ŋac, ma sa têŋ ôm dau gi. Iŋ wê lau
siŋ Rom-ŋga toŋ daŋ ma lau siŋ-ŋga lôm
dabuŋ-ŋga ŋatô naŋ dabuŋsiga atu-tu ti
lau Palêsai sêŋkiŋ. Ŋac sêŋsêlêŋ ti sêhôc
daweŋ ti lam, ma wapa siŋ-ŋga, ma sêhôc
asê ôm dinaŋ.
4 Yisu kêyalê gêŋ hoŋ naŋ oc hôc asê iŋ,
goc sa gi ma ndac ŋac bu, “Mac aŋsalê
asa?”
5 Ma ŋac sêsôm, “Yac aŋsalê Yisu
Nasaret-ŋga.” Dec Yisu sôm, “Aö dauŋ
dindec.” (Têŋ ndoc dinaŋ, Judas, ŋgac hoc
iŋ asê-ŋga, kalhac whiŋ lau dinaŋ.)
6 Têŋ ndoc ŋac sêŋgô Yisu ndê yom bu,
“Aö dauŋ dindec,” goc ŋac hoŋ sêyu dau
su ma sêpeŋ sêsip nom si.
7 Ma iŋ ndac tiyham, “Mac aŋsalê asa?”
Ma sêsôm, “Yisu Nasaret-ŋga.”
8 Goc iŋ ô yom ma sôm, “Aö gasôm su, bu
aö dauŋ dindec. Mac asôm bu mac aŋsalê
aö, ma bocdinaŋ atec aneŋ lau dindec
sêlhö sêndi.”
9 Yisu sôm yom dau tu bu nem iŋ ndê
ŋgacsêŋomi si-ŋga. Ma tu dinaŋ-ŋga yom
naŋ iŋ sôm muŋ su bocdec bu, “Aö oc

wayob ŋamalac hoŋ naŋ Damaŋ kêŋ têŋ
aö, bu ŋac si daŋ niŋga dom," naŋ dec
ŋandô sa.
10 Saimon Pita kôc iŋ ndê bieŋ baliŋ sa,
ma pa dabuŋsiga ŋamata-ŋga ndê ŋgac
akiŋ ndê daŋgalauŋ andô-ŋga su. Ŋgac
akiŋ dau ndê ŋaê Malkus.
11 Magoc Yisu sôm têŋ Pita, "Kêŋ nem
bieŋ mbu sip ŋapaŋ ndi. Damaŋ kêŋ
laclhu ŋawapac-ŋga dindec têŋ aö, ma aö
gac waê bu wanôm."

Sêwê Yisu sêtêŋ Anas si
(Mat 26:57)

12 Goc ŋgac bata siŋ-ŋga ti ndê lau siŋ,
ma lau siŋ sêyob lôm dabuŋ-ŋga naŋ lau
bata Israel-ŋga sêŋkiŋ, naŋ sêkôc Yisu ma
sêsô iŋ amba dôŋ.
13 Goc sêwê iŋ sêtêŋ Kayapas lawa Anas
ndê andu si. Kayapas, iŋ lau Israel si
dabuŋsiga ŋamata-ŋga têŋ têm dinaŋ.
14 Iŋ ŋgac naŋ muŋ-ŋga sôm asê têŋ lau
bata Israel-ŋga, bu oc ŋayham bu ŋgac
tigeŋ mbac ndu ô lau hoŋ.

Pita sêc Yisu ahuc
(Mat 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57)

15 Sêwê Yisu sêtêŋ dabuŋsiga ŋamata-
ŋga ndê andu, ma sêsôc tuŋlôm naŋ
kêgihi andu dau, naŋ si. Ma Saimon Pita lu
ŋgacsêŋom daŋ sêŋkuc. Ŋgacsêŋom dau
dabuŋsiga ŋamata-ŋga kêyalê iŋ tidôŋ,
ma bocdinaŋ dec iŋ kêkuc Yisu ma gacgeŋ
sôc tuŋlôm dau gi.
16 Magoc Pita sôc gi dom, iŋ kalhac
awê kêpiŋ gatam. Dec ŋgacsêŋom naŋ
dabuŋsiga ŋamata-ŋga kêyalê, naŋ mbu
gi ma sôm yom pi Pita whiŋ awhê akiŋ naŋ
yob gatam, goc kôc Pita sôc gi.
17 Ma awhê akiŋ dinaŋ ndac Pita bocdec,
"Ma bocke? Am Yisu ndê ŋgacsêŋom daŋ
whiŋ, a?" Magoc Pita pa dau ma sôm,
"Mba! Aö dom!"
18 Têŋ ôbwêc dinaŋ gameŋ ŋalhuc sa,
dec lau akiŋ ti lau siŋ lôm dabuŋ-ŋga
sêkôm ya golom asê goc sêlhac sêŋgihi ma
sêŋsulu. Ma Pita gi kalhac whiŋ ŋac ma
kêsulu ya.

Dabuŋsiga Anas kêsu Yisu
(Mat 26:59-68; Mak 14:55-65; Luk 22:63-71)

19 T êŋ dinaŋ, dabuŋsiga ŋamata-ŋga
Anas* kêsu Yisu pi iŋ ndê sêŋomi, ma pi
yom naŋ iŋ kêdôhôŋ têŋ lau.
20 Ma Yisu sôm, "Aö gasôm aneŋ yom
hoŋ yêc awê. Aö kadôhôŋ lau gambo
ŋac si lôm wê-ŋga ma yêc lôm dabuŋ
Jerusalem-ŋga, gameŋ naŋ lau Israel-ŋga
hoŋ êlêmê sêkac dau sa sêmbo naŋ. Ma
aö gasêc yom daŋ ahuc dom.
21 Bocdinaŋ tu sake-ŋga am kêsu aö?
Ndac lau naŋ sêŋgô aneŋ yom. Ŋac hoŋ
sêŋyalê yom naŋ aö gasôm."
22 Têŋ ndoc Yisu sôm yom dinaŋ, goc
ŋgac siŋ lôm dabuŋ-ŋga naŋ kalhac kêpiŋ
iŋ, naŋ tap iŋ sip ali andô ma sôm,
"Toc dabuŋsiga atu sa, ma ô iŋ ndê yom
bocdinaŋ dom!"
23 Dec Yisu sôm, "Yom naŋ aö gasôm,
naŋ bu yom so, naŋ goc sôm têŋ aö. Magoc
aö gasôm yom so daŋ dom, ma tu sake-ŋga
dec am tap aö?"
24 Têŋ dinaŋ Anas kêkiŋ Yisu têŋ
dabuŋsiga ŋamata-ŋga Kayapas gi. Ma
wac naŋ sêsô iŋ amba dôŋ, naŋ gacgeŋ
yêc.

Pita sêc Yisu ahuc tiyham
(Mat 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62)

25 Saimon Pita kêsulu ya mbo, ma
ŋamalac daŋ ndac iŋ, "Am ŋgac dau ndê
ŋgacsêŋom daŋ, me?" Ma Pita pa dau ma
sôm, "Mba!"
26 Dabuŋsiga ŋamata-ŋga ndê ŋgac
akiŋ daŋ mbo gameŋ dinaŋ. Iŋ ŋgac naŋ
Pita pa iŋ ndê daŋgalauŋ su, naŋ ndê
têŋgac. Ma iŋ sôm têŋ Pita, "Ma bocke?
Aö galic am kalhac whiŋ ŋgac dinaŋ yêc
ôm olib-ŋga. Yomandô, me?"
27 Magoc Pita pa dau tiyham, ma ŋagahô
eŋ dalec daŋ gic hu taŋ.

Pailot kêsahê Yisu
(Mat 27:11-18, 20-23; Mak 15:2-15; Luk 23:2, 3, 18-25)

28 Ôbwêc pacndê, ma têŋ bêbêc ganduc
lau bata Israel-ŋga sêhu Kayapas ndê andu
siŋ ma sêwê Yisu sêtêŋ gôliŋwaga Rom-
ŋga ndê andu si. Lau bata Israel-ŋga
dinaŋ sêsôc andu dau dom, sêtöc dau ma
gauc gêm bu oc kôm ŋac ŋadômbwi sa yêc
Anötö aŋgô-ŋga, dec oc tôm dom bu sêneŋ
Mwasiŋ Pasowa-ŋga.†
29 Bocdinaŋ Pailot, ŋgac naŋ gêm gôliŋ
gameŋ Judia-ŋga sa têŋ ŋac gi, ma ndac
ŋac, "Mac asôm bu ŋgac dindec kôm giso
bocke?"

* **18:19** Anas - Muŋ-ŋga lau Israel-ŋga sêŋyaliŋ Anas sa ti ŋac si dabuŋsiga ŋamata-ŋga. Têŋ yala AD15 lau Rom-ŋga sêkôc iŋ su yêc gweleŋ dau. Tiŋambu Kayapas iŋ lau Israel si dabuŋsiga ŋamata-ŋga, magoc lau Israel daêsam êlêmê sêsam Anas bu dabuŋsiga ŋamata-ŋga whiŋ. † **18:28** Lau Israel-ŋga si yomsu daŋ sôm bu ŋac bu sênem dabuŋ dau, dec ŋac sêmbo ahê têŋ †lau gameŋ apa-ŋga. Ŋahu bu lau gameŋ apa-ŋga sêŋkuc Anötö ndê yomsu dom, ma lau Israel-ŋga bu sêmbo sêmpiŋ ŋac, dec oc kôm ŋac ŋadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga. Pailot iŋ ŋgac Rom-ŋga daŋ, ma lau gameŋ apa-ŋga daêsam sêmbo iŋ ndê andu, ma tu dinaŋ-ŋga lau bata Israel-ŋga sêtec bu sêsôc iŋ ndê andu.

30 Ma sêô yom ma sêsôm, “Iŋ bu ndê giso
mbasi, dec yac oc akôc iŋ atêŋ am ameŋ lec
dom.”
31 Dec Pailot sôm, “Mac daôm akôc iŋ sa
andi, ma amatôc iŋ êŋkuc mac daôm nem
yomsu.” Magoc ŋac sêsôm, “Mba! Bu mac
lau Rom-ŋga akêŋ yao bu yac lau Israel-
ŋga andic ŋamalac daŋ ndu dom.”
32 Ŋalêŋ dinaŋ dec Yisu ndê yom pi lêŋ
naŋ iŋ oc mbac ndu,‡ naŋ ŋandô sa.
33 Têŋ dinaŋ Pailot hu ŋac siŋ ma sôc
andu gi, goc ta Yisu sôc gi ma ndac iŋ, “Am
lau Israel-ŋga si Kiŋ, a?”
34 Ma Yisu ô yom bocdec bu, “Am sôm
yom dinaŋ tôm am daôm nem gauc, me
lau ŋatô sêsôm yom dau pi aö?”
35 Ma Pailot sôm, “Aö ŋgac Israel-ŋga
dom! Am daôm nem lau ti dabuŋsiga atu-
tu Israel-ŋga sêkêŋ am têŋ aö mweŋ. Am
kôm gêŋ giso bocke?”
36 Dec Yisu sôm, “Aneŋ gôliŋ kiŋ-ŋga
gitôm kiŋ nom dindec-ŋga si gôliŋ dom.
Aö bu wanem gôliŋ gameŋ nom-ŋga daŋ,
dec oc tôm bu aneŋ lau akiŋ sêyob aö ma
sêndic siŋ bu lau bata Israel-ŋga sêkôc aö
dôŋ dom. Magoc aö neŋ gôliŋ ŋahu yêc
nom dindec dom.”
37 Goc Pailot sôm, “Bocdinaŋ, am sôm bu
am kiŋ daŋ, a?” Ma Yisu sôm, “Am daôm
sôm bu aö kiŋ daŋ. Aneŋ dinaŋ kôc aö, ma
aö gahôc asê nom tu gêŋ tigeŋ-ŋga, naŋ
tu wahoc yom ŋandô asê-ŋga. Ma lau hoŋ
naŋ atac whiŋ yom ŋandô, naŋ sêkôc aneŋ
yom sa.”
38 Pailot ŋgô yom dau goc ndac, “Ma yom
bocke iŋ yom ŋandô?”
Iŋ sôm yom dinaŋ su, goc sa têŋ lau bata
Israel-ŋga gi, ma sôm tiyham têŋ ŋac, “Aö
gatap yom daŋ bu tamatôc iŋ pi-ŋga, naŋ
sa dom.
39 Magoc mac nem mêtê daŋ yêc, bu
wahu gapocwalô daŋ siŋ têŋ mac têŋ
Mwasiŋ Pasowa-ŋga ŋandoc. Mac atac
whiŋ bu aö wahu ŋgac dindec, naŋ sêsam
bu Kiŋ Israel-ŋga, naŋ siŋ têŋ mac, me
mba?”
40 Magoc sêmbwêc, “Mba! Iŋ dom! Hu
Barabas siŋ têŋ yac.” Barabas iŋ lau naŋ
sêŋgilí siŋ têŋ lau Rom-ŋga, naŋ si daŋ.

19

Sêsôm tidôŋ bu sêndic Yisu ndu
(Mat 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-25)

1 Goc Pailot kêŋ Yisu têŋ lau siŋ-ŋga bu
sêhi iŋ ŋa sö.
2 Ma sêŋsau bu sêtoc iŋ sa. Sêwhê wac
kêm ma sêkêŋ iŋ uŋ gitôm suŋsuŋ, ma
sêkêŋ iŋ sôc ŋakwê kokoc gitôm kiŋ si
ŋakwê.
3 Goc sêsôc sêsa sêlhac iŋ aŋgô-ŋga ma
sêmbwêc, “Ei! Datoc lau Israel si Kiŋ
dindec sa maŋ!” Ma sêtap iŋ sip ali andô.
4 Ma Pailot sa meŋ tiyham ma sôm têŋ
lau bata bu, “Aŋgô su naŋ! Aö neŋ lau
siŋ-ŋga oc sêkôc iŋ sa têŋ mac meŋ. Ma
bocdinaŋ dec aŋyalê bu aö gatap yom daŋ
sa pi iŋ dom.”
5 Goc sêkôc Yisu sa meŋ, ti suŋsuŋ wac
kêm ma ŋakwê kokoc. Ma Pailot sôm,
“Alic ŋgac dau dec.”
6 Têŋ ndoc dabuŋsiga atu-tu ma lau siŋ
lôm dabuŋ-ŋga sêlic iŋ, naŋ sêmbwêc,
“Ndic iŋ pi a gicso dau! Ndic iŋ pi a!”
Magoc Pailot sôm, “Mba! Aö gatap yom
daŋ sa pi iŋ dom. Mac daôm akôc iŋ sa
andi ma andic iŋ pi a.”
7 Ma lau bata Israel-ŋga sêsôm, “Iŋ toc
dau sa ma sam dau bu Anötö ndê Atu! Ma
tu yom sac dinaŋ-ŋga, yac mba yomsu sôm
bu iŋ mbac ndu maŋ.”
8 Pailot ŋgô yom dinaŋ ma töc dau
ŋandô.
9 Goc iŋ kôc Yisu mbu sôc andu ŋalôm gi,
ma ndac iŋ, “Am mweŋ akêŋ nde?” Magoc
Yisu gêm dôŋ.
10 Ma Pailot sôm têŋ iŋ, “Bocke am ô
aneŋ yom dom? Aneŋ ŋaclai yêc bu
waŋgapwêc am su, me bu wandic am pi
a gicso dau ndi. Am kêyalê, a?”
11 Dec Yisu ô yom ma sôm, “Anötö bu
kêŋ têŋ am dom, dec am oc tôm dom bu
kôm gêŋ daŋ têŋ aö. Bocdinaŋ dabuŋsiga
naŋ kêŋ aö gasip am amam, naŋ kôm giso
hôc gêlêc am nem su.”
12 Pailot ŋgô yom dinaŋ, dec kêsalê lêŋ
bu hu Yisu siŋ. Magoc lau bata Israel-ŋga
sêmbwêc ŋapaŋ ma sêsôm, “Asa naŋ toc
dau sa bu iŋ kiŋ daŋ, naŋ kôm bu hôc gêlêc
Sisa, lau Rom-ŋga si kiŋ. Bocdinaŋ am bu
hu ŋgac dindec siŋ, naŋ am Sisa ndê silip
dom.”
13-14 Bêc dinaŋ iŋ bêc lau Israel-ŋga
sêmasaŋ Mwasiŋ Pasowa-ŋga, ma ac
kalhac lhu su. Têŋ ndoc Pailot ŋgô lau bata
Israel-ŋga si yom dinaŋ, naŋ dec iŋ kôc
Yisu sa awê têŋ gameŋ naŋ sêsam bu Seŋ
Hoc naŋ gi. (Yêc Yom †Hibru sêsam gameŋ
dau bu Gabata.) Yêc dinaŋ, Pailot ndöc sic
ndöc iŋ ndê pôŋ êmatôc yom-ŋga, ma sôm
têŋ lau bata Israel-ŋga bu, “Alic mac nem
kiŋ dindec!”
15 Tigeŋ ŋac sêmbwêc, “Kôc iŋ sa ndi!
Kôc iŋ sa ndi! Ndic iŋ pi a gicso dau!”
Dec Pailot ndac, “Mac atac whiŋ bu aö
wandic nem Kiŋ pi a gicso dau ndi, a?” Ma

‡ **18:32** Yisu sôm bu lau oc sêsuŋ iŋ sa yêc nom - alic Jon 12:32-33; 3:14; ma 8:28. Lau Israel-ŋga sêtuc lau sac ŋa hoc ndu, magoc lau Rom-ŋga sêndic lau sac pi a gicso dau ma tu dinaŋ-ŋga Yisu sôm bu ŋac oc sêsuŋ iŋ sa akêŋ nom.

dabuŋsiga atu-tu sêô yom ma sêsôm, “Iŋ yac mba kiŋ dom! Sisa tigeŋ iŋ yac mba kiŋ.”
16 Têŋ dinaŋ Pailot sôc ŋac si yom ŋapu, ma kêŋ Yisu têŋ ŋac bu lau siŋ-ŋga sêndic iŋ pi a gicso dau ndi.

Lau siŋ-ŋga sic Yisu pi a gicso dau
(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)

17 Sêkêŋ Yisu hôc dau ndê a gicso dau, ma sêwê iŋ sêsa gameŋ naŋ sêsam bu Gameŋ Ŋakêcyha-ŋga si. Yêc Yom Hibru sêsam gameŋ dau bu Golgota.
18 Ma yêc dinaŋ, ŋac sic iŋ pi a gicso dau gi. Ma ŋac sic ŋgac lu sêpi a sêwhiŋ, daŋ kêgalêŋ andô-ŋga ma daŋ kêgalêŋ gasê-ŋga.
19 Pailot sôm bu sêto yom pi bapia daŋ ma sêndic pi a gicso dau ŋahô-ŋga. Bapia dau sôm, “Yisu Nasaret-ŋga. Lau Israel-ŋga si Kiŋ.”
20 Sêto yom dau ŋa lau Israel, ti lau Rom-ŋga ma lau Grik-ŋga si awha. Gameŋ dinaŋ yêc suŋ sa têŋ malac Jerusalem, dec lau Israel-ŋga daêsam sêlic bapia dau.
21 Boc-dinaŋ dabuŋsiga atu-tu Israel-ŋga sêtucdiŋ ma sêsôm têŋ Pailot, “Am to, ‘Lau Israel-ŋga si Kiŋ,’ ma yac alic yham dom! Am bu to, ‘Ŋgac dindec sam dau bu lau Israel-ŋga si kiŋ,’ dec oc solop.”
22 Magoc iŋ ô yom ma sôm, “Aö gato yom dinaŋ, ma oc yêc bocdinaŋ.”
23 Têŋ ndoc lau siŋ-ŋga sic Yisu pi a gicso dau, naŋ sêkôc iŋ ndê ŋakwê su. Ŋac lau hale, ma sêwhê ŋakwê awê-ŋga kôc gi toŋ hale, ma sêkôc sa tôm gi. Magoc ŋac sic sam iŋ ndê ŋakwê ŋalôm-ŋga dom. Ŋakwê dau ŋayham andô, sêsê dom, sêwhê sambuc ti po baliŋ yêc ŋasu ma sip têŋ gahi.
24 Bocdinaŋ lau siŋ-ŋga sêsôm têŋ dandi, “Dakêc po dau kic dom. Dapuc gapoc ma yac neŋ daŋ kôc po sambuc.” Ŋac sêkôm bocdinaŋ, dec yom daŋ naŋ sêto yêc, naŋ ŋandô sa. Yom dau bocdec bu:

Ŋac sêwhê aneŋ ŋakwê kôc têŋ dandi, ma sêpuc gapoc tu aneŋ ŋakwê-ŋga. *[BW 22:18]*

25 Têŋ ndoc dinaŋ Yisu dinda lu asiwê daŋ, ma Klopas ndê awhê Maria lu Maria Magadala sêlhac sêmpiŋ a gicso dau.
26 Ma Yisu gêlic iŋ dinda kalhac whiŋ ŋgac-sêŋom naŋ iŋ atac whiŋ ŋandô, dec iŋ sôm têŋ dinda, “O dinaŋ. Lic nem atômŋgac dinaŋ.”
27 Ma iŋ sôm têŋ ŋgacsêŋom dau bu, “Lic am dinam dinaŋ.” Ma têŋ bêc dinaŋ ma gi, ŋgacsêŋom dau kôc Yisu dinda sa ndöc iŋ ndê andu.

Yisu mbac ndu
(Mat 27:48, 50; Mak 15:36-37; Luk 23:36)

28 Yisu kêyalê bu iŋ gic dabiŋ gêŋ hoŋ su. Ma tu yom daŋ naŋ sêto yêc, naŋ ŋandô sa-ŋga, dec iŋ sôm, “*Aö bu yô aö*.”
29 Lôŋ wain ŋamakic-ŋga daŋ kalhac gameŋ dinaŋ, ma ŋgac siŋ-ŋga daŋ kôc sôwam daŋ ma kêŋ sip wain. Goc iŋ sô pi a baliŋ daŋ, ma hôc sa pi têŋ Yisu whasuŋ gi.
30 Iŋ nôm su ma sôm, “Aö neŋ gweleŋ hoŋ pacndê su.” Goc iŋ wec, ma mbac ndu.
31 Têŋ bêc dinaŋ lau Israel-ŋga sêmasaŋ dau tu bêc Sabat-ŋga, ma Sabat laŋsê-ŋga iŋ ŋac si om atu daŋ. Ŋac sêtec bu lau batê sêŋgalêŋ a gicso dau têŋ bêc atu dinaŋ, boc-dinaŋ dec lau bata sêndac Pailot bu lau siŋ-ŋga sêtuc lau dau si gahi dulu tu bu sêmbac ndu ŋagahô-ŋga, goc sêkôc ŋac si ŋamlaŋ su ma sêŋsuhuŋ.
32 Pailot gôlôc su, dec lau siŋ-ŋga sêtêŋ ŋgac daŋ naŋ sic pi a gicso dau whiŋ Yisu naŋ si, ma sêtuc iŋ gahi dulu. Goc ŋac sêtuc ŋgac tilu-ŋga gahi dulu boc-dinaŋ.
33 Tigeŋ têŋ têm sêtêŋ Yisu si, naŋ sêlic bu iŋ mbac ndu su, dec sic iŋ gahi dulu dom.
34 Magoc ŋgac siŋ-ŋga daŋ kôc iŋ ndê kêm ma kuŋ Yisu sip ŋabi, ma ŋagahô dac ti bu kêc sa meŋ.
35 (Ŋgac naŋ gêlic gêŋ hoŋ dinaŋ su, naŋ dec sôm asê, ma iŋ ndê yom iŋ yom ŋandô. Iŋ dau kêyalê bu iŋ ndê yom iŋ yom ŋandô, ma iŋ sôm asê bu mac akêŋ whiŋ bocdinaŋ.)
36 Gêŋ dinaŋ hôc asê, dec yom lu naŋ sêto yêc, naŋ ŋandô sa.

Yom daŋ yêc bocdec bu:

Ŋac oc sêtuc iŋ ndê ŋakwa daŋ dulu dom. *[BW 34:20]*

37 Ma yom daŋ tiyham yêc bocdec:

Ŋac oc sêlhac ma tahê ŋgac naŋ sêkuŋ iŋ naŋ. *[Sek 12:10]*

Sêkêŋ Yisu ndê ŋamlaŋ yêc hoc ŋasuŋ
(Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)

38 Ŋgac daŋ mbo, naŋ sêsam bu Josep, ma iŋ meŋ akêŋ malac A rimatiya. Iŋ kêŋ whiŋ Yisu, magoc sêc dau ahuc, bu iŋ töc lau bata Israel-ŋga. Têŋ telha dinaŋ iŋ têŋ Pailot gi ma ndac Yisu ndê ŋamlaŋ. Pailot gôlôc, dec Josep sa gi ma kôc Yisu ndê ŋamlaŋ su yêc a gicso dau.
39 Ma Nikodemas gêm iŋ sa. Nikodemas iŋ ŋgac bata Israel-ŋga naŋ muŋ-ŋga gi gêlic Yisu têŋ ôbwêc daŋ. Iŋ kôc a ŋakwi ti gêŋ ŋamalu naŋ sêŋgaluŋ whiŋ dau su, naŋ gitôm 30 kilogram, ma whiŋ Josep gi.
40 Iŋlu sêkôc Yisu ndê ŋamlaŋ, ma sem oso ŋa gêŋ ŋamalu, goc sêhi ahuc ŋa po

ŋayham. Sêkôm gêŋ dau kêkuc lau Israel-
ŋga si gêbôm sêŋsuhuŋ lau batê-ŋga.
41 Ôm daŋ yêc suŋ sa têŋ gameŋ naŋ
lau siŋ-ŋga sic Yisu pi a gicso dau. Ma
sêhô daŋ yêc ôm dau ŋalôm, naŋ lau sêlêŋ
gwanaŋ su yêc hoc ŋalôm, ma sêkêŋ ŋgac
batê daŋ yêc hoc ŋasuŋ dau muŋ su dom.
42 Bocdinaŋ sêŋsuhuŋ Yisu ŋamlaŋ yêc
hocsuŋ dinaŋ, ŋahu bu bêc dinaŋ iŋ bêc
lau Israel-ŋga sêmasaŋ dau tu Sabat-ŋga,
ma hocsuŋ dau yêc kêpiŋ.

20

Yisu tisa
(Mat 28:1-8; Mak 16:1-8; Luk 24:1-10)

1 Bêc Sabat-ŋga meŋ gi su, ma têŋ wake
ŋabêc ŋamata-ŋga Maria Magadala tisa
têŋ bêbêc ganduc, ma sa têŋ sêhô gi. Iŋ
gêlic bu hoc atu naŋ sêkêŋ ndöc sê awha,
naŋ ndöc ŋamala dom.
2 Goc iŋ kêti mbu têŋ Saimon Pita lu
ŋgacsêŋom naŋ Yisu atac whiŋ ŋandô,
naŋ gi, ma sôm têŋ iŋlu, “Oyaê! Ŋac sêkôc
Pômdau ndê ŋamlaŋ su yêc sêhô, ma yac
am gauc gameŋ naŋ sêkêŋ iŋ yêc.”
3 Goc Pita lu ŋgacsêŋom dinaŋ sêti bu
sêtêŋ sêhô sêndi.
4 Iŋlu sênti si, ma ŋgacsêŋom dinaŋ hôc
gêlêc Pita su ma hôc asê muŋ.
5 Iŋ sôc gi dom, magoc iŋ wec ma tôc
gwaniŋ, ma gêlic po naŋ sêhi pi Yisu ndê
ŋamlaŋ, naŋ yêc ŋamala.
6 Saimon Pita kêkuc meŋ hôc asê ma
gacgeŋ sôc hocsuŋ dau ŋalôm gi. Iŋ gêlic
po naŋ yêc,
7 ma po naŋ sêhi pi Yisu ŋagôlôŋ. Po
dinaŋ yêc dau-ŋga, magoc yêc bambaliŋ
dom, yêc gitôm sêtip sa ŋapep.
8 Goc ŋgac-sêŋom naŋ hôc asê sêhô
muŋ, naŋ sôc gi whiŋ. Iŋ gêlic po
ŋambwa, dec kêŋ whiŋ bu Yisu tisa su
yomandô.
9 (Muŋ-ŋga e meŋ têŋ têm dinaŋ, naŋ
ŋac si gauc sa dom pi yom hoŋ naŋ sêto
yêc bu Yisu oc tisa akêŋ lau batê-ŋga.)

Yisu hoc dau asê têŋ Maria Magadala

10 Dinaŋ su ma ŋgacsêŋom lu dinaŋ
sêlhö sêmbu sêtêŋ si andu si.
11 Magoc Maria Magadala naŋ mbu meŋ
su, naŋ gacgeŋ kalhac sêhô ŋamakê ma
taŋ. Iŋ wec bu tôc gwaniŋ sêhô ŋalôm,
12 ma iŋ gêlic aŋela lu ti ŋakwê sêsêp
sêndöc gameŋ naŋ muŋ-ŋga Yisu yêc, daŋ
ndöc ŋagôlôŋ-ŋga, ma daŋ ndöc gahi-ŋga.
13 Ma sêndac iŋ, “O awhê! Am taŋ tu
sake-ŋga?” Ma iŋ ô yom ma sôm, “Lau
sêkôc aneŋ Pômdau ndê ŋamlaŋ su, ma aö
gam gauc gameŋ naŋ sêkêŋ iŋ yêc naŋ.”
14 Iŋ sôm yom dinaŋ su, dec tagêlic ma
gêlic Yisu, magoc kêyalê dom bu iŋ Yisu.
15 Ma Yisu sôm, “Awhê! Am taŋ tu sake-
ŋga? Am kêsalê asa?” Maria gauc gêm
bu iŋ ŋgac naŋ yob ôm dau, dec sôm, “O
ŋadau, am bu kôc iŋ ndê ŋamlaŋ su, goc
sôm asê têŋ aö bu am kêŋ iŋ yêc gameŋ
bocke, ma yac oc andi akôc iŋ sa.”
16 Têŋ dinaŋ Yisu sôm têŋ iŋ, “Maria.”
Goc Maria kac dau kwi ma mbwêc ŋa Yom
Hibru, “Raboni!” (Yom dau danem kwi bu
‘Kêdôhôŋwaga.’)
17 Iŋ kêgape Yisu dôŋ ŋaŋga, magoc iŋ
sôm, “Am êmasec aö ŋapaŋ dom, bu aö
gatêŋ Damaŋ ga su dom. Magoc am mbu
ndi, ma sôm têŋ aneŋ asidôwai bu aö oc
wambu watêŋ aneŋ Damaŋ, ma mac nem
Damam. Iŋ aö neŋ Anötö, ma mac nem
Anötö.”
18 G oc Maria Magadala kölhö têŋ Yisu
ndê sêŋomi gi, ma sôm têŋ ŋac bu,
“Pômdau tisa ma aö galic iŋ su!” Ma yom
hoŋ naŋ Yisu sôm têŋ iŋ, naŋ iŋ gic miŋ
têŋ ŋac.

Yisu hoc dau asê têŋ ndê sêŋomi

19 Têŋ wake ŋabêc ŋamata-ŋga dinaŋ
ŋaôbwêc, sêŋomi sêmbo andu daŋ ŋalôm
sêwhiŋ dau. Ŋac sic gatam ahuc ŋaŋga,
bu sêtöc lau bata Israel-ŋga. Sêmbo
dinaŋ, ma Yisu hoc dau asê kalhac ŋac
ŋalhu, ma sôm, “Yom malô whiŋ mac!”
20 Iŋ sôm yom dinaŋ su, goc tôc iŋ amba
ma ŋabi têŋ ŋac sêlic. Ma ŋac hoŋ atac
ŋayham atu tu sêlic Pômdau-ŋga.
21 Ma iŋ sôm tiyham, “Yom malô whiŋ
mac! Tôm Damaŋ kêkiŋ aö gasip nom
gameŋ, naŋ kwahic dec waŋkiŋ mac asa
andi.”
22 Dec iŋ yu wayahô pi ŋac ma sôm,
“Akôc Ŋalau Dabuŋ sa loc.
23 Aö wakêŋ ŋaclai têŋ mac bu asuc
ŋamalac si sac kwi. Ŋac naŋ mac asuc ŋac
si sac kwi, naŋ Anötö suc ŋac si sac kwi
bocdinaŋ. Ma ŋac naŋ mac asuc si sac kwi
dom, naŋ si sac oc gacgeŋ yêc ŋac-ŋga.”

Yisu hoc dau asê têŋ Tomas

24 Têŋ ndoc ŋamata-ŋga naŋ Yisu hoc
dau asê têŋ iŋ ndê sêŋomi, naŋ Tomas mbo
whiŋ ŋac dom. Iŋ ŋgacsêŋomi 12 si daŋ
naŋ sêsam bu Lôcmpôŋ.
25 Tiŋambu sêŋomi ŋatô sêsôm têŋ iŋ
bu, “Yac alic Pômdau su!” Magoc iŋ
sôm, “Aö gakêŋ whiŋ dom! Aö bu walic
bôlêm ŋamala yêc iŋ amba, ma wakêŋ
aö amaŋatu sip ŋamala dau, ma sôc kêm
ŋamala yêc iŋ ŋabi, dec aö oc wakêŋ
whiŋ.”
26 Wake daŋ giŋga su, ma Yisu ndê
sêŋomi sêmbo andu dau tiyham, ma
Tomas mbo whiŋ ŋac. Ŋac sic gatam ahuc
ŋaŋga sa, magoc Yisu meŋ kalhac ŋac
ŋalhu. Ma iŋ sôm, “Yom malô whiŋ mac!”

27 Ma iŋ sôm têŋ Tomas, “Lic aö amaŋ,
ma kêŋ amam-atu sip dec, ma kêŋ amam-
atu sôc aneŋ ŋabi. Hu nem atac lu-lu siŋ,
ma kêŋ whiŋ.”
28 Dec Tomas sôm, “Aneŋ Pômdau, ma
aneŋ Anötö am!”
29 Goc Yisu sôm têŋ iŋ, “Am gêlic aö su,
dec kêŋ whiŋ. Aö awhaŋ hôc lau naŋ sêlic
pi tandô dom, magoc sêkêŋ whiŋ, bu ŋac
oc sêtap Anötö ndê mwasiŋ sa.”

Jon ndê bapia ŋahu

30 Yisu kôm gêŋ dalô daêsam yêc iŋ ndê
sêŋomi aŋgô-ŋga, naŋ ŋamiŋ yêc bapia
dindec dom.
31 Magoc yom pi gêŋ dalô naŋ sêto sip
bapia dindec, naŋ yêc tu bu mac asam ma
akêŋ whiŋ bu Yisu iŋ Mesaya, Anötö ndê
Atu. Ma tu mac akêŋ whiŋ iŋ ndê ŋaê-ŋga,
dec mac oc atap seŋ ambo tamli-ŋga sa.

21

Ŋgacsêŋomi sêhê i daêsam

1 Tiŋambu Yisu hoc dau asê têŋ
ŋgacsêŋomi tiyham, yêc Bugictoŋ
Taibirias* ŋamakê. Ma ŋamiŋ dau dindec.
2 Saimon Pita, ma Tomas naŋ sêsam bu
Lôcmpôŋ, Natanael naŋ meŋ akêŋ malac
Kana yêc Galili, Sebedi ndê atu lu, ma
ŋgacsêŋom lu tiyham sêmbo sêwhiŋ dau.
3 Ma Pita sôm têŋ ŋac, “Aö bu wasa
wandi wakôc i.” Ma ŋac sêsôm, “Ayôc,
yac awhiŋ am daloc.” Bocdinaŋ ŋac hoŋ
sêpi waŋ daŋ ma sêsa si bu sêkêŋ wasaŋ.
Magoc têŋ ôbwêc dinaŋ, sêkôc i daŋ dom.
4 Têŋ bêbêc ganduc Yisu kalhac baö,
tigeŋ ŋac sêŋyalê dom bu iŋ Yisu.
5 Ma iŋ hê mwalêc ŋac ma sôm, “Aê
mac lau. Mac akôc i ŋatô, me mba?” Ma
sêsôm, “Mba!”
6 Dec iŋ sôm têŋ ŋac, “Akêŋ wasaŋ sip
andô-ŋga, ma mac oc atap i ŋatô sa.”
Bocdinaŋ ŋac sêkêŋ wasaŋ sip gi ma sêkôc
i daêsam andô, dec gitôm dom bu sêhê sa.
7 Têŋ dinaŋ ŋgacsêŋom naŋ Yisu atac
whiŋ kêlêc, naŋ sôm têŋ Pita bu, “Kec,
Pômdau dau dê.” Saimon Pita ŋgô yom
dau, goc ŋagahô iŋ kôc ndê ŋakwê awê-
ŋga sa, hi pi dau, ma pwê sip bu gi, ma bu
têŋ Yisu ndi.
8 Waŋ dau poc kêpiŋ baö, ŋasawa gitôm
90 mita, ma ŋgacsêŋomi ŋatô sêhêc waŋ
ma sêhê wasaŋ ti i sêŋkuc Pita.
9 Ŋac sêhôc asê baö, ma sêlic i sa ya
ŋanda, ma bolom ŋatô.
10 Ma Yisu sôm têŋ ŋac, “Akôc i ŋatô sa
yêc wasaŋ ameŋ.”
11 Goc Saimon Pita têŋ waŋ gi, kêgapwêc
wasaŋ su, goc sêhê pi baö gi. I atu-atu
daêsam sêyêc wasaŋ, naŋ sêsê sa gitôm
153, magoc wasaŋ dau kic dom.
12 Ŋac hoŋ sêtöc bu sêndac iŋ bu, “Am
asa?” Magoc yêc ŋac si ŋalôm sêŋyalê bu
iŋ Pômdau. Ma Yisu sôm, “Ameŋ ma aneŋ
gêŋ bêbêc-ŋga.”
13 Dec iŋ kêsêlêŋ gi ma kôc i ti bolom sa,
ma kêŋ têŋ ŋac.
14 Dinaŋ ti têm titö-ŋga naŋ Yisu hoc dau
asê têŋ ndê ŋgacsêŋomi têŋ ndoc Anötö
uŋ iŋ sa akêŋ lau batê-ŋga.

Yisu ndê yom têŋ Pita

15 Ŋac seŋ gêŋ pacndê, goc Yisu sôm têŋ
Saimon Pita, “Saimon, Jon ndê atu. Am
tac whiŋ aö ŋandô, hôc gêlêc lau dindec
si atac whiŋ aö su, me?” Ma iŋ sôm,
“Aêc Pômdau! Am kêyalê bu aö atac whiŋ
am.” Dec Yisu sôm, “Bocdinaŋ lôm aneŋ
domba.”
16 Ma Yisu ndac iŋ tiyham bu, “Saimon,
Jon ndê atu, am tac whiŋ aö ŋandô, me?”
Ma iŋ ô yom ma sôm, “Aêc Pômdau, am
kêyalê bu aö atac whiŋ am.” Dec Yisu sôm,
“Yob aneŋ domba.”
17 Ma iŋ ndac tidim titö-ŋga, “Saimon,
Jon ndê atu, am tac whiŋ aö ŋandô, me?”
Pita ndê ŋalôm ŋawapac bu Yisu ndac
yom tigeŋ dinaŋ têŋ iŋ tidim tö, ma iŋ sôm,
“Pômdau, am kêyalê gêŋ hoŋ. Am kêyalê
bu aö atac whiŋ am kêlêc.” Goc Yisu sôm,
“Lôm aneŋ domba.
18 Aö wasôm yom ŋandô têŋ am. Têŋ
ndoc am mbo balê, naŋ am kêmasaŋ
daôm, ma kêsêlêŋ têŋ gameŋ bocke naŋ
am daôm atac whiŋ bu ndi. Tigeŋ
tiŋambu, têŋ ndoc am ti ŋamalac andô,
naŋ am oc êmatôc amam, ma lau daŋ oc
sêsô am nem piŋkap dôŋ, ma sêwê am têŋ
gameŋ naŋ am atac whiŋ dom bu ndi-ŋga
naŋ.”
19 Yisu sôm yom dinaŋ gwanaŋ pi Pita
ndê mbac ndu ŋalêŋ, naŋ oc po Anötö ndê
waê sa. Ma Yisu gic têku yom ma sôm,
“Êmkuc aö!”

Yisu lu ŋgacsêŋom naŋ iŋ atac whiŋ

20 Têŋ dinaŋ Pita kac dau kwi ma gêlic
ŋgacsêŋom naŋ Yisu atac whiŋ iŋ ŋandô,
naŋ kêkuc iŋlu. (Iŋ ŋgac dinaŋ têŋ ndoc
ŋac seŋ Pasowa, naŋ ndöc gi paŋ Pômdau,
ma ndac iŋ bu asa oc hoc iŋ asê.)
21 Têŋ ndoc Pita gêlic iŋ, naŋ goc iŋ ndac
Yisu, “Pômdau, ŋgac dê oc bocke?”
22 Ma Yisu ô yom ma sôm, “Am êmkuc
aö ma hêgo daôm pi iŋ dom. Aö bu wakêŋ
iŋ mbo tali e wambu wameŋ, naŋ aö neŋ
gêŋ.”
23 Tiŋambu sêŋomi ŋatô sêŋgô yom dau
ŋawaê, ma ŋatô gauc gêm bu ŋgacsêŋom
dinaŋ oc mbac ndu dom. Magoc Yisu ndê

* **21:1** Taibirias - Bugictoŋ Galili-ŋga ndê ŋaê daŋ.

yom hêganôŋ ŋgacsêŋom dau mbo tali-
ŋga lec dom. Iŋ sôm bu, “Aö bu wakêŋ
iŋ mbo tali e wambu wameŋ, naŋ aö neŋ
gêŋ.”

Yom ndic bata-ŋga

24 Iŋ ŋgacsêŋom dau dinaŋ dec hoc yom
hoŋ dindec asê, ma to sip bapia dindec. Ma
yac aŋyalê bu iŋ ndê yom iŋ yom ŋandô
eŋ.
25 Yisu kôm gêŋ daêsam ma daêsam
andô naŋ ŋamiŋ yêc bapia dindec dom.
Yac bu aŋsahê bu ato yom sip bapia, pi gêŋ
hoŋ naŋ Yisu kôm, mboe yom dau oc nem
bapia nom-ŋga hoŋ ahuc.

Aposel
si gweleŋ
Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Luk to iŋ ndê buku tilu-ŋga dindec, ma gic têku yom naŋ iŋ to yêc iŋ ndê ŋawaê ŋayham. Alic yom ŋatô pi Luk yêc 'Yom whê Luk ndê ŋawaê ŋayham sa-ŋga.'

Yêc buku dindec, Luk to yom pi lêŋ naŋ ŋawaê ŋayham sa tiapa yêc gameŋ naŋ lau Rom-ŋga sem gôliŋ. Sêsam buku dindec bu 'Aposel si Gweleŋ,' magoc lau ŋatô sêsôm bu 'Ŋalau Dabuŋ ndê Gweleŋ.' Ŋahu bu gêŋ hoŋ naŋ aposel sêkôm, naŋ sêkôm ŋa Ŋalau dau ndê ŋaclai. Têŋ ndoc Yisu bu hu nom dindec siŋ ma mbu pi undambê ndi, naŋ sôm têŋ iŋ ndê lau bu sêhu malac Jerusalem siŋ dom, e sêtap mwasiŋ naŋ Anötö gic bata têŋ ŋac, naŋ sa. Yom dau hêganôŋ iŋ ndê Ŋalau Dabuŋ (1:4). Ma tiŋambu iŋ sôm têŋ ŋac bu sêhoc yom ŋandô asê pi iŋ yêc Jerusalem, ma yêc gameŋ Judia-ŋga ma gameŋ Samaria-ŋga, e yom dau sa têŋ nom ŋagameŋ hoŋ (1:8).

Luk whê sa bu lau aposel sêkôm gêŋ dalô daêsam bu puc ŋac si yom dôŋ, tu bu lau sêlic ti sêŋgô, ma sêkiŋ whiŋ Yisu-ŋga. Ma iŋ to yom daêsam pi Saul, naŋ tiŋambu sêsam bu Pol, ma pi ŋalêŋ naŋ Anötö gêm iŋ kwi, ma kêyaliŋ iŋ sa bu hoc ŋawaê ŋayham asê têŋ lau gameŋ apa-ŋga naŋ lau Israel dom.

Yisu gic bata Ŋalau Dabuŋ

1 O Tiopilas, yêc aneŋ buku ŋamata-ŋga aö gato yom pi gêŋ hoŋ naŋ Yisu gic hu bu kôm ti kêdôhôŋ têŋ lau.

2-3 Aneŋ yom naŋ gato, naŋ meŋ têŋ bêc naŋ Anötö kôc iŋ su pi undambê gi. Iŋ hôc ŋandê ma mbac ndu su, ma tiŋambu tisa ma hoc dau asê têŋ lau †aposel naŋ iŋ kêyaliŋ ŋac sa su. Tôm bêc 40 iŋ mbo whiŋ ŋac ma tôc dau têŋ ŋac sêlic, e sêŋyalê pi ŋandô bu iŋ tisa ma mbo tali tiyham yom ŋandô. Têŋ ŋasawa dinaŋ Yisu whê yom sa têŋ ŋac pi †Anötö ndê gôliŋ ma pi gweleŋ naŋ bu sêkôm-ŋga, ma Ŋalau Dabuŋ puŋ yom dau dôŋ yêc ŋac si ŋalôm.

4 Têŋ bêc daŋ iŋ gêŋ gêŋ mbo whiŋ ŋac, ma iŋ kêŋ yatu ŋac bocdec bu, "Mac ahu Jerusalem siŋ dom, magoc ahôŋ e atap mwasiŋ naŋ Damaŋ gic bata bu kêŋ meŋ, naŋ sa. Aö gasôm yom pi mwasiŋ dau muŋ su.

5 Muŋ-ŋga Jon kêku lau ŋa bu, magoc bêc meŋ kêpiŋ bu Anötö êŋku mac ŋa Ŋalau Dabuŋ."

6 Têŋ têm daŋ Yisu mbo whiŋ ndê aposel, ma sêndac iŋ bocdec bu, "Pômdau, bocke? Kwahic dec am oc êmgaho yac lau Israel-ŋga su yêc lau Rom-ŋga si gôliŋ ŋapu, ma ti kiŋ ma nem gôliŋ yac, me mba?"

7 Ma iŋ ô yom ma sôm, "Gêŋ bocke naŋ bu hôc asê lau Israel-ŋga, ma ŋatêm ti ŋabêc, naŋ Damaŋ Anötö ti ŋadau ma kêyaliŋ sa su, ma iŋ oc tôc asê têŋ mac dom.

8 Magoc têŋ ndoc Ŋalau Dabuŋ meŋ ma nem mac ahuc, dec oc kêŋ ŋaclai têŋ mac, ma mac oc ahoc yom ŋandô asê pi aö yêc Jerusalem, ma yêc gameŋ Judia-ŋga ma gameŋ Samaria-ŋga, e yom dau tiapa nem nom ŋagameŋ hoŋ ahuc."

Yisu pi undambê gi

9 Yisu sôm yom dinaŋ su, goc Anötö kôc iŋ sa pi lôlôc gi e sôc dao ŋalôm, dec sêlic iŋ apu.

10 Iŋ pi gi ma ŋac tatac umboŋ sêlhac, ma sep eŋ ŋgac lu ti ŋakwê sêsêp sêmeŋ sêlhac sêwhiŋ ŋac.

11 Ma iŋlu sêsôm, "Mac lauŋgac Galili-ŋga. Tu ake-ŋga dec alhac tamtac undambê? Kwahic dec Anötö kôc Yisu su yêc mac, ma tiŋambu iŋ oc mbu meŋ tiyham ŋalêŋ tigeŋ tôm naŋ alic iŋ pi gi."

Sêŋyaliŋ Matias sa ti aposel ô Judas su

12 Dinaŋ su, goc sêhu Lôc Olib siŋ ma sêmbu sêtêŋ Jerusalem si. Lôc dau kalhac kêpiŋ Jerusalem, seŋ ŋasawa gitôm kilometa tigeŋ.*

13 Têŋ ndoc sêhôc asê su, naŋ sêtêŋ ŋac si andu sêmbo-ŋga si, ma sêpi ŋalôm ŋahô-ŋga si. Lau dau si ŋaê bocdec: Pita lu Jon, ma Jems lu Andru, Pilip lu Tomas, ma Batolomeas lu Matyu, Alpayas atuŋgac naŋ ndê ŋaê Jems, ma Saimon (naŋ sêsam bu 'Ŋgac †Selot'), ma Jems† atuŋgac Judas.

14 Yisu dinda Maria, ti iŋ ndê asii, ma lauwhê ŋatô sêmbo sêwhiŋ ŋac. Ŋac hoŋ sêpiŋ dau dôŋ ti ŋalôm tigeŋ, ma sêteŋ mbec sêwhiŋ dandi tôm bêc hoŋ.

15 Têŋ bêc daŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga gitôm lau 120 sêkac sa sêmbo sêwhiŋ dau. Ma Pita tisa kalhac ŋalhu, ma sôm,

16-17 "O asidôwai hac. Mac aŋyalê Judas, ŋgac naŋ wê lau naŋ sêkôc Yisu dôŋ. Iŋ

---

* **1:12** Yom naŋ Luk to, naŋ sôm bu seŋ naŋ yêc Lôc Olib ma malac Jerusalem ŋasawa, naŋ gitôm seŋ †Sabat-ŋga daŋ. Lau andô Israel-ŋga sêmasaŋ ŋagôliŋ daêsam naŋ hêganôŋ yomsu bêc Sabat-ŋga, bu tôc asê gêŋ naŋ lau Israel-ŋga gitôm bu sêkôm têŋ bêc Sabat-ŋga, ma gêŋ bocke naŋ sêlic bu gweleŋ. Ŋagôliŋ Sabat-ŋga daŋ sôm bu lau sêtôm bu sêŋsêlêŋ sêsa seŋ ŋasawa gitôm kilometa tigeŋ têŋ bêc Sabat-ŋga. Lau bu sêŋsêlêŋ sêhôc gêlêc kilometa tigeŋ, dec ŋac oc sêsôm bu sêkôm gweleŋ, ma sêŋgilì yomsu Sabat-ŋga. † **1:13** Luk to ŋaê Jems tidim tö, magoc ŋaê dau ŋgac tigeŋ ndê dom, ŋac lau tö.

yac lau aposel 12 mba daŋ, ma wêkaiŋ
gweleŋ whiŋ yac. Muŋ-ŋga andô, Ŋalau
Dabuŋ hoc yom asê sa akêŋ Dawid wha-
suŋ, naŋ hêganôŋ Judas. Ma yom dau gic
waê bu ŋandô sa."
18 (Tu Judas ndê mêtê sac hoc Yisu asê-
ŋga, dec lau semlhi iŋ, ma iŋ kôc ŋaôli dau
ma gi gêmlhi nom daŋ. Yêc dinaŋ iŋ peŋ
sip gi, e gambo hôc kôc ma ŋatac wê.
19 Lau Jerusalem-ŋga sêŋgô ŋawaê, ma
sêsam nom dau yêc si awha-ŋga bu Akel-
dama, naŋ danem kwi bu 'Nom ti Dac.')
20 "Yom naŋ Dawid hoc asê pi Judas, naŋ
sêto yêc Buku Wê-ŋga bocdec bu, '*Iŋ ndê
gameŋ tigasaŋ maŋ, ma lau daŋ oc sêmbo
dom.'* Ma sêto daŋ tiyham bocdec bu,
'*Ŋamalac daŋ oc ti ŋgac bata ma kôc iŋ
ndê gweleŋ ô iŋ su.'*
21 Sêto yom dau yêc bocdinaŋ, dec aö
gauc gêm bu yac taŋyaliŋ ŋgac daŋ sa ô
Judas su. Gauc nem lau hoŋ naŋ sêmbo
sêwhiŋ yac tôm bêc hoŋ naŋ Pômdau Yisu
mbo yac ŋasawa.
22 Lau naŋ sêmbo têŋ Jon, Ŋgac Kêku
Lau-ŋga ndê têm e meŋ têŋ ndoc Yisu pi
undambê gi. Yac taŋyaliŋ ŋac si daŋ sa,
bu hoc Yisu tisa ŋawaê asê whiŋ yac."
23 Goc sêŋyaliŋ ŋgac lu sa, daŋ ndê ŋaê
Matias, ma daŋ ŋaê Josep, naŋ sêsam iŋ
ndê ŋaê daŋ bu Basabas, ma iŋ ndê ŋaê
daŋ tiyham bu Justus.
24 Ma sêteŋ mbec bocdec b u, "O
Pômdau. Am kêyalê ŋamalac hoŋ si
ŋalôm. Tôc ŋgac lu dau si asa naŋ am
kêyaliŋ sa su, naŋ asê têŋ yac.
25 Iŋ oc kôm gweleŋ naŋ am kêŋ sip lau
aposel amba, naŋ Judas hu siŋ ma kölhö
têŋ gameŋ naŋ gic iŋ ŋawaê, naŋ gi."
26 Goc sêpuc gapoc e gi sip Matias. Ma
bocdinaŋ iŋ ti aposel daŋ whiŋ ŋac lau 11.

2

Ŋalau Dabuŋ sip meŋ

1 Têŋ Om †Pentikos ŋac hoŋ sêmbo
sêwhiŋ dau.
2 Ma ŋagahô eŋ ŋakêcsia gitôm mbu
puc ŋadinda meŋ akêŋ undambê, ma gêm
andu naŋ ŋac sêndöc, naŋ ahuc.
3 Ma sêlic gêŋ gitôm yawahô meŋ ma
whê dau kôc-kôc, goc gi sac ŋac ŋagôlôŋ
têŋtêŋ gitôm ya ŋa-êmbala.
4 Ma Ŋalau Dabuŋ gêm ŋac hoŋ ahuc e
sêsôm lau apa awha naŋ sêŋyalê muŋ su
dom, tôm Ŋalau Dabuŋ hôc ŋac awha sa.
5 Têŋ têm dinaŋ lau daêsam sêmbo
Jerusalem, naŋ sêmeŋ akêŋ nom ŋagameŋ
hoŋ. Ŋac lau Israel-ŋga naŋ sem akiŋ
Anötö ma sêtoc iŋ sa.
6 Ŋac sêŋgô lau naŋ Ŋalau Dabuŋ gêm
ŋac ahuc, naŋ sêsôm ŋac awha têŋtêŋ, goc
sêsö ŋandô ma sêkac sa sêtigasuc.
7 Ŋac sêhêdaê ŋandô, ma sêsôm têŋ
dandi, "Aluê! Ŋac lau dê sêsôm yom
sêmbo dê, naŋ lau Galili-ŋga me?
8 Ma bocke dec daŋgô ŋac sêsôm yac
awhaŋ têŋtêŋ, tôm dinaŋi sêkôc yac ma
dasôm?
9 Yac lau naŋ dambo dec, naŋ ameŋ
a kêŋ Pata, Midia ma Elam, ma akêŋ
Mesopotemia, Judia, Kapadosia, Pontus ma
Esia,
10-11 ma akêŋ Prigia ti Pampilia, Isip
ma Libia kêpiŋ Sairin, ma akêŋ Krit ma
Arabia ma akêŋ malac Rom. Yac lau Israel-
ŋga, ma lau apa naŋ sêŋkuc lau Israel-
ŋga si sakiŋ tu sênem akiŋ Anötö-ŋga.
Bocke ma kwahic dec daŋgô lau Galili-ŋga
dindê sêsôm yom asê yêc yac dauŋ awhaŋ
têŋtêŋ, pi gêŋ dalô naŋ Anötö kôm!"
12 Gêŋ dau kôm ŋac sêhêdaê ti gauc
gêm yom daêsam, ma sêndac dandi, "Gêŋ
dindec ŋahu bocke?"
13 Magoc lau ŋatô sêsu lau aposel susu
ma sêsôm, "Mboe sênôm wain ma kêŋiŋ
ŋac."

Pita whê Ŋalau ndê gweleŋ sa

14 Têŋ dinaŋ Pita ti aposel 11 sêtisa ma
iŋ hôc awha sa ma sôm têŋ lau daêsam
dinaŋ, "Mac lau Israel-ŋga ti mac hoŋ naŋ
andöc Jerusalem. Akêŋ daŋam ŋapep ma
aö wawhê gêŋ dindec ŋahu sa têŋ mac.
15 Mac lau ŋatô gauc gêm bu wain kêŋiŋ
lau dindec, a? Aö wasôm têŋ mac bu mba!
Bu ac kwahic pi meŋ.
16 Magoc yom naŋ propet Joel to muŋ su,
naŋ dec ŋandô sa.
17 Joel to Anötö ndê yom dau bocdec bu:
Tiŋambu aö wakêŋ aneŋ Ŋalau sip
lau hoŋ si ŋalôm, e atômŋgaci ti
atômwêi sêsôm yom asê sêtôm lau
propet. Ŋalau oc kôm mac nem
balêkoc wakuc tandô kaiŋ daŋ sa e
sêlic gêŋ ŋagatu, ma Ŋalau dau oc suŋ
mbê têŋ lau andô.
18 Têŋ têm dinaŋ aö wakêŋ aneŋ Ŋalau
têŋ aneŋ lau akiŋ awhê ma ŋgac hoŋ. Ma
ŋac oc sêsôm yom asê sêtôm propet.
19 Aö wakôm gêŋ dalô yêc umboŋ ma
yêc nom bocdinaŋ, gêŋ dalô dac ti ya ma
yawasu-ŋga.
20 Ac oc nem ganduc, ma ayô oc tikoc
nditôm dac. Ma tiŋambu bêc atu oc meŋ
sa, naŋ Pômdau mbu meŋ ti ŋawasi atu.
21 Ma têŋ dinaŋ lau hoŋ naŋ sêta
Pômdau ndê ŋaê, naŋ Anötö oc nem ŋac
si." *[Joel 2:28-32]*
22 Goc Pita sôm, "Mac lau Israel-ŋga,
aŋgô aneŋ yom dindec pi Yisu Nasaret-
ŋga. Iŋ ŋgac naŋ Anötö whê sa têŋ mac
ŋa gêŋ dalô tidau-tidau. Mac aŋyalê su, bu
iŋ kôm gêŋ dau yêc mac aŋôm-ŋga.

23 Ma tu lêŋ naŋ Anötö gauc gêm tidôŋ
gwanaŋ su-ŋga, dec Judas hoc Yisu asê ma
kêŋ iŋ sip mac amam. Ma mac akêŋ iŋ têŋ
lau Rom-ŋga naŋ sêsôc Anötö ndê yomsu
ŋapu dom, bu sêndic iŋ pi a gicso dau, dec
tôm mac daôm ac iŋ ndu.
24 Tigeŋ gitôm dom bu ŋaclai dambac
ndu-ŋga ku iŋ dulu. Anötö kôc iŋ ndê
ŋandê mbac ndu-ŋga su yêc iŋ, ma uŋ iŋ
sa akêŋ lau batê-ŋga.
25 Dawid to yom pi Yisu bocdec bu:
Aö galic Pômdau kalhac aö aŋôŋ-ŋga
ŋapaŋ. Aö oc wantitec dom, bu iŋ mbo
aö amaŋ andô-ŋga.
26 Tu dinaŋ-ŋga dec aö atac ŋayham sa,
ma gasôm yom ŋayham-ŋayham. Aö gauc
gêm aneŋ ŋamlic, ma gakêŋ bataŋ
27 bu am oc tec aö wayêc sêhô ŋapaŋ
dom. Mba! Am oc tec am nem ŋgac dabuŋ
e iŋ ŋamlic tibalê dom.
28 Am tôc seŋ wandöc taŋli-ŋga asê têŋ
aö, ma oc kêŋ aö walhac am aŋôm-ŋga ti
atac ŋayham atu. *[BW 16:8-11]*
29 O asidôwai hac. Abaŋ Dawid sôm yom
dinaŋ pi iŋ dau dom. Yac taŋyalê bu iŋ
mbac ndu su ma sêŋsuhuŋ iŋ. Ma iŋ ndê
sêhô yêc gameŋ dindec e meŋ têŋ kwahic
dec.
30 Magoc Anötö gic bata têŋ iŋ bu kêŋ iŋ
ndê wakuc daŋ ndöc iŋ ndê pôŋ kiŋ-ŋga.
Dawid dau kêyalê yom dinaŋ tidôŋ, ŋahu
bu iŋ propet daŋ.
31 Ma gêŋ naŋ oc hôc asê tiŋambu-ŋga,
naŋ iŋ kêyalê gwanaŋ su. Tu dinaŋ-ŋga
iŋ sôm yom dinaŋ pi †Mesaya, ma sôm bu
Anötö oc tec iŋ yêc sêhô dom, ma iŋ ndê
ŋamlic oc tibalê dom. Mba! Mesaya tisa
su.
32 Anötö uŋ Yisu sa mbo tali tiyham, ma
iŋ ndê lau yac alic su dec asôm asê.
33 Kwahic dec Anötö toc iŋ sa ndöc iŋ
amba andô-ŋga, ma iŋ kêŋ Ŋalau Dabuŋ
têŋ yac tôm Damba gic bata. Gêŋ naŋ mac
alic ti aŋgô têŋ acsalô lec, naŋ Ŋalau dau
ndê gweleŋ ŋa-ŋandô.
34 "Ma Dawid dau pi undambê gi dom,
magoc iŋ to yom yêc bocdec bu, *'Anötö
sôm têŋ aneŋ Pômdau, "Am ndöc aö amaŋ
andô-ŋga*
35 *e nditôm aö wakêŋ nem ŋacyo sêsôc
am gahim ŋapu." '*
36 Iŋ to yom dau hêganôŋ Yisu. Bocdi-
naŋ mac lau Israel-ŋga hoŋ aŋgô. Aŋyalê
pi ŋandô, bu Yisu naŋ mac ac iŋ ndu
pi a gicso dau gi, naŋ Anötö toc iŋ sa ti
Pômdau, ma tôc asê bu iŋ Mesaya dau."
37 Pita ndê yom hoŋ dinaŋ kuŋ lau dau
si ŋalôm ŋandô, dec sêsôm têŋ iŋ ti lau
aposel ŋatô bu, "O asidôwai, yac dec oc
akôm bocke?"
38 Ma Pita ô yom ma sôm, "Mac hoŋ
anem nem ŋalôm kwi ma aliŋ saŋgu tu
Yisu Kilisi ndê ŋaê-ŋga, tu bu Anötö suc
mac nem sac kwi-ŋga. Ma mac oc akôc
mwasiŋ naŋ Anötö gic bata, naŋ Ŋalau
Dabuŋ dau.
39 Bu iŋ gic bata Ŋalau Dabuŋ gic waê lau
hoŋ naŋ Pômdau yac neŋ Anötö kêgalêm
ŋac sa. Gêŋ dau gic waê mac ti mac
nem balêkoc, ma lau hoŋ naŋ kwahic dec
sêmbo ahê ma tiŋambu oc sêkêŋ whiŋ
Yisu naŋ."
40 Tiŋambu Pita sôm yom daêsam ti gêm
la ŋac, ma kac ŋac bocdec bu, "Anem
daôm kwi têŋ Anötö bu nem mac si, dec
mac oc andiŋam awhiŋ lau sac naŋ kwahic
dec sêmbo nom, naŋ dom."
41 Ma têŋ bêc dau dinaŋ lau naŋ sêkêŋ
whiŋ sêti daêsam, bu lau gitôm 3,000
sêkôc Pita ndê yom sa ma sêliŋ busaŋgu.

Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si lêŋ

42 Tôm bêc hoŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga
sêpiŋ dau dôŋ ti sêkêŋ daŋga yom naŋ
aposel sêndôhôŋ têŋ ŋac, ma ŋac sêteŋ
mbec ti seŋ gêŋ sêwhiŋ dau.
43 Aposel sêkôm gêŋ atu-tu ti gêŋ dalô
daêsam, e lau Jerusalem-ŋga hoŋ sêhêdaê.
44 Lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ, naŋ sêndöc
tigeŋ ma sêyob si gêŋ hoŋ sêwhiŋ dau.
45 Ŋac si lau ŋatô bu sêpônda dau, dec
asidôwai ŋatô oc sêkêŋ si wapa ŋatô ti
gêŋ têŋ lau semlhi, goc sic sam ŋa-awa bu
sênem lau naŋ sêpônda dau, naŋ sa.
46 Tôm bêc hoŋ sêkac dau sa sêmbo lôm
dabuŋ ŋabatêmndö, ma yêc ŋac si andu
ŋac seŋ gêŋ sêwhiŋ dau ti atac ŋayham,
ma sêsôc Anötö ŋapu ti si ŋalôm sambuc.
47 Ŋac sêmpiŋ Anötö ma lau hoŋ sêlic
ŋac ŋayham dec sêtoc ŋac sa. Ma tôm
bêc hoŋ Pômdau kôm lau wakuc sêkêŋ
whiŋ, dec kôm gôlôwac dabuŋ Jerusalem-
ŋga kêsôwec tiatu.

3

Pita kôm ŋgac bôliŋ ŋayham sa

1 Têŋ bêc daŋ Pita lu Jon sêŋsêlêŋ bu
sêtêŋ lôm dabuŋ sêndi, têŋ acgatu gitôm 3
kilok telha-ŋga, naŋ lau Israel si têm sêteŋ
mbec-ŋga daŋ.
2 Ma ŋgac daŋ mbo, naŋ dinda kôc iŋ
tigahi tigoloŋ. Tôm bêc hoŋ lau sêmbalaŋ
iŋ si, sêkêŋ iŋ ndöc lôm dabuŋ ŋagameŋ
kêpiŋ gatam daŋ naŋ sêsam bu Gatam
Ŋayham, ma iŋ teŋ gêŋ têŋ lau naŋ sêsôc
sêsa.
3 Têŋ ndoc iŋ gêlic Pita lu Jon sêmeŋ bu
sêsôc sêndi, naŋ iŋ teŋ mone têŋ iŋlu.
4 Pita lu Jon tahê iŋ, ma Pita sôm têŋ iŋ,
"Tamhê alu."
5 Dec ŋgac dau tahê iŋlu, ma kêŋ bata
bu oc sêkêŋ gêŋ têŋ iŋ.
6 Goc Pita sôm têŋ iŋ, "Aö neŋ awa silba
me gol bu wakêŋ têŋ am-ŋga mbasi, magoc

gêŋ naŋ yêc aö, naŋ oc wakêŋ. Tu Yisu
Kilisi Nasaret-ŋga ndê ŋaê-ŋga aö wasôm
têŋ am bu êmsêlêŋ!”
7 Ma Pita kêm iŋ têŋ amba andô-ŋga, keŋ
iŋ sa, ma ŋagahô ŋambwa iŋ ndê hapa ti
hagwam ŋayham sa.
8 Iŋ pwê gi kalhac e kêsêlêŋ, goc sôc lôm
dabuŋ ŋabatêmndö whiŋ iŋlu gi. Ma iŋ
kêsêlêŋ ti pwê-pwê ma kêpiŋ Anötö.
9 Lau hoŋ naŋ sêlic iŋ kêsêlêŋ ti kêpiŋ
Anötö,
10 naŋ sêŋyalê bu iŋ ŋgac teŋ gêŋ-ŋga
naŋ muŋ-ŋga ndöc lôm dabuŋ ŋasactô
yêc gatam naŋ sêsam bu Gatam Ŋayham.
Ma sêhêdaê ti sêseŋ amba ŋandô tu iŋ
ŋayham sa-ŋga.

Pita gêm mêtê mbo lôm dabuŋ ŋabatêmndö

11 Pita lu Jon sêlhac lôm dabuŋ
ŋabatêmndö yêc gameŋ naŋ sêsam bu
Solomon ndê Batêm, ma ŋgac teŋ gêŋ-
ŋga dau sap iŋlu dôŋ ŋapaŋ. Ma lau hoŋ
naŋ sêlic gêŋ dau sêsö, ma sênti sêtêŋ iŋlu
si.
12 Pita tahê ŋac ma sôm, “Mac lau Israel-
ŋga! Tu sake-ŋga mac asö tu gêŋ dindec-
ŋga ma tamhê alu ŋaŋga? Mac gauc gêm
bocke? Alu mba ŋaclai ti mêtê gitêŋ dec
kôm iŋ ŋgac dinaŋ ŋayham sa ma kêsêlêŋ,
a? Wasôm têŋ mac, mba!
13 Abraham lu Aisak ma Jakob si Anötö,
yac neŋ abaŋi si Anötö, kôm gêŋ dindec
tu bu po iŋ ndê ŋgac akiŋ Yisu ndê waê
sa. Mac daôm akêŋ iŋ sip lau Rom-ŋga
amba bu sêndic iŋ ndu. Pailot dau gauc
gêm tidôŋ bu êŋgapwêc Yisu su, magoc
mac atôc asê têŋ Pailot bu mac atec Yisu.
14 Iŋ ŋgac dabuŋ ti gitêŋ, magoc mac
atec iŋ, ma ateŋ Pailot bu êŋgapwêc ŋgac
naŋ gic ŋamalac ndu, naŋ su têŋ mac.
15 Magoc ŋgac naŋ ti yac neŋ dandöc
taŋli-ŋga ŋahu, naŋ mac ac iŋ ndu. Tigeŋ
Anötö uŋ iŋ sa akêŋ lau batê-ŋga. Yac alic
iŋ tisa su, dec asôm asê bu yomandô.
16 Alic ŋgac dindec. Mac aŋyalê bu muŋ-
ŋga iŋ ŋgac bôliŋ. Kwahic dec iŋ gahi
ŋayham sa tu Yisu ndê ŋaê-ŋga, ŋaê naŋ
yac akêŋ whiŋ. Yomandô! Iŋ ŋayham sa
sambuc tu Yisu ndê ŋaê-ŋga ma tu yac
akêŋ whiŋ Yisu-ŋga.
17 “O asidôwai hac! Aö kayalê su bu mac
ti nem lau bata Israel-ŋga nem gauc sa pi
Yisu ndê ŋahu dom, dec mac ac iŋ ndu.
18 Magoc lau propet hoŋ sêhoc Anötö
ndê yom asê gwanaŋ su, bu iŋ ndê Mesaya
oc hôc ŋandê. Ma kwahic dec ŋac si yom
dau ŋandô sa pi gêŋ naŋ mac akôm.
19 Tu dinaŋ-ŋga dec wasôm têŋ mac
bu apu daôm ma anem daôm kwi. Ma
bocdinaŋ dec Anötö oc suc mac nem sac
kwi.
20 Ma Pômdau ndê mwasiŋ oc puc mac
nem gatôm dôŋ. Ma Anötö oc kêŋ Mesaya
naŋ iŋ kêyaliŋ sa gwanaŋ su, naŋ Yisu dau,
naŋ mbu têŋ mac meŋ.
21 Iŋ oc mbo undambê e tôm Anötö kôm
gêŋ hoŋ tiwakuc tiyham, tôm iŋ hoc asê
muŋ-ŋga ŋa iŋ ndê propet dabuŋ hoŋ
whasuŋ.
22 Bu Moses to yom bocdec bu, *‘Pômdau
mac nem Anötö, oc êŋyaliŋ ŋgac daŋ sa yêc
lau Israel-ŋga, bu ti mac nem propet nditôm
aö dauŋ. Ma yom hoŋ naŋ iŋ sôm, naŋ mac
asôc ŋapu maŋ.*
23 *Lau naŋ sêkêŋ daŋga propet dinaŋ ndê
yom dom, naŋ Anötö oc tiŋ ŋac su yêc iŋ
ndê lau ŋatoŋ.’*
24 Moses to yom dinaŋ, ma Samuel ti
propet hoŋ naŋ sêŋkuc iŋ, naŋ sêhoc yom
asê gwanaŋ su pi gêŋ naŋ hôc asê têŋ têm
dindec.
25 Yom naŋ lau propet sêhoc asê têŋ
abaŋi, naŋ mac atap ŋa-ŋandô sa su. Ma
pwac naŋ Anötö kêmatiŋ whiŋ abaŋi, naŋ
bocdinaŋ. Bu Anötö sôm têŋ Abraham
bu, *‘Lau nom-ŋga hoŋ oc sêtap mbec
ŋamwasiŋ sa yêc am nem wakuc.’*
26 Ma kwahic dec Anötö kêŋ ndê ŋgac
akiŋ-ŋga meŋ. Iŋ têŋ mac lau Israel-ŋga
muŋ, bu nem mac kwi ma ahu nem mêtê
sac siŋ. Ma mac bu akôm bocdinaŋ, dec oc
atap iŋ ndê mbec ŋamwasiŋ sa.”

4

Sêkêŋ Pita lu Jon sêndöc gapocwalô

1 Pita lu Jon sêsôm yom têŋ lau sêmbo,
ma lau †dabuŋ-siga ti lau siŋ sêyob lôm
dabuŋ-ŋga si ŋgac bata, ma lau †Sadiusi
ŋatô sêtêŋ iŋlu si.
2 Ŋac sêŋgô bu Pita lu Jon sêndôhôŋ lau
ma sêsôm têŋ ŋac bu Yisu tisa su, ma bu
iŋ ti lau si ŋahu sêtisa akêŋ lau batê-ŋga.
Ma iŋlu si yom dau kôm ŋac atac ŋandê.
3 Tu dinaŋ-ŋga sêkôc iŋlu dôŋ, tigeŋ
ŋasec sa su, dec sêŋlahi iŋlu ahuc bu
sêndöc e bêbêc.
4 Magoc lau daêsam naŋ sêŋgô yom naŋ
Pita lu Jon sêsôm, naŋ sêkêŋ whiŋ yom
dau. Ŋac lau dau si lauŋgac ŋambwa si
namba gitôm 5,000.
5 Galaŋsê bêbêc lau bata ma lau andô
ti lau naŋ sêndôhôŋ yomsu sêkac sa yêc
Jerusalem.
6 Ma †dabuŋsiga ŋamata-ŋga Anas, ma
Kayapas lu Jon ma Aleksanda ti lau ŋatô
yêc dabuŋsiga ŋamata-ŋga ndê gôlôwac,
naŋ sêmbo sêwhiŋ ŋac.
7 Sêkôc Pita lu Jon sêmeŋ sêlhac ŋac
aŋgô-ŋga, goc sêŋsu iŋlu bocdec bu,
“Amlu akôm gêŋ dindec am asa aŋgô, me
akôc asa ndê ŋaclai dec akôm?”

8 Têŋ dinaŋ Ŋalau Dabuŋ gêm Pita ahuc,
dec sôm têŋ ŋac bu, “O mac lau bata ti lau
andô Israel-ŋga!
9 Kwahic dec mac bu aŋsu alu pi mwasiŋ
naŋ akôm têŋ ŋgac bôliŋ dindec. Ma
andac alu pi lêŋ iŋ ŋayham sa-ŋga.
10 Mac lau bata, ti mac lau Israel-ŋga hoŋ
aŋgô! Ŋgac dindec kalhac mac aŋôm-ŋga,
naŋ ŋamlic ŋayham sa su tu Yisu Kilisi ndê
ŋaê-ŋga. Iŋ ŋgac Nasaret-ŋga naŋ mac ac
iŋ ndu pi a gicso dau. Magoc Anötö uŋ iŋ
sa akêŋ lau batê-ŋga ma mbo tali tiyham.
11 Sêto yom pi Yisu naŋ yêc bocdec
bu, *‘Hoc naŋ mac lau akwê andu-ŋga alic
sac ma atec ndöc, naŋ kwahic dec ti hoc
ŋamata-ŋga yêc andu dau.’*
12 Aŋgô! Seŋ tigeŋ yêc bu yac lau nom-
ŋga datap Anötö ndê mwasiŋ nem yac si-
ŋga sa, naŋ datap sa tu Yisu ndê ŋaê-ŋ ga.
Ŋaê daŋ yêc naŋ gitôm bu nem yac si-ŋga
yêc dom. Mba andô!”
13 Lau bata sêŋgô yom dinaŋ, ma
sêŋyalê bu Pita lu Jon sêsôc lôm mêtê-
ŋga daŋ dom, magoc sêŋyalê bu muŋ-ŋga
iŋlu sêmbo sêwhiŋ Yisu ŋapaŋ. Ma ŋac
sêhêdaê bu iŋlu sêô lau si yom ti atac pa
su.
14 Magoc ŋgac bôliŋ naŋ ŋamlic ŋayham
sa, naŋ kalhac whiŋ iŋlu, ma tu dinaŋ-ŋga
ŋac si yom mba bu sêsôm.
15 Bocdinaŋ sic atu iŋlu bu sêhu ŋac lau
†Sanedrin-ŋga siŋ ma sêkêŋ ŋasawa têŋ
ŋac bu sêsôm yom pi iŋlu.
16 Goc sêsôm têŋ dau bu, “Yac oc dakôm
sake têŋ ŋgac lu dindê? Lau Jerusalem-
ŋga hoŋ sêlic gêŋ dalô atu naŋ iŋlu sêkôm
su, ma yac oc dasêc ahuc nditôm dom.
17 Lau hoŋ bu sêŋgô ŋawaê pi gêŋ
dindec, dec oc yham dom. Bocdinaŋ dakêŋ
yao ŋaŋga têŋ iŋlu, bu sêsôm yom pi Yisu
ma sêsam iŋ ndê ŋaê têŋ lau tiyham dom.”
18 Goc sêmbwêc iŋlu sêmbu sêmeŋ, ma
sic yao iŋlu bu sêsôm yom ti sêndôhôŋ lau
tu Yisu ndê ŋaê-ŋga tiyham dom.
19 Magoc Pita lu Jon sêô ŋac awha bocdec
bu, “Mac gauc gêm bocke? Oc solop yêc
Anötö aŋgô-ŋga bu alu asôc mac nem yom
ŋapu, ma daŋaŋ wambu Anötö dom, a?
20 Mba! Alu atôm dom bu aŋgapic
whaŋsuŋ tu gêŋ naŋ alic ti aŋgô-ŋga.”
21-22 Lau bata sic yomsu iŋlu tiyham,
goc sêkêŋ iŋlu sêsa si. Ŋac sêtôm dom
bu sêtap lêŋ sêmatôc iŋlu-ŋga daŋ sa.
Ŋahu bu lau hoŋ sêmpiŋ Anötö tu iŋ kôm
ŋgac naŋ ndöc bôliŋ yala daêsam su, naŋ
ŋayham sa. Bu ŋgac dau ndöc bôliŋ
ŋapaŋ e ndê yala gi tap 40 sa.

Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêteŋ mbec

23 Sêŋgapwêc Pita lu Jon su, ma iŋlu
sêmbu sêtêŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋ ga si, ma
sic miŋ yom naŋ †dabuŋ-siga atu-tu ti lau
bata sêsôm têŋ iŋlu.
24 Sêŋgô su, goc ŋac hoŋ sêteŋ mbec têŋ
Anötö bocdec, “O Ŋaclai Ŋadau Pômdau,
am naŋ kêŋ undambê ti nom ma gwêc ti
gêŋ hoŋ naŋ sêmbo ŋalôm.
25 Am daôm kêŋ Ŋalau Dabuŋ hôc abaŋ
Dawid awha sa ma iŋ sôm, *‘Tu sake-ŋga
lau nom-ŋga sêli dau sa ma sêkic yom naŋ
ŋandô mba?*
26 *Ma kiŋ ti gôliŋwaga sêkac dau sa ma
sêmatiŋ yom pitigeŋ bu sêseŋ Pômdau lu
Mesaya naŋ iŋ kêyaliŋ sa, naŋ su.’*
27 Dawid ndê yom dau ŋandô sa yêc
malac atu dindec. Bu †Herod lu Pontias
Pailot, ma lau siŋ gameŋ apa-ŋga, ma lau
bata Israel-ŋga sêkêŋ si gauc pitigeŋ bu
sêseŋ am nem ŋgac akiŋ-ŋga dabuŋ Yisu
naŋ am kêyaliŋ iŋ sa ti Mesaya, naŋ su.
28 Gêŋ naŋ am, Ŋaclai Ŋadau gauc gêm
tidôŋ su, naŋ dec sêkôm ŋandô sa.
29 O Pômdau, lau dinaŋ sêsôm yom
daêsam bu sêlhac yac ahuc. Magoc yac
ateŋ am bu puc yac dôŋ bu ahoc am nem
mêtê asê ti atac pa su.
30 Kêŋ nem ŋaclai têŋ yac bu akôm am
nem gweleŋ ma akôm lau gêmbac ŋayham
sa, ma akôm gêŋ dalô tidau-tidau tu am
nem ŋgac akiŋ-ŋga dabuŋ Yisu ndê ŋaê-
ŋga.”
31 Sêteŋ mbec dinaŋ su, goc gameŋ naŋ
sêkac sa sêndöc naŋ kêwic dau. Ma Ŋalau
Dabuŋ gêm ŋac hoŋ ahuc, ma ŋac sic hu
sêsôm Anötö ndê mêtê asê ti atac pa su.

*Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêwêkaiŋ gêŋ toŋ
tigeŋ*

32 Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ sêkêŋ si
ŋalôm ti gauc pitigeŋ. Ma ŋac si daŋ
gêlic ndê gêŋ tôm iŋ dau ndê dom. Hoŋ
sêwêkaiŋ gêŋ toŋ tigeŋ.
33 Lau aposel sêhoc Pômdau Yisu tisa
ŋawaê asê ti ŋaclai eŋ, ma Anötö ndê
mwasiŋ kêsalê ŋac hoŋ ahuc sambuc.
34 Ŋac si daŋ pônda dau tu gêŋ daŋ-ŋga
dom. Ŋahu bu lau naŋ sêwêkaiŋ nom me
andu, naŋ sêkêŋ si gêŋ têŋ lau semlhi. Goc
sêkôc ŋa-awa sa si,
35 ma sêkêŋ têŋ aposel sêyob. Ma lau
aposel sic sam gêŋ dau têŋ lau sêpônda
dau-ŋga tôm gi.
36 Ma ŋgac daŋ mbo, naŋ meŋ akêŋ nduc
Saipras. Iŋ †Liwai ndê wakuc daŋ, ma iŋ
ndê ŋaê Josep. Magoc aposel sêsam iŋ bu
Banabas, naŋ danem kwi bu ŋgac puc lau
dôŋ-ŋga.
37 Ŋgac dau ndê nom daŋ y êc, dec kêŋ
têŋ lau semlhi, ma kôc ŋa-awa meŋ kêŋ
têŋ lau aposel.

5

Ananias lu Sapaira

1 Ŋgac daŋ ŋaê Ananias lu iŋ nawhê
Sapaira sêmbo, ma iŋlu sêkêŋ si nom daŋ
têŋ lau semlhi.
2 Nom dau ŋa-awa daŋga Ananias
kêgamiŋ yêc iŋ-ŋga, ma iŋ nawhê Sapaira
kêyalê. Ma ŋadaŋga naŋ Ananias kêŋ têŋ
lau aposel, ma kêsau bu nom dau ŋaôli
sambuc dinaŋ.
3 Têŋ ndoc Pita gêlic awa dau, naŋ sôm
têŋ iŋ bu, “Ananias, bocke dec Sadaŋ gêm
am nem ŋalôm ahuc e am gauc gêm bu
êŋsau Ŋalau Dabuŋ, ma kêgamiŋ nom ŋa-
awa ŋatô yêc am-ŋga?
4 Muŋ-ŋga am daôm ti ŋadau nem nom,
ma têŋ ndoc am kêŋ têŋ lau semlhi su,
naŋ am ti ŋadau ŋa-awa dau bocdinaŋ.
Magoc am kêŋ ŋadaŋga têŋ yac ma kêsau
bu nom dau ŋaôli sambuc dinaŋ. Bocke
dec am gauc gêm bu kôm gêŋ boc-dinaŋ?
Am kêsau ŋamalac dom, am kêsau Anötö
goc.”
5 Têŋ têm Ananias ŋgô yom dinaŋ, dec iŋ
hu dau sip nom gi ma mbac ndu yêc. Ma
lau hoŋ naŋ sêŋgô gêŋ dau ŋawaê, naŋ
sêtöc dau ŋandô.
6 Lau batac ŋatô sêtêŋ Ananias si,
sêmpaŋ iŋ ndê ŋamlaŋ ahuc ma sêkôc sa
si sêŋsuhuŋ.
7 Ŋasawa gitôm acgatu tö giŋga su, goc
ŋgac dau nawhê meŋ ma gêm gauc gêŋ
naŋ kôm iŋ nakweŋ.
8 Ma Pita tôc mone dau têŋ iŋ, goc ndac,
“Lau semlhi amlu nam akweŋ nem nom
daŋ, ma ŋaôli dau dindec, me?” Ma awhê
dau sôm bu, “Aêc, gêŋ dau dindec.”
9 Dec Pita sôm, “Bocke dec amlu nem
ŋalôm pitigeŋ bu aŋsahê Pômdau ndê
Ŋalau? Lic su naŋ, lau naŋ sêŋsuhuŋ nam
akweŋ dec kwahic sêlhac andu ŋasactô,
bu sêmbalaŋ am sa ndi whiŋ.”
10 Ma ŋagahô ŋambwa awhê dau ku sa
yêc Pita gahi-ŋga ma mbac ndu. Ma lau
batac sêsôc si ma sêlic bu iŋ mbac ndu su,
dec sêkôc iŋ sa si ma sêŋsuhuŋ iŋ whiŋ
nakweŋ.
11 Ma lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ, ti lau
ŋatô naŋ sêŋgô gêŋ dau ŋawaê, naŋ hoŋ
sêsö ma sêtöc dau ŋandô.

Aposel sêkôm gêŋ dalô daêsam

12 Têŋ ŋasawa dinaŋ lau aposel sêkôm
gêŋ dalô ti gêŋ atu-tu daêsam yêc lau
sêkêŋ whiŋ-ŋga si toŋ ŋalôm. Ma
lau sêkêŋ whiŋ-ŋga êlêmê sêkac dau sa
sêmbo lôm dabuŋ yêc gameŋ naŋ lau
sêsam bu Solomon ndê Batêm.
13 Lau hoŋ sêlic ŋac ŋayham ma sêtoc
ŋac sa, tigeŋ tu lau bata Israel-ŋga dec
sêtöc dau bu sêlhac sêwhiŋ ŋac.
14 Magoc lauŋgac ti lauwhê daêsam sic
hu sêkêŋ whiŋ Pômdau, dec lau sêkêŋ
whiŋ-ŋga si namba kêsôwec tiatu ŋapaŋ.
15 Tu gêŋ atu-tu naŋ lau aposel sêkôm-
ŋga, dec lau sêhoŋ si lau gêmbac sêsa
malac lôm sêmeŋ ma sêkêŋ ŋac sêyêc sac
ti mbô. Ŋac sêkêŋ bata bu Pita oc êŋsêlêŋ
meŋ ma êmasec lau gêmbac me mboe ac
kêŋ iŋ ndê gatu nem ayuŋ lau gêmbac ma
kôm ŋac ŋayham sa.
16 Ma lau daêsam akêŋ malac naŋ sêyêc
Jerusalem ŋamakê, naŋ sêhoŋ lau gêmbac
ti lau naŋ ŋalau sac sêkôm ŋac sêtisac,
naŋ sêmeŋ ma lau aposel sêkôm ŋac hoŋ
ŋayham sa.

Sêkêŋ aposel sêndöc gapocwalô tiyham

17 Têŋ dinaŋ dabuŋsiga ŋamata-ŋga ti
iŋ ndê lau hoŋ akêŋ Sadiusi si toŋ sem
lêmuŋ lau aposel ŋandô.
18 Tu dinaŋ-ŋga dec sêkôc ŋac dôŋ ma
sêkêŋ ŋac sêndöc gapocwalô.
19 Tigeŋ têŋ ôbwêc Pômdau ndê aŋela
gêlêc andu gapocwalô-ŋga ŋagatam su
ma wê ŋac sêsa si.
20 Ma iŋ sôm têŋ ŋac bu, “Andi alhac
lôm dabuŋ ŋabatêmndö, ma ahoc yom asê
timala eŋ têŋ lau, pi lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si
lêŋ wakuc.”
21 Sêŋgô aŋela ndê yom dinaŋ su, dec
bêbêc ganduc sêtêŋ lôm dabuŋ si ma sic
hu sêndôhôŋ lau.

Têŋ ndoc dinaŋ dabuŋsiga ŋamata-ŋga
ti iŋ ndê lau sêmbwêc lau bata Sanedrin-
ŋga hoŋ sa sêpitigeŋ bu sêmatôc aposel si
yom. Goc sêŋkiŋ lau ŋatô sêtêŋ gapocwalô
si bu sêkôc lau aposel sa sêmeŋ.
22 Magoc têŋ ndoc lau dau sêhôc asê
gapocwalô, naŋ sêlic bu aposel aŋgô mba.
Goc sêmbu si ma sêsôm bu,
23 “Yac a alic bu sêŋlahi gatam ahuc
ŋapep ma lau sêyob gatam sêlhac. Dec
yac alêc gatam su magoc alic bu ŋac
sêndöc dom.”
24 Lau siŋ sêyob lôm dabuŋ-ŋga si ŋgac
bata, ma dabuŋsiga atu-tu sêŋgô yom dau
e sêpônda gauc.
25 Sêhê gauc sêmbo ma ŋgac daŋ meŋ
ma sôm têŋ ŋac bu, “Alic su naŋ! Lauŋgac
naŋ mac akêŋ ŋac sêndöc gapocwalô, naŋ
kwahic dec sêlhac lôm dabuŋ ŋamakê ma
sêndôhôŋ lau sêmbo.”
26 Goc lau siŋ-ŋga naŋ sêyob lôm dabuŋ
ti ŋac si ŋgac bata sêtêŋ lôm dabuŋ si,
ma sêkôc aposel sa sêmeŋ. Ŋac sêwê ŋac
malô ma sêŋsahic ŋac dom, ŋahu bu sêtöc
dau bu lau naŋ sêtoc aposel sa, naŋ oc
sêtuc ŋac ŋa hoc.
27 Sêwê aposel sêmeŋ ma sêkêŋ ŋac
sêlhac lau Sanedrin-ŋga aŋgô-ŋga bu
dabuŋsiga ŋamata-ŋga êŋsu ŋac.
28 Iŋ sôm têŋ ŋac bu, “Y ac ac yao mac
ŋaŋga bu andôhôŋ lau pi ŋgac dinaŋ ma
asôm iŋ ndê ŋaê asê tiyham dom. Magoc
mac nem yom pi iŋ gêm Jerusalem ahuc

su. Mac bu ahê ŋamalac dinaŋ ndê dac meŋ pi yac, a?”
29 Dec Pita ti aposel sêô iŋ awha ma
sêsôm bu, “Yac daŋaŋ wambu Anötö ndê
yom hôc gêlêc ŋamalac si yom su, ac
ŋawaê.
30 Mac daôm ac Yisu ndu pi a, tigeŋ abaŋi
si Anötö uŋ iŋ sa mbo tali tiyham.
31 Ma Anötö toc iŋ sa ma kêŋ iŋ ndöc
iŋ ndê andô-ŋga ti Kiŋ, ma ti Ŋadau Nem
Lau Si-ŋga. Iŋ kôm bocdinaŋ, ŋahu bu iŋ
bu kêŋ ŋasawa têŋ lau Israel-ŋga bu sêkac
si ŋalôm kwi, dec iŋ oc suc ŋac si sac kwi.
32 Yom dinaŋ yac alic ŋandô su, dec asôm
asê. Ma Ŋalau Dabuŋ puŋ yom dau dôŋ
bocdinaŋ. Iŋ Ŋalau naŋ Anötö kêŋ têŋ lau
naŋ daŋga wambu iŋ ŋapep.”
33 Lau bata Israel-ŋga dinaŋ sêŋgô
aposel si yom dau e gêli ŋac ŋalôm sa sac
andô, ma ŋac tac whiŋ bu sêndic aposel
ndu.
34 Tigeŋ lau Sanedrin-ŋga si ŋgac bata
daŋ tisa bu lhac ŋac ahuc. Iŋ Palêsai
daŋ ŋaê Gamaliel, naŋ kêdôhôŋ yomsu,
ma lau hoŋ sêtoc iŋ sa. Iŋ gic atu yom
bu sêkêŋ aposel sêsa awê sêndi sêmbo
ŋasawa sauŋ.
35 Goc iŋ sôm têŋ lau bata hoŋ, “Mac lau
Israel-ŋga, akôc gauc ŋapep pi gêŋ naŋ
mac bu akôm têŋ lau dinaŋ.
36 Gauc nem Teudas, ŋgac naŋ ŋasawa
apê gi su toc dau sa bu ŋgac tiwaê. Magoc
lau siŋ Rom-ŋga sic iŋ ndu, ma lau 400 naŋ
sêmbo sêwhiŋ iŋ, naŋ sêmbulu ŋac sêlhö
têŋtêŋ si. Ma iŋ ndê gweleŋ hoŋ hê su.
37 Ma têŋ têm sêsê lau sa tu bu sênemlhi
takis-ŋga, naŋ ŋgac Galili-ŋga daŋ ŋaê
Judas tisa. Iŋ gêli lau toŋ daŋ sa bu
sêkêŋ kisa lau Rom-ŋga. Magoc iŋ giŋga
bocdinaŋ, ma iŋ ndê lau hoŋ sêlhö têŋtêŋ.
38 Bocdinaŋ kwahic dec aö b u wasôm
aneŋ ŋalôm asê têŋ mac. Ahu lau aposel
dindê siŋ ma akêŋ ŋac sêlhö sêndi. Ŋac
si gweleŋ bu meŋ akêŋ ŋamalac ŋambwa
si, gitôm Teudas lu Judas si gweleŋ, dec oc
tôm dom bu nem ŋandô.
39 Tigeŋ ŋac si gweleŋ bu meŋ akêŋ
Anötö ndê, dec oc atôm dom bu alhac ŋac
ahuc. Ma mac bu akêŋ kisa ŋac, dec mac
oc akêŋ kisa Anötö dau.”
40 Lau bata hoŋ sêŋgô iŋ ndê yom ma
sêsôc ŋapu. Ŋac sêmbwêc aposel sêsôc
sêmeŋ ma sêkêŋ lau siŋ-ŋga sêhi ŋac ŋa
sö. Ma sêkêŋ yao bu sênem mêtê pi Yisu
tiyham dom, goc sêkêŋ ŋac sêsa si.
41 Aposel sêhu lau bata Sanedrin-ŋga
siŋ, ma sêsa si ti atac ŋayham atu. Ŋahu
bu Anötö kêŋ ŋac sêhôc ŋawapac ti ŋandê
tu Yisu ndê ŋaê-ŋga, dec toc ŋac sa.
42 Ma tôm bêc hoŋ sêndôhôŋ lau sêmbo
lôm dabuŋ ŋabatêmndö, ma sêndôhôŋ
lau sêlom-sêlom andu. Ma sêhoc ŋawaê
ŋayham asê ŋapaŋ ma sêsôm bu Yisu iŋ
Mesaya dau.

6

Sêŋyaliŋ lau 7 sa bu sêndic sam gêŋ daneŋ-ŋga

1 Lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga si toŋ
kêsôwec ŋapaŋ. Magoc têŋ têm dinaŋ
ŋawapac daŋ hôc asê. Yêc toŋ dau ŋalôm
lau Israel-ŋga naŋ sêsôm lau Grik awha,
naŋ sêtucdiŋ lau Israel-ŋga naŋ sêsôm
Yom †Hibru. Ŋahu bu tôm bêc hoŋ lau sic
sam gêŋ daneŋ-ŋga têŋ lau naŋ sêpônda
dau, magoc tandô toŋ lauwhê sawa naŋ
sêsôm Yom Grik.
2 Tu dinaŋ-ŋga aposel 12 sêmbwêc lau
sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ sêpitigeŋ, ma sêsôm,
“Yham dom bu yac ahu Anötö ndê gweleŋ
ŋawaê ŋayham-ŋga siŋ tu ayob gweleŋ
andic sam gêŋ-ŋga.
3 Bocdinaŋ asidôwai, aŋyaliŋ lauŋgac 7
sa yêc toŋ dindec ŋalôm, naŋ lau tigauc
ma Ŋalau Dabuŋ gêm ŋac ahuc. Ma lau
dinaŋ yac oc dakêŋ ŋac sêyob gweleŋ
dindec.
4 Ma yac dauŋ oc akôm gweleŋ anem
mêtê ti ateŋ mbec-ŋga ŋapaŋ.”
5 Lau hoŋ sêŋgô ŋac si gauc dinaŋ ma
sêlic ŋayham. Bocdinaŋ ŋac sêŋyaliŋ lau
7 sa, naŋ si ŋaê bocdec. Steven, iŋ ŋgac
naŋ Ŋalau Dabuŋ gêm iŋ ahuc ma kêŋ
whiŋ ŋaŋga, ma Pilip, Prokoras, Nikanor,
Timon, Pamenas, ma Nikolas naŋ ndê
malachu Antiok. Nikolas iŋ ŋgac Israel-
ŋga dom, magoc muŋ-ŋga iŋ gêm dau kwi
ma gêm akiŋ Anötö kêkuc lau Israel-ŋga
si sakiŋ akwa.
6 Ŋac sêkêŋ lau 7 dau sêlhac aposel
aŋgô-ŋga, ma aposel sêteŋ mbec ma sêkêŋ
amba sac ŋac.
7 Têŋ ŋasawa dinaŋ Anötö ndê mêtê
tiapa, ma lau Jerusalem-ŋga daêsam sêkêŋ
whiŋ Yisu. Ma dabuŋsiga Israel-ŋga
daêsam sêkêŋ whiŋ bocdinaŋ.

Sêkôc Steven dôŋ

8 Steven iŋ ŋgac naŋ Anötö ndê mwasiŋ
ti ŋaclai gêm iŋ ahuc, ma kôm gêŋ atu-atu
ti gêŋ dalô mbo lau ŋalôm.
9 Magoc lau akêŋ lau Israel-ŋga si toŋ
daŋ sic hu sêkêŋ kisa iŋ. Ŋac lau di-
naŋ sêmeŋ akêŋ malac Sairin ti Aleksan-
dria ma akêŋ gameŋ Silisia ti Esia-ŋga.
Muŋ-ŋga ŋac lau akiŋ ŋambwa, magoc
tiŋambu si ŋadaui sêhu ŋac siŋ yêc si
sakiŋ, ma êlêmê sêkac sa sêmbo dau si
lôm wê-ŋga daŋ. Ŋac sêpu Steven ti iŋ
ndê yom.
10 Magoc tu Steven ndê gauc ti yom
naŋ Ŋalau Dabuŋ kêŋ têŋ iŋ-ŋga, dec ŋac
sêtôm dom bu sêku iŋ ndê yom dulu.

11 Tu dinaŋ-ŋga ŋac sêkôc lau ŋatô ma
sêkic yom gelec sêwhiŋ ŋac, bu ŋac oc
sêtisa ma sêŋgôliŋ yom pi Steven bocdec
bu, “Yac aŋgô Steven sôm yom sac-sac pi
Moses ma pi Anötö.”
12 Goc ŋac sêsôm yom dau e gêli lau
hoŋ si ŋalôm sa, ma lau bata ti lau naŋ
sêndôhôŋ yomsu-ŋga sêwhiŋ. Goc sêkôc
iŋ dôŋ ma sêwê iŋ e sêkêŋ iŋ kalhac lau
Sanedrin-ŋga si aŋgô-ŋga.
13 Goc sêkêŋ lau tasaŋ ŋatô sêtisa ma
sêsôm, “Iŋ ŋgac dindec sôm yom ŋapaŋ
bu êŋgwiniŋ yac neŋ lôm dabuŋ ma Anötö
ndê yomsu.
14 Yac aŋgô iŋ sôm bu Yisu Nasaret-ŋga
oc seŋ gameŋ dindec su, ma kêŋ ŋagôliŋ
wakuc ô mêtê naŋ Moses gic dulu têŋ yac.”
15 Têŋ dinaŋ lau hoŋ naŋ sêndöc
Sanedrin si toŋ, naŋ tahê Steven, ma sêlic
bu iŋ ndê aŋgô andô ŋawasi gitôm aŋela
daŋ ndê.

7

Steven sôm yom têŋ lau Sanedrin-ŋga

1 Ma dabuŋsiga ŋamata-ŋga ndac iŋ bu,
“Yom dindec naŋ sêŋgôliŋ pi am, naŋ yom
ŋandô, me mba?”
2 Ma Steven ô yom ma sôm, “Asidôwai ti
damaŋi. Aŋgô su naŋ! Muŋ-ŋga lê abaŋ
Abraham ndöc Mesopotemia, iŋ têŋ malac
Haran gi su dom, ma Anötö Ŋawê Ŋadau
hoc dau asê têŋ iŋ.
3 Ma sôm têŋ iŋ, ‘Hu nem gameŋ ti am
nem lau siŋ, ma têŋ gameŋ daŋ naŋ aö bu
watôc têŋ am, naŋ ndi.’
4 Bocdinaŋ iŋ hu lau Saldi si gameŋ siŋ,
ma sa gi ndöc Haran. Tiŋambu iŋ damba
mbac ndu su, goc Anötö kêkiŋ Abraham
bu têŋ gameŋ dindec naŋ kwahic dec mac
andöc, naŋ meŋ.
5 Tigeŋ iŋ kêŋ nom têŋ Abraham wêkaiŋ
yêc gameŋ dindec dom. Mba, Abraham
dau tap nom sauŋ daŋ sa dom! Têŋ ndoc
dinaŋ Abraham ndê balêkoc mba, magoc
Anötö kêmatiŋ yom tidôŋ têŋ iŋ, bu iŋ ti
iŋ ndê lau wakuc oc sêwêkaiŋ gameŋ dau.
6 Ma Anötö sôm têŋ iŋ bu, ‘Am nem
wakuc oc sêhu gameŋ dindec siŋ ma
sêndöc sêtôm lau apa yêc lau daŋ si
gameŋ. Ma ŋac oc sênem akiŋ lau dau,
ma lau dau oc sêkôm ŋac ŋayom nditôm
yala 400.
7 Magoc tiŋambu aö oc wakêŋ ŋagêyô
têŋ lau gameŋ dinaŋ-ŋga naŋ sem akiŋ
ŋac, ma am nem wakuc oc sêhu gameŋ
dinaŋ siŋ ma sêmbu sêmeŋ sênem akiŋ aö
yêc gameŋ dindec.’
8 Ma Anötö kêŋ †pwac sêsê lauŋgac
si ŋamlic ŋatô su-ŋga têŋ Abraham.
Tiŋambu Abraham kwê ndê atuŋgac Aisak
asê, ma sê iŋ ndê ŋamlic ŋatô su têŋ iŋ ndê
bêc ti-8-ŋga. Aisak dau kwê Jakob asê, ma
Jakob kwê yac neŋ abaŋi 12 asê, naŋ sêti
yac neŋ gôlôwac Israel-ŋga toŋ 12 si ŋahu.
9 Josep iŋ abaŋi 12 si daŋ, magoc dôwai
sem lêmuŋ iŋ, dec sêkêŋ iŋ têŋ lau semlhi.
Ma lau dau sêkôc iŋ sa sêsip gameŋ Isip-
ŋga si, ma iŋ mbo gameŋ dinaŋ tôm ŋgac
akiŋ ŋambwa daŋ. Magoc Anötö mbo
whiŋ Josep,
10 dec gêm iŋ si yêc ŋawapac bocke naŋ
tap iŋ sa. Iŋ kêŋ gauc ŋayham-ŋayham
têŋ iŋ dec lau Isip-ŋga si kiŋ Parao gêlic
iŋ ŋayham, ma kêŋ iŋ gêm gôliŋ gêŋ hoŋ
yêc iŋ ndê andu kiŋ-ŋga, ma gameŋ Isip-
ŋga sambuc.
11 Tiŋambu tôbôm gêm Isip ma Kanan
ahuc e lau sêhôc ŋawapac atu, ma abaŋi
sêpônda gêŋ sêneŋ-ŋga.
12 Jakob ŋgô ŋawaê bu gêŋ daneŋ-ŋga
yêc Isip, dec kêkiŋ ndê atui sêsip Isip si.
Têm ŋamata-ŋga dinaŋ sêsip si ma semlhi
gêŋ daneŋ-ŋga, ma sêmbu sêmeŋ.
13 Tiŋambu iŋ kêkiŋ ŋac sêsip Isip si
tiyham, ma têŋ dinaŋ Josep sôm dau asê
têŋ ndê asidôwai, ma Parao ŋgô ŋawaê pi
Josep ndê gôlôwac.
14 Goc Josep kêkiŋ yom têŋ iŋ damba
Jakob ti iŋ ndê lau ŋatô, bu ŋac hoŋ sêsip
Isip sêtêŋ iŋ sêndi. Ŋac lau dinaŋ lau 75.
15 Bocdinaŋ Jakob ti yac neŋ abaŋi sêsip
Isip si, ma sêndöc e sêmbac ndu sêyêc
gameŋ dinaŋ.
16 Ma tiŋambu ŋac si lau wakuc sêkôc
ŋac si ŋakwa su yêc Isip bu sêŋsuhuŋ
ŋac yêc malac Sekem, sêyêc sêhô naŋ
Abraham gêmlhi su yêc Hamo ndê atui.
17 “Tiŋambu, ndoc meŋ kêpiŋ bu yom
naŋ Anötö gic bata têŋ Abraham, naŋ
ŋandô sa. Têŋ têm dinaŋ lau Israel-ŋga
naŋ sêndöc Isip, naŋ sêti daêsam ŋandô.
18 Magoc kiŋ wakuc daŋ gêm gôliŋ Isip,
naŋ kêyalê Josep dom.
19 Iŋ yob yac neŋ abaŋi solop dom, ma
kêŋ ŋawapac atu têŋ ŋac. Iŋ gic yomsu
ŋac bu sêmbaliŋ balêkoc wakuc hoŋ siŋ
sêniŋga.
20 Têŋ ndoc dinaŋ Moses dinda kôc iŋ,
ma Anötö gêlic iŋ ŋayham. Ŋac sêlôm iŋ
sêmbo damba ndê andu gitôm ayô tö.
21 Tiŋambu sêkôc iŋ sa si ma sêsiŋ iŋ,
ma malô goc Parao ndê atuwê tap iŋ sa ma
gôlôm iŋ ti ndê balêkoc.
22 Ma bocdinaŋ dec Moses sôc lôm bapia
ma kêdôhôŋ lau Isip-ŋga si gauc hoŋ. Ma
iŋ ti ŋgac ŋaŋga tu sôm yom ma kôm
gweleŋ-ŋga.
23 Iŋ mbo e iŋ ndê yala ti 40 su, ma bêc
daŋ iŋ gauc gêm bu sa ndi lic ndê asidôwai
Israel-ŋga.
24 Têŋ ndoc dinaŋ iŋ gêlic ŋgac Isip-ŋga
daŋ kôm ŋgac Israel-ŋga daŋ ŋayom. Dec

iŋ gic ŋgac Isip-ŋga dinaŋ ndu bu nem iŋ
ndê asidôwa dinaŋ si.
25 Iŋ gauc gêm bu mboe iŋ ndê asidôwai
oc sêŋyalê bu Anötö kêyaliŋ iŋ sa bu nem
ŋac sa, magoc mba. Ŋac sem gauc.
26 Ŋagalaŋsê iŋ sa gi tiyham ma gêlic
Israel lu sic dau sêmbo. Iŋ bu nem malô
iŋlu, dec sôm, 'Amlu asidôwa, ma tu sake-
ŋga dec akêŋ kisa daôm?'
27 Magoc ŋgac lu dau si daŋ, naŋ bu kôm
ndê asidôwa tisac, naŋ suc Moses sa gi, ma
sôm, 'Asa kêŋ am bu nem gôliŋ ma êmatôc
yac?
28 Bocke? Am bu ndic aö ndu gitôm am
gic ŋgac Isip-ŋga daŋ têŋ alhabêc, a?'
29 "Têŋ ndoc Moses ŋgô yom dinaŋ, naŋ
iŋ kölhö têŋ gameŋ Midian-ŋga gi, ma
ndöc dinaŋ gitôm ŋgac apa. Ma yêc dinaŋ
iŋ gêm awhê sa ma kwê balêkoc ŋgac lu
asê.
30 Yala 40 giŋga su, goc aŋela daŋ hoc
dau asê têŋ iŋ ŋalêŋ bocdec. Moses mbo
Lôc †Sainai yêc gameŋ sawa, ma gêlic ya
ŋawahô golom sa a sauŋ daŋ.
31 Gêŋ dau kôm iŋ sö ma gauc gêm yom
daêsam. Iŋ tigasuc gi bu lic gêŋ dau, dec
ŋgô Pômdau awha sa têŋ iŋ meŋ bocdec
bu,
32 'Am apami Abraham lu Aisak ma
Jakob si Anötö aö.' Moses ŋgô yom dau
e kêtitec ŋandô ma töc dau bu hôc tandô
sa ma lic tiyham.
33 Goc Pômdau sôm têŋ iŋ, 'Kôc nem
atapa su yêc gahim, bu gameŋ naŋ am
kalhac, naŋ gameŋ dabuŋ.
34 Aö galic su bu aö neŋ lau sêmbo
sac yêc Isip. Aö gaŋgô ŋac si daŋgi,
madec gasip gameŋ bu waŋgaho ŋac su
yêc ŋawapac dau. Bocdinaŋ kwahic dec
aö oc waŋkiŋ am mbu têŋ Isip ndi.' "
35 Steven gic miŋ yom dinaŋ, goc sôm,
"Aö wasôm têŋ mac, bu Moses iŋ ŋgac
dau, naŋ muŋ-ŋga lau Israel-ŋga sêtec iŋ
ti sêsôm iŋ bocdec bu, 'Asa kêŋ am bu nem
gôliŋ ti êmatôc yac?' Tigeŋ Anötö dau ndê
aŋela hoc dau asê têŋ iŋ yêc a sauŋ dinaŋ,
ma kêkiŋ iŋ bu nem gôliŋ lau Israel-ŋga
ma kôc ŋac su yêc gameŋ Isip-ŋga.
36 Bocdinaŋ iŋ kôc ŋac sêsa akêŋ Isip
sêmeŋ. Têŋ ndoc dinaŋ iŋ kôm gêŋ dalô ti
gêŋ atu-tu daêsam yêc gameŋ Isip-ŋga, ma
yêc gwêc naŋ sêsam bu Gwêc Koc. Ma iŋ
kôm gêŋ dalô tidau-tidau yêc gameŋ sawa
tôm yala 40.
37 "Iŋ Moses dau dinaŋ goc sôm têŋ lau
Israel-ŋga bu, 'Anötö oc tôc ŋgac daŋ yêc
mac nem toŋ ŋalôm, ti propet nditôm aö
dauŋ.'
38 Moses mbo whiŋ lau Israel-ŋga têŋ
ndoc sêmbo gameŋ sawa. Iŋ kalhac aŋela
naŋ sôm yom têŋ iŋ yêc Lôc Sainai, ma yac
neŋ abaŋi ŋalhu, bu kôc Pômdau ndê yom
dandöc taŋli-ŋga ma kêŋ têŋ lau Israel-
ŋga. Ma lau dau sic yom dau dulu e meŋ
têŋ yac.
39 Magoc yac neŋ abaŋi sêtec bu sêsôc
iŋ ŋapu. Ŋac sêpu iŋ ma ŋac si ŋalôm
gauc gêm gameŋ Isip-ŋga ŋapaŋ, e ŋac
atac whiŋ bu sêmbu sêndi.
40 Têŋ ndoc Moses mbo Lôc Sainai
ŋasawa baliŋ, naŋ ŋac sêsôm têŋ Aron bu,
'Iŋ ŋgac Moses dinaŋ, kôc yac sa asa yêc
Isip ameŋ, ma kwahic dec yac am gauc gêŋ
bocke hôc asê iŋ. Bocdinaŋ êmasaŋ anötöi
gwam bu sêwê yac.'
41 Têŋ ndoc dinaŋ ŋac sêmasaŋ makao
ŋagatu ti gwam, goc sêndê mwasiŋ atu
daŋ tu bu sêtoc gêŋ dau sa-ŋga. Ŋac sêkêŋ
da têŋ gwam dau, ma atac ŋayham kêlêc
pi gêŋ naŋ ŋac dau amba sêmasaŋ.
42 Tu dinaŋ-ŋga dec Anötö puc dômbwê
ŋac ma hu ŋac siŋ bu sênem akiŋ tata ti
gêŋ umboŋ-ŋga. Lau propet sêto yom pi
ŋac si mêtê dau bocdec bu:

O mac lau Israel-ŋga. Yala 40 dinaŋ mac
ambo gameŋ sawa, naŋ mac akêŋ nem
gêŋ daŋ ti da têŋ aö dom. Mba!

43 Mac êlêmê ambalaŋ bac po daŋ tu
anem akiŋ mac nem anötö tasaŋ Molek-
ŋga. Ma mac am akiŋ tata daŋ ŋaê
Repa ti mac nem anötö, ma apôŋ ham-
duc têŋ anötöi gwam daêsam naŋ mac
amasaŋ. Tu dinaŋ-ŋga aö watiŋ mac su
andi andöc gameŋ Babilon-ŋga ŋadaŋga
tôm lau gapocwalô-ŋga. *[Amos 5:25-27]*
44 Yêc gameŋ sawa, Anötö whê sa ti tôc
lêŋ têŋ Moses bu lau Israel-ŋga sêmasaŋ
†bac dabuŋ daŋ ti ŋac si gameŋ sênem
akiŋ iŋ-ŋga, naŋ sêkêŋ †apa yomsu-ŋga
yêc ŋalôm. Iŋ kêmasaŋ gêŋ dau tôm
Anötö tôc asê têŋ iŋ, ma abaŋi sêmbalaŋ
gêŋ dau whiŋ ŋac, têŋ ndoc ŋac sêŋsêlêŋ
si.
45 Ŋalêŋ dau dinaŋ Anötö kêŋ ndê bac
dabuŋ têŋ lau Israel-ŋga yêc gameŋ sawa.
Tiŋambu Anötö soc lau naŋ sêndöc gameŋ
Kanan-ŋga su, bu kêŋ gameŋ dau têŋ ŋac.
Ma têŋ ndoc Josua wê ŋac sêsôc gameŋ
Kanan-ŋga si, naŋ sêmbalaŋ bac dabuŋ
dau whiŋ ŋac. Ma bac dau kalhac whiŋ
ŋac e Dawid ndê têm.
46 Anötö gêlic Dawid ŋayham, ma Dawid
tac whiŋ bu kwê lôm daŋ sa ti Jakob ndê
Anötö ndê andu ŋandô.
47 Magoc Dawid kwê andu dau dom, iŋ
ndê atuŋgac Solomon kwê andu dau sa.
48 Tigeŋ kwahic dec aö wasôm têŋ mac
bu Anötö Ŋaclai ti Ŋawasi Ŋadau, iŋ ndöc
andu naŋ ŋamalac sêkwê, naŋ dom. Tôm
yom naŋ propet Aisaya to bocdec bu:

49 Pômdau sôm, 'Undambê ti aneŋ pôŋ
kiŋ-ŋga, ma gameŋ nom-ŋga ti gameŋ
gahiŋ lhac-ŋga. Bocdinaŋ mac oc

akwê andu kaiŋ bocke tu bu wandöc-
ŋga? Me amasaŋ gameŋ bocke tu
waŋwhaŋ dauŋ-ŋga?
50 Bu aö dauŋ gakêŋ gêŋ hoŋ dinaŋ.’ ”
[Ais 66:1-2]
51 Têŋ dinaŋ Steven sôm têŋ ŋac
lau Sanedrin-ŋga bu, “Mac lau ŋalôm
ŋadandi-ŋga. Mac am daôm kwi dom,
ma mac nem daŋamsuŋ kwa ŋaŋga. Mac
nem mêtê gitôm apami si. Mac êlêmê atec
Ŋalau Dabuŋ ndê gweleŋ.
52 Mac nem apami sêkêŋ kisa propet hoŋ
naŋ Anötö kêkiŋ. Ma propet naŋ sêhoc
yom asê pi ŋgac gitêŋ nem lau si-ŋga naŋ
Anötö oc êŋkiŋ meŋ, naŋ apami sic ŋac
ndu. Ŋgac gitêŋ dau meŋ su, magoc mac
akêŋ iŋ sip lau Rom-ŋga amba ma ac iŋ
ndu.
53 O mac lau daôm! Mac daôm akôc
Anötö ndê yomsu naŋ aŋela sêkêŋ têŋ
abaŋi, naŋ su, tigeŋ asôc ŋapu dom!”

Sêtuc Steven ŋa hoc mbac ndu

54 Têŋ ndoc lau Sanedrin-ŋga sêŋgô
Steven ndê yom dinaŋ, naŋ ŋac atac
ŋandê atu ma sêseŋ lhô tu iŋ-ŋga.
55 Magoc Ŋalau Dabuŋ gêm Steven dau
ahuc, ma iŋ tatac undambê ma gêlic Anötö
ndê ŋawasi, ma Yisu kalhac Anötö amba
andô-ŋga.
56 Dec iŋ sôm, “Alic su naŋ! Aö galic
undambê kac sa ma †Ŋamalac ndê Atu
kalhac Anötö ndê amba andô-ŋga.”
57 Ŋac sêŋgô yom dinaŋ goc sêpôc
daŋgasuŋ ahuc, ma sêmbwêc atu pi gi.
Ŋac sênti sêtêŋ iŋ si,
58 ma sêtiŋ iŋ sa malac ŋamakê gi, ma sic
hu sêtuc iŋ ŋa hoc. Lau naŋ sêŋgôliŋ yom
pi Steven, naŋ sêkac si ŋakwê bambaliŋ
su, ma sêkêŋ têŋ ŋgac wakuc daŋ ŋaê Saul
bu yob.
59 Ŋac sêtuc hoc pi Steven sêmbo, ma iŋ
teŋ mbec têŋ Pômdau bocdec, “O Pômdau
Yisu, kôc aneŋ gatuŋ sa loc.”
60 Goc iŋ peŋ ŋa haduc-ŋga sip gi ma
mbwêc atu bu, “Pômdau, gauc nem sac
naŋ lau sêkôm têŋ aö, naŋ dom.” Iŋ sôm
su, goc mbac ndu.

8

1-2 Saul gêlic Steven mbac ndu ma atac
ŋayham tu gêŋ naŋ lau dau sêkôm têŋ iŋ-
ŋga. Ma tiŋambu lau sêkêŋ whiŋ ŋaŋga-
ŋga ŋatô sêŋsuhuŋ Steven ma sêtaŋ iŋ.

Saul ma lau Israel-ŋga sêkêŋ kisa lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu

Têŋ bêc dau dinaŋ lau sic hu sêkêŋ
kisa ŋaŋga têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ
sêmbo Jerusalem. Tu dinaŋ-ŋga ŋac si
lau daêsam sêhu Jerusalem siŋ ma sêlhö
têŋtêŋ sêtêŋ gameŋ Judia ti Samaria-ŋga
si. Magoc lau aposel sêhu Jerusalem siŋ
dom.
3 Ma Saul bocdinaŋ gic hu bu seŋ lau
sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga. Iŋ kêsalê ŋac tôm
andu, goc hê ŋac sêsa si ma kêŋ ŋac
sêndöc gapocwalô, lauŋgac sêkêŋ whiŋ-
ŋga, ma lauwhê bocdinaŋ.

Pilip gêm mêtê mbo Samaria

4 Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêhu
Jerusalem siŋ ma sêlhö têŋtêŋ, naŋ sêhoc
ŋawaê ŋayham pi Yisu asê, yêc malac hoŋ
naŋ sêhôc asê naŋ.
5 Pilip têŋ malac atu daŋ yêc gameŋ
Samaria-ŋga gi, ma gêm mêtê yêc dindê
ma whê sa bu Yisu iŋ Mesaya dau.
6 Lau daêsam sêŋgô Pilip ndê yom ti
sêlic gêŋ dalô naŋ iŋ kôm, dec sêkêŋ
daŋga iŋ ndê yom ŋapep.
7 Pilip soc ŋalau sac daêsam su sêsa yêc
lau ti sêmbwêc atu. Ma iŋ kôm lau bôliŋ
daêsam ŋayham sa.
8 Tu dinaŋ-ŋga lau daêsam yêc malac
atu dinaŋ atac ŋayham atu.

Saimon, ŋgac balö

9 Ŋgac daŋ mbo malac dinaŋ, naŋ ndê
ŋaê Saimon. Tôm ŋasawa baliŋ iŋ pec balö
ti kôm gêŋ atu-tu e lau gameŋ Samaria-ŋga
hoŋ sêhêdaê. Iŋ toc dau sa bu iŋ ŋgac
tiwaê.
10 L au atu-tu ma lau ŋambwa hoŋ tatiŋ
Saimon ŋapaŋ. Ŋac sêsôm, “Anötö ndê
ŋaclai naŋ dasam bu Ŋaŋga Atu, naŋ puc
ŋgac dindec dôŋ.”
11 Ma lau daêsam tatiŋ iŋ ŋapaŋ, bu
sêhêdaê tu gêŋ atu-tu naŋ iŋ kôm ŋasawa
hic su naŋ-ŋga.
12 Magoc sêhu siŋ têŋ ndoc sêŋgô ŋawaê
ŋayham pi Anötö ndê gôliŋ ma pi Yisu
Kilisi, naŋ Pilip hoc asê. Lauŋgac ti
lauwhê daêsam sêkêŋ whiŋ iŋ ndê yom,
ma sêliŋ saŋgu.
13 Ma Saimon dau kêŋ whiŋ ma gêliŋ
saŋgu whiŋ. Iŋ gêlic gêŋ dalô ti gêŋ atu-tu
naŋ Pilip kôm, dec hêdaê ŋandô ma kêkuc
iŋ ŋapaŋ.
14 Têŋ ndoc lau aposel naŋ sêmbo
Jerusalem sêŋgô ŋawaê bu lau Samaria-
ŋga sêkôc Anötö ndê yom sa, naŋ sêŋkiŋ
Pita lu Jon sêtêŋ ŋac si.
15 Iŋlu sêhôc asê ŋac su, goc sêteŋ mbec
bu Pômdau kêŋ ndê Ŋalau Dabuŋ pi ŋac
hoŋ.
16 Têŋ ndoc lau Samaria-ŋga dinaŋ
sêkêŋ whiŋ, naŋ sêliŋ saŋgu tu Pômdau
Yisu ndê ŋaê-ŋga, magoc Ŋalau Dabuŋ sip
meŋ pi ŋac si daŋ dom. Tu dinaŋ-ŋga dec
Pita lu Jon sêteŋ mbec pi ŋac.
17 Sêteŋ mbec su ma sêkêŋ amba sac
ŋac, goc Ŋalau Dabuŋ meŋ gêm ŋac ahuc.
18 Saimon gêlic bu têŋ ndoc aposel lu
sêkêŋ amba sac lau dau, naŋ Ŋalau Dabuŋ

meŋ pi ŋac, dec gauc gêm bu nemlhi
ŋaclai dau yêc iŋlu.
19 Iŋ ndac iŋlu bocdec bu, “Akêŋ ŋaclai
dinaŋ lom aö. Ma bocdinaŋ asa naŋ bu
wakêŋ amaŋ sac iŋ, naŋ oc kôc Ŋalau
Dabuŋ.”
20 Magoc Pita ô yom ma sôm, “Bocke?
Am gauc gêm bu nemlhi Anötö ndê
mwasiŋ ŋa mone, a? Am oc niŋam, ti nem
mone hoŋ!
21 Am wêkaiŋ gweleŋ dindec whiŋ yac
dom. Ŋahu bu gauc naŋ yêc am nem
ŋalôm, naŋ Anötö gêlic bu solop dom.
22 Kac nem ŋalôm kwi ma hu mêtê sac
dinaŋ siŋ. Ma teŋ mbec têŋ Pômdau bu
suc am nem giso kwi pi gauc sac naŋ yêc
nem ŋalôm.
23 Aö galic su bu am gêm lêmuŋ Anötö
ndê ŋaclai e am ŋalôm gêli sa, ma sac ŋa-
ŋaclai sô am dôŋ ŋapaŋ.”
24 Saimon ŋgô Pita ndê yom dinaŋ, goc
sôm, “Gitôm bu am teŋ mbec têŋ Pômdau
tu aö-ŋga, ma bocdinaŋ gêŋ naŋ am sôm
yom pi, naŋ oc tap aö sa dom.”
25 Pita lu Jon sêhoc Pômdau ndê yom
asê ti sem mêtê lau su, goc sêlhö bu
sêmbu sêtêŋ Jerusalem sêndi. Ma yêc
seŋ ŋasawa, naŋ sêsôm ŋawaê ŋayham
asê yêc malac daêsam naŋ sêyêc gameŋ
Samaria-ŋga.

Pilip lu ŋgac Itiopia-ŋga

26 Têŋ ndoc dinaŋ Pômdau kêkiŋ ndê
aŋela daŋ têŋ Pilip gi, ma sôm têŋ iŋ bu,
“Êmasaŋ daôm, goc sa ndi ma êmsêlêŋ
êmkuc seŋ akêŋ Jerusalem naŋ sip têŋ
malac Gasa, seŋ naŋ gic gameŋ sawa kic.”
27 Bocdinaŋ Pilip tisa ma kêsêlêŋ gi. Ma
yêc seŋ dinaŋ iŋ tap ŋgac Itiopia-ŋga daŋ
sa, naŋ bêc ŋatô su mbo Jerusalem bu lic
om, ma bu mbu têŋ ndê gameŋ ndi. Iŋ
ŋgac tiwaê naŋ yob lau Itiopia-ŋga si Kwin
Kandis ndê awa hoŋ, naŋ muŋ-ŋga sêsip
iŋ ndê ŋamatu sa.*
28 Têŋ ndoc Pilip tap iŋ sa yêc seŋ, naŋ
ŋgac dau ndöc ndê kaleta, ma sam propet
Aisaya ndê buku.
29 Dec Ŋalau Dabuŋ sôm têŋ Pilip, “Am
tigasuc kaleta ma êmkuc ŋgac dindê.”
30 Goc Pilip kêti têŋ kaleta gi ma ŋgô bu
ŋgac dau sam propet Aisaya ndê yom asê.
Dec Pilip ndac iŋ, “Am sam yom dinaŋ ma
kêyalê ŋahu, me mba?”
31 Ma iŋ sôm, “Ŋamalac daŋ bu whê sa
têŋ aö dom, dec oc waŋyalê bocke?” Ma iŋ
ndac Pilip bu pi kaleta ma ndöc whiŋ iŋ.
32 Iŋ ŋgô bu ŋgac dau sam Aisaya ndê
yom bocdec bu:
Ŋac sêwê iŋ bu sêndic iŋ ndu gitôm
domba.
Ma iŋ gêm dau dôŋ tôm domba naŋ
sêŋgapiŋ ŋamliclhu, magoc taŋ dom.
33 Ŋac sêŋgwiniŋ iŋ, ma sêmatôc iŋ ndê
yom gi solop dom.
Ŋac sic iŋ ndu, ma bocdinaŋ iŋ ndê
wakuc mba. *[Ais 53:7-8]*
34 Ma ŋgac dau ndac Pilip, “Gitôm bu am
whê sa têŋ aö bu propet sôm yom dinaŋ pi
iŋ dau, me pi ŋamalac daŋ?”
35 Goc Pilip whê yom hoŋ sa têŋ iŋ, gic
hu yêc Aisaya ndê yom dinaŋ e sôm ŋawaê
ŋayham pi Yisu têŋ iŋ. Ma ŋgac dau kêŋ
whiŋ Yisu.
36-37 Ŋac si e sêhôc asê bu daŋ poc seŋ
ŋamakê. Ma ŋgac dau sôm, “Lic bu dê
poc. Gitôm bu aö waliŋ busaŋgu, me
mba?”
38 Goc iŋ sôm têŋ ŋgac naŋ gêm gôliŋ
kaleta bu kêŋ kaleta lhac. Ma iŋlu Pilip
sêsip bu si ma Pilip kêku iŋ.
39 Têŋ ndoc naŋ sêpi akêŋ bu sêmeŋ, naŋ
Pômdau ndê Ŋalau kôc Pilip su sep tigeŋ.
Ma ŋgac dau gêlic iŋ tiyham dom, magoc
kölhö ti atac ŋayham gi.
40 Ma Ŋalau kôc Pilip sa gi kêŋ iŋ mbo
malac Asotas. Ma iŋ kêsêlêŋ golom-golom
malac, ma sôm ŋawaê ŋayham asê e hôc
asê malac Sisaria.

9

Pômdau gêm Saul kwi

1 Têŋ ŋasawa dinaŋ Saul kêŋ kisa lau
sêkêŋ whiŋ Pômdau-ŋga ŋapaŋ. Iŋ sôm
ŋaŋga bu iŋ oc kôm ŋac ŋayom ma ndic
ŋac ndu. Iŋ têŋ dabuŋsiga ŋamata-ŋga gi,
2 ma ndac iŋ bu to bapia puc iŋ dôŋ-ŋga,
bu tôc têŋ lau bata naŋ sêyob lau Israel si
lôm wê-ŋga yêc malac Damaskas. Bapia
dau kêŋ ŋaclai têŋ Saul bu kôc lauŋgac
ti lauwhê Damaskas-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ
Yisu, naŋ dôŋ, ma wê ŋac sa sêtêŋ
Jerusalem sêndi bu sêmatôc ŋac.
3 Iŋ kôc bapia dau su ma kêsêlêŋ e gi
kêpiŋ Damaskas. Ma ŋagahô ŋambwa
ŋawê atu daŋ akêŋ undambê meŋ pô
gameŋ naŋ iŋ mbo.
4 Iŋ peŋ sip nom ma ŋgô awha daŋ ta iŋ
bocdec bu, “Saul, Saul, tu sake-ŋga am kêŋ
kisa aö?”
5 Goc Saul ô yom ma ndac, “O ŋadau, am
asa?” Ma awha dau sôm, “Aö Yisu dauŋ,
dec am kêŋ kisa.
6 Am tisa ma sôc malac atu dê ndi. Ma
gêŋ bocke naŋ aö tac whiŋ bu am kôm-
ŋga, naŋ aö oc waŋkiŋ lau bu sêwhê sa
têŋ am yêc dindê.”

* **8:27** Muŋ-ŋga lau si gêbôm daŋ yêc bu lauŋgac akiŋ naŋ sêyob Kiŋ si andu me wapa me lauwhê, naŋ sêsip ŋac ŋamatu sa. Lauŋgac kaiŋ dinaŋ sêsam yêc Yom Inglis bu ‘Eunuch’ (Yunok).

7 Lau naŋ sêmbo seŋ sêwhiŋ Saul, naŋ
sêlhac ti sem dau dôŋ. Ŋac sêŋgô
ŋakêcsia dau, magoc sêlic ŋamalac daŋ
dom.
8 Têŋ ndoc Saul tisa kalhac, naŋ kac
tandô sa magoc gitôm dom bu lic gameŋ.
Bocdinaŋ lau dinaŋ sêkêm iŋ sip amba, ma
sêwê iŋ sêsôc malac Damaskas si.
9 Gitôm bêc tö iŋ mbo tapec, ma gêŋ ti
nôm gêŋ daŋ dom.
10 Ŋgac kêŋ whiŋ Yisu-ŋga daŋ mbo
Damaskas, naŋ ndê ŋaê Ananias. Ma
Pômdau hoc dau asê têŋ iŋ ŋa mbê, ma
ta iŋ bu, “Ananias!” Ma iŋ ô yom ma sôm,
“Aêc Pômdau, bocke?”
11 Goc Pômdau sôm têŋ iŋ, “Am sa seŋ
naŋ sêsam bu Seŋ Solop ma têŋ Judas ndê
andu ndi, ma am oc tap ŋgac daŋ sa, naŋ
ndê ŋaê Saul akêŋ malac Tasis. Ŋgac dau
teŋ mbec mbo dinaŋ.
12 Aö gatôc têŋ iŋ su ŋa mbê bu ŋamalac
daŋ ŋaê Ananias oc têŋ iŋ ndi, kêŋ amba
sac iŋ, ma kôm iŋ tandô po asê tiyham.”
13 Ananias ŋgô yom dinaŋ ma sôm,
“Pômdau. Aö gaŋgô ŋgac dinaŋ ŋawaê su.
Iŋ ŋgac naŋ kêŋ ŋawapac atu têŋ am nem
lau dabuŋ naŋ sêmbo Jerusalem.
14 Ma dabuŋsiga atu-tu sêkêŋ ŋaclai têŋ
iŋ bu têŋ malac dindec meŋ, ma kôc lau
naŋ sêtoc am nem ŋaê sa, naŋ dôŋ.”
15 Magoc Pômdau ô Ananias ndê yom ma
sôm, “Am ndi, ma hêgo daôm dom! Aö
kayaliŋ ŋgac dau sa su, bu hoc yom asê pi
aneŋ ŋaê têŋ lau gameŋ apa-ŋga ti ŋac si
kiŋ, ma têŋ lau Israel-ŋga sêwhiŋ.
16 Ma ŋawapac ti ŋandê naŋ iŋ oc hôc
tu aneŋ ŋaê-ŋga, naŋ aö oc watôc têŋ iŋ.”
17 Goc Ananias têŋ andu dau gi. Iŋ sôc
gi, goc kêŋ amba sac Saul ma sôm, “Aneŋ
asidôwa Saul. Pômdau Yisu naŋ hoc dau
asê têŋ am yêc seŋ têŋ malac dindec, naŋ
kêkiŋ aö gatêŋ am gameŋ. Iŋ kêkiŋ aö bu
wakôm nem tanôm po asê, ma bu Ŋalau
Dabuŋ nem am ahuc.”
18 Ma ŋagahô gêŋ gitôm i ŋagala peŋ
akêŋ Saul tandô, ma iŋ gêlic gameŋ tiy-
ham. Iŋ tisa ma Ananias kêku iŋ.
19 Ma tiŋambu iŋ gêŋ gêŋ e hôc iŋ dôŋ.

Saul gêm mêtê mbo Damaskas

Saul mbo Damaskas whiŋ lau sêkêŋ
whiŋ-ŋga gitôm bêc ŋatô.
20 Ma têŋ têm dau dinaŋ iŋ gic hu gêm
mêtê lau yêc lau Israel si lôm wê-ŋga, ma
hoc asê têŋ ŋac bu Yisu iŋ Anötö Atu.
21 Ma lau hoŋ naŋ sêŋgô iŋ ndê yom,
naŋ sêhêdaê ma sêndac dandi, “Ŋgac naŋ
kêŋ kisa lau Jerusalem-ŋga naŋ sêtoc Yisu
ndê ŋaê sa, iŋ ŋgac dau dindec me? Ma
iŋ têŋ yac mba malac dec meŋ, bu kôc lau
sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋ ga dôŋ ma wê ŋac sêtêŋ
dabuŋsiga atu-tu sêndi bu sêmatôc ŋac.”
22 Tigeŋ Saul sôm yom ŋaŋga ma iŋ ndê
ŋaclai kêsôwec. Iŋ tôc asê têŋ lau Israel-
ŋga naŋ sêndöc Damaskas, bu yom andô,
Yisu iŋ lau Israel si Mesaya dau. Ma lau
naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu dom, naŋ sêtôm dom
bu sêô iŋ ndê yom.
23 Saul mbo malac Damaskas e bêc
daêsam giŋga su, ma lau Israel-ŋga ŋatô
sêkic yom bu sêŋsalê lêŋ bu sêndic iŋ ndu.
24 Ma Saul ŋgô yom dau ŋawaê. Tôm
acsalô ti ôbwêc ŋac sêkêŋ lau sêtip gatam
malac-ŋga ŋapep bu sêkôc iŋ dôŋ ma
sêndic iŋ ndu.
25 Magoc lau naŋ s êlhac sêwhiŋ Saul ti
sêŋkuc iŋ, naŋ sem iŋ sa bu lhö ndi. Têŋ
ôbwêc daŋ sêkêŋ iŋ sip sambec atu daŋ,
ma sêŋwhaŋ iŋ sip akêŋ gatam sauŋ daŋ
yêc malac dau ŋatuŋbôm e gi sip nom ma
kölhö gi.

Saul mbo Jerusalem

26 Tiŋambu Saul mbu têŋ Jerusalem gi,
ma gauc gêm bu mbo whiŋ lau sêkêŋ whiŋ
Yisu-ŋga naŋ sêmbo dinaŋ. Magoc ŋac
sêkêŋ whiŋ dom bu iŋ gêm dau kwi su ma
kêŋ whiŋ Yisu, dec ŋac hoŋ sêtöc iŋ.
27 Magoc Banabas wê iŋ sôc gi kalhac
aposel aŋgô-ŋga. Ma iŋ whê sa bu
Pômdau hoc dau asê ma sôm yom têŋ Saul
yêc seŋ, ma tiŋambu iŋ kalhac ŋaŋga ma
gêm mêtê pi Yisu ti atac pa su yêc malac
Damaskas.
28 Banabas ndê yom gêm malô lau
Jerusalem-ŋga si ŋalôm, dec Saul mbo
whiŋ ŋac, ma sôc sa yêc lhu, ma hoc yom
asê pi Pômdau Yisu ti atac pa su eŋ.
29 Iŋ sôm yom whiŋ lau Israel-ŋga ŋatô
naŋ sêsôm awha Grik, ma kêsahê bu whê
ŋac si gauc sa pi Yisu. Magoc ŋac sêtec iŋ
ndê yom, ma bu sêndic iŋ ndu.
30 Yom dau ŋawaê tap lau sêkêŋ whiŋ-
ŋga sa, dec sêkôc iŋ whiŋ ŋac sêsip malac
Sisaria si, ma sêŋkiŋ iŋ têŋ malac Tasis gi.
31 Têŋ ŋasawa dinaŋ lau sêhu si kisa têŋ
lau sêkêŋ whiŋ-ŋga siŋ. Ma lau sêkêŋ
whiŋ-ŋga yêc gameŋ Judia ti Galili ma
Samaria-ŋga sêndöc ti yom malô. Anötö
kêŋ Ŋalau Dabuŋ bu puc ŋac dôŋ ma nem
ŋac sa. Ma sêsôc Pômdau ŋapu ti sêtoc iŋ
sa, ma ŋac si toŋ kêsôwec tiatu ŋapaŋ.

Pita kôm ŋgac bôliŋ daŋ ŋayham sa

32 Têŋ têm dinaŋ Pita kêsêlêŋ golom-
golom malac ma gêm mêtê lau. Têŋ bêc
daŋ iŋ sôc malac Lida gi, bu ndic lau sêkêŋ
whiŋ Yisu-ŋga kêsi.
33 Yêc malac dau iŋ tap ŋgac daŋ ŋaê
Aenias sa. Iŋ ŋgac bôliŋ ma yêc mbô
ŋapaŋ gitôm yala 8 su.
34 Ma Pita sôm têŋ iŋ, “Aenias. Yisu Kilisi
kôm am ŋayham sa. Tisa ma tip nem mbô
sa.” Ma ŋagahô Aenias tisa kalhac.

35 Ma têŋ ndoc lau naŋ sêndöc malac
Lida ti malac Saron sêlic bu iŋ ŋayham sa,
dec ŋac hoŋ sem si ŋalôm kwi ma sêkêŋ
whiŋ Pômdau.

Pita uŋ awhê batê daŋ sa

36 Têŋ têm dinaŋ awhê kêŋ whiŋ-ŋga
daŋ ndöc malac Jopa. Iŋ ndê ŋaê Tabita,
naŋ yêc lau Grik awha bu Dokas. Iŋ awhê
naŋ kôm mêtê ŋayham-ŋayham, ma gêm
lau ŋalôm sawa sa ŋalêŋ daêsam.
37 Magoc Dokas tap gêmbac atu sa e
iŋ mbac ndu. Goc lau sêŋgwasiŋ iŋ ndê
ŋamlaŋ ma sêkêŋ yêc andu ŋalôm ŋahô-
ŋga daŋ.
38 Malac Jopa dau yêc kêpiŋ malac Lida,
ma têŋ têm lau sêkêŋ whiŋ-ŋga yêc malac
Jopa sêŋgô bu Pita mbo Lida, naŋ sêŋkiŋ
ŋgac lu sêtêŋ iŋ si, ma sêteŋ iŋ ŋaŋga bu
mbu têŋ Jopa whiŋ iŋlu ndi.
39 Pita whiŋ iŋlu gi e hôc asê Jopa, ma
sêwê iŋ pi andu ŋalôm ŋahô-ŋga dinaŋ
gi. Lauwhê sawa daêsam sêmbo ti sêtaŋ
Dokas. Ŋac sêŋgihi Pita ahuc ma sêtôc
ŋakwê bambaliŋ ti ŋakwê ŋatô naŋ Dokas
kêmasaŋ têŋ ndoc iŋ mbo tali, naŋ têŋ Pita.
40 Goc iŋ kêŋ ŋac hoŋ sêsa awê si, ma
pôŋ haduc ma teŋ mbec. Iŋ kac dau kwi
bu lic awhê batê dinaŋ, ma sôm, “Tabita,
am tisa!” Ma awhê dau tali sa e gêlic Pita,
ma yêc dau sa meŋ ndöc.
41 Goc Pita kêm iŋ sip amba ma keŋ iŋ
sa kalhac. Ma iŋ mbwêc lauwhê sawa
dinaŋ ti lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô sêsôc
sêmeŋ, ma tôc têŋ ŋac bu awhê dau mbo
tali tiyham.
42 Ma gêŋ dau ŋawaê tiapa yêc malac
Jopa, e lau daêsam sêkêŋ whiŋ Pômdau.
43 Ma Pita mbo Jopa bêc ŋatô, whiŋ ŋgac
daŋ ŋaê Saimon. Iŋ ŋgac kôm gweleŋ
kêmasaŋ bôc ŋamlic-ŋga.

10

Anötö kêkiŋ aŋela daŋ têŋ Konelias

1 Yêc malac Sisaria ŋgac daŋ mbo, naŋ
ndê ŋaê Konelias. Iŋ ŋgac bata siŋ-ŋga
naŋ yob lau siŋ-ŋga toŋ daŋ yêc lau siŋ
Rom-ŋga si toŋ atu naŋ sêsam bu Itali
Ŋatoŋ.*
2 Iŋ ti ndê gôlôwac hoŋ sêtoc Anötö
sa ma sêsôc iŋ ŋapu ŋapep. Iŋ teŋ
mbec têŋ Anötö tôm bêc hoŋ, ma kêŋ ndê
awa daêsam bu nem lau Israel-ŋga naŋ
sêpônda dau, naŋ sa.
3 Têŋ bêc daŋ, acgatu gitôm 3 kilok telha-
ŋga, naŋ Anötö tôc gêŋ ŋagatu daŋ têŋ iŋ.
Iŋ gatu gêlic Anötö ndê aŋela daŋ têŋ iŋ
meŋ ma ta iŋ bu, “Konelias!”
4 Goc Konelias tahê iŋ ti töc dau atu, ma
ndac, “Pômdau, bocke?” Ma aŋela dau
sôm, “Mbec hoŋ naŋ am teŋ, ti mwasiŋ
naŋ am kêŋ têŋ lau ŋalôm sawa, naŋ
Anötö gêlic gitôm da ŋayham naŋ iŋ gauc
gêm ŋapaŋ.
5 Kwahic dec iŋ kêŋ yom têŋ am bocdec
bu. Êmkiŋ lau ŋatô sêtêŋ malac Jopa
sêndi, bu sêkôc ŋgac daŋ ŋaê Saimon mbu
têŋ am meŋ. Ŋgac dau ndê ŋaê daŋ sêsam
bu Pita.
6 Iŋ mbo whiŋ iŋ ndê wakaŋgac daŋ ŋaê
Saimon, naŋ kôm gweleŋ bôc ŋamlic-ŋga,
ma iŋ ndê andu kalhac gwêc dali.”
7 Aŋela sôm yom dau pacndê su, goc hu
iŋ siŋ. Dec Konelias ta iŋ ndê ŋgac akiŋ lu
ma iŋ ndê ŋgac siŋ-ŋga daŋ sêmeŋ. Ŋgac
siŋ-ŋga dau gêm iŋ sa tôm bêc hoŋ, ma iŋ
toc Anötö sa.
8 Konelias gic miŋ têŋ ŋac pi yom hoŋ
naŋ aŋela sôm têŋ iŋ, goc kêkiŋ ŋac sêtêŋ
malac Jopa si.

Pita gêlic gêŋ ŋagatu daŋ

9 Galaŋsê ŋac sêŋsêlêŋ sêmbo seŋ ma
têŋ ac kalhac lhu, naŋ sêsuŋ sa malac atu
Jopa. Têŋ têm dinaŋ, Pita pi andu gi bu teŋ
mbec.
10 Iŋ mbo e gêŋ yô iŋ dec tac whiŋ bu
neŋ gêŋ. Lau sêmasaŋ iŋ ndê gêŋ sêmbo,
ma Pita gatu kaiŋ daŋ sa.
11 Iŋ gêlic undambê kac sa, ma gêŋ gitôm
po atu daŋ naŋ sêsô wac sip ŋakêcsu hale,
naŋ sêŋwhaŋ sip nom meŋ yêc iŋ aŋgô-
ŋga.
12 Ma iŋ gêlic bôc tidau-tidau ma gêŋ naŋ
sêŋsêlêŋ ŋa ŋatac pu-ŋga, ti mbac lôlôc-
ŋga sêmbo po dau ŋalôm.
13 Goc awha daŋ sôm têŋ iŋ bocdec bu,
“Pita, tisa ndic ma neŋ.”
14 Magoc iŋ ô yom ma sôm, “Pômdau,
mba andô! Moses ndê yomsu gic yao gêŋ
dau ma sôm bu iŋ gêŋ ŋadômbwi, ma
bocdinaŋ aö whaŋsuŋ gêm gauc sambuc.”
15 Dec awha dau sôm tiyham, “Anötö bu
sôm bu gêŋ daŋ iŋ ŋawasi, dec am sôm bu
gêŋ ŋadômbwi dom.”
16 Gêŋ hoŋ dinaŋ hôc asê iŋ tidim tö su,
goc po dau pi undambê gi tiyham.
17 Têŋ ndoc dinaŋ Pita ndê gauc sa bu iŋ
gêlic gêŋ ŋagatu daŋ, goc iŋ ndöc ma kôc
gauc pi gêŋ dau ŋahu. Têŋ ndoc dinaŋ, lau
naŋ Konelias kêkiŋ, naŋ sêtap Saimon ndê
andu sa, ma sêlhac andu dau ŋagatam.

* **10:1** Lau Rom-ŋga si ŋgac bata naŋ yob lau siŋ-ŋga gitôm 100, naŋ sêsam yêc Yom Inglis bu ‘Centurion’ (Senturion). Konelias iŋ senturion daŋ. Lau siŋ-ŋga gitôm 600 sêmbo Itali Ŋatoŋ ŋalôm, ma sêsam toŋ atu gitôm Itali Ŋatoŋ yêc Yom Inglis bu ‘Regiment.’ Ma ŋac sêkêŋ Regiment ŋatoŋ 10 sêpitigeŋ sêti toŋ atu, naŋ sêsam bu ‘Legion’ (lau siŋ-ŋga gitôm 6,000).

18 M a sêta yom ma sêndac bu Saimon
naŋ sêsam bu Pita, naŋ mbo andu dau, me
mba.
19 Pita hê gauc pi gêŋ naŋ iŋ gatu gêlic
naŋ mbo, ma Ŋalau Dabuŋ sôm têŋ iŋ,
“Saimon, lau tö sêŋsalê am.
20 Tisa ma sip nom ndi, ma whiŋ ŋac ndi.
Hêgo daôm bu ŋac lau gameŋ apa-ŋga lec
dom, bu aö dauŋ kakiŋ ŋac sêmeŋ.”
21 Goc Pita sip gi ma sôm têŋ lau dinaŋ,
“Ŋamalac naŋ mac aŋsalê ambo, naŋ aö
dauŋ dec. Mac ameŋ tu sake-ŋga?”
22 Ma ŋac sêsôm, “Ŋgac bata siŋ-ŋga
Konelias kêkiŋ yac ameŋ. Iŋ ŋgac gitêŋ toc
Anötö sa-ŋga, ma lau Israel-ŋga hoŋ naŋ
sêmbo malac Sisaria, naŋ sêlic iŋ ŋayham.
Aŋela dabuŋ daŋ sôm têŋ iŋ bu êŋgalêm
am sa têŋ iŋ ndê andu ndi, bu am sôm yom
ŋatô têŋ iŋ.”
23 Pita ŋgô ŋac si yom dinaŋ su, goc kôc
ŋac sêsôc andu dau si bu sêmbo sêwhiŋ iŋ
têŋ ôbwêc dinaŋ.

Pita gêm mêtê têŋ Konelias ti ndê lau

Têŋ galaŋsê Pita ti akêŋ malac Jopa whiŋ
lau dau, ma lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô akêŋ
Jopa sêwhiŋ ŋac si.
24 Bêc daŋ tiyham sêhôc asê Sisaria.
Konelias kêŋ bata ŋac, dec mbwêc iŋ ndê
dawai ti ndê silip hoŋ sêkac sa sêpitigeŋ.
25 Têŋ ndoc Pita bu sôc iŋ ndê andu ndi,
naŋ Konelias têŋ iŋ gi, ma hu dau yêc iŋ
gahi-ŋga bu toc iŋ sa.
26 Magoc Pita sôm, “Am kôm bocdi-
naŋ dom! Tisa, bu aö dauŋ ŋamalac
ŋambwa.”
27 Iŋlu sem yomgalôm ma sêsôc andu
dau si, ma Pita gêlic lau toŋ atu sêndöc
andu ŋalôm.
28 Dec iŋ sôm têŋ ŋac, “Mac aŋyalê bu
yac lau Israel-ŋga mba yomsu gic yao yac
bu andic ahê lau naŋ lau Israel dom, ma ati
ŋacleŋ ŋac d om. Tigeŋ Anötö tôc asê têŋ
aö bu wapu ŋamalac daŋ bu ŋadômbwi
me sac dom.
29 Bocdinaŋ têŋ ndoc mac aŋkiŋ lau bu
sêŋgalêm aö sa, naŋ aö gasôm yom daŋ
dom, ma gawhiŋ ŋac gameŋ. Ma kwahic
dec, gitôm bu mac asôm asê têŋ aö, ŋahu
bocke dec mac aŋgalêm aö sa gameŋ?”
30 Goc Konelias ô yom ma sôm, “Bêc
hale su, aö gambo andu ti gateŋ mbec têŋ
acgatu gitôm kwahic dec-ŋga, têŋ 3 kilok
telha-ŋga. Ma ŋagahô ŋamalac daŋ ti
ŋakwê ŋawasi atu hôc asê kalhac aö aŋôŋ-
ŋga.
31 Ma iŋ sôm têŋ aö bu, ‘Konelias, Anötö
ŋgô am nem mbec, ma gauc gêm mwasiŋ
naŋ am kêŋ têŋ lau ŋalôm sawa.
32 Kwahic dec êmkiŋ lau ŋatô sêtêŋ
malac Jopa sêndi, ma sêkôc ŋgac daŋ ŋaê
Saimon naŋ sêsam bu Pita, naŋ meŋ. Iŋ ti
ŋacleŋ iŋ ndê wakaŋgac ŋaê Saimon ma
ndöc whiŋ iŋ. Ŋgac kêmasaŋ bôc ŋamlic-
ŋga dinaŋ ndê andu kalhac gwêc ŋadali.’
33 Aö gaŋgô su, goc ŋagahô kakiŋ lau
ŋatô sêtêŋ am sêloc, ma ŋayham bu am
mweŋ su. Kwahic dec yac hoŋ dambo
Anötö aŋgô-ŋga, ma yac bu aŋgô yom
bocke naŋ Pômdau gic atu am bu sôm têŋ
yac.”
34 Goc Pita gic hu yom ma sôm, “Kwahic
dec aö kayalê pi ŋandô bu Anötö toc lau
toŋ daŋ sa, hôc gêlêc toŋ ŋatô su dom.
35 Yomandô! Lau akêŋ lau ŋatoŋ nom-
ŋga hoŋ naŋ sêtöc iŋ ma sêkôm mêtê
ŋayham ma solop, naŋ iŋ oc kôc ŋac sa.
36 Anötö kêŋ ndê ŋawaê ŋayham têŋ lau
Israel, ma yom dau hêganôŋ Yisu Kilisi,
naŋ ti lau Israel ma lau gameŋ apa-ŋga
hoŋ si Pômdau, ma whê lêŋ naŋ datap
yom malô sa tu iŋ-ŋga, naŋ sa. Mac aŋgô
ŋawaê dau su.
37 Mac aŋyalê gêŋ hoŋ naŋ hôc asê
gameŋ Judia-ŋga, têŋ ndoc Jon gêm mêtê
ma kêku lau mbo Galili e meŋ têŋ dec.
38 Anötö kêŋ iŋ ndê ŋaclai atu ti Ŋalau
Dabuŋ gêm Yisu Nasaret-ŋga ahuc, dec
kêyaliŋ iŋ sa tu kôm gweleŋ-ŋga. Ma
Anötö whiŋ iŋ, dec iŋ gêm lau sa yêc
gameŋ daêsam, ma kôm lau hoŋ naŋ
Sadaŋ ndê ŋaclai kêgwiniŋ ŋac dôŋ, naŋ
ŋayham sa tiyham.
39 Yac ambo awhiŋ iŋ, ma alic gêŋ hoŋ
naŋ iŋ kôm yêc lau Israel si gameŋ ma yêc
Jerusalem. Ŋac sic iŋ ndu pi a,
40 magoc têŋ bêc titö-ŋga Anötö uŋ iŋ sa
akêŋ lau batê-ŋga, ma kôm bu lau daêsam
sêlic iŋ.
41 Lau hoŋ sêlic iŋ dom, magoc yac lau
naŋ aŋ ti anôm gêŋ awhiŋ Yisu têŋ ndoc iŋ
tisa ma mbo whiŋ yac tiyham, naŋ Anötö
kêyaliŋ yac sa bu ahoc iŋ ndê tisa ŋawaê
asê.
42 Ma Anötö gic atu yac bu anem mêtê
lau, ma bu ahoc yom asê bu iŋ kêyaliŋ Yisu
dau sa su, bu êŋsahê lau tali ti lau batê hoŋ
têŋ bêc ŋambu-ŋga.
43 Ma propet akwa hoŋ bocdinaŋ sêhoc
yom asê pi iŋ. Ŋac sêto bu lau hoŋ naŋ
sêkêŋ whiŋ iŋ, naŋ Anötö oc suc ŋac si sac
kwi tu iŋ ndê ŋaê-ŋga.”
44 Pita sôm yom dau mbo, ma Ŋalau
Dabuŋ gêm lau hoŋ naŋ sêŋgô iŋ ndê yom,
naŋ ahuc.
45 Ma lau Israel-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ
Yisu ma sêmbo sêwhiŋ Pita, naŋ sêhêdaê
ŋandô bu sêlic Anötö kêmwasiŋ lau naŋ
sêmbo lau Israel si toŋ dom, naŋ ŋa Ŋalau
Dabuŋ.
46 Bu ŋac sêŋgô ŋac lau dau sêsôm yom
awha wakuc-ŋga ti sêmpiŋ Anötö, tôm
Ŋalau Dabuŋ hôc ŋac awha sa. Dec Pita
sôm têŋ lau Israel-ŋga dinaŋ,

47 “Anötö kêŋ Ŋalau Dabuŋ têŋ lau
gameŋ apa-ŋga dindec tôm iŋ kêŋ têŋ yac
lau Israel-ŋga. Bocdinaŋ ŋayham bu ŋac
sêliŋ busaŋgu.”
48 Goc iŋ kêŋ yatu bu sêŋku ŋac tu Yisu
Kilisi ndê ŋaê-ŋga. Ma tiŋambu lau dinaŋ
sêndac Pita bu mbo whiŋ ŋac tôm bêc
ŋatô.

11

*Pita gic miŋ lau gameŋ apa-ŋga si yom
têŋ lau Jerusalem-ŋga*

1 Lau aposel ti lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga
naŋ sêmbo gameŋ Judia-ŋga, naŋ sêŋgô
ŋawaê bu lau naŋ Israel dom, naŋ sêkôc
Anötö ndê yom sa sêwhiŋ.
2 Magoc têŋ ndoc Pita hu Sisaria siŋ ma
mbu têŋ Jerusalem gi, naŋ lau ŋatô sêsôm
iŋ. Ŋac lau Israel-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ
Pômdau, ma sêsap lau Israel-ŋga si sakiŋ
akwa ma pwac sêsê ŋamlic ŋatô su-ŋga
dôŋ. Ma ŋac sêsôm Pita bocdec bu,
3 “Bocke am sôc lau naŋ sêŋkuc yac neŋ
mêtê dasê ŋamlic-ŋga dom, naŋ si andu,
ma gêŋ gêŋ whiŋ ŋac?”
4 Dec Pita gic hu whê sa timala têŋ ŋac,
gêŋ hoŋ naŋ hôc asê iŋ, ma sôm,
5 “Têŋ bêc daŋ aö gateŋ mbec gambo
malac Jopa, e gatuŋ kaiŋ daŋ sa ma galic
gêŋ ŋagatu daŋ. Galic gêŋ gitôm po atu
daŋ, naŋ sêsô wac sip ŋakêcsu hale, ma
sêŋwhaŋ sip akêŋ undambê têŋ aö meŋ.
6 Aö gatôc gwaniŋ ma galic bôc nom-
ŋga tidau-tidau, bôc saleŋ-ŋga ti gêŋ naŋ
sêŋsêlêŋ ŋa ŋatac pu-ŋga, ma mbac lôlôc-
ŋga.
7 Dinaŋ su, goc gaŋgô awha daŋ sôm têŋ
aö bocdec bu, ‘Pita! Tisa ndic ma neŋ.’
8 Magoc aö gaô yom ma gasôm,
‘Pômdau, mba andô! Moses ndê yomsu gic
yao gêŋ dau ma sôm bu iŋ gêŋ ŋadômbwi,
ma aö whaŋsuŋ gêm gauc sambuc.’
9 Ma awha dau sa akêŋ undambê tiyham
ma sôm, ‘Anötö bu sôm bu gêŋ daŋ iŋ gêŋ
ŋawasi, dec am sôm bu ŋadômbwi dom.’
10 Gêŋ hoŋ dinaŋ hôc asê aö tidim tö
su, goc Pômdau kôc mbu pi undambê gi
tiyham.
11 Ma têŋ ndoc dinaŋ lauŋgac tö sêhôc
asê andu naŋ aö gambo. Ŋamalac daŋ
kêkiŋ ŋac sêtêŋ aö sêmeŋ akêŋ malac
Sisaria.
12 Ŋalau Dabuŋ sôm têŋ aö bu wahêgo
dauŋ tu ŋac lau gameŋ apa-ŋga lec dom,
ma kac aö bu wawhiŋ ŋac wandi, dec
aö gawhiŋ ŋac ga. Ma asidôwai 6 akêŋ
Jopa sêwhiŋ yac si. Yac ahôc asê ma asôc
ŋamalac dau ndê andu a.
13 Ma iŋ gic miŋ têŋ yac bu aŋela daŋ hoc
dau asê têŋ iŋ yêc ndê andu, ma sôm yom
têŋ iŋ bocdec bu, ‘Êmkiŋ lau sêtêŋ malac
Jopa sêndi ma sêkôc Saimon naŋ sêsam bu
Pita, naŋ meŋ.
14 Iŋ oc whê yom sa têŋ mac, pi lêŋ naŋ
am ti nem lau hoŋ atap Anötö ndê mwasiŋ
nem mac si ambo tamli ŋapaŋ-ŋga sa.’
15 “Bocdinaŋ aö gac hu bu wasôm yom
têŋ ŋac, ma têŋ ndoc dau dinaŋ Ŋalau
Dabuŋ gêm ŋac ahuc tôm iŋ meŋ pi yac
têŋ ŋamata-ŋga.
16 Ma têŋ dinaŋ aö gauc gêm Pômdau
ndê yom bocdec bu, ‘Jon kêku lau ŋa bu,
tigeŋ Anötö oc êŋku mac ŋa Ŋalau Dabuŋ.’
17 Lau dinaŋ sêkêŋ whiŋ Pômdau Yisu
Kilisi tôm yac lau Israel-ŋga dakêŋ whiŋ,
ma bocdinaŋ dec Anötö kêmwasiŋ ŋac ŋa
Ŋalau Dabuŋ tôm iŋ kôm têŋ yac. Anötö
dau ndê lêŋ dinaŋ, ma aö asa dec bu
walhac ahuc?”
18 Lau Israel-ŋga dau sêŋgô Pita ndê
yom dinaŋ e ŋac si yom mba, ma sêmpiŋ
Anötö ma sêsôm, “Kwahic dec yac taŋyalê
bu lau hoŋ naŋ sem dau kwi, naŋ oc sêtap
Anötö ndê mwasiŋ sêndöc tali ŋapaŋ-ŋga
sa. Yac lau Israel-ŋga, ma lau naŋ sêmbo
Israel si toŋ dom, naŋ sêwhiŋ.”

Lau sêkêŋ whiŋ Yisu yêc malac Antiok

19 Têŋ ndoc lau Israel-ŋga sic Steven ndu,
naŋ sic hu sêkêŋ kisa lau sêkêŋ whiŋ-ŋga
e ŋac si daêsam sêhu Jerusalem siŋ ma
sêlhö têŋtêŋ. Ŋatô sêtêŋ gameŋ Pionisia-
ŋga ti nduc Saipras, ma ŋatô sêtêŋ malac
Antiok si. Yêc gameŋ bocke naŋ sêhôc
asê, naŋ sêhoc ŋawaê ŋayham asê, magoc
sêsôm têŋ lau Israel-ŋga tawasê.
20 Magoc lau ŋatô naŋ sêhu Jerusalem
siŋ, naŋ si malachu Sairin ma nduc
Saipras, naŋ sêtêŋ Antiok si, ma sic hu
sêsôm ŋawaê ŋayham pi Pômdau Yisu têŋ
lau Grik sêwhiŋ lau Israel-ŋga yêc malac
dinaŋ.
21 Ma Pômdau gêm mbec gweleŋ dau e
lau daêsam ŋandô sem dau kwi ma sêkêŋ
whiŋ Pômdau.
22 Tiŋambu lau Jerusalem-ŋga naŋ
sêkêŋ whiŋ Yisu, naŋ sêŋgô gêŋ dau
ŋawaê, dec sêŋkiŋ Banabas têŋ Antiok gi.
23-24 Banabas iŋ ŋgac ŋayham naŋ Ŋalau
Dabuŋ gêm iŋ ahuc ma kêŋ whiŋ ŋaŋga.
Têŋ ndoc iŋ hôc asê Antiok, naŋ gêlic bu
lau daêsam sêtap Anötö ndê mwasiŋ sa
ma sêkêŋ whiŋ Yisu. Dec iŋ tac ŋayham
atu, ma kêgilí ŋac bu sêsap Pômdau dôŋ,
ma sêkêŋ whiŋ iŋ ti si ŋalôm sambuc. Ma
têŋ ndoc dinaŋ lau daêsam sêŋgô Banabas
ndê yom ma sêkêŋ whiŋ Pômdau.
25 Malô goc Banabas têŋ malac atu Tasis
gi ma kêsalê Saul.
26 Iŋ tap iŋ sa su, goc kôc iŋ sa, ma
iŋlu sêmbu sêtêŋ Antiok si. Ma iŋlu
sêkôm gweleŋ yêc gôlôwac dabuŋ ŋalôm,
sêndôhôŋ lau daêsam gitôm yala sambuc

daŋ. Malac Antiok ti malac ŋamata-ŋga naŋ lau sic hu sêsam lau sêkêŋ whiŋ-ŋga bu Kilisi ndê lau.
27 Têŋ ŋasawa dinaŋ propet ŋatô akêŋ Jerusalem sêsip Antiok si.
28 Ma Ŋalau Dabuŋ kac ŋac si ŋgac daŋ ŋaê Agabus, dec tisa yêc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga aŋgô-ŋga, ma hoc yom asê bu tiŋambu tôbôm atu oc nem gameŋ naŋ lau Rom sem gôliŋ, naŋ ahuc sambuc. (Ma iŋ ndê yom dau ŋandô sa têŋ ndoc Klaudias ti kiŋ Rom-ŋga.)
29 Tu dinaŋ-ŋga lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu sêkôc gauc pi lêŋ bu sênem asidôwai naŋ sêndöc gameŋ Judia-ŋga, naŋ sa. Ŋac tigeŋ-tigeŋ sic awa sa tôm Anötö kêmwasiŋ ŋac,
30 ma sêkêŋ têŋ Banabas lu Saul bu sêkôc sa sêndi, ma sêkêŋ têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si lau bata naŋ sêmbo Jerusalem.

12

Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêtap kisa atu sa

1 Têŋ ndoc dinaŋ Kiŋ †Herod gauc gêm tidôŋ bu kêŋ kisa lau sêkêŋ whiŋ-ŋga, ma kôc ŋac si lau ŋatô dôŋ.
2 Iŋ gic atu iŋ ndê lau siŋ, dec sic Jon ndê dôwa Jems ndu ŋa bieŋ baliŋ.
3 Iŋ gêlic bu gêŋ dinaŋ kôm lau Israel-ŋga atac ŋayham sa, dec iŋ sôm bu iŋ ndê lau siŋ-ŋga sêkôc Pita dôŋ, têŋ têm lau Israel-ŋga sêlic om atu †Mwasiŋ Bolom Yist Mba-ŋga.
4 Bocdinaŋ lau siŋ-ŋga sêkôc Pita dôŋ ma sêkêŋ iŋ ndöc gapocwalô. Ma sêkêŋ lau siŋ-ŋga toŋ hale sêyob iŋ sêô dau sêô dau, ma ŋgac hale sêmbo toŋ tigeŋ-tigeŋ ŋalôm. Herod gauc gêm bu kêŋ iŋ ndöc dinaŋ e lau Israel si Mwasiŋ Bolom Yist Mba-ŋga ti †Pasowa-ŋga pacndê, goc kôc iŋ sa ma êmatôc iŋ yêc lau aŋgô-ŋga.
5 Bocdinaŋ Pita ndöc gapocwalô, magoc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ naŋ sêmbo Jerusalem, naŋ sêteŋ mbec ŋaŋga tu iŋ-ŋga têŋ Anötö.

Pômdau ndê aŋela gêm Pita sa

6 Têŋ ôbwêc daŋ Pita yêc bêc yêc gapocwalô, ma Herod kêmatiŋ yom tidôŋ su bu êmatôc iŋ têŋ laŋsê. Sêsô iŋ amba dôŋ ŋa sen lu, ma gi sêsô pi ŋgac siŋ-ŋga lu. Ma lau siŋ-ŋga ŋatô sêlhac sêyob gatam.
7 Ma ŋagahô ŋambwa Pômdau ndê aŋela daŋ hôc asê, ma ŋawê pô gapocwalô ŋalôm. Iŋ toŋ Pita sip ŋabi e tali sa, ma sôm têŋ iŋ, “Ŋagahô! Tisa!” Goc sen naŋ sêsô iŋ amba dôŋ, naŋ tigoloŋ ma peŋ sip gi.
8 Ma aŋela sôm, “Êmasaŋ daôm. Kic nem piŋkap dôŋ ma sôc nem atapa ti ŋakwê baliŋ sa, goc êmkuc aö.” Pita kôm gitôm iŋ sôm,
9 ma kêkuc aŋela dau. Iŋ gauc gêm bu gêŋ naŋ aŋela kôm, naŋ gitôm mbê daŋ, ma kêyalê dom bu gêŋ dau iŋ gêŋ ŋandô.
10 Iŋlu sêŋlêc ŋgac siŋ-ŋga lu naŋ sêyob andu dau e sêhôc asê gatam naŋ sa malac lôm. Gatam dau gêlêc dau su, ma sêsa awê si. Iŋlu sêŋsêlêŋ sêsa seŋ daŋ, ma sep tigeŋ aŋela hu iŋ siŋ.
11 Têŋ dinaŋ Pita ndê gauc sa ma sôm têŋ dau, “Kwahic dec aö kayalê tidôŋ bu Pômdau kêkiŋ ndê aŋela bu êŋgaho aö su yêc Herod amba, bu gêŋ naŋ lau Israel-ŋga gauc gêm bu sêkôm têŋ aö, naŋ oc ŋandô sa dom.”
12 Iŋ kêyalê gêŋ dau pi ŋandô, goc sa têŋ awhê daŋ ŋaê Maria ndê andu gi. Maria iŋ Jon, †ŋgacsêŋom naŋ sêsam bu Mak, naŋ dinda. Ma têŋ ôbwêc dinaŋ lau daêsam sêkac sa sêmbo Maria ndê andu bu sêteŋ mbec.
13 Pita hôc asê ma kêmati gatam. Ma awhê akiŋ daŋ ŋaê Roda sa gi bu lic asa kêmati gatam.
14 Iŋ ŋgô iŋ awha dec kêyalê bu Pita, dec tac ŋayham sa atu ma kêlhiŋ gatam siŋ kêti mbu gi ma sôm têŋ lau bu, “Pita dê kalhac gatam!”
15 Magoc ŋac sêkêŋ whiŋ dom, ma sêsôm têŋ iŋ bu, “Am nem gauc kêŋsôŋ!” Goc iŋ sôm yom pi Pita ŋapaŋ e ŋac sêsôm, “Mboe iŋ ndê aŋela, me?”
16 Sêkôc gauc dinaŋ sêmbo, ma Pita gacgeŋ kêmati gatam kalhac. Malô ma sêlêc gatam su têŋ iŋ e sêlic iŋ ma sêsö ŋandô.
17 Pita gic amba bu sênem dau dôŋ, goc gic miŋ yom pi ŋalêŋ naŋ Pômdau kôc iŋ su yêc gapocwalô. Ma iŋ sôm, “Mac andi ma asôm asê têŋ Jems ma asidôwai ŋatô.” Goc iŋ hu ŋac siŋ ma sa gi.
18 Têŋ bêbêc lau siŋ-ŋga naŋ sêyob gapocwalô sêlic bu Pita aŋgô mba. Gêŋ dau gêli ŋac ŋalôm sa ŋandô, ma ŋac gauc gêm yom daêsam pi iŋ bu oc mbo nde.
19 Ma Herod ŋgô ŋawaê, dec kêŋ lau sêŋsalê iŋ e gimba. Goc iŋ kêsu lau siŋ-ŋga naŋ sêyob Pita, ma gic atu bu sêndic ŋac ndu.

Pômdau gic Herod ndu

Tiŋambu Herod hu gameŋ Judia-ŋga siŋ ma sa têŋ malac Sisaria gi bu mbo bêc ŋatô.
20 Tôm ŋasawa hic baliŋ ŋagec gi su, naŋ yom ŋawapac ŋatô yêc Herod ma lau malac Taya ma Saidon-ŋga ŋalhu, dec iŋ gêlic ŋac sac. Magoc têŋ têm iŋ mbo malac Sisaria, naŋ lau dau ŋalôm tigeŋ ma gauc gêm bu sêhê wamba iŋ tiyham. Ŋahu bu ŋac sêmbo Herod ndê gôliŋ ŋapu ma lau

gameŋ dinaŋ-ŋga takwê Herod tôm yala hoŋ, bu nem ŋac sa ŋa gêŋ daneŋ-ŋga ŋatô. Tu dinaŋ-ŋga sêmasaŋ yom whiŋ Blastus, ŋgac naŋ yob Herod ndê andu, ma semlhi iŋ bu nem ŋac awha têŋ Herod. Ma sic ndoc bu sêmasaŋ yom wamba-ŋga dau whiŋ Herod.

21 Têŋ bêc dau Herod sôc ndê ŋakwê ti ŋawasi kiŋ-ŋga sa, goc ndöc ndê pôŋ ma sôm ndê yom daêsam asê têŋ lau malac lu dinaŋ-ŋga.

22 Ŋac sêŋgô su ma sêmbwêc, "Kec! Awha dindec ŋamalac ŋambwa ndê awha dom, anötö daŋ ndê awha."

23 Herod ŋgô ŋac si yom dinaŋ, dec toc dau sa kêlêc ma kêŋ waê têŋ Anötö dom. Ma tu dinaŋ-ŋga Pômdau ndê aŋela gic iŋ ma kôm iŋ gêmbac atu. Dombo sem iŋ ahuc ma seŋ iŋ e mbac ndu.

24 Têŋ têm dinaŋ ma kêsêlêŋ meŋ, naŋ lau sem mêtê ŋapaŋ e Anötö ndê yom tiapa, ma lau daêsam sêkêŋ whiŋ.

25 Banabas lu Saul sic bata si gweleŋ yêc malac Jerusalem, goc sêmbu sêtêŋ Antiok si. Ma sêkôc Jon, ŋgac naŋ sêsam iŋ ndê ŋaê daŋ bu Mak, naŋ whiŋ iŋlu gi.

13

Sem mbec Banabas lu Saul bu sêkôm gweleŋ

1 Lau propet ti kêdôhôŋ-waga bocdec sêmbo m alac Antiok ma sêkôm gweleŋ yêc gôlôwac dabuŋ ŋalôm. Banabas lu Saimon naŋ sêsam bu Naiga, Lusias akêŋ malac Sairin, Saul ma Manaen (naŋ tiatu whiŋ †Herod Antipas têŋ ndoc iŋlu sêmbo balê).

2 Têŋ bêc daŋ ŋac lau dau sêmbo sêwhiŋ dau ma sêhu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ tu sêtoc Pômdau sa-ŋga. Ma Ŋalau Dabuŋ sôm têŋ ŋac bu, "Aö kayaliŋ Banabas lu Saul sa bu sêkôm gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga. Bocdinaŋ anem mbec iŋlu ma aŋkiŋ iŋlu sêsa sêndi ma sêkôm gweleŋ dau."

3 Lau dau sêŋgô su, goc sêhu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ ti sêteŋ mbec ŋasawa daŋ tiyham, ma sêkêŋ amba sac Saul lu Banabas, ma sêŋkiŋ iŋlu sêsa si.

Saul lu Banabas sêmbo nduc Saipras

4 Ŋalêŋ dinaŋ Ŋalau Dabuŋ kêkiŋ Saul lu Banabas, dec iŋlu sêtêŋ malac Selusia si, ma sêpi waŋ daŋ ma sêsa nduc Saipras si.

5 Ŋac sêsôc baö yêc malac Salamis, ma sêsôc lau Israel si lôm wê-ŋga yêc dindê, ma sem mêtê lau ti sêhoc Anötö ndê yom asê. Ma Jon mbo whiŋ iŋlu bu nem iŋlu sa.

6 Tiŋambu sêŋsêlêŋ ma sêhoc ŋawaê ŋayham asê yêc nduc Saipras ŋagameŋ hoŋ e sêhôc asê malac Papos. Yêc dinaŋ sêtap propet tasaŋ daŋ sa naŋ kôm gweleŋ mbectoma-ŋga whiŋ. Iŋ ŋgac Israel-ŋga daŋ ma iŋ ndê ŋaê Ba-Jisas.

7 Iŋ gêm akiŋ ŋgac Rom-ŋga naŋ gêm gôliŋ nduc Saipras, naŋ ndê ŋaê Segias Polas. Gôliŋwaga dau iŋ ŋgac tigauc, dec kêgalêm Banabas lu Saul sa, bu iŋ tac whiŋ bu sêwhê Anötö ndê yom sa têŋ iŋ.

8 Magoc Ba-Jisas kôm bu êŋgwiniŋ ti kêŋ kisa iŋlu, ma tac whiŋ bu kac gôliŋwaga dau kwi bu kêŋ whiŋ Pômdau dom. (Ba-Jisas ndê ŋaê daŋ Elimas, naŋ danem kwi bu Mbectoma.)

9 Têŋ ndoc dinaŋ Ŋalau Dabuŋ gêm Saul, naŋ sêsam bu Pol ahuc, ma iŋ tahê Elimas ma sôm,

10 "Am Sadaŋ atu am! Am kêŋ kisa lêŋ gitêŋ hoŋ, ma sac ti mêtê tasaŋ gêm am ahuc. Am bu kôm Pômdau ndê lêŋ solop êŋsôŋ.

11 Kwahic dec am oc êmsahê Pômdau ndê ŋaclai. Am oc tampec sa ma tôm bêc ŋatô am oc lic gameŋ ti ac ŋawê tiyham dom." Ma ŋagahô ŋasec gêm ŋgac dau tandô ahuc, ma iŋ kêsêlêŋ kêsa ma kêsalê ŋamalac daŋ bu kêm iŋ amba ma wê iŋ.

12 Segias Polas hêdaê tu Saul lu Banabas si yom pi Pômdau-ŋga, ma têŋ ndoc iŋ gêlic gêŋ naŋ hôc asê Elimas, naŋ iŋ kêŋ whiŋ Yisu.

Pol gêm mêtê mbo Antiok

13 Pol lu Banabas ma Mak sêhu Papos siŋ ma sêpi waŋ daŋ, ma sêlac sêtêŋ malac Pega naŋ yêc gameŋ Pampilia-ŋga si. Yêc gameŋ dinaŋ Jon hu iŋlu siŋ ma mbu têŋ Jerusalem gi.

14 Goc iŋlu sêhu Pega siŋ ma sêtêŋ malac Antiok naŋ yêc gameŋ Pisidia-ŋga,* naŋ si. Têŋ bêc Sabat-ŋga sêsôc lau Israel si lôm wê-ŋga si, ma sêndöc sic.

15 Sêŋgô Anötö ndê yom naŋ sêsam yêc Buku Yomsu-ŋga ti Propet si Buku, goc lau bata lôm wê-ŋga-ŋga sêkêŋ yom têŋ iŋlu ma sêsôm, "Asidôwa lu. Amlu nem yom bu yêc bu apuc lau dindec dôŋ, dec asôm asê têŋ yac."

16 Goc Pol tisa kalhac, ma gic amba têŋ lau bu sênem dau dôŋ, goc sôm, "Mac lau Israel-ŋga ti mac lau apa naŋ atoc Anötö sa. Aŋgô su naŋ!

17 Yac lau Israel-ŋga mba Anötö kêyaliŋ yac mba abaŋi sa. Ma tiŋambu iŋ kôm ŋac si wakuc naŋ sêndöc gameŋ Isip-ŋga, n aŋ sêti lau toŋ atu. Ma têŋ ndoc iŋ kôc ŋac su yêc Isip, naŋ kôm gêŋ ti ŋaclai atu daêsam.

* **13:14** Malac lu ŋaê Antiok sêyêc. Daŋ yêc gameŋ Siria-ŋga - alic Apo 13:1; ma 14:26. Ma daŋ yêc gameŋ Pisidia-ŋga (alic map).

18 Tiŋambu ŋac sêkôm mêtê wachuc
daêsam tôm yala 40 naŋ sêmbo gameŋ
sawa, magoc Anötö hu ŋac siŋ dom.
19 T iŋambu iŋ ku lau toŋ 7 dulu yêc
gameŋ Kanan-ŋga, ma kêŋ ŋac si gameŋ
têŋ lau Israel-ŋga sêwêkaiŋ.
20 Gêŋ hoŋ dinaŋ hôc asê yêc yala 450
ŋalôm. Tiŋambu iŋ kêŋ lau sêmatôc yom-
ŋga sêyob lau Israel-ŋga e meŋ têŋ propet
Samuel ndê têm.
21 Têŋ ndoc dinaŋ lau dau sêndac kiŋ
daŋ bu nem gôliŋ ŋac, ma Anötö kêŋ Saul,
naŋ ndê damba Kis akêŋ Benjamin ndê
toŋ. Saul gêm gôliŋ tôm yala 40,
22 goc Anötö kôc iŋ su ma kêŋ Dawid
ti kiŋ ô iŋ su. Ma iŋ sôm yom pi Dawid
bocdec bu, 'Aö galic Jessi ndê atu Dawid
bu ŋgac naŋ ndê ŋalôm ti gauc tap aneŋ
atac whiŋ sa, ma oc kôm gêŋ hoŋ tôm aö
atac whiŋ.'
23 Anötö kêyaliŋ ŋgac nem lau si-ŋga
Yisu sa yêc Dawid dau ndê wakuc, tôm iŋ
gic bata muŋ su, ma kêŋ iŋ hôc asê Israel.
24 Yisu gic hu ndê gweleŋ su dom, ma Jon
gêm mêtê têŋ lau Israel-ŋga hoŋ bu sênem
si ŋalôm kwi ma sêliŋ busaŋgu.
25 Têŋ ndoc Jon ndê gweleŋ kêpiŋ bu
pacndê, naŋ iŋ sôm têŋ lau bu, 'Mac gauc
gêm bu aö asa? Ŋgac naŋ Anötö gic bata
bu ti mac nem Mesaya, naŋ aö dom. Mba!
Magoc iŋ oc meŋ êŋkuc aö. Iŋ ŋgac tiwaê
ma aö ŋgac ŋambwa, gitôm dom bu wati
iŋ ndê ŋgac akiŋ tu waŋgapwêc iŋ ndê
atapa ŋawalô su-ŋga.'
26 "O asidôwai. Mac lau Israel-ŋga naŋ
asa akêŋ abaŋ Abraham, ti mac lau naŋ
ambo lau Israel si toŋ dom magoc atoc
Anötö sa. Ŋawaê dindec pi Anötö ndê lêŋ
nem lau si-ŋga, naŋ iŋ kêŋ gic waê yac
hoŋ.
27 Lau Israel Jerusalem-ŋga ti ŋac si lau
bata sêsam propet akwa-kwa si yom asê
yêc ŋac si lôm wê-ŋga tôm bêc Sabat-
ŋga hoŋ. Magoc têŋ têm Yisu hôc asê,
naŋ sêŋyalê dom bu iŋ Mesaya dau, ma
sêkic yom bu sêndic iŋ ndu. Ŋac sêŋyalê
dom bu lêŋ bocdinaŋ dec kôm yom naŋ
lau propet dau sêhoc asê pi Mesaya, naŋ
ŋandô sa.
28 Ŋac sêtap yom giso daŋ sa pi Yisu
tu bu sêndic iŋ ndu-ŋga lec dom, magoc
sêndac Pailot bu ndic iŋ ndu.
29 Ŋac si lêŋ dinaŋ dec kôm yom hoŋ naŋ
sêto pi Yisu muŋ su, naŋ ŋandô sa. Pailot
ndê lau sic Yisu ndu su, goc lau sêkôc iŋ su
yêc a gicso ma sêkêŋ iŋ ndê ŋamlaŋ yêc
sêhô.
30 Magoc Anötö uŋ iŋ sa akêŋ lau batê-
ŋga.
31 Ma tôm bêc daêsam iŋ mbo whiŋ lau
naŋ sêŋsêlêŋ sêwhiŋ iŋ têŋ ndoc iŋ gic hu
ndê gweleŋ yêc Galili e lau sic iŋ ndu yêc
Jerusalem. Ŋac lau dau sêlic iŋ tisa su
yomandô, madec sêsôm asê têŋ lau hoŋ.
32-33 Kwahic dec yac asôm ŋawaê
ŋayham asê têŋ mac bocdec bu, Anötö uŋ
Yisu sa akêŋ lau batê-ŋga. Ma bocdinaŋ
dec yom naŋ iŋ gic bata têŋ abaŋi, naŋ
kwahic dec iŋ kôm ŋandô sa têŋ abaŋi si
lau wakuc yac dec. Tôm yom naŋ sêto yêc
Wê tilu-ŋga yêc Buku Wê-ŋga bocdec bu,
*'Acsalô lec am ti aö neŋ atuŋgac solop, ma
aö gati am Damam.'*
34 Anötö uŋ iŋ sa akêŋ lau batê-ŋga bu
iŋ ŋamlic tibalê dom. Bu mba, dec oc tôm
dom bu sêto yom bocdec bu, '*Pwac dabuŋ
naŋ aö kamatiŋ gawhiŋ Dawid, naŋ tidôŋ
su, ma mac oc atap pwac dau ŋa-mwasiŋ
sa.'*
35 Ma yom dau Dawid to yêc bocdec, '*Am
oc hu nem Ŋgac Dabuŋ siŋ bu tibalê dom.'*
36 Aŋgô su naŋ! Dawid to yom dinaŋ
hêganôŋ iŋ dau dom. Bu têŋ ndoc Dawid
gic bata gweleŋ naŋ Anötö kêŋ sip iŋ
amba, naŋ Dawid mbac ndu whiŋ lau
têm dinaŋ-ŋga, ma sêŋsuhuŋ iŋ whiŋ ndê
apai. Ma iŋ ndê ŋamlaŋ tibalê su.
37 Tigeŋ Yisu, naŋ Anötö uŋ iŋ sa akêŋ
lau batê-ŋga, naŋ ndê ŋamlaŋ tibalê dom.
38 "Bocdinaŋ aneŋ asidôwai hac, aŋgô.
Aö tac whiŋ bu mac aŋyalê ŋapep bu yom
naŋ yac ahoc asê têŋ mac, naŋ bu whê mac
nem gauc sa pi lêŋ bu Anötö suc mac nem
sac kwi tu Yisu-ŋga.
39 Mac nem daŋ gitôm dom bu êŋkuc
yomsu hoŋ naŋ Moses to e Anötö lic iŋ bu
ŋamalac gitêŋ. Mba andô! Tigeŋ kwahic
dec lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu, naŋ Anötö
gêlic ŋac bu lau gitêŋ tu iŋ-ŋga.
40 Ayob daôm bu atec ŋawaê ŋayham
dindec dom, tu bu yom naŋ lau propet
sêsôm, naŋ ŋandô sa pi mac dom. Yom
dau bocdec:
41 Alic su naŋ mac lau apu yom ti ataŋ
bôlê-ŋga. Kwahic dec aö oc wakôm
gêŋ atu daŋ, naŋ lau bu sêsôm asê
têŋ mac, dec oc akêŋ whiŋ dom! Mac
alic ti ahêdaêm, magoc oc andiŋam!"
[Hab 1:5]
42 Pol gic bata iŋ ndê yom dinaŋ, ma
iŋlu Banabas bu sêhu lôm wê-ŋga siŋ sêsa
awê sêndi. Ma lau sêndac iŋlu bu sêmbu
sêmeŋ têŋ Sabat ŋambu-ŋga, ma sêsôm
yom tiyham pi gêŋ hoŋ dinaŋ.
43 Lau bata lôm wê-ŋga sêkêŋ gôlôwac
sêsa si su, ma lau daêsam sêŋkuc Pol
lu Banabas. Lau ŋatô ŋac lau Israel-
ŋga, ma lau ŋatô ŋac lau gameŋ apa-
ŋga naŋ sêŋkuc lau Israel si sakiŋ sênem
akiŋ Anötö-ŋga. Ma Pol lu Banabas sem
yomgalôm sêwhiŋ ŋac, ma sem la ŋac bu
takwê Anötö ndê mwasiŋ tu bu puc ŋac si
sêkêŋ whiŋ dôŋ tôm bêc hoŋ.

44 Sabat daŋ tiyham hôc asê, ma lau
daêsam andô sêkac dau sa bu sêŋgô
Pômdau ndê yom. Kêpiŋ bu lau malac-ŋga
hoŋ sêmeŋ sêpitigeŋ.
45 Tigeŋ lau Israel-ŋga ŋatô sêlic toŋ atu
dinaŋ ma sem lêmuŋ ŋandô. Bocdinaŋ
ŋac atac ŋandê ma sêsôm yom sac-sac
daêsam bu sêŋgwiniŋ Pol ti ndê yom.
46 Magoc iŋlu Banabas sêlhac ti atac pa
su ma sêô ŋac si yom ma sêsôm, "Anötö
kêkiŋ alu bu asôm iŋ ndê yom asê têŋ mac
lau Israel-ŋga muŋ. Magoc mac atec iŋ
ndê yom. Mac atec bu atap seŋ andöc
tamli-ŋga sa, a? Tu dinaŋ-ŋga dec alu oc
ahu mac siŋ, ma atêŋ lau naŋ lau Israel
dom, naŋ andi.
47 Pômdau dau gic atu alu bu akôm
bocdinaŋ, tôm yom naŋ Aisaya to pi Anötö
ndê ŋgac akiŋ bocdec bu:

> Aö waŋkiŋ am gitôm ŋawê bu têŋ lau
> naŋ lau Israel dom, naŋ ndi. Ma am
> oc sôm ŋawaê ŋayham asê pi aneŋ lêŋ
> wanem lau si-ŋga e tiapa yêc gameŋ
> hoŋ." *[Ais 49:6]*

48 Lau gameŋ apa-ŋga dinaŋ sêŋgô yom
dau, ma ŋac atac ŋayham sa ma sêtoc
Pômdau ndê yom sa. Ma lau hoŋ naŋ
Pômdau kêyaliŋ ŋac sa su bu sêtap seŋ
sêndöc tali-ŋga sa, naŋ sêkêŋ whiŋ.
49 Ma Pômdau ndê yom gi tiapa gêm
gameŋ hoŋ dinaŋ ahuc.
50 Magoc yêc malac dinaŋ lau Israel-
ŋga ŋatô sêŋgilí lau bata ti lauwhê tiwaê
naŋ sêmbo gôlôwac Israel-ŋga ŋalôm, ma
sêkêŋ kisa Pol lu Banabas ma sêmasuc
iŋlu su yêc ŋac si gameŋ.
51 Bocdinaŋ iŋlu sêtoŋ kop su yêc si gahi
bu tôc lau dau si giso asê, ma sêtêŋ malac
Aikoniam si.
52 Ma Anötö kêŋ Ŋalau Dabuŋ gêm lau
malac Antiok-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu,
naŋ ahuc, ma sêmbo ti atac ŋayham
ŋapaŋ.

14

Pol lu Banabas sem mêtê sêmbo malac Aikoniam

1 Pol lu Banabas sêhôc asê malac Aiko-
niam, ma sêŋkuc si gêbôm ma sêsôc lau
Israel si lôm wê-ŋga si. Ma yêc dinaŋ
iŋlu sem mêtê ŋalêŋ ŋayham e lau daêsam
sêkêŋ whiŋ Yisu, lau Israel-ŋga ma lau
gameŋ apa-ŋga sêwhiŋ.
2 Magoc lau Israel-ŋga naŋ sêkôc iŋlu si
yom sa ti sêkêŋ whiŋ dom, naŋ sêŋgilí lau
gameŋ apa-ŋga e sêlic lau sêkêŋ whiŋ-ŋga
sac.
3 Tu dinaŋ-ŋga Pol lu Banabas sêmbo
malac Aikoniam ŋasawa hic baliŋ, ma
sêlhac ŋaŋga tu bu sêwhê Pômdau ndê
yom sa-ŋga. Ma Pômdau kêŋ ŋaclai têŋ
iŋlu bu sêkôm gêŋ dalô ti gêŋ atu-tu, tu
bu puŋ yom naŋ iŋlu sêhoc asê pi iŋ ndê
mwasiŋ, naŋ dôŋ.
4 Gêŋ dau kôm lau malac-ŋga sêwhê dau
kôc, ŋatô sêlhac sêwhiŋ lau Israel-ŋga, ma
ŋatô sêlhac sêwhiŋ aposel lu dinaŋ.
5 Têŋ dinaŋ lau Israel-ŋga ma lau gameŋ
apa-ŋga naŋ sêkêŋ kisa iŋlu, naŋ sêkic
yom sêwhiŋ ŋac si lau bata bu sêkôm iŋlu
ŋayom ma sêtuc iŋlu ŋa hoc ndu.
6-7 Tigeŋ iŋlu sêŋgô ŋapuc, ma bocdinaŋ
dec sêlhö sêtêŋ gameŋ Likonia-ŋga si.
Ma yêc gameŋ dinaŋ, iŋlu sêkôm gweleŋ
ŋawaê ŋayham-ŋga yêc malac Listra ma
malac Derbi ma yêc ŋagameŋ ŋamakê-
ŋga.

Pol lu Banabas sêtêŋ malac Listra si

8 Yêc malac Listra ŋgac bôliŋ daŋ mbo,
naŋ gahi lu-lu tibalê. Dinda kôc iŋ bocdi-
naŋ, ma iŋ kêsêlêŋ daŋ dom.
9 Têŋ bêc daŋ iŋ ndöc gameŋ naŋ Pol
gêm mêtê mbo, ma ŋgô iŋ ndê yom. Pol
tahê iŋ e kêyalê bu iŋ kêŋ whiŋ Pômdau
ŋaŋga tôm bu kôm iŋ ŋayham sa.
10 Dec Pol ta yom ŋa awha atu ma sôm,
"Tisa lhac!" Ma ŋagahô ŋambwa ŋgac
dau tisa ma kêsêlêŋ.
11 Lau Likonia-ŋga sêlic gêŋ naŋ Pol
kôm, dec sêmbwêc yêc dau awha-ŋga ma
sêsôm, "Kec, anötöi sem ŋamalac aŋgô ma
sêsip sêtêŋ yac sêmeŋ."
12 Ma sêhê ŋaê Seus pi Banabas kêkuc
ŋac si anötö ŋamata-ŋga ndê ŋaê. Ma
sêsam Pol bu Hermes, kêkuc ŋac si anötö
apa daŋ ŋaê, ŋahu bu iŋ ŋgac sôm yom-
ŋga.
13 Lau malac dinaŋ-ŋga si lôm tu sênem
akiŋ ŋac si anötö apa Seus, naŋ kalhac
kêpiŋ malac dau ŋagatam. Ma anötö apa
Seus ndê dabuŋsiga daŋ, ti ŋac lau malac-
ŋga atac whiŋ bu sêkêŋ gêŋ pi ya ti da têŋ
Pol lu Banabas. Dec iŋ kôc makao gapoc
ŋatô ma gêŋ ŋatô tu sêŋgôlôŋ makao ma
sêkêŋ ti da-ŋga, ma ŋac hoŋ sêkac dau sa
sêmbo malac dau ŋasactô.
14 Magoc têŋ ndoc aposel lu sêŋgô gêŋ
dinaŋ ŋawaê, naŋ sêkac si ŋakwê kic bu
sêtôc asê bu sêlic gêŋ dau so sambuc. Ma
sêsa ŋalhu si, ma sêmbwêc yom bocdec
bu,
15 "Ei! Mac akôm iŋ dinaŋ tu ake-ŋga?
Alu ŋamalac atôm mac, ma ameŋ bu asôm
ŋawaê ŋayham asê têŋ mac. Alu bu asôm
têŋ mac bu ahu nem anötöi tasaŋ hoŋ siŋ
ma anem daôm kwi ma anem akiŋ Anötö
Tali Ŋadau, naŋ kêmasaŋ undambê ti nom
ma gwêc ti gêŋ hoŋ.
16 Muŋ-ŋ ga iŋ kêŋ ŋasawa têŋ lau nom-
ŋga hoŋ bu sêkôm gêŋ tôm si atac whiŋ.
17 Magoc iŋ kêmwasiŋ lau nom-ŋga
ŋapaŋ bu whê ŋac si gauc sa pi iŋ. Iŋ

kêŋ u gic akêŋ umboŋ, dec mac nem ôm sem ŋandô daêsam. Iŋ kêŋ gêŋ daneŋ-ŋga daêsam têŋ mac, ti gêŋ ŋayham-ŋayham tu bu kôm mac atac ŋayham-ŋga."

18 Iŋlu sêwhê gêŋ hoŋ dinaŋ sa têŋ lau dau, magoc lau ŋatô si gauc sa dom, ma sêkôm ŋaŋga bu sêkêŋ da têŋ iŋlu.

19 Têŋ dinaŋ lau Israel-ŋga ŋatô naŋ sêmeŋ akêŋ malac Antiok ma Aikoniam, naŋ sêsôm yom daêsam têŋ lau e sêkac si ŋalôm kwi ma sêlic Pol lu Banabas sac. Dec sêtuc Pol ŋa hoc e gauc gêm bu iŋ mbac ndu su, goc sêhê iŋ sa malac ŋamakê gi.

20 Magoc lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga ŋatô sêsa si sêŋgihi iŋ a huc, dec iŋ tisa ma mbu sôc malac Listra gi. Ma ŋagalaŋsê iŋlu Banabas sêlhö sêtêŋ malac Derbi si.

Pol lu Banabas sêmbu sêtêŋ Antiok si

21 Iŋlu sêsôm ŋawaê ŋayham asê yêc malac atu Derbi, e lau daêsam sêkêŋ whiŋ Pômdau. Tiŋambu iŋlu sêmbu si, ma sic lau sêkêŋ whiŋ-ŋga kêsi yêc malac Listra, Aikoniam, ma Antiok yêc gameŋ Pisidia-ŋga.

22 Sêpuc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga dôŋ bu sêlhac ŋaŋga ma sêhu si sêkêŋ whiŋ siŋ dom. Sêsôm têŋ ŋac bu, "Yac bu dambo Anötö ndê gôliŋ ŋapu, naŋ iŋ gêŋ sauŋ dom. Dalhac ŋaŋga ma dahôc ŋawapac dandic ŋawaê."

23 Ma yêc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatoŋ hoŋ naŋ iŋlu sic kêsi, naŋ Pol lu Banabas sêŋyaliŋ lau bata sa bu sêyob toŋ tigeŋ-tigeŋ. Iŋlu sem mbec lau bata dau ma sêkêŋ ŋac sêsip Pômdau, naŋ ŋac hoŋ sêkêŋ whiŋ iŋ, naŋ amba. Ma ŋac hoŋ sêhu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ tu bu sêteŋ mbec-ŋga, ma sêndac Pômdau bu puc lau bata dau dôŋ.

24 Iŋlu sic gameŋ Pisidia-ŋga kêsi su, goc sêtêŋ gameŋ Pampilia-ŋga si.

25 Yêc dinaŋ sêhoc ŋawaê ŋayham asê yêc malac Pega, ma tiŋambu sêsa malac Atalia si.

26 Ma yêc Atalia sêpi waŋ daŋ, ma sêmbu sêtêŋ malac Antiok naŋ yêc gameŋ Siria-ŋga si. Muŋ-ŋga lau yêc malac d au sêŋyaliŋ iŋlu sa ma sêteŋ Anötö bu êmwasiŋ iŋlu tu gweleŋ naŋ kwahic dec iŋlu sic bata su-ŋga.

27 Sêhôc asê su goc sêkac lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ sa, ma sic miŋ gêŋ hoŋ naŋ Anötö gêm iŋlu sa bu sêkôm. Ma sêsôm asê têŋ ŋac bu kwahic dec Anötö gêlêc gatam su têŋ lau naŋ lau Israel dom, dec ŋac si lau daêsam sêkêŋ whiŋ Yisu.

28 Ma iŋlu sêmbo sêwhiŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga yêc malac Antiok ŋasawa baliŋ.

15

Lau atu-tu sêkac sa sêmbo Jerusalem

1 Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô akêŋ gameŋ Judia-ŋ ga sêhôc asê Antiok, ma sêndôhôŋ yom têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ lau Israel dom, naŋ bocdec bu, "Mac bu asê nem lauŋgac si ŋamlic ŋatô su aŋkuc pwac naŋ Moses to yom pi, naŋ dom, dec oc tôm dom bu Anötö nem mac si."

2 Tu yom dinaŋ-ŋga dec kisa atu yêc Pol lu Banabas ma lau gameŋ Judia-ŋga dinaŋ ŋasawa, ma sêseŋ dau ŋapaŋ pi yom dau. Bocdinaŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêŋyaliŋ Pol lu Banabas ma lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô sa, ma sêŋkiŋ ŋac bu sêpi Jerusalem sêndi ma sêŋgô lau aposel ti lau bata si gauc pi yom dau.

3 Sêŋkiŋ ŋac si su, ma têŋ ndoc Pol ti lau dau sêŋsêlêŋ sêmbo seŋ, naŋ sic miŋ têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga yêc gameŋ Pionisia ti Samaria-ŋga, pi ŋac si gweleŋ têŋ lau naŋ lau Israel dom. Sêwhê sa bu lau apa daêsam sêkac si ŋalôm kwi ma sêkêŋ whiŋ Pômdau. Ma yom dau kôm lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ atac ŋayham atu.

4 Ma têŋ ndoc sêhôc asê Jerusalem, naŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ti aposel ma lau bata sêkôc ŋac sa. Ma iŋlu sic miŋ gêŋ hoŋ naŋ Anötö gêm iŋlu sa bu sêkôm.

5 Têŋ dinaŋ lau Palêsai ŋatô naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu, naŋ sêtisa ma sêsôm, "Yac gauc gêm tidôŋ bu dandic atu bu lau gameŋ apa-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu, naŋ sêsê lauŋgac si ŋamlic ŋatô su ma sêsôc Moses ndê yomsu ŋapu."

6 Goc sêkac lau aposel ti lau bata hoŋ sa sêpitigeŋ bu sêkôc gauc pi yom dau.

7 Sêsôm yom ŋasawa baliŋ su, goc Pita tisa ma sôm, "Asidôwai, gauc nem gêŋ naŋ Anötö kôm têŋ lau gameŋ apa-ŋga ŋatô, têŋ têm dê gi su. Mac aŋyalê su bu iŋ gêlic ŋayham bu ŋac sêŋgô ŋawaê ŋayham sa aö dauŋ whaŋsuŋ, ma sêkêŋ whiŋ.

8 Anötö naŋ kêyalê ŋamalac hoŋ si ŋalôm, naŋ kêŋ Ŋalau Dabuŋ têŋ ŋac tôm iŋ kêŋ têŋ yac, dec tôc asê bu iŋ ndê mwasiŋ gic ŋac ŋawaê whiŋ.

9 Iŋ kêmasaŋ ŋac si ŋalôm ŋawasi sa tu ŋac si sêkêŋ whiŋ-ŋga, gitôm iŋ kôm têŋ yac. Gêŋ dau whê sa bu iŋ gêlic yac hoŋ bu lau kaiŋ tigeŋ.

10 Magoc iŋ kôc ŋac sa tu sêŋkuc Moses ndê yomsu-ŋga dom. Yomsu dau kêŋ ŋawapac têŋ yac ti damaŋi, naŋ datôm dom bu dahôc. Bocke dec mac bu akêŋ ŋawapac dau sac lau gameŋ apa-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ, naŋ si bakêyac? Mac bu akôm bocdinaŋ dec oc aŋsahê Anötö, ma mboe oc kôm iŋ atac ŋandê. Ma mac oc alhac iŋ ndê lêŋ nem lau si-ŋga ahuc.

11 Magoc yac dakêŋ whiŋ bu Anötö gêm
yac lau Israel-ŋga si tu mwasiŋ naŋ datap
sa ŋambwa yêc Pômdau Yisu-ŋga. Ma ŋac
lau dindê bocdinaŋ.”
12 Ma têŋ dinaŋ Banabas lu Pol sic miŋ
yom pi gêŋ dalô ti gêŋ atu-tu naŋ Anötö
gêm iŋlu sa bu sêkôm yêc lau gameŋ apa-
ŋga ŋalôm. Ma lau hoŋ naŋ sêkac sa
sêndöc, naŋ sem dôŋ ma sêkêŋ daŋga iŋlu
si yom.
13 Iŋlu si yom pacndê, goc Jems sôm yom
asê bocdec bu, “Asidôwai, aŋgô aneŋ yom.
14 Pita whê sa têŋ yac su pi gêŋ naŋ
Anötö kôm bu kôc lau gameŋ apa-ŋga ŋatô
sa sêti iŋ ndê.
15 Gêŋ dau kêkuc yom naŋ propet daŋ to
muŋ su bocdec bu:
16 Pômdau sôm, ‘Tiŋambu aö oc wambu
wameŋ, ma wapuc Dawid ndê gôliŋ
kiŋ-ŋga dôŋ tiyham. Dawid ndê gôliŋ
dau kwahic dec tisac gitôm andu naŋ
tiakwa su, magoc aö oc wakwê sa
tiyham.
17 Ŋalêŋ dinaŋ dec wamasaŋ lêŋ bu lau
sêŋsalê aö, ma sêtigasuc aö tiyham. Ma
lau gameŋ apa-ŋga naŋ gahê aneŋ ŋ aê pi
ŋac, naŋ sêwhiŋ.’ Pômdau, naŋ oc kôm
gêŋ dau ŋandô sa, naŋ ndê yom dau dinaŋ.
18 Iŋ kêmasaŋ lêŋ dau gwanaŋ su.”
[Amos 9:11-12]
19 Goc Jems sôm, “Bocdinaŋ aö gauc gêm
bu lau gameŋ apa-ŋga naŋ sêkac si ŋalôm
kwi ma sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu, naŋ
oc dakêŋ ŋawapac têŋ ŋac dom.
20 Mba! Dato bapia têŋ ŋac, ma dakêŋ
puc ŋac bu sêneŋ gêŋ daneŋ-ŋga naŋ lau
sêkêŋ ti da têŋ anötöi gwam, naŋ dom, bu
gêŋ dau ŋadômbwi yêc Anötö aŋgô-ŋga.
Danem la ŋac bu sêkôm mêtê mockaiŋ-
ŋga dom, ma sêneŋ bôc naŋ sêkiŋ ndu ma
wata ti dac naŋ dom.
21 Yom dau dinaŋ. Moses ndê yom, naŋ
oc sêŋyalê su, ma bocdinaŋ dato yom pi
dom. Bu lau sem mêtê pi Moses ndê yom
yêc malac atu-tu hoŋ gitôm yala daêsam
su, ma sêsam iŋ ndê buku yêc ŋac si lôm
wê-ŋga tôm bêc Sabat-ŋga hoŋ.”

Sêto bapia têŋ lau gameŋ apa-ŋga

22 Têŋ dinaŋ lau aposel ti lau bata, ma
lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ si ŋalôm tigeŋ,
bu sêŋyaliŋ ŋac si lau ŋatô sa, bu sêtêŋ
Antiok sêwhiŋ Pol lu Banabas sêndi. Ŋac
s êŋyaliŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si ŋgac bata
lu sa, naŋ Judas, naŋ sêsam iŋ ndê ŋaê daŋ
bu Basabas, lu Sailas.
23 Ma sêto bapia daŋ bu iŋlu sêkôc
tôhôŋ, naŋ sôm yom bocdec bu:
Yac ato bapia dindec têŋ mac lau gameŋ
apa-ŋga naŋ akêŋ whiŋ Pômdau, yêc
malac Antiok ma gameŋ Siria-ŋga ti
Silisia-ŋga. Mac nem asidôwai yac
lau aposel ti lau bata lec, akôm acsalô
ŋayham têŋ mac.
24 Yac atap sa bu yac mba lau ŋatô sêhôc
asê mac, ma sêkôm mac nem ŋalôm
ŋawapac tu ŋac si yom pi mêtê dasê
lauŋgac ŋamlic-ŋga. Yac aŋkiŋ lau
dau sêtêŋ mac sêloc dom.
25 Bocdinaŋ yac hoŋ gauc gêm tidôŋ bu
aŋyaliŋ lau ŋatô sa ma aŋkiŋ ŋac sêtêŋ
mac sêloc sêwhiŋ yac mba silip ŋayham
lu, naŋ Pol lu Banabas.
26 Iŋlu sêkêŋ dau sambuc bu sêhoc
Pômdau Yisu Kilisi ndê ŋawaê ŋayham
asê, ma sêtöc dau dom bu sêmbac ndu tu
iŋ ndê ŋaê-ŋga.
27 Ma kwahic dec yac aŋkiŋ Judas lu
Sailas sêwhiŋ iŋlu sêtêŋ mac sêloc, bu
sêpuc yom bapia dindec-ŋga dôŋ.
28 Yac bu akêŋ ŋawapac têŋ mac dom,
tigeŋ bu anem la mac. Ma yac akêŋ whiŋ
bu Ŋalau Dabuŋ oc puc yac mba yom dau
dôŋ. Yom dau bocdec.
29 Aneŋ gêŋ daneŋ-ŋga naŋ lau sêkêŋ
ti da têŋ anötöi gwam, naŋ dom. Aneŋ
bôc naŋ sêkiŋ ndu ma wata ti dac, naŋ
dom. Ma akôm mêtê mockaiŋ-ŋga dom.
Ayob daôm bu ambo ahê gêŋ dau, naŋ dec
oc akôm mêtê ŋayham. Yom dau dinaŋ.
Acsalô ŋayham têŋ mac hoŋ.
30 Sêto bapia dau su, goc sêŋkiŋ lau dau
sêtêŋ Antiok si. Ma yêc dindê, ŋac sêkac
lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sa, ma sêkêŋ bapia
dau têŋ ŋac.
31 Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêsam, dec puc
ŋac dôŋ ma kôm ŋac atac ŋayham sa.
32 Judas lu Sailas dau propet lu, ma
sêsôm yom ti sêkêŋ gauc ŋayham daêsam
têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga, bu sêpuc ŋac
dôŋ.
33 Sêmbo sêwhiŋ ŋac bêc ŋatô, goc
lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sem mbec iŋlu ŋa
yom malô, ma sêŋkiŋ iŋlu sêmbu sêtêŋ
gôlôwac dabuŋ Jerusalem-ŋga, naŋ sêŋkiŋ
iŋlu sêmeŋ, naŋ si tiyham. [
34 Magoc Sailas gauc gêm bu mbo malac
Antiok.]
35 Ma Pol lu Banabas sêmbo malac An-
tiok, ma iŋlu sêwhiŋ lau daêsam, sêmbo ti
sêndôhôŋ lau ma sêhoc Pômdau ndê yom
asê.

Pol lu Banabas sêhu dau siŋ

36 Tiŋambu Pol sôm yom têŋ Banabas
bocdec bu, “Aö gauc gêm bu hêclu dambu
datêŋ malac hoŋ naŋ muŋ-ŋga dahoc
Pômdau ndê yom asê dambo, naŋ dandi.
Dandic lau kêsi yêc dindê, ma dalic bu ŋac
sêmbo ŋalêŋ bocke.”
37 Banabas tac whiŋ bu sêkôc Jon naŋ
sêsam iŋ ndê ŋaê daŋ bu Mak, naŋ whiŋ
iŋlu ndi.

38 Magoc Pol gêlic gauc dau bu yham
dom. Ŋahu bu muŋ-ŋga Jon hu iŋlu ma
iŋlu si gweleŋ siŋ yêc gameŋ Pampilia-
ŋga.
39 Tu yom dinaŋ-ŋga Pol lu Banabas
sêseŋ dau e sêhu dau siŋ. Banabas kôc
Mak ma iŋlu sêpi waŋ daŋ ma sêtêŋ nduc
Saipras si.
40 Magoc Pol kêyaliŋ Sailas sa bu êŋsêlêŋ
whiŋ iŋ ndi. Asidôwai Antiok-ŋga sem
mbec iŋlu ma sêteŋ Pômdau bu puc iŋlu
dôŋ ŋa iŋ ndê mwasiŋ, ma tiŋambu iŋlu
sêlhö si.
41 Ma iŋlu sic gameŋ Siria ti Silisia-ŋga
kêsi ma sêpuc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga dôŋ yêc
gameŋ dinaŋ.

16

Timoti kôm gweleŋ whiŋ Pol lu Sailas

1 Pol lu Sailas sêhôc asê malac Derbi, ma
tiŋambu sêtêŋ malac Listra si. Yêc malac
dinaŋ ŋgac kêŋ whiŋ-ŋga daŋ ŋaê Timoti
mbo. Iŋ dinda iŋ awhê Israel-ŋga daŋ naŋ
kêŋ whiŋ Pômdau, ma Timoti damba iŋ
ŋgac Grik-ŋga.
2 Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêmbo malac
Listra ma Aikoniam sêlic Timoti bu ŋgac
ŋayham ma sêmpiŋ iŋ.
3 Pol tac whiŋ bu Timoti êŋsêlêŋ ti kôm
gweleŋ whiŋ iŋ. Tigeŋ iŋ kêyalê bu lau
Israel-ŋga hoŋ naŋ sêmbo gameŋ dinaŋ,
naŋ sêŋyalê bu Timoti damba iŋ ŋgac
Grik-ŋga. Tu dinaŋ-ŋga iŋ sê Timoti ndê
ŋamlic ŋatô su.
4 Tiŋambu sêŋsêlêŋ sêlom-sêlom malac,
ma sêhoc yom naŋ lau bata ti lau aposel
sêmatiŋ tidôŋ yêc Jerusalem, naŋ asê têŋ
lau sêkêŋ whiŋ-ŋga bu sêŋkuc.
5 Ŋalêŋ dau dinaŋ Anötö puc lau si
sêkêŋ whiŋ dôŋ yêc malac hoŋ dinaŋ, ma
tôm bêc hoŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si toŋ
kêsôwec tiatu.

Pol yêc mbê pi ŋgac Masedonia-ŋga

6 Ŋalau Dabuŋ kalhac Pol ti lau naŋ
sêwhiŋ iŋ ahuc, bu sênem mêtê yêc gameŋ
Esia-ŋga têŋ ŋasawa dinaŋ dom. Bocdi-
naŋ dec ŋac gacgeŋ sêmbo gameŋ Prigia
ti Galesia-ŋga, ma sêkôm gweleŋ sêmbo
dinaŋ.
7 Têŋ ndoc sêhôc asê gameŋ Misia-ŋga
ŋabatiŋ, ma bu sêsôc malac Bitinia sêndi,
naŋ Yisu ndê Ŋalau kalhac ŋac ahuc
tiyham.
8 Bocdinaŋ sêhôc gêlêc gameŋ Misia-ŋga
ma sêsip malac Troas si.
9 Têŋ ôbwêc dinaŋ Pol yêc mbê ma
gêlic ŋgac daŋ akêŋ gameŋ Masedonia-
ŋga meŋ kalhac iŋ aŋgô-ŋga, ma teŋ iŋ
bocdec bu, "Têŋ Masedonia mweŋ ma nem
yac sa."
10 Pol yêc mbê dau su ma whê sa têŋ yac*
e aŋyalê bu Anötö mbwêc yac bu anem
mêtê têŋ lau Masedonia-ŋga. Bocdinaŋ
dec yac aŋsahic dauŋ bu atêŋ lau dau andi.

Lidia kôc Pol ndê yom sa ma kêŋ whiŋ Yisu.

11 Yac api waŋ yêc Troas ma solop atêŋ
nduc Samotres a, ma ŋagalaŋsê yac ahu
nduc dau siŋ ma asôc baö yêc malac
Niapolis.
12 Goc yac aŋsêlêŋ atêŋ malac Pili-
pai a a mbo bêc ŋatô. Malac dau ti
gameŋ Masedonia-ŋga ŋa-malac atu, ma
lau Rom-ŋga naŋ sem gôliŋ gameŋ dau,
naŋ sêndöc malac dinaŋ.
13 Têŋ Sabat daŋ yac ahu malac dau siŋ,
ma asa atêŋ bu daŋ yêc malac dau ŋamakê
a. Yac gauc gêm bu mboe gameŋ dinaŋ, iŋ
lau ŋatô si gameŋ sêteŋ mbec-ŋga. Ma yac
atap lauwhê ŋatô sa, naŋ sêkac sa sêmbo
dindê, dec andöc sic ma ac hu asôm yom
têŋ ŋac.
14 Lauwhê naŋ sêŋgô yom dau, naŋ si
daŋ iŋ Lidia. Iŋ awhê tidulu po ŋadalô-
ŋga, naŋ meŋ akêŋ malac Tayatira, ma
iŋ awhê toc Anötö sa-ŋga. Têŋ ndoc iŋ
ŋgô Pol ndê yom, naŋ Pômdau kac iŋ ndê
ŋalôm bu kôc yom dau sa ma kêŋ whiŋ
Yisu.
15 Dec Lidia ti lau hoŋ naŋ sêndöc iŋ
ndê andu naŋ sêliŋ saŋgu. Ma tiŋambu iŋ
sôm têŋ yac, "Mac bu alic aö gitôm awhê
naŋ kêŋ whiŋ Pômdau, dec ameŋ ambo
aneŋ andu." Ma iŋ piŋkap yac ŋapaŋ e
yac awhiŋ iŋ a.

Pol lu Sailas sêndöc gapocwalô

16 Têŋ ndoc daŋ yac bu atêŋ gameŋ naŋ
lau sêteŋ mbec sêmbo, naŋ andi, ma awhê
daŋ meŋ tap yac sa. Iŋ awhê akiŋ ŋambwa
daŋ, ma ŋalau daŋ mbo whiŋ iŋ ma hoc
yom asê pi gêŋ naŋ oc meŋ sa tiŋambu.
Lau daêsam êlêmê sêtêŋ iŋ si, bu iŋ whê
yom sa pi gêŋ naŋ oc hôc asê ŋac têŋ têm
ŋambu-ŋga. Ma awhê dau ndê ŋadaui
sêtap awa atu sa tu iŋ-ŋga.
17 Têŋ têm dinaŋ yac aŋsêlêŋ awhiŋ Pol,
ma awhê dau kêkuc yac ma mbwêc bocdec
bu, "Lau dindec sem akiŋ Anötö Ŋawasi
ti Ŋaclai Ŋadau, ma sêwhê yom sa pi lêŋ
Anötö nem mac si andöc tamli ŋapaŋ-
ŋga."
18 Tôm bêc daêsam iŋ kôm boc-dinaŋ e
mbô Pol ŋalôm sa. Goc iŋ kac dau kwi ma
sôm têŋ ŋalau bu, "Tu Yisu Kilisi ndê ŋaê-
ŋga, dec wandic atu am bu sa yêc awhê

* **16:10** Yêc ŋabatiŋ 10 Luk to yom 'yac,' dec tôc asê bu iŋ dau mbo whiŋ Pol têŋ ndoc dinaŋ e tôm ndoc sêtêŋ malac Pilipai si - yêc ŋabatiŋ 19 iŋ to 'yac' tiyham dom. Iŋ kôm ŋalêŋ tigeŋ yêc Apo 20:5–21:18; ma 27:1–28:16.

dinaŋ.” Ma ŋagahô eŋ ŋalau hu awhê dau siŋ.

19 Têŋ ndoc dinaŋ awhê dau ndê ŋadaui sêŋyalê bu ŋac si lêŋ sêkôc awa-ŋga pacndê. Dec sêlô Pol lu Sailas dôŋ ma sêhê iŋlu sa sêsôc malac lôm sêtêŋ lau atu-tu si.
20 Sêkêŋ iŋlu sêlhac lau sêmatôc yom-ŋga si aŋgô-ŋga, ma sêsôm, “Ŋgac lu dindec iŋlu ŋgac Israel-ŋga. Ma sêmeŋ bu sêli lau malac-ŋga si ŋalôm sa.
21 Bu iŋlu sêkac lau bu sêŋkuc mêtê ŋatô naŋ yac lau Rom-ŋga bu taŋkuc, dec oc so yac neŋ ŋagôliŋ.”
22 Awhê akiŋ dau ndê ŋadaui sêŋgôliŋ yom dinaŋ pi Pol lu Sailas, ma lau malac-ŋga sêpuc yom dau dôŋ. Bocdinaŋ lau sêmatôc yom-ŋga sêkêŋ yatu bu sêkac iŋlu si ŋakwê su ma sêhi iŋlu ŋa sö.
23 Sêhi iŋlu ŋa sö sac andô, goc sêkêŋ iŋlu sêndöc gapocwalô. Ma sêsôm yom ŋaŋga têŋ ŋgac naŋ yob gapocwalô bu yob iŋlu ŋapep.
24 Iŋ ŋgô yom dau su dec kêŋ iŋlu sêndöc ŋalôm daŋ, naŋ yêc andu gapocwalô-ŋga dau ŋa-ŋalôm andô. Ma iŋ sô iŋlu gahi dôŋ gêm damiŋ a.

25 Timaniŋhu Pol lu Sailas sêteŋ mbec ti sem wê sêmpiŋ Anötö, ma lau gapocwalô-ŋga ŋatô sêkêŋ daŋga iŋlu.
26 Sem wê sêmbo ma t iyhô atu gêm dec andu gapocwalô-ŋga wiwic sa. Ma gatam gapocwalô-ŋga hoŋ sêlêc dau su, ma sen gapocwalô-ŋga suc yêc lau hoŋ.
27 Têŋ têm dinaŋ ŋgac yob gapocwalô-ŋga tali sa ma gêlic bu gatam hoŋ kac sa su. Iŋ gauc gêm bu lau hoŋ oc sêlhö si su, dec púc iŋ ndê bieŋ baliŋ sa bu kuŋ dau ndu.
28 Magoc Pol mbwêc, “Kôm daôm ŋayom dom. Yac hoŋ kelec ambo!”
29 Goc ŋadau sôm bu lau sêtuŋ ya sa sêmeŋ, ma sôc gapocwalô gi. Iŋ hu dau sip nom yêc Pol lu Sailas gahi-ŋga, ma töc dau ti kêtitec ŋandô.
30 Malô goc iŋ wê iŋlu sêsa awê si ma ndac iŋlu, “O ŋgac atu lu. Aö wakôm sake bu watap seŋ wandöc taŋli-ŋga sa?”
31 Ma iŋlu sêô yom ma sêsôm, “Kêŋ whiŋ Pômdau Yisu, dec am oc tap Anötö ndê mwasiŋ nem am si-ŋga sa. Am ti am nem lau hoŋ naŋ ambo nem andu, naŋ asa lêŋ tigeŋ dinaŋ.”
32-33 Têŋ ôbwêc dinaŋ ŋgac yob andu gapocwalô-ŋga kôc iŋlu ma kêgwasiŋ iŋlu gamboc. Ma iŋlu sêwhê Pômdau ndê yom sa têŋ iŋ ti lau hoŋ naŋ sêmbo iŋ ndê andu. Ma iŋ ti ndê lau hoŋ sêliŋ saŋgu.
34 Tiŋambu iŋ kôc iŋlu sêsôc iŋ ndê andu si ma kêŋ gêŋ daneŋ-ŋga iŋlu seŋ. Iŋ tac ŋayham atu bu iŋ ti ndê lau hoŋ kwahic dec sêkêŋ whiŋ Anötö.
35 T êŋ galaŋsê bêbêc lau sêmatôc yom-ŋga sêŋkiŋ lau siŋ-ŋga ŋatô sêtêŋ ŋgac yob gapocwalô-ŋga si, bu sêsôm têŋ iŋ bu êŋgapwêc Pol lu Sailas su.
36 Ŋgac naŋ yob andu gapocwalô-ŋga ŋgô yom dau, goc sôm têŋ Pol, “Lau sêmatôc yom-ŋga sêkêŋ yom meŋ bu waŋgapwêc amlu Sailas su yêc gapocwalô. Bocdinaŋ amlu alhö andi ti yom malô.”
37 Magoc Pol sôm têŋ lau s iŋ-ŋga dinaŋ, “Alu ŋgac Israel-ŋga, magoc alu ŋgac Rom-ŋga† awhiŋ. Sêmatôc alu mba yom ŋapep dom, ma sic alu yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga e sêkêŋ alu andöc dec. Ma bocke dec ŋac bu sêhu alu siŋ gelec alhö andi? Mba! Ŋac dau sêmeŋ ma sêwê alu asa andi.”
38 Lau siŋ-ŋga dinaŋ sêmbu si ma sic miŋ yom dau têŋ lau sêmatôc yom-ŋga. Ŋac sêŋgô bu Pol lu Sailas iŋlu ŋgac Rom-ŋga sêtôm ŋac, dec ŋac sêtöc dau atu.
39 Goc ŋac sêtêŋ gapocwalô si ma sêkôm bu sênem malô iŋlu si ŋalôm. Sêkôc iŋlu su yêc andu gapocwalô-ŋga, ma sêwê iŋlu sêsa si. Ma sêndac iŋlu bu sêhu malac dau siŋ.
40 Têŋ ndoc Pol lu Sailas sêhu gapocwalô siŋ, naŋ iŋlu sêtêŋ Lidia ndê andu si. Sêkac lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ sa, ma sêsôm yom ŋayham daêsam tu sêpuc ŋac dôŋ-ŋga. Ma tiŋambu sêhu ŋac siŋ.

17

Lau sêkêŋ kisa Pol lu Sailas yêc Tesalonika

1 Iŋlu sêŋsêlêŋ si sêsa seŋ têŋ malac Ampipolis ma Apolonia, ma gacgeŋ si e sêhôc asê Tesalonika. Yêc malac dinaŋ lau Israel si lôm wê-ŋga daŋ kalhac.
2 Pol kêkuc iŋ ndê mêtê, ma têŋ Sabat sôc lôm wê-ŋga dau gi. Ma gitôm Sabat tö iŋ gêm yomgalôm whiŋ lau yêc dindê, bu whê ŋac si gauc sa pi Anötö ndê yom daêsam naŋ sêto yêc muŋ su naŋ.
3 Iŋ whê sa ma tôc asê bu Mesaya gic waê bu hôc ŋandê e mbac ndu, ma tisa akêŋ lau batê-ŋga ma mbo tali tiyham. Dec iŋ sôm têŋ ŋac, “Kwahic dec aö wasôm têŋ mac bu Yisu iŋ Mesaya dau. Yom ŋandô!”
4 Lau Israel-ŋga ŋatô sêkêŋ whiŋ ma sêlhac sêwhiŋ Pol lu Sailas. Ma lau Grik-ŋga daêsam naŋ sêtoc Anötö sa, naŋ sêkêŋ whiŋ, ma lauwhê tiwaê daêsam bocdinaŋ.

† **16:37** Yom dau ŋahu sêsôm yêc Yom Inglis bu ‘citizenship.’ Pol whê iŋlu Sailas sa bu citizen Israel-ŋga, ma citizen Rom-ŋga whiŋ. Lau Rom si ŋagôliŋ daŋ kêŋ yao bu sêhi citizen Rom-ŋga dom, bocdinaŋ gêŋ naŋ sêkôm têŋ iŋlu Sailas, naŋ gêŋ so. Alic yom ŋatô yêc Apo 22:25-29.

5 Magoc lau Israel-ŋga ŋatô sem lêmuŋ
Pol lu Sailas, dec sêsôc malac lôm si, ma
sêkac lau sac ŋatô sa sêpitigeŋ, ma sêŋgilí
ŋac tu bu sêndic hu kisa. Ŋac sêŋyalê
bu Pol lu Sailas sêyêc Jason ndê andu, dec
sênti sêtêŋ andu dau si, bu sêhê iŋlu sêsa
sêmeŋ.
6 Magoc sêtap iŋlu sa dom, ma bocdinaŋ
sêkôc Jason ti lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô
ma sêkêŋ ŋac sêlhac lau bata malac-ŋga
aŋgô-ŋga. Ma sêsôm ŋa awha atu, “Lau
naŋ sêli lau ŋalôm sa yêc gameŋ hoŋ,
naŋ kwahic dec sêmeŋ sêkôm yêc yac neŋ
malac.
7 Ma Jason, ŋgac dindec, iŋ kôc ŋac sa
sêmbo iŋ ndê andu. Ŋac sêsôc †Sisa ndê
ŋagôliŋ ŋapu dom, ma ŋac hoŋ sêsôm bu
kiŋ daŋ tiyham mbo, naŋ ndê ŋaê Yisu.”
8 Lau bata ti lau toŋ dinaŋ ma lau malac-
ŋga hoŋ sêŋgô yom dinaŋ e gêli ŋac si
ŋalôm sa ŋandô.
9 Goc sêsôm bu Jason ti iŋ ndê lau
sênemlhi dau su yêc gapocwalô. Semlhi
su goc sêkêŋ ŋac sêlhö si.

Pol lu Sailas sêtêŋ malac Berea si

10 Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga yêc Tesalonika
sêhôŋ e ŋasec sa su, goc sêŋkiŋ Pol lu
Sailas sêlhö sêtêŋ malac Berea si. Sêhôc
asê su sêmbo malac dinaŋ, ma sêsôc lau
Israel si lôm wê-ŋga si ma sem mêtê.
11 Lau Berea-ŋga ŋac lau si mêtê
ŋayham hôc gêlêc lau Tesalonika-ŋga si
mêtê. Sêkêŋ daŋga ŋapep têŋ Pol lu Sailas
si yom pi Yisu, ma sêkôc sa ti atac whiŋ.
Ma tôm bêc hoŋ sem dôhôŋ yom dau whiŋ
Anötö ndê yom naŋ sêto muŋ su yêc naŋ.
Ŋac bu sêŋyalê iŋlu si yom bu yom ŋandô
me mba.
12 Ma lau Israel-ŋga daêsam sêkêŋ whiŋ
Yisu, ma yêc lau Grik-ŋga, lauwhê tiwaê
ma lauŋgac daêsam sêkêŋ whiŋ bocdinaŋ.
13 Malô goc lau Israel-ŋga yêc malac
Tesalonika sêŋgô ŋawaê bu Pol gêm Anötö
ndê mêtê têŋ lau mbo Berea. Dec ŋac
sêtêŋ Berea si, bu sêli lau ŋalôm sa bu
sêkêŋ kisa Pol lu Sailas.
14 Tu dinaŋ-ŋga lau sêkêŋ whiŋ-ŋga
sêŋkiŋ Pol kölhö têŋ malac daŋ yêc gameŋ
gwêc-ŋga gi. Magoc Sailas lu Timoti
gacgeŋ sêmbo malac Berea.
15 Lau naŋ sêhoŋ Pol ma sêsa seŋ sêwhiŋ
iŋ, naŋ sêkôc iŋ sêsip malac Atens si. Goc
Pol kêkiŋ ŋac sêmbu si, ma sôm bu sêkêŋ
yom têŋ Sailas lu Timoti bu sêtêŋ iŋ sêmeŋ
ŋagahô.

Pol gêm mêtê yêc Atens

16 Pol hôŋ iŋlu mbo Atens, ma gêlic
anötöi gwam daêsam sêlhac malac lôm,
dec kôm iŋ ŋalôm ŋawapac.
17 Bocdinaŋ iŋ sôc lôm wê-ŋga gi ma
gêm yomgalôm whiŋ lau Israel ti lau Grik-
ŋga naŋ sêtoc Anötö sa. Ma tôm bêc hoŋ
iŋ sôc malac lôm gi tap lau ŋatô sa, ma
whê Anötö ndê yom sa têŋ ŋac bocdinaŋ.
18 Yêc Atens lau ŋatô sêmbo, naŋ êlêmê
sem yomgalôm pi gêŋ hoŋ ŋahu sêwhiŋ
dau. Sêsam ŋac bu lau Epikuria ma lau
Stoik. Têŋ ndoc ŋac si lau ŋatô sêŋgô Pol
sôm ŋawaê ŋayham asê pi Yisu, ma pi lêŋ
datisa akêŋ lau batê-ŋga, naŋ ŋac sic hu
sêseŋ iŋ ndê gauc ti yom ŋatô. Lau ŋatô
sêsôm, “Ŋgac dindec sôm yom daêsam
ŋapaŋ, ŋahu bocke?” Ma ŋatô sêsôm,
“Mboe iŋ bu nem yac neŋ gauc kwi tu bu
dakêŋ whiŋ anötöi apa-ŋga.”
19 Bocdinaŋ dec sêwê iŋ sêtêŋ gameŋ
naŋ sêsam bu Areopagas, gameŋ naŋ lau
naŋ sêkip gêŋ ŋahu sa-ŋga êlêmê sêkac
sa sêmbo. Ŋac sêkêŋ Pol kalhac lau
Areopagas-ŋga aŋgô-ŋga, ma sêndac iŋ
bocdec bu, “Gitôm bu am whê yom wakuc
naŋ am kêdôhôŋ têŋ lau, naŋ sa têŋ yac?
20 Yac aŋgô am nem yom tôm yom
wakuc andô daŋ, ma yac bu aŋyalê yom
dau ŋahu.”
21 Lau Atens ti lau apa hoŋ naŋ sêndöc
malac dinaŋ, naŋ sêmbo tu sêŋgô yom ti
sênem yomgalôm ŋapaŋ pi gauc wakuc
bocke naŋ hôc asê ŋac-ŋga. Ŋac si gweleŋ
daŋ mba. Tu dinaŋ-ŋga dec ŋac bu sêŋgô
Pol ndê yom.
22 Ma Pol tisa kalhac lau aŋgô-ŋga yêc
Areopagas, ma sôm, “O mac lau Atens-
ŋga. Aö kayalê bu mac akôm gêŋ daêsam
tu bu anem akiŋ anötöi nom-ŋga.
23 Bu aö kasêlêŋ ti gatôc gwaniŋ gêŋ hoŋ
naŋ mac amasaŋ tu anem akiŋ mac nem
anötöi-ŋga. Ma aö gatap alta daŋ sa, naŋ
mac ato yom pi bocdec bu, ‘Anötö naŋ yac
tam gauc, naŋ ndê alta.’ Anötö naŋ mac
am akiŋ magoc am gauc iŋ, naŋ kwahic
dec aö oc wawhê iŋ sa têŋ mac.
24 Iŋ Anötö, naŋ kêŋ nom ti gêŋ hoŋ, ma
iŋ undambê ti nom ŋadau. Ma bocdinaŋ
iŋ ndöc lôm dabuŋ naŋ ŋamalac amba
sêmasaŋ, naŋ dom.
25 Ma gêŋ naŋ ŋamalac sêmasaŋ, naŋ
oc nem iŋ sa ŋalêŋ bocke? Bu iŋ pônda
gêŋ daŋ dom. Ma iŋ dau kêŋ wayahô têŋ
ŋamalac bu sêmbo tali ma kêŋ gêŋ hoŋ
bocdinaŋ.
26 Iŋ kêŋ ŋamalac ŋamata-ŋga mbo
nom e kwahic dec lau titoŋ-titoŋ hoŋ
sêsa akêŋ ŋgac tigeŋ dinaŋ, ma sem
nom ŋagameŋ sambob ahuc. Lau titoŋ-
titoŋ hoŋ si gameŋ ŋabatiŋ, naŋ Anötö
kêyaliŋ sa gwanaŋ su, ma têm bu lau toŋ
tigeŋ-tigeŋ si ŋaclai tiatu ma tisauŋ, naŋ
kêmatiŋ tidôŋ gwanaŋ su bocdinaŋ.
27 Anötö kôm gêŋ hoŋ dinaŋ tu bu lau
sêlic, ma sêŋsalê iŋ e sêtap iŋ sa. Magoc

iŋ mbo baliŋ têŋ yac lau tigeŋ-tigeŋ dom.
28 Tôm yom ŋagauc daŋ naŋ mac daôm
nem ŋgac daŋ to muŋ su, naŋ sôm, ‘Tu
Anötö ndê ŋaclai-ŋga dec yac dambo taŋli
ma taŋsêlêŋ, ma yac neŋ ŋahu yêc sip iŋ-
ŋga.’ Ma mac nem ŋgac daŋ tiyham to
yom ŋagauc daŋ bocdec bu, ‘Yac dati iŋ
ndê balêkoc.’
29 Yac dati iŋ ndê balêkoc ma bocdinaŋ
yac bu gauc nem bu iŋ gitôm gol me silba
me hoc me ŋagatu daŋ, naŋ ŋamalac
sêmasaŋ tôm ŋac si gauc, naŋ dec yac gauc
gêm yom so pi iŋ.
30 Muŋ-ŋga lau daêsam gauc gêm yom
bocdinaŋ, bu sêŋyalê Anötö dom. Magoc
iŋ kêŋ ŋagêyô têŋ ŋac dom. Tigeŋ kwahic
dec iŋ gic atu bu lau hoŋ sênem dau kwi.
31 Bu iŋ kêyaliŋ bêc daŋ sa bu êmatôc
lau nom-ŋga hoŋ, ma iŋ oc kôm gêŋ dau
êŋkuc iŋ ndê lêŋ gitêŋ. Ma iŋ k êyaliŋ
ŋgac daŋ sa bu kôm gweleŋ dau. Iŋ uŋ
ŋgac dau sa akêŋ lau batê-ŋga, dec tôc gêŋ
dau tiawê têŋ lau hoŋ sêlic.”
32 Têŋ ndoc sêŋgô Pol ndê yom pi lau
sêtisa akêŋ lau batê-ŋga, naŋ lau ŋatô
sêpu iŋ. Magoc lau ŋatô sêsôm, “Yac bu
aŋgô am nem yom pi gêŋ dinaŋ tiyham.”
33 Ma têŋ dinaŋ Pol tisa ma hu lau naŋ
sêndöc Areopagas, naŋ siŋ.
34 Lau ŋatô sêŋkuc Pol ma sêkêŋ whiŋ
Yisu. Ŋac si daŋ iŋ Dionisias, naŋ muŋ-
ŋga ndöc whiŋ lau naŋ sêkac sa yêc
Areopagas. Ma awhê daŋ ŋaê Damaris ma
lau ŋatô sêkêŋ whiŋ bocdinaŋ.

18

Pol mbo malac Korin

1 Tiŋambu Pol hu Atens siŋ ma têŋ malac
Korin gi.
2 Yêc dinaŋ iŋ tap ŋgac Israel-ŋga daŋ
sa, naŋ ndê ŋaê Akwila. Iŋ dinda kôc
iŋ yêc gameŋ Pontus-ŋga, ma muŋ-ŋga
iŋlu ndê awhê Prisila sêndöc malac Rom
yêc gameŋ Itali-ŋga. Magoc tiŋambu Kiŋ
Klaudias kêŋ yatu bu lau Israel-ŋga hoŋ
sêhu malac Rom siŋ, dec iŋlu Prisila sêlhö
si sêmbo malac Korin. Têŋ ndoc Pol hôc
asê, naŋ gi gêlic iŋlu.
3 Akwila lu Prisila i ŋlu awhê lu ŋgac
sêkôc bôc ŋamlic ma po ma sêsi pitigeŋ tu
sêmasaŋ bac-ŋga. Pol kêyalê gweleŋ dau
tidôŋ whiŋ, bocdinaŋ dec mbo whiŋ iŋlu,
ma sêkôm gweleŋ sêwhiŋ dau.
4 Pol tac whiŋ bu lau I srael ma lau Grik
naŋ sêmbo Korin sêkêŋ whiŋ Pômdau, dec
tôm bêc Sabat-ŋga hoŋ sôc lôm wê-ŋga gi,
ma gêm yomgalôm whiŋ ŋac.
5 Têŋ ndoc Sailas lu Timoti sêmeŋ akêŋ
gameŋ Masedonia-ŋga, naŋ Pol kêŋ dau
sambuc tu gweleŋ nem mêtê lau-ŋga. Iŋ
hoc yom asê têŋ lau Israel-ŋga ma sôm têŋ
ŋac bu Yisu iŋ Mesaya dau.
6 Magoc lau Israel-ŋga sêkêŋ whiŋ Pol
ndê yom dom, ma sêli awha sa têŋ iŋ. Boc-
dinaŋ iŋ kêgoloŋ kop su yêc ndê ŋakwê
bu tôc ŋac si giso asê, ma sôm, “Mac atec
Anötö ndê yom, dec awêkaiŋ daôm nem
ŋagêyô. Aö dom. Kwahic dec wahu mac
lau Israel-ŋga siŋ, ma wakôm gweleŋ têŋ
lau naŋ lau Israel dom.”
7 Goc Pol hu lôm wê-ŋga siŋ, ma sa
gi mbo Titius Justus ndê andu. Iŋ ŋgac
gameŋ apa-ŋga naŋ gêm akiŋ Anötö, ma
iŋ ndê andu kalhac kêpiŋ lôm wê-ŋga.
8 Ma ŋgac bata lôm wê-ŋga daŋ ŋaê
Krispas, ti lau hoŋ naŋ sêmbo iŋ ndê andu,
naŋ sêkêŋ whiŋ Pômdau. Ma lau Korin-
ŋga daêsam naŋ sêŋgô Pol ndê yom, naŋ
sêkêŋ whiŋ Yisu ma sêliŋ saŋgu.
9 Têŋ ôbwêc daŋ Pol yêc mbê, ma gêlic
Pômdau sôm yom têŋ iŋ bocdec bu, “Töc
daôm dom. Sôm aneŋ yom asê ŋapaŋ, ma
nem daôm dôŋ dom.
10 Bu aö gambo gawhiŋ am, ma oc tôm
dom bu lau daŋ sêkêŋ sac am. Bu yêc
malac dindec, aneŋ lau daêsam sêmbo.”
11 Bocdinaŋ Pol mbo Korin tôm yala
tigeŋ ma ayô 6, ma kêdôhôŋ Anötö ndê
yom têŋ lau.
12 Têŋ ndoc naŋ Galio gêm gôliŋ gameŋ
Akaya-ŋga, naŋ lau Israel-ŋga naŋ sêndöc
malac Korin, naŋ sêkêŋ si ŋalôm pitigeŋ
bu sêkêŋ kisa Pol. Ma sêkêŋ iŋ kalhac
Galio aŋgô-ŋga bu êmatôc iŋ ndê yom.
13 Ma ŋac sêsôm, “Ŋgac dindec kêdôhôŋ
lau bu sênem akiŋ Anötö ŋa lêŋ naŋ so yac
mba yomsu.”
14 Pol kac awha sa bu sôm yom, m agoc
Galio dau ô lau Israel si yom ma sôm, “O
mac lau Israel-ŋga! Mac nem yom dec
bu hêganôŋ sac atu daŋ, me gêŋ naŋ so
ŋagôliŋ Rom-ŋga, dec waŋgô.
15 Magoc yom naŋ mac asôm pi ŋgac din-
dec, naŋ hêganôŋ mac daôm nem yom ti
ŋaê ŋatô ma yomsu Israel-ŋga. Bocdinaŋ
mac daôm amasaŋ. Aö oc wamatôc yom
kaiŋ dinaŋ dom.”
16 Dec iŋ soc ŋac su yêc andu matôc-ŋga.
17 Ma lau hoŋ sêkôc Sostene, ŋgac bata
naŋ yob lau Israel-ŋga si lôm wê-ŋga yêc
malac Korin, naŋ dôŋ, ma sic iŋ yêc lau
matôc-ŋga aŋgô-ŋga. Ma Galio gêlic,
magoc kôm tôm gêm gauc.

Pol mbu têŋ Antiok gi

18 Pol mbo malac Korin têm baliŋ ŋagec,
goc hu lau sêkêŋ whiŋ-ŋga siŋ ma têŋ
malac Kenkria gi, bu kôc waŋ ma mbu têŋ
gameŋ Siria-ŋga ndi. Ma Prisila lu Akwila
sêwhiŋ iŋ si. Muŋ-ŋga Pol gic bata yom
daŋ têŋ Anötö, ma tu dinaŋ-ŋ ga têŋ ndoc
sêmbo malac Kenkria, naŋ kêŋ kêclauŋ

sêŋgapiŋ tiapê. Pacndê su, goc ŋac sêpi waŋ ma sêlhö si.
19-20 Sêtêŋ malac Epesas si, ma Pol sôc lôm wê-ŋga gi, ma gêm yomgalôm whiŋ lau Israel-ŋga. Ma ŋac sêndac iŋ bu mbo whiŋ ŋac têm ŋatô tiyham, magoc iŋ gôlôc têŋ ŋac dom. Iŋ hu Prisila lu Akwila siŋ sêmbo sêwhiŋ ŋac.
21 Ma têŋ ndoc iŋ pi waŋ gi, naŋ kêmatiŋ yom têŋ lau Epesas-ŋga bocdec bu, "Anötö bu lic ŋayham, dec aö wambu watêŋ mac wameŋ tiyham." Goc waŋ dau hu Epesas siŋ ma sa gi.
22 Waŋ dau kêsêlêŋ e hôc asê malac Sisaria, goc Pol sip baö gi. Ma iŋ pi Jerusalem gi ma gic lau sêkêŋ whiŋ-ŋga kêsi yêc dinaŋ. Ma tiŋambu iŋ têŋ malac Antiok gi.
23 Iŋ mbo Antiok ŋasawa sauŋ, goc kêsêlêŋ têŋ gameŋ Prigia ma Galesia-ŋga gi. Yêc dindê iŋ golom-golom malac ma puc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga dôŋ bu sêlhac ŋaŋga.

Apolos ndê miŋ

24 Têŋ ŋasawa dinaŋ ŋgac daŋ ŋaê Apolos hôc asê malac Epesas. I ŋ ŋgac Israel-ŋga naŋ ndê malachu Aleksandria, ma iŋ ŋgac tigauc ma kêyalê Anötö ndê yom naŋ sêto muŋ su yêc, naŋ tidôŋ.
25 Lau ŋatô sêndôhôŋ iŋ pi Pômdau Yisu su, ma bocdinaŋ iŋ kêŋ ndê ŋalôm ti gauc sambuc bu êndôhôŋ lau pi Yisu ma whê iŋ ndê yom sa ŋapep. Magoc iŋ kêyalê busaŋgu ŋalêŋ tigeŋ, naŋ Jon ndê lêŋ êŋku lau tu sênem dau kwi-ŋga.
26 Yêc Epesas Apolos sôc lôm wê-ŋga gi, ma gêm mêtê ti ŋaŋga. Prisila lu Akwila sêŋgô iŋ ndê yom, dec sêŋgalêm iŋ têŋ iŋlu si andu gi, ma sêwhê yom ŋatô sa têŋ iŋ e iŋ kêyalê Anötö ndê lêŋ nem lau si-ŋga ŋapep eŋ.
27 Tiŋambu Apolos bu têŋ gameŋ Akaya-ŋga ndi, dec lau sêkêŋ whiŋ-ŋga yêc malac Epesas sêpuc iŋ ndê ŋalôm dôŋ. Ma sêto bapia têŋ lau Akaya-ŋga naŋ sêtap Anötö ndê mwasiŋ sa ma sêkêŋ whiŋ Yisu, ma sêteŋ ŋac bu sêkôc Apolos sa. Ma têŋ ndoc iŋ hôc asê, naŋ iŋ mbo whiŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga dinaŋ, ma gêm ŋac sa ŋandô.
28 Bu iŋ kalhac ŋaŋga ma ô lau Israel-ŋga si yom yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga, ma whê Anötö ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ sa, bu tôc asê bu Yisu iŋ Mesaya dau.

19

Pol mbu têŋ malac Epesas gi

1 Têŋ ndoc Apolos mbo Korin, naŋ Pol hu gameŋ Prigia ti Galesia-ŋga siŋ, ma kêsêlêŋ ho seŋ lôc-ŋga naŋ sa têŋ malac Epesas gi. Iŋ hôc asê Epesas, ma tap lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô sa.
2 Ma iŋ ndac ŋac bocdec bu, "Têŋ ndoc mac akêŋ whiŋ tiwakuc, naŋ mac akôc Ŋalau Dabuŋ su, me mba?" Ma sêô yom ma sêsôm, "Mba. Yac akôc Ŋalau Dabuŋ su dom, ma aŋgô yom daŋ pi iŋ dom."
3 Dec Pol ndac, "Mac aliŋ busaŋgu kaiŋ bocke?" Ma sêsôm bu, "Yac aliŋ busaŋgu ŋalêŋ gitôm Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga ndê."
4 Goc Pol sôm, "Jon kêku lau naŋ sem dau kwi, ma sôm têŋ ŋac bu sêkêŋ whiŋ ŋgac naŋ oc meŋ êŋkuc iŋ, naŋ Yisu."
5 Ŋac sêŋgô Pol ndê yom dinaŋ goc sêliŋ busaŋgu tu Pômdau Yisu ndê ŋaê-ŋga.
6 Ma têŋ ndoc Pol hu amba sac ŋac, naŋ Ŋalau Dabuŋ gêm ŋac ahuc, dec sêsôm yom sem lau apa awha, ma sêhoc yom asê gitôm lau propet.
7 Lau naŋ gêŋ dau hôc asê têŋ ŋac, naŋ lauŋgac 12.
8 Pol mbo malac Epesas ŋasawa gitôm ayô tö, ma sôc lôm wê-ŋga ŋapaŋ. Ma yêc dindê iŋ gêlêŋ yom dôŋ bu whê Anötö ndê gôliŋ ŋahu sa têŋ lau.
9 Magoc lau ŋatô si ŋalôm ŋadandi ma sêkôc Pol ndê yom sa dom. Ma yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga sêpu seŋ naŋ Pol whê sa têŋ ŋac. Goc Pol hu ŋac siŋ ma kôc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga su yêc lôm wê-ŋga. Ma tôm bêc hoŋ iŋ gêm mêtê ŋac mbo Tiranus ndê andu lau sêkac sa-ŋga.
10 Iŋ kôm bocdinaŋ tôm yala lu e lau Israel ti Grik-ŋga hoŋ naŋ sêmbo gameŋ Esia-ŋga, naŋ sêŋgô Pômdau ndê ŋawaê.
11 Anötö kêŋ ŋaclai têŋ Pol ma kôm gêŋ dalô atu-tu daêsam.
12 Iŋ kôc ŋaclai atu, gitôm iŋ bu êmasec po waheŋ-ŋga ti ŋakwê awê-ŋga ma ŋaclai dau oc lom ndi. Ma lau bu sêkôc po dau, ma sêkêŋ sac lau gêmbac ti lau naŋ ŋalau sac sêmbo ŋac si ŋalôm, dec oc kôm ŋac ŋayham sa.

Skiwa atui

13 Lau Israel-ŋga ŋatô sêkôm gweleŋ sêsoc ŋalau sac yêc lau. Ma ŋac sic hu sêsôm Pômdau Yisu ndê ŋaê asê têŋ ndoc sêkôm gweleŋ dau. Ŋac sêkêŋ yatu ŋalau sac bocdec bu, "Am sa mweŋ, tu Yisu, naŋ Pol gêm mêtê pi iŋ, naŋ ndê ŋaê-ŋga."
14 Ma Israel si dabuŋsiga a tu daŋ ŋaê Skiwa ndê atui 7 sêkôm gweleŋ dau sêwhiŋ.
15 Magoc têŋ bêc daŋ ŋalau sac daŋ ô ŋac si yom ma sôm, "Yisu lu Pol aö kayalê iŋlu su, magoc mac lau dinaŋ aö kayalê mac dom!"
16 Goc ŋgac ti ŋalau sac dinaŋ gic ŋac e ku ŋac dulu, ma gic ŋac basô-basô e sêliŋ dac sac andô ma sênti sêsa akêŋ andu dau ŋamlic ŋambwa-ŋambwa si.

Mêtê kêsôwec yêc Esia

17 T êŋ ndoc lau Israel ti lau Grik-ŋga
naŋ sêndöc Epesas naŋ sêŋgô gêŋ dau
ŋawaê, naŋ sêtöc dau atu, ma lau hoŋ
sêtoc Pômdau Yisu ndê ŋaê sa.
18 Ma lau daêsam naŋ sic hu sêkêŋ whiŋ
Yisu su, magoc sêsap si mêtê akwa dôŋ,
naŋ sêtisa sêlhac lau hoŋ aŋgô-ŋga ma
sêhoc si sac asê.
19 Lau mbectoma-ŋga ŋatô sêkôc si
bapia mbec-ŋga ma sêkêŋ pitigeŋ yêc lau
aŋgô-ŋga, goc sêpec ya gêŋ. Bapia mbec-
ŋga dinaŋ ŋaôli atu-tu. Ŋac bu sêkêŋ hoŋ
têŋ lau sênemlhi, dec oc sêtap awa sa
gitôm mone silba 50,000.*
20 Ŋalêŋ dinaŋ dec Pômdau ndê yom
tiapa, ma kôm gweleŋ ti ŋaclai yêc lau
sêkêŋ whiŋ-ŋga si ŋalôm.
21 Gêŋ hoŋ dinaŋ hôc asê su, goc Pol
gauc gêm bu têŋ gameŋ Masedonia ti
Akaya-ŋga ndi, ma tiŋambu mbu têŋ
malac Jerusalem ndi. Iŋ sôm, “Aö watêŋ
Jerusalem wandi, ma tiŋambu wandic
malac Rom kêsi whiŋ.”
22 Ma iŋ kêkiŋ Timoti lu Erastas, ŋgac lu
naŋ sêkôm gweleŋ sêwhiŋ iŋ, naŋ sêmuŋ
iŋ sêtêŋ Masedonia si. Ma iŋ dau gacgeŋ
mbo ŋasawa sauŋ mbo gameŋ Esia-ŋga.

Lau sêli dau sa yêc Epesas

23 Têŋ ŋasawa dinaŋ lau sêli dau sa
ŋandô pi seŋ naŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga
sêŋkuc.
24 Ŋgac naŋ gic hu gêŋ dau naŋ ndê
ŋaê Dimitrias. Iŋ ŋgac naŋ pec silba ma
kêmasaŋ ti alta me gêŋ ŋatô bu lau sêkêŋ
lhac si andu bu sênem akiŋ anötö gwam
awhê naŋ sêsam bu Atemis. Ma iŋ ti
lau ŋatô sêtap awa daêsam sa yêc gweleŋ
dinaŋ.
25 Iŋ kêgalêm lau dau sa, sêwhiŋ lau
ŋatô naŋ sêkôm gweleŋ kaiŋ tigeŋ, ma
sôm têŋ ŋac, “Mac lau! Aŋgô su naŋ. Mac
aŋyalê bu yac datap awa atu sa tu gweleŋ
dindec-ŋga.
26 Magoc mac alic ti aŋgô ŋawaê pi gêŋ
naŋ Pol kôm. Iŋ ŋgac naŋ sôm têŋ lau bu
gwam naŋ ŋamalac amba sêmasaŋ, naŋ
anötö ŋandô dom. Ma iŋ gêm lau daêsam
si ŋalôm kwi bu sêhu sakiŋ anötö gwam-
ŋga siŋ. Iŋ kôm yêc malac Epesas ma
sauŋ iŋ ndê yom oc nem gameŋ Esia-ŋga
sambuc ahuc.
27 Gêŋ dau oc kôm lau sêlic yac neŋ
gweleŋ sac, ma lôm naŋ lau sem akiŋ
Atemis sêmbo, naŋ oc sêlic tôm gêŋ
ŋambwa. Ma anötö awhê dau, naŋ lau
sem akiŋ yêc gameŋ Esia-ŋga ma tôm nom
ŋagameŋ hoŋ, naŋ ndê waê oc niŋga.”
28 Lau sêŋgô Dimitrias ndê yom ma
gêli ŋac si ŋalôm sa e sic hu sêmbwêc,
“Lau Epesas-ŋga si anötö Atemis, iŋ anötö
tiwaê!”
29 Malô goc lau malac-ŋga hoŋ naŋ sêkac
sa, naŋ sêli dau sa. Ŋac sêkôc Gaius lu
Aristakus, ŋgac lu akêŋ Masedonia naŋ
êlêmê sêŋsêlêŋ sêwhiŋ Pol, naŋ dôŋ, ma
ŋac hoŋ sênti sêtêŋ gameŋ lau sêkac dau
sa-ŋga, naŋ si.
30 Pol tac whiŋ bu sôm yom têŋ lau dau,
magoc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêlhac iŋ ahuc.
31 Ma lau bata Rom-ŋga ŋatô naŋ sêmbo
gameŋ dinaŋ, naŋ Pol ndê silip, naŋ sêkêŋ
yom têŋ iŋ, ma sêteŋ iŋ bu têŋ gameŋ
dinaŋ ndi dom.
32 Lau hoŋ naŋ sêkac dau sa sêmbo, naŋ
si gauc kêŋsôŋ. Ŋac hoŋ sêmbwêc yom
tidau-tidau. Ma ŋac si daêsam sem gauc
ŋahu bocke dec sêkac sa sêmbo dinaŋ.
33 Lau Israel-ŋga sêtiŋ ŋac si ŋgac
bata daŋ ŋaê Aleksanda sa ŋalhu gi, bu
sôm yom ma nem malô lau Epesas-ŋga
ŋalôm tu ŋac lau Israel-ŋga. Lau daêsam
sêmbwêc yom ŋagauc têŋ iŋ, dec iŋ gic
amba bu sênem dau dôŋ ma sêŋgô iŋ ndê
yom.
34 Magoc lau sêlic bu iŋ ŋgac Israel-ŋga
daŋ, dec hoŋ sêmbwêc ŋa awha atu tôm
acgatu ŋasawa lu bu, “Lau Epesas-ŋga si
anötö Atemis, iŋ anötö tiwaê! Iŋ anötö
tiwaê!”
35 Têŋ dinaŋ ŋgac bata Epesas-ŋga daŋ
tisa ma sôm lau hoŋ mamaŋ. Iŋ ŋgac
naŋ to yom naŋ lau bata malac dinaŋ-ŋga
sêmatiŋ tidôŋ, ma yob ŋac si bapia. Ma
iŋ sôm, “Mac lau Epesas-ŋga, bocke? Lau
nom-ŋga hoŋ sêŋyalê bu mac ayob anötö
awhê atu Atemis ndê lôm, ti hoc naŋ peŋ
sip akêŋ umboŋ, naŋ lau sêtoc sa tôm
Atemis ndê ŋagatu.
36 Gêŋ hoŋ dinaŋ tôc dau yêc awê su,
bocdinaŋ anem daôm dôŋ ma ayob daôm
bu akôm gêŋ hoŋ ti gauc eŋ.
37 Mac akôc ŋgac lu dinaŋ dôŋ, ma awê
iŋlu sêsôc sêmeŋ, magoc sêsu yac neŋ
anötö awhê susu dom, ma sem kaŋ gêŋ
daŋ yêc iŋ ndê lôm dom.
38 Yac neŋ andu sêmatôc yom-ŋga dê
sêlhac, ma lau sêmatôc yom-ŋga sêmbo.
Dimitrias ti lau sêpec silba-ŋga naŋ si yom
bu yêc asa, naŋ dec sêkôc iŋ solop sêtêŋ
lau dau sêndi.
39 Kwahic dec mac nem yom ŋatô bu
yêc, naŋ akêŋ têŋ lau sêmatôc yom-ŋga
bu sêmatôc.

* **19:19** Mone silba dinaŋ sêsam bu drakma, ma drakma tigeŋ gitôm ŋaôli gweleŋ bêc tigeŋ-ŋga. 50,000 drakma dinaŋ ŋaôli atu andô, oc hôc gêlêc PNG si mone K500,000. Lau ŋatô sêkêŋ whiŋ bu yom naŋ lau mbectoma sêto pi bapia dau, naŋ kêŋ ŋaclai atu têŋ ŋac, dec semlhi bapia dau ŋa ŋaôli atu.

40 Ayob daôm ŋapep! Tu gêŋ naŋ mac
akôm têŋ acsalô lec-ŋga, dec gitôm bu mac
daôm alhac lau dau aŋgô-ŋga, ma oc atap
matôc sa pi mêtê ali lau sa-ŋga. Gêŋ
dau bu hôc asê, dec oc tôm dom bu mac
amasaŋ yom têŋ ŋgac êmatôc yom-ŋga.
Bu gêŋ naŋ mac akôm, naŋ ŋahu ŋayham
mbasi."
41 Iŋ sôm yom dinaŋ su, goc kêkiŋ lau
sêlhö têŋtêŋ.

20

Pol kôm gweleŋ mbo Masedonia ma gameŋ Grik-ŋga

1 Ŋantiŋ atu dau pacndê, goc Pol
kêgalêm lau Epesas-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ
Yisu, naŋ sa sêpitigeŋ. Iŋ sôm yom bu puc
ŋac dôŋ ma êŋgilí ŋac bu sêlhac ŋaŋga,
goc poŋ ŋac ma ti bu têŋ Masedonia ndi.
2 Iŋ gi hôc asê su, ma kôm gweleŋ golom-
golom malac. Iŋ gêm mêtê ti sôm yom
daêsam tu bu puc lau si sêkêŋ whiŋ dôŋ-
ŋga, ma iŋ kôm ŋapaŋ e hôc asê gameŋ
Grik-ŋga.
3 Iŋ mbo dindê gitôm ayô tö ma bu pi
waŋ daŋ bu mbu têŋ gameŋ Siria-ŋga ndi.
Magoc têŋ ndoc dinaŋ lau Israel-ŋga ŋatô
sêkic yom bu sêpi waŋ sêwhiŋ sêndi, ma
sêkôm iŋ ŋayom. Pol ŋgô ŋapuc, dec iŋ
pi waŋ gi dom, magoc mbu sôc gameŋ
Masedonia-ŋga gi tiyham.
4 Laungac naŋ sêkôm gweleŋ sêwhiŋ
iŋ, naŋ si ŋaê bocdec. Sopate, iŋ Pirius
atuŋgac akêŋ malac Berea, Aristakus lu
Sekundus akêŋ malac Tesalonika, Gaius
akêŋ Derbi, ma Tikikus lu Tropimus akêŋ
gameŋ Esia-ŋga, ma Timoti.
5 Lau hoŋ dinaŋ sêmuŋ si sêhôŋ yac
sêmbo malac Troas.
6 Ma yac ambo malac Pilipai e lau Israel
si Mwasiŋ Bolom Yist Mba-ŋga pacndê,
goc akôc waŋ daŋ bu atêŋ Troas andi. Waŋ
dau kêsêlêŋ mbo gwêc ŋasawa gitôm bêc
amaŋdaŋ su, goc yac ahôc asê Troas ma
atap lau dinaŋ sa. Ma yac ambo malac
dinaŋ tôm wake sambuc daŋ.

Pol uŋ Yutikas sa

7-9 Têŋ Sonda ôbwêc lau sêkêŋ whiŋ-
ŋga sêpitigeŋ bu sêneŋ mwasiŋ dabuŋ.
Yac akac sa ambo andu baliŋ daŋ, andöc
ŋalôm ŋahô titö-ŋga ma lau sêkêŋ lam
daêsam sêŋgalêŋ. Pol gauc gêm bu hu
Troas siŋ têŋ laŋsê, ma bocdinaŋ gêm
mêtê baliŋ e timaniŋhu. Balê wakuc daŋ
ŋaê Yutikas ndöc gatam atú ma kêŋ daŋga
Pol ndê yom e bêc ku iŋ dulu. Iŋ yêc bêc
kêlhiŋ dau siŋ, ma gacgeŋ peŋ sip nom gi
akêŋ ŋalôm ŋahô-ŋga dinaŋ. Lau sêsip si
bu sêkôc iŋ sa, magoc sêlic bu iŋ mbac ndu
su.
10 Magoc Pol sip gi, hu dau sac balê dau
ŋahô ma kêgape iŋ dôŋ. Ma iŋ sôm têŋ
lau, "Mac ahêgo daôm dom. Iŋ tali."
11 Goc iŋ mbu pi andu ŋalôm ŋahô-ŋga
tiyham gi. Ma iŋ pô bolom kôc ma ŋac seŋ
mwasiŋ dabuŋ. Ma iŋ gic têku iŋ ndê yom
tiyham e bêbêc, goc hu ŋac siŋ ma kölhö
gi.
12 Ma balê naŋ Pol uŋ iŋ sa mbo tali
tiyham, naŋ lau sêkôc iŋ mbu têŋ iŋ ndê
andu gi ti atac ŋayham atu.

Pol têŋ malac Miletus gi

13 Pol gauc gêm bu êŋsêlêŋ ho seŋ têŋ
malac Asos ndi, ma sôm têŋ yac bu api waŋ
daŋ andi atap iŋ sa yêc dindê.
14 Yac a ahôc asê ma iŋ tap yac sa yêc
Asos. Ma yac akôc iŋ pi waŋ whiŋ yac, goc
atêŋ malac Mitilene a.
15 Ŋagalaŋsê yac ahu malac dau siŋ ma
alac e a gi apoc ampiŋ nduc Kios. Têŋ
bêbêc yac alac atêŋ nduc Samos a, ma
ŋagalaŋsê ahôc asê malac Miletus.
16 P ol tac whiŋ bu lic Om †Pentikos-
ŋga yêc Jerusalem. Tu dinaŋ-ŋga iŋ gauc
gêm bu yac andi ŋagahô, ahôc gêlêc malac
Epesas, ma ambo gameŋ Esia-ŋga ŋasawa
baliŋ dom.

Pol gic yomsu lau bata Epesas-ŋga

17 Têŋ ndoc yac ambo Miletus, naŋ Pol
kêŋ yom têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga yêc
malac Epesas, ma kêgalêm ŋac si lau bata
sa sêtêŋ iŋ sêmeŋ.
18 Ŋac sêhôc asê ma iŋ sôm yom têŋ ŋac
bocdec bu, "Mac aŋyalê aneŋ lêŋ hoŋ naŋ
gakôm tôm bêc hoŋ naŋ gambo gawhiŋ
mac, têŋ bêc ŋamata-ŋga naŋ gahôc asê
gameŋ Esia-ŋga ŋapaŋ e meŋ têŋ kwahic
dec.
19 Lau Israel-ŋga sêkêŋ kisa aö ŋapaŋ
dec sêkêŋ ŋawapac atu têŋ aö. Tigeŋ aö
kagwiniŋ dauŋ ma gam akiŋ Pômdau ti
taŋsulu tu mac-ŋga.
20 Mac aŋyalê bu yom bocke naŋ gitôm
bu nem mac sa, naŋ aö gasêc ahuc têŋ mac
dom. Aö gasôm yom hoŋ asê timala eŋ.
Aö kadôhôŋ mac yêc lhu, ma kadôhôŋ mac
yêc mac nem andu tôm gi.
21 Aö gahoc yom asê têŋ lau Israel ti lau
Grik su, bu sênem dau kwi ma sêsôc Anötö
ŋapu, ma sêkêŋ whiŋ yac neŋ Pômdau
Yisu.
22 Kwahic dec Ŋalau Dabuŋ kac aö bu
watêŋ Jerusalem wandi. Magoc aö kayalê
gêŋ bocke naŋ oc hôc asê aö yêc dindê,
naŋ dom.
23 Gêŋ tigeŋ dec kayalê su, bu yêc malac
hoŋ Ŋalau Dabuŋ kêŋ puc aö bu ŋawapac
oc sêtap aö sa, ma aö oc wandöc gapoc-
walô.
24 Tigeŋ aö gatöc ti gahêgo dauŋ pi gêŋ
dau dom. Aö galic dauŋ ŋamlic gitôm

gêŋ ŋambwa-ŋga. Aneŋ gauc atu bu walhac ŋaŋga e wandic dabiŋ gweleŋ naŋ Pômdau Yisu kêŋ têŋ aö. Ma gweleŋ dau bocdec bu, aö oc wahoc ŋawaê ŋayham asê pi Anötö ndê mwasiŋ.
25 Mac lau hoŋ naŋ gahoc yom pi Anötö n dê gôliŋ asê têŋ mac su, naŋ aŋgô. Kwahic dec aö kayalê bu mac nem daŋ oc lic aö aŋôŋ tiyham dom.
26 Boc-dinaŋ dec wasôm asê têŋ mac, bu ŋamalac asa naŋ tec Anötö ndê yom, naŋ aö oc wawêkaiŋ iŋ ndê ŋagêyô dom.
27 Bu aö gawhê Anötö ndê lêŋ hoŋ sa têŋ mac su, yom daŋ siŋ dau yêc-ŋga dom.
28 “Mac lau dindec, ayob daôm ti lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ ŋapep. Bu Anötö gêmlhi iŋ ndê lau hoŋ su ŋa iŋ dau ndê dac, ma Ŋalau Dabuŋ dau kêyaliŋ mac sa bu ayob ŋac. Bocdinaŋ ayob Anötö ndê domba ŋapep.
29 Aö kayalê bu têŋ ndoc aö wahu mac siŋ, naŋ kêdôhôŋwaga tasaŋ oc sêmeŋ gitôm giam pôm naŋ sêsôc sêmeŋ bu sêseŋ domba.
30 Ma mac daôm nem lau ŋatô oc sêtisa, ma sênem yom ŋandô kwi ti yom tasaŋ, bu sêŋsôŋ lau ŋatô si gauc e sêhu mac ti yom ŋandô siŋ ma sêŋkuc ŋac.
31 Bocdinaŋ anem ali ŋapaŋ. Gauc nem bu tôm yala sambuc tö aö gakêŋ puc mac tôm ac ma ôbwêc hoŋ ti taŋsulu eŋ.
32 “Kwahic dec aö wakêŋ mac asip Anötö amba. Asap yom pi iŋ ndê mwasiŋ atu dôŋ ŋapaŋ. Bu yom dau gitôm bu oc puc mac dôŋ alhac ŋaŋga e awêkaiŋ malam yêc undambê awhiŋ lau dabuŋ hoŋ.
33 Aö taŋkwê lau daŋ bu sênem aö sa ŋa gol me silba me ŋakwê dom.
34 Mac aŋyalê bu aö dauŋ amaŋ gakôm gweleŋ tu watap gêŋ sa bu nem aö ti lau naŋ sêkôm gweleŋ sêwhiŋ aö, naŋ sa.
35 Gweleŋ hoŋ naŋ aö gakôm naŋ tôc asê têŋ mac bu dakôm gweleŋ atu kaiŋ dinaŋ ŋapaŋ bu danem lau ŋasac sa dandic ŋawaê. Gauc nem yom naŋ Pômdau Yisu dau sôm bocdec bu, ‘Dakêŋ gêŋ têŋ lau oc êmwasiŋ yac hôc gêlêc lau sêkêŋ gêŋ têŋ yac, naŋ su.’ ”
36 Pol gic bata ndê yom goc pôŋ haduc whiŋ ŋac hoŋ, ma teŋ mbec.
37 Goc ŋac hoŋ sêŋgape iŋ dôŋ ti sêŋgutô iŋ, ma sêtaŋ iŋ.
38 Pacndê, goc sêhoŋ iŋ sêsa waŋ si. Ŋac si ŋalôm ŋawapac atu pi iŋ ndê yom naŋ sôm bu ŋac oc sêlic iŋ aŋgô tiyham dom.

21

Pol hôc asê gameŋ Siria-ŋga

1 Yac ahu ŋac siŋ ma api waŋ a tiyham, ma waŋ dau sa hêganôŋ nduc daŋ ŋaê Kos, naŋ solop gi. Ŋagalaŋsê waŋ dau kôc yac atêŋ malac Rodes, ma a e waŋ sôc malac Patara.
2 Yêc dindê yac atap waŋ daŋ sa, naŋ bu têŋ gameŋ Pionisia-ŋga ndi, dec apwê gi alom ma waŋ dau hu Patara siŋ.
3 Yac alac e alic nduc Saipras poc ŋalôm-ŋga, ma aŋlêc ambo awê-ŋga ma anti e asôc malac Taya yêc gameŋ Siria-ŋga, ma asip baö a. Waŋ dau kôc wapa malac dinaŋ-ŋga ŋatô.
4 Yêc malac Taya yac atap lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sa, ma ambo awhiŋ ŋac tôm bêc 7. Ŋalau Dabuŋ kêŋ puc ŋac dec ŋac bu sêlhac Pol ahuc bu têŋ Jerusalem ndi dom.
5 Magoc bêc 7 dinaŋ su, goc yac ahu ŋac siŋ bu api waŋ tiyham. Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ti ŋac si lauwhêi ma balêkoc hoŋ sêhoŋ yac asa gwêc a, ma yêc dindê yac apôŋ haŋduc ma ateŋ mbec awhiŋ dauŋ.
6 Goc yac akam dauŋ ma ahu dauŋ siŋ. Yac api waŋ ma ŋac sêlhö sêmbu si.
7 Waŋ dau sa akêŋ Taya ma kêti e hôc asê malac Tolemai. Yêc dindê yac atap lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sa ma ambo awhiŋ ŋac tôm bêc tigeŋ.
8 Ŋagalaŋsê yac api waŋ tiyham ma alac e asôc malac Sisaria. Ma yac asip baö a ma ayêc awhiŋ ŋgac aheŋ-ŋga daŋ ŋaê Pilip. Muŋ-ŋga sêŋyaliŋ lau 7 sa bu sêndic sam gêŋ daneŋ-ŋga, ma Pilip iŋ ŋac si daŋ.
9 Iŋ ndê atuwêi hale sêmbo, naŋ sem ŋgac sa su dom, ma Anötö kêmwasiŋ ŋac hoŋ bu sêhoc yom asê sêtôm propet.
10 Yac ambo awhiŋ ŋac bêc ŋatô su, goc propet daŋ ŋaê Agabus sip akêŋ gameŋ Judia-ŋga meŋ.
11 Iŋ têŋ yac meŋ, goc kôc Pol ndê piŋkap su, ma sô iŋ dau amba ti ga hi dôŋ. Ma iŋ sôm, “Ŋalau Dabuŋ sôm bu ŋalêŋ tigeŋ lau Israel-ŋga naŋ sêmbo malac Jerusalem, naŋ oc sêsô piŋkap dindec ŋadau dôŋ, ma sêkêŋ iŋ sip lau Rom-ŋga amba.”
12 Têŋ ndoc yac aŋgô yom dau, naŋ yac ac yao Pol bu pi Jerusalem ndi dom.
13 Magoc iŋ ô yom ma sôm, “Tu sake-ŋga dec mac ataŋ tu aö-ŋga, ma bu akôm aö ŋalôm ndi lu? Ŋac bu sêsô aö dôŋ me sêndic aö ndu yêc Jerusalem tu Pômdau Yisu ndê ŋaê-ŋga, naŋ gitôm.”
14 Yac alic bu iŋ oc sôc yac mba yom ŋapu dom, dec ahu siŋ ma asôm, “Gêŋ naŋ Pômdau tac whiŋ bu hôc asê, naŋ ŋandô sa.”

Pol mbo Jerusalem

15 Dinaŋ su, goc yac amasaŋ dauŋ ma api Jerusalem a.
16 Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô akêŋ Sisaria sêwhiŋ yac, ma sêwê yac atêŋ Nason ndê andu a, bu ambo dindê. Nason iŋ ŋgac akêŋ nduc Saipras, ma iŋ lau ŋamata-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu, naŋ si daŋ.

17 Têŋ ndoc yac ahôc asê Jerusalem, naŋ
asidôwai sêkôc yac sa ti atac ŋayham.
18 Ŋagalaŋsê dec Pol ti yac hoŋ a alic
Jems, ma lau bata hoŋ sêkac dau sa sêmbo
Jems ndê andu.
19 Pol kam ŋac, goc gic miŋ yom pi iŋ
ndê gweleŋ yêc lau apa si gameŋ, ma pi
gêŋ hoŋ naŋ Anötö kôm bu puc gweleŋ dau
dôŋ.
20 Ŋac sêŋgô yom dau su ma sêmpiŋ
Anötö. Magoc sêsôm têŋ Pol, “O asidôwa.
Lic su naŋ. Yêc dec, lau Israel-ŋga daêsam
andô sêkêŋ whiŋ Yisu, magoc sêsap Moses
ndê yomsu hoŋ dôŋ ŋapaŋ.
21 Ma ŋac sêŋgô ŋawaê bu am kêdôhôŋ
lau Israel-ŋga naŋ sêndöc lau apa si
gameŋ, bu sêhu Moses ndê yomsu siŋ.
Sêŋgô bu am sôm têŋ ŋac bu sêhu yac neŋ
mêtê dasê balêi si ŋamlic ŋatô su-ŋga, ti
yac neŋ gêbôm ŋatô siŋ.
22 Bocdinaŋ kwahic dec yac oc dakôm
bocke? Ŋac oc sêŋgô ŋawaê bu am mweŋ
su.
23 D ec yac gauc gêm bu am kôm b ocdec.
Yac mba lau hale dec sêmbo, naŋ sêmatiŋ
yom tu bu sênem dabuŋ dau-ŋga.*
24 Bocdinaŋ am kôc lau dau sa ma
êmkuc yac lau Israel-ŋga neŋ lêŋ tamasaŋ
dauŋ ŋawasi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga, ma
nem dabuŋ daôm whiŋ ŋac. Nem ŋac
sa ma nemlhi gêŋ bocke naŋ sêpônda bu
sêndic dabiŋ yom naŋ sêmatiŋ têŋ Anötö,
ma sêŋgaliŋ ŋac kêclauŋ su. Kôm bocdi-
naŋ dec lau Jerusalem-ŋga oc sêŋyalê bu
yom naŋ sêŋgô pi am, naŋ ŋahu mbasi.
Ŋac oc sêlic bu am daôm sap yac neŋ
yomsu dôŋ ma sa lêŋ hoŋ ŋapep.
25 Ma yom naŋ yac tamatiŋ pi lau gameŋ
apa-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu, ma dato sip
bapia ma dakêŋ têŋ ŋac su, naŋ dec yac oc
daseŋ su dom. Yac dato têŋ ŋac bu sêneŋ
gêŋ daneŋ-ŋga naŋ lau sêkêŋ ti da têŋ
anötöi gwam naŋ dom, ma dac ma wata
ti dac, naŋ sêneŋ daŋ dom bocdinaŋ. Ma
dato bu sêkôm mêtê mockaiŋ-ŋga dom.”
26 Têŋ galaŋsê Pol kôc lau hale dinaŋ
sa, goc gic hu têm tu bu êmasaŋ dau
ŋawasi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga, ma kêkuc
lêŋ sênem dabuŋ dau-ŋga whiŋ ŋac. Goc
iŋ sôc lôm dabuŋ gi bu kêŋ ŋawaê têŋ
dabuŋsiga pi bêc bocke ŋac si ndoc sênem
dabuŋ dau-ŋga oc pacndê, ma ŋac tigeŋ-
tigeŋ oc sêkêŋ si da.

Sêkôc Pol dôŋ

27 Pol ndê bêc 7 bu êmasaŋ dau ŋawasi
sa-ŋga kêpiŋ bu pacndê, ma lau Israel-ŋga
ŋatô akêŋ gameŋ Esia-ŋga sêlic iŋ yêc lôm
dabuŋ. Goc sêli lau hoŋ ŋalôm sa bu sêkôc
iŋ dôŋ.
28 Ŋac sêmbwêc, “Mac lau Israel-ŋga,
ameŋ anem yac sa. Alic ŋgac dec. Iŋ
ŋgac naŋ kêdôhôŋ lau tôm gameŋ hoŋ, ma
pu yac lau Israel-ŋga ti yac neŋ yomsu,
ma pu gameŋ dindec whiŋ. Ma gêŋ
daŋ tiyham. Iŋ kôc lau Grik ŋatô sêsôc
lôm dabuŋ ŋabatêmndö sêmeŋ, dec kôm
gameŋ dabuŋ dindec ŋadômbwi sa.”
29 Ŋac sêsôm yom dinaŋ ŋahu bu
muŋ-ŋga sêlic ŋgac Epesas-ŋga daŋ ŋaê
Tropimus, mbo malac Jerusalem whiŋ Pol.
Ma ŋac gauc gêm bu mboe Pol kôc iŋ têŋ
lôm dabuŋ gi.
30 Têŋ dinaŋ lau malac-ŋga hoŋ sêli dau
sa ŋandô ma sic dau sa sêpitigeŋ yêc lôm
dabuŋ ŋabatêmndö. Ŋac sêkôc Pol dôŋ
ma sêhê iŋ sa awê gi, goc lau sic gameŋ
dau ŋagatam ahuc.
31 Ŋac sêkôm bu sêndic iŋ ndu sêmbo,
ma lau siŋ Rom-ŋga si ŋadau ŋgô ŋawaê
bu lau malac Jerusalem-ŋga hoŋ sêli dau
sa.
32 Goc ŋagahô iŋ kôc lau siŋ-ŋga ti ŋac si
lau bata ŋatô, ma sênti sêtêŋ lau toŋ dinaŋ
si. Ma têŋ ndoc lau dau sêlic ŋgac bata ti
iŋ ndê lau siŋ-ŋga, naŋ sic Pol tiyham dom.
33 Goc lau siŋ si ŋadau kôc ndê lau ma
sêkôc Pol dôŋ, ma iŋ gic atu bu sêsô iŋ dôŋ
ŋa sen lu. Goc iŋ ndac lau bu iŋ asa, ma iŋ
kôm sac bocke.
34 Lau yêc toŋ atu ŋalôm sêmbwêc yom
tidau-tidau, dec ŋgac dau kêyalê bu iŋ
gitôm dom bu tap gêŋ dau ŋahu sa. Goc
iŋ gic atu bu sêkôc Pol sêtêŋ lau siŋ-ŋga si
gameŋ sêndi.
35 Têŋ ndoc sêhôc asê tuŋbôm ŋa-têc
naŋ yêc gameŋ dau ŋasactô, naŋ lau
sêkôm mwasac ŋaŋga bu sêndic Pol ndu.
Tu dinaŋ-ŋga lau siŋ-ŋga sêhôc iŋ sa lôlôc
bu sêkôc iŋ sôc ŋac si gameŋ sêndi.
36 Ma lau toŋ atu naŋ sêŋkuc, naŋ
sêmbwêc ŋapaŋ, “Ndic iŋ ndu! Ndic iŋ
ndu!”
37 Lau siŋ-ŋga bu sêkôc Pol sôc ŋac si
gameŋ ŋalôm ndi, magoc iŋ ndac ŋac si
ŋadau bocdec bu, “Gitôm bu wasôm yom
daŋ têŋ am, me?” Ma ŋgac dau ndac, “Am
kêyalê yom Grik, a?
38 Aö gam gauc bu am ŋgac Isip-ŋga
naŋ ndoc dê giŋga su, gic nem lau gitôm
4,000 sa yêc gameŋ sawa, ma kêgilí ŋac
bu sêndic siŋ têŋ lau Rom-ŋga.”
39 Magoc Pol sôm, “Mba! Aö ŋgac Israel-
ŋga daŋ, ma aneŋ malac Tasis yêc gameŋ
Silisia-ŋga. Iŋ malac ŋambwa dom, malac

* **21:23** Yom naŋ lau dinaŋ sêmatiŋ tidôŋ, naŋ sêsam yêc Yom Inglis bu ‘Nazirite Vow.’ Lau naŋ sêmatiŋ yom dau, naŋ sêtimêtê dau ŋapep ti sem dabuŋ dau tu bu sênem akiŋ Anötö, e yom dau ŋatêm pacndê. Ŋac oc sêŋgapiŋ si kêclauŋ dom e têm dau pacndê, dec sêŋgaliŋ kêclauŋ hoŋ su ma sêkêŋ da ŋatô yêc lôm dabuŋ. Alic Nam 6:1-21.

tiwaê. Kwahic dec aö bu wandac am gitôm
bu wasôm yom têŋ lau dindec, me mba?”
40 Lau siŋ-ŋga si ŋadau gôlôc, dec Pol
kac dau kwi kalhac têc, ma gic amba têŋ
lau bu sênem dau dôŋ. Ma têŋ ndoc
gameŋ ŋaŋeŋ sa, naŋ gic hu sôm yom têŋ
ŋac ŋa Yom †Hibru.

22

Pol sôm yom têŋ lau Jerusalem-ŋga.

1 Iŋ sôm, “O asidôwai ti damaŋi. Akêŋ
daŋam ma aö waô yom naŋ lau sêŋgôliŋ
pi aö.”
2 Ŋac sêŋgô iŋ sôm yom têŋ ŋac yêc ŋac
dau si awha, naŋ Yom Hibru, dec lau hoŋ
sem dau dôŋ ma sêhê daŋga iŋ. Goc iŋ
sôm,
3 “Aö ŋgac Israel-ŋga. Dinaŋ kôc aö yêc
gameŋ Silisia-ŋga, ma aneŋ malachu Tasis.
Magoc aö gatiatu yêc malac atu dindec,
ma kadôhôŋ abaŋi si yomsu hoŋ ŋapep
eŋ gambo Gamaliel ŋapu. Aö gayêm dauŋ
su ŋandô tu wanem akiŋ Anötö-ŋga tôm
kwahic dec mac daôm gauc gêm bu akôm.
4 Aö gakêŋ kisa lau naŋ sêŋkuc lêŋ
wakuc dindec, ma gakêŋ lauwhê ma ŋgac
sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga daêsam sêsôc gapoc-
walô, ma gac atu bu lau sêndic ŋatô ndu.
5 Dabuŋsiga ŋamata-ŋga ti lau bata hoŋ
sêŋyalê aneŋ gweleŋ dinaŋ. Ŋac lau dinaŋ
sêto bapia puc aö dôŋ-ŋga têŋ lau bata
Israel-ŋga naŋ sêmbo malac Damaskas.
Têŋ bêc daŋ aö kasêlêŋ gambo seŋ bu
wasip Damaskas wandi, bu wakôc lau
sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga yêc dindê sa sêtêŋ
Jerusalem sêmeŋ, bu sêkêŋ ŋandê têŋ ŋac.
6 Aö kasêlêŋ e têŋ ac kac lhu gasuŋ sa
Damaskas, ma sep tigeŋ ŋawê undambê-
ŋga atu daŋ pô aö.
7 Dec gapeŋ gasip nom ma gaŋgô awha
daŋ sôm yom têŋ aö bu, ‘Saul, Saul, tu
sake-ŋga am kêŋ kisa aö?’
8 Ma aö gandac bu, ‘O ŋadau, am asa?’
Goc awha dau ô yom ma sôm, ‘Aö Yisu
Nasaret-ŋga naŋ am kêŋ kisa.’
9 Lau naŋ sêwhiŋ aö naŋ sêlic ŋawê dau
ma sêŋgô awha, magoc sêŋyalê yom naŋ
Yisu sôm têŋ aö, naŋ dom.
10 Ma aö gandac, ‘Pômdau, aö wakôm
sake?’ Ma iŋ sôm, ‘Tisa, ma sôc Damaskas
ndi. Ma gêŋ bocke naŋ aö tac whiŋ bu am
kôm-ŋga, naŋ aö oc waŋkiŋ lau bu sêwhê
sa têŋ am yêc dindê.’
11 “Ŋawê dau kôm aö tanôŋ tipec, bocdi-
naŋ dec lau naŋ sêwhiŋ aö sêhê aö amaŋ,
ma sêwê aö gasôc Damaskas ga.
12 Ma ŋgac daŋ ŋaê Ananias meŋ gêlic
aö. Iŋ ŋgac naŋ sa ndê lêŋ hoŋ kêkuc
yomsu Israel-ŋga ŋapep, ma lau Israel
Damaskas-ŋga hoŋ sêtoc iŋ sa.
13 Iŋ kalhac kêpiŋ aö ma sôm, ‘Asidôwa
Saul, tanôm ŋawa sa!’ Ma têŋ ndoc dinaŋ
eŋ aö tanôŋ ŋayham sa e galic iŋ.
14 Ma iŋ sôm, ‘Damaŋi si Anötö kêyaliŋ
am sa bu êmyalê iŋ ndê atac whiŋ, ma bu
lic ŋgac gitêŋ Yisu dau, ma bu ŋgô yom
yêc iŋ dau whasuŋ.
15 Ma am oc hoc yom ŋandô pi iŋ asê têŋ
lau hoŋ, ma sôm yom asê pi gêŋ hoŋ naŋ
am gêlic ti ŋgô su.
16 Ma kwahic dec am hôŋ sake? Tisa
ma liŋ busaŋgu tu Yisu ndê ŋaê-ŋga bu
êŋgwasiŋ am nem sac hoŋ su.’
17 “Têŋ ndoc aö gambu gatêŋ Jerusalem
gameŋ, naŋ gateŋ mbec gambo lôm dabuŋ
e gatuŋ kaiŋ daŋ sa.
18 Ma galic Pômdau Yisu sôm yom têŋ
aö bocdec bu, ‘Ŋagahô, hu Jerusalem siŋ
kwahic dec, bu lau dec oc sêkôc yom naŋ
am hoc asê pi aö, naŋ sa dom.’
19 Dec aö gaô yom ma gasôm, ‘Pômdau,
lau dindec sêŋyalê bu muŋ-ŋga aö kasalê
lau sêkêŋ whiŋ am-ŋga tôm lôm wê-ŋga
hoŋ, bu wandic ŋac ma wakêŋ ŋac sêndöc
gapocwalô.
20 Ma têŋ ndoc naŋ lau sêkêc Steven
ndê dac siŋ tu iŋ hoc yom asê pi am-ŋga,
naŋ aö galhac ma galic ti atac ŋayham.
Ma gayob lau naŋ sêtuc iŋ ŋa hoc, naŋ si
ŋakwê.’
21 Goc Pômdau sôm têŋ aö, ‘Ndi! Aö oc
waŋkiŋ am sa yêc lau Israel si gameŋ, bu
têŋ lau apa si gameŋ ndi.’ ”
22 Lau hoŋ sêŋgô Pol ndê yom ti sem dau
dôŋ e iŋ sôm yom dinaŋ. Dec sêli awha sa
ma sêmbwêc, “Iŋ gitôm bu mbo tali-ŋga
dom. Ndic iŋ ndu niŋga!”
23 Ŋac sêmbwêc ti sêkac si ŋakwê andô-
ŋga su ma sêmbalip kop pi lôlôc gi sêmbo.
24 Dec lau siŋ-ŋga si ŋadau kêŋ yatu ŋac
bu sêkôc Pol sôc ŋac si gameŋ ndi. Iŋ sôm
bu sêhi iŋ ŋa sö, ma sêŋsu iŋ tu bu sêtap sa
bu ŋahu bocke dec lau sêmbwêc iŋ ŋalêŋ
bocdinaŋ.
25 Sêsô iŋ amba ti gahi dôŋ pi a bu sêhi
iŋ, dec Pol sôm têŋ ŋgac bata naŋ yob lau
siŋ-ŋga toŋ daŋ, naŋ bocdec bu, “Bocke?
Mac bu ahi ŋgac Rom-ŋga daŋ, naŋ atap
giso daŋ sa yêc iŋ dom, naŋ dec oc aŋgilì
Rom si ŋagôliŋ, me mba?”
26 Ŋgac dau ŋgô Pol ndê yom, dec têŋ
lau siŋ-ŋga si ŋadau gi ma sôm têŋ iŋ bu,
“Am oc kôm sake, bu ŋgac dindê iŋ ŋgac
Rom-ŋga?”
27 Goc ŋgac dau têŋ Pol gi ma ndac iŋ,
“Sôm asê têŋ aö. Am ŋgac Rom-ŋga, me
mba?” Ma Pol sôm, “Aêc.”
28 Dec lau siŋ-ŋga si ŋadau sôm, “Aö
gahu awa atu siŋ dec gamlhi aneŋ bapia bu
wati ŋgac Rom-ŋga.” Magoc Pol sôm, “Aö
damaŋ iŋ ŋgac Rom-ŋga, ma bocdinaŋ dec
aö ŋgac Rom-ŋga gawhiŋ.”

29 Yom dau kôm ŋgac dau sö ŋandô, bu
iŋ kôc Pol ma sô iŋ dôŋ, magoc kêyalê dom
bu iŋ ŋgac Rom-ŋga. Ma lau naŋ bu sêŋsu
Pol, naŋ ŋagahô sêkac dau su yêc iŋ.

Pol kalhac lau bata Israel-ŋga aŋgô-ŋga

30 Lau siŋ-ŋga si ŋadau bu tap sa bu
ŋahu bocke dec lau Israel-ŋga sêŋgôliŋ
yom pi Pol. Bocdinaŋ ŋagalaŋsê bêbêc
iŋ kêŋ yatu bu lau dabuŋsiga ti lau bata
Sanedrin-ŋga hoŋ sêkac dau sa, goc kôc
Pol su yêc lau siŋ-ŋga si gameŋ, ma kêŋ iŋ
kalhac ŋac aŋgô-ŋga.

23

1 Pol tahê lau Sanedrin-ŋg a hoŋ ma sôm,
"O aneŋ asidôwai. Aö neŋ atac pa su pi lêŋ
hoŋ naŋ gasa tu wanem akiŋ Anötö-ŋga
ŋapaŋ, e meŋ têŋ acsalô lec galhac mac
aŋôm-ŋga."

2 Dabuŋsiga ŋamata-ŋga ŋaê Ananias
ŋgô yom dinaŋ, dec sôm têŋ lau naŋ
sêlhac sêmpiŋ Pol bu sêtap iŋ sôc tôkwa.

3 Goc Pol sôm têŋ iŋ, "Anötö oc ndic
am ô! Bocke dec am ndöc tu êmatôc aö
êŋkuc yomsu Israel-ŋga, magoc am daôm
sôm lau sêtap aö dec kêgilì yomsu dau?
Am gitôm a naŋ ŋadômbwê-ŋga ŋawasi,
magoc ŋalôm-ŋga sop weŋ sa."

4 Lau naŋ sêlhac sêmpiŋ Pol sêsôm têŋ
iŋ bu, "Bocke dec am sôm yom sac-sac pi
Anötö ndê dabuŋsiga ŋamata-ŋga?"

5 Ma Pol ô yom ma sôm, "Asidôwai. Aö
kayalê dom bu iŋ dabuŋsiga ŋamata-ŋga.
Bu sêto yom yêc bocdec bu, *'Sôm yom sac
pi ŋgac naŋ gêm gôliŋ nem lau, naŋ dom.'*
"

6 Pol kêyalê bu lau Sanedrin-ŋga ŋatô
ŋac lau Palêsai, ma ŋatô ŋac lau Sadiusi.
Tu dinaŋ-ŋga dec iŋ mbwêc yom têŋ ŋac
bocdec bu, "Aneŋ asidôwai aŋgô. Aö
damaŋ iŋ Palêsai daŋ, ma aö bocdinaŋ. Aö
gakêŋ whiŋ bu yac oc datisa akêŋ lau batê-
ŋga. Ma kwahic dec ŋac bu sêmatôc aö tu
yom dinaŋ-ŋga."

7 Têŋ ndoc iŋ sôm yom dinaŋ, dec
lau Sanedrin-ŋga sêwhê dau kôc, ma lau
Sadiusi ti lau Palêsai sêseŋ dau.

8 Sêseŋ dau ŋahu bu lau Sadiusi sêkêŋ
whiŋ dom bu lau batê oc sêtisa tiyham,
ma sêsôm bu aŋela ma ŋalau daŋ sêmbo
dom. Magoc lau Palêsai sêkêŋ whiŋ gêŋ
hoŋ dinaŋ.

9 Bocdinaŋ lau dau sêli dau sa ŋalêŋ sac.
Ma Palêsai ŋatô naŋ sêndôhôŋ yomsu, naŋ
sêtisa ma sêsôm yom ti ŋaŋga, "Yac atap
giso daŋ sa yêc ŋgac dindec dom. Mboe
aŋela me ŋalau daŋ kêŋ yom naŋ iŋ êlêmê
hoc asê têŋ lau, naŋ têŋ iŋ."

10 Kêpiŋ bu siŋ hôc asê, dec lau siŋ-ŋga
si ŋadau töc bu mboe lau oc sêkac Pol kôc
ndi lu. Bocdinaŋ iŋ kêkiŋ iŋ ndê lau siŋ-
ŋga bu sêsa sêndi ti ŋaŋga ma sêŋgaho
Pol su yêc lau dinaŋ, ma sêkôc iŋ mbu têŋ
ŋac si gameŋ ndi tiyham.

11 Têŋ ôbwêc Pômdau hoc dau asê têŋ
Pol ma sôm, "Hêgo daôm dom, puc daôm
dôŋ! Am hoc yom asê pi aö su yêc
Jerusalem, ma am oc kôm bocdinaŋ yêc
malac Rom whiŋ."

Lau Israel-ŋga sêkic yom bu sêndic Pol ndu

12 Galaŋsê bêbêc lau Israel-ŋga ŋatô
sêkic yom bu sêndic Pol ndu. Ma sêmatiŋ
pwac têŋ dau bu oc sêneŋ me sênôm gêŋ
dom e iŋ mbac ndu su.

13 Lauŋgac naŋ bu sêkôm gêŋ dau naŋ
si namba hôc gêlêc 40 su.

14 Ŋac sêtêŋ dabuŋsiga atu-tu ti lau bata
ŋatô si, ma sêsôm, "Yac amatiŋ pwac bu
aneŋ gêŋ dom e andic Pol ndu su naŋ.

15 Bocdinaŋ yac gauc gêm bu mac awhiŋ
lau Sanedrin-ŋga andac lau siŋ si ŋadau
bu hu Pol siŋ têŋ mac, bu andac iŋ pi gêŋ
ŋatô tiyham. Ma yac oc asiŋ ambo seŋ
bu têŋ ndoc sêwê iŋ sêsa sêmeŋ, naŋ yac
andic iŋ ndu."

16 Pol lhuwê atuŋgac ŋgô gêŋ dau
ŋawaê, dec sôc lau siŋ-ŋga si gameŋ têŋ
Pol gi ma sôm asê têŋ iŋ.

17 Pol ŋgô su dec ta ŋgac naŋ yob lau
siŋ-ŋga toŋ daŋ ma sôm têŋ iŋ, "Kôc balê
dindec têŋ mac nem ŋadau ndi. Iŋ kôc
yom daŋ bu sôm têŋ iŋ."

18 Goc ŋgac siŋ-ŋga dinaŋ wê balê dau
têŋ ŋac si ŋadau gi ma sôm, "Pol, ŋgac
naŋ ndöc gapocwalô, naŋ ndac aö bu
wakôc balê dindec têŋ am meŋ, bu iŋ kôc
yom daŋ bu sôm têŋ am."

19 Ŋgac dau kêm balê dau sa ma iŋlu
sêsa ahic si, ma iŋ ndac iŋ bu, "Am kôc
yom bocke bu sôm têŋ aö?"

20 Goc balê dau sôm, "Lau Israel-ŋga
sêkic yom bu sêndac am bu êmkiŋ Pol ndi
lhac lau Sanedrin-ŋga aŋgô-ŋga têŋ laŋsê,
bu ŋac tac whiŋ bu sêndac iŋ tu yom ŋatô-
ŋga.

21 Ŋgô ŋac si yom dom, bu ŋac si lau
hôc g êlêc 40 sem neneŋ sêhôŋ iŋ sêmbo
seŋ. Lau dau sêsôm tidôŋ su bu sêneŋ
ma sênôm gêŋ dom e sêndic iŋ ndu. Ŋac
kwahic dec sêmasaŋ dau sêmbo, sêhôŋ bu
am lôc têŋ ŋac si yom."

22 L au siŋ-ŋga si ŋadau ŋ gô balê dau
ndê yom su, goc kêkiŋ iŋ sa gi ma gic
yomsu iŋ bocdec bu, "Sôm têŋ lau daŋ dom
bu am mweŋ kêŋ ŋawaê dindec têŋ aö."

Sêkôc Pol têŋ malac Sisaria gi

23 Goc iŋ ta ndê ŋgac lu naŋ sêyob lau
siŋ-ŋga toŋ lu naŋ sêtêŋ iŋ sêmeŋ, ma sôm
têŋ iŋlu bu, "Andic lau siŋ-ŋga tôm 200 sa,
ma lau siŋ sêndöc hosi-ŋga 70, ma lau siŋ

kêm-ŋga 200 sêwhiŋ. Asôm bu sêmasaŋ
dau bu sêtêŋ malac Sisaria sêndi têŋ 9
kilok ôbwêc dindec.
24 Amasaŋ hosi tu Pol ndöc ŋahô-ŋga,
ma ayob iŋ ŋapep e akêŋ iŋ sip gôliŋwaga
Rom-ŋga Filiks amba."
25 Ma ŋgac atu dau to bapia daŋ bocdec:
26 Aö Klaudias Lisias dec gato têŋ am
ŋgac atu gôliŋwaga Filiks. Acsalô
ŋayham am.
27 Lau Israel-ŋga sêkôc ŋgac dindec dôŋ
ma bu sêndic iŋ ndu. Magoc aö gatap sa
bu iŋ ŋgac Rom-ŋga daŋ, dec aö ti neŋ lau
siŋ-ŋga aŋgaho iŋ su yêc ŋac amba.
28 Aö bu watap yom naŋ sêŋgôliŋ pi
iŋ, naŋ ŋahu sa, dec gakêŋ iŋ kalhac lau
Israel si lau bata Sanedrin-ŋga aŋgô-ŋga
bu sêŋsahê iŋ.
29 Aö gatap sa bu yom naŋ sêŋgôliŋ pi
iŋ, naŋ hêganôŋ lau Israel-ŋga si yomsu.
Magoc aö gatap yom daŋ sa gitôm bu yac
andic iŋ ndu me akêŋ iŋ ndöc gapocwalô-
ŋga dom.
30 Malô aö gaŋgô ŋawaê bu lau ŋatô
sêkic yom gelec bu sêndic iŋ ndu. Bocd-
inaŋ dec aö kakiŋ iŋ têŋ am goloc ŋagahô,
bu am êmatôc iŋ ndê yom. Ma aö gac a tu
lau naŋ sêŋgôliŋ yom pi iŋ, bu sêwhê yom
dau sa têŋ am.
31 Iŋ to yom dau su, goc kêŋ bapia sip
iŋlu amba, ma iŋlu sic lau siŋ-ŋga sa ma
sêkôm tôm iŋ gic atu ŋac. Têŋ ôbwêc dau
dinaŋ sêkôc Pol whiŋ ŋac, ma sêsa sêtêŋ
malac Antipatris si.
32 Galaŋsê bêbêc lau siŋ-ŋga naŋ
sêŋsêlêŋ sêmbo nom, naŋ sêlhö sêmbu
sêtêŋ si gameŋ yêc Jerusalem si. Ma lau
siŋ-ŋga naŋ sêndöc hosi sêhoŋ Pol sa si.
33 Têŋ ndoc sêhôc asê Sisaria, naŋ sêkêŋ
Pol ti bapia dau têŋ gôliŋwaga Filiks.
34 Ma iŋ sam bapia dau, goc ndac Pol bu
iŋ ŋgac gameŋ bocke-ŋga. Ma tap sa bu
iŋ ŋgac gameŋ Silisia-ŋga.
35 Goc sôm, "Aö oc waŋgô am nem yom,
têŋ ndoc lau naŋ sêŋgôliŋ yom pi am, naŋ
sêhôc asê." Goc iŋ kêŋ yatu iŋ ndê lau bu
sêyob Pol yêc andu atu naŋ muŋ-ŋga Kiŋ
Herod kwê sa naŋ.

24

Pol kalhac Filiks aŋgô-ŋga

1 Bêc 5 giŋga su, goc dabuŋsiga ŋamata-
ŋga Ananias ti lau bata Israel-ŋga ŋatô
sêsip malac Sisaria si, bu sêkêŋ yom naŋ
sêŋgôliŋ pi Pol, têŋ gôliŋwaga Filiks. Ma
sêkôc ŋgac daŋ ŋaê Tetulus whiŋ ŋac, bu
nem ŋac awha têŋ Filiks.
2-3 Lau sêkôc Pol sôc meŋ, goc Tetulus
gic hu sôm ndê yom têŋ Filiks bocdec bu,
"O ŋgac ŋayham kêlêc Filiks. Am gêm
gôliŋ yac ŋapep, dec yac ambo ŋayham
ma ti yom malô ŋasawa baliŋ su. Am ŋgac
tigauc dec kêmasaŋ lêŋ wakuc ŋayham
ŋatô, naŋ lau gameŋ dindec-ŋga kwahic
dec sêŋkuc sêmbo. Yac ti mba lau hoŋ naŋ
sêmbo am nem gôliŋ ŋapu, naŋ bu anem
daŋge am ŋapaŋ.
4 Aö bu waŋyaiŋ am nem têm dom,
ma bu wakôm am lic ŋakam sa dom.
Bocdinaŋ wandac am bu ŋgô yac mba yom
apê lec.
5 Ŋgac dindec iŋ ŋgac êŋgilí lau-ŋga,
ma gêli lau Israel-ŋga ŋalôm sa tôm gameŋ
hoŋ. Iŋ lau toŋ naŋ sêŋkuc yom so pi ŋgac
Nasaret-ŋga dinaŋ, naŋ si ŋgac ŋamata-
ŋga.
6-7 Ma gêŋ daŋ whiŋ. Iŋ bu kôm mêtê
naŋ toc yac mba lôm dabuŋ sa bu gameŋ
dabuŋ dom. Tu dinaŋ-ŋga dec yac akôc iŋ
dôŋ.*
8 Am daôm bu kip iŋ sa, dec am oc tap
sa bu yom hoŋ naŋ yac aŋgôliŋ pi iŋ, naŋ
yomandô."
9 Tetulus sôm iŋ ndê yom dinaŋ, goc lau
Israel-ŋga hoŋ naŋ sêwhiŋ iŋ, naŋ sêpuc
iŋ ndê yom dôŋ ma sêsôm bu yomandô.
10 Goc gôliŋwaga Filiks tôc amba têŋ
Pol bu sôm ndê yom, dec Pol sôm, "Aö
kayalê bu am gêm gôliŋ gameŋ dindec
ma kêmatôc lau si yom tôm yala ŋatô su.
Bocdinaŋ aö atac ŋayham bu wasôm aneŋ
yom têŋ am ma waô yom naŋ sêŋgôliŋ pi
aö.
11 Am bu ndac lau ŋatô, dec am oc
tap sa ŋagahô bu bêc 12 gi su, naŋ gapi
Jerusalem ga, tu bu watoc Anötö sa-ŋga.
12 Lau naŋ sêŋgôliŋ yom pi aö, naŋ
sêŋyalê su bu aö gakôm mêtê sac daŋ dom.
Aö gasôm ŋamalac daŋ yêc lôm dabuŋ
dom, ma gali lau ŋalôm sa yêc lau Israel
si lôm wê-ŋga me yêc malac Jerusalem
ŋalôm dom.
13 Bocdinaŋ yom naŋ sêŋgôliŋ pi aö,
naŋ ŋac gitôm dom bu oc sêtôc asê bu
yomandô.
14 Magoc yom ŋandô tigeŋ dec wasôm
asê têŋ am bocdec bu. Aö gam akiŋ
damaŋi si Anötö kakuc lêŋ wakuc tôm
lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga sêŋkuc. Lau
dinaŋ sêlic lêŋ dau bu lêŋ so. Magoc aö
gakêŋ whiŋ yom hoŋ naŋ kêkuc Moses ndê

* **24:6-7** Yêc bapia akwa ŋandô naŋ ŋabatiŋ 6b ma ndi têŋ 8a sêmbo dom. Lau atu-tu gauc gêm bu lau ŋatô sêto ŋabatiŋ 6b-8a tiŋambu-ŋga. Yom dau yêc bocdec bu: ... ma yac bu amatôc iŋ êŋkuc yac mba yomsu. vs7 Magoc lau siŋ-ŋga si ŋadau Lisias ti ndê lau siŋ-ŋga daêsam sêmeŋ sêŋgaho iŋ su yêc yac amaŋ. vs8 Ma Lisias gic atu bu lau naŋ sêŋgôliŋ yom pi iŋ, naŋ sêmeŋ sêsôm asê têŋ am.

yomsu ti yom hoŋ naŋ lau propet sêto muŋ su.
15 Ma gakêŋ bataŋ bu Anötö oc uŋ lau
gitêŋ ma lau sac hoŋ sa akêŋ lau batê-ŋga
tôm ŋac lau dindê sêkêŋ whiŋ.
16 Ŋalêŋ dinaŋ dec aö kasahê bu wasa
neŋ lêŋ hoŋ solop eŋ tu bu walhac ti neŋ
atac pa su yêc Anötö ti ŋamalac aŋgô-ŋga.
17 Aö gahu Jerusalem siŋ yala ŋeŋ su, ma
kwahic dec gambu gatêŋ Jerusalem ga, bu
wanem aneŋ lau Israel-ŋga si lau ŋalôm
sawa sa, ma bu wakêŋ da têŋ Anötö.
18 Aö kakuc lau Israel-ŋga si lêŋ sêmasaŋ
dau ŋawasi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga muŋ
su, goc gasôc lôm dabuŋ ga bu wakêŋ neŋ
da. Ma têŋ ndoc dinaŋ lau Israel-ŋga ŋatô
akêŋ gameŋ Esia-ŋga sêlic aö. Aö gac lau
toŋ atu sa dom, ma gali lau ŋalôm sa bu
sêkôm kisa dom.
19 Ŋac lau Esia-ŋga dau sic hu sêŋgôliŋ
yom pi aö, ma bocdinaŋ ŋac bu gauc nem
bu aö gakôm giso, dec ŋac dau sêmeŋ ma
sêsôm asê têŋ am.
20 Bu mba, goc sôm têŋ lau Israel-ŋga
naŋ kwahic sêmbo dec, bu sêtôc asê têŋ
am, giso bocke naŋ lau Israel si lau bata
Sanedrin-ŋga sêtap sa yêc aö.
21 Mboe ŋac sêlic aö sac ma sêkêŋ aö
galhac am aŋôm-ŋga bu êmatôc aö, pi
yom tigeŋ naŋ aö gambwêc têŋ ŋac bocdec
bu, ‘Aö gakêŋ whiŋ bu yac oc datisa akêŋ
lau batê-ŋga.’ ”
22 Filiks ŋgô ti kêyalê yom daêsam su
pi lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga si lêŋ wakuc.
Bocdinaŋ dec iŋ gic bata yom, ma sôm têŋ
lau Israel-ŋga naŋ sêmeŋ akêŋ Jerusalem,
“Têŋ ndoc lau siŋ-ŋga si ŋadau Lisias meŋ
akêŋ Jerusalem, naŋ aö oc wasôm aneŋ
gauc asê pi mac nem yom.”
23 Goc iŋ gic atu ŋgac naŋ yob lau siŋ-
ŋga toŋ daŋ, bu sêyob Pol ŋapep, magoc
sêsô iŋ dôŋ dom. Ma iŋ sôm têŋ iŋ bu kêŋ
ŋasawa têŋ Pol ndê lau naŋ bu sêndic iŋ
kêsi ti sênem iŋ sa, ma lhac ŋac ahuc dom.

Sêyob Pol sêmbo Sisaria

24 Bêc ŋatô giŋga su, dec Filiks lu
nawhê Drusila, naŋ awhê Israel-ŋga daŋ,
sêŋgalêm Pol bu sêŋgô iŋ whê yom sa pi
lau sêkêŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga si lêŋ.
25 Pol gêm yomgalôm whiŋ iŋlu ma sôm
yom ŋasawa hic baliŋ, pi lêŋ naŋ lau sêti
lau gitêŋ, ma sêtimêtê dau ŋapep, ma pi
Anötö ndê bêc êmatôc lau-ŋga naŋ oc meŋ
sa. Yom dau kôm Filiks töc dau sa, dec
sôm, “Naŋ gitôm, am lhö mbu ndi. Têŋ
ndoc aö bu walic ŋasawa ŋayham daŋ,
naŋ wakêŋ yom am tiyham.”
26 Ma tiŋambu iŋ kêgalêm Pol ti gêm
yomgalôm whiŋ iŋ tidim daêsam, bu iŋ
kêŋ bata bu Pol oc kêŋ awa têŋ iŋ, bu
nemlhi dau su yêc gapocwalô.
27 Filiks bu kôm lau Israel-ŋga sêlic
iŋ ŋayham, dec kêŋ Pol ndöc gapocwalô
ŋapaŋ. Yala lu giŋga su, goc Pokias Festus
ti gôliŋwaga ô Filiks su.

25

Pol kalhac Festus aŋgô-ŋga

1 Têŋ ndoc Festus hôc asê bu nem gôliŋ
gameŋ dinaŋ, naŋ iŋ mbo malac Sisaria
tôm bêc tö eŋ, goc pi Jerusalem gi.
2 Ma yêc dindê dabuŋsiga atu-tu ti lau
bata Israel-ŋga sêpitigeŋ, ma yom naŋ
sêŋgôliŋ pi Pol su, naŋ sêhoc asê têŋ
Festus.
3 Ŋac sêndac bu iŋ bu lic ŋac ŋayham,
dec kêŋ Pol mbu pi Jerusalem ndi. Ŋac
sêndac gêŋ dau, ŋahu bu ŋac sêmatiŋ yom
tidôŋ su gelec, bu sêkêŋ lau ŋatô sêsiŋ
sêmbo seŋ bu sêndic Pol ndu.
4 Magoc Festus ô yom ma sôm, “Pol dê
sêyob sêmbo Sisaria, ma malô goc aö dauŋ
oc wambu watêŋ malac dinaŋ wandi.
5 Mac asôm bu iŋ kôm giso, dec akêŋ
nem lau bata ŋatô sêwhiŋ aö, bu sêsôm
mac nem yom pi iŋ asê têŋ aö yêc dindê.”
6 Festus mbo Jerusalem bêc 8 me 10 su,
goc sip Sisaria gi. Ma têŋ ŋagalaŋsê iŋ gi
ndöc iŋ ndê pôŋ êmatôc yom-ŋga, ma gic
atu bu sêkôc Pol meŋ lhac iŋ aŋgô-ŋga.
7 Têŋ ndoc Pol hôc asê, naŋ lau Israel-
ŋga naŋ sêmeŋ akêŋ malac Jerusalem, naŋ
sêlhac sêŋgihi iŋ ahuc, ma sêsôm bu iŋ
kôm giso atu. Sêŋgôliŋ yom daêsam pi iŋ,
magoc gitôm dom bu sêtôc ŋandô asê.
8 Goc Pol sôm ndê yom asê bocdec bu,
“Aö gakôm giso daŋ pi lôm dabuŋ dom,
ma kagilì lau Israel si yomsu, me Sisa ndê
ŋagôliŋ daŋ dom.”
9 Festus tac whiŋ bu lau Israel-ŋga
sêlic iŋ ŋayham, dec ndac Pol, “Am gêlic
ŋayham bu pwi Jerusalem ndi, ma aö
waŋsahê ŋac si yom pi am yêc dindê, me
mba?”
10 Ma Pol sôm, “Mba. Aö ŋgac Rom-ŋga,
ma am ndöc nem pôŋ êmatôc yom-ŋga
g êm Sisa aŋgô. Bocdinaŋ êmatôc yom
naŋ sêŋgôliŋ pi aö yêc dindec maŋ. Am
kêyalê tidôŋ su bu aö gakôm giso daŋ têŋ
lau Israel-ŋga dom.
11 Aö bu wakôm giso daŋ naŋ gic waê bu
wambac ndu, naŋ dec ndic aö ndu. Magoc
yom naŋ lau Israel-ŋga dindec sêŋgôliŋ pi
aö, naŋ bu ŋandô mba, dec solop dom bu
am kêŋ aö wasip ŋac amba. Sisa dau goc
êmatôc aneŋ yom yêc malac Rom!”
12 Têŋ dinaŋ Festus gêm yomgalôm whiŋ
lau atu-tu naŋ sêmbo iŋ ndê gôliŋ ŋapu,
goc sôm têŋ Pol, “Am ndac bu Sisa êmatôc
nem yom. Bocdinaŋ dec am oc têŋ Sisa
ndi.”

Festus lu Kiŋ Agripa sem yomgalôm pi Pol

13 Bêc ŋatô giŋga su, goc Kiŋ Agripa* lu lhuwê Berenis sêhôc asê Sisaria bu sêti ŋacleŋ Festus.
14 Iŋlu sêmbo sêwhiŋ iŋ bêc daêsam su, goc Festus gic miŋ pi Pol ma sôm t êŋ Kiŋ Agripa, "Ŋgac daŋ mbo dec, naŋ Filiks kêŋ ndöc gapocwalô ŋapaŋ e meŋ têŋ kwahic dec.
15 Têŋ ndoc aö gapi Jerusalem ga, naŋ dabuŋsiga atu-tu ti lau bata Israel-ŋga sêŋgôliŋ yom pi iŋ, ma sêndac aö bu walôc bu iŋ mbac ndu.
16 Aö gawhê sa têŋ ŋac bu yac lau Rom-ŋga neŋ mêtê bocdec bu. Dandic ŋamalac daŋ ndu dom e dakêŋ ŋasawa têŋ iŋ bu lhac lau naŋ sêŋgôliŋ yom pi iŋ, naŋ aŋgô-ŋga, ma iŋ ô ŋac si yom su naŋ.
17 Têŋ ndoc ŋac si lau ŋatô sêsip akêŋ Jerusalem sêwhiŋ aö, naŋ gahôŋ bêc daêsam dom. Aö gahôc asê, ma galaŋsê bêbêc aö gac atu aneŋ lau bu sêkôc ŋgac dau sôc meŋ lhac aneŋ pôŋ wamatôc yom-ŋga ŋa-ndö-ŋga.
18 Lau dau sêtisa bu sêŋgôliŋ yom pi iŋ, ma aö gauc gêm bu ŋac oc sêtôc iŋ ndê giso ŋandô daŋ asê. Magoc mba!
19 Ŋac sêsôm yom pi ŋac dau si mêtê sênem akiŋ si anötö-ŋga, naŋ ŋac gauc gêm bu Pol kêkuc dom. Ma sêlic iŋ sac pi ŋgac batê daŋ ŋaê Yisu, naŋ Pol sôm bu tisa akêŋ lau batê-ŋga ma mbo tali tiyham.
20 Aö gapônda dauŋ tu lêŋ wamatôc yom kaiŋ dinaŋ-ŋga. Bocdinaŋ aö gasôm têŋ Pol bu iŋ bu tac whiŋ bu pi Jerusalem ndi, dec yac oc amatôc iŋ ndê yom yêc dindê.
21 Magoc Pol tec ma ndac bu Sisa dau êmatôc iŋ ndê yom, dec aö gac atu bu aneŋ lau sêyob iŋ e waŋkiŋ iŋ têŋ Sisa ndi."
22 Goc Agripa sôm têŋ Festus, "Aö dauŋ atac whiŋ bu waŋgô ŋamalac dau ndê yom." Ma Festus sôm, "Bocdinaŋ, laŋsê naŋ am ŋgô iŋ ndê yom."

Pol kalhac Agripa aŋgô-ŋga

23 Têŋ galaŋsê Agripa lu Berenis sêsôc si gôlôŋ kiŋ-ŋga sa, goc sêsôc andu sêŋgô yom-ŋga ŋalôm si sêndöc. Ma lau bata siŋ-ŋga ti lau bata malac-ŋga hoŋ sêwhiŋ iŋlu. Goc Festus kêŋ yatu bu sêkôc Pol sôc meŋ.
24 Ma iŋ sôm, "Kiŋ Agripa ti mac lau hoŋ naŋ ambo dindec. Alic iŋ ŋgac dec. Lau Israel-ŋga hoŋ sêteŋ aö yêc Jerusalem ma yêc malac Sisaria dindec, bu walôc bu iŋ mbac ndu.
25 Magoc aö gatap iŋ ndê giso daŋ sa, naŋ gitôm bu dandic iŋ ndu-ŋga dom. Ma iŋ dau ndac bu Sisa êmatôc iŋ ndê yom, madec aö bu waŋkiŋ iŋ têŋ Rom ndi.
26 Ma kwahic dec aö bu wato bapia daŋ têŋ Sisa, magoc aö kayalê yom ŋandô daŋ bu wato pi ŋgac dindec-ŋga dom. Tu dinaŋ-ŋga Kiŋ Agripa, aö gakêŋ iŋ kalhac am ti mac lau hoŋ aŋôm-ŋga, bu dakip yom hoŋ sa, ma datap yom ŋandô daŋ sa, naŋ tôm bu wato têŋ Sisa.
27 Yac bu taŋkiŋ ŋamalac g apocwalô-ŋga daŋ têŋ Sisa, magoc dawhê iŋ ndê giso ŋahu sa whiŋ dom, oc solop dom."

26

Pol whê dau sa têŋ Agripa

1 Têŋ dinaŋ Kiŋ Agripa sôm têŋ Pol, "Aö wakêŋ ŋasawa bu am sôm yom tu daôm-ŋga." Goc Pol hôc amba sa têŋ lau, ma gic hu sôm iŋ ndê yom bocdec bu,
2 "Kiŋ Agripa, kwahic dec aö bu waô yom hoŋ naŋ lau Israel-ŋga sêŋgôliŋ pi aö. Ma aö atac ŋayham bu wasôm asê walhac am aŋôm-ŋga.
3 Gêŋ atu daŋ whiŋ bocdec bu, lau Israel-ŋga si mêtê ti yom naŋ sêwhê dau kôc pi, naŋ am kêyalê tidôŋ su. Bocdinaŋ aö wandac am bu kêŋ ŋasawa hic baliŋ têŋ aö bu wasôm neŋ yom hoŋ asê.
4 Lau Israel-ŋga hoŋ sêŋyalê aneŋ lêŋ têŋ ndoc gambo balê-ŋga yêc dauŋ neŋ gameŋ, ma lêŋ naŋ gasa têŋ ndoc gambo Jerusalem, naŋ bocdinaŋ.
5 Lau Palêsai ŋac lau naŋ sem akiŋ Anötö ŋaŋga sêhôc gêlêc lau Israel-ŋga ŋatô su. Ma oc tôm bu lau dinaŋ naŋ sêŋyalê aö têm baliŋ su, naŋ sêwhê sa bu aö kakuc lau Palêsai si lêŋ dinaŋ. Magoc sêsôm asê dom.
6 Aö gakêŋ bataŋ gêŋ naŋ Anötö gic bata têŋ damaŋi, ma tu dinaŋ-ŋga kwahic dec sêkêŋ aö galhac am aŋôm-ŋga.
7 Yac lau Israel-ŋga mba toŋ 12 sem akiŋ Anötö acsalô ti ôbwêc, ma sêkêŋ bata bu sêlic gêŋ naŋ Anötö gic bata, naŋ ŋandô sa. O kiŋ, aö wasôm têŋ am bu lau Israel-ŋga sêkêŋ kisa aö tu gêŋ dinaŋ-ŋga eŋ.
8 Yac akêŋ bataŋ bu Anötö oc uŋ lau batê sa tiyham, ma bocke dec mac lau ŋatô asö ti gauc gêm bu gêŋ dau oc tôm dom bu ŋandô sa?
9 "Muŋ-ŋga lê aö dauŋ gauc gêm tidôŋ ma galic ŋayham bu wakôm gêŋ daêsam tu wakêŋ kisa lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu Nasaret-ŋga.
10 Ma gêŋ dau dinaŋ dec gakôm yêc Jerusalem. Dabuŋsiga atu-tu sêlic ŋayham ma sêlôc têŋ aö bu wakôc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga daêsam dôŋ, ma wakêŋ ŋac sêndöc gapocwalô. Ma têŋ ndoc sic

* **25:13** Kiŋ Agripa gêm gôliŋ gameŋ daŋ yêc bugictoŋ Galili-ŋga ŋamakê, ma ndöc malac Sisaria Pilipai. Iŋ †Herod Agripa I (Apo 12:1-23) ndê atuŋgac.

ŋac si lau ŋatô ndu, naŋ aö galhac gawhiŋ
ŋac ma galic ŋayham.
11 Tôm têm daêsam aö galom-galom lôm
wê-ŋga hoŋ ma kasalê lau sêkêŋ whiŋ
Yisu-ŋga bu wakêŋ ŋagêyô têŋ ŋac. Aö
gauc gêm bu wakêŋ ŋandê têŋ ŋac e sêsôm
yom sac sambuc.* Aö atac tec ŋac ŋandô,
bocdinaŋ kasêlêŋ gatêŋ lau gameŋ apa-
ŋga si malac atu-tu bu wakêŋ kisa têŋ Yisu
ndê lau.
12-13 "O kiŋ, têŋ bêc daŋ dabuŋ-si ga
atu-tu sêŋyaliŋ aö sa ma sêŋkiŋ aö bu
wasip malac Damaskas wandi. Aö kasêlêŋ
gambo seŋ, ma têŋ ac kalhac lhu ŋawê atu
daŋ sip akêŋ undambê ma pô aö ti lau naŋ
sêwhiŋ aö.
14 Yac hoŋ apeŋ asip nom, ma aö gaŋgô
awha daŋ sôm yom têŋ aö yêc Yom Hibru
bocdec bu, 'Saul, Saul, tu sake-ŋga am kêŋ
kisa aö? Am gitôm bôc naŋ gêli dau sa têŋ
ŋadau ndê gôliŋ dec tap ŋandê sa.'
15 Têŋ ndoc dinaŋ aö gandac, 'O ŋadau,
am asa?' Ma iŋ ô yom ma sôm, 'Aö Yisu,
naŋ am kêŋ kisa.
16 Kwahic dec tisa. Aö gahoc dauŋ asê
têŋ am, ma kayaliŋ am sa bu nem akiŋ aö.
Ma gêŋ naŋ am kêyalê pi aö, ti gêŋ naŋ
watôc têŋ am, naŋ am oc hoc asê têŋ lau.
17 Aö waŋgaho am su yêc lau Israel-ŋga
amba, ma yêc lau naŋ lau Israel dom, naŋ
si amba whiŋ. Kwahic dec waŋkiŋ am têŋ
lau gameŋ apa-ŋga dinaŋ ndi.
18 Am oc kôm ŋac tandô po asê e sêkac
dau kwi ma sêhu seŋ ŋasec-ŋga ma Sadaŋ
ndê gôliŋ siŋ, ma sêsa seŋ ŋawê-ŋga ma
sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu. Ma lau naŋ
sêkac si ŋalôm kwi, naŋ dec Anötö oc
suc ŋac si sac kwi, ma kêŋ ŋac sêwêkaiŋ
gameŋ sêndöc tali ŋapaŋ-ŋga sêwhiŋ lau
naŋ sêti lau dabuŋ tu ŋac si sêkêŋ whiŋ
aö-ŋga.'
19 "O kiŋ Agripa. Aö galic Yisu hoc dau
asê akêŋ undambê, ma aö gaŋgô iŋ ndê
yom dec gasôc ŋapu.
20 Aö gam mêtê lau bu sênem dau kwi
ma sêsôc Anötö ŋapu, ma sêkôm mêtê
gitêŋ bu sêtôc asê bu ŋac sem dau kwi
ŋandô. Aö gac hu yêc malac Damaskas,
ma malô goc gam mêtê yêc Jerusalem, ma
yêc gameŋ Judia-ŋga hoŋ e gatêŋ lau apa
si gameŋ whiŋ.
21 Tu dinaŋ-ŋga dec lau Israel-ŋga sêkôc
aö dôŋ yêc lôm dabuŋ, ma bu sêndic aö
ndu.
22 Magoc Anötö yob aö ŋapep e meŋ têŋ
acsalô dindec aö galhac am aŋôm-ŋga. Ma
kwahic dec aö wasôm asê têŋ lau hoŋ, lau
tiwaê ma lau waêmba sêwhiŋ, bu yom hoŋ
naŋ aö gahoc asê pi Yisu, naŋ ŋadaŋ so
yom naŋ Moses ma lau propet sêhoc asê
gwanaŋ su pi gêŋ naŋ oc hôc asê, naŋ dom.
23 Ŋac sêsôm bu Mesaya oc hôc ŋandê
e mbac ndu, ma tiŋambu iŋ oc ti ŋgac
ŋamata-ŋga bu tisa akêŋ lau batê-ŋga, ma
hoc yom asê pi Anötö ndê lêŋ nem lau si
sêmbo tali-ŋga têŋ iŋ ndê lau Israel-ŋga,
ma têŋ lau naŋ lau Israel dom, naŋ sêwhiŋ.
Yom dau oc tôm ŋawê bu pô gameŋ ŋasec-
ŋga."
24 Pol whê ndê yom sa mbo, ma Festus
mbwêc iŋ awha ahuc ma sôm, "Pol, am
nem yom iŋ yom solop dom. Yom daêsam
naŋ sêndôhôŋ têŋ am, naŋ kôm am nem
gauc kêŋsôŋ."
25 Magoc Pol ô yom ma sôm, "O ŋgac
atu Festus, aö neŋ gauc kêŋsôŋ dom. Aneŋ
yom iŋ yom solop ma yom ŋandô.
26 Gêŋ hoŋ dindec hôc asê yêc lhu, ma
bocdinaŋ dec kiŋ Agripa gitôm dom bu
nem gauc gêŋ dau. Yomandô! Iŋ kêyalê
gêŋ hoŋ dindec su, ma bocdinaŋ aö gasôm
neŋ yom asê têŋ iŋ yêc awê.
27 Kiŋ Agripa, am kêŋ whiŋ lau propet si
yom pi Mesaya, me mba? Aö gauc gêm bu
am oc kêŋ whiŋ su."
28 Dec Agripa sôm têŋ Pol, "Am gauc gêm
bu ŋasawa apê lec am oc kac aneŋ ŋalôm
kwi bu wakêŋ whiŋ Yisu, a?"
29 Ma Pol ô yom ma sôm, "Aö bu wasôm
yom ŋasawa apê me ŋasawa baliŋ, aö oc
atac whiŋ gêŋ tigeŋ. Aö wateŋ mbec pi am
ti mac lau hoŋ naŋ aŋgô aneŋ yom dindec,
bu Anötö kôm mac hoŋ andi atôm aö ma
akêŋ whiŋ Yisu, magoc bu kôm mac atôm
aö tu gandöc gapocwalô-ŋga lec dom."
30 Pol sôm iŋ ndê yom meŋ têŋ dinaŋ,
goc Kiŋ Agripa tisa, ma gôliŋwaga Festus
ti Berenis ma lau hoŋ naŋ sêndöc sêwhiŋ
iŋ, naŋ sêtisa bocdinaŋ.
31 Ŋac sêhu andu dau siŋ, ma sem
yomgalôm têŋ dau ma sêsôm, "Ŋgac din-
dec kôm giso daŋ naŋ tôm bu sêndic iŋ
ndu me sêkêŋ iŋ ndöc gapocwalô-ŋga lec
dom."
32 Ma Agripa sôm têŋ Festus, "Oc tôm bu
yac dahu ŋgac dindec siŋ lhö ndi, tigeŋ iŋ
dau ndac bu Sisa êmatôc iŋ ndê yom."

27

Pol têŋ malac Rom gi

1 Ma tiŋambu sêsôm tidôŋ bu sêkêŋ Pol
ti lau gapocwalô-ŋga ŋatô sêpi waŋ daŋ,
ma sêŋkiŋ ŋac sêtêŋ malac Rom naŋ yêc

* **26:11** Yom sac sambuc - yêc Yom Inglis sêsam bu 'blasphemy'. Lau ŋatô gauc gêm bu Pol ndê yom dau ŋahu bu iŋ bu kêŋ ŋandê têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga e sêhu si sêkêŋ whiŋ siŋ ma sêpu Yisu. Ma lau ŋatô gauc gêm bu lau sêkêŋ whiŋ-ŋga bu sêlhac ŋaŋga ma sêsôm bu Yisu iŋ Anötö ndê Atu, dec Pol ti lau Israel-ŋga oc sêlic yom dau bu yom sac sambuc gitôm bu sêndic ŋac ndu. Alic yom ŋatô yêc Mat 26:63-66.

gameŋ Itali-ŋga sêndi. Sêkêŋ ŋac sêsip
ŋgac siŋ-ŋga daŋ amba, naŋ ndê ŋaê
Julias, naŋ ti ŋgac bata siŋ-ŋga naŋ yob
Sisa ndê lau siŋ-ŋga toŋ daŋ.
2 Dec ŋac sêpi waŋ si, ma alu ŋgac
daŋ ŋaê Aristakus akêŋ malac Tesalonika
yêc gameŋ Masedonia-ŋga api awhiŋ, ma
yac asa a. Waŋ dau meŋ akêŋ malac
Adramitiam ma gic waê bu êŋsêlêŋ sôc
malac ŋatô naŋ sêyêc gameŋ Esia-ŋga.
3 Ŋagalaŋsê waŋ dau sôc baö yêc malac
Saidon. Julias tawalô Pol dec kêŋ iŋ sip baö
gi bu ndic iŋ ndê silip kêsi tu bu sêpuc iŋ
dôŋ ŋa gêŋ ŋatô-ŋga.
4 Tiŋambu yac api waŋ dau ma asa a
tiyham. Yac bu ahôc gêlêc nduc Saipras,
tigeŋ mbu ŋadinda puc waŋ dôŋ, dec yac
aŋgihi aho yêc nduc ŋadômbwê-ŋga.
5 Goc waŋ dau kêsêlêŋ mbo gwêc sawa,
ma gi e ahôc gêlêc gameŋ Silisia-ŋga ma
gameŋ Pampilia-ŋga su, ma gacgeŋ a asôc
malac Maira yêc gameŋ Lisia-ŋga.
6 Ma yêc dindê ŋgac bata siŋ-ŋga dau
tap waŋ daŋ sa, naŋ meŋ akêŋ Aleksandria
ma bu têŋ Itali ndi. Dec iŋ kêŋ yac a alom.
7 Magoc waŋ dau kêti ŋagahô dom.
Yac ambo gwêc ŋasawa bêc daêsam, e a
ampiŋ malac Naidas. Mbu ŋadinda puc
yac dôŋ ŋapaŋ, bocdinaŋ dec akac waŋ
kwi aŋôŋ gêm nduc Krit ŋa-awê-ŋga, ma
anti a e ampiŋ malac daŋ ŋaê Salmone.
8 Waŋ kêsêlêŋ ti ŋawapac e ahôc asê
söc naŋ sêsam bu Salaŋ Ŋayham, naŋ yêc
kêpiŋ malac Lasea.
9 Bêc daêsam giŋga su ma lau Israel si
om atu naŋ sêhu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ, naŋ
pacndê su, dec yac aŋyalê bu oc asip têm
sac tu dalac waŋ-ŋga ŋalôm. Bocdinaŋ Pol
kêŋ puc lau waŋ-ŋga ma sôm,
10 "Mac lau, aö kayalê su bu oc dasip
ŋasac ŋalôm e waŋ ti wapa hoŋ oc
sêniŋga, ma mboe yac dauŋ dawhiŋ."
11 Magoc ŋgac bata siŋ-ŋga dau kêŋ
daŋga Pol ndê yom dom. Iŋ sôc ŋgac nem
gôliŋ waŋ-ŋga ti waŋ ŋadau si yom ŋapu.
12 Söc dinaŋ gitôm dom bu waŋ poc
ŋayham têŋ ndoc uhô-ŋga. Bocdinaŋ dec
lau waŋ-ŋga daêsam sêsôm yom pitigeŋ
bu sêsa tiyham ma sêŋsahê bu sêlac sêtêŋ
malac Pioniks sêndi, ma waŋ poc dindê e
têm ŋayham meŋ sa. Yêc malac Pioniks,
nduc Krit pôc mbu ahuc, ma bocdinaŋ söc
naŋ yêc malac dinaŋ iŋ söc ŋayham tu
waŋ sêpoc-ŋga têŋ têm uhô-ŋga.

Mbu ŋadinda

13 Yac ahôŋ e bêc daŋ mbu lilic kêsêlêŋ
ŋayham, ma bocdinaŋ ŋac gauc gêm bu
sêtap têm ŋayham sa bu sêlom malac
Pioniks. Ŋac sêhê aŋga sa ma sêlac
sêŋkuc baö Krit-ŋga si.
14 Ŋasawa baliŋ dom ma mbu sac daŋ
puc ŋaŋga akêŋ baö-ŋga mbu sa têŋ gwêc
sawa-ŋga.
15 Waŋ dau sip mbu dinda ŋalôm e tôm
dom bu yac alac aŋkuc baö-ŋga. Bocdinaŋ
yac am waŋ kwi kêsêlêŋ kêkuc mbu.
16 Mbu soc yac e nduc sauŋ daŋ ŋaê
Kauda pôc mbu ahuc ŋagec. Yac bu
ahê waŋ ŋa-gômbwa pi lôlôc meŋ, magoc
akôm wapac-wapac bu mbu puc ŋadinda
sac andô.
17 Lau sêhê gômbwa sa pi lôlôc meŋ su,
goc sêkic po pi waŋ atu ŋampê bu suc dom.
Ŋac sêtöc dau bu mbu oc soc yac ŋapaŋ e
waŋ ndi lôc pi gaŋgac yêc Sirtis, dec sêlêc
lac su ma sêkêŋ aŋga gwêc-ŋga sip gi bu
teŋ waŋ dôŋ ênti timalô, ma sêkêŋ waŋ
dau tam mbo.
18 Têŋ bêc tilu-ŋga mbu ti gwêc gic pi
waŋ sac andô, dec lau waŋ-ŋga sêtöc dau
atu ma sic hu sêmbaliŋ wapa ŋatô siŋ sip
gwêc.
19 Bêc titö-ŋga sêhôc waŋ ŋalac ti po ma
wapa waŋ-ŋga ŋatô sa ma sêmbaliŋ siŋ
sip gwêc gi.
20 Tigeŋ mbu dau timalô dom e bêc
daêsam yac alic ac ti tata dom. Ma yac
hoŋ mba gauc tigeŋ bu oc andiŋaŋ.
21 Lau waŋ-ŋga seŋ gêŋ daŋ dom tôm
bêc daêsam su, goc Pol tisa ma sôm, "Mac
lau, aö gakêŋ puc mac muŋ su, bu ahu
nduc Krit siŋ dom, magoc mac asôc aneŋ
yom ŋapu dom. Mac bu aŋgô aneŋ yom
dau, dec gitôm dom bu atap ŋawapac
dindec sa, ma gêŋ daŋ oc niŋga dom.
22 Magoc kwahic dec wasôm têŋ mac bu
nem ŋalôm pêŋ dôŋ, bu mac nem daŋ oc
niŋga dom. Waŋ tigeŋ dec oc niŋga.
23 Aö Anötö ndê ŋgac daŋ, ma gam akiŋ
iŋ ŋapaŋ. Alhabêc ôbwêc iŋ kêkiŋ ndê
aŋela daŋ meŋ kalhac whiŋ aö.
24 Ma sôm têŋ aö, 'Pol, am töc daôm
dom. Am oc lhac Sisa aŋgô-ŋga bu iŋ
êmatôc nem yom. Ma tu am-ŋga, Anötö
oc kêŋ lau hoŋ naŋ sêmbo waŋ sêwhiŋ am,
naŋ sêmbo tali.'
25 Bocdinaŋ mac lau, nem ŋalôm pêŋ
dôŋ, bu aö gakêŋ whiŋ Anötö bu yom dau
oc ŋandô sa, tôm iŋ ndê aŋela sôm têŋ aö.
26 Waŋ oc ndi lôc pi nduc daŋ, tigeŋ yac
oc dandiŋaŋ dom."

Waŋ gôlôc pi nduc

27 Mbu tam yac ŋapaŋ ambo Gwêc
Adria-ŋga. Têŋ bêc ti-14-ŋga ma
timaniŋhu goc lau waŋ-ŋga sêŋsahê bu
yac asuŋ sa baö.
28 Sem dôhôŋ gwêc ŋagapoŋ ma sêtap
sa b u ŋagapoŋ gitôm 37 mita. Ŋasawa
sauŋ sem dôhôŋ tiyham ma sêtap sa bu
ŋagapoŋ gitôm 27 mita.

29 Ŋac sêtöc bu waŋ oc popoc pi hoc,
bocdinaŋ sêmbaliŋ aŋga hale sip waŋku-
ŋga, ma sêkêŋ bata bu laŋsê ŋagahô.
30 Lau sêyob waŋ-ŋga gauc gêm bu sêhu
waŋ ti lau ŋatô siŋ, dec sêkôm bu sêkêŋ
gômbwa sip gwêc ndi, sêŋsau bu oc sêkêŋ
aŋga ŋatô sip yêc waŋ ŋampê-ŋga.
31 Magoc Pol sôm têŋ ŋgac bata ti ndê
lau siŋ-ŋga bu, “Lau dinaŋ bu sêhu waŋ
siŋ, dec mac oc andiŋam.”
32 Tu dinaŋ-ŋga lau siŋ-ŋga sêtim wac
kic yêc g ômbwa, ma sêkêŋ peŋ sip gwêc
gi.
33 Têŋ bêbêc ganduc Pol sôm têŋ lau bu
sêneŋ gêŋ. Iŋ sôm, “Bêc 14 giŋga su lec
mac ayob waŋ ŋapaŋ e mac aŋ gêŋ daŋ
dom.
34 Kwahic dec aö wasôm têŋ mac bu gêŋ
daŋ oc kôm mac ŋayom dom, mac hoŋ oc
ambo tamli. Bocdinaŋ dec aneŋ gêŋ bu
puc mac dôŋ.”
35 Iŋ sôm yom dinaŋ su, goc kôc bolom
ma gêm daŋge Anötö yêc ŋac hoŋ aŋgô-
ŋga, goc pô kôc ma gêŋ.
36 Dec lau hoŋ si ŋalôm timalô ma seŋ
gêŋ sêwhiŋ.
37 Yac lau naŋ ambo waŋ, naŋ mba
namba gitôm 276.
38 Lau hoŋ seŋ gêŋ hôc ŋac dôŋ, goc
sêmbaliŋ bolom batac sip gwêc gi bu kôm
waŋ tilo.
39 Têŋ ndoc gameŋ ŋawê sa naŋ sêlic
baö, tigeŋ sem gauc gameŋ dau. Sêlic söc
ti gaŋgac apa ŋayham, dec gauc gêm bu
sêkêŋ waŋ ndi pi baö yêc dindê.
40 Ŋac sêtim aŋga ŋawac kic sip gwêc
giŋga, ma sêŋgapwêc wac naŋ sô gôliŋ
dôŋ, naŋ su. Goc sêsö lac waŋ ŋatôkwa-
ŋga sa, bu mbu peŋ lac ma kôc yac api
baö andi.
41 Magoc waŋ dau kêti gi gôlôc pi gaŋgac
ŋabaö daŋ yêc gwêc lôm e gacgeŋ ŋaŋga
sa. Ma gwêc dinda gic pi waŋ ŋambu-ŋga
e kac popoc.
42 Têŋ ndoc dinaŋ lau siŋ-ŋga sêkic yom
bu sêndic lau gapocwalô-ŋga hoŋ ndu, bu
sêsip gwêc ma sêlhö sêndi dom.
43 Magoc ŋac si ŋgac bata bu nem Pol
sa, dec kalhac ŋac ahuc bu sêkôm si yom
ŋandô sa d om. Iŋ kêŋ yatu bu lau naŋ
sêŋkôc tidôŋ naŋ sêpwê sêsip gwêc ma
sêmuŋ sêsôc baö sêndi.
44 Ma iŋ kêŋ yatu bu lau ŋatô sêsac apa
waŋ-ŋga ŋatô naŋ gwêc gic popoc. Ma
ŋalêŋ dinaŋ dec lau hoŋ sêhôc asê baö ti
lic sambuc.

28

Pol mbo nduc Malta

1 Yac hoŋ api baö ti lic sambuc, ma malô
atap sa bu nduc dau ŋaê sêsam bu Malta.
2 Ma lau nduc-ŋga sêkôc yac hoŋ sa ma
sêyob ti sêmwasiŋ yac ŋalêŋ ŋayham. Têŋ
ndoc dinaŋ u gic ma gameŋ ŋalhuc atu,
bocdinaŋ sêkôm ya golom bu yac aheŋ
dauŋ.
3 Pol tap a basô ti gap bu kêŋ pi ya ndi,
magoc mboc sac daŋ yêc gap ŋalôm, ma
têŋ ndoc kêsahê ya ŋandê, dec sa bu lhö
ndi ma seŋ Pol sip amba.
4 Lau malachu sêlic mboc dau keseŋeŋ
Pol amba dôŋ gacgeŋ kêgalêŋ, dec sêsôm
têŋ dau bu, “Ŋgac dê mboe iŋ ŋgac gic
ŋamalac ndu-ŋga, dec iŋ wêkaiŋ ŋagêyô
atu. Gitôm bu gwêc kô iŋ ndu su, magoc
kwahic dec iŋ oc wê sa dom.”
5 Tigeŋ Pol kêbalip mboc dau sip ya gi,
ma gêŋ daŋ kôm iŋ dom.
6 Lau dau sêkêŋ bata bu iŋ amba oc suŋ
me ŋagahô iŋ oc hudau sip ndi mbac ndu.
Magoc sêhôŋ ŋasawa baliŋ e sêlic gêŋ daŋ
hôc asê iŋ dom. Bocdinaŋ dec ŋac gauc
gêm bu mboe iŋ oc anötö daŋ.
7 Ŋgac daŋ ŋaê Publias gêm gôliŋ nduc
dinaŋ, ma iŋ wêkaiŋ ndê gameŋ daŋ yêc
kêpiŋ baö naŋ waŋ popoc kalhac. Iŋ kôc
yac sa a andöc iŋ ndê andu, ma yob yac
ŋapep gitôm bêc tö.
8 Têŋ ndoc dinaŋ Publias damba gêmbac
yêc, ŋamlic ŋamahom ti kêc dau. Pol sôc
gi gêlic iŋ, ma teŋ mbec ti kêŋ amba sac
iŋ, ma kôm iŋ ŋayham sa.
9 Ma têŋ ndoc lau nduc-ŋga sêlic gêŋ
dinaŋ, naŋ sêhoŋ si lau gêmbac hoŋ sêtêŋ
Pol sêmeŋ, ma iŋ kôm ŋac ŋayham sa
tiyham.
10 Ma ŋac sêtoc yac sa ŋalêŋ ŋayham
daêsam. Ma têŋ ndoc yac bu api waŋ ma
alhö andi, naŋ sêkêŋ gêŋ hoŋ bu puc yac
dôŋ ambo gwêc ŋasawa-ŋga têŋ yac.

Pol hôc asê Rom

11 Yac ambo nduc dau tôm ayô tö su, goc
api lau malac Aleksandria-ŋga si waŋ daŋ.
Waŋ dau poc nduc dinaŋ têŋ ndoc uhô-ŋga
ma hôŋ têm ŋayham, ma yêc ŋatôkwa-
ŋga sêlêŋ ŋac si anötö gwam lu si aŋgô,
daŋ sêsam ŋaê Kasto, ma daŋ ŋaê Polaks.
Yac ahu gameŋ dau siŋ,
12 ma alac e ahôc asê malac Sairakyus
ma ambo dinaŋ tôm bêc tö.
13 Goc ahu malac dau siŋ ma alac tiyham
e a asôc malac Regiam. Têŋ galaŋsê mbu
ŋayham daŋ peŋ lac ŋapep, dec kêŋ yac
alac bêc tigeŋ a asôc söc yêc malac Puteoli,
ma asip baö a.
14 Yêc dinaŋ yac atap lau sêkêŋ whiŋ
Yisu-ŋga ŋatô sa, ma sêkôc yac sa a ambo
awhiŋ ŋac gitôm bêc 7. Ma tiŋambu yac
aŋsêlêŋ bu atêŋ malac Rom andi.
15 Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga yêc malac Rom
sêŋgô ŋawaê bu yac aŋsêlêŋ ambo seŋ,
dec sêsa sêmeŋ bu sêkôc yac sa. Ŋatô

sêtap yac sa yêc Apias ndê gameŋ sêtidulu
gêŋ-ŋga, ma ŋatô sêtap yac sa yêc gameŋ
naŋ sêsam bu Andu Ŋacleŋ-ŋga Tö. Têŋ
ndoc Pol gêlic lau sêkêŋ whiŋ-ŋga dinaŋ,
naŋ iŋ atac pa su ma gêm daŋge Anötö.
16 Yac hoŋ aŋsêlêŋ a, e ahôc asê Rom su,
goc sêkêŋ ŋasawa têŋ Pol bu ndöc andu
daŋ, ma sêkêŋ ŋgac siŋ-ŋga daŋ yob iŋ.

Pol gêm mêtê mbo Rom

17 Bêc tö giŋga su, goc Pol kêgalêm
lau bata Israel-ŋga naŋ sêndöc Rom, naŋ
sa sêpitigeŋ, ma sôm têŋ ŋac, "Aneŋ
asidôwai Israel-ŋga, aö gakôm gêŋ so daŋ
têŋ yac neŋ lau Israel-ŋga dom. Ma gakôm
gêŋ daŋ naŋ so abaŋi si gêbôm, naŋ dom.
Magoc sêkôc aö dôŋ yêc Jerusalem ma
sêkêŋ aö gasip gôliŋwaga Rom-ŋga ti iŋ
ndê lau siŋ-ŋga amba.
18 Ma lau Rom-ŋga dau sêŋsahê aö e
sêtap sa bu aö gakôm gêŋ giso daŋ naŋ tôm
bu sêndic aö ndu-ŋga, naŋ dom. Dec ŋac
bu sêhu aö siŋ walhö wandi.
19 Magoc lau Israel-ŋga sêtec, ma sêli
awha sa e aneŋ lêŋ daŋ mbasi, dec aö
gandac bu Sisa ŋgô aneŋ yom. Tigeŋ aö
gakôm tu galic ŋac sac-ŋga dom, me tu bu
waŋgôliŋ yom pi ŋac-ŋga dom.
20 Acsalô lec aö kagalêm mac sa ameŋ,
bu aŋgô aneŋ yom pi gêŋ hoŋ dinaŋ. Mac
alic bu sêsô aö dôŋ ŋa sen dindec, magoc
aö gakôm gêŋ sac daŋ dom. Gêŋ tigeŋ
gakôm, naŋ gakêŋ bataŋ gêŋ naŋ lau Israel
dau sêkêŋ bata."
21 Lau Israel-ŋga dinaŋ sêŋgô Pol ndê
yom ma sêsôm, "Lau naŋ sêndöc gameŋ
Judia-ŋga naŋ sêto bapia daŋ têŋ yac, naŋ
hêganôŋ am dom. Ma asidôwai Israel-ŋga
akêŋ gameŋ dinaŋ, naŋ sêtêŋ yac sêmeŋ,
naŋ sêsôm yom sac daŋ pi am dom.
22 Magoc yac aŋyalê bu yêc gameŋ hoŋ
lau sêpu lêŋ naŋ lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga
sêŋkuc. Bocdinaŋ yac bu aŋgô am nem
gauc ti yom pi lêŋ dau."
23 Goc sêkêŋ bêc daŋ bu sêkac sa sêwhiŋ
Pol tiyham.
Ma têŋ bêc dau ŋac sêkac sa sêmbo
andu naŋ Pol yêc naŋ, ma lau Israel-ŋga
hic daêsam sêmeŋ sêwhiŋ, dec ti toŋ atu.
Têŋ bêbêc ŋapaŋ e telha Pol sôm yom têŋ
ŋac. Iŋ tôc Anötö ndê gôliŋ ŋahu asê têŋ
ŋac. Ma iŋ whê Moses ti lau propet si yom
sa bu kôm ŋac sêŋyalê bu Yisu iŋ Mesaya
dau.
24 Lau ŋatô sêŋgô iŋ ndê yom ma sêkêŋ
whiŋ, magoc ŋatô sêkêŋ whiŋ dom.
25 Ŋac sêseŋ dau pi iŋ ndê yom, ma
bocdinaŋ Pol sôm ndê yom ŋambu-ŋga têŋ
ŋac, ma tiŋambu sêlhö têŋtêŋ. Ma yom
ŋambu-ŋga naŋ iŋ sôm têŋ ŋac naŋ sôm
bocdec bu, "Yom dindec naŋ Ŋalau Dabuŋ
sôm têŋ mac apami, naŋ yom ŋandô ma
hêganôŋ mac solop. Propet Aisaya hoc
yom dau asê bocdec bu:
26 Am têŋ lau dindê ndi ma sôm têŋ ŋac,
'Mac aŋgô aneŋ yom ŋapaŋ, magoc
aŋyalê ŋahu dom. Mac alic gêŋ naŋ
aö gakôm, naŋ ŋapaŋ, tigeŋ mac nem
gauc sa dom.'
27 Bu lau dau si ŋalôm ŋadandi sa. Ŋac
si daŋgasuŋ hôc ahuc, ma sêpôc si tandô
ahuc. Bu bocdinaŋ dom, dec oc tôm tandô
sêlic, daŋgasuŋ sêŋgô, ma sêŋyalê aö
tidôŋ yêc ŋac si ŋalôm e sênem dau kwi
ma wakôm ŋac ŋayham sa." *[Ais 6:9-10]*
28 Goc Pol sôm, "Bocdinaŋ aŋyalê bu
Anötö kêkiŋ ŋawaê ŋayham pi iŋ ndê lêŋ
nem lau si-ŋga naŋ mac atec, naŋ têŋ lau
gameŋ apa-ŋga. Ma ŋac lau dau oc sêŋgô
ti sêkôc sa." [
29 Iŋ sôm su goc lau Israel-ŋga sêlhö si,
ma sêseŋ dau pi iŋ ndê yom.]
30 Tiŋambu Pol mbo malac Rom gitôm
yala lu. Ma tôm ŋasawa dinaŋ, iŋ gêmlhi
ŋamalac daŋ ndê andu daŋ tu ndöc-ŋga,
ma iŋ kôc lau daêsam sa yêc andu dau,
naŋ sêmeŋ bu sêndic iŋ kêsi.
31 Iŋ gêm mêtê pi Anötö ndê gôliŋ ma
kêdôhôŋ lau pi Pômdau Yisu Kilisi. Iŋ kôm
gêŋ dau ti atac pa su, ma lau daŋ sêlhac iŋ
ahuc dom.

Pol ndê bapia têŋ lau Rom-ŋga
Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Pol to bapia dindec têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêndöc malac atu Rom. Iŋ to têŋ ndoc iŋ mbo malac Korin, ma kêŋ têŋ awhê daŋ ŋaê Pibi (16:2) bu kôc sa ndi ma kêŋ têŋ lau malac Rom-ŋga. Pol tac whiŋ bu ndic lau Rom-ŋga kêsi, ma iŋ to bapia dindec muŋ, bu whê mêtê naŋ iŋ gêm, naŋ ŋahu sa.

Lau ŋatô gauc gêm bu Pol to 1:18-32 hêganôŋ lau gameŋ apa-ŋga, ma iŋ to 2:1-29 hêganôŋ iŋ dau ndê lau Israel-ŋga. Iŋ tôc yêc awê bu yac lau hoŋ dakôm sac, ma tu yac neŋ sac-ŋga, dec yac hoŋ dawêkaiŋ seŋ dambac ndu-ŋga. Magoc Anötö kêmasaŋ lêŋ bu suc lau nom-ŋga si sac kwi, ma asa naŋ bu kêŋ whiŋ gêŋ atu naŋ Yisu Kilisi kôm tu yac-ŋga, naŋ Anötö sam iŋ bu ŋamalac gitêŋ.

Ma Pol bu whê sa bu Anötö sam yac bu lau gitêŋ ŋambwa dom, magoc iŋ kêŋ Ŋalau Dabuŋ têŋ yac tu bu kôm yac dati lau wakuc naŋ daŋaŋ wambu Anötö, ma dasa neŋ lêŋ gitêŋ ti dabuŋ. Bocdinaŋ Pol to yom pi lêŋ ŋayham tu dasa-ŋga, ma dapiŋ dauŋ dôŋ ma dahu mêtê sac siŋ. Yêc lôcwha (sapta) 9-11 Pol tôc asê bu iŋ ŋalôm ŋawapac pi iŋ dau ndê lau Israel-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ dom, ma iŋ tac whiŋ ŋandô bu sêkêŋ whiŋ Yisu.

Pol gic hu ndê yom têŋ lau Rom-ŋga

1 Aö Pol, Yisu Kilisi ndê ŋgac akiŋ, gato bapia dindec. Anötö kêgalêm aö sa gati iŋ ndê †aposel, ma kêyaliŋ aö sa bu wahoc iŋ ndê ŋawaê ŋayham asê.

2 Ŋawaê ŋayham dau Anötö kêmatiŋ tidôŋ muŋ su, ma iŋ ndê propet sêhoc asê, ma sêto sip Buku Dabuŋ.

3-4 Ma yom dau hêganôŋ iŋ ndê Atu Yisu Kilisi, yac neŋ Pômdau. Iŋ ti ŋamalac naŋ sa akêŋ Kiŋ Dawid ndê toŋ. Ma tiŋambu Anötö uŋ iŋ sa akêŋ lau batê-ŋga ŋa Ŋalau Dabuŋ ndê ŋaclai, dec tôc asê tiawê bu iŋ Anötö Atu.

5 Ma Yisu Kilisi dau kêyaliŋ yac sa ma kêmwasiŋ yac bu ati aposel tu iŋ ndê ŋaê-ŋga, dec kêkiŋ yac bu aŋgalêm lau sa yêc gameŋ hoŋ bu s êkêŋ whiŋ iŋ, ma tu dinaŋ-ŋga dec daŋga wambu iŋ ndê yom.

6 Ma galem dau têŋ mac lau Rom-ŋga bu ati Yisu Kilisi ndê lau bocdinaŋ.

7 Aö gato bapia dindec têŋ mac lau Rom-ŋga hoŋ naŋ Anötö tac whiŋ mac, ma kêgalêm mac sa ati iŋ ndê lau dabuŋ. Mwasiŋ ti yom malô têŋ mac hoŋ akêŋ Damaŋ Anötö, lu Pômdau Yisu Kilisi.

Pol gauc gêm bu ndic lau Rom-ŋga kêsi

8 Gêŋ ŋamata-ŋga aö wasôm têŋ mac bu tôm bêc hoŋ, aö gateŋ mbec tu Yisu Kilisi ndê ŋaê-ŋga, ma gam daŋge aneŋ Anötö tu mac hoŋ-ŋga. Ŋahu bu yêc gameŋ hoŋ lau sêŋgô mac nem akêŋ whiŋ ŋawaê.

9 Ma Anötö naŋ aö gam akiŋ ti aneŋ ŋalôm sambuc, ma gahoc iŋ Atu ndê ŋawaê ŋayham asê, naŋ kêyalê bu yomandô aö gauc gêm mac ŋapaŋ,

10 têŋ têm hoŋ naŋ gateŋ mbec. Ŋasawa baliŋ su, aö atac whiŋ bu wandic mac kêsi, ma kwahic dec aö gateŋ mbec têŋ Anötö bu lic aö neŋ gauc dinaŋ ŋayham, ma lêc gatam su têŋ aö bu watêŋ mac waloc.

11 Bu aö atac whiŋ ŋandô bu walic mac, tu bu wakêŋ Ŋalau Dabuŋ ndê mwasiŋ ŋatô lom mac bu puc mac dôŋ.

12 Ma têŋ ndoc yac dambo dawhiŋ dauŋ, naŋ mac nem akêŋ whiŋ ma aö neŋ gakêŋ whiŋ, oc piŋ yac hoŋ dôŋ bu dalhac ŋaŋga.

13 O asidôwai, aö atac whiŋ bu mac aŋyalê bu têm daêsam aö gauc gêm bu watêŋ mac waloc, magoc gêŋ daêsam kalhac aö ahuc e meŋ têŋ kwahic dec. Aö gam mêtê yêc lau apa si gameŋ ŋatô, ma aneŋ gweleŋ dau gêm ŋandô su. Boc-dinaŋ aö gauc gêm bu wakôm gweleŋ kaiŋ tigeŋ wawhiŋ mac e gweleŋ dau ŋandô sa yêc mac-ŋga whiŋ.

14 Gweleŋ dau gic aö ŋawaê bu wanem mêtê lau Grik ti lau naŋ lau Grik dom, ma lau ti gauc ma lau gauc mba sêwhiŋ.

15 Tu dinaŋ-ŋga dec aö neŋ ŋalôm kac aö bu wanem mêtê mac lau Rom-ŋga awhiŋ.

Anötö ndê ŋawaê ŋayham ti ŋaclai

16 Bu aö mayaŋ tu Anötö ndê ŋawaê ŋayham-ŋga dom. Ŋahu bu Anötö ndê ŋaclai yêc yom dau, bu nem lau naŋ bu sêkêŋ whiŋ, naŋ si. Iŋ gic bata têŋ lau Israel-ŋga muŋ, ma têŋ lau naŋ lau Israel dom, naŋ tiŋambu.

17 Ŋawaê ŋayham dau ndê ŋaclai yêc bu nem lau si, ŋahu bu ŋawaê dau tôc lêŋ naŋ Anötö kêŋ bu ŋamalac sêti lau gitêŋ, naŋ asê. Lêŋ dau lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga, ma ŋalêŋ daŋ mba. Tôm yom naŋ propet akwa daŋ to yêc bocdec bu:

Lau gitêŋ oc sêndöc tali tu si sêkêŋ whiŋ-ŋga. *[Hab 2:4]*

Ŋamalac hoŋ sêkôm giso

* **1:18** Têŋ ndoc Yisu mbac ndu pi a gicso dau, naŋ tôc asê bu Anötö tac ŋandê tu ŋamalac si sac-ŋga. Magoc tu Yisu hôc ŋandê dau ô lau nom-ŋga su, dec tôc asê bu iŋ tac whiŋ lau nom-ŋga hoŋ ma tec bu daŋ niŋga. Alic Rom 2:4; 3:26; 8:3; ma Jon 3:16.

18 Anötö naŋ ndöc undambê, kwahic dec
tôc iŋ ndê ŋalôm asê têŋ yac.* Iŋ tac ŋandê
têŋ lau naŋ sêpuc dômbwê iŋ, ma sêkôm
mêtê sac. Ŋac si mêtê sac kêgwiniŋ yom
ŋandô dôŋ.
19 Gitôm bu lau nom-ŋga sêŋyalê yom
ŋandô pi Anötö, bu gêŋ naŋ iŋ kôm, naŋ
whê iŋ sa tiawê têŋ ŋac su.
20 Lau daŋ sêlic Anötö su dom,
yomandô! Tigeŋ têŋ ndoc iŋ kêŋ undambê
ti nom e meŋ têŋ kwahic dec, naŋ sêlic gêŋ
hoŋ naŋ iŋ kêŋ. Ma gêŋ dau whê iŋ ndê
ŋahu sa ma tôc iŋ ndê ŋaclai atu naŋ yêc
titêm-titêm, naŋ asê tiawê. Tu dinaŋ-ŋga
dec ŋamalac daŋ oc tôm dom bu pa dau
ma sôm bu iŋ gêm gauc Anötö.
21 Lau nom-ŋga sêŋyalê bu Anötö dê
mbo, magoc sêtoc iŋ sa ti ŋac si Anötö,
ma sem daŋge iŋ tu gêŋ daŋ-ŋga dom.
Ŋac sêhê gauc pi yom ŋambwa-ŋambwa
daêsam e ŋasec kôm ŋac si ŋalôm ahuc.
22 Ŋac sêtoc dau sa bu ŋac lau ti gauc,
magoc ŋac lau gauc mbasi.
23 Ŋac sêtec bu sênem akiŋ Anötö naŋ
mbo titêm-titêm, magoc sem akiŋ gêŋ naŋ
gic waê bu niŋga. Ŋac sêhu Anötö ti
ndê ŋawasi atu siŋ, ma sem akiŋ gwam
naŋ ŋac dau sêmasaŋ sem ŋamalac aŋgô,
mbac aŋgô, bôc aŋgô, ma mboc aŋgô.
24 Tu dinaŋ-ŋga dec Anötö hu ŋac siŋ
bu sêkôm mêtê ŋalôm ŋagalac-ŋga tôm si
atac whiŋ. Ma sêkôm mêtê ŋadômbwi pi
dau ŋamlic gitôm gêŋ ŋambwa-ŋga.
25 Ŋac sêpuc dômbwê Anötö ndê yom
ŋandô, ma yom tasaŋ gêm ŋac si ŋalôm
ahuc. Ŋac sêtec bu sênem akiŋ Anötö naŋ
kêŋ gêŋ hoŋ, ma sêhu iŋ siŋ ma sem akiŋ
gêŋ naŋ iŋ kêŋ. Magoc iŋ gêŋ hoŋ ŋadau,
ma ŋayham bu yac tampiŋ iŋ tôm bêc hoŋ.
Yomandô!
26 Tu ŋamalac si giso-ŋga, dec Anötö
hu ŋac siŋ bu sêkôm gêŋ mayaŋ-ŋga tôm
ŋac si ŋalôm ŋagalac kêgilí ŋac. Ŋac si
lauwhê sêhu lauwhê ti ŋgac si lêŋ solop
sêmbo sêwhiŋ dauŋ-ŋga siŋ, ma sêsa lêŋ
so.
27 Ma ŋalêŋ tigeŋ lauŋgac sêhu lauwhê
ti ŋgac si lêŋ solop siŋ ma mêtê atac
ŋagalac pi dandi-ŋga gêm ŋac ahuc sam-
buc. Lauŋgac sêkôm mêtê mayaŋ-ŋga
sêwhiŋ lauŋgac, ma tu dinaŋ-ŋga sêtap
ŋagêyô naŋ gic mêtê sac kaiŋ dinaŋ
ŋawaê, naŋ sa yêc dau si ŋamlic.
28 Ŋamalac sêlic ŋayham bu s êpuc
dômbwê Anötö, ma tu dinaŋ-ŋga iŋ hu
ŋac siŋ e ŋac si gauc timboloc, ma sêkôm
mêtê naŋ gic ŋamalac ŋawaê dom.
29 Mêtê sac tidau-tidau gêm ŋac si ŋalôm
ahuc. Ŋac sêkôm mêtê gitôm mêtê wec ma
mêtê mayaŋ-ŋga, ŋac tagatu gêŋ, ŋac sêlic
lau ŋatô sac, sic ŋamalac ndu, sêŋgalôm
lau, sêkôm gêŋ daêsam bu sêtim lau ma
sêŋsau ŋac, ma sêsec lau.
30 Ŋac sêŋgôliŋ yom pi lau, atac tec
Anötö, ma sêpu lau ŋatô. Sêpo dau ti
sêtoc dau sa, sêkôc gauc pi lêŋ sac ŋapaŋ,
ma ŋac daŋgapêc ŋawahô têŋ dinda ti
dambai.
31 Ŋac lau gauc mbasi-ŋga, ma yom
bocke naŋ sêsôm, naŋ sêkôm ŋandô sa
dom. Ŋac lau ŋalôm ŋadandi-ŋga naŋ
atac tec lau ma tawalô ŋac dom.
32 Lau sac dau sêŋyalê bu Anötö sôm
tidôŋ su bu lau naŋ sêkôm mêtê sac kaiŋ
bocdinaŋ, oc sêmbac ndu. Tigeŋ ŋac
sêkôm sac sêsiŋ su eŋ. Ma gêŋ daŋ
whiŋ bocdec bu, lau ŋatô naŋ sêkôm mêtê
sac tôm ŋac dau sêkôm, naŋ sêlic ŋac
ŋayham.

2

Anötö ndê lêŋ êmatôc lau-ŋga

1-3 Yac taŋyalê bu têŋ ndoc Anötö
êmatôc lau naŋ sêkôm sac kaiŋ dinaŋ, dec
iŋ oc êmatôc ŋac êŋkuc yom ŋandô pi
ŋac. Bocdinaŋ dec am asa naŋ kêgôliŋ
yom pi lau ŋatô, ma sam ŋac bu lau sêkôm
sac-ŋga, naŋ êmyalê bu am kêgôliŋ yom pi
daôm whiŋ, bu am ŋamalac kôm sac-ŋga
whiŋ. Ma am oc tôm dom bu êmasaŋ yom
têŋ Anötö tu daôm nem sac-ŋga ma lhö su
iŋ ndê matôc.
4 Am ŋgô su naŋ! Anötö tawalô yac ndu
andô, dec kôc ndê ŋalôm dôŋ ma kêmatôc
yac ŋagahô dom. Am gêlic iŋ ndê lêŋ
dinaŋ bu gêŋ ŋambwa, a? Bocke? Am
kêyalê dom bu Anötö kôm gêŋ dinaŋ tu bu
kêŋ ŋasawa têŋ yac bu danem dauŋ kwi-
ŋga, a?
5 Magoc am nem ŋalôm ŋadandi ma
am tec bu nem daôm kwi. Tu dinaŋ-ŋga
am daôm gic Anötö ndê atac ŋandê sa tu
daôm-ŋga, ma oc yêc tôm bêc ŋambu-ŋga
naŋ Anötö dau oc tôc iŋ ndê matôc gitêŋ
ma iŋ ndê atac ŋandê asê.
6 Têŋ bêc dinaŋ, iŋ oc kêŋ ŋagêyô têŋ
lau hoŋ êŋkuc ŋac tigeŋ-tigeŋ si mêtê.
7 Lau naŋ sêsap mêtê ŋayham dôŋ
ŋapaŋ ma takwê bu sêtap Anötö ndê
mwasiŋ sêndöc tali ŋapaŋ-ŋga ma ŋawasi
ti waê atu sa, naŋ Anötö oc kêŋ ŋac sêndöc
tali ŋapaŋ.
8 Magoc lau naŋ sêkôm gêŋ hoŋ tu sêpo
dau sa-ŋga, ma sêtec yom ŋandô ma sêsap
mêtê sac dôŋ, naŋ oc sêtap Anötö ndê atac
ŋandê sa.
9-10 Aêc! Lau hoŋ naŋ sêkôm mêtê sac,
naŋ oc sêtap ŋawapac ti ŋasac sa. Tigeŋ
lau naŋ sêkôm mêtê ŋayham, naŋ oc sêtap
ŋawasi ti waê ŋayham ma yom malô sa.
Oc ŋandô sa pi lau Israel-ŋga sêmuŋ, goc
lau naŋ lau Israel dom, naŋ sêŋkuc.

11 Bu têŋ ndoc Anötö oc êŋsahê lau pi
ŋac si mêtê, naŋ iŋ oc toc lau toŋ daŋ sa
hôc gêlêc lau toŋ daŋ dom.
12 Bu lau hoŋ naŋ sêkôm sac, naŋ oc
sêtap Anötö ndê matôc sa. Lau naŋ
lau Israel-ŋga dom, naŋ sêkôc Moses ndê
yomsu sa dom, naŋ oc sêtap matôc sa tu
yomsu-ŋga dom, ŋac dau si giso oc tiŋ ŋac
su. Ma lau Israel-ŋga naŋ sêkôc Moses
ndê yomsu sa, ma sêkôm mêtê sac, naŋ oc
sêtap Anötö ndê matôc sa êŋkuc yomsu
dau.
13 Bu Anötö oc sam ŋamalac daŋ
bu ŋamalac gitêŋ tu iŋ ŋgô yomsu-ŋga
ŋambwa lec dom. Tigeŋ ŋamalac naŋ sôc
yomsu dau ŋapu ma daŋga wambu ŋapep
eŋ, naŋ Anötö oc sam iŋ bu ŋamalac
gitêŋ.*
14 Magoc lau naŋ lau Israel dom, naŋ
sêkôc Anötö ndê yomsu sa dom, naŋ ŋalêŋ
bocke? Ŋac bu sêkôm mêtê ŋayham naŋ
tôm yomsu whê sa, dec tôc asê bu ŋac dau
si yomsu yêc bocdinaŋ.
15 Ma tôc asê bu lêŋ gitêŋ tôm yomsu
whê sa têŋ yac, naŋ yêc ŋac si ŋalôm.
Ma ŋac dau sêtôm bu sêŋsahê si lêŋ ma
sêŋyalê yêc ŋac si ŋalôm, mêtê bocke naŋ
sêkôm solop, ma mêtê bocke naŋ sêkôm
so.
16 Yom hoŋ dindec ŋahu oc tiawê têŋ bêc
naŋ Anötö oc kêŋ Yisu Kilisi êŋsahê lau
hoŋ, êŋkuc ŋac si yom naŋ yêc siŋ dau
yêc ŋac si ŋalôm. Ŋawaê ŋayham naŋ aö
gahoc asê, naŋ whê gêŋ hoŋ dinaŋ sa.

Lau Israel-ŋga ma Moses ndê yomsu

17 Mac lau naŋ ambo gameŋ bocke, ma
asam daôm bu lau Israel-ŋga, aŋgô su
naŋ. Mac gauc gêm bu Anötö oc kôc mac
sa tu mac akôc Moses ndê yomsu su-ŋga,
a? Mac atoc daôm sa bu mac ati Anötö ndê
lau, a?
18 Bocke? Mac aŋyalê lêŋ naŋ Anötö tac
whiŋ, ma gauc gêm bu mac ahôc gêlêc lau
ŋatô tu mac aŋyalê yomsu-ŋga, a?
19-20 Mac gauc gêm bu yomsu whê mac
nem gauc sa pi yom ŋandô, dec tac whiŋ
bu andôhôŋ lau wakuc ti lau gauc mba,
a? Mac bu awê lau naŋ tandô pec, me alic
daôm gitôm ya ŋawê bu pô lau naŋ sêmbo
ŋasec ŋalôm, a?
21 Mac andôhôŋ lau ŋatô, ma bocke dec
andôhôŋ daôm dom? Mac am mêtê lau bu
sênem kaŋ gêŋ dom. Mac daôm akôm, me
mba?
22 Mac asôm têŋ lau bu sêkôm mêtê
mockaiŋ-ŋga dom, ma mac daôm? Mac
atac tec gwam, magoc têm ŋatô mac asôc
lôm naŋ lau sem akiŋ gwam sêmbo, ma
am kaŋ gêŋ, me mba?
23 Mac atoc daôm sa tu akôc yomsu su-
ŋga, magoc têŋ ndoc mac aŋgilì yomsu,
dec mac akôm Anötö ndê waê tisac.
24 Tôm yom naŋ sêto yêc, naŋ sôm:
Lau gameŋ apa-ŋga sêpu Anötö ndê ŋaê
tu mac nem lêŋ sac-ŋga. *[Ais 52:5]*
25 Am ŋgac naŋ sêsê am nem ŋamlic
ŋatô su kêkuc lau Israel-ŋga si †pwac, naŋ
ŋgô. Am bu daŋam wambu yomsu hoŋ,
dec gêŋ naŋ sêkôm têŋ am ŋamlic, naŋ
gêŋ ti ŋahu ŋayham. Magoc am bu êmgilì
yomsu, dec gêŋ naŋ sêkôm têŋ am, oc
nditôm gêŋ ŋambwa. Yêc Anötö aŋgô-ŋga
am oc tôm ŋgac †gameŋ apa-ŋga naŋ sêsê
iŋ ŋamlic ŋatô su dom.
26 Ma lau naŋ sêsê ŋac si ŋamlic ŋatô
su dom, magoc sêkôm mêtê ŋayham tôm
yomsu whê sa, naŋ Anötö oc lic ŋac gitôm
lau naŋ sêsê ŋac si ŋamlic ŋatô su.
27 Ma ŋgac naŋ sêsê iŋ dom, magoc kôm
gêŋ naŋ kêkuc yomsu, naŋ oc puc am nem
giso asê. Ŋahu bu am daôm kôc yomsu su,
ma kêkuc pwac sêsê ŋamlic-ŋga, magoc
am ŋgac êŋgilì yomsu-ŋga.
28 Lau si ŋahu sêti lau Israel-ŋga ŋandô
sip gêŋ ŋamlic-ŋga dom. Ma pwac sêsê
ŋamlic-ŋga naŋ ŋahu andô hêganôŋ gêŋ
naŋ sêkôm têŋ ŋamlic, naŋ dom.
29 Mba! Lau naŋ sêmasaŋ si ŋalôm
ŋapep yêc Anötö aŋgô-ŋga, naŋ sêti lau
Israel-ŋga ŋandô. Ma pwac sêsê ŋamlic-
ŋga ŋa-ŋahu andô, naŋ yomsu naŋ sêto
sip bapia, naŋ oc tôm dom bu kôm ŋandô
sa. Magoc gweleŋ naŋ Ŋalau kôm mbo
ŋamalac si ŋalôm, naŋ kôm pwac dau ŋa-
ŋahu andô ŋandô sa. Ŋamalac kaiŋ dinaŋ
hêgo dau bu tap ndê waê sa yêc lau nom-
ŋga dom, tigeŋ iŋ tap waê sa yêc Anötö
dau.

3

Mêtê sac oc tôm dom bu nem ŋandô ŋayham

1 Bocdinaŋ lau Israel-ŋga sêtap mwasiŋ
bocke sa tu sêti lau Israel-ŋga, naŋ hôc
gêlêc lau ŋatô si mwasiŋ su? Ma ŋac si
pwac sêsê ŋamlic ŋatô su-ŋga oc nem ŋac
sa ŋalêŋ bocke?
2 Aŋgô! Lau Israel-ŋga sêtap mwasiŋ
tidau-tidau sa. Gêŋ ŋamata-ŋga ŋac lau
dau dinaŋ Anötö kêŋ iŋ ndê yom sip ŋac
apai amba.
3 Magoc lau Israel-ŋga ŋatô bu sêkêŋ
whiŋ Anötö dom, dec mac gauc gêm
bocke? Tu ŋac si sêkêŋ whiŋ dom-ŋga, dec
Anötö oc hu yom naŋ iŋ gic bata su, naŋ
siŋ, me?
4 Mba andô! Tôm bu ŋamalac hoŋ sêti
lau sêŋsau tasaŋ-ŋga, magoc Anötö oc tôm

* **2:13** Tiŋambu Pol tôc asê tiawê bu ŋamalac daŋ oc tôm dom bu êŋkuc yomsu hoŋ timala e Anötö lic iŋ bu ŋamalac gitêŋ - alic Rom 3:20, 23.

dom bu seŋ yom daŋ naŋ iŋ kêmatiŋ tidôŋ,
naŋ su. Tôm yom naŋ sêto yêc, naŋ sôm:
Yom hoŋ naŋ am sôm, naŋ oc sêlic bu
yom ŋandô eŋ.
Ma lau bu sêŋsahê am, dec oc tôm dom
bu sêtap am nem giso daŋ sa. *[BW 51:4]*
5 Lau ŋatô gauc gêm gauc ŋambwa ma
sêsôm yom bocdec bu, "Yac neŋ lêŋ sac-
ŋga tôc Anötö ndê lêŋ gitêŋ asê yêc awê,
dec tu sake-ŋga iŋ atac ŋandê têŋ yac? Iŋ
bu kêŋ ŋagêyô têŋ yac, dec oc solop dom."
6 Gauc dinaŋ iŋ so sambuc! Bu bocdinaŋ,
goc Anötö oc êmatôc lau nom-ŋga ŋalêŋ
nde?
7 Ma lau ŋatô sêsôm, "Aneŋ yom tasaŋ
tôc Anötö ndê yom ŋandô asê tiawê e lau
sêhoc iŋ ndê waê asê ŋapaŋ. Bocdinaŋ tu
sake-ŋga iŋ gêlic aö gitôm ŋgac sac daŋ
ma kic aneŋ yom bu watap matôc sa?"
8 Oyaê, aŋgô su naŋ! Yom bu bocdinaŋ,
dec gitôm bu dasôm, "Yac dakôm sac tu
bu sac nem ŋandô ŋayham-ŋga." Magoc
bocdinaŋ dom. Lau ŋatô sêŋsau ma
sêŋgôliŋ yom pi yac lau aposel ma sêsôm
bu yom ŋalhô dinaŋ sa yac whaŋsuŋ. Oc
sêtap ŋagêyô sac sa tu ŋac si yom tasaŋ
dinaŋ-ŋga.

Ŋamalac gitêŋ daŋ mbo dom

9 Bocke, yac lau Israel-ŋga mba lêŋ naŋ
asa ambo Anötö aŋgô-ŋga, naŋ hôc gêlêc
lau ŋatô si su, me? Mba andô! Tôm yac
asôm su bocdec bu, lau Israel-ŋga ma lau
apa hoŋ sêmbo sac ŋa-ŋaclai ŋapu.
10 Tôm yom naŋ sêto yêc naŋ sôm:
Ŋamalac gitêŋ daŋ mbo dom andô.
11 Ma ŋamalac daŋ kêyalê Anötö, me
kôm mwasac tu bu ti iŋ ndê gêŋ-ŋga lec
dom.
12 Lau hoŋ sêpuc dômbwê Anötö e sêti
gêŋ ŋapopoc-ŋga. Ŋamalac gitêŋ daŋ
mbo dom. Mba andô! *[BW 14:1-3; 53:1-3; Ekl 7:20]*
13 Ŋac si whasuŋ sac sambuc, gitôm
gêŋ batê naŋ sêŋsuhuŋ si dom, ma
ŋasu pôm gameŋ kwi. Ma ŋac lau
sêsôm yom tasaŋ-ŋga. Yom naŋ sa
ŋac tôkwa, naŋ gitôm mboc ŋamalic
sac. *[BW 5:9; 140:3]*
14 Ŋac sêpucbo lau ŋawahô, ma yom
ŋamakic gêm ŋac si whasuŋ ahuc.
[BW 10:7]
15 Ŋac lau hôp-hôp tu sêkêc dac siŋ-ŋga.
16 Ma gameŋ bocke naŋ sêmbo, naŋ
sêkôm tisac ma sêkêŋ ŋawapac têŋ lau.
17 Ŋac sêŋyalê lêŋ yom malô-ŋga dom.
[Ais 59:7-8]
18 Ma ŋac sêtöc Anötö daŋ dom. *[BW 36:1]*
19 Yac taŋyalê bu Moses ndê yomsu hoŋ
hêganôŋ lau naŋ sêmbo yomsu dau ŋapu.
Tu dinaŋ-ŋga lau hoŋ si yom mba, ma ŋac
hoŋ sic waê bu sêtap Anötö ndê matôc sa.
20 B ocdinaŋ ŋamalac daŋ mbo dom,
naŋ tôm bu êmasaŋ yomsu sambob ŋapep
e Anötö lic iŋ bu ŋamalac gitêŋ. Mba!
Magoc Moses ndê yomsu tôc yac neŋ sac
asê têŋ yac.

Yac dati lau gitêŋ tu yac neŋ dakêŋ whiŋ-ŋga

21 Kwahic dec Anötö tôc lêŋ dati lau
gitêŋ-ŋga asê, naŋ ŋahu sip yomsu dom.
Moses ti lau propet sêto yom pi lêŋ dau
muŋ su.
22 Lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu Kilisi,
naŋ sêtap lêŋ dau sa su, ma Anötö gêlic
ŋac bu lau gitêŋ. Lêŋ tigeŋ dinaŋ gic waê
lau Israel-ŋga ti lau sambob.
23 Ŋahu bu yac hoŋ yac lau dakôm sac-
ŋga, ma tu yac neŋ sac-ŋga, dec gitôm
dom bu datigasuc Anötö ti iŋ ndê ŋawasi
atu.
24 Magoc yac hoŋ datôm bu dati lau
gitêŋ tu gweleŋ naŋ Yisu Kilisi kôm tu nem
yac si-ŋga. Anötö kêmasaŋ lêŋ dinaŋ bu
êmwasiŋ yac ŋambwa eŋ.
25 Iŋ kêŋ Yisu gitôm da bu hôc ŋandê ô
yac neŋ sac ŋagêyô, ma dakêŋ whiŋ bu
dac naŋ iŋ kêc siŋ, naŋ hê wamba yac
su têŋ Anötö. Ŋalêŋ dinaŋ iŋ tôc asê bu
iŋ Anötö gitêŋ. Bu iŋ gêlic sac gitôm gêŋ
ŋambwa dom, magoc lau naŋ sêkôm sac
muŋ-ŋga, naŋ iŋ hê ŋac si yom dôŋ. Ma
iŋ kôc ndê ŋalôm dôŋ
26 e iŋ kêŋ lau hoŋ si sac ŋagêyô pi Yisu.
Bocdinaŋ kwahic dec Anötö tôc asê bu iŋ
dau iŋ gitêŋ, ma iŋ kêmasaŋ lêŋ bu sam
lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu, naŋ bu lau gitêŋ.
27 Bocdinaŋ ŋamalac daŋ gitôm dom bu
toc dau sa. Ŋahu bu Anötö oc lic ŋamalac
daŋ bu ŋamalac gitêŋ tu lêŋ yomsu-ŋga
dom, magoc tu lêŋ dakêŋ whiŋ Yisu-ŋga.
28 Mêtê naŋ yac ahoc asê, naŋ sôm bu
yac dati lau gitêŋ tu yac neŋ dakêŋ whiŋ-
ŋga, ma tu yac neŋ sakiŋ taŋkuc yomsu-
ŋga dom.
29 Bocke? Anötö iŋ lau Israel-ŋga tawasê
si Anötö, me? Mba! Iŋ lau Israel-ŋga si
Anötö, ma lau gameŋ apa-ŋga si Anötö
bocdinaŋ.
30 Bu Anötö tigeŋ dê mbo, naŋ sam lau
hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu bu lau gitêŋ,
lau naŋ sêŋkuc pwac sêsê ŋamlic ŋatô-
ŋga, ma lau naŋ sêŋkuc pwac dau dom
bocdinaŋ.
31 Magoc mac gauc gêm bocke? Yac asôm
yom pi lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga tu bu aseŋ
Moses ndê yomsu su-ŋga, me? Aö wasôm
têŋ mac, mba andô! Yac apuc yomsu dau
dôŋ.

4

Abraham kêŋ whiŋ Anötö dec ti ŋgac gitêŋ

1 Gauc nem abaŋ Abraham ndê lêŋ, oc
whê gêŋ sake sa têŋ yac?
2 Anötö sam Abraham bu ŋgac gitêŋ tu
gêŋ naŋ iŋ dau kôm-ŋga, a? Bu bocdinaŋ,
dec oc tôm bu Abraham toc dau sa. Magoc
Anötö gêlic iŋ ŋalêŋ bocdinaŋ dom.
3 Bu sêto yom yêc, naŋ sôm bocdec bu:
Abraham kêŋ whiŋ Anötö, ma tu dinaŋ-
ŋga Anötö gêlic iŋ bu ŋgac gitêŋ. *[Gen
15:6]*
4 Ŋgac naŋ kôm gweleŋ naŋ kôc iŋ ndê
ŋaôli sa tôm mwasiŋ ŋambwa dom. Iŋ tap
ŋaôli dau sa tu iŋ kôm gweleŋ-ŋga.
5 Magoc asa naŋ bu kêŋ whiŋ Anötö, dec
Anötö oc êmwasiŋ iŋ ŋambwa ma lic iŋ bu
ŋamalac gitêŋ. Iŋ tap mwasiŋ dau sa tu iŋ
kôm gweleŋ daŋ-ŋga dom, magoc tap sa
ŋambwa tu iŋ ndê kêŋ whiŋ-ŋga. Anötö
dau kêmasaŋ lêŋ bu lau sac sêti lau gitêŋ.
6 Kiŋ Dawid sôm yom kaiŋ tigeŋ pi
ŋamalac naŋ Anötö kêmwasiŋ ma sam iŋ
bu ŋamalac gitêŋ, naŋ tap mwasiŋ dau
sa ŋambwa, ma tu gweleŋ naŋ iŋ kôm-
ŋga dom. Dawid to yom ma whê ŋamalac
kaiŋ dinaŋ ndê ŋahu atac ŋayham-ŋga sa
bocdec bu:
7 Mac lau naŋ Anötö suc mac nem
sac kwi ma hu ŋayom siŋ, naŋ atac
ŋayham sa.
8 Ma am asa naŋ Anötö suc nem giso
kwi ma oc gauc nem tiyham dom, naŋ atac
ŋayham sa bocdinaŋ. *[BW 32:1-2]*
9 Mac gauc gêm bocke? Yom dau gic
waê lau Israel-ŋga naŋ sêŋkuc pwac sêsê
ŋamlic ŋatô su-ŋga, naŋ tawasê, me gic
waê lau naŋ sêŋkuc pwac dau dom, naŋ
sêwhiŋ? Yac asôm su, bu Anötö gêlic
Abraham bu ŋgac gitêŋ tu iŋ ndê kêŋ
whiŋ-ŋga.
10 Bocke? Sêsê Abraham ndê ŋamlic
ŋatô su, dec Anötö gêlic iŋ bu ŋgac gitêŋ,
me? Wasôm mba. Anötö sam iŋ bu ŋgac
gitêŋ muŋ su.
11 Têŋ têm sêsê Abraham su dom, naŋ
iŋ kêŋ whiŋ, dec Anötö sam iŋ bu ŋgac
gitêŋ. Ma tiŋambu Anötö kêmatiŋ pwac
sêsê ŋamlic-ŋga têŋ iŋ, gitôm dôhôŋ daŋ,
bu puc yom pi iŋ ti ŋgac gitêŋ tu kêŋ whiŋ-
ŋga, naŋ dôŋ. Bocdinaŋ Abraham iŋ ti lau
gameŋ apa-ŋga naŋ sêsê ŋac dom magoc
sêkêŋ whiŋ, naŋ hoŋ si damba. Ma tôm
Anötö sam Abraham bu ŋgac gitêŋ, goc
ŋalêŋ tigeŋ Anötö oc sam lau dau bu lau
gitêŋ.
12 Ma lau Israel-ŋga naŋ sêŋkuc pwac
sêsê ŋamlic-ŋga, naŋ bu sêkêŋ whiŋ, dec
Abraham ti ŋac si damba bocdinaŋ. Bu
ŋac lau dau sêŋkuc Abraham ndê lêŋ kêŋ
whiŋ-ŋga, naŋ iŋ kêkuc têŋ têm sêsê iŋ su
dom.
13 Anötö gêm mbec Abraham ma gic
bata yom têŋ iŋ ti iŋ ndê lau wakuc, bu
ŋac oc sêwêkaiŋ nom sambuc. Ŋac sêtap
mbec dau ŋa-ŋandô sa tu lêŋ sêkêŋ whiŋ-
ŋga naŋ kôm ŋac sêti lau gitêŋ yêc Anötö
aŋgô-ŋga, ma tu sêŋkuc yomsu-ŋga dom.
14 Lau bu sêtap Anötö ndê mbec
ŋamwasiŋ sa tu sêŋkuc yomsu-ŋga, dec
lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga gitôm gêŋ ŋambwa,
ma mwasiŋ naŋ Anötö gic bata bu kêŋ
têŋ Abraham, naŋ gitôm gêŋ ŋambwa
bocdinaŋ.
15 Ŋahu bu lau hoŋ naŋ sêŋgilì Moses
ndê yomsu ma sêkôm sac, naŋ sic waê bu
oc sêtap Anötö ndê atac ŋandê sa. Yomsu
bu mba, goc yom taŋgilì yomsu-ŋga mba
bocdinaŋ.
16 Ma bocdinaŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ,
naŋ sêtap yom naŋ Anötö gic bata têŋ
Abraham, naŋ ŋa-ŋandô sa gitôm mwasiŋ
ŋambwa. Ma Anötö puc yom naŋ iŋ gic
bata têŋ Abraham ndê lau wakuc, naŋ dôŋ.
Iŋ puc dôŋ têŋ lau Israel-ŋga naŋ sêkôc
iŋ ndê yomsu sa, naŋ tawasê dom, magoc
puc dôŋ têŋ lau naŋ sêŋkuc Abraham ndê
lêŋ kêŋ whiŋ-ŋga sêwhiŋ. Tu dinaŋ-ŋga
Abraham ti yac hoŋ neŋ damaŋ.
17 Tôm yom naŋ Anötö sôm têŋ Abra-
ham, naŋ sêto yêc bocdec bu:
Aö wakôm am ti lau toŋ daêsam si
damba. *[Gen 17:5]*
Bocdinaŋ Abraham naŋ kêŋ whiŋ Anötö,
naŋ ti yac hoŋ neŋ damaŋ yêc Anötö aŋgô-
ŋga.
Ma Anötö, iŋ Anötö naŋ ndê ŋaclai atu
yêc bu uŋ lau batê sa sêmbo tali tiyham,
ma bu sôm yom ŋa awha goc gêŋ naŋ yêc
dom, naŋ meŋ hôc asê.
18 Abraham takwê gêŋ naŋ lau hoŋ gauc
gêm bu tôm dom bu oc ŋandô sa. Ma
Anötö tôc tata hoŋ têŋ Abraham goc sôm
têŋ iŋ bu:
Am nem wakuc oc sêtôm dinaŋ. *[Gen
15:5]*
Abraham kêŋ whiŋ Anötö, dec kôm iŋ ti
lau toŋ daêsam si damba.
19 Abraham kêyalê bu iŋ ndê yala ti 100
su, ma iŋ ndê licwalô pacndê su. Ma iŋ
kêyalê bu Sara ndê têm kôc balêkoc-ŋga
pacndê. Tigeŋ iŋ kôc iŋ ndê kêŋ whiŋ dôŋ
ŋaŋga,
20 ma atac lu-lu dom pi gêŋ naŋ Anötö
gic bata têŋ iŋ. Iŋ kêŋ whiŋ ŋaŋga, ma po
Anötö ndê waê sa.
21 Iŋ kêyalê tidôŋ bu Anötö ndê ŋaclai
yêc bu kôm gêŋ naŋ iŋ gic bata, naŋ ŋandô
sa.
22-23 Tu dinaŋ-ŋga dec sêto yom yêc
bocdec bu:
Anötö gêlic iŋ bu ŋgac gitêŋ. *[Gen 15:6]*

Yom dau sêto tu Abraham tawasê-ŋga dom.
24 Sêto tu yac lau naŋ dakêŋ whiŋ Anötö naŋ uŋ yac neŋ Pômdau Yisu sa yêc lau batê-ŋga. Tu yac neŋ dakêŋ whiŋ-ŋga, dec Anötö oc lic yac bu lau gitêŋ bocdinaŋ.
25 Anötö kêŋ Yisu mbac ndu tu yac neŋ sac-ŋga, ma uŋ iŋ sa tiyham dec kêmasaŋ lêŋ bu dati lau gitêŋ.

5

Dati lau gitêŋ ŋa-ŋandô

1 Bocdinaŋ, tu yac neŋ dakêŋ whiŋ-ŋga, dec Anötö gêlic yac bu lau gitêŋ. Ma tu yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi-ŋga, dec dambo Anötö aŋgô-ŋga ti atac pa su eŋ.
2 Yisu gêlêc gatam su têŋ yac bu dambo Anötö ndê mwasiŋ ŋalôm, tu yac neŋ dakêŋ whiŋ-ŋga. Yac datap mwasiŋ dau sa su, ma bocdinaŋ dec dambo ti atac ŋayham tu gêŋ naŋ dakêŋ bataŋ dambo, naŋ bu oc datap Anötö ndê ŋawasi sa.
3 Ma gêŋ daŋ tiyham. Ŋawapac bocke naŋ dahôc tu dakêŋ whiŋ Yisu-ŋga, naŋ dahôc ti atac ŋayham bocdinaŋ. Bu yac taŋyalê bu gêŋ wapac naŋ pi yac, naŋ gêm yac sa bu dalhac ŋaŋga.
4 Ma yac bu dati lau dalhac ŋaŋga-ŋga, dec tôc asê bu yac lau naŋ datôm bu dahôc gêlêc saê. Ma tu yac dahôc gêlêc saê-ŋga, dec puc yac dôŋ bu dakêŋ bataŋ gêŋ naŋ Anötö gic bata.
5 Ma yac neŋ dakêŋ bataŋ oc ŋandô mbasi dom, ma bocdinaŋ yac oc mayaŋ dauŋ dom. Bu yac taŋyalê Anötö ndê mêtê atac whiŋ yac-ŋga su, tu Ŋalau Dabuŋ naŋ iŋ kêŋ sip yac neŋ ŋalôm-ŋga.

Yisu Kilisi hê wamba Anötö tu yac-ŋga

6 Têŋ têm yac taŋyalê Anötö su dom, ma licwalô mba tu danem dauŋ sa-ŋga, naŋ Anötö kêkiŋ Yisu bu mbac ndu tu yac-ŋga, tôm têm naŋ iŋ dau kêyaliŋ sa su.
7 Lau daŋ oc sêmbac ndu tu ŋamalac gitêŋ daŋ-ŋga dom. Me mac gauc gêm bocke? Ŋamalac daŋ oc tôm bu puc dau dôŋ ma mbac ndu tu ŋamalac ŋayham daŋ-ŋga, me mba?
8 Tigeŋ Kilisi mbac ndu tu yac lau dakôm sac-ŋga. Ma ŋalêŋ dinaŋ dec Anötö tôc iŋ ndê atac whiŋ yac asê.
9 Kwahic dec yac lau naŋ dakêŋ whiŋ Yisu, naŋ dati lau gitêŋ tu dac naŋ iŋ kêc siŋ-ŋga. Ma bocdinaŋ yac taŋyalê tidôŋ bu Yisu oc nem yac sa, têŋ ndoc Anötö êŋsahê lau hoŋ-ŋga. Ma yac oc datap Anötö ndê atac ŋandê sa dom.
10 Muŋ-ŋga yac neŋ sac kôm yac dambo datôm Anötö ndê ŋacyo, magoc iŋ hê wamba yac ŋa iŋ ndê Atu ndê mbac ndu. Kwahic dec iŋ hê wamba yac su, ma iŋ ndê Atu mbo tali tiyham, dec taŋyalê bu yomandô, iŋ oc nem yac si têŋ bêc ŋambu-ŋga.
11 Ma gêŋ daŋ whiŋ bocdec bu. Tu yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi hê wamba yac têŋ Anötö-ŋga, dec yac dambo ti atac ŋayham atu, tu dati Anötö ndê lau-ŋga.

Adam ti dambac ndu ŋahu, ma Yisu ti dandöc taŋli ŋahu

12 Sac hôc asê nom tu ŋamalac tigeŋ-ŋga. Ma lêŋ dambac ndu-ŋga hôc asê nom tu sac-ŋga. Lau nom-ŋga hoŋ sêkôm sac, ma tu dinaŋ-ŋga ŋac sêmbac ndu.
13 Sac hôc asê nom muŋ su, ma tiŋambu Anötö kêŋ iŋ ndê yomsu têŋ Moses. Ma yomsu bu mba, goc ŋalêŋ mba bu Anötö hê lau si yom dôŋ tu sêŋgilì yomsu-ŋga.
14 Bocdinaŋ lau naŋ sêŋkuc Adam e meŋ têŋ têm naŋ Anötö kêŋ yomsu têŋ Moses, naŋ sêŋgilì Moses ndê yomsu dau ŋadaŋ dom. Magoc Anötö gic yomsu ŋgac ŋamata-ŋga Adam, ma iŋ kêgilì yomsu dau. Ma lau naŋ sêŋkuc Adam, naŋ sêmbac ndu tu sêwêkaiŋ iŋ ndê sac ŋagêyô-ŋga. Ŋgac ŋamata-ŋga Adam iŋ tôm dôhôŋ naŋ danem dôhôŋ whiŋ ŋgac naŋ meŋ sa kêkuc iŋ.
15 Lau daêsam sêmbac ndu tu ŋgac tigeŋ ndê sac-ŋga. Magoc Anötö ndê mwasiŋ naŋ kêŋ ŋambwa têŋ lau tu ŋgac tigeŋ Yisu Kilisi-ŋga, naŋ gêm lau daêsam sa kêlêc. Bocdinaŋ gêŋ lu dinaŋ, Anötö ndê mwasiŋ ma Adam ndê sac, naŋ sêtôm dau dom.
16 Yomandô. Anötö ndê mwasiŋ hôc gêlêc ŋgac tigeŋ ndê sac. Bu ŋgac tigeŋ ndê sac hê Anötö ndê matôc pi lau daêsam, magoc lau sac daêsam sêti lau gitêŋ tu Anötö ndê mwasiŋ-ŋga.
17 Tu ŋgac tigeŋ ndê sac-ŋga, dec ŋaclai dambac ndu-ŋga gêm gôliŋ lau nom-ŋga hoŋ. Magoc tu ŋgac tigeŋ Yisu Kilisi-ŋga, lau naŋ sêtap Anötö ndê mwasiŋ sêti lau gitêŋ-ŋga sa, naŋ oc sêmbo tali ma sênem gôliŋ sêwhiŋ iŋ têŋ têm ŋambu-ŋga.
18 Bocdinaŋ, lau hoŋ sic waê bu sêtap matôc sa tu sac tigeŋ dinaŋ-ŋga. Magoc lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ, naŋ sêti lau gitêŋ ma sêtap mwasiŋ dandöc taŋli-ŋga sa, tu gweleŋ gitêŋ tigeŋ naŋ Yisu Kilisi kôm-ŋga.
19 B u ŋgac tigeŋ daŋgapêc têŋ Anötö, dec lau daêsam sêti lau sêkôm sac-ŋga. Magoc ŋgac tigeŋ daŋga wambu Anötö, dec kêmasaŋ lêŋ bu lau daêsam oc tôm bu sêti lau gitêŋ.
20 Lau hoŋ sêwêkaiŋ Adam ndê sac ŋagêyô, magoc Anötö kêŋ ndê yomsu têŋ lau tu bu sêŋyalê si sac-ŋga. Magoc têŋ ndoc lau si sac kêsôwec tiatu, naŋ Anötö ndê mwasiŋ suc sac kwi-ŋga kêsôwec tiatu andô hôc gêlêc sac su.

21 Têŋ ŋamata-ŋga sac gêm gôliŋ lau hoŋ
ma tu dinaŋ-ŋga ŋac sêmbac ndu. Ma
ŋalêŋ tigeŋ kwahic dec Anötö ndê mwasiŋ
gêm gôliŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ ma sêti lau
gitêŋ, ma kêŋ ŋac sêndöc tali ŋapaŋ tu yac
neŋ Pômdau Yisu Kilisi-ŋga.

6

Dapuc dômwêŋ sac tu Kilisi-ŋga

1 Mac gauc gêm bocke? Yac dakôm sac
ŋapaŋ bu Anötö ndê mwasiŋ suc sac kwi-
ŋga êŋsôwec tiatu ŋapaŋ, me?
2 Mba andô! Yac dahu mêtê sac siŋ su,
gitôm lau batê naŋ sêhu gêŋ nom-ŋga siŋ.
3 Aŋgô. Busaŋgu naŋ piŋ yac dôŋ tam
damiŋ Yisu Kilisi, naŋ piŋ yac dôŋ tam
damiŋ iŋ ndê mbac ndu whiŋ. Mac aŋyalê
yom dau, me mba?
4 Mac aŋyalê bu Yisu Kilisi mbac ndu ma
sêŋsuhuŋ iŋ. Ma busaŋgu naŋ yac daliŋ
su, naŋ gitôm Anötö kêsuhuŋ yac dawhiŋ
Yisu Kilisi. Ma tu dinaŋ-ŋga tôm Damaŋ
uŋ Yisu sa akêŋ lau batê-ŋga ŋa iŋ ndê
ŋaclai ti ŋawasi atu, dec kwahic dec iŋ
gêlic yac gitôm lau naŋ sêtisa tiyham, ma
bocdinaŋ taŋsêlêŋ ti dasa neŋ lêŋ tiwakuc.
5 Busaŋgu naŋ daliŋ, naŋ piŋ yac dôŋ
tam damiŋ Yisu ndê mbac ndu, dec tôm
yac dambac ndu dawhiŋ iŋ. Ma piŋ yac
dôŋ tam damiŋ iŋ ndê tisa akêŋ lau batê-
ŋga bocdinaŋ.
6 Tu dinaŋ-ŋga dec aŋyalê ŋapep bu yac
neŋ ŋalôm akwa sac-ŋga, naŋ Anötö gic pi
a gicso dau whiŋ Yisu, tu bu ŋalôm akwa
nem gôliŋ yac dom, ma dambo datôm lau
akiŋ mêtê sac-ŋga tiyham dom.
7 Bu yac dambac ndu dawhiŋ Kilisi su,
ma asa naŋ mbac ndu su, naŋ Anötö
kêgapwêc iŋ su yêc sac ŋa-ŋaclai.
8 Yac dambac ndu su dawhiŋ Kilisi, ma
bocdinaŋ yac dakêŋ whiŋ bu yac oc dambo
taŋli dawhiŋ iŋ.
9 Ŋahu bu yac taŋyalê bu Anötö uŋ Kilisi
sa akêŋ lau batê-ŋga, ma tu dinaŋ-ŋga
tôm dom bu iŋ mbac ndu tiyham. Ŋaclai
dambac ndu-ŋga oc êŋgwiniŋ iŋ tiyham
dom.
10 Bu iŋ mbac ndu, ma iŋ ndê mbac ndu
tigeŋ dinaŋ gêmlhi lau hoŋ si sac ŋatôp.
Ma kwahic dec iŋ mbo tali tiyham, ma mbo
tali tu bu po Anötö ndê waê sa-ŋga.
11 Ŋalêŋ tigeŋ akôc gauc pi daôm bocdec
bu, mac ahu mêtê sac siŋ su, gitôm lau batê
sêhu gêŋ nom-ŋga siŋ. Ma kwahic Anötö
piŋ mac dôŋ am damiŋ Yisu Kilisi, dec mac
ambo tamli awhiŋ iŋ, tu bu apo Anötö ndê
waê sa-ŋga.
12 Sac tac whiŋ bu ti nem ŋadau, ma hê
mac bu akôm mêtê sac ŋapaŋ. Bocdinaŋ
ayob daôm bu sac nem gôliŋ mac nem
ŋamlic ŋagêŋ daŋ dom.
13 Ayob tanôm ti amam ma ŋamlic
ŋagêŋ hoŋ bu sênem akiŋ sac dom. Magoc
akêŋ daôm sambuc têŋ Anötö, atôm lau
naŋ sêtisa akêŋ lau batê-ŋga ma sêmbo
tali. Ma akêŋ nem ŋamlic ŋagêŋ hoŋ
tu anem akiŋ Anötö-ŋga, ma akôm mêtê
gitêŋ eŋ.
14 Bu iŋ solop dom bu sac ti ŋadau mac
tiyham. Ŋahu bu mac ambo yomsu ŋapu
tôm muŋ-ŋga lê dom, kwahic dec mac
ambo Anötö ndê mwasiŋ ŋapu.

Dati Anötö ndê lau akiŋ lêŋ gitêŋ-ŋga

15 Mac gauc gêm bocke? Yac dambo
yomsu ŋapu dom, magoc dambo Anötö
ndê mwasiŋ ŋapu. Bocdinaŋ yac oc dakôm
sac ŋapaŋ, a? Aö wasôm têŋ mac, mba
andô!
16 Aŋgô su naŋ. Gêŋ bocke naŋ mac asôc
ŋapu, naŋ ti nem ŋadau. Sac bu ti nem
ŋadau, dec mac oc awêkaiŋ seŋ ambac
ndu-ŋga. Magoc mac bu akêŋ Anötö ti
nem ŋadau ma daŋam wambu iŋ, dec mac
oc ati lau gitêŋ. Mac aŋyalê yom dau, me
mba?
17 Muŋ-ŋga mac ati mêtê sac ndê lau
akiŋ ŋambwa. Magoc danem daŋge Anötö
bu kwahic dec mac akêŋ nem ŋalôm
sambuc bu daŋam wambu yom naŋ yac
andôhôŋ mac, ma akôc sa su.
18 Kilisi kêgapwêc mac su yêc sac ŋa-
ŋaclai, ma mac ac waê bu asa Anötö ndê
lêŋ gitêŋ, gitôm lau akiŋ sic waê bu daŋga
wambu si ŋadaui.
19 Mac nem gauc sa pi lau sêkêŋ whiŋ-
ŋga si lêŋ wakuc dom, dec aö gam dôhôŋ
pi lau akiŋ ŋambwa ti ŋadaui nom-ŋga si
lêŋ, bu wawhê sa yêc awê têŋ mac. Muŋ-
ŋga mac akêŋ nem amam ti gahim ma mac
nem gêŋ hoŋ tu sênem akiŋ mêtê sac ma
mêtê ŋadômbwi-ŋga. Magoc kwahic dec
akêŋ nem gêŋ hoŋ bu ati lau akiŋ naŋ sêsa
lêŋ gitêŋ eŋ, e ati lau dabuŋ.
20 Têŋ ndoc mac ambo atôm lau akiŋ
mêtê sac-ŋga, naŋ mac ac ahê lêŋ gitêŋ
gacgeŋ.
21 Muŋ-ŋga lê mac atap ŋandô ŋayham
bocke sa tu lêŋ naŋ kwahic dec kêŋ maya
mac naŋ-ŋga? Lêŋ sac-ŋga dau naŋ ŋa-
ŋandô dambac ndu goc.
22 Magoc kwahic dec Kilisi kêgapwêc
mac su yêc mêtê sac, ma mac ati Anötö
ndê lau akiŋ. Ma sakiŋ wakuc dindec ŋa-
ŋandô, naŋ mac ati lau dabuŋ ma oc andöc
tamli ŋapaŋ.
23 Bu ŋaôli naŋ gic waê lau naŋ sêsa lêŋ
sac-ŋga, naŋ sêmbac ndu. Magoc mwasiŋ
naŋ Anötö bu kêŋ ŋambwa têŋ yac lau naŋ
dakêŋ whiŋ, naŋ dandöc taŋli ŋapaŋ, tu
yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi-ŋga.

7

Pol whê yomsu, ma Ŋalau Dabuŋ si gôliŋ sa

1 O asidôwai, mac lau naŋ aŋyalê yomsu
tidôŋ. Mac aŋyalê su bu yomsu hêganôŋ
lau têŋ ndoc sêmbo tali eŋ.
2 Akôc gauc pi yomsu lauwhê ti ŋgac
sênem dau-ŋga. Awhê daŋ bu nem ŋgac
sa su, naŋ goc yomsu dau sô iŋlu nakweŋ
dôŋ, tôm têm nakweŋ mbo tali. Magoc iŋ
nakweŋ bu mbac ndu, goc awhê dau mbo
yomsu dau ndê gôliŋ ŋapu tiyham dom.
3 Iŋ bu nem ŋgac wakuc têŋ têm nakweŋ
mbo tali dôŋ mbo, naŋ dasam iŋ bu awhê
kôm mockaiŋ-ŋga. Magoc iŋ nakweŋ bu
mbac ndu, goc yomsu sô iŋlu dôŋ-ŋga
pacndê, ma iŋ bu nem ŋgac wakuc, goc
dasam iŋ bu awhê mockaiŋ-ŋga dom.
4 Ma ŋalêŋ tigeŋ aneŋ asidôwai, tu
Anötö piŋ mac dôŋ am daminŋ Kilisi-ŋga,
dec tôm mac ambac ndu su, ma ambo
yomsu ndê gôliŋ ŋapu tiyham dom. Ma
kwahic dec mac atap nem ŋadau wakuc sa,
naŋ Anötö uŋ iŋ sa akêŋ lau batê-ŋga. Tu
dinaŋ-ŋga dec yac danem ŋandô ŋayham
tu Anötö-ŋga dandic ŋawaê.
5 Bu têŋ ndoc yac dakêŋ whiŋ su dom,
naŋ yac neŋ ŋalôm akwa gêm gôliŋ yac.
Ma mêtê sac naŋ yomsu sôm bu dakôm
dom, naŋ ŋalôm akwa kac yac bu dakôm.
Ma mêtê dau ŋa-ŋandô naŋ dawêkaiŋ seŋ
dambac ndu-ŋga.
6 Magoc kwahic dec yac dambac ndu su
ma dahu gêŋ naŋ sô yac dôŋ, naŋ siŋ.
Kilisi kêgapwêc yac su yêc yomsu akwa
naŋ sêto su yêc, ma kwahic dec tam akiŋ
Anötö ma taŋkuc lêŋ wakuc naŋ Ŋalau
Dabuŋ tôc têŋ yac.

Moses ndê yomsu tôc sac asê tiawê

7 Bocdinaŋ dasôm yom bocke pi yomsu?
Yomsu iŋ gêŋ sac me? Mbasi andô! Yomsu
bu yêc dom, dec aö oc waŋyalê mêtê sac
ŋalêŋ nde? Yomsu daŋ sôm bu, "Tamgatu
gêŋ dom." Ma tu dinaŋ-ŋga dec aö kayalê
bu mêtê taŋgatu gêŋ-ŋga iŋ mêtê sac.
8 Magoc sac kêsalê lêŋ bu êŋgilí aneŋ
ŋalôm e taŋgatu gêŋ ŋapaŋ, ma yomsu
ŋayao tôc lêŋ dau têŋ sac. Yomsu bu mba,
goc sac ŋa-ŋaclai dau oc pacndê bocdinaŋ.
9 Muŋ-ŋga aö kayalê yomsu dom, ma
gambo ŋayham ma gauc gêm sac dom.
Magoc têŋ ndoc aö kadôhôŋ yomsu, naŋ
sac ŋa-ŋaclai tisa ti ŋaŋga e aö kayalê bu
gawêkaiŋ seŋ wambac ndu-ŋga.
10 Aö gatap sa bu yomsu hoŋ naŋ Anötö
kêŋ tu bu wê lau sêsa seŋ sêmbo tali-ŋga,
naŋ wê aö gasa seŋ wambac ndu-ŋga.
11 Ŋahu bu yomsu dau kêŋ ŋasawa têŋ
sac, dec sôc meŋ e ndê ŋaclai tim aö, ma
wê aö gasa seŋ wambac ndu-ŋga.
12 Bocdinaŋ dasôm sake? Dasôm bu
yomsu dau iŋ sac, a? Mba! Ŋagôliŋ hoŋ
naŋ Moses to, naŋ gêŋ dabuŋ. Ma Anötö
ndê yomsu hoŋ, naŋ gêŋ dabuŋ, ma gitêŋ,
ma ŋayham.
13 Mac gauc gêm bocke? Gêŋ ŋayham
dinaŋ wê aö gasa seŋ wambac ndu-ŋga?
Mba andô! Magoc tu yomsu-ŋga dec aö
kayalê bu gakôm sac ma gawêkaiŋ seŋ
wambac ndu-ŋga. Ma yomsu dau tôc asê
bu mêtê sac iŋ gêŋ sac sambuc.

Ŋalôm akwa ndê lêŋ so Ŋalau Dabuŋ ndê lêŋ

14 Yac taŋyalê bu Anötö ndê yomsu iŋ
Ŋalau Dabuŋ ndê gêŋ. Magoc aneŋ ŋalôm
akwa kêkuc Ŋalau ndê lêŋ dom, dec aö
gati ŋgac akiŋ mêtê sac-ŋga.
15 Bu gêŋ naŋ aö gakôm, naŋ kayalê
dom. Mêtê naŋ aö tac whiŋ bu wakôm,
naŋ gakôm dom. Magoc mêtê naŋ aö atac
tec, naŋ gakôm ŋapaŋ.
16 Mêtê sac naŋ gakôm, naŋ yomsu dau
sôm bu mêtê so. Ma tu aö dauŋ atac
tec mêtê sac naŋ gakôm-ŋga, dec galic bu
yomsu iŋ solop ma ŋayham.
17 Bocdinaŋ dec aö dauŋ gakôm gêŋ dau
dom, magoc sac naŋ yêc aneŋ ŋalôm, dec
kêgilí aö bu wakôm gêŋ dau.
18 Aö kayalê bu gêŋ ŋayham daŋ yêc
aneŋ ŋalôm akwa dom. Bu aö tac whiŋ
bu wakôm mêtê ŋayham, magoc aö gakôm
dom.
19 Bu aö gakôm mêtê naŋ aö atac whiŋ
bu wakôm, naŋ dom, magoc mêtê naŋ aö
atac tec bu wakôm, naŋ dec aö gakôm
ŋapaŋ.
20 Ma tu gakôm gêŋ naŋ aö atac tec
bu wakôm-ŋga, goc wasôm bu aö dauŋ
gakôm gêŋ dau dom, magoc sac naŋ yêc
aneŋ ŋalôm, dec kêgilí aö bu wakôm gêŋ
dau.
21 Bocdinaŋ aö gatap ŋagôliŋ bocdec sa
yêc aneŋ ŋalôm. Aö bu wakôm mêtê
ŋayham, magoc sac kêti aö ahuc ŋapaŋ.
22 Bu yêc aneŋ gatuŋ aö galic Anötö ndê
yomsu gitôm gêŋ atac whiŋ-ŋga.
23 Magoc aö kasahê bu ŋagôliŋ dau-ŋga
daŋ gêm gôliŋ yêc aneŋ ŋamlic, ma bu
wê aö amaŋ ti gahiŋ ma aneŋ gêŋ hoŋ bu
sêkôm sac ŋapaŋ. Ŋagôliŋ sac-ŋga dau gic
siŋ têŋ ŋagôliŋ ŋayham naŋ aö gauc gêm
bu wakôm, ma kêgwiniŋ aö dôŋ gitôm
ŋgac gapocwalô-ŋga.
24-25 Bocdinaŋ aö wasôm yom bocdec
bu. Aneŋ gauc gêm bu wati ŋgac akiŋ
naŋ sôc Anötö ndê yomsu ŋapu, magoc
aneŋ ŋalôm akwa gêm akiŋ ŋagôliŋ sac-
ŋga ŋapaŋ. Oyaê, asa oc êŋgaho aö ŋgac
sac dec su, yêc ŋalôm akwa naŋ wêkaiŋ
seŋ wambac ndu-ŋga? Magoc kwahic dec
Anötö kêgaho aö su, ma tu dinaŋ-ŋga dec

wanem daŋge iŋ tu yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi-ŋga.

8

Dambo taŋli tu Ŋalau Dabuŋ-ŋga

1 Bocdinaŋ dec yac lau naŋ Anötö piŋ yac dôŋ tam damiŋ Yisu Kilisi, naŋ kwahic dec taŋyalê bu yac oc datap matôc sa dom andô.

2 Ŋahu bu Ŋalau gêm gôliŋ yac, ma kêŋ yac dambo taŋli tu Yisu Kilisi-ŋga, ma kêgapwêc yac su yêc ŋaclai sac ti dambac ndu-ŋga naŋ muŋ-ŋga gêm gôliŋ yac.

3 Tu yac neŋ ŋalôm akwa-ŋga, dec gitôm dom bu taŋkuc Anötö ndê yomsu. Ma bocdinaŋ yomsu dau gitôm dom bu kôm yac dati lau gitêŋ. Magoc Anötö kêmasaŋ lêŋ bu kôm yac dati lau gitêŋ bocdec bu. Iŋ kêkiŋ iŋ ndê Atu tigeŋ meŋ mbo nom ti ŋamalac tôm lau sac nom-ŋga. Ma kêŋ iŋ ti da tu yac neŋ sac-ŋga. Ŋalêŋ dinaŋ Anötö kêŋ ŋamalac hoŋ si sac ŋagêyô pi ndê Atu ma kêmatôc iŋ gitôm ŋamalac sac daŋ.

4 Iŋ kôm gêŋ dau, tu bu yac dasa neŋ lêŋ taŋkuc ŋalôm akwa dom, magoc dasa neŋ lêŋ tôm Ŋalau Dabuŋ gêm gôliŋ yac, dec dakôm mêtê gitêŋ eŋ, tôm yomsu tôc têŋ yac.

5 Lau naŋ sêsa si lêŋ sêŋkuc ŋalôm akwa, naŋ gauc gêm mêtê naŋ ŋalôm akwa kôm, naŋ ŋapaŋ. Magoc lau naŋ sêsa si lêŋ tôm Ŋalau Dabuŋ gêm gôliŋ ŋac, naŋ gauc gêm mêtê naŋ Ŋalau tac whiŋ bu sêkôm, naŋ ŋapaŋ.

6 Ŋamalac naŋ ndê gauc sap mêtê ŋalôm akwa-ŋga dôŋ ŋapaŋ, naŋ gacgeŋ mbo seŋ mbac ndu-ŋga. Magoc asa naŋ ndê gauc sap mêtê naŋ Ŋalau Dabuŋ tac whiŋ, naŋ dôŋ ŋapaŋ, naŋ mbo seŋ ndöc tali-ŋga ma tap yom malô sa.

7 Bu gauc ŋalôm akwa-ŋga, iŋ êlêmê kêŋ kisa têŋ Anötö, ŋahu bu iŋ sôc Anötö ndê yomsu ŋapu dom, ma bu gauc nem bu sôc ŋapu, dec oc tôm dom.

8 Lau naŋ si ŋalôm akwa gêm gôliŋ ŋac, naŋ oc tôm dom bu Anötö lic ŋac ŋayham.

9 Magoc ŋalôm akwa gêm gôliŋ mac dom, Anötö ndê Ŋalau mbo mac nem ŋalôm ma gêm gôliŋ mac. Kilisi ndê Ŋalau bu mbo mac nem ŋalôm dom, dec mac ati Kilisi ndê gêŋ dom.

10 Mac nem ŋamlic wêkaiŋ seŋ ambac ndu-ŋga tu mac akôm sac-ŋga. Magoc Kilisi mbo mac nem ŋalôm ma Anötö gêlic mac bu lau gitêŋ, ma tu dinaŋ-ŋga dec mac nem gatôm wêkaiŋ seŋ ambo tamli-ŋga.

11 Anötö naŋ uŋ Yisu Kilisi sa akêŋ lau batê-ŋga, naŋ ndê Ŋalau mbo nem ŋalôm, ma bocdinaŋ dec Anötö oc uŋ mac nem ŋamlic naŋ wêkaiŋ seŋ ambac ndu-ŋga, naŋ sa mbo tali tiyham tu iŋ ndê Ŋalau-ŋga.

Ŋalau Dabuŋ kôm yac dati Anötö ndê balêkoc

12 Bocdinaŋ asidôwai, lêŋ wakuc yêc naŋ gic yac ŋawaê bu taŋkuc-ŋga, ma dasa lêŋ ŋalôm akwa-ŋga tiyham dom.

13 Ŋahu bu asa naŋ sa lêŋ dinaŋ, oc mbac ndu. Magoc mac bu apuc dômwêm mêtê ŋalôm akwa-ŋga ŋa Ŋalau ndê ŋaclai, dec mac oc ambo tamli.

14 Bu lau naŋ Anötö ndê Ŋalau gêm gôliŋ ŋac, naŋ sêti Anötö ndê balêkoc.

15 Mac akôc Ŋalau dau su, ma iŋ kôm mac ati lau akiŋ naŋ atöc nem ŋadau, naŋ dom. Mba! Ŋalau dau kôm mac ati Anötö ndê atui awhê ma ŋgac, ma tôm bu ata Anötö bocdec bu, “Damaŋ, Damaŋ.”

16 Ma Ŋalau dau gêm yac neŋ gatuŋ sa, dec taŋyalê bu dati Anötö ndê balêkoc, yomandô.

17 Ma yac bu dati Anötö ndê balêkoc, dec yac oc dawêkaiŋ Anötö ndê gêŋ lêŋsêm dawhiŋ Kilisi. Yomandô! Yac bu taŋkuc Kilisi ndê lêŋ hôc ŋandê-ŋga, dec oc datap ŋawasi sa dawhiŋ iŋ bocdinaŋ.

Ŋawasi naŋ oc meŋ sa têŋ têm ŋambu-ŋga

18 Têŋ ndoc aö gakôc gauc pi waêŋ ŋayham ti ŋawasi naŋ yac oc datap sa têŋ têm ŋambu-ŋga, naŋ galic gêŋ wapac hoŋ naŋ kwahic dec dahôc dambo nom, naŋ gitôm gêŋ sauŋ.

19 Bu gêŋ hoŋ naŋ Anötö kêŋ yêc nom, naŋ sêmbo sêtôm yac lau naŋ dakêŋ bataŋ ma dahôŋ têm naŋ Anötö oc tôc iŋ ndê balêkoc asê tiawê.

20 Bu gêŋ hoŋ naŋ Anötö kêŋ, naŋ sêtisac sêwhiŋ yac ŋamalac. Gêŋ dau si atac whiŋ lêŋ bocdinaŋ dom, magoc têŋ ndoc Anötö pucbo nom tu ŋamalac si sac-ŋga, naŋ iŋ ndê yom kêŋ sac gêŋ hoŋ. Magoc yac dakêŋ bataŋ

21 bu tiŋambu Anötö oc êŋgapwêc gêŋ hoŋ su yêc lêŋ sêtisac-ŋga. Ma têŋ têm dinaŋ ŋawapac dau oc êŋgwiniŋ yac lau naŋ dati Anötö ndê balêkoc, me gêŋ daŋ naŋ Anötö kêŋ, naŋ tiyham dom, ma yac ti gêŋ hoŋ oc dambo ŋayham ma ti ŋawasi eŋ.

22 Yac taŋyalê bu têŋ têm ŋamata-ŋga e meŋ, gêŋ hoŋ naŋ Anötö kêŋ, naŋ sêhôc ŋawapac gitôm awhê naŋ bu kôc balêkoc, dec kêsahê ŋandê ma taŋ.

23 Ma ŋawapac dau kêgwiniŋ gêŋ nom-ŋga tawasê dom, magoc kêgwiniŋ yac ŋamalac whiŋ, dec dambo ti daŋgi yêc neŋ ŋalôm. Yomandô yac dakôc Ŋalau Dabuŋ su gitôm gêŋ ŋandô mbêc ŋayham. Tigeŋ gêŋ ŋatô naŋ Anötö gic bata bocdec bu, iŋ oc kôc yac sa dambo dawhiŋ iŋ

datôm iŋ ndê balêkoc, ma nem yac si yêc
ŋawapac nom-ŋga, naŋ ŋandô sa su dom.
Bocdinaŋ kwahic dec yac dahôŋ ti dakêŋ
bataŋ gêŋ ŋayham naŋ oc meŋ sa.
24 Têŋ ndoc yac dakêŋ whiŋ ma datap
Anötö ndê mwasiŋ nem yac si-ŋga sa, naŋ
yac dakêŋ bataŋ bu oc datap gêŋ dinaŋ sa
whiŋ. Magoc yac neŋ dakêŋ bataŋ ŋahu
sip gêŋ naŋ datap sa su, naŋ dom. Yac bu
datap sa su, dec yac oc dakêŋ bataŋ dom.
25 Kwahic dec yac dakêŋ bataŋ gêŋ naŋ
dalic su dom, ma dahôŋ dambo ti atac pa
su eŋ.

Ŋalau Dabuŋ gêm yac sa tu dateŋ mbec-ŋga

26 Ma gêŋ daŋ whiŋ bocdec bu. Ŋalau
Dabuŋ oc nem yac sa têŋ ndoc yac bu
dateŋ mbec magoc dapônda dauŋ tu gêŋ
naŋ gic waê bu dateŋ mbec pi-ŋga. Ŋalau
dau oc nem yac awhaŋ têŋ Anötö, pi daŋgi
naŋ yêc yac neŋ ŋalôm, naŋ tôm dom bu
yac dauŋ dasôm asê.
27 Ma Anötö naŋ kêyalê ŋamalac si
ŋalôm e pi sa, naŋ oc ŋgô mbec dau, ŋahu
bu iŋlu ndê Ŋalau sêkôm si gêŋ hoŋ ŋa
gauc tigeŋ. Ma Ŋalau dau teŋ mbec tu lau
dabuŋ-ŋga, kêkuc Anötö ndê atac whiŋ
solop.

Gêŋ daŋ gitôm dom bu kac yac su yêc Anötö ndê atac whiŋ

28 Ma yac lau naŋ Anötö kêgalêm yac
sa dati iŋ ndê lau, tôm iŋ dau gauc gêm
tidôŋ, naŋ taŋyalê bu iŋ gêm gôliŋ gêŋ
hoŋ, bu ti yac lau naŋ atac whiŋ iŋ, naŋ
neŋ ŋayham.
29 Bu yac dahôc asê nom su dom, magoc
Anötö kêyalê yac muŋ su, ma kêyaliŋ yac
sa bu oc datôm iŋ Atuŋgac dau. Ma
bocdinaŋ iŋ ndê Atuŋgac ti ŋgac mbêc,
ma yac dati iŋ asii ti lhuwêi daêsam.
30 Ma yac lau naŋ iŋ kêyaliŋ yac sa
gwanaŋ su, naŋ iŋ kêgalêm yac, ma
kêmasaŋ lêŋ tu dati lau gitêŋ ma datap iŋ
ndê ŋawasi sa-ŋga.
31 Bocdinaŋ dasôm sake pi gêŋ hoŋ naŋ
Anötö kôm tu yac-ŋga? Yac bu dambo
Anötö ndê mwasiŋ ŋapu, dec ŋacyo bocke
oc ku yac dulu?
32 Iŋ kêgamiŋ iŋ dau ndê Atu têŋ yac
dom, magoc kêkiŋ iŋ meŋ mbac ndu tu yac
hoŋ-ŋga. Ma bocdinaŋ dec tôm dom bu iŋ
êŋgamiŋ gêŋ daŋ têŋ yac, iŋ oc êmwasiŋ
yac ŋa gêŋ bocke naŋ dapônda naŋ.
33 Iŋ dau kêyaliŋ yac sa, ma puŋ yac dôŋ
ma sam yac bu lau gitêŋ. Tu dinaŋ-ŋga
dec asa gitôm bu oc êŋgôliŋ yom daŋ pi
yac têŋ iŋ?
34 Ma asa gitôm bu oc êmatôc yac ma seŋ
yac su? Ŋalêŋ mba. Ŋahu bu Yisu Kilisi
naŋ mbac ndu ma Anötö uŋ iŋ sa mbo tali
tiyham, naŋ ndöc Anötö ndê amba andô-
ŋga, ma gêm yac awhaŋ têŋ iŋ.
35-36 Ma asa oc tôm bu êŋgaho yac su
yêc Kilisi ndê atac whiŋ ŋalôm? Ŋawapac
daêsam sêyêc, tôm yom naŋ sêto yêc
bocdec bu:

Tôm bêc hoŋ lau tac whiŋ bu sêndic yac
ndu tu am-ŋga.
Ŋac sêlic yac datôm domba bu sêndic
ndu-ŋga. *[BW 44:22]*

Yac bu dahôc ŋawapac me ŋandê, ma
lau bu sêkêŋ kisa yac me sêndic yac ŋa
bieŋ, me yac bu dapônda gêŋ daneŋ-ŋga
me ŋakwê, me yac bu datap gêŋ ti ŋaclai
naŋ bu seŋ yac su-ŋga sa, goc gêŋ dinaŋ
ŋadaŋ oc tôm dom bu êŋgaho yac su yêc
Kilisi ndê atac whiŋ ŋalôm.
37 Mba andô! Tu Kilisi naŋ atac whiŋ
yac-ŋga, naŋ dec gêŋ hoŋ dinaŋ ŋadaŋ oc
tôm dom bu ku yac dulu.
38-39 Aêc! Aö kayalê tidôŋ bu gêŋ daŋ oc
tôm dom bu kac yac su yêc Anötö ndê atac
whiŋ, naŋ datap sa tu yac neŋ Pômdau
Yisu Kilisi-ŋga. Mba! Yac bu dambac ndu
me dambo taŋli, yac bu dapi lôc baliŋ
me dasip gwêc ŋalôm dandi, tigeŋ oc tôm
dom bu daso Anötö ndê atac whiŋ. Ma
aŋela me ŋalau sac me gêŋ kwahic dec-
ŋga me gêŋ naŋ oc meŋ sa tiŋambu-ŋga,
me ŋaclai tidau-tidau me gêŋ hoŋ naŋ
Anötö kêŋ, naŋ ŋadaŋ oc tôm dom bu kac
yac su yêc Anötö ndê atac whiŋ.

9

Pol tawalô lau Israel-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu dom

1 Tu Kilisi naŋ aö gakêŋ whiŋ-ŋga, dec
aö wasôm yom ŋandô têŋ mac. Aö oc
waŋsau mac dom. Ma yêc aneŋ ŋalôm,
naŋ Ŋalau Dabuŋ gêm gôliŋ, dec kayalê
tidôŋ bu aneŋ yom iŋ yom ŋandô eŋ.
2 Aö wasôm têŋ mac bu aneŋ ŋalôm
ŋawapac ŋapaŋ ma kasahê ŋandê atu,
tu lau Israel-ŋga daêsam naŋ sêkêŋ whiŋ
Kilisi dom-ŋga.
3 Lau dau aneŋ asidôwai ti lhuŋwêi
Israel-ŋga, naŋ yac mba ŋahu tigeŋ. Ma aö
tac whiŋ ndu andô bu ŋac lau dau sêkêŋ
whiŋ Kilisi. Aêc, tôm Anötö êmasuc aö su
yêc Kilisi-ŋga, me lic aö gitôm ŋgac sac
sambuc, magoc lêŋ dau bu nem ŋac sa
tu sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga, dec aö oc walic
ŋayham bu wahôc ŋawapac dau.
4 Lau Israel-ŋga dinaŋ Anötö kêyaliŋ
ŋac sa bu sêti iŋ ndê lau, ma hoc iŋ ndê
ŋawasi asê têŋ ŋac. Iŋ kêmatiŋ pwac
whiŋ ŋac si apai, ma gic bata gêŋ ŋayham
daêsam tu nem ŋac sa-ŋga. Iŋ kêŋ yomsu
ti sakiŋ lôm dabuŋ-ŋga têŋ ŋac.
5 Ŋac hoŋ sêsa akêŋ apai naŋ Anötö
dau kêyaliŋ sa sêti iŋ ndê lau. Ma lau

Israel-ŋga si †Mesaya dau meŋ sa akêŋ
apai dinaŋ si dac ŋapu. Kilisi dau dinaŋ
iŋ Anötö ŋandô ma gêŋ hoŋ ŋadau, dec gic
waê bu tampiŋ iŋ tôm bêc hoŋ. Yomandô!

Anötö ndê lêŋ êŋyaliŋ lau sa-ŋga

6 Anötö gic bata mwasiŋ hoŋ dinaŋ têŋ
lau Israel-ŋga. Magoc tu ŋac si daêsam
sêkêŋ whiŋ Yisu dom-ŋga, dec dasôm bu
Anötö ndê yom dau ŋandô mba lec dom.
Mba! Ŋahu bu lau hoŋ naŋ sêsa akêŋ
†Jakob, naŋ sêti lau Israel-ŋga ŋandô, naŋ
Anötö kêyaliŋ ŋac sa, naŋ dom.
7 Ma ŋalêŋ tigeŋ, lau hoŋ naŋ sêsa akêŋ
Abraham, naŋ dasam ŋac bu Abraham
atui ŋandô dom. Tôm yom naŋ Anötö sôm
têŋ Abraham bocdec bu:

Lau oc sêsam lau wakuc naŋ sêsa akêŋ
Aisak bu am nem gôlôwac ŋandô.
[Gen 21:12]

8 Yom dau ŋahu bocdec bu, Ismael lu
Aisak lu-lu sêsa akêŋ Abraham. Magoc
Ismael ti ndê lau wakuc sêti lau Israel-ŋga
ŋandô, naŋ Anötö sam bu iŋ ndê atui, naŋ
dom. Magoc Aisak ti ndê lau wakuc naŋ
Anötö kêmatiŋ pwac hêganôŋ ŋac, naŋ iŋ
gêlic ŋac tôm Abraham ndê atui solop.
9 Bu Anötö kêmatiŋ pwac têŋ Abraham
bocdec bu:

Têŋ yala daŋ niŋga goc aö wambu
wameŋ, ma am nem awhê Sara oc kôc
nem atômŋgac daŋ su. *[Gen 18:10,*
14]

10 Ma gauc nem balêkoc lôcmpôŋ naŋ
Rebeka kôc. Iŋlu si damba tigeŋ, yac mba
abaŋ Aisak.
11-12 Magoc Rebeka kôc iŋlu su dom, ma
sêkôm gêŋ ŋayham me sac daŋ su dom,
naŋ Anötö kêyaliŋ iŋlu si daŋ sa gwanaŋ.
Iŋ sôm yom têŋ Rebeka bocdec bu:

Ŋgac atu oc nem akiŋ ŋgac sauŋ. *[Gen*
25:23]

Anötö kôm gêŋ dau kêkuc iŋ ndê lêŋ
êŋyaliŋ lau sa-ŋga tôm iŋ dau gauc gêm,
ma tu gweleŋ naŋ ŋac dau sêkôm naŋ-ŋga
dom.
13 Sêto Anötö ndê yom daŋ tiyham pi
balê lu dau bocdec bu:

Aö atac whiŋ Jakob, magoc atac tec Iso.
[Mal 1:2-3]

14 Bocdinaŋ oc dasôm sake? Dasôm bu
Anötö ndê lêŋ êŋyaliŋ lau sa-ŋga iŋ solop
dom, me? Mba andô!
15 Bu iŋ sôm yom têŋ Moses bocdec bu:

Aö oc taŋwalô lau naŋ aö atac whiŋ bu
taŋwalô ŋac. Ma aö oc atac apu lau
naŋ aö atac whiŋ bu atac apu ŋac.
[Eks 33:19]

16 Bocdinaŋ Anötö kêyaliŋ lau sa tu ŋac
dau si atac whiŋ me ŋac si gweleŋ-ŋga
dom, magoc tu iŋ dau ndê tawalô-ŋga.
17 Ma gêŋ daŋ tiyham. Sêto yom naŋ
Anötö sôm têŋ Parao yêc bocdec bu:

Aö gakêŋ am ti kiŋ bu watôc aneŋ ŋaclai
asê pi gêŋ naŋ wakôm têŋ am, ma
bu aneŋ ŋaê ŋawaê sa ma nem nom
ŋagameŋ sambuc ahuc. *[Eks 9:16]*

18 Ŋalêŋ dinaŋ Anötö tawalô lau naŋ iŋ
tac whiŋ bu tawalô, ma lau naŋ iŋ tac whiŋ
bu kôm ŋac si ŋalôm ŋadandi, naŋ kôm
ŋadandi sa.

19 Ma mboe mac nem daŋ oc sôm yom
têŋ aö bocdec bu, “Lêŋ dau bu bocdinaŋ,
dec tu sake-ŋga Anötö puc yac neŋ giso
asê? Bu Anötö kêmasaŋ lêŋ hoŋ tidôŋ tôm
iŋ gauc gêm, dec asa gitôm bu sa lêŋ dau-
ŋga daŋ?”
20 Magoc aö wasôm têŋ am ŋamalac
bocke naŋ gauc gêm bu sôm yom kaiŋ
dinaŋ pi Anötö. Bocke ma lôŋ andô daŋ
oc sôm têŋ ŋamalac naŋ kêmasaŋ iŋ ma
ndac, “Tu sake-ŋga am kêmasaŋ aö kaiŋ
dindec?”
21 Yom dau solop dom. Bu ŋamalac
kêmasaŋ lôŋ-ŋga dau iŋ ti ŋadau. Ma
iŋ gitôm bu kôc nomdac ma êmasaŋ
gêŋ ŋayham tiwaê daŋ, me gêŋ ŋambwa
waêmba daŋ, tôm iŋ dau gauc gêm.

22 Ma ŋalêŋ tigeŋ Anötö iŋ ŋadau, ma
tôm bu kôm tôm iŋ atac whiŋ. Lau naŋ
sêkôm sac sic waê bu sêniŋga, ma Anötö
bu tôc ndê atac ŋandê ti iŋ ndê ŋaclai asê
têŋ ŋac, dec oc tôm. Ma iŋ bu gauc nem
bu kôc ndê ŋalôm dôŋ, ma hê yom malô
sa têŋ ŋac, dec oc tôm bocdinaŋ.
23 Iŋ bu êŋkuc lêŋ yom malô-ŋga dinaŋ,
dec iŋ oc kôm tu bu tôc iŋ ndê ŋawasi atu
asê têŋ lau naŋ sic waê bu sêtap iŋ ndê
tawalô sa-ŋga. Lau dau iŋ kêyaliŋ ŋac sa
gwanaŋ su, bu sêwêkaiŋ iŋ ndê ŋawasi.
24 Yom dau hêganôŋ yac lau naŋ Anötö
kêgalêm yac sa, lau Israel, ma lau naŋ lau
Israel dom, naŋ bocdinaŋ.
25 Tôm Anötö ndê yom naŋ propet Hosea
to bocdec bu:

Lau naŋ aneŋ lau dom, naŋ aö oc wasam
ŋac bu aneŋ lau. Ma bawhê naŋ muŋ-
ŋga aö atac whiŋ iŋ dom, naŋ aö oc
wasam iŋ bu aneŋ bawhê atac whiŋ-
ŋga.
26 Ma yêc gameŋ tigeŋ naŋ muŋ-ŋga
aö gasôm têŋ ŋac bu, “Aneŋ lau mac
dom,” naŋ lau oc sêsam ŋac bu,
“Anötö Tali Ŋadau ndê balêkoc.” *[Hos*
2:23; 1:10]

27 Ma propet Aisaya hoc yom asê pi lau
Israel-ŋga bocdec bu:

Lau Israel-ŋga ŋac lau daêsam ŋandô,
gitôm gaŋgac gwêc-ŋga. Magoc
Pômdau oc nem hoŋ si dom, oc kôc
ŋandôlu eŋ sa.

28 Bu yom naŋ Pômdau kêmatiŋ tidôŋ,
naŋ iŋ oc kôm ŋandô sa yêc nom, ma ndic
dabiŋ ŋagahô eŋ. *[Ais 10:22-23]*
29 Ma tôm yom daŋ tiyham naŋ Aisaya
hoc asê muŋ su:
Pômdau Ŋaclai Ŋadau bu hu yac neŋ
lau wakuc ŋatô siŋ gacgeŋ sêmbo
dom, dec oc dandiŋaŋ gitôm malac
Sodom ma Gomora. *[Ais 1:9]*

Lau Israel-ŋga sêkêŋ whiŋ dom, dec sêti lau gitêŋ dom

30 Bocdinaŋ oc dasôm sake pi Anötö ndê
lêŋ êŋyaliŋ lau sa-ŋga? Lau naŋ lau Israel
dom, naŋ sêkôm gweleŋ tu sêŋsalê lêŋ
gitêŋ-ŋga dom, magoc sêtap sa tu sêkêŋ
whiŋ gweleŋ naŋ Yisu kôm tu ŋac-ŋga.
31 Ma lau Israel-ŋga sêŋsalê lêŋ gitêŋ yêc
yomsu ŋalôm, magoc sêtap sa dom.
32 Ma sêtap sa dom, ŋahu bu ŋac sêkêŋ
whiŋ gweleŋ naŋ Yisu kôm tu ŋac-ŋga,
naŋ dom. Ŋac gauc gêm bu ŋac oc sêti
lau gitêŋ, tu ŋac dau si gweleŋ-ŋga, ma
bocdinaŋ ŋac sêtôm lau naŋ sêtiŋ gahi pi
hoc ma sêpeŋ.
33 Tôm yom naŋ sêto yêc bocdec bu:
Alic su naŋ! Aö gakêŋ hoc daŋ kalhac
Lôc †Sayon, naŋ lau daêsam oc sêtiŋ
gahi pi ma sêpeŋ. Magoc asa naŋ kêŋ
whiŋ iŋ, naŋ oc maya dau dom. *[Ais 28:16; 8:14]*

10

1 O asidôwai. Aö tac whiŋ ŋandô ma
gateŋ mbec têŋ Anötö, bu lau Israel-ŋga
naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu dom, naŋ oc sêkêŋ
whiŋ dec sêtap Anötö ndê mwasiŋ nem
ŋac si-ŋga sa.
2 A ö wasôm yomandô bu lau dau sêyêm
dau su bu sêsa Anötö ndê lêŋ. Ŋac sêkôm
gêŋ dau, magoc ŋac si gauc sa pi yom
ŋandô dom.
3 Ŋahu bu ŋac gauc gêm bu sêtôc ŋac
dau si lêŋ asê tôm lêŋ gitêŋ. Magoc ŋac
sem gauc lêŋ naŋ Anötö kêmasaŋ bu sam
yac bu lau gitêŋ, dec sêsôc lêŋ dau ŋapu
dom.
4 Bu Kilisi dau ndê lêŋ gitêŋ gic bata
yomsu hoŋ, dec lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ
Yisu, naŋ Anötö gêlic ŋac bu lau gitêŋ.

Anötö ndê lêŋ nem lau si-ŋga

5 Lêŋ bu lau sêti lau gitêŋ tu sêŋkuc
yomsu-ŋga, naŋ Moses whê sa bocdec bu:
Asa naŋ bu êŋkuc yomsu hoŋ ŋapep eŋ,
naŋ oc ndöc tali tu yomsu-ŋga. *[Lev 18:5]*
6-7 Magoc ŋamalac daŋ oc tôm bu t i
ŋamalac gitêŋ tu iŋ kêkuc yomsu-ŋga lec
dom. Lêŋ dati lau gitêŋ tu yac neŋ dakêŋ
whiŋ-ŋga, naŋ meŋ sa tiawê su. Tôm yom
daŋ naŋ sêto yêc bocdec bu:
Akôc gauc daêsam pi asa oc pi undambê
ndi, me sip lambwam ndi dom. *[Diut 30:13]*
Bocdinaŋ yac dapônda ŋamalac daŋ bu
pi undambê ndi bu kôc Kilisi sa sip meŋ,
me bu sip lambwam ndi bu kôc iŋ su akêŋ
lau batê-ŋga dom, tu bu datap yom pi lêŋ
dakêŋ whiŋ-ŋga ŋahu sa. Mba!
8 Bu yom pi lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga dec yac
ahoc asê têŋ mac su, tôm yom naŋ sêto
yêc, naŋ sôm bocdec bu:
Yom dau siŋ dau têŋ mac dom, bu mac
akôc sa sip nem ŋalôm su, ma mac
asôm ambo. *[Diut 30:14]*
9 Ma yom dau bocdec bu. Am bu kêŋ
whiŋ ti nem ŋalôm sambuc bu Anötö uŋ
Yisu sa akêŋ lau batê-ŋga, ma whamsuŋ
hoc yom asê bu Yisu iŋ am nem Pômdau,
dec Anötö oc nem am si.
10 Bu yêc am nem ŋalôm naŋ am kêŋ
whiŋ, dec Anötö gêlic am bu ŋamalac
gitêŋ, ma yêc am nem whamsuŋ am hoc
nem kêŋ whiŋ Yisu-ŋga asê, dec Anötö
gêm am si.
11 Tôm Anötö ndê yom naŋ sêto yêc naŋ
sôm:
Asa naŋ kêŋ whiŋ iŋ, naŋ oc maya dau
dom. *[Ais 28:16]*
12 Bu Anötö gêlic lau Israel ma lau naŋ
lau Israel dom, naŋ ŋalêŋ tigeŋ. Pômdau
tigeŋ dec ti lau hoŋ si Pômdau, ma lau hoŋ
naŋ sêta iŋ ndê ŋaê, naŋ iŋ oc êmwasiŋ
ŋac ŋandô.
13 Tôm yom naŋ propet Joel to yêc
bocdec bu:
Lau hoŋ naŋ sêta Pômdau ndê ŋaê, naŋ
Anötö oc nem ŋac si. *[Joel 2:32]*
14 Magoc lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu su
dom, naŋ oc sêta iŋ ndê ŋaê ŋalêŋ bocke?
Ŋac bu sêŋgô iŋ ŋawaê dom, dec oc sêkêŋ
whiŋ ŋalêŋ bocke? Ma lau bu sêhoc
ŋawaê ŋayham asê têŋ ŋac dom, dec oc
sêŋgô ŋalêŋ bocke?
15 Ma lau bu sêŋkiŋ lau aheŋ-ŋga sêsa
sêndi dom, dec ŋawaê ŋayham dau oc hôc
asê lau dau ŋalêŋ bocke? Tôm yom naŋ
sêto yêc naŋ sôm:
Lau naŋ sêŋgô ŋawaê ŋayham, naŋ
oc sêtisambuc lau aheŋ-ŋga naŋ
sêŋsêlêŋ sêmeŋ tu sêhoc ŋawaê dau
asê-ŋga. *[Ais 52:7]*
16-17 Bocdinaŋ yac neŋ dakêŋ whiŋ ŋahu
sip daŋgô ŋawaê ŋayham, ma yom pi
Kilisi ti ŋawaê ŋayham ŋahu. Magoc lau
Israel-ŋga hoŋ sêkôc ŋawaê ŋayham sa
dom. Tôm Aisaya to:
O Pômdau, lau daŋ sêkêŋ whiŋ yom naŋ
yac ahoc asê, naŋ dom. *[Ais 53:1a]*
18 Mac gauc gêm bocke? Lau Israel-ŋga
sêŋgô ŋawaê ŋayham su, me mba? Aêc,
ŋac sêŋgô su, tôm yom naŋ sêto yêc, naŋ
sôm bocdec bu:

Yom dau sa têŋ nom ŋabatiŋ hoŋ, ma
lau sêŋgô yêc nom ŋagameŋ sambob.
[BW 19:4]

19-21 Ma gêndac daŋ tiyham bocdec bu,
lau Israel-ŋga sêŋyalê yom naŋ sêŋgô su,
me mba? Gauc nem Anötö ndê yom, naŋ
Aisaya to pi lau Israel-ŋga bocdec bu:

Tôm bêc hoŋ aö kamatôc amaŋ tu
wakôc lau dau sa-ŋga, magoc ŋac lau
daŋgapêc ma ŋac si ŋalôm ŋadandi.
[Ais 65:2]

Lau Israel-ŋga sêtec bu sêkôc ŋawaê
ŋayham sa, ma bocdinaŋ yom dau sa têŋ
lau gameŋ apa-ŋga gi. Yom naŋ Anötö sôm
têŋ lau Israel-ŋga, naŋ whê gêŋ dau sa,
tôm Moses to yêc bocdec bu:

Aö oc watoc lau waêmba sa, e kôm mac
anem lêmuŋ ŋac. Ma watoc lau gauc
mbasi-ŋga sa, e kôm mac atac ŋandê.
[Diut 32:31]

Ma Aisaya dau sôm yom yêc awê bocdec
bu:

Lau naŋ sêŋsalê aö dom, naŋ sêtap aö
sa. Ma gatôc dauŋ asê têŋ lau naŋ
sêndac aö dom naŋ. *[Ais 65:1]*

11

Anötö puc dômbwê iŋ ndê lau Israel-ŋga dom

1 Bocdinaŋ aö bu wandac mac bocdec bu.
Mac gauc gêm bu Anötö puc dômbwê iŋ
ndê lau Israel-ŋga, me? Aö wasôm mba
andô, bu aö dauŋ ŋgac Israel-ŋga, ma
Abraham ndê wakuc daŋ, naŋ gasa akêŋ
Benjamin ndê toŋ.

2 Anötö puc dômbwê iŋ ndê lau naŋ iŋ
kêyaliŋ ŋac sa gwanaŋ su, naŋ dom. Gauc
nem yom naŋ sêto yêc pi Elaija, têŋ ndoc iŋ
pu lau Israel-ŋga têŋ Anötö, ma sôm yom
bocdec bu:

3 Pômdau, ŋac sic am nem lau propet
ndu, ma sêseŋ alta naŋ lau sem akiŋ
am sêmbo, naŋ su. Aö taŋwasêŋ dec
gasôc am ŋapu, ma ŋac bu sêndic aö
ndu. *[1 Kiŋ 19:10, 14]*

4 Gauc nem yom naŋ Anötö ô têŋ iŋ
bocdec bu:

Aö gasiŋ aneŋ lau 7,000 sêmbo lau
Israel-ŋga ŋalôm, naŋ sêpôŋ haduc
têŋ anötö tasaŋ Baal dom. *[1 Kiŋ
19:18]*

5 Ŋalêŋ tigeŋ kwahic dec lau toŋ daŋ
sêmbo lau Israel-ŋga ŋalôm, naŋ Anötö
kêyaliŋ ŋac sa sêti iŋ ndê, kêkuc iŋ ndê
lêŋ êmwasiŋ lau ŋambwa-ŋga.

6 Ŋac sêtap Anötö ndê mwasiŋ sa tu
ŋac dau si sakiŋ-ŋga dom. Anötö bu
êŋyaliŋ ŋac sa tu ŋac si sakiŋ-ŋga, dec
yom naŋ dasôm pi iŋ ndê lêŋ êmwasiŋ lau
ŋambwa-ŋga, naŋ oc yom ŋandô dom.

7 Bocdinaŋ oc dasôm sake? Lau Israel-
ŋga sêkôm mwasac bu sêti lau gitêŋ
yêc Anötö aŋgô-ŋga, magoc gitôm dom.
Magoc ŋac si lau naŋ Anötö dau kêyaliŋ
ŋac sa, naŋ sêtap lêŋ sêti lau gitêŋ-ŋga
sa. Ma ŋac si lau ŋatô, Anötö kôm ŋac
si ŋalôm ŋadandi sa,

8 tôm yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

Anötö kêŋ ŋasec kôm ŋac si ŋalôm
ahuc, ma iŋ kôm ŋac si tandô tipec
ma ŋac si daŋgasuŋ hôc ahuc. Ma
ŋac sêmbo bocdinaŋ ŋapaŋ e meŋ têŋ
kwahic dec. *[Diut 29:4; Ais 29:10]*

9 Ma Dawid to yom bocdec bu:

Mwasiŋ naŋ ŋac bu sêneŋ-ŋga, naŋ oc
kac dau kwi ma kêŋ sac ŋac, gitôm
huc me akô bu kôc ŋac dôŋ-ŋga, ma
gitôm hoc sêtiŋ gahi pi-ŋga, ma gitôm
ŋagêyô sac bu kêŋ wapac ŋac.

10 Anötö kôm ŋac si tandô tipec, e sêlic
gameŋ apu. Ma iŋ kêŋ ŋac sêhôc ŋawapac
ŋapaŋ e dômbwêkwa mbwê-alö. *[BW
69:22-23]*

Lau apa sêtap mwasiŋ sa tu lau Israel-ŋga

11 Aö bu wakêŋ gêndac daŋ tiyham. Mac
gauc gêm bu lau Israel-ŋga sêpeŋ e siŋga
gacgeŋ, me mba? Aö wasôm têŋ mac bu
mba andô. Magoc tu lau Israel si giso-
ŋga, dec lau naŋ lau Israel dom, naŋ sêtap
Anötö ndê lêŋ nem lau si-ŋga sa. Ma gêŋ
dau oc kôm lau Israel-ŋga sênem lêmuŋ
lau apa dau.

12 Magoc ŋac si giso dau ti seŋ bu lau apa
hoŋ sêtap Anötö ndê mwasiŋ sa hôc gêlêc.
Ma ŋac lau Israel-ŋga dau bu sêkac dau
kwi ma sêkêŋ whiŋ Yisu, dec lau daêsam
andô oc sêtap Anötö ndê mwasiŋ sa êŋlêc,
ŋac lau Israel-ŋga dau, ma lau gameŋ apa-
ŋga sêwhiŋ.

13 Aö gato yom dindec têŋ mac lau naŋ
lau Israel dom. Anötö kêyaliŋ aö sa gati
aposel tu bu wahoc ŋawaê ŋayham asê têŋ
mac-ŋga. Ma aö atac ŋayham atu tu aneŋ
gweleŋ dindec-ŋga.

14 Ŋahu bu mboe aneŋ asidôwai Israel-
ŋga ŋatô oc sênem lêmuŋ Anötö ndê
mwasiŋ naŋ mac atap sa, e kôm ŋac sênem
dau kwi ma sêtap lêŋ Anötö nem ŋac si-
ŋga sa sêwhiŋ.

15 Kwahic dec ŋac sêkôc ŋawaê ŋayham
pi Yisu sa dom, ma tu dinaŋ-ŋga dec lau
gameŋ apa-ŋga hoŋ sêŋgô ŋawaê naŋ hê
wamba ŋac têŋ Anötö. Magoc lau Israel-
ŋga bu sêkôc ŋawaê ŋayham dau sa ma
sêkêŋ whiŋ Yisu, dec ŋac oc sêtôm lau naŋ
sêtisa akêŋ lau batê-ŋga.

16 Gêŋ ŋandô mbêc naŋ dakêŋ ti da
têŋ Anötö naŋ gêŋ dabuŋ, ma oc kôm
gêŋ ŋandô ŋambu-ŋga hoŋ ti dabuŋ. Ma
Anötö bu lic a daŋ ŋawakac bu dabuŋ, dec

iŋ oc lic a dau ŋasaŋgac hoŋ bu dabuŋ
bocdinaŋ.*

Pol gêm dôhôŋ lau Israel pi a olib

17 Lau Israel-ŋga gitôm a †olib malac-
ŋga naŋ Anötö tim ŋasaŋgac ŋatô kic. Ma
mac lau naŋ lau Israel dom, mac atôm a
olib saleŋ-ŋga ŋasili. Ma Anötö kôc mac,
ma sô mac dôŋ pi a olib malac-ŋga dau
ŋampê, awhiŋ a dau ŋasaŋgac ŋatô, bu
atap ŋakwi ŋayham sa yêc a olib dinaŋ
ŋawakac.
18 Bocdinaŋ atoc daôm sa tu mac akôc a
ŋasaŋgac naŋ siŋga su, naŋ si mala-ŋga
dom. Mac bu akôm bocdinaŋ, dec gauc
nem bu mac akêŋ ŋaŋga têŋ a olib dau
dom, magoc mac daôm akôc ŋaŋga yêc a
olib ŋawakac.
19 Ma mboe mac gauc gêm bu Anötö tim
ŋasaŋgac ŋatô su, tu bu kôc mac sa aô ŋac
su.
20 Yom dau iŋ yomandô, tigeŋ gauc nem
bocdec bu, Anötö kôc mac sa tu mac akêŋ
whiŋ Yisu-ŋga, ma tim ŋac su bu ŋac
sêkêŋ whiŋ dom. Bocdinaŋ atoc daôm sa
dom, magoc atöc Anötö.
21 Bu a dau ŋasaŋgac solop naŋ Anötö
tim ŋatô su. Ma iŋ gitôm bu oc tim mac su
bocdinaŋ.
22 Tu dinaŋ-ŋga dec aŋyalê tidôŋ bu
Anötö iŋ Anötö êmwasiŋ lau-ŋga, ma iŋ
Anötö kêŋ ŋagêyô têŋ lau-ŋga whiŋ. Iŋ
kêŋ ŋagêyô têŋ lau naŋ sêpeŋ, magoc
kêmwasiŋ mac. Asap iŋ ndê mwasiŋ dinaŋ
dôŋ. Bu mba, dec iŋ oc tim mac su.
23 Ma lau Israel-ŋga dinaŋ bu sêkac dau
kwi ma sêkêŋ whiŋ Yisu, dec Anötö oc kôc
ŋac sa, ma iŋ gitôm bu kêŋ ŋac sêmbu
sêndi sêsap a olib dau dôŋ tiyham.
24 Bu mac a olib malac-ŋga ŋasaŋgac
solop dom, magoc Anötö kôc mac yêc
a olib saleŋ-ŋga, ma kêŋ mac ati a
olib malac-ŋga ŋasaŋgac. Bocdinaŋ oc
ŋawapac dom bu iŋ kôc a dau ŋasaŋgac
solop, ma kêŋ ŋac sêlhac si a ŋampê solop
tiyham.

Anötö tawalô lau hoŋ

25 O asidôwai. Yom dindec ŋahu sip
ŋalôm gi, ma aö tac whiŋ bu mac aŋyalê
ŋapep. Ma bocdinaŋ oc tôm dom bu mac
atoc daôm sa. Anötö kôm lau Israel-ŋga
si ŋalôm ŋadandi sa, bu sêmbo bocdinaŋ
e lau gameŋ apa-ŋga hoŋ naŋ Anötö
kêgalêm ŋac sa, naŋ sêmeŋ sêsôc Anötö
ndê gôliŋ ŋapu su naŋ.
26 Ma ŋalêŋ dinaŋ dec Anötö oc nem lau
Israel-ŋga hoŋ si, tôm yom naŋ sêto yêc
bocdec bu:
Ŋgac nem lau si-ŋga oc meŋ sa akêŋ Lôc
Sayon. Ma iŋ oc nem Jakob ndê wakuc
kwi sêhu mêtê sac siŋ.
27 Ma aö wamatiŋ aneŋ pwac whiŋ ŋac,
têŋ têm naŋ aö oc wasuc ŋac si sac kwi.
[Ais 59:20-21]
28 Lau Israel-ŋga sêti Anötö ndê ŋacyo,
ŋahu bu sêkôc ŋawaê ŋayham pi Yisu sa
dom. Ma tu dinaŋ-ŋga ŋawaê dau golom
mac. Magoc Anötö kêyaliŋ ŋac sa gwanaŋ
su, dec tac whiŋ ŋac tu abaŋi Israel-ŋga.
29 Bu galem ti mwasiŋ naŋ Anötö gic bata
têŋ lau, naŋ iŋ oc tôm dom bu seŋ su.
30-31 Muŋ-ŋga mac lau gameŋ apa-ŋga
daŋampêc têŋ Anötö. Magoc kwahic dec
lau Israel-ŋga daŋgapêc têŋ Anötö, dec
mac atap iŋ ndê tawalô sa. Ma tu dinaŋ-
ŋga ŋac lau Israel-ŋga naŋ kwahic dec
daŋgapêc têŋ Anötö, naŋ tiŋambu oc
sêtap iŋ ndê tawalô sa sêwhiŋ.
32 Bu Anötö sam lau hoŋ bu lau
daŋgapêc-ŋga. Iŋ tôc gêŋ dau tiawê, dec
lau hoŋ naŋ bu sênem dandi kwi, naŋ iŋ
oc tawalô ŋac.

Datoc Anötö ndê waê sa

33 Oyaê. Anötö ndê mwasiŋ ti iŋ ndê
gauc iŋ gêŋ atu andô, ma iŋ kêyalê gêŋ
hoŋ e pi sa timala eŋ. Asa oc nditôm bu
êŋyalê iŋ ndê lêŋ me yom naŋ tidôŋ yêc
iŋ-ŋga?
34 Asa kêyalê Pômdau ndê gauc, me
gitôm bu kêŋ gauc têŋ iŋ? *[Ais 40:13]*
35 Ma asa tôm bu kêŋ gêŋ ŋayham daŋ
têŋ Anötö, dec Anötö oc kêŋ gêŋ têŋ
iŋ ô? *[Job 41:11]*
36 Bu gêŋ hoŋ sa akêŋ iŋ ndê, ma iŋ
ti gêŋ hoŋ ŋahu ma ti gêŋ hoŋ ŋadau
bocdinaŋ. Datoc iŋ ndê waê sa titêm-
titêm. Yomandô.

12

Dasa neŋ lêŋ wakuc dawhiŋ Kilisi

1 O asidôwai. Gauc nem yom hoŋ naŋ
aö gasôm tu gawhê Anötö ndê tawalô sa
têŋ mac-ŋga naŋ. Dec akêŋ daôm sambuc
bu anem akiŋ Anötö tôm mac nem bêc
ambo tamli-ŋga hoŋ. Akêŋ daôm sambuc
atôm da tali ma dabuŋ, naŋ oc ndic Anötö
tandô ŋayham. Mac nem lêŋ ŋandô aŋkuc
Ŋalau Dabuŋ tu anem akiŋ Anötö-ŋga dau
dinaŋ.
2 Aŋsêlêŋ ti asa nem lêŋ atôm lau nom
dindec-ŋga dom, magoc ati lau wakuc
tôm Anötö kêŋ gauc wakuc têŋ mac. Ma
bocdinaŋ mac oc atôm bu aŋsahê gêŋ hoŋ,
ma aŋyalê mêtê gitêŋ, ma mêtê ŋawasi ma

* **11:16** Yom dau iŋ gitôm yom gôliŋ daŋ. Yom pi gêŋ ŋandô mbêc ma a ŋawakac, naŋ hêganôŋ lau Israel-ŋga si apai. Pol bu tôc asê bu Anötö kôc lau Israel-ŋga si apai sa ma gêlic ŋac bu lau dabuŋ, ma ŋac si lau wakuc bu sêkêŋ whiŋ Yisu, dec iŋ oc lic ŋac bu lau dabuŋ ŋalêŋ tigeŋ.

mêtê naŋ oc ndic Anötö tandô ŋayham,
naŋ iŋ atac whiŋ bu yac dakôm.

Anötö kêmwasiŋ yac ŋalêŋ têŋtêŋ

3 Tôm Anötö ndê mwasiŋ puc aö dôŋ,
dec wasôm têŋ mac hoŋ têŋtêŋ ndi, bu
atoc daôm sa êŋlêc dom, magoc akôc gauc
ŋapep pi daôm. Bu mac hoŋ akêŋ whiŋ
Yisu tôm mwasiŋ naŋ Anötö dau gic sam
têŋ mac ŋalêŋ têŋtêŋ.
4 Yac taŋyalê bu ŋamalac daŋ iŋ ŋamlic
tigeŋ, magoc ŋagêŋ daêsam sêyêc iŋ ndê
ŋamlic tigeŋ dinaŋ. Ma gêŋ dau sêwêkaiŋ
gweleŋ têŋtêŋ.
5 Ma ŋalêŋ tigeŋ dinaŋ, yac lau daêsam
naŋ dakêŋ whiŋ Kilisi su, naŋ dati Yisu
ndê gôlôwac dabuŋ tigeŋ, ma yac tigeŋ-
tigeŋ dambo tu danem lau hoŋ naŋ sêmbo
gôlôwac dabuŋ ŋalôm, naŋ sa.
6 Yac dawêkaiŋ mwasiŋ dakôm gweleŋ-
ŋga têŋtêŋ, tôm Anötö kêmwasiŋ yac
ŋalêŋ. Asa naŋ tap mwasiŋ hoc yom asê
tôm propet-ŋga sa, naŋ kôm tôm iŋ ndê
kêŋ whiŋ tôc asê.
7 Asa naŋ tap mwasiŋ nem akiŋ gôlôwac-
ŋga sa, naŋ nem akiŋ maŋ. Ma iŋ naŋ tap
mwasiŋ sa bu êndôhôŋ Anötö ndê yom têŋ
lau, naŋ bocdinaŋ.
8 Asa naŋ tap mwasiŋ sôm yom ŋayham-
ŋayham tu puc lau dôŋ-ŋga sa, naŋ kôm.
Ma asa naŋ Anötö ndê mwasiŋ kac iŋ bu
kêŋ gêŋ tu nem lau ŋalôm sawa sa-ŋga,
naŋ kêŋ ti ndê ŋalôm sambuc. Asa naŋ
tap mwasiŋ bu nem gôliŋ gôlôwac-ŋga sa,
naŋ kôm ti licbalê, ma iŋ naŋ tap mwasiŋ
tawalô lau-ŋga sa, naŋ tawalô lau ti atac
ŋayham.

Mêtê atac whiŋ-ŋga

9 Mêtê atac whiŋ-ŋga iŋ gêŋ dasôm
ŋambwa-ŋga dom. Dakôm ŋandô sa
ŋalêŋ bocdec. Yac atac tec mêtê sac ma
dasap mêtê ŋayham dôŋ.
10 Dakêŋ neŋ ŋalôm sambuc tu atac whiŋ
asidôwai-ŋga, ma datoc ŋac sa hôc gêlêc
dauŋ dandic ŋawaê.
11 Dakêŋ dauŋ sambuc tu danem akiŋ
Pômdau-ŋga, ma dakôm ti ŋalôm lu-lu
dom.
12 Gêŋ naŋ dakêŋ bataŋ bu Anötö kôm,
naŋ dahôŋ ti atac ŋayham, dalhac ŋaŋga
tu dahôc ŋawapac-ŋga ti neŋ atac pa
su, ma dasap mêtê dateŋ mbec-ŋga dôŋ
ŋapaŋ.
13 Dakêŋ gêŋ tu danem Anötö ndê lau
dabuŋ naŋ sêpônda dau, naŋ sa-ŋga, ma
dandic ya ŋac.
14 Lau naŋ sêkêŋ kisa mac, naŋ apucbo
ŋac dom, magoc andac Anötö bu nem
mbec ŋac.
15 Lau bu sêkôm atac ŋayham, dec atac
ŋayham awhiŋ ŋac. Ma lau bu sêtaŋ, naŋ
ataŋ awhiŋ ŋac.
16 Apiŋ daôm dôŋ ti ŋalôm tigeŋ. Atoc
daôm sa me alic daôm bu lau ti gauc atu-
tu dom, magoc atac whiŋ lau waêmba ma
ambo ahê ŋac dom.
17 Akôm mêtê sac ô sac naŋ sêkôm têŋ
mac, naŋ dom. Ayob daôm ŋapep bu akôm
mêtê naŋ lau hoŋ sêlic bu ŋayham eŋ.
18 Aŋsahê bu nditôm, dec ambo awhiŋ
lau ti yom malô eŋ, ma mac daôm akôm
gêŋ daŋ bu aseŋ yom malô su dom.
19 O aneŋ asidôwai, akêŋ ŋagêyô ô sac
dom, magoc akêŋ lau naŋ sêkôm sac têŋ
mac sêsip Anötö amba e sêtap iŋ dau ndê
atac ŋandê sa. Bu sêto yom daŋ yêc, naŋ
sôm bocdec bu:

Pômdau sôm, "Gweleŋ sac ŋagêyô-ŋga
yêc aö amaŋ, ma aö dauŋ oc wakêŋ."
[Diut 32:35]

20 Akêŋ ŋagêyô dom, magoc akôm tôm
yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

Am nem ŋacyo bu gêŋ yô iŋ, naŋ kêŋ
gêŋ iŋ neŋ. Iŋ bu bu yô iŋ, naŋ kêŋ
bu iŋ nôm. Am bu kôm bocdinaŋ, dec
oc kôm iŋ maya dau ŋalêŋ sac. *[Prov
25:21-22]*

21 Ayob bu sac ku mac dulu dom, magoc
akôm mêtê ŋayham eŋ e aku sac dulu.

13

Dasôc gôliŋwaga ŋapu

1 Gôliŋwaga hoŋ naŋ sem gôliŋ sêmbo
nom, naŋ si ŋaclai ŋahu yêc Anötö, ma
iŋ dau kêŋ ŋasawa têŋ ŋac bu sênem
gôliŋ. Ŋac si daŋ hôc asê ŋambwa dom.
Bocdinaŋ lau hoŋ sêsôc ŋac ŋapu sêndic
ŋawaê.
2 Asa naŋ tec bu sôc gôliŋwaga ŋapu,
naŋ tec gôliŋ naŋ Anötö dau kêŋ, ma iŋ oc
tap matôc sa.
3 Gôliŋwaga si ŋaclai yêc bu sêmatôc
lau, magoc ŋac si matôc dau gic waê
lau naŋ sêkôm mêtê ŋayham, naŋ dom,
gic waê lau naŋ sêkôm mêtê sac. Tu
dinaŋ-ŋga dec akôm mêtê ŋayham eŋ, ma
gôliŋwaga oc sêlic mac ŋayham, ma mac
oc atöc daôm tu gôliŋwaga si matôc-ŋga
dom.
4 Ŋahu bu ŋac sêti Anötö ndê lau akiŋ
bu sêyob yac dambo ŋayham-ŋga. Magoc
mac bu akôm mêtê sac, naŋ atöc daôm,
bu ŋac sêkôc ŋaclai bu sêmatôc lau, ma
ŋaclai dau iŋ gêŋ ŋambwa dom. Ŋac
Anötö ndê lau akiŋ naŋ sêô iŋ su sêmbo
nom, bu sêkêŋ ŋagêyô têŋ lau naŋ sêkôm
mêtê sac naŋ.
5 Tu dinaŋ-ŋga dec dasôc gôliŋwaga
ŋapu. Ŋahu bu ŋac si ŋaclai yêc bu
sêmatôc yac. Ma gêŋ daŋ whiŋ bocdec
bu. Taŋyalê yêc neŋ ŋalôm bu dasôc ŋac
ŋapu, iŋ lêŋ solop.

6 Gôliŋwaga dinaŋ sêkêŋ si têm tu
sênem gôliŋ tôm Anötö ndê lau akiŋ, ma tu
dinaŋ-ŋga dec iŋ solop bu mac akêŋ takis
bu anemlhi ŋac.
7 Aêc! Gêŋ bocke naŋ mac ac waê bu
akêŋ, naŋ akêŋ. Takis me mone bocke
naŋ mac ac waê bu akêŋ, naŋ akêŋ. Lau
naŋ sic waê bu mac atoc ŋac sa, naŋ dec
atoc ŋac sa, ma lau ti ŋaclai, naŋ asôc ŋac
ŋapu ŋapep.

Mêtê atac whiŋ asidôwai-ŋga

8 Ayob daôm bu tôp daŋ yêc mac-ŋga
dom. Tôp tigeŋ yêc mac-ŋga, naŋ bu akêŋ
nem atac whiŋ lom daôm. Bu asa naŋ tac
whiŋ iŋ ndê asidôwa, naŋ kôm Anötö ndê
yomsu hoŋ ŋandô sa.
9 Bu yomsu naŋ Moses to bocdec
bu, *"Kôm gêŋ mockaiŋ-ŋga dom. Ndic
ŋamalac ndu dom. Nem kaŋ gêŋ dom,"* ma
"Tamgatu gêŋ dom," ma yomsu ŋatô hoŋ,
naŋ ŋahu sip yomsu tigeŋ dindec, *"Atac
whiŋ lau meŋpaŋ am-ŋga gitôm am atac
whiŋ daôm."*
10 Asa naŋ kêkuc mêtê atac whiŋ-ŋga,
naŋ oc kôm lau meŋpaŋ iŋ-ŋga ŋayom
dom. Bocdinaŋ mêtê atac whiŋ lau-ŋga
kôm yomsu hoŋ ŋandô sa.

Bêc ŋambu-ŋga meŋ kêpiŋ

11 Asap mêtê atac whiŋ-ŋga dôŋ ŋapaŋ,
bu mac aŋyalê têm kwahic dec-ŋga su. Têŋ
ndoc dakêŋ whiŋ tiwakuc, naŋ dalic bu
bêc datap Anötö ndê mwasiŋ nem yac si-
ŋga ŋa-ŋandô sa, naŋ yêc ahê dôŋ yêc.
Magoc kwahic dec bêc dau meŋ kêpiŋ su.
Bocdinaŋ ayêc bêc dom, anem ali.
12 Ôbwêc pacndê su, ma kêpiŋ bu laŋsê.
Bocdinaŋ dahu mêtê ŋasec-ŋga hoŋ siŋ,
ma dasap mêtê ŋawê-ŋga dôŋ, gitôm
dakôc wapa dandic siŋ-ŋga sa.
13 Taŋsêlêŋ ti dasa neŋ lêŋ ŋapep,
nditôm lau naŋ sêmbo ŋawê ŋalôm.
Dakôm mêtê sac atac ŋagalac-ŋga me
danôm gêŋ êŋiŋ yac-ŋga dom. Dasa lêŋ
mockaiŋ-ŋga ma dakôm mêtê mayaŋ-ŋga
dom. Ma dahu mêtê atac ŋandê-ŋga ma
mêtê lêmuŋ-ŋga hoŋ siŋ.
14 Aŋsêlêŋ ti asa nem lêŋ aŋkuc Pômdau
Yisu Kilisi, gitôm mac asôc iŋ ti nem
ŋakwê. Ma mac nem ŋalôm akwa bu
êŋgilí mac bu akôm sac, naŋ goc asôc ŋapu
me akôm ŋandô sa dom.

14

Yom pi lau naŋ sêkêŋ whiŋ ŋaŋga dom

1 Lau naŋ si sêkêŋ whiŋ ŋaŋga dom, naŋ
akôc ŋac sa, ma alic ŋac sac pi yom ma pi
lêŋ naŋ Pômdau tôc tiawê têŋ yac dom,
naŋ dom.
2 Lau ŋatô sêkêŋ whiŋ ŋaŋga dec seŋ
gêŋ hoŋ. Magoc lau ŋatô sêkêŋ whiŋ
ŋaŋga dom, dec sêkêŋ yao wata ma seŋ
dom.
3 Am asa naŋ gêlic gêŋ hoŋ ŋayham tu
neŋ-ŋga, naŋ pu lau naŋ sêtec wata, naŋ
dom. Ma am asa naŋ gêŋ wata dom, naŋ
pu lau naŋ seŋ wata, naŋ dom. Bu Anötö
kôc lau dau sa su.
4 Am asa dec gauc gêm bu êmatôc
ŋamalac daŋ ndê ŋgac akiŋ? Ŋgac akiŋ
dau ndê ŋadau oc êŋsahê iŋ ndê lêŋ, ma
sôm bu iŋ lhac, me iŋ peŋ. Ma iŋ oc lhac,
ŋahu bu Pômdau gitôm bu puc iŋ dôŋ.
5 Ma yom daŋ tiyham. Lau ŋatô sêtoc
bêc daŋ sa bu bêc dabuŋ hôc gêlêc bêc
ŋatô su. Ma lau ŋatô sêlic bêc hoŋ tôm
dau. Magoc ŋalêŋ solop bu lau hoŋ sêkôc
gauc pi lêŋ sênem akiŋ Anötö-ŋga, ma
sêkôm tôm ŋac dau si ŋalôm kac ŋac.
6 Lau naŋ sêtoc bêc ŋatô sa kêlêc, naŋ
sêkôm tu sêtoc Pômdau sa-ŋga. Ma lau
naŋ seŋ wata, naŋ sem daŋge Anötö, dec
seŋ gêŋ dau ma sêtoc Pômdau sa. Ma ŋac
naŋ seŋ wata dom, naŋ sêkêŋ yao gêŋ dau
tu sêtoc Pômdau sa-ŋga. Ma ŋac bocdinaŋ
sem daŋge Anötö.
7 Bu yêc yac lau dakêŋ whiŋ Yisu-ŋga
ŋalôm, naŋ ŋamalac daŋ ti ŋadau dau tu
iŋ ndê têm mbo tali-ŋga, me tu ndê têm
mbac ndu-ŋga dom.
8 Yac bu dambo taŋli me dambac ndu,
naŋ dambo tu dapo P ômdau ndê waê sa-
ŋga. Yomandô. Yac bu dambo taŋli me
dambac ndu, naŋ dati Pômdau ndê lau.
9 Kilisi mbac ndu ma tisa mbo tali tiy-
ham, tu bu ti lau batê si Pômdau, ma lau
tali si Pômdau bocdinaŋ.
10 Ma bocdinaŋ tu sake-ŋga mac alic
nem asidôwai sac, me apu ŋac tu yom
ŋambwa-ŋambwa-ŋga? Yac taŋyalê su bu
yac hoŋ oc dalhac Anötö aŋgô-ŋga têŋ iŋ
ndê bêc êmatôc lau-ŋga.
11 Tôm yom naŋ sêto yêc bocdec bu:
Pômdau sôm, "Tôm aö gambo taŋli
yomandô, dec aŋyalê pi ŋandô bu lau
hoŋ oc sêpôŋ haduc têŋ aö, ma sêhoc
si yom asê yêc Anötö angô-ŋga." *[Ais
45:23]*
12 Yom dau tôc asê tiawê bu yac tigeŋ-
tigeŋ oc dalhac Anötö aŋgô-ŋga, bu
dawhê dauŋ neŋ lêŋ sa têŋ iŋ.

*Mêtê atac whiŋ-ŋga oc kôm asidôwa
daŋ peŋ dom*

13 Tu dinaŋ-ŋga dec danem dôhôŋ dauŋ
neŋ lêŋ whiŋ asidôwai si lêŋ tu dapu ŋac-
ŋga dom. Ma dayob bu dakôm gêŋ daŋ,
naŋ oc tôm bu lhac asidôwa daŋ ahuc e iŋ
so Anötö ndê lêŋ, naŋ dom.
14 Aö gakêŋ whiŋ Pômdau Yisu, dec whê
aneŋ gauc sa, ma kayalê tidôŋ bu gêŋ hoŋ
iŋ ŋayham yêc Anötö aŋgô-ŋga. Magoc
ŋamalac daŋ bu kêŋ whiŋ bu gêŋ daŋ iŋ

ŋadômbwi yêc Anötö aŋgô-ŋga ma kêŋ yao bu neŋ dom, goc gêŋ dau ŋadômbwi yêc ŋamalac dau aŋgô-ŋga.

15 Magoc mac bu aneŋ gêŋ daŋ naŋ kôm nem asidôwa daŋ ndê ŋalôm ŋawapac, dec mac atôc mêtê atac whiŋ-ŋga têŋ iŋ dom. Ayob daôm bu mac nem lêŋ aneŋ gêŋ-ŋga kôm nem asidôwa naŋ Kilisi mbac ndu tu iŋ-ŋga, naŋ ndê kêŋ whiŋ tisac dom.

16 Akôm gêŋ hoŋ ti gauc, ma bocdinaŋ lau daŋ oc sêtôm dom bu sêpu gêŋ naŋ mac alic ŋayham.

17 Lêŋ naŋ dambo †Anötö ndê gôliŋ ŋapu, naŋ ŋahu hêganôŋ gêŋ daneŋ ti danôm-ŋga dom. Magoc dambo Anötö ndê gôliŋ ŋapu ŋahu sip dasa lêŋ gitêŋ, ma dambo ti yom malô ma ti atac ŋayham naŋ Ŋalau Dabuŋ puŋ dôŋ sip yac neŋ ŋalôm têŋtêŋ.

18 Asa naŋ bu nem akiŋ Kilisi êŋkuc lêŋ dinaŋ, naŋ Anötö oc lic iŋ ŋayham, ma lau nom-ŋga sêwhiŋ oc sêmpiŋ iŋ.

19 Bocdinaŋ dasap lêŋ yom malô-ŋga dôŋ, ma dakôm gêŋ hoŋ tu dapuc asidôwai hoŋ dôŋ ma dalhac ŋaŋga.

20 Akôm Anötö ndê gweleŋ popoc tu yom pi gêŋ daneŋ-ŋga-ŋga dom. Gêŋ hoŋ iŋ ŋayham tu daneŋ-ŋga, magoc yac bu dakôm ŋamalac daŋ ndê kêŋ whiŋ tisac tu gêŋ naŋ taŋ-ŋga, dec dakôm giso.

21 Mac bu aneŋ wata me anôm wain me akôm gêŋ ŋatô naŋ kôm nem asidôwa daŋ ndê kêŋ whiŋ tisac, naŋ ŋayham bu mac ahu gêŋ dau siŋ yêc-ŋga.

22 Yom bocke naŋ am kêŋ whiŋ pi gêŋ hoŋ dinaŋ, naŋ kôc dôŋ yêc amlu Anötö ŋalhu. Asa naŋ kôc gauc ŋapep pi gêŋ hoŋ dinaŋ e kôm giso dom, naŋ oc tap Anötö ndê mwasiŋ sa.

23 Magoc ŋamalac naŋ gêŋ gêŋ ma ŋalôm lu-lu pi gêŋ dau, naŋ kêkuc lêŋ kêŋ whiŋ-ŋga dom, ma oc tap Anötö ndê matôc sa. Lêŋ bocke naŋ am kêŋ whiŋ bu lêŋ solop yêc Anötö aŋgô-ŋga, naŋ kôm. Gêŋ bocke naŋ am kôm ti atac lu-lu, naŋ sac.

15

Dakôm gêŋ hoŋ tu danem asidôwai saŋga

1 Yac lau naŋ dakêŋ whiŋ ŋaŋga, naŋ dahôc ŋawapac dawhiŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ babalê, tu bu danem ŋac sa-ŋga dandic ŋawaê. Dakôm gêŋ tu dapo dauŋ sa-ŋga dom.

2 Yac lau tigeŋ-tigeŋ dakôm mêtê ŋayham têŋ lau meŋpaŋ yac-ŋga tu danem ŋac sa-ŋga, ma tu dapuc ŋac dôŋ-ŋga.

3 Gauc nem Kilisi. Iŋ kôm gêŋ daŋ tu dau ndê atac whiŋ-ŋga dom, magoc kôm gêŋ hoŋ kêkuc Anötö ndê atac whiŋ. Ma tu dinaŋ-ŋga dec sêpu iŋ, tôm yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

Lau naŋ sêpu am, naŋ sêpu aö bocdinaŋ. *[BW 69:9]*

4 Anötö ndê yom hoŋ naŋ sêto yêc muŋ su, naŋ Anötö kêŋ bu êndôhôŋ yac. Ma yom dau oc puc yac dôŋ bu dalhac ŋaŋga, ma êŋgilí yac bu dahu ŋandô ŋayham naŋ dakêŋ bataŋ dambo, naŋ siŋ dom.

5 Anötö naŋ puc mac dôŋ ma kêgilí mac bu alhac ŋaŋga, naŋ piŋ mac hoŋ dôŋ tu aŋkuc Yisu Kilisi-ŋga.

6 Ma ŋalêŋ dinaŋ iŋ oc kêŋ mac ambo ti nem ŋalôm tigeŋ, ma awham pitigeŋ ma ahoc yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi ndê Damba Anötö ndê waê asê.

Ŋawaê ŋayham gic lau Israel-ŋga ma lau apa hoŋ ŋawaê

7 Bocdinaŋ akôc lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga hoŋ sa, tôm Kilisi dau kôc mac sa. Ŋalêŋ dinaŋ mac oc apo Anötö ndê waê sa.

8 Aö wasôm têŋ mac bu Kilisi meŋ gitôm lau Israel-ŋga si ŋgac akiŋ, bu kôm yom naŋ Anötö gic bata têŋ abaŋi Israel-ŋga, naŋ ŋandô sa.

9 Ma lau naŋ lau Israel dom, naŋ oc sêmpiŋ Anötö tu iŋ ndê mêtê tawalô lau-ŋga. Gitôm yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

Tu dinaŋ-ŋga aö wampiŋ am têŋ ndoc aö wambo wawhiŋ lau gameŋ apa-ŋga. Wanem wê tu watoc am nem ŋaê sa-ŋga. *[BW 18:49]*

10 Ma yom daŋ tiyham yêc bocdec bu:

Mac lau gameŋ apa-ŋga, atac ŋayham awhiŋ Anötö ndê lau Israel-ŋga. *[Diut 32:43]*

11 Ma daŋ tiyham:

Mac lau gameŋ apa-ŋga hoŋ ampiŋ Pômdau. Ma mac lau hoŋ anem wê atoc iŋ sa-ŋga. *[BW 117:1]*

12 Ma Aisaya to yom bocdec bu:

Ŋasili daŋ oc puc pi meŋ yêc Jessi ndê ŋawakac. Ma iŋ oc tisa bu nem gôliŋ lau nom-ŋga hoŋ. Ma lau naŋ lau Israel dom, naŋ oc sêkêŋ bata bu iŋ nem ŋac si. *[Ais 11:10]*

13 Aö wateŋ Anötö, naŋ ti gêŋ ŋayham hoŋ naŋ yac dakêŋ bataŋ, naŋ ŋahu, bu kêŋ atac ŋayham ti yom malô nem mac ahuc tu mac nem akêŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga. Ma bocdinaŋ Ŋalau Dabuŋ ndê ŋaclai oc puc mac dôŋ bu alhac ti atac pa su, ma ahôŋ gêŋ ŋandô ŋayham naŋ mac akêŋ batam ambo.

Pol ndê gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga

14 O aneŋ asidôwai. Yêc aneŋ ŋalôm
aö gakêŋ whiŋ ŋaŋga bu mac akôm mêtê
ŋayham eŋ, ma mac aŋyalê yom ŋandô
tidôŋ, e mac atôm bu andôhôŋ têŋ daôm.
15 Tu Anötö ndê mwasiŋ naŋ kêŋ têŋ aö-
ŋga, dec gato yom pi gêŋ ŋatô ti ŋaŋga
têŋ mac, tu bu wawhê mac nem gauc sa,
ma gauc nem yom dau tiyham.
16 Aêc. Anötö kêmwasiŋ aö, dec kêyaliŋ
aö sa bu wanem akiŋ Yisu Kilisi tôm
dabuŋsiga, bu wahoc Anötö ndê ŋawaê
ŋayham asê têŋ lau gameŋ apa-ŋga. Ma
tu aneŋ gweleŋ dindec-ŋga dec lau gameŋ
apa-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu, naŋ oc sêti
lau dabuŋ ŋa Ŋalau Dabuŋ ndê ŋaclai, ma
ŋac oc sêtôm da naŋ Anötö gêlic ŋayham.
17 Bocdinaŋ dec aneŋ ŋahu gapo dauŋ sa
tu gweleŋ naŋ gakôm tu Anötö-ŋga, naŋ
Yisu Kilisi dau.
18 Aö gatec bu wasôm yom pi gêŋ naŋ
aö dauŋ gakôm, tigeŋ wasôm yom pi gêŋ
hoŋ naŋ Kilisi dau kôm. Aö gahoc ŋawaê
ŋayham asê têŋ lau gameŋ apa-ŋga, ma
sêlic gêŋ daêsam naŋ aö gakôm. Magoc
Kilisi dau gêm ŋac si ŋalôm kwi e ŋac
daŋga wambu Anötö.
19 Iŋ ndê Ŋalau Dabuŋ kêŋ ŋaclai têŋ aö
bu wakôm gêŋ dalô ti gêŋ atu-tu daêsam.
Bocdinaŋ aö gahoc ŋawaê ŋayham pi Kilisi
asê timala eŋ, yêc malac Jerusalem ma yêc
gameŋ hoŋ e meŋ têŋ gameŋ Ilirikum-ŋga.
20 Aö gatec bu wakwê andu pi lhac
alhö naŋ ŋamalac daŋ kêsuhuŋ muŋ su.
Bocdinaŋ têŋ ŋamata-ŋga e meŋ, aö atac
whiŋ bu wasôm ŋawaê ŋayham asê têŋ
lau naŋ daŋgasuŋ sambuc Kilisi ndê ŋaê-
ŋga.
21 Tôm yom daŋ naŋ sêto muŋ su pi Kilisi
bocdec bu:

> Lau naŋ sêŋgô iŋ ŋawaê daŋ dom, naŋ
> oc sêlic iŋ. Ma ŋac naŋ sêŋgô yom pi
> iŋ su dom, naŋ oc sêŋyalê iŋ. *[Ais 52:15]*

Pol gauc gêm bu ndic lau malac Rom-ŋga kêsi

22 Tu gweleŋ dinaŋ hê aö dôŋ ŋapaŋ-
ŋga, dec gitôm dom bu watêŋ mac waloc.
23 Yala daêsam gi su, aö ŋalôm kac aö
bu walic mac. Ma kwahic dec aneŋ gweleŋ
pacndê yêc gameŋ dindec.
24 Bocdinaŋ aö gauc gêm bu watêŋ
gameŋ Spein-ŋga wandi, ma têŋ ndoc
waŋsêlêŋ wandi, naŋ dec gauc gêm bu
walic mac têŋ ndoc dinaŋ. Aö tac whiŋ
ŋandô bu wambo wawhiŋ mac tôm bêc
ŋatô, ma gakêŋ bataŋ bu tiŋambu mac oc
anem aö sa bu watêŋ Spein wandi.
25 Magoc gêŋ ŋamata-ŋga aö kwahic dec
bu wapi Jerusalem wandi, bu wanem lau
sêkêŋ whiŋ-ŋga sa yêc dindê.
26 Bu lau gameŋ Masedonia ti Akaya-ŋga
sêlic ŋayham bu sêndic awa sa bu sênem
lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêpônda dau yêc
malac Jerusalem, naŋ sa.
27 Ŋac sêlic ŋayham bu sêkôm bocdinaŋ,
ma lêŋ dau iŋ solop. Ŋahu bu lau gameŋ
apa-ŋga si tôp yêc lau Israel-ŋga. Ŋac
sêtap mwasiŋ nem ŋac si gatu sa-ŋga sa
tu Kilisi-ŋga, naŋ meŋ akêŋ lau Israel-ŋga
si toŋ. Bocdinaŋ solop bu ŋac sêkêŋ si
awa nom-ŋga ŋatô, bu sênem lau Israel-
ŋga naŋ sêpônda dau, naŋ sa, ma sêô si
tôp.
28 Têŋ ndoc gweleŋ dindec pacndê su, ma
wakêŋ awa dindec sip lau Jerusalem-ŋga
amba su, naŋ goc watêŋ Spein wandi. Ma
têŋ têm dinaŋ wameŋ walic mac.
29 Ma aö gakêŋ whiŋ bu têŋ ndoc
waloc wambo wawhiŋ mac, naŋ Kilisi oc
êmwasiŋ yac hoŋ êŋlêc.
30 Tu yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi-ŋga,
ma tu mêtê atac whiŋ-ŋga naŋ Ŋalau kêŋ
têŋ yac, dec wateŋ mac bu alhac awhiŋ aö,
ma dahôc ŋawapac ŋawaê ŋayham-ŋga
dawhiŋ dauŋ. Ma ateŋ mbec têŋ Anötö tu
aö-ŋga.
31 Ateŋ mbec bu Anötö êŋgaho aö su yêc
lau gameŋ Judia-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu
dom, naŋ amba. Ma ateŋ mbec bu gweleŋ
naŋ gakôm bu wanem lau sêkêŋ whiŋ-ŋga
sa yêc malac Jerusalem, naŋ oc sêkôc sa ti
atac ŋayham.
32 Ma Anötö bu lic ŋayham, dec tiŋambu
watêŋ mac waloc ti atac ŋayham, ma
waŋwhaŋ dauŋ wawhiŋ mac e licwalô sa
tiyham.
33 Anötö Yom Malô Ŋadau whiŋ mac
sambob. Yomandô.

16

Pol kêŋ acsalô têŋ iŋ ndê silip naŋ sêmbo malac Rom

1 Yac neŋ lhuŋwê kêŋ whiŋ Yisu-ŋga
daŋ gêm akiŋ gôlôwac dabuŋ yêc malac
Kenkria, naŋ ndê ŋaê Pibi. Aö bu wawhê
iŋ sa têŋ mac bu iŋ awhê ŋayham.
2 Iŋ gêm lau daêsam sa, ma gêm aö sa
whiŋ, ma bocdinaŋ dec wandac mac bu
akôc iŋ sa tu Pômdau ndê ŋaê-ŋga, aŋkuc
Anötö ndê lau dabuŋ si lêŋ solop. Ma
anem iŋ sa tu gêŋ bocke naŋ pônda dau-
ŋga.
3 Akêŋ aneŋ acsalô ŋayham têŋ Prisila lu
Akwila, awhê lu ŋgac naŋ sêkôm gweleŋ
sem akiŋ Yisu Kilisi-ŋga sêmbo malac
Rom, tôm aö gakôm gambo gameŋ dindec.
4 Muŋ-ŋga iŋlu sêkêŋ dau sambuc tu
sênem aö sa-ŋga, ma sêhêgo dau bu
sêmbac ndu tu aö-ŋga dom. Tu dinaŋ-
ŋga aö bu wanem daŋge iŋlu, ma gôlôwac

dabuŋ hoŋ yêc lau apa si gameŋ, naŋ sem daŋge iŋlu sêwhiŋ.
5 Ma wandac mac bu akêŋ acsalô têŋ
lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ naŋ sêkac dau
sa bu sêlic om yêc iŋlu si andu, naŋ
sêwhiŋ. Ma akêŋ aneŋ acsalô têŋ Epene-
tus, aneŋ ŋamalac atac whiŋ-ŋga, naŋ ti
ŋgac ŋamata-ŋga bu kêŋ whiŋ Yisu yêc
gameŋ Esia-ŋga.
6 Asôm aneŋ acsalô têŋ Maria naŋ kôm
gweleŋ atu tu nem mac sa-ŋga.
7 Ma akêŋ acsalô têŋ Andronikus lu
Junias, naŋ yac asa akêŋ abaŋ tigeŋ, ma
muŋ-ŋga andöc gapoc-walô awhiŋ dauŋ.
Iŋlu awhê lu ŋgac tiwaê yêc aposel si toŋ
ŋalôm. Ma iŋlu sêkêŋ whiŋ Kilisi sêmuŋ
aö.
8 Asôm acsalô têŋ Ampliatus, ŋgac kêŋ
whiŋ Pômdau-ŋga naŋ aö atac whiŋ kêlêc.
9 Ma asôm acsalô têŋ Urbanus, naŋ alu
am akiŋ Kilisi awhiŋ dauŋ, ma têŋ Stakis
aneŋ ŋgac tac whiŋ-ŋga daŋ.
10 Ma têŋ Apeles naŋ hôc ŋawapac
daêsam tu Kilisi-ŋga, magoc kalhac ŋaŋga
ma hu ndê kêŋ whiŋ siŋ dom. Ma akôm
acsalô têŋ lau hoŋ naŋ sêmbo Aristobalus
ndê andu,
11 ma têŋ Herodion, aneŋ ŋatô daŋ. Ma
têŋ lau naŋ sêmbo Nasisus ndê andu, naŋ
sêkêŋ whiŋ Pômdau.
12 Ma akôm acsalô têŋ Tripena lu Tri-
posa, awhê lu naŋ sem gweleŋ ŋaŋga tu
Pômdau-ŋga. Ma têŋ Pesis, awhê naŋ aö
atac whiŋ kêlêc, naŋ kôm gweleŋ ŋaŋga
tu Pômdau-ŋga whiŋ.
13 Akôm acsalô têŋ Rupas naŋ Pômdau
kêyaliŋ iŋ sa, ma têŋ iŋ dinda naŋ yob aö
gitôm aneŋ dinaŋ solop.
14 Ma asôm acsalô têŋ Asiŋkretus, Ple-
gon, Hemes, Patrobas, Hemas ma asidôwai
naŋ sêmbo sêwhiŋ ŋac.
15 Ma têŋ Pilologus, Julia, Nereus lu
lhuwê, ma Olimpas ti lau sêkêŋ whiŋ-ŋga
hoŋ naŋ sêmbo sêwhiŋ ŋac.
16 Akam daôm* aŋkuc Anötö ndê lau
dabuŋ si lêŋ. Kilisi ndê gôlôwac dabuŋ toŋ
tigeŋ-tigeŋ yêc gameŋ dindec, naŋ sêkêŋ
si acsalô ŋayham têŋ mac sêwhiŋ.

Pol puc lau Rom-ŋga dôŋ bu sêlhac ŋaŋga

17 O asidôwai, aö wateŋ mac bu ayob
daôm têŋ lau naŋ si mêtê kôm lau sêwhê
dau kôc-kôc, ma sêsôm yom naŋ so yom
ŋandô naŋ mac akôc sa su, bu ŋac si yom
dau kôm lau si sêkêŋ whiŋ tisac. Andic ahê
lau kaiŋ dinaŋ.
18 Bu ŋac sem akiŋ yac neŋ Pômdau
Kilisi dom, magoc sêkôm tu dau-ŋga. Ŋac
sêmbac-sêmbac yom lau, ma sêsôm yom
ŋayham-ŋayham bu sêŋsau lau gauc ba-
balê, naŋ sêtôm dom bu sêŋyalê yom
ŋahu.
19 Lau hoŋ sêŋgô ŋawaê bu mac daŋam
wambu Kilisi ndê yom, ma bocdinaŋ aö
atac ŋayham atu tu mac-ŋga. Magoc aö
wanem la mac, bu ati lau ti gauc tu lêŋ
ŋayham-ŋga, ma andic ahê mêtê sac hoŋ.
20 Anötö Yom Malô Ŋadau ŋasawa sauŋ
oc ku Sadaŋ dulu, ma kêŋ iŋ sôc mac
gahim ŋapu. Yac neŋ Pômdau Yisu ndê
mwasiŋ têŋ mac.

Lau ŋatô sêkêŋ si acsalô têŋ lau Rom-ŋga

21 Timoti, naŋ kôm gweleŋ whiŋ aö, naŋ
kêŋ ndê acsalô ŋayham têŋ mac. Ma
Lusias, Jason ma Sosipata, lau naŋ yac asa
yêc abuŋ tigeŋ, naŋ sêwhiŋ.
22 (Ma aö Tetius, naŋ gato Pol ndê yom
sip bapia dindec, naŋ wasôm acsalô têŋ
mac tu Pômdau-ŋga.)
23 Ma Gaius, naŋ kôc aö Pol ti lau sêkêŋ
whiŋ-ŋga malac dindec-ŋga sa, ma kêŋ
ndê andu ti yac mba gameŋ akac sa ambo-
ŋga, naŋ kôm ndê acsalô têŋ mac whiŋ.
Ma Erastas, ŋgac naŋ yob malac dindec
si ganom mone-ŋga, lu yac mba asidôwa
Kwatus, sêkôm si acsalô têŋ mac bocdinaŋ.
[
24 Yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi ndê
mwasiŋ têŋ mac hoŋ. Yomandô.]

Pol teŋ mbec êmpiŋ Anötö-ŋga

25 Tampiŋ Anötö dandic ŋawaê. Bu
ŋawaê ŋayham naŋ aö gahoc asê, ma mêtê
naŋ sem pi Yisu Kilisi, naŋ Anötö gitôm bu
puŋ dôŋ yêc mac nem ŋalôm e kôm mac
akêŋ whiŋ ma alhac ŋaŋga. Anötö ndê lêŋ
nem lau si-ŋga yêc siŋ dau ŋasawa baliŋ
su.
26 Propet akwa sêto yom pi lêŋ dau muŋ
su, ma kwahic dec Anötö naŋ mbo titêm-
titêm, naŋ gic atu lau bu sêhoc yom dau
asê tiawê, e lau nom-ŋga sambob sêkêŋ
whiŋ, ma daŋga wambu iŋ.
27 Dahoc Anötö tigeŋ, gauc ti gauc Ŋahu,
naŋ ndê waê sa tôm têm hoŋ, tu Yisu Kilisi-
ŋga. Yomandô.

* **16:16** Yêc iŋ ndê bapia, Pol to yom ma sôm têŋ lau Rom-ŋga bu sêŋgutô dau ŋa lêŋ dabuŋ. Mêtê dau bu tôc asê bu ŋac hoŋ sêmbo ti ŋalôm tigeŋ ma atac whiŋ dau. Alic yom kaiŋ tigeŋ yêc bapia ŋatô - 1 Kor 16:20; 2 Kor 13:12; 1 Tes 5:26; ma 1 Pit 5:14. Mêtê dau kêkuc lau Israel-ŋga si gêbôm, magoc lau Papua Niugini-ŋga si mêtê naŋ êlêmê sêkôm, naŋ sêkam dau.

Pol ndê bapia ŋamata-ŋga têŋ lau Korin-ŋga
Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Pol iŋ ŋgac ŋamata-ŋga bu hoc ŋawaê ŋayham asê têŋ lau yêc malac Korin, ma iŋ kôm gweleŋ mbo malac dau ŋasawa hic baliŋ ma kêdôhôŋ lau naŋ sic hu sêkêŋ whiŋ Yisu (Apo 19:1-17).

Tiŋambu Pol mbo whiŋ ŋac dom, ma ŋgô ŋawaê pi ŋawapac daêsam naŋ hôc asê lau sêkêŋ whiŋ-ŋga, ma ŋac sêto bapia têŋ iŋ ma sêndac iŋ bu whê yom ŋatô sa. Tu dinaŋ-ŋga dec iŋ to bapia dindec têŋ ŋac, têŋ têm iŋ dau mbo malac Epesas. Ŋawapac ŋatô naŋ iŋ to yom pi, naŋ lau sêsa lêŋ mockaiŋ-ŋga, sêwhê dandi kôc-kôc, seŋ Mwasiŋ Dabuŋ ŋa lêŋ so, sêkôc gauc so pi yom datisa akêŋ lau batê-ŋga, ma sêŋyalê yom pi Ŋalau Dabuŋ ndê mwasiŋ ŋapep dom. Ma ŋac sêtoc mwasiŋ sêsôm yom awha wakuc-ŋga sa hôc gêlêc mwasiŋ hoŋ.

Pol to yom dindec têŋ lau Korin-ŋga, tigeŋ yom daêsam hêganôŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ, ma gitôm bu puc yac dôŋ bu datimêtê dauŋ ŋapep ma dasap mêtê ŋayham dôŋ.

Pol ndê yom ŋamata-ŋga

1 Aö Pol, naŋ Anötö kêgalêm aö sa kêkuc iŋ ndê atac whiŋ dec gati Yisu Kilisi ndê †aposel. Alu yac neŋ asidôwa Sostene ato bapia dindec

2 têŋ Anötö ndê gôlôwac dabuŋ yêc malac Korin. Alu ato têŋ mac lau hoŋ naŋ ati lau dabuŋ, ŋahu bu Anötö piŋ mac dôŋ am daminŋ Yisu Kilisi. Aêc, Anötö kêgalêm mac sa bu ati iŋ ndê lau dabuŋ, awhiŋ lau akêŋ gameŋ hoŋ, naŋ sêtoc yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi ndê ŋaê sa. Yisu tigeŋ ti yac neŋ Pômdau, ma ŋac si Pômdau bocdinaŋ.

3 Mwasiŋ ti yom malô têŋ mac, akêŋ Damaŋ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi.

Pol gêm daŋge Anötö tu iŋ ndê mwasiŋ-ŋga

4 Tôm bêc hoŋ aö gam daŋge aneŋ Anötö, tu mwasiŋ naŋ iŋ kêŋ têŋ mac tu mac nem akêŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga.

5 Yomandô. Tu mac ati Kilisi ndê lau-ŋga, dec Anötö ndê mwasiŋ kêsalê mac ahuc, ma gêm mac sa bu aŋyalê Anötö ndê yom ma asôm yom dau asê.

6 Ma ŋalêŋ dinaŋ Anötö ndê mwasiŋ puŋ ŋawaê naŋ yac ahoc asê pi Kilisi, naŋ ŋahu sip ŋalôm gi, naŋ dôŋ yêc mac nem ŋalôm.

7 Tu dinaŋ-ŋga têŋ têm dindec naŋ mac hoŋ ambo ti tamkwê ŋandô bu alic bêc naŋ Anötö oc hoc yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi asê, naŋ mac apônda Ŋalau Dabuŋ ndê mwasiŋ daŋ dom.

8 Ma Anötö oc puc mac dôŋ bu alhac ŋaŋga e bêc naŋ yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi mbu meŋ, dec mac oc alhac iŋ aŋgô-ŋga ti nem yom me giso mbasi.

9 Anötö naŋ kêgalêm mac sa bu piŋ mac dôŋ anem daminŋ iŋ ndê Atu Yisu Kilisi, yac neŋ Pômdau, naŋ gic bata bu yob mac ŋalêŋ dinaŋ. Ma yom hoŋ naŋ iŋ gic bata têŋ yac, naŋ oc kôm ŋandô sa.

Yham dom bu Kilisi ndê lau sêwhê dau kôc

10 O asidôwai. Yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi kêkiŋ aö bu wanem gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga wanem iŋ aŋgô, ma tu dinaŋ-ŋga dec aö bu w anem la mac bocdec bu. Ahu nem mêtê awhê daôm kôc-kôc-ŋga siŋ! Apiŋ daôm dôŋ ma ambo ti ŋalôm tigeŋ bu mac nem yom ti gauc daŋ so dau dom.

11 O asidôwai. Aö gasôm yom dinaŋ ŋahu bu Klowe ndê lau ŋatô sêkêŋ puc aö bu mac nem lau ŋatô sêseŋ dandi e sêwhê dandi kôc-kôc.

12 Aö gaŋgô bu mac nem lau ŋatô sêsôm bu sêŋkuc aö Pol, ma ŋatô sêsôm bu sêŋkuc Apolos, ma ŋatô sêŋkuc Pita, ma ŋatô sêsôm bu sêŋkuc Kilisi.

13 Oyaê! Mac gauc gêm sake? Kilisi whê dau kôc, a? Lau sic aö Pol lec ndu pi a gicso dau bu nem mac sa, a? Mac aliŋ busaŋgu tu aö neŋ ŋaê-ŋga, a?

14 Aö gam daŋge Anötö bu aö kaku mac nem lau daêsam dom. Aö kaku Krispas lu Gaius.

15 Tu dinaŋ-ŋga dec oc tôm dom bu ŋamalac daŋ sôm bu mac aliŋ busaŋgu tu aneŋ ŋaê-ŋga.

16 Yomandô aö kaku lau naŋ sêmbo Stepanas ndê andu sêwhiŋ, magoc ŋac lau dinaŋ eŋ. Aö bu waŋku mac nem lau ŋatô whiŋ, dec kalhiŋ siŋ su.

17 Kilisi kêkiŋ aö bu waŋku lau dom, magoc iŋ kêkiŋ aö bu wanem mêtê. Ma ŋawaê naŋ gahoc asê pi Kilisi ndê mbac ndu pi a gicso dau, naŋ yom ti ŋaclai atu. Bocdinaŋ aö taŋkwê gauc atu-tu nom-ŋga bu nem aö sa tu wanem mêtê-ŋga dom. Mba! Aö gatec bu wakôm a gicso dau ndê ŋaclai ti gêŋ ŋambwa.

Kilisi tôc Anötö ndê ŋaclai ti gauc atu asê

18 Aö gasôm yom dinaŋ, ŋahu bu ŋawaê pi Yisu ndê mbac ndu pi a gicso dau, tôc Anötö ndê ŋaclai asê têŋ yac lau naŋ iŋ bu nem yac si. Magoc lau naŋ sic waê

bu sêniŋga, naŋ sêŋgô yom pi a gicso dau
gitôm yom gauc mbasi-ŋga.
19 Bu sêto Anötö ndê yom daŋ yêc
bocdec bu:
Lau ti gauc atu-tu nom-ŋga, ma ŋac naŋ
gauc gêm bu sêŋyalê gêŋ hoŋ ŋahu,
naŋ waseŋ ŋac si gauc su, ma watôc
asê bu gêŋ ŋambwa. *[Ais 29:14]*
20 Bocdinaŋ, mac lau tigauc ma gwalam
akwa ma mac lau nom-ŋga naŋ aŋsahê bu
akip gêŋ hoŋ ŋahu sa, mac nem gauc dau
ŋandô nde? Anötö tôc asê bu ŋamalac si
gauc atu-tu nom-ŋga, iŋ gitôm gêŋ gauc
mbasi-ŋga.
21 Ma iŋ tôc iŋ ndê gauc atu asê bocdec
bu. Iŋ kôm bu lau nom-ŋga sêtôm dom
bu sêŋyalê iŋ ŋa ŋac dau si gauc. Ma iŋ
ndê ŋawaê ŋayham naŋ yac ahoc asê, naŋ
lau nom-ŋga sêlic bu yom gauc mbasi-ŋga.
Tigeŋ Anötö dau gêlic ŋayham bu nem lau
naŋ sêkêŋ whiŋ ŋawaê dau, naŋ si.
22 Lau Israel-ŋga takwê bu sêlic gêŋ
dalô. Ŋac bu sêlic, dec oc sêkêŋ whiŋ. Ma
lau Grik sêŋsalê yom ti gauc atu, bu sêŋgô
dec oc sêkêŋ whiŋ.
23 Magoc yac mba mêtê hêganôŋ Kilisi ti
iŋ ndê mbac ndu pi a gicso dau. Yom dau
kêkuc gêŋ naŋ lau Israel-ŋga takwê, naŋ
dom, ma bocdinaŋ dec sêkêŋ whiŋ dom.
Ma lau Grik sêlic gitôm yom gauc mbasi-
ŋga.
24 Magoc lau Israel ti lau Grik bocke naŋ
Anötö kêgalêm ŋac sa sêti iŋ ndê, naŋ
sêkôc yac mba yom pi Kilisi sa, ma sêŋyalê
bu iŋ Anötö ndê ŋaclai ti gauc ŋahu.
25 Bu gauc naŋ Anötö kêkuc, dec
kêmasaŋ lêŋ bu Yisu sip nom meŋ ma
mbac ndu pi a gicso dau, naŋ lau sêlic
bu lêŋ gauc mbasi-ŋga. Magoc Anötö ndê
gauc dau hôc gêlêc ŋamalac si gauc atu-
tu hoŋ. Ma Anötö ndê lêŋ dinaŋ, lau sêlic
bu lêŋ ŋaclai mba-ŋga, magoc hôc gêlêc
ŋamalac hoŋ si ŋaclai su.
26 O asidôwai, akôc gauc pi daôm. Têŋ
ndoc mac aŋgô ŋawaê ŋayham tiwakuc
ma atap Anötö ndê galem sa, naŋ mac
ambo atôm lau tigauc me lau ti ŋaclai atu,
me lau tiwaê? Mba!
27 Anötö tac whiŋ bu êŋyaliŋ lau naŋ
lau nom-ŋga sêlic bu lau gauc mbasi-ŋga,
ma lau ŋaclai mba-ŋga, naŋ sa, tu bu kôm
lau tigauc ma lau tiŋaclai maya sa têŋ bêc
ŋambu-ŋga.
28 Lau naŋ lau nom-ŋga sêpu ma sêlic bu
lau waêmba ma lau ŋambwa, naŋ Anötö
kêyaliŋ ŋac sa, tu bu êŋgwiniŋ lau naŋ
sêtoc dau sa-ŋga.
29 Tu dinaŋ-ŋga dec gitôm dom bu lau
daŋ sêŋgiyaŋ dau sa yêc Anötö aŋgô-ŋga.
30 Bu Anötö dau piŋ yac dôŋ tam damiŋ
Yisu Kilisi, naŋ ti yac neŋ gauc ŋahu. Ma
Kilisi dau ti yac neŋ ŋahu dati lau gitêŋ ti
lau dabuŋ-ŋga, ma iŋ ti ŋahu Anötö gêm
yac si-ŋga.
31 Bocdinaŋ, aŋkuc yom naŋ sêto yêc,
naŋ sôm bocdec bu:
Asa naŋ bu po dau sa, naŋ po dau sa tu
Pômdau-ŋga eŋ. *[Jer 9:24]*

2

Pol gêm mêtê ŋa iŋ dau ndê gauc ti licwalô dom

1 O asidôwai, gauc nem têm ŋamata-ŋga
naŋ aö gahôc asê mac. Têŋ ndoc dinaŋ aö
gahêgo dauŋ pi yom ŋayham-ŋayham me
yom ti gauc atu-tu tu bu wawhê Anötö ndê
yom sa têŋ mac-ŋga dom. Mba!
2 Aö gahu yom pi gêŋ daêsam siŋ, ŋahu
bu aö gauc gêm tidôŋ bu wasôm yom pi
Yisu Kilisi tawasê, ma pi iŋ ndê mbac ndu
pi a gicso dau.
3 Têŋ têm aö gahôc asê mac, naŋ aö
gameŋ tôm ŋgac ti licwalô dom. Aö gatöc
dauŋ ma katitec ŋandô tu gweleŋ naŋ
Anötö kêŋ sip aö amaŋ-ŋga.
4 Ma aö gam mêtê ti gasôm yom têŋ mac
kakuc gauc atu-tu nom-ŋga tu wambac
yom mac-ŋga dom. Aö gasôm aneŋ yom
ma Anötö ndê Ŋalau tôc iŋ ndê ŋaclai asê
bu puc aneŋ yom dôŋ.
5 Ŋalêŋ dinaŋ mac nem akêŋ whiŋ ŋahu
sip aneŋ gauc me ŋamalac si gauc dom,
magoc sip Anötö ndê ŋaclai.

Ŋalau tôc Anötö ndê gauc atu asê

6 Bocdinaŋ, têŋ ndoc yac bu anem mêtê,
naŋ taŋkwê gauc atu-tu nom-ŋga tu puc
yac mba yom dôŋ-ŋga dom. Mba. Magoc
yac bu ambo awhiŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ
ŋaŋga, naŋ dec oc tôm bu yac asôm yom ti
gauc atu-tu têŋ ŋac. Magoc yom dau kêkuc
lau nom-ŋga si gauc, me gôliŋwaga têm
dindec-ŋga naŋ oc sêniŋga, naŋ si gauc
dom.
7 Mba. Yom naŋ yac ahoc asê, naŋ kêkuc
Anötö ndê gauc, ma hêganôŋ lêŋ naŋ iŋ
kêmasaŋ muŋ-ŋga andô lê, tu bu nem yac
lau naŋ dakêŋ whiŋ Yisu, naŋ si, ma datap
iŋ ndê ŋawasi sa. Lêŋ dau kêkuc iŋ ndê
gauc atu, naŋ ŋahu sip ŋalôm gi, ma yêc
siŋ dau têŋ lau nom-ŋga.
8 Gôliŋwaga têm dindec-ŋga daŋ
sêŋyalê lêŋ dau ŋahu dom. Ŋac bu
sêŋyalê, dec oc tôm dom bu sêkic yom
bu sêndic Pômdau Ŋawasi Ŋadau ndu pi
a gicso dau.
9 Magoc ŋac sêŋyalê dom. Tôm Anötö
ndê yom naŋ sêto yêc muŋ su, naŋ whê sa
bocdec bu:
Gêŋ ŋayham naŋ Anötö kêmasaŋ
gwanaŋ tu lau naŋ atac whiŋ iŋ-ŋga,
naŋ lau daŋ sêlic dom, daŋ sêŋgô
ŋawaê dom, ma lau daŋ sêŋyalê dom.
[Ais 64:4]

10 Tigeŋ Anötö ndê Ŋalau tôc gêŋ dau asê
têŋ yac. Bu Ŋalau dau kip gêŋ hoŋ ŋahu
sa, ma kêyalê gêŋ hoŋ. Ma iŋ kêyalê Anötö
ndê gauc atu-tu, naŋ ŋahu sip ŋalôm gi,
naŋ whiŋ.
11 Aŋgô! Asa gitôm bu êŋyalê yom naŋ
ŋamalac daŋ gauc gêm yêc ndê ŋalôm?
Lau daŋ sêŋyalê dom, magoc ŋamalac
dau ndê ŋalau kêyalê iŋ ndê gauc. Ma
bocdinaŋ lau daŋ sêŋyalê Anötö dau ndê
gauc dom, magoc Anötö ndê Ŋalau tawasê
kêyalê.
12 Anötö tac whiŋ bu yac taŋyalê mwasiŋ
naŋ iŋ kêŋ têŋ yac ŋambwa. Tu dinaŋ-
ŋga dec ŋalau naŋ iŋ kêŋ têŋ yac, naŋ
ŋalau nom-ŋga daŋ dom, magoc iŋ dau
ndê Ŋalau.
13 Ma yac ahoc yom asê pi Anötö ndê
mwasiŋ dau. Magoc yac asôm yom aŋkuc
gauc atu-tu naŋ lau nom-ŋga sêtoc sa, naŋ
dom. Yac asôm asê tôm Ŋalau Dabuŋ
kêdôhôŋ yac. Yom ŋandô pi gweleŋ naŋ
Anötö kôm tu yac neŋ gatuŋ-ŋga, naŋ
yac asôm asê têŋ lau naŋ Ŋalau Dabuŋ
mbo ŋac si ŋalôm, aŋkuc yom ti gauc naŋ
Ŋalau dau kêŋ têŋ yac.
14 Magoc lau naŋ Anötö ndê Ŋalau mbo
ŋac si ŋalôm dom, naŋ oc sêtôm dom bu
sêkôc yom naŋ Ŋalau dau kêdôhôŋ yac,
naŋ sa. Ŋahu bu ŋac sêlic gêŋ dau gitôm
gêŋ gauc mbasi-ŋga, ma tôm dom bu
sêŋyalê. Ŋalêŋ tigeŋ naŋ tôm bu sêŋyalê,
naŋ Ŋalau Dabuŋ whê ŋac si gauc sa.
15 Bocdinaŋ yac lau naŋ dakôc Ŋalau
Dabuŋ sa su, naŋ datôm bu taŋsahê ti
taŋyalê gêŋ hoŋ ŋahu. Magoc lau naŋ
sêkôc Ŋalau sa su dom, naŋ sêtôm dom
bu sêŋyalê yac neŋ ŋahu.
16 Gauc nem Anötö ndê yom daŋ, naŋ
sêto yêc bocdec bu:

Asa kêyalê Pômdau ndê gauc, ma asa
gitôm bu êndôhôŋ iŋ? *[Ais 40:13]*

Lau nom-ŋga daŋ sêŋyalê dom, magoc
yac taŋyalê, ŋahu bu Ŋalau Dabuŋ tôc
Kilisi ndê gauc asê têŋ yac.

3

Lau Korin-ŋga sêkêŋ whiŋ gwalec

1 O asidôwai hac. Têŋ ndoc aö gambo
gawhiŋ mac, naŋ aö gasôm yom têŋ mac
tôm gasôm têŋ lau nom-ŋga naŋ Ŋalau
Dabuŋ gêm gôliŋ ŋac dom. Ŋahu bu mac
atôm balêkoc dedec tu nem lêŋ akêŋ whiŋ
Kilisi-ŋga.
2 Yom naŋ aö gasôm têŋ mac, naŋ tôm
aö gakêŋ mac anôm su ŋambwa. Bu mac
atôm balêkoc dedec naŋ sêtôm dom bu
sêneŋ gêŋ ŋaŋga. Ma kwahic d ec aö galic
bu mac ambo bocdinaŋ ŋapaŋ.
3 Ŋahu bu tôm bêc hoŋ mac am lêmuŋ ti
aseŋ daôm ŋapaŋ. Mac asap lêŋ nom-ŋga
dôŋ ŋapaŋ, dec tôc asê bu mac aŋkuc lêŋ
ŋalôm akwa-ŋga, ma Ŋalau Dabuŋ gêm
gôliŋ mac nem lêŋ dom.
4 Bu mac awhê daôm kôc-kôc, ma mac
nem lau ŋatô sêsôm bu sêŋkuc aö Pol, ma
ŋatô sêsôm bu sêŋkuc Apolos. Mac nem
gauc dinaŋ iŋ gauc nom-ŋga ŋambwa.

Aposel sem gweleŋ sêtôm lau akiŋ ŋambwa

5 Aö bu wandac mac bu Apolos i ŋ asa?
Ma aö Pol dec aö asa? Aŋgô su naŋ.
Yac lau akiŋ ŋambwa, naŋ ahoc Pômdau
ŋawaê asê, ma tu ŋawaê dinaŋ-ŋga dec
mac akêŋ whiŋ iŋ. Yac akôm mba gweleŋ
têŋtêŋ tôm iŋ kêŋ têŋ yac.
6 Aö d auŋ gatôm ŋgac naŋ sô gêŋ ŋawhê
sip nom. Ma Apolos iŋ gitôm ŋgac naŋ
kêsôwê bu sip gêŋ ŋawhê naŋ aö gasô.
Magoc Anötö dau kôm gêŋ dau po pi meŋ.
7 Bocdinaŋ atoc ŋgac naŋ sô gêŋ, me
ŋgac naŋ kêsôwê bu, naŋ sa dom, bu alu
ŋgac akiŋ ŋambwa. Atoc Anötö sa, bu iŋ
kôm gêŋ po tiatu.
8 Ŋamalac naŋ sô gêŋ ŋawhê, ma
ŋamalac kêsôwê bu sip-ŋga, iŋlu lu-lu si
gweleŋ ŋahu tigeŋ. Ma Anötö oc kêŋ ŋaôli
têŋ iŋlu, êŋkuc gweleŋ naŋ iŋlu sêkôm.
9 Gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga naŋ yac
akôm ambo mac ŋalôm, naŋ gitôm yac
akôm gweleŋ yêc yac mba ôm têŋtêŋ dom.
Mba. Bu mac hoŋ atôm Anötö ndê ôm
tigeŋ, ma yac atôm iŋ ndê lau akiŋ naŋ
akôm gweleŋ yêc ôm dau.

Gôlôwac dabuŋ sêtôm Anötö ndê andu

Ma mac atôm Anötö ndê andu naŋ iŋ bu
kwê sa.
10 Tôm Anötö ndê mwasiŋ puc aö dôŋ
dec aö gam mêtê mac. Aö gakôm gweleŋ
dinaŋ gitôm gwalam akwa kwê andu-ŋga,
naŋ kêsuhuŋ alhö sip nom gi. Ma lau ŋatô
naŋ sem gweleŋ mêtê-ŋga sêŋkuc aö, naŋ
sêtôm lau naŋ sic daŋ ti lêlôm ma akiŋkwa
pi alhö naŋ aö kasuhuŋ muŋ su. Mac lau
asa naŋ bu akôm gweleŋ tu andic dabiŋ
andu dau-ŋga, naŋ ayob daôm bu akôm
gweleŋ dau ŋapep eŋ.
11 Bu Yisu Kilisi tawasê iŋ ti yac neŋ
dakêŋ whiŋ ŋahu. Kilisi dau gitôm alhö
naŋ Anötö kêŋ bu lau sêkwê andu pi-ŋga,
ma alhö ŋandô daŋ yêc dom.
12 Lau ŋatô sêkôm gweleŋ ŋayham tu
bu sêkwê andu sa pi alhö dau, naŋ gitôm
sêkwê andu ŋa gol me silba me hoc
ŋayham. Magoc lau ŋatô sêkôm gweleŋ
bambaliŋ, naŋ gitôm sêkwê andu ŋa gêŋ
ŋambwa gitôm kwaŋ me a babalê.
13 Têŋ bêc ŋambu-ŋga Anötö oc êŋsahê
lau tigeŋ-tigeŋ si gweleŋ ŋa ya, ma ya oc
tôc ŋac si gweleŋ ŋa-ŋandô asê tiawê.

14 Ŋac naŋ sêkôm gweleŋ ŋayham, naŋ
si gweleŋ ŋa-ŋandô oc gacgeŋ yêc. Ya oc
neŋ su dom, ma ŋac oc sêtap si ŋaôli sa.
15 Magoc ŋac naŋ sêkôm gweleŋ bam-
baliŋ, naŋ ya oc êŋsahê ŋac si gweleŋ ma
neŋ hoŋ su niŋga. Ŋac lau dau oc sêwê sa
yêc yawahô, magoc ŋac si gweleŋ ŋandô
daŋ oc gacgeŋ yêc dom.

Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si ŋahu yêc nom dom

16 O lauhac! Mac atôm Anötö ndê lôm
dabuŋ, ma Anötö ndê Ŋalau mbo mac nem
ŋalôm. Mac aŋyalê yom dinaŋ, me mba?
17 Yomandô, mac atôm Anötö ndê lôm,
ma lôm dau iŋ gêŋ dabuŋ. Tu dinaŋ-ŋga
asa naŋ kôm Anötö ndê andu dabuŋ tisac,
naŋ Anötö oc kôm iŋ tisac bocdinaŋ.
18-20 Aŋsau daôm pi gauc naŋ lau nom-
ŋga sêlic bu gauc atu-tu, naŋ dom. Bu gauc
naŋ lau nom-ŋg a sêlic bu gauc atu-tu, naŋ
Anötö gêlic tôm gêŋ gauc mbasi-ŋga. Tôm
yom naŋ sêto yêc, naŋ sôm bocdec bu:

Gauc atu-tu naŋ ŋamalac sêtoc dau sa
pi, naŋ Anötö oc nem kwi ti ŋac si akô
bu sêsip sêndi-ŋga. *[Job 5:13]*

Ma yom daŋ tiyham sêto yêc bocdec bu:

Pômdau kêyalê gauc naŋ lau nom-ŋga
sêtoc sa ti gauc atu-tu, ma iŋ gêlic
gitôm gêŋ ŋandô mbasi-ŋga. *[BW
94:11]*

Bocdinaŋ, mac nem asa naŋ gauc gêm
bu iŋ ŋamalac ti gauc atu-tu pi gêŋ nom-
ŋga, magoc kêyalê Anötö dom, naŋ hu
gauc nom-ŋga siŋ, ma ti ŋamalac gauc
mbasi-ŋga. Ma ŋalêŋ dinaŋ dec oc tôm bu
iŋ ti ŋamalac tigauc yêc Anötö aŋgô-ŋga.
21 Bocdinaŋ dec atoc daôm sa tu aŋkuc
aö Pol, me Apolos, me ŋamalac daŋ-ŋga
dom! Bu gêŋ ŋayham hoŋ naŋ tôm bu po
mac sa, naŋ meŋ akêŋ Anötö tigeŋ.
22 Iŋ kêkiŋ aö Pol, lu Apolos ma Pita
atôm lau akiŋ, tu bu anem mac sa-ŋga.
Ma mac nem gameŋ ambo-ŋga ti nem têm
ambo tamli-ŋga ma têm ambac ndu-ŋga,
gêŋ naŋ kwahic dec sêmbo ti gêŋ naŋ oc
sêhôc asê tiŋambu, gêŋ hoŋ dinaŋ Anötö
ti ŋadau ma kêŋ têŋ mac bu nem mac sa.
23 Ma Anötö tigeŋ piŋ mac dôŋ am damiŋ
Kilisi, ma Kilisi ndê ŋahu yêc Anötö dau.

4

Lau aposel si gweleŋ ti sakiŋ

1 Bocdinaŋ, alic yac atôm Kilisi ndê lau
akiŋ ŋambwa, naŋ iŋ gêlic yac atôm bu
akôm iŋ ndê gweleŋ, dec kêŋ Anötö ndê
yom naŋ ŋahu sip ŋalôm gi, naŋ sip yac
amaŋ.
2 Ma yac hoŋ taŋyalê su, bu yac neŋ
ŋadau bu kêŋ gweleŋ sip yac amaŋ, naŋ
dayob ŋapep dandic ŋawaê.
3-4 Bocdinaŋ iŋ lêŋ solop bu yac datôc
gwaniŋ yac neŋ gweleŋ ti sakiŋ tu bu
taŋsahê bu yac akôm ŋapep me mba. Aö
neŋ atac pa su pi gweleŋ naŋ Anötö kêŋ
sip aö amaŋ. Tigeŋ yom dinaŋ whê aö sa
bu aö ŋgac akiŋ gitêŋ lec dom. Aö gahêgo
dauŋ tu gauc bocke mac akôc, me lau ŋatô
sêkôc, me aö dauŋ gakôc pi aneŋ sakiŋ-
ŋga lec dom. Bu Pômdau tawasê ti ŋadau
bu êŋsahê aö-ŋga.
5 Bocdinaŋ gauc nem bu aŋsahê lau pi
ŋac si lêŋ ti sakiŋ ŋagahô dom, ahôŋ
Pômdau ndê bêc bu mbu meŋ-ŋga. Têŋ
dinaŋ gêŋ naŋ siŋ dau yêc ŋasec ŋalôm,
ma gauc hoŋ naŋ yêc ŋamalac si ŋalôm,
naŋ Pômdau dau oc hoc asê tiawê. Ma têŋ
dinaŋ lau hoŋ naŋ sic waê bu sêtap waê
sa, naŋ oc sêtap sa akêŋ Anötö tôm ndi.
6 O asidôwai hac. Aö gato yom dinaŋ
pi alu Apolos gitôm yom gôliŋ daŋ, tu
bu wawhê mac nem gauc sa-ŋga. Aö bu
wandôhôŋ yom ŋalhô daŋ têŋ mac, naŋ
sêsôm bocdec bu, “Ayob bu akôm gêŋ daŋ
so Anötö ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ dom.”
Mac bu aŋyalê yom dau ŋahu, dec oc tôm
dom bu mac atoc ŋamalac daŋ sa hôc
gêlêc daŋ su.
7 Am asa naŋ toc daôm sa, naŋ ŋgô.
Asa sôm bu am hôc gêlêc lau ŋatô? Ma
am nem gêŋ sake yêc, naŋ am tap sa yêc
Anötö ndê dom? Ma am nem gauc ti gêŋ
ŋayham hoŋ bu meŋ akêŋ Anötö, dec tu
sake-ŋga am toc daôm sa bu am nem gêŋ
hoŋ ŋahu am daôm?
8 Bocke? Anötö ndê mwasiŋ kêsalê mac
ahuc su, a? Mac gauc gêm bu mac atôm
lau ti lêlôm Anötö ndê mwasiŋ-ŋga, a?
Mac atap têm ŋambu-ŋga sa su, dec andöc
atôm kiŋ ma kwin ma am gôliŋ awhiŋ
Kilisi, magoc yac hic lec mba, a? Oyaê!
Têm dau bu meŋ sa su, dec oc ŋayham
kêlêc, ma bocdinaŋ dec oc tôm bu yac hoŋ
danem gôliŋ dawhiŋ dauŋ. Magoc mba!
9 Bu yac lau aposel ambo nom atôm lau
waêmba naŋ atiŋambu lau hoŋ, ma atôm
lau naŋ sêkic yom bu sêndic ŋac ndu. Aö
gauc gêm bu Anötö kêgwiniŋ yac ma kêŋ
yac ambo bocdinaŋ atôm dôhôŋ bu lau
hoŋ ma aŋela sêwhiŋ sêlic.
10 Tu Kilisi-ŋga dec lau nom-ŋga sêlic
yac atôm lau gauc mbasi-ŋga. Magoc yêc
Kilisi ndê lau ŋalôm, mac apo daôm sa bu
ati lau ti gauc atu-tu, a? Yac lau licwalô
mba, magoc mac lau ti licwalô atu, a?
Bocke dec mac lau ti waêm, magoc yac hic
lec lau waêŋ mba?
11 Ŋasawa baliŋ su e meŋ têŋ kwahic
dec, yac ahôc ŋawapac daêsam. Gêŋ yô
yac, bu yô yac, yac mba ŋakwê mbasi,
lau sic yac, ma yac mba gameŋ andöc-ŋga
mbasi.

12 Yac amaŋ am gweleŋ atu tu akôm
kwaŋ dauŋ-ŋga. Lau sêpu yac, tigeŋ yac
am mbec ŋac ô. Sêkêŋ kisa yac, magoc
ahôc ti atac pa su.
13 Lau sêsec yac, magoc yac asôm yom
malô ô. Sêlic yac atôm gêŋ ŋapopoc nom-
ŋga ŋambwa. Ŋawapac kaiŋ dinaŋ yac
ahôc ŋapaŋ.
14 Aö gato yom dinaŋ tu bu wakôm mac
mayam daôm-ŋga dom. Mba. Aö galic
mac tôm aneŋ balêkoc atac whiŋ-ŋga, ma
tu dinaŋ-ŋga dec gato tu wakêŋ puc mac-
ŋga.
15 Yêc Kilisi ndê gôlôwac dabuŋ ŋalôm,
lau daêsam sêmbo, naŋ sêtôm bu
sêndôhôŋ mac. Tigeŋ tôm dom bu mac
alic ŋac tôm damami. Magoc aö galic dauŋ
tôm mac damam, ŋahu bu mac akêŋ whiŋ
Yisu Kilisi tu ŋawaê ŋayham naŋ aö gahoc
asê pi iŋ-ŋga.
16 Tu dinaŋ-ŋga dec waŋgilí mac bu
aŋkuc aneŋ lêŋ.
17 Ma bocdinaŋ dec aö bu waŋkiŋ Timoti
têŋ mac loc. Iŋ sap Pômdau dôŋ ŋaŋga
eŋ, ma iŋ aneŋ balê atac whiŋ-ŋga solop.
Aneŋ yom ti lêŋ hoŋ naŋ gasa tu kakuc
Yisu Kilisi-ŋga, naŋ iŋ oc whê sa bu kêŋ
gauc mac. Ma iŋ oc êndôhôŋ mac êŋkuc
mêtê naŋ aö gam, ma yom naŋ aö dauŋ
kadôhôŋ têŋ gôlôwac dabuŋ yêc gameŋ
hoŋ.
18 Mac nem lau ŋatô sêtoc dau sa kêlêc
ma sêpu aö ti aneŋ yom, ŋahu bu ŋac gauc
gêm bu aö oc watêŋ mac waloc dom.
19 Tigeŋ Pômdau bu lic ŋayham, dec
ŋasawa sauŋ eŋ aö oc waloc. Ma aö
oc wakip lau naŋ sêtoc dau sa, naŋ si
yom ŋahu sa. Ma gêŋ daŋ whiŋ, naŋ oc
waŋyalê ŋaclai bocke dec puc ŋac dôŋ.
20 Bu lau naŋ Anötö gêm gôliŋ ŋac, naŋ
sêsôm yom ŋambwa dom, magoc Anötö
ndê ŋaclai puc ŋac si yom dôŋ.
21 Bocke? Mac atac whiŋ bu aö waloc ma
wamatôc mac tôm damba naŋ hi iŋ ndê
balêkoc ŋa sö, me mac atac whiŋ bu aö
waloc ma waŋkuc mêtê atac whiŋ-ŋga ti
lêŋ yom malô-ŋga?

5

Yom pi ŋgac mockaiŋ-ŋga

1 Lau daêsam sêŋgô ŋawaê pi ŋgac
mockaiŋ-ŋga daŋ naŋ mbo mac nem
gôlôwac dabuŋ ŋalôm. Yac gauc gêm bu
lau sambuc sêkôm mêtê sac, magoc ŋac oc
sêkôm mêtê sac sambuc gitôm ŋgac dinaŋ
kôm, naŋ dom. Iŋ gêm awhê naŋ iŋ damba
gêm muŋ su.
2 Bocke? Mac atoc daôm sa ma alic
mêtê dau ŋayham, a? Oc tôm bu iŋ ndê
mêtê kôm mac nem ŋalôm ŋawapac ma
mayam daôm atu, e atiŋ iŋ su yêc gôlôwac
dabuŋ ŋalôm. Magoc tu sake-ŋga mac
akôm dom?
3 Kwahic dec aö gambo ahê mac, magoc
aneŋ ŋalôm sambuc yêc whiŋ mac. Ma
aö gauc gêm lêŋ tamatôc ŋgac dau-ŋga
gwanaŋ su, gitôm aö dauŋ gambo gawhiŋ
mac ma yac tamatôc iŋ.
4 Tu yac neŋ Pômdau Yisu ndê ŋaê-
ŋga, aö wasôm têŋ mac bu akac daôm sa
ma amatôc giso dau. Aŋyalê bu Pômdau
Yisu ndê ŋaclai yêc mac, ma aneŋ ŋalôm
sambuc yêc whiŋ mac bocdinaŋ.
5 Atiŋ ŋgac dau su yêc gôlôwac dabuŋ
ŋalôm, ma akêŋ iŋ mbu sip Sadaŋ ndê
gôliŋ ŋapu. Ŋalêŋ dinaŋ dec mboe iŋ
oc nem dau kwi ma hu ndê mêtê ŋalôm
akwa-ŋga siŋ. Ma bocdinaŋ dec têŋ
Pômdau ndê bêc êmatôc lau-ŋga, iŋ ndê
gatu oc niŋga dom.
6 Mac atoc daôm sa yham dom. Gauc
nem yist. Mac aŋyalê su bu yist ŋagec
oc êŋsôwec malô-malô yêc bolom ŋalôm
e nem bolom sambuc ahuc. Ma mêtê
sac gitôm bu êŋsôwec yêc gôlôwac dabuŋ
ŋalôm gitôm yist.
7 Tu dinaŋ-ŋga dec atiŋ ŋgac mockaiŋ-
ŋga dinaŋ su yêc gôlôwac dabuŋ ŋalôm,
bu iŋ ndê mêtê ŋalôm akwa-ŋga gitôm
yist. Ma bocdinaŋ dec mac oc ambo atôm
bolom wakuc yist mbasi-ŋga. Bu Kilisi,
naŋ sic ndu gitôm Domba †Pasowa-ŋga,
naŋ kêgaho mac su yêc lêŋ ŋalôm akwa-
ŋga, dec mac ati lau wakuc su.
8 Bocdinaŋ dec atec yist akwa naŋ ŋahu
sip mêtê sac, tôm lau Israel-ŋga naŋ sêkôc
yist hoŋ su yêc ŋac si andu têŋ ndoc
Pasowa-ŋga. Ma asa nem lêŋ tiwakuc, tu
bu andi atôm bolom yist mba-ŋga, naŋ
ŋahu hêganôŋ lêŋ ŋawasi ma lêŋ yom
ŋandô-ŋga.
9 Aö gato bapia daŋ têŋ mac muŋ su, ma
gasôm têŋ mac bu andic ahê lau mockaiŋ-
ŋga.
10 Aö gato yom dau hêganôŋ lau sambuc
dom. Aö gato hêganôŋ lau naŋ sêmbo
gôlôwac dabuŋ ŋalôm, naŋ sêkôm sac.
Ŋahu bu lau sambuc si lêŋ mockaiŋ-ŋga
me mêtê sêneŋ gêŋ ŋawahô-ŋga me mêtê
sêŋsau lau tu sêŋgaho ŋac si gêŋ-ŋga me
lêŋ sênem akiŋ gwam-ŋga, naŋ gêm nom
ahuc sambuc. Ma aö bu wasôm têŋ mac
bu andic ahê lau sambuc ti ŋac si lêŋ sac,
dec oc tôm dom bu mac atap ŋasawa daŋ
sa yêc nom tu ambo-ŋga.
11 Aö gasôm têŋ mac bu andic ahê
ŋamalac bocke naŋ sam dau bu ŋamalac
kêŋ whiŋ-ŋga, magoc kôm sac ŋapaŋ.
Mac nem asa naŋ kôm mêtê mockaiŋ-ŋga,
me gêŋ gêŋ ŋawahô, me gêm akiŋ gwam,
me sôm yom sac-sac, me nôm gêŋ e kêŋiŋ
iŋ, me kêsau lau bu êŋgaho ŋac si gêŋ,

naŋ andic ahê iŋ ŋapep. Andöc awhiŋ iŋ,
ma aneŋ gêŋ awhiŋ iŋ dom.
12-13 Gweleŋ tamatôc lau naŋ sêmbo
gôlôwac dabuŋ ŋalôm dom, naŋ gic waê
yac dom. Anötö dau oc êmatôc ŋac.
Magoc lau naŋ sêmbo gôlôwac dabuŋ
ŋalôm bu sêkôm sac, dec iŋ yac neŋ
gweleŋ bu tamatôc ŋac. Akôm tôm yom
naŋ sêto yêc, naŋ sôm bu:

Ŋamalac bocke naŋ kôm sac, naŋ atiŋ iŋ
su yêc mac nem toŋ ŋalôm. *[Diut 17:7]*

6

Lêŋ tamatôc ŋawapac-ŋga

1 Tu sake-ŋga dec mac akêŋ lau sêkêŋ
whiŋ-ŋga si yom têŋ ŋgac êmatôc yom-
ŋga naŋ kêŋ whiŋ dom, bu êmatôc? Yom
daŋ bu yêc ŋamalac sêkêŋ whiŋ-ŋga lu
ŋasawa, dec mac daôm amasaŋ.
2 Aŋyalê tidôŋ! Têŋ ndoc Yisu mbu meŋ,
naŋ Anötö oc kêŋ gweleŋ sip i ŋ ndê lau
dabuŋ amba, bu sêmatôc lau nom-ŋga.
Gweleŋ dau iŋ gweleŋ atu andô, ma yom
naŋ kwahic dec yêc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga
ŋasawa, naŋ gitôm gêŋ sauŋ. Boc-dinaŋ
dec mac atôm bu amatôc.
3 Ma aŋyalê gêŋ atu daŋ tiyham. Yac oc
tamatôc aŋela sac si yom whiŋ. Bocdinaŋ
têŋ têm kwahic dec-ŋga yac datôm bu
tamatôc yom bocke naŋ yêc yac ŋasawa.
4 Tu dinaŋ-ŋga dec yom bu yêc mac nem
ŋamalac lu ŋasawa, naŋ tu sake-ŋga mac
akêŋ têŋ lau naŋ si ŋaê mba yêc gôlôwac
dabuŋ ŋalôm, bu sêmatôc? Mac daôm
atôm dom bu amatôc, a?
5 Aö gato y om dindec bu wakôm mac
mayam daôm. Bocke? Yêc mac nem
gôlôwac dabuŋ ŋalôm, ŋamalac tigauc
naŋ gitôm bu êmatôc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga
si yom, naŋ daŋ mbo dom, a?
6-7 Bocke dec mac nem daŋ kêŋ iŋ ndê
asidôwa daŋ kalhac lau naŋ sêkêŋ whiŋ
dom, naŋ aŋgô-ŋga, tu bu sêmatôc iŋlu
si yom-ŋga? Tu mac akôm bocdinaŋ-ŋga
dec ku mac nem lêŋ aŋkuc Kilisi-ŋga dulu
su. Mac nem lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô bu
sêkôm sac têŋ mac, me sêsôm yom tasaŋ
bu sêŋgaho mac nem gêŋ ŋatô su, dec
wasôm têŋ mac bu ahu gêŋ dau siŋ têŋ ŋac
ma ahôc ŋawapac dau!
8 Magoc mac akôm dom. Mac daôm
akôm sac t êŋ daôm, ma aŋgaho nem
asidôwai si gêŋ su.

Lau sac oc sêtap undambê sa dom

9 Aŋgô ma aŋyalê! Lau naŋ sêkôm
mêtê sac, naŋ si daŋ oc wêkaiŋ ndê
mala yêc Anötö ndê gameŋ undambê-ŋga
dom. Akôc gauc ŋapep ma aŋsau daôm
dom! Lau naŋ sêkôm mêtê mockaiŋ-ŋga
ŋalêŋ tidau-tidau naŋ so pwac naŋ Anötö
kêmatiŋ tidôŋ tu lauwhê ma lauŋgac
sênem dandi-ŋga, lauŋgac naŋ sêkêŋ dau
têŋ lauŋgac ŋatô, lau naŋ sem akiŋ gwam,
10 lau kaŋ, lau naŋ seŋ gêŋ ŋawahô,
lau naŋ sênôm gêŋ e kêŋiŋ ŋac, lau naŋ
sêsôm yom sac-sac, lau naŋ sêŋsau lau tu
sêŋgaho ŋac si gêŋ-ŋga, lau kaiŋ dinaŋ si
daŋ oc wêkaiŋ ndê mala yêc Anötö ndê
gameŋ dom.
11 Muŋ-ŋga mac nem lau ŋatô sêsa lêŋ
sac bocdinaŋ. Tigeŋ kwahic dec yac neŋ
Anötö kôm gweleŋ pi mac ŋa iŋ ndê Ŋalau
Dabuŋ. Iŋ kêgwasiŋ mac nem sac hoŋ su
giŋga, ma kôm mac ati lau dabuŋ ma lau
gitêŋ tu Pômdau Yisu Kilisi ndê ŋaê-ŋga.
12 Mac nem lau ŋatô sêsôm yom bocdec
bu, “Gêŋ hoŋ gitôm bu yac dakôm. Yao
daŋ yêc dom.” Magoc aö wasôm têŋ mac
bu gêŋ hoŋ oc nem yac sa dom. Yomandô,
gêŋ hoŋ gitôm bu yac dakôm, ma yao daŋ
yêc dom. Magoc aö dauŋ gatec bu gêŋ daŋ
nem gôliŋ aö.
13 Ma mac nem lau ŋatô sêsôm bu,
“Anötö kêŋ gêŋ daneŋ-ŋga tu ŋatac-
ŋga, ma kêŋ ŋatac tu gêŋ daneŋ-ŋga-
ŋga. Magoc iŋ oc seŋ gêŋ daneŋ-ŋga ma
ŋatac lu-lu su sêniŋga.” Tu ŋac si yom
dinaŋ-ŋga dec sêlic si ŋamlic tôm gêŋ
ŋambwa-ŋga ma sêkêŋ si ŋamlic bam-
baliŋ tu sêkôm mêtê mockaiŋ-ŋga tidau-
tidau. Magoc aŋgô! Anötö kêmasaŋ yac
ne ŋ ŋamlic tu danem akiŋ Pômdau-ŋga,
ma Pômdau ndê gweleŋ nem yac si-ŋga gic
waê yac gatuŋ tigeŋ dom, magoc gic waê
yac neŋ ŋamlic whiŋ.
14 Anötö ndê ŋaclai uŋ Pômdau sa akêŋ
lau batê-ŋga, ma oc uŋ yac sa ti ŋamlic
sambuc bocdinaŋ.
15 Aŋgô su naŋ! Mac nem akêŋ whiŋ
piŋ mac dôŋ am daminŋ Kilisi, dec kôm mac
nem ŋamlic ti iŋ ndê ŋandô ŋadaŋga daŋ.
Mac aŋyalê yom dindec, me mba? Ma
bocke dec mac alic ŋayham bu akôc Kilisi
ndê ŋandô ŋadaŋga ma asap pi awhê
mockaiŋ-ŋga? Lêŋ dau sac sambuc!
16 Ŋgac daŋ bu yêc whiŋ awhê mockaiŋ-
ŋga daŋ, naŋ iŋlu sêti ŋamlic tigeŋ. Mac
aŋyalê, me mba? Gauc nem Anötö ndê
yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

Iŋlu oc sêti gêŋ tigeŋ. *[Gen 2:24]*

17 Magoc asa naŋ sap Pômdau dôŋ, naŋ
Ŋalau piŋ iŋlu dôŋ sêti gêŋ tigeŋ.
18 Bocdinaŋ alhö su yêc mêtê mockaiŋ-
ŋga. Bu asa naŋ kôm mêtê mockaiŋ-ŋga
naŋ kôm mêtê sac têŋ dau ŋamlic, bu mêtê
dau kêyaiŋ iŋ ndê ŋamlic hôc gêlêc mêtê
sac ŋatô naŋ iŋ bu kôm.
19 Aŋgô! Anötö kêŋ Ŋalau Dabuŋ
têŋ mac lau tigeŋ-tigeŋ ma iŋ mbo nem
ŋalôm, dec mac nem ŋamlic gitôm Ŋalau
ndê lôm dabuŋ. Aŋyalê, me mba? Mac
ŋadau daôm dom.

20 Mba! Anötö gêmlhi mac su ati iŋ ndê,
ŋa ŋaôli atu. Tu dinaŋ-ŋga dec ayob nem
ŋamlic ŋapep, tu bu gêŋ hoŋ naŋ mac
akôm, naŋ oc po Anötö ndê waê sa.

7

Yom pi lauŋgac sênem dandi-
ŋga

1 Kwahic dec aö bu waô yom ŋatô naŋ
mac ato sip nem bapia. Mac ato yom pi
mac nem gauc bocdec bu, lauwhê ma ŋgac
bu sênem dau dom, dec oc ŋayham.
2 Gauc dinaŋ iŋ ŋayham, magoc lêŋ
mockaiŋ-ŋga kêsôwec tiatu yêc nom, ma
tu dinaŋ-ŋga dec wasôm têŋ mac bu iŋ lêŋ
ŋayham kêlêc bu lauwhê sênem ŋgac sa,
ma lauŋgac sênem awhê sa.
3 Ma ŋgac daŋ êŋgamiŋ dau têŋ ndê
awhê dom, ma awhê êŋgamiŋ dau têŋ ndê
akweŋ dom.
4 Bu awhê daŋ ti ŋadau dau ndê ŋamlic
tawasê dom, iŋ nakweŋ ti ŋadau whiŋ. Ma
ŋgac daŋ ti ŋadau dau ndê ŋamlic tawasê
dom, iŋ ndê awhê ti ŋadau whiŋ.
5 Bocdinaŋ awhê lu ŋgac sêŋgamiŋ dau
têŋ dandi dom, mboe iŋlu si daŋ ndê
ŋalôm kac iŋ e Sadaŋ êntôm iŋ bu kôm
mêtê mockaiŋ-ŋga. Iŋlu bu si ŋalôm
pitigeŋ bu sêmbo ahê dau ŋasawa sauŋ bu
sênem dabuŋ dau tu sêteŋ mbec-ŋga, dec
oc tôm. Magoc têŋ t êm dau pacndê, naŋ
sêmbo sêwhiŋ dau tiyham.
6 Aö gauc gêm bu iŋ lêŋ ŋayham bu
lauwhê ma ŋgac sênem dau, ma tu dinaŋ-
ŋga dec gawhê yom dau sa têŋ mac.
Magoc aö gato tu bu wandic yomsu lauwhê
ma ŋgac hoŋ bu sênem dau-ŋga lec dom.
7 Aö tac whiŋ bu lau hoŋ sêmbo sêtôm
aö dec gambo. Tigeŋ Anötö gic sam iŋ ndê
mwasiŋ tidau-tidau têŋ ŋamalac tigeŋ-
tigeŋ tôm gi. Yac hoŋ dawêkaiŋ mwasiŋ
kaiŋ tigeŋ dom.
8 Aö bu wasôm yom pi lauŋgac sawa,
ma lauwhê sawa. Ŋac bu sênem awhê
me ŋgac wakuc dom, ma sêmbo sêtôm aö
gambo, dec oc ŋayham.
9 Magoc ŋac bu sêŋsahê bu sêtôm dom
bu sêtimêtê dau tu lêŋ ŋalôm ŋagalac-
ŋga, naŋ iŋ oc ŋayham hôc gêlêc bu
lauwhê sawa sênem ŋgac sa, ma lauŋgac
sawa sênem awhê sa tiyham.
10 Aö bu wakêŋ ŋagôliŋ daŋ têŋ lauwhê
ma ŋgac naŋ sem dau sa su. Aö
taŋwasêŋ neŋ yom dom, bu Pômdau dau
kêŋ ŋagôliŋ bocdec bu, awhê daŋ hu ndê
akweŋ siŋ dom.
11 Magoc iŋ bu hu ndê akweŋ siŋ, naŋ
nem ŋgac wakuc dom. Iŋ êŋsahê bu
êmasaŋ yom whiŋ nakweŋ tiyham ma
mbu ndi mbo whiŋ iŋ. Bu mba, naŋ iŋ
mbo tawasê. Ma ŋagôliŋ tigeŋ dinaŋ gic
waê lauŋgac bocdinaŋ. Ŋgac daŋ hu ndê
awhê siŋ dom.
12 Ma aö bu wasôm yom têŋ mac hoŋ, pi
awhê lu ŋgac naŋ sem dau sa su, magoc
daŋ kêŋ whiŋ, ma daŋ kêŋ whiŋ dom. Yom
dindec Pômdau sôm têŋ aö dom, aö dauŋ
gauc gêm bu iŋ lêŋ ŋayham dec bu wasôm
têŋ mac. Ŋgac kêŋ whiŋ-ŋga daŋ bu ndê
awhê kêŋ whiŋ dom, magoc awhê dau tac
whiŋ bu mbo whiŋ iŋ, naŋ ŋgac dau hu iŋ
siŋ dom.
13 Ma awhê kêŋ whiŋ-ŋga daŋ bu
nakweŋ kêŋ whiŋ dom, magoc ŋgac dau
tac whiŋ bu mbo whiŋ iŋ, naŋ awhê dau
hu nakweŋ siŋ dom.
14 Ŋahu bu Anötö oc lic iŋlu si sem dau-
ŋga bu ŋadômbwi tu iŋlu si daŋ kêŋ whiŋ
dom-ŋga lec dom. Mba. Tu awhê me ŋgac
naŋ kêŋ whiŋ-ŋga, dec Anötö gêlic iŋlu si
sem dau-ŋga dinaŋ tôm gêŋ dabuŋ. Bu
bocdinaŋ dom, dec Anötö oc lic balêkoc
naŋ iŋlu sêkwê asê bu ŋadômbwi. Magoc
mba. Iŋ gêlic iŋlu si balêkoc bu dabuŋ tu
iŋ naŋ kêŋ whiŋ-ŋga.
15-16 Bocdinaŋ iŋ lêŋ ŋayham bu lauwhê
ma ŋgac kaiŋ dinaŋ naŋ sem dau su, naŋ
sêhu dandi siŋ dom. Bu mboe am awhê
naŋ kêŋ whiŋ, oc ti lêŋ bu am nem akweŋ
naŋ kêŋ whiŋ dom, naŋ oc tap Anötö ndê
mwasiŋ nem iŋ si-ŋga sa. Ma am ŋgac naŋ
kêŋ whiŋ, mboe am oc ti lêŋ bu Anötö nem
am nem awhê naŋ kêŋ whiŋ dom, naŋ si.
Asa kêyalê? Magoc yom dau iŋ bu ti balaŋ
ŋaŋga tu lauwhê ma lauŋgac sêhu dandi
siŋ-ŋga dom. Bu Anötö kêgalêm yac sa bu
dambo ti yom malô. Bocdinaŋ ŋgac naŋ
kêŋ whiŋ dom bu tac whiŋ bu hu ndê awhê
kêŋ whiŋ-ŋga siŋ, naŋ dec alhac iŋ ahuc
dom. Ma awhê naŋ kêŋ whiŋ dom, naŋ
bocdinaŋ.

Anötö ndê galem, ma lêŋ dambo-ŋga

17 Aö gakêŋ ŋagôliŋ daŋ têŋ gôlôwac
dabuŋ hoŋ naŋ gam mêtê ŋac su, naŋ
hêganôŋ yom hoŋ dindec, ma ŋagôliŋ
dau bocdec bu. Pômdau dau kêmasaŋ
ŋamalac si lêŋ têŋtêŋ su, ma ŋalêŋ bocke
naŋ ŋamalac daŋ mbo têŋ ndoc Anötö ndê
galem tap iŋ sa, naŋ iŋ gauc nem bu hu siŋ
dom.
18 Anötö bu êŋgalêm ŋgac naŋ sêsê iŋ
ndê ŋamlic ŋatô su kêkuc lau Israel-ŋga
si pwac, naŋ sa, naŋ goc sêc gêŋ dau ahuc
dom. Iŋ bu êŋgalêm ŋgac daŋ sa naŋ sêsê
iŋ su dom, naŋ goc sêsê iŋ dom.
19 Yac bu dasê lauŋgac me dasê ŋac dom,
iŋ gêŋ ŋandô dom. Gêŋ ŋandô dau bocdec
bu, yac daŋaŋ wambu Anötö ndê yom hoŋ
maŋ.
20 Ŋalêŋ bocke naŋ lau sêmbo têŋ ndoc
Anötö kêgalêm ŋac sa, naŋ sêsap dôŋ
ŋapaŋ.

21 Am bu awhê me ŋgac akiŋ ŋambwa
têŋ têm Anötö ndê galem tap am sa, naŋ
goc hêgo daôm dom. Am bu tap lêŋ daŋ
sa bu nem ŋadau êŋgapwêc am su, dec oc
tôm, magoc iŋ gêŋ atu dom.
22 Bu awhê me ŋgac akiŋ ŋambwa
naŋ Pômdau kêgalêm iŋ sa, naŋ Pômdau
kêgapwêc iŋ su yêc sakiŋ mêtê sac-ŋga.
Ma am asa naŋ gêm akiŋ lau daŋ dom,
magoc Pômdau kêgalêm am sa, naŋ goc
aŋyalê ŋapep bu kwahic dec am ti Kilisi
ndê awhê me ŋgac akiŋ.
23 Kilisi gêmlhi mac su ŋa ŋaôli atu. Tu
dinaŋ-ŋga dec aŋyalê ŋapep bu ŋamalac
nom-ŋga daŋ ti mac nem ŋadau ŋandô
dom.
24 O asidôwai hac! Ŋalêŋ bocke naŋ mac
ambo têŋ ndoc Anötö ndê galem tap mac
sa, naŋ gauc nem bu akôm ŋapaŋ ambo
Anötö aŋgô-ŋga.

Yom pi lau naŋ sem dandi sa su dom

25 Aö bu wasôm yom pi lau wakuc naŋ
sem dau sa su dom. Pômdau kêŋ ŋagôliŋ
daŋ têŋ aö hêganôŋ ŋac dom. Magoc iŋ
ndê mwasiŋ puc aö dôŋ, dec akêŋ whiŋ aö
ma akôc yom dindec sa.
26 Tu lau sêkêŋ kisa ŋaŋga têŋ yac
lau dakêŋ whiŋ-ŋga têŋ têm dindec-ŋga,
dec aö gauc gêm lêŋ ŋayham bocdec bu,
lau naŋ sem dau sa su dom, naŋ sêmbo
bocdinaŋ.
27 Am ŋgac naŋ sêhoc am nem yom asê
su bu nem awhê daŋ, naŋ êmsalê lêŋ tu
hu yom dau siŋ-ŋga dom. Ma am ŋgac
naŋ sêhoc am nem yom asê su dom, naŋ
êmsalê awhê tu nem-ŋga dom.
28 Magoc am asa naŋ gauc gêm tidôŋ
bu nem awhê me ŋgac, naŋ am kôm sac
dom. Tigeŋ lau naŋ sem dau sa su, naŋ
oc sêhôc ŋawapac yêc nom dindec, ma aö
gatec bu mac atap ŋawapac sa atôm ŋac,
dec gasôm yom dinaŋ.

Danem akiŋ Pômdau ti neŋ ŋalôm sambuc

29 O asidôwai, aö wasôm têŋ mac bu têm
tiapê su. Bocdinaŋ têŋ kwahic dec ma ndi,
naŋ ambo bocdec. Lauŋgac naŋ sem awhê
sa su, naŋ sêmbo tôm sem awhê sa dom.
30 Lau naŋ sêtaŋ daŋgibo, naŋ sêmbo
tôm sêtaŋ dom. Lau naŋ atac ŋayham,
naŋ sêmbo tôm ŋac atac ŋayham dom.
Lau naŋ semlhi gêŋ, naŋ sêmbo tôm ŋac
si wapa mbasi.
31 Ma lau naŋ sêkôm gweleŋ pi gêŋ nom-
ŋga, naŋ gauc nem gêŋ dau êŋlêc dom.
Yom dau ŋahu bu nom kwahic dec-ŋga oc
yêc ŋapaŋ dom, oc niŋga.*
32 Aö tac whiŋ bu mac ayêm daôm su
tu gêŋ nom-ŋga-ŋga lec dom. Lauŋgac
naŋ sem awhê sa su dom, naŋ oc sêyêm
dau su tu sêkôm Pômdau ndê gweleŋ-ŋga,
ma bu sêkôm gêŋ naŋ gic Pômdau tandô
ŋayham.
33 Magoc lauŋgac naŋ sem awhê sa su,
naŋ oc sêyêm dau su tu gêŋ nom-ŋga-ŋga,
tu bu sêkôm ŋac si lauwhêi atac ŋayham
sa.
34 Bocdinaŋ sêyêm dau su tu Pômdau
tigeŋ-ŋga dom, magoc sêkôm ti ŋalôm lu-
lu. Ŋalêŋ tigeŋ, lauwhê akiŋ me lauwhê
bocke naŋ sem ŋgac sa dom, naŋ oc sêyêm
dau su tu sêkôm Pômdau ndê gweleŋ-ŋga,
ma pi lêŋ bu sêtimêtê dau si ŋamlic ti gatu
ŋapep. Magoc lauwhê naŋ sem ŋgac sa su,
naŋ sêyêm dau su tu gêŋ nom-ŋga-ŋga tu
bu sêkôm nakweŋi atac ŋayham sa.
35 Aö gato yom dindec tu bu waŋgwiniŋ
mac-ŋga dom. Aö gato bu wanem mac
sa, ma bu mac asa lêŋ ŋayham ma anem
akiŋ Pômdau ti nem ŋalôm sambuc, ma
ahê gauc pi gêŋ nom-ŋga êŋlêc dom.

Yom ŋatô pi lauwhê ma lauŋgac si lêŋ

36 Aö bu wasôm yom pi ŋgac naŋ sêhoc
iŋlu awhê akiŋ daŋ si yom asê bu sênem
dau, magoc iŋlu sem dau sa su dom. Ŋgac
dau bu ndê ŋalôm kac iŋ ma tac whiŋ
ŋandô bu nem awhê dau, dec iŋ kôm sac
dom. Akêŋ iŋlu sênem dau.
37 Magoc ŋgac dau bu gauc nem tidôŋ
yêc iŋ ndê ŋalôm bu nem iŋ ndê awhê
akiŋ dinaŋ dom, naŋ iŋ kôm gêŋ ŋayham.
Iŋ bu nditôm bu nem gôliŋ dau ndê lêŋ,
dec kôm tôm iŋ ndê ŋalôm gauc gêm tidôŋ.
Ŋamalac daŋ gitôm dom bu kac iŋ.
38 Bocdinaŋ ŋgac naŋ gêm ndê awhê sa,
naŋ kôm mêtê ŋayham, ma iŋ naŋ gêm
awhê sa dom, naŋ kôm mêtê ŋayham hôc
gêlêc su.
39 Awhê naŋ gêm ŋgac sa su, naŋ iŋlu
si yom sênem dau-ŋga piŋ iŋlu dôŋ e iŋ
nakweŋ mbac ndu. Iŋ nakweŋ bu mbac
ndu, ma awhê dau tac whiŋ bu nem ŋgac
daŋ tiyham, naŋ yao mbasi. Oc tôm bu iŋ
nem ŋgac kêŋ whiŋ-ŋga bocke naŋ iŋ tac
whiŋ, magoc gitôm dom b u nem ŋgac naŋ
kêŋ whiŋ Pômdau dom.
40 Magoc aö dauŋ gauc gêm bu awhê tuc
dau bu mbo tawasê, dec oc êmwasiŋ iŋ
êŋlêc. Aö dauŋ neŋ gauc dinaŋ, ma Anötö
ndê Ŋalau, naŋ mac asôm bu gêm gôliŋ

* **7:31** Yom naŋ Pol sôm yêc ŋabatiŋ 29-31 naŋ ŋahu bocdec, yac neŋ ŋahu andô dambo nom-ŋga naŋ sip gêŋ nom-ŋga dom. Iŋ sôm bu lauŋgac naŋ sem awhê sa su, naŋ sêmbo tôm sem awhê sa dom. Magoc iŋ sôm tu bu lauŋgac sêpu si awhêi me sêpuc dômbwê ŋac lec dom. Mba. Iŋ bu whê sa bu danem dauŋ, me dataŋ daŋgibo, me dambo ti atac ŋayham, me datidulu gêŋ, me dakôm gweleŋ pi gêŋ nom-ŋga, naŋ ti yac neŋ ŋahu andô dambo nom-ŋga dom. Dakêŋ whiŋ Pômdau ti danem akiŋ iŋ, naŋ iŋ gêŋ atu.

mac, naŋ mbo aneŋ ŋalôm whiŋ, dec puc aneŋ gauc dôŋ.

8

Gêŋ daneŋ-ŋga naŋ lau sêkêŋ ti da têŋ anötöi gwam

1 Mac ato yom ŋatô pi gêŋ daneŋ-ŋga naŋ lau sêkêŋ ti da têŋ anötöi gwam.* Tôm mac asôm, yac hoŋ datap gauc sa su. Magoc yac bu dakôm gêŋ naŋ taŋyalê bu yao daŋ kalhac yac ahuc bu dakôm-ŋga dom, dec taŋkuc lêŋ dapo dauŋ sa-ŋga. Yac bu dakôm gêŋ naŋ tôc asê bu yac atac whiŋ neŋ asidôwai, ma bu dapo ŋac sa, naŋ iŋ lêŋ ŋayham kêlêc.

2 Asa naŋ toc dau sa bu iŋ ŋamalac ti gauc atu, naŋ tap sa gitôm su dom.

3 Magoc asa naŋ tac whiŋ Anötö, naŋ Anötö kêyalê iŋ.

4 Yom dinaŋ bu whê yom dec kwahic aö bu wasôm pi gêŋ daneŋ-ŋga naŋ sêkêŋ ti da têŋ gwam, naŋ sa. Yac taŋyalê bu Anötö ŋandô tigeŋ dec mbo, ma gwam iŋ gêŋ ŋambwa nom-ŋga.

5 Lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom, naŋ sêtoc gêŋ daêsam sa ti ŋac si anötöi ma pômdaui. Ŋac sem akiŋ gêŋ nom-ŋga ma gêŋ undambê-ŋga ma sêsam bu ŋac si anötöi.

6 Magoc yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga datoc Anötö tigeŋ sa. Iŋ Damaŋ naŋ kêŋ gêŋ hoŋ, ma yac dati iŋ ndê. Ma Pômdau tigeŋ mbo. Iŋ Yisu Kilisi, naŋ Anötö kêŋ gêŋ hoŋ ŋa iŋ, ma ti yac neŋ ŋahu dambo taŋliŋga.

7 Tigeŋ lau hoŋ si gauc sa ŋapep pi gêŋ naŋ lau sêkêŋ ti da têŋ gwam, naŋ dom. Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô muŋ-ŋga sem akiŋ gwam, ma sêhu siŋ su, magoc lêŋ dau k alhac ŋac si gauc ŋapaŋ. Bocdinaŋ kwahic dec ŋac bu sêneŋ gêŋ daneŋ-ŋga naŋ lau sêkêŋ ti da têŋ gwam, dec oc kôm ŋac si ŋalôm lu-lu bu mboe sêkôm sac.

8 Magoc Anötö oc lic yac ŋayham me sac tu gêŋ daneŋ-ŋga-ŋga dom. Yac bu daneŋ me daneŋ dom, naŋ lêŋ daŋ hôc gêlêc daŋ su dom.

9 Magoc ayob ŋapep bu gêŋ naŋ mac alic tôm bu akôm, naŋ kôm ŋamalac daŋ, naŋ ndê ŋalôm lu-lu pi gêŋ dau, naŋ ndê kêŋ whiŋ tisac dom.

10 Am asa naŋ kêyalê bu yao daŋ kalhac am ahuc dom bu neŋ gêŋ ndöc lôm sênem akiŋ gwam-ŋga, naŋ ŋgô. Ŋamalac kêŋ whiŋ-ŋga daŋ naŋ ndê gauc sa ŋapep pi gêŋ dau dom, naŋ bu lic am neŋ gêŋ ndöc dindê, dec oc mboe iŋ ndê ŋalôm oc pêŋ dôŋ bu neŋ gêŋ naŋ sêkêŋ ti da têŋ gwam, naŋ whiŋ am.

11-12 Am nem gauc sa ŋapep, magoc am nem lêŋ dinaŋ iŋ s o. Ŋahu bu mboe tiŋambu ŋamalac dinaŋ oc ŋalôm ŋawapac pi gêŋ naŋ iŋ kôm e kôm iŋ ndê kêŋ whiŋ tisac ma sa lêŋ niŋga-ŋga. Kilisi mbac ndu su bu nem am nem asidôwa dinaŋ, naŋ ndê gauc babalê, naŋ si-ŋga, ma bocdinaŋ gêŋ naŋ am kôm têŋ iŋ, naŋ tôm am kôm sac têŋ Kilisi dau.

13 Bocdinaŋ aö neŋ lêŋ waneŋ wata-ŋga bu wê aneŋ asidôwa daŋ sa seŋ sac-ŋga, dec waneŋ gêŋ dau tiyham dom andô. Ŋahu bu aö gatec bu wakôm aneŋ asidôwa daŋ ndê kêŋ whiŋ tisac.

9

Pol whê dau sa bu aposel ŋandô

1 Aö gambo ŋamalac daŋ ŋapu dom, ma aö aposel ŋandô. Aö galic yac neŋ Pômdau Yisu pi tanôŋ solop. Ma mac daôm ati lau akêŋ whiŋ-ŋga, tu mêtê naŋ aö gam pi Pômdau têŋ mac-ŋga. Yom hoŋ dinaŋ iŋ yom ŋandô, me?

2 Lau ŋatô sêlic aö gitôm aposel si daŋ dom, ma mac bocke? Oc tôm dom bu mac andac batam aö. Ŋahu bu mac ati lau akêŋ whiŋ Kilisi-ŋga tu ŋawaê ŋayham naŋ aö gahoc asê têŋ mac-ŋga, ma gêŋ dau tôc asê bu aö Pômdau ndê aposel ŋandô.

3 Mac lau naŋ andac batam aö bu aposel ŋandô me mba, naŋ aŋgô!

4 Aö ti lau naŋ sêkôm gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga sêwhiŋ aö, naŋ bu taŋkwê lau bu sêpuc yac dôŋ ŋa gêŋ aneŋ ti anôm-ŋga ô yac mba gweleŋ, dec yac akôm so, a?

5-6 Mac gauc gêm bocke? Iŋ solop bu alu Banabas taŋwasêŋ anem gweleŋ tu akôm kwaŋ dauŋ-ŋga, magoc aposel ŋatô takwê lau tu sênem ŋac sa-ŋga, a? Ma yac bu akôc mba lauwhêi naŋ sêkêŋ whiŋ sêŋsêlêŋ sêwhiŋ yac, ma taŋkwê lau bu sêkêŋ gêŋ sêpuc ŋac dôŋ sêwhiŋ yac-ŋga, naŋ iŋ lêŋ so, a? Mac aŋyalê su bu Pita ma lau aposel ŋatô ma Pômdau ndê asii sêkôc si lauwhêi sêŋsêlêŋ sêwhiŋ ŋac.

7 Ŋgac siŋ-ŋga bocke gêmlhi dau tu gweleŋ ndic siŋ-ŋga? Ma ŋamalac naŋ sô gêŋ ŋawhê, naŋ iŋ lêŋ solop bu iŋ neŋ gêŋ dau ŋa-ŋandô, me? Ma ŋamalac naŋ yob domba ma naniŋ, naŋ bu nôm su ŋagec ô iŋ ndê gweleŋ dinaŋ, naŋ so me?

8 Aö gasôm yom pi ŋamalac si lêŋ gweleŋ-ŋga ŋatô bu wawhê gêŋ dau sa. Magoc Anötö ndê yom whê gêŋ dau sa whiŋ.

* **8:1** Têŋ têm dinaŋ lau daêsam sem akiŋ anötöi gwam. Ŋac sêkêŋ wata ti da pi alta gwam-ŋga, ma tiŋambu seŋ ŋatô, ma ŋatô sêkêŋ sa maket. Lau Korin-ŋga ŋatô gauc gêm bu yao daŋ kalhac ŋac ahuc tu sêneŋ wata kaiŋ dinaŋ dom, ma sêto yom têŋ Pol ma sêndac iŋ pi gêŋ dau.

9 Bu yomsu daŋ naŋ Moses to, naŋ sôm bu:

> Têŋ ndoc mac akêŋ makao sêkôm gweleŋ bolom-ŋga, naŋ asô ŋac tôkwa ahuc dom. Sêneŋ bolom ŋatô ô ŋac si gweleŋ. *[Diut 25:4]*

Mac gauc gêm bu Anötö kêŋ yom dau gic waê makao ŋambwa, a?

10 Iŋ kêŋ yom dau gic yac ŋamalac ŋawaê solop. Yomandô! Moses to yom dau tu yac-ŋga. Bu ŋamalac naŋ sô gêŋ ŋawhê, ma ŋamalac naŋ gic gêŋ ŋandô sa, naŋ lu-lu sêkêŋ bata bu oc sêneŋ gêŋ ŋandô.

11 Ma yac lau aposel bocdinaŋ. Yac akôm gweleŋ tu mac gatôm-ŋga, tôm lau naŋ sêsô gêŋ ŋawhê sip ôm. Ma yac bu taŋkwê gêŋ ŋatô yêc mac tu bu puc yac dôŋ-ŋga, dec tu sake-ŋga mac alic sac?

12 Lau ŋatô sêkôm gweleŋ têŋ mac ma sêkac mac bu akêŋ gêŋ puc ŋac dôŋ-ŋga. Ma yac atôm bu andac mac bu anem yac sa hôc gêlêc su. Yac atôm, magoc yac akôm dom. Mba! Yac atec bu gêŋ daŋ lhac yac mba gweleŋ pi Kilisi ndê ŋawaê ŋayham ahuc. Ma tu dinaŋ-ŋga dec yac alic ŋayham bu ahôc ŋawapac daêsam.

13 Ma gêŋ daŋ tiyham. Mac aŋyalê su bu lau naŋ sem akiŋ Anötö sêmbo lôm dabuŋ, naŋ sêtap gêŋ daneŋ-ŋga sa yêc gêŋ daneŋ-ŋga naŋ lau sêkêŋ ti da pi alta yêc lôm dabuŋ.

14 Ma Pômdau dau gic atu yom kaiŋ tigeŋ, ma tôc asê bu iŋ lêŋ solop bu lau naŋ sêhoc ŋawaê ŋayham asê, naŋ sêtap gêŋ puc ŋac dôŋ-ŋga sa yêc lau naŋ sêkôc ŋawaê dau sa.

15 Bocdinaŋ, aö gatôm bu wakêŋ bataŋ gêŋ puc aö dôŋ-ŋga, magoc gakôm dom. Ma yom naŋ kwahic d ec aö gato, naŋ gato tu bu wandac mac bu anem aö sa-ŋga lec dom. Mba! Aö bu gêŋ yô aö e wambac ndu, naŋ ŋayham hôc gêlêc bu wandac gêŋ puc aö dôŋ-ŋga yêc lau ŋapaŋ, e sêtec bu sêŋgô ŋawaê ŋayham. Aö gapo dauŋ sa tu aneŋ lêŋ dinaŋ-ŋga, ma aö bu wasa lêŋ daŋ dau-ŋga, dec aneŋ ŋahu wapo dauŋ sa-ŋga oc mbasi.

16 Magoc aö oc wapo dauŋ waêŋ sa tu gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga dom, ŋahu bu Anötö kêŋ gweleŋ dau sip aö amaŋ, dec aneŋ ŋalôm kac aö ŋandô bu wakôm. Ma aö bu wahoc ŋawaê ŋayham asê dom, dec oc kêŋ wapac aö sac sambuc.

17 Bu aö gakôm gweleŋ dau tu aö dauŋ gauc gêm tidôŋ bu wakôm-ŋga lec dom. Bu bocdinaŋ dec oc tôm bu taŋkwê bu wakôc ŋaôli ô aneŋ gweleŋ. Magoc aö gakôm gweleŋ dau tu Anötö-ŋga, bu iŋ dau kêyaliŋ aö sa gac waê gweleŋ dau.

18 Bocdinaŋ aö oc taŋkwê ŋaôli bocke? Gêŋ naŋ yac lau aheŋ-ŋga atôm bu taŋkwê, naŋ aö oc wahu siŋ. Aö tac whiŋ bu têŋ ndoc wahoc ŋawaê ŋayham asê têŋ lau, naŋ wakêŋ têŋ ŋac ŋambwa. Lêŋ dinaŋ ti aneŋ ŋaôli.

19 Bu aö gambo ŋamalac daŋ ŋapu dom, magoc aö galic ŋayham bu wati lau hoŋ si ŋgac akiŋ ŋambwa, tu bu waŋsahê bu wanem lau daêsam kwi bu sêkêŋ whiŋ Kilisi ma sêtap Anötö ndê mwasiŋ nem ŋac si-ŋga sa.

20 Têŋ ndoc naŋ aö gambo gawhiŋ lau Israel-ŋga, naŋ aö kasahê bu wambo watôm ŋac si daŋ, tu bu wanem ŋac si daêsam kwi e sêkêŋ whiŋ Kilisi. Aö gambo Moses ndê yomsu daŋ ŋapu dom, tigeŋ têŋ têm aö gambo gawhiŋ lau naŋ sêmbo yomsu ŋapu, naŋ aö kasahê bu wambo watôm ŋac si daŋ, tu bu wanem ŋac si lau daêsam kwi tu Kilisi-ŋga.

21 Ma têŋ ndoc aö gambo gawhiŋ †lau gameŋ apa-ŋga naŋ sêkôc Moses ndê yomsu sa dom, naŋ kasahê bu wambo watôm ŋac si daŋ, tu bu wanem ŋac si lau daêsam kwi tu Kilisi-ŋga. (Aö gatec Anötö ndê yomsu dom, magoc aö gambo Kilisi ndê yomsu ŋapu.)

22 Têŋ ndoc aö gambo gawhiŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ gwalec, naŋ aö kasahê bu wambo watôm ŋac sêmbo, tu bu wanem ŋac si daêsam kwi sêkêŋ whiŋ Kilisi.* Aö kakuc lêŋ daêsam têŋ ndoc gambo lau tidau-tidau si toŋ ŋalôm, ma gakôm gêŋ hoŋ tu bu wanem lau ŋatô kwi-ŋga.

23 Aö gakôm gêŋ hoŋ dinaŋ tu ŋawaê ŋayham-ŋga, tu bu lau daêsam sêtap ŋa-mwasiŋ sa sêwhiŋ aö.

24 Gauc nem lau naŋ sênti tu sêhôc gêgêlêc dandi-ŋga. Ŋac hoŋ sênti, magoc ŋamalac tigeŋ oc hôc gêlêc ma tap ŋamalac ŋamata-ŋga ndê ŋaôli sa. Asa nem lêŋ akêŋ whiŋ-ŋga atôm ŋamalac naŋ kêti hôc gêlêc lau ŋatô, tu bu atap nem ŋaôli ŋayham sa-ŋga.

25 Lau hoŋ naŋ bu sênti, naŋ sêtimêtê dau ŋapep tu bu sêtap ŋaôli sa-ŋga, magoc ŋaôli dau oc yêc ŋapaŋ dom. Yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga tanti tu bu datap ŋaôli yêc ŋapaŋ-ŋga sa.

26 Bocdinaŋ, aö dauŋ gasa neŋ lêŋ wanem akiŋ Anötö-ŋga gitôm ŋgac naŋ

---

* **9:22** Pol tôc asê tiawê bu iŋ mbo yomsu ŋapu dom, magoc têŋ ndoc iŋ mbo whiŋ lau naŋ atac lu-lu pi gêŋ ŋatô, dec iŋ hu gêŋ naŋ iŋ kêyalê bu yao mba, naŋ siŋ tu bu êŋsôŋ ŋac-ŋga dom. Gauc nem yom naŋ iŋ to pi wata naŋ lau sêkêŋ ti da têŋ gwam yêc 1 Kor 8:1-13. Pol ndê ŋalôm ŋawapac tu neŋ gêŋ dinaŋ-ŋga dom, tigeŋ lau ŋatô bu gauc nem yom daêsam pi gêŋ dau, dec iŋ oc hu siŋ têŋ têm iŋ mbo whiŋ ŋac, tu bu kôm ŋac si sêkêŋ whiŋ tisac dom-ŋga.

kêti bambaliŋ, naŋ dom. Ma aö gac siŋ
gatôm ŋgac naŋ kêbaliŋ amba ŋambwa-
ŋambwa, naŋ dom.
27 Mba! Aö gac siŋ ŋaŋga têŋ ŋalôm
akwa bu watimêtê dauŋ ma wayob dauŋ
neŋ lêŋ ŋapep eŋ. Aö bu wakôm bocdinaŋ
dom, dec mêtê naŋ aö gam têŋ lau ŋatô,
naŋ aö dauŋ oc waso ŋamwasiŋ.

10

Lau Israel si mêtê sac kêŋ puc yac

1 O asidôwai. Aö atac whiŋ bu mac akôc
gauc ŋapep pi gêŋ naŋ tap abaŋi Israel-
ŋga sa. Ŋac hoŋ sêŋsêlêŋ sêwhiŋ Moses
sêmbo Anötö ndê dao ŋapu, ma sêlom
gwêc sêwhiŋ dau si.
2 Ŋac sêmbo sêwhiŋ Moses yêc gwêc ti
dao dinaŋ, dec gitôm sêliŋ busaŋgu kaiŋ
daŋ, naŋ piŋ ŋac hoŋ dôŋ sem damiŋ iŋ.
3 Ŋac hoŋ seŋ gêŋ daneŋ-ŋga kaiŋ tigeŋ,
naŋ Anötö kêŋ ŋa iŋ ndê ŋaclai atu.
4 Ma ŋac hoŋ sênôm bu kaiŋ tigeŋ naŋ
Anötö ndê ŋaclai kêŋ sa akêŋ hoc. Hoc
dinaŋ iŋ Kilisi dau, naŋ kêsêlêŋ whiŋ ŋac
têŋ ndoc sêmbo gameŋ sawa.
5 Aŋgô ŋapep! Lau dau hoŋ sêtap Anötö
ndê mwasiŋ sa, tigeŋ ŋac si lau daêsam
sêsa si lêŋ sic iŋ tandô dom, dec iŋ gic ŋac
ndu yêc gameŋ sawa.
6 Gêŋ hoŋ dinaŋ ŋandô sa gitôm dôhôŋ
bu kêŋ puc yac. Abaŋi Israel-ŋga dinaŋ
si ŋalôm sap mêtê sac dôŋ ŋapaŋ, ma
bocdinaŋ dayob dauŋ bu taŋkuc ŋac si lêŋ
dom.
7 Ŋac si lau ŋatô sem akiŋ anötöi gwam
têŋ têm sêmbo gameŋ sawa. Sêto yom pi
ŋac, naŋ yêc bocdec bu:

> Lau dau sêndöc sic bu sêneŋ ti sênôm
> gêŋ, ma sêtisa bu sêtê wê ma sêkôm
> mêtê ŋalôm ŋagalac-ŋga tidau-tidau.
> *[Eks 32:6]*

Bocdinaŋ ayob daôm ŋapep bu aŋkuc
ŋac si lêŋ sênem akiŋ gwam-ŋga dom.
8 Ma akôm mêtê mockaiŋ-ŋga tôm ŋac
si lau ŋatô sêkôm, naŋ dom. Bu Anötö gic
ŋac si lau 23,000 ndu têŋ bêc tigeŋ.
9 Ma gauc nem ŋac si lau ŋatô naŋ
sêŋsahê Pômdau, ma iŋ kêŋ mboc sac
sêseŋ ŋac ndu. Bocdinaŋ gauc nem bu
akôm sac ma aŋsahê Pômdau dom.
10 Ma atucdiŋ tôm ŋac si lau ŋatô sêkôm,
naŋ dom. Ŋac sêtucdiŋ, dec Anötö kêkiŋ
aŋela seŋ lau su-ŋga gic ŋac ndu.
11 Aŋgô su naŋ. Bêc ŋambu-ŋga meŋ
kêpiŋ su. Ma gêŋ hoŋ naŋ hôc asê abaŋi,
ma sêto ŋayom sa yêc, naŋ gitôm dôhôŋ
bu kêŋ puc yac lau têm kwahic dec-ŋga,
bu taŋkuc ŋac si lêŋ dom.
12 Bocdinaŋ am asa naŋ gauc gêm bu
am kalhac ŋaŋga, naŋ yob daôm bu pweŋ
dom!
13 Lêtôm bocke naŋ mac aŋsahê, naŋ tap
lau hoŋ sa bocdinaŋ. Iŋ gêŋ wakuc dom.
Magoc Anötö oc hu mac siŋ me tec mac
dom. Iŋ oc yob mac bu lêtôm naŋ hôc
gêlêc nem licwalô su, naŋ ŋadaŋ tap mac
sa dom. Magoc lêtôm bu meŋ, dec iŋ oc
êmasaŋ lêŋ bu mac alhö su yêc lêtôm dau,
ma puc mac dôŋ bu alhac ŋaŋga ma aku
sa dom.

Sakiŋ mwasiŋ dabuŋ-ŋga ma sakiŋ gwam-ŋga

14 Bocdinaŋ aneŋ lau atac whiŋ-ŋga,
aŋgô! Alhö su yêc sakiŋ gwam-ŋga.
15 Mac lau tigauc, ma bocdinaŋ aŋsahê
aneŋ yom ma alic, iŋ yom ŋandô.
16 Têŋ ndoc yac daneŋ mwasiŋ dabuŋ,
naŋ tam mbec laclhu wain-ŋga goc
danôm, ma gêŋ dau piŋ yac dôŋ tam
damiŋ Kilisi ndê dac. Ma têŋ ndoc yac
taŋ bolom mwasiŋ dabuŋ-ŋga naŋ dapô
kôc-kôc, dec gêŋ dau piŋ yac dôŋ tam
damiŋ Kilisi ndê ŋandô. Yom dindec iŋ
yom ŋandô, me?
17 Yac lau daêsam taŋ yêc bolom tigeŋ,
dec gêŋ dau piŋ yac hoŋ dôŋ dati gêŋ tigeŋ.
18 Gauc nem lau Israel-ŋga naŋ seŋ gêŋ
daneŋ-ŋga naŋ lau sêkêŋ ti da pi alta. Lau
hoŋ naŋ seŋ gêŋ dau, naŋ gêŋ dau piŋ ŋac
dôŋ sem damiŋ alta dinaŋ ŋadau.
19 Aö gasôm yom dau tu bu watôc asê
bu gwam iŋ gêŋ ŋandô lec dom, me da naŋ
lau sêkêŋ pi alta tu sênem akiŋ gwam daŋ-
ŋga, iŋ gêŋ ŋandô lec dom. Mba andô!
20 Magoc gêŋ naŋ lau sambuc sêkêŋ ti
da, naŋ sêkêŋ ti da têŋ Anötö dom, sêkêŋ
tu sênem akiŋ ŋalau sac-ŋga. Ma aö gatec
bu mac aneŋ gêŋ naŋ oc piŋ mac dôŋ anem
damiŋ ŋalau sac.
21 Gitôm dom andô bu mac anôm gêŋ
yêc laclhu naŋ piŋ mac dôŋ am damiŋ
Pômdau, ma tiŋambu andi anôm yêc
laclhu naŋ oc piŋ mac dôŋ anem damiŋ
ŋalau sac whiŋ. Gitôm dom andô bu
mac aneŋ Pômdau ndê mwasiŋ, ma aneŋ
mwasiŋ naŋ lau seŋ tu sêtoc ŋalau sac sa-
ŋga whiŋ.
22 Yac bu dakôm, dec oc dakôm Pômdau
tac ŋandê sa, bu iŋ gêm lêmuŋ iŋ ndê gêŋ.
Mac gauc gêm bocke? Yac neŋ l icwalô hôc
gêlêc iŋ ndê, dec datôm bu taŋlêc iŋ ndê
atac ŋandê, a?

Dakôm neŋ gêŋ hoŋ tu dapo Anötö waê sa-ŋga

23 Mac nem lau ŋatô sêsôm yom daŋ
bocdec bu, “Gêŋ hoŋ gitôm bu yac dakôm.
Yao daŋ yêc dom.” Tigeŋ aö wasôm têŋ
mac bu gêŋ hoŋ oc êmwasiŋ yac dom.
Yomandô, gêŋ hoŋ gitôm bu yac dakôm,
ma yao daŋ yêc dom, magoc gêŋ hoŋ oc
puc yac dôŋ dom.

24 Ayob daôm bu akôm gêŋ hoŋ tu apo
daôm sa-ŋga dom, magoc akôm tu bu
amwasiŋ lau ŋatô-ŋga.
25 Wata naŋ mac amlhi yêc maket
ŋamala, naŋ aneŋ ti atac lu-lu dom, aneŋ
ti atac pa su eŋ.
26 Bu sêto yom yêc bocdec:
Nom sambuc, ma gêŋ nom-ŋga hoŋ, naŋ
Pômdau ndê gêŋ. *[BW 24:1]*
27 Ŋamalac naŋ kêŋ whiŋ dom, naŋ bu
êŋgalêm mac bu aneŋ gêŋ awhiŋ iŋ, ma
mac bu atac whiŋ bu andi, naŋ andi. Ma
gêŋ hoŋ naŋ iŋ bu kêŋ têŋ mac, naŋ aneŋ
ti atac lu-lu dom. Aneŋ ti atac pa su.
28-29 Magoc ŋgac daŋ bu lic mac ma sôm
bu, "Ei! Wata dinaŋ sêkêŋ ti da têŋ gwam
muŋ su," naŋ aneŋ dom. Mac daôm aŋyalê
ŋapep ma atôm bu aneŋ ti atac pa su,
magoc tu ŋgac naŋ kêŋ puc mac-ŋga, dec
aneŋ dom, bu aŋsôŋ iŋ ndê gauc dom. Lau
naŋ sêkêŋ whiŋ ŋaŋga, naŋ sêŋyalê bu
gêŋ hoŋ naŋ Anötö kêŋ têŋ yac tu daneŋ-
ŋga, naŋ yao daŋ kalhac ahuc dom. Magoc
yac bu daneŋ gêŋ naŋ sêkêŋ ti da têŋ
gwam, dec mboe ŋamalac naŋ kêŋ whiŋ
gwalec, naŋ ndê gauc sa ŋapep pi gêŋ dau
dom, naŋ oc pu yac neŋ lêŋ yao mbasi-ŋga
dinaŋ.
30 Yac bu daneŋ gêŋ, naŋ danem daŋge
Anötö muŋ, ma aö gatec bu lau sêpu yac tu
gêŋ daneŋ-ŋga naŋ yac tam daŋge Anötö
muŋ su ma taŋ-ŋga.
31 Bocdinaŋ, gêŋ hoŋ naŋ mac bu aneŋ ti
anôm ma akôm, naŋ akôm ŋalêŋ ŋayham
naŋ tôm bu po Anötö ndê waê sa.
32 Gauc nem lau hoŋ, lau Israel me lau
Grik, ma lau hoŋ naŋ sêmbo Anötö ndê
gôlôwac dabuŋ ŋalôm, ma ayob nem lêŋ
hoŋ ŋapep, bu akôm lau daŋ si sêkêŋ whiŋ
tisac dom.
33 Aö dauŋ neŋ lêŋ dinaŋ. Aö gayob neŋ
lêŋ hoŋ bu ndic lau hoŋ tandô ŋayham.
Aö gakôm tu bu wamwasiŋ dauŋ-ŋga dom,
magoc gakôm tu bu wanem lau daêsam sa
bu sêtap Anötö ndê mwasiŋ nem ŋac si-
ŋga sa.

11

1 Aŋkuc aneŋ lêŋ dinaŋ, tôm aö dauŋ
kakuc Kilisi ndê.

*Ŋagôliŋ lauwhê ma lauŋgac sêlic om-
ŋga*

2 Aö wampiŋ mac bu mac gauc gêm aö
ŋapaŋ, ma mêtê naŋ aö kadôhôŋ ti gac
dulu têŋ mac, naŋ mac asap dôŋ ŋapaŋ.
3 Magoc aö bu mac aŋyalê ŋapep bu
Anötö iŋ Kilisi ndê ŋagôlôŋ, ma Kilisi
iŋ lauŋgac si ŋagôlôŋ, ma lauŋgac sêti
lauwhê si ŋagôlôŋ.
4 Ŋgac asa naŋ teŋ mbec me hoc yom asê
gitôm propet, magoc uŋ gêŋ daŋ kôm iŋ
ndê ŋagôlôŋ ahuc, naŋ toc iŋ ndê ŋagôlôŋ
Kilisi sa ŋapep dom.
5 Ma awhê asa naŋ teŋ mbec me hoc
yom asê gitôm propet, magoc uŋ gêŋ daŋ
kôm iŋ ndê ŋagôlôŋ ahuc dom, naŋ kôm
iŋ ndê ŋagôlôŋ naŋ iŋ nakweŋ maya sa.
Awhê dau iŋ gitôm awhê naŋ sêŋgaliŋ
kêclauŋ hoŋ su giŋga, naŋ lau sêlic tôm
gêŋ mayaŋ-ŋga.
6 Bocdinaŋ, awhê asa naŋ tec bu uŋ gêŋ
tiŋ ŋagôlôŋ, naŋ aŋgapiŋ iŋ ndê kêclauŋ
hoŋ su niŋga. Iŋ bu maya tu aŋgapiŋ iŋ
kêclauŋ su-ŋga, dec êŋkuc lauwhê si lêŋ
solop, ma uŋ gêŋ daŋ kôm ndê ŋagôlôŋ
ahuc.
7 Ŋahu bu iŋ lêŋ solop bu lauŋgac sêuŋ
gêŋ tiŋ ŋagôlôŋ dom, bu Anötö kêmasaŋ
ŋac bu sênem iŋ angô sêmbo nom, ma
sêtôc iŋ ndê waê asê. Ma iŋ lêŋ solop bu
lauwhê sêuŋ gêŋ kôm si ŋagôlôŋ ahuc, bu
ŋac sêtôc si lauŋgac si waê asê.
8 Bu têŋ ndoc Anötö kêmasaŋ gêŋ hoŋ,
naŋ ŋgac sa akêŋ awhê dom, magoc awhê
sa akêŋ ŋgac.
9 Ma Anötö kêŋ ŋgac tu awhê-ŋga dom,
iŋ kêŋ awhê tu ŋgac-ŋga.
10 Tu dinaŋ-ŋga, ma tu aŋela-ŋga, dec
solop bu lauwhê sêuŋ gêŋ tu bu sêtôc asê
bu sêsôc si ŋagôlôŋ ŋapu.
11 Magoc yêc yac lau naŋ dakêŋ whiŋ
Pômdau-ŋga, naŋ mac lauwhê ambo tu
daôm-ŋga dom, ma mac lauŋgac ambo tu
daôm-ŋga dom bocdinaŋ.
12 Bu awhê ŋamata-ŋga sa akêŋ ŋgac,
ma tiŋambu lauŋgac sêsa akêŋ lauwhê.
Ma gêŋ hoŋ meŋ akêŋ Anötö.
13 Akôc gauc ŋapep pi lauwhê naŋ sêteŋ
mbec têŋ Anötö magoc sêuŋ gêŋ dom. Mac
aŋyalê dom bu iŋ lêŋ so, a?
14 Ŋamalac si lêŋ sêmbo-ŋga tôc sake
asê pi gêŋ dindec? Ŋgac daŋ bu ndê
kêclauŋ baliŋ, dec dasôm sake? Dalic
gitôm gêŋ mayaŋ-ŋga. Yomandô, me?
15 Ma awhê daŋ bu ndê kêclauŋ baliŋ,
naŋ dasôm sake? Dasôm bu gêŋ dau po iŋ
ndê waê sa. Bu Anötö kêŋ kêclauŋ baliŋ
têŋ lauwhê bu êŋgatöc ŋac si ŋagôlôŋ
ahuc.
16 Lau daŋ bu sêseŋ yom dec ma sêsôc
ŋapu dom, dec wasôm têŋ ŋac bu yac ma
Anötö ndê gôlôwac dabuŋ hoŋ taŋkuc lêŋ
tigeŋ dindec, ma lêŋ daŋ tiyham yêc dom.

*Lau Korin-ŋga seŋ Mwasiŋ Dabuŋ ŋa
lêŋ so*

17 A ö bu wasôm yom pi mac nem lêŋ
akac daôm sa tu alic om-ŋga. Aö wampiŋ
mac pi lêŋ dinaŋ dom, magoc wandic
yomsu mac. Mac nem lêŋ dau so, ma gêm
gôlôwac dabuŋ sa dom.
18 Gêŋ ŋamata-ŋga aö gaŋgô ŋawaê bu
têŋ ndoc mac akac daôm sa, naŋ mac awhê

daôm kôc-kôc. Ma aö gauc gêm bu ŋawaê
naŋ gaŋgô, naŋ yom tasaŋ dom, magoc
yom ŋandô.
19 Iŋ solop dom bu mac awhê daôm kôc-
kôc êŋkuc gêŋ nom-ŋga, magoc mac nem
lêŋ ti sakiŋ bu whê mac kôc-kôc ma tôc
asê bu lau nde sêkêŋ whiŋ ŋaŋga ma lau
nde sêkêŋ whiŋ gwalec, dec iŋ lêŋ solop.
20 Têŋ têm mac akac daôm sa bu aneŋ
Pômdau ndê Mwasiŋ, naŋ mac gauc gêm
bu aŋ ŋapep. Magoc aö wasôm bu gêŋ naŋ
mac aŋ, naŋ Pômdau ndê Mwasiŋ dom.
21 Bu têŋ ndoc mac bu aneŋ gêŋ, naŋ
mac hoŋ aŋ têŋtêŋ e lau ŋatô gêŋ yô ŋac,
magoc lau ŋatô sênôm gêŋ e kêŋiŋ ŋac.
22 Bocke? Mac nem andu sêlhac dom,
a? Gitôm bu mac aneŋ ti anôm gêŋ yêc
nem andu muŋ su, goc akac daôm sa.
Mac nem lêŋ aneŋ Mwasiŋ Dabuŋ-ŋga tôc
asê bu mac apu nem asidôwai naŋ sêmbo
Anötö ndê gôlôwac dabuŋ ŋalôm, ma alic
ŋayham bu akôm lau ŋalôm sawa maya sa.
Aö wasôm yom bocke têŋ mac? Mac gauc
gêm bu aö wampiŋ mac pi gêŋ dinaŋ, a?
Mba andô!

Pômdau ndê yom pi Mwasiŋ Dabuŋ
(Mat 26:26-28; Mak 14:22-24; Luk 22:17-20)

23 Bu yom naŋ aö gac dulu têŋ mac pi
Mwasiŋ Dabuŋ, naŋ Pômdau dau kêŋ têŋ
aö bocdec bu. Têŋ ôbwêc naŋ Judas hoc
Pômdau Yisu asê, naŋ Yisu kôc bolom sa,
24 gêm daŋge Anötö, ma pô kôc goc sôm,
"Aö neŋ ŋandô dau dec, naŋ wakêŋ tu
mac-ŋga. Aneŋ gêŋ dindec tu bu gauc nem
aö-ŋga."
25 Ŋac seŋ gêŋ daneŋ-ŋga su, ma ŋalêŋ
tigeŋ iŋ kôc laclhu wain-ŋga daŋ ma sôm,
"Iŋ dindec aneŋ dac, naŋ aö wakêc siŋ
tu wamatiŋ pwac wakuc-ŋga. Têm hoŋ
naŋ mac bu anôm wain mwasiŋ dindec-
ŋga tiyham, naŋ akôm tu bu gauc nem aö-
ŋga."
26 Gauc nem Pômdau ndê yom dinaŋ
ŋapep, bu têm bocke naŋ mac bu aneŋ
bolom ti anôm wain Mwasiŋ Dabuŋ-ŋga
tiyham e iŋ mbu meŋ, naŋ gitôm mac ahoc
iŋ ndê mbac ndu ŋawaê asê.

Daneŋ Mwasiŋ Dabuŋ ŋambwa dom

27 Bocdinaŋ dec asa naŋ bu neŋ bolom
dau me nôm yêc Pômdau ndê laclhu,
magoc gauc gêm ŋahu ti toc sa ŋapep dom,
naŋ kôm giso pi Pômdau ndê ŋandô ti dac.
28 Lau tigeŋ-tigeŋ hoŋ sêtôc gwaniŋ dau
si lêŋ muŋ su, goc sêneŋ bolom ti sênôm
yêc laclhu.
29 Ŋahu bu asa naŋ bu neŋ ti nôm magoc
iŋ ndê gauc sa ŋapep pi Pômdau ndê
ŋandô dom,* naŋ oc tap Anötö ndê matôc
sa tu iŋ ndê lêŋ neŋ Mwasiŋ Dabuŋ-ŋga.
30 Tu dinaŋ-ŋga dec mac nem lau
daêsam licwalô mbasi ma gêmbac kôm
ŋac, ma ŋatô sêmbac ndu su.
31 Yac bu taŋsahê dauŋ ŋapep, dec oc
datap Pômdau ndê matôc kaiŋ dinaŋ sa
dom.
32 Magoc Pômdau kêŋ ŋawapac têŋ yac
ti kêmatôc yac tu bu danem dauŋ kwi e
dandiŋaŋ dawhiŋ lau sac nom-ŋga dom.
33 Bocdinaŋ aneŋ asidôwai, aŋgô ŋapep.
Têŋ ndoc mac akac daôm sa bu aneŋ
Mwasiŋ Dabuŋ, naŋ ayob bu akôm ŋalêŋ
naŋ toc asidôwai hoŋ sa ŋapep.
34 Ŋamalac daŋ bu gêŋ yô iŋ basô, naŋ
neŋ gêŋ yêc ndê andu muŋ. Ma bocdinaŋ
têŋ ndoc mac akac sa, naŋ oc tôm dom
bu atap Pômdau ndê matôc sa tu akôm
gêŋ bambaliŋ-ŋga. Gauc nem yom dinaŋ,
ma têŋ ndoc aö watêŋ mac waloc, naŋ oc
wawhê gêŋ ŋatô sa têŋ mac tiyham.

12

Ŋalau Dabuŋ ndê Mwasiŋ Ŋalôm-ŋga

1 O asidôwai, yêc mac nem bapia, mac
ato yom ŋatô pi Ŋalau Dabuŋ ndê mwasiŋ,
ma kwahic dec aö bu wato yom bu wawhê
mac nem gauc sa ŋapep.
2 Mac aŋyalê ŋalêŋ naŋ Sadaŋ gêm gôliŋ
mac nem gauc têŋ têm mac akêŋ whiŋ su
dom, ma wê mac asa lêŋ anem akiŋ anötöi
gwam awha mba-ŋga.
3 Tu dinaŋ-ŋga dec mac oc atôm bu
aŋyalê yom naŋ aö bu wasôm têŋ mac
bocdec bu. Anötö ndê Ŋalau bu nem gôliŋ
ŋamalac daŋ ndê whasuŋ, dec iŋ oc tôm
dom bu sôm bu, "Aö wapucbo Yisu." Ma
ŋamalac naŋ Ŋalau Dabuŋ gêm gôliŋ iŋ
dom, naŋ oc tôm dom bu hoc yom asê ma
sôm bu, "Yisu iŋ Pômdau."
4 Yac datap mwasiŋ tidau-tidau sa,
magoc meŋ akêŋ Ŋalau tigeŋ.
5 Ma yac tam akiŋ Pômdau ŋalêŋ tidau-
tidau, magoc tam akiŋ Pômdau tigeŋ.
6 Ma yac dakôm gweleŋ tidau-tidau
tu danem akiŋ Anötö-ŋga, magoc Anötö
tigeŋ kôm gweleŋ yêc yac hoŋ neŋ ŋalôm,
ma kêŋ ŋaclai têŋ yac bu dakôm gêŋ dau.
7 Ma gêŋ hoŋ naŋ lau tigeŋ-tigeŋ sêkôm
ŋa Ŋalau ndê ŋaclai, naŋ Anötö kêŋ tu bu

* **11:29** Lau ŋatô gauc gêm bu Pol ndê yom pi 'Pômdau ndê ŋandô' hêganôŋ gôlôwac dabuŋ (tôm iŋ to yêc 1 Kor 10:17), dec Pol to bu kêŋ puc lau naŋ seŋ Mwasiŋ Dabuŋ magoc sêtoc si asidôwai sa ŋapep dom (11:17-22). Ma lau ŋatô gauc gêm bu yom dau hêganôŋ Yisu dau ndê ŋandô (1 Kor 10:16), dec Pol to bu kêŋ puc lau naŋ sêlic sac gitôm gêŋ ŋambwa ma seŋ Mwasiŋ Dabuŋ, bu lau dau sêŋyalê dom bu gêŋ dau piŋ ŋac dôŋ sem damiŋ Yisu ndê ŋandô.

êmwasiŋ yac lau hoŋ naŋ dambo gôlôwac dabuŋ ŋalôm, ma puc yac hoŋ dôŋ.

8 Ŋalau Dabuŋ kêŋ yom ti gauc têŋ ŋamalac daŋ bu hoc asê têŋ gôlôwac dabuŋ. Ma Ŋalau tigeŋ dinaŋ kêŋ gauc têŋ ŋamalac daŋ tiyham, bu êŋyalê gêŋ naŋ ŋahu sip ŋalôm gi, ma sôm asê têŋ lau.

9 Ŋamalac daŋ oc tap mwasiŋ kêŋ whiŋ ŋaŋga-ŋga sa, ma daŋ tiyham oc tap mwasiŋ kôm lau ti gêmbac ŋayham sa-ŋga yêc Ŋalau tigeŋ dinaŋ.

10 Ŋamalac daŋ oc kôc ŋaclai bu kôm gêŋ dalô, ma daŋ oc kôc mwasiŋ tu hoc yom asê tôm lau propet-ŋga. Daŋ tiyham oc kôc mwasiŋ bu êŋyalê bu lau naŋ sêhoc yom asê, naŋ Ŋalau Dabuŋ gêm gôliŋ ŋac, me ŋalau daŋ dau-ŋga daŋ gêm gôliŋ ŋac. Ma daŋ oc kôc mwasiŋ bu sôm yom awha wakuc-ŋga naŋ iŋ kêyalê muŋ su dom. Ma ŋamalac daŋ tiyham oc tap mwasiŋ sa bu êŋyalê yom awha wakuc-ŋga kaiŋ dinaŋ ma nem kwi.

11 Gweleŋ tidau-tidau hoŋ dinaŋ meŋ akêŋ Ŋalau tigeŋ dinaŋ, naŋ gic sam iŋ ndê mwasiŋ ti ŋaclai têŋ lau tigeŋ-tigeŋ tôm iŋ dau gêlic ŋayham.

Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêti gôlôwac dabuŋ tigeŋ

12 Alic su naŋ. Ŋamalac daŋ ndê ŋandô tigeŋ, magoc iŋ amba ti gahi ma tandô ma ŋagêŋ daêsam. Magoc gêŋ hoŋ dinaŋ sêyêc têŋtêŋ dom, sêyêc ŋandô tigeŋ dinaŋ. Ma ŋalêŋ tigeŋ, yac lau naŋ dambo Kilisi ndê gôlôwac dabuŋ ŋalôm, naŋ dati ŋandô tigeŋ.

13 Bu Anötö kêku yac ŋa Ŋalau Dabuŋ ma piŋ yac dôŋ dati gôlôwac dabuŋ tigeŋ. Yac neŋ lau ŋatô lau Israel-ŋga, ma ŋatô ŋac lau gameŋ apa-ŋga. Ŋatô sem akiŋ ŋadaui nom-ŋga, ma ŋatô sem akiŋ dom. Magoc yac hoŋ dakôc Ŋalau tigeŋ sip yac neŋ ŋalôm têŋtêŋ.

14 Ma ŋamalac daŋ ndê ŋandô ŋagêŋ hoŋ kaiŋ tigeŋ dom. Gêŋ tidau-tidau sêyêc ŋandô tigeŋ dinaŋ.

15 Iŋ ndê gahi bu sôm bu, “Aö amba dom, bocdinaŋ gati ŋandô ŋagêŋ daŋ dom,” dec yom dau oc kac gahi dau su yêc ŋandô dinaŋ dom.

16 Me iŋ ndê daŋgasuŋ bu sôm bu, “Aö tandô dom, bocdinaŋ gati ŋandô ŋagêŋ daŋ dom,” dec yom dau oc kac daŋgasuŋ su yêc iŋ ndê ŋandô dom.

17 Ma gêŋ hoŋ naŋ sêyêc yac neŋ ŋandô bu tanôŋ hoŋ, dec oc daŋgô yom ŋalêŋ bocke? Ma gêŋ hoŋ naŋ sêyêc yac neŋ ŋandô bu daŋaŋsuŋ hoŋ, dec oc daŋgu gêŋ ŋamalu ŋalêŋ nde?

18 Magoc yac neŋ ŋandô iŋ bocdinaŋ dom. Anötö dau kêmasaŋ yac neŋ ŋandô ŋagêŋ tidau-tidau hoŋ tôm iŋ dau gêlic ŋayham.

19 Ma yac neŋ ŋandô ŋagêŋ hoŋ bu kaiŋ tigeŋ, dec yac oc dambo ŋalêŋ bocke? Oc tôm dom bu dambo.

20 Magoc yac ŋagêŋ daêsam sêyêc ŋandô tigeŋ dinaŋ ŋalôm, dec dambo ŋayham.

21 Oc tôm dom bu tandô sôm têŋ amba, “Am bu mbo dom, aö wambo ŋayham eŋ.” Ma tôm dom bu ŋagôlôŋ sôm têŋ gahi, “Am bu mbo dom, oc wambo ŋayham eŋ.”

22 Mba andô! Yac ŋagêŋ ŋatô dalic bu gêŋ licwalô mba, tigeŋ gêŋ dau bu yêc dom, dec oc dambo ŋayham dom.

23 Ma ŋandô ŋagêŋ ŋatô naŋ dalic bu gêŋ waêmba, naŋ datoc sa têŋ ndoc dakôm ahuc ŋa po. Ma ŋagêŋ naŋ dalic bu gêŋ mayaŋ-ŋga, naŋ dakôm ahuc ti dayob ŋapep.

24 Magoc ŋagêŋ ŋatô naŋ dalic bu gêŋ ŋayham tu lau sêlic-ŋga, naŋ sêpônda gôlôŋ dom, ma dakôm ahuc dom. Anötö dau kêmasaŋ yac ŋagêŋ hoŋ dinaŋ, ma toc gêŋ ŋambwa-ŋambwa sa kêlêc.

25 Iŋ kêmasaŋ ŋamalac ŋalêŋ dinaŋ tu bu ŋagêŋ hoŋ sênem ŋandô tigeŋ dinaŋ sa, ma sêwhê dau kôc-kôc dom.

26 Yac ŋagêŋ daŋ bu êŋsahê ŋandê, dec ŋagêŋ hoŋ oc sêŋsahê ŋandê sêwhiŋ. Ma ŋagêŋ daŋ bu tap waê sa, dec ŋagêŋ hoŋ oc atac ŋayham sêwhiŋ.

27 Aŋgô su naŋ! Mac lau tigeŋ-tigeŋ hoŋ ati Kilisi ndê ŋandô tigeŋ, naŋ gôlôwac dabuŋ.

28 Ma Anötö kêyaliŋ lau sa yêc gôlôwac dabuŋ ŋalôm bocdec bu. Lau ŋamata-ŋga ŋac lau aposel, lau tilu-ŋga lau propet, ma lau titö-ŋga iŋ kêŋ ŋac bu sêndôhôŋ gôlôwac dabuŋ. Ma iŋ kêmwasiŋ lau ŋatô bu sêkôm gêŋ dalô, ŋatô sêkôm lau gêmbac ŋayham sa, ŋatô bu sênem lau sa, ma ŋatô bu sênem gôliŋ gôlôwac dabuŋ. Ma ŋatô sêtap mwasiŋ sêsôm yom awha wakuc-ŋga sa.

29 Mac gauc gêm bocke? Iŋ kêmwasiŋ lau hoŋ tu bu sêti aposel, a? Ŋac hoŋ sêti propet, a? Ŋac hoŋ kêdôhôŋwaga, a? Hoŋ sêkôm gêŋ dalô, a?

30 Ŋac hoŋ sêtap mwasiŋ sêkôm gêmbac ŋayham sa-ŋga, a? Ŋac hoŋ sêkôc mwasiŋ sêsôm yom awha wakuc-ŋga me sênem yom awha wakuc kwi-ŋga, a? Mba andô!

31 Bocdinaŋ dec aö wasôm têŋ mac, bu tamkwê mwasiŋ ŋandô naŋ oc nem lau hoŋ sa êŋlêc. Ma lêŋ naŋ kwahic dec aö bu watôc têŋ mac naŋ hôc gêlêc lêŋ hoŋ su.

13

Mêtê ŋandô atac whiŋ-ŋga

1 Aö bu watôm bu wasôm ŋamalac si
yom ma aŋela si yom, magoc mêtê atac
whiŋ-ŋga m ba yêc aö, naŋ aö gatôm
geŋgeleŋ me oŋ naŋ taŋ ŋambwa.
2 Ma aö bu wahoc yom asê gitôm propet,
ma bu waŋyalê gêŋ hoŋ naŋ ŋahu sip
ŋalôm gi, ma watap gauc atu sa pi gêŋ hoŋ,
ma bu wakêŋ whiŋ ŋaŋga tôm bu wasôm
têŋ lôc daŋ bu puc dau sa ma lom gameŋ
wakuc ndi, tigeŋ mêtê atac whiŋ-ŋga mba
yêc aö, dec aö gatôm gêŋ ŋambwa.
3 Ma aö bu wakêŋ aneŋ gêŋ hoŋ tu
wanem lau ŋalôm sawa sa-ŋga, me wakêŋ
dauŋ sambuc tu gweleŋ ŋawaê ŋayham-
ŋga e tôm ŋacyo sêkêŋ ya neŋ aö su,
magoc mêtê atac whiŋ-ŋga bu mba yêc aö,
dec oc tôm dom bu wapo dauŋ sa tu gêŋ
hoŋ dinaŋ ŋadaŋ-ŋga.
4 Mêtê atac whiŋ-ŋga ŋandô ŋahu
bocdec. Ŋamalac naŋ mêtê atac whiŋ-ŋga
kêsalê iŋ ahuc, naŋ kôc ndê ŋalôm dôŋ,
ma kêmwasiŋ lau. Iŋ gêm lêmuŋ lau ŋatô
dom, ma sôm yom toc dau sa-ŋga me po
dau sa ŋambwa dom.
5 Iŋ kôm gêŋ mayaŋ-ŋga dom, gauc gêm
gêŋ tu êmwasiŋ dau-ŋga kêlêc dom, ma
atac ŋandê ŋagahô dom. Ma iŋ hê yom
dôŋ pi sac naŋ lau sêkôm têŋ iŋ, naŋ dom.
6 Mêtê naŋ so lêŋ gitêŋ, naŋ ŋadaŋ oc
kôm iŋ atac ŋayham dom, magoc iŋ oc
atac ŋayham tu lau hoŋ naŋ sêŋkuc yom
ŋandô-ŋga.
7 Iŋ oc hôc kisa ti atac pa su. Iŋ oc hu iŋ
ndê kêŋ whiŋ ti gêŋ bocke naŋ iŋ takwê,
naŋ siŋ dom, ma ŋawapac daŋ oc ku iŋ
dulu dom.
8 Mêtê atac whiŋ-ŋga oc yêc ŋapaŋ.
Magoc mêtê dahoc yom asê gitôm propet-
ŋga oc pacndê. Ma mêtê dasôm yom awha
wakuc-ŋga ma gauc pi gêŋ naŋ ŋahu sip
ŋalôm gi, naŋ oc sêniŋga.
9 Ŋahu bu têŋ têm kwahic dec-ŋga yac
taŋyalê gêŋ hoŋ timala dom, ma yom naŋ
lau propet sêhoc asê, naŋ tôc gêŋ hoŋ asê
timala dom.
10 Magoc têŋ ndoc Yisu mbu meŋ, naŋ
iŋ oc ndic dabiŋ gêŋ hoŋ, ma mêtê hoŋ
naŋ kwahic dec dakôm timala dom, naŋ
oc pacndê.
11 Têŋ têm naŋ aö gambo balê, naŋ
gasôm yom gitôm balê, ma kayalê gêŋ
gitôm balê, ma gakôc gauc gitôm balê.
Magoc têŋ ndoc aö gati ŋgac su, naŋ gahu
balêkoc si mêtê siŋ.
12 Kwahic dec yac taŋyalê gêŋ hoŋ
yêc awê dom, gitôm datôc gwaniŋ sip
busunôm* ŋadauŋ-dauŋ daŋ. Magoc têŋ
têm ŋambu-ŋga yac oc dalic gêŋ hoŋ yêc
awê eŋ. Kwahic dec aö kayalê gêŋ timala
dom, magoc tiŋambu aö oc waŋyalê gêŋ
hoŋ timala, tôm Anötö kêyalê aö e pi sa
timala eŋ têŋ kwahic dec.
13 Mêtê atu tö kwahic dec sêyêc, mêtê
dakêŋ whiŋ-ŋga, mêtê dakêŋ bataŋ-ŋga,
ma mêtê atac whiŋ-ŋga. Magoc mêtê atac
whiŋ-ŋga tiŋamata mêtê hoŋ.

14

Taŋkwê mwasiŋ naŋ tôm bu puc gôlôwac dabuŋ dôŋ

1 Bocdinaŋ asap mêtê atac whiŋ-ŋga
dôŋ, ma tamkwê Ŋalau Dabuŋ ndê
mwasiŋ tidau-tidau. Ma tamkwê mwasiŋ
bu ahoc yom asê nditôm lau propet hôc
gêlêc mwasiŋ ŋatô su.
2 Bu Ŋalau ndê mwasiŋ dasôm yom
awha wakuc-ŋga iŋ gêŋ ŋamata-ŋga dom.
Ŋamalac naŋ sôm yom awha wakuc-ŋga,
naŋ ndê yom yêc iŋ ma Anötö ŋasawa, ma
lau daŋ oc s êŋyalê dom. Iŋ sôm yom naŋ
ŋahu yêc siŋ dau, tôm Ŋalau Dabuŋ kac
iŋ.
3 Magoc ŋamalac naŋ hoc yom asê gitôm
propet, naŋ ndê yom gitôm bu po gôlôwac
dabuŋ sa, ma êŋgilí ŋac bu sêlhac ŋaŋga
ma nem malô ŋac si ŋalôm.
4 Ŋamalac naŋ sôm yom awha wakuc-
ŋga, naŋ ndê yom dau gêm iŋ tawasê sa,
magoc ŋamalac naŋ hoc yom asê gitôm
propet, naŋ ndê yom oc tôm bu po gôlôwac
dabuŋ hoŋ sa.
5 Aö tac whiŋ bu mac hoŋ asôm yom
awha wakuc-ŋga, tigeŋ aö tac whiŋ kêlêc
bu mac ahoc yom asê atôm propet. Bu
ŋamalac naŋ hoc yom asê gitôm propet,
naŋ ndê mwasiŋ hôc gêlêc iŋ naŋ sôm
yom awha wakuc, naŋ ndê su. Magoc
ŋamalac daŋ bu mbo mac nem gôlôwac
dabuŋ ŋalôm, naŋ kôc mwasiŋ bu nem
yom awha wakuc-ŋga kwi têŋ mac, dec
yom dau oc tôm bu nem mac sa, tôm yom
naŋ ŋamalac hoc asê gitôm propet.

Mwasiŋ dasôm yom awha wakuc-ŋga ŋahu

6 O asidôwai, aŋgô su naŋ. Aö bu watêŋ
mac waloc, ma wasôm yom têŋ mac ŋa
awha wakuc daŋ, dec oc wanem mac sa
ŋalêŋ bocke? Ti geŋ aö bu waloc ma Ŋalau
Dabuŋ kêŋ yom têŋ aö, tu bu wahoc asê
têŋ mac, me tu wawhê nem gauc sa me
wandôhôŋ mac-ŋga me wahoc asê gitôm
propet, dec aneŋ yom dau oc nem mac sa.
7 Akôc gauc pi gêŋ naŋ dakôc tu danem
wê sip-ŋga, gitôm gasuc me gita. Ŋamalac
daŋ bu yu me ndic ŋapep dom, dec asa oc
tôm bu êŋyalê wê dau ŋawa?
8 Ma ŋgac ndic dahuc-ŋga bu ndic
ŋapep dom, dec asa oc êmasaŋ dau tu ndic
siŋ-ŋga?

* **13:12** Busunôm - lau ŋatô sêsam bu glas tasalagatu, ma yêc Yom Inglis sêsôm bu ‘mirror.’

9 Ma mac lau naŋ asôm yom awha
wakuc-ŋga yêc gôlôwac dabuŋ ŋalôm,
naŋ bocdinaŋ. Bu yom kaiŋ dinaŋ ŋahu
yêc awê dom, ma lau oc sêŋyalê ŋalêŋ
bocke? Mac oc asôm yom dau tôm gêŋ
ŋakêcsia ŋambwa-ŋambwa.

10 Lau nom-ŋga si awha têŋtêŋ daêsam
yêc, ma lau naŋ sêsôm dau si awha, naŋ
sêŋyalê ŋahu.

11 Ŋgac daŋ bu sôm dau ndê awha ma
aö bu waŋyalê ŋahu dom, dec aö walic iŋ
gitôm ŋgac apa, ma iŋ oc lic aö bu ŋgac
apa bocdinaŋ.

12 Ma yêc mac-ŋga bocdinaŋ. Mac
tamkwê Ŋalau Dabuŋ ndê mwasiŋ, bocd-
inaŋ dec tamkwê mwasiŋ naŋ tôm bu po
gôlôwac dabuŋ sa, naŋ hôc gêlêc mwasiŋ
ŋatô, tu bu akôm gôlôwac dabuŋ êŋsôwec
tiatu.

13 Bocdinaŋ dec ŋamalac naŋ sôm yom
awha wakuc-ŋga, naŋ teŋ mbec bu Anötö
kêŋ mwasiŋ nem yom dau kwi-ŋga têŋ iŋ
whiŋ maŋ.

14 Bu têŋ ndoc aö gateŋ mbec ŋa yom
awha wakuc-ŋga, naŋ aö dauŋ neŋ gatuŋ
teŋ mbec, magoc aneŋ gauc kêkuc mbec
dau dom.

15 Bocdinaŋ aö oc wakôm sake? Aö
wateŋ mbec ŋa awha wakuc naŋ aneŋ
gatuŋ kêyalê, ma wateŋ mbec ŋa aö dauŋ
neŋ awhaŋ naŋ kayalê ŋahu, naŋ whiŋ.
Aö wanem wê awha wakuc naŋ aneŋ
gatuŋ kêyalê, ma wanem wê ŋa dauŋ neŋ
awhaŋ naŋ kayalê ŋahu, naŋ whiŋ.

16 Am bu êmpiŋ Anötö ŋa yom awha
w akuc-ŋga, tôm nem gatôm kêyalê, ma
ŋamalac daŋ bu mbo gôlôwac dabuŋ
ŋalôm naŋ kêyalê awha dau dom, dec iŋ
oc tôm dom bu sôm, “Yomandô,” têŋ ndoc
am gic bata nem yom. Ŋahu bu iŋ gêm
gauc yom naŋ am sôm.

17 Am daôm gêm d aŋge Anötö ŋapep,
magoc am nem yom gêm ŋamalac dinaŋ
sa dom.

18 Aö gam daŋge Anötö bu iŋ kêŋ
mwasiŋ wasôm yom awha wakuc-ŋga têŋ
aö hôc gêlêc mac hoŋ su.

19 Magoc têŋ têm naŋ aö gambo gôlôwac
dabuŋ ŋalôm, naŋ aö tac whiŋ bu wasôm
yom naŋ lau hoŋ sêŋyalê, tu bu wandôhôŋ
ŋac-ŋga. Aö bu wasôm yom ŋalhô
amaŋdaŋ naŋ ŋahu yêc awê, naŋ hôc
gêlêc bu wasôm yom awha wakuc-ŋga
ŋalhô 10,000, naŋ lau hoŋ sêŋyalê ŋahu
dom.

20 O asidôwai hac. Akôc gauc ŋapep,
atôm lau atu-tu. Akôc gauc atôm balêkoc
sauŋ dom. Ambo atôm balêkoc dedec tu
gêŋ tigeŋ-ŋga, naŋ tu ambo ahê lêŋ sac-
ŋga.

21 Gauc nem yom naŋ Pômdau sôm, naŋ
sêto yêc bocdec bu:

> Aö waŋkiŋ lau apa sênem aö awhaŋ ma
> wakêŋ puc lau dindec ŋa lau apa dau
> awha. Magoc ŋac oc sêkêŋ daŋga aö
> dom, tôm sêkêŋ daŋga aneŋ yom muŋ
> su dom. *[Ais 28:11-12]*

22 Pômdau kêŋ lau naŋ sêsôm yom awha
apa gitôm gêŋ dalô kaiŋ daŋ, bu kêŋ puc
lau Israel-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ iŋ dom.
Ma mwasiŋ dasôm yom awha wakuc-ŋga
iŋ kaiŋ tigeŋ. Anötö kêŋ gitôm gêŋ dalô
tu lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom-ŋga. Iŋ kêŋ
tu lau sêkêŋ whiŋ-ŋga-ŋga dom. Magoc
mwasiŋ dahoc yom asê tôm propet-ŋga,
naŋ iŋ kêŋ tu lau sêkêŋ whiŋ-ŋga-ŋga. Iŋ
kêŋ tu lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom naŋ-ŋga
dom.*

23 Bocdinaŋ, mac lau akêŋ whiŋ-ŋga bu
akac daôm sa ma mac hoŋ bu asôm yom
awha wakuc-ŋga, ma lau ŋatô naŋ sêkêŋ
whiŋ dom me si gauc sa pi gêŋ dau dom,
naŋ bu sêmbo sêwhiŋ mac, dec ŋac oc
sêsôm sake? Ŋac oc sêsôm bu mac nem
gauc kêŋsôŋ.

24 Magoc mac hoŋ bu ahoc yom asê atôm
propet têŋ ndoc lau kaiŋ dinaŋ sêmbo
sêwhiŋ mac, dec mac nem yom oc kuŋ ŋac
si ŋalôm e sêŋyalê bu sic waê bu sêtap
matôc sa tu ŋac si mêtê sac-ŋga.

25 Ma yom pi ŋac si mêtê sac, naŋ ŋac
gauc gêm bu sêsiŋ yêc ŋac si ŋalôm, naŋ
mac nem yom oc puc asê tiawê. Ma
bocdinaŋ ŋac oc sêpôŋ haduc aŋgô andô
têŋ nom ma sêtoc Anötö sa. Ma ŋac
oc sêsôm asê bu, “Anötö mbo whiŋ mac,
yomandô!”

Pol whê ŋagôliŋ om-ŋga sa

26 Bocdinaŋ asidôwai, têŋ ndoc mac akac
daôm sa tu alic om-ŋga, naŋ lau ŋatô
sêkôc wê sêmeŋ, lau ŋatô sêkôc yom bu
sêndôhôŋ lau, lau ŋatô sêkôc yom naŋ
Ŋalau Dabuŋ hoc asê têŋ ŋac, ŋatô sêsôm
yom awha wakuc-ŋga, ma ŋatô sênem
yom awha wakuc-ŋga dau kwi. Gêŋ hoŋ
naŋ mac bu akôm, naŋ akôm tu apuc
gôlôwac dabuŋ hoŋ dôŋ-ŋga.

27 Lau bu sêsôm yom awha wakuc-ŋga,
dec lu me tö sêsôm goc tôm. Daŋ sôm
e pacndê, goc ŋamalac tilu-ŋga sôm ndê.

---

* **14:22** Aisaya ndê yom, naŋ Pol to yêc ŋabatiŋ 21, naŋ hêganôŋ lau apa naŋ Pômdau kêkiŋ bu sêŋgwiniŋ lau Israel-ŋga naŋ sêsôc iŋ ŋapu ti sêkêŋ whiŋ iŋ dom. Pol gêm dôhôŋ lau apa awha, naŋ lau Israel si ŋacyo dinaŋ sêsôm, ma mwasiŋ dasôm yom awha wakuc-ŋga. Lau Israel-ŋga sêkac si ŋalôm kwi tu lau apa si yom-ŋga dom, ma Pol bu tôc asê bu ŋalêŋ tigeŋ, yom awha wakuc oc nem lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom, naŋ sa dom, me kac si ŋalôm kwi e sêti lau sêkêŋ whiŋ-ŋga dom. Ŋabatiŋ 23 whê gêŋ dau sa tiawê.

Ma ŋamalac daŋ nem ŋac si yom dau kwi maŋ.
28 Magoc ŋamalac nem y om dau kwi-
ŋga daŋ bu mbo dom, goc ŋamalac naŋ
tac whiŋ bu sôm y om awha wakuc-ŋga
nem dau dôŋ yêc gôlôwac dabuŋ ŋalôm.
Tôm bu iŋ sôm iŋ ndê yom awha wakuc-
ŋga têŋ ndoc iŋ mbo tawasê, ma yom dau
yêc iŋ ma Anötö ŋasawa.
29 Ma lau bu sêhoc yom asê sêtôm propet
yêc gôlôwac dabuŋ ŋalôm, dec lu me tö
sêhoc yom asê, ma lau hoŋ sêkêŋ daŋga
ŋapep ma sêŋsahê yom dau.
30 Ŋamalac daŋ bu ndöc mac ŋalôm, ma
Ŋalau Dabuŋ bu hoc yom daŋ asê têŋ iŋ,
dec ŋamalac naŋ sôm yom mbo, naŋ hu
siŋ ma kêŋ ŋasawa têŋ ŋamalac dinaŋ bu
sôm yom dau asê.
31 Gitôm bu mac hoŋ ahoc yom asê atôm
propet aô daôm aô daôm, bu andôhôŋ ti
apuc gôlôwac dabuŋ hoŋ dôŋ.
32 Lau naŋ sêtap mwasiŋ sa bu sêhoc
yom asê sêtôm propet, naŋ sêtôm bu
sênem gôliŋ dau si lêŋ sêhoc yom dau asê-
ŋga.
33 Bu Anötö tec bu iŋ ndê lau sêkôm gêŋ
bambaliŋ. Iŋ Anötö yom malô-ŋga.

Anötö ndê gôlôwac dabuŋ hoŋ sêŋkuc
lêŋ tigeŋ bocdec bu.
34 Têŋ ndoc mac akac sa tu alic om-ŋga,
naŋ lauwhê sêsôm yom dom sic ŋawaê.
Ŋac sêsôc lauŋgac ŋapu tôm yomsu sôm,
ma sênem dau dôŋ.
35 Awhê daŋ bu ŋgô yom daŋ naŋ iŋ
kêyalê ŋahu dom, naŋ nem dau dôŋ e
om pacndê, ma ndac nakweŋ têŋ ndoc
iŋlu sêmbo si andu. Iŋ bu sôm yom yêc
gôlôwac dabuŋ ŋalôm, naŋ gêŋ mayaŋ-
ŋga.
36 Mac lau Korin-ŋga bu atec aneŋ yom
dindec, goc wandac mac bocdec bu. Anötö
kêŋ ndê yom têŋ mac tamwasêm, me kêŋ
têŋ mac muŋ bu andic dulu têŋ lau ŋatô,
a?
37 Asa naŋ gauc gêm bu iŋ propet daŋ,
me tap Ŋalau Dabuŋ ndê mwasiŋ sa kêlêc,
naŋ êŋyalê bu yom naŋ gato têŋ mac, naŋ
Pômdau dau ndê yatu.
38 Ŋamalac daŋ bu kôc aneŋ yom sa
dom, naŋ Pômdau oc kôc iŋ sa dom.
39 Bocdinaŋ aneŋ asidôwai, tamkwê
mwasiŋ bu ahoc yom asê atôm lau propet,
ma alhac lau naŋ sêsôm yom awha wakuc-
ŋga, naŋ ahuc dom.
40 Magoc têŋ ndoc mac bu alic om, naŋ
akôm gêŋ hoŋ ŋapep ma aŋkuc lêŋ solop.

15

Pol puc yom naŋ iŋ hoc asê pi Yisu, naŋ dôŋ

1 O asidôwai, aö bu wawhê mac nem
gauc sa tiyham pi ŋawaê ŋayham naŋ
gahoc asê têŋ mac muŋ su. Mac akôc
ŋawaê dau sa, ma ti mac nem akêŋ whiŋ
ŋahu.
2 Ŋawaê ŋayham naŋ gahoc asê têŋ mac,
naŋ tôc lêŋ Anötö nem mac si-ŋga asê, ma
bocdinaŋ dec asap dôŋ ŋapaŋ. Mac bu
asap dôŋ dom, dec mac nem akêŋ whiŋ oc
tisac ma ŋandô mbasi.
3 Bu yom naŋ gac dulu têŋ mac, naŋ
kêkuc yom naŋ aö dauŋ gaŋgô muŋ su. Ma
yom naŋ atu ma tiŋamata aneŋ yom hoŋ,
naŋ bocdec bu. Kilisi mbac ndu tu yac neŋ
sac-ŋga, tôm yom naŋ sêto yêc, naŋ sôm.
4 Lau sêŋsuhuŋ iŋ, ma têŋ bêc titö-ŋga
Anötö uŋ iŋ sa, tôm sêto yêc naŋ.
5 Goc iŋ hoc dau asê têŋ Pita, ma têŋ lau
ŋatô naŋ sêmbo †ŋgacsêŋomi 12 si toŋ.
6 Ma tiŋambu iŋ hoc dau asê têŋ
asidôwai toŋ atu naŋ sêmbo sêwhiŋ dau.
Ŋac lau daêsam, sêhôc gêlêc 500 su.
Kwahic dec ŋac si lau ŋatô sêmbac ndu
su, magoc daêsam gacgeŋ sêmbo tali.
7 Tiŋambu iŋ hoc dau asê têŋ Jems ma
têŋ lau aposel hoŋ.
8 Ma tiŋambu andô iŋ hoc dau asê têŋ aö
dauŋ, naŋ gati aposel gitôm balêkoc naŋ
dinda kôc so ndê têm.
9 Bu aö galic dauŋ tôm lau aposel si ŋgac
ŋambu-ŋga solop. Sêsam aö bu aposel,
magoc aö ŋgac ŋayham dom bu sêhê ŋaê
aposel pi aö. Ŋahu bu muŋ-ŋga lê aö
gakêŋ kisa Anötö ndê lau sêkêŋ whiŋ-ŋga.
10 Magoc tu Anötö kêmwasiŋ aö-ŋga,
dec aö gati aposel, ma iŋ ndê mwasiŋ dau
meŋ ŋambwa dom. Mba! Bu aö gakôm
gweleŋ gahoc gêlêc Kilisi ndê aposel hoŋ
su. Magoc aö dauŋ gakôm dom. Anötö ndê
mwasiŋ puc aö dôŋ, dec kêŋ ŋaclai têŋ aö
bu wakôm gweleŋ.
11 Bocdinaŋ aŋyalê ŋapep bu yom naŋ
aö gahoc asê pi Kilisi, ma aposel hoŋ sêhoc
asê, iŋ yom tigeŋ. Ma yom dau ti mac nem
akêŋ whiŋ ŋahu.

Lau batê oc sêtisa

12 Yac am mêtê ma ahoc asê bu Anötö uŋ
Kilisi sa akêŋ lau batê-ŋga. Ma bocdinaŋ
bocke dec mac nem lau ŋatô sêsôm bu lau
batê oc sêtisa dom?
13 Aŋgô! Iŋ bu yom ŋandô bu lau
batê sêtôm dom bu sêtisa, dec tôm dom
bu Kilisi dau tisa ma mbo tali tiyham
bocdinaŋ.
14 Ma Kilisi bu tisa su dom, dec mêtê naŋ
yac am, naŋ oc ŋahu mbasi, ma mac nem
akêŋ whiŋ ŋahu mbasi bocdinaŋ.
15 Ma gêŋ daŋ tiyham. Yac lau aposel
am mêtê ma asôm bu Anötö uŋ Kilisi sa
akêŋ lau batê-ŋga. Magoc mac asôm bu
lau batê oc sêtisa dom. Mac nem yom bu

yom ŋandô, dec mêtê naŋ yac ahoc asê pi
Anötö, naŋ yom tasaŋ.
16 Bu lau batê bu sêtisa dom, dec Kilisi
dau tisa su dom.
17 Ma iŋ bu yom ŋandô bu Anötö uŋ
Kilisi sa su dom, dec mac nem akêŋ whiŋ
oc ŋandô mbasi, ma mac nem sac gacgeŋ
yêc mac-ŋga.
18 Ma Anötö bu uŋ Kilisi sa su dom, dec
lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu ma sêmbac ndu
su, naŋ gacgeŋ siŋga su.
19 Tu Kilisi-ŋga dec yac dakêŋ bataŋ bu
Anötö oc uŋ yac hoŋ sa têŋ têm ŋambu-
ŋga. Yom dau bu yom ŋandô dom, dec
gêŋ naŋ dakêŋ bataŋ, naŋ gêŋ têm kwahic
dec-ŋga ŋambwa ma ŋandô mbasi têŋ têm
ŋambu-ŋga. Ma lau hoŋ oc sêpu yac ma
sêlic yac tôm lau gauc mbasi-ŋga.
20 Magoc Anötö uŋ Kilisi sa akêŋ lau
batê-ŋga yomandô. Iŋ gitôm lau hoŋ naŋ
sêmbac ndu su, naŋ si ŋgac mbêc.
21 Ŋamalac tigeŋ ti dambac ndu ŋahu.
Ma ŋamalac tigeŋ ti datisa akêŋ lau batê-
ŋga ŋahu.
22 Yomandô! Tu Adam-ŋga dec yac hoŋ
dawêkaiŋ seŋ dambac ndu-ŋga. Magoc tu
Kilisi-ŋga dec lau naŋ sêkêŋ whiŋ iŋ, naŋ
sêwêkaiŋ seŋ sêmbo tali-ŋga.
23 Tigeŋ lau naŋ sêmbac ndu, naŋ oc
sêtisa tôm ŋandoc. Kilisi tisa muŋ, gitôm
gêŋ ŋandô mbêc. Ma têŋ ndoc iŋ mbu
meŋ, naŋ lau naŋ sêti iŋ ndê, naŋ oc
sêtisa.
24 Têŋ dinaŋ iŋ oc ndic bata têm kwahic
dec-ŋga, ma iŋ oc seŋ ŋaclai ti ŋagôliŋ hoŋ
su, ma kêŋ gêŋ hoŋ sip Damaŋ Anötö amba
bu nem gôliŋ.
25 Bu Kilisi gic waê bu nem gôliŋ e iŋ kêŋ
iŋ ndê ŋacyo hoŋ sêsôc iŋ gahi ŋapu.
26 Ma ŋacyo ŋambu-ŋga naŋ iŋ oc seŋ
su, naŋ ŋaclai dambac ndu-ŋga.
27 Sêto yom yêc bocdec bu:

Iŋ kêŋ gêŋ hoŋ sêsôc iŋ gahi ŋapu. *[BW 8:6]*

Yom dinaŋ pi ‘gêŋ hoŋ,’ naŋ hêganôŋ
Anötö dom, bu Anötö dau kêŋ ŋaclai têŋ
Kilisi pi gêŋ hoŋ.
28 Tigeŋ têŋ ndoc Anötö ndê Atu dau
kêŋ gêŋ hoŋ sêsôc iŋ ndê gôliŋ ŋapu su,
naŋ goc iŋ dau oc sôc Anötö ŋapu. Ma
bocdinaŋ Anötö tigeŋ oc ti ŋadau ma nem
gôliŋ gêŋ hoŋ.
29 Anötö oc uŋ lau batê sa têŋ têm
ŋambu-ŋga, yomandô. Bu bocdinaŋ dom,
dec tu sake-ŋga lau ŋatô sêliŋ saŋgu tu lau
naŋ sêmbac ndu su-ŋga?*
30 Ma gauc nem yac lau aposel. Tu sake-
ŋga yac ahôc ŋawapac ti kisa ŋapaŋ tu
gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga?
31 O asidôwai. Aö gapo mac nem waêm
sa tu mac nem akêŋ whiŋ yac neŋ Pômdau
Yisu Kilisi-ŋga. Mac aŋyalê bu yom dau iŋ
yom ŋandô, dec aŋyalê bu yom dec iŋ yom
ŋandô bocdinaŋ. Lau sêkôm bu sêndic aö
ndu tôm bêc hoŋ.
32 Yêc malac Epesas lau sêkêŋ kisa aö
gitôm bôclai sac, magoc aö gac siŋ têŋ ŋac
ti ŋaŋga. Magoc lau batê bu sêtisa dom,
tôm mac nem lau ŋatô sêsôm, dec aö neŋ
gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga iŋ ŋamalac
ŋambwa si gêŋ, ma oc nem aö sa daŋ dom.
Bu bocdinaŋ dec dakôm tôm yom naŋ sêto
yêc bocdec bu:

Gauc nem gêŋ daneŋ ti danôm-ŋga eŋ, bu ŋasawa apê eŋ yac oc dambac ndu ma dandiŋaŋ. *[Ais 22:13]*

33 Ayob daôm bu lau sêŋsau mac dom.
Gauc nem yom naŋ sêsôm bocdec bu, “Mac
bu ambo awhiŋ lau naŋ sêkôm mêtê sac,
dec mêtê sac dau oc kôm mac nem mêtê
ŋayham tisac whiŋ.”
34 Aö wasôm têŋ mac bu mayam daôm,
bu mac nem lau ŋatô sêsa si lêŋ gitôm sem
gauc Anötö ma sêsap mêtê sac dôŋ ŋapaŋ.
Bocdinaŋ akôc gauc ŋapep ma ahu mêtê
sac siŋ gacgeŋ.

Lau oc sêtisa ti ŋamlic kaiŋ bocke?

35 Mboe mac nem lau ŋatô oc sêndac,
“Anötö oc uŋ lau batê sa ŋalêŋ bocke?” me
“Lau batê oc sêtisa ti ŋamlic kaiŋ bocke?”
36 Yom dau iŋ yom gauc mbasi-ŋga.
Aŋgô! Gêŋ naŋ mac asô sip nom, naŋ bu
tibalê dom, dec oc po pi meŋ dom.
37 Mac bu asô gêŋ ŋamatu gitôm
yaŋgom me gêŋ ŋawhê ŋatô, dec mac
asô gêŋ dau ŋagatôm naŋ oc po pi meŋ
tiŋambu, naŋ dom, magoc asô ŋamatu
ŋambwa sip nom.
38 Ma Anötö dau kêŋ gêŋ ŋagatôm têŋ
gêŋ ŋawhê tôm iŋ dau kêmasaŋ su. Iŋ kêŋ
ŋagatôm tidau-tidau têŋ gêŋ ŋawhê tigeŋ-
tigeŋ.
39 Ma ŋagatôm ti ŋamlic naŋ iŋ kêŋ têŋ
gêŋ hoŋ, naŋ sêtôm dau d om. Iŋ kêŋ
ŋamalac si ŋamlic kaiŋ daŋ, ma bôc si
kaiŋ daŋ, ma mbac ti i bocdinaŋ.
40 Gêŋ undambê-ŋga sêmbo ti ŋac si
ŋawasi kaiŋ daŋ, ma gêŋ nom-ŋga sêmbo
ti ŋac si ŋawasi kaiŋ daŋ bocdinaŋ.
41 Ac ti ayô ma tata hoŋ si ŋawasi têŋtêŋ.
Ma tata hoŋ si ŋawasi gitôm dau dom.

* **15:29** Mêtê dau ŋahu yêc awê dom, magoc Pol ndê yom tôc asê bu lau Korin ŋatô sêliŋ saŋgu tu ŋac si lau naŋ sêmbac ndu-ŋga. Mboe lau batê dinaŋ sêkêŋ whiŋ Yisu su, magoc sêliŋ busaŋgu su dom têŋ ndoc sêmbo tali, ma tu dinaŋ-ŋga dec lau ŋatô sêliŋ saŋgu tu ŋac-ŋga. Pol sôm bu mêtê dinaŋ iŋ solop me so dom, magoc iŋ sôm yom pi mêtê dau tu bu puc iŋ ndê yom pi lau batê sêtisa-ŋga naŋ dôŋ.

42 Ma têŋ ndoc lau batê sêtisa, naŋ oc
ŋalêŋ kaiŋ tigeŋ. Lau batê naŋ taŋsuhuŋ
sip nom, naŋ si ŋamlic iŋ gêŋ têm kwahic
dec-ŋga, ma tôm dom bu yêc ŋapaŋ.
Magoc Anötö oc uŋ sa ma nem kwi ti gêŋ
yêc ŋapaŋ-ŋga.
43 Gêŋ naŋ taŋsuhuŋ iŋ gêŋ waêmba,
magoc Anötö oc uŋ sa ma kôm ti gêŋ tiwaê.
Taŋsuhuŋ gêŋ ŋaclai mba, magoc Anötö
oc uŋ sa ti ŋaclai.
44 Bu yac taŋsuhuŋ ŋamlic nom-ŋga,
magoc Anötö oc uŋ sa ti ŋamlic wakuc
undambê-ŋga. Yac taŋyalê bu ŋamlic
nom-ŋga dec yêc, ma ŋamlic undambê-
ŋga yêc bocdinaŋ.
45 Anötö kêmasaŋ ŋamalac si ŋamlic
nom-ŋga, tôm yom naŋ sêto yêc bocdec
bu:
Ŋgac ŋamata-ŋga Adam iŋ ti gêŋ tali.
[Gen 2:7]
Ma Adam ŋambu-ŋga, naŋ Kilisi dau,
naŋ tisa ti ŋamlic undambê-ŋga. Ma yac
oc dambo taŋli tu iŋ-ŋga, ma datap neŋ
ŋamlic wakuc undambê-ŋga sa, tôm iŋ
ndê.
46 Yac dakôc ŋamlic undambê-ŋga muŋ
dom, magoc dakôc ŋamlic nom-ŋga muŋ,
ma tiŋambu oc datap ŋamlic undambê-
ŋga sa.
47 Ŋamalac ŋamata-ŋga meŋ akêŋ nom.
Magoc ŋamalac tilu-ŋga meŋ akêŋ un-
dambê.
48-49 Kwahic dec yac hoŋ dambo datôm
ŋamalac nom-ŋga ŋamata-ŋga dinaŋ. Di-
naŋi sêkôc yac bu dambo datôm ŋamalac
nom-ŋga dinaŋ. Magoc lau naŋ sêmbo
undambê, naŋ sêmbo sêtôm ŋ amalac
undambê-ŋga, ma tiŋambu yac oc dati-
wakuc, ma dambo datôm ŋamalac un-
dambê-ŋga.
50 Bocdinaŋ aneŋ asidôwai, aö wasôm
têŋ mac bu yac datôm dom bu dasôc Anötö
ndê gameŋ undambê-ŋga ti neŋ ŋamlic
têm kwahic dec-ŋga. Bu yac neŋ dac ti
ŋamsôm iŋ gêŋ yêc ŋapaŋ-ŋga dom, ma
tôm dom bu wêkaiŋ gameŋ dandöc taŋli
ŋapaŋ-ŋga.
51 Aö bu wasôm yom ŋahu atu daŋ têŋ
mac aŋgô. Yac hoŋ oc dambac ndu dom,
magoc Anötö oc nem yac hoŋ kwi ma kêŋ
ŋamlic wakuc têŋ yac.
52 Têŋ bêc ŋambu-ŋga dahuc oc taŋ,
ma sep tigeŋ lau batê oc sêtisa ti ŋamlic
wakuc sêndöc tali ŋapaŋ-ŋga. Ma Anötö
oc nem yac lau naŋ dambo taŋli, naŋ kwi
dawhiŋ, ma kêŋ ŋamlic wakuc têŋ yac.
53-54 Bu ŋamlic nom-ŋga oc tôm dom bu
yêc ŋapaŋ, ma gic waê bu niŋga. Boc-
dinaŋ têŋ bêc ŋambu-ŋga Anötö oc nem
ŋamlic nom-ŋga kwi ti gêŋ yêc ŋapaŋ-
ŋga, naŋ tôm dom bu niŋga. Gauc nem
yom naŋ sêto yêc bocdec bu:
Anötö ku ŋaclai dambac ndu-ŋga dulu
su, ma pacndê sambuc. *[Ais 25:8]*
Yom dau oc ŋandô sa têŋ bêc ŋambu-
ŋga.
55 O ŋaclai dambac ndu-ŋga, am oc
ku yac dulu ŋalêŋ bocke? Am nem
ŋamalic ndic yac ndu-ŋga yêc nde?
[Hos 13:14]
56 Ŋamalic naŋ wê yac dasa seŋ dambac
ndu-ŋga, naŋ mêtê sac. Ma yomsu kêŋ
ŋaclai têŋ mêtê sac.
57 Magoc danem daŋge Anötö naŋ ku yac
neŋ ŋacyo dulu tu yac neŋ Pômdau Yisu
Kilisi-ŋga.
58 Bocdinaŋ, aneŋ asidôwai atac whiŋ-
ŋga, alhac ŋaŋga ma ayob daôm bu gêŋ
daŋ ku mac dulu dom. Akêŋ nem ŋalôm
sambuc tu Pômdau ndê gweleŋ-ŋga. Bu
mac aŋyalê su bu gêŋ bocke naŋ mac akôm
tu Pômdau-ŋga, naŋ gêŋ ŋandô mbasi-
ŋga dom. Oc nem ŋandô!

16

Sêkêŋ da bu sênem lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô sa

1 Aö wasôm yom pi awa naŋ mac bu
andic sa bu anem Anötö ndê lau dabuŋ
Jerusalem-ŋga sa. Akôm tôm yom naŋ
aö gasôm têŋ gôlôwac dabuŋ naŋ sêmbo
gameŋ Galesia-ŋga, naŋ su.
2 Tôm wake ŋabêc ŋamata-ŋga sambob,
mac tigeŋ-tigeŋ andic nem awa da-ŋga sa
tôm awa naŋ mac tigeŋ-tigeŋ atap sa yêc
wake dinaŋ ŋalôm. Andic sa gwanaŋ ma
akêŋ ndöc. Ma têŋ ndoc aö wahôc asê mac
yêc malac Korin, naŋ oc wakêŋ ŋawapac
têŋ mac bu andic sa têŋ têm dinaŋ-ŋga
dom.
3 Aŋyaliŋ lau ŋatô sa naŋ mac alic
ŋayham bu sêkôc mac nem da dau, ma
sêkêŋ têŋ gôlôwac dabuŋ Jerusalem-ŋga.
Ma têŋ ndoc aö wahôc asê mac, naŋ wato
bapia puc ŋac dôŋ-ŋga ma waŋkiŋ ŋac
sêndi.
4 Ma aö bu walic tôm bu aö dauŋ watêŋ
Jerusalem wandi, goc yac aŋsêlêŋ awhiŋ
dauŋ.

Pol ti lau ŋatô oc sêndic lau Korin kêsi

5 Aö gauc gêm bu wandic lau gameŋ
Masedonia-ŋga kêsi, ma tiŋambu watêŋ
mac waloc.
6 Aö bu wambo wawhiŋ mac ŋasawa
baliŋ, mboe aö oc wambo e ndoc uhô-ŋga
pacndê. Ma bocdinaŋ oc tôm bu mac anem
aö sa tu seŋ bocke naŋ wasa tiŋambu-ŋga.
7 Aö gakêŋ bataŋ bu Pômdau oc kêŋ
ŋasawa baliŋ têŋ aö tu wambo wawhiŋ
mac-ŋga. Magoc aö bu waloc ŋagahô, d
ec oc tôm dom bu wambo wawhiŋ mac
ŋasawa baliŋ.

8 Kwahic dec aö oc gacgeŋ wambo malac
Epesas e Om †Pentikos-ŋga pacndê.
9 Ŋahu bu Pômdau gêlêc gatam su bu
wakôm gweleŋ atu daŋ yêc dindec e ŋandô
sa. Ma gêŋ daŋ whiŋ, naŋ lau daêsam
sêkêŋ kisa aö yêc dec.
10 Timoti bu hôc asê mac, naŋ goc akôc
iŋ sa ti yom malô, tu bu iŋ mbo whiŋ mac
ti atac pa su eŋ. Ŋahu bu iŋ kôm Pômdau
ndê gweleŋ tôm aö gakôm.
11 Alic bu lau daŋ sêtec iŋ me sêpu iŋ
dom. Ma têŋ ndoc iŋ bu mbu têŋ aö meŋ,
naŋ aŋkiŋ iŋ lhö meŋ ti yom malô. Aö
gakêŋ bataŋ bu ŋasawa sauŋ Timoti ma
asidôwai ŋatô oc sêmbu sêtêŋ aö sêmeŋ.
12 Yom pi yac neŋ asidôwa Apolos
wasôm bocdec bu. Aö gateŋ iŋ tidim
daêsam bu êŋsêlêŋ whiŋ asidôwai ŋatô
ma têŋ mac loc. Kwahic dec iŋ sôm bu iŋ
oc loc dom, magoc têŋ ndoc iŋ tap ŋasawa
ŋayham daŋ sa, naŋ iŋ oc loc.

Yom ŋambu-ŋga

13 Anem ali, asap nem mêtê akêŋ whiŋ-
ŋga dôŋ ŋapaŋ, ma alhac ŋaŋga ti nem
ŋalôm pêŋ dôŋ.
14 Ma akôm nem gêŋ hoŋ ti mêtê atac
whiŋ-ŋga.
15 O asidôwai. Mac aŋyalê bu Stepanas
ma lau hoŋ naŋ sêmbo iŋ ndê andu, naŋ
sêti lau ŋamata-ŋga tu sêkêŋ whiŋ Yisu-
ŋga yêc mac nem gameŋ Akaya-ŋga. Ma
ŋac sêkêŋ si ŋalôm sambuc tu sênem akiŋ
Anötö ndê lau dabuŋ-ŋga. Kwahic dec aö
bu wandac mac bocdec bu.
16 Lau kaiŋ dinaŋ, ma lau asa naŋ sêlhac
sêwhiŋ ŋac ma sêkôm gweleŋ ŋawaê
ŋayham-ŋga, naŋ asôc ŋac ŋapu.
17 Têŋ ndoc Stepanas lu Fotunatas ma
Akayakus sêmeŋ akêŋ Korin ma sêhôc asê
aö, naŋ sêkôm aö atac ŋayham atu. Ŋahu
bu ŋac sêkôc mac hoŋ aŋôm sêtêŋ aö
sêmeŋ.
18 Ŋac sêkôm aö neŋ ŋalôm tigahô, tôm
sêkôm mac nem ŋalôm tigahô têŋ têm
sêmbo sêwhiŋ mac. Tu dinaŋ-ŋga dec
wasôm têŋ mac bu atoc lau kaiŋ dinaŋ sa
ŋapep.

Pol ti lau ŋatô sêkôm acsalô têŋ lau Korin-ŋga

19 Gôlôwac dabuŋ titoŋ-titoŋ hoŋ naŋ
sêmbo gameŋ Esia-ŋga dindec, naŋ sêkêŋ
si acsalô ŋayham têŋ mac hoŋ. Ma Akwila
lu Prisila ti gôlôwac dabuŋ naŋ sêkac sa
yêc iŋlu si andu, naŋ sêkêŋ acsalô ŋayham
ti atac whiŋ têŋ mac tu Pômdau-ŋga.
20 Ma asidôwai hoŋ naŋ sêmbo gameŋ
dindec sêkêŋ acsalô têŋ mac bocdinaŋ.
Mac hoŋ akam daôm, aŋkuc Anötö ndê lau
dabuŋ si lêŋ.
21 Aö Pol gato yom dindec ŋa dauŋ amaŋ
tu bu wakêŋ aneŋ acsalô têŋ mac-ŋga.
22 Ŋamalac daŋ bu atac tec Pômdau, naŋ
Anötö pucbo iŋ. O Pômdau, mbu mweŋ!
23 Pômdau Yisu ndê mwasiŋ têŋ mac.
24 Aö bu wakêŋ aneŋ atac whiŋ têŋ mac
lau akêŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga hoŋ.

Pol ndê bapia tilu-ŋga têŋ lau Korin-ŋga Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Pol to bapia dindec têŋ ndoc iŋ mbo gameŋ Masedonia-ŋga. Iŋ tap sa bu aposel tasaŋ ŋatô sêkôm gweleŋ sêmbo malac Korin, ma sêndôhôŋ yom tasaŋ têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga, ma sêpu Pol dau ma sêsôm bu iŋ aposel ŋandô dom. Bocdinaŋ Pol to bapia dindec têŋ ŋac bu whê dau sa bu iŋ aposel ŋandô, ma bu puc lau Korin-ŋga dôŋ tu bu sêsôc lau tasaŋ dinaŋ si yom ŋapu dom. Tiŋambu iŋ kêkiŋ Taitus têŋ ŋac gi bu lic ŋac sêmbo ŋalêŋ bocke, ma Taitus mbu meŋ ma sôm têŋ Pol bu lau Korin-ŋga daêsam sêsôc iŋ ndê yom ŋapu, ma sem dau kwi.

Pol to bapia dindec ma tôc asê bu iŋ tac ŋayham kêlêc tu ŋgô Taitus ndê ŋawaê pi lau Korin-ŋga. Ma iŋ whê iŋ ndê lêŋ tu ndic ŋac kêsi-ŋga sa. Iŋ sôm têŋ ŋac bu sêmatôc aposel tasaŋ dinaŋ, ma sêmatôc ŋac dau si lau naŋ sêkôm mêtê sac, naŋ sêwhiŋ. Ma iŋ to yom pi ŋac si gweleŋ sic awa sa-ŋga tu sênem lau Jerusalem-ŋga naŋ sêpônda dau, naŋ sa-ŋga.

Yom ŋamata-ŋga

1 Aö Pol, naŋ gati Yisu Kilisi ndê †aposel kêkuc Anötö ndê atac whiŋ, gambo gawhiŋ yac neŋ asidôwa Timoti, ma alu ato bapia dindec têŋ Anötö ndê gôlôwac dabuŋ yêc malac Korin, ma têŋ Anötö ndê lau dabuŋ hoŋ yêc gameŋ Akaya-ŋga.

2 Mwasiŋ ti yom malô akêŋ Damaŋ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi têŋ mac.

Anötö gêm malô ndê lau

3-4 Tampiŋ Anötö, yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi Damba. Iŋ Damaŋ naŋ tawalô ti gêm malô yac yêc ŋawapac hoŋ-ŋga. Ma tu dinaŋ-ŋga dec yac atôm bu anem malô lau naŋ ŋawapac tidau-tidau tap ŋac sa, ŋalêŋ tigeŋ tôm Anötö dau kôm têŋ yac.

5 Ŋahu bu ŋawapac ti ŋandê tôm Kilisi hôc, naŋ kêsalê yac ahuc tu yac am akiŋ iŋ-ŋga. Magoc tu Kilisi-ŋga, dec Anötö ndê mwasiŋ nem malô yac-ŋga kêsalê yac ahuc bocdinaŋ.

6 Têŋ ndoc bocke ŋawapac tap yac sa, naŋ alic ŋayham bu ahôc tu bu anem malô mac-ŋga, ma tu mac atap Anötö ndê mwasiŋ nem mac si-ŋga sa. Ma têŋ ndoc Anötö gêm malô yac, naŋ mwasiŋ dau golom mac bocdinaŋ, ma gêm mac sa bu alhac ŋaŋga ti nem atac pa su, ma ahôc ŋawapac kaiŋ tigeŋ tôm yac ahôc.

7 Yac aŋyalê bu mac ahôc ŋawapac awhiŋ yac, ma Anötö oc nem malô mac ti puc mac dôŋ awhiŋ yac bocdinaŋ. Tu dinaŋ-ŋga dec yac atac lu-lu tu mac nem akêŋ whiŋ-ŋga dom.

Aposel sêhôc ŋawapac daêsam

8 O asidôwai. Aŋyalê pi ŋandô eŋ bu yac ahôc ŋawapac atu-tu daêsam yêc gameŋ Esia-ŋga. Gêŋ dinaŋ kêgwiniŋ yac ŋandô ma hôc gêlêc yac mba licwalô su e yac gauc gêm bu oc seŋ yac su andiŋaŋ.

9 Yomandô! Yac gauc gêm bu yac mba têm ambo taŋli-ŋga pacndê têŋ ndoc dinaŋ. Magoc mba. Wapac dau tap yac sa bu êndôhôŋ yac bu taŋkwê yac dauŋ mba licwalô dom, magoc taŋkwê Anötö naŋ tôm bu uŋ lau batê sa, naŋ ndê ŋaclai.

10 Yac gauc gêm bu ŋawapac dinaŋ oc ku yac dulu, magoc Anötö kêgaho yac su. Ma yac akêŋ whiŋ ti taŋkwê iŋ bu nem yac sa ŋalêŋ tigeŋ dinaŋ ŋapaŋ.

11 Ma yac akêŋ whiŋ bu mbec naŋ mac ateŋ, naŋ oc nem yac sa bocdinaŋ. Têŋ ndoc ŋawapac bu tap yac sa tiyham, naŋ Anötö oc nem yac sa tu mac nem mbec-ŋga. Ma lau daêsam naŋ sêlic gêŋ dau, naŋ oc sênem daŋge Anötö tu iŋ ndê mwasiŋ naŋ kêŋ têŋ yac-ŋga.

Pol kêŋ ndê têm ndic lau Korin kêsi-ŋga pi ahic

12 Aŋgô su naŋ. Lêŋ ti sakiŋ naŋ yac akôm ambo nom, naŋ akôm aŋkuc gauc nom-ŋga daŋ dom. Mba. Yêc yac mba ŋalôm yac akêŋ whiŋ bu yac asa mba lêŋ tôm Anötö atac whiŋ eŋ. Yac akôm gweleŋ hoŋ ti mba ŋalôm ma gauc sambuc, ma asa lêŋ ŋawasi eŋ, tôm Anötö ndê mwasiŋ puc yac dôŋ. Ma têŋ ndoc yac ambo awhiŋ mac, naŋ yac aŋkuc lêŋ tigeŋ dinaŋ. Lêŋ dau ti yac mba ŋahu apo dauŋ sa-ŋga.

13-14 Lau ŋatô sêsôm bu yom hoŋ naŋ yac ato têŋ mac, naŋ ŋahu yêc awê dom, ma mac atôm dom bu asam ma aŋyalê. Magoc mba. Kwahic dec mac aŋyalê yac ti mba gweleŋ ŋahu ŋapep su dom. Magoc yac akêŋ bataŋ bu mac oc aŋyalê yac pi ŋandô eŋ. Ma bocdinaŋ yac oc ati mac nem ŋahu apo daôm sa-ŋga, ma mac oc ati yac mba ŋahu apo dauŋ sa-ŋga têŋ ndoc Pômdau Yisu mbu meŋ.

15-16 Aneŋ ŋalôm pêŋ dôŋ pi mac, dec galic ŋayham ma kamasaŋ neŋ lêŋ bu wandic mac kêsi tidim lu. Aö gauc gêm bu wandic mac kêsi têŋ ndoc watêŋ gameŋ Masedonia-ŋga wandi. Ma têŋ ndoc wambu akêŋ gameŋ dinaŋ wameŋ, naŋ gauc gêm bu oc walic mac tiyham. Ŋalêŋ dinaŋ oc tôm bu wanem mac sa tidim lu, ma tiŋambu dec oc tôm bu mac aŋkiŋ aö watêŋ gameŋ Judia-ŋga wandi.

17 Magoc tu aö gac mac kêsi dom têŋ
ndoc gambu akêŋ gameŋ Masedonia-ŋga,
dec mac gauc gêm bocke? Aö kamasaŋ lêŋ
dinaŋ gitôm gêŋ ŋambwa-ŋga, a? Me aö
gasôm "Aêc, aö waloc," ma ŋasawa sauŋ
gakac awhaŋ kwi, ma gasôm bu "Mba, aö
oc waloc dom," kakuc lau nom-ŋga si lêŋ,
a?
18 Aŋgô su naŋ. Anötö iŋ Yom Ŋandô
Ŋadau, ma bocdinaŋ yac lau naŋ am akiŋ
iŋ, naŋ atôm dom bu aŋsau mac atôm lau
naŋ sêsôm "Aêc," ma ŋasawa sauŋ sêkac
si ŋalôm kwi tiyham, ma sêsôm "Mba."
19 Bu ŋawaê ŋayham naŋ alu Sailas ma
Timoti ahoc asê têŋ mac pi Anötö ndê Atu
Yisu Kilisi, naŋ tôc asê bu Anötö gôlôc
tidôŋ bu kôc yac sa, ma sôm "Aêc" têŋ yac
tu Kilisi-ŋga. Ma iŋ gitôm dom bu sôm
"Aêc" têŋ mac, ma ŋagahô kac ndê awha
kwi, ma sôm "Mba."
20 Bu gêŋ hoŋ naŋ Anötö gic bata, naŋ
iŋ oc kôm ŋandô sa ma sôm "Aêc" têŋ
yac tu Kilisi-ŋga. Ma tu Yisu Kilisi-ŋga
dasôm "Yomandô" tu Anötö ndê yom-ŋga,
ma datoc iŋ ndê waê sa.
21 Anötö dau puc mac ma yac dôŋ, bu
dasap neŋ dakêŋ whiŋ Yisu Kilisi dôŋ
ŋapaŋ. Iŋ kêyaliŋ yac sa dati iŋ ndê.
22 Ma iŋ kêŋ ndê Ŋalau Dabuŋ sip yac
neŋ ŋalôm tôm gêŋ ŋandô mbêc. Ma tu
dinaŋ-ŋga yac taŋyalê bu mwasiŋ hoŋ naŋ
iŋ gic bata bu kêŋ têŋ yac, naŋ iŋ oc kôm
ŋandô sa. Ma Ŋalau dau ti Anötö ndê
ŋadalô naŋ tôc asê bu iŋ ndê lau yac.
23 Aŋgô su naŋ. Aö gambu gatêŋ malac
Korin dom, ŋahu bu mac asap nem lêŋ giso
ŋatô dôŋ ambo, ma aö gatec bu waloc ma
wakôm mac nem ŋalôm ŋawapac andô
tu wamatôc mac-ŋga. Anötö kêyalê aneŋ
ŋalôm, ma aö wasôm yêc iŋ aŋgô-ŋga bu
yom dau iŋ yom ŋandô.
24 Aö gasôm yom pi mac nem lêŋ giso tu
bu yac ati mac nem akêŋ whiŋ ŋadaui lec
dom. Mba. Mac tigeŋ-tigeŋ alhac Anötö
aŋgô-ŋga tu daôm nem akêŋ whiŋ-ŋga.
Ma yac akôm gweleŋ awhiŋ mac tu bu mac
asa nem lêŋ ŋapep e ambo ti atac ŋayham
eŋ.

2

1 Tu dinaŋ-ŋga dec aö gauc gêm tidôŋ bu
wambu watêŋ mac waloc dom, ŋahu bu
aö gatec bu yac dambo ti ŋalôm ŋawapac
tiyham tu wamatôc mac-ŋga.
2 Ma aö bu wakôm mac ŋalôm ŋawapac,
dec asa mbo bu kôm aö atac ŋayham? Bu
mac lau daôm dinaŋ ati aneŋ atac ŋayham
ŋahu.
3 Tu dinaŋ-ŋga dec aö gac mac kêsi tôm
aö gasôm su, naŋ dom, magoc gato bapia
daŋ têŋ mac. Ma aö gakêŋ bataŋ bu mac
oc asôc aneŋ yom dau ŋapu. Ma bocdinaŋ
têŋ ndoc aö bu watêŋ mac waloc, naŋ
ŋawapac daŋ oc yêc yac ŋasawa dom, ma
gêŋ dau oc kôm aö atac ŋayham. Ma aö
gakêŋ whiŋ bu mac hoŋ oc atac ŋayham
awhiŋ aö.
4 Yom dau aö kayalê bu yom ŋaŋga, ma
aö gato ti taŋsulu eŋ, ma kasahê ŋawapac
ti ŋandê atu yêc neŋ ŋalôm. Aö gato tu bu
wakêŋ ŋawapac têŋ mac-ŋga dom, magoc
tu bu watôc asê bu aö atac whiŋ mac ndu
andô.

Pol sôm bu sêsuc ŋac si ŋamalac daŋ ndê sac kwi

5 Mac nem ŋgac daŋ kôm aö ŋayom, ma
gêŋ dau kêŋ ŋawapac têŋ aö taŋwasêŋ
dom. Aö gatec bu wasôm yom daêsam pi
gêŋ dau, tigeŋ aö wasôm têŋ mac bu iŋ kêŋ
wapac mac hoŋ bocdinaŋ.
6 Magoc kwahic dec iŋ pu dau, dec aö
wasôm têŋ mac bu lêŋ bocke naŋ gôlôwac
dabuŋ sêsôm tidôŋ tu sêmatôc iŋ-ŋga, naŋ
gitôm.
7 Aö gatec bu iŋ mbo ti ŋalôm ŋawapac
atu ŋapaŋ, ma bocdinaŋ asuc iŋ ndê sac
kwi, ma anem malô iŋ ndê ŋalôm.
8 Aö atac whiŋ bu mac akôm bocdinaŋ,
tu bu atôc asê têŋ iŋ bu mac atac whiŋ iŋ.
9 Yom naŋ aö gato pi ŋgac dinaŋ, naŋ
gato tu bu waŋsahê mac bu oc asôc aneŋ
yom hoŋ ŋapu, me mba.
10 Mac bu asuc ŋamalac dinaŋ ndê
giso kwi, dec aö wasuc iŋ ndê sac kwi
bocdinaŋ. Bu giso bocke naŋ iŋ kôm têŋ
aö, naŋ Kilisi kêyalê bu aö gasuc kwi, ma
aö gakôm bocdinaŋ tu bu wanem mac sa
tu lêŋ amatôc giso-ŋga ti apiŋ daôm dôŋ-
ŋga.
11 Aö gatec bu mac akêŋ ŋasawa têŋ
Sadaŋ bu seŋ lêŋ dapiŋ dauŋ dôŋ-ŋga su.
Bu yac taŋyalê Sadaŋ ndê lêŋ hoŋ su.

Pol tac whiŋ bu lic Taitus

12 Têŋ ndoc aö gatêŋ malac Troas ga, naŋ
galic bu Pômdau gêlêc gatam su têŋ aö bu
wahoc Kilisi ndê ŋawaê ŋayham asê yêc
gameŋ dinaŋ.
13 Magoc aneŋ ŋalôm gi lu gi lu, ŋahu
bu aö gatap aneŋ asidôwa Taitus sa yêc
malac dinaŋ dom. Tu dinaŋ-ŋga aö gahu
lau malac dinaŋ-ŋga siŋ, ma gatêŋ gameŋ
Masedonia-ŋga ga.

Pol whê lau aposel si gweleŋ sa

14 Magoc aö bu wanem daŋge Anötö,
ŋahu bu iŋ wê yac lau naŋ dakêŋ whiŋ
Kilisi, gitôm ŋgac siŋsêlêc ti ndê lau siŋ-
ŋga naŋ sêku si ŋacyo hoŋ dulu. Ma
wanem daŋge iŋ bu lau daêsam sêtap
gauc sa pi Kilisi, tu gweleŋ naŋ iŋ kêŋ sip
yac amaŋ-ŋga. Ma gauc pi Kilisi dau, iŋ
gitôm gêŋ malu ŋayham naŋ ŋamalu pôm
gameŋ kwi.

15-16 Bu Anötö gêlic yac atôm gêŋ malu
ŋayham, tu yac mba gweleŋ ahoc ŋawaê
ŋayham asê pi Kilisi-ŋga. Lau naŋ sêkôc
ŋawaê dau sa ma sêtap seŋ sêndöc tali-
ŋga sa, naŋ sêlic yac ti mba gweleŋ tôm
sêŋgu gêŋ ŋamalu ŋayham. Magoc lau
naŋ sêkôc sa dom dec sic waê bu sêniŋga,
naŋ sêtec yac ti mba gweleŋ tôm sêŋgu
gêŋ mbôp ŋasu. Gweleŋ ŋawaê ŋayham-
ŋga dau iŋ gweleŋ atu andô, ma yac neŋ
asa gitôm bu kôm?
17 Magoc tu Anötö puc yac dôŋ-ŋga, dec
yac atôm bu akôm. Ma yac akôm tôm lau
daêsam naŋ sêkôm tu sêtap awa sa-ŋga
lec dom. Mba. Yac aŋyalê tidôŋ bu Anötö
kêyaliŋ yac sa ma piŋ yac dôŋ am damiŋ
Kilisi, dec akôm gweleŋ ŋawaê ŋayham-
ŋga ti ŋalôm ŋawasi ambo iŋ aŋgô-ŋga.

3

Lau Korin-ŋga si lêŋ whê Pol ndê gweleŋ sa

1 Mac gauc gêm bu yac asôm yom dindec
tu bu atoc dauŋ sa-ŋga, a? Mba. Lau ŋatô
sêkôc bapia whê ŋac sa tu sêkôm gweleŋ-
ŋga. Magoc yac atôm lau dinaŋ dom. Yac
ahêgo dauŋ bu akôc bapia daŋ bu whê yac
sa têŋ mac, me bu mac ato bapia whê yac
sa têŋ lau ŋatô-ŋga dom. Mba.
2 Ŋahu bu mac daôm atôm bapia whê
yac sa-ŋga, naŋ sêto yêc yac mba ŋalôm.
Ma têŋ ndoc lau sêlic mac nem lêŋ ti sakiŋ,
naŋ tôm ŋac sêsam bapia dau, ma sêŋyalê
bu yac aposel ŋandô.
3 Kwahic dec mac ati Kilisi ndê lau tu yac
mba gweleŋ-ŋga. Ma têŋ ndoc lau sêlic
mac asa nem lêŋ tiwakuc, naŋ tôm sêlic
bapia whê yac sa têŋ ŋac-ŋga. Ma mac
atôm bapia naŋ sêto ŋa kêlêpê me atôm
Moses ndê yomsu naŋ Anötö to pi hoc, naŋ
dom. Mba! Mac atôm bapia naŋ Anötö Tali
Ŋadau ndê Ŋalau to, ma iŋ to sip ŋamalac
si ŋalôm.

Pwac wakuc oc kêŋ yac dandöc taŋli

4 Tu Kilisi-ŋga dec yac akêŋ whiŋ bu mac
oc asap nem lêŋ ti sakiŋ ŋayham dinaŋ
dôŋ ŋapaŋ. Bocdinaŋ yac ambo ti atac pa
su tu mac-ŋga yêc Anötö aŋgô-ŋga.
5 Yac bu atoc dauŋ sa ma asôm bu yac
dauŋ atôm bu akôm Anötö ndê gweleŋ lec
dom. Mba. Tigeŋ tu Anötö kêŋ ŋaŋga têŋ
yac-ŋga, dec yac atôm bu akôm.
6 Aêc! Tu ŋaclai naŋ Anötö dau kêŋ
têŋ yac-ŋga, dec yac atôm bu anem akiŋ
iŋ, ma ati lau akiŋ pwac wakuc-ŋga. Ma
pwac wakuc dau, iŋ gitôm pwac akwa
yomsu-ŋga dom. Bu lau daŋ sêtôm dom
bu sêŋkuc pwac yomsu-ŋga ŋapep, ma
bocdinaŋ pwac dau tôc asê bu tac waê
bu dambac ndu. Tigeŋ pwac wakuc naŋ
hêganôŋ Ŋalau ndê gweleŋ, naŋ oc nem
yac sa bu dandöc taŋli.

Pwac wakuc hôc gêlêc pwac akwa su

7 Aŋgô su naŋ. Pwac akwa naŋ Anötö
to pi hoc ma kêŋ têŋ Moses, naŋ meŋ
ti Anötö ndê ŋawasi. Ŋawasi dau gêm
Moses ahuc dec lau Israel-ŋga daŋ sêtôm
dom bu sêlic iŋ aŋgô andô solop e ŋawasi
dau hê su. Pwac dau meŋ ti ŋawasi, magoc
sakiŋ pwac akwa-ŋga dau ŋa-ŋandô, naŋ
dambac ndu.*
8 Tigeŋ sakiŋ pwac wakuc-ŋga, naŋ
Ŋalau Dabuŋ gêm gôliŋ, naŋ ndê ŋawasi
hôc gêlêc su.
9 Pwac yomsu-ŋga ŋa-ŋandô naŋ datap
Anötö ndê matôc sa. Tigeŋ pwac wakuc
ŋa-ŋandô naŋ dati lau gitêŋ tu Ŋalau
Dabuŋ ndê gweleŋ-ŋga. Bocdinaŋ pwac
wakuc ndê ŋawasi hôc gêlêc pwac akwa
ndê su.
10 Pwac akwa meŋ ti ŋawasi, tigeŋ yac
bu danem dôhôŋ pwac akwa dau whiŋ
pwac wakuc, oc dalic gitôm gêŋ ŋawasi
mba, bu pwac wakuc ndê ŋawasi hôc
gêlêc su.
11 Ŋawasi naŋ gêm Moses ahuc têŋ ndoc
iŋ kôc pwac akwa, naŋ yêc baliŋ dom ma
hê su, magoc pwac wakuc ndê ŋawasi iŋ
atu andô, ma oc pacndê dom.
12 Bocdinaŋ yac akêŋ bataŋ pwac wakuc
ŋa-ŋandô, ma akôm mba gweleŋ ti atac pa
su.
13 Ma yac akôm Anötö ndê ŋawasi ahuc
tôm Moses kôm, naŋ dom. Bu têŋ ndoc
Anötö ndê ŋawasi gêm Moses ahuc, naŋ iŋ
kôm aŋgô andô ahuc ŋa po, bu lau Israel-
ŋga sêlic iŋ aŋgô andô dom e ŋawasi dau
hê su.
14-15 Magoc lau dau si gauc ti ŋalôm
ŋadandi, ma ŋac gauc gêm bu pwac
yomsu-ŋga naŋ Anötö kêŋ sip Moses
amba, naŋ ti lêŋ Anötö nem ŋac si-ŋga.
Têŋ ndoc sêsam pwac yomsu-ŋga dinaŋ,
naŋ sêŋyalê ŋahu andô dom, tôm po daŋ
kôm ŋac si ŋalôm ahuc. Ma têŋ Moses ndê
têm e meŋ têŋ kwahic dec, po dau gacgeŋ
yêc. Ŋalêŋ tigeŋ yêc bu po dau niŋga yêc
ŋac si ŋalôm, naŋ sêkêŋ whiŋ Kilisi, dec
iŋ oc kac po dau su.
16 Yomandô. Asa naŋ gêm ndê ŋalôm
kwi ma kêŋ whiŋ Pômdau, naŋ Pômdau
dau oc kac po dau su yêc iŋ.
17 Pômdau iŋ Ŋalau, ma Pômdau ndê
Ŋalau bu mbo whiŋ yac, dec iŋ oc

* **3:7** Yom dau ŋahu bocdec bu. Yac bu gauc nem bu danem akiŋ Anötö taŋkuc lêŋ pwac yomsu-ŋga, dec oc tôm dom bu dati lau gitêŋ ma datap seŋ dandöc taŋli-ŋga sa. Bu ŋamalac daŋ oc tôm dom bu êŋkuc yomsu hoŋ ŋapep, ma bocdinaŋ lêŋ yomsu-ŋga oc tôm dom bu kêŋ yac dandöc taŋli. Alic yom ŋatô yêc Rom 3:20; Gal 2:16; ma Jem 2:10.

êŋgapwêc yac su yêc gapocwalô yomsu-ŋga.
18 Kwahic dec po daŋ kôm yac aŋôŋ
andô ahuc gitôm Moses dom, magoc yac
lau dakêŋ whiŋ-ŋga hoŋ datôc Pômdau
ndê ŋawasi asê tiawê gitôm busunôm. Ma
ŋawasi dau oc hê su dom, magoc oc tiatu-
tiatu ndi. Ŋahu bu Pômdau ndê Ŋalau
gêm gweleŋ yêc yac neŋ ŋalôm ŋapaŋ, tu
bu kôm yac datiwakuc.

4

Ŋawaê ŋayham gitôm ya ŋawê

1 Anötö tawalô yac ma kêŋ sakiŋ pwac
wakuc-ŋga sip yac amaŋ, ma tu iŋ tawalô
yac-ŋga dec yac atôm dom bu ahu gweleŋ
dau siŋ têŋ ndoc ŋawapac tap yac sa.
2 Mba. Mêtê mayaŋ-ŋga naŋ lau sêkôm
sêsiŋ-sêsiŋ sêmbo, naŋ yac ac ahê su. Yac
aŋgaluŋ yom daŋ whiŋ Anötö ndê yom,
me aŋsau lau daŋ bu sêkêŋ whiŋ-ŋga lec
dom. Mba. Yac ahoc yomandô asê yêc
awê. Ma ŋalêŋ dinaŋ, lau oc sêŋyalê yêc
ŋac si ŋalôm, bu yac akôm mba gweleŋ
solop ambo Anötö aŋgô-ŋga.
3 Lau ŋatô sêŋgô ŋawaê ŋayham naŋ
yac ahoc asê, magoc sêkêŋ whiŋ dom,
gitôm gêŋ daŋ kôm ŋac si gauc ti ŋalôm
ahuc, ma bocdinaŋ ŋac gacgeŋ sêmbo seŋ
sêniŋga-ŋga.
4 Anötö tasaŋ têm dindec-ŋga, naŋ
Sadaŋ dau, iŋ kêŋ ŋasec atu pôc lau naŋ
sêkêŋ whiŋ dom, naŋ si gauc ahuc. Ma
ŋac gitôm dom bu sêkôc ŋawaê ŋayham
sa. Bocdinaŋ dec sêŋyalê Kilisi ndê ŋawasi
dom. Ma sêŋyalê Anötö ndê ŋawasi dom
bocdinaŋ, bu Kilisi gêm Anötö dau aŋgô
bu tôc Anötö asê têŋ yac.
5 Aŋgô su naŋ. Yac am mêtê hêganôŋ
dauŋ dom. Mba. Yac am mêtê pi Yisu
Kilisi, ma akac lau bu sêkôc iŋ sa ti ŋac
si Pômdau. Ma yac am akiŋ mac atôm lau
akiŋ, tu bu apo Yisu ndê waê sa-ŋga.
6 Anötö iŋ Ŋawê Ŋadau naŋ sôm, "Ŋawê
sa ma pô gameŋ ŋasec," têŋ ndoc iŋ kêŋ
undambê ti nom. Ma iŋ kêŋ ndê ŋawê pô
yac neŋ ŋalôm tu bu taŋyalê iŋ ndê ŋawasi
atu-ŋga. Ma ŋawasi atu dau, naŋ dalic yêc
Kilisi, naŋ gêm Anötö aŋgô têŋ yac.

Anötö kêŋ ndê ŋawaê ŋayham têŋ lau licwalô mba bu sêhoc asê

7 Yac dauŋ mba licwalô gitôm dom bu
akôm gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga, tigeŋ
Anötö kêŋ gweleŋ dau sip yac amaŋ. Iŋ
ndê lêŋ dinaŋ gitôm iŋ kêŋ gêŋ ŋaôli atu
daŋ sip gêŋ ŋambwa-ŋga gitôm lôŋ-si. Iŋ
kôm bocdinaŋ dec tôc asê bu ŋaclai puc
gweleŋ dau dôŋ-ŋga, naŋ hôc gêlêc ŋaclai
hoŋ su, naŋ meŋ akêŋ iŋ ndê.
8 Ŋawapac daêsam sêyêc, magoc
kêgwiniŋ yac dom. Yac aŋsalê lêŋ bu aŋlêc
ŋawapac daêsam dinaŋ ŋapaŋ, magoc
kôm yac atac tec mba gweleŋ dom.
9 Daêsam sêkêŋ kisa yac, magoc yac
aŋyalê bu Anötö mbo whiŋ yac ma tôm
dom bu hu yac siŋ. Sêpu ti sêkôm yac
ŋayom, magoc sêseŋ yac su dom.
10-11 Yac akôm gweleŋ tu Yisu-ŋga, ma
tu dinaŋ-ŋga dec lau sêkôm bu sêndic yac
ndu, magoc mba, yac ambo taŋli. Yac ahôc
ŋandê ti ŋawapac ŋapaŋ, naŋ tôc asê bu
yac aŋkuc Yisu ndê lêŋ mbac ndu-ŋga.
Magoc gêŋ dau ku yac dulu dom, tu bu tôc
asê bu Yisu mbo tali tiyham ma kêŋ ŋaclai
têŋ yac bu akôm gweleŋ.
12 Bocdinaŋ, tu gweleŋ ŋawaê ŋayham-
ŋga dec yac ahôc ŋawapac atu ŋapaŋ, tôm
bu ndic yac ndu, magoc mac atap Anötö
ndê ŋaclai kêŋ mac andöc tamli-ŋga sa.
13 Sêto yom daŋ yêc bocdec bu:

Aö gakêŋ whiŋ Pômdau, dec gahoc iŋ
ndê waê asê. *[BW 116:10]*

Ma yac aŋkuc gauc tigeŋ dinaŋ. Yac
akêŋ whiŋ Pômdau, dec ahoc iŋ ndê waê
asê.
14 Ma yac aŋyalê bu Anötö, naŋ uŋ
Pômdau Yisu Kilisi sa akêŋ lau batê-ŋga,
naŋ oc uŋ yac sa awhiŋ Yisu bocdinaŋ, ma
kêŋ yac alhac iŋ aŋgô-ŋga awhiŋ mac.
15 Yac alic ŋayham bu ahôc ŋawapac
tu bu anem mac sa-ŋga. Ma tu yac mba
gweleŋ-ŋga, dec Anötö ndê mwasiŋ oc
êŋsalê mac nem lau daêsam ahuc, ma mac
oc anem daŋge Anötö êŋlêc e iŋ ndê waê
tiatu ma tiapa.
16 Tu dinaŋ-ŋga yac atôm dom bu ahu
gweleŋ dau siŋ têŋ ndoc ŋawapac tap
yac sa. Yomandô. Yêc awê-ŋga yac neŋ
ŋamlic tiakwa ma tisac, magoc yêc ŋalôm-
ŋga Anötö kôm yac atiwakuc tôm bêc hoŋ.
17 Bu ŋawapac naŋ yac ahôc, naŋ yac
alic gitôm gêŋ ŋambwa têm apê-ŋga.
Ma tu yac ahôc ŋawapac dinaŋ-ŋga, dec
oc atap Anötö ndê ŋawasi atu sa. Ma
ŋawasi dau oc pacndê dom, magoc oc yêc
titêm-titêm, ma iŋ gêŋ ŋandô hôc gêlêc
ŋawapac hoŋ dinaŋ su.
18 Bocdinaŋ yac taŋkwê gêŋ nom-ŋga
naŋ tanôŋ alic su, naŋ dom, ŋahu bu gêŋ
dau oc niŋga. Magoc yac akêŋ bataŋ gêŋ
naŋ yac tanôŋ alic su dom, bu gêŋ dau oc
yêc ŋapaŋ ma pacndê dom.

5

Yac neŋ ŋamlic nom-ŋga oc pô dau su tiwakuc

1 Yac neŋ ŋamlic nom-ŋga gitôm bac
batac, ma iŋ bu tisac, dec yac taŋyalê bu
Anötö kêmasaŋ yac neŋ ŋamlic wakuc
undambê-ŋga, naŋ gitôm andu ŋandô naŋ
oc lhac ŋapaŋ. Andu ŋandô dau gitôm

andu me bac têm apê-ŋga naŋ ŋamalac
sêkwê, naŋ dom.
2 Ma yac neŋ ŋamlic nom-ŋga gitôm
yac neŋ ŋakwê têm dindec-ŋga. Magoc
tu gêŋ wapac nom dindec-ŋga, dec yac
atac whiŋ ndu andô bu dasôc neŋ ŋamlic
wakuc undambê-ŋga ti ŋakwê, dec yac
tam awhaŋ su bu datap gêŋ dau sa.
3 Ma yac bu dasôc ŋakwê undambê-ŋga
dau sa, dec oc ti yac neŋ ŋakwê ŋandô, ma
oc dambo ŋamlic ŋambwa dom.
4 Têŋ ndoc ŋamlic nom-ŋga ti yac neŋ
bac, naŋ dahôc ŋawapac ŋapaŋ, ma bocdinaŋ tam awhaŋ su bu datap neŋ ŋamlic
wakuc undambê-ŋga sa. Yac atac tec
ŋamlic dindec dom, magoc yac atac whiŋ
ndu andô bu ŋamlic têm dindec-ŋga naŋ
gitôm dom bu yêc ŋapaŋ, naŋ pô dau su ti
gêŋ wakuc naŋ oc yêc ŋapaŋ.
5 Anötö kêmasaŋ yac tac waê gêŋ dau
solop. Ma iŋ kêŋ Ŋalau Dabuŋ têŋ yac
gitôm gêŋ ŋandô mbêc, naŋ tôc asê bu
gêŋ ŋandô naŋ iŋ gic bata bu kêŋ têŋ yac
tiŋambu, naŋ oc ŋandô sa bocdinaŋ.
6 Tu dinaŋ-ŋga dec yac ambo ti atac pa
su eŋ. Yac aŋyalê bu têm hoŋ naŋ yac
ambo nom ma ŋamlic nom-ŋga ti yac mba
ŋakwê, naŋ yac ambo awhiŋ Pômdau yêc
undambê dom.
7 Bu gêŋ naŋ Anötö gic bata bu kêŋ têŋ
yac tiŋambu, naŋ yac alic ŋa-ŋandô su
dom, magoc akêŋ whiŋ bu oc ŋandô sa.
8 Yac atac pa su ma alic ŋayham bu
ambo ti ŋamlic nom dindec-ŋga, tigeŋ oc
ŋayham hôc gêlêc bu ahu ŋamlic dau siŋ,
ma andi ambo awhiŋ Pômdau.
9 Bocdinaŋ yac bu ambo nom dindec
me ahu siŋ, naŋ yac taŋkwê ŋandô tigeŋ,
naŋ bu asa mba lêŋ ndic Pômdau tandô
ŋayham eŋ.
10 Ŋahu bu tiŋambu yac hoŋ oc dalhac
Kilisi aŋgô-ŋga bu êmatôc yac. Iŋ oc kêŋ
ŋagêyô têŋ yac êŋkuc gêŋ ŋayham me sac
bocke naŋ dakôm têŋ ndoc dambo nom
dindec.

Pol whê ndê gweleŋ ŋahu sa

11 Yac aŋyalê gêŋ dau su, dec atoc
Pômdau sa ti asôc iŋ ŋapu, ma tu dinaŋ-
ŋga dec yac am mêtê lau ma akac ŋac bu
sênem dau kwi. Yac mba lêŋ ti sakiŋ ŋahu
yêc awê têŋ Anötö, ma aö gakêŋ bataŋ bu
mac oc aŋyalê yac mba lêŋ ti sakiŋ ŋahu
bocdinaŋ.
12 Yac ato yom dindec tiyham tu bu atoc
dauŋ sa têŋ mac-ŋga dom. Mba. Yac
atac whiŋ bu mac aŋyalê yac mba gauc ti
ŋalôm tidôŋ, ma bocdinaŋ mac oc alic yac
ŋayham. Ma oc tôm bu mac apo yac mba
waêŋ sa têŋ lau naŋ sêpu yac. Bu lau dau
sêkôc gauc nom-ŋga ŋambwa ma sêtoc
gêŋ awê-ŋga sa hôc gêlêc gêŋ ŋalôm-ŋga.
13 Magoc yac ahêgo dauŋ tu lau naŋ
sêsôm bu yac mba gauc kêŋsôŋ, naŋ dom.
Bu gêŋ naŋ yac akôm, naŋ akôm tu Anötö-
ŋga. Ma yac akôm ti mba gauc ŋawa, tu
bu anem mac sa-ŋga.
14 Kilisi ndê atac whiŋ kêgilí yac bu ahoc
ŋawaê ŋayham asê têŋ lau. Bu yac akêŋ
whiŋ bu ŋgac tigeŋ mbac ndu ô lau hoŋ,
dec gitôm lau hoŋ sêmbac ndu.
15 Aêc! Kilisi mbac ndu tu lau hoŋ-ŋga,
tu bu lau naŋ sêmbo tali naŋ sêŋkuc dau
si atac whiŋ dom, magoc sêŋkuc iŋ naŋ
mbac ndu tu ŋac-ŋga ma tisa ma mbo tali
tiyham, naŋ ndê atac whiŋ.

Kilisi hê wamba yac têŋ Anötö

16 Muŋ-ŋga yac alic Kilisi gitôm ŋamalac
nom-ŋga ŋambwa, magoc kwahic dec yac
akôc gauc kaiŋ dinaŋ tiyham dom. Ma
ŋalêŋ tigeŋ kwahic dec yac ahêgo dauŋ pi
gêŋ awê-ŋga dom têŋ ndoc yac akôc gauc
pi lau nom-ŋga.
17 Bu ŋamalac bocke naŋ kêŋ whiŋ Kilisi,
naŋ yac aŋyalê bu Anötö kôm iŋ tiwakuc
su. Iŋ hu lêŋ akwa siŋ, ma sa ndê lêŋ
tiwakuc.
18 Anötö dau kôm gêŋ hoŋ dinaŋ ŋandô
sa. Yac neŋ sac kac yac su yêc Anötö,
magoc iŋ kêkiŋ Kilisi sip nom meŋ ma
mbac ndu tu yac neŋ sac-ŋga, dec hê
wamba yac têŋ Anötö, ma kêmasaŋ lêŋ
bu datigasuc iŋ tiyham. Ma iŋ kêŋ ŋawaê
ŋayham pi iŋ ndê lêŋ dinaŋ sip yac amaŋ,
bu ahoc asê têŋ lau.
19 Ma ŋawaê ŋayham dau bocdec. Anötö
kêkiŋ Kilisi sip nom meŋ, ma tu Kilisi-
ŋga dec suc lau nom-ŋga si sac kwi, ma
kêmasaŋ lêŋ bu sêmbu sêtêŋ iŋ sêndi. Ma
iŋ kêŋ gweleŋ têŋ yac bu ahoc ŋawaê dau
asê têŋ lau nom-ŋga.
20 Tu dinaŋ-ŋga dec yac akôm gweleŋ
dau am Kilisi aŋgô, gitôm Anötö dau sôm
ndê yom têŋ mac sa yac whaŋsuŋ. Ma yac
ateŋ mac am Kilisi aŋgô, bu gauc nem yom
pi gweleŋ atu naŋ Kilisi kôm tu bu suc mac
nem sac kwi ma hê wamba mac têŋ Anötö-
ŋga, ma akôc yom dau sa.
21 Alic su naŋ. Kilisi ndê sac mbasi,
magoc Anötö kêŋ yac neŋ sac ŋagêyô hoŋ
pi iŋ, tu bu nem yac sa-ŋga. Ma tu dinaŋ-
ŋga asa naŋ kêŋ whiŋ Kilisi, naŋ Anötö
gêlic iŋ bu ŋamalac gitêŋ.

6

1-2 Anötö sôm yom bocdec bu:
Têm naŋ aö galic ŋayham bu wamwasiŋ
mac-ŋga, dec gaŋgô mac nem yom.
Ma têŋ bêc naŋ kamatiŋ tidôŋ bu
wanem mac si, naŋ gam mac sa. *[Ais 49:8]*

Aö wasôm têŋ mac bu têm kwahic dec-
ŋga iŋ Anötö ndê têm êmwasiŋ ti nem yac

si-ŋga. Tu dinaŋ-ŋga yac lau naŋ akôm
gweleŋ awhiŋ Anötö, naŋ ateŋ mac bu
akôc Anötö ndê mwasiŋ ŋambwa dom.

Pol hôc ŋawapac tu gweleŋ ŋawaê
ŋayham-ŋga

3 Yac atec bu lau daŋ sêpu yac mba
gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga e sêtec Anötö
ndê yom. Tu dinaŋ-ŋga dec yac ayob mba
lêŋ bu akôm giso daŋ dom.
4 Gêŋ naŋ yac akôm, naŋ whê sa bu yac
Anötö ndê lau akiŋ. Yac ahôc ŋawapac
ti aŋsahê ŋandê tidau-tidau kêgwiniŋ yac,
tigeŋ ahu mba gweleŋ siŋ dom, akôm ti
atac pa su eŋ.
5 Lau sic yac, sêkêŋ yac andöc gapoc-
walô, ma sêli dau sa tu yac-ŋga. Yac akôm
gweleŋ atu, ma têm daêsam gêŋ yô yac,
ma yac ayêc bêc tanôŋ dom.
6 Magoc gweleŋ atu naŋ yac akôm, naŋ
akôm ti mba ŋalôm ŋawasi, ma ti gauc
ŋawa, akôc mba ŋalôm dôŋ ma akôm
mêtê ŋayham têŋ lau hoŋ. Ŋalau Dabuŋ
gêm gôliŋ yac, ma yac asap mêtê atac whiŋ
lau-ŋga dôŋ ŋapaŋ.
7 Yac akôm gweleŋ dau ŋa Anötö ndê
ŋaclai, ma asôm yom ŋandô eŋ. Ma yac
asap lêŋ gitêŋ dôŋ, gitôm yac akôc wapa
siŋ-ŋga yêc amaŋ daŋga lu-lu bu andic
siŋ.
8 Lau ŋatô sêŋyalê bu yac aposel ŋandô,
ma sêmpiŋ yac ma sem ŋawaê sa pi
gweleŋ naŋ yac akôm. Ma ŋatô sêpu ma
sêŋgôliŋ yom pi yac ti mba gweleŋ, ma
sêsôm bu yac lau tasaŋ.
9 Ŋatô sêŋyalê yac, ma ŋatô sem gauc
yac. Yac ahôc ŋawapac ŋapaŋ tôm bu
ambac ndu, magoc mba, yac ambo taŋli.
Lau sic yac, magoc sic yac ndu dom.
10 Gêŋ hoŋ dinaŋ gitôm bu kôm yac
ŋalôm ŋawapac, magoc ambo ti atac
ŋayham ŋapaŋ. Yac atôm lau ŋalôm sawa,
tigeŋ yac am lau daêsam sa sêti lau ti lêlôm
tu sêtap Anötö ndê mwasiŋ sa-ŋga. Yac
awêkaiŋ gêŋ nom-ŋga daŋ dom, magoc tu
Kilisi-ŋga dec yac awêkaiŋ gêŋ hoŋ tu puc
yac gatuŋ dôŋ-ŋga.

Pol teŋ lau Korin-ŋga bu sêtôc si atac
whiŋ asê

11 Yac asôm mba yom hoŋ tiawê têŋ
mac lau Korin-ŋga, ma akêŋ mba ŋalôm
sambuc têŋ mac.
12 Yac atôc têŋ mac bu yac atac whiŋ
mac, tigeŋ mac atôc nem atac whiŋ yac-
ŋga asê su dom.
13 Aö galic mac atôm aneŋ balêkoc, dec
wateŋ mac bu akêŋ nem ŋalôm sambuc
têŋ yac, tôm yac akôm têŋ mac.

Pol kêŋ puc lau Korin-ŋga pi lau naŋ
sêkêŋ whiŋ dom

14 Aŋgô su naŋ. Lau gitêŋ ti lau ŋawê-
ŋga oc sêwêkaiŋ gêŋ daŋ sêwhiŋ lau
ŋasec-ŋga ti lau sac-ŋga dom. Tu dinaŋ-
ŋga yac lau naŋ dakêŋ whiŋ Yisu, naŋ
dayob bu dandic sôŋ dauŋ dawhiŋ lau naŋ
sêkêŋ whiŋ dom, naŋ dom.
15 Yomandô! Kilisi lu Belial* oc tôm dom
bu sêkêŋ si ŋalôm pitigeŋ tu gêŋ daŋ-ŋga.
Ma ŋgac naŋ kêŋ whiŋ ma ŋgac naŋ kêŋ
whiŋ dom, iŋlu si gauc kaiŋ tigeŋ dom.
16 Ma lau naŋ sem akiŋ Anötö bu sêndic
sôŋ dau sêwhiŋ lau naŋ sem akiŋ anötöi
gwam, naŋ iŋ gêŋ so sambuc. Bu yac lau
dakêŋ whiŋ-ŋga datôm Anötö Tali Ŋadau
ndê lôm dabuŋ. Anötö dau sôm yom pi
ndê lau bocdec bu:

Aö oc waŋsêlêŋ ti wambo wawhiŋ ŋac.
Aö wati ŋac si Anötö, ma ŋac oc sêti
aneŋ lau. *[Lev 26:12]*

17 Tu dinaŋ-ŋga dec andic ahê lau naŋ
sêsap mêtê sac dôŋ ŋapaŋ, tôm Pômdau
ndê yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

Ahu ŋac siŋ ma andic ahê ŋac. Amasec
gêŋ ŋadômbwi daŋ dom, ma aö oc
wakôc mac sa. *[Ais 52:11]*

18 Ma Pômdau, Ŋaclai Ŋadau kêmatiŋ
yom tidôŋ bocdec bu:

Aö oc wati mac Damam, ma mac ati aneŋ
balêkoc ŋgac ti awhê. *[2 Sam 7:14]*

7

1 O aneŋ lau atac whiŋ-ŋga. Anötö
kêmatiŋ yom tidôŋ bu kôc yac sa ŋalêŋ
dinaŋ, ma tu dinaŋ-ŋga dec danem dabuŋ
dauŋ, ma dandic ahê gêŋ hoŋ naŋ oc kôm
yac neŋ ŋamlic ma gatuŋ ŋadômbwi sa
yêc iŋ aŋgô-ŋga. Yomandô! Yac bu datöc
Anötö ti datoc iŋ sa ŋapep, dec dandic
dabiŋ dauŋ e dasa neŋ lêŋ dabuŋ eŋ.

Lau Korin-ŋga si ŋawaê kôm Pol tac
ŋayham

2 Yac ateŋ mac bu gauc nem yac yêc mac
nem ŋalôm ti atac ŋayham eŋ. Aŋgô su
naŋ. Yac akôm mêtê sac têŋ lau dom, yac
aŋsôŋ lau si gauc dom, ma yac ambac-
ambac yom lau tu bu akôc ŋac si gêŋ-ŋga
dom. Mba.
3 Gauc nem bu aö gato yom dinaŋ tu bu
wamatôc mac-ŋga dom. Tôm aö gasôm têŋ
mac muŋ su, bu yac akêŋ mba ŋalôm ti
atac whiŋ têŋ mac. Yac atac whiŋ mac
kêlêc, dec yac bu ambo taŋli me ambac
ndu awhiŋ mac, oc ŋayham.
4 Aö gasôm aneŋ yom hoŋ haŋ têŋ mac,
ŋahu bu aö gakêŋ whiŋ bu mac oc akôc
sa. Ma aö gatoc mac nem waêm sa yêc lau
ŋatô aŋgô-ŋga. Mac nem ŋawaê kôm aö
lic pi ma ŋalôm tigahô. Ŋawapac daêsam
kêsalê yac ahuc, magoc yac gauc gêm mac,
dec kôm yac atac ŋayham atu andô.

* **6:15** Belial - Sadaŋ ndê ŋaê daŋ.

5 Têŋ ndoc yac ahôc asê gameŋ
Masedonia-ŋga, naŋ ŋawapac daêsam
tap yac sa. Lau sêkêŋ kisa yac ŋandô,
ma yêc yac mba ŋalôm atöc dauŋ atu.
Tu dinaŋ-ŋga dec ŋasawa mba bu yac
aŋwhaŋ dauŋ.
6 Magoc Anötö, naŋ gêm malô lau ti
ŋalôm ŋawapac, naŋ kêkiŋ Taitus mbu têŋ
yac, dec kôm yac mba ŋalôm tigahô.
7 Ma Taitus gic miŋ pi mac, ma whê sa
bu mac nem lêŋ gêm malô iŋ ndê ŋalôm.
Iŋ sôm bu mac aŋyalê nem giso ma apu
daôm, ma whê sa bu mac gauc gêm aö
ŋapaŋ, ma tamkwê bu alic aö tiyham.
Bocdinaŋ yac mba ŋalôm tigahô tu alic iŋ-
ŋga, ma tu aŋgô iŋ ndê yom pi mac-ŋga.
Yom hoŋ dinaŋ kôm aö atac ŋayham atu
andô.
8-9 Têŋ ndoc aö gaŋgô bu bapia naŋ
gato têŋ mac, naŋ kôm mac nem ŋalôm
ŋawapac, dec kasahê yham dom tu gakêŋ
bapia dau têŋ mac-ŋga. Magoc aneŋ bapia
kêŋ wapac mac ŋapaŋ dom, ma boc-dinaŋ
kwahic dec aö atac ŋayham pi gêŋ dau. Aö
atac ŋayham tu gakêŋ ŋawapac têŋ mac-
ŋga dom, magoc tu ŋawapac dau whê nem
gauc sa pi nem giso e am daôm kwi. Ŋalêŋ
dinaŋ dec ŋawapac naŋ aö gakêŋ têŋ mac,
naŋ kêkuc Anötö ndê atac whiŋ. Ma yom
naŋ yac ato têŋ mac, naŋ kôm mac atisac
dom, magoc gêm mac sa.
10 Têm ŋatô Anötö gêlic ŋayham bu
yac dahôc ŋawapac tu bu yac taŋyalê
yac neŋ sac ma danem dauŋ kwi-ŋga.
Ŋawapac kaiŋ dinaŋ oc dalic sac dom,
ŋahu bu iŋ gêm yac sa tu datap Anötö ndê
mwasiŋ nem yac si-ŋga sa. Yac bu dahôc
ŋawapac nom-ŋga ŋambwa ma danem
dauŋ kwi dom, dec yac oc gacgeŋ dambo
lêŋ dandiŋaŋ-ŋga.
11 Mac aŋyalê su bu ŋalôm ŋawapac
naŋ mac aŋsahê, naŋ kêkuc Anötö ndê
atac whiŋ, ma gêm ŋandô bocdec. Têŋ
ndoc aneŋ bapia whê mac nem gauc sa
pi nem giso, dec kôm mac asö ma atöc
daôm. Ma bocdinaŋ mac akôc gauc ŋaŋga
pi lêŋ bu amatôc giso dinaŋ, ma amasaŋ
tisolop. Mac akêŋ daôm sambuc tu akôm
bocdinaŋ, tu bu atôc asê bu mac atec lêŋ
sac. Gêŋ hoŋ naŋ mac akôm tu amatôc gêŋ
dau-ŋga, naŋ tôc asê bu giso daŋ yêc mac-
ŋga dom.
12 Yêc aneŋ bapia aö gato yom pi
ŋamalac naŋ kôm giso, ma gato pi
ŋamalac naŋ giso dau kêŋ wapac iŋ.
Magoc bapia dau iŋ ŋahu andô dinaŋ dom.
Aö gato tu bu watôc asê yêc awê, bu mac
akêŋ daôm sambuc tu asôc yac mba yom
ŋapu yêc Anötö aŋgô-ŋga.
13 Yac aŋgô ŋawaê bu mac am daôm kwi
ma akôm gêŋ hoŋ dinaŋ, dec kôm yac mba
ŋalôm tigahô. Ma gêŋ daŋ whiŋ kôm yac
atac ŋayham, naŋ Taitus gic miŋ bu têŋ
ndoc iŋ hôc asê mac, naŋ mac akôc iŋ sa
ti atac ŋayham, dec kôm iŋ ndê ŋalôm
timalô.
14 Muŋ-ŋga aö gatoc mac nem waêm sa
têŋ Taitus. Ma kwahic dec iŋ kêyalê bu
yom naŋ aö gasôm pi mac iŋ yomandô,
dec kôm aö mayaŋ dauŋ dom. Mac aŋyalê
bu yom hoŋ naŋ yac asôm têŋ mac, iŋ
yomandô eŋ, ma ŋalêŋ tigeŋ yom naŋ yac
asôm tu ampiŋ mac-ŋga, naŋ Taitus tap sa
bu yomandô bocdinaŋ.
15 Têŋ ndoc iŋ hôc asê mac, naŋ mac
akôc iŋ sa ŋalêŋ ŋayham, ma iŋ gêlic bu
mac apu daôm ti atöc Anötö, dec asôc yac
mba yom ŋapu. Bocdinaŋ ndoc bocke iŋ
gauc gêm mac nem lêŋ dinaŋ, dec kôm iŋ
atac whiŋ mac kêlêc su.
16 Ma aö Pol gaŋgô su bu mac aŋkuc lêŋ
solop, dec gakêŋ whiŋ bu mac oc asap lêŋ
dinaŋ dôŋ ŋapaŋ. Ma tu dinaŋ-ŋga aö atac
ŋayham atu.

8

Lau Korin-ŋga sic awa sa tu sênem lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô sa

1 O asidôwai. Yac bu awhê mac nem
gauc sa pi lêŋ naŋ Anötö ndê mwasiŋ gêm
ŋandô yêc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêmbo
gameŋ Masedonia-ŋga.
2 Ŋac lau ŋalôm sawa, ma ŋawapac atu-
tu daêsam kêgwiniŋ ŋac, magoc sêmbo
ti atac ŋayham ma sic awa daêsam sa tu
sênem lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô sa-ŋga.
3 Aö wasôm yomandô têŋ mac, bu awa
hoŋ naŋ sêtap sa, naŋ sêkêŋ. Magoc awa
tigeŋ dinaŋ dom. Iŋ naŋ bu yob ŋac-ŋga,
naŋ sêkêŋ ŋatô gi whiŋ. Yac akac ŋac bu
sêkôm bocdinaŋ dom. Mba.
4 Ŋac dau sêlic gweleŋ dinaŋ bu gêŋ
ŋayham kêlêc, dec sêteŋ yac ŋapaŋ bu
sênem gweleŋ dau sêwhiŋ gôlôwac dabuŋ
ŋatô, tu bu sênem Anötö ndê lau dabuŋ
Jerusalem-ŋga naŋ sêpônda dau, naŋ sa.
5 Gêŋ ŋamata-ŋga ŋac sêkêŋ si ŋalôm
sambuc têŋ Pômdau, ma têŋ yac bocdinaŋ.
Lêŋ dau kêkuc Anötö ndê atac whiŋ. Yac
gauc gêm bu Anötö ndê mwasiŋ oc nem
ŋandô yêc ŋac, magoc taŋkwê ŋandô atu
kaiŋ dinaŋ dom.
6 Têŋ têm Taitus mbo whiŋ mac, naŋ iŋ
gic hu gweleŋ dinaŋ ma mac ac awa ŋatô
sa su. Tu dinaŋ-ŋga yac akac iŋ bu mbu
têŋ mac loc, ma kôm gweleŋ dau whiŋ mac
e pacndê.
7 Yac aŋyalê su bu mac akôm nem
gêŋ hoŋ ŋalêŋ ŋayham. Mac akêŋ whiŋ
ŋaŋga, asôm yom ŋayham, ma aŋyalê
ŋawaê ŋayham ŋapep. Mac akêŋ daôm
sambuc tu anem akiŋ Anötö-ŋga, ma mac
atac whiŋ yac kêlêc. Bocdinaŋ akôm

gweleŋ andic awa sa-ŋga dinaŋ aŋkuc nem lêŋ ŋayham dinaŋ.
8 Aö bu wakac mac bu akôm gêŋ dinaŋ dom. Mba. Aö bu walic bu mac nem mêtê atac whiŋ-ŋga iŋ mêtê ŋandô naŋ tap lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô si sa, me mba.
9 Bu mac aŋyalê Pômdau Yisu Kilisi ndê lêŋ êmwasiŋ yac-ŋga. Iŋ gêŋ hoŋ ŋadau, magoc iŋ hu iŋ ndê ŋaclai ti ŋawasi atu hoŋ siŋ, ma sip nom meŋ gitôm ŋamalac ŋambwa. Iŋ kôm dau gitôm ŋgac ŋalôm sawa, tu bu mac atap Anötö ndê mwasiŋ nem mac si-ŋga sa, dec ati lau ti lêlôm.
10 Têŋ yala akwa mac lau ŋamata-ŋga bu atôc asê bu mac atac whiŋ ndu andô bu anem lau Jerusalem-ŋga sa, ma mac ac awa ŋatô sa. Kwahic dec aö bu watôc aneŋ gauc têŋ mac pi lêŋ ŋayham bu andic bata gweleŋ dau-ŋga.
11 Mac ac hu gweleŋ dau ti atac ŋayham atu, ma bocdinaŋ kwahic dec andic bata gweleŋ dau ŋalêŋ tigeŋ, ma ti nem ŋalôm sambuc eŋ. Mac bu atôm bu akêŋ awa atu, dec akêŋ. Ma bu mba, naŋ akêŋ tôm Anötö kêmwasiŋ mac.
12 Bu lau ŋalôm sawa oc tôm dom bu sêkêŋ atu. Bocdinaŋ gêŋ bocke naŋ mac atôm bu akêŋ, naŋ akêŋ ti atac whiŋ ma ti nem ŋalôm sambuc, dec Anötö oc lic ŋayham.
13 Yac bu akac mac bu akêŋ gêŋ daêsam bu anem lau ŋatô sa, e mac daôm ati lau ŋalôm sawa lec dom. Mba. Yac atac whiŋ bu Anötö ndê mwasiŋ nem yac hoŋ sa tôm ndi.
14 Kwahic dec mac atap gêŋ daêsam sa, ma bocdinaŋ mac atôm bu anem lau naŋ sêpônda dau, naŋ sa. Ma mboe tiŋambu ŋac oc sêtap daêsam sa, ma sênem mac sa têŋ ndoc mac apônda daôm. Ŋalêŋ dinaŋ dec Anötö ndê mwasiŋ oc nem yac hoŋ sa tôm ndi.
15 Gauc nem lau Israel-ŋga naŋ sic †mana sa yêc gameŋ sawa, tôm sêto yêc bocdec bu:

Lau naŋ sic gêŋ ŋagec sa, naŋ sêpônda dau dom, ma lau naŋ sic gêŋ daêsam sa, naŋ si gêŋ hôc gêlêc dom. *[Eks 16:18]*

Taitus ti lau ŋatô oc sêtêŋ malac Korin sêndi

16 Aö gam daŋge Anötö bu iŋ kêŋ gauc sip Taitus ndê ŋalôm bu nem mac sa, gitôm iŋ kêŋ gauc kaiŋ tigeŋ têŋ aö.
17 Bu yac andac Taitus bu mbu têŋ mac loc, ma iŋ gêlic ŋayham. Magoc iŋ oc loc tu yac andac iŋ-ŋga lec dom. Iŋ dau atac whiŋ ŋandô bu lic mac tiyham.
18 Ma yac neŋ asidôwa daŋ, naŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ yêc gameŋ din-dec sêmpiŋ iŋ tu iŋ ndê gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga, naŋ yac bu aŋkiŋ iŋ whiŋ Taitus loc.
19 Iŋ ŋgac dinaŋ, gôlôwac dabuŋ sêŋyaliŋ iŋ sa bu êŋsêlêŋ whiŋ yac, ma yac akôc awa naŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sic sa, ma akêŋ têŋ lau Jerusalem-ŋga. Gweleŋ dau, yac akôm tu bu atoc Pômdau sa-ŋga, ma bu atôc asê bu yac atac whiŋ bu anem lau ŋalôm sawa sa.
20 Magoc yac atec bu lau daŋ sêŋgôliŋ yom pi yac tu awa dinaŋ-ŋga.
21 Bocdinaŋ dec yac ayob dauŋ ŋapep bu akôm giso daŋ yêc Pômdau me yêc ŋamalac aŋgô-ŋga dom.
22 Ma yac bu aŋkiŋ yac neŋ asidôwa daŋ tiyham têŋ mac loc, whiŋ ŋgac lu dinaŋ. Gêŋ hoŋ naŋ yac akêŋ sip iŋ amba, naŋ kôm ŋapep eŋ, dec tôc asê bu iŋ kêŋ ndê ŋalôm sambuc tu nem akiŋ Anötö-ŋga. Iŋ ŋgô ŋawaê pi mac su, dec kôm iŋ ndê atac pa su, ma iŋ atac whiŋ bu têŋ mac loc.
23 Lau ŋatô bu sêndac bata lau tö dinaŋ, dec awhê sa têŋ ŋac bu Taitus kôm gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga whiŋ aö, dec galic ŋayham bu waŋkiŋ iŋ têŋ mac loc bu nem akiŋ mac. Ma awhê sa bu asidôwai lu dinaŋ sem gôlôwac dabuŋ hoŋ aŋgô, ma sêkôm gweleŋ ŋaŋga bu sêkôm Kilisi ndê waê tiapa.
24 Bocdinaŋ têŋ ndoc yac neŋ asidôwai tö dinaŋ sêhôc asê mac, naŋ akôc ŋac sa ŋapep, tu bu atôc nem mêtê atac whiŋ-ŋga yêc awê têŋ ŋac. Ma lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ oc sêŋyalê bu yac apo mac waêm sa ŋambwa dom.

9

Yom ŋatô pi gweleŋ sêndic awa sa-ŋga

1 Oc tôm dom bu wato yom daêsam pi mac nem gweleŋ andic awa sa tu anem Anötö ndê lau dabuŋ sa-ŋga.
2 Ŋahu bu aö kayalê su bu mac atac whiŋ ndu andô bu akôm gêŋ dau, ma tu dinaŋ-ŋga dec gapo mac nem waêm sa têŋ lau Masedonia-ŋga. Aö gasôm têŋ ŋac bocdec bu, “Ŋac lau gameŋ Akaya-ŋga dinaŋ, ŋac atac whiŋ ŋandô bu sênem yac neŋ asidôwai sa, ma sic hu gweleŋ sêndic awa sa-ŋga têŋ yala akwa.” Lau Masedonia-ŋga sêŋgô mac nem ŋawaê dec kêgilí ŋac si daêsam bu sêndic awa ŋatô sa sêwhiŋ.
3 Magoc aö bu waŋkiŋ yac neŋ asidôwai tö dinaŋ sêtêŋ mac sêloc, bu sênem mac sa bu andic bata gweleŋ awa-ŋga dinaŋ gwanaŋ. Ŋahu bu yac apo mac waêm sa ma asôm bu mac atac whiŋ gweleŋ dau, ma mac bu akôm yac mba yom ŋandô sa dom, dec oc yham dom.
4 Lau Masedonia-ŋga ŋatô bu sêwhiŋ aö sêloc, ma sêlic bu mac akôm gêŋ dau

ŋandô sa dom, dec oc kêŋ maya mac. Ma oc kêŋ maya aö bocdinaŋ, bu aö gakêŋ whiŋ bu mac oc akôm, magoc akôm dom.
5 Tu dinaŋ-ŋga aö galic ŋayham bu waŋkiŋ asidôwai tö dinaŋ sêmuŋ aö, bu sêndic bata gweleŋ dau sêwhiŋ mac. Mac asôm tidôŋ bu andic awa sa tu amwasiŋ lau ŋalôm sawa, bocdinaŋ akôm. Aö gatec bu wahôc asê ma wakac mac bu andic dabiŋ gêŋ dau. Bu bocdinaŋ, mac oc akêŋ ti nem ŋalôm sambuc dom. Andic sa gwanaŋ, ma ti nem ŋalôm sambuc.

Dakêŋ gêŋ ti ŋalôm sambuc eŋ

6 Gauc nem yom bocdec bu. Asa naŋ sô gêŋ ŋawhê daêsam, naŋ oc tap ŋandô daêsam sa. Ma asa naŋ sô gêŋ ŋandôlu, naŋ oc tap ŋandô daêsam sa dom. Yom dau hêganôŋ lêŋ dakêŋ gêŋ-ŋga.
7 Anötö tac whiŋ lau naŋ sêkêŋ gêŋ ti si ŋalôm sambuc. Yac bu dakêŋ ti atac lu-lu, me tu sêkac yac-ŋga, dec oc tap Anötö ndê atac whiŋ sa dom. Bocdinaŋ iŋ lêŋ solop bu yac tigeŋ-tigeŋ dakêŋ gêŋ tôm yac neŋ ŋalôm kac yac.
8 Ma Anötö dau gitôm bu êmwasiŋ mac ŋa gêŋ daêsam. Ma bocdinaŋ bêc hoŋ mac oc apônda daôm tu gêŋ daŋ-ŋga dom, ma oc atôm bu akôm gêŋ daêsam tu anem lau ŋatô sa-ŋga.
9 Gauc nem yom pi ŋgac mwasiŋ, naŋ sêto yêc bocdec bu:

Iŋ gic sam iŋ ndê gêŋ bu êmwasiŋ lau ŋalôm sawa. Ma iŋ ndê lêŋ gitêŋ ŋa-ŋandô oc yêc ŋapaŋ. *[BW 112:9]*

10 Gauc nem bu Anötö, naŋ kêŋ gêŋ ŋawhê têŋ lau sêsô gêŋ-ŋga, ma kêŋ gö têŋ lau tu sêneŋ-ŋga, naŋ gitôm bu kêŋ gêŋ daêsam têŋ mac tu amwasiŋ lau ŋalôm sawa-ŋga. Ma iŋ oc kôm mac nem lêŋ gitêŋ anem lau sa-ŋga nem ŋandô daêsam.
11 Anötö oc êmwasiŋ mac ŋa gêŋ daêsam, ma mac oc atôm bu anem lau sa êŋlêc. Ma lau daêsam oc sênem daŋge Anötö tu awa naŋ mac ac sa bu yac akêŋ têŋ lau Jerusalem-ŋga naŋ sêpônda dau.
12 Yomandô. Awa naŋ mac bu andic sa, naŋ oc nem Anötö ndê lau dabuŋ naŋ sêpônda dau, naŋ sa. Ma gêŋ atu daŋ whiŋ. Lau daêsam oc atac ŋayham atu ma sênem daŋge Anötö êŋlêc tu mac-ŋga.
13 Mac ahoc yom asê ma asôm bu mac akêŋ whiŋ ŋawaê ŋayham pi Kilisi, ma bu daŋam wambu iŋ. Ma gêŋ naŋ mac akêŋ bu anem lau Jerusalem-ŋga dinaŋ ma lau ŋatô sa-ŋga, naŋ tôc asê bu mac nem yom iŋ yomandô. Ma lau dau oc sêmpiŋ Anötö tu mac nem lêŋ ti sakiŋ dinaŋ-ŋga.
14 Ŋac oc sêŋyalê bu Anötö ndê mwasiŋ kôm gweleŋ yêc mac nem ŋalôm. Ma ŋac oc atac whiŋ mac ŋandô ma gauc nem mac ŋapaŋ yêc ŋac si mbec ŋalôm.
15 Oyaê. Mwasiŋ naŋ Anötö kêŋ têŋ yac ŋambwa iŋ gêŋ atu andô, hôc gêlêc gêŋ hoŋ su. Tu dinaŋ-ŋga danem daŋge iŋ ŋapaŋ.

10

Pol whê ndê lêŋ sa

1 Lau ŋatô sêsec aö ma sêsôm yom bocdec bu, "Pol, iŋ ŋgac kaiŋ daŋ. Têŋ ndoc iŋ mbo whiŋ mac, naŋ iŋ töc dau bu sôm yom ti ŋaŋga têŋ mac, magoc têŋ ndoc iŋ hu mac siŋ, naŋ iŋ ndê ŋalôm pêŋ dôŋ ma to yom ŋaŋga sip iŋ ndê bapia têŋ mac." Aö Pol bu waŋkuc Kilisi ndê lêŋ malô kêgwiniŋ dau-ŋga, ma wandac mac bu mac akôc gauc kaiŋ tigeŋ pi aö, me mba?
2 Aö wateŋ mac bu akôc gauc pi yom dau, ma amasaŋ nem ŋalôm tisolop muŋ su naŋ. Ma bocdinaŋ têŋ ndoc aö watêŋ mac waloc, naŋ gêŋ daŋ oc yêc bu wasôm yom ŋaŋga pi-ŋga dom. Tigeŋ aö bu waloc ma watap sa bu lau ŋatô gauc gêm bu yac aŋkuc lau nom-ŋga si mêtê, dec aö oc wakêŋ gêli ŋac dom.
3 Yomandô yac ambo nom, magoc yac ac siŋ tôm lau nom-ŋga sic dom.
4 Ma yac mba wapa siŋ-ŋga iŋ gitôm lau nom-ŋga si wapa sêndic siŋ-ŋga dom. Mba. Yac akôc Anötö dau ndê ŋaclai bu andic siŋ, ma bu aseŋ ŋacyo si tuŋbôm ŋaŋga hoŋ su.
5 Gauc ti yom tasaŋ hoŋ, ma lau hoŋ naŋ sêtoc dau sa ma sêkêŋ kisa Anötö, ma sêlhac lau ahuc tu bu sêŋyalê Anötö ti ndê yom dom, naŋ yac akôc Anötö ndê ŋaclai bu aseŋ ŋac su. Gauc sac-sac hoŋ, naŋ yac akwê dôŋ yêc-ŋga, tu bu akêŋ gauc hoŋ sôc Kilisi ŋapu-ŋga.
6 Têŋ ndoc yac aloc, naŋ yac oc akêŋ ŋagêyô têŋ lau daŋgapêc-ŋga hoŋ. Bocdinaŋ kwahic dec yac asôm têŋ mac bu amasaŋ nem ŋalôm, ma asôc Kilisi ndê yom ti yac mba yom hoŋ ŋapu.
7 Mac nem lau ŋatô sêtoc dau sa, ma gauc gêm bu ŋac tawasê sêti Kilisi ndê. Am bu ŋamalac kaiŋ dinaŋ, dec wasôm têŋ am bu kôc gauc ŋapep pi gêŋ naŋ yêc awê, ma am oc êmyalê bu yac ati Kilisi ndê, atôm am.
8 Ma mboe mac gauc gêm bu têm daêsam yac apo dauŋ mba waêŋ sa tu ŋaclai naŋ Kilisi kêŋ têŋ yac, dec kêyaliŋ yac sa ati aposel. Aö oc mayaŋ dauŋ tu yom dinaŋ-ŋga dom. Ŋahu bu Kilisi kêŋ ŋaclai dau têŋ yac tu bu aŋgwiniŋ mac-ŋga dom, magoc tu bu apuc mac dôŋ-ŋga.

9 Aneŋ bapia ŋatô, naŋ gato têŋ mac muŋ su, naŋ ŋahu dau dinaŋ. Aö gato tu
wakôm mac atöc daôm-ŋga dom.
10 Bu lau ŋatô sêsôm yom pi aö bocdec
bu, “Pol to yom ŋaŋga daêsam sip iŋ ndê
bapia, tu kêŋ wapac yac-ŋga. Tigeŋ têŋ
têm iŋ dau meŋ kalhac yac aŋôŋ-ŋga, naŋ
dalic iŋ gitôm ŋgac ti ŋaclai atu dom, ma
iŋ sôm yom ŋaŋga dom.”
11 Mac lau naŋ asôm yom kaiŋ dinaŋ pi
yac, naŋ ayob daôm. Bu têŋ ndoc yac bu
ahôc asê mac, naŋ mac oc alic bu gêŋ naŋ
yac oc akôm, naŋ oc êŋkuc yom naŋ ato
sip bapia.

Pol ndê ŋahu po dau waê sa-ŋga

12 Yac atec bu atoc dauŋ sa tôm aposel
tasaŋ sêkôm, me anem dôhôŋ mba lêŋ ma
ŋac si lêŋ. Bu aposel tasaŋ dinaŋ sêtoc
dau sa, ma gauc gêm bu lau daŋ si lêŋ gi
tap ŋac si sa dom. Ma bocdinaŋ ŋac sem
dôhôŋ dau si lêŋ whiŋ ŋac dau si lêŋ. Ŋac
si gauc dinaŋ solop dom.
13 Yac atôm dom bu apo dauŋ mba waêŋ
sa tôm ŋac lau dau sêkôm, magoc apo
dauŋ sa tu gweleŋ naŋ Anötö kêŋ têŋ yac-
ŋga. Bu Anötö dau kêyaliŋ gameŋ sa
bu yac akôm gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga
ambo, ma yac akôm gweleŋ dau e akôm
yêc mac nem gameŋ whiŋ.
14 Yomandô. Yac akôm gweleŋ ma ahoc
ŋawaê ŋayham pi Kilisi asê e meŋ têŋ mac
nem gameŋ. Yac bu akôm bocdinaŋ dom,
dec oc tôm dom bu yac apo dauŋ sa tu mba
gweleŋ-ŋga.
15 Ma yac atec bu apo dauŋ sa tu gweleŋ
naŋ lau ŋatô sêkôm-ŋga. Yac akêŋ bataŋ
bu mac nem akêŋ whiŋ oc êŋsôwec tiatu,
ma tu dinaŋ-ŋga gweleŋ naŋ yac akôm
awhiŋ mac, naŋ ŋa-ŋandô oc êŋsôwec
tiatu bocdinaŋ.
16 Ŋalêŋ dinaŋ yac oc atôm bu anem
mêtê lau ŋatô, naŋ si gameŋ yêc mac nem
ŋa-ŋambu-ŋga. Yac bu anem mêtê lau
wakuc, ŋahu bu yac atec bu apo dauŋ sa
pi lau ŋatô si gweleŋ ŋa-ŋandô.
17 Aneŋ lêŋ wapo dauŋ sa-ŋga kêkuc
Anötö ndê yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

Asa naŋ bu po dau sa, naŋ po dau sa tu
Pômdau-ŋga eŋ. *[Jer 9:24]*

18 Bu ŋamalac naŋ po dau sa tu dau ndê
lêŋ-ŋga, naŋ Anötö gêlic bu yham dom.
Magoc ŋamalac naŋ Pômdau po iŋ sa, naŋ
Anötö oc lic iŋ ŋayham.

11

Pol ndê puc pi aposel tasaŋ

1 Mboe lau ŋatô sêlic aneŋ yom gitôm
yom gauc mbasi-ŋga. Magoc aö bu wasôm
yom ŋatô tiyham, ma gakêŋ whiŋ bu mac
oc alic aö sac dom.
2 Bu Anötö kac aneŋ ŋalôm bu wanem
lêmuŋ mac, ma wayob mac ati Kilisi ndê
lau solop. Aö galic mac atôm aö atuŋwê
ŋayham daŋ, naŋ kamatiŋ yom whiŋ ŋgac
daŋ bu nem. Tu dinaŋ-ŋga dec gakôc gauc
ŋaŋga pi iŋ bu wayob iŋ ŋapep bu sa ndê
lêŋ ŋawasi ma mbo whiŋ ŋgac daŋ dom
e nem ndê ŋgac solop. Ma ŋgac dau iŋ
Kilisi.
3 Kwahic dec mac asap Kilisi dôŋ ti nem
ŋalôm ŋawasi. Tigeŋ aö gatöc dauŋ bu
mboe lau tasaŋ ŋatô oc sêmeŋ ma sêtim
yom mac bu ahu mac nem lêŋ dinaŋ siŋ,
tôm mboc tasaŋ ŋadau meŋ ma tim yom
Ewa.
4 Bocke? Lau ŋatô bu sêhôc asê mac ma
sênem mêtê pi Yisu, magoc ŋac si yom pi
iŋ so yom ŋandô naŋ yac ahoc asê pi iŋ,
dec mac oc akôm sake? Aö gatöc dauŋ
bu mboe mac oc gauc nem yom daêsam
dom, oc akôc ŋac si yom sa ŋagahô eŋ.
Mac akôc Ŋalau Dabuŋ su, magoc lau ŋatô
bu sêmeŋ ma sêkac mac bu akôc ŋalau
daŋ dau-ŋga, me sêhoc ŋawaê ŋayham
asê naŋ so yac mba, dec aö gatöc dauŋ bu
mboe mac oc akôc sa eŋ.
5 Mac alic lau tasaŋ dinaŋ bu aposel
ŋandô, a? Ŋac si asa hôc gêlêc aö su?
6 Aö ŋgac ŋayham tu wasôm yom ti gauc
atu-tu-ŋga dom, magoc aö kayalê Anötö ti
ndê yom. Ma gêŋ hoŋ naŋ aö gakôm, naŋ
tu bu wawhê Anötö ti ndê yom sa tiawê
têŋ mac.

7 Têŋ ndoc aö gahoc Anötö ndê ŋawaê
ŋayham asê têŋ mac, naŋ aö taŋkwê mac
dom, magoc kagwiniŋ dauŋ ma gakôm
gweleŋ tu wakôm kwaŋ dauŋ-ŋga. Aö
kakuc lêŋ dau, tu bu watoc mac sa ma
wanem mac sa-ŋga. Bocke? Aneŋ lêŋ
dinaŋ iŋ so, a?
8 Gôlôwac dabuŋ gameŋ ŋatô-ŋga sêkêŋ
gêŋ tu sêpuc aö dôŋ-ŋga. Ŋalêŋ dinaŋ
gitôm aö gam kaŋ ŋac si gêŋ tu wanem
akiŋ mac-ŋga.
9 Ma têŋ ndoc aö gambo gawhiŋ mac
ma gapônda gêŋ daŋ, naŋ gateŋ mac nem
ŋamalac daŋ bu nem aö sa dom. Magoc
asidôwai naŋ sêmeŋ akêŋ Masedonia sem
aö sa. Aö gayob neŋ lêŋ hoŋ tu bu wakêŋ
ŋawapac têŋ mac dom, ma oc waŋkuc lêŋ
tigeŋ dinaŋ.
10-11 Mac gauc gêm bocke? Aö kakuc lêŋ
dinaŋ ŋahu bu aö tac whiŋ mac dom, a?
Mba! Anötö dau kêyalê bu aö atac whiŋ
mac ndu andô. Aö gapo dauŋ sa tu aneŋ
lêŋ gakôm gweleŋ ŋaôli mbasi-ŋga, ma
gweleŋ bocke naŋ aö bu wakôm wawhiŋ
mac lau gameŋ Akaya-ŋga, naŋ waŋkuc
lêŋ tigeŋ dinaŋ ŋapaŋ. Kilisi dau ndê yom
ŋandô yêc aneŋ ŋalôm, dec gasôm yom
dau.

12 Aö taŋkwê mac bu anemlhi aö tu
gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga dom, ma oc
wakôm bocdinaŋ ŋapaŋ. Aö gatec bu
wakêŋ ŋasawa têŋ lau naŋ sêkôm gweleŋ
tu sêkôc awa-ŋga, bu sêtoc dau sa ma
sêsôm bu ŋac si lêŋ gweleŋ-ŋga gi tap yac
mba sa.
13 Lau kaiŋ dinaŋ, ŋac aposel tasaŋ. Ŋac
si gweleŋ ŋandô bu sêtim yom lau. Bu ŋac
sêsiŋ si mêtê tasaŋ kwi, ma sem Kilisi ndê
aposel ŋandô aŋgô.
14 Asö tu aneŋ yom dinaŋ-ŋga dom, bu
Sadaŋ dau muŋ apu lêŋ tasaŋ dinaŋ ma
gêm aŋela ŋawê-ŋga aŋgô.
15 Bocdinaŋ iŋ ndê lau akiŋ bu sênem lau
gitêŋ naŋ sem akiŋ Anötö, naŋ aŋgô, dec
oc kôm yac dasö dom. Magoc tiŋambu ŋac
oc sêtap ŋagêyô sa tu si lêŋ sac dinaŋ-ŋga.

Pol hôc ŋawapac daêsam

16 Aö wateŋ mac tiyham bu alic aö tôm
ŋgac gauc mba-ŋga dom. Magoc aö bu
wapo dauŋ sa pi ahic tiyham tôm ŋac lau
tasaŋ dinaŋ sêkôm. Ma mac bu alic aneŋ
yom gitôm ŋgac gauc mba-ŋga ndê, naŋ
akôc aö sa tôm mac akôc lau gauc mba
dinaŋ sa.
17 Aö kayalê bu yom naŋ aö bu wasôm
tu wapo dauŋ sa-ŋga, naŋ kêkuc Pômdau
ndê lêŋ dom, magoc aö gasôm kakuc lau
gauc mbasi si lêŋ.
18 Aêc. Lau tasaŋ dinaŋ sêŋkuc lêŋ nom-
ŋga ma sêpo dau waê sa, dec aö bu wapo
dauŋ sa bocdinaŋ.
19 Mac lau ti gauc atu, a? Bocke dec mac
alic ŋayham bu akôc lau gauc mbasi-ŋga
sa sêmbo sêwhiŋ mac?
20 Yomandô. Ŋac lau tasaŋ dinaŋ
sêŋgwiniŋ mac e ati lau akiŋ ŋambwa,
sêmbac yom mac bu sêŋgaho mac nem
gêŋ su, sêŋsôŋ mac nem gauc e asôc ŋac
ŋapu, sêtoc dau sa têŋ mac, ma sêhôc mac
mayam su, tigeŋ mac akôc ŋac sa.
21 Mac gauc gêm bocke? Yac mayaŋ dauŋ
bu yac lau licwalô mba dec aŋkuc lau dau
si lêŋ dom, a? Lau gauc mbasi-ŋga dinaŋ
sêpo dau sa tu ŋac si lêŋ-ŋga ti atac pa su.
Bocdinaŋ kwahic dec aö bu waŋkuc ŋac si
lêŋ dinaŋ wawhiŋ.
22 Ŋac sêpo dau sa bu ŋac lau †Hibru,
a? Aö Hibru bocdinaŋ. Ŋac lau Israel-ŋga,
a? Aö bocdinaŋ. Ŋac Abraham ndê wakuc
ŋac? Aö bocdinaŋ.
23 Ŋac sêsôm bu ŋac sem akiŋ Kilisi,
a? Aö kayalê bu mac oc alic aneŋ yom
tôm ŋgac ŋagulu kêŋsôŋ daŋ ndê, magoc
aö wasôm têŋ mac bu aö gam akiŋ Kilisi
ma gakôm gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga
gahôc gêlêc ŋac su. Lau sêkêŋ aö gandöc
gapocwalô, sic aö basô, ma têm daêsam
kêpiŋ bu wambac ndu tu gam akiŋ Kilisi-
ŋga. Ma ŋac lau dau? Mba.
24 Lau bata Israel-ŋga sêmatôc aö tidim
5, ma tôm têm matôc-ŋga 5 dinaŋ sêhi aö
tidim 39* ŋa po naŋ sem bocbiŋ.
25 Ŋac sic aö ŋa sö tidim tö. Sêtuc aö
ŋa-hoc tidim tigeŋ. Aö gapac waŋ tidim
tö, ma gapoc gwêc sawa tôm ôbwêc daŋ
ma acsalô daŋ.
26 Aö ga gameŋ ga gameŋ ŋapaŋ ma
gandöc sic teŋ dom. Ma ŋawapac ŋatô
naŋ gahôc whiŋ, naŋ bocdec. Aö galom
bu hêc ŋasambac atu, ma gambo gwêc
têŋ têm sac. Lau kaŋ sêkôm aö ŋayom,
ma aö gatap kisa sa yêc aö dauŋ neŋ
lau Israel-ŋga ma yêc †lau gameŋ apa-
ŋga, ma yêc lau malac atu-tu-ŋga ma lau
malac sauŋ-sauŋ-ŋga, ma yêc asidôwai
tasaŋ bocdinaŋ. Gêŋ hoŋ dinaŋ gitôm bu
seŋ aö su, magoc mba.
27 Aö gakôm gweleŋ ti gahôc ŋawapac
atu ŋapaŋ. Têm daêsam aö gayêc bêc
ŋapep dom, gêŋ yô a ö, bu yô aö, gambo
ŋamlic ŋalhuc, ma gapônda ŋakwê.
28 Wapac hoŋ dinaŋ kêsalê aö ahuc. Ma
gêŋ daŋ tiyham kêŋ wapac aö tôm bêc
hoŋ, naŋ bocdec bu. Aö gitôm dom bu
waŋlhiŋ lau sêkêŋ whiŋ Kilisi-ŋga daŋ siŋ,
tigeŋ gauc gêm ŋac ŋapaŋ.
29 Ŋamalac daŋ bu ndê kêŋ whiŋ ŋaŋga
dom, dec oc wahêgo dauŋ tu iŋ-ŋga e aneŋ
licwalô pacndê. Ma gêŋ lêtôm-ŋga bu kôm
ŋamalac daŋ peŋ sip sac ŋalôm, dec aö oc
atac ŋandê pi gêŋ dinaŋ.
30 Aö gatec bu wapo dauŋ sa, magoc aö
bu wakôm, dec wasôm yom pi gêŋ naŋ tôc
asê bu aö ŋgac licwalô mba-ŋga.
31 Anötö kêyalê bu aö kasau dom. Iŋ
Pômdau Yisu Damba, ma yac tac waê bu
tampiŋ iŋ tôm bêc hoŋ.
32 Têŋ ndoc aö gambo malac Damaskas,
naŋ gôliŋwaga naŋ yob malac dau mbo
Kiŋ Aretus ŋapu, naŋ gic atu iŋ ndê lau
siŋ-ŋga bu sêyob gatam malac-ŋga hoŋ tu
sêkôc aö dôŋ-ŋga.
33 Magoc mba. Asidôwai sêkêŋ aö gasip
sambec sö daŋ, ma sêŋwhaŋ aö gasip yêc
gatam atu daŋ yêc malac dau ŋatuŋbôm
ŋadômbwê-ŋga ma galhö ga.

12

Pol gêlic undambê ŋagatu

1 Mêtê dapo dauŋ waêŋ sa-ŋga oc kêŋ
ŋayham daŋ têŋ yac dom. Magoc aneŋ
ŋalôm kac aö, dec oc wapo dauŋ sa ma
wandic têku yom, ma wasôm yom pi gêŋ

* **11:24** Lau Israel-ŋga si yomsu daŋ (Diut 25:3) sôm bu sêhi ŋamalac giso ŋa-po sêhôc gêlêc tidim 40 dom. Bocdinaŋ lau bata Israel-ŋga bu sêmatôc ŋamalac daŋ, naŋ sêhi iŋ tidim 39 bu sêŋgilì yomsu dau ŋadôhôŋ dom.

ŋagatu, ma pi gêŋ ŋatô naŋ Pômdau hoc
asê têŋ aö.
2-3 Aö kayalê ŋgac kêŋ whiŋ Kilisi-ŋga
daŋ. Yala 14 gi su, Anötö kôc iŋ sa pi lôlôc
solop têŋ iŋ yêc undambê gi. Anötö kôc iŋ
ti ŋamlic sambuc me kôc iŋ gatu ŋambwa,
aö gam gauc. Anötö tawasê kêyalê.
4 Ma Anötö tôc gameŋ †Paradais-ŋga têŋ
iŋ. Iŋ ŋgô yom pi gêŋ atu-tu ŋatô naŋ iŋ
gitôm dom bu w hê sa, ma Anötö gic yao
iŋ bu sôm asê dom.
5 Aö oc wapo ŋamalac kaiŋ dinaŋ waê
sa, magoc aö bu wapo dauŋ sa, dec wasôm
yom pi gêŋ tigeŋ, naŋ bu watôc asê bu aö
ŋgac licwalô mba.
6 Gêŋ ŋatô yêc bu wapo dauŋ sa pi-ŋga,
ma aö bu wakôm, dec oc watôm ŋgac gauc
mbasi-ŋga dom. Ŋahu bu aneŋ yom iŋ
yomandô. Magoc aö watoc dauŋ sa pi gêŋ
dinaŋ dom. Lau bu sêmpiŋ aö tu lêŋ naŋ
sêlic aö gasa-ŋga, ma tu yom ŋandô naŋ
gahoc asê-ŋga, dec oc solop.

Anötö kêmwasiŋ lau licwalô mba, bu tôc iŋ ndê ŋaclai asê

7 Yomandô Anötö tôc gêŋ atu têŋ aö.
Magoc iŋ tec bu aö wapo dauŋ sa pi
gêŋ dau. Tu dinaŋ-ŋga iŋ kêŋ ŋasawa
têŋ Sadaŋ bu êŋkiŋ iŋ ndê aŋela daŋ bu
êŋgwiniŋ aö ŋa gêŋ wapac ŋamlic-ŋga
daŋ. Gêŋ dau kêŋ ŋandê têŋ aö gitôm gêŋ
ŋakwa kuŋ aö.
8 Aö gateŋ mbec ŋaŋga têŋ Pômdau ma
gandac iŋ tidim tö bu kôc gêŋ wapac dau
su yêc aö.
9 Magoc iŋ sôm têŋ aö bu, “Mba. Aneŋ
mwasiŋ gitôm bu puc am dôŋ ma hôc
ŋawapac dinaŋ. Bu aö oc wamwasiŋ lau
licwalô mba, bu watôc aneŋ ŋaclai asê.”
Tu dinaŋ-ŋga aö Pol oc wapo dauŋ sa tu
ŋawapac bocke naŋ kêgwiniŋ aö e kôm aö
licwalô mba. Ŋalêŋ dinaŋ aö oc taŋkwê
Kilisi bu kêŋ iŋ ndê ŋaclai tu nem aö sa-
ŋga.
10 Tu dinaŋ-ŋga aö bu wambo licwalô
mba, me lau bu sêpu aö ma sêkêŋ kisa
aö, aö bu wapônda dauŋ, me aö bu
wahôc ŋawapac tidau-tidau tu Kilisi-ŋga,
dec wahôc ti atac ŋayham. Bu têŋ ndoc
aö kasahê licwalô tôm dom, naŋ taŋkwê
Kilisi ndê ŋaclai bu puc aö dôŋ ma walhac
ŋaŋga.

Pol tac whiŋ lau Korin-ŋga

11 Aö galic dauŋ gitôm ŋgac ŋambwa-
ŋga daŋ, magoc aposel tasaŋ naŋ mac atoc
ŋac sa, naŋ si asa hôc gêlêc aö su? Oc tôm
bu mac apo aö waêŋ sa, magoc mba. Mac
akôm dom, ma tu dinaŋ-ŋga dec aö kakuc
lau gauc mbasi-ŋga si lêŋ ma gapo dauŋ sa
têŋ mac.
12 Têŋ têm aö gambo gawhiŋ mac, naŋ
aö gakôm gêŋ naŋ aposel ŋandô sic waê
bu sêkôm. Aö gakôm gêŋ dalô, gêŋ atu-tu
ma gêŋ ti ŋaclai atu daêsam.
13 Bocdinaŋ mac gauc gêm bu aö gakôm
gêŋ sake têŋ gôlôwac dabuŋ ŋatô, naŋ
gakôm têŋ mac dom? Mboe mac alic aö
sac bu gandac mac bu akêŋ gêŋ tu anem
aö sa-ŋga dom, a? Bu bocdinaŋ, dec wateŋ
mac bu asuc aneŋ sac kwi.
14 Kwahic dec aö kamasaŋ dauŋ bu
wandic mac kêsi tidim tö-ŋga. Magoc aö
waloc tu bu wakôc mac nem gêŋ daŋ-ŋga
dom. Bu gêŋ naŋ aö tac whiŋ, naŋ mac
nem wapa ti mone dom, magoc mac daôm.
Y omandô. Aö bu wakêŋ wapac mac dom,
bu aö gatôm mac damam, ma solop dom
bu balêkoc sêkêŋ gêŋ tu sêlôm damba ti
dindai-ŋga. Damba ti dindai bu sêkêŋ gêŋ
tu sêlôm si balêkoc-ŋga, dec oc solop.
15 Boc-dinaŋ aö galic ŋayham bu wakêŋ
neŋ gêŋ hoŋ tu wanem mac sa-ŋga, e
wakêŋ dauŋ sambuc tu mac-ŋga whiŋ.
Ŋalêŋ dinaŋ aö bu watôc asê bu aö atac
whiŋ mac ndu andô, ma mac bu atac whiŋ
aö gwalec, oc ŋayham me mba?
16 Mac bu atac whiŋ aö me atac whiŋ aö
dom, magoc mac aŋyalê su bu aö gakêŋ
ŋawapac daŋ têŋ mac dom. Magoc mboe
lau naŋ sêkêŋ kisa aö, naŋ oc sêsôm bu aö
kasalê lêŋ bu waŋsau mac ma malô wakôc
mac nem gêŋ ŋatô-ŋga.
17 Mac gauc gêm bu aö kakiŋ aneŋ lau
ŋatô sêtêŋ mac sêloc, bu sêŋgaho mac
nem gêŋ ŋatô su tu aö-ŋga, a?
18 Aö gandac Taitus bu têŋ mac loc, ma
kakiŋ yac neŋ asidôwa daŋ whiŋ iŋ. Ma
Taitus kôc mac nem gêŋ bocke, a? Mba
andô. Alu akôc gauc tigeŋ ma asa lêŋ
tigeŋ, naŋ akôm gweleŋ ŋaôli mbasi-ŋga.

Pol gêm la lau Korin-ŋga

19 Mac gauc gêm bu yac asôm yom hoŋ
dinaŋ tu bu alhac dauŋ ahuc, a? Mba. Yac
akêŋ whiŋ Kilisi, ma asôm mba yom hoŋ
yêc awê têŋ mac yêc Anötö aŋgô-ŋga. Ma
gêŋ hoŋ naŋ yac akôm, naŋ akôm tu bu
apuc yac mba lau atac whiŋ-ŋga mac dôŋ
alhac ŋaŋga-ŋga.
20 Aö gatöc dauŋ bu mboe aö waloc ma
watap sa bu mac nem la u ŋatô sêsap
mêtê sac dôŋ sêmbo. Bocke? Mac nem
lau ŋatô sêsôm dau, me sem lêmuŋ dau,
a? Lau ŋatô atac ŋandê têŋ dau, sêwhê
dau kôc-kôc, sêpu si asidôwai ma sêsec
gameŋ, sêtoc dau sa, me sêli dau sa, a? Aö
bu waloc ma walic bu mac nem lau ŋatô
sêŋkuc lêŋ naŋ aö atac whiŋ dom, dec aö
oc waŋkuc lêŋ matôc-ŋga naŋ mac oc atac
whiŋ dom.
21 Muŋ-ŋga, mac nem lau daêsam
sêkôm mêtê mockaiŋ-ŋga ti atac ŋagalac-
ŋga tidau-tidau. Aö gasôm têŋ ŋac bu
sênem dau kwi ma sêhu lêŋ sac dinaŋ

siŋ. Kwahic dec aö gatöc dauŋ bu mboe aö wambu waloc, ma walic bu ŋac sêsap lêŋ dinaŋ dôŋ ŋapaŋ sêmbo. Bu bocdinaŋ, dec mêtê sac dau oc kêŋ wapac aö, ma aneŋ Anötö oc kêŋ aö mayaŋ dauŋ atu tu mac-ŋga.

13

Pol oc kêŋ gêli lau naŋ sêkôm sac, naŋ dom

1 Ŋasawa sauŋ aö oc wandic mac kêsi tidim tö-ŋga. Ma aö bu wamatôc mac nem lau ŋatô, dec aö oc waŋkuc ŋagôliŋ solop tamatôc lau giso-ŋga, naŋ sêto yêc bocdec bu:

> Ŋamalac tigeŋ bu êŋgôliŋ yom pi ŋgac daŋ, dec oc tôm dom bu dakôc iŋ ndê yom sa. Ŋamalac lu me tö bu sêpuc yom dau dôŋ, dec dalic bu yomandô. *[Diut 19:15]*

2 Têŋ ndoc aö gac mac kêsi tidim lu-ŋga, naŋ gasôm têŋ lau naŋ sêkôm mêtê sac bu sêhu siŋ. Ma aö gakêŋ puc mac bu têŋ ndoc aö bu wambu waloc, ma watap sa bu lau dau sêsap si lêŋ dinaŋ dôŋ ŋapaŋ sêmbo, dec oc wakêŋ matôc ŋaŋga têŋ ŋac, ma têŋ lau ŋatô naŋ sêkôm sac, naŋ bocdinaŋ. Kwahic dec aö gambo ahê, magoc ndoc kêpiŋ bu wambu waloc, dec wakêŋ puc mac pi gêŋ tigeŋ dinaŋ tiyham.

3 Mac nem lau ŋatô sêndac aö bu w atôc gêŋ daŋ têŋ mac, naŋ oc whê sa bu aö gasôm yom gam Kilisi aŋgô. Bocdinaŋ ayob daôm ŋapep, bu aö oc wamatôc lau sêkôm mêtê sac-ŋga hoŋ ti ŋaŋga. Kilisi dau bu mbo whiŋ mac, dec oc kêŋ gêli mac dom, iŋ oc kôm mêtê ŋaŋga kaiŋ tigeŋ.

4 Yomandô. Lau sic Kilisi pi a gicso dau gitôm ŋgac licwalô mba. Magoc Anötö ndê ŋaclai uŋ iŋ sa ma kêŋ iŋ mbo tali ŋapaŋ. Ma yac lau naŋ mba akêŋ whiŋ piŋ yac dôŋ am damiŋ Kilisi, naŋ lau licwalô mbasi bocdinaŋ. Magoc Anötö ndê ŋaclai kêŋ yac ambo taŋli awhiŋ iŋ, tu bu anem akiŋ mac-ŋga.

Pol gêm la lau Korin-ŋga tiyham

5-6 Mac bu andac batam yac bu aposel ŋandô me mba, dec atôc gwaniŋ daôm nem lêŋ. Mac aŋyalê su bu ŋamalac naŋ kêŋ whiŋ dom, naŋ Kilisi mbo iŋ ndê ŋalôm dom. Bocdinaŋ mac bu alic bu mac akêŋ whiŋ ambo, ma Yisu Kilisi mbo nem ŋalôm, dec aŋyalê bu yac mba gweleŋ ŋa-ŋandô dinaŋ, ma whê yac sa bu aposel ŋandô.

7 Yac ateŋ mbec têŋ Anötö bu puc mac dôŋ ma akôm sac daŋ dom. Yac atac whiŋ bu mac asa lêŋ gitêŋ, tu bu mac nem lêŋ tôc asê bu yac aposel ŋandô lec dom. Mba. Lau ŋatô bu gauc nem bu yac aposel tasaŋ, naŋ iŋ gêŋ ŋambwa. Yac mba mbec dinaŋ ŋa-ŋahu andô, naŋ yac atac whiŋ bu Anötö puc mac dôŋ bu aŋkuc lêŋ gitêŋ eŋ.

8 Lau bu sêsap lêŋ yom ŋandô-ŋga dôŋ, dec oc tôm dom bu yac akôm gêŋ ti ŋaclai tu amatôc ŋac-ŋga. Magoc lau naŋ sêŋkuc lêŋ yom ŋandô-ŋga dom, naŋ yac akôm gêŋ ti ŋaclai tu bu amatôc ŋac-ŋga e sêhu si giso siŋ.

9 Bocdinaŋ mac bu alhac ŋaŋga ma asap yom ŋandô dôŋ, dec oc tôm dom bu yac atôc mba ŋaclai têŋ mac, magoc yac oc atac ŋayham atu tu mac nem lêŋ ŋayham-ŋga. Ma yac ateŋ mbec bu mac lau akêŋ whiŋ-ŋga asa nem lêŋ hoŋ ŋapep eŋ.

10 Aö gato yom hoŋ dinaŋ bu wakêŋ puc mac bu ahu nem mêtê s ac hoŋ siŋ muŋ, bu têŋ ndoc aö bu wahôc asê, naŋ gatec bu wamatôc mac ŋa ŋaclai naŋ Pômdau kêŋ têŋ aö. Bu iŋ kêyaliŋ aö sa ma kêŋ ŋaclai têŋ aö bu wapuc mac dôŋ, ma tu bu waŋgwiniŋ mac-ŋga dom.

Pol ndê yom ŋambu-ŋga

11 O asidôwai, aö bu wandic bata bapia dindec, dec bu wakôm neŋ acsalô têŋ mac hoŋ. Aŋsahê ŋaŋga bu andic dabiŋ nem lêŋ akêŋ whiŋ-ŋga hoŋ tisolop. Aneŋ yom hoŋ dindec puc mac dôŋ. Akêŋ nem gauc ti ŋalôm pitigeŋ, ma ambo awhiŋ daôm ti yom malô. Akôm bocdinaŋ, ma Anötö, naŋ Atac Whiŋ ti Yom Malô Ŋadau, naŋ oc mbo whiŋ mac.

12 Akam daôm aŋkuc gôlôwac dabuŋ si lêŋ.

13 Anötö ndê lau dabuŋ hoŋ naŋ sêmbo gameŋ Masedonia-ŋga dindec, naŋ sêkôm si acsalô ŋayham têŋ mac.

14 Pômdau Yisu Kilisi ndê mwasiŋ ti Anötö ndê atac whiŋ puc mac dôŋ, ma Ŋalau Dabuŋ piŋ mac hoŋ dôŋ ŋapaŋ.

Pol ndê bapia têŋ lau Galasia-ŋga
Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Aposel Pol to bapia dindec têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêmbo gameŋ Galesia-ŋga. Muŋ-ŋga iŋ dau kêsêlêŋ tôm malac ma hoc ŋawaê ŋayham asê têŋ lau Galesia-ŋga, dec lau sic hu sêkêŋ whiŋ Yisu (Apo 13:14–14:23).

Tiŋambu lau Israel-ŋga ŋatô sêhôc asê gôlôwac dabuŋ Galesia-ŋga, ma sêŋsôŋ lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga si gauc pi lêŋ sêti lau gitêŋ yêc Anötö aŋgô-ŋga. Ŋac lau naŋ sêsap lau Israel-ŋga si sakiŋ akwa dôŋ, ma sêkac lau Galesia-ŋga bu sêŋkuc pwac sêsê lauŋgac si ŋamlic ŋatô suŋga, ma sêsôc Moses ndê yomsu hoŋ ŋapu. Ŋac sêsôm bu lau sêkêŋ whiŋ Yisuŋga naŋ lau Israel dom, naŋ bu sêkôm bocdinaŋ dom, dec oc tôm dom bu Anötö kôc ŋac sa me lic ŋac bu lau gitêŋ. Ma lau dau sêpu Pol ma sêsôm bu iŋ aposel ŋandô dom, ŋahu bu iŋ kac lau gameŋ apa-ŋga bu sêŋkuc Israel si sakiŋ akwa dom.

Tu dinaŋ-ŋga Pol to bapia dindec tu bu whê dau sa bu iŋ aposel ŋandô, naŋ Yisu Kilisi lu Anötö sêŋyaliŋ iŋ sa (1:1), ma gêm mêtê tôm Yisu dau hoc asê têŋ iŋ (1:12). Ma iŋ bu puc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga dôŋ bu sêsôc lau tasaŋ dinaŋ si yom ŋapu dom. Iŋ sôm bu ŋawaê ŋayham tigeŋ iŋ yom ŋandô, ma ŋawaê dau tôc asê tiawê bu lau sêti lau gitêŋ tu ŋac si sêkêŋ whiŋ-ŋga, ma tu sêŋkuc yomsu-ŋga lec dom. Yêc lôcwha 5 - 6 iŋ to yom ŋatô tu bu puc lau dôŋ bu sêkêŋ whiŋ ŋaŋga, sêsap mêtê atac whiŋ-ŋga dôŋ, ma sêpiŋ dau dôŋ ŋapep. Lau naŋ Ŋalau Dabuŋ gêm gôliŋ ŋac, naŋ oc sêhu mêtê sac siŋ, ma sêkôm mêtê ŋayham eŋ (5:16-26).

Pol ndê yom ŋamata-ŋga

1-2 Aö Pol, ma asidôwai naŋ sêmbo sêwhiŋ aö, ato bapia dindec têŋ Kilisi ndê gôlôwac dabuŋ hoŋ yêc gameŋ Galesia-ŋga. Aö gati †aposel magoc ŋamalac daŋ kêyaliŋ aö sa, me lau toŋ daŋ sêŋkiŋ aö bu wati aposel dom. Mba. Yisu Kilisi lu iŋ Damba Anötö naŋ uŋ iŋ sa akêŋ lau batêŋga, naŋ dec sêŋyaliŋ aö sa ti sêŋkiŋ aö.

3 Mwasiŋ ti yom malô têŋ mac akêŋ yac neŋ Damaŋ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi.

4 Yisu kêŋ dau mbac ndu tu yac neŋ sacŋga, bu êŋgaho yac su yêc mêtê sac naŋ gêm nom dindec ahuc. Lêŋ dau Damaŋ Anötö gauc gêm tidôŋ ma tac whiŋ bu Yisu kôm ŋandô sa.

5 Bocdinaŋ datoc Anötö ndê waê sa tôm têm sambob dandic ŋawaê. Yomandô!

Pol kêŋ puc lau bu sêŋkuc ŋawaê ŋayham tigeŋ

6 Tu Kilisi-ŋga dec Anötö kêmwasiŋ mac, ma kêgalêm mac sa ati iŋ ndê lau. Magoc ŋagahô eŋ, mac ahu iŋ ti ŋawaê ŋayham naŋ aposel sem, naŋ siŋ, ma aŋkuc yom wakuc. Mac nem lêŋ dinaŋ kôm aö gahêdaêŋ.

7 Yom naŋ mac aŋkuc, naŋ yom ŋandô dom. Mboe lau ŋatô sêŋsôŋ mac nem gauc ma sêŋsahê bu sêŋsôŋ ŋawaê ŋayham pi Kilisi whiŋ.

8 Aŋgô su naŋ! Yac dauŋ me aŋela undambê-ŋga daŋ, me asa bu têŋ mac meŋ ma nem mêtê wakuc, naŋ so mêtê naŋ muŋ-ŋga yac ahoc asê têŋ mac, naŋ oc tap Anötö ndê atac ŋandê sa.

9 Aêc! Yac asôm su, ma aö wasôm tiyham. Asa naŋ bu hoc mêtê asê têŋ mac naŋ so yac lau aposel mba mêtê naŋ mac akôc sa su, naŋ oc tap Anötö ndê atac ŋandê sa.

10 Mac gauc gêm sake? Aö gato yom dindec tu bu lau sêlic aö ŋayham ma sêmpiŋ aö-ŋga, me tu bu Anötö lic aö ŋayham-ŋga? Aŋgô! Aö bu wakôm tu ŋamalac-ŋga, dec aö Kilisi ndê ŋgac akiŋ dom.

Pol whê sa bu iŋ Anötö ndê aposel ŋandô

11 O asidôwai, aö bu wawhê sa têŋ mac bu mêtê naŋ gahoc asê têŋ mac, naŋ ŋamalac si yom dom.

12 Bu ŋamalac daŋ kêŋ têŋ aö me kêdôhôŋ aö dom, magoc Yisu Kilisi hoc asê têŋ aö.

13-14 Mac aŋgô aö ŋawaê su, dec aŋyalê bu muŋ-ŋga lê aö gam akiŋ Anötö kakuc lau Israel-ŋga si sakiŋ akwa. Aö gasa ŋac si lêŋ dau gahôc gêlêc ŋac si daêsam naŋ si yala gitôm aö neŋ. Ma gayêm dauŋ su tu waŋkuc abaŋi Israel-ŋga si ŋagôliŋ. Ma mac aŋgô bu aö gakêŋ kisa ŋaŋga têŋ Anötö ndê gôlôwac dabuŋ naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu, ma gakôm bu waseŋ ŋac su.

15 Magoc Anötö kêyaliŋ aö sa gwanaŋ su, têŋ têm aö gambo dinaŋ atac ŋalôm eŋ, ma tu iŋ ndê lêŋ êmwasiŋ lau-ŋga dec kêgalêm aö sa bu wanem akiŋ iŋ. Ma tiŋambu iŋ gêlic ŋayham

16 bu hoc iŋ ndê Atu Yisu asê têŋ aö, tu bu wasôm iŋ ndê ŋawaê ŋayham asê têŋ lau naŋ lau Israel dom. Têŋ dinaŋ aö gasôm yom gawhiŋ lau ŋatô dom.

17 Ma aö gapi Jerusalem bu walic lau naŋ sêti aposel sêmuŋ aö, naŋ dom. Mba. Aö gatêŋ gameŋ Arabia-ŋga ga, ma tiŋambu gambu gatêŋ malac Damaskas.

18 Aö gambo malac dinaŋ yala tö su, goc
gapi Jerusalem ga bu walic Pita, ma gambo
gawhiŋ iŋ tôm bêc 15.
19 Aö galic Pômdau asi Jems, magoc galic
aposel ŋatô dom.
20 Aö wasôm yêc Anötö aŋgô-ŋga bu
yom naŋ kwahic dec gato, naŋ yom tasaŋ
dom.
21 Tiŋambu aö gatêŋ gameŋ Siria ma
Silisia-ŋga ga.
22 Gôlôwac dabuŋ gameŋ Judia-ŋga naŋ
sêkêŋ whiŋ Kilisi, naŋ sêlic aö aŋôŋ andô
dom.
23 Magoc sêŋgô ŋawaê pi aö bocdec bu,
"Ŋgac naŋ muŋ-ŋga kêŋ kisa têŋ yac,
kwahic dec kôm gweleŋ ma gêm mêtê pi
lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga naŋ muŋ-ŋga iŋ kôm
bu seŋ su."
24 Bocdinaŋ sêmpiŋ Anötö tu iŋ gêm aö
kwi-ŋga.

2

Lau aposel Jerusalem-ŋga sêkôc Pol sa

1 Yala 14 giŋga su goc gapi Jerusalem
ga tiyham, ma gakôc Banabas lu Taitus
sêwhiŋ aö.
2 Anötö dau hoc yom daŋ asê têŋ aö ma
kac aö, dec gapi Jerusalem ga têŋ ndoc
dinaŋ. Ma ŋawaê ŋayham naŋ gahoc asê
têŋ †lau gameŋ apa-ŋga, naŋ aö gawhê
sa yêc Jerusalem. Aö gawhê sa têŋ lau
hoŋ dom, magoc gawhê sa têŋ lau sêkêŋ
whiŋ-ŋga si lau bata. Aö gatec bu lau
sêpu gweleŋ naŋ gakôm, me sêsôm bu
aö gakôm ŋambwa, ma tu dinaŋ-ŋga dec
gawhê dauŋ sa têŋ ŋac lau dau.
3 Ŋac sêŋyalê bu Taitus naŋ whiŋ aö têŋ
têm dinaŋ, iŋ ŋgac Grik-ŋga. Magoc sêkac
yac bu asê iŋ ndê ŋamlic ŋatô êŋkuc lau
Israel-ŋga si pwac naŋ dom.
4 Yom hoŋ dinaŋ hôc asê, ŋahu bu lau
ŋatô sêŋsau bu sêti yac mba asidôwai
ma sêmeŋ sêmbo sêwhiŋ yac bu sêtip
lêŋ ti sakiŋ naŋ yac andôhôŋ têŋ lau
gameŋ apa-ŋga. Yisu Kilisi kêgapwêc yac
su yêc sakiŋ yomsu-ŋga, magoc ŋac lau
tasaŋ dinaŋ sêkôm bu sêkac yac kwi ma
aŋkuc lêŋ yomsu-ŋga tiyham atôm lau
akiŋ ŋambwa.
5 Tigeŋ yac alhac ŋaŋga ma asôc ŋac
ŋapu daŋ dom, ŋahu bu yac atac whiŋ bu
mac lau Galesia-ŋga aŋyalê yom ŋandô pi
ŋawaê ŋayham, ma asap dôŋ ŋapaŋ.
6 Aö kayalê bu Anötö toc ŋamalac daŋ
sa hôc gêlêc daŋ su dom. Tu dinaŋ-
ŋga dec gahêgo dauŋ dom têŋ ndoc naŋ
gawhê dauŋ sa têŋ lau naŋ gôlôwac dabuŋ
Jerusalem-ŋga sêtoc sa sêti ŋac si lau bata.
Ma ŋac sêsôm yom daŋ bu sêmatôc ŋawaê
ŋayham naŋ gam yêc lau apa si gameŋ,
naŋ dom.
7 Mba! Ŋac sêlic bu Anötö kêŋ ŋawaê
ŋayham sip aö amaŋ bu wahoc asê têŋ lau
naŋ lau Israel dom, tôm iŋ kêŋ sip Pita
amba bu hoc asê têŋ lau Israel-ŋga.
8 Bu Anötö kêŋ ŋaclai têŋ Pita ma
kêyaliŋ iŋ sa ti lau Israel-ŋga si aposel, ma
kêŋ ŋaclai têŋ aö bocdinaŋ, ma kêyaliŋ aö
sa gati lau gameŋ apa-ŋga si aposel.
9 Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga yêc Jerusalem
sêtoc Jems, Pita ma Jon sa sêti ŋac si
ŋagôlôŋ. Ma têŋ ndoc lau tö dinaŋ sêlic
bu aö gatap Anötö ndê mwasiŋ sa su, dec
sêkam alu Banabas tu bu sêtôc asê bu ŋac
sêkôc alu ti alu mba yom sa. Ma ŋac si
ŋalôm pitigeŋ bu yac akôm gweleŋ ŋawaê
ŋayham-ŋga awhiŋ lau gameŋ apa-ŋga,
ma ŋac sêkôm sêwhiŋ lau Israel-ŋga.
10 Ŋac sêndac gêŋ tigeŋ, naŋ bu yac gauc
nem ŋac si lau naŋ sêpônda dau. Ma gêŋ
dau aö gauc gêm tidôŋ su bu wakôm.

Pol sôm Pita yêc malac Antiok

11 Tiŋambu aö gambo malac Antiok, ma
Pita meŋ mbo malac dau whiŋ. Magoc
malô aö galic yêc awê bu iŋ kôm gêŋ
daŋ, naŋ so yom ŋandô ŋawaê ŋayham-
ŋga. Ma tu dinaŋ-ŋga dec aö gasôm yom
sêmbalaŋ-ŋga solop têŋ iŋ.
12 Bu têŋ ndoc iŋ hôc asê Antiok tiwakuc,
naŋ iŋ kôm mêtê solop. Iŋ ndöc ti gêŋ gêŋ
whiŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ lau Israel
dom, dec tôc asê bu iŋ hêgo dau tu Moses
ndê yomsu-ŋga dom. Magoc tiŋambu lau
Israel-ŋga ŋatô naŋ sem gweleŋ sêwhiŋ
Jems, naŋ sêhôc asê malac Antiok. Pita
kêyalê bu ŋac sêsap Moses ndê yomsu
dôŋ ma ŋac bu sêkac lau gameŋ apa-ŋga
bu sêŋkuc lau Israel-ŋga si †pwac sêsê
lauŋgac ŋamlic ŋatô su-ŋga. Tu dinaŋ-
ŋga dec iŋ töc dau ma kêdahiŋ dau su yêc
lau naŋ lau Israel dom. Iŋ ndê lêŋ dau iŋ
lêŋ giso.
13 Ma lau sêkêŋ whiŋ-ŋga Israel-ŋga
ŋatô naŋ sêmbo malac Antiok, naŋ sêŋkuc
iŋ ma sêsa lêŋ tasaŋ dinaŋ sêwhiŋ, e lêŋ
dau hê Banabas kwi whiŋ.
14 Têŋ ndoc aö galic bu ŋac si mêtê dau
so yom ŋandô ŋawaê ŋayham-ŋga, dec
gasôm yom têŋ Pita yêc ŋac hoŋ aŋgô-ŋga
bocdec bu, "Am ŋgac Israel-ŋga, magoc
têŋ ndoc am mweŋ hôc asê malac Antiok,
naŋ am mbo whiŋ lau naŋ lau Israel dom,
ma hêgo daôm tu Israel-ŋga si yomsu-ŋga
dom. Magoc malô am kac nem ŋalôm kwi
ma kôm gitôm am gêlic Moses ndê yomsu
gitôm gêŋ atu, ma hu lau dau siŋ ma mbo
ahê ŋac. Bocke? Kwahic dec am bu kac lau
gameŋ apa-ŋga bu sêsôc lau Israel-ŋga si
ŋagôliŋ ŋapu, a?"

Lêŋ tigeŋ yêc bu dati lau gitêŋ, naŋ dakêŋ whiŋ

15 Ma aö gasôm têŋ Pita, “Yac lau Israel-
ŋga êlêmê dasam lau gameŋ apa-ŋga bu
lau sac, bu ŋac sêŋkuc Moses ndê yomsu
dom. Magoc hêclu neŋ ŋahu yêc lau
gameŋ apa-ŋga dom. Mba. Dinaŋi sêkôc
hêclu dambo lau Israel-ŋga naŋ dakôc
Moses ndê yomsu, naŋ ŋalôm.
16 Magoc yac taŋyalê su bu ŋamalac daŋ
oc ti ŋamalac gitêŋ yêc Anötö aŋgô-ŋga
tu iŋ kêkuc lêŋ yomsu-ŋga dom. Mba,
oc tôm dom. Magoc tu ŋamalac daŋ kêŋ
whiŋ Yisu Kilisi-ŋga, dec Anötö gêlic iŋ
bu ŋamalac gitêŋ. Seŋ tigeŋ dinaŋ gic
lau hoŋ ŋawaê, yac lau Israel-ŋga, ma
lau gameŋ apa-ŋga boc-dinaŋ. Taŋkuc lêŋ
dakêŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga tu bu dati lau
gitêŋ tu lêŋ dinaŋ-ŋga, ma tu taŋkuc lêŋ
yomsu-ŋga lec dom.”
17 Kwahic dec yac taŋkuc lêŋ dakêŋ whiŋ
Kilisi-ŋga tu bu dati lau gitêŋ-ŋga. Mboe
lau ŋatô oc sêsam yac bu lau sac tu yac
taŋkuc lêŋ yomsu-ŋga tiyham dom. Magoc
yac oc dasôm sake? Lêŋ dakêŋ whiŋ Kilisi-
ŋga kêŋ ŋasawa têŋ yac tu dakôm sac-ŋga,
a? Aö wasôm, mba andô!
18 Muŋ-ŋga aö kasahê bu wati ŋgac
gitêŋ tu kakuc yomsu-ŋga, magoc kwahic
dec gahu lêŋ dau siŋ su. Aö bu wambu
wandi wasôc yomsu ŋapu tiyham, dec oc
tôc gêŋ tigeŋ asê têŋ aö, naŋ bu aö ŋgac
kagilì yomsu-ŋga.
19 Bu sakiŋ yomsu-ŋga tôc asê têŋ aö
bu gawêkaiŋ seŋ wambac ndu-ŋga, ma
bocdinaŋ dec aö taŋkwê lêŋ yomsu-ŋga
bu nem aö sa tiyham lec dom. Yomandô.
Aö gahu lêŋ yomsu-ŋga siŋ, tu bu wanem
akiŋ Anötö tôm aneŋ bêc hoŋ wambo
taŋli-ŋga. Anötö dau piŋ aö dôŋ gam
damiŋ Kilisi gitôm gambac ndu pi a gicso
dau gawhiŋ iŋ.
20 Ma kwahic dec aneŋ ŋahu gambo
taŋli-ŋga sip aö dauŋ dom, magoc gambo
taŋli tu Kilisi naŋ tisa mbo tali tiyham ma
mbo aneŋ ŋalôm naŋ-ŋga. Ma tôm bêc
hoŋ naŋ wambo taŋli wambo nom lec, naŋ
wasa lêŋ tigeŋ bocdec bu, wakêŋ whiŋ
Anötö Atu naŋ tac whiŋ aö ma kêŋ dau tu
aö-ŋga.
21 Aö galic Anötö ndê mwasiŋ gitôm gêŋ
ŋambwa dom. Mba. Ŋahu bu ŋamalac
daŋ gitôm dom bu ti ŋamalac gitêŋ tu iŋ
kêkuc yomsu-ŋga. Bu bocdinaŋ, dec Kilisi
ndê mbac ndu naŋ oc ŋahu mbasi.

3

Lêŋ yomsu-ŋga ma lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga

1 O mac lau Galesia-ŋga, mac lau gauc
mba. Yac awhê yom hoŋ pi Yisu Kilisi sa
yêc awê têŋ mac, e tôm mac daôm tanôm
alic iŋ mbac ndu pi a gicso dau. Magoc asa
dec meŋ ma kêŋsôŋ mac nem gauc?
2 Aö bu wakêŋ gêndac têŋ mac pi yom
tigeŋ bocdec bu, mac aŋkuc yomsu dec
Anötö kêŋ Ŋalau Dabuŋ têŋ mac, me mac
akêŋ whiŋ ŋawaê ŋayham pi Kilisi, naŋ
mac aŋgô su, dec iŋ kêŋ Ŋalau têŋ mac?
3-4 Bocke ma kwahic dec mac nem gauc
tisac? Têŋ ndoc mac akêŋ whiŋ tiwakuc,
naŋ mac asa nem lêŋ ti Ŋalau Dabuŋ ndê
ŋaclai, ma ahu lêŋ yomsu-ŋga siŋ. Tu
dinaŋ-ŋga lau naŋ sêsap yomsu dôŋ, naŋ
sêkêŋ kisa mac. Tu sake-ŋga kwahic dec
mac bu ambu asôc yomsu ŋapu tiyham,
ma gauc gêm bu Anötö oc kôc mac sa tu
gêŋ naŋ mac daôm akôm tu aŋkuc yomsu-
ŋga. Mac bu akôm bocdinaŋ, dec kisa atu
naŋ mac ahôc têŋ ŋamata-ŋga, naŋ ŋahu
mbasi.
5 Aŋgô! Anötö kêŋ ndê Ŋalau Dabuŋ têŋ
mac ma kôm gêŋ dalô daêsam yêc mac
aŋôm-ŋga. Iŋ kôm gêŋ dau tu mac aŋkuc
yomsu-ŋga, me tu mac akêŋ whiŋ yom pi
Kilisi, naŋ mac aŋgô su-ŋga?
6 Gauc nem Abraham. Iŋ kêŋ whiŋ
Anötö, ma tu dinaŋ-ŋga Anötö gêlic iŋ bu
ŋgac gitêŋ.
7 Bocdinaŋ aŋyalê bu lau hoŋ naŋ
sêŋkuc lêŋ sêkêŋ whiŋ-ŋga, naŋ Anötö
gêlic ŋac sêtôm Abraham ndê lau wakuc.
8 Yom naŋ sêto yêc, naŋ tôc asê gwanaŋ
bu Anötö oc lic lau naŋ lau Israel dom,
naŋ bu lau gitêŋ, tu ŋac si sêkêŋ whiŋ-
ŋga. Anötö sôm ŋawaê ŋayham dau asê
têŋ Abraham gwanaŋ su bocdec bu:

Lau nom-ŋga hoŋ oc sêtap aneŋ mbec
ŋamwasiŋ sa yêc am. *[Gen 12:3]*

9 Abraham kêŋ whiŋ, dec tap Anötö ndê
mbec ŋamwasiŋ sa. Ma bocdinaŋ lau hoŋ
naŋ sêkêŋ whiŋ, naŋ oc sêtap mbec dau
ŋamwasiŋ sa sêwhiŋ Abraham.
10 Magoc lau hoŋ naŋ gauc gêm bu ŋac
oc sêti lau gitêŋ tu sêŋkuc yomsu-ŋga, naŋ
oc sêtap Anötö ndê tac ŋandê sa, tôm yom
daŋ naŋ sêto yêc, naŋ sôm bocdec bu:

Asa naŋ kêkuc yomsu hoŋ naŋ sêto
sip buku yomsu-ŋga, naŋ ŋapep ma
timala dom, naŋ oc tap Anötö ndê tac
ŋandê sa. *[Diut 27:26]*

11 Ma yom daŋ tiyham sêto yêc bocdec
bu:

Lau gitêŋ oc sêndöc tali tu ŋac si sêkêŋ
whiŋ-ŋga. *[Hab 2:4]*

Yom dau tôc asê tiawê bu ŋamalac daŋ
oc ti ŋamalac gitêŋ yêc Anötö aŋgô-ŋga tu
iŋ kêkuc yomsu-ŋga dom.
12 Lêŋ yomsu-ŋga sôm bu ŋamalac naŋ
tôm bu sa ndê lêŋ êŋkuc yomsu hoŋ ŋapep
eŋ, naŋ oc ndöc tali. Magoc lêŋ yomsu-ŋga
dinaŋ so lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga.
13 Asa naŋ takwê lêŋ yomsu-ŋga bu nem
iŋ sa, naŋ gic waê bu tap Anötö ndê atac
ŋandê sa. Magoc Kilisi kêgaho yac su yêc
lêŋ datap atac ŋandê dinaŋ sa-ŋga. Iŋ dau

hôc Anötö ndê atac ŋandê tu yac-ŋga, tôm yom naŋ sêto pi lau sac, naŋ yêc bocdec bu:

Lau hoŋ naŋ sêkêŋ ŋac sêŋgalêŋ a, naŋ dalic ŋac gitôm lau naŋ sêtap Anötö ndê tac ŋandê sa. *[Diut 21:23]*

14 Yisu Kilisi hôc ŋandê dinaŋ tu bu lau naŋ lau Israel dom, naŋ dec oc sêtap Abraham ndê mbec ŋamwasiŋ sa sêwhiŋ lau Israel-ŋga. Ma yac hoŋ oc dakôc Ŋalau Dabuŋ, naŋ Anötö gic bata su, naŋ sa tu yac neŋ dakêŋ whiŋ Yisu-ŋga.

Pwac yomsu-ŋga, ma pwac mwasiŋ-ŋga

15 O asidôwai, wanem dôhôŋ pi ŋamalac si lêŋ bu wawhê gêŋ dau sa. Pwac naŋ ŋamalac lu sêmatiŋ tidôŋ su, naŋ oc tôm dom bu ŋgac daŋ ndic têku, me seŋ su. Ma Anötö ndê pwac bocdinaŋ.

16 Iŋ gic bata yom têŋ Abraham ma sôm bocdec bu, *"Aö oc wanem mbec am ti nem wakuc."* Yom naŋ iŋ sôm pi Abraham ndê wakuc, naŋ hêganôŋ lau daêsam dom, magoc hêganôŋ Abraham ndê ŋgac wakuc tigeŋ, naŋ Kilisi dau.

17 Aö wasôm têŋ mac bu Anötö gic bata yom dau têŋ Abraham muŋ su, ma tiŋambu yala 430 giŋga su, dec iŋ kêŋ ndê yomsu têŋ lau Israel-ŋga. Magoc yomsu dau seŋ pwac mwasiŋ-ŋga naŋ Anötö kêmatiŋ whiŋ Abraham, naŋ su dom.

18 Lau bu sêtap Anötö ndê mwasiŋ sa tu sêŋkuc yomsu-ŋga, naŋ dec lêŋ dau kêkuc yom naŋ Anötö gic bata têŋ Abraham, naŋ dom. Magoc bocdinaŋ dom. Bu Anötö gic bata yom têŋ Abraham ma sôm bu êmwasiŋ iŋ ŋambwa.

19 Bocdinaŋ Anötö kêŋ yomsu ŋahu bocke? Iŋ kêŋ tu bu tôc ŋamalac si sac asê-ŋga, bu lhac e Abraham ndê wakuc naŋ Anötö gic bata yom pi iŋ, naŋ hoc asê. Ma gêŋ daŋ tiyham. Aŋela sêkôc Anötö ndê yomsu ma sêkêŋ têŋ ŋgac ŋalhu-ŋga daŋ, naŋ Moses.

20 Ŋgac ŋalhu-ŋga dau kôm gweleŋ mbo Anötö ma lau Israel-ŋga ŋalhu ma kôc yomsu. Magoc pwac mwasiŋ-ŋga naŋ Anötö kêmatiŋ whiŋ Abraham, naŋ iŋ dau kêŋ solop têŋ iŋ, ma ŋgac ŋalhu-ŋga mbasi.

Yomsu oc tôc yac neŋ sac asê, ma wê yac datêŋ Kilisi dandi

21 Bocdinaŋ wandac mac bocdec bu, yomsu seŋ mwasiŋ naŋ Anötö gic bata tidôŋ bu kêŋ têŋ Abraham naŋ su, me? Wasôm têŋ mac bu mba andô. Yac bu datôm bu datap seŋ dandöc taŋli-ŋga sa yêc yomsu, dec yomsu dau oc ti yac neŋ seŋ dati lau gitêŋ-ŋga.

22 Magoc oc tôm dom. Anötö ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ whê sa bu lau nom-ŋga hoŋ sêndöc gapocwalô sac-ŋga. Ŋalêŋ dinaŋ mwasiŋ naŋ Anötö gic bata, naŋ hêganôŋ lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga, ma datap mwasiŋ dau sa tu dakêŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga.

23 Muŋ-ŋga, lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga dinaŋ meŋ sa tiawê su dom. Têŋ têm dinaŋ yac dambo datôm lau gapocwalô-ŋga naŋ yomsu sô yac dôŋ, bu dambo bocdinaŋ e Anötö tôc lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga asê tiawê.

24 Anötö kêŋ yomsu bu nem gôliŋ yac ma tôc yac neŋ sac asê, goc wê yac datêŋ Kilisi dandi, bu datap lêŋ dati lau gitêŋ-ŋga sa tu yac neŋ dakêŋ whiŋ iŋ-ŋga.

25 Ma kwahic dec lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga meŋ sa su, dec dambo yomsu ŋapu tiyham dom.

Dati Anötö atuwêi ti ŋgac

26 Mac hoŋ ati Anötö ndê balêkoc tu mac nem akêŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga.

27 Bu mac hoŋ naŋ aliŋ busaŋgu, naŋ gêŋ dau piŋ mac dôŋ am damiŋ Kilisi, tôm mac asôc iŋ ti nem ŋakwê.

28 Ma Anötö kôc mac sa kêkuc mac nem ŋahu nom-ŋga dom. Mba. Mac bu lau Israel-ŋga, me lau apa, lau akiŋ ŋambwa me lau naŋ dau sêmbo si gêŋ, lauwhê me lauŋgac, tigeŋ aŋyalê bu Anötö kôc yac hoŋ sa tu yac neŋ dakêŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga, naŋ piŋ yac hoŋ dôŋ dapitigeŋ.

29 Ma mac lau asa naŋ ati Kilisi ndê, naŋ ati Abraham ndê lau wakuc bocdinaŋ, ma awêkaiŋ mwasiŋ naŋ Anötö gic bata têŋ Abraham.

4

1 Aö wawhê gêŋ dau sa têŋ mac bocdec bu. Balê naŋ damba gic bata bu kêŋ ndê wapa lêŋsêm têŋ iŋ, naŋ oc wêkaiŋ gêŋ dau yomandô. Magoc damba bu mbac ndu têŋ ndoc iŋ mbo balê, dec iŋ oc kôc wapa dau sep dom, ma iŋ oc mbo gitôm damba ndê ŋgac akiŋ ŋambwa daŋ.

2 Ma lau ŋatô oc sêyob iŋ ti ndê wapa lêŋsêm e iŋ ndê yala gitôm naŋ damba sôm tidôŋ gwanaŋ su.

3 Ma yac bocdinaŋ. Muŋ-ŋga yac dakêŋ whiŋ su dom, naŋ dambo datôm balêkoc sauŋ, ma datôm lau akiŋ ŋambwa naŋ dambo yomsu ti ŋagôliŋ nom-ŋga ŋapu.

4 Magoc têŋ ndoc naŋ Anötö sôm gwanaŋ su, naŋ meŋ sa, goc iŋ kêŋ ndê Atuŋgac meŋ mbo nom. Iŋ dinda kôc iŋ ti ŋamalac nom-ŋga naŋ mbo yomsu ŋapu,

5 bu êŋgapwêc yac lau naŋ dambo yomsu ŋapu, naŋ su, ma yac dati Anötö ndê balêkoc.

6 Ma Anötö kêŋ ndê Atu ndê Ŋalau sip yac hoŋ neŋ ŋalôm, dec tôc asê bu mac lau gameŋ apa-ŋga ati Anötö ndê balêkoc awhiŋ yac lau Israel-ŋga. Ma Ŋalau dau

gêm yac sa dec data Anötö ti atac pa su,
ma dasam iŋ bu, “Damaŋ, Damaŋ.”
7 Bocdinaŋ kwahic dec yac lau akiŋ
tiyham dom, magoc yac Anötö ndê balêkoc
solop. Ma yac dati Anötö ndê balêkoc, dec
dawêkaiŋ gêŋ lêŋsêm naŋ gic waê iŋ ndê
balêkoc.

Pol ŋalôm ŋawapac tu lau Galesia-ŋga

8 Muŋ-ŋga mac am gauc Anötö, ma am
akiŋ gêŋ nom-ŋga ŋambwa naŋ Anötö
ŋandô dom.
9 Magoc kwahic dec mac aŋyalê Anötö,
ma gêŋ atu daŋ whiŋ bocdec bu, Anötö
dau kêyalê mac su. Ma bocke dec mac
bu akac daôm kwi, ma ambu andi asôc
yomsu ŋapu, dec ambo atôm lau akiŋ
tiyham? Bu yomsu hoŋ, naŋ ŋagôliŋ
nom-ŋga ŋambwa naŋ ŋa-ŋaclai ti ŋandô
mbasi.
10 Tu sake-ŋga mac bu aŋkuc ŋagôliŋ
ŋambwa naŋ hêganôŋ bêc ti ayô, ma yala
ti têm ŋatô?
11 Aö gatöc dauŋ tu mac-ŋga bu mboe
gweleŋ naŋ aö gakôm têŋ mac, naŋ oc
ŋandô mbasi.
12 O asidôwai. Muŋ-ŋga mac lau apa
ambo yomsu ŋapu dom, ma aö gahu lêŋ
yomsu-ŋga siŋ tu bu wambo watôm mac.
Magoc kwahic dec lau ŋatô sêŋsau mac,
dec mac ambo atôm lau akiŋ tiyham tu
yomsu-ŋga. Bocdinaŋ dec wateŋ mac bu
ahu lêŋ dinaŋ siŋ ma ambo atôm aö.
Ma alic aö ŋayham tôm muŋ-ŋga naŋ aö
gambo gawhiŋ mac, naŋ mac akôm aö sac
dom.
13 Têŋ têm dinaŋ gêmbac kôm aö, dec
gambo teŋ gawhiŋ mac, ma gahoc ŋawaê
ŋayham asê têŋ mac. Mac aŋyalê gêŋ dau
su.
14 Aneŋ gêmbac dau kêŋ ŋawapac têŋ
mac bu ayob aö, magoc mac apu aö me alic
aö sac dom. Mba. Mac akôc aö sa gitôm
Anötö ndê aŋela daŋ, me tôm mac akôc
Yisu Kilisi dau sa.
15 Têŋ ndoc dinaŋ mac atac whiŋ bu
anem aö sa êŋlêc, e tôm mac bu akip
nem tanôm ŋakôp sa ma akêŋ têŋ aö.
Yomandô. Magoc kwahic dec mac nem
atac ŋayham tu aö-ŋga giŋga su.
16 Bocke? Tu aö gasôm yom ŋandô asê
têŋ mac-ŋga, dec kwahic mac alic aö tôm
nem ŋacyo, a?
17 Ŋac lau tasaŋ dinaŋ sêkôm ŋaŋga bu
sêkac mac kwi asôc yomsu ŋapu tiyham.
Magoc sêkôm tu mac atap ŋandô ŋayham
daŋ sa-ŋga dom. Ŋac atac whiŋ bu mac
ahu aö siŋ ma akêŋ daôm sambuc tu aŋkuc
ŋac-ŋga.
18 Iŋ lêŋ ŋayham bu mac akêŋ daôm
sambuc tu bu akôm gêŋ naŋ ŋahu ŋayham
yêc. Ma aö bu wambo wawhiŋ mac, me
aö bu wambo dom, magoc akôm bocdinaŋ
ŋapaŋ.
19 O aneŋ balêkoc awhê ma ŋgac.
Kwahic dec aö kasahê ŋandê atu tiyham
tu mac-ŋga, gitôm awhê naŋ balêkoc tuŋ
iŋ. Ŋahu bu aö tac whiŋ ndu andô bu Kilisi
ndê yom tidôŋ yêc mac nem ŋalôm, e andi
atôm iŋ dau.
20 Aö neŋ ŋalôm ŋawapac atu tu mac-
ŋga, ma seŋ daŋ bu hôc pi aö, dec aö atac
whiŋ kêlêc bu wambo wawhiŋ mac, ma
wasôm yom ŋayham-ŋayham têŋ mac, ô
yom ŋaŋga naŋ kwahic dec gato têŋ mac.

Sara lu Haga sêti ŋadôhôŋ

21 Mac lau naŋ atac whiŋ bu ambo
yomsu ŋapu, aö bu wandac mac bocdec
bu. Mac aŋyalê seŋ naŋ yomsu bu wê mac
atêŋ andi, me mba?
22 Gauc nem yom naŋ sêto yêc pi balêkoc
ŋgac lu naŋ Abraham kwê asê. Balê daŋ
dinda Haga iŋ awhê akiŋ ŋambwa, ma
balê daŋ dinda Sara iŋ awhê akiŋ dom, iŋ
Abraham nawhê solop.
23 Haga kôc balêkoc kêkuc ŋamalac
nom-ŋga si lêŋ ŋambwa. Magoc Sara kôc
balêkoc kêkuc yom naŋ Anötö gic bata têŋ
Abraham.
24-25 Gêŋ dau iŋ gitôm yom gôliŋ daŋ,
bu awhê lu dinaŋ sêti pwac lu ŋadôhôŋ.
Haga ti dôhôŋ pwac akwa yomsu-ŋga naŋ
Anötö kêmatiŋ yêc Lôc †Sainai yêc gameŋ
Arabia-ŋga. Ma balêkoc pwac dinaŋ-ŋga
sêti lau akiŋ ŋambwa tôm Haga. Ma Haga
ti dôhôŋ malac Jerusalem têm dindec-ŋga,
bu malac dau ti ndê lau sêmbo sêtôm lau
akiŋ ŋambwa bocdinaŋ.
26 Magoc Sara ti dôhôŋ malac Jerusalem
wakuc naŋ yêc undambê, ma iŋ gitôm yac
neŋ dinaŋ ŋandô naŋ awhê akiŋ ŋambwa
dom.
27 Bu sêto yom daŋ yêc bocdec bu:
Am awhê gapoc naŋ kôc balêkoc dom,
atac ŋayham sa. Am naŋ kêsahê
balêkoc tuŋ am dom, naŋ mbwêc ti
atac ŋayham. Bu kwahic dec am mbo
gitôm awhê naŋ balêkoc mba, magoc
tiŋambu am oc tap nem balêkoc sa
hôc gêlêc awhê naŋ gêm ŋgac sa, naŋ
su.* *[Ais 54:1]*

* **4:27** Aisaya to yom dau pi malac Jerusalem têŋ ndoc ŋacyo sêŋgaho lau Israel-ŋga su ma sêkôc ŋac sa si sêndöc gameŋ Babilon-ŋga gitôm lau gapocwalô-ŋga. Aisaya gêlic bu malac dau tigasaŋ, dec gêm dôhôŋ pi awhê gapoc. Pol kôc Aisaya ndê yom ma to sip iŋ ndê bapia têŋ lau Galesia-ŋga bu whê yom naŋ iŋ to pi malac Jerusalem lu, naŋ sa. Yom pi awhê naŋ gêm ŋgac sa su, naŋ hêganôŋ lau Israel-ŋga ma malac Jerusalem akwa. Ma yom pi awhê gapoc naŋ oc tap balêkoc daêsam sa, naŋ hêganôŋ lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga naŋ oc sêndöc malac Jerusalem wakuc.

28 Aneŋ asidôwai. Tu Kilisi-ŋga dec mac
ati balêkoc pwac mwasiŋ-ŋga gitôm Aisak,
balêkoc naŋ hôc asê kêkuc yom naŋ Anötö
gic bata têŋ Abraham.
29 Muŋ-ŋga Ismael, balêkoc naŋ hôc asê
kêkuc ŋamalac si lêŋ, naŋ kêŋ kisa Aisak,
naŋ hôc asê ŋa Ŋalau Dabuŋ ndê ŋaclai.
Ma kwahic dec mac aŋsahê kisa ŋalêŋ
kaiŋ tigeŋ yêc lau naŋ sêsap lêŋ yomsu-
ŋga dôŋ.
30 Magoc gauc nem yom naŋ sêto yêc
bocdec bu:

Kêŋ awhê akiŋ lu iŋ atuŋgac sêlhö
sêndi, bu awhê akiŋ ndê balê dau
oc wêkaiŋ wapa lêŋsêm ŋatô whiŋ
ŋadauwê ndê atuŋgac dom. *[Gen
21:10]*

31 Bocdinaŋ asidôwai, akôc gauc ŋaŋga
bocdec bu. Yac awhê akiŋ Haga ndê
balêkoc dom, magoc yac ŋadauwê Sara
ndê balêkoc solop.

5

Dasap lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga dôŋ, bu Kilisi kêgapwêc yac su yêc lêŋ yomsu-ŋga

1 Kilisi kêgapwêc yac su dec dambo
datôm lau akiŋ ŋambwa tiyham dom.
Bocdinaŋ alhac ŋaŋga, ma ayob daôm bu
wapac lêŋ yomsu-ŋga êŋgwiniŋ mac e ati
lau akiŋ tiyham dom.
2 Aö Pol wasôm têŋ mac bu asa naŋ
gauc gêm bu ti ŋgac gitêŋ tu iŋ kêkuc
yomsu sêsê lauŋgac ŋamlic ŋatô su-ŋga,
naŋ Kilisi gitôm dom bu oc nem iŋ sa.
3 Aö wasôm tiyham têŋ mac, bu asa naŋ
sôc yomsu tigeŋ dinaŋ ŋapu, naŋ êŋkuc
yomsu hoŋ bocdinaŋ ndic ŋawaê.
4 Mac lau naŋ gauc gêm bu ati lau gitêŋ
tu aŋkuc yomsu-ŋga, naŋ akac daôm su
yêc Kilisi ma yêc Anötö ndê mwasiŋ.
5 Ŋahu bu Anötö gêlic yac tôm lau gitêŋ
tu yac neŋ dakêŋ whiŋ-ŋga. Ma Ŋalau
Dabuŋ puc yac dôŋ bu dahôŋ ti dakêŋ
bataŋ gêŋ dau ŋa-ŋandô.
6 Bu yac lau naŋ dati Yisu Kilisi ndê, naŋ
taŋyalê bu lêŋ yomsu-ŋga daŋ oc nem yac
sa ŋandô dom. Ŋac bu sêsê yac ŋamlic
ŋatô su, me sêsê yac dom, naŋ dalic tôm
gêŋ ŋambwa. Gêŋ tigeŋ yac dalic bu gêŋ
atu, naŋ dakêŋ whiŋ Kilisi. Ma yac neŋ
mêtê atac whiŋ neŋ asidôwai-ŋga tôc yac
neŋ dakêŋ whiŋ asê.
7 Muŋ-ŋga lê, mac asa nem lêŋ akêŋ
whiŋ-ŋga ŋapep eŋ, atôm lau naŋ sênti
ŋaŋga. Tigeŋ asa kalhac mac ahuc e ahu
yom ŋandô siŋ?
8 Lau naŋ sêlhac mac ahuc, naŋ sêmeŋ
akêŋ Anötö naŋ kêgalêm mac sa, naŋ ndê
dom.
9 Ayob daôm ŋapep têŋ lau kaiŋ dinaŋ,
bu yom naŋ ŋac sêndôhôŋ, naŋ gitôm
yist naŋ sêkêŋ sip bolom ŋalôm ma kôm
gweleŋ malô-malô e gêm bolom sambuc
ahuc.
10 Tu Kilisi piŋ yac hoŋ dôŋ-ŋga, dec
gakêŋ whiŋ bu mac oc akôc aneŋ yom
dindec sa, ma atec yom bambaliŋ hoŋ. Ma
asa naŋ bu lhac mac ahuc ma êŋsôŋ mac
nem gauc, naŋ oc tap iŋ ndê gweleŋ dau
ŋagêyô sa.
11 O asidôwai, lau ŋatô sêŋgôliŋ yom pi
aö ma sêsôm bu aö gam mêtê ma gapuc
yomsu sêsê ŋamlic ŋatô su-ŋga dôŋ. Aŋgô
su naŋ. Aö bu wapuc yomsu dau dôŋ,
dec tu sake-ŋga lau Israel-ŋga naŋ sêsap
yomsu dôŋ, naŋ sêkêŋ kisa aö? Ma aö
bu wapuc yomsu dau dôŋ, dec yom naŋ
yac ahoc asê pi Yisu ndê mbac ndu pi a
gicso dau, naŋ dec oc wakôm nditôm yom
ŋambwa. Yom pi Yisu ndê mbac ndu, naŋ
gitôm hoc naŋ lau Israel-ŋga daêsam sêtiŋ
gahi pi-ŋga.
12 Oc ŋayham bu lau naŋ sêŋgilí mac
bu aŋkuc yomsu sêsê ŋamlic ŋatô su-ŋga,
naŋ sêtim dandi ŋamlic sambuc kic-kic.
13 O aneŋ asidôwai. Anötö kêgalêm mac
sa bu ambo atôm lau akiŋ yomsu-ŋga dom.
Tigeŋ iŋ ndê galem dinaŋ kêŋ ŋasawa têŋ
mac bu akôm sac tôm ŋalôm akwa kêgilí
mac dom. Mba! Anem akiŋ asidôwai ti
aŋkuc mêtê atac whiŋ-ŋga.
14 Bu yomsu hoŋ sôc yomsu tigeŋ ŋapu,
naŋ yêc bocdec bu, *"Am atac whiŋ lau
meŋpaŋ am, gitôm am atac whiŋ daôm."*
15 Magoc mac bu alic daôm sac-sac me
awhê daôm kôc-kôc, dec lêŋ dinaŋ gitôm
bu oc seŋ mac su andiŋam.

Lêŋ nom-ŋga, ma Ŋalau Dabuŋ ndê lêŋ

16 Bocdinaŋ wasôm têŋ mac bu asa nem
lêŋ tôm Ŋalau Dabuŋ gêm gôliŋ mac, dec
oc tôm dom bu akôm mêtê ŋalôm akwa-
ŋga ŋandô sa.
17 Bu mêtê naŋ mac nem ŋalôm akwa bu
êŋgilí mac bu akôm, ma mêtê naŋ Ŋalau
tac whiŋ bu mac akôm, naŋ sêtôm dau
dom. Ŋahu bu mac nem ŋalôm akwa
ma Ŋalau Dabuŋ sic siŋ têŋ dandi, tu bu
sênem gôliŋ mac-ŋga. Tu dinaŋ-ŋga dec
mac atôm dom bu akôm tôm mac daôm
atac whiŋ. Mac oc aŋkuc ŋalôm akwa ndê
ŋagôliŋ, me Ŋalau Dabuŋ oc nem gôliŋ
mac.
18 Magoc Ŋalau bu nem gôliŋ mac, dec
mac ambo yomsu ŋapu tiyham dom.
19 Lau naŋ ŋalôm akwa gêm gôliŋ
ŋac, naŋ si mêtê sac-sac tôc dau yêc
awê. Ŋac sêkôm mêtê mockaiŋ-ŋga, mêtê
ŋadômbwi, ma mêtê atac ŋagalac-ŋga.
20 Ŋac sem akiŋ anötö tasaŋ, sêpec balö,
sêkêŋ kisa lau, sêŋgilí siŋ, tagatu gêŋ, ŋac
lau atac ŋandê-ŋga, ma sêpo dau sa hôc

gêlêc. Ŋac si lêŋ kôm lau sêlic dau sac-sac
e sêwhê dau kôc.
21 Ŋac sem lêmuŋ lau ŋatô si gêŋ, ma
êlêmê seŋ asam ti sênôm gêŋ êŋiŋ ŋac-
ŋga, ma sêkôm mêtê sac tidau-tidau boc-
dinaŋ. Aö wakêŋ puc mac, tôm gakêŋ puc
mac su, bu lau naŋ sêsa lêŋ kaiŋ dinaŋ,
naŋ oc sêwêkaiŋ si mala yêc Anötö ndê
gameŋ undambê-ŋga dom andô.
22 Magoc lau naŋ Ŋalau Dabuŋ gêm gôliŋ
ŋac, naŋ sêsa lêŋ bocdec bu. Ŋac atac
whiŋ lau, sêmbo ti atac ŋayham, ma sêsa
si lêŋ ti yom malô, sêkôc si ŋalôm dôŋ pi
lêŋ agwa-agwa hoŋ, ŋac tawalô lau, sêkôm
mêtê ŋayham eŋ, ma gweleŋ bocke naŋ
sêsôm bu sêkôm, naŋ sêkôm ŋandô sa.
23 Ŋac sêtoc dau sa dom, ma sêtimêtê
dau ŋapep. Mêtê kaiŋ dinaŋ so yomsu daŋ
dom.
24 Ma yac lau naŋ dati Yisu Kilisi ndê,
naŋ dahu mêtê atac ŋagalac-ŋga ti mêtê
sac hoŋ naŋ meŋ akêŋ ŋalôm akwa, naŋ
siŋ, tôm yac tac ŋalôm akwa ndu pi a gicso
dau gi.
25 Yac oc dandöc taŋli tu Ŋalau Dabuŋ
ndê gweleŋ-ŋga, dec dakêŋ Ŋalau ti gôliŋ
yac neŋ lêŋ hoŋ.
26 Datoc dauŋ sa dom, ma danem lêmuŋ
asidôwai ti dali ŋac ŋalôm sa dom.

6

Lêŋ ŋayham ŋatô

1 O asidôwai, mac bu aŋyalê bu mac
nem daŋ kôm sac, dec mac lau naŋ Ŋalau
Dabuŋ gêm gweleŋ ŋaŋga yêc nem ŋalôm,
naŋ aŋsahê bu anem iŋ sa. Akôm lêŋ malô
eŋ têŋ iŋ, e iŋ nem dau kwi ma sa Pômdau
ndê lêŋ tiyham. Magoc ayob daôm bu
lêtôm tap mac sa whiŋ dom.
2 Dahôc asidôwai si ŋawapac dawhiŋ
ŋac, ma ŋalêŋ dinaŋ yac oc dakôm Kilisi
ndê yomsu atac whiŋ asidôwai-ŋga ŋandô
sa.
3 Bu asa naŋ toc dau sa bu iŋ ŋamalac
tiwaê hôc gêlêc ndê asidôwai su, naŋ
kêsau dau. Iŋ ŋamalac waêmba.
4 Anem dôhôŋ daôm nem lêŋ pi asidôwai
ŋatô si lêŋ tu bu apo daôm sa-ŋga dom.
Mba. Mac tigeŋ-tigeŋ akôm gweleŋ bocke
naŋ Anötö kêŋ sip mac amam, naŋ ŋapep
eŋ, dec oc ti mac nem ŋahu apo daôm sa-
ŋga.
5 Bu Anötö gic sam gweleŋ ti sakiŋ tidau-
tidau têŋ yac tigeŋ-tigeŋ bu dawêkaiŋ, ma
bocdinaŋ dakôc sa tôm ndi, ma dakôm
ŋapep.
6 Asa naŋ bu ndöc ŋamalac daŋ ŋapu
tu êndôhôŋ Anötö ndê yom-ŋga, naŋ goc
êmwasiŋ iŋ ndê kêdôhôŋwaga dau ŋa gêŋ
ŋayham-ŋayham ŋatô ndic ŋawaê.

Anötö oc kêŋ ŋagêyô têŋ lau êŋkuc ŋac si mêtê têŋtêŋ

7 Akôc gauc ŋapep pi yom dindec. Mac
atôm dom bu aŋsau Anötö ma asiŋ gêŋ
daŋ têŋ iŋ. Mba! Bu gêŋ ŋandô naŋ datap
sa yêc yac neŋ ôm, naŋ kêkuc gêŋ ŋawhê
naŋ dasô muŋ.
8 Am bu kôm mêtê êŋkuc lêŋ ŋalôm
akwa-ŋga, naŋ gitôm am sô gêŋ ŋawhê
sac yêc ôm, ma am oc tap ŋandô sac sa.
Am oc niŋam tu ŋalôm akwa-ŋga. Magoc
am bu kôm mêtê êŋkuc Ŋalau Dabuŋ ndê
atac whiŋ, naŋ gitôm am sô gêŋ ŋawhê
ŋayham. Ma am oc tap ŋandô ŋayham
sa bocdec bu, Ŋalau dau oc kêŋ am ndöc
tamli ŋapaŋ.
9 Yac dakôm mêtê ŋayham dasiŋ su, ma
lic ŋakam dom. Yac bu dahu siŋ dom, dec
oc datap ŋandô ŋayham sa tôm ŋandoc.
10 Tu dinaŋ-ŋga têm hoŋ naŋ Anötö kêŋ
têŋ yac, naŋ dakôm mêtê ŋayham têŋ lau
hoŋ. Ma dakôm hôc gêlêc têŋ lau sêkêŋ
whiŋ Kilisi-ŋga.

Yac datiwakuc iŋ gêŋ atu

11 Alic yom ŋalhô atu-tu dindec naŋ aö
dauŋ amaŋ gato têŋ mac.
12 Lau naŋ sêkac mac bu asôc yomsu
sêsê ŋamlic-ŋga ŋapu, naŋ sêkôm gêŋ dau
ŋahu bu sêtec bu sêtap kisa sa tu Kilisi ndê
a gicso-ŋga. Ŋac atac whiŋ bu lau Israel-
ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Kilisi dom, naŋ sêlic
ŋac ŋayham.
13 Bu ŋac lau dau sêsôc yomsu sêsê
ŋamlic-ŋga ŋapu su, magoc ŋac sêŋkuc
Anötö ndê yomsu ŋatô hoŋ dom. Ŋac
sêkac mac bu aŋkuc yomsu sêsê ŋamlic-
ŋga, tu bu sêtoc dau sa pi gêŋ naŋ sêkôm
têŋ mac nem ŋamlic-ŋga ŋambwa.
14 Magoc aö oc watoc dauŋ sa pi gêŋ
tigeŋ, naŋ gêŋ atu naŋ Pômdau Yisu Kilisi
kôm têŋ ndoc iŋ mbac ndu pi a gicso dau.
Bu gêŋ dau gêm aö sa bu wahu mêtê ti lêŋ
nom-ŋga hoŋ siŋ, tôm aö gac pi a gicso gi.
Ma ŋalêŋ dinaŋ tôm aö dauŋ gambac ndu
pi a gicso dau gawhiŋ.
15 Mac lau naŋ sêsê mac nem ŋamlic
ŋatô su, ma mac lau naŋ sêsê mac dom,
aŋyalê bu gêŋ dau iŋ gêŋ ŋambwa. Gêŋ
atu tigeŋ bocdec yêc, naŋ bu dati lau
wakuc tu Yisu Kilisi-ŋga.
16 Pômdau ndê yom malô ti tawalô têŋ
mac hoŋ naŋ aŋkuc ŋagôliŋ wakuc dindec.
Mac atôm Anötö ndê lau Israel-ŋga wakuc.
17 Aö gatec bu ŋamalac daŋ kêŋ
ŋawapac têŋ aö pi yom kaiŋ dindec tiy-
ham. Lau sic aö ma sêkêŋ gôc daêsam têŋ
aö tu kakuc Yisu-ŋga, naŋ whê aö sa bu iŋ
ndê ŋgac akiŋ.
18 O aneŋ asidôwai. Mwasiŋ akêŋ yac
neŋ Pômdau Yisu Kilisi puc mac gatôm
dôŋ. Yomandô.

Pol ndê bapia têŋ lau Epesas-ŋga
Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Epesas iŋ malac tiwaê daŋ yêc gameŋ Esia-ŋga, ma Luk to yom pi Pol ndê gweleŋ yêc malac Epesas yêc Apo 18:18-21, ma 19:1-41. Lau daêsam gauc gêm bu Pol to bapia dindec têŋ gôlôwac dabuŋ malac Epesas-ŋga têŋ ndoc iŋ ndöc gapocwalô ndöc malac Rom, ma gauc gêm bu iŋ to bapia dau têŋ lau Epesas-ŋga tawasê dom, magoc gitôm bapia naŋ gic waê lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ bu puc ŋac dôŋ.

Yêc lôcwha (sapta) 1-3 Pol to yom pi mwasiŋ ti ŋaclai atu naŋ Anötö gic bata têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga, ma pi lêŋ naŋ iŋ gauc gêm tidôŋ muŋ su bu piŋ gêŋ undambê-ŋga ti gêŋ nom-ŋga hoŋ dôŋ pitigeŋ, ma kêŋ Yisu ti ŋagôlôŋ (1:10). Yisu ndê gweleŋ gic lau Israel-ŋga ma lau gameŋ apa-ŋga, naŋ ŋawaê bocdinaŋ. Ŋac hoŋ sêtap Anötö ndê mwasiŋ nem ŋac si-ŋga sa tu ŋac si sêkêŋ whiŋ-ŋga, gitôm mwasiŋ ŋambwa (2:8-10).

Yêc lôcwha 4-6 Pol to yom ma gêm la lau sêkêŋ whiŋ-ŋga pi lêŋ ŋayham tu sêsa-ŋga, ma tu sêmbo sêwhiŋ dandi-ŋga, ma tu sêlhac ŋaŋga ma sêndic siŋ têŋ Sadaŋ-ŋga.

Pol gic hu ndê bapia têŋ lau Epesas-ŋga

1 Aö Pol, naŋ gati Yisu Kilisi ndê †aposel
kêkuc Anötö ndê atac whiŋ, gato bapia
dindec têŋ lau dabuŋ malac Epesas-ŋga,
mac lau naŋ akêŋ whiŋ Yisu Kilisi.
2 Mwasiŋ ti yom malô têŋ mac akêŋ
Damaŋ Anötö, lu Pômdau Yisu Kilisi.

Mwasiŋ ŋalôm-ŋga naŋ datap sa tu Kilisi-ŋga

3 Tampiŋ Anötö, yac neŋ Pômdau Yisu
Kilisi Damba, naŋ kêmwasiŋ yac lau naŋ
dakêŋ whiŋ Kilisi, ŋa Ŋalau Dabuŋ ndê
mwasiŋ ŋalôm-ŋga tidau-tidau, naŋ ŋahu
yêc undambê.
4 Bu têŋ ndoc iŋ kêŋ undambê ti nom
su dom, naŋ iŋ kêyaliŋ yac sa gwanaŋ su,
bu piŋ yac dôŋ danem damiŋ Kilisi, ma bu
dati lau dabuŋ ma dambo iŋ aŋgô-ŋga ti
neŋ giso mbasi. Iŋ tac whiŋ yac ndu andô,
5 dec kêyaliŋ yac sa gwanaŋ su, ma
kêmasaŋ lêŋ bu kôc yac sa dati iŋ ndê
balêkoc, tu Yisu Kilisi-ŋga. Lêŋ dau kêkuc
iŋ ndê atac whiŋ, ma iŋ gêlic ŋayham bu
kôm ŋandô sa,
6 tu bu yac dapo Anötö ndê waê sa tiatu,
tu mwasiŋ atu naŋ datap sa ŋambwa, tu iŋ
ndê Atuŋgac naŋ iŋ atac whiŋ kêlêc-ŋga.
7 Yac lau naŋ dakêŋ whiŋ Yisu Kilisi, naŋ
Anötö suc yac neŋ sac kwi ma gêmlhi yac
neŋ sac ŋatôp, ŋa Kilisi ndê dac. Anötö
iŋ mwasiŋ ti mwasiŋ Ŋadau, dec kôm gêŋ
dau ŋandô sa.
8 Iŋ ndê mwasiŋ kêsalê yac ahuc, ma kêŋ
gauc ŋayham-ŋayham têŋ yac bu taŋyalê
iŋ ti ndê yom-ŋga.
9 Ma lêŋ naŋ Anötö gauc gêm tidôŋ muŋ
su, ma gêlic ŋayham bu Kilisi kôm ŋandô
sa, naŋ yêc siŋ dau têŋ têm ŋamata-ŋga
andô e meŋ, magoc kwahic dec Anötö hoc
asê têŋ yac.
10 Lêŋ dau bocdec. Anötö tac whiŋ
bu piŋ gêŋ undambê-ŋga ti gêŋ nom-ŋga
hoŋ dôŋ sêsôc ŋagôlôŋ tigeŋ ŋapu, ma
ŋagôlôŋ dau iŋ Kilisi. Ma gêŋ dau oc
ŋandô sa têŋ ndoc naŋ Anötö kêmatiŋ
tidôŋ.
11 Lêŋ hoŋ naŋ Anötö gauc gêm tidôŋ,
naŋ kôm ŋandô sa kêkuc iŋ dau ndê atac
whiŋ. Ma têŋ têm ŋamata-ŋga andô, iŋ
gauc gêm tidôŋ bu êŋyaliŋ yac lau naŋ
ambo Israel si toŋ ŋalôm naŋ sa, bu piŋ
yac dôŋ anem damiŋ Kilisi.
12 Anötö kôm gêŋ dau, bu yac lau naŋ
ati lau ŋamata-ŋga bu akêŋ bataŋ bu atap
Anötö ndê mwasiŋ nem yac si-ŋga sa tu
Kilisi-ŋga, naŋ oc ambo tu ampiŋ iŋ, ma
tu apo iŋ ndê waê sa-ŋga.
13 Ma mac †lau gameŋ apa-ŋga bocdi-
naŋ. Anötö piŋ mac dôŋ am damiŋ Kilisi
awhiŋ yac lau Israel-ŋga, têŋ ndoc mac
aŋgô yom ŋandô ŋawaê ŋayham-ŋga, naŋ
whê Anötö ndê lêŋ nem mac si-ŋga sa. Ma
têŋ ndoc mac akêŋ whiŋ, naŋ Anötö kêŋ
Ŋalau Dabuŋ naŋ iŋ gic bata muŋ su, bu
ti mac nem ŋadalô bu tôc asê bu mac ati
Kilisi ndê lau.
14 Ŋalau dau, Anötö kêŋ têŋ yac gitôm
gêŋ ŋandô mbêc, tu bu tôc asê bu mwasiŋ
hoŋ naŋ iŋ gic bata bu dawêkaiŋ tiŋambu,
naŋ oc datap sa yomandô. Anötö gêmlhi
yac su dati iŋ ndê, ma gêŋ dau ŋa-ŋandô
yac oc datap sa têŋ bêc ŋambu-ŋga. Tu
dinaŋ-ŋga tampiŋ Anötö ma dapo iŋ ndê
waê sa.

Pol teŋ mbec tu lau Epesas-ŋga

15 Aö gaŋgô ŋawaê bu mac akêŋ whiŋ
Pômdau Yisu Kilisi ŋaŋga, ma atac whiŋ
lau dabuŋ hoŋ. Ma tu dinaŋ-ŋga dec,
16 aö gateŋ mbec ma gam daŋge Anötö
tu mac-ŋga tôm bêc hoŋ.
17 Yêc aneŋ mbec hoŋ ŋalôm, aö
gateŋ yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi Damba,
Ŋawasi Ŋadau Anötö, bu iŋ ndê Ŋalau kêŋ
gauc ŋayham têŋ mac, ma whê Anötö ndê
yom sa têŋ mac e aŋyalê iŋ tidôŋ andô.
18 Ma aö gateŋ whiŋ bu Anötö whê mac
nem gauc sa e aŋyalê sôc ŋalôm ndi,
mwasiŋ ti ŋawasi atu naŋ iŋ kêgalêm mac

sa bu awêkaiŋ awhiŋ iŋ ndê lau dabuŋ
hoŋ, naŋ mac tamkwê ambo.
19 Ma aö gateŋ mbec bu mac aŋyalê
Anötö ndê ŋaclai naŋ hôc gêlêc ŋaclai hoŋ
su, naŋ iŋ kêŋ bu nem yac lau dakêŋ whiŋ-
ŋga sa. Anötö ndê ŋaclai atu tigeŋ dinaŋ,
20 uŋ Kilisi sa akêŋ lau batê-ŋga, ma
kêŋ iŋ ndöc iŋ dau amba andô-ŋga yêc
undambê.
21 Ma Kilisi ndöc Anötö ndê andô-ŋga,
dec hôc gêlêc kiŋ ti gôliŋwaga ma ŋaclai
ti ŋaŋga hoŋ naŋ sêmbo undambê me
sêmbo nom, ma iŋ hôc gêlêc ŋaê ti waê
hoŋ naŋ sêtoc sa têŋ têm kwahic dec-ŋga
ma têŋ têm ŋambu-ŋga bocdinaŋ.
22 Ma Anötö kêŋ gêŋ hoŋ sêsôc Kilisi gahi
ŋapu, ma kêyaliŋ iŋ sa ti gôlôwac dabuŋ
si ŋagôlôŋ bu nem gôliŋ gêŋ hoŋ.
23 Gôlôwac dabuŋ dau ti Kilisi ndê
ŋandô. Ma Kilisi ndê mwasiŋ ti ŋaclai naŋ
gêm gameŋ hoŋ ahuc, naŋ kêsalê gôlôwac
dabuŋ ahuc.

2

Kilisi ti yac neŋ dandöc taŋli ŋahu

1 Muŋ-ŋga, mac akêŋ whiŋ Kilisi su dom,
naŋ mac atôm lau batê yêc Anötö aŋgô-
ŋga, bu mac asa lêŋ giso ma akôm sac
ŋapaŋ.
2 Mac asa nem lêŋ dinaŋ aŋkuc lau nom-
ŋga si mêtê sac, ma Sadaŋ, naŋ gêm gôliŋ
iŋ ndê gameŋ yêc umboŋ ŋasawa, naŋ ti
mac nem ŋadau. Ma kwahic dec iŋ kôm
gweleŋ ŋapaŋ, mbo lau naŋ daŋgapêc têŋ
Anötö, naŋ ŋalôm.
3 Muŋ-ŋga, yac hoŋ dasa lêŋ daŋaŋpêc-
ŋga dawhiŋ ŋac. Ma mêtê atac ŋagalac-
ŋga ti gauc sac-sac hoŋ naŋ meŋ akêŋ
ŋalôm akwa, naŋ yac dakôm su. Tu dinaŋ-
ŋga yac tac waê bu datap Anötö ndê atac
ŋandê sa tôm ŋac lau dinaŋ.
4 Magoc Anötö iŋ Tawalô Ŋadau ma tac
whiŋ yac ndu andô, ma tu dinaŋ-ŋga dec,
5 iŋ kêmwasiŋ yac ma gêm yac si.
Mwasiŋ dau iŋ kêŋ têŋ yac ŋambwa eŋ.
Têŋ ndoc dinaŋ yac gacgeŋ dambo datôm
lau batê tu yac neŋ sac-ŋga, magoc iŋ
kêmasaŋ lêŋ tu suc yac neŋ sac dau kwi-
ŋga ma piŋ yac dôŋ danem damiŋ Kilisi,
ma ŋalêŋ dinaŋ kwahic dec dambo taŋli
ŋandô dawhiŋ Kilisi.
6 Anötö uŋ Yisu Kilisi sa ma kêŋ iŋ ndöc
undambê, ma tu iŋ piŋ yac dôŋ tam damiŋ
Kilisi-ŋga, dec tôm iŋ uŋ yac sa ma kêŋ yac
dandöc undambê dawhiŋ Kilisi bocdinaŋ.
7 Iŋ kôm gêŋ hoŋ dinaŋ ŋahu bu iŋ tac
whiŋ bu tôc mwasiŋ atu naŋ iŋ kêŋ têŋ yac
tu Yisu Kilisi-ŋga, naŋ asê tiawê têŋ lau
hoŋ têŋ têm hoŋ naŋ oc meŋ sa. Mwasiŋ
atu dau hôc gêlêc gêŋ hoŋ su.
8 Bu Anötö gêm yac si naŋ ŋahu andô
iŋ ndê mwasiŋ naŋ kêŋ ŋambwa têŋ yac,
ma datap sa tu yac neŋ dakêŋ whiŋ-ŋga.
Ma yac neŋ dakêŋ whiŋ ŋahu yêc yac-ŋga
dom, magoc ŋahu yêc Anötö ndê mwasiŋ.
9 Iŋ gêm yac si tu yac neŋ gweleŋ
ŋayham daŋ-ŋga dom. Tu dinaŋ-ŋga
ŋalêŋ mba bu ŋamalac daŋ toc dau sa.
10 Bu Anötö dau ndê gweleŋ piŋ yac
dôŋ tam damiŋ Kilisi, ma kôm yac dati
lau wakuc bu dakôm mêtê ŋayham tidau-
tidau naŋ iŋ kêmasaŋ gwanaŋ su tu bu
dakôm-ŋga.

Kilisi piŋ lau hoŋ dôŋ

11 Kwahic dec mac lau apa naŋ dinami
sêkôc mac yêc Israel-ŋga si toŋ ŋalôm
dom, naŋ atap Anötö ndê mwasiŋ atu sa
su. Bocdinaŋ aö bu wandac mac bu gauc
nem lêŋ naŋ mac ambo muŋ-ŋga lê. Lau
Israel-ŋga naŋ sêŋkuc †pwac sêsê ŋamlic
ŋatô su-ŋga, naŋ sêpu mac ma sêsam mac
bu lau sambuc, ŋahu bu mac aŋkuc pwac
dinaŋ dom. Pwac dau hêganôŋ ŋamlic
ŋambwa, ma iŋ gêŋ naŋ ŋamalac amba
ŋambwa kôm.
12 Gauc nem bu têŋ ndoc dinaŋ mac
awêkaiŋ gêŋ daŋ awhiŋ Anötö ndê lau
Israel-ŋga dom. Pwac hoŋ naŋ Anötö
kêmatiŋ whiŋ lau Israel-ŋga tu êmwasiŋ
ŋac-ŋga, naŋ ŋadaŋ gic mac ŋawaê dom.
Mac akêŋ batam ŋandô ŋayham naŋ
Anötö gic bata têŋ lau Israel-ŋga, naŋ daŋ
dom, ma gacgeŋ ambo ahê A nötö dau. Tu
dinaŋ-ŋga mac ambo ahê Kilisi dau whiŋ.
13 Magoc mac lau naŋ muŋ-ŋga ambo
ahê Anötö, kwahic dec mac ati Yisu Kilisi
ndê lau. Anötö kêmasaŋ lêŋ bu mac
atigasuc iŋ, tu dac naŋ Kilisi kêc siŋ-ŋga.
14 Bu kwahic dec yac lau hoŋ datap yom
malô sa su tu Kilisi-ŋga. Muŋ-ŋga lau
Israel-ŋga ma lau apa sêlic dandi sac-sac,
gitôm tuŋbôm atu kalhac ŋac ŋalhu ma
whê ŋac kôc. Magoc Kilisi seŋ tuŋbôm dau
su giŋga, ma kêŋ lau toŋ lu dau sêpitigeŋ.
15 Tuŋbôm dau iŋ lau Israel-ŋga si
yomsu, ma têŋ ndoc Kilisi mbac ndu, naŋ
iŋ kêmasaŋ seŋ wakuc tu lau sêtigasuc
Anötö-ŋga, naŋ hôc gêlêc yomsu ti ŋa-
ŋagôliŋ hoŋ su. Iŋ kôm gêŋ dau bu hê
wamba toŋ lu dau e sêti toŋ wakuc ma toŋ
tigeŋ tu ŋac si sêkêŋ whiŋ iŋ-ŋga.
16 Ma toŋ lu naŋ iŋ kêŋ pitigeŋ, naŋ iŋ
mbac ndu pi a gicso dau, bu hê wamba
toŋ tigeŋ dinaŋ têŋ Anötö. Ma ŋac si mêtê
sêkêŋ kisa dandi-ŋga, naŋ iŋ gic ndu pi a
gicso dau whiŋ.
17 Bocdinaŋ Kilisi meŋ ma kêŋ ŋawaê
ŋayham yom malô-ŋga têŋ mac lau apa
naŋ ambo ahê Anötö, ma têŋ yac lau
Israel-ŋga naŋ ambo ahê iŋ dom.

18 Ma Ŋalau tigeŋ wê yac lau Israel-
ŋga ti mac lau apa hoŋ datigasuc Damaŋ
Anötö, tu gweleŋ naŋ Kilisi kôm-ŋga.
19 Tu dinaŋ-ŋga dec Anötö gêlic mac
atôm lau apa tiyham dom. Magoc mac ati
iŋ ndê lau solop, ma lau dabuŋ, awhiŋ yac
lau Israel-ŋga. Yac hoŋ datôm andu tigeŋ
naŋ iŋ bu kwê sa.
20 Yêc andu dau lau propet ti aposel
sêtôm daŋ ti lêlôm, ma Yisu Kilisi dau
gitôm andu ŋa-alhö.
21 Ma Anötö piŋ yac hoŋ dôŋ tam damiŋ
Kilisi, datôm andu ŋa-gêŋ lêlôm hoŋ, naŋ
iŋ gic dôŋ pi sac alhö ma daŋ ti lêlôm. Ma
iŋ gêm gweleŋ bu ndic têku andu dau tiatu
ŋapaŋ e ti lôm dabuŋ atu tu Pômdau-ŋga.
22 Yom dau hêganôŋ mac lau apa awhiŋ.
Anötö piŋ mac dôŋ awhiŋ yac lau Israel-
ŋga tam damiŋ Kilisi, ma datôm andu naŋ
Anötö ndê Ŋalau ndöc ŋalôm.

3

Pol gêm akiŋ lau apa

1 Ŋalêŋ dinaŋ Anötö kêmwasiŋ mac lau
apa, ma tu dinaŋ-ŋga dec aö Pol, gati Yisu
Kilisi ndê ŋgac gapocwalô-ŋga tu wanem
gweleŋ ma wanem mac sa bu atap mwasiŋ
dau sa.
2 Mac aŋgô ŋawaê su, pi lêŋ naŋ Anötö
kêmasaŋ tu bu êmwasiŋ mac lau gameŋ
apa-ŋga, dec kêyaliŋ aö sa bu wahoc yom
dau asê têŋ mac.
3 Bu yom pi Anötö ndê lêŋ nem lau si-
ŋga, naŋ muŋ-ŋga yêc siŋ dau, naŋ iŋ hoc
asê têŋ aö. Aö gato bapia ŋalhô apê têŋ
mac pi gêŋ dau su.
4 Ma bapia naŋ kwahic dec gato, naŋ bu
whê nem gauc sa pi Kilisi ndê gweleŋ naŋ
ŋahu yêc siŋ dau, naŋ Anötö hoc asê têŋ
aö.
5 Yom pi Kilisi dau iŋ tiawê têŋ lau
ŋamata-ŋga dom. Magoc kwahic dec
Ŋalau Dabuŋ hoc asê têŋ Anötö ndê aposel
dabuŋ ma têŋ lau propet.
6 Ma yom naŋ muŋ-ŋga yêc siŋ dau
naŋ bocdec bu, mwasiŋ ŋayham hoŋ naŋ
Anötö gic bata bu kêŋ têŋ yac, naŋ mac lau
apa awêkaiŋ awhiŋ yac lau Israel-ŋga, ma
yac hoŋ dati toŋ tigeŋ. Asa naŋ kêŋ whiŋ
Yisu Kilisi, naŋ oc tap mwasiŋ dau sa, tôm
ŋawaê ŋayham whê sa têŋ yac.
7 Anötö kêmwasiŋ aö ma puc aö dôŋ ŋa
iŋ ndê ŋaclai atu, ma bocdinaŋ dec gati iŋ
ndê ŋgac akiŋ bu wahoc ŋawaê ŋayham
dau asê.
8 Aö gati Anötö ndê lau dabuŋ hoŋ si
ŋgac ŋambu-ŋga, tigeŋ iŋ kêmwasiŋ ma
kêkiŋ aö bu wahoc ŋawaê ŋayham asê têŋ
mac lau apa, pi mwasiŋ atu naŋ datap sa
yêc Kilisi. Mwasiŋ dau atu andô, ŋahu
sip ŋalôm gi ma pi lôlôc gi, ma hôc gêlêc
ŋamalac si gauc atu-tu hoŋ.
9 Ma iŋ kêkiŋ aö bu wawhê lau hoŋ si
gauc sa pi Anötö ndê lêŋ nem lau si-ŋga,
naŋ têm hic baliŋ su yêc siŋ dau yêc Anötö
naŋ kêŋ undambê ti nom ma gêŋ hoŋ.
10 Magoc kwahic dec Anötö tac whiŋ bu
ŋaclai ti gôliŋ hoŋ naŋ sêmbo undambê
ma sêmbo umboŋ ŋasawa, naŋ oc sêŋyalê
iŋ ndê gauc atu-tu. Iŋ piŋ lau apa ma lau
Israel-ŋga dôŋ sêti gôlôwac dabuŋ tigeŋ,
ma lêŋ dinaŋ tôc iŋ ndê gauc asê tiawê.
11 Lêŋ dau iŋ gauc gêm tidôŋ muŋ su,
ma kwahic dec yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi
kôm ŋandô sa.
12 Tu dakêŋ whiŋ ti dasap Kilisi dôŋ-
ŋga, dec gêŋ daŋ kalhac yac ahuc bu datêŋ
Anötö dandi-ŋga dom, ma datigasuc iŋ ti
atac pa su.
13 Bocdinaŋ aö wateŋ mac bu ahêgo
daôm dom tu ŋawapac hoŋ naŋ gahôc tu
mac-ŋga, bu gahôc tu bu mac ati lau tiwaê
yêc Anötö aŋgô-ŋga.

Pol teŋ mbec tu lau Epesas-ŋga

14-15 Tu gêŋ hoŋ dinaŋ-ŋga, dec aö
gapôŋ haŋduc têŋ Damaŋ Anötö, naŋ gêlic
ŋayham bu hê ndê ŋaê pi lau undambê ti
nom-ŋga hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ Kilisi, ma
sam ŋac bu iŋ ndê balêkoc.
16 Ma aö gateŋ Mwasiŋ Ŋadau Anötö, bu
kêŋ ndê Ŋalau sip nem ŋalôm, bu puc mac
dôŋ ŋa iŋ ndê ŋaclai atu.
17 Ma gateŋ iŋ bu kêŋ Kilisi ndöc nem
ŋalôm tu mac nem akêŋ whiŋ-ŋga. Ma
mêtê atac whiŋ-ŋga puc mac dôŋ bu alhac
ŋaŋga, tôm a naŋ ŋawakac gacgeŋ sip
nom ŋalôm gi.
18-19 Kilisi ndê atac whiŋ yac iŋ gêŋ atu
andô, naŋ tôm dom bu danem dôhôŋ,
ma ŋahu hôc gêlêc gauc nom-ŋga hoŋ su.
Magoc aö gateŋ Anötö bu kêŋ ŋaclai ti
gauc têŋ mac bu aŋyalê Kilisi ndê atac
whiŋ, awhiŋ lau dabuŋ hoŋ. Aö gateŋ
mbec pi gêŋ hoŋ dinaŋ, tu bu mac ati lau
gwalam akwa akêŋ whiŋ-ŋga naŋ Anötö ti
ndê mwasiŋ ti ŋawasi ma ŋaclai atu nem
mac hoŋ ahuc.
20 Anötö ndê ŋaclai, naŋ gêm gweleŋ yêc
yac neŋ ŋalôm, naŋ ŋaclai atu andô. Yac
datôm dom bu gauc nem me dateŋ gêŋ
daŋ, naŋ iŋ ndê ŋaclai oc tôm dom bu kôm
ŋandô sa ŋagahô eŋ.
21 Tu dinaŋ-ŋga yac lau naŋ dambo
gôlôwac dabuŋ ŋalôm, ma yac neŋ wakuc
hoŋ naŋ bu sêŋkuc yac, naŋ dahoc Anötö
ndê waê asê tu Yisu Kilisi-ŋga, tôm têm
hoŋ ndi. Yomandô.

4

Yac gôlôwac dabuŋ dapiŋ dauŋ dôŋ dati Kilisi ndê ŋandô

1 Ŋalêŋ dinaŋ Anötö tac whiŋ mac ma
kêgalêm mac sa bu ati iŋ ndê lau dabuŋ.
Tu dinaŋ-ŋga dec aö, naŋ gati Pômdau
ndê ŋgac gapocwalô-ŋga, waŋgilí mac bu
asa nem lêŋ gitêŋ ti dabuŋ, aŋkuc iŋ ndê
galem dau.
2 Akôm nem gêŋ hoŋ ti aŋgwiniŋ daôm,
ma ti lêŋ malô. Akôc nem ŋalôm dôŋ,
ma giso bocke naŋ asidôwai bu sêkôm têŋ
mac, naŋ asuc kwi ma akôc ŋac sa bu atôc
nem mêtê atac whiŋ-ŋga asê.
3 Ayob bu gêŋ daŋ seŋ Ŋalau Dabuŋ
ndê gweleŋ piŋ mac dôŋ-ŋga su dom. Ma
bocdinaŋ iŋ ndê yom malô oc piŋ mac hoŋ
dôŋ bu ambo ti nem ŋalôm tigeŋ.
4 Yac dati Kilisi ndê ŋandô tigeŋ, ma
Ŋalau tigeŋ mbo yac tigeŋ-tigeŋ neŋ
ŋalôm. Ma tu Anötö kêgalêm mac
sa awhiŋ yac-ŋga, dec yac hoŋ taŋkwê
mwasiŋ atu tigeŋ.
5 Tam akiŋ Pômdau tigeŋ, dakêŋ whiŋ
yom ŋandô tigeŋ, ma busaŋgu tigeŋ piŋ
yac hoŋ dôŋ tam daminŋ Yisu Kilisi.
6 Anötö tigeŋ ti yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga
hoŋ Damaŋ, ma iŋ gêm gôliŋ yac. Iŋ mbo
yac hoŋ ŋalôm, ma puc yac dôŋ bu dakôm
iŋ ndê gweleŋ.

Kilisi kêmwasiŋ yac tu bu dapo gôlôwac dabuŋ sa-ŋga

7 Ma Anötö kêmwasiŋ yac tigeŋ-tigeŋ ŋa
mwasiŋ ŋalôm-ŋga tidau-tidau, tôm Kilisi
gic sam têŋ yac ŋambwa.
8 Tôm Anötö ndê yom daŋ, naŋ sêto yêc
bocdec bu:
Iŋ ku ndê ŋacyo dulu ma wê ŋac gitôm
lau gapocwalô-ŋga, goc pi lôlôc gi
ma kêmwasiŋ lau ŋa gêŋ ŋayham-
ŋayham, naŋ kêŋ têŋ ŋac ŋambwa.
[BW 68:18]
9 Yom dau sôm bu iŋ pi lôlôc gi, dec whê
sa bu iŋ sip nom meŋ muŋ.
10 Ma iŋ ŋgac tigeŋ dinaŋ, naŋ sip nom
meŋ, naŋ mbu pi lôlôc gi mbo gameŋ
ŋamata-ŋga andô yêc undambê, tu bu
nem gôliŋ gêŋ hoŋ ma êmwasiŋ iŋ ndê lau
hoŋ êŋlêc.
11 Ma bocdinaŋ iŋ kêyaliŋ iŋ ndê lau
ŋatô sa sêti aposel, ŋatô sêti propet, ŋatô
sêti lau aheŋ-ŋga, ŋatô sêti ŋacsakiŋ, ma
ŋatô bu sêndôhôŋ Anötö ndê mêtê.
12 Iŋ kêmwasiŋ ti kêyaliŋ ŋac sa bu
sêndôhôŋ ma sêpuc Anötö ndê lau dabuŋ
dôŋ e ŋac hoŋ sêkôm sakiŋ tidau-tidau tu
bu sêpo gôlôwac dabuŋ, naŋ sêti Kilisi ndê
ŋandô, naŋ sa-ŋga.
13 Ma yac hoŋ dakôm neŋ sakiŋ tidau-
tidau e yac neŋ dakêŋ whiŋ ti gauc taŋyalê
Anötö ndê Atu-ŋga êŋsôwec tiatu ma piŋ
yac hoŋ dôŋ pitigeŋ. Ma ŋalêŋ dinaŋ yac
oc dati lau gwalam akwa dakêŋ whiŋ-ŋga
ma dasa neŋ lêŋ gitêŋ eŋ tôm Kilisi dau.
14 Ma bocdinaŋ yac oc dambo datôm
balêkoc tiyham dom. Ma lau naŋ
sêndôhôŋ yom tasaŋ ma sêŋsalê lêŋ bu
sêtim yac ma sêkôm yac neŋ dakêŋ whiŋ
tisac, naŋ oc sêtôm dom bu sêkôm yac atac
lu-lu tôm gakoc naŋ mbu kêyôc, me agatê
naŋ gwêc ŋampoŋ kêŋiŋ gi ma meŋ.
15 Magoc yac oc dati lau naŋ dalhac
ŋaŋga ma dasap yom ŋandô ti mêtê atac
whiŋ-ŋga dôŋ eŋ. Ma dakôm gêŋ hoŋ
datôm lau gwalam akwa naŋ dasap yac
neŋ ŋagôlôŋ tigeŋ, naŋ Kilisi dôŋ.
16 Bu iŋ dau piŋ yac hoŋ dôŋ dati iŋ
ndê ŋandô, ma kêmwasiŋ yac tigeŋ-tigeŋ
tu bu danem akiŋ asidôwai-ŋga ma dasap
mêtê atac whiŋ-ŋga dôŋ. Ma ŋalêŋ dinaŋ
gôlôwac dabuŋ oc êŋsôwec tiatu-tiatu ndi.

Dasa neŋ lêŋ tiwakuc

17 Tu dinaŋ-ŋga dec aö bu wasôm yom
têŋ mac wanem Pômdau aŋgô, ma wakac
mac bu ambu atêŋ lêŋ akwa tiyham dom.
Ambo atôm lau naŋ daŋgasuŋ sambuc
ŋawaê ŋayham ma sêsap gauc ti lêŋ
ŋandô mba-ŋga dôŋ ŋapaŋ, naŋ dom.
18 Ŋasec kôm ŋac si gauc ahuc. Ma
sêsa lêŋ gauc mbasi-ŋga tu ŋac si ŋalôm
ŋadandi-ŋga, dec kalhac ŋac ahuc bu
sêtap Anötö ndê lêŋ sêndöc tali-ŋga sa
dom.
19 Ŋac maya dau daŋ dom, ma sêkêŋ
dau sambuc têŋ lêŋ ŋalôm ŋagalac-ŋga.
Ŋac si ŋalôm kac ŋac bu sêkôm mêtê
ŋadômbwi tidau-tidau ŋapaŋ, ma ŋac atac
whiŋ awa ti wapa hôc gêlêc.
20 Magoc têŋ ndoc mac aŋgô ŋawaê
ŋayham pi Kilisi, naŋ sêndôhôŋ mac bu
asa lêŋ kaiŋ dinaŋ dom.
21 Mac aŋgô yom pi Yisu ma akêŋ whiŋ
iŋ, ma sêndôhôŋ mac sêŋkuc yom ŋandô
naŋ ŋahu yêc iŋ.
22 Sêndôhôŋ mac su bu ahu lêŋ ŋalôm
akwa-ŋga naŋ muŋ-ŋga asa ambo, naŋ
siŋ. Bu lêŋ dau kêgilí mac bu asa lêŋ
tasaŋ ŋalôm ŋagalac-ŋga, naŋ kôm mac
nem lêŋ ambo-ŋga tisac, ma ac waê bu
andiŋam.
23 Ma sêndôhôŋ mac bu aŋkuc gauc
wakuc naŋ Anötö ndê Ŋalau kêŋ sip nem
ŋalôm, dec asa nem lêŋ tiwakuc.
24 Asa lêŋ ŋalôm wakuc-ŋga tôm mac
asôc nem ŋakwê wakuc sa. Anötö dau kêŋ
ŋalôm wakuc têŋ yac, naŋ iŋ kêmasaŋ tu
bu datôm iŋ dau, ma taŋkuc iŋ ndê yom
ŋandô ti dasa neŋ lêŋ dabuŋ ma gitêŋ eŋ.
25 Tu dinaŋ-ŋga ahu yom tasaŋ hoŋ siŋ,
ma asôm yom ŋandô eŋ awhiŋ daôm. Bu
yac hoŋ dambo datôm Kilisi ndê ŋandô
tigeŋ, ma yac bu taŋsau neŋ asidôwai, dec
oc seŋ yac neŋ lêŋ dapiŋ dauŋ dôŋ-ŋga
popoc.

26 Mac bu atac ŋandê, naŋ ayob daôm
bu akôm sac dom. Yom atac ŋandê-ŋga bu
lhac mac ŋasawa, naŋ amasaŋ têŋ acsalô
dau dinaŋ, muŋ su naŋ ac ndi sip.
27 Akêŋ ŋasawa têŋ Sadaŋ bu êntôm mac
dom.
28 Am asa naŋ gêm kaŋ gêŋ, naŋ hu siŋ
ma kôm gweleŋ ŋayham ŋa amam bu nem
daôm sa, ma nem lau naŋ sêpônda dau,
naŋ sa sêwhiŋ.
29 Ayob nem whamsuŋ têŋ yom sac-sac
hoŋ. Asôm yom ŋayham eŋ, naŋ tôm bu
nem asidôwai sa ma puc ŋac dôŋ, ma mac
nem yom oc êmwasiŋ lau naŋ sêŋgô.
30 Ayob daôm bu asa lêŋ gitêŋ ti dabuŋ
eŋ, bu akêŋ ŋawapac têŋ Ŋalau Dabuŋ
dom. Bu Anötö kêŋ ndê Ŋalau dau têŋ
mac ti nem ŋadalô, bu tôc asê bu mac ati
iŋ ndê, ma bu wê mac asa nem lêŋ gitêŋ ti
dabuŋ eŋ, e iŋ kôc mac sa têŋ bêc ŋambu-
ŋga, awhiŋ lau hoŋ naŋ iŋ gêmlhi ŋac su
sêti iŋ ndê.
31 Yom dalic dauŋ sac-ŋga, yom atac
ŋandê-ŋga, mêtê dali dauŋ sa ti dasôm
dauŋ-ŋga, ma yom datigasec lau-ŋga,
mêtê kaiŋ dinaŋ hoŋ naŋ ahu siŋ sambuc.
32 Ma ambo ti atac whiŋ nem asidôwai
hoŋ, ma tamwalô ŋac ti anem ŋac sa. Ma
asuc sac naŋ asidôwai bu sêkôm têŋ mac,
naŋ kwi, tôm Anötö suc mac nem sac kwi
tu Kilisi-ŋga.

5

1 Bocdinaŋ asa nem lêŋ aŋkuc Anötö
ndê, atôm iŋ ndê balêkoc atac whiŋ-ŋga.
2 Ma asa nem lêŋ ti atac whiŋ asidôwai
hoŋ, tôm Kilisi tac whiŋ yac ma kêŋ dau
sambuc ti da tu yac-ŋga, naŋ Anötö gêlic
gitôm da ŋamalu ŋayham.
3 Ayob daôm bu mêtê kaiŋ bocdec daŋ
yêc mac ŋasawa dom. Mêtê mockaiŋ-
ŋga, mêtê ŋadômbwi tidau-tidau ma lau
si mêtê sêpo awa ti wapa sa tu dau-ŋga.
Bu lêŋ bocdinaŋ gic lau naŋ sêti Anötö ndê
lau dabuŋ, naŋ ŋawaê dom.
4 Ma yom sac-sac ti yom gauc mbasi-ŋga
ma yom mayaŋ-ŋga bocdinaŋ gic waê lau
dabuŋ dom. Magoc yom danem daŋge
Anötö ti danem daŋge yac neŋ asidôwai-
ŋga dec gic yac ŋawaê solop.
5 Bu mac aŋyalê pi ŋandô bu Anötö oc
kôc lau kaiŋ bocdec sa dom. Lau mockaiŋ-
ŋga, lau naŋ sêsa lêŋ ŋadômbwi, ma lau
naŋ sêkêŋ awa ti wapa nom-ŋga kalhac si
gauc ŋamata ŋapaŋ, naŋ gitôm ŋac sem
akiŋ anötöi gwam. Lau naŋ sêsa lêŋ kaiŋ
dinaŋ, naŋ oc sêwêkaiŋ si mala yêc Kilisi
ma Anötö ndê gameŋ undambê-ŋga dom
andô.
6 Ayob daôm bu lau tasaŋ si yom
ŋambwa-ŋambwa êŋsau mac pi lêŋ sac-
sac dinaŋ dom. Aŋyalê ŋapep bu lau
daŋgapêc naŋ sêsa lêŋ sac-ŋga, naŋ oc
sêtap Anötö ndê atac ŋandê sa.
7 Tu dinaŋ-ŋga andic sôŋ daôm awhiŋ
ŋac dom.
8 Bu muŋ-ŋga mac asa lêŋ ŋasec-ŋga,
magoc kwahic dec mac akêŋ whiŋ Pômdau
dec ati balêkoc gameŋ ŋawê-ŋga. Bocdi-
naŋ asa lêŋ ŋawê-ŋga eŋ andic ŋawaê.
9 Ma lêŋ ŋawê-ŋga ŋa-ŋandô bocdec,
dakôm mêtê ŋayham tidau-tidau, dasa lêŋ
gitêŋ, ma dasap yom ŋandô dôŋ.
10 Bocdinaŋ akôc gauc pi mêtê bocke naŋ
gic Pômdau tandô ŋayham.
11 Andic ahê lau naŋ sêsap mêtê ŋasec-
ŋga, naŋ ŋandô ŋayham mbasi, naŋ dôŋ.
Asa lêŋ ŋawê-ŋga eŋ, tu bu atôc asê tiawê
bu ŋac si mêtê dau iŋ sac sambuc.
12 Bu mêtê naŋ lau sac sêkôm sêsiŋ-sêsiŋ
sêmbo, naŋ bu dasôm yom pi, dec oc kêŋ
maya yac atu andô.
13 Magoc Anötö ndê ŋawê pô gêŋ hoŋ
dinaŋ, ma tôc gêŋ naŋ yêc siŋ dau, naŋ
ŋahu asê tiawê.
14 Tu dinaŋ-ŋga sêsôm yom gôliŋ daŋ pi
ŋamalac naŋ sap mêtê sac dôŋ ŋapaŋ, naŋ
yêc bocdec bu, “Am ŋgac naŋ yêc bêc yêc,
tampo sa ma tisa! Tisa akêŋ lau batê-ŋga,
ma Kilisi ndê ŋawê pô am.”
15 Bocdinaŋ dec ayob daôm bu asa lêŋ
gauc mbasi-ŋga dom, magoc asa nem lêŋ
ti gauc eŋ.
16 Akôc gauc bu akôm mêtê ŋayham eŋ,
tôm nem têm ambo tamli-ŋga hoŋ, bu yac
dambo têm sac-ŋga ŋalôm.
17 Tu dinaŋ-ŋga ambo ti nem gauc ŋawa
ma aŋyalê lêŋ naŋ Pômdau tac whiŋ bu
dakôm-ŋga.
18 Anôm gêŋ êŋiŋ mac-ŋga dom, bu lau
naŋ sêsa lêŋ dinaŋ sêŋyaiŋ dau ti si gêŋ
hoŋ. Magoc akêŋ nem ŋalôm sambuc têŋ
Ŋalau Dabuŋ bu nem mac ahuc.
19 Ma bocdinaŋ asôm yom ŋayham-
ŋayham têŋ daôm tu apuc daôm dôŋ-ŋga,
tôm mac atap sa yêc Buku Wê-ŋga ti Wê
Dabuŋ ma wê naŋ Ŋalau dau kêŋ têŋ mac.
Anem wê, ma gauc nem wê tu ampiŋ
Pômdau-ŋga yêc nem ŋalôm tôm bêc hoŋ.
20 Ma gêŋ hoŋ naŋ Damaŋ Anötö kêŋ têŋ
mac, naŋ anem daŋge iŋ ŋapaŋ, tu yac
neŋ Pômdau Yisu Kilisi ndê ŋaê-ŋga.
21 Asôc nem asidôwai ŋapu tu bu atôc
asê bu mac atoc Kilisi sa-ŋga.

Pol to yom pi lauwhê ma ŋgac

22 Mac lauwhê tigeŋ-tigeŋ asôc nem
ŋgaci ŋapu tôm asôc Pômdau dau ŋapu.
23 Ŋahu bu lauŋgac sêti lauwhê si
ŋagôlôŋ, ŋalêŋ tigeŋ tôm Kilisi ti gôlôwac
dabuŋ naŋ iŋ gêm ŋac si ma sêti iŋ ndê
ŋandô, naŋ si ŋagôlôŋ.

24 Bocdinaŋ tôm gôlôwac dabuŋ sêsôc
Kilisi ŋapu, dec mac lauwhê asôc nem
ŋgaci ŋapu tu gêŋ hoŋ-ŋga.
25 Ma mac lauŋgac, atac whiŋ nem
awhêi, ŋalêŋ tigeŋ tôm Kilisi tac whiŋ
gôlôwac dabuŋ dec kêc ndê dac siŋ ma
mbac ndu tu ŋac-ŋga.
26 Iŋ kôm gêŋ dau tu bu êŋgwasiŋ ŋac si
sac hoŋ su e sêti lau dabuŋ, ma busaŋgu
ti Anötö ndê yom kôm gêŋ dau ŋandô sa.
27 Ma iŋ bu kêŋ gôlôwac dabuŋ sêlhac
iŋ aŋgô-ŋga tôm lau dabuŋ ti ŋawasi atu,
naŋ giso me mêtê sac me yom daŋ yêc ŋac-
ŋga dom.
28 Ŋalêŋ tigeŋ dinaŋ mac lauŋgac atac
whiŋ nem lauwhê andic ŋawaê. Atac whiŋ
ŋac tôm mac atac whiŋ daôm nem ŋamlic.
Asa naŋ tac whiŋ ndê awhê, naŋ gitôm iŋ
atac whiŋ dau.
29-30 Bu ŋamalac daŋ oc tec iŋ dau ndê
ŋamlic dom, magoc yob ti gêm yaom
ŋapep tôm Kilisi kôm têŋ yac lau naŋ dati
iŋ ndê ŋandô, naŋ gôlôwac dabuŋ.
31 Anötö sôm yom pi lauwhê ma ŋgac,
tôm sêto yêc bocdec bu:

Tu dinaŋ-ŋga dec ŋgac daŋ oc hu damba
lu dinda siŋ, ma sap iŋ nawhê dôŋ, ma
iŋlu sêti gêŋ tigeŋ. *[Gen 2:24]*

32 Yom pi lauwhê ma ŋgac, aö gam
dôhôŋ whiŋ yom pi Kilisi ma gôlôwac
dabuŋ, ma yom dau ŋahu sip ŋalôm gi.
33 Magoc aö wasôm têŋ mac lauŋgac
tigeŋ-tigeŋ, bu atac whiŋ nem awhêi tôm
mac atac whiŋ daôm. Ma mac lauwhê hoŋ
atoc nem ŋgaci sa.

6

Damba ti dindai ma balêkoc si yom ŋatô

1 Mac balêkoc, daŋam wambu dinam ti
damami tu Pômdau-ŋga, bu lêŋ dau iŋ lêŋ
gitêŋ.
2 Bu Anötö ndê yomsu naŋ sôm bu, "*Toc
damam lu dinam sa,*" naŋ yomsu ŋamata-
ŋga naŋ Anötö gic bata yom daŋ whiŋ
bocdec bu,
3 "*Kôm bocdinaŋ, dec aö wanem mbec am
nem lêŋ hoŋ, ma wandic têku nem têm mbo
tamli yêc nom-ŋga.*"
4 Mac dambai, ayob daôm bu akôm nem
balêkoc atac ŋandê dom. Magoc tôm têm
hoŋ naŋ sêmbo sêwhiŋ mac, naŋ andôhôŋ
ti anem la ŋac ŋalêŋ solop naŋ gic Pômdau
ndê lau ŋawaê, e sêtiatu.

Lau akiŋ ma ŋadaui si yom

5 Mac lau akiŋ, daŋam wambu nem
ŋadaui nom-ŋga, ma atoc ŋac sa ti asôc
ŋac ŋapu ŋapep. Akôm ti nem ŋalôm
sambuc, tôm mac am akiŋ Kilisi dau.
6-7 Ma gauc nem bu akôm tu bu nem
ŋadaui sêlic mac ŋayham-ŋga ŋambwa
lec dom. Mba. Mac nem ŋadaui bu sêmbo
sêwhiŋ mac, me sêmbo dom, magoc anem
akiŋ ŋapep eŋ. Anem akiŋ ŋac ti nem
ŋalôm sambuc, bu Anötö tac whiŋ bu mac
akôm bocdinaŋ. Akôm tôm mac am akiŋ
Kilisi dau, ma tôm mac am akiŋ lau nom-
ŋga tawasê dom.
8 Bu mac aŋyalê su, bu lau hoŋ oc sêtap
si ŋagêyô sa yêc Pômdau, tu gêŋ ŋayham
bocke naŋ sêkôm-ŋga. Lau naŋ sem akiŋ
ŋadaui, ma lau naŋ sêkôm gweleŋ tu dau-
ŋga, naŋ sêwhiŋ.
9 Ma mac ŋadaui, ayob nem lau akiŋ
ŋalêŋ ŋayham eŋ. Asôm yom matôc-ŋga
tu bu akac nem lau akiŋ tu sêkôm gweleŋ-
ŋga, naŋ dom. Bu mac aŋyalê su bu
Pômdau, naŋ ti mac nem Ŋadau ma ŋac
si Ŋadau whiŋ, naŋ mbo undambê, ma iŋ
oc toc ŋamalac daŋ sa hôc gêlêc daŋ dom,
iŋ oc êŋsahê yac hoŋ ŋa saê tigeŋ.

Dandic siŋ ti Anötö ndê ŋaclai

10 Aneŋ yom ŋambu-ŋga bocdec.
Tamkwê Pômdau ti ndê ŋaclai atu bu puc
mac dôŋ alhac ŋaŋga.
11 Asôc Anötö ndê wapa siŋ-ŋga hoŋ sa,
dec oc tôm bu mac alhac ŋaŋga ma aku
Sadaŋ ndê lêŋ tasaŋ ti saê hoŋ dulu.
12 Bu yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga neŋ ŋacyo
dec ŋamalac nom-ŋga dom. Mba! Yac
tac siŋ têŋ gôliŋ ti ŋaclai hoŋ naŋ sêmbo
Sadaŋ ŋapu. Yomandô! Yac tac siŋ têŋ
Sadaŋ ma têŋ iŋ ndê ŋalau sac naŋ sêmbo
umboŋ ŋasawa, ma sem gôliŋ lau sac têŋ
têm ŋasec-ŋga dindec.
13 Tu dinaŋ-ŋga asôc Anötö ndê wapa
siŋ-ŋga hoŋ sa, bu alhac ŋaŋga ma andic
siŋ têŋ ndoc mac nem ŋacyo sac hôc asê
mac. Ma ŋalêŋ dinaŋ ŋacyo dau ndê lêŋ
daŋ oc tôm dom bu kôm mac aku sa.
14 Bocdinaŋ alhac ŋaŋga. Asap yom
ŋandô dôŋ ŋapaŋ bu puc mac dôŋ, gitôm
piŋkap naŋ lau siŋ-ŋga sêkic pi ŋac si
ŋampêbalê. Ayob daôm bu asa lêŋ gitêŋ
eŋ, gitôm lau siŋ-ŋga sêyob si ŋabapo ŋa
wapa siŋ-ŋga.
15 Amasaŋ daôm ŋapep tu ahoc ŋawaê
ŋayham yom malô-ŋga asê, tôm lau siŋ-
ŋga sêsôc atapa sa bu sêmasaŋ dau tu
sêŋsêlêŋ-ŋga.
16 Ma asap nem akêŋ whiŋ dôŋ ŋaŋga
tôm têm hoŋ, bu yob mac têŋ Sadaŋ, gitôm
lau siŋ-ŋga si lautuc naŋ tiŋ ŋac, ma si
ŋacyo si sôp ti ya hoŋ ndu.
17 Gauc nem ŋapaŋ bu Anötö gêm mac
si su, ma yom dau oc yob mac nem gauc
gitôm guluŋ ain naŋ lau siŋ-ŋga sêuŋ tiŋ
ŋagôlôŋ. Ma Anötö ndê yom tidôŋ yêc
mac, bu yom dau ti Ŋalau Dabuŋ ndê bieŋ
baliŋ bu andic siŋ-ŋga.
18 Akôc wapa siŋ-ŋga hoŋ dinaŋ, ma
ateŋ mbec têŋ Anötö ti Ŋalau Dabuŋ ndê

ŋaclai, ma andac iŋ bu nem mac sa tôm
têm hoŋ. Anem ali, alhac ŋaŋga, ma ateŋ
mbec tu lau dabuŋ-ŋga tôm bêc hoŋ.
19-20 Ma ateŋ mbec tu aö-ŋga whiŋ.
Anötö kêyaliŋ aö sa bu wahoc ŋawaê
ŋayham asê pi iŋ ndê lêŋ nem lau si-ŋga,
naŋ muŋ-ŋga yêc siŋ dau. Ateŋ mbec bu
Anötö puc aö dôŋ ma kêŋ yom ti gauc têŋ
aö bu wawhê ŋawaê dau ŋahu sa ŋapep
eŋ, ma ti neŋ atac pa su, tôm iŋ ndê atac
whiŋ. Kwahic dec aö gandöc gapocwalô tu
aö neŋ gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga dinaŋ.

Pol gic bata ndê yom

21 Tikikus, yac neŋ asidôwa atac whiŋ-
ŋga, ma Pômdau ndê ŋgac akiŋ ŋandô,
naŋ oc têŋ mac loc, bu ndic miŋ aneŋ yom
ti gweleŋ ŋawaê hoŋ têŋ mac.
22 Aö waŋkiŋ iŋ têŋ mac loc, tu bu ndic
miŋ yac mba yom hoŋ têŋ mac, ma bu
êŋgilí mac bu alhac ŋaŋga.
23 Damaŋ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi
sêpuc mac asidôwai hoŋ dôŋ, bu asap
mêtê atac whiŋ ti akêŋ whiŋ-ŋga dôŋ
ŋaŋga, ma ambo ti yom malô.
24 Anötö ndê mwasiŋ nem mac lau hoŋ
naŋ atac whiŋ yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi,
naŋ ahuc tôm têm hoŋ ndi.

Pol ndê bapia têŋ lau Pilipai-ŋga Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Pol gic lau naŋ sêmbo malac Pilipai kêsi ma hoc ŋawaê ŋayham asê têŋ ŋac, tôm dasam yêc Aposel 16:12-40. Tiŋambu iŋ ndöc gapocwalô yêc malac Rom, ma têŋ ndoc dinaŋ iŋ to bapia dindec têŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu yêc malac Pilipai.

Malac Pilipai iŋ malac tiwaê, ma lau Rom-ŋga daêsam sêndöc dinaŋ tu sênem gôliŋ gameŋ Masedonia-ŋga. Luk whê sa yêc Apo 16:13 bu têŋ ndoc Pol bu hoc ŋawaê ŋayham asê yêc malac Pilipai, naŋ iŋ gauc gêm bu tap lau naŋ sêtoc Anötö sa yêc malac dau ŋamakê. Tu dinaŋ-ŋga lau ŋatô gauc gêm bu mboe lau Israel-ŋga si lôm wê-ŋga daŋ kalhac malac Pilipai têŋ têm dinaŋ dom, bu Pol sôc lau Israel-ŋga si lôm wê-ŋga yêc malac hoŋ tu bu nem mêtê-ŋga.

Pol to bapia dindec tu bu tôc iŋ ndê atac ŋayham ŋahu asê, ma bu nem daŋge lau Pilipai tu gêŋ naŋ sêkêŋ têŋ iŋ tu sênem iŋ sa-ŋga. Ma iŋ whê iŋ ndê lêŋ naŋ mbo-ŋga, naŋ sa têŋ ŋac, ma gic miŋ pi iŋ ndê gweleŋ. Iŋ kac lau Pilipai bu sêlhac ŋaŋga, ma gêŋ ŋayham me sac bocke bu hôc asê ŋac, naŋ sêmbo ti atac ŋayham ŋapaŋ. Ma iŋ kêŋ puc ŋac pi kêdôhôŋwaga tasaŋ.

Pol gic hu ndê bapia

1 Pol lu Timoti, naŋ am akiŋ Yisu Kilisi, ato bapia dindec têŋ mac lau naŋ akêŋ whiŋ Yisu Kilisi yêc malac atu Pilipai. Alu ato têŋ gôlôwac dabuŋ si ŋagôlôŋ, ma têŋ lau naŋ sem akiŋ gôlôwac dabuŋ, ma têŋ Anötö ndê lau dabuŋ hoŋ.

2 Mwasiŋ ti yom malô akêŋ yac neŋ Damaŋ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi têŋ mac.

Pol teŋ mbec ti gêm daŋge Anötö

3 Têm hoŋ naŋ aö gauc gêm mac, naŋ gam daŋge aneŋ Anötö tu mac-ŋga.

4 Tôm bêc hoŋ aö gateŋ mbec têŋ Anötö tu mac hoŋ-ŋga, ma gakôm ti atac ŋayham atu.

5 Ŋahu bu têŋ têm mac akêŋ whiŋ tiwakuc e meŋ têŋ kwahic dec, naŋ mac apuc aneŋ gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga dôŋ ŋapaŋ.

6 Ma aö gakêŋ whiŋ bu Anötö, naŋ gic hu iŋ ndê gweleŋ ŋayham yêc mac nem ŋalôm, naŋ oc ndic dabiŋ gweleŋ dau ma puc mac dôŋ e Yisu Kilisi mbu meŋ.

7 Aö gakôc gauc bocdinaŋ pi mac hoŋ gac ŋawaê, ŋahu bu aö tac whiŋ mac ma gauc gêm mac ŋapaŋ. Mac awêkaiŋ Anötö ndê mwasiŋ awhiŋ aö, ma alhac awhiŋ aö ŋapaŋ. Mac alhac awhiŋ aö têŋ têm naŋ aö gandöc gapocwalô, ma têŋ têm naŋ galhac tu wapuc ŋawaê ŋayham dôŋ ma wawhê sa bu yom ŋandô-ŋga, naŋ bocdinaŋ.

8 Ma aö wasôm yom ŋandô yêc Anötö aŋgô-ŋga, bu aö atac whiŋ mac ndu andô, tôm Yisu Kilisi dau tac whiŋ ti tawalô mac.

9 Ma aö gateŋ mbec bu Anötö kôm mac nem gauc aŋyalê iŋ-ŋga ti aŋyalê lêŋ ŋayham ma sac-ŋga êŋsôwec tiatu. Ma gauc dinaŋ oc puc mac nem mêtê atac whiŋ-ŋga dôŋ e êŋsôwec tiatu bocdinaŋ.

10 Ma bocdinaŋ mac oc atôm bu aŋsahê gêŋ hoŋ ma aŋyalê sac ma ŋayham. Asap ŋayham dôŋ ŋapaŋ ma bocdinaŋ têŋ Kilisi ndê bêc mbu meŋ-ŋga, naŋ mac oc atôm bu alhac iŋ aŋgô-ŋga ti nem ŋalôm ŋawasi ma nem giso mbasi.

11 Ma ŋalêŋ dinaŋ dec mêtê gitêŋ oc ti mac nem akêŋ whiŋ Yisu Kilisi ŋa-ŋandô. Ma mac nem lêŋ gitêŋ dinaŋ oc po Anötö ndê waê sa, ma lau daêsam oc sêmpiŋ iŋ tu mac-ŋga.

Pol ndê ŋahu mbo tali-ŋga yêc Kilisi

12 O asidôwai, aö atac whiŋ bu mac aŋyalê ŋapep bu ŋawapac naŋ hôc asê aö, naŋ kalhac ŋawaê ŋayham ahuc dom, magoc gêm gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga sa.

13 Bu lau hoŋ naŋ sêmbo Sisa ndê andu kiŋ-ŋga, ma lau hoŋ yêc malac atu dindec, naŋ sêŋyalê bu aö gandöc gapocwalô tu Kilisi-ŋga.

14 Ma aö neŋ gandöc gapocwalô puc asidôwai sêkêŋ whiŋ Pômdau-ŋga daêsam dôŋ bu sêlhac ŋaŋga ma sêhoc Anötö ndê yom asê ti atac pa su, hôc gêlêc ŋamata-ŋga lê su.

15 Asidôwai ŋatô sêkôc gauc ŋayham pi aö ma tu dinaŋ-ŋga dec sêhoc Kilisi ndê ŋawaê asê. Ma ŋatô sêhoc ŋawaê ŋayham asê bu ŋac sem lêmuŋ aö ma sêkôm tu bu sêhôc gêlêc aö-ŋga.

16-17 Ŋac si ŋahu sem Kilisi ŋawaê sa-ŋga solop dom, ma sêkôm tu sêpo dau sa-ŋga ma tu sêkêŋ ŋawapac atu têŋ aö, pi sac aneŋ ŋawapac gapocwalô-ŋga ŋahô. Magoc asidôwai ŋayham sêlhac sêwhiŋ aö, ŋahu bu ŋac atac whiŋ aö, ma sêŋyalê bu aö gandöc gapocwalô tu aneŋ gweleŋ wapuc ŋawaê ŋayham dôŋ-ŋga.

18 Aö wasôm sake? Ŋac si ŋahu sêkôm gweleŋ-ŋga bu ŋayham me sac, naŋ gêŋ atu dom. Tigeŋ aö galic gêŋ atu daŋ, naŋ bocdec bu, Kilisi ndê ŋawaê tiapa, ma gêŋ dau kôm aö atac ŋayham atu. Ma aö wambo ti atac ŋayham ŋapaŋ,

19 ŋahu bu aö kayalê tidôŋ bu Yisu
Kilisi ndê Ŋalau, ma mbec naŋ mac ateŋ,
naŋ lu-lu oc sênem aö sa yêc ŋawapac
gapocwalô-ŋga.
20 Aö tac whiŋ ma gakêŋ bataŋ bu aö oc
mayaŋ tu gêŋ daŋ-ŋga dom, magoc aö bu
walhac ti neŋ atac pa su, ma wapo Kilisi
ndê waê sa, tôm aö gakôm ŋapaŋ e meŋ
têŋ kwahic dec. Aö bu wambo taŋli me aö
bu wambac ndu, magoc gêŋ atu tigeŋ yêc,
naŋ bu wapo Kilisi ndê waê sa.
21 Aö bu wambo taŋli, dec wambo tu
wapo Kilisi ndê waê sa-ŋga eŋ, ma bu
wambac ndu, dec wandi wambo wawhiŋ
iŋ, naŋ oc êmwasiŋ aö êŋlêc.
22 Magoc aö bu wambo taŋli, dec oc
nditôm bu gweleŋ naŋ iŋ kêŋ sip aö amaŋ,
naŋ oc ŋandô sa. Aö galic seŋ lu dinaŋ,
magoc kayalê lêŋ bu wasa-ŋga, naŋ dom.
23 Seŋ lu dinaŋ kôm aö neŋ ŋalôm gi
lu. Aö tac whiŋ bu wahu nom dindec
siŋ, wandi wambo wawhiŋ Kilisi. Seŋ dau
ŋayham kêlêc.
24 Tigeŋ aneŋ ŋalôm kac aö bu wanem
mac sa, ma bocdinaŋ aö bu wambo taŋli,
naŋ dec oc êmwasiŋ mac êŋlêc.
25 Aö gakêŋ whiŋ bu aö wambo nom
wawhiŋ mac hoŋ tu bu wapuc mac nem
akêŋ whiŋ dôŋ, e alhac ŋaŋga ma ti atac
ŋayham atu tu nem akêŋ whiŋ-ŋga.
26 Ma tu gêŋ hoŋ dinaŋ-ŋga, dec mac
oc apo Yisu Kilisi ndê waê sa êŋlêc, ma
atac ŋayham atu tu aö wambu wameŋ ma
wambo wawhiŋ mac tiyham-ŋga.
27 Yom atu dec wasôm têŋ mac. Ayob
daôm bu asa nem lêŋ hoŋ aŋkuc lêŋ gitêŋ,
naŋ gic lau naŋ sêkêŋ whiŋ Kilisi ndê
ŋawaê ŋayham, naŋ ŋawaê. Ma bocdinaŋ
aö bu waloc ma walic mac tiyham, me
bu waŋgô ŋawaê ŋambwa pi mac, goc
waŋyalê bu mac hoŋ apiŋ daôm dôŋ, ma
ambo ti nem ŋalôm tigeŋ, ma alhac ŋaŋga
tu apuc ŋawaê ŋayham, naŋ mac akêŋ
whiŋ, naŋ dôŋ.
28 Ma aö oc waŋyalê bu mac atöc daôm
tu lau naŋ sêkêŋ kisa mac-ŋga dom. Gêŋ
dau oc tôc asê bu mac atap Anötö ndê
mwasiŋ nem mac si-ŋga sa su, ma lau naŋ
sêkêŋ kisa mac, naŋ sic waê bu Anötö seŋ
ŋac su sêniŋga.
29 Aŋgô su naŋ. Anötö kêmwasiŋ mac
tu Yisu Kilisi-ŋga. Tu dinaŋ-ŋga dec mac
akêŋ whiŋ Yisu, ma gêŋ daŋ whiŋ bocdec
bu, mac ahôc ŋawapac tu iŋ-ŋga whiŋ.
30 Ŋawapac kaiŋ tigeŋ mac alic aö gahôc
muŋ-ŋga, ma kwahic dec mac aŋgô bu
gahôc ŋapaŋ gambo, naŋ kwahic dec tap
mac sa su bocdinaŋ.

2

Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si lêŋ

1 Mac ati Kilisi ndê lau, dec gêm mac sa,
me mba? Iŋ ndê atac whiŋ mac-ŋga kêgilí
mac bu atac whiŋ nem asidôwai, me mba?
Ŋalau Dabuŋ kêŋ mac nem ŋalôm pitigeŋ,
me mba? Mac nem akêŋ whiŋ Kilisi kêgilí
mac bu tamwalô nem asidôwai ti anem
ŋac sa, me mba?
2 Bu bocdinaŋ, dec wandac mac bu ambo
ti nem gauc pitigeŋ, ma ti nem ŋalôm
tigeŋ, ma asap mêtê atac whiŋ asidôwai-
ŋga dôŋ ŋapaŋ. Ambo bocdinaŋ, dec mac
oc akôm aö atac ŋayham êŋlêc.
3 Mac lau tigeŋ-tigeŋ gauc nem daôm
êŋlêc dom ma atoc daôm sa dom, magoc
aŋgwiniŋ daôm ma atoc nem asidôwai sa
hôc gêlêc daôm.
4 Akôc gauc pi lêŋ anem daôm sa-ŋga
ŋapaŋ dom, magoc akôc gauc pi lêŋ anem
asidôwai sa-ŋga.

Kilisi kêgwiniŋ dau, ma Anötö toc iŋ sa

5 Akôc gauc kaiŋ tigeŋ dinaŋ bu iŋ kêkuc
Yisu Kilisi dau ndê lêŋ.
6 Bu Kilisi iŋ Anötö ŋandô. Tigeŋ iŋ gauc
gêm bu kôc ŋaclai ti ŋawasi atu tôm Anötö
dau ndê, naŋ dôŋ ma mbo gitôm Anötö
dau ŋapaŋ dom.
7 Iŋ gêlic ŋayham bu hu gêŋ undambê-
ŋga hoŋ dinaŋ siŋ, ma ti ŋgac akiŋ
ŋambwa. Iŋ meŋ mbo nom, ma lau nom-
ŋga sêlic iŋ gitôm ŋac dau si daŋ.
8 Iŋ kêgwiniŋ dau ma daŋga wambu têŋ
Damba e tôm iŋ mbac ndu. Yomandô. Iŋ
mbac ndu pi a gicso dau gitôm ŋgac sac
daŋ.
9 Tu iŋ ndê lêŋ hoŋ dinaŋ-ŋga dec Anötö
toc iŋ sa kêlêc, ma kêŋ ŋaê ti waê têŋ iŋ
naŋ hôc gêlêc ŋaê ti waê hoŋ su.
10 Ma tu dinaŋ-ŋga aŋela ma ŋamalac ti
gêŋ hoŋ naŋ sêmbo undambê ma sêmbo
nom me nom ŋalôm, naŋ oc sêtoc Yisu ndê
ŋaê sa ma sêpôŋ haduc têŋ iŋ.
11 Ma ŋac hoŋ oc sêhoc yom asê ma
sêsôm asê bu yomandô, Yisu Kilisi iŋ
Pômdau. Ma ŋalêŋ dinaŋ ŋac oc sêtoc
Damaŋ Anötö ndê waê sa.

Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêtôm ŋawê nom-ŋga

12 O aneŋ lau atac whiŋ-ŋga. Têŋ têm aö
gambo gawhiŋ mac, naŋ aö galic bu mac
daŋam wambu Anötö ŋapep. Ma kwahic
dec aö g ambo gawhiŋ mac dom, ma gaŋgô
ŋawaê bu mac akôm bocdinaŋ hôc gêlêc
ŋamata-ŋga su. Asap nem lêŋ dinaŋ dôŋ
ŋapaŋ andic ŋawaê. Atoc Anötö sa ma
atöc iŋ, ma asa nem lêŋ hoŋ tôm iŋ atac
whiŋ. Ma ŋalêŋ dinaŋ iŋ ndê mwasiŋ nem
mac si-ŋga, naŋ mac atap sa su, naŋ oc ti
gêŋ ŋandô mbasi-ŋga dom.
13 Bu Anötö dau ndê ŋaclai gêm gweleŋ
yêc mac nem ŋalôm, tu bu kôm mac atac
tec lêŋ bocke naŋ so iŋ ndê atac whiŋ. Ma

ŋaclai dau oc nem mac sa bu asa nem lêŋ aŋkuc iŋ ndê atac whiŋ.
14 Gêŋ hoŋ naŋ mac bu akôm, naŋ ayob
daôm bu atucdiŋ me aseŋ daôm pi dom.
15 Ma ŋalêŋ dinaŋ mac oc ambo ti nem
ŋalôm ŋawasi ma giso mbasi. Bu mac ati
Anötö atui awhê ma ŋgac, ma ambo nom
ambo lau sac naŋ si lêŋ daŋ solop dom,
naŋ ŋalôm. Magoc mac akôm mêtê solop
eŋ andic ŋawaê, bu ambo lau dau ŋalôm
atôm ya ŋawê naŋ pô gameŋ têŋ ôbwêc.
16 Ma ŋalêŋ dinaŋ oc nem lau dau sa tu
bu sêŋyalê yom ŋandô naŋ tôc seŋ dandöc
taŋli-ŋga asê, naŋ mac asap dôŋ ambo. Ma
tu dinaŋ-ŋga gweleŋ naŋ gakôm yêc mac-
ŋga oc ŋandô mbasi dom, ma têŋ ndoc
Kilisi mbu meŋ, naŋ mac oc ati aneŋ ŋahu
wapo dauŋ sa-ŋga.
17-18 Gweleŋ ti sakiŋ naŋ ti mac nem akêŋ
whiŋ ŋa-ŋandô, naŋ gitôm da ŋayham naŋ
mac akêŋ têŋ Anötö. Ma lau Rom-ŋga bu
sêkic yom bu sêkêc aneŋ dac siŋ, dec oc
tôm da daŋ tiyham naŋ sêkêc sac mac nem
da dau ŋahô. Tigeŋ aö neŋ atac ŋayham tu
mac-ŋga oc pacndê dom, aö oc wambo ti
atac ŋayham eŋ. Ma mac bocdinaŋ, ambo
ti nem atac ŋayham awhiŋ aö.

Pol bu êŋkiŋ Timoti têŋ Pilipai ndi

19 Pômdau Yisu bu lic ŋayham, dec
gakêŋ bataŋ bu ŋasawa sauŋ aö oc waŋkiŋ
Timoti têŋ mac loc. Aö atac whiŋ bu
waŋgô ŋawaê pi mac, oc kôm aneŋ ŋalôm
tigahô.
20 Aö bu waŋkiŋ iŋ, ŋahu bu ŋamalac
daŋ tôm iŋ mbo dom, naŋ kêŋ ndê ŋalôm
sambuc tu nem yaom mac-ŋga.
21 Bu lau daêsam gauc gêm Yisu Kilisi
ndê gweleŋ hôc gêlêc dom, magoc gauc
gêm dau si gêŋ hôc gêlêc su.
22 Magoc Timoti ndê lêŋ ti sakiŋ ŋa-
ŋandô ŋayham mac alic su, ma aŋyalê bu
iŋ gêm akiŋ aö gitôm iŋ dau damba, tu puc
gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga dôŋ.
23 Bocdinaŋ têŋ ndoc aö bu walic seŋ
bocke ŋac oc sêkôm têŋ aö, naŋ aö gauc
gêm bu waŋkiŋ iŋ têŋ mac loc ŋagahô.
24 Ma aö gakêŋ whiŋ bu Pômdau dau oc
nem aö sa, ma ŋasawa sauŋ aö dauŋ oc
watêŋ mac waloc bocdinaŋ.

Pol sôm bu êŋkiŋ Epaprodaitas têŋ ŋac ndi

25 Muŋ-ŋga mac aŋgô bu aö gandöc ti
ŋawapac, dec aŋkiŋ Epaprodaitas bu nem
aö sa. Iŋ gêm gweleŋ whiŋ aö gitôm aneŋ
asidôwa ŋandô, ma kalhac gitôm ŋgac
siŋ-ŋga ŋayham tu kôm gweleŋ ŋawaê
ŋayham-ŋga. Kwahic dec aö gauc gêm
tidôŋ bu waŋkiŋ iŋ mbu têŋ mac loc
ŋagahô.
26 Iŋ tac whiŋ ŋandô bu lic mac hoŋ
tiyham, ma iŋ kêyalê bu mac aŋgô ŋawaê
pi iŋ ndê gêmbac, dec kôm iŋ ŋalôm
ŋawapac tu mac-ŋga.
27 Bu gêmbac dau kôm iŋ yham dom,
kêpiŋ bu iŋ mbac ndu. Tigeŋ Anötö tawalô
iŋ ma kôm iŋ ŋayham sa. Ma Anötö tawalô
aö bocdinaŋ, bu Epaprodaitas bu mbac
ndu ma hu aö siŋ, dec oc kêŋ ŋawapac atu
daŋ tiyham têŋ aö.
28 Tu dinaŋ-ŋga dec aneŋ ŋalôm kac aö
bu waŋkiŋ iŋ mbu têŋ mac loc, ma mac oc
atac ŋayham bu alic iŋ tiyham, ma aneŋ
ŋalôm ŋawapac oc tigahô bocdinaŋ.
29 Tu Pômdau-ŋga dec akôc iŋ sa ti atac
ŋayham atu têŋ ndoc iŋ hôc asê mac. Aö
wasôm têŋ mac bu atoc iŋ ma lau naŋ
sêtôm iŋ, naŋ sa ŋapep.
30 Bu iŋ kêŋ dau sambuc ma töc dau dom
bu mbac ndu tu Kilisi ndê gweleŋ-ŋga. Bu
iŋ gêm akiŋ aö gêm mac hoŋ aŋôm, e kêpiŋ
bu iŋ mbac ndu.

3

Ŋahu andô dati lau gitêŋ yêc Anötö aŋgô-ŋga

1 A neŋ asidôwai, aö bu wasôm yom ŋatô
têŋ mac whiŋ bocdec bu. Ambo ti atac
ŋayham ŋapaŋ tu mac ati Pômdau ndê
lau-ŋga. Yom naŋ kwahic dec aö bu wato,
naŋ gato kaiŋ tigeŋ têŋ mac muŋ su, magoc
aö galic ŋayham bu wato tiyham, tu bu
wapuc mac dôŋ bu yom tasaŋ kôm mac
nem akêŋ whiŋ tisac dom.
2 Ayob daôm ŋapep têŋ lau sac naŋ
sêkac mac bu asôc †pwac sêsê lauŋgac
ŋamlic ŋatô su-ŋga ŋapu. Ŋac sêtôm
giam pôm ma atac whiŋ bu sêkôm mac
nem ŋamlic tisac ŋambwa.
3 Ŋac gauc gêm bu pwac sêsê ŋamlic-
ŋga dinaŋ kôm ŋac sêti Anötö ndê lau
solop. Magoc mba. Pwac dinaŋ ŋa-ŋahu
andô hêganôŋ yac lau naŋ tam akiŋ Anötö
tôm Ŋalau Dabuŋ gêm gôliŋ yac. Yac
neŋ ŋahu dapo dauŋ sa-ŋga sip gêŋ naŋ
ŋamalac ŋambwa sêkôm têŋ yac ŋamlic,
naŋ dom, magoc sip gweleŋ naŋ Yisu Kilisi
kôm yêc yac neŋ ŋalôm-ŋga.

Kilisi tigeŋ ti Pol ndê ŋahu po dau sa-ŋga

4 Lau ŋatô gauc gêm bu Anötö oc kôc ŋac
sa tu gêŋ ŋamlic-ŋga. Oc tôm bu wapo
dauŋ sa pi gêŋ kaiŋ dinaŋ whiŋ, ma aö bu
wakôm dec aneŋ ŋahu wapo dauŋ sa-ŋga
hôc gêlêc lau hoŋ si su.
5 Bu sêsê aneŋ ŋamlic ŋatô su têŋ aneŋ
bêc ti-8-ŋga kêkuc lau Israel-ŋga si pwac.
Aö Israel si daŋ, naŋ gasa akêŋ Benjamin
ndê toŋ. Aö kayalê abaŋi si yom Hibru ti
gêbôm hoŋ. Aö kakuc lau Palêsai si lêŋ
sêsôc Moses ndê yomsu hoŋ ŋapu-ŋga.
6 Aö gakêŋ dauŋ sambuc tu gêŋ bocke
naŋ gakôm, tôm naŋ muŋ-ŋga gakêŋ kisa

lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga ti neŋ ŋalôm sambuc. Ma yêc ŋamalac aŋgô-ŋga aö gatôm ŋgac gitêŋ tu kakuc Moses ndê yomsu hoŋ ŋapep-ŋga.

7 Muŋ-ŋga aö gapo dauŋ sa ma gauc gêm bu Anötö oc kôc aö sa tu gêŋ dinaŋ-ŋga, tigeŋ kwahic dec aö kayalê Kilisi, dec taŋkwê gêŋ dinaŋ ŋadaŋ bu nem aö sa tiyham lec dom.

8 Yomandô. Kwahic dec aö gatap mwasiŋ atu andô sa, tu kayalê Yisu Kilisi-ŋga, ma tu aneŋ Pômdau iŋ-ŋga. Ma aö taŋkwê iŋ tigeŋ bu nem aö sa. Tu dinaŋ-ŋga dec galic gêŋ ŋatô hoŋ gitôm gêŋ ŋambwa ma gêŋ ŋagolop, ma gahu siŋ su tu bu Kilisi tigeŋ ti aneŋ ŋahu gapo dauŋ sa-ŋga.

9 Aö bu wasap Kilisi tawasê dôŋ ŋaŋga, ŋahu bu Anötö kôc aö sa ma gêlic aö gitôm ŋgac gitêŋ tu gakêŋ whiŋ Kilisi-ŋga, ma tu kakuc lêŋ yomsu-ŋga dom. Yomandô. Anötö kêmwasiŋ aö ŋambwa, dec sam aö bu ŋgac gitêŋ tu gakêŋ whiŋ Kilisi-ŋga.

10 Aö tac whiŋ bu waŋyalê Kilisi ti Anötö ndê ŋaclai atu, naŋ uŋ Kilisi sa akêŋ lau batê-ŋga. Ma waŋkuc iŋ ndê lêŋ hôc ŋandê ti mbac ndu-ŋga.

11 Ma aö gakêŋ bataŋ bu oc waŋkuc iŋ ndê lêŋ tisa akêŋ lau batê-ŋga bocdinaŋ.

Pol yêm dau su ŋandô tu bu êŋkuc Kilisi-ŋga

12 Ŋalêŋ dinaŋ aö tac whiŋ ndu andô bu waŋyalê Kilisi ti waŋkuc iŋ-ŋga, tigeŋ aö wasôm bu aö gac dabiŋ neŋ lêŋ hoŋ tu waŋkuc iŋ-ŋga su lec dom. Mba. Magoc Yisu Kilisi kôc aö dôŋ ma gêm aö k wi tu bu wati iŋ ndê, ma tu dinaŋ-ŋga dec aö gayêm dauŋ su tu bu waŋyalê ti waŋkuc iŋ ŋapep eŋ, gakôm gitôm ŋgac naŋ kêti ŋaŋga bu tap iŋ ndê ŋaôli sa.

13 Asidôwai, aö kayalê bu aö gac dabiŋ lêŋ dau su dom. Magoc aö gakôm gêŋ tigeŋ bocdec bu, aö waŋlhiŋ gêŋ naŋ yêc aö dômwêŋ-mbu naŋ siŋ, ma wakôm ŋaŋga bu wakôc gêŋ naŋ yêc aö aŋôŋ ndö-ŋga,

14 gitôm ŋgac naŋ kêti ŋaŋga ma gêm neneŋ bu hôc asê batiŋ pacndê-ŋga ma tap ndê ŋaôli sa. Ma ŋaôli naŋ aö gayêm dauŋ su bu wakôc, ma Anötö kêgalêm aö sa ma piŋ aö dôŋ gam damiŋ Yisu Kilisi tu bu watap sa-ŋga, naŋ mwasiŋ dandöc taŋli yêc undambê-ŋga.

Dasa neŋ lêŋ bambaliŋ dom

15 Yac lau naŋ dati gwalam akwa dakêŋ whiŋ-ŋga, naŋ taŋkuc gauc tigeŋ dinaŋ dandic ŋawaê. Ma mac bu gauc nem yom ŋatô so aneŋ, naŋ Anötö oc tôc tiawê têŋ mac.

16 Magoc lêŋ naŋ Anötö tôc têŋ yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga su, naŋ dasa dandic ŋawaê.

17 O asidôwai. Aneŋ lêŋ ti mac hoŋ nem dôhôŋ aŋkuc-ŋga. Ma tamtiŋ lau naŋ sêŋkuc aö neŋ lêŋ, ma aŋkuc ŋac bocdinaŋ.

18 Aö gasôm yom dinaŋ, ŋahu bu lau daêsam sêsa si lêŋ bambaliŋ, dec tôc asê bu sêlic Yisu ndê mbac ndu pi a gicso dau gitôm gêŋ ŋambwa, ma sêtôm ŋacyo yom ŋandô-ŋga. Aö gasôm yom dau têŋ mac têm ŋatô su, ma kwahic dec wasôm tiyham ti taŋsulu eŋ.

19 Lau kaiŋ dinaŋ sic waê bu sêniŋga. Ŋac gauc gêm gêŋ nom-ŋga gitôm gêŋ daneŋ ti danôm-ŋga kêlêc, ma bocdinaŋ dec gêŋ dau ti ŋac si pômdau. Magoc gêŋ naŋ sêlic bu ŋayham ma sêtoc dau sa pi, naŋ dalic bu gêŋ mayaŋ-ŋga.

20 Yac neŋ malaŋ ŋandô yêc undambê. Ma yac dakêŋ bataŋ ti dahôŋ yac neŋ †Ŋgac Nem Yac Si-ŋga bu mbu akêŋ undambê meŋ, naŋ Pômdau Yisu Kilisi dau.

21 Iŋ kôc ŋaclai atu gitôm bu kêŋ gêŋ hoŋ sêsôc iŋ ndê gôliŋ ŋapu, ma iŋ oc nem yac neŋ ŋamlic waêmba kwi ti ŋamlic wakuc ma ti ŋawasi atu, ŋa ŋaclai tigeŋ dinaŋ.

4

Pol gêm la lau Pilipai

1 Tu dinaŋ-ŋga dec aneŋ asidôwai, aö wasôm têŋ mac bu alhac ŋaŋga ti asap nem akêŋ whiŋ Pômdau dôŋ. Aö atac whiŋ mac ndu andô, ma gakêŋ bataŋ bu walic mac tiyham. Aneŋ gweleŋ ŋa-ŋaôli ŋayham ti neŋ atac ŋayham ŋahu, naŋ mac daôm.

2 Aö gaŋgô bu mac nem awhê lu, naŋ Yuodia lu Sintike sêseŋ dau. Aö bu wasôm têŋ iŋlu bu sêmasaŋ yom naŋ yêc iŋlu ŋasawa, ma sêmbo ti si ŋalôm tigeŋ tu iŋlu sêkêŋ whiŋ Pômdau-ŋga.

3 Ma aneŋ silip ŋayham Sisigus,* aö bu wandac am bu nem awhê lu dinaŋ sa, ŋahu bu muŋ-ŋga iŋlu sem gweleŋ tu sêpuc ŋawaê ŋayham dôŋ-ŋga sêwhiŋ aö ma Klemen ti aneŋ asidôwai ŋatô, naŋ si ŋaê hoŋ yêc Anötö ndê Buku Taŋli-ŋga.

4 Tu mac ati Pômdau ndê lau-ŋga dec wasôm têŋ mac bu ambo ti atac ŋayham ŋapaŋ. Aö wasôm tiyham bu ambo ti atac ŋayham ŋapaŋ.

5 Asap lêŋ malô dôŋ tu bu lau hoŋ sêŋyalê bu yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga neŋ

* **4:3** Sisigus - yom dau yêc Yom Grik, ma danem kwi bu ‘ŋamalac naŋ kôm gweleŋ whiŋ ndê silip.’ Lau ŋatô gauc gêm bu yom dau iŋ ŋgac Pilipai-ŋga daŋ ndê ŋaê, ma lau ŋatô gauc gêm bu iŋ ŋaê dom, magoc Pol to yom dau hêganôŋ ŋamalac daŋ naŋ kôm gweleŋ whiŋ iŋ.

mêtê dau dinaŋ. Gauc nem bu ndoc kêpiŋ
bu Pômdau mbu meŋ.
6 Ahêgo daôm tu gêŋ daŋ-ŋga dom.
Ŋawapac bocke naŋ tap mac sa, naŋ atôc
têŋ Anötö sip nem mbec ŋalôm, ma andac
iŋ bu nem mac sa. Ma anem daŋge iŋ tu
gêŋ hoŋ-ŋga.
7 Ma Anötö ndê yom malô oc nem mac
lau naŋ iŋ piŋ mac dôŋ am damiŋ Yisu
Kilisi, naŋ ahuc, ma nem gôliŋ mac nem
gauc ti ŋalôm. Bu Anötö ndê yom malô iŋ
gêŋ atu andô, hôc gêlêc ŋamalac hoŋ si
gauc.
8 O aneŋ asidôwai. Aö wasôm yom daŋ
tiyham. Yom bocke naŋ yomandô, ma
gêŋ bocke naŋ gêŋ tiwaê ma gêŋ solop
ma ŋawasi, gêŋ naŋ gic lau hoŋ tandô
ŋayham, ma gêŋ ŋayham datoc sa-ŋga,
ma mêtê ti yom ma gauc hoŋ naŋ gitêŋ eŋ,
naŋ wasôm têŋ mac bu gauc nem lhac nem
gauc ŋapaŋ.
9 L êŋ ti sakiŋ bocke naŋ aö kadôhôŋ ti
gac dulu têŋ mac, me mac aŋgô y êc aö me
alic aö gakôm, naŋ akôm andic ŋawaê. Ma
Yom Malô Ŋadau Anötö dau oc mbo whiŋ
mac.

Pol gêm daŋge lau Pilipai

10 Muŋ-ŋga mac am aö sa, magoc
ŋasawa lê e meŋ têŋ kwahic dec, mac atap
seŋ daŋ sa tu anem aö sa tiyham-ŋga dom.
Kwahic dec mac gauc gêm aö ma aŋkiŋ
gêŋ tu anem aö sa-ŋga, ma gêŋ dinaŋ kôm
aö atac ŋayham atu, ma kapiŋ Pômdau tu
mac am aö sa-ŋga.
11-12 Aö gato yom dinaŋ tu gapônda
dauŋ-ŋga dom. Mba. Aö kayalê têm
gapônda dauŋ-ŋga, ma kayalê têm gandöc
mwasiŋ ŋalôm-ŋga. Aö bu neŋ gêŋ mba
ma gêŋ yô aö, me bu neŋ gêŋ daêsam ma
waneŋ hôc aö dôŋ, tigeŋ wahêgo dauŋ
dom. Ŋahu bu aö kadôhôŋ dauŋ su bu
ŋayham me sac bocke bu tap aö sa, naŋ
aö oc wambo ti atac ŋayham eŋ.
13 Kilisi kêŋ ŋaclai têŋ aö bu wakôm gêŋ
hoŋ, ma tu dinaŋ-ŋga dec aö gatôm bu
wambo ti atac ŋayham eŋ.
14 Bocdinaŋ, aö bu wapônda dauŋ, dec
wambo ti atac ŋayham eŋ, magoc mac
akôm mêtê ŋayham ma gauc gêm aneŋ
ŋawapac dec aŋkiŋ gêŋ tu anem aö sa-
ŋga.
15-16 Mac lau Pilipai-ŋga aŋyalê su bu têŋ
ndoc mac aŋgô ŋawaê ŋayham tiwakuc,
ma aö galom malac atu Tesalonika, naŋ
mac aŋkiŋ gêŋ tu anem aö sa-ŋga têm
ŋatô. Ma têŋ têm naŋ gahu mac nem
gameŋ Masedonia-ŋga siŋ, naŋ gôlôwac
dabuŋ malac ŋatô-ŋga sêkêŋ gêŋ daŋ tu
sênem aö sa-ŋga dom. Mac tamwasêm.
17 Aö tac whiŋ bu mac asap nem mêtê
akêŋ gêŋ-ŋga dinaŋ dôŋ ŋapaŋ. Aö gasôm
yom dau tu bu wakac mac bu akêŋ gêŋ têŋ
aö-ŋga lec dom, magoc aö kayalê bu mac
bu asap nem lêŋ amwasiŋ aö ma lau ŋatô-
ŋga dôŋ, dec lêŋ dau oc êmwasiŋ mac hôc
gêlêc su ô.
18 Kwahic dec aö gapônda gêŋ daŋ dom.
Gêŋ naŋ mac aŋkiŋ têŋ aö ma Epapro-
daitas kêŋ têŋ aö gêm mac aŋôm, naŋ
daêsam ŋandô dec gêm aö sa kêlêc. Gêŋ
dau gitôm da ŋamalu ŋayham naŋ Anötö
tac whiŋ, ma gic iŋ tandô ŋayham.
19 Anötö, naŋ yob aö ŋapaŋ, iŋ Mwasiŋ ti
Ŋawasi atu Ŋadau, ma Yisu Kilisi ti ŋahu
datap iŋ ndê mwasiŋ atu sa-ŋga. Ma aö
kayalê bu gêŋ bocke naŋ mac apônda, naŋ
yêc iŋ ndê mwasiŋ atu ŋalôm, ma iŋ oc
kêŋ têŋ mac.
20 Bocdinaŋ dapo Damaŋ Anötö ndê waê
sa tôm têm hoŋ ndi. Yomandô.

Pol gic bata iŋ ndê bapia

21 Akêŋ aneŋ acsalô têŋ lau dabuŋ hoŋ
naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu Kilisi yêc malac
Pilipai. Asidôwai naŋ sêmbo sêwhiŋ aö,
naŋ sêkêŋ si acsalô têŋ mac bocdinaŋ.
22 Ma Anötö ndê lau dabuŋ hoŋ naŋ
sêmbo malac dindec, naŋ boc-dinaŋ. Ma
lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sem gweleŋ
sêmbo Sisa ndê andu, naŋ gauc gêm mac
hôc gêlêc.
23 Mwasiŋ akêŋ Pômdau Yisu Kilisi puc
mac nem gatôm dôŋ.

Pol ndê bapia têŋ lau Kolosi-ŋga
Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Malac Kolosi yêc gameŋ Esia-ŋga, magoc Pol dau iŋ gêm mêtê yêc malac Kolosi dom. Têŋ ndoc iŋ gêm mêtê mbo malac Epesas, naŋ ŋgac Kolosi-ŋga daŋ ŋaê Epapras ŋgô ma kêŋ whiŋ, ma tiŋambu Epapras mbu gi hoc ŋawaê ŋayham asê yêc ndê malachu Kolosi (1:7; 4:12), ma lau ŋatô sic hu sêkêŋ whiŋ Yisu. Tiŋambu Epapras ndöc gapocwalô whiŋ Pol (Pilemon 23), ma gic miŋ têŋ Pol pi lau sêkêŋ whiŋ-ŋga yêc malac Kolosi.

Pol to bapia dindec ma sôm têŋ lau Kolosi-ŋga bu iŋ gêm daŋge Anötö tu ŋac si sêkêŋ whiŋ-ŋga, ma iŋ tôc lêŋ ŋayham daêsam têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga tu sêŋkuc-ŋga. Ma iŋ to yom ŋatô bu whê lau Kolosi si gauc sa pi yom ŋandô. Ŋahu bu lau ŋatô sêŋsôŋ ŋac pi lau nom-ŋga si lêŋ ŋatô (2:4, 8, 16-23), ma ŋac sêtoc Kilisi sa ŋapep dom, ma bocdinaŋ iŋ tôc asê bu Anötö kêŋ gêŋ hoŋ sêsôc Kilisi ŋapu (1:15-20; 2:9-15).

Pol gic hu ndê bapia

1 Aö Pol, naŋ gati Yisu Kilisi ndê aposel kêkuc Anötö ndê atac whiŋ, lu yac neŋ asidôwa Timoti ato bapia dindec.

2 Ato têŋ mac asidôwai naŋ andöc malac atu Kolosi, mac lau dabuŋ naŋ akêŋ whiŋ Kilisi. Mwasiŋ ti yom malô akêŋ Damaŋ Anötö têŋ mac.

Pol teŋ mbec tu lau Kolosi-ŋga

3 Tôm bêc hoŋ yac ateŋ mbec têŋ Anötö, yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi Damba, ma am daŋge iŋ tu mac-ŋga.

4 Ŋahu bu yac aŋgô ŋawaê bu mac akêŋ whiŋ Yisu Kilisi ŋaŋga, ma atac whiŋ Anötö ndê lau dabuŋ hoŋ.

5 Mac nem akêŋ whiŋ ti atac whiŋ ŋahu sip mwasiŋ atu naŋ mac akêŋ batam ambo, naŋ Anötö po sa gwanaŋ tu mac-ŋga yêc undambê. Yom pi gêŋ dau mac aŋgô muŋ su, têŋ ndoc sêhoc yom ŋandô ŋawaê ŋayham-ŋga asê têŋ mac.

6 Ŋawaê ŋayham dau têŋ mac meŋ, ma mac aŋgô ti aŋyalê yom ŋandô pi Anötö ndê mwasiŋ atu. Têŋ ndoc mac aŋgô tiwakuc e meŋ têŋ kwahic dec, naŋ ŋawaê ŋayham dau gêm ŋandô ma tiapa yêc mac nem gameŋ. Ma ŋalêŋ tigeŋ iŋ gêm ŋandô ma tiapa ma gêm gameŋ naŋ lau Rom-ŋga sem gôliŋ, naŋ ahuc.

7 Ŋawaê dau Epapras kêdôhôŋ têŋ mac. Iŋ yac neŋ ŋgac atac whiŋ-ŋga naŋ gêm gweleŋ whiŋ yac, ma ŋgac akiŋ ŋandô naŋ gêm akiŋ Kilisi tu mac-ŋga.

8 Ma iŋ gic miŋ têŋ yac pi mac nem lêŋ atac whiŋ asidôwai-ŋga naŋ Ŋalau Dabuŋ kêŋ têŋ mac.

9 Tu dinaŋ-ŋga têŋ bêc ŋamata-ŋga naŋ yac aŋgô mac nem ŋawaê e meŋ têŋ kwahic dec, naŋ yac ateŋ mbec tu mac-ŋga ŋapaŋ. Yac andac Anötö bu kêŋ gauc têŋ mac e aŋyalê Ŋalau Dabuŋ ndê lêŋ tidôŋ. Ma ŋalêŋ dinaŋ mac oc aŋyalê lêŋ naŋ Anötö tac whiŋ bu yac dasa-ŋga, naŋ ŋapep eŋ.

10 Yac ateŋ mbec bu mac asa nem lêŋ gitêŋ, bu tôc asê bu mac ati Pômdau ndê lau, ma iŋ oc lic mac nem lêŋ hoŋ ndic iŋ tandô ŋayham. Yac ateŋ mbec bu mac nem akêŋ whiŋ oc nem ŋandô ŋayham yêc gweleŋ hoŋ naŋ mac akôm, ma bu mac nem gauc aŋyalê Anötö-ŋga êŋsôwec tiatu.

11 Anötö ndê ŋaclai ti ŋawasi atu kêŋ ŋaŋga têŋ mac bu akôm gêŋ hoŋ, ma ŋawapac bu tap mac sa, dec mac atôm bu alhac ŋaŋga ma ahôc ti atac pa su. Ma ambo ti atac ŋayham,

12 ma anem daŋge Damaŋ Anötö, naŋ gic dabiŋ mac e atôm bu awêkaiŋ iŋ ndê gameŋ ŋawê-ŋga awhiŋ iŋ ndê lau dabuŋ hoŋ.

13 Iŋ kêgaho yac su yêc ŋaclai ŋasec-ŋga, ma kêŋ yac dambo iŋ ndê Atu naŋ iŋ atac whiŋ ŋandô, naŋ ndê gôliŋ ŋapu.

14 Ma Anötö kêmwasiŋ yac, dec gêmlhi yac ti kêgapwêc yac su yêc sakiŋ mêtê sac-ŋga, ma suc yac neŋ sac kwi. Ma datap mwasiŋ atu dau sa yêc iŋ ndê Atu dau.

Kilisi ti ndê gweleŋ

15 Lau daŋ sêlic Anötö dom, magoc iŋ Atu Kilisi gêm iŋ aŋgô ma tôc iŋ asê têŋ yac. Iŋ tiŋamata gêŋ hoŋ naŋ Anötö kêŋ.

16 Bu gêŋ undambê-ŋga ti gêŋ nom-ŋga hoŋ naŋ Anötö kêŋ, naŋ kêŋ ŋa Kilisi. Gêŋ naŋ dalic ŋa tanôŋ, ma gêŋ naŋ tôm dom bu dalic ŋa tanôŋ, gitôm aŋela me ŋalau me gôliŋ ma ŋaclai tidau-tidau, gêŋ hoŋ dinaŋ Anötö kêŋ ŋa Kilisi ma kêŋ tu Kilisi-ŋga.

17 Iŋ tiŋamata gêŋ hoŋ, ma gêŋ hoŋ si ŋahu sêmbo-ŋga yêc iŋ.

18 Ma iŋ gêm gôliŋ gôlôwac dabuŋ. Iŋ ti ŋagôlôŋ, ma gôlôwac dabuŋ sêti iŋ ndê ŋandô. Ma iŋ muŋ gôlôwac dabuŋ bu ti ŋgac ŋamata-ŋga bu tisa akêŋ lau batê-ŋga. Ma bocdinaŋ gêŋ daŋ hôc gêlêc iŋ su dom.

19 Bu Anötö gêlic ŋayham bu kêŋ dau sambuc sip Atuŋgac ŋalôm ma mbo whiŋ iŋ.

20 Ma iŋ kêkiŋ Atu dau sip nom meŋ bu hê wamba ŋamalac ma gêŋ nom-ŋga

ti gêŋ undambê-ŋga hoŋ têŋ Anötö. Ma
kwahic dec ŋamalac sêtôm bu sêmbo
Anötö aŋgô-ŋga ti yom malô, tu Atuŋgac
ndê dac naŋ kêc siŋ pi a gicso-ŋga.

21 Muŋ-ŋga, mac ambo ahê têŋ Anötö.
Mac ambo atôm iŋ ndê ŋacyo tu gauc ti
mêtê sac-sac naŋ yêc mac-ŋga.
22 Magoc iŋ dau kêmasaŋ lêŋ bu Kilisi
sip nom meŋ ti ŋamalac ma mbac ndu,
tu bu hê wamba mac têŋ Anötö tiyham.
Ma iŋ tac whiŋ bu kêŋ mac alhac iŋ aŋgô-
ŋga atôm lau dabuŋ naŋ nem giso ti yom
mbasi.
23 Mac bu alhac ti akêŋ whiŋ ŋaŋga ma
akêŋ batam Anötö ndê mwasiŋ naŋ ŋawaê
ŋayham tôc asê têŋ mac, ma ahu siŋ dom,
dec mac oc atap mwasiŋ dau sa. Ŋawaê
ŋayham dau mac aŋgô su, ma sêhoc asê
yêc gameŋ hoŋ naŋ yêc lau Rom si gôliŋ
ŋapu, naŋ bocdinaŋ. Ma aö Pol gati ŋgac
akiŋ ŋawaê ŋayham dau-ŋga.

Pol whê ndê gweleŋ ŋawaê ŋayham-
ŋga sa

24 Ŋandê bocke naŋ aö gahôc tu wapuc
mac nem akêŋ whiŋ dôŋ-ŋga, naŋ gahôc
ti atac ŋayham eŋ. Ma aö kayalê bu
aö gac waê bu wahôc ŋandê ŋapaŋ, tu
gweleŋ naŋ aö gakôm tu bu wapo Kilisi
ndê ŋandô, naŋ gôlôwac dabuŋ sa-ŋga. M
agoc aö oc wahôc e wandic dabiŋ gêŋ hoŋ
naŋ Kilisi kêyaliŋ sa bu wahôc.
25 Aö gakôm gweleŋ gam akiŋ gôlôwac
dabuŋ, kakuc lêŋ naŋ Anötö dau kêmasaŋ
dec kêyaliŋ aö sa tu mac-ŋga, ma kêkiŋ aö
bu wahoc ŋawaê ŋayham asê e Anötö ndê
yom tiapa yêc gameŋ hoŋ.
26 Têŋ ŋamata-ŋga e meŋ, yom pi Anötö
ndê lêŋ nem lau si-ŋga, naŋ ŋahu yêc siŋ
dau têŋ lau nom-ŋga. Magoc kwahic dec
iŋ tôc asê tiawê têŋ iŋ ndê lau dabuŋ.
27 Iŋ tac whiŋ bu lau dabuŋ sêŋyalê yom
naŋ muŋ-ŋga yêc siŋ dau, naŋ bocdec bu.
Iŋ bu êmwasiŋ mac †lau gameŋ apa-ŋga
bu atap iŋ ndê ŋawasi atu sa, dec kêŋ Kilisi
sip nem ŋalôm. Ma gêŋ dinaŋ ti mac nem
ŋahu akêŋ batam bu atap iŋ ndê ŋawasi
sa-ŋga.

28 Yac ahoc Kilisi ndê ŋawaê ŋayham
asê, ma Anötö kêŋ gauc ŋayham têŋ yac
bu akêŋ puc ti andôhôŋ lau sêkêŋ whiŋ-
ŋga hoŋ. Ma yac akôm bocdinaŋ tu bu
andic dabiŋ ŋac hoŋ e akêŋ ŋac sêlhac
Anötö aŋgô-ŋga sêtôm lau gwalam akwa
sêkêŋ whiŋ Kilisi-ŋga.
29 Ma aö gakôm gweleŋ ti gahôc ŋandê
atu, tu bu wakôm gêŋ dau ŋandô sa-ŋga,
ŋa Kilisi dau ndê ŋaclai naŋ gêm gweleŋ
ŋaŋga yêc aö neŋ ŋalôm.

2

1 Aö gawhê neŋ gweleŋ sa têŋ mac, ŋahu
bu aö atac whiŋ bu mac aŋyalê bu aö
gayêm dauŋ su ŋandô tu mac-ŋga, ma tu
lau Laodisia-ŋga, ma tu lau sêkêŋ whiŋ-
ŋga hoŋ naŋ sêlic aö aŋôŋ dom-ŋga, naŋ
bocdinaŋ.
2 Aö tac whiŋ bu mêtê atac whiŋ-ŋga piŋ
mac hoŋ dôŋ, ma puc mac dôŋ bu alhac
ŋaŋga. Ma yom pi Anötö ndê lêŋ nem lau
si-ŋga naŋ muŋ-ŋga yêc siŋ dau, naŋ aö
tac whiŋ bu mac aŋyalê tidôŋ andô, e kôm
mac alhac ti akêŋ whiŋ ŋaŋga eŋ. Yom
dau hêganôŋ Kilisi.
3 Bu yom ti gauc naŋ atu andô ma tôm
bu êmwasiŋ yac-ŋga, naŋ Anötö gêm ahuc
yêc iŋ-ŋga.
4 Aö gawhê yom hoŋ dinaŋ sa têŋ mac,
ŋahu bu aö gatec bu lau ŋatô sêmbac yom
mac ma sêŋsau mac.
5 Bu aö dauŋ gambo gawhiŋ mac dom,
tigeŋ yêc aneŋ ŋalôm aö gauc gêm mac
ŋapaŋ. Ma aö atac ŋayham atu, bu kayalê
bu mac akêŋ whiŋ Kilisi ŋaŋga, ma asa
nem lêŋ hoŋ ŋapep.

Dasa neŋ lêŋ tiwakuc tu Kilisi-ŋga

6 Mac akôc Yisu Kilisi sa su ti mac nem
Pômdau, dec akêŋ iŋ tiŋamata nem lêŋ
hoŋ.
7 Akôc ŋaŋga yêc iŋ tôm a naŋ ŋawakac
gacgeŋ sip nom ŋalôm gi. Ma iŋ ndê ŋaclai
po mac nem akêŋ whiŋ sa bu alhac ŋaŋga,
alhac yom ŋandô naŋ sêndôhôŋ têŋ mac,
naŋ ŋahô. Ma yom anem daŋge Anötö-
ŋga nem mac ahuc tôm bêc hoŋ.
8 Ayob daôm ŋapep bu lau tasaŋ si yom
ŋambwa-ŋambwa êŋsôŋ mac nem gauc
ma êŋgaho mac su yêc yom ŋandô e ati
lau gapocwalô-ŋga lec dom. Ŋac si yom
dau ŋahu kêkuc abuŋgaci si lêŋ ti mêtê
nom-ŋga ŋambwa, ma meŋ akêŋ Kilisi
ndê dom.
9 Bu Anötö kêŋ dau sambuc sip Kilisi
ŋalôm, ma meŋ mbo nom gitôm ŋamalac.
10 Kilisi dau iŋ gôliŋ ti ŋaclai hoŋ ŋadau.
Ma tu mac nem akêŋ whiŋ piŋ mac dôŋ am
damiŋ iŋ-ŋga, dec Anötö ndê mwasiŋ gêm
mac ahuc.
11 Kilisi kôm lau Israel-ŋga si †pwac
sêsê ŋamlic ŋatô su-ŋga ŋandô sa pi mac
lau naŋ ati iŋ ndê. Gêŋ dau hôc asê
kêkuc ŋamalac si lêŋ sêsê ŋamlic-ŋga
dom, magoc Kilisi dau kôm gweleŋ yêc
mac nem ŋalôm gitôm iŋ sê mac nem mêtê
sac ŋalôm akwa-ŋga su giŋga.
12 Busaŋgu naŋ mac aliŋ, naŋ piŋ mac
dôŋ am damiŋ Kilisi, tôm sêŋsuhuŋ mac
awhiŋ iŋ, ma Anötö uŋ mac sa awhiŋ
iŋ. Gêŋ dau ŋandô sa tu mac akêŋ whiŋ
Anötö, naŋ uŋ Kilisi dau sa akêŋ lau batê-
ŋga, naŋ ndê ŋaclai.

13 Muŋ-ŋga, mac ambo atôm lau batê tu
mac nem sac-ŋga, ma tu mac asap mêtê
ŋalôm akwa-ŋga dôŋ ŋapaŋ-ŋga. Tigeŋ
Anötö suc mac nem sac hoŋ kwi, ma kôm
mac ati lau ambo tamli tiyham-ŋga awhiŋ
Kilisi.
14 Tu yac taŋgilì Anötö ndê yomsu-ŋga,
dec yac datôm lau naŋ si bapia tôp-ŋga
yêc, ma datôm dom bu dandic tôp dau, dec
tac waê bu datap matôc sa. Magoc Anötö
kôc bapia tôp-ŋga dau su yêc yac, ma gic
pi a gicso dau whiŋ Kilisi.
15 Ma Kilisi ndê mbac ndu pi a gicso dau
ti lêŋ bu Anötö ku Sadaŋ ti ndê ŋalau ma
ŋaclai sac hoŋ dulu, gitôm ŋgac bata siŋ-
ŋga naŋ kôc ŋacyo si wapa siŋ-ŋga hoŋ
su, ma wê ŋac gitôm lau gapocwalô-ŋga
bu tôc asê tiawê bu ŋac si ŋaclai pacndê
sambuc.

Yom pi ŋagôliŋ nom-ŋga

16 Tu dinaŋ-ŋga dec lau ŋatô bu sêŋgôliŋ
yom pi mac tu gêŋ naŋ aŋ ti anôm-ŋga, me
tu om naŋ lau sêlic tôm wake me ayô me
yala-ŋg a, me tu bêc Sabat-ŋga, naŋ aŋgô
ŋac si yom dom.
17 Bu gêŋ hoŋ dinaŋ gitôm gêŋ ŋagatu
ŋambwa naŋ dalic muŋ su, ma tiŋambu
ŋandô meŋ hôc asê. Ma ŋandô dau, naŋ
Kilisi.
18 Lau ŋatô sêŋkuc lêŋ ŋalôm akwa-ŋga
ma sêtoc dau sa tu ŋac si lêŋ sem akiŋ
Kilisi-ŋga. Ŋac sêsôm bu sêpu dau ŋandô,
ma sem akiŋ aŋela kêkuc gêŋ ŋatô naŋ
sêyêc mbê ma sêlic. Lau kaiŋ dinaŋ b u
sêpu mac ma sêsôm bu mac nem a kêŋ
whiŋ iŋ gêŋ ŋandô mbasi-ŋga, dec akôc
ŋac si yom sa dom.
19 Bu lau kaiŋ dinaŋ sêsap Kilisi, naŋ ti
gôlôwac dabuŋ hoŋ si ŋagôlôŋ, naŋ dôŋ
dom. Iŋ tawasê piŋ yac hoŋ dôŋ dapitigeŋ,
ma gôlôwac d abuŋ kêsôwec ŋa ŋaclai
naŋ Anötö dau kêŋ.
20 Aŋgô su naŋ. Têŋ ndoc ŋamalac d aŋ
mbac ndu, naŋ ŋagôliŋ ti ŋaclai nom-ŋga
gêm gôliŋ iŋ tiyham dom. Ma tu Anötö
piŋ mac dôŋ am damiŋ Kilisi-ŋga, dec tôm
mac ambac ndu awhiŋ iŋ. Bocdinaŋ tu
sake-ŋga mac ambo atôm lau naŋ sêhêgo
dau pi ŋagôliŋ nom-ŋga?
21 Lau kaiŋ dinaŋ sic yao gêŋ tidau-tidau
ma sêsôm bocdec bu, “Akôc dom, aneŋ ti
anôm dom, ma amasec dom.”
22 Yom kaiŋ dinaŋ kêkuc gauc ti ŋagôliŋ
naŋ lau nom-ŋga sêndôhôŋ, ma hêganôŋ
gêŋ têm kwahic dec-ŋga naŋ taŋ ti danôm
ma gêŋ dau meŋ giŋga.
23 Lau naŋ sêsôc ŋagôliŋ kaiŋ dinaŋ
ŋapu, naŋ sêŋkuc gauc ŋamalac-ŋga tu
lêŋ sênem akiŋ Anötö-ŋga ti sêŋgwiniŋ
dau-ŋga ma lêŋ sêkêŋ wapac pi dau
ŋamlic-ŋga. Sêtoc lêŋ dau sa gitôm lêŋ ti
gauc atu, ma gauc gêm bu oc ndic Pômdau
tandô ŋayham. Magoc mba. Lêŋ dau
hêganôŋ gêŋ awê-ŋga ŋambwa, ma oc
tôm dom bu nem ŋac si ŋalôm kwi e sêhu
lêŋ ŋalôm ŋagalac-ŋga siŋ.

3

Kilisi ti yac neŋ dambo taŋli ŋahu

1 Anötö uŋ mac sa awhiŋ Kilisi, ma
kwahic dec iŋ ndöc Anötö ndê andô-ŋga
yêc undambê. Tu dinaŋ-ŋga dec asa nem
lêŋ ti tamkwê gêŋ undambê-ŋga eŋ.
2 Gauc nem gêŋ nom-ŋga êŋlêc dom.
Gauc nem gêŋ undambê-ŋga hôc gêlêc.
3 Bu mac ambac ndu su awhiŋ Kilisi, ma
mac nem ŋahu ŋ andô ambo tamli awhiŋ
Kilisi-ŋga, naŋ yêc siŋ dau yêc Anötö-ŋga.
4 Têŋ ndoc mac nem tamli ŋahu Kilisi
dau meŋ hôc asê, naŋ Anötö oc tôc mac
nem lêŋ ambo tamli-ŋga asê tiawê, ma
mac oc alhac awhiŋ Kilisi ti ŋawasi atu.

Lêŋ ŋalôm akwa-ŋga

5 Bocdinaŋ ahu mêtê sac hoŋ naŋ meŋ
akêŋ ŋalôm akwa, naŋ siŋ. Mêtê dau
gitôm mac nem ŋacyo daŋ naŋ kalhac
seŋ andöc tamli-ŋga ahuc, bocdinaŋ andic
iŋ ndu. Mêtê kaiŋ bocdec ahu hoŋ siŋ,
mêtê mockaiŋ-ŋga, mêtê ŋadômbwi, ma
mêtê sac-sac ŋalôm ŋagalac-ŋga. Ma
ayob daôm bu aŋkuc lau naŋ sêkêŋ awa
ti wapa nom-ŋga kalhac si gauc ŋamata
ŋapaŋ, naŋ dom. Bu lêŋ dau gitôm ŋac
sem akiŋ anötö gwam.
6 Lau hoŋ naŋ sêsa lêŋ kaiŋ dinaŋ, oc
sêtap Anötö ndê atac ŋandê sa.
7 Muŋ-ŋga, mac daôm akôc gauc tôm
ŋac lau dinaŋ sêkôc, ma aŋkuc ŋac si
mêtê sac.
8 Magoc kwahic dec ahu mêtê sac hoŋ
siŋ. Atac ŋandê têŋ lau me alic ŋac
sac dom, ŋalôm li sa dom, ma ayob nem
whamsuŋ bu asôm yom sac-sac apu lau-
ŋga ti yom mayaŋ-ŋga dom.
9 Ma asôm yom tasaŋ têŋ nem asidôwai
dom. Gauc nem bu mac ahu lêŋ ŋalôm
akwa-ŋga siŋ su, dec akôm mêtê kaiŋ
dinaŋ tiyham dom.
10 Ma asa nem lêŋ ti ŋalôm wakuc. Bu
Anötö, naŋ kêmasaŋ ŋamalac bu sênem
iŋ aŋgô sêmbo nom, naŋ gêm gweleŋ pi
mac mbo, tu bu mac atiwakuc, ma tu bu
mac aŋyalê iŋ ti ndê lêŋ gitêŋ tidôŋ.
11 Ma yac lau naŋ dasa lêŋ wakuc dinaŋ,
naŋ dahêgo dauŋ tu yac neŋ ŋahu nom-
ŋga tiyham dom. Yac bu lau Grik me lau
Israel-ŋga, gai me lau aŋgô batac, lau naŋ
taŋkuc pwac sêsê ŋamlic-ŋga me taŋkuc
dom, lau akiŋ ŋambwa me lau naŋ dau
sêmbo si gêŋ, naŋ Anötö gauc gêm lêŋ hoŋ
dinaŋ ŋadaŋ hôc gêlêc su dom. Gêŋ tigeŋ

naŋ gêŋ atu têŋ iŋ, naŋ Kilisi piŋ yac hoŋ
dôŋ dati iŋ ndê.

Lêŋ ŋalôm wakuc-ŋga

12 Anötö tac whiŋ mac ma kêyaliŋ mac
sa ati iŋ ndê lau dabuŋ. Tu dinaŋ-ŋga dec
asap mêtê ŋayham bocdec dôŋ gitôm mac
asôc ti nem ŋakwê. Tamwalô lau ma atac
apu ŋac ti nem ŋalôm sambuc, aŋgwiniŋ
daôm, asa lêŋ malô, ma akôc nem ŋalôm
dôŋ.
13 Asa naŋ ndê asidôwa kôm sac têŋ iŋ,
naŋ kôc ndê ŋalôm dôŋ bu hôc ŋawapac
dau, ma suc iŋ ndê sac kwi. Asuc sac
naŋ asidôwai sêkôm têŋ mac naŋ kwi, tôm
Pômdau dau suc mac nem kwi.
14 Ma asap mêtê atac whiŋ-ŋga dôŋ, bu
mêtê dau piŋ mêtê ŋayham-ŋayham hoŋ
dôŋ sêpitigeŋ.
15 Kilisi ndê yom malô nem gôliŋ mac
nem ŋalôm. Bu Anötö kêgalêm mac sa
bu ati gôlôwac dabuŋ tigeŋ, naŋ yom malô
dau piŋ mac dôŋ. Ma anem daŋge Anötö
ŋapaŋ.
16 Kilisi ndê yom ŋandô nem mac nem
ŋalôm ahuc sambuc, dec kêŋ gauc ŋayham
têŋ mac bu anem la ti andôhôŋ têŋ daôm.
Anem wê yêc Buku Wê-ŋga, ti wê dabuŋ
ma wê ŋatô naŋ Ŋalau Dabuŋ kêŋ têŋ mac,
bu ampiŋ Anötö ma anem daŋge iŋ ti nem
ŋalôm sambuc.
17 Gêŋ hoŋ naŋ mac akôm ti yom hoŋ
naŋ asôm, naŋ akôm tu Pômdau Yisu ndê
ŋaê-ŋga. Ma anem daŋge Damaŋ Anötö
tu Kilisi-ŋga.

Damba ti dindai ma balêkoc si ŋagôliŋ ŋatô

18 Mac lauwhê, asôc nem ŋgaci ŋapu, bu
lêŋ dinaŋ gic waê lauwhê naŋ sêkêŋ whiŋ
Kilisi.
19 Ma mac lauŋgac, atac whiŋ nem
lauwhê ma atigasec ŋac dom.
20 Balêkoc, mac daŋam wambu yom hoŋ
naŋ dinam ti damami sêsôm têŋ mac. Bu
lêŋ dinaŋ gic Pômdau tandô ŋayham.
21 Mac dambai, ali nem balêkoc si ŋalôm
sa dom. Ayob ŋac ŋapep tu bu ŋac lic
ŋakam sa e sêtec lêŋ ŋayham lec dom.

Lau akiŋ ma ŋadaui si ŋagôliŋ

22 Mac lau akiŋ, asôc nem ŋadaui nom-
ŋga si yom hoŋ ŋapu. Anem akiŋ tu bu
mac nem ŋadaui sêlic mac ŋayham-ŋga
ŋambwa lec dom. Mba. Mac nem ŋadaui
bu sêmbo sêwhiŋ mac me sêmbo dom,
magoc akôm nem gweleŋ hoŋ ŋapep eŋ.
Anem akiŋ ti nem ŋalôm sambuc, ma atôc
asê bu mac atoc Pômdau sa.
23 Akôm gêŋ hoŋ ti nem ŋalôm sambuc
eŋ, gitôm mac am akiŋ Pômdau, ma tôm
mac am akiŋ lau nom-ŋga tawasê dom.
24 Mac aŋyalê su bu mac am akiŋ Kilisi
mac nem Pômdau, ma iŋ oc kêŋ mac
awêkaiŋ nem gêŋ lêŋsêm yêc undambê ti
mac nem ŋagêyô ŋayham.
25 Magoc asa naŋ kôm giso, naŋ oc tap
ndê ŋagêyô sa. Ma Anötö oc toc ŋamalac
daŋ sa hôc gêlêc daŋ dom. Iŋ oc êŋsahê
yac hoŋ ŋa saê tigeŋ.

4

1 Mac ŋadaui, aŋyalê ŋapep bu mac
daôm nem Ŋadau mbo undambê, ma
bocdinaŋ ayob nem lau akiŋ ŋapep, ma
ŋaôli bocke naŋ gic ŋac ŋawaê, naŋ akêŋ
têŋ ŋac.

Pol gêm la lau Kolosi-ŋga

2 Anem ali ma asap mêtê dateŋ mbec-
ŋga ti danem daŋge Anötö-ŋga dôŋ
ŋaŋga.
3 Ma ateŋ mbec tu yac-ŋga whiŋ, bu
Anötö lêc gatam su têŋ yac bu ahoc iŋ ndê
yom asê, ma bu awhê yom pi Kilisi naŋ
muŋ-ŋga yêc siŋ dau, naŋ sa tiawê. Tu
Kilisi ndê yom dinaŋ-ŋga dec aö gandöc
gapocwalô.
4 Ateŋ mbec bu Anötö puc aö dôŋ bu
wakôm neŋ gweleŋ ŋapep, ma wawhê
yom dau sa yêc awê eŋ.
5 Asa nem lêŋ ambo lau sêkêŋ whiŋ dom-
ŋga ŋalôm ti gauc eŋ. Ma aŋsalê lêŋ tu bu
atôc Kilisi têŋ ŋac tôm bêc hoŋ.
6 Akôc gauc ŋapep pi yom asôm-ŋga bu
asôm yom êmwasiŋ lau ti nem ŋac sa-ŋga,
ma aô lau si yom ŋalêŋ ŋayham.

Pol sôm bu êŋkiŋ Tikikus lu Onesimus sêtêŋ Kolosi sêndi

7-8 Kwahic dec aö bu waŋkiŋ yac neŋ
asidôwa ma ŋgac atac whiŋ-ŋga Tikikus
têŋ mac loc. Iŋ kalhac ŋaŋga ma gêm akiŋ
Pômdau whiŋ aö. Aö waŋkiŋ iŋ loc bu
ndic miŋ aneŋ yom, ma asidôwai gameŋ
dindec-ŋga si yom hoŋ têŋ mac. Ma iŋ oc
nem malô mac nem ŋalôm.
9 Ma aö waŋkiŋ Onesimus, naŋ mac nem
daŋ ma yac mba asidôwa atac whiŋ-ŋga
naŋ kêŋ whiŋ ŋaŋga eŋ, whiŋ Tikikus têŋ
mac loc. Iŋlu oc sêndic miŋ yom gameŋ
dindec-ŋga hoŋ têŋ mac.

Pol kêŋ ndê acsalô têŋ lau ŋatô

10 A ristakus, naŋ ndöc gapocwalô whiŋ
aö, naŋ kêŋ ndê acsalô têŋ mac, ma
Banabas ndê têŋgac Mak kôm acsalô têŋ
mac bocdinaŋ. Mak bu hôc asê mac, dec
akôm tôm aö gasôm têŋ mac muŋ su, ma
akôc iŋ sa.
11 Ma Jisas, ŋgac naŋ sêsam iŋ ndê ŋaê
daŋ bu Justus, naŋ kêŋ ndê acsalô têŋ mac
whiŋ. Ŋac lau tö dinaŋ sêmbo sêwhiŋ aö
ma sem malô aneŋ ŋalôm. Ŋac lau Israel-
ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Kilisi, ma sem gweleŋ

sêwhiŋ aö ma yac ahoc ŋawaê pi Anötö
ndê gôliŋ asê. Lau Israel-ŋga daêsam
sêmbo sêwhiŋ aö dom, ŋac lau tö dinaŋ
solop.
12 Ma Epapras, Kilisi ndê ŋgac akiŋ, naŋ
mac daôm nem daŋ, naŋ kêŋ ndê acsalô
têŋ mac bocdinaŋ. Iŋ tôm bêc hoŋ teŋ
mbec tu mac-ŋga bu mac alhac ŋaŋga
atôm lau gwalam akwa akêŋ whiŋ-ŋga,
ma asa nem lêŋ hoŋ tôm Anötö tac whiŋ.
13 Aö wasôm yom ŋandô têŋ mac bu
iŋ yêm dau su ŋandô tu mac-ŋga ŋapaŋ,
ma tu lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêmbo
malac Laodisia ma malac Hierapolis-ŋga
bocdinaŋ.
14 Luk, dokta naŋ yac atac whiŋ, lu
Demas sêkêŋ si acsalô têŋ mac whiŋ.
15 Akêŋ yac mba acsalô têŋ asidôwai
Laodisia-ŋga, ma têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga
naŋ sêkac sa yêc Nimpa ndê andu tu sêlic
om-ŋga, ma têŋ Nimpa dau bocdinaŋ.
16 Têŋ ndoc sêsam bapia dindec têŋ
mac su, naŋ akêŋ têŋ gôlôwac dabuŋ yêc
Laodisia bu ŋac sêsam whiŋ. Ma bapia
naŋ aö gakêŋ têŋ ŋac, naŋ sêkêŋ têŋ mac
asam bocdinaŋ.
17 Asôm têŋ Akipus bu sap sakiŋ naŋ
Pômdau kêŋ sip iŋ amba, naŋ dôŋ, ma
kôm ŋapaŋ e ndic dabiŋ.
18 Aneŋ ŋaê Pol dec, gato ŋa aö dauŋ
amaŋ. Aö gacgeŋ gandöc gapocwalô, dec
wandac mac bu gauc nem aö. Anötö ndê
mwasiŋ whiŋ mac hoŋ.

Pol ndê bapia ŋamata-ŋga têŋ lau Tesalonika-ŋga Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Tesalonika iŋ malac atu daŋ naŋ yêc gameŋ Masedonia-ŋga. Pol iŋ ŋgac ŋamata-ŋga bu hoc ŋawaê ŋayham asê yêc Tesalonika (Apo 17:1-9). Iŋ mbo whiŋ ŋac bêc daêsam dom, ma lau Israel-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu dom yêc malac dau, naŋ sem lêmuŋ iŋ ma sêkêŋ kisa iŋ, dec iŋ kölhö gi. Magoc lau Tesalonika-ŋga naŋ sic hu sêkêŋ whiŋ Pômdau, naŋ sêsap si sêkêŋ whiŋ dôŋ ŋaŋga, e ŋawaê ŋayham gi tiapa yêc gameŋ hoŋ dinaŋ (1:8).

Tiŋambu Pol gauc gêm ŋac ŋapaŋ ma kêkiŋ Timoti bu mbo whiŋ ŋac ma êndôhôŋ ŋac, ma bu lic ŋac sêmbo ŋalêŋ bocke (3:1-5). Ma Timoti mbu têŋ Pol gi tiyham, ma gic miŋ pi ŋac si lêŋ ŋayham (3:6-10). Ŋawaê dau kôm Pol tac ŋayham sambuc, dec iŋ to bapia dindec têŋ ŋac.

Pol to yom ŋatô têŋ lau Tesalonika-ŋga, bu puc ŋac dôŋ bu sêsap mêtê ŋayham dôŋ ma sêtimêtê dau ŋapep. Iŋ whê lau batê si sêtisa ŋalêŋ sa têŋ ŋac, bu nem malô ŋac ma sêtaŋ lau naŋ sêmbac ndu su, naŋ êŋlêc dom. Ma iŋ to yom pi mêtê ŋayham-ŋayham daêsam naŋ gic lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋawaê.

Pol gic hu ndê bapia

1 Aö Pol, ma Sailas lu Timoti, ato bapia dindec têŋ gôlôwac dabuŋ malac Tesalonika-ŋga, mac lau naŋ akêŋ whiŋ Damaŋ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi. Pômdau ndê mwasiŋ ti yom malô têŋ mac hoŋ.

Pol tac ŋayham tu lau Tesalonika si mêtê-ŋga

2 Tôm bêc hoŋ yac ateŋ mbec, ma am daŋge Anötö tu mac hoŋ-ŋga.

3 Têm hoŋ yac ateŋ mbec têŋ Damaŋ Anötö, naŋ yac gauc gêm mac nem mêtê ŋayham. Mac akôm gweleŋ ŋayham tu mac nem akêŋ whiŋ-ŋga, ma akôm gêŋ daêsam bu anem akiŋ asidôwai, tu mac nem mêtê atac whiŋ lau-ŋga. Ma mac akêŋ batam bu Pômdau Yisu Kilisi oc mbu meŋ, dec mac alhac ŋaŋga eŋ.

4 O asidôwai naŋ Anötö tac whiŋ mac ndu andô. Yac aŋyalê su bu Anötö kêgalêm mac sa ati iŋ ndê.

5 Ŋahu bu têŋ ndoc yac ahoc ŋawaê ŋayham asê têŋ mac, naŋ yom dau meŋ ŋambwa dom, magoc meŋ ti Anötö ndê ŋaclai. Ma Ŋalau Dabuŋ puŋ ŋawaê dau dôŋ sip nem ŋalôm, e mac akêŋ whiŋ ŋaŋga eŋ. Ma mac daôm aŋyalê mêtê naŋ yac akôm, bu anem mac sa têŋ ndoc yac ambo awhiŋ mac.

6 Ŋawapac daêsam tap mac sa, magoc Ŋalau Dabuŋ puc mac dôŋ, dec akôc ŋawaê ŋayham sa ti atac ŋayham atu. Ŋalêŋ dinaŋ mac apuc yac mba waŋaŋ, ma apuc Pômdau ndê waŋga bocdinaŋ.

7 Mac nem lêŋ dinaŋ ti dôhôŋ ŋayham, bu lau sêkêŋ whiŋ-ŋga yêc gameŋ Masedonia ti Akaya-ŋga hoŋ sêlic ma sêŋkuc.

8 Ma mac nem lêŋ ŋayham kôm Pômdau ndê ŋawaê ŋayham tiapa yêc gameŋ Masedonia-ŋga ma gameŋ Akaya-ŋga tawasê dom. Lau yêc gameŋ hoŋ sêŋgô ŋawaê bu mac akêŋ whiŋ Anötö. Bocdinaŋ gitôm dom bu yac asôm yom daŋ bu awhê mac nem lêŋ sa têŋ lau.

9 Lau dau sic miŋ yom hoŋ pi mac nem lêŋ ŋayham. Sic miŋ bu mac akôc yac sa ŋalêŋ ŋayham, ma mac ahu anötöi gwam siŋ, ma anem daôm kwi bu anem akiŋ Anötö naŋ Anötö ŋandô, ma mbo tali ŋapaŋ.

10 Ma kwahic dec mac akêŋ batam iŋ ndê Atu Yisu bu mbu akêŋ undambê meŋ. Iŋ Yisu naŋ Anötö uŋ iŋ sa akêŋ lau batê-ŋga. Yisu dau dinaŋ dec kêgaho yac su yêc Anötö ndê atac ŋandê, naŋ oc meŋ sa tiawê têŋ bêc ŋambu-ŋga.

2

Pol ndê gweleŋ yêc Tesalonika

1 O asidôwai, mac aŋyalê bu yac ac mac kêsi ŋambwa dom, magoc gweleŋ naŋ akôm têŋ mac, naŋ ŋandô sa su.

2 Mac aŋgô su bu têŋ ndoc yac ambo malac Pilipai, naŋ lau sêpu ti sêkôm yac ŋayom daêsam. Ma têŋ ndoc yac ahôc asê mac nem malac Tesalonika, naŋ lau sêkêŋ kisa yac ŋaŋga bocdinaŋ. Magoc Anötö puc yac dôŋ, dec alhac ŋaŋga ma ahoc iŋ ndê ŋawaê ŋayham asê têŋ mac.

3 Yac alhac ŋaŋga ma akac mac bu akêŋ whiŋ Yisu, ŋahu bu yac aŋyalê bu yom naŋ yac ahoc asê, naŋ yom tasaŋ dom, ma yac ameŋ ambo awhiŋ mac tu bu akôm mêtê sac me aŋsau mac-ŋga dom.

4 Mba! Yac aŋyalê bu Anötö gêlic yac atôm solop, dec kêŋ ŋawaê ŋayham sip yac amaŋ. Ma bocdinaŋ yac ahoc ŋawaê ŋayham asê tu bu lau sêlic yac ŋayham-ŋga dom. Mba! Yac akôm tu bu Anötö, naŋ kêyalê yac neŋ ŋalôm e pi sa, naŋ lic ŋayham.

5 Mac aŋyalê bu yac ambac yom mac dom. Ma Anötö dau kêyalê bu yom taŋgatu gêŋ-ŋga daŋ siŋ dau yêc yac mba ŋalôm dom.

6 Ma yac akôm tu bu mac me lau ŋatô
sêtoc yac mba waêŋ sa-ŋga dom.
7 Kilisi dau kêyaliŋ yac sa ati †aposel, ma
tu dinaŋ-ŋga dec gitôm bu yac oc taŋkwê
mac bu akêŋ gêŋ tu anem yac sa-ŋga.
Tigeŋ yac atec bu akêŋ ŋawapac têŋ mac,
dec andac mac bu akêŋ gêŋ daŋ têŋ yac
dom. Yac ambo awhiŋ mac ti akôm gêŋ
malô, gitôm dinda daŋ yob iŋ ndê balêkoc.
8 Yac atac ŋayham atu bu ahoc Anötö
ndê ŋawaê ŋayham asê têŋ mac. Magoc
yac akêŋ gêŋ tigeŋ dinaŋ dom. Yac alic
ŋayham bu akêŋ dauŋ sambuc tu mac-ŋga
bocdinaŋ. Ŋahu bu yac atac whiŋ mac ndu
andô.
9 O asidôwai, gauc nem gweleŋ naŋ yac
akôm yêc mac nem gameŋ. Yac ambo
awhiŋ mac bu ahoc Anötö ndê ŋawaê
ŋayham asê, magoc tôm ac ti ôbwêc yac
akôm gweleŋ atu whiŋ, bu akôm kwaŋ
dauŋ-ŋga. Yac atec bu akêŋ ŋawapac
têŋ mac, ma tu dinaŋ-ŋga dec yac akôm
gweleŋ dinaŋ.
10 Mac lau naŋ akêŋ whiŋ Yisu alic yac
mba mêtê hoŋ naŋ akôm têŋ ndoc yac
ambo awhiŋ mac, ma aŋyalê bu yac akôm
gêŋ so daŋ dom. Yac akôm mêtê gitêŋ ti
dabuŋ eŋ. Ma Anötö kêyalê yac mba mêtê
hoŋ whiŋ.
11 Mac aŋyalê bu yac akôm mêtê
ŋayham têŋ mac hoŋ, gitôm damba daŋ
kôm têŋ iŋ ndê balêkoc.
12 Yac am malô mac, ma aŋgilí mac ti ac
yomsu mac bu aŋsêlêŋ ti asa nem lêŋ atôm
Anötö ndê lau dabuŋ solop. Bu iŋ kêgalêm
mac sa bu asôc iŋ ndê †gôliŋ ŋapu, ma bu
atap iŋ ndê ŋawasi atu sa.

Lau Tesalonika-ŋga sêhôc ŋawapac magoc sêlhac ŋaŋga

13 Ma yac am daŋge Anötö tôm bêc hoŋ,
bu têŋ ndoc mac aŋgô iŋ ndê yom yêc yac,
naŋ mac akôc sa gitôm ŋamalac si yom
ŋambwa dom. Mba! Mac aŋyalê ŋapep
bu Anötö ndê yom solop, ma bocdinaŋ dec
mac akôc sa. Ma kwahic dec yac aŋyalê bu
yom dau kôm gweleŋ yêc mac nem ŋalôm.
14 Ŋahu bu mac daôm nem lau naŋ
sêkêŋ whiŋ dom, naŋ sêkêŋ ŋawapac
daêsam têŋ mac, magoc yac alic bu mac
alhac ŋaŋga. O asidôwai, ŋalêŋ dinaŋ
mac aŋkuc Anötö ndê gôlôwac dabuŋ naŋ
sêmbo gameŋ Judia-ŋga, naŋ si lêŋ. Bu
ŋac dau si lau Israel-ŋga sêkêŋ ŋawapac
têŋ ŋac tu sêkêŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga.
15 Aŋgô su naŋ! Muŋ-ŋga lau Israel-
ŋga dau sic Anötö ndê lau propet ndu, ma
ŋasawa lec ŋac sic Pômdau Yisu ndu, ma
sêsoc yac su yêc ŋac si gameŋ. Ŋac si lêŋ
dinaŋ Anötö gêlic sac. Ma ŋac sêkêŋ kisa
lau yêc gameŋ hoŋ,
16 bu ŋac sêkôm bu sêlhac yac mba
gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga ahuc e yac
atôm dom bu ahoc yom asê têŋ †lau gameŋ
apa-ŋga pi Anötö ndê lêŋ nem ŋac si-
ŋga. Bocdinaŋ sac naŋ ŋac sêkôm, naŋ
kêsôwec tiatu ŋapaŋ, ma ŋac sic waê bu
sêtap Anötö ndê tac ŋandê atu sa.

Pol tac whiŋ bu lic lau Tesalonika-ŋga tiyham

17 O asidôwai, lau naŋ sêkêŋ kisa yac,
naŋ sêkac yac su ambo ahê mac ŋasawa
apê lec. Yac aŋôŋ mba, magoc yac gauc
gêm mac ŋapaŋ, ma yac atac whiŋ kêlêc
bu alic mac tiyham.
18 Yac atac whiŋ bu ambu aloc, ma aö
Pol kasahê tidim daêsam bu waloc, tigeŋ
Sadaŋ kalhac yac ahuc.
19 O lauhac! Têŋ ndoc Pômdau Yisu
bu mbu meŋ, naŋ yac lau aposel oc akêŋ
bataŋ gêŋ sake? Ma gêŋ sake oc kôm yac
atisambuc? Ma ŋaôli ŋayham bocke oc po
yac sa yêc Yisu aŋgô-ŋga? Aö wasôm têŋ
mac! Mac lau daôm dinaŋ.
20 Yomandô! Mac daôm ati yac mba
waêŋ ti atac ŋayham ŋahu.

3

Pol kêkiŋ Timoti têŋ malac Tesalonika gi

1 Yac mba ŋalôm kac yac ŋandô bu
alic mac. Magoc atap seŋ daŋ sa dom.
Bocdinaŋ yac alic ŋayham bu ambo malac
Atens,
2 ma aŋkiŋ Timoti têŋ mac goloc. Iŋ
yac neŋ asidôwa daŋ, naŋ kôm Anötö ndê
gweleŋ ma hoc Kilisi ndê ŋawaê ŋayham
asê whiŋ yac. Yac aŋkiŋ iŋ têŋ mac goloc,
bu puc mac dôŋ ma êŋgilí mac bu asap
nem akêŋ whiŋ dôŋ ŋaŋga.
3 Yac ahêgo dauŋ bu mboe ŋawapac naŋ
tap mac sa, naŋ oc kôm mac nem lau ŋatô
sêhu si sêkêŋ whiŋ siŋ. Magoc mac aŋyalê
su, bu ŋawapac kaiŋ dinaŋ gic waê yac lau
dakêŋ whiŋ-ŋga.
4 Gauc nem bu têŋ ndoc yac ambo awhiŋ
mac, naŋ yac asôm asê têŋ mac tidim
daêsam, bu kisa oc tap yac sa. Ma yac mba
yom dinaŋ, kwahic dec ŋandô sa su.
5 Aö gahêgo dauŋ bu mboe Sadaŋ êntôm
mac e gweleŋ naŋ yac akôm têŋ mac, naŋ
oc ŋandô mba. Gauc dinaŋ kôm aö ŋalôm
ŋawapac ŋapaŋ, dec kakiŋ Timoti bu lic
mac ma kêŋ ŋawaê têŋ aö bu mac asap
nem lêŋ akêŋ whiŋ-ŋga dôŋ, me ahu siŋ
su.

Pol tac ŋayham têŋ ndoc iŋ ŋgô Timoti ndê yom

6 Ma kwahic dec Timoti mbu meŋ hôc
asê aö, ma kêŋ puc ŋayham pi mac nem

lêŋ akêŋ whiŋ Pômdau ti atac whiŋ lau-
ŋga. Ma iŋ sôm bu mac gauc gêm yac ti
atac ŋayham ŋapaŋ, ma atac whiŋ bu alic
yac tiyham, tôm yac atac whiŋ bu alic mac
tiyham bocdinaŋ.
7 O asidôwai. Yac dec ambo ti ahôc
ŋawapac daêsam, ma lau sêkêŋ kisa yac
ŋapaŋ. Tigeŋ kwahic dec yac aŋgô bu mac
akêŋ whiŋ ŋaŋga ambo, ma ŋawaê dau
puc yac dôŋ ma kôm yac ŋalôm tigahô.
8 Kwahic dec yac aŋyalê bu mac asap
Pômdau dôŋ ma ahu iŋ siŋ dom, dec ambo
ti atac ŋayham sambuc.

Pol teŋ mbec tu lau Tesalonika-ŋga

9 Yac mba atac ŋayham tu mac-ŋga gêm
yac mba ŋalôm ahuc têŋ ndoc yac ateŋ
mbec yêc yac neŋ Anötö aŋgô-ŋga. Yac
atac whiŋ ŋandô bu anem daŋge iŋ tu
mac-ŋga, madec oc akôm andic ŋawaê.
10 Tôm acsalô ti ôbwêc yac ateŋ mbec
ŋaŋga, ma andac Anötö bu tôc seŋ daŋ têŋ
yac bu alic mac tiyham. Yac atac whiŋ bu
atêŋ mac aloc, ma awhê mac nem gauc sa
tiyham pi Anötö ndê yom ŋatô, bu apuc
mac nem akêŋ whiŋ dôŋ.
11 Yac andac Damaŋ Anötö lu yac neŋ
Pômdau Yisu bu sêmasaŋ seŋ bu yac atêŋ
mac aloc.
12 Ma yac ateŋ mbec tu mac-ŋga bocdec
bu. Pômdau êmwasiŋ mac e mac nem
mêtê atac whiŋ asidôwai sêkêŋ whiŋ-ŋga
êŋsôwec tiatu. Ma mac atac whiŋ lau hoŋ
bocdinaŋ, e mac nem mêtê atac whiŋ-ŋga
êŋsalê mac ahuc, tôm yac atac whiŋ mac.
13 Ma iŋ puc mac nem ŋalôm dôŋ bu
asa Anötö ndê lêŋ eŋ, e Pômdau Yisu
mbu meŋ whiŋ iŋ ndê aŋela ti lau dabuŋ
hoŋ. Bocdinaŋ têŋ ndoc mac alhac Damaŋ
Anötö aŋgô-ŋga, naŋ iŋ oc lic mac bu lau
dabuŋ ma mac nem giso mbasi.

4

Taŋkuc lêŋ naŋ Anötö tac whiŋ

1 O asidôwai, yac mba yom ŋambu-ŋga
têŋ mac bocdec. Lêŋ gitêŋ naŋ Anötö gêlic
ŋayham, ma yac andôhôŋ têŋ mac su, naŋ
mac akôm ambo. Ma kwahic dec yac bu
ateŋ mac tu Pômdau Yisu ndê ŋaê-ŋga, bu
asap lêŋ dau dôŋ ŋapaŋ, ma akôm tiatu-
tiatu ndi.
2 Bu yom hoŋ naŋ yac andôhôŋ têŋ mac
am Pômdau Yisu aŋgô, naŋ mac aŋyalê su.
3 Ma lêŋ naŋ Anötö tac whiŋ, naŋ
bocdec. Asa nem lêŋ solop e ati lau dabuŋ
ŋandô. Ma andic ahê mêtê mockaiŋ-ŋga
tidau-tidau.
4 Anötö kêmasaŋ lêŋ ŋayham ma dabuŋ
bu awhê lu ŋgac sêmbo sêwhiŋ dau, dec
mac lau tigeŋ-tigeŋ ayob daôm bu asa lêŋ
dau ŋapep eŋ.
5 Yomandô! Akôm mêtê ŋalôm ŋagalac-
ŋga tôm lau sambuc dom, bu ŋac sêŋyalê
Anötö dom.
6 Ayob ŋapep bu mac nem daŋ kôm mêtê
mockaiŋ-ŋga whiŋ asidôwa daŋ ndê awhê
dom. Yac asôm asê ti akêŋ puc mac muŋ
su, bu Pômdau oc kêŋ ŋagêyô têŋ lau pi
sac kaiŋ dinaŋ hoŋ.
7 Aŋgô! Anötö kêgalêm yac sa bu dasa
lêŋ ŋadômbwi dom. Mba! Iŋ kêgalêm yac
sa bu dasa lêŋ dabuŋ eŋ.
8 Yom dindec meŋ akêŋ Anötö, naŋ kêŋ
ndê Ŋalau Dabuŋ sip mac nem ŋalôm.
Bocdinaŋ asa naŋ sôc yom dau ŋapu dom,
naŋ tec ŋamalac si yom dom, iŋ tec Anötö
dau ndê yom bocdinaŋ.
9 Anötö dau kêdôhôŋ mac pi mêtê atac
whiŋ asidôwai-ŋga, ma bocdinaŋ dec yac
gauc gêm bu ato yom têŋ mac pi mêtê dau
dom.
10 Bu yac aŋyalê su bu mac atac whiŋ
asidôwai sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ naŋ sêndöc
gameŋ Masedonia-ŋga. Kwahic dec yac
bu asôm têŋ mac bu asap mêtê dau dôŋ
ŋapaŋ eŋ, ma akôm tiatu-tiatu ndi.
11 Akêŋ nem gauc ti atac whiŋ sambuc
bu asa nem lêŋ malô. Gauc nem gêŋ naŋ
gic mac ŋawaê solop, ma auŋ lau ŋatô si
yom sa dom. Ma anem gweleŋ bu akôm
kwam daôm-ŋga, tôm yac asôm têŋ mac
su.
12 Akôm bocdinaŋ bu akêŋ ŋawapac têŋ
lau ŋatô tu sênem mac sa-ŋga dom. Ma
lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu dom, naŋ oc sêlic
mac nem mêtê dinaŋ, ma sêtoc mac nem
lêŋ sa.

Lau batê oc sêtisa tiyham

13 O asidôwai, yac atac whiŋ bu awhê
mac nem gauc sa pi lau naŋ sêmbac ndu
su. Yac atec bu mac ataŋ daŋgibo atu tu
ŋac-ŋga, gitôm lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu
dom, naŋ sêtaŋ. Lau dau sêtaŋ daŋgibo
atu, ŋahu bu sêkêŋ bata bu lau batê oc
sêtisa tiyham dom.
14 Tigeŋ yac dakêŋ whiŋ bu Yisu mbac
ndu ma tisa tiyham, ma tu dinaŋ-ŋga dec
yac dakêŋ whiŋ bu lau naŋ sêkêŋ whiŋ iŋ
ma sêmbac ndu su, naŋ Anötö oc uŋ ŋac
sa têŋ ndoc Yisu mbu meŋ.
15 Pômdau dau sôm têŋ yac, ma kwahic
dec yac ahoc iŋ ndê yom asê têŋ mac
bocdec bu. Têŋ ndoc iŋ mbu meŋ, naŋ
iŋ oc kôc yac lau naŋ dambo taŋli, naŋ sa
muŋ dom. Iŋ oc kôc lau naŋ sêmbac ndu
su, naŋ sa muŋ.
16 Anötö oc ndic atu yom ti ŋaŋga, ma
aŋela ŋamata-ŋga oc mbwêc awha atu,
ma Anötö ndê dahuc oc taŋ, goc Pômdau
oc sip akêŋ undambê meŋ. Ma lau naŋ
sêkêŋ whiŋ Kilisi ma sêmbac ndu su, naŋ
oc sêtisa sêmuŋ.

17 Goc Anötö oc kôc yac lau naŋ dambo taŋli, naŋ sa dapi lôlôc dandi dawhiŋ ŋac,
ma yac hoŋ oc datap Pômdau sa yêc dao
ŋalôm. Ma yac oc dambo dawhiŋ iŋ ŋapaŋ
eŋ.
18 Bocdinaŋ, asôm yom dindec têŋ daôm,
bu puc mac dôŋ ma ndic malô mac nem
ŋalôm.

5

Pômdau ndê bêc mbu meŋ-ŋga

1-2 O asidôwai. Mac aŋyalê su, bu bêc
Pômdau mbu meŋ-ŋga naŋ ŋapuc mbasi,
tôm ŋgac kaŋ naŋ sôc andu têŋ ôbwêc.
Bocdinaŋ yac gauc gêm bu ato yom têŋ
mac pi têm ti bêc dom.
3 Lau ŋatô oc sêsôm yom bocdec bu, "Yac
dambo têm ŋayham ma ŋawapac mba."
Ŋac oc sêsôm yom kaiŋ dinaŋ sêmbo, ma
ŋagahô eŋ bêc ŋambu-ŋga dau oc meŋ
sa ma ŋac oc sêniŋga. Lau daŋ oc sêlhö
su têm dinaŋ dom. Oc tôm awhê tidaê
naŋ kêlhiŋ dau siŋ, magoc ŋandê tu kôc
balêkoc-ŋga meŋ sa iŋ ŋagahô ŋambwa.
4 Magoc asidôwai, mac aŋyalê yom pi
bêc ŋambu-ŋga dau su. Mac atôm lau
naŋ sêmbo ŋasec ŋalôm, naŋ dom. Ma
bocdinaŋ oc tôm dom bu bêc dau hôc asê
mac gitôm ŋgac kaŋ e kôm mac asö.
5 Bu mac ati balêkoc ŋasec ti ôbwêc-ŋga
dom. Mac hoŋ ati balêkoc ŋawê ti acsalô-
ŋga.
6 Bocdinaŋ dambo datôm lau naŋ sêyêc
bêc pu, naŋ dom. Mba! Dambo ti neŋ gauc
ŋawa ma danem ali.
7 Bu lau naŋ sênôm bu ŋaŋga e si gauc
timboloc ma sêyêc bêc pu ŋawahô, naŋ
lau ŋasec ti ôbwêc-ŋga.
8 Magoc yac lau ŋawê-ŋga, ma bocdinaŋ
dambo ti neŋ gauc ŋawa. Mêtê dakêŋ
whiŋ-ŋga ma atac whiŋ lau-ŋga, naŋ
dasap dôŋ ŋaŋga, gitôm ŋakwê siŋ-ŋga
naŋ dasôc sac yac ŋabapo. Ma yac neŋ
dakêŋ bataŋ Anötö ndê mwasiŋ nem yac
si-ŋga ŋa-ŋandô, naŋ gitôm guluŋ ain naŋ
lau siŋ-ŋga sêuŋ.
9 Bu Anötö kêyaliŋ yac sa bu dahôc iŋ
ndê tac ŋandê dom. Iŋ kêyaliŋ yac sa bu
datap iŋ ndê mwasiŋ nem yac si-ŋga sa tu
Pômdau Yisu Kilisi-ŋga.
10 Yisu mbac ndu tu yac-ŋga, ma bocd-
inaŋ yac bu dambac ndu me dambo taŋli
têŋ ndoc iŋ mbu meŋ, naŋ taŋyalê bu yac
oc dambo taŋli dawhiŋ iŋ.
11 Tu dinaŋ-ŋga asôm yom ŋayham-
ŋayham têŋ daôm, ma apuc daôm dôŋ bu
alhac ŋaŋga, tôm mac akôm ambo.

Yom ŋambu-ŋga

12 O asidôwai. Yac bu andac mac bu
atoc lau bata naŋ sêyob mac sem Pômdau
aŋgô, naŋ sa ŋapep. Ŋac sêkôm gweleŋ
atu tu sênem mac sa-ŋga, ma sem la mac
tu bu mac asap lêŋ gitêŋ dôŋ eŋ.
13 Boc-dinaŋ atoc ŋac sa ma atac whiŋ
ŋac tu gweleŋ atu naŋ sêkôm têŋ mac-
ŋga. Ma mac hoŋ ambo awhiŋ daôm ti
atac malô eŋ.
14 Asidôwai. Yac bu anem la mac
bocdec bu. Akêŋ puc lau oyom bu sêndöc
ŋambwa dom. Lau naŋ maya ti sêtöc dau,
naŋ aŋgilí ŋac bu sêlhac ŋaŋga. Ma anem
lau gauc babalê ma lau licwalô mba, naŋ
sa. Akôc nem ŋalôm dôŋ ma akôm mêtê
malô têŋ lau hoŋ.
15 Lau bu sêkôm sac têŋ mac, naŋ dec
mac hoŋ ayob daôm bu aô dom. Mac lau
akêŋ whiŋ-ŋga akôm mêtê ŋayham eŋ têŋ
daôm, ma têŋ lau hoŋ bocdinaŋ.
16 Tôm bêc hoŋ ambo ti atac ŋayham.
17 Ma ateŋ mbec ŋapaŋ.
18 Anem daŋge Anötö tu gêŋ wapac me
gêŋ ŋayham bocke naŋ tap mac sa-ŋga.
Bu iŋ tac whiŋ bu mac lau naŋ akêŋ whiŋ
Yisu Kilisi, naŋ aŋkuc lêŋ dinaŋ.
19 Ma asi Ŋalau Dabuŋ ndê ya ndu dom.
20 Iŋ bu kac lau ŋatô bu sêhoc yom asê
gitôm propet, naŋ dec apu ŋac si yom dom.
21 Aŋsahê gêŋ hoŋ, ma asap ŋayham
dôŋ.
22 Ma andic ahê mêtê sac-sac hoŋ.
23 Yac ateŋ mbec tu mac-ŋga bocdec bu.
Anötö Yom Malô Ŋadau ndic dabiŋ mac ati
lau dabuŋ solop. Ma bocdinaŋ têŋ bêc naŋ
Pômdau Yisu Kilisi mbu meŋ, naŋ Anötö
oc tap sa bu mac nem giso mbasi, ma lic
mac nem gatôm ti nem ŋalôm ma ŋamlic
sambuc bu dabuŋ.
24 Yac akêŋ whiŋ bu Anötö, naŋ kêgalêm
mac sa, naŋ oc ŋgô yac mba mbec ma kôm
ŋandô sa.
25 O asidôwai, ateŋ mbec tu yac-ŋga.
26 Ma akam asidôwai hoŋ anem yac aŋôŋ
tu Pômdau Yisu-ŋga.
27 Yêc Pômdau aŋgô-ŋga, aö wandac
mac bu asam bapia dindec têŋ asidôwai
hoŋ naŋ sêmbo mac nem gameŋ.
28 Pômdau Yisu Kilisi ndê mwasiŋ têŋ
mac hoŋ.

Pol ndê bapia tilu-ŋga têŋ lau Tesalonika-ŋga Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Pol to bapia tilu-ŋga dindec tu bu puc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêmbo malac Tesalonika, naŋ dôŋ-ŋga. Iŋ gêm daŋge Anötö bu ŋac sêsap si sêkêŋ whiŋ dôŋ ŋaŋga, ma tôc asê bu ŋawapac naŋ sêhôc, naŋ oc nem ŋac sa ma puc ŋac dôŋ bu sêlhac ŋaŋga.

Lau tasaŋ ŋatô sêŋsôŋ lau Tesalonika-ŋga, ma sêsôm bu Kilisi mbu meŋ su, ma bocdinaŋ lau ŋatô sêhu si gweleŋ ti gêŋ hoŋ siŋ ma sêhôŋ sêmbo. Bocdinaŋ Pol gêm la lau sêkêŋ whiŋ-ŋga bu sêkôc yom tasaŋ sa dom, ma sêhu lêŋ oyom-ŋga siŋ, ma sêŋkuc iŋ ti lau aposel si lêŋ sem gweleŋ amaŋ-ŋga. Iŋ whê sa bu Kilisi oc mbu meŋ dom e ŋgac sac sambuc naŋ iŋ sam bu ‘wachuc hoŋ ŋadamba,’ naŋ meŋ sa tiawê, ma têŋ ndoc dinaŋ mêtê sac oc êŋsôwec tiatu sambuc yêc nom.

Pol gic hu ndê bapia

1 Aö Pol, ma Sailas lu Timoti, ato bapia dindec têŋ gôlôwac dabuŋ Tesalonika-ŋga, mac lau naŋ akêŋ whiŋ Damaŋ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi.

2 Mwasiŋ ti yom malô têŋ mac akêŋ Damaŋ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi.

Lau Tesalonika-ŋga sêhôc ŋawapac magoc sêlhac ŋaŋga

3 O asidôwai, tôm bêc hoŋ yac mba ŋalôm kac yac bu anem daŋge Anötö tu mac-ŋga. Yac alic ŋayham bu akôm bocdinaŋ, ŋahu bu mac nem akêŋ whiŋ ti mac lau tigeŋ-tigeŋ nem mêtê atac whiŋ asidôwai-ŋga, kêsôwec tiatu ŋapaŋ.

4 Ma yac ampiŋ mac yêc Anötö ndê gôlôwac dabuŋ ŋatô aŋgô-ŋga, ŋahu bu yac aŋgô ŋawaê bu mac ahôc ŋawapac daêsam ma bu lau sêkêŋ kisa mac, tigeŋ mac alhac ti akêŋ whiŋ ŋaŋga.

Anötö oc kêŋ ŋagêyô têŋ lau naŋ sêtec yom ŋandô

5-6 Gêŋ naŋ hôc asê mac, naŋ tôc asê bu Anötö ndê lêŋ êmatôc lau-ŋga iŋ lêŋ gitêŋ. Bu mac ahôc ŋawapac, ŋahu bu mac am akiŋ Anötö ma atoc iŋ sa ti mac nem Kiŋ. Magoc mac alhac ŋaŋga, ma tu dinaŋ-ŋga dec Anötö gêlic mac atôm solop bu ambo iŋ ndê †gôliŋ ŋapu. Ma iŋ oc kêŋ ŋawapac têŋ lau naŋ sêkêŋ kisa mac, ô ŋawapac naŋ sêkêŋ têŋ mac, naŋ su.

7 Ma iŋ oc kêŋ mac asê awham su yêc ŋawapac naŋ mac ahôc, ma yac bocdinaŋ. Têŋ ndoc Pômdau Yisu ti iŋ ndê aŋela ŋaŋga sêsip akêŋ undambê sêmeŋ, ma sêhoc dau asê ti ya ŋawê atu, naŋ goc Anötö oc kôm gêŋ hoŋ dinaŋ ŋandô sa.

8 Lau naŋ sêtoc Anötö sa dom ma sêsôc Pômdau Yisu ndê ŋawaê ŋayham ŋapu dom, naŋ Anötö oc kêŋ ŋagêyô têŋ ŋac.

9 Iŋ oc êmasuc ŋac su yêc Pômdau, naŋ ndöc undambê ti ndê ŋaclai ma ŋawasi atu, naŋ aŋgô-ŋga. Ma ŋac oc sêkôc si ŋagêyô naŋ sêmbo sac ŋapaŋ ma ŋapaŋ.

10 Gêŋ dau oc ŋandô sa têŋ ndoc Pômdau mbu meŋ, ma lau dabuŋ hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ iŋ, naŋ oc sêtoc iŋ ndê waê sa ti sêmpiŋ iŋ. Ma mac awhiŋ, oc ambo awhiŋ lau dau, ŋahu bu mac akêŋ whiŋ ŋawaê ŋayham naŋ yac ahoc asê têŋ mac.

Mbec pi lau Tesalonika-ŋga

11 Yac gauc gêm gêŋ hoŋ dinaŋ dec ateŋ mbec tu mac-ŋga ŋapaŋ. Yac neŋ Anötö kêgalêm mac sa ati iŋ ndê lau, ma bocdinaŋ dec yac ateŋ mbec bu iŋ puc mac dôŋ, e andic dabiŋ nem lêŋ ti sakiŋ hoŋ nditôm iŋ ndê atac whiŋ. Ma yac ateŋ mbec bu lêŋ ti sakiŋ ŋayham hoŋ naŋ mac bu akôm tu mac nem akêŋ whiŋ Pômdau-ŋga, naŋ Anötö ndê ŋaclai oc nem mac sa bu akôm ŋandô sa.

12 Ma bocdinaŋ mac oc apo Pômdau Yisu ndê waê sa, ma mac daôm oc atap nem waêm sa tu iŋ-ŋga. Mwasiŋ akêŋ yac neŋ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi, naŋ oc kôm gêŋ dau ŋandô sa.

2

Wachuc hoŋ Ŋadambaoc hoc dau asê

1 * O asidôwai. Yac ato yom têŋ mac su, pi Pômdau Yisu Kilisi ndê bêc mbu meŋ-ŋga, naŋ Anötö oc ndic yac hoŋ sa dapitigeŋ, ma dambo dawhiŋ Yisu. Yac gauc gêm yom dau, ma bu anem la mac bocdec bu.

2 Lau ŋatô bu sêsôm têŋ mac bu Pômdau ndê bêc dau meŋ hôc asê su, naŋ goc ahêgo daôm dom me atac lu-lu dom. Lau dau bu sêsôm bu Ŋalau Dabuŋ kêŋ ŋawaê dau têŋ ŋac, me yac dauŋ asôm me ato têŋ ŋac, dec akêŋ whiŋ dom. Yom dau yom tasaŋ!

3 Ayob daôm bu lau daŋ sêŋsau mac dom, bu gêŋ ŋatô oc sêhôc asê muŋ su, naŋ goc Pômdau ndê bêc oc meŋ sa. Têm daŋ oc meŋ sa, naŋ lau daêsam oc sêhu Anötö

* **2:1** Wachuc hoŋ Ŋadamba - yom naŋ Pol to yêc Yom Grik naŋ danem kwi bu ‘ŋgac sôc yomsu ŋapu-ŋga dom,’ me ‘ŋgac naŋ yomsu mbasi yêc iŋ ndê ŋalôm.’ (Yom Inglis: ‘lawless one.’) Ŋgac dau oc tec Anötö ndê yomsu ma kôm gêŋ hoŋ bambaliŋ tôm iŋ dau atac whiŋ.

ti ndê yom siŋ. Ma tiŋambu wachuc hoŋ
ŋadamba dau oc meŋ sa tiawê. Iŋ ŋgac
naŋ gic waê bu niŋga gacgeŋ.
4 Iŋ oc toc dau sa ma kêŋ kisa Anötö
ŋandô ti gêŋ hoŋ naŋ lau sem akiŋ ti ŋac si
anötöi yêc nom, naŋ bocdinaŋ. Ma iŋ oc
sôc ndi ndöc Anötö ndê †lôm dabuŋ, ma
êŋsau lau bu iŋ Anötö dau.
5 Yom dindec pi ŋgac wachuc, iŋ yom
wakuc dom. Gauc nem bu têŋ ndoc aö
gambo gawhiŋ mac, naŋ gasôm têŋ mac
su.
6 Ma gêŋ naŋ kwahic dec kalhac iŋ ahuc
dec iŋ meŋ sa tiawê su dom, naŋ mac
aŋyalê su. Iŋ oc hôc asê tôm ŋandoc naŋ
Anötö dau kêmatiŋ tidôŋ su.
7 Kwahic dec iŋ ndê ŋaclai naŋ kêgilí lau
bu sêkôm mêtê sac, naŋ kôm gweleŋ yêc
siŋ dau. Ma ŋaclai dau oc kôm gweleŋ
bocdinaŋ, e Anötö kôc gêŋ naŋ kalhac
ŋgac dau ahuc, naŋ su.
8 Têŋ dinaŋ wachuc hoŋ ŋadamba dau
oc meŋ sa tiawê. Tigeŋ têŋ têm naŋ
Pômdau Yisu mbu meŋ ti ndê ŋawasi ma
ŋaclai atu, naŋ iŋ oc yu wayahô, ma seŋ
iŋ su ŋagahô ŋambwa.
9 Têŋ ndoc ŋgac sac dau meŋ, naŋ Sadaŋ
oc kêŋ ŋaclai têŋ iŋ bu kôm gêŋ dalô atu-
tu, ma gêŋ ti ŋaclai, ma êŋsau bu Anötö
ndê ŋaclai kôm gêŋ dau.
10 Iŋ oc kôm gêŋ sac daêsam ma êŋsau
lau naŋ sêsa lêŋ sêniŋga-ŋga. Ŋac lau dau
sêtec Anötö ndê yom ŋandô, naŋ tôm bu
tôc seŋ dandöc taŋli-ŋga asê têŋ ŋac.
11 Tu dinaŋ-ŋga dec Anötö oc hu ŋac siŋ
bu Sadaŋ êŋsôŋ ŋac, e sêkêŋ whiŋ yom
tasaŋ.
12 Ma lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ yom
ŋandô dom, ma atac ŋayham atu tu lêŋ
sac-ŋga, naŋ oc sêtap si ŋagêyô sac sa, têŋ
Anötö ndê bêc êmatôc lau-ŋga.

Anötö kêyaliŋ iŋ ndê lau sa gwanaŋ

13 O asidôwai naŋ Pômdau tac whiŋ mac
ndu andô, yac mba ŋalôm kac yac bu
anem daŋge Anötö tu mac-ŋga tôm bêc
hoŋ. Ŋahu bu têŋ têm ŋamata-ŋga andô
iŋ kêyaliŋ mac sa gwanaŋ, bu atap iŋ ndê
mwasiŋ nem mac si-ŋga sa. Ma gêŋ dau
ŋandô sa bocdec bu, kwahic dec mac akêŋ
whiŋ yom ŋandô, ma Ŋalau Dabuŋ kôm
gweleŋ yêc mac nem ŋalôm bu êmasaŋ
mac ati lau dabuŋ.
14 Anötö kêgalêm mac sa bu awêkaiŋ
mwasiŋ dinaŋ, ma bu atap yac neŋ
Pômdau Yisu Kilisi ndê ŋawasi atu sa. Ma
mac atap galem dau sa têŋ ndoc iŋ kêkiŋ
yac bu ahoc ŋawaê ŋayham asê têŋ mac
naŋ.
15 Bocdinaŋ asidôwai, alhac ŋaŋga. Yom
ŋandô hoŋ naŋ yac ac dulu têŋ mac ŋa
whaŋsuŋ me ato sip bapia, naŋ akôc dôŋ
ma aŋkuc ŋapep.

Pol teŋ mbec pi ŋac

16-17 Yac ateŋ yac neŋ Pômdau Yisu
Kilisi lu Damaŋ Anötö bu kôm mac nem
ŋalôm tigahô, ma puc mac dôŋ bu akôm
mêtê ti asôm yom ŋayham eŋ. Anötö
dau iŋ tac whiŋ yac ndu andô ma iŋ
gic bata mwasiŋ ŋayham naŋ ŋa-ŋandô
dakêŋ bataŋ dambo, ma mwasiŋ dau oc
puc yac neŋ ŋalôm dôŋ tôm bêc hoŋ.

3

Pol tac whiŋ bu sêteŋ mbec tu iŋ ti ndê lau-ŋga

1 Asidôwai, aneŋ yom daŋ yêc bu wan-
dac mac bocdec bu. Ateŋ mbec tu yac-ŋga,
tu bu Pômdau ndê ŋawaê tiapa tôm gameŋ
hoŋ-ŋga ma bu lau sêtoc yom dau sa, tôm
mac atoc sa.
2 Ma ateŋ mbec bu Anötö êŋgaho yac su
yêc lau sac amba. Bu lau daêsam sêkêŋ
whiŋ Pômdau dom, ma sêkêŋ kisa yac.
3 Tigeŋ Pômdau oc hu yac siŋ dom. Iŋ
oc puc mac dôŋ ma yob mac tu ŋgac sac
Sadaŋ-ŋga.
4 Ma iŋ kôm yac atac pa su pi mac, dec
yac akêŋ whiŋ bu yatu hoŋ naŋ yac akêŋ
têŋ mac, naŋ mac asôc ŋapu kwahic dec,
ma oc aŋkuc ŋapaŋ.
5 Yac ateŋ mbec ma andac Pômdau bu
whê mac nem gauc sa, e aŋyalê Anötö ndê
mêtê atac whiŋ mac-ŋga tidôŋ. Ma yac
ateŋ iŋ bu nem mac sa, bu alhac ŋaŋga
ma ahôc ŋawapac ti nem atac pa su, tôm
Kilisi dau.

Pol kêŋ puc lau oyom dinda

6 Tu Pômdau Yisu Kilisi ndê ŋaê-ŋga,
yac bu akêŋ yatu mac asidôwai bocdec bu.
Andic ahê asidôwai oyom hoŋ naŋ sêsôc
yom naŋ yac ac dulu têŋ mac, naŋ ŋapu
dom.
7 Têŋ têm yac ambo awhiŋ mac, naŋ yac
ambo ŋambwa dom, magoc akôm gweleŋ
tu anem dauŋ sa-ŋga. Ma mac aŋyalê bu
iŋ lêŋ solop bu mac aŋkuc yac mba mêtê
dinaŋ andic ŋawaê.
8 Yac akôc gêŋ daneŋ-ŋga ŋambwa yêc
mac dom. Mba! Yac amlhi dec aŋ. Yac am
gweleŋ atu ôbwêc ma ac bu akôm kwaŋ
dauŋ, ma bu akêŋ ŋawapac têŋ mac nem
lau tu sêyob yac-ŋga dom.
9 Pômdau ndê yom tôc asê bu yac atôm
bu andac mac bu akêŋ gêŋ puc yac dôŋ-
ŋga, ô yac mba gweleŋ ŋawaê ŋayham-
ŋga. Tigeŋ yac akôm kwaŋ dauŋ bu atôc
lêŋ ŋayham têŋ mac bu aŋkuc.
10 Ma gauc nem ŋagôliŋ naŋ yac akêŋ
têŋ mac têŋ têm yac ambo awhiŋ mac,

naŋ yêc bocdec bu, “Asa naŋ tec bu kôm
gweleŋ, naŋ neŋ gêŋ dom.”
11 Yac aŋgô ŋawaê pi mac nem lau oyom
ŋatô, dec ato yom dinaŋ. Ŋac lau dau sem
gweleŋ amaŋ-ŋga dom, magoc sem gweleŋ
whaŋsuŋ-ŋga hôc gêlêc, ma sêuŋ lau ŋatô
si yom sa sêtôm andu.
12 Lau kaiŋ dinaŋ yac bu akêŋ yatu ti
anem la ŋac tu Pômdau Yisu Kilisi ndê
ŋaê-ŋga, bu sêhu lêŋ oyom-ŋga dau siŋ,
ma sênem gweleŋ tu sêkôm kwa dau-ŋga.
13 O asidôwai, alhac ŋaŋga ma lic kam
sa tu akôm mêtê ŋayham-ŋga dom.
14 Asa naŋ bu sôc yom naŋ yac ato sip
bapia dindec ŋapu dom, naŋ tamtiŋ iŋ
ŋapep. Ambo ahê iŋ, e iŋ êŋyalê iŋ ndê
giso ma maya dau.
15 Alic iŋ gitôm nem ŋacyo dom, magoc
akêŋ puc iŋ tôm mac nem asidôwa daŋ.

Yom ndic bata-ŋga

16 Pômdau whiŋ mac hoŋ. Iŋ Yom Malô
Ŋadau dau kêŋ mac nem atac timalô pi gêŋ
hoŋ ma tôm bêc hoŋ.
17 Aö Pol dauŋ gato yom ŋambu-ŋga
dindec, bu wakêŋ neŋ acsalô têŋ mac. Aö
gato yom bocdinaŋ ŋa aö dauŋ amaŋ, sip
aneŋ bapia hoŋ tôm aneŋ ŋadôhôŋ.
18 Mwasiŋ akêŋ Pômdau Yisu Kilisi têŋ
mac hoŋ.

Pol ndê bapia ŋamata-ŋga têŋ Timoti
Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Timoti iŋ ŋgac gameŋ Galesia-ŋga, naŋ ndê malachu Listra. Timoti damba iŋ ŋgac Grik-ŋga, ma dinda iŋ awhê Israel-ŋga naŋ kêŋ whiŋ Yisu (2 Tim 1:5). Têm daêsam Timoti kêsêlêŋ whiŋ Pol ma kôm gweleŋ whiŋ iŋ (Rom 16:21, Apo 16-20). Tiŋambu Timoti yob lau sêkêŋ whiŋ-ŋga yêc malac Epesas, ma Pol to bapia dindec têŋ iŋ têŋ ndoc dinaŋ. Iŋ kêkiŋ bapia dau têŋ Timoti, magoc to yom daêsam naŋ gic lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ ŋawaê.

Pol kêŋ puc Timoti tu kêdôhôŋwaga tasaŋ-ŋga. Iŋ töc bu mboe ŋac oc sêkôm lau si sêkêŋ whiŋ tisac. Iŋ gêm la Timoti bu yob ndê lêŋ ti sakiŋ ŋapep bu lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêlic ma sêŋkuc. Ma iŋ tôc lêŋ ŋayham-ŋayham naŋ gic waê lau bata ti lau naŋ sem akiŋ ti sêyob gôlôwac dabuŋ.

Pol gic hu ndê bapia têŋ Timoti

1 Aö Pol, Yisu Kilisi ndê †aposel, gato bapia dindec. Anötö naŋ gêm yac si, lu Yisu Kilisi sic atu yom ma sêŋyaliŋ aö sa, dec gati aposel. Yisu dau, iŋ ti gêŋ ŋayham hoŋ naŋ dakêŋ bataŋ, naŋ ŋadau.

2 Aö gato yom dindec têŋ am Timoti, naŋ aö galic am gitôm aö atuŋgac ŋandô, tu am nem kêŋ whiŋ-ŋga. Mwasiŋ ti tawalô ma yom malô têŋ am, akêŋ Damaŋ Anötö lu yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi.

Yom pi kêdôhôŋwaga tasaŋ

3 Têŋ ndoc aö gatêŋ gameŋ Masedonia-ŋga ga, naŋ aö gateŋ am bu gacgeŋ mbo malac Epesas, bu kêŋ yao lau naŋ sêndôhôŋ yom tasaŋ bu sêhu siŋ.

4 Ma bu sôm têŋ ŋac bu sêhu miŋ akwa ŋambwa-ŋambwa siŋ, ma yom daêsam naŋ êlêmê sêsôm pi apai ti puŋgaci si ŋaê, naŋ sêhu siŋ bocdinaŋ. Yom kaiŋ dinaŋ kôm lau atac lu-lu, ma sêhu lêŋ ŋayham sem akiŋ Anötö ti sêkêŋ whiŋ iŋ-ŋga siŋ.

5 Aö gateŋ am bu ndic yao lau dau bu sêhu si yom tasaŋ hoŋ siŋ, tu bu lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ sêsap mêtê atac whiŋ-ŋga dôŋ. Mêtê dau datap sa yêc lau ti ŋalôm ŋawasi, naŋ sêmbo ti atac pa su tu ŋac si lêŋ gitêŋ-ŋga, ma sêkêŋ whiŋ ŋaŋga.

6 Lau ŋatô sêhu lêŋ dau siŋ su ma sêsap yom ŋambwa-ŋambwa dôŋ.

7 Ŋac atac whiŋ bu sêndôhôŋ Anötö ndê yomsu têŋ lau, ma sêkôm gêŋ dau ti licwalô eŋ sêmbo. Tigeŋ ŋac sêŋyalê yom dau ŋahu ŋandô dom.

8 Yac bu neŋ gauc sa pi Anötö ndê yomsu ŋa-gweleŋ ti ŋahu ŋapep, dec oc dalic bu yomsu dau iŋ gêŋ ŋayham.

9 Ma taŋyalê bu yomsu naŋ Anötö kêŋ têŋ Moses, naŋ gic waê lau gitêŋ dom. Magoc iŋ ndê yomsu gic waê lau kaiŋ bocdec. Lau wachuc dinda naŋ sêtec bu sêsôc yomsu dau ŋapu, lau naŋ sêtec Anötö ti ndê gêŋ dabuŋ hoŋ, ma sêsap mêtê sac ti mêtê ŋadômbwi dôŋ. Ma lau naŋ sic dindai ti dambai me lau ŋatô nduŋga.

10 Ma yomsu dau gic waê lau naŋ sêkôm mêtê mockaiŋ-ŋga ti mêtê naŋ so pwac naŋ Anötö kêmatiŋ tu awhê lu ŋgac sênem dau-ŋga, ma lau naŋ sêŋgaho lau ma sêkêŋ têŋ lau ŋatô semlhi ŋac sêti lau akiŋ ŋambwa, lau tasaŋ, ma lau naŋ sêsôm yom tasaŋ yêc lau sêmatôc yom-ŋga aŋgô-ŋga. Aêc! Anötö ndê yomsu gic waê lau bocke naŋ sêkôm mêtê sac, naŋ so yom pi lêŋ solop naŋ yac tandôhôŋ.

11 Ma lêŋ solop dau kêkuc ŋawaê ŋayham naŋ Anötö kêŋ sip aö amaŋ bu wandôhôŋ têŋ lau. Ma ŋawaê dau tôc iŋ ndê waê ti ŋaclai ma ŋawasi asê têŋ yac.

Pol gêm daŋge Pômdau tu tawalô iŋ-ŋga

12 Aö wanem daŋge yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi, naŋ kêŋ ŋaŋga têŋ aö, bu iŋ gêlic aö gitôm bu wakôm iŋ ndê gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga, dec kêyaliŋ aö sa bu wanem akiŋ iŋ.

13 Aö ŋgac naŋ muŋ-ŋga gasôm yom sac sambuc pi Yisu ti ndê lau sêkêŋ whiŋ-ŋga, ma gakêŋ kisa ŋac ma gac lau ŋatô. Magoc Yisu Kilisi gêlic bu aö neŋ gauc sa dom, ma gakêŋ whiŋ iŋ su dom, dec gakôm gêŋ dinaŋ, ma tu dinaŋ-ŋga dec iŋ tawalô aö ma gêm aneŋ ŋalôm kwi.

14 Yac neŋ Pômdau kêsalê aö ahuc ŋa iŋ ndê mwasiŋ, dec mêtê dakêŋ whiŋ-ŋga ti mêtê atac whiŋ-ŋga naŋ gic lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu Kilisi ŋawaê, naŋ iŋ kêŋ têŋ aö.

15 Yom dec aö bu wasôm, iŋ yom ŋandô ma yom ŋayham bu lau hoŋ sêkôc sa ma sêkêŋ whiŋ. Ma yom dau bocdec, “Yisu Kilisi sip nom meŋ bu nem lau naŋ sêkôm mêtê sac, naŋ si.” Yom dau gic waê aö dauŋ solop, bu muŋ-ŋga aö ŋgac gakôm sac-ŋga gahôc gêlêc lau hoŋ su.

16 Ma bocdinaŋ dec Yisu Kilisi tawalô aö ŋgac sac dec, tu bu lau hoŋ sêlic ŋalêŋ naŋ iŋ hê yom malô sa têŋ aö, ma kêŋ ŋasawa têŋ aö bu wanem neŋ ŋalôm kwi. Ma lau naŋ bu sêkêŋ whiŋ iŋ, ma sêtap seŋ sêndöc tali ŋapaŋ-ŋga sa, naŋ oc tôm bu sêtap iŋ ndê tawalô sa, ŋalêŋ tigeŋ tôm aö gatap sa.

17 Yac neŋ Anötö iŋ Kiŋ atu naŋ mbo titêm-titêm, ma oc pacndê dom. Ŋamalac

daŋ sêlic iŋ aŋgô su dom, magoc iŋ tigeŋ iŋ Anötö ŋandô. Tu yom hoŋ dinaŋ-ŋga dec tampiŋ iŋ, ma dapo iŋ ndê waê sa, kwahic dec ma nditôm bêc hoŋ. Yomandô!

Pol puc Timoti dôŋ bu lhac ŋaŋga

18 Aneŋ balê Timoti. Muŋ-ŋga lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô sêlhac sêtôm propet ma sêhoc yom asê pi am. Kwahic dec aö bu wanem la am bu gauc nem lau dau si yom ŋapaŋ, bu puc am dôŋ bu lhac ŋaŋga, ma ndic siŋ ŋaŋga tu Anötö ndê yom ŋandô-ŋga.

19 Kôc nem kêŋ whiŋ dôŋ, ma atac pa su tu am nem lêŋ naŋ am sa mbo Anötö aŋgô-ŋga. Lau ŋatô sêtec yom ŋandô, ma bocdinaŋ dec ŋac si sêkêŋ whiŋ giŋga su, gitôm waŋ naŋ gwêc gic popoc pi hoc gi.

20 Gauc nem Himeneus lu Aleksanda, ŋgac lu naŋ sêtec yom ŋandô dec kamasuc iŋlu su sêsip Sadaŋ amba, tu bu sêŋyalê si giso, ma sêsôm yom sac pi Anötö tiyham dom.

2

Ŋagôliŋ dateŋ mbec-ŋga

1 Gêŋ ŋamata-ŋga aö bu wateŋ am bu êmgilí lau sêkêŋ whiŋ-ŋga pi lêŋ dateŋ mbec-ŋga. Sôm têŋ ŋac bu sêteŋ mbec tu lau hoŋ-ŋga, ma sênem daŋge Anötö tu ŋac-ŋga. Gêŋ bocke naŋ sêpônda, naŋ sêndac Anötö, ma sênem lau ŋatô awha têŋ iŋ.

2 Aö atac whiŋ bu sêteŋ mbec tu kiŋ ma lau hoŋ naŋ sem gôliŋ yac-ŋga, bu sênem gôliŋ yac ŋapep e dambo ti yom malô, ma datoc Anötö sa ti dasa neŋ lêŋ hoŋ dabuŋ eŋ.

3 Mbec kaiŋ dinaŋ iŋ gêŋ ŋayham, ma yac neŋ Anötö naŋ gêm yac si, naŋ gêlic ŋayham.

4 Bu Anötö tac whiŋ bu lau hoŋ sêŋyalê yom ŋandô pi Yisu, e sêkêŋ whiŋ ma sêtap Anötö ndê mwasiŋ nem ŋac si-ŋga sa.

5 Yac taŋyalê bu Anötö tigeŋ dê mbo, ma ŋgac nem siliŋ-ŋga tigeŋ mbo Anötö ma lau nom-ŋga ŋalhu, iŋ Yisu Kilisi dau.

6 Iŋ ŋgac naŋ kêŋ dau ma mbac ndu bu nemlhi lau hoŋ si sac ŋatôp, ma êŋgapwêc ŋac su yêc sakiŋ mêtê sac-ŋga. Gêŋ dau meŋ sa tôm ŋandoc naŋ Anötö kêmatiŋ tidôŋ muŋ su, ma tôc Anötö ndê lêŋ nem lau si-ŋga asê.

7 Ma iŋ kêyaliŋ aö sa gati iŋ ndê ŋgac aheŋ-ŋga ti iŋ ndê aposel, bu wandôhôŋ yom ŋandô naŋ yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga hoŋ dasap dôŋ, naŋ têŋ †lau gameŋ apa-ŋga. Aö gasôm yomandô, aö kasau dom.

8 Aö tac whiŋ bu lau sêhôc amba sa ma sêteŋ mbec tôm gameŋ sambob. Magoc ŋac sêyob dau bu sêsa si lêŋ dabuŋ eŋ. Asa naŋ atac ŋandê têŋ lau me sôm lau ŋatô, naŋ hôc amba sa ma teŋ mbec dom.

Lauwhê sêkêŋ whiŋ-ŋga si lêŋ

9 Aö tac whiŋ bu lauwhê sêhêgo dau êŋlêc tu ŋakwê ŋayham-ŋayham bu sêsôc-ŋga dom. Whê ŋac si gauc sa pi ŋakwê ŋaôli atu-tu ma gôlôŋ ŋayham gitôm gol me kôm, ma pi mêtê sênem bocbiŋ kêclauŋ-ŋga, bu gêŋ hoŋ dinaŋ iŋ gêŋ ŋambwa-ŋga yêc Anötö aŋgô-ŋga.

10 Awhê asa naŋ sôm bu nem akiŋ Anötö, naŋ bu kôm mêtê ŋayham, dec mêtê dau gitôm iŋ ndê ŋakwê ti gôlôŋ ŋayham.

11 Têŋ ndoc lau sêkac sa tu sêlic om-ŋga, naŋ aö tac whiŋ bu lauwhê sênem dau dôŋ ma sêkêŋ daŋga Anötö ndê yom ŋapep, ma sêsôc lauŋgac ŋapu.

12 Aö atac whiŋ bu lauwhê sênem dau dôŋ, ma gakêŋ yao bu ŋac sêndôhôŋ me sênem gôliŋ lauŋgac dom.

13 Bu Anötö kêmasaŋ Adam muŋ, goc kêmasaŋ Ewa kêkuc iŋ.

14 Ma Sadaŋ kêsau Adam muŋ dom, iŋ kêsau Ewa e iŋ kêgilì Anötö ndê yom ma kôm sac.

15 Magoc tiŋambu awhê daŋ kôc Anötö ndê †Ŋgac Nem Lau Si-ŋga, ma oc tôm bu lauwhê sêtap Anötö ndê mwasiŋ nem ŋac si-ŋga sa tu ŋgac dinaŋ-ŋga, ma tu ŋac sêsap mêtê dakêŋ whiŋ-ŋga ti atac whiŋ-ŋga dôŋ, ma sem dabuŋ dau ma sêsa si lêŋ ti gauc ŋayham eŋ.

3

Yom pi gôlôwac dabuŋ si ŋagôlôŋ

1 Yom dindec iŋ yom ŋandô. Asa naŋ tac whiŋ bu ti gôlôwac dabuŋ si ŋagôlôŋ,* naŋ atac whiŋ gweleŋ ŋayham daŋ.

2 Bocdinaŋ ŋgac naŋ bu yob gôlôwac dabuŋ, naŋ yob dau ŋapep, ma sa ndê lêŋ gitêŋ e lau daŋ gitôm dom bu sêpu iŋ. Iŋ nem awhê tigeŋ, ma kôm gêŋ hoŋ ti gauc ŋawa. Alic bu iŋ ŋgac kaiŋ bocdec. Iŋ ŋgac kôc lau sa ti êmwasiŋ ŋac-ŋga, ma ŋgac ti gauc gitôm bu êndôhôŋ lau.

3 I ŋ ŋgac nôm gêŋ êŋiŋ iŋ-ŋga dom, ma ŋgac tac ŋandê-ŋga me ŋgac sôm lau-ŋga dom. Iŋ ŋgac malô ma iŋ atac whiŋ mone kêlêc dom.

4 Ŋgac naŋ bu yob gôlôwac dabuŋ, naŋ yob dau ndê balêkoc ŋapep e sêsôc iŋ ŋapu ma sêtoc iŋ sa.

5 Ŋamalac daŋ naŋ tôm dom bu nem gôliŋ iŋ dau ndê gôlôwac, naŋ oc tôm

* **3:1** Yêc 3:1-7 Pol to yom pi gôlôwac dabuŋ si ŋagôlôŋ. Yêc Yom Grik iŋ to *episkopos*, naŋ danem kwi bu ‘ŋgac ŋamata-ŋga’ me ‘hetman.’ Lau ŋatô sem kwi bu ‘Bisop.’ Bocdinaŋ Pol ndê yom hêganôŋ gôlôwac dabuŋ si ŋagôlôŋ hoŋ gitôm Bisop me Siots Presiden me gêyobwaga.

dom bu nem gôliŋ Anötö ndê gôlôwac
bocdinaŋ.
6 Ma ŋgac naŋ gêm dau kwi ma kêŋ
whiŋ ŋasawa apê eŋ, naŋ akêŋ iŋ yob
gôlôwac dabuŋ dom. Bu mboe iŋ oc toc
dau sa e Anötö kêŋ ŋagêyô têŋ iŋ, gitôm
iŋ kêŋ têŋ Sadaŋ.
7 Alic bu iŋ ŋgac naŋ gôlôwac dabuŋ ti
lau naŋ sêmbo gôlôwac ŋalôm dom, naŋ
hoŋ sêlic iŋ ŋayham. Ma bocdinaŋ gitôm
dom bu lau daŋ sêpu iŋ, ma Sadaŋ oc tôm
dom bu ku iŋ dulu.
8 Ma lau naŋ bu sênem akiŋ gôlôwac
dabuŋ,† naŋ bocdinaŋ. Ŋac lau naŋ sêsa
lêŋ gitêŋ eŋ ma tu dinaŋ-ŋga lau hoŋ
sêtoc ŋac sa. Ŋac lau tasaŋ dom, magoc
sêsôm yom ŋandô eŋ. Ŋac lau sênôm gêŋ
êŋiŋ ŋac-ŋga dom, ma lau naŋ sêŋsalê lêŋ
daêsam tu sêtap awa sa-ŋga dom.
9 Yom ŋandô dakêŋ whiŋ-ŋga naŋ ŋahu
sip ŋalôm gi, naŋ sêsap dôŋ ŋaŋga, ma
sêsa lêŋ gitêŋ eŋ tu bu sêmbo Anötö aŋgô-
ŋga ti atac pa su eŋ.
10 Bocdinaŋ lau naŋ mac bu akêŋ ŋac
tu sênem akiŋ gôlôwac dabuŋ-ŋga, naŋ
aŋsahê ŋac si lêŋ ti sakiŋ muŋ, ma lau naŋ
si giso mbasi, naŋ goc sêkôc gweleŋ dau.
11 Yom kaiŋ tigeŋ hêganôŋ lau dau si
lauwhê. Ŋac lauwhê ti lêŋ solop naŋ lau
hoŋ sêtoc ŋac sa. Ŋac sêyob si whasuŋ
bu sêsôm yom bambaliŋ pi lau ŋatô dom,
lauwhê gauc ŋawa, m a lauwhê naŋ lau
hoŋ sêkêŋ whiŋ bu gêŋ bocke naŋ sêkêŋ
sip ŋac amba, naŋ ŋac oc sêyob ŋapep eŋ.
12 Ŋgac bocke naŋ bu nem akiŋ gôlôwac
dabuŋ, naŋ nem awhê tigeŋ ma nem gôliŋ
iŋ ndê awhê ti balêkoc ŋapep.
13 Lau naŋ sem akiŋ ŋapep, naŋ oc sêtap
waê ŋayham sa, ma ŋac oc sêlhac ŋaŋga
ma atac l u-lu dom tu ŋac si sêkêŋ whiŋ
Yisu Kilisi-ŋga.

Pol whê ndê bapia ŋahu sa

14-15 Aö gakêŋ bataŋ bu ŋasawa sauŋ
aö oc watêŋ am waloc. Magoc aö gakôc
gauc gi lu gi lu, bu mboe gweleŋ daŋ oc
hê aö dôŋ, ma boc-dinaŋ dec gato bapia
dindec têŋ am. Ma gato yom hoŋ dindec
bu wawhê am nem gauc sa pi lêŋ solop
tu yac gôlôwac dabuŋ taŋkuc-ŋga. Bu yac
dati Anötö Tali Ŋadau ndê gôlôwac dabuŋ
ma yac datôm alhö ŋaŋga bu tambalaŋ iŋ
ndê yom ŋandô.

Yom tampiŋ Kilisi-ŋga

16 Ma yac lau naŋ tam akiŋ Anötö, naŋ
dakêŋ whiŋ yom pi Kilisi, naŋ ŋahu atu
ma sip ŋalôm gi. Yomandô! Bu yac dakêŋ
whiŋ yom bocdec bu:
Iŋ sip nom meŋ ti ŋamalac.
Ŋalau Dabuŋ whê iŋ sa ma tôc asê bu iŋ
ŋgac gitêŋ.
Ma aŋela sêlic iŋ.
Lau sêhoc ŋawaê ŋayham asê pi iŋ yêc
nom ŋagameŋ hoŋ.
Ma lau sêkêŋ whiŋ iŋ yêc gameŋ sam-
bob.
Ma Anötö kôc iŋ sa, mbu têŋ iŋ ndê
gameŋ ŋawasi-ŋga gi.

4

Lau oc sêhu yom ŋandô siŋ

1 Ŋalau Dabuŋ tôc asê yêc awê bu têŋ
têm ŋambu-ŋga, lau ŋatô oc sêhu yom
ŋandô dakêŋ whiŋ-ŋga siŋ. Ma ŋac oc
sêŋkuc Sadaŋ ndê ŋalau sac ti ŋac si yom
tasaŋ.
2 Lau tasaŋ oc sêmeŋ ma sêndôhôŋ yom
tasaŋ dau e sêtim lau ŋatô ma sêhu yom
ŋandô siŋ. Lau tasaŋ dinaŋ sêkôm gêŋ dau
ti atac pa su, ŋahu bu Sadaŋ pôc ŋac si
gauc ahuc e sêŋyalê si giso dom.
3 Ŋac sêkêŋ yao bu lauwhê ma ŋgac
sênem dau dom, ma sic yao ŋac bu sêneŋ
gêŋ daneŋ-ŋga ŋatô dom. Magoc yac lau
naŋ dakêŋ whiŋ ma taŋkuc yom ŋandô,
naŋ taŋyalê bu Anötö kêŋ gêŋ daneŋ-ŋga
dau bu yac daneŋ ti danem daŋge iŋ.
4 Bu gêŋ hoŋ naŋ Anötö kêŋ, naŋ gêŋ
ŋayham ma bocdinaŋ datec dom. Dakôc
sa ma danem daŋge iŋ.
5 Anötö ndê yom ma mbec naŋ dateŋ,
naŋ gitôm bu kôm gêŋ hoŋ ti dabuŋ.

Pol gêm la Timoti

6 Am bu whê yom hoŋ dindec sa têŋ
am nem asidôwai sêkêŋ whiŋ-ŋga, dec
am oc ti Yisu Kilisi ndê ŋgac akiŋ-ŋga
ŋayham. Tôm am kôm e meŋ têŋ kwahic
dec, sap yom ŋandô dakêŋ whiŋ-ŋga dôŋ,
ma daŋam wambu yom ŋayham naŋ yac
ac dulu têŋ am, bu gêŋ dau oc puc am dôŋ
bu lhac ŋaŋga tôm bêc hoŋ.
7 Ma miŋ ŋambwa naŋ lau andô naŋ sem
gauc Anötö, naŋ sic dulu têŋ lau wakuc,
ma yom ŋasawa-ŋga hoŋ, naŋ am tec yêc-
ŋga. Yob daôm nem lêŋ ŋapep, ma timêtê
daôm tu bu ti Anötö ndê ŋgac gitêŋ-ŋga.
8 Lau naŋ sêtimêtê dau ŋamlic tu sêtap
licwalô sa tu gêŋ nom-ŋga-ŋga, naŋ oc
nem ŋac sa ŋandô dom. Magoc yac bu
datimêtê dauŋ tu dasa Anötö ndê lêŋ gitêŋ-
ŋga, oc nem yac sa ŋandô. Oc nem yac sa
têŋ kwahic dec, ma têŋ têm ŋambu-ŋga
bocdinaŋ.

† **3:8** Yêc 3:8-13 Pol to yom pi lau bocke naŋ bu sênem akiŋ gôlôwac dabuŋ. Yêc Yom Grik iŋ to *diakonoi*, naŋ danem kwi bu 'lau akiŋ.' Bocdinaŋ yom dau gic waê lau naŋ bu sênem akiŋ gôlôwac dabuŋ, gitôm pasto (ŋgacsakiŋ), ma lau bata (ol elda), ma dabuŋwaga.

9 Yom dec aö bu wasôm, iŋ yom ŋandô
ma yom ŋayham tu lau hoŋ sêkôc sa ma
sêkêŋ whiŋ-ŋga.
10 Anötö Tali Ŋadau kêmasaŋ lêŋ bu
nem lau hoŋ si, ma lau naŋ sêkêŋ whiŋ
iŋ, naŋ sêtap lêŋ dau sa su. Bocdinaŋ
yac dakêŋ bataŋ bu oc datap yom dau
ŋa-ŋandô sa, dec dalhac ŋaŋga ti dakôm
gweleŋ bu dapuc yom dau dôŋ.
11 Êmdôhôŋ yom hoŋ dindec ma ndic atu
lau bu sêsôc ŋapu.
12 Yob daôm bu kôm nem gêŋ hoŋ
ŋapep, ma lau daŋ oc sêpu am bu am balê
wakuc dom. Yob nem lêŋ mbo-ŋga, sôm
yom ŋayham eŋ, sap mêtê atac whiŋ lau
ti kêŋ whiŋ-ŋga dôŋ ŋaŋga, ma sa nem lêŋ
gitêŋ bu tôc dôhôŋ ŋayham têŋ lau sêkêŋ
whiŋ-ŋga bu sêlic ma sêŋkuc.
13 Kêŋ daôm sambuc bu nem akiŋ Anötö
e tôm aö wahôc asê am. Sam iŋ ndê yom
naŋ sêto yêc, naŋ asê têŋ lau, nem mêtê
ŋac, ma êmdôhôŋ ŋac.
14 Muŋ-ŋga, têŋ ndoc lau bata sêkêŋ
amba sac am, naŋ ŋac si daŋ tisa gitôm
propet, ma hoc yom asê pi mwasiŋ naŋ
Ŋalau Dabuŋ oc kêŋ têŋ am, tu kôm Anötö
ndê gweleŋ-ŋga. Kwahic dec aö bu wapuc
am dôŋ bu kôm nem gweleŋ ŋapaŋ ŋa
mwasiŋ dinaŋ ŋa-ŋaclai.
15 Kôc aneŋ yom dindec sa ma kôm
ŋandô sa. Kêŋ nem ŋalôm sambuc tu kôm
Anötö ndê gweleŋ-ŋga, ma lau hoŋ oc sêlic
am nem gweleŋ ŋa-ŋandô yêc awê.
16 Yob daôm nem lêŋ ti yom naŋ am
kêdôhôŋ têŋ lau, naŋ ŋapep. Sap lêŋ
ŋayham ti yom ŋandô dôŋ ma lhac ŋaŋga,
ma am bu kôm bocdinaŋ, dec am oc tap
Anötö ndê mwasiŋ nem am si-ŋga ŋa-
ŋandô sa, ma lau naŋ sêkôc am nem yom
sa, naŋ bocdinaŋ.

5

1 Am bu nem la ŋamalac andô daŋ, naŋ
goc sôm yom ŋaŋga têŋ iŋ dom. Sôm yom
tôm am bu sôm têŋ am daôm damam. Ma
nem la balêi wakuc tôm am bu kôm têŋ am
daôm nem asimi.
2 Lic lauwhê atu-tu tôm am daôm dinam,
ma bawhêi nditôm am lhômwêi, ma kôm
mêtê ŋawasi eŋ têŋ ŋac.

Yom pi lauwhê sawa

3 Lauwhê sawa naŋ si lau mba tu sênem
ŋac sa-ŋga, naŋ toc ŋac sa ŋapep ma nem
ŋac sa.
4 Magoc awhê sawa daŋ bu ndê balêkoc
me puŋgaci ti puwêi sêmbo, goc gweleŋ
sênem iŋ sa-ŋga yêc ŋac amba. Ŋalêŋ
dinaŋ ŋac si lêŋ sênem akiŋ Anötö-ŋga
oc nem ŋandô, ma sêô sakiŋ naŋ dinda ti
dambai ma pui sêkôm têŋ ŋac muŋ su. Ma
lêŋ dinaŋ gic Anötö tandô ŋayham.
5 Magoc awhê sawa daŋ naŋ mbo tawasê
ma pônda lau tu sênem iŋ sa-ŋga, naŋ oc
teŋ mbec ôbwêc ma ac, ma takwê Anötö
bu nem iŋ sa.
6 Awhê sawa naŋ êlêmê po dau sa ŋa
gêŋ ŋayham-ŋayham nom-ŋga, naŋ gitôm
awhê batê daŋ yêc Anötö aŋgô-ŋga.
7 Am whê yom dindec sa têŋ lau sêkêŋ
whiŋ-ŋga hoŋ, bu sêsa si lêŋ ŋapep e lau
daŋ sêtôm dom bu sêŋgôliŋ yom pi ŋac.
8 Asa naŋ sôm bu iŋ kêŋ whiŋ Yisu,
magoc gêm dinda lu damba me iŋ dau ndê
lau sa dom, naŋ tôc asê bu iŋ ndê kêŋ whiŋ
iŋ gêŋ tasaŋ, ma kôm mêtê sac sambuc hôc
gêlêc lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom, naŋ si mêtê
sac su.
9 Mac bu akêŋ awhê sawa daŋ ndê ŋaê
sip lauwhê sawa si ŋadênaŋ,* goc gauc
nem gêŋ bocdec. Iŋ bu ndê yala hôc gêlêc
60 su, naŋ goc gitôm bu mac akêŋ iŋ ndê
ŋaê sip lauwhê sawa si ŋadênaŋ. Ma alic
bu iŋ awhê naŋ sap iŋ nakweŋ dôŋ ŋapep
têŋ ndoc iŋ mbo tali.
10 Ma iŋ awhê naŋ lau hoŋ sêtoc iŋ sa bu
iŋ awhê kôm mêtê ŋayham-ŋga. Iŋ yob
ndê balêkoc ŋapep, iŋ awhê kôc lau sa
ti êmwasiŋ ŋac-ŋga, ma iŋ gêm akiŋ lau
sêkêŋ whiŋ-ŋga, gitôm iŋ kêgwiniŋ dau
ma kêgwasiŋ ŋac gahi. Ma iŋ awhê naŋ
êlêmê gêm lau ti ŋawapac sa, ma kôm
gweleŋ ŋayham daêsam whiŋ bocdinaŋ.
Awhê sawa naŋ ndê lêŋ ŋayham gitôm
dinaŋ, naŋ akêŋ iŋ ndê ŋaê sip lauwhê
sawa si ŋadênaŋ.
11 Magoc lauwhê wakuc naŋ sêti lauwhê
sawa, naŋ akêŋ ŋac si ŋaê sip ŋadênaŋ
dom. Têŋ ŋamata-ŋga ŋac oc sêkêŋ si atac
whiŋ ma sêmatiŋ pwac bu sênem akiŋ
Kilisi, magoc mboe ŋasawa sauŋ ŋac oc
ŋalôm pwê bu sênem ŋgac tiyham.
12 Ŋac bu sêkôm bocdinaŋ, dec tôm ŋac
sic si pwac dinaŋ popoc ma sêkôm giso atu.
13 Ma gêŋ ŋatô whiŋ. Lauwhê sawa
wakuc ŋatô sêsa lêŋ oyom-ŋga e tidôŋ
ŋac. Ŋac atac whiŋ bu sêŋsêlêŋ sêlom-
sêlom andu, ma sêsec gameŋ ti sêuŋ lau
ŋatô si yom sa. Ŋac sêsôm yom daêsam
so yom ŋayham dasôm-ŋga.
14 Tu dinaŋ-ŋga dec aö êlêmê gakêŋ
ŋagôliŋ têŋ lauwhê sawa wakuc bu sênem
ŋgac tiyham, sêkôc balêkoc, ma sêyob si
andu ti si lau. Ma bocdinaŋ oc nditôm dom

* **5:9** Pol to yom pi lauwhê sawa si ŋadênaŋ, magoc iŋ tôc ŋadênaŋ dau ŋahu tiawê dom. Lau ŋatô gauc gêm bu ŋadênaŋ dau gic waê lauwhê sawa hoŋ naŋ gôlôwac dabuŋ Epesas-ŋga sêyob ti sem sa - alic ŋabatiŋ 16. Ma lau ŋatô gauc gêm bu lauwhê naŋ si ŋaê yêc ŋadênaŋ, naŋ sêkêŋ dau sambuc tu sênem akiŋ Yisu ma gôlôwac dabuŋ-ŋga (ŋabatiŋ 5, 10 ma 11).

bu yac neŋ ŋacyo daŋ sôm yom bu pu yac
lau dakêŋ whiŋ-ŋga neŋ lêŋ.
15 Aö gasôm yom dinaŋ, ŋahu bu lauwhê
sawa ŋatô sêhu Anötö siŋ su, ma sêsa
Sadaŋ ndê lêŋ.
16 Mac lauwhê naŋ akêŋ whiŋ Yisu, naŋ
aŋgô. Awhê sawa daŋ bu mbo mac nem
toŋ, dec mac anem iŋ sa andic ŋawaê.
Ma bocdinaŋ oc kêŋ ŋawapac têŋ gôlôwac
dabuŋ dom, ma lauwhê sawa naŋ sêpônda
dau ŋandô, naŋ gôlôwac dau oc tôm bu
sênem ŋac sa.

Yom pi lau bata

17 Lau bata naŋ sêkêŋ dau sambuc ma
sem gôliŋ gôlôwac dabuŋ ŋapep, naŋ
datoc ŋac sa êŋlêc. Ma ŋac naŋ sem mêtê
ti sêndôhôŋ lau, naŋ yom dindec hêganôŋ
ŋac solop.
18 Gauc nem Anötö ndê yom naŋ sêto yêc
bocdec bu:

Têŋ ndoc mac akêŋ makao sêkôm
gweleŋ bolom-ŋga, naŋ asô ŋac tôkwa
ahuc dom. Sêneŋ bolom ŋatô ô ŋac si
gweleŋ. *[Diut 25:4]*

Ma yac neŋ yom daŋ tiyham yêc bocdec,
"Asa naŋ bu kôm gweleŋ, naŋ akêŋ iŋ ndê
ŋaôli têŋ iŋ ŋapep."
19 Ŋamalac tigeŋ bu êŋgôliŋ yom pi
ŋgac bata daŋ, naŋ am ŋgô iŋ ndê yom
dau dom. Magoc lu me tö bu sêpuc iŋ ndê
yom dau dôŋ, naŋ goc êmatôc yom dau.
20 Am bu tap sa bu yom ŋandô, dec sôm
ŋgac bata dau yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga, bu
lau sêlic ma sêtöc dau.

Pol gêm la Timoti

21 Yêc Anötö lu Yisu Kilisi ma aŋela naŋ
Anötö kêyaliŋ ŋac sa, naŋ si aŋgô-ŋga,
naŋ wasôm têŋ am bu êmkuc aneŋ yom
hoŋ dindec, ma kôm mêtê ŋayham eŋ têŋ
lau hoŋ. Lhac whiŋ lau toŋ daŋ, ma lic toŋ
daŋ sac dom.
22 Am bu êmyaliŋ lau ŋatô sa tu sêkôm
gweleŋ-ŋga, dec êmsahê ŋac si lêŋ muŋ,
ma kêŋ amam sac ŋac sep dom. Ma yob
daôm bu sa nem lêŋ ŋawasi eŋ. Ndic ahê
lau naŋ sêkôm mêtê sac, bu wêkaiŋ ŋac si
sac ŋagêyô dom.
23 Nôm bu ŋambwa dom. Nôm wain
ŋagec tu am ŋatac-ŋga. Ma oc nem am sa
tu am nem gêmbac naŋ kôm am ŋapaŋ-
ŋga.

Mêtê hoŋ naŋ lau sêkôm oc meŋ tiawê

24 Lau ŋatô si mêtê sac yêc awê, ma
bocdinaŋ ŋac si yom pi undambê gi su, ma
Anötö kêmasaŋ ŋagêyô su bu kêŋ têŋ ŋac
têŋ têm ŋambu-ŋga. Ma lau ŋatô si sac
yêc siŋ dau têŋ kwahic dec, magoc oc meŋ
sa tiawê têŋ têm ŋambu-ŋga, ma sêtap si
ŋagêyô sa.
25 Ma ŋalêŋ tigeŋ, lau gitêŋ ŋatô si mêtê
ŋayham yêc awê. Ma mêtê ŋayham naŋ
kwahic dec yêc awê dom, naŋ oc tôm dom
bu yêc siŋ dau ŋapaŋ. Oc sa meŋ tiawê.

6

Yom pi lau akiŋ ŋambwa

1 Sôm têŋ lau akiŋ ŋambwa naŋ sêkêŋ
whiŋ Yisu, bu sêsôc si ŋadaui ŋapu, ma
sêtoc ŋac sa ŋapep. Ŋac bu sêkôm dom,
goc lau naŋ sêlic, naŋ oc sêpu Anötö ndê
ŋaê ti yom naŋ yac tandôhôŋ pi iŋ.
2 Ma ŋgac akiŋ daŋ bu ndê ŋadau kêŋ
whiŋ Yisu whiŋ, goc sôm têŋ ŋgac akiŋ
dau bu toc dau sa têŋ iŋ ndê ŋadau bu
iŋlu sêti asidôwa tu iŋlu si sêkêŋ whiŋ-ŋga
lec dom. Magoc iŋ nem akiŋ iŋ ndê ŋadau
ŋapep eŋ, ŋahu bu iŋ ndê gweleŋ oc nem
ndê asidôwa kêŋ whiŋ-ŋga naŋ Anötö tac
whiŋ, naŋ sa.

Puc pi lau naŋ sêndôhôŋ yom tasaŋ

Êmdôhôŋ yom hoŋ dindec têŋ lau sêkêŋ
whiŋ-ŋga, ma êmgilí ŋac bu sêŋkuc
ŋapep.
3 Ŋamalac daŋ bu êndôhôŋ yom naŋ
so aneŋ yom naŋ gato sip bapia dindec,
me so yom ŋandô naŋ Pômdau Yisu Kilisi
dau kêdôhôŋ, me so yom naŋ tandôhôŋ pi
Anötö ndê lêŋ, naŋ tôc asê bocdec bu.
4 Iŋ ŋgac toc dau sa-ŋga, ma kêyalê
gêŋ daŋ ŋapep dom. Iŋ tac whiŋ yom
agwa-agwa ŋambwa, ma yom naŋ kôm lau
sêseŋ dau. Tu yom kaiŋ dinaŋ-ŋga dec
lau sem lêmuŋ dau, sic dau, sêsôm yom
sac-sac pi dau, ma sêkôc gauc sac pi si
asidôwai.
5 Lau kaiŋ dinaŋ si gauc kêŋsôŋ, ma
sêseŋ dau ŋapaŋ. Yom ŋandô daŋ yêc
ŋac si ŋalôm dom. Ŋac gauc gêm bu lêŋ
danem akiŋ Anötö-ŋga ti lêŋ sêtap awa sa-
ŋga ŋambwa.

Yom pi lêŋ atac whiŋ mone-ŋga

6 Magoc yac bu danem akiŋ Anötö ma
atac ŋayham pi gêŋ bocke naŋ iŋ bu kêŋ
têŋ yac, naŋ gitôm datap awa ŋandô sa su.
7 Bu têŋ têm dinaŋi sêkôc yac, naŋ dahôc
asê amaŋ sawa, ma dambac ndu ti amaŋ
sawa bocdinaŋ.
8 Magoc gêŋ daneŋ-ŋga ti ŋakwê bu yêc
yac-ŋga, dec yac atac ŋayham pi gêŋ dau.
9 Lau naŋ atac whiŋ bu sêti lau ti lêlôm,
naŋ si atac whiŋ dinaŋ oc ti lêŋ Sadaŋ
êntôm ŋac-ŋga, ma ŋac oc sêpeŋ ma sêsip
iŋ ndê akô sêndi. Ŋac oc tagatu gêŋ
daêsam, ma sêsa lêŋ gauc mbasi-ŋga tu
sêtap gêŋ dau sa-ŋga, e kôm ŋac sêtisac
ma sêniŋga.
10 Sac daêsam ŋahu yêc lêŋ atac whiŋ
mone-ŋga. Lau ŋatô sêhu si sêkêŋ whiŋ
siŋ su, ŋahu bu mêtê atac whiŋ mone-ŋga

gêm ŋac ahuc sambuc. Ma tu dinaŋ-ŋga
dec ŋawapac daêsam tap ŋac sa.

Pol gic yomsu Timoti

11 O Anötö ndê ŋgac, am ŋgô su naŋ.
Ndic ahê mêtê sac hoŋ dinaŋ. Êmsahê
ŋaŋga bu kôm mêtê gitêŋ ma sa Anötö ndê
lêŋ eŋ. Sap nem kêŋ whiŋ ti mêtê atac
whiŋ lau-ŋga dôŋ, puc daôm dôŋ bu kôm
Anötö ndê gweleŋ ma lic ŋakam sa dom,
ma mbo ti nem lêŋ malô eŋ.
12 Lhac ŋaŋga ma ndic siŋ têŋ lêtôm hoŋ
naŋ bu ku am nem kêŋ whiŋ dulu. Muŋ-
ŋga lê am hoc yom asê yêc lau daêsam
aŋgô-ŋga bu am kêŋ whiŋ Yisu Kilisi. Gêŋ
dau tôc asê bu am tap Anötö ndê galem
ndöc tamli ŋapaŋ-ŋga sa su. Bocdinaŋ sap
galem dau ŋa-ŋandô dôŋ ŋaŋga eŋ.
13 Yêc Yisu Kilisi, naŋ sôm ndê yom asê
solop têŋ Pontias Pailot, ma yêc Anötö naŋ
kêŋ gêŋ hoŋ sêmbo tali, naŋ aŋgô-ŋga, aö
wandic atu am bocdec bu.
14 Yom hoŋ naŋ aö gac atu am, naŋ
êmkuc ŋapep, ma sa nem lêŋ solop ti
dabuŋ eŋ, e yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi
mbu meŋ hôc asê,
15 têŋ ndoc naŋ Anötö kêyaliŋ sa su.
Tampiŋ Anötö dandic ŋawaê. Iŋ tigeŋ
iŋ gêŋ hoŋ ŋadau. Iŋ kiŋ hoŋ si Kiŋ, ma
pômdau hoŋ si Pômdau.
16 Iŋ mbo titêm-titêm ma oc pacndê dom.
Iŋ ndöc ndê ŋawê atu ŋalôm, tôm dom bu
ŋamalac daŋ tigasuc ŋawê dau me lic iŋ.
Iŋ ndê waê ŋayham ti iŋ ndê ŋaclai atu oc
yêc ŋapaŋ. Yomandô!
17 Sôm têŋ lau ti lêlôm bu sêtoc dau sa
dom ma takwê ŋac si awa nom-ŋga bu
nem ŋac sa lec dom. Bu awa iŋ gêŋ yêc
ŋapaŋ-ŋga dom, oc niŋga. Ndic atu ŋac
bu takwê Anötö naŋ kêmwasiŋ yac ŋa gêŋ
daêsam tu kôm yac atac ŋayham-ŋga.
18 Ma ndic atu ŋac bu sêkôm mêtê
ŋayham eŋ têŋ lau hoŋ, ma bu sêkêŋ si
awa ti wapa tu bu sênem lau ŋatô sa, ma
sêmwasiŋ ŋac-ŋga.
19 Sêkôm bocdinaŋ dec ŋac oc sêpo
si awa ŋandô sa yêc undambê tu têm
ŋambu-ŋga-ŋga, naŋ ŋac oc sêtap lêŋ
ŋandô dandöc taŋli-ŋga sa.
20 O Timoti. Gweleŋ ti yom ŋandô hoŋ
naŋ Anötö kêŋ sip am amam, naŋ yob
ŋapep eŋ. Ndic ahê lau naŋ sêsap yom
ŋambwa-ŋambwa dôŋ, ma sêndôhôŋ yom
naŋ so yom ŋandô. Lau dau gauc gêm bu
ŋac sêtap gauc ŋandô sa, magoc mba.
21 Lau naŋ sêkêŋ whiŋ yom tasaŋ dinaŋ,
naŋ sêhu si sêkêŋ whiŋ Yisu siŋ su.
Anötö ndê mwasiŋ têŋ mac.

Pol ndê bapia tilu-ŋga têŋ Timoti
Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Pol ndöc gapocwalô ndöc Rom, ma kêsahê bu ŋasawa sauŋ oc sêndic iŋ ndu, dec to ndê bapia tilu-ŋga dindec têŋ Timoti. Pol tac whiŋ Timoti ndu andô, ma to bapia dindec bu puc iŋ dôŋ bu lhac ŋaŋga, ma maya dau me töc dau dom bu hoc ŋawaê ŋayham asê. Iŋ tac whiŋ bu Timoti lhac gitôm Yisu ndê ŋgac siŋ-ŋga ŋayham daŋ. Ma Pol gêm la Timoti bu yob dau tu mêtê sac tidau-tidau naŋ oc êŋsôwec tiatu têŋ têm ŋambu-ŋga, ma kêŋ puc iŋ pi kêdôhôŋwaga tasaŋ.

Pol gic hu ndê bapia

1 Aö Pol, naŋ gati Yisu Kilisi ndê †aposel kêkuc Anötö ndê atac whiŋ. Iŋ gic bata bu lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu Kilisi oc sêtap seŋ sêndöc tali-ŋga sa, dec kêyaliŋ aö sa gati aposel, bu wahoc yom dau asê têŋ lau.

2 Gato bapia dindec têŋ aneŋ atuŋgac tac whiŋ-ŋga, am Timoti. Mwasiŋ ti tawalô ma yom malô akêŋ Damaŋ Anötö lu yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi têŋ am.

Pol puc Timoti dôŋ

3 Aö gam akiŋ Anötö tôm damaŋi sêkôm, ma galhac iŋ aŋgô-ŋga ti atac pa su tu aneŋ lêŋ-ŋga. Ma tôm ôbwêc ti acsalô, aö gauc gêm am yêc aneŋ mbec ŋalôm, ma aö gam daŋge Anötö tu am-ŋga.

4 Aö gauc gêm ndoc naŋ hêclu dahu dauŋ siŋ, ma am taŋ. Tu dinaŋ-ŋga aö tac whiŋ bu walic am tiyham, oc kôm aö atac ŋayham sa.

5 Ma aö gauc gêm am nem lêŋ kêŋ whiŋ ŋaŋga-ŋga. Aö kayalê bu am nem pômwê Lois lu dinam Yunis sêkêŋ whiŋ ŋaŋga, ma gakêŋ whiŋ bu am kêkuc iŋlu si lêŋ.

6 Tu dinaŋ-ŋga dec aö bu wateŋ am bu gauc nem Anötö ndê mwasiŋ naŋ am kôc têŋ ndoc aö gakêŋ amaŋ sac am. Lhac ŋaŋga ma kôm gweleŋ ŋa mwasiŋ dau ŋa-ŋaclai, gitôm am kôm ya golom tiatu.

7 Anötö kêŋ ndê Ŋalau têŋ yac, ma bocdinaŋ dec datöc dauŋ tu sake-ŋga? Iŋ kêŋ ndê Ŋalau tu kêŋ ŋaclai têŋ yac, ma tu dambo ti mêtê atac whiŋ lau-ŋga, ma dayob dauŋ neŋ lêŋ-ŋga.

8 Bocdinaŋ mayam daôm tu hoc yom asê pi yac neŋ Pômdau-ŋga dom. Ma mayam tu aö gandöc gapocwalô tu iŋ-ŋga dom. Mba! Lhac ŋaŋga whiŋ aö ma hêclu dahôc ŋawapac tu Yisu ndê ŋawaê ŋayham-ŋga, tôm Anötö dau kêŋ ndê ŋaclai bu puc hêclu dôŋ.

9 Iŋ gêm yac si ma kêgalêm yac sa bu dasa iŋ ndê lêŋ dabuŋ. Iŋ kôm gêŋ dau tu yac neŋ ŋayham daŋ-ŋga dom. Magoc iŋ kôm tu iŋ dau ndê mêtê atac whiŋ ti êmwasiŋ yac-ŋga. Têŋ têm iŋ kêŋ undambê ti nom su dom, naŋ iŋ kêmatiŋ yom tidôŋ bu êmwasiŋ yac tu Yisu Kilisi-ŋga.

10 Ma yac neŋ †Ŋgac Nem Yac Si-ŋga Yisu Kilisi meŋ hôc asê nom su, dec Anötö ndê mwasiŋ dau meŋ tiawê. Ma ŋawaê ŋayham tôc asê bu Yisu Kilisi ku ŋaclai dambac ndu-ŋga dulu, ma iŋ ti yac neŋ seŋ dandöc taŋli ŋapaŋ-ŋga.

11 Ma tu ŋawaê ŋayham dau-ŋga, dec Anötö kêyaliŋ aö sa gati ŋgac aheŋ-ŋga ma aposel, ma kêkiŋ aö bu wandôhôŋ lau.

12 Tu dinaŋ-ŋga dec gahôc ŋawapac dindec. Magoc aö mayaŋ dauŋ dom, galhac ti atac pa su. Ŋahu bu aö gakêŋ whiŋ Yisu Kilisi, ma aö kayalê iŋ tidôŋ. Ma gakêŋ dauŋ ti neŋ gêŋ hoŋ sip iŋ amba, ma gakêŋ whiŋ bu iŋ gitôm bu yob ŋapep e bêc ŋambu-ŋga.

13 Yom ŋandô naŋ aö kadôhôŋ têŋ am, naŋ kôc dôŋ gitôm dôhôŋ ŋayham bu êndôhôŋ têŋ lau. Ma lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga ti atac whiŋ asidôwai-ŋga, naŋ gic lau sêkêŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga ŋawaê, naŋ am sap dôŋ ŋaŋga.

14 Ŋalau Dabuŋ naŋ mbo yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga neŋ ŋalôm, naŋ puc am dôŋ bu yob yom ŋandô dakêŋ whiŋ-ŋga naŋ aö gakêŋ sip am amam su.

15 Am kêyalê bu Pigelas lu Hemogene ma lau Esia-ŋga hoŋ naŋ sêmbo malac Rom, naŋ sêhu aö siŋ su.

16 Magoc aö wateŋ Pômdau bu tawalô Onesiporas ti ndê gôlôwac hoŋ, ŋahu bu iŋ gêm aö sa tidim daêsam. Ma iŋ maya tu aö gandöc gapocwalô-ŋga dom.

17 Têŋ ndoc iŋ hôc asê malac Rom, naŋ kêsalê aö ŋaŋga e tap aö sa.

18 Ma am kêyalê su bu têŋ ndoc aö gambo malac Epesas, naŋ iŋ gêm aö sa daêsam. Tu dinaŋ-ŋga aö wateŋ Pômdau bu tawalô iŋ, ma nem iŋ sa têŋ bêc ŋambu-ŋga.

2

1 Bocdinaŋ aneŋ balê, lhac ŋaŋga tôm Yisu Kilisi ndê mwasiŋ puc am dôŋ.

2 Yom naŋ aö gahoc asê yêc lau daêsam aŋgô-ŋga, naŋ am ŋgô su ma kêyalê. Kwahic dec aö bu wasôm têŋ am bu êmyaliŋ lau ŋatô sa, naŋ sêsap Kilisi ma yom ŋandô dôŋ ŋaŋga, ma êmdôhôŋ yom dau têŋ ŋac e sêŋyalê tidôŋ, goc sêkôm gweleŋ sêwhiŋ am ma sêndôhôŋ lau ŋatô.

3 Lhac ŋaŋga ma hôc ŋawapac whiŋ yac, tôm Yisu Kilisi ndê ŋgac siŋ-ŋga ŋayham daŋ.

4 Ŋgac siŋ-ŋga ŋayham kôc gauc pi iŋ
ndê gweleŋ ndic siŋ-ŋga ŋapaŋ, ma hêgo
dau tu gêŋ ŋatô-ŋga dom. Ŋahu bu iŋ bu
kôm gêŋ hoŋ tôm iŋ ndê ŋadau tac whiŋ.
5 Ma ŋalêŋ tigeŋ, asa naŋ kêti whiŋ lau
naŋ sênti tu sêhôc gêgêlêc dandi-ŋga, naŋ
kêti kêkuc ŋagôliŋ solop. Iŋ bu êŋkuc
ŋagôliŋ dom, dec oc tôm dom bu iŋ kôc
ŋaôli naŋ gic waê ŋgac ŋamata-ŋga.
6 Ma ŋalêŋ solop bu ŋgac gweleŋ andô
kôc gêŋ ŋandô tu neŋ-ŋga yêc ndê ôm
tiŋamata.
7 Kôc gauc pi aneŋ yom hoŋ dindec, bu
Pômdau oc whê am nem gauc sa pi yom
dau ŋahu.
8 Am bu hôc ŋawapac, dec gauc nem
Yisu Kilisi naŋ sa akêŋ Dawid ndê toŋ, naŋ
Anötö uŋ iŋ sa akêŋ lau batê-ŋga. Ŋawaê
ŋayham naŋ aö gahoc asê, naŋ ŋahu iŋ
dau.
9 Tu ŋawaê ŋayham dau-ŋga, dec gahôc
ŋawapac ma sêsô aö dôŋ ŋa sen gitôm
ŋgac sac daŋ. Ŋac sêsô aö dôŋ, magoc oc
tôm dom bu sêsô Anötö ndê yom dôŋ.
10 Aö galic ŋayham bu wahôc ŋawapac,
tu bu wanem lau naŋ Anötö kêyaliŋ ŋac
sa muŋ su, naŋ sa. Aö bu watôc seŋ têŋ
ŋac bu sêtap Anötö ndê mwasiŋ nem ŋac
si-ŋga sa tu Yisu Kilisi-ŋga, ma sêndöc tali
ŋapaŋ yêc Anötö ndê gameŋ ŋawê-ŋga.
11 Yom dindec iŋ yom ŋandô solop:
Yac bu dambac ndu dawhiŋ Yisu, oc
dambo taŋli dawhiŋ iŋ bocdinaŋ.
12 Yac bu dalhac ŋaŋga têŋ ndoc
ŋawapac tap yac sa, dec yac oc danem
gôliŋ dawhiŋ iŋ.
Yac bu dasôm bu dati iŋ ndê dom ma
dasêc iŋ ahuc, dec iŋ oc sêc yac ahuc
bocdinaŋ.
13 Yac bu dakêŋ whiŋ gwalec, tigeŋ Yisu
iŋ Yom Ŋandô Ŋadau, ma yom bocke
naŋ iŋ gic bata tu yac-ŋga, naŋ oc kôm
ŋandô sa. Ŋahu bu iŋ gitôm dom bu
sêc dau ndê yom ahuc.

Anötö ndê lau gweleŋ-ŋga si lêŋ

14 Yom hoŋ dindec, am kêŋ lhac gôlôwac
dabuŋ si gauc ŋapaŋ e tidôŋ ŋac. Yêc
Anötö aŋgô-ŋga kêŋ puc ŋac bu sêseŋ
dandi tu yom ŋambwa-ŋambwa-ŋga dom.
Ŋac bu sêseŋ dau, dec oc ŋandô mba, ma
oc kôm lau ŋatô si sêkêŋ whiŋ tisac.
15 Êmsahê ŋaŋga bu kôm nem gweleŋ
hoŋ bu ndic Anötö tandô ŋayham. Ma iŋ
oc lic am gitôm ŋgac gweleŋ-ŋga ŋayham
naŋ whê iŋ ndê yom ŋandô sa ŋapep, ma
gêŋ daŋ oc kôm am mayam daôm dom.
16 Ndic ahê lau naŋ sêŋlhiŋ Anötö siŋ ma
sem yomgalôm pi gêŋ ŋambwa-ŋambwa
nom-ŋga ŋapaŋ. Bu lau naŋ sêsap yom
kaiŋ dinaŋ dôŋ, naŋ si mêtê sac oc
êŋsôwec tiatu ŋapaŋ e sêhu Anötö siŋ
gacgeŋ.
17 Ma yom dau oc tiapa ma kôm lau
sêtisac, nditôm gambocbôm sac naŋ gêŋ
lau tidac-tidac. Himeneus lu Piletus sêmbo
lau dinaŋ si toŋ ŋalôm.
18 Iŋlu sêhu yom ŋandô siŋ su. Sêsôm
têŋ lau bu ndoc lau sêtisa akêŋ lau batê-
ŋga meŋ hôc asê su. Ma bocdinaŋ sêkôm
lau ŋatô si sêkêŋ whiŋ tisac.
19 Magoc Anötö ndê yom ŋandô iŋ gitôm
alhö ŋaŋga, naŋ iŋ po iŋ ndê gôlôwac
dabuŋ sa sêlhac ŋahô. Ma iŋ kêŋ yom
ŋalhô dinda lu têŋ yac bocdec bu, “Lau
naŋ sêti Pômdau ndê lau, naŋ iŋ kêyalê
ŋac hoŋ tidôŋ,” ma “Lau hoŋ naŋ sêsôm
bu sêkêŋ whiŋ Pômdau, naŋ sêhu mêtê
sac hoŋ siŋ maŋ.”
20 Wapa gweleŋ-ŋga tidau-tidau yêc
ŋgac ti lêlôm ndê andu ŋalôm. Ŋatô gic
waê gweleŋ tiwaê, ma ŋatô gic waê gweleŋ
bambaliŋ. Gêŋ tiwaê sêmasaŋ ŋa gol ma
silba, ma gêŋ waêmba sêmasaŋ ŋa a me
nom.
21 Ma yêc yac ŋamalac bocdinaŋ. Mêtê
daêsam yêc tu taŋkuc-ŋga. Asa naŋ
timêtê dau ŋapep ma hu mêtê sac hoŋ
siŋ, naŋ gitôm gêŋ naŋ sêmasaŋ ŋa gol ma
silba. Iŋ oc ti ŋgac akiŋ ŋayham ma dabuŋ
bu nem akiŋ yac neŋ Ŋadau, ma iŋ oc tôm
bu kôm gweleŋ ŋayham-ŋayham daêsam.
22 Mêtê ŋalôm ŋagalac-ŋga naŋ balêi
sêkôm, naŋ hu siŋ gacgeŋ. Ma êmkuc lêŋ
gitêŋ ti mêtê dakêŋ whiŋ-ŋga ti atac whiŋ
lau-ŋga ma lêŋ yom malô-ŋga, tôm lau
naŋ sêkêŋ whiŋ Pômdau sêkôm ti ŋalôm
ŋawasi eŋ.
23 Lau naŋ sêseŋ dau tu yom gauc mbasi-
ŋga, naŋ ndic sôŋ daôm whiŋ ŋac dom. Bu
yom kaiŋ dinaŋ oc li lau sa ma sêkêŋ kisa
dandi.
24 Asa naŋ bu ti Pômdau ndê ŋgac akiŋ
ŋayham, naŋ ndic ahê yom naŋ kôm lau
sêseŋ dau-ŋga maŋ. Ma iŋ kôc ndê ŋalôm
dôŋ ma tac ŋandê ŋagahô tu gêŋ naŋ lau
sêkôm têŋ iŋ-ŋga, naŋ dom. Ŋayham bu
iŋ ŋgac tigauc naŋ gitôm bu êndôhôŋ lau
ŋatô, ma iŋ kôm mêtê malô ti ŋayham têŋ
lau hoŋ.
25 Lau naŋ bu sêseŋ Anötö ndê yom
ŋandô, naŋ goc iŋ oc êndôhôŋ ŋac ti ndê
ŋalôm malô, bu mboe Anötö oc kêŋ ŋac
sênem si ŋalôm kwi, ma whê ŋac si gauc
sa e sêŋyalê yom ŋandô.
26 Ŋac oc sêŋyalê bu muŋ-ŋga sêpeŋ
sêsip Sadaŋ ndê akô si, ma sêti iŋ ndê
lau akiŋ ŋambwa naŋ sêkôm tôm iŋ atac
whiŋ. Magoc ŋac bu si gauc sa ma sênem
dau kwi, dec oc tôm bu sêhu Sadaŋ siŋ ma
sêsa Anötö ndê lêŋ.

3

Mêtê sac têm ŋambu-ŋga-ŋga

1 Aö wasôm têŋ am bu têŋ têm ŋambu-
ŋga mêtê sac daêsam oc meŋ sa.
2 Lau oc atac whiŋ dau ma atac whiŋ
mone hôc gêlêc, ŋac oc sêpo dau sa ma
sêsôm yom sêtoc dau sa-ŋga daêsam,
sêsôm yom sac-sac daêsam, daŋgapêc têŋ
damba ti dindai, sênem daŋge lau naŋ
sêkêŋ gêŋ têŋ ŋac-ŋga dom, ma sêtec
mêtê dabuŋ ti mêtê gitêŋ.
3 Ŋac oc atac whiŋ lau dom ma sêsôm
yom sac pi ŋac, ma ŋac oc sêsuc lau ŋatô
si yom kwi dom. Ŋac oc sênem gôliŋ
dau si lêŋ ŋapep dom, sêkôm gêŋ hoŋ
bambaliŋ tôm si atac whiŋ, sêndic lau ti
sêkôm ŋac ŋayom, ma sêtec mêtê ŋayham
ti gêŋ ŋayham hoŋ.
4 Ŋac lau sêpêŋ biakiŋ-ŋga, lau naŋ si
lêŋ saŋsalaŋ, ma lau sêtoc dau sa-ŋga.
Ŋac atac whiŋ Anötö dom, tigeŋ ŋac atac
whiŋ gêŋ ŋayham-ŋayham nom-ŋga hôc
gêlêc su.
5 Ŋac sêsa si lêŋ gitôm sem akiŋ Anötö,
tigeŋ sêsêc iŋ ndê ŋaclai ahuc. Am mbo
ahê lau kaiŋ dinaŋ hoŋ.
6 Bu ŋac si lau ŋatô sêmbac yom lau
e lau dau sêkôc ŋac sa. Ma sêndôhôŋ
ŋac si yom tasaŋ têŋ lauwhê gauc babalê,
e lauwhê dau sêsôc ŋac si yom ŋapu.
Lauwhê kaiŋ dinaŋ mêtê sac ti mêtê ŋalôm
ŋagalac-ŋga gêm ŋac si ŋalôm ahuc.
7 Ŋac atac whiŋ bu sêŋgô yom daêsam,
ma tac whiŋ bu lau sêndôhôŋ ŋac, magoc
ŋac si gauc sa dom pi yom bocke iŋ yom
ŋandô.
8 Kêdôhôŋwaga tasaŋ dinaŋ sêkêŋ kisa
yom ŋandô tôm Yanis lu Yambres sêkêŋ
kisa Moses.* Ŋac si gauc tisac su, ma ŋac
si sêkêŋ whiŋ Anötö mbasi sambuc.
9 Magoc ŋac si gweleŋ oc nem ŋandô
dom, ŋahu bu lau tigauc hoŋ oc sêŋyalê
bu ŋac si lêŋ iŋ lêŋ gauc mbasi-ŋga, tôm
Yanis lu Yambres si lêŋ.

Pol gêm la Timoti

10 Am daôm kêyalê aö tidôŋ. Am kêyalê
yom hoŋ naŋ aö kadôhôŋ, ti aneŋ lêŋ
gambo-ŋga, ma ŋahu bocke dec gakôm
gweleŋ, aneŋ lêŋ gakêŋ whiŋ-ŋga ti atac
whiŋ lau-ŋga, ma lêŋ galhac ŋaŋga ma
gahôc ŋawapac ti atac malô-ŋga.
11 Am kêyalê gêŋ hoŋ naŋ hôc asê aö yêc
malac Antiok, malac Aikoniam ma malac
Listra, ma ŋawapac ti ŋandê hoŋ naŋ aö
gahôc. Magoc Pômdau kêgaho aö su yêc
gêŋ hoŋ dinaŋ.
12 Yomandô wasôm têŋ am. Lau hoŋ naŋ
sêkêŋ whiŋ Yisu Kilisi, ma atac whiŋ bu
sêsa lêŋ gitêŋ, naŋ lau oc sêkêŋ kisa ŋac
bocdinaŋ.
13 Ma lau sac ti lau tasaŋ si lêŋ sac oc
tisac sambuc. Ŋac oc sêŋsau lau ma lau
oc sêŋsau ŋac.
14 Ma am daôm, yom naŋ am kêdôhôŋ
ma kêŋ whiŋ su, naŋ sap dôŋ. Ŋahu bu
lau naŋ sêndôhôŋ am, naŋ am kêyalê ŋac
ti ŋac si lêŋ gitêŋ su.
15 Têŋ ndoc am mbo balê, naŋ am kêyalê
Anötö ndê yom dabuŋ naŋ sêto yêc naŋ.
Yom dau gitôm bu kêŋ gauc têŋ yac e
dakêŋ whiŋ Yisu Kilisi ma datap Anötö ndê
mwasiŋ nem lau si-ŋga sa.
16 Ma Anötö ndê yom hoŋ naŋ sêto
yêc naŋ, iŋ ndê Ŋalau gêm gôliŋ lau dec
sêto. Bocdinaŋ yom dau iŋ ŋayham bu
tandôhôŋ têŋ lau, tu datôc lau si giso asê
ma tamatôc ŋac-ŋga, ma tu dawhê Anötö
ndê lêŋ gitêŋ sa-ŋga.
17 Yac dakôm bocdinaŋ tu bu Anötö ndê
lau sêŋyalê iŋ ndê yom hoŋ tidôŋ, ma yom
dau nem ŋac sa e sêkôm si gêŋ sambob
ŋapep eŋ.

4

1 Am kêyalê bu Yisu Kilisi oc mbu meŋ ti
ŋaclai atu bu nem gôliŋ gêŋ hoŋ, ma iŋ oc
êŋsahê lau tali ma lau batê pi ŋac si mêtê.
Yêc iŋ aŋgô-ŋga, ma yêc Anötö aŋgô-ŋga,
aö bu wandic yomsu am bocdec bu.
2 Nem mêtê lau, ma whê Anötö ndê yom
sa têŋ ŋac tôm têm hoŋ. Kêŋ puc lau bu
sêkôm sac dom, ma ŋac naŋ sêkôm giso,
naŋ tôc ŋac si giso asê e sêkac si ŋalôm
kwi. Êmgilí lau hoŋ bu sêlhac ŋaŋga. Puc
daôm dôŋ ma lhac ŋaŋga ti atac pa su. Ma
whê gêŋ hoŋ sa yêc awê têŋ lau.
3 Bu têm oc meŋ sa, naŋ lau oc sêtec bu
sêŋgô yom ŋandô pi Anötö ndê lêŋ. Magoc
ŋac oc atac whiŋ bu sêŋgô yom naŋ puc
ŋac dôŋ bu sêkôm mêtê sac-sac tôm ŋac
dau si atac whiŋ. Tu dinaŋ-ŋga dec ŋac oc
sêsap kêdôhôŋwaga tasaŋ dôŋ, ma sêhê
daŋga ŋac si yom ŋapep eŋ.
4 Ŋac oc sêpôc daŋgasuŋ ahuc têŋ yom
ŋandô, ma tac whiŋ bu sêŋgô lau andô si
miŋ ŋambwa-ŋambwa.
5 Magoc am ŋgac daôm ŋgô. Yob daôm
bu kôm gêŋ hoŋ ti gauc eŋ. Hôc ŋawapac
ti atac pa su, hoc ŋawaê ŋayham asê têŋ
lau, ma kôm am nem gweleŋ nem akiŋ
Anötö-ŋga hoŋ ŋapep ma ti atac whiŋ.
6 Ma aö dauŋ dec, kasahê bu têm meŋ
kêpiŋ bu wahu nom dindec siŋ. Aneŋ têm
wambo nom-ŋga gitôm laclhu wain-ŋga

* **3:8** Yanis lu Yambres - ŋgac lu dinaŋ si ŋaê yac oc datap sa yêc Yom Lêŋsêm Akwa dom. Magoc lau ŋatô gauc gêm bu iŋlu ŋgac mbectoma lu naŋ sêkôm gêŋ dalô bu sêhôc gêlêc gêŋ dalô naŋ Moses kôm. Alic Eks 7:11, 22; ma 9:11.

naŋ sêkêc pi alta ti da têŋ Anötö, ma kêpiŋ
bu pacndê.
7 Aö galhac ŋaŋga ma gac siŋ tu Anötö
ndê yom ŋayham-ŋga, aö kati e gahôc asê
ŋabatiŋ su, ma gakôc aneŋ gakêŋ whiŋ
dôŋ.
8 Pômdau, yac neŋ ŋgac gitêŋ êmatôc
yac-ŋga kêmasaŋ ŋaôli ŋayham bu kêŋ
têŋ lau gitêŋ têŋ bêc ŋambu-ŋga. Ma malô
aö watap ŋaôli ŋayham dau sa. Magoc aö
taŋwasêŋ dom. Lau hoŋ naŋ sêkêŋ bata
Yisu bu mbu meŋ, naŋ oc sêtap si ŋaôli
ŋayham sa bocdinaŋ.

Pol tac whiŋ bu Timoti têŋ iŋ ndi

9 Aö tac whiŋ bu am êmasaŋ daôm
ŋagahô ma têŋ aö mweŋ.
10 Bu aö kakiŋ Kresens têŋ gameŋ
Galesia-ŋga gi, ma Taitus têŋ gameŋ
Dalmesia-ŋga gi. Ma Demas hu aö siŋ ma
kölhö têŋ malac Tesalonika gi, ŋahu bu iŋ
tac whiŋ gêŋ nom-ŋga hôc gêlêc su.
11-12 Aö kakiŋ Tikikus têŋ malac Epesas
gi su, ma Luk tawasê dec mbo whiŋ aö.
Têŋ ndoc am mweŋ, goc kôc Mak whiŋ am,
bu iŋ ŋgac ŋayham bu nem aö sa tu aneŋ
gweleŋ-ŋga.
13 Ma kôc aneŋ ŋakwê baliŋ naŋ gahu
siŋ whiŋ Kapus yêc malac Troas, ma kôc
aneŋ bapia tilhuŋ. Ma aö tac whiŋ ŋandô
bu am kôc aneŋ bôc ŋamlic ŋatô, naŋ sêto
Anötö ndê yom pi, naŋ whiŋ.
14 Aleksanda, ŋgac pec ain-ŋga dinaŋ, iŋ
kêŋ kisa aö ma kôm mêtê sac daêsam têŋ
aö. Pômdau oc kêŋ ŋagêyô têŋ iŋ, êŋkuc
iŋ ndê mêtê sac.
15 Yob daôm tu iŋ-ŋga, bu iŋ kêŋ kisa yac
tu gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga, ma kalhac
lau ahuc bu sêŋgô dom.
16 Têŋ ndoc ŋamata-ŋga naŋ lau Rom-
ŋga sêmatôc aneŋ yom, naŋ lau daŋ sêpuc
aö dôŋ dom, hoŋ sêhu aö siŋ. Magoc aö
wateŋ Anötö bu suc ŋac si giso kwi.
17 Têŋ ndoc dinaŋ Pômdau dau kalhac
whiŋ aö ma puc aö dôŋ, dec gam mêtê
hoŋ timala ma †lau gameŋ apa-ŋga hoŋ
naŋ sêmbo andu sêmatôc yom-ŋga, naŋ
sêŋgô. Ma iŋ kêgaho aö su yêc layon
whasuŋ.*
18 Ma aö gakêŋ whiŋ bu iŋ oc nem aö
si yêc gêŋ hoŋ naŋ lau sac bu sêkôm têŋ
aö, ma kêŋ aö wandöc ŋayham yêc iŋ
ndê gameŋ undambê-ŋga. Dahoc iŋ ndê
waê asê kwahic dec ma tôm bêc hoŋ ndi.
Yomandô!

Yom ŋambu-ŋga

19 Kôm aneŋ acsalô ŋayham têŋ Prisila
lu iŋ nakweŋ Akwila ma têŋ lau hoŋ naŋ
sêmbo Onesiporas ndê andu.
20 Erastas gacgeŋ mbo malac Korin, ma
gahu Tropimus siŋ mbo malac Miletus, bu
iŋ gêmbac.
21 Aö tac whiŋ bu am mweŋ ŋagahô,
ma hôc asê dindec muŋ su, naŋ goc ndoc
uhô-ŋga. Yubelas lu Pudens, ma Lainas
lu Klaudia ma asidôwai gameŋ dindec-ŋga
hoŋ sêkêŋ si acsalô têŋ am.
22 Pômdau whiŋ am ma iŋ ndê mwasiŋ
puc mac hoŋ dôŋ.

* **4:17** Pol sôm bu Pômdau gêm iŋ sa bu layon seŋ iŋ dom. Têŋ têm dinaŋ lau naŋ sêkêŋ kisa lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêkêŋ daêsam têŋ layon seŋ ŋac. Tigeŋ ŋac sic yao bu sêkêŋ lau Rom-ŋga têŋ layon dom. Pol iŋ ŋgac Rom-ŋga (Apo 16:37) ma tu dinaŋ-ŋga lau atu-tu gauc gêm bu Pol ndê yom dinaŋ iŋ gitôm yom gôliŋ, ma lau sac naŋ sêkêŋ kisa iŋ, naŋ iŋ gêm dôhôŋ ŋac pi layon.

Pol ndê bapia têŋ Taitus Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Taitus iŋ ŋgac Israel-ŋga dom, magoc iŋ ŋgô ŋawaê ŋayham naŋ Pol hoc asê, dec kêŋ whiŋ Yisu Kilisi. Tiŋambu iŋ kêsêlêŋ whiŋ Pol, ma kôm gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga whiŋ iŋ. Iŋ pi malac Jerusalem whiŋ Pol lu Banabas têŋ têm naŋ iŋlu si sêlic lau aposel yêc dinaŋ (Gal 2:1; Apo 15:2). Pol kêkiŋ Taitus têŋ malac Korin tidim lu (2 Kor 7:6-7; 8:6, 16), ma tiŋambu iŋlu sêkôm gweleŋ sêmbo nduc Krit. Pol hu Taitus siŋ mbo nduc Krit tu yob lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêmbo dinaŋ (Taitus 1:5), ma tiŋambu iŋ to bapia dindec têŋ Taitus.

Yêc bapia dindec Pol to yom pi lêŋ bu Taitus êŋyaliŋ lau bata sa tu sênem gôliŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga. Iŋ kêŋ puc Taitus pi kêdôhôŋwaga tasaŋ, ma whê iŋ ndê gauc sa pi yom tu êndôhôŋ têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga, ma pi mêtê ŋayham ma lêŋ gitêŋ tu sêŋkuc-ŋga. Yom atu naŋ Pol tac whiŋ bu lau sêkêŋ whiŋ-ŋga gauc nem ŋapaŋ, naŋ bu ŋac sêti lau wakuc ŋa Ŋalau Dabuŋ ndê ŋaclai (2:14; 3:1-8).

Pol gic hu ndê bapia têŋ Taitus

1 Aö Pol, Anötö ndê ŋgac akiŋ ma Yisu Kilisi ndê †aposel, gato bapia dindec. Aö gati aposel bu wapuc lau naŋ Anötö kêyaliŋ ŋac sa, naŋ dôŋ, tu bu sêkêŋ whiŋ Yisu ŋaŋga, ma sêŋyalê yom ŋandô naŋ tôc Anötö ndê lêŋ gitêŋ têŋ ŋac tu sêŋkuc-ŋga.

2 Ma lau naŋ sêkêŋ whiŋ ma daŋga wambu yom ŋandô dau, naŋ sêkêŋ bata mwasiŋ dandöc taŋli ŋapaŋ-ŋga. Anötö gic bata mwasiŋ dau têŋ yac muŋ su, têŋ ndoc iŋ kêŋ undambê ti nom su dom. Ma yac taŋyalê bu Anötö gitôm dom bu êŋsau yac, ma boc-dinaŋ yom bocke naŋ iŋ kêmatiŋ tidôŋ, naŋ oc ŋandô sa.

3 Yac neŋ Anötö Nem Yac Si-ŋga kêyaliŋ ndoc sa bu yom pi mwasiŋ dau meŋ sa tiawê, dec kwahic dec gic atu aö ma kêŋ yom dau sip aö amaŋ bu wahoc asê têŋ lau.

4 Bapia dindec gato têŋ am Taitus, naŋ aö galic am gitôm aö atuŋ ŋandô tu hêclu neŋ dakêŋ whiŋ-ŋga. Mwasiŋ ti yom malô têŋ am, akêŋ Damaŋ Anötö lu yac neŋ †Ŋgac Nem Yac Si-ŋga Yisu Kilisi.

Taitus ndê gweleŋ

5 Aö gahu am siŋ mbo nduc Krit, ŋahu bu aö tac whiŋ bu am mbo whiŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ma ndic dabiŋ gweleŋ ŋatô. Ma êmyaliŋ lau bata sa tôm malac ndi, tôm naŋ gasôm têŋ am muŋ su.

6 Lic bu ŋamalac bocke naŋ am bu kêŋ ti ŋgac bata, naŋ ndê lêŋ bocdec. Iŋ ŋgac naŋ ndê giso mbasi, ma iŋ gêm awhê tigeŋ. Iŋ ndê balêkoc sêkêŋ whiŋ Yisu, sêŋgô yom, ma sêsa si lêŋ malô. Ma bocdinaŋ lau daŋ oc tôm dom bu sêŋgôliŋ yom pi ŋac.

7 Bu ŋgac naŋ ti gôlôwac dabuŋ si ŋagôlôŋ, naŋ yob Anötö dau ndê gêŋ, ma bocdinaŋ lic bu iŋ ŋgac naŋ kôm giso daŋ dom. Lau sêtoc dau sa-ŋga, lau atac ŋandê-ŋga, lau sêndic lau bambaliŋ-ŋga, lau sênôm gêŋ êŋiŋ ŋac-ŋga, ma ŋac naŋ atac whiŋ mone kêlêc, naŋ si daŋ oc tôm dom bu ti ŋgac bata.

8 Ŋgac ŋayham bu am kêŋ ti ŋgac bata, naŋ ŋamalac kôc lau sa ma êmwasiŋ ŋac-ŋga, iŋ atac whiŋ mêtê ŋayham ti gêŋ ŋayham hoŋ, iŋ ŋamalac gauc ŋawa, ma iŋ sa ndê lêŋ gitêŋ ti dabuŋ ma timêtê dau ŋapep.

9 Iŋ sap yom ŋandô dakêŋ whiŋ-ŋga tôm aposel sêndôhôŋ, naŋ dôŋ. Ma bocdinaŋ dec iŋ gitôm bu whê yom sa ŋapep bu puc lau dôŋ, ma tôc lau naŋ sêseŋ yom ŋandô, naŋ si giso asê.

10 Bu lau sêseŋ yom ŋandô-ŋga daêsam dec sêmbo. Ŋac lau whapaŋ ŋambwa naŋ sêndôhôŋ yom tasaŋ tu sêŋsau lau-ŋga. Ma mêtê kaiŋ dinaŋ, lau naŋ sêsap lau Israel-ŋga si †pwac sêsê ŋamlic ŋatô su-ŋga dôŋ, naŋ sêkôm hôc gêlêc su.

11 Sôm têŋ lau dinaŋ bu sênem dau dôŋ. Bu yom naŋ sêndôhôŋ, naŋ yom so, ma kêŋsôŋ lau daêsam si sêkêŋ whiŋ. Ma sêndôhôŋ yom dau tu sêkôc awa-ŋga ŋambwa.

12 Ŋac dau si propet daŋ hoc yom asê pi ŋac ma sôm, “Lau Krit ŋac lau tasaŋ ma lau siŋsêlêc. Ŋac lau oyom dinda, ma êlêmê seŋ gêŋ ŋawahô.”

13 Yom dau iŋ yom ŋandô. Bocdinaŋ sôm yom sêmbalaŋ-ŋga solop têŋ lau Krit naŋ sêndôhôŋ yom tasaŋ, bu sênem dau kwi ma sêkêŋ whiŋ yom ŋandô.

14 Ma sêhu l au andô Israel-ŋga si miŋ ŋambwa-ŋambwa hoŋ siŋ, ma sêsôc lau naŋ sêhu yom ŋandô siŋ, naŋ si ŋagôliŋ ŋambwa ŋapu tiyham dom.

15 Lau naŋ si ŋalôm ŋawasi, naŋ si gêŋ hoŋ oc ŋawasi bocdinaŋ. Magoc lau ti ŋalôm ŋadômbwi naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu dom, naŋ si gêŋ daŋ oc ŋawasi yêc Anötö aŋgô-ŋga dom. Ŋac si gauc ti ŋalôm ŋadômbwi sa ma tisac su.

16 Lau kaiŋ dinaŋ sêsôm bu sêŋyalê Anötö, magoc ŋac si mêtê tôc asê bu sêŋyalê iŋ daŋ dom. Ŋac lau sac sambuc, ma lau daŋgapêc-ŋga. Oc tôm bu ŋac sêkôm gêŋ ŋayham daŋ dom.

2

Pol kêŋ yom têŋ Taitus bu êndôhôŋ têŋ lau

1 Taitus, êmdôhôŋ lau êmkuc yom
ŋandô naŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ
sêŋkuc.
2 Êmdôhôŋ lauŋgac akwa-kwa bu
sênôm gêŋ êŋiŋ ŋac-ŋga dom ma sêmbo
gauc ŋawa eŋ, sêtimêtê dau ŋapep, ma
sêsa si lêŋ solop eŋ. Puc ŋac dôŋ bu sêsap
yom ŋandô dakêŋ whiŋ-ŋga ma mêtê atac
whiŋ lau-ŋga dôŋ, ma sêlhac ŋaŋga.
3 Ma ŋalêŋ tigeŋ dinaŋ, êmdôhôŋ
lauwhê akwa-kwa bu sêsa si lêŋ gitôm
lauwhê dabuŋ andô, sêsôm yom bambaliŋ
pi lau dom, sênôm wain êŋlêc dom, ma sêti
kêdôhôŋwaga mêtê ŋayham-ŋga.
4 Bocdinaŋ ŋac oc sêtôm bu sêndôhôŋ
lauwhê wakuc bu atac whiŋ si lauŋgaci ti
balêkoc,
5 sêtimêtê dau ŋapep, sêsa lêŋ ŋayham
ma ŋawasi, sêkôm si gweleŋ andu-ŋga
ŋapep eŋ ma ti atac whiŋ, ma sêsôc si
lauŋgaci ŋapu. Ŋac bu sêkôm bocdinaŋ,
dec oc tôm dom bu lau naŋ sêkêŋ whiŋ
dom, naŋ sêsu Anötö ndê yom susu.
6 Ma êmgilí balêi wakuc bu sênem gôliŋ
si lêŋ ŋapep.
7 Am daôm yob nem lêŋ hoŋ bu ti dôhôŋ
ŋayham bu balêi sêlic ma sêŋkuc. Gêŋ
bocke naŋ am bu êmdôhôŋ têŋ ŋac, naŋ
am daôm kôm muŋ, goc ŋac sêlic ma
sêŋkuc. Kôm ti ŋandô ma ti nem ŋalôm
sambuc eŋ.
8 Yob nem whamsuŋ bu sôm yom
ŋayham eŋ têŋ ndoc am bu êmdôhôŋ ŋac,
ma bocdinaŋ lau daŋ oc sêtôm dom bu
sêpu am nem yom. Ma bocdinaŋ lau naŋ
sêkêŋ kisa am, naŋ oc tôm dom bu sêtap
yom daŋ sa bu sêŋgôliŋ pi yac lau dakêŋ
whiŋ-ŋga, ma tu dinaŋ-ŋga ŋac oc maya
dau.
9 Sôm têŋ lau akiŋ ŋambwa naŋ sêkêŋ
whiŋ Yisu, bu sêsôc si ŋadaui si yom hoŋ
ŋapu, ma sêsôm yom sac daŋ pi ŋac dom.
Sênem akiŋ ŋapep, tu bu si ŋadaui sêlic
ŋac ŋayham-ŋga.
10 Ŋac sênem kaŋ si ŋadaui si gêŋ dom,
dec ŋadaui oc atac lu-lu dom bu sêkêŋ gêŋ
sip ŋac amba bu sêyob. Ŋac bu sêkôm si
mêtê hoŋ ŋapep, dec lau daêsam oc tac
whiŋ bu sêŋgô yom naŋ tandôhôŋ pi yac
neŋ Anötö, naŋ gêm yac si.

Anötö ndê mwasiŋ nem yac si-ŋga ŋa-ŋandô

11 Bu Anötö kêkiŋ Kilisi sip nom meŋ ma
mbac ndu tu lau hoŋ-ŋga, ma bocdinaŋ
iŋ ndê mwasiŋ atu nem lau si-ŋga meŋ sa
tiawê.
12 Ma mwasiŋ dau gêm yac sa tu lêŋ
dambo nom-ŋga, ma kêdôhôŋ yac bu
dapuc dômwêŋ mêtê sac nom-ŋga hoŋ,
ma datimêtê dauŋ bu dasa lêŋ gitêŋ ti
dabuŋ eŋ.
13 Dasap lêŋ dau dôŋ, ma dahôŋ bêc
ŋayham naŋ dakêŋ bataŋ dambo, naŋ yac
neŋ Anötö tiwaê ma Ŋgac Nem Yac Si-ŋga
Yisu Kilisi, oc mbu meŋ ti ŋawasi atu.
14 Yisu Kilisi kêŋ dau tu yac-ŋga, bu
nemlhi yac ma êŋgapwêc yac su yêc sakiŋ
mêtê sac-ŋga, ma bu kôm yac dati iŋ dau
ndê lau wakuc. Ma iŋ atac whiŋ bu yac
dambo ti lêŋ ŋawasi ma dakêŋ neŋ ŋalôm
sambuc tu dakôm mêtê ŋayham-ŋga.
15 Taitus, êmdôhôŋ yom hoŋ dindec têŋ
lau sêkêŋ whiŋ-ŋga. Êmgilí ŋac ti ŋaŋga
bu sêsôc yom dau ŋapu, ma lau naŋ sêkôm
giso, naŋ êmatôc ŋac ti ŋaclai bocdinaŋ.
Ma yob daôm ŋapep bu lau daŋ sêpu am
dom.

3

Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si lêŋ wakuc

1 Whê sa tiyham têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga,
bu mêtê ŋayham bocdec gic ŋac ŋawaê.
Sêsôc gôliŋwaga ti lau bata ŋapu, ma
daŋga wambu yom ŋapep. Ma ŋac sêhê
gauc pi mêtê ŋayham e sêkôm ŋapaŋ.
2 Ŋac sêsôm yom sac-sac pi lau dom,
sêseŋ dau dom, ma sêkôm mêtê malô têŋ
lau hoŋ. Ma sêmbo ti sêŋgwiniŋ dau ma
sêtoc lau hoŋ sa ŋapep.
3 Bu kwahic dec yac dasa neŋ lêŋ ti-
wakuc. Magoc muŋ-ŋga, yac dakêŋ whiŋ
su dom, ma dasa lêŋ gauc mbasi-ŋga.
Yac lau daŋaŋpêc-ŋga, ma mêtê ŋalôm
ŋagalac-ŋga ti mêtê nom-ŋga kôm yac
neŋ gauc kêŋsôŋ e tam akiŋ mêtê sac
dau tac ŋawaê. Dambo ti dalic lau ŋatô
sac ma tam lêmuŋ ŋac, ma mêtê atac tec
asidôwai-ŋga gêm yac hoŋ ahuc.
4 Tigeŋ tiŋambu yac neŋ Anötö Nem Yac
Si-ŋga ndê lêŋ tawalô ti atac whiŋ yac-ŋga
meŋ tiawê.
5 Iŋ gêm yac si, tu yac neŋ lêŋ ŋayham
daŋ-ŋga dom, magoc tu iŋ dau ndê mêtê
tawalô yac-ŋga. Iŋ gêm yac si ŋalêŋ
bocdec. Iŋ kêgwasiŋ yac neŋ mêtê sac
hoŋ su dec yac dati lau wakuc, ma Ŋalau
Dabuŋ wê yac dasa neŋ lêŋ tiwakuc.
6 Yomandô. Tu Yisu Kilisi yac neŋ Ŋgac
Nem Yac Si-ŋga, dec Anötö kêmwasiŋ yac
kêlêc ma kêŋ Ŋalau Dabuŋ dau sip yac neŋ
ŋalôm.
7 Iŋ kôm boc-dinaŋ dec sam yac bu lau
gitêŋ, kêkuc iŋ ndê lêŋ êmwasiŋ yac-
ŋga. Ma kwahic dec yac dawêkaiŋ gameŋ
dandöc taŋli ŋapaŋ-ŋga, naŋ dakêŋ bataŋ
dambo.
8 Yom hoŋ dinaŋ iŋ yom ŋandô ma
ŋayham tu dakêŋ whiŋ-ŋga.

Aö tac whiŋ bu am puc aneŋ yom hoŋ
dôŋ têŋ gôlôwac dabuŋ, bu lau hoŋ naŋ
sêkêŋ whiŋ Anötö, naŋ sêyob dau ŋapep
bu sêkôm mêtê ŋayham ŋapaŋ. Lêŋ dinaŋ
iŋ lêŋ ŋayham ma oc êmwasiŋ lau hoŋ.
9 Am ndic ahê lau naŋ êlêmê sêseŋ dau
tu yom gauc mbasi-ŋga, ma tu yom pi
abaŋi si ŋaê-ŋga. Ma ndic ahê lau naŋ
sêwhê dau kôc ma sêseŋ dau pi lau Israel-
ŋga si yomsu. Ŋahu bu ŋac si yom hoŋ
dinaŋ ŋandô mba, ma oc nem lau sa dom.
10 Asa naŋ bu kôm mêtê whê lau kôc-
ŋga, naŋ sôm iŋ. Iŋ bu kôm tiyham, goc
sôm iŋ tidim lu-ŋga. Ma iŋ bu sôc ŋapu
dom, dec am ti lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ
apuc dômwêm iŋ.
11 Am kêyalê su, bu ŋamalac kaiŋ dinaŋ
ndê lêŋ kêŋsôŋ, ma iŋ kôm sac. Iŋ kic dau
ndê yom tu tap Anötö ndê matôc sa-ŋga,
ŋahu bu iŋ sap lêŋ naŋ iŋ kêyalê bu lêŋ so,
naŋ dôŋ.

Yom ŋambu-ŋga

12 Malô waŋkiŋ Atemas me Tikikus têŋ
am loc, ma têŋ ndoc iŋlu si daŋ hôc asê am,
naŋ êmsalê seŋ bu têŋ malac Nikopolis
mweŋ ŋagahô ma lic aö. Ŋahu bu aö gauc
gêm bu wambo malac dindê têŋ ndoc uhô-
ŋga.
13 Têŋ ndoc Senas, ŋgac êmatôc yom-
ŋga, lu Apolos bu sêhu nduc Krit siŋ, naŋ
goc kôm gêŋ hoŋ bu êmasaŋ iŋlu si seŋ
gwanaŋ. Ma bocdinaŋ iŋlu oc sêpônda
gêŋ daŋ dom.
14 Êmdôhôŋ yac neŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga
bu sêkôm gweleŋ ŋayham tu bu sêkôm
kwa dau ma sênem lau naŋ sêpônda dau,
naŋ sa-ŋga. Ma bocdinaŋ ŋac si sêkêŋ
whiŋ oc nem ŋandô.
15 Lau hoŋ naŋ sêmbo sêwhiŋ aö, naŋ
sêkêŋ si acsalô têŋ am. Ma aö wandac am
bu kêŋ aneŋ acsalô têŋ lau sêkêŋ whiŋ-
ŋga hoŋ naŋ atac whiŋ yac. Pômdau ndê
mwasiŋ whiŋ mac hoŋ.

Pol ndê bapia têŋ Pilemon Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Pilemon dau iŋ ŋgac kêŋ whiŋ Pômdau-ŋga naŋ ndöc malac Kolosi, ma iŋ ŋgac ti lêlôm. Muŋ-ŋga Pilemon gêmlhi ŋgac daŋ ŋaê Onesimus bu ti iŋ ndê ŋgac akiŋ ŋambwa, magoc malô iŋ siŋ Pilemon ma kölhö gi mbo malac daŋ. Tiŋambu Onesimus ŋgô ŋawaê ŋayham naŋ Pol hoc asê e iŋ gêm dau kwi ma kêŋ whiŋ Yisu. Iŋlu sêmbo sêwhiŋ dau e Pol bu êŋkiŋ Onesimus mbu têŋ Pilemon ndi, dec to bapia dindec têŋ iŋ. Lau Rom-ŋga si yomsu daŋ yêc bocdec bu, ŋgac akiŋ bocke naŋ siŋ ndê ŋadau ma kölhö su yêc iŋ, naŋ tôm bu ŋadau ndic iŋ ndu. Tu dinaŋ-ŋga dec Pol to bapia ma ndac Pilemon bu kôc Onesimus sa ti atac ŋayham, ma lic iŋ tôm ŋgac akiŋ dom, magoc tôm asidôwa kêŋ whiŋ-ŋga daŋ. Bu kwahic dec ŋgac dau kêŋ whiŋ Yisu Kilisi.

Pol whê bapia dindec ŋahu sa

1 Aö Pol, naŋ gandöc gapocwalô tu Yisu Kilisi-ŋga, alu Timoti yac neŋ asidôwa, ato bapia dindec têŋ Pilemon, alu mba silip ŋayham naŋ kôm Anötö ndê gweleŋ whiŋ alu.

2 Ma yac ato têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ êlêmê sêkac sa bu sêlic om sêmbo am nem andu, ma têŋ yac neŋ lhuŋwê Apia, ma têŋ Akipus yac neŋ asidôwa naŋ kôm gweleŋ whiŋ yac tôm Anötö ndê ŋgac siŋ-ŋga ŋayham.

3 Mwasiŋ ti yom malô akêŋ Damaŋ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi, têŋ mac hoŋ.

Pol gêm daŋge Anötö tu Pilemon-ŋga

4 Yêc aneŋ mbec hoŋ ŋalôm, aö gauc gêm am, ma gam daŋge aneŋ Anötö tu am-ŋga.

5 Ŋahu bu aö gaŋgô bu am kêŋ whiŋ Pômdau Yisu ŋaŋga, ma am atac whiŋ Anötö ndê lau dabuŋ hoŋ.

6 Aö gateŋ mbec bu mwasiŋ ŋayham hoŋ naŋ yac datap sa yêc Kilisi, naŋ oc lhac am nem gauc ŋamata tôm bêc hoŋ. Ma bocdinaŋ am nem kêŋ whiŋ oc nem ŋandô daêsam ma nem lau daêsam sa.

7 O aneŋ asidôwa, ŋawaê pi am nem mêtê atac whiŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ti gêm ŋac sa-ŋga, dec kôm aö atac ŋayham atu ma puc aö dôŋ.

Pol gêm malô Pilemon ndê ŋalôm tu Onesimus-ŋga

8 Aö bu wandac am tu gêŋ daŋ-ŋga. Gitôm bu wandic atu am bu kôm gêŋ dau tu Kilisi ndê ŋaê-ŋga.

9 Magoc tu mêtê atac whiŋ dauŋ-ŋga, dec wasôm ŋambwa têŋ am. Am kêyalê aö su, aö ŋgac andô Pol naŋ gandöc gapocwalô tu Yisu Kilisi-ŋga.

10 Aö bu wanem aö neŋ balê Onesimus awha têŋ am. Iŋ ŋgô mêtê naŋ aö gahoc asê yêc gapocwalô, ma kêŋ whiŋ dec aö gasam iŋ bu aö atuŋgac.

11 Muŋ-ŋga iŋ gêm akiŋ am, tigeŋ iŋ hu am siŋ dec am gêlic iŋ bu ŋgac akiŋ sac. Magoc kwahic dec iŋ ti ŋgac akiŋ ŋayham tôm bu oc nem alu lu-lu sa.

12 Aö tac whiŋ iŋ ŋandô, magoc kwahic dec waŋkiŋ iŋ mbu têŋ am loc.

13 Aö gandöc gapocwalô tu gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga, ma aö tac whiŋ bu wakôc Onesimus dôŋ gacgeŋ mbo whiŋ aö bu nem aö sa. Am bu lic ŋayham bu hu iŋ siŋ bu mbo whiŋ aö, dec am oc nem aö sa ŋandô.

14 Magoc aö gatec bu wakac am bu hu iŋ siŋ têŋ aö. Aö atac whiŋ bu am kôm tu am daôm nem atac whiŋ-ŋga. Tu dinaŋ-ŋga dec aö oc wakôc iŋ dôŋ bu mbo whiŋ aö lec dom, bu aö gaŋgô yom gatô yêc am su dom.

15 Mboe Anötö gêlic ŋayham bu Onesimus hu am siŋ ŋasawa apê, tu bu iŋ tap seŋ ndöc tali ŋapaŋ-ŋga sa, ma bocdinaŋ iŋ oc mbu loc ma mbo whiŋ am ŋapaŋ eŋ.

16 Ma iŋ oc mbo whiŋ am gitôm ŋgac akiŋ ŋambwa dom. Kwahic dec iŋ hôc gêlêc ŋgac akiŋ, iŋ ti am nem asidôwa tac whiŋ-ŋga solop. Aö atac whiŋ iŋ ndu andô, magoc aö kayalê bu am oc atac whiŋ iŋ hôc gêlêc. Ŋahu bu iŋ am nem ŋgac akiŋ, ma iŋ am nem asidôwa kêŋ whiŋ Pômdau-ŋga whiŋ.

17 Bocdinaŋ am bu lic aö tôm nem asidôwa daŋ, dec kôc iŋ sa tôm am kôc aö dauŋ sa.

18 Giso me tôp bocke naŋ iŋ kôm têŋ am, naŋ hu siŋ sip aö amaŋ.

19 Aö Pol gato yom dindec ŋa aö dauŋ amaŋ, ma aö wasôm têŋ am bu aö oc waô iŋ ndê tôp têŋ am. Magoc gauc nem bu am daôm nem tôp yêc aö bocdinaŋ, ŋahu bu tu aö-ŋga dec am tap seŋ mbo tamli-ŋga sa.

20 O aneŋ asidôwa, aö wandac am bu kôc Onesimus sa tu Pômdau Yisu Kilisi ndê ŋaê-ŋga, dec oc kôm aneŋ ŋalôm tigahô.

21 Aö gato bapia dindec têŋ am, ma gakêŋ whiŋ bu am oc sôc aneŋ yom ŋapu, ma kôc Onesimus sa ti atac whiŋ, hôc gêlêc gêŋ naŋ aö gandac, naŋ su.

Yom ŋambu-ŋga

22 Ma gêŋ daŋ tiyham. Aö wandac
am bu êmasaŋ am nem andu ŋalôm daŋ
gwanaŋ, tu aö waloc wambo-ŋga. Ŋahu
bu aö gakêŋ whiŋ bu Anötö oc ŋgô mac
nem mbec, dec gakêŋ bataŋ bu wahu
gapocwalô siŋ ma wati ŋacleŋ mac.
23 Epapras naŋ ndöc gapocwalô whiŋ aö
tu Yisu Kilisi-ŋga, naŋ kêŋ ndê acsalô têŋ
am.
24 Ma Mak lu Aristakus, ma Demas lu
Luk naŋ sêkôm gweleŋ sêwhiŋ aö, naŋ
bocdinaŋ.
25 Pômdau Yisu Kilisi ndê mwasiŋ puc
mac hoŋ nem ŋalôm dôŋ.

Hibru
Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Ŋamalac naŋ to bapia dindec, naŋ to ndê ŋaê dom, magoc iŋ kêyalê lau Israel-ŋga si lêŋ ti sakiŋ akwa, ma yom naŋ sêto yêc Yom Lêŋsêm Akwa, naŋ tidôŋ. Lau ŋatô gauc gêm bu mboe Banabas to, ma ŋatô gauc gêm bu ŋgac daŋ ŋaê Apolos to, tigeŋ yac taŋyalê dom bu asa solop to bapia dau.

Bapia dindec hêganôŋ lau Israel-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu Kilisi. Lau dau sêtap kisa daêsam sa tu ŋac si sêkêŋ whiŋ-ŋga, dec ŋatô gauc gêm bu sêmbu sêtêŋ si lêŋ akwa sem akiŋ Anötö-ŋga sêndi. Tu dinaŋ-ŋga, ŋamalac naŋ to bapia dindec, naŋ bu puc ŋac si sêkêŋ whiŋ Kilisi dôŋ. Iŋ tôc asê tiawê bu Yisu ndê waê hôc gêlêc Anötö ndê aŋela si, ma hôc gêlêc Moses ndê bocdinaŋ. Ma Yisu iŋ ti dabuŋsiga atu pwac wakuc-ŋga, naŋ hôc gêlêc lau Israel-ŋga si lau dabuŋsiga pwac akwa-ŋga su. Ma Yisu ndê sakiŋ pwac wakuc-ŋga dau, hôc gêlêc dabuŋsiga pwac akwa-ŋga si sakiŋ su bocdinaŋ.

Bapia dindec whê sa bu lêŋ tigeŋ yêc bu lau sêti lau gitêŋ yêc Anötö aŋgô-ŋga, naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu Kilisi dau. Tu dinaŋ-ŋga dec ŋamalac naŋ to bapia dindec, naŋ bu êŋgilí lau bu sêsap si sêkêŋ whiŋ Yisu dôŋ ŋaŋga. Iŋ to yom pi lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ Anötö têŋ Abraham ndê têm ma meŋ, ma toc ŋac sa ti dôhôŋ ŋayham bu lau têm kwahic dec-ŋga sêŋkuc. Ma iŋ tôc lêŋ ŋayham têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga bu sêlhac ŋaŋga têŋ ndoc ŋawapac me kisa tap ŋac sa, ma sêsap mêtê atac whiŋ asidôwai-ŋga dôŋ.

Yisu tôc Anötö ndê ŋawasi asê

1 Muŋ-ŋga Anötö hoc iŋ ndê yom asê têŋ abaŋi Israel-ŋga tidim daêsam ma ŋalêŋ daêsam, ŋa iŋ ndê lau propet.

2 Magoc tiŋambu iŋ kêkiŋ iŋ dau Atuŋgac sip nom meŋ, ma Atu dau hoc Anötö ndê yom asê têŋ yac. Anötö kêŋ undambê ti nom ma gêŋ hoŋ ŋa Atu dau, ma kêŋ iŋ ti ŋadau bu wêkaiŋ gêŋ hoŋ.

3 Atu dau ndê yom ŋa-ŋaclai yob gêŋ hoŋ, ma ti ŋac si ŋahu sêmbo-ŋga. Iŋ kôc Damba Anötö aŋgô solop, ma dalic Anötö ndê ŋawasi atu yêc iŋ. Iŋ sip nom meŋ ma kêmasaŋ lêŋ bu êŋgwasiŋ yac neŋ mêtê sac ŋ adômbwi su, goc mbu pi undambê gi ndöc Anötö ŋaclai ti ŋawasi ŋadau ndê andô-ŋga.

Anötö toc Atu sa hôc gêlêc aŋela su

4 Ŋalêŋ dinaŋ Anötö toc iŋ ndê Atu sa hôc gêlêc aŋela hoŋ su, ma ŋaê ti waê naŋ Anötö kêŋ têŋ iŋ, naŋ hôc gêlêc aŋela hoŋ si su bocdinaŋ.

5 Gauc nem yom naŋ Anötö gic bata pi kiŋ naŋ oc wêkaiŋ Dawid ndê pôŋ kiŋ-ŋga, naŋ sêto yêc bocdec bu:

Acsalô lec am ti aö neŋ atuŋgac solop,
ma aö gati am Damam. *[BW 2:7]*

Ma sêto yom kaiŋ tigeŋ pi iŋ bocdec bu:
Aö wati iŋ Damba, ma iŋ oc ti aö
Atuŋgac. *[2 Sam 7:14]*

Yom lu dinaŋ gic waê Anötö Atu solop, magoc Anötö sôm yom kaiŋ dinaŋ pi aŋela daŋ dom.

6 Ma têŋ ndoc Anötö kêkiŋ Atu mbêc dau sip nom meŋ, naŋ iŋ sôm yom pi iŋ tôm sêto yêc bocdec bu:

Anötö ndê aŋela hoŋ sêpôŋ haduc têŋ iŋ
ma sêtoc iŋ sa sêndic ŋawaê. *[Diut 32:43 LXX]**

7 Aŋela dau sem akiŋ Anötö, tôm yom naŋ iŋ sôm pi ŋac bocdec bu:

Iŋ kêkiŋ iŋ ndê aŋela bu sênem akiŋ iŋ
gitôm mbu ma gitôm ya ŋawahô. *[BW 104:4]*

8 Magoc iŋ toc iŋ Atuŋgac sa kêlêc, ma sôm yom pi iŋ bocdec bu:

O Anötö, am nem gôliŋ oc yêc titêm-
titêm, ma am oc nem gôliŋ am nem
lau ti lêŋ gitêŋ eŋ.

9 Am tac whiŋ lêŋ gitêŋ ma tec lêŋ
sac, ma tu dinaŋ-ŋga dec Anötö, am
nem Anötö, toc am sa hôc gêlêc nem
asidôwai hoŋ su, ma kêŋ atac ŋayham
kêsalê am ahuc, gitôm iŋ kêc ndip kwi
pi am e gêm am ahuc. *[BW 45:6-7]*

10 Ma sêto yom daŋ tiyham pi Atuŋgac, naŋ yêc bocdec bu:

O Pômdau, têŋ têm ŋamata-ŋga andô,
am kêmasaŋ nom ti gêŋ hoŋ, ma
undambê iŋ am amam ŋa-gweleŋ.

11 Nom ti undambê oc sêniŋga, magoc am oc mbo. Gameŋ lu dinaŋ oc sêtisac gitôm ŋakwê akwa.

12 Am oc kôc undambê ti nom su, tôm ŋamalac daŋ kôc ndê ŋakwê akwa su ma kêlhuŋ sa. Tigeŋ am oc nem daôm kwi dom, ma am nem têm mbo-ŋga oc pacndê dom bocdinaŋ. *[BW 102:25-27]*

13 Ma yom daŋ tiyham Anötö sôm gic waê iŋ Atuŋgac bocdec bu:

* **1:6** Yom naŋ sêto yêc Yom Lêŋsêm Akwa, naŋ sêto ŋa Yom Hibru, ma tiŋambu lau Israel-ŋga sem kwi sip Yom Grik, ma sêsam trenslesen dau bu 'Septuagint.' Mac bu alic 'LXX' yêc whiŋ ŋabatiŋ daŋ ŋanamba, naŋ tôc asê bu yom dau meŋ akêŋ Septuagint. Têm ŋatô yom naŋ yêc Septuagint ma yom naŋ yêc Hibru Baibel sêso dau.

Am ndöc aö amaŋ andô-ŋga e nditôm
aö wakêŋ nem ŋacyo sêsôc am gahim
ŋapu. *[BW 110:1]*

Iŋ sôm yom kaiŋ bocdinaŋ pi aŋela si
daŋ dom. Mba!

14 Anötö ndê aŋela ŋac ŋalau naŋ sem
akiŋ iŋ, ma iŋ kêkiŋ ŋac bu sênem akiŋ
lau naŋ sêwêkaiŋ mwasiŋ sêndöc tali-ŋga.

2

Dayob dauŋ bu daso mwasiŋ dandöc taŋli-ŋga dom

1 Tu dinaŋ-ŋga dec yom naŋ Anötö ndê
Atu hoc asê, ma yac daŋgô ŋawaê su, naŋ
dakôc tidôŋ lhac neŋ gauc ŋapaŋ, bu daso
Anötö ndê mwasiŋ dom.

2 Gauc nem abaŋi Israel-ŋga naŋ aŋela
sêhoc Anötö ndê yomsu asê têŋ ŋac. Yom
dau iŋ yom ŋambwa dom. Bu ŋac si
asa naŋ kêgilì yomsu dau ŋadaŋ, me
daŋgapêc têŋ Anötö, naŋ tap ŋagêyô sa
tu gêŋ dinaŋ-ŋga.

3 Bocdinaŋ yac lau têm kwahic dec-ŋga
bu dapuc dômwêŋ Anötö ndê mwasiŋ atu
naŋ kôm tu nem yac si-ŋga, dec ŋalêŋ mba
bu dalhö su yêc iŋ ndê matôc. Pômdau
Yisu hoc yom asê pi mwasiŋ dau su, ma
lau naŋ sêŋgô sa iŋ whasuŋ solop, naŋ sic
dulu têŋ yac ma sêpuc dôŋ bu yomandô.

4 Ma Anötö dau puc yom dau dôŋ bocdec
bu. Iŋ kêŋ ŋaclai têŋ lau naŋ sêhoc yom
dau asê bu sêkôm gêŋ dalô ti gêŋ atu-tu
tidau-tidau, ma iŋ puc ŋac dôŋ ŋa Ŋalau
Dabuŋ ndê mwasiŋ tidau-tidau, naŋ gic
sam têŋ ŋac tôm iŋ ndê atac whiŋ.

Yisu meŋ ti ŋamalac bu kôm Anötö ndê lêŋ nem yac si-ŋga ŋandô sa

5 Yom pi têm wakuc, naŋ yac asôm asê
su. Ma têŋ ndoc dau meŋ sa, naŋ goc aŋela
daŋ oc sênem gôliŋ dom.

6 Magoc gauc nem yom naŋ ŋamalac daŋ
sôm têŋ Anötö, naŋ sêto yêc bocdec bu:

Yac ŋamalac yac sake dec am gauc gêm
yac ŋapaŋ?

Ma tu sake-ŋga am yob Adam ndê wakuc
yac?

7 Ŋawasi ti waê naŋ am kêŋ têŋ yac, naŋ
kêpiŋ bu tap aŋela dau si sa.

8 Ma am kêŋ gêŋ hoŋ sêsôc yac ŋapu.
[BW 8:4-6]

Yom naŋ sôm bu Anötö kêŋ gêŋ hoŋ
sêsôc yac ŋamalac ŋapu, naŋ hêganôŋ
gêŋ hoŋ naŋ Anötö kêŋ. Tigeŋ kwahic
dec dalic gitôm gêŋ hoŋ sêsôc yac ŋapu
su dom.

9 Magoc yac dalic Yisu, naŋ Anötö kêkiŋ
sip nom meŋ, dec hu ndê waê naŋ hôc
gêlêc aŋela si su, naŋ siŋ, ma meŋ ti
ŋamalac. Ma iŋ mbac ndu tu lau hoŋ si
sac-ŋga, kêkuc Anötö ndê lêŋ êmwasiŋ
lau-ŋga, dec Anötö uŋ iŋ sa tiyham, ma
kêŋ waê ti ŋawasi atu têŋ iŋ.

10 Bu Anötö tac whiŋ bu êmasaŋ lêŋ bu
lau daêsam sêti iŋ atuŋgaci ti atuwêi, ma
sêtap iŋ ndê ŋawasi sa. Ma lêŋ dau ŋandô
sa bocdec bu, Yisu ti ŋamalac ma hôc
ŋandê atu e mbac ndu. Ma ŋalêŋ dinaŋ
Anötö gêlic iŋ gitôm solop bu ti ŋadau nem
lau si-ŋga. Anötö kêmasaŋ gêŋ hoŋ, ma
gêŋ hoŋ sêmbo tu iŋ-ŋga, ma bocdinaŋ lêŋ
kaiŋ dinaŋ gic iŋ ŋawaê solop.

11 Yisu kêkuc lêŋ dinaŋ bu kôm lau sêti
dabuŋ, ma lau naŋ sêti dabuŋ kwahic dec
sêsam Anötö bu ŋac si Damba sêwhiŋ iŋ.
Tu dinaŋ-ŋga Yisu maya dau dom bu sam
ŋac bu iŋ ndê asii ti lhuwêi.

12 Tôm yom naŋ sêto yêc, naŋ sôm
bocdec bu:

Aö oc wahoc am nem waêm asê têŋ aö
neŋ asidôwai ti lhuŋwêi,

ma wanem wê wampiŋ am-ŋga yêc
gôlôwac dabuŋ aŋgô-ŋga. *[BW 22:22]*

13 Ma yom daŋ tiyham sôm:

Aö oc wakêŋ whiŋ Anötö. *[Ais 8:17]*

Ma daŋ tiyham yêc bocdec bu:

Alic aö dec galhac gawhiŋ balêkoc naŋ
Anötö kêŋ têŋ aö. *[Ais 8:18]*

14 Balêkoc naŋ Yisu sôm yom dinaŋ
hêganôŋ ŋac, naŋ ŋamalac ti dac ma
ŋamsôm. Tu dinaŋ-ŋga dec iŋ ti ŋamalac
gitôm ŋac, ma mbac ndu gitôm ŋamalac.
Ma iŋ ndê mbac ndu ma tisa akêŋ lau
batê-ŋga ŋa-ŋahu andô, naŋ bu ku Sadaŋ,
naŋ ti ŋaclai dambac ndu-ŋga ŋadau, naŋ
dulu.

15 Ma lau naŋ sêtöc dambac ndu e gêŋ
dau kôm ŋac sêmbo sêtôm lau naŋ sêndöc
gapocwalô ŋapaŋ, naŋ Yisu ndê gweleŋ
dinaŋ kêgapwêc ŋac su.

16 Gêŋ dau tôc dau yêc awê bu iŋ kôm tu
bu nem aŋela sa-ŋga dom, magoc iŋ kôm
bu nem Abraham ndê wakuc sa.

17 Ŋalêŋ tigeŋ yêc bu Yisu nem iŋ ndê
asii ti lhuwêi nom-ŋga sa ŋapep, ma
nem akiŋ ŋac yêc Anötö aŋgô-ŋga gitôm
dabuŋsiga ŋayham naŋ tôm bu tawalô
ŋac, ma tôm bu êmasaŋ lêŋ bu Anötö suc
ŋac si sac kwi-ŋga. Ma ŋalêŋ dau bocdec,
têŋ ndoc iŋ mbo nom, naŋ iŋ ti ŋamalac
ma mbo gitôm ŋac, ma kêsahê gêŋ hoŋ
gitôm ŋac sêŋsahê.

18 Bu iŋ dau kêsahê ŋawapac lêtôm-ŋga
su, ma tu dinaŋ-ŋga iŋ gitôm bu nem yac
lau nom-ŋga sa têŋ ndoc lêtôm tap yac sa.

3

Yisu ndê waê hôc gêlêc Moses ndê su

1 Bocdinaŋ aneŋ asidôwai dabuŋ, naŋ
datap Anötö ndê galem undambê-ŋga sa
dawhiŋ dauŋ, akôc gauc pi Yisu. Iŋ têŋ
yac meŋ gitôm aposel gêm Anötö aŋgô,

ma ti yac neŋ †dabuŋsiga atu naŋ kalhac
Anötö aŋgô-ŋga tu yac-ŋga, tôm yom naŋ
yac dakêŋ whiŋ ti dahoc asê. Kwahic dec
aö bu wasôm têŋ mac bu akêŋ iŋ lhac nem
gauc ŋamata.
2 Anötö kêyaliŋ Yisu sa ma iŋ gêm ndê
gweleŋ ŋapep e gic dabiŋ, tôm Moses gêm
iŋ ndê gweleŋ ma gêm akiŋ Anötö ndê lau
Israel-ŋga ŋapep eŋ.
3 Magoc Anötö po Yisu ndê waê sa hôc
gêlêc Moses ndê su, ma tu dinaŋ-ŋga dec
akêŋ Yisu lhac nem gauc ŋamata. Ŋalêŋ
tigeŋ, yac datoc ŋamalac naŋ kwê andu,
naŋ sa hôc gêlêc andu naŋ iŋ kwê, naŋ su.
4 Bu andu daŋ dau kwê dau dom,
ŋamalac kwê-ŋga mbo. Magoc gêŋ hoŋ
ŋahu, naŋ Anötö dau.
5 Moses kôm iŋ ndê gweleŋ hoŋ ŋapep
mbo Anötö ndê lau Israel-ŋga ŋalôm, ma
hoc yom asê gwanaŋ pi gêŋ naŋ tiŋambu
Anötö oc tôc tiawê. Iŋ kôm gweleŋ dau
gitôm Anötö ndê ŋgac akiŋ ŋambwa.
6 Magoc Kilisi iŋ Anötö ndê Atuŋgac
solop, ma kôm ndê gweleŋ ŋapep ma yob
Anötö ndê lau gitôm ŋac si ŋagôlôŋ. Ma
yac bu dasap neŋ dakêŋ whiŋ dôŋ ŋaŋga ti
neŋ ŋalôm pêŋ dôŋ, ma mayaŋ dauŋ dom
pi mwasiŋ naŋ taŋkwê bu datap sa tu Yisu-
ŋga, dec yac oc dati Anötö ndê lau solop.

Puc dasap neŋ dakêŋ whiŋ dôŋ-ŋga

7 Tu dinaŋ-ŋga dec akôc gauc ŋapep pi
yom naŋ Ŋalau Dabuŋ sôm, naŋ sêto yêc
bocdec bu:

Acsalô lec mac bu aŋgô Anötö awha,
8 naŋ ayob bu asôŋ daŋamsuŋ ahuc têŋ
iŋ dom, tôm lau Israel-ŋga sêkôm têŋ ndoc
sêtap lêtôm sa, ma sêli dau sa têŋ iŋ yêc
gameŋ sawa.
9 Yêc dinaŋ mac apami sêlic gêŋ dalô
naŋ aö gakôm têŋ ŋac gitôm yala 40, tigeŋ
sêtec aö ma sêŋsahê aö ŋapaŋ ŋa ŋac si
mêtê sac.
10 Tu dinaŋ-ŋga dec aö atac ŋandê têŋ
lau têm dinaŋ-ŋga, ma gasôm têŋ
dauŋ, "Ŋac si ŋalôm ŋadandi ŋapaŋ,
ma sêsap aö dôŋ dom. Ma sêsa aneŋ
lêŋ dom."
11 Ma tu aneŋ atac ŋandê-ŋga dec ka-
matiŋ yom tidôŋ bocdec bu, "Ŋac
oc sêtap têm naŋ aö kayaliŋ sa tu
sêŋwhaŋ dau-ŋga, naŋ sa dom." *[BW
95:7b-11]*
12 Bocdinaŋ aneŋ asidôwai, mac tigeŋ-
tigeŋ ayob daôm bu mêtê sac êŋgalôm
nem ŋalôm e akêŋ whiŋ gwalec, ma akac
daôm su yêc Anötö Tali Ŋadau dom.
13 Aŋgilí nem asidôwai hoŋ bu sêsap
lêŋ gitêŋ dôŋ ma sêyob dau têŋ mêtê sac,
bu kôm ŋac si daŋ ndê ŋalôm ŋadandi
sa e iŋ hu Anötö ti ndê lêŋ siŋ dom.
Akôm bocdinaŋ tôm bêc hoŋ, bu Anötö
kêŋ ŋasawa têŋ yac bu dasôc iŋ ndê yom
ŋapu têŋ têm kwahic dec-ŋga.
14 Bu têŋ têm yac dakêŋ whiŋ tiwakuc,
naŋ dalhac ŋaŋga ma taŋkwê Yisu ti dakêŋ
whiŋ iŋ ti neŋ ŋalôm sambuc. Magoc
yac bu dakôm bocdinaŋ dom e dahu nom
dindec siŋ, dec oc tôm dom bu dawêkaiŋ
Anötö ndê mwasiŋ atu, naŋ gic lau naŋ sêti
Kilisi ndê, naŋ ŋawaê.
15 Gauc nem yom naŋ Anötö sôm bocdec
bu:

Acsalô lec mac bu aŋgô Anötö awha,
naŋ ayob bu asôŋ daŋamsuŋ ahuc têŋ
iŋ dom, tôm lau Israel-ŋga sêkôm têŋ
ndoc sêli dau sa têŋ iŋ. *[BW 95:7b-8]*
16 Aŋgô su naŋ! Lau naŋ sêŋgô Anötö
awha magoc sêli dau sa têŋ iŋ, ŋac asa?
Ŋac lau naŋ Moses wê ŋac sêsa akêŋ
gameŋ Isip-ŋga sêmeŋ.
17 Ma lau naŋ Anötö tac ŋandê têŋ ŋac
gitôm yala 40, ŋac asa? Ŋac lau naŋ sêkôm
sac ŋapaŋ, ma sêmbac ndu sêyêc gameŋ
sawa.
18 Ma lau bocke dec Anötö kêmatiŋ yom
tidôŋ pi ŋac, ma sôm bu ŋac oc sêtap têm
naŋ iŋ kêyaliŋ sa tu sêŋwhaŋ dau-ŋga,
naŋ sa dom? Iŋ sôm yom dinaŋ hêganôŋ
lau naŋ daŋgapêc têŋ iŋ.
19 Yom dau tôc tiawê têŋ yac bu ŋac
sêtôm dom bu sêtap iŋ ndê têm sêŋwhaŋ
dau-ŋga sa, ŋahu bu ŋac sêkêŋ whiŋ dom.

4

*Anötö oc kêŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga
sêŋwhaŋ dau*

1 Yom naŋ Anötö gic bata pi têm tu iŋ ndê
lau sêŋwhaŋ dau-ŋga, naŋ gacgeŋ yêc. Tu
dinaŋ-ŋga dayob dauŋ ŋapep bu Anötö lic
yac hoŋ datôm bu datap mwasiŋ dau sa,
ma yac neŋ daŋ so gêŋ dau dom.
2 Bu ŋawaê ŋayham pi gêŋ naŋ Anötö
gic bata, naŋ yac daŋgô su, gitôm abaŋi
Israel-ŋga sêŋgô yom naŋ iŋ gic bata têŋ
ŋac. Ŋac sêŋgô, magoc sêkêŋ whiŋ dom,
ma bocdinaŋ yom dau gêm ŋac sa dom.
3 Bu yac lau naŋ dakêŋ whiŋ, naŋ datôm
bu datap Anötö ndê mwasiŋ taŋwhaŋ
dauŋ-ŋga sa, magoc lau naŋ sêkêŋ whiŋ
dom, naŋ oc sêso, tôm Anötö ndê yom naŋ
sêto yêc bocdec bu:

Tu aneŋ atac ŋandê-ŋga dec kamatiŋ
yom tidôŋ bocdec bu, "Ŋac oc sêtap
têm naŋ aö kayaliŋ sa tu sêŋwhaŋ dau-
ŋga, naŋ sa dom." *[BW
95:11]*

Têm dau Anötö kêmatiŋ tidôŋ têŋ ndoc
iŋ kêŋ undambê ti nom, ma gic dabiŋ gêŋ
hoŋ.
4 Bu yêc Anötö ndê yom naŋ sêto yêc,
naŋ sêto yom daŋ pi bêc ti-7-ŋga bocdec
bu:

Têŋ bêc ti-7-ŋga Anötö ndê gweleŋ hoŋ
pacndê, ma iŋ kêwhaŋ dau. *[Gen 2:2]*
5 Ma iŋ sôm yom pi lau daŋgapêc, tôm
yom naŋ gato yêc ŋahô-ŋga su, naŋ yêc
bocdec bu:
Ŋac oc sêtap têm naŋ aö kayaliŋ sa tu
sêŋwhaŋ dau-ŋga, naŋ sa dom. *[BW
95:11]*
6 Bocdinaŋ Anötö ndê mwasiŋ taŋwhaŋ
dauŋ-ŋga gacgeŋ yêc tu bu lau têm kwahic
dec-ŋga sêtap sa-ŋga. Anötö gic bata
mwasiŋ dau têŋ abaŋi Israel-ŋga, ma
sêŋgô ŋawaê ŋayham pi gêŋ dau, magoc
sêtap sa dom, ŋahu bu ŋac daŋgapêc têŋ
iŋ.
7 Ma tiŋambu yala daêsam giŋga su, goc
Anötö sôm ndê yom sa Kiŋ Dawid whasuŋ,
tôm gato su bocdec bu:
Acsalô lec mac bu aŋgô Anötö awha, naŋ
ayob bu asôŋ daŋamsuŋ ahuc têŋ iŋ
dom. *[BW 95:7b-8]*
Gêŋ dau tôc asê bu Anötö kêmatiŋ têm
wakuc bu lau sêŋgô iŋ awha ma sêsôc
ŋapu, dec sêtap iŋ ndê mwasiŋ sêŋwhaŋ
dau-ŋga sa. Ma têm dau, iŋ bêc dau
dindec.
8 Yom hoŋ dinaŋ hêganôŋ têm naŋ Josua
wê abaŋi Israel-ŋga sêsôc gameŋ Kanan-
ŋga si dom. Bu bocdinaŋ, dec Anötö oc
sôm yom tiŋambu, pi têm daŋ tiyham tu
dakêŋ daŋaŋ iŋ ndê awha-ŋga lec dom.
9 Tu dinaŋ-ŋga taŋyalê bu Anötö ndê lau
si têm sêŋwhaŋ dau-ŋga gacgeŋ yêc, tôm
bêc ti-7-ŋga naŋ Anötö dau kêwhaŋ dau.
Ma yac lau têm kwahic dec-ŋga datôm bu
datap têm dau sa.
10 Bu asa naŋ tap Anötö ndê mwasiŋ
êŋwhaŋ dauŋ-ŋga sa, naŋ kêwhaŋ dau
yêc iŋ dau ndê gweleŋ,* tôm Anötö dau
kêwhaŋ dau têŋ ndoc iŋ ndê gweleŋ kêŋ
undambê ti nom-ŋga pacndê.
11 Tu dinaŋ-ŋga dec taŋsahê ŋaŋga bu
datap mwasiŋ dinaŋ sa, ma dayob dauŋ
ŋapep bu yac neŋ daŋ daŋgapêc têŋ Anötö
ndê yom, ma peŋ tôm abaŋi Israel-ŋga
dom.
12 Yac datôm dom bu taŋsau Anötö. Bu
iŋ ndê yom iŋ gitôm gêŋ tali, ma kôm
gweleŋ ti ŋaclai mbo. Yom dau iŋ ŋamata
hôc gêlêc bieŋ ŋamata daŋga lu-lu su, naŋ
gitôm bu kuŋ yac ma sê yac neŋ ŋalôm
ŋagêŋ hoŋ kic-kic. Ma ŋalêŋ tigeŋ Anötö
ndê yom gitôm bu êŋsahê yac neŋ gauc ti
gêŋ hoŋ naŋ yêc yac neŋ ŋalôm ma kôm
gweleŋ pi yac neŋ gatuŋ.
13 Gêŋ nom-ŋga me undambê-ŋga daŋ
oc tôm bu siŋ dau têŋ Anötö dom. Kwahic
dec iŋ gêlic gêŋ hoŋ yêc awê eŋ, ma
têŋ têm ŋambu-ŋga yac tigeŋ-tigeŋ oc
dalhac iŋ aŋgô-ŋga bu dawhê gêŋ hoŋ naŋ
dakôm, naŋ sa têŋ iŋ.

Yisu ti yac neŋ dabuŋsiga atu

14 Yac neŋ dabuŋsiga atu mbo, naŋ Yisu,
Anötö Atu dau. Iŋ pi undambê gi su
ma kalhac Anötö aŋgô-ŋga. Bocdinaŋ iŋ
ŋayham bu yac gauc nem iŋ ŋapaŋ tu bu
puc yac dôŋ ma dasap yom ŋandô naŋ lau
sêkêŋ whiŋ-ŋga sêhoc asê pi Kilisi, naŋ
dôŋ ŋaŋga.
15 Bu yac neŋ dabuŋsiga dau kêsahê
lêtôm ti saê hoŋ tôm yac taŋsahê, magoc iŋ
kôm sac daŋ dom. Bocdinaŋ dec iŋ gitôm
andô bu tawalô yac ma nem yac sa.
16 Tu dinaŋ-ŋga datigasuc yac neŋ
mwasiŋ ŋadau Anötö ti neŋ atac pa su,
tu bu datap iŋ ndê tawalô sa-ŋga, ma tu
datap iŋ ndê mwasiŋ sa bu puc yac dôŋ
têŋ têm bocke naŋ lêtôm me saê tap yac
sa.

5

Yom pi dabuŋsiga nom-ŋga

1 Lau Israel-ŋga sêŋyaliŋ lau sa sêti si
dabuŋsiga atu-tu bu sênem akiŋ Anötö
sênem ŋac aŋgô, ma bu sêkêŋ da tidau-
tidau ma da ya ô lau si sac ŋagêyô-
ŋga. Ma ŋgac bocke naŋ sêŋyaliŋ iŋ sa ti
dabuŋsiga atu, naŋ ŋamalac gitôm iŋ ndê
asidôwai Israel-ŋga.
2 Iŋ ndê gauc ti licwalô gitôm ŋac si, ma
bocdinaŋ iŋ gitôm bu tawalô ti kôm mêtê
malô têŋ lau gauc pôc ma lau naŋ sêŋkuc
Anötö ndê lêŋ ŋapep dom.
3 Ma tu iŋ gitôm iŋ ndê asidôwai nom-
ŋga, dec iŋ gic waê bu kêŋ da ya ô dau ndê
sac ŋagêyô, ma tu lau si-ŋga bocdinaŋ.
4 Gweleŋ dabuŋsiga-ŋga iŋ gweleŋ ti-
waê, ma oc tôm dom bu ŋamalac daŋ kôc
gweleŋ dau sa tôm iŋ dau ndê atac whiŋ.
Anötö bu êŋyaliŋ iŋ sa tôm iŋ kêgalêm
ti kêyaliŋ Aron sa, dec oc tôm bu iŋ ti
dabuŋsiga atu.

Kilisi ndê gweleŋ dabuŋsiga-ŋga

5 Ŋalêŋ tigeŋ Kilisi po dau sa bu ti
dabuŋsiga atu dom. Magoc Anötö dau
kêyaliŋ iŋ sa, ma sôm yom têŋ iŋ, tôm sêto
yêc bocdec bu:
Acsalô lec am ti aö neŋ atuŋgac solop,
ma aö gati am Damam. *[BW 2:7]*
6 Ma Anötö ndê yom daŋ tiyham naŋ
sôm têŋ Kilisi bocdec bu:

* **4:10** Lau daêsam gauc gêm bu yom dau hêganôŋ lau sêmbac ndu ma sêŋwhaŋ dau yêc gweleŋ nom-ŋga lec dom. Iŋ hêganôŋ lau naŋ sêtap Anötö ndê mwasiŋ nem ŋac si-ŋga sa, ma sêŋyalê bu iŋ gêlic ŋac tôm lau gitêŋ tu ŋac si sêkêŋ whiŋ-ŋga. Bocdinaŋ sêŋwhaŋ dau yêc gweleŋ naŋ ŋac dau sêkôm muŋ-ŋga, naŋ sêŋsahê bu sêti lau gitêŋ ŋa ŋac dau si licwalô, ma ŋa lêŋ yomsu-ŋga.

Am dabuŋsiga mbo ŋapaŋ-ŋga, naŋ
kêkuc dabuŋsiga atu Melkisedek.*
[BW 110:4]
7 Têŋ ndoc Yisu meŋ mbo nom tôm
ŋamalac, naŋ iŋ teŋ mbec daêsam ti
tasulu, ma mbwêc awha atu têŋ Anötö,
naŋ ndê ŋaclai yêc tôm bu êŋgaho iŋ su
yêc ŋandê dambac ndu-ŋga. Ma tu iŋ toc
Anötö sa ma sôc iŋ ndê yom hoŋ ŋapu-
ŋga, dec Anötö kôc iŋ ndê mbec sa.
8 Yisu iŋ Anötö ndê Atu yomandô, tigeŋ
iŋ meŋ ti ŋamalac, ma ŋandê naŋ iŋ
hôc dec kêdôhôŋ iŋ pi lêŋ daŋaŋ wambu
Anötö-ŋga.
9 Lêŋ dinaŋ gic dabiŋ iŋ bu ti lau naŋ
daŋga wambu iŋ, naŋ si ŋahu sêtap Anötö
ndê mwasiŋ nem ŋac si, ti sêndöc tali
ŋapaŋ-ŋga sa.
10 Ma bocdinaŋ dec Anötö kêyaliŋ iŋ
sa ti lau si dabuŋsiga atu, naŋ kêkuc
Melkisedek.

Dayob dauŋ bu dakêŋ whiŋ tôm balêkoc dedec ŋapaŋ dom

11 Yom daêsam yêc tu yac asôm pi
Melkisedek lu Kilisi-ŋga, magoc yac alic
bu mac nem daŋamsuŋ kwa ŋaŋga, ma oc
tôm dom bu mac aŋyalê yom dau ŋapep.
12 Bu mac akêŋ whiŋ ŋasawa baliŋ su,
ma oc tôm bu mac andôhôŋ yom ŋandô
pi Kilisi têŋ lau ŋatô. Magoc mbasi. Mac
nem gauc sa dom pi Anötö ndê yom naŋ
sêndôhôŋ têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga wakuc,
ma tu dinaŋ-ŋga mac apônda lau bu
sêndôhôŋ mac tiyham. Mac atôm balêkoc
dedec naŋ sênôm su ŋapaŋ, ma sêtôm
dom bu sêneŋ gö me bockoc.
13 Ma lau naŋ sêtôm balêkoc dedec naŋ
sênôm su ŋambwa, naŋ sêtôm dom bu
sêŋyalê mêtê bocke iŋ mêtê gitêŋ me mêtê
sac.
14 Magoc lau naŋ sêsap Anötö ndê yom
dôŋ ma sêndôhôŋ ŋapaŋ, naŋ sêtôm bu
sêŋyalê ŋayham ma sac, ma sêtôm lau atu-
tu naŋ sêneŋ gêŋ daneŋ-ŋga ŋaŋga.

6

1-2 Gauc nem yom pi Kilisi naŋ
tandôhôŋ têŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ tiwakuc.
Tandôhôŋ ŋac bu sênem si ŋalôm kwi, ma
sêhu mêtê sac naŋ gic waê bu sêniŋga,
naŋ siŋ, ma sêkêŋ whiŋ Anötö. Tandôhôŋ
ŋac pi busaŋgu ma pi mêtê dakêŋ amaŋ
sac lau-ŋga, yom datisa akêŋ lau batê-ŋga,
ma yom pi Anötö ndê bêc êmatôc lau-ŋga,
naŋ iŋ oc kic ŋac si yom pi gameŋ bocke bu
sêndöc ŋapaŋ-ŋga. Magoc yom hoŋ dinaŋ
gic lau sêkêŋ whiŋ-ŋga wakuc ŋawaê, ma
aö tac whiŋ bu dasôm yom kaiŋ dinaŋ
ŋapaŋ dom. Aö tac whiŋ bu dalom yom
naŋ gic lau sêkêŋ whiŋ ŋaŋga-ŋga ŋawaê.
3 Ma Anötö bu lic ŋayham, dec yac oc
dakôm bocdinaŋ.

Puc dahu neŋ dakêŋ whiŋ siŋ dom-ŋga

4 Ŋamalac naŋ bu kêŋ whiŋ Yisu, magoc
tiŋambu puc dômbwê iŋ, naŋ dec oc
ŋalêŋ ŋawapac bu danem iŋ kwi tiyham.
Yomandô. Asa naŋ kêyalê Kilisi ndê
ŋawaê ŋayham tidôŋ su, ma tap mwasiŋ
undambê-ŋga sa, ma kôc Ŋalau Dabuŋ su,
5 ma ŋgô Anötö ndê yom ma kêsahê bu
yom ŋayham, ma gêlic Anötö ndê ŋaclai
atu naŋ iŋ oc tôc tiawê têŋ têm ŋambu-
ŋga,
6 magoc tiŋambu tec gêŋ hoŋ dinaŋ
ma hu ndê kêŋ whiŋ siŋ, dec oc ŋalêŋ
ŋawapac bu danem iŋ kwi tiyham. Bu
iŋ kêsahê mwasiŋ hoŋ dinaŋ su, magoc
tiŋambu puc dômbwê, naŋ tôm iŋ dau bu
ndic Anötö ndê Atu pi a gicso tidim tilu-
ŋga, ma su iŋ susu yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga.
Ma tu dinaŋ-ŋga dec iŋ gic waê bu niŋga.
7 Ŋamalac naŋ kêsahê Anötö ndê
mwasiŋ tidau-tidau, ma sa ndê lêŋ kêkuc
Anötö ndê atac whiŋ, naŋ gitôm ôm naŋ
u gic sip ŋapaŋ e gêm ŋandô ŋayham tu
ŋadau-ŋga. Anötö oc nem mbec ŋamalac
kaiŋ dinaŋ.
8 Ma ôm naŋ u gic sip ŋapaŋ, magoc
kwaŋ ŋakwa-ŋakwa ŋambwa hôc ahuc,
naŋ ôm ŋadau oc lic bu nom sac, ma pucbo
iŋ bu tisac, ma kêŋ ya neŋ su.
9 O yac mba lau atac whiŋ-ŋga, yac
asôm yom dinaŋ bu akêŋ puc mac, magoc
yac akêŋ whiŋ bu mac oc asa nem lêŋ
ŋapep, ma akôm mêtê naŋ gic lau naŋ
sêtap Anötö ndê mwasiŋ nem ŋac si-ŋga
sa su, naŋ ŋawaê.
10 Bu Anötö kôm mêtê gitêŋ eŋ, ma
gweleŋ naŋ mac akôm ŋapaŋ am iŋ aŋgô,
tu bu anem akiŋ lau dabuŋ, ma atôc nem
atac whiŋ ŋac-ŋga asê, naŋ iŋ oc tôm dom
bu êŋlhiŋ siŋ.
11 Yac atac whiŋ bu mac lau tigeŋ-tigeŋ
asap nem lêŋ ŋayham dinaŋ dôŋ ŋapaŋ.
Akôm bocdinaŋ e mac nem têm ambo
nom-ŋga pacndê, dec mac oc atap mwasiŋ
atu naŋ mac akêŋ batam ambo, naŋ sa.
12 Yac atec bu mac lic ŋakam sa e mac
nem akêŋ whiŋ ŋandô mba. Akôc gauc pi
lau naŋ sêlhac ti atac lu-lu dom, ma sêsap
si sêkêŋ whiŋ dôŋ e sêtap mwasiŋ atu naŋ
Anötö gic bata têŋ ŋac, naŋ sa. Aŋkuc lau
kaiŋ dinaŋ si lêŋ, bu iŋ dôhôŋ ŋayham.

* **5:6** Aron ti lau Israel-ŋga si dabuŋsiga hoŋ sêsa akêŋ Liwai ndê toŋ, magoc Yisu sa akêŋ Juda ndê toŋ kêkuc iŋ apaŋgac Kiŋ Dawid. Melkisedek bocdinaŋ iŋ sa akêŋ Liwai ndê toŋ dom. Iŋ Kiŋ Salem-ŋga (alic Gen 14:18), magoc Anötö sam iŋ bu Anötö Ŋaclai ti Ŋawasi Ŋadau ndê dabuŋsiga. Tu dinaŋ-ŋga dec ŋgac naŋ to Hibru sam Yisu bu dabuŋsiga kêkuc Melkisedek.

Yom naŋ Anötö gic bata, naŋ tidôŋ su

13 Gauc nem yom naŋ Anötö gic bata têŋ
Abraham. Anötö puc yom dau dôŋ ŋa iŋ
dau ndê ŋaê, ŋahu bu ŋaê daŋ naŋ hôc
gêlêc iŋ ndê ŋaê su, naŋ yêc dom. Iŋ
gic bata yom têŋ Abraham, tôm sêto yêc
bocdec bu:

14 Yomandô aö wanem mbec am, ma
wakôm am nem wakuc sêŋsôwec sêti
daêsam ŋandô. *[Gen 22:17]*

15 Ma tiŋambu Abraham kalhac ti atac
lu-lu dom, ma hôŋ yom dau ŋa-ŋandô e iŋ
tap sa.

16 Mac aŋyalê lau nom-ŋga si lêŋ
sêmatiŋ yom tidôŋ-ŋga. Ŋac oc sêta
ŋamalac naŋ ndê ŋaclai hôc gêlêc ŋac dau
si su, naŋ ndê ŋaê asê tu bu sêpuc si yom
dôŋ-ŋga. Ma ŋalêŋ dinaŋ oc tôm dom bu
ŋamalac daŋ sêô ŋac si yom me sêseŋ su.

17 Ma ŋalêŋ tigeŋ Anötö puc yom naŋ iŋ
gic bata têŋ Abraham, naŋ dôŋ ŋa iŋ dau
ndê ŋaê. Ŋahu bu iŋ bu tôc asê têŋ yac
lau naŋ dawêkaiŋ yom naŋ iŋ gic bata têŋ
Abraham, naŋ ŋa-ŋandô, bu iŋ gitôm dom
bu kac ndê awha kwi-kwi pi lêŋ naŋ iŋ gic
bata tu êmwasiŋ yac-ŋga.

18 Ŋalêŋ dinaŋ Anötö gic bata yom, ma
puc yom dau dôŋ. Iŋ gitôm dom bu
seŋ gêŋ lu dinaŋ su, me êŋsau yac. Ma
bocdinaŋ yom dau gitôm bu puc yac lau
naŋ datêŋ Anötö ta, ma taŋkwê iŋ bu nem
yac sa, naŋ dôŋ. Dalhac ŋaŋga, ma dahôŋ
ŋandô ŋayham naŋ dakêŋ bataŋ dambo,
naŋ ti atac pa su.

19-20 Ŋandô ŋayham naŋ dakêŋ bataŋ
dambo, naŋ ŋahu Yisu Kilisi. Ma yac
neŋ dakêŋ bataŋ iŋ gitôm aŋga ŋadehe
naŋ ndöc teŋ, ma teŋ yac dôŋ dalhac teŋ.
Ma po aŋga-ŋga sô yac dôŋ tam damiŋ
Yisu. Ma tôm lau Israel-ŋga si dabuŋsiga
ŋamata-ŋga sip po baliŋ ŋambu-ŋga yêc
Anötö ndê lôm dabuŋ bu sôc Ŋalôm Dabuŋ
Andô ndi, dec Yisu muŋ yac pi undambê
gi su, ma kalhac Anötö aŋgô-ŋga gitôm
yac neŋ dabuŋsiga atu. Bu iŋ ti yac neŋ
dabuŋsiga naŋ kêkuc Melkisedek, ma iŋ
oc mbo ŋapaŋ.

7

Yom pi dabuŋsiga atu Melkisedek

1 Melkisedek iŋ Kiŋ Salem-ŋga, ma
Anötö, Ŋaclai ti Ŋawasi Ŋadau ndê
dabuŋsiga atu. Iŋ tap Abraham sa ma
gêm mbec iŋ têŋ ndoc Abraham ku kiŋ
naŋ sêŋgaho iŋ nêsip Lot su, naŋ dulu, ma
kêsêlêŋ bu mbu têŋ iŋ ndê gameŋ ndi.

2 Ma Abraham whê wapa naŋ iŋ kêgaho
su yêc kiŋ dinaŋ amba, naŋ kôc gi toŋ
amaŋlu, dec kêŋ toŋ daŋ têŋ Melkisedek,
ma iŋ dau kôc toŋ 9. Ŋaê Melkisedek ŋahu
bu Kiŋ Lêŋ Gitêŋ-ŋga, ma ŋaê Kiŋ Salem-
ŋga ŋahu bu Kiŋ Yom Malô-ŋga.

3 Yêc Anötö ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ
datap yom daŋ sa pi Melkisedek dinda me
damba me apai si ŋadênaŋ dom. Ma datap
yom daŋ sa pi iŋ ndê bêc dinda kôc iŋ-ŋga
me bêc mbac ndu-ŋga dom. Magoc tôm
Anötö ndê Atu naŋ mbo ŋapaŋ, ma iŋ ndê
têm oc pacndê dom, naŋ dalic Melkisedek
gitôm dabuŋsiga mbo ŋapaŋ-ŋga.

Melkisedek hôc gêlêc lau dabuŋsiga akêŋ Liwai ndê toŋ, naŋ su

4 Alic gêŋ naŋ tôc asê bu Melkisedek
iŋ dabuŋsiga ti waê atu. Abraham iŋ
lau Israel-ŋga hoŋ si damba, magoc iŋ toc
Melkisedek sa têŋ ndoc iŋ whê wapa naŋ
iŋ kêgaho su yêc ŋacyo amba, naŋ kôc gi
ti toŋ amaŋlu, ma kêŋ toŋ daŋ têŋ iŋ.

5 Ma gauc nem lau akêŋ Liwai ndê toŋ,
naŋ sêti dabuŋsiga. Lau Liwai dau, ti lau
Israel-ŋga hoŋ sêsa akêŋ Abraham, magoc
ŋac si yomsu daŋ sôm tidôŋ bu lau Liwai si
asidôwai sêwhê si gêŋ kôc ndi toŋ amaŋlu,
ma sêkêŋ toŋ daŋ têŋ lau Liwai.

6 Magoc Melkisedek, naŋ sa akêŋ Liwai
ndê toŋ dom, naŋ kôc wapa toŋ daŋ yêc
ŋac hoŋ apaŋgac Abraham, ŋgac naŋ
Anötö kêmatiŋ pwac whiŋ iŋ. Ma tiŋambu
Melkisedek gêm mbec Abraham.

7 Ma yac hoŋ taŋyalê bu ŋamalac naŋ
gêm mbec lau ŋatô, naŋ ndê waê hôc gêlêc
lau naŋ iŋ gêm mbec, naŋ si su.

8 Ma alic su naŋ. Lau dabuŋsiga akêŋ
Liwai ndê toŋ sêkôc wapa toŋ daŋ yêc ŋac
si asidôwai Israel-ŋga, magoc ŋac sêmbac
ndu. Magoc Melkisedek kôc wapa toŋ
daŋ yêc ŋac hoŋ si apaŋgac Abraham, ma
datap yom daŋ sa pi Melkisedek ndê bêc
mbac ndu-ŋga yêc Anötö ndê yom naŋ
sêto yêc, naŋ dom.

9 Ma gêŋ daŋ whiŋ. Liwai ndê lau wakuc
naŋ sêti dabuŋsiga ma sêkôc wapa toŋ
daŋ yêc lau Israel-ŋga, naŋ oc tôm bu
dasôm bu ŋac dau sêtoc Melkisedek sa, ma
sêkêŋ wapa toŋ daŋ têŋ iŋ. Ŋahu bu lau
Liwai si apaŋgac Abraham kêŋ wapa toŋ
daŋ têŋ Melkisedek gêm ŋac hoŋ aŋgô.

10 Bu têŋ têm Melkisedek tap Abraham
sa, naŋ Liwai dau yêc Abraham ndê dac
dôŋ yêc.

Yisu ndê gweleŋ dabuŋsiga-ŋga hôc gêlêc lau Liwai si su

11 Aron ma lau hoŋ akêŋ Liwai ndê
toŋ naŋ sêti dabuŋsiga Israel-ŋga, naŋ si
sakiŋ ŋahu yêc pwac akwa yomsu-ŋga.
Magoc sakiŋ dau gitôm dom bu ndic dabiŋ
Anötö ndê lau. Tu dinaŋ-ŋga dec Anötö
kêŋ Yisu ti dabuŋsiga naŋ ndê sakiŋ kêkuc
lau Liwai si dom, magoc kêkuc Melkisedek
ndê.

12 Anötö kêŋ sakiŋ wakuc ô lau Liwai si,
ma bocdinaŋ dec iŋ gic waê bu kêŋ yomsu
wakuc bu puc sakiŋ wakuc dau dôŋ.
13 Bu Yisu, naŋ yom dindec hêganôŋ,
naŋ sa akêŋ Liwai ndê toŋ dom. Iŋ sa akêŋ
lau Israel-ŋga si toŋ daŋ dau-ŋga, naŋ si
daŋ ti dabuŋsiga dom.
14 Mba. Yac taŋyalê su bu yac neŋ
Pômdau sa akêŋ Juda ndê toŋ. Ma Moses
to yom daŋ naŋ hêganôŋ lau akêŋ Juda
ndê toŋ bu sêti dabuŋsiga-ŋga lec dom.
15 Magoc Yisu ti dabuŋ-siga kêkuc
Melkisedek, dec tôc asê tiawê bu iŋ
dabuŋsiga pwac wakuc-ŋga.
16 Yisu ti dabuŋsiga kêkuc yomsu naŋ
kêŋ gweleŋ dau têŋ Liwai ndê wakuc
tawasê, naŋ dom. Magoc iŋ ti dabuŋsiga
tu ŋaclai mbo tali ŋapaŋ-ŋga naŋ Anötö
kêŋ têŋ iŋ-ŋga.
17 Bu Anötö ndê yom whê gêŋ dau sa,
tôm sêto yêc bocdec bu:

Am dabuŋsiga mbo ŋapaŋ-ŋga, kêkuc
dabuŋsiga atu Melkisedek. *[BW
110:4]*

18 Bocdinaŋ yomsu akwa naŋ hêganôŋ
lau Liwai si gweleŋ dabuŋsiga-ŋga, naŋ
Anötö seŋ su. Ŋahu bu yomsu dau ndê
ŋaŋga mba, ma tôm dom bu nem lau daŋ
sa.
19 Yomandô. Sakiŋ pwac akwa-ŋga
dinaŋ gic dabiŋ gêŋ daŋ me kôm tisolop su
dom. Magoc Kilisi ndê sakiŋ dabuŋsiga-
ŋga hôc gêlêc sakiŋ akwa dinaŋ su, ma
gêm ŋandô ŋayham tu dakêŋ bataŋ-ŋga,
ma ti lêŋ datigasuc Anötö-ŋga.
20 Ma Anötö sôm tidôŋ bu Yisu oc ti
dabuŋsiga bu mbo ŋapaŋ. Iŋ kêmatiŋ
yom bocdinaŋ pi lau dabuŋsiga naŋ sêsa
akêŋ Liwai ndê toŋ, naŋ dom.
21 Magoc iŋ kêmatiŋ yom têŋ Yisu, tôm
sêto yêc bocdec bu:

Pômdau sôm yom tidôŋ su, ma iŋ oc seŋ
yom dau su dom. Yom dau bocdec
bu, “Am dabuŋsiga mbo ŋapaŋ-ŋga.”
[BW 110:4]

22 Bocdinaŋ Anötö kêmatiŋ pwac wakuc
naŋ hôc gêlêc pwac akwa su. Ma iŋ sôm
yom tidôŋ pi Yisu, dec kêyaliŋ iŋ sa ti pwac
wakuc dau ŋadau.
23 Dabuŋsiga daêsam sem gweleŋ
sêmbo pwac akwa ŋapu, ŋahu bu daŋ
bu mbac ndu, naŋ daŋ oc kôc iŋ ndê mala.
24 Magoc Yisu ndê gweleŋ dabuŋsiga-
ŋga oc yêc ŋapaŋ, ŋahu bu iŋ mbo tali
ŋapaŋ.
25 Ma bocdinaŋ lau naŋ sêtigasuc Anötö
tu iŋ-ŋga, naŋ Yisu gitôm andô bu nem
ŋac si. Ŋahu bu iŋ mbo tali ŋapaŋ, ma
tôm bu nem ŋac awha têŋ Anötö.
26 Gauc nem yac neŋ dabuŋsiga atu
Yisu. Iŋ dabuŋ, iŋ ndê giso mbasi, iŋ
ndê lêŋ ŋawasi eŋ, ma Anötö toc iŋ sa
hôc gêlêc lau sac nom-ŋga ma kôc iŋ
sa pi undambê gi. Tu dinaŋ-ŋga dec iŋ
†dabuŋsiga ŋayham solop, ma gitôm andô
bu nem yac sa.
27 Dabuŋsiga nom-ŋga h oŋ sêkêŋ da ya
tu sac-ŋga tôm bêc hoŋ. Sêkêŋ tu ŋac dau
si sac-ŋga muŋ, goc sêkêŋ tu lau ŋatô si-
ŋga kêkuc. Magoc Yisu iŋ bocdinaŋ dom,
bu iŋ dau ndê sac mbasi, ma iŋ kêŋ dau ti
da tu lau si sac-ŋga dim tigeŋ eŋ.
28 Bu Moses ndê yomsu kêyaliŋ lau sa
sêti lau Israel-ŋga si dabuŋsiga atu-tu,
naŋ sêpônda gauc ti licwalô, tôm ŋac
si asidôwai nom-ŋga. Magoc Yisu, naŋ
tiŋambu Anötö sôm yom tidôŋ dec kêyaliŋ
iŋ sa ti yac neŋ dabuŋ-siga, naŋ Anötö dau
ndê Atu. Ma i ŋ gic dabiŋ Anötö ndê lêŋ
nem yac si-ŋga, dec ti dabuŋsiga ŋayham
andô, naŋ oc mbo ŋapaŋ.

8

Yisu iŋ dabuŋsiga pwac wakuc-ŋga

1 Yom hoŋ naŋ yac asôm, naŋ ŋahu
bocdec. Yac neŋ †dabuŋsiga atu mbo, naŋ
ndöc Anötö Ŋawasi ti Ŋaclai Ŋadau ndê
andô-ŋga yêc undambê.
2 Ma iŋ gêm ndê sakiŋ mbo lôm dabuŋ
naŋ ŋamalac sêkwê, naŋ dom, magoc mbo
lôm dabuŋ ŋandô naŋ Pômdau dau kwê
kalhac undambê.
3 Dabuŋsiga atu-tu hoŋ naŋ lau Israel-
ŋga sêŋyaliŋ ŋac sa, naŋ si gweleŋ bu
sêkêŋ da daŋge ti da ya ô sac-ŋga.
Tu dinaŋ-ŋga dec Yisu, naŋ ti yac neŋ
dabuŋsiga atu, naŋ gic waê bu kêŋ da
bocdinaŋ.
4 Iŋ bu mbo nom, dec oc ti dabuŋsiga
dom, bu dabuŋsiga nom-ŋga naŋ sêkôm
gweleŋ sêkêŋ da-ŋga tôm yomsu sôm, naŋ
dec sêmbo.
5 Ma lôm dabuŋ naŋ dabuŋsiga nom-
ŋga sêkôm gweleŋ sêmbo, naŋ gitôm
ŋagatu ŋambwa, naŋ gêm dôhôŋ lôm
dabuŋ undambê-ŋga. Bu têŋ ndoc Moses
bu kwê bac dabuŋ sa, naŋ Anötö gic atu
ma whê sa têŋ iŋ bocdec bu:

Yob daôm bu êmasaŋ gêŋ hoŋ êŋkuc
ŋagatu naŋ gatôc têŋ am yêc Lôc
Sainai. *[Eks 25:40]*

6 Magoc sakiŋ naŋ Anötö kêŋ têŋ Yisu,
naŋ hôc gêlêc dabuŋsiga pwac akwa-ŋga
si sakiŋ. Bu pwac wakuc naŋ Yisu ti ŋa-
ŋgac ŋalhu-ŋga, naŋ hôc gêlêc pwac akwa
su. Ma gêŋ naŋ pwac wakuc gic bata bu
datap sa, naŋ hôc gêlêc pwac akwa ndê
su.
7 Aŋgô su naŋ. Pwac ŋamata-ŋga bu
ŋa-giso mbasi, dec Anötö oc gauc nem bu
êmatiŋ pwac wakuc dom.

8 Magoc Anötö gêlic ŋagôliŋ pwac akwa-
ŋga bu gitôm dom, dec sôm yom pi pwac
wakuc, tôm sêto yêc bocdec bu:
Pômdau sôm, “Alic su naŋ. Bêc oc meŋ
sa, naŋ aö oc wamatiŋ pwac wakuc
wawhiŋ lau Israel-ŋga ma lau †Juda-
ŋga.*
9 Oc tôm pwac naŋ kamatiŋ gawhiŋ ŋac
si apai têŋ ndoc aö amaŋ wê ŋac sêsa akêŋ
gameŋ Isip-ŋga sêmeŋ, naŋ dom.
Ŋac sêsôc aö neŋ yom pwac dinaŋ-ŋga
ŋapu dom, ma tu dinaŋ-ŋga dec aö
Pômdau gasôm bu wapuc dômwêŋ
ŋac.
10 Magoc têŋ têm pwac akwa-ŋga pac-
ndê, naŋ aö Pômdau, oc wamatiŋ
pwac wakuc wawhiŋ lau Israel-ŋga,
naŋ bocdec bu. Aö oc wakêŋ neŋ
yomsu sip ŋac si ŋagulu, ma wato sip
ŋac si ŋalôm. Aö oc wati ŋac si Anötö,
ma ŋac oc sêti aö neŋ lau.
11 Têŋ dinaŋ, oc tôm dom bu ŋamalac
daŋ êndôhôŋ iŋ ndê asidôwai me lau
meŋpaŋ iŋ-ŋga, ma sôm têŋ ŋac,
‘Aŋyalê Anötö ma akôc iŋ sa ti mac
nem Pômdau.’ Ŋahu bu aö neŋ lau
hoŋ oc sêŋyalê aö, lau tiwaê, ma lau
waêmba sêwhiŋ.
12 Ma aö oc taŋwalô ŋac, ma wasuc ŋac
si giso kwi, ma gauc nem ŋac si sac
tiyham dom.” *[Jer 31:31-34]*
13 Anötö sam gêŋ dau bu pwac wakuc,
ma ŋalêŋ dinaŋ iŋ tôc asê bu pwac
ŋamata-ŋga tiakwa su. Ma gêŋ naŋ
tiakwa su, naŋ kêpiŋ bu hê su niŋga.

9

Israel si lôm dabuŋ ŋasakiŋ

1 Têŋ têm Anötö kêmatiŋ pwac ŋamata-
ŋga whiŋ lau Israel-ŋga, naŋ iŋ kêŋ yomsu
pi lêŋ sênem akiŋ iŋ-ŋga, ma pi †bac
dabuŋ naŋ sêkwê yêc nom.
2 Ŋalôm lu sêyêc bac dabuŋ ŋalôm.
Ŋalôm ŋamata-ŋga sêsam bu Ŋalôm
Dabuŋ, ma yakaiŋ ti deŋ da-ŋga ma bolom
da-ŋga sêyêc ŋalôm dinaŋ.
3 Ma sêkêŋ po baliŋ d aŋ kêgalêŋ bu whê
ŋalôm ŋamata-ŋga ma tilu-ŋga kôc. Ma
ŋalôm tilu-ŋga sêsam bu Ŋalôm Dabuŋ
Andô.
4 Yêc ŋalôm tilu-ŋga, alta gol naŋ sêkêŋ
da ŋamalu ŋayham pi, ma apa pwac
yomsu-ŋga sêyêc. Apa dau sêmasaŋ ŋa
a, ma sêmpaŋ ahuc ŋa gol. Sêkêŋ lôŋ gol
daŋ ti bolom mana, ma Aron ndê tôc naŋ
muŋ-ŋga ŋasili puc pi meŋ, ma hoc lu naŋ
Anötö to yomsu amaŋlu pi, naŋ sêyêc apa
pwac-ŋga dau ŋalôm.
5 Sêmasaŋ aŋela ŋagatu lu naŋ sêsam
bu aŋela Anötö ndê ŋawasi-ŋga, naŋ
sêlhac apa dau ŋahô. Sêmasaŋ iŋlu
ŋamakê galam kêgatöc apa dau ŋampêlhu
naŋ sêsam bu Anötö ndê pôŋ suc sac kwi-
ŋga, naŋ ahuc. Ma gêŋ daêsam yêc,
magoc tôm dom bu yac awhê sa yêc bapia
dindec.
6 Têŋ ndoc sêmasaŋ gêŋ hoŋ dinaŋ su,
naŋ dabuŋsiga sem si gweleŋ sêsôc sêsa
sêmbo ŋalôm ŋamata-ŋga tôm bêc hoŋ.
7 Magoc †dabuŋsiga ŋamata-ŋga tawasê
sôc ŋalôm tilu-ŋga, ma sôc tidim tigeŋ yêc
yala tigeŋ ŋalôm. Ma têŋ bêc tigeŋ dinaŋ,
iŋ sôc gi ma kôc dac tôhôŋ, bu kêŋ ti da
tu sac-ŋga. Iŋ kêŋ tu dau-ŋga, ma tu sac
naŋ Anötö ndê lau sêŋyalê dom ma sêkôm-
ŋga. Iŋ bu kôc dac dom, dec oc tôm dom
bu iŋ sôc ndi.
8 Ŋalêŋ dinaŋ Ŋalau Dabuŋ bu whê yom
sa têŋ yac pi pwac akwa bocdec bu. Iŋ
tôc asê bu ŋalêŋ mba bu lau sêsôc Ŋalôm
Dabuŋ Andô sêndi, têŋ têm dabuŋsiga
sêŋkuc sakiŋ pwac akwa-ŋga, ma lôm
dabuŋ pwac akwa-ŋga kalhac dôŋ kalhac.
9 Sakiŋ pwac akwa-ŋga dinaŋ iŋ ti dôhôŋ
têŋ yac lau têm kwahic dec-ŋga. Ma tôc
asê têŋ yac bu da daŋge ti da ya naŋ
dabuŋsiga sêkêŋ tu lau-ŋga, naŋ gitôm
dom bu kôm lau dau si ŋalôm timalô tu
ŋac si sac-ŋga.
10 Bu sakiŋ dinaŋ ti ŋa-yomsu hoŋ
hêganôŋ gêŋ daneŋ ti danôm-ŋga, ma lau
Israel-ŋga si lêŋ sêŋgwasiŋ dau ŋawasi sa
yêc Anötö aŋgô-ŋga. Ma gêŋ hoŋ dinaŋ iŋ
gêŋ ŋamlic-ŋga ŋambwa, bu yêc e pwac
wakuc naŋ Anötö kêŋ tu nem gôliŋ yac-
ŋga, naŋ meŋ sa su naŋ.

Dac Pwac Akwa ma Pwac Wakuc-ŋga

11 Magoc Kilisi meŋ ti dabuŋsiga atu,
naŋ ndê sakiŋ ŋa-ŋandô ŋayham meŋ sa
su. Ma lôm dabuŋ naŋ iŋ sôc gi, naŋ
ŋayham kêlêc ma hôc gêlêc lôm dabuŋ
naŋ ŋamalac amba sêkwê kalhac nom
dindec, naŋ su.
12 Iŋ gacgeŋ sôc lôm dau Ŋalôm Dabuŋ
Andô gi, magoc iŋ kôc makao ŋatu me
naniŋ gapoc si dac bu kêŋ ti da ô sac-ŋga
dom. Iŋ sôc gi tidim tigeŋ, ma kêŋ dau
ndê dac tu bu nemlhi yac neŋ sac ŋatôp,
dec kêmasaŋ lêŋ dambo taŋli ŋapaŋ-ŋga.
13 Pwac akwa yomsu-ŋga sôm bu lau
Israel-ŋga si dabuŋsiga sêkôc naniŋ gapoc
ti makao gapoc ŋadac, ma sêŋgaluŋ whiŋ
makao ŋatu dinda naŋ sêpec ti da ya naŋ
ŋagasi, goc sêmbalip pi lau bu kôm ŋac

* **8:8** Lau hoŋ naŋ Anötö kêyaliŋ ŋac sa sêti iŋ ndê, naŋ dasam ŋac bu lau Israel-ŋga. Magoc muŋ-ŋga sêwhê dau kôc gi toŋ lu, naŋ sêsam bu Israel ma Juda, ma toŋ tigeŋ-tigeŋ sêŋyaliŋ dau si kiŋ sa tu nem gôliŋ ŋac-ŋga. Alic 1 Kiŋ 11:9-13, 31-39; 12:20-24; Ais 11:12; ma Jer 3:18.

sêti dabuŋ ma ŋamlic ŋawasi sa yêc Anötö
aŋgô-ŋga.*
14 Magoc Kilisi, naŋ ndê giso mbasi andô,
ma kêŋ dau ti da têŋ Anötö tôm Ŋalau mbo
ŋapaŋ-ŋga puc iŋ dôŋ, naŋ ndê dac hôc
gêlêc dac pwac akwa-ŋga, ma gêm yac sa
ŋandô. Ŋahu bu iŋ ndê dac kêmasaŋ yac
neŋ ŋalôm ŋawasi sa, ma kêgwasiŋ m êtê
sac naŋ gic waê lêŋ dandiŋaŋ-ŋga, naŋ su.
Ma bocdinaŋ datôm bu danem akiŋ Anötö
Tali Ŋadau ti atac pa su eŋ.
15 Kilisi kêmasaŋ lêŋ dinaŋ, ma bocdi-
naŋ kwahic dec iŋ kalhac Anötö ma lau
nom-ŋga ŋalhu bu ti pwac wakuc ŋadau.
Iŋ ndê mbac ndu gêmlhi lau naŋ sêmbo
pwac akwa ŋapu, naŋ si sac ŋatôp, ma
kêgapwêc ŋac su yêc sakiŋ mêtê sac-
ŋga. Ma tu dinaŋ-ŋga ŋac oc sêtap gameŋ
sêndöc t ali-ŋga naŋ Anötö gic bata têŋ
ŋac, ma kêgalêm ŋac sa bu sêwêkaiŋ, naŋ
sa.
16-17 Gauc nem lau nom-ŋga si lêŋ
sêmatiŋ pwac pi wapa lêŋsêm-ŋga. Lau
naŋ bu sêwêkaiŋ ŋamalac daŋ ndê wapa
lêŋsêm, naŋ oc sêtap gêŋ daŋ sa dom e
sêŋyalê pi ŋandô bu ŋamalac dau mbac
ndu su. Iŋ bu mbo tali, naŋ pwac dinaŋ
ŋayom oc gacgeŋ lhac.
18 Tu dinaŋ-ŋga dec pwac akwa yomsu-
ŋga sôm bu lau Israel-ŋga sêndic domba ti
makao ndu, ma ŋadac ti pwac dau ŋahu.
19 Bu Moses to Anötö ndê yomsu pwac-
ŋga hoŋ sip bapia, ma sam asê têŋ lau
Israel-ŋga. Goc iŋ kôc makao ŋatu [ma
naniŋ] ŋadac ma kêgaluŋ whiŋ bu, sô
domba ŋamliclhu kokoc pi a ŋasaŋgac
daŋ, goc kêŋ sip dac ti bu ma kêbalip pi
bapia dau ma pi lau hoŋ.
20 Ma sôm, "Pwac naŋ Anötö kêmatiŋ
whiŋ mac ma gic atu mac bu asôc ŋapu,
naŋ ŋadac dau dindec."
21 Ma ŋalêŋ tigeŋ iŋ kêbalip dac pi lau
Israel si bac sênem akiŋ Anötö-ŋga, ma pi
dabuŋsiga si lôŋ ti laclhu sakiŋ dabuŋ-ŋga
hoŋ.
22 Yomandô! Moses ndê yomsu pi lau
Israel-ŋga si lêŋ sêmasaŋ dau ŋawasi sa-
ŋga, gic atu ŋac bu sêmbalip dac pi gêŋ
hoŋ bocdinaŋ. Ŋac bu sêndic makao ti
domba ndu ma sêkêc dac siŋ dom, dec
Anötö oc suc ŋac si sac kwi dom.

Kilisi kêŋ dau ti da dec gêm yac si

23 Lau Israel-ŋga si bac ti gêŋ sênem akiŋ
Anötö-ŋga, naŋ gitôm ŋagatu ŋambwa bu
tôc gêŋ ŋandô undambê-ŋga asê têŋ yac.
Ma lau Israel-ŋga sem dabuŋ gêŋ nom-
ŋga dinaŋ ma sêkôm gêŋ dau ŋawasi sa
yêc Anötö aŋgô-ŋga ŋa domba ti makao
si dac. Magoc Kilisi ndê dac hôc gêlêc
dac dinaŋ su, dec kêŋ ŋawasi atu têŋ gêŋ
ŋandô undambê-ŋga.
24 Bu Kilisi sôc lôm dabuŋ naŋ ŋamalac
sêkwê, naŋ dom. Ma lôm naŋ iŋ sôc, naŋ
gitôm gêŋ ŋandô undambê-ŋga ŋagatu
ŋambwa dom. Mba. Iŋ sôc undambê dau
gi, ma kalhac Anötö aŋgô-ŋga gêm yac hoŋ
aŋôŋ.
25 Ma Israel si dabuŋsiga atu naŋ sôc
Ŋalôm Dabuŋ Andô ti yala ti yala, naŋ
kôc dau ndê dac dom. Magoc Kilisi sôc
undambê tidim tigeŋ eŋ, ma kôc dau ndê
dac solop.
26 Iŋ kêŋ dau ti da gitôm dabuŋsiga
nom-ŋga sêkêŋ da ŋapaŋ ma ŋapaŋ, naŋ
dom. Bu bocdinaŋ, dec têŋ ndoc Anötö
kêŋ undambê ti nom ma meŋ, naŋ iŋ oc
hôc ŋandê tidim daêsam bocdinaŋ. Magoc
Kilisi gitôm dabuŋsiga nom-ŋga dom. Iŋ
meŋ ma kêŋ dau ti da tidim tigeŋ, tu bu
êŋgaho lau nom-ŋga si sac ŋagêyô su pi
dau.
27 Yac lau tigeŋ-tigeŋ tac waê bu dambac
ndu tidim tigeŋ, ma tiŋambu yac oc dalhac
Anötö aŋgô-ŋga bu êŋsahê yac.
28 Ma ŋalêŋ tigeŋ Kilisi mbac ndu tidim
tigeŋ eŋ, bu êŋgaho lau daêsam si sac
ŋagêyô su. Ma iŋ oc mbu meŋ tiyham bu
hôc ŋandê tu sac-ŋga tiyham dom, magoc
tu bu kêŋ Anötö ndê mwasiŋ gêm lau si-
ŋga ŋa-ŋandô têŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ ti
sêkêŋ bata iŋ bu mbu meŋ.

10

Kilisi gic da lau nom-ŋga tidim tigeŋ eŋ

1 Pwac akwa yomsu-ŋga iŋ gitôm ŋagatu
ŋambwa bu tôc gêŋ ŋayham naŋ oc meŋ
sa, naŋ asê têŋ yac. Magoc iŋ gêŋ ŋandô
dau dom. Yomsu dau sôm bu lau Israel-
ŋga sêkêŋ da tôm yala hoŋ, dec tôc asê bu
da kaiŋ dinaŋ gitôm dom bu seŋ lau si sac
su, me ndic dabiŋ ŋac bu sêtigasuc Anötö.
2 Da kaiŋ dinaŋ bu nditôm bu ndic dabiŋ
lau, dec oc sêkêŋ ŋapaŋ dom. Ma iŋ bu
nditôm bu kôm ŋac si ŋalôm ŋawasi sa
yêc Anötö aŋgô-ŋga, dec ŋac oc ŋalôm
ŋawapac tu ŋac si giso-ŋga tiyham dom.
3 Magoc sêkêŋ da dau tôm yala hoŋ, dec
kêŋ gauc ŋac bu ŋac si sac yêc ŋac dôŋ
yêc.
4 Ŋahu bu makao gapoc ti naniŋ si dac
gitôm dom bu seŋ sac su.
5 Tu dinaŋ-ŋga dec têŋ ndoc Kilisi meŋ
mbo nom, naŋ sôm yom asê têŋ Anötö,
tôm sêto yêc muŋ su bocdec bu:
Am atac whiŋ bu sêndic makao ti domba
ma sêkêŋ ti da têŋ am lec dom. Magoc

* **9:13** Ŋac si mêtê dinaŋ hêganôŋ ŋamalac naŋ kêmasec awhê me ŋgac batê, dec kôm iŋ ŋadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga. Alic Nam 19:1-22 yêc Yom Lêŋsêm Akwa.

am kêmasaŋ aö dauŋ neŋ ŋamlic ti
ŋandô.
6 Da ya ti da bocke naŋ sêkêŋ tu sac-ŋga,
naŋ gic am tanôm dom bocdinaŋ.
7 Ma aö gasôm bu, “O Anötö, lic aö dec
gameŋ bu wakôm am nem atac whiŋ
ŋandô sa, tôm yom naŋ sêto pi aö muŋ
su, yêc bapia tilhuŋ.” *[BW 40:6-8]*
8 Moses ndê buku yomsu-ŋga tôc bocdec
bu. Sêkêŋ makao ti domba ti da, ma sêkêŋ
da ya ti da tidau-tidau tu sac-ŋga. Magoc
Kilisi dau sôm bu Anötö atac whiŋ bu
sêkêŋ da hoŋ dinaŋ dom, ma gic iŋ tandô
dom bocdinaŋ.
9 Ma tiŋambu Kilisi sôm têŋ Anötö bu iŋ
dau meŋ su, bu kôm Anötö ndê atac whiŋ
ŋandô sa. Bocdinaŋ dec iŋ seŋ lêŋ akwa
da-ŋga su, ma kêmasaŋ lêŋ wakuc.
10 Ma Anötö ndê atac whiŋ, naŋ Kilisi
kôm ŋandô sa, naŋ bocdec bu. Yisu Kilisi
kêŋ dau ti da tidim tigeŋ, dec kêmasaŋ lêŋ
bu dati lau dabuŋ.
11 Dabuŋsiga pwac akwa-ŋga sêlhac ti
sem gweleŋ tôm bêc hoŋ, ma sêkêŋ da
kaiŋ tigeŋ ŋapaŋ, naŋ tôm dom bu seŋ sac
su.
12 Magoc Yisu, naŋ ti yac neŋ dabuŋsiga
atu, kêŋ dau ti da dim tigeŋ eŋ, tu sac têm
hoŋ-ŋga, goc gi ndöc Anötö ndê andô-ŋga.
13-14 Ŋahu bu da tigeŋ dinaŋ kêmasaŋ
lêŋ bu seŋ lau naŋ iŋ bu kôm ŋac sêti lau
dabuŋ, naŋ si sac su, ma gic dabiŋ ŋac bu
sêmbo tali ŋapaŋ. Ma kwahic dec iŋ hôŋ
bu Anötö kêŋ iŋ ndê ŋacyo hoŋ sêsôc iŋ
gahi ŋapu.
15 Ma Ŋalau Dabuŋ hoc yom ŋandô asê
pi gêŋ dau whiŋ, tôm yom daŋ naŋ sêto
yêc bocdec bu:
16 Magoc têŋ têm pwac akwa-ŋga pac-
ndê, naŋ aö Pômdau, oc wamatiŋ
pwac wakuc wawhiŋ lau Israel-ŋga,
naŋ bocdec bu. Aö oc wakêŋ aö neŋ
yomsu sip ŋac si ŋagulu, ma wato sip
ŋac si ŋalôm. *[Jer 31:33]*
17 Ma tiŋambu iŋ gic têku yom ma sôm
yom bocdec:
Aö wasuc ŋac si giso kwi, ma gauc nem
ŋac si sac tiyham dom. *[Jer 31:34]*
18 Bocdinaŋ, Pômdau sôm bu suc yac
neŋ sac kwi, ma tu dinaŋ-ŋga dec dapônda
dabuŋsiga daŋ bu kêŋ da tu sac-ŋga tiy-
ham dom.

Kilisi kêmasaŋ seŋ datigasuc Anötö-ŋga

19 Tu dinaŋ-ŋga asidôwai, datigasuc
Anötö ti neŋ atac pa su, gitôm dasôc Ŋalôm
Dabuŋ Andô dandi, tu dac naŋ Yisu kêc
siŋ-ŋga.
20 Muŋ-ŋga, po baliŋ daŋ kêgalêŋ naŋ
kalhac lau ahuc bu sêsôc Ŋalôm Dabuŋ
Andô sêndi dom. Magoc Yisu ndê ŋamlic
ô po dau su, ma iŋ mbo tali ŋapaŋ, dec iŋ
ti seŋ wakuc datigasuc Anötö-ŋga.
21 Ma iŋ yac neŋ dabuŋsiga tiwaê, naŋ
gêm gôliŋ Anötö ndê lau hoŋ.
22 Iŋ ndê dac kêgwasiŋ yac neŋ sac hoŋ
su, dec dambo ti ŋalôm ŋawapac tu yac
neŋ sac-ŋga tiyham dom. Ma bu ŋawa
kêgwasiŋ yac neŋ ŋamlic ŋawasi sa su.
Tu dinaŋ-ŋga dec datigasuc Anötö ti neŋ
ŋalôm ŋawasi, ma dakêŋ whiŋ ti neŋ
ŋalôm pêŋ dôŋ.

Puc dalhac ŋaŋga-ŋga

23 Yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga dahoc yom
asê ma dasôm bu dakêŋ bataŋ ŋandô
ŋayham naŋ Anötö gic bata têŋ yac. Iŋ
gitôm dom bu kac ndê awha kwi-kwi, ma
tu dinaŋ-ŋga taŋkwê ŋandô dau ti atac lu-
lu dom.
24 Ma dakôc gauc pi lêŋ bu dapuc dauŋ
dôŋ bu atac whiŋ asidôwai, ma dakôm
mêtê ŋayham eŋ.
25 Dahu mêtê dapitigeŋ-ŋga siŋ tôm lau
ŋatô sêkôm, naŋ dom. Mba. Dakac
sa dapitigeŋ, ma tangilí dauŋ bu dalhac
ŋaŋga. Mac aŋyalê bu Yisu ndê bêc mbu
meŋ-ŋga meŋ kêpiŋ su, ma bocdinaŋ dec
akôm asiŋ su eŋ.
26 Aŋgô ŋapep! Yac bu taŋyalê Anötö
ndê yom ŋandô tidôŋ su, magoc tiŋambu
dalic sac gitôm gêŋ ŋambwa ma dakôm,
dec da daŋ yêc naŋ tôm bu seŋ yac neŋ
sac dinaŋ ŋagêyô su-ŋga, yêc dom.
27 Ŋamalac naŋ sa lêŋ kaiŋ dinaŋ, naŋ
bu ndê gauc sa, dec oc töc dau ŋalêŋ sac
pi gêŋ naŋ gic iŋ ŋawaê bocdec bu, iŋ oc
tap Anötö ndê matôc sa, ma sip ya atu naŋ
Anötö kêmasaŋ tu iŋ ndê ŋacyo-ŋga ndi.
28 Gauc nem ŋamalac naŋ kêgilì Moses
ndê yomsu. Ŋamalac lu me tö bu sêpuc
si yom dôŋ ma sêtôc asê bu yomandô bu
ŋamalac dau kôm giso, dec yomsu dau
sôm bu tawalô iŋ dom, sêndic iŋ ndu eŋ.
29 Bocdinaŋ mac gauc gêm bocke pi
ŋamalac naŋ kêyalê su bu Kilisi ndê dac
pwac wakuc-ŋga kôm iŋ ti dabuŋ, magoc
tiŋambu iŋ pu gêŋ dau ma gêlic gitôm gêŋ
ŋambwa? Ŋalêŋ dinaŋ iŋ pu Anötö ndê
Atu, gitôm iŋ kwê iŋ dôŋ yêc iŋ gahi ŋapu
gitôm gêŋ ŋapopoc, ma iŋ pu Anötö ndê
Ŋalau êmwasiŋ yac-ŋga whiŋ. Ŋamalac
naŋ kôm bocdinaŋ oc tôm dom andô bu
êŋlêc Anötö ndê matôc. Iŋ oc tap matôc
sac sambuc sa.
30 Bu yac taŋyalê Pômdau, naŋ sôm yom
bocdec bu:
Gweleŋ sac ŋagêyô-ŋga yêc aö amaŋ,
ma aö dauŋ oc wakêŋ. *[Diut 32:35]*
Ma sêto yom daŋ whiŋ, naŋ yêc bocdec
bu:
Pômdau oc êŋsahê ti êmatôc iŋ ndê lau.
[Diut 32:36]

31 Oyaê, ŋamalac naŋ sip Anötö Tali
Ŋadau amba bu tap iŋ ndê matôc sa, naŋ
töc dau maŋ.
32 Gauc nem têm naŋ mac akêŋ whiŋ
tiwakuc, ma akôc ŋawaê ŋayham sa gitôm
ŋawê bu pô nem ŋalôm. Têŋ ndoc dinaŋ,
ŋawapac daêsam tap mac sa tu akêŋ whiŋ
Kilisi-ŋga, magoc mac alhac ŋaŋga.
33 Têm ŋatô lau sêkêŋ kisa mac, ma
sêsu mac susu yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga. Ma
têm ŋatô mac alhac awhiŋ lau naŋ sêhôc
wapac kaiŋ dinaŋ ma apuc ŋac dôŋ.
34 Ma lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêkêŋ ŋac
sêndöc gapocwalô, naŋ mac tamwalô ŋac,
ma am ŋac sa bocdinaŋ. Ma têŋ ndoc lau
sêŋgaho mac nem wapa ti gêŋ hoŋ su, naŋ
mac ambo ti atac ŋayham eŋ. Ŋahu bu
mac aŋyalê bu mac nem awa ŋandô yêc
ŋapaŋ-ŋga yêc undambê.
35 Bocdinaŋ asap nem akêŋ whiŋ
Pômdau dôŋ, ma atac lu-lu dom, dec mac
oc atap mwasiŋ atu sa.
36 Alhac ŋaŋga ti ŋalôm pêŋ dôŋ, ma
akôm gêŋ hoŋ ŋapep tôm Anötö ndê atac
whiŋ. Ma bocdinaŋ mac oc atap ŋandô
ŋayham naŋ iŋ gic bata, naŋ sa.
37 Bu ŋasawa sauŋ eŋ, tôm yom naŋ sêto
yêc naŋ sôm bocdec bu:
Iŋ naŋ dakêŋ bataŋ bu meŋ, naŋ oc meŋ.
Ma iŋ oc meŋ ŋagahô eŋ.
38 Ma aneŋ lau gitêŋ oc sêndöc tali tu si
sêkêŋ whiŋ-ŋga. Magoc ŋac naŋ sêhu siŋ,
naŋ aö oc walic ŋac sac sambuc. *[Hab 2:3-4]*
39 Magoc yac datôm lau naŋ sêhu si
sêkêŋ whiŋ siŋ ma sêmbo seŋ sêniŋga-ŋga
dom. Mba. Yac dalhac ŋaŋga ma dakêŋ
whiŋ dandic ŋawaê, e datap mwasiŋ
dandöc taŋli ŋapaŋ-ŋga ŋa-ŋandô sa.

11

Abaŋi Israel-ŋga si lêŋ sêkêŋ whiŋ-ŋga ti dôhôŋ têŋ yac

1 Yac bu dakêŋ whiŋ ŋaŋga, dec yac oc
atac lu-lu dom tu gêŋ naŋ dakêŋ bataŋ
dambo, me tu gêŋ naŋ tanôŋ dalic dom-
ŋga.
2 Abaŋi Israel-ŋga sêkêŋ whiŋ ŋalêŋ
dinaŋ, ma tu dinaŋ-ŋga dec Anötö toc ŋac
sa.
3 Yac dakêŋ whiŋ, dec taŋyalê bu muŋ-
ŋga, gêŋ naŋ kwahic dec tanôŋ dalic, naŋ
ŋadaŋ yêc dom, magoc meŋ hôc asê ŋa
Anötö ndê yom.
4 Tu Abel ndê kêŋ whiŋ-ŋga dec Anötö
gêlic da naŋ iŋ kêŋ bu ŋayham, hôc gêlêc
Kein ndê su. Ma tu Anötö kôc Abel ndê
da sa-ŋga, dec tôc asê bu iŋ gêlic Abel bu
ŋgac gitêŋ. Ma iŋ mbac ndu su, magoc iŋ
ndê lêŋ kêŋ whiŋ-ŋga dinaŋ gacgeŋ kalhac
tôm dôhôŋ ŋayham.
5 Ma Inok kêŋ whiŋ, dec sêto yom pi iŋ
ma sêsôm bu Anötö gêlic iŋ ŋayham. Ma
tu iŋ ndê kêŋ whiŋ-ŋga, dec Anötö kôc iŋ
su yêc nom ti tali, ma sêlic iŋ tiyham dom.
6 Ŋamalac daŋ bu kêŋ whiŋ dom, dec
gêŋ hoŋ naŋ iŋ kôm, naŋ ŋadaŋ oc tôm
dom bu ndic Anötö tandô ŋayham. Bu
asa naŋ bu tigasuc Anötö, naŋ kêŋ whiŋ
bu iŋ mbo yomandô, ma kêŋ whiŋ bu iŋ
oc êmwasiŋ lau naŋ sêkêŋ dau sambuc tu
sêŋsalê iŋ-ŋga.
7 Ma têŋ ndoc Anötö kêŋ puc Noa pi gêŋ
naŋ iŋ tandô gêlic su dom, magoc tiŋambu
oc meŋ hôc asê, naŋ Noa kêŋ whiŋ Anötö,
ma toc iŋ sa ti sôc iŋ ndê yom ŋapu. Iŋ sô
waŋ atu daŋ bu nem iŋ ti ndê b alêkoc sa.
Tu iŋ ndê lêŋ kêŋ whiŋ-ŋga dec iŋ tôc lau
naŋ sêmbo nom têŋ têm dinaŋ, naŋ si giso
asê tiawê, ma Anötö kêŋ iŋ wêkaiŋ lêŋ dati
lau gitêŋ tu dakêŋ whiŋ-ŋga.
8 Abraham kêŋ whiŋ Anötö têŋ ndoc
Anötö kêgalêm iŋ sa ma kêkiŋ iŋ têŋ
gameŋ naŋ iŋ gic bata têŋ iŋ, naŋ gi.
Iŋ gêm gauc gameŋ dau, magoc daŋga
wambu Anötö ma gi.
9 Ma yom tigeŋ naŋ Anötö gic bata têŋ
Abraham, naŋ gic Aisak lu Jakob ŋawaê
bocdinaŋ. Magoc Abraham, ma Aisak lu
Jakob naŋ sêŋkuc iŋ, naŋ sêti nom ŋadaui
dom, sêndöc bac po gitôm lau apa. Magoc
Abraham kêŋ whiŋ yom naŋ Anötö gic
bata têŋ iŋ.
10 Ŋahu bu iŋ kêŋ bata bu ndöc malac
atu naŋ oc yêc ŋapaŋ, naŋ Anötö dau kwê
sa kêkuc ŋagatu naŋ iŋ dau gauc gêm
tidôŋ.
11 Abraham ti ŋamalac andô su, ma iŋ
nawhê Sara dau iŋ awhê gapoc, magoc
iŋ kêŋ whiŋ yom naŋ Anötö gic bata têŋ
iŋ, dec Anötö kêŋ ŋaclai têŋ iŋ bu kwê
balêkoc asê.
12 A braham ndê têm pacndê su, tigeŋ
tu iŋ kêŋ whiŋ-ŋga, dec lau toŋ atu sêsa
akêŋ ŋgac tigeŋ dinaŋ. Iŋ ndê lau wakuc
dinaŋ sêtôm tata umboŋ-ŋga, ma gaŋgac
gwêc-ŋga, naŋ gitôm dom bu dasê sa.
13 Têŋ têm abaŋi Israel-ŋga sêmbo tali,
naŋ ŋac si daŋ tap ŋandô naŋ Anötö gic
bata têŋ ŋac, naŋ sa dom. Ŋalêŋ dinaŋ dec
sêsa si lêŋ sêkêŋ whiŋ-ŋga e sêmbac ndu.
Tu ŋac si sêkêŋ whiŋ-ŋga dec tôm sêlic
gêŋ ŋandô dau gatuc-gatuc ma sêkêŋ bata
bu sêtap ŋandô sa. Ma ŋac sêlic dandi
sêtôm lau naŋ sem apa nom.
14 Ma lau naŋ gauc gêm bu ŋac lau kaiŋ
dinaŋ, naŋ sêtôc asê bu ŋac sêŋsalê si
malac ŋandô sêndöc-ŋga.
15 Abaŋi Israel-ŋga bu sêlic gameŋ naŋ
sêhu siŋ su tôm si malac ŋandô, dec oc tôm
bu sêmbu sêndi sêndöc dinaŋ.
16 Magoc mba. Ŋac atac whiŋ malac daŋ,
naŋ hôc gêlêc iŋ dindec su. Malac dau yêc

undambê, ma Anötö kwê malac dau sa su
tu ŋac-ŋga. Tu dinaŋ-ŋga dec iŋ maya dau
dom bu ŋac sêsam iŋ bu ŋac si Anötö.
17-18 Abraham kêŋ whiŋ Anötö têŋ ndoc
iŋ kêsahê iŋ, ma sôm têŋ iŋ bu kêŋ Aisak ti
da têŋ iŋ. Anötö gic bata yom têŋ Abraham
muŋ su, ma sôm bu lau oc sêsam lau
wakuc naŋ sêsa akêŋ Aisak, bu Abraham
ndê gôlôwac ŋandô. Magoc iŋ sap ndê kêŋ
whiŋ dôŋ dec bu kêŋ ndê atu tigeŋ dinaŋ
ti da.
19 Iŋ gauc gêm bu Anötö gitôm bu oc uŋ
lau batê sa. Ma gêŋ naŋ hôc asê, naŋ gitôm
iŋ kôc Aisak mbu akêŋ lau batê-ŋga meŋ
tiyham.
20 Ma tiŋambu, têŋ ndoc naŋ Aisak gêm
mbec Jakob lu Iso, naŋ dec kêŋ whiŋ bu
Anötö gitôm bu kôm iŋ ndê mbec ŋandô
sa.
21 Ma Jakob bocdinaŋ kêŋ whiŋ Anötö.
Têŋ ndoc iŋ kêsahê bu iŋ ndê têm kêpiŋ
bu pacndê, naŋ iŋ gêm mbec Josep atu lu.
Ma iŋ gic seŋeŋ dau ŋa ndê tôc ma kêpiŋ
Anötö.
22 Josep kêŋ whiŋ bu Anötö oc êŋgaho
lau Israel-ŋga su yêc gameŋ Isip-ŋga, dec
têŋ ndoc iŋ ndê têm kêpiŋ bu pacndê, naŋ
sôm yom asê pi gêŋ dau, ma gic atu ŋac bu
sêkôc iŋ ndê ŋakwa whiŋ ŋac, têŋ ndoc
ŋac bu sêlhö sêndi.
23 Ma Moses damba lu dinda sêkêŋ whiŋ
Anötö, dec sêsiŋ iŋ gitôm ayô tö têŋ ndoc
dinda kôc iŋ. Ŋahu bu iŋlu sêlic bu iŋ
balêkoc ti aŋgô, ma sêtöc dau tu yom naŋ
kiŋ Isip-ŋga gic atu naŋ-ŋga dom.
24 Ma têŋ ndoc Moses tiatu, naŋ iŋ kêŋ
whiŋ Anötö dec tec bu sêsam iŋ bu Parao
atuwê ndê balê.
25 Iŋ tec bu mbo ti atac ŋayham tôm
ŋasawa apê tu mêtê sac-ŋga whiŋ Parao
ndê lau, ma gêlic ŋayham bu hôc ŋandê ti
ŋawapac whiŋ Anötö ndê lau.
26 Iŋ gêlic lêŋ mayaŋ-ŋga naŋ gic waê
Anötö ndê Mesaya bu ŋayham hôc gêlêc
lau Isip si awa ti gêŋ ŋayham-ŋayham hoŋ
su. Ŋahu bu iŋ takwê ndê ŋaôli ŋayham,
naŋ iŋ oc tap sa tiŋambu.
27 Iŋ kêŋ whiŋ, dec hu gameŋ Isip-ŋga
siŋ, ma töc dau tu kiŋ Isip-ŋga ndê atac
ŋandê-ŋga dom. Iŋ puc dau dôŋ ma
kalhac ŋaŋga, ŋahu bu iŋ gêlic Anötö, naŋ
lau daŋ sêlic su dom.
28 Iŋ kêŋ whiŋ Anötö dec sôm têŋ lau
Israel-ŋga bu sêmasaŋ Pasowa tôm Anötö
sôm, ma sêsê domba ŋadac pi gatam ŋac
si andu-ŋga. Ma ŋalêŋ dinaŋ aŋela naŋ
gic balêkoc ŋgac mbêc Isip-ŋga hoŋ ndu,
naŋ kêlêc lau Israel-ŋga si andu hoŋ.
29 Lau dau sêkêŋ whiŋ Anötö naŋ gêlêc
Gwêc Koc sa, dec sêlom gitôm sêŋsêlêŋ
sêmbo gameŋ basô si. Magoc têŋ ndoc lau
Isip-ŋga bu sêlom sêŋkuc ŋac, naŋ gwêc
kêgatöc ŋac ahuc e sênôm gwêc su ma
siŋga.
30 Tiŋambu lau Israel-ŋga sêkêŋ whiŋ
Anötö, dec sêŋsêlêŋ sêŋgihi malac Jeriko
tôm bêc 7 e malac dau ŋatuŋbôm ku sa.
31 Magoc Anötö seŋ awhê mockaiŋ-ŋga
Rahab su whiŋ lau daŋgapêc malac dinaŋ-
ŋga dom. Ŋahu bu muŋ-ŋga Rahab dau
tôc asê bu iŋ kêŋ whiŋ Anötö, têŋ têm
iŋ kôc lau Israel-ŋga si lau sêtip gameŋ
Kanan-ŋga sa ti yom malô.
32 Ma lau sêkêŋ whiŋ ŋaŋga-ŋga
daêsam sêmbo, tôm Gideon, Barak,
Samson, Jepta, Dawid, ma Samuel ti Anötö
ndê lau propet ŋatô. Magoc ŋasawa mba
bu wasôm yom pi ŋac tigeŋ-tigeŋ.
33 Ŋatô sêkêŋ whiŋ ŋaŋga, dec sêku kiŋ
gameŋ ŋatô-ŋ ga dulu. Ŋatô sem gôliŋ
lau Israel-ŋga ti sêŋgilí ŋac bu sêsa si lêŋ
gitêŋ. Ma Anötö gic bata yom têŋ ŋac bu
yob ŋac. Tu lau ŋatô si sêkêŋ whiŋ-ŋga
dec Anötö kêgapic layon si whasuŋ ahuc,
34 ma kêgaho ya ŋa-ŋandê su yêc ŋatô,
ma yob ŋatô bu sêlhö su yêc ŋacyo si bieŋ.
Lau ŋatô ŋac lau licwalô mba, magoc tu
ŋac si sêkêŋ whiŋ-ŋga, dec Anötö kêŋ
ŋaŋga têŋ ŋac. Ŋac sêti lau siŋ-ŋga ti
ŋaclai atu, ma sêku lau apa si lau siŋ-ŋga
dulu.
35 Lauwhê ŋatô sêkêŋ whiŋ Anötö, dec
iŋ uŋ ŋac si balêkoc ŋgac naŋ sêmbac
ndu su, naŋ sa sêmeŋ sêmbo sêwhiŋ ŋac
tiyham. Ma lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô, naŋ
sic ŋac ŋa sö e sêmbac ndu. Magoc lau
dau sêtec bu sêsêc si sêkêŋ whiŋ ahuc tu
bu sênem dau si yêc ŋandê dinaŋ, ŋahu
bu sêkêŋ bata bu Anötö gitôm bu oc uŋ
ŋac sa, ma kêŋ ŋac sêmbo ŋayham eŋ.
36 Ŋatô, lau sêsu ŋac susu, ma sêhi ŋac
ŋa sö, ma ŋatô sêsô ŋac dôŋ ma sêkêŋ ŋac
sêndöc gapocwalô.
37 Sêtuc ŋatô ŋa hoc ndu, sêhê ŋatô ŋa
sege kic gi lu, ma ŋatô naŋ lau siŋ sêkuŋ
ŋac ndu ŋa bieŋ baliŋ. Ŋac sêsôc ŋakwê
sac-sac naŋ sêmasaŋ ŋa domba ti naniŋ
ŋamlic, sêpônda dau ŋandô, ma lau sêkêŋ
kisa ŋac ti sêkôm ŋac ŋayom.
38 Ŋac sêŋgihi sêmbo gameŋ sawa ti
gameŋ lôc-ŋga gitôm lau waêmba, ma
sêndöc hoc ŋasuŋ ti suŋ naŋ yêc nom.
Magoc tu ŋac si sêkêŋ whiŋ-ŋga dec Anötö
gêlic ŋac ŋayham kêlêc, hôc gêlêc lau
nom-ŋga hoŋ su.
39 Ŋawaê pi lau hoŋ dinaŋ si sêkêŋ whiŋ
yêc tu bu whê ŋac sa têŋ yac-ŋga. Magoc
ŋac si daŋ gêlic ŋandô naŋ Anötö gic bata
têŋ ŋac, naŋ dom.
40 Ŋahu bu lêŋ ŋayham andô naŋ Anötö
kêmasaŋ bu êmwasiŋ yac lau têm kwahic
dec-ŋga, naŋ gic waê ŋac lau dau sêwhiŋ.
Ma yac hoŋ oc datap sa dawhiŋ dauŋ.

12

Taŋtiŋ Yisu ma dalhac ŋaŋga

1 Lau hoŋ dinaŋ sêmuŋ yac su, ŋac lau
toŋ atu andô, ma sêtôc lêŋ dakêŋ whiŋ-
ŋga ŋayham têŋ yac tu taŋkuc-ŋga. Tu
dinaŋ-ŋga dec dakac dauŋ su yêc gêŋ hoŋ
naŋ kalhac yac ahuc tu taŋkuc Yisu-ŋga,
ma yêc mêtê sac naŋ bu êntôm yac ma
kôm yac dapeŋ. Ma tanti ŋaŋga dapêŋ lêŋ
naŋ Anötö gic bata tu tanti daho-ŋga ma
dahu siŋ dom.
2 Tanti ma taŋtiŋ Yisu, bu iŋ ti yac neŋ
dakêŋ whiŋ ŋahu, ma iŋ oc ndic dabiŋ yac
neŋ dakêŋ whiŋ. Iŋ kêyalê bu iŋ ndê mbac
ndu oc ti lêŋ atac ŋayham-ŋga tiŋambu,
ma tu dinaŋ-ŋga iŋ puc dau dôŋ tu hôc
ŋandê a gicso-ŋga, ma hêgo dau tu maya
atu naŋ gic lêŋ dinaŋ ŋawaê, naŋ dom. Ma
kwahic dec iŋ pi undambê g i ndöc Anötö
ndê pôŋ atu ŋa-andô-ŋga.
3 Akôc gauc pi Yisu, ma pi lêŋ kisa-ŋga
naŋ lau sac sêkôm têŋ iŋ. Iŋ hôc kisa
dau magoc kalhac ŋaŋga, dec tôc dôhôŋ
ŋayham têŋ mac bu aŋkuc, ma bu nem
mac sa bu kwampac sa ma ahu nem akêŋ
whiŋ siŋ dom.

Anötö kêmatôc lau naŋ iŋ atac whiŋ

4 Mac ahôc ŋawapac tu saê ti kisa naŋ
lau sac sêkêŋ têŋ mac-ŋga, magoc sêkôm
e sêkêc mac nem daŋ ndê dac siŋ su dom.
5 Bocke? Mac aŋlhiŋ Anötö ndê yom,
naŋ kêgilí mac bu alhac ŋaŋga, naŋ siŋ,
a? Yom dau sam mac bu Anötö atui awhê
ma ŋgac, ma sêto yêc bocdec bu:

Aneŋ balêkoc awhê ma ŋgac, Pômdau
bu êmatôc mac, me bu kêŋ ŋawapac
têŋ mac bu whê nem gauc sa pi nem
giso, naŋ alic tôm gêŋ ŋambwa dom,
ma lic ŋakam sa tu aŋkuc iŋ-ŋga dom.

6 Ŋahu bu Pômdau kêmatôc lau naŋ iŋ
atac whiŋ ŋac, ma lau naŋ iŋ kôc ŋac sa
sêti iŋ ndê balêkoc, naŋ iŋ kêŋ ŋandê têŋ
ŋac. *[Prov 3:11-12]*
7 Mac aŋyalê bu dambai nom-ŋga hoŋ
sêmatôc si balêkoc tu bu sêndôhôŋ ŋac
bu sêŋkuc lêŋ ŋayham-ŋga. Ma bocdinaŋ
Anötö bu êmatôc mac, naŋ alhac ŋaŋga.
Bu gêŋ dau tôc asê bu iŋ gêlic mac bu iŋ
ndê balêkoc solop.
8 Ma Anötö kêŋ ŋawapac têŋ iŋ ndê
balêkoc hoŋ tu bu êndôhôŋ ŋac-ŋga. Iŋ
bu kêŋ têŋ mac dom, dec oc tôc asê bu mac
atôm balêkoc ŋasawa-ŋga, ma Anötö ndê
balêkoc solop dom.
9 Ma têŋ ndoc damaŋi nom-ŋga sêmatôc
yac, naŋ dalic ŋac sac dom, magoc datoc
ŋac sa. Bocdinaŋ dasôc Damaŋ undambê-
ŋga ŋapu hôc gêlêc damaŋi nom-ŋga su
dandic ŋawaê. Ŋahu bu iŋ ti ŋadau yac
neŋ gatuŋ, ma iŋ kêmatôc yac tu bu daso
mwasiŋ dandöc taŋli-ŋga dom.
10 Damaŋi nom-ŋga gauc gêm bu
sêndôhôŋ yac tu bu dasa lêŋ ŋayham-ŋga,
ma ŋac si matôc iŋ gêŋ ŋasawa apê-ŋga
eŋ. Magoc A nötö kêyalê gêŋ bocke naŋ
oc nem yac sa ŋandô, dec kêmatôc yac tu
bu dati lau dabuŋ-ŋga, datôm iŋ dau.
11 Têŋ ndoc yac bu dahôc ŋawapac tu
êmatôc yac-ŋga, naŋ oc kôm yac atac
ŋayham dom, magoc oc kêŋ ŋandê têŋ yac.
Magoc tiŋambu yac taŋyalê bu ŋawapac
dau gêm yac sa bu dambo ti yom malô, ma
kêdôhôŋ yac bu dasa neŋ lêŋ gitêŋ eŋ.
12 Tu dinaŋ-ŋga dec mac nem lau naŋ si
amba tibalê, me gahiduc tigoloŋ tu wapac
naŋ sêhôc-ŋga, naŋ apuc ŋac dôŋ bu
sêlhac ŋaŋga tiyham.
13 Amasaŋ seŋ gahim-ŋga tisolop, bu lau
gahi sac naŋ sêŋkuc mac, naŋ sêpeŋ ma
sêtisac dom, magoc ŋayham sa tiyham.

Dayob dauŋ bu daso Anötö ndê mwasiŋ dom

14 Aŋsahê ŋaŋga bu ambo awhiŋ lau
hoŋ ti yom malô, ma bu asa nem lêŋ dabuŋ
eŋ. Bu asa naŋ sa lêŋ dabuŋ dom, naŋ oc
tôm dom bu lic Pômdau ma mbo whiŋ iŋ.
15 Ayob daôm ŋapep bu mac nem daŋ so
Anötö ndê mwasiŋ dom, ma bu ŋasili mêtê
sac-ŋga lêc tiyham yêc mac-ŋga dom. Bu
mêtê sac dau gitôm gêŋ ŋamakic ma oc
kêŋ ŋawapac têŋ lau daêsam, ma kôm ŋac
ŋadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga.
16 Ayob bu mac nem daŋ sa lêŋ mockaiŋ-
ŋga dom, me gauc nem gêŋ nom-ŋga êŋlêc
dom, ma êŋlhiŋ Anötö siŋ gitôm Iso, naŋ
hu ndê wapa lêŋsêm ŋgac mbêc-ŋga siŋ,
tu neŋ gêŋ dim tigeŋ-ŋga.
17 Mac aŋyalê su, bu tiŋambu iŋ tac whiŋ
bu wêkaiŋ ndê gêŋ lêŋsêm dau tiyham,
dec ndac damba Jakob bu nem mbec iŋ.
Magoc damba tec iŋ dec kôm dom. Iŋ taŋ
dau ndu, ma kêsahê ŋaŋga bu kac damba
ndê ŋalôm kwi, magoc tôm dom.

Lôc Sainai ma Lôc Sayon sêti dôhôŋ pwac lu-ŋga

18 Lau Israel-ŋga sêtigasuc Lôc Sainai
tu sêtap pwac akwa sa-ŋga. Magoc lôc
naŋ mac atigasuc tu akôc pwac wakuc-
ŋga, naŋ lôc kaiŋ daŋ dau-ŋga. Lôc Sainai
dau kalhac nom, ma lau Israel-ŋga sêlic ya
atu, ma ŋasec ti sômôm ma mbu lalahi atu
gêm, yêc lôc dinaŋ.
19 Ma ŋac sêŋgô Anötö ndê dahuc ma iŋ
dau ndê awha, e sêtöc dau ma sêteŋ bu
sêŋgô tiyham dom.
20 Bu Anötö gic yomsu ŋac ma sôm bu
ŋamalac me bôc bocke bu meŋ êmpiŋ lôc
dau, naŋ sêtuc iŋ ŋa hoc ndu. Lau Israel-
ŋga sêlic bu yomsu dau kêŋ ŋawapac atu
têŋ ŋac.
21 Ma Moses gêlic gêŋ hoŋ dinaŋ ma kôm
iŋ töc dau ma kêtitec ŋandô.

22 M agoc tu mac nem akêŋ whiŋ-ŋga dec
tôm mac ahôc asê Lôc †Sayon, naŋ malac
Jerusalem wakuc naŋ yêc undambê, ma
Anötö Taŋli Ŋadau ndê malac. Mac ahôc
asê aŋela tausen ma tausen naŋ sêkac sa
sêmbo gameŋ dinaŋ ti atac ŋayham atu.
23 Ma mac asôc Anötö ndê gôlôwac
dabuŋ ŋalôm, ma ambo awhiŋ yac lau naŋ
iŋ gêlic yac datôm iŋ ndê balêkoc mbêc,
ma to yac neŋ ŋaê sa yêc undambê. Mac
atigasuc Anötö dau, naŋ oc êŋsahê lau hoŋ
pi ŋac si mêtê. Ma mac ahôc asê gameŋ
naŋ lau gitêŋ naŋ Anötö gic dabiŋ ŋac, naŋ
si gatu sêmbo.
24 Ma mac atigasuc Yisu, naŋ ti pwac
wakuc ŋa-ŋgac ŋalhu-ŋga. Ma mac atap
mwasiŋ atu sa, tu dac naŋ iŋ kêc siŋ tu
êŋgwasiŋ mac nem sac su-ŋga. Muŋ-ŋga,
Abel ndê dac ta yom pi têŋ Anötö bu kêŋ
ŋagêyô ô iŋ ndê dac. Magoc Yisu ndê dac
ti ŋahu datap mwasiŋ sa yêc Anötö-ŋga,
dec hôc gêlêc Abel ndê su.

Dalic Anötö ndê puc gitôm gêŋ ŋambwa dom

25 B ocdinaŋ apôc daŋamsuŋ ahuc têŋ
yom naŋ Anötö sôm têŋ mac, naŋ dom.
Lau Israel-ŋga sêŋgô Anötö awha kêŋ puc
ŋac yêc nom, ma ŋac naŋ sêtec bu sêŋgô
iŋ ndê y om, naŋ sêlhö su yêc iŋ ndê matôc
dom. Bocdinaŋ yac lau naŋ Anötö kêŋ puc
yac akêŋ undambê, naŋ bu dapuc dômwêŋ
iŋ, dec oc tôm dom andô bu dalhö su iŋ
ndê matôc.
26 Têŋ ndoc Anötö sôm yom yêc Lôc
Sainai, naŋ iŋ awha kôm nom wiwic sa.
Ma tiŋambu, têŋ ndoc daŋ tiyham iŋ gic
bata yom, tôm sêto yêc bocdec bu:

Têm daŋ tiyham aö oc waŋwic gameŋ tiyham, magoc waŋwic gameŋ nom-ŋga tawasê dom, undambê whiŋ. *[Hag 2:6]*

27 Iŋ sôm bu kôm gêŋ dau dim daŋ
tiyham, ma yom dau hêganôŋ têm naŋ iŋ
oc êŋwic gêŋ undambê ti nom-ŋga hoŋ
naŋ iŋ kêŋ. Ma gêŋ naŋ bu yêc ŋapaŋ-
ŋga dom, naŋ oc wiwic sa e niŋga. Ma
ŋalêŋ dinaŋ, gêŋ naŋ wiwic dom oc gacgeŋ
sêlhac.
28 Anötö gic bata têŋ yac bu yac oc
dawêkaiŋ gameŋ naŋ oc wiwic ma niŋga
dom. Tu dinaŋ-ŋga dec danem daŋge iŋ,
ma danem akiŋ iŋ ŋalêŋ ŋayham naŋ tôm
bu ndic iŋ tandô ŋayham. Dakôm ti datoc
iŋ sa ma datöc iŋ,
29 ŋahu bu yac neŋ Anötö ndê ŋaclai
gitôm ya atu, naŋ gitôm bu neŋ gêŋ
sambob su.

13

Sakiŋ naŋ gic Anötö tandô ŋayham

1 Ambo ti atac whiŋ asidôwai ŋapaŋ.
2 Aŋlhiŋ daôm siŋ dom bu akôc lau aŋgô
batac sa ma andic ya ŋac. Ŋahu bu lau
ŋatô naŋ sêkôm bocdinaŋ, dec sic ya aŋela
magoc sem gauc.
3 Ma gauc nem lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ
sêndöc gapocwalô, ti ŋac naŋ lau sêkêŋ
kisa ŋac, ma anem ŋac sa gitôm mac daôm
ahôc ŋawapac dinaŋ awhiŋ.

4 Mac hoŋ atoc lêŋ lauwhê ti ŋgac sênem
dau-ŋga sa ŋapep andic ŋawaê. Awhê ma
ŋgac bocke naŋ sem dau sa su, naŋ sêmbo
sêwhiŋ dau ti sêsa lêŋ ŋawasi eŋ. Ŋahu
bu lau hoŋ naŋ sêkôm mêtê mockaiŋ-ŋga,
me sêndic sêmbôc-walô kic, naŋ oc sêtap
Anötö ndê matôc sa.

5 Ayob daôm bu mêtê atac whiŋ mone-
ŋga nem mac nem ŋalôm ahuc dom.
Ambo ti atac ŋayham pi gêŋ bocke naŋ
Anötö kêŋ têŋ mac. Bu Anötö dau sôm
bu yob mac, tôm yom naŋ sêto yêc, naŋ
bocdec bu:

Aö wahu am siŋ me wapuc dômwêŋ am daŋ dom. *[Diut 31:6, 8]*

6 Tu dinaŋ-ŋga dec ŋalôm pêŋ dôŋ ma
dasôm yom asê tôm sêto yêc Buku Wê-ŋga
bocdec bu:

Pômdau oc nem aö sa, ma bocdinaŋ aö oc watöc dauŋ dom. Asa oc tôm bu kac aö su yêc Pômdau ndê atac whiŋ? *[BW 118:6-7]*

7 Gauc nem mac nem lau bata naŋ
sêndôhôŋ Anötö ndê yom têŋ mac. Akôc
gauc pi ŋac si lêŋ ŋayham naŋ sêsap dôŋ e
si têm pacndê, ma aŋkuc ŋac si lêŋ sêkêŋ
whiŋ-ŋga.
8 Yisu Kilisi oc kac dau kwi-kwi dom.
Ŋalêŋ naŋ iŋ mbo muŋ-ŋga, naŋ iŋ mbo
kwahic dec, ma oc mbo bocdinaŋ ŋapaŋ.

9 Ayob daôm bu yom ti mêtê wakuc naŋ
so yom ŋandô, naŋ êŋsôŋ mac nem gauc e
hê mac su yêc Kilisi dom. Tamkwê Anötö
ndê mwasiŋ bu puc nem gatôm dôŋ, ma
gauc nem gêŋ daneŋ-ŋga me ŋagôliŋ pi
gêŋ daneŋ-ŋga êŋlêc dom. Bu lau naŋ
sêmbo pwac akwa ŋapu ma gauc gêm gêŋ
kaiŋ dinaŋ kêlêc, naŋ gêm ŋac sa bu sêti
lau gitêŋ yêc Anötö aŋgô-ŋga dom.

10 Yac tam akiŋ Anötö dambo pwac
wakuc ŋapu, ma lau naŋ sem akiŋ Anötö
sêmbo pwac akwa ŋapu, naŋ sêtôm
dom bu sêwêkaiŋ pwac wakuc dindec
ŋamwasiŋ.
11 Domba ti makao naŋ dabuŋsiga
ŋamata-ŋga Israel-ŋga kôc ŋadac ma sôc
lôm dabuŋ Ŋalôm Dabuŋ Andô gi bu kêŋ
ti da ô lau si sac ŋagêyô, naŋ lau sêkôc

ŋamsôm su yêc malac ma sêpec su giŋga
yêc gameŋ ŋamakê-ŋga.*
12 Ma ŋalêŋ tigeŋ Yisu hôc ŋandê ma
mbac ndu yêc malac Jerusalem ŋamakê,
tu bu kôm lau sêti dabuŋ tu iŋ dau ndê
dac naŋ kêc siŋ-ŋga.
13 Bocdinaŋ dahu lau Israel-ŋga si sakiŋ
pwac akwa-ŋga siŋ gacgeŋ, gitôm yac dasa
yêc malac Jerusalem, ma datêŋ Yisu dandi,
ma dahôc yom mayaŋ-ŋga naŋ ŋacyo
sêmbaliŋ pi yac tu dakêŋ whiŋ Yisu-ŋga,
naŋ dawhiŋ.
14 Ŋahu bu gameŋ nom-ŋga naŋ kwahic
dec ti yac neŋ malac dambo-ŋga, naŋ
malac yêc ŋapaŋ-ŋga dom. Ma yac
taŋkwê malac ŋandô naŋ oc meŋ sa
tiŋambu.
15 Tu Yisu-ŋga dec tampiŋ Anötö tôm bêc
hoŋ. Yac lau hoŋ naŋ dasôm bu dakêŋ
whiŋ Yisu, naŋ tac waê bu tampiŋ Anötö,
ma yac neŋ yom tampiŋ iŋ-ŋga gitôm da
daŋge ŋayham.
16 Aŋlhiŋ daôm siŋ dom bu akôm mêtê
ŋayham eŋ, ma bu akêŋ nem gêŋ tu anem
lau ŋatô sa-ŋga. Mêtê dau iŋ gitôm da naŋ
Anötö gêlic ŋayham whiŋ.
17 Daŋam wambu lau bata naŋ sêyob
mac lau akêŋ whiŋ-ŋga, ma asôc ŋac
ŋapu, tu bu sêkôm si gweleŋ ti atac
ŋayham-ŋga. Bu ŋac sem gweleŋ pi Anötö
ndê yom bu sêpuc mac nem gatôm dôŋ,
ma tiŋambu Anötö oc kip ŋac sa ŋapep
pi gweleŋ dau. Mac bu daŋam wambu
ŋac ŋapep dom, dec oc kôm ŋac ŋalôm
ŋawapac, ma oc tôm dom bu sênem mac
sa ŋapep.
18 Ateŋ mbec tu yac-ŋga, bu yac aŋsahê
ŋaŋga bu asa mba lêŋ gitêŋ eŋ, ma yac
ambo ti atac pa su pi yac mba lêŋ.
19 Ma ateŋ mbec ŋaŋga bu Pômdau nem
aö sa bu watap seŋ watêŋ mac waloc-ŋga
sa ŋagahô.

Yom ŋambu-ŋga

20 Yac neŋ Pômdau Yisu ma ŋgac
ŋayham yob domba-ŋga kêc ndê dac siŋ
tu êmatiŋ pwac yêc ŋapaŋ-ŋga, dec Anötö
uŋ iŋ sa akêŋ lau batê-ŋga. Ma aö bu
wateŋ Yom Malô Ŋadau, Anötö dau,
21 bu ndic dabiŋ mac bu akôm mêtê
ŋayham eŋ ma asa nem lêŋ hoŋ tôm iŋ
ndê atac whiŋ. Ma tu Yisu Kilisi ndê ŋaê-
ŋga, dec aö wateŋ iŋ bu puc yac hoŋ dôŋ tu
bu gêŋ hoŋ naŋ dakôm, naŋ ndic iŋ tandô
ŋayham. Datoc Yisu ndê waê sa tôm bêc
sambob. Yomandô.
22 O asidôwai. Aö gato bapia apê dindec
bu waŋgilí mac bu asap lêŋ ŋayham dôŋ
ŋapaŋ. Ma kwahic dec aö bu wateŋ mac
bu akôc aneŋ yom hoŋ sa ma asôc ŋapu.
23 Aö wakêŋ ŋawaê têŋ mac bu sêhu yac
neŋ asidôwa Timoti siŋ su yêc gapocwalô.
Iŋ bu hôc asê aö ŋagahô, dec alu oc aloc
ma alic mac.
24 Akêŋ aneŋ acsalô ŋayham têŋ mac
nem lau bata hoŋ, ma têŋ A nötö ndê lau
dabuŋ hoŋ bocdinaŋ. Ma lau gameŋ Itali-
ŋga sêkêŋ si acsalô têŋ mac whiŋ.
25 Anötö ndê mwasiŋ whiŋ mac hoŋ.

* **13:11** - alic Lev 16:27. Yom pi lau Israel-ŋga si Om Atu Sêkêŋ Da ô Sac Ŋagêyô-ŋga (Day of Atonement), naŋ sêto yêc Lev 16:1-34. Hib 13:12 bu tôc asê tiawê bu Yisu ndê mbac ndu hôc gêlêc da naŋ dabuŋsiga Israel-ŋga sêkêŋ ti yala ti yala (Hib 7:11–9:18), ma bu êŋgilí lau sêkêŋ whiŋ-ŋga bu sêŋkuc Yisu ti atac pa su eŋ.

Jems
ndê bapia
Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Ŋamalac naŋ to bapia dindec, naŋ ndê ŋaê Jems. Iŋ ŋgac bata naŋ yob lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga naŋ sêndöc malac Jerusalem (Apo 15:13). Lau tigauc daêsam gauc gêm bu Jems iŋ Pômdau Yisu asi (Mak 6:3).

Jems to bapia dindec têŋ lau sêkêŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga naŋ sêndöc babalip yêc lau naŋ lau Israel dom, naŋ si gameŋ. Iŋ sam ŋac bu lau naŋ sêsa akêŋ gôlôwac Israel-ŋga si toŋ 12 (1:1), ma bocdinaŋ lau ŋatô gauc gêm bu mboe iŋ to bapia dindec têŋ lau Israel-ŋga naŋ sêlhö su yêc malac Jerusalem têŋ ndoc lau sêkêŋ kisa ŋac (Apo 8:1; 11:19). Ma lau ŋatô gauc gêm bu bapia dindec gic waê lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ, lau Israel-ŋga, ma lau gameŋ apa-ŋga sêwhiŋ.

Iŋ ndê bapia dau hêganôŋ lêŋ ti sakiŋ ŋayham naŋ gic lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋawaê. Iŋ bu kêŋ puc ŋac bu sêtôc si sêkêŋ whiŋ ŋandô tiawê, ma bu sêhu mêtê sac-sac hoŋ siŋ. Jems bu tôc asê bu lau si sêkêŋ whiŋ iŋ gêŋ naŋ sêsôm ŋa whasuŋ ŋambwa dom, magoc lau naŋ sêkêŋ whiŋ ŋandô, naŋ si lêŋ ti sakiŋ oc tôc gêŋ dau asê tiawê.

Jems gic hu ndê bapia

1 Aö Jems naŋ gam akiŋ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi, gato yom dindec têŋ mac lau akêŋ whiŋ Yisu-ŋga, naŋ asa akêŋ gôlôwac Israel-ŋga toŋ 12, mac lau naŋ andöc babalip yêc lau apa si gameŋ. Acsalô têŋ mac hoŋ.

Dahôc ŋawapac ti atac lu-lu dom

2 O aneŋ asidôwai. Gêŋ wapac me lêtôm bu tap mac sa, naŋ alic nditôm gêŋ atac ŋayham-ŋga.

3 Mac aŋyalê bu gêŋ bocke naŋ kêsahê mac nem akêŋ whiŋ, naŋ gêm mac sa bu alhac ŋaŋga.

4 Ma mac bu ati lau alhac ŋaŋga-ŋga, dec oc ndic dabiŋ mac atôm gwalam akwa akêŋ whiŋ-ŋga, ma mac oc apônda gêŋ daŋ dom.

5 Magoc mac nem asa bu pônda gauc, naŋ teŋ Anötö bu kêŋ gauc têŋ am, ma iŋ oc kêŋ. Bu Anötö iŋ mwasiŋ ŋadau, ma oc lic ŋamalac naŋ teŋ gêŋ têŋ iŋ, naŋ sac dom, iŋ oc kêŋ gêŋ têŋ iŋ ti atac whiŋ.

6 Magoc têŋ ndoc am teŋ gêŋ dau, naŋ teŋ ti atac lu-lu dom. Teŋ ti kêŋ whiŋ bu am oc tap ŋandô sa. Asa naŋ teŋ gêŋ ti atac lu-lu, naŋ gitôm gwêc naŋ mbu gêli sa ma pi sip ŋapaŋ.

7 Iŋ ŋamalac kaiŋ dinaŋ, gauc nem bu iŋ oc kôc gêŋ daŋ yêc Pômdau dom.

8 Iŋ ŋamalac gauc lu-lu-ŋga, ma kôm ndê gêŋ hoŋ bambaliŋ.

Dahê gauc pi mone ti wapa ŋapaŋ dom

9 Mac asidôwai naŋ lau waêm mba ma lau ŋalôm sawa, aö wasôm têŋ mac bu atac ŋayham sa, bu Pômdau gêlic mac atôm lau tiwaê tu mac nem akêŋ whiŋ-ŋga.

10 Ma mac lau ti lêlôm, Anötö bu êŋgwiniŋ mac, goc atac ŋayham sa. Ahê gauc pi mac nem mone ti wapa dom. Bu gêŋ dau oc niŋga gitôm a ŋamlha ŋayham, naŋ

11 ac pi ti ŋandê atu, ma pec e ŋamlha kêsôlô, dec ŋamlha ŋayham dau pacndê. Ma ŋalêŋ tigeŋ, lau ti lêlôm naŋ sem gweleŋ ŋapaŋ tu sêtap mone sa-ŋga, naŋ oc sêniŋga bocdinaŋ.

Lêtôm ti saê

12 Asa naŋ bu lhac ŋaŋga têŋ ndoc iŋ kêsahê lêtôm ti saê, naŋ oc tap Anötö ndê mwasiŋ sa, bu ŋawapac dau kôm iŋ hu ndê kêŋ whiŋ siŋ dom, ma Anötö oc kêŋ iŋ ndöc tali ŋapaŋ. Ŋaôli dau dinaŋ Anötö gic bata su bu kêŋ têŋ lau naŋ atac whiŋ iŋ naŋ.

13 Ŋamalac daŋ bu lêtôm tap iŋ sa, naŋ hê gauc bu Anötö kêŋ lêtôm têŋ iŋ lec dom. Bu gêŋ daŋ gitôm dom bu êntôm Anötö, ma Anötö dau kêtôm ŋamalac daŋ dom.

14 Mba! Lêtôm ŋahu sip ŋamalac dau ndê atac galac, naŋ kêŋ gauc têŋ iŋ ma kêtôm iŋ bu kôm sac.

15 Ma ŋamalac naŋ sôc atac galac ŋapu, naŋ kôm mêtê sac. Ma ŋamalac naŋ kôm mêtê sac, naŋ wêkaiŋ seŋ mbac ndu-ŋga.

16 Bocdinaŋ aneŋ asidôwai atac whiŋ-ŋga, ayob daôm bu lau daŋ sêŋsau mac dom. Lêtôm meŋ akêŋ Anötö dom. Mba!

17 Damaŋ undambê-ŋga, naŋ kêŋ ŋawê hoŋ sêlhac umboŋ, naŋ mwasiŋ ŋayham hoŋ ŋadau, ma gêŋ ŋayham hoŋ naŋ datap sa, naŋ meŋ akêŋ iŋ ndê. Tôm bêc hoŋ ac pi ma sip tiyham, ma ac ŋa-ayuŋ yêc teŋ dom. Magoc Anötö gitôm ac ŋa-ayuŋ dom. Iŋ kôm gêŋ ŋayham eŋ tu êmwasiŋ yac-ŋga, ma kac ndê awha kwi-kwi dom.

18 Ma iŋ kêŋ iŋ ndê yom ŋandô sip yac neŋ ŋalôm tu bu kôm yac dati lau wakuc, datôm gêŋ hoŋ naŋ iŋ kêŋ, naŋ si ŋandô mbêc.

Daŋgô mêtê ti dakôm ŋandô sa

19 O aneŋ asidôwai atac whiŋ-ŋga, aŋgô su naŋ. Atisa ŋagahô tu asôm daôm nem yom-ŋga dom, magoc akêŋ daŋam lau

ŋatô si yom ŋapep muŋ. Ma ayob daôm
bu atac ŋandê ŋagahô dom.
20 Bu ŋamalac si atac ŋandê kalhac ŋac
ahuc e sêso lêŋ gitêŋ naŋ Anötö tac whiŋ.
21 Tu dinaŋ-ŋga dec aö wasôm têŋ mac
bu mêtê ŋadômbwi ma mêtê sac hoŋ naŋ
kêsôwec tiatu yêc gameŋ nom-ŋga, naŋ
ahu siŋ! Aŋgwiniŋ daôm ma akôc Anötö
ndê mêtê naŋ sic dulu têŋ mac su, naŋ sa
sip nem ŋalôm e tidôŋ, bu yom dau gitôm
bu nem mac si.
22 Mac bu aŋgô Anötö ndê yom ŋambwa,
dec oc aŋsau daôm. Aŋgô ma akôm ŋandô
sa!
23 Asa naŋ ŋgô mêtê magoc kôm ŋandô
sa dom, naŋ gitôm ŋamalac naŋ tôc
gwaniŋ sip busunôm bu lic dau aŋgô andô.
24 Iŋ gêlic su, goc sa gi ma ŋagahô kêlhiŋ
aŋgô andô siŋ.
25 Magoc asa naŋ tôc gwaniŋ Anötö ndê
yomsu ŋandô* naŋ kêgapwêc yac su yêc
mêtê sac, ma sôc ŋapu ti gauc gêm ŋapaŋ,
naŋ Anötö oc nem mbec gêŋ hoŋ naŋ iŋ
kôm.
26 Asa naŋ gauc gêm bu iŋ gêm akiŋ
Anötö ŋapep, magoc gêm gôliŋ dau ndê
êmbala dom, naŋ kêsau dau. Ma gêŋ hoŋ
naŋ iŋ kôm bu nem akiŋ Anötö, naŋ gitôm
gêŋ ŋambwa ma gic Anötö tandô ŋayham
dom.
27 Mac bu anem akiŋ Anötö ŋalêŋ gitêŋ
naŋ iŋ oc lic ŋayham, goc akôm gêŋ
bocdec. Anem mosibu ti lauwhê sawa naŋ
sêhôc ŋawapac, naŋ sa. Ma ambo ahê têŋ
mêtê ŋadômbwi nom-ŋga hoŋ.

2

Datoc lau hoŋ sa

1 O aneŋ asidôwai, mac naŋ akêŋ whiŋ
yac neŋ ŋawasi ŋadau Pômdau Yisu Kilisi.
Atoc lau tiwaê ma lau waêmba hoŋ sa
ŋalêŋ tigeŋ.
2 Mboe mac akac daôm sa tu alic om-
ŋga, ma ŋamalac lu sêsôc sêmeŋ. Ŋgac
daŋ sôc ŋakwê ŋawasi ti gôlôŋ gol, magoc
ŋgac daŋ iŋ ŋgac ŋalôm sawa naŋ sôc
ŋakwê akwa gweleŋ-ŋga.
3 Mac oc akôm sake? Mboe mac oc atoc
ŋgac ti ŋakwê ŋawasi sa, ma asôm têŋ
iŋ bu, “Am ndöc pôŋ ŋayham dindec,” a?
Ma asôm têŋ ŋgac ŋalôm sawa, “Am lhac
ŋambu-ŋga dê,” me “Ndöc nom dindec
yêc yac gahiŋ-ŋga,” a?
4 Mac bu akôm bocdinaŋ ma atoc mac
nem lau ŋatô sa hôc gêlêc lau ŋatô su,
dec mac atôm lau sêmatôc yom-ŋga naŋ
si gauc tisac.
5 O aneŋ asidôwai atac whiŋ-ŋga, aŋgô
su naŋ. Lau naŋ lau nom-ŋga sêlic bu
lau ŋalôm sawa, naŋ Anötö tac whiŋ bu
êŋyaliŋ ŋac sa bu sêkêŋ whiŋ ŋaŋga, dec
sêti lau ti lêlôm yêc iŋ aŋgô-ŋga. Ma iŋ
oc kêŋ ŋac sêwêkaiŋ gameŋ undambê-ŋga
naŋ iŋ gic bata bu kêŋ têŋ lau naŋ atac
whiŋ iŋ. Yom dau iŋ yom ŋandô.
6 Magoc mac apu lau ŋalôm sawa. Ma
lau ti lêlôm naŋ mac atoc ŋac sa, naŋ
sêtoc mac sa ô dom. Ŋac sêlic ŋayham
bu sêŋgwiniŋ mac, ma ŋac bu sêtap yom
daŋ sa pi mac, dec ŋac oc sêwê mac atêŋ
lau sêmatôc yom-ŋga andi.
7 Yomandô! Ma têŋ ndoc lau dau
sêŋgwiniŋ mac, naŋ sêpu mac nem ŋadau
ndê ŋaê ŋayham whiŋ.
8 Anötö ndê yomsu naŋ sêto yêc bocdec
bu, “Atac whiŋ lau meŋpaŋ am-ŋga gitôm
mac atac whiŋ daôm,” naŋ tiŋamata
yomsu hoŋ naŋ sêhêganôŋ ŋamalac si lêŋ
sêmbo sêwhiŋ dandi-ŋga ma piŋ ŋac hoŋ
dôŋ sêpitigeŋ. Mac bu daŋam wambu
yomsu dau, dec mac oc atoc nem asidôwai
sa ŋapep.
9 Magoc mac bu atoc lau tiwaê sa ma apu
lau waêmba, dec mac akôm sac, ma yomsu
dau kêmatôc mac, ma tôc asê bu mac lau
aŋgilì yomsu-ŋga.
10 Aö wasôm têŋ mac, bu asa naŋ daŋga
wambu yomsu hoŋ ŋapep, magoc kêgilì
yomsu ŋalhô atêc daŋ, naŋ gitôm ŋamalac
naŋ kêgilì yomsu hoŋ.
11 Anötö dau kêŋ yomsu daŋ bocdec,
‘I’ “Kôm gêŋ mockaiŋ-ŋga dom,” ma kêŋ
daŋ tiyham bocdec, ‘I’ “Ndic ŋamalac ndu
dom.” Am bu kôm mêtê mockaiŋ-ŋga
dom, tigeŋ am bu ndic ŋamalac daŋ ndu,
naŋ dec am gitôm ŋamalac kêgilì yomsu
hoŋ-ŋga.
12 Mac aŋyalê su bu ŋasawa sauŋ Anötö
oc êŋsahê mac, êŋkuc yomsu naŋ iŋ kêŋ
bu êŋgapwêc yac su. Bocdinaŋ dec asôm
yom ti akôm nem mêtê hoŋ ŋapep eŋ.
13 Mac bu tamwalô lau dom, dec Anötö
oc tawalô mac dom têŋ iŋ ndê bêc matôc-
ŋga. Tamwalô lau, ma mac oc atap iŋ ndê
matôc sa dom.

Dakôm mêtê ŋayham tôc yac neŋ dakêŋ whiŋ asê

14 O aneŋ asidôwai. Ŋamalac daŋ bu
sôm, “Aö gakêŋ whiŋ Yisu Kilisi,” magoc
kôm mêtê ŋayham dom, dec iŋ ndê kêŋ
whiŋ ŋandô mba, ma oc nem iŋ si dom.

---

* **1:25** Ŋgac naŋ to Hibru tôc asê bu yomsu amaŋlu gitôm dom bu ndic dabiŋ lau bu sêti lau gitêŋ (7:19; 10:1). Bocdinaŋ lau daêsam gauc gêm bu yom naŋ Jems to pi Anötö ndê yomsu ŋandô, naŋ hêganôŋ yomsu amaŋlu dom, magoc hêganôŋ ŋawaê ŋayham. Bu ŋawaê ŋayham whê sa bu Yisu gic dabiŋ yomsu pwac akwa-ŋga hoŋ (Mat 5:17) ô yac, ma Ŋalau Dabuŋ gêm gôliŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ma gêm ŋac sa bu sêsa lêŋ gitêŋ tôm yomsu sôm (Rom 8:2-4).

15 Mac bu alic awhê me ŋgac kêŋ whiŋ-
ŋga daŋ naŋ pônda ŋakwê ti gêŋ daneŋ-
ŋga, dec mac oc akôm sake?
16 Mac bu asôm têŋ iŋ bu, “Am ndi ti yom
malô, ma oc ŋayham bu am tap nem gêŋ
daneŋ-ŋga ti ŋakwê sa,” magoc akêŋ gêŋ
daŋ bu anem iŋ sa dom, dec mac nem akêŋ
whiŋ oc ŋandô mbasi.
17 Bocdinaŋ, asa naŋ sôm bu iŋ kêŋ
whiŋ, magoc kôm ŋa-sakiŋ dom, naŋ ndê
kêŋ whiŋ gitôm gêŋ batê.
18 Mboe ŋamalac daŋ oc sôm, “Aö gakêŋ
whiŋ, dec gitôm,” ma daŋ oc sôm bu, “Aö
gakôm mêtê ŋayham, dec gitôm.” Oyaê!
Am bu ŋamalac naŋ mêtê ŋayham mbasi,
dec ŋalêŋ bocke aö oc waŋyalê bu am kêŋ
whiŋ ŋandô? Magoc lic mêtê ŋayham dec
aö gakôm gambo, oc tôc aneŋ gakêŋ whiŋ
asê têŋ am.
19 Bocke? Am toc daôm sa bu am kêŋ
whiŋ bu Anötö tigeŋ dê mbo, a? Aluê!
Ŋalau sac sêkêŋ whiŋ bocdinaŋ sêwhiŋ,
ma sêtöc dau ŋandô!
20 Am ŋamalac gauc mbasi-ŋga! Am
nem kêŋ whiŋ naŋ mêtê ŋayham mbasi,
naŋ ti gêŋ ŋambwa. Gauc nem yom
bocdec.
21 Abaŋ Abraham iŋ bu kêŋ iŋ ndê atu
Aisak ti da pi alta, ma tu dinaŋ-ŋga dec
Anötö gêlic iŋ bu ŋgac gitêŋ.
22 Mac hoŋ alic su naŋ. Abraham ndê
kêŋ whiŋ ti iŋ ndê gweleŋ sêpuc dau dôŋ.
Ma iŋ ndê gweleŋ ti sakiŋ gic dabiŋ iŋ ndê
kêŋ whiŋ.
23 Yom naŋ sêto yêc naŋ sôm bu, “*Abra-
ham kêŋ whiŋ Anötö dec Anötö gêlic iŋ ti
ŋgac gitêŋ*.” Yom dau ŋandô sa pi gêŋ naŋ
iŋ kôm, ma Anötö dau sam Abraham bu iŋ
ndê silip.
24 Bocdinaŋ mac hoŋ alic! Dakêŋ whiŋ
ŋambwa kôm yac dati lau gitêŋ yêc Anötö
aŋgô-ŋga dom. Gêŋ naŋ dakôm tu daŋaŋ
wambu Anötö-ŋga, ma yac neŋ dakêŋ
whiŋ, naŋ lu-lu sêkôm yac dati lau gitêŋ.
25 Ma gêŋ daŋ tiyham. Gauc nem
awhê seŋ-ŋga Rahab. Iŋ gêm yaom lau
Israel-ŋga naŋ sêtip gameŋ Kanan-ŋga,
ma kêmasaŋ ŋac si lêŋ bu sêlhö sêndi. Ma
tu dinaŋ-ŋga Anötö gêlic iŋ bu awhê gitêŋ.
26 Ŋamalac naŋ wayahô mbasi, naŋ iŋ
gêŋ batê. Ma yac bu dakêŋ whiŋ magoc
dakôm mêtê ŋayham dom, dec yac neŋ
dakêŋ whiŋ gitôm gêŋ batê bocdinaŋ.

3

Dayob êmbalaŋ

1 Aneŋ asidôwai, aŋgô su naŋ! Têŋ
Anötö ndê bêc êmatôc lau-ŋga, naŋ iŋ
oc kip yac lau naŋ andôhôŋ iŋ ndê mêtê
têŋ lau, naŋ sa ŋapep pi yac mba gweleŋ
dau. Tu dinaŋ-ŋga mac nem asa bu ti
kêdôhôŋwaga mêtê-ŋga, naŋ kôc gauc pi
yom dau muŋ su naŋ.
2 Mêtê sac kôm yac hoŋ dapeŋ ŋalêŋ
daêsam. Ŋamalac naŋ gitôm bu yob
ndê êmbala e sôm yom so daŋ dom, naŋ
ŋamalac gitêŋ, ma gitôm bu nem gôliŋ iŋ
ndê ŋamlic ŋagêŋ hoŋ ŋapep.
3 Lau naŋ sêndöc hosi ŋahô, naŋ sêkêŋ
ain sôc hosi whasuŋ, bu sênem gôliŋ hosi
ma sêkac iŋ kwi êŋkuc ŋac si atac whiŋ.
4 Ma akôc gauc pi waŋ atu-tu. Mbu
ŋadinda peŋ lac sac andô, magoc gôliŋ
atêc dinaŋ kêŋ iŋ kêti kêkuc ŋgac gôliŋ-
ŋga ndê atac whiŋ.
5 Ŋalêŋ tigeŋ, yac êmbalaŋ iŋ gêŋ sauŋ
andô daŋ yêc ŋamlic ŋagêŋ hoŋ, magoc
iŋ yom datoc dauŋ sa-ŋga daêsam ŋahu.
Mac aŋyalê bu ya ŋamsi sauŋ daŋ gitôm
bu ti ya atu ma neŋ pwa atu daŋ su.
6 Ma yac êmbalaŋ dau gitôm ya. Yêc
yac neŋ ŋamlic ŋagêŋ hoŋ, sac ŋahu yêc
êmbalaŋ, ma yac bu dayob ŋapep dom,
dec sac oc êŋsôwec e nem ŋamlic sambuc
ahuc ma kôm yac neŋ têm dambo taŋli-
ŋga hoŋ tisac. Ma sac naŋ ŋahu yêc
êmbalaŋ, naŋ meŋ akêŋ ya lambwam-
ŋga.
7 Lau ŋatô sêkôc bôc ti mbac ma sêyob e
gêŋ dau timalô. Ma gitôm bu sêkôm mboc
ma gêŋ gwêc-ŋga timalô bocdinaŋ.
8 Magoc lau daŋ sêtôm dom bu oc sênem
malô êmbala. Bu ŋamalac êmbala iŋ gêŋ
sac naŋ yêc teŋ dom, ma ŋamalic sac gêm
iŋ ahuc.
9 Yac tam daŋge yac neŋ Pômdau ti
Damaŋ undambê-ŋga ŋa êmbalaŋ, magoc
ŋamalac naŋ Anötö kêmasaŋ bu sênem iŋ
aŋgô sêmbo nom, naŋ yac dapucbo ŋac ŋa
gêŋ tigeŋ dinaŋ.
10 Aŋgô su naŋ. Mbec ti yom sac, lu-
lu sêsa akêŋ whaŋsuŋ tigeŋ. O aneŋ
asidôwai, mêtê dau iŋ sac sambuc!
11 Mac gauc gêm bocke? Oc tôm bu gwêc
ma bu ŋayham tu danôm-ŋga lu-lu sêsa
akêŋ bubata tigeŋ? Mba!
12 O aneŋ asidôwai. Gitôm dom bu datap
bu danôm-ŋga sa yêc gwêc ŋalôm. Ma gêŋ
daŋ tiyham. Oc datap wa ŋandô sa yêc a
kiŋ, me a kiŋ ŋandô yêc wa? Mba.

Lau tigauc sêkôm mêtê ŋayham

13 Mac nem asa iŋ ŋamalac tigauc, naŋ
toc dau sa pi ndê gauc dom, magoc kôm
mêtê ŋayham ma sa lêŋ gitêŋ eŋ, tu bu
tôc gêŋ dau asê.
14 Tigeŋ mac lau naŋ asa lêŋ atoc daôm
sa tu ahôc gêlêc asidôwai-ŋga, me mêtê
lêmuŋ-ŋga bu yêc mac nem ŋalôm, naŋ
atoc daôm sa me aŋsau daôm bu mac lau
tigauc lec dom.
15 Bu lau naŋ sêkôm mêtê lêmuŋ-ŋga
ti mêtê sêhôc gêlêc dau-ŋga, naŋ si gauc

meŋ akêŋ Anötö ndê dom. Mêtê dau ŋahu
yêc nom, kêkuc ŋamalac nom-ŋga si gauc
ŋambwa, ma meŋ akêŋ Sadaŋ ndê.
16 Mêtê lêmuŋ-ŋga ti ahôc gêgêlêc
daôm-ŋga bu yêc mac nem ŋalôm, dec
mac oc apiŋ daôm dôŋ ŋapep dom, ma
mêtê sac tidau-tidau oc nem mac ahuc.
17 Asa naŋ kôc gauc ŋayham yêc Anötö
ndê, naŋ gêŋ ŋamata-ŋga iŋ oc kôm mêtê
ŋawasi eŋ. Iŋ oc yob dau bu tac ŋandê
ŋagahô dom, ma iŋ oc ti ŋamalac atac
whiŋ lau ti sôc yom ŋapu-ŋga. Iŋ ŋamalac
tawalô lau-ŋga ma ndê gweleŋ oc nem
ŋandô daêsam. Iŋ oc kôm mêtê ŋayham
têŋ lau tiwaê ma têŋ lau waêmba sêwhiŋ,
ma oc êŋsau lau daŋ dom.
18 Lau naŋ sêkôm gêŋ malô ma sêhê
wamba lau, naŋ sêtôm lau naŋ sêsô gêŋ
ŋawhê ŋayham sip si ôm. Ma ŋac si
gweleŋ dau oc nem ŋandô bu ŋac ma lau
daêsam sêtap lêŋ gitêŋ sa.

4

Lêŋ atac whiŋ gêŋ nom-ŋga-ŋga

1 Akôc gauc pi gêŋ naŋ kôm mac atac
ŋandê ti asôm daôm. Aö wasôm têŋ mac,
bu mêtê dau meŋ akêŋ mac nem ŋalôm
akwa, naŋ kac mac tu asa lêŋ atac whiŋ
gêŋ nom-ŋga-ŋga.
2 Gêŋ naŋ mac atac whiŋ, naŋ mac atap
sa dom, ŋahu bu mac ateŋ têŋ Anötö dom.
Mac tamgatu gêŋ dau ŋapaŋ e mac atac
ŋandê sa ti asôm daôm, ma mac oc akôm
mwasac e nditôm bu andic ŋamalac ndu.
Magoc mac atôm dom bu akôc gêŋ naŋ
mac atac whiŋ.
3 Ma têm ŋatô mac ateŋ gêŋ têŋ Anötö,
magoc iŋ kêŋ têŋ mac dom. Mac atap
sa dom, ŋahu bu mac ateŋ gêŋ dau tu
bu amwasiŋ daôm-ŋga ŋambwa, ma gauc
dinaŋ iŋ solop dom.
4 Mac atôm lau mockaiŋ-ŋga, bu mac
ahu Anötö siŋ ma asap gêŋ nom-ŋga dôŋ.
Mac aŋgô! Asa naŋ tac whiŋ gêŋ nom-
ŋga hôc gêlêc, naŋ Anötö ndê silip dom,
iŋ Anötö ndê ŋacyo.
5 Anötö ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ whê
sa bu Ŋalau naŋ Anötö kêŋ mbo yac neŋ
ŋalôm, naŋ gêm lêmuŋ yac neŋ gatuŋ ma
tac whiŋ ŋandô bu dasap iŋ dôŋ ŋapaŋ.
Gauc nem yom dau ŋapep, bu iŋ yom
ŋambwa dom.
6 Anötö kêŋ ndê mwasiŋ têŋ yac tu bu
puc yac dôŋ pi lêŋ sac-ŋga. Tu dinaŋ-ŋga
sêto yom yêc bocdec bu:

> Anötö kêgwiniŋ lau naŋ sêtoc dau sa,
> magoc kêmwasiŋ lau naŋ sêŋgwiniŋ
> dau. *[Prov 3:34]*

7 Bocdinaŋ asôc Anötö ŋapu. Apuc
daôm dôŋ têŋ Sadaŋ bu êntôm mac dom.
Amasuc iŋ su ma iŋ oc lhö su yêc mac.
8 Atigasuc Anötö dec iŋ oc tigasuc mac.
Mac lau naŋ akôm mêtê sac, naŋ aŋgwasiŋ
amam ma ahu mêtê dau siŋ. Ma mac lau
naŋ aŋkuc Anötö ti gauc lu-lu, naŋ amasaŋ
nem ŋalôm ŋawasi sa.
9 Anem daôm kwi ma ataŋ tu mac nem
sac-ŋga. Mac nem mbwac nem dau kwi ti
daŋgibo, ma mac nem atac ŋayham nem
dau kwi ti atac ŋawapac.
10 Aŋgwiniŋ daôm yêc Pômdau aŋgô-
ŋga, goc iŋ oc toc mac sa.

Aŋgôliŋ yom pi nem asidôwai dom

11 O asidôwai, aŋgôliŋ yom pi daôm
dom. Asa naŋ gêm dôhôŋ dau pi ndê
asidôwa daŋ, naŋ gêlic asidôwa dau sac
ma sôm yom pu iŋ-ŋga, naŋ pu yomsu ma
gêlic yomsu dau sac whiŋ.* Ma am bu pu
yomsu, dec am sôc yomsu dau ŋapu dom.
12 Anötö naŋ kêŋ yomsu, naŋ ndê ŋaclai
yêc bu nem lau si, me seŋ ŋac su. Ma iŋ
tawasê oc êŋsahê lau hoŋ pi ŋac si mêtê.
Bocdinaŋ am asa dec gauc gêm bu êmsahê
nem asidôwai?

Datoc dauŋ sa dom

13 Aö wasôm yom pi lau naŋ gauc gêm bu
sêti ŋadau dau. Mboe ŋamalac daŋ oc sôm
yom bu, “Kwahic dec me laŋsê, aö watêŋ
malac atu daŋ wandi, wanem gweleŋ
nditôm yala daŋ sambuc, ma watap mone
daêsam sa.”
14 Mac atôm dom bu aŋyalê gêŋ naŋ oc
hôc asê têŋ laŋsê. Mac alic nem têm ambo
tamli-ŋga bu iŋ gêŋ atu, a? Mba! Iŋ gitôm
yawalec naŋ puc pi meŋ magoc ŋasawa
sauŋ eŋ hê su.
15 Gauc nem bu ati ŋadau tu amasaŋ
daôm nem lêŋ asa-ŋga dom, magoc asôm
yom bocdec bu, “Pômdau bu lic ŋayham,
dec yac oc ambo taŋli ma akôm gêŋ bocdec
me gêŋ bocdê.”
16 Magoc mac lau wachuc naŋ êlêmê atoc
daôm sa, ma mac nem mêtê dau iŋ mêtê
sac.
17 Bocdinaŋ asa naŋ kêyalê lêŋ ŋayham
magoc kôm dom, naŋ kôm sac.

5

Jems kêŋ puc lau ti lêlôm

1 Mac lau ti lêlôm naŋ ac mone ti wapa
daêsam sa, naŋ aŋgô! Apuc daŋgibo sa
ma ataŋ pi ŋawapac naŋ gic waê bu tap
mac sa têŋ bêc ŋambu-ŋga.

* **4:11** Lau atu-tu gauc gêm bu Jems kôc gauc pi yomsu tigeŋ bu ‘Atac whiŋ nem asidôwai tôm am tac whiŋ daôm,’ dec to yom dinaŋ. Yomsu dau yêc Lev 19:18; ma Jem 2:8.

2 Awa ti wapa ma ŋakwê naŋ mac ac
sa tu daôm-ŋga, naŋ hôc gêlêc su ma yêc
ŋambwa e da nôm ma sop seŋ su.
3 Oyaê! Bêc ŋambu-ŋga meŋ kêpiŋ su,
magoc mac akôm bu andic nem awa silba
ma gol sa ŋapaŋ. Mac oc atap matôc sa
tu mac nem awa naŋ hêko wêmbwa e da
nôm su. Ma tu gêŋ dinaŋ-ŋga dec mac
nem ŋamsôm oc tisac whiŋ, gitôm ya gêŋ
mac.
4 Aŋgô! Mac aŋgamiŋ ŋaôli ŋayham
têŋ lau naŋ sêkôm gweleŋ têŋ mac. Ma
Pômdau Ŋaclai Ŋadau ŋgô ŋawaê ma oc
êmatôc mac pi gêŋ dau.
5 Mac ambo nom ti amwasiŋ daôm kêlêc,
atôm bôc naŋ seŋ gêŋ ŋawahô e sêtôp atu,
ma sêŋyalê dom bu ŋasawa sauŋ ŋac si
ŋadaui oc sêndic ŋac ndu ma sêneŋ.
6 Mac êlêmê amatôc lau gitêŋ ma akic
yom bu andic ŋac ndu, magoc lau dau
sêkêŋ kisa mac dom.

Dahôc ŋawapac ti atac pa su

7 Bocdinaŋ asidôwai, ahôŋ Pômdau ndê
bêc mbu meŋ-ŋga ti nem atac pa su. Lau
naŋ sêsô gêŋ sip ôm, naŋ sêhôŋ gêŋ dau
bu nem ŋandô. Sêmbo ti atac pa su ma
sêhôŋ u bu ndic ma ac bu pi tôm ŋandoc.
8 Ma mac bocdinaŋ. Ndoc meŋ kêpiŋ bu
Pômdau oc mbu meŋ, dec apuc daôm dôŋ
bu alhac ŋaŋga, ma ahôŋ iŋ ti nem atac pa
su.
9 O asidôwai, asec daôm dom. Mac bu
asec daôm, dec oc atap Anötö ndê matôc
sa, bu iŋ ndê bêc êmatôc lau-ŋga meŋ
kêpiŋ, gitôm iŋ dau meŋ kalhac mac nem
andu ŋagatam.
10 Asidôwai, akôc gauc pi propet akwa-
kwa. Ŋac sêhôc ŋawapac daêsam, magoc
sêhoc yom asê sem Pômdau aŋgô ti atac pa
su. Gauc nem ŋac si lêŋ dinaŋ ma aŋkuc.
11 Lau naŋ sêhôc ŋawapac ti atac pa su,
naŋ yac tampiŋ ŋac. Mac aŋgô miŋ pi
Job, naŋ hôc ŋawapac daêsam, magoc gêŋ
dau ku iŋ dulu dom, iŋ kalhac ŋaŋga. Ma
mac aŋyalê bu tiŋambu Pômdau gêm iŋ sa
tiyham. Yomandô! Pômdau iŋ tawalô yac
ma atac apu yac ŋandô.
12 O aneŋ asidôwai, ayob daôm tu gêŋ
atu dindec-ŋga. Mac bu akôm gêŋ daŋ,
dec asôm, “Aêc,” ma yom dau gitôm.
Mac bu akôm dom, dec asôm, “Mba,” ma
mac nem yom dau gitôm. Atôc amam pi
undambê me pi nom me pi gêŋ daŋ tu
bu andic seŋeŋ nem yom-ŋga dom. Mac
bu akôm bocdinaŋ, dec oc atap Anötö ndê
matôc sa.

Yom dateŋ mbec-ŋga

13 Mac nem asa bu tap ŋawapac sa,
naŋ teŋ mbec. Ma mac nem asa naŋ
atac ŋayham sa, naŋ nem wê ma êmpiŋ
Pômdau.
14 Mac nem asa bu gêmbac, naŋ kêŋ yom
têŋ gôlôwac dabuŋ si lau bata sêmeŋ, ma
sêteŋ mbec tu iŋ-ŋga ma sêmbac ndip kwi
pi iŋ ŋagôlôŋ sênem Pômdau aŋgô.
15 Mbec naŋ mac ateŋ ti akêŋ whiŋ, naŋ
oc nem ŋamalac gêmbac dau sa. Pômdau
oc nem iŋ sa ma kôm iŋ ŋayham sa tiyham.
Ma iŋ ndê sac bu yêc, goc teŋ mbec tu gêŋ
dau-ŋga whiŋ, ma Pômdau oc suc kwi.
16 Bocdinaŋ asa naŋ kôm sac, naŋ hoc
ŋayom asê têŋ asidôwa daŋ, ma asidôwa
dau teŋ mbec tu iŋ-ŋga. Akôm bocdinaŋ,
ma ateŋ mbec pi mac nem asidôwai naŋ
gêmbac, bu akôm ŋac ŋayham sa tiyham.
Mbec naŋ ŋamalac gitêŋ daŋ teŋ, naŋ
mbec ti ŋaclai, ma oc nem ŋandô.
17 Gauc nem propet Elaija. Iŋ ŋamalac
gitôm yac. Iŋ teŋ mbec bu u ndic dom, dec
u gic dom gitôm yala tö ma ayô 6.
18 Goc iŋ teŋ mbec tiyham, dec Anötö kêŋ
u gic ma gêŋ ôm-ŋga sem ŋandô tiyham.

Danem lau naŋ sêhu Anötö ndê lêŋ siŋ, naŋ sa

19 Aneŋ asidôwai. Mac nem daŋ bu hu
Anötö ndê lêŋ ti yom ŋandô siŋ, ma daŋ
bu nem iŋ ndê ŋalôm kwi ma kôc iŋ mbu
meŋ tiyham,
20 dec aŋyalê gêŋ bocdec. Asa naŋ gêm
ŋamalac sac kwi bu hu mêtê sac siŋ, naŋ
kêgaho iŋ su yêc seŋ mbac ndu-ŋga, ma
gêm iŋ sa bu tap ŋagêyô sa tu iŋ ndê sac
daêsam-ŋga dom.

Pita
ndê bapia ŋamata-ŋga
Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Ŋgac naŋ to bapia dindec iŋ Pita, Yisu ndê aposel daŋ. Iŋ to têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêmbo babalip tôm gameŋ hoŋ naŋ lau Rom-ŋga sem gôliŋ. Lau dau sêhôc ŋawapac daêsam, ma lau sêkêŋ kisa ŋac tu sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga.

Pita tac whiŋ bu puc ŋac dôŋ, bu sêlhac ŋaŋga ma ti atac ŋayham tu mwasiŋ atu ti ŋawasi atu naŋ Anötö gic bata tu ŋac-ŋga yêc undambê. Tôm Anötö uŋ Yisu sa akêŋ lau batê-ŋga, naŋ oc kôm têŋ ŋac bocdinaŋ. Iŋ to yom pi ŋandê ti ŋawapac daêsam naŋ Yisu hôc têŋ ndoc iŋ mbo nom, ma sôm bu lau naŋ sêŋkuc Yisu, naŋ sêwêkaiŋ iŋ ndê lêŋ dinaŋ. Iŋ whê sa bu ŋawapac tidau-tidau gitôm bu puc ŋac dôŋ, ma tiŋambu têŋ ndoc Pômdau mbu meŋ, naŋ ŋac oc sêtap waê atu sa. Ma Pita to yom pi lêŋ ŋayham ma dabuŋ bu lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêŋkuc.

Pita gic hu ndê bapia ŋamata-ŋga

1 Aö Pita, Yisu Kilisi ndê aposel, gato bapia dindec têŋ mac lau naŋ Anötö kêyaliŋ mac sa, mac lau naŋ ambo nom atôm lau apa, ma andöc babalip yêc gameŋ Pontus, Galesia, Kapadosia, Esia ma Bitinia-ŋga.

2 Damaŋ Anötö kêyalê gêŋ hoŋ muŋ su, dec kêyaliŋ mac sa bu Yisu Kilisi ndê dac êŋgwasiŋ mac nem sac hoŋ su, ma bu Ŋalau Dabuŋ kôm mac ati lau dabuŋ, naŋ daŋam wambu Kilisi ŋapep. Mwasiŋ ti yom malô akêŋ Anötö êŋsalê mac ahuc.

Yom pi Anötö ndê mwasiŋ atu nem yac si-ŋga

3 Tampiŋ Anötö, yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi ndê Damba. Ŋahu bu iŋ tawalô yac ndu andô, dec kôm yac datiwakuc. Gêŋ dau ŋandô sa bocdec bu, iŋ uŋ Yisu sa akêŋ lau batê-ŋga, ma piŋ yac dôŋ tam damiŋ iŋ, ma bocdinaŋ dec yac dakêŋ bataŋ ŋandô ŋayham kêlêc, naŋ bu oc dandöc taŋli ŋapaŋ.

4 Ma dawêkaiŋ gêŋ lêŋsêm ŋayham, naŋ ndê ŋawasi oc niŋga dom, ma tôm dom bu tisac me hê su. Anötö po gêŋ dau sa gwanaŋ tu mac-ŋga yêc undambê.

5 Mac atap Anötö ndê mwasiŋ nem mac si-ŋga sa su, ma iŋ kêmasaŋ mwasiŋ dau ŋa-ŋandô su ma hôŋ têm bu tôc ŋandô dau asê tiawê têŋ bêc ŋambu-ŋga. Ma tu mac nem akêŋ whiŋ-ŋga, dec Anötö ndê ŋaclai oc yob mac e atap ŋandô dau sa.

6 Aö kayalê bu mac ambo ti atac ŋayham atu ŋapaŋ tu Anötö ndê mwasiŋ hoŋ dinaŋ-ŋga. Magoc aö kayalê bu ŋawapac daêsam tap mac sa têŋ ŋasawa dindec, dec kôm mac nem ŋalôm ŋawapac whiŋ. Mac ac waê bu atap gêŋ dau sa, magoc iŋ gêŋ ŋasawa apê-ŋga eŋ.

7 Mac aŋyalê bu lau sêpec gol tu bu ŋadômbwi niŋga ma gol ŋawasi solop gacgeŋ yêc. Ma ŋalêŋ tigeŋ, ŋawapac naŋ tap mac sa, naŋ meŋ bu êŋsahê mac nem akêŋ whiŋ. Anötö gêlic mac nem akêŋ whiŋ bu gêŋ ŋandô, gitôm gêŋ ŋaôli atu, naŋ hôc gêlêc gol naŋ oc niŋga whiŋ nom dindec, naŋ su. Ma mac bu ahôc ŋawapac ma asap nem akêŋ whiŋ dôŋ ŋaŋga, dec têŋ ndoc Yisu Kilisi mbu meŋ têŋ bêc ŋambu-ŋga, naŋ iŋ oc toc mac sa ma kêŋ waê ti ŋawasi ŋayham têŋ mac.

8 Mac nem daŋ gêlic Yisu pi tandô dom, têŋ ŋamata-ŋga e meŋ têŋ kwahic dec, magoc mac atac whiŋ iŋ ma akêŋ whiŋ iŋ ambo. Ma mac nem atac ŋayham tu iŋ-ŋga iŋ gêŋ atu andô, ma hôc gêlêc ŋamalac si gauc me yom tu awhê sa-ŋga.

9 Ma ndoc meŋ kêpiŋ bu mac atap Anötö ndê mwasiŋ nem mac si-ŋga ŋa-ŋandô sa, naŋ ti mac nem akêŋ whiŋ ŋahu.

Propet sêhoc Anötö ndê lêŋ nem yac si-ŋga asê

10-11 Lau propet sêhoc yom asê muŋ su, pi mwasiŋ naŋ mac atap sa su. Kilisi ndê Ŋalau mbo ŋac si ŋalôm, ma kêgilí ŋac bu sêhoc yom asê pi Anötö ndê lêŋ nem lau si-ŋga. Ŋalau dau hoc asê têŋ ŋac gwanaŋ su, bu Anötö ndê Mesaya oc hôc ŋandê, ma tiŋambu tap ŋawasi atu sa. Magoc ŋac sêŋyalê têm ti ndoc ma ŋalêŋ su dom, ma tu dinaŋ-ŋga dec sêkôm ŋaŋga bu sêkip ŋahu sa.

12 Ŋalau tôc asê têŋ lau propet bu yom naŋ sêhoc asê, naŋ tu ŋac dau-ŋga dom, magoc sêhoc asê gwanaŋ tu sênem mac sa-ŋga. Ma lau naŋ sêhoc ŋawaê ŋayham asê têŋ mac, naŋ sêwhê yom dau sa ŋa Ŋalau Dabuŋ naŋ Anötö kêŋ sip akêŋ undambê meŋ, naŋ ndê ŋaclai. Gêŋ hoŋ naŋ propet sêhoc asê, naŋ Anötö ndê aŋela bocdinaŋ tac whiŋ ndu andô bu sêŋyalê ma sêlic ŋandô.

Dasa lêŋ dabuŋ dandic ŋawaê

13 Tu dinaŋ-ŋga dec akôc gauc ŋapep pi lêŋ bocke iŋ lêŋ solop tu asa-ŋga, ma ambo ti nem gauc ŋawa. Akêŋ batam ŋapaŋ ti tamkwê mwasiŋ atu naŋ mac oc atap sa têŋ bêc naŋ Yisu oc hoc dau asê.

14 Mac ati Anötö ndê balêkoc solop, dec daŋam wambu iŋ ŋapep, ma ahu mêtê sac hoŋ naŋ mac akôm têŋ ndoc mac am gauc Anötö, naŋ siŋ.

15 Anötö naŋ kêgalêm mac sa ati iŋ ndê,
naŋ iŋ dabuŋ andô. Tu dinaŋ-ŋga dec
ayob daôm nem lêŋ hoŋ bu akôm mêtê
dabuŋ eŋ, atôm iŋ dau.
16 Bu sêto Anötö ndê yom yêc bocdec bu:
Aö Anötö dabuŋ, bocdinaŋ asa nem lêŋ
dabuŋ eŋ. *[Lev 11:44-45]*
17 Ambo nom atôm lau apa, ma atöc
Anötö ma atoc iŋ sa ŋapep. Ŋahu bu
Anötö, naŋ mac ata bu Damaŋ, naŋ oc toc
ŋamalac daŋ sa hôc gêlêc daŋ dom, têŋ
ndoc iŋ êŋsahê lau hoŋ pi ŋac si lêŋ. Iŋ oc
êŋsahê lau hoŋ ŋa dôhôŋ tigeŋ.
18 Muŋ-ŋga mac atôm lau akiŋ mêtê sac-
ŋga, tu lêŋ gauc mbasi-ŋga naŋ apami
sic dulu têŋ mac. Magoc Anötö gêmlhi ti
kêgapwêc mac su yêc sakiŋ mêtê sac-ŋga
dinaŋ. Iŋ gêmlhi mac su, ŋa gêŋ naŋ oc
niŋga whiŋ nom dindec gitôm gol me silba,
naŋ dom. Mba. Mac aŋyalê su bu
19 iŋ gêmlhi mac su ŋa Kilisi ndê dac, naŋ
hôc gêlêc gêŋ ŋaôli atu-tu nom-ŋga hoŋ su.
Kilisi kêŋ dau ti da gitôm domba ŋawasi
ŋayham naŋ ŋasac mbasi.
20 Anötö kêyaliŋ iŋ sa têŋ ndoc iŋ kêŋ
undambê ti nom su dom, ma tôc iŋ asê
tiawê têŋ têm ŋambu-ŋga dindec, tu mac-
ŋga.
21 Ma tu gêŋ naŋ Kilisi dau kôm tu mac-
ŋga, dec mac akêŋ whiŋ Anötö, naŋ uŋ
iŋ sa akêŋ lau batê-ŋga, ma kêŋ ŋawasi
atu têŋ iŋ. Bocdinaŋ kwahic dec Anötö ti
mac nem akêŋ whiŋ ŋahu, ma mac akêŋ
batam bu atap mwasiŋ atu naŋ iŋ gic bata
têŋ mac, naŋ sa.
22 Mac asôc yom ŋandô ŋapu su, dec
ahu lêŋ ti mêtê ŋadômbwi hoŋ siŋ su, tu
bu aŋkuc mêtê ŋandô atac whiŋ asidôwai-
ŋga. Bocdinaŋ kwahic dec aö wateŋ mac
bu akêŋ nem ŋalôm sambuc bu akôm mêtê
dau ŋandô sa-ŋga.
23 Bu mac atiwakuc su. Mac atiwakuc
ŋahu sip gêŋ nom-ŋga naŋ gic waê bu
niŋga, naŋ daŋ dom. Mba. Mac atiwakuc
ŋahu sip Anötö ndê Yom naŋ gitôm gêŋ
tali, ma oc yêc ŋapaŋ eŋ.
24 Tôm yom naŋ sêto yêc bocdec bu:
Ŋamalac nom-ŋga hoŋ sêtôm kwaŋ, ma
ŋac si waê gitôm ŋaola ôm-ŋga.
Kwaŋ yêc ŋasawa apê ma tibasô, ma
ŋaola bocdinaŋ kêsôlô.
25 Magoc Pômdau ndê yom yêc ŋapaŋ.
[Ais 40:6-8]

Ma Pômdau ndê yom dau, iŋ ŋawaê
ŋayham naŋ sêhoc asê têŋ mac su.

2

1 Tu dinaŋ-ŋga dec ahu mêtê sac-sac hoŋ
siŋ. Mêtê alic lau sac-ŋga hoŋ, mêtê aŋsau
lau-ŋga, mêtê dasôm yom ŋayham magoc
dakôm ŋandô sa dom-ŋga, mêtê lêmuŋ-
ŋga ti lêŋ dapu lau-ŋga tidau-tidau, naŋ
ahu hoŋ siŋ.
2 Akôm ŋaŋga bu akôc Anötö ndê yom
sa sip nem ŋalôm e tidôŋ, ŋalêŋ tigeŋ tôm
balêkoc dedec tac whiŋ bu sênôm su. Ma
tôm dinda ndê su gêm balêkoc dedec sa bu
sêtiatu, dec Anötö ndê yom oc kôm mac
nem akêŋ whiŋ êŋsôwec tiatu ma alhac
ŋaŋga e atap Anötö ndê mwasiŋ nem mac
si-ŋga ŋa-ŋandô sa.
3 Mac aŋyalê Pômdau su ma aŋsahê su
bu iŋ ndê mwasiŋ iŋ ŋayham, bocdinaŋ
dec ahu mêtê sac hoŋ siŋ, ma aŋsalê gêŋ
tu puc gatôm dôŋ-ŋga.

Yisu ti hoc ŋamata-ŋga andu-ŋga

4 Atigasuc Pômdau Yisu naŋ gitôm hoc
tali naŋ Anötö kêyaliŋ sa ti hoc ŋamata-
ŋga bu kwê ndê andu lhac ŋahô-ŋga.
Ŋamalac sêtec iŋ, magoc Anötö dau
kêyaliŋ iŋ sa, ma gêlic iŋ ŋayham kêlêc.
5 Mac bocdinaŋ atôm hoc tali naŋ Anötö
bu kwê sa ti Ŋalau Dabuŋ ndê andu. Ma
iŋ kêyaliŋ mac sa ati lau dabuŋ, bu anem
akiŋ iŋ atôm iŋ ndê lau dabuŋsiga. Ma
mac nem gweleŋ ŋandô, naŋ bu akêŋ
daôm sambuc atôm da naŋ iŋ oc lic
ŋayham, ma kôc sa tu Yisu Kilisi-ŋga.
6 Tôm yom naŋ Anötö sôm pi Kilisi, naŋ
sêto yêc bocdec bu:
Alic su naŋ! Aö gakêŋ hoc daŋ kalhac
Lôc †Sayon, naŋ aö dauŋ kayaliŋ sa
ma galic ŋayham kêlêc bu ti hoc
ŋamata-ŋga andu-ŋga.
Asa naŋ kêŋ whiŋ iŋ, naŋ oc maya dau
dom. *[Ais 28:16]*
7 Mac akêŋ whiŋ dec alic hoc dau
ŋayham kêlêc. Magoc lau naŋ sêkêŋ whiŋ
dom, naŋ sêtec hoc dau tôm sêto yêc
bocdec bu:
Hoc naŋ lau sêkwê andu-ŋga sêtec, naŋ
kwahic ti hoc ŋamata-ŋga yêc andu
dau. *[BW 118:22]*
8 Ma yom daŋ tiyham yêc bocdec:
Iŋ hoc naŋ lau daêsam oc sêtiŋ gahi pi
ma sêpeŋ. *[Ais 8:14-15]*

Ŋac sêpeŋ, ŋahu bu sêtec yom pi Kilisi,
tôm yom naŋ Anötö hoc asê gwanaŋ su.

Anötö ndê lau si lêŋ

9 Magoc Anötö, naŋ kêgalêm mac sa bu
ahu ŋasec siŋ ma ambo iŋ ndê ŋawê atu
ŋalôm, naŋ kêyaliŋ mac sa muŋ su ati iŋ
ndê, ma bu ati gôlôwac dabuŋ toŋ tigeŋ,
ma anem akiŋ iŋ gitôm lau dabuŋsiga naŋ
sem akiŋ ŋac si Kiŋ. Iŋ kôc mac sa ati iŋ
dau ndê lau, tu bu ahoc yom asê pi gêŋ
atu-tu hoŋ naŋ iŋ kôm tu mac-ŋga.
10 Muŋ-ŋga mac Anötö ndê lau dom,
magoc kwahic dec ati Anötö ndê lau solop.

Ma muŋ-ŋga mac atap iŋ ndê tawalô sa
dom, magoc kwahic dec mac atap sa su.*
11 Aneŋ lau atac whiŋ-ŋga. Nom dindec
ti mac nem malam ŋandô dom, magoc mac
ambo atôm lau apa. Aö bu wanem la
mac bu akôm mêtê sac-sac ŋalôm akwa-
ŋga ŋandô sa dom. Bu mêtê kaiŋ dinaŋ
gitôm ŋacyo naŋ gic siŋ têŋ mac ŋapaŋ,
ma gitôm bu seŋ mac nem gatôm su.
12 Mboe lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom, naŋ
oc sêŋgôliŋ yom pi mac, ma sêsôm bu mac
lau akôm sac-ŋga. Magoc ambo awhiŋ ŋac
ma ayob bu akôm mêtê ŋayham eŋ, dec
ŋac oc sêlic bu mac nem lêŋ ti sakiŋ hoŋ
ŋayham, ma mboe oc ti lêŋ bu sênem dau
kwi ma sêkôc Anötö sa ti ŋac si Pômdau,
ma sêmpiŋ iŋ têŋ ndoc iŋ mbu têŋ yac
meŋ.

Dasôc gôliŋwaga ti ŋadaui ŋapu

13 Tu Pômdau-ŋga dec asôc lau hoŋ naŋ
sem gôliŋ sêmbo nom, naŋ ŋapu. Asa naŋ
ti mac nem kiŋ atu, naŋ asôc iŋ ŋapu.
14 Ma lau naŋ kiŋ dau kêkiŋ bu sênem
gôliŋ gameŋ ŋatô, naŋ asôc ŋac ŋapu
bocdinaŋ. Iŋ kêkiŋ ŋac bu sêkêŋ ŋagêyô
têŋ lau naŋ sêkôm sac, ma bu sêtoc lau
naŋ sêkôm ŋayham, naŋ sa.
15 Bu Anötö tac whiŋ bu mac akôm mêtê
ŋayham eŋ, e lau gauc mbasi-ŋga naŋ
sêŋyalê iŋ ti ndê yom dom, naŋ sêŋgapic
whasuŋ ahuc, ma tôm dom bu sêŋgôliŋ
yom pi mac.
16 Ambo atôm lau akiŋ ŋambwa dom,
magoc ambo atôm lau naŋ sêti ŋadau dau.
Magoc gauc nem bu yom dau kêŋ ŋasawa
têŋ mac bu asa lêŋ sac-ŋga dom. Mba.
Bu kwahic dec mac ati Anötö dau ndê lau
akiŋ, dec asa nem lêŋ aŋkuc iŋ ndê atac
whiŋ.
17 Atoc lau hoŋ sa ŋapep, ambo ti atac
whiŋ asidôwai sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ, atöc
Anötö ti asôc iŋ ŋapu ŋapep, ma atoc nem
kiŋ nom-ŋga sa.
18 Mac lau naŋ am akiŋ ŋadaui, asôc ŋac
ŋapu ma atoc ŋac sa ŋapep. Akôm ŋalêŋ
tigeŋ têŋ ŋadaui ŋayham naŋ sêyob mac
ŋapep, ma têŋ ŋadaui sac naŋ si ŋalôm
apê, naŋ bocdinaŋ.
19-20 Mac bu akôm sac dom, magoc sêkêŋ
ŋandê têŋ mac tu aŋyalê Anötö ma aŋkuc
iŋ-ŋga, dec ahôc gêŋ dau, ma gauc nem
bu Anötö gitôm bu êmwasiŋ mac ô ŋandê
dinaŋ. Magoc mac bu akôm sac ma sêndic
mac, naŋ tamkwê mwasiŋ daŋ ô ŋandê
dau dom, bu iŋ lêŋ solop bu sêmatôc mac.

Taŋkuc Kilisi ndê dôhôŋ hôc ŋandê-ŋga

21 Bu lau naŋ Anötö kêgalêm ŋac sa,
naŋ sic waê bu sêhôc ŋawapac kaiŋ dinaŋ.
Ŋahu bu Kilisi hôc ŋandê tu mac-ŋga boc-
dinaŋ, dec tôc dôhôŋ têŋ mac bu aŋkuc-
ŋga.
22 Tôm yom naŋ sêto yêc naŋ sôm bocdec
bu:

Iŋ kôm sac daŋ dom, ma sôm yom sac
daŋ sa whasuŋ dom. *[Ais 53:9]*

23 Têŋ ndoc lau sêsôm yom sac-sac pi iŋ
ti sêpu iŋ, naŋ iŋ sôm yom sac daŋ ô dom.
Ma têŋ ndoc sêkêŋ iŋ hôc ŋandê, naŋ gic
ndoc ŋac bu kêŋ ŋagêyô-ŋga dom. Mba.
Iŋ kêŋ dau sambuc sip Anötö amba, naŋ
oc êmatôc gêŋ hoŋ ŋalêŋ gitêŋ.
24 Iŋ hôc yac neŋ sac ŋagêyô pi dau
ŋamlic, têŋ ndoc iŋ mbac ndu pi a gicso
dau. Iŋ kôm bocdinaŋ tu bu yac dahu mêtê
sac siŋ gitôm lau batê sêhu gêŋ nom-ŋga
siŋ, ma dambo taŋli ti dasa lêŋ gitêŋ eŋ.
Mêtê sac iŋ gitôm gêmbac atu naŋ kôm yac
hoŋ, magoc ŋandê atu naŋ Yisu hôc, naŋ
kôm yac ŋayham sa tiyham.
25 Bu muŋ-ŋga mac akôm mêtê sac
tidau-tidau tôm domba naŋ si ŋadau
mbasi, ma sêmbo babalip. Magoc kwahic
dec mac ambu atêŋ ŋgac ŋayham yob
domba-ŋga, naŋ yob mac nem gatôm
ŋapep eŋ.

3

Lauwhê ma lauŋgac si lêŋ ŋayham

1 Aö bu wanem la mac lauwhê whiŋ
bocdec bu, asôc nem akweŋi ŋapu ŋapep.
Ma ŋalêŋ dinaŋ mac naŋ nem akweŋi
sêkêŋ whiŋ yom ŋandô dom, naŋ mboe
mac nem lêŋ ŋayham oc nditôm bu nem
ŋac kwi ma sêkêŋ whiŋ. Ŋac oc sênem
dau kwi ŋahu sip yom daêsam naŋ mac
bu asôm tu bu anem ŋac kwi-ŋga dom.
2 Mba. Sêkac dau kwi ŋahu sip ŋac sêlic
bu mac atoc Pômdau sa ŋandô, ma asa
nem lêŋ ŋawasi eŋ.
3 Mac lauwhê aŋgô. Akôc gauc ŋapep
pi gêŋ awê-ŋga tôm anem bocbiŋ kêclauŋ,
me gôlôŋ ŋamlic-ŋga ti ŋakwê ŋaôli atu-
tu. Bu gêŋ dinaŋ ŋadaŋ oc kôm mac ati
lauwhê ti aŋôm yêc Anötö aŋgô-ŋga dom,
ma bocdinaŋ gauc nem êŋlêc dom.
4 Gêŋ naŋ kôm mac ati lauwhê ti aŋôm
yêc Anötö aŋgô-ŋga, naŋ lêŋ ŋayham ti
lêŋ malô naŋ yêc siŋ dau yêc nem ŋalôm.
Mêtê kaiŋ dinaŋ Anötö tac whiŋ hôc gêlêc,
ma oc tôm dom bu niŋga.

* **2:10** Pita kôc gauc pi yom naŋ propet akwa Hosea to muŋ su. Anötö sôm têŋ Hosea bu sam iŋ ndê balêkoc daŋ bu ‘Aneŋ lau dom’ (Hos 1:9; 2:23b), ma daŋ bu ‘Lau naŋ aö atac whiŋ ŋac dom’ (Hos 1:6; 2:23a). Balêkoc lu dinaŋ sêti dôhôŋ lau Israel-ŋga naŋ daŋgapêc têŋ Anötö. Magoc tiŋambu iŋ tawalô lau Israel-ŋga, dec sam ŋac bu ‘Aneŋ lau’ (Hos 2:1, 23b) ma ‘Lau atac whiŋ-ŋga’ (Hos 2:1, 23a).

5 Bu lauwhê dabuŋ muŋ-ŋga-ŋga naŋ
sêkêŋ whiŋ Anötö, naŋ sêŋkuc lêŋ tigeŋ
dinaŋ. Ŋac sêsôc si ŋgaci ŋapu, dec sêti
lauwhê ti aŋgô.
6 Gauc nem Sara, naŋ sôc iŋ nakweŋ
Abraham ŋapu ma sam iŋ bu ndê ŋadau.
Ma mac bu akôm mêtê ŋayham eŋ, ma
atöc daôm tu gêŋ daŋ-ŋga dom, naŋ mac
atôm Sara ndê atuwêi.
7 Ma aö bu wanem la mac lau-ŋgac whiŋ
bocdec bu. Mac aŋyalê su bu mac nem
lauwhêi si licwalô gitôm mac nem dom.
Bocdinaŋ ayob bu asa lêŋ ti gauc tu ambo
awhiŋ ŋac-ŋga, ma bu atoc ŋac sa ŋapep.
Ma gauc nem bu mac hoŋ oc atap Anötö
ndê mwasiŋ andöc tamli-ŋga sa awhiŋ
daôm. Mac lauŋgac aŋkuc lêŋ dinaŋ, dec
gêŋ daŋ oc lhac mbec naŋ ateŋ têŋ Anötö,
naŋ ahuc dom.

Lêŋ ŋayham bu lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ sêŋkuc

8 Aö bu wasôm yom ŋatô tiyham naŋ gic
waê mac hoŋ. Ambo awhiŋ daôm ti ŋalôm
tigeŋ. Tamwalô nem asidôwai naŋ sêhôc
ŋawapac, ma anem ŋac sa bu atôc nem
atac whiŋ ŋac-ŋga asê. Ma ahu gauc atoc
daôm sa-ŋga hoŋ siŋ.
9 Lau bu sêpu mac me sêkôm mêtê sac
tidau-tidau têŋ mac, naŋ ayob bu akôm ô
dom. Magoc asôm yom ŋayham ma anem
mbec lau dau. Ŋahu bu Anötö kêgalêm
mac sa bu atap iŋ dau ndê mbec ŋamwasiŋ
sa.
10 Gauc nem yom naŋ sêto yêc bocdec:
Asa naŋ tac whiŋ bu mbo ŋayham tôm
iŋ ndê têm mbo tali-ŋga, naŋ yob
whasuŋ têŋ yom sac-sac ma yom tasaŋ
hoŋ.
11 Iŋ puc dômbwê mêtê sac hoŋ ma kôm
mêtê ŋayham eŋ, ma êŋsahê ŋaŋga bu sa
ndê lêŋ hoŋ malô eŋ.
12 Ŋahu bu Pômdau tatiŋ lau gitêŋ ma
kêŋ daŋga ŋac si mbec. Magoc iŋ atac
tec ma aŋgô yaê lau sêkôm sac-ŋga.
[BW 34:12-16]

Lau naŋ sêsa lêŋ gitêŋ, naŋ oc sêtap kisa sa

13 Mac bu akêŋ nem ŋalôm sambuc tu
akôm mêtê ŋayham-ŋga, dec asa oc kêŋ
sac mac?
14 Magoc mac bu ahôc ŋawapac ma atap
kisa sa tu asa lêŋ gitêŋ-ŋga, naŋ atöc daôm
ti ahêgo daôm dom, bu mac atap Anötö
ndê mwasiŋ sa su.
15 Apo Kilisi sa ti Pômdau ndöc nem
ŋalôm. Akôc gauc ŋapaŋ pi Anötö ndê
mwasiŋ ŋayham naŋ mac tamkwê ambo,
dec têm bocke lau bu sêndac mac pi gêŋ
dau, naŋ mac atôm bu awhê gêŋ dau ŋahu
sa têŋ ŋac.
16 Magoc akôm gêŋ dau ti asap lêŋ malô
dôŋ, ma atoc lau hoŋ sa. Ayob daôm bu
asa nem lêŋ hoŋ ŋapep eŋ, dec oc tôm bu
ambo ti atac pa su bu mac nem giso mbasi.
Ma lau naŋ sêpu lêŋ ŋayham naŋ mac asa
tu akêŋ whiŋ Kilisi-ŋga, naŋ oc maya dau
tu ŋac si yom-ŋga.
17 Anötö bu kêŋ ŋasawa têŋ lau bu
sêkêŋ ŋawapac têŋ mac tu akôm mêtê
ŋayham-ŋga, naŋ ŋayham, hôc gêlêc
sêkêŋ ŋawapac têŋ mac tu akôm mêtê sac-
ŋga.

Kilisi ndê mbac ndu ŋa-ŋandô

18 Bu Kilisi dau mbac ndu tidim tigeŋ
tu lau hoŋ si sac-ŋga. Kilisi iŋ ŋgac
gitêŋ, tigeŋ iŋ hôc ŋawapac dau ô yac lau
dakôm sac-ŋga, bu êmasaŋ lêŋ datigasuc
Anötö-ŋga. Iŋ mbac ndu gitôm ŋamalac ti
ŋamlic nom-ŋga, magoc Anötö uŋ iŋ sa ti
ŋalau.
19 Ma ti ŋalau dec iŋ gi hoc ndê tisa
ŋawaê asê, têŋ ŋalau naŋ sêndöc gapoc-
walô.
20 Ŋalau dinaŋ,* ŋac daŋgapêc têŋ
Anötö têŋ Noa ndê têm. Têŋ têm dinaŋ
Anötö kôc ndê ŋalôm dôŋ, ma hôŋ Noa bu
ndic dabiŋ waŋ atu naŋ iŋ sô. Ma waŋ dau
gêm lau 8 solop si têŋ ndoc bu suŋ atu.
21 Bu dau tôm d ôhôŋ tu busaŋgu naŋ
gêm mac lau têm kwahic dec-ŋga si.
Busaŋgu dau gêm mac sa bu kêgwasiŋ
ŋadômbwi ŋamlic-ŋga su ŋambwa dom.
Magoc bu dau gêm mac si bu iŋ piŋ mac
dôŋ am damiŋ Yisu Kilisi tu iŋ ndê tisa
akêŋ lau batê-ŋga, ma tôc asê bu mac
amatiŋ pwac awhiŋ Anötö bu asa nem lêŋ
ŋawasi eŋ ambo iŋ aŋgô-ŋga.
22 Ma Kilisi dau pi undambê gi su, ma
ndöc Anötö ndê andô-ŋga, ma aŋela ma
gôliŋ ti ŋaclai hoŋ sêsôc iŋ ŋapu.

4

Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si lêŋ

1 Kilisi hôc ŋandê ma mbac ndu tôm
ŋamalac, ma boc-dinaŋ dec akôc gauc pi
iŋ ndê lêŋ dinaŋ, ma amasaŋ daôm bu
aŋkuc iŋ. Bu asa naŋ töc dau dom bu hôc
ŋandê tu Kilisi-ŋga, naŋ tôc asê bu iŋ tec
lêŋ mêtê sac-ŋga.

---

* **3:20** Yom dau ŋahu yêc awê dom. Lau ŋatô gauc gêm bu ŋalau dinaŋ, ŋac aŋela sac naŋ daŋgapêc têŋ Anötö têŋ Noa ndê têm, dec iŋ kêŋ ŋac sêndöc gapocwalô ŋapaŋ (alic Gen 6:1-3; ma 2 Pit 2:4). Ma lau ŋatô gauc gêm bu ŋac lau nom-ŋga naŋ daŋgapêc têŋ Anötö têŋ Noa ndê têm, naŋ si ŋalau. Ma yom naŋ Yisu hoc asê têŋ ŋalau dinaŋ, naŋ bu tôc asê têŋ ŋac bu iŋ ku ŋac ti iŋ ndê ŋacyo hoŋ dulu, têŋ ndoc iŋ mbac ndu pi a gicso dau ma tisa tiyham.

2 Ma boc-dinaŋ mêtê sac ŋalôm ŋagalac-
ŋga oc tôm dom bu nem gôliŋ iŋ tiyham,
ma iŋ oc sa ndê lêŋ hoŋ tôm Anötö ndê
atac whiŋ, e iŋ ndê têm mbo tali-ŋga
pacndê.
3 Bu têm baliŋ hic su mac akôm mêtê sac
tidau-tidau, tôm lau naŋ sem gauc Anötö,
naŋ sêkôm. Lau kaiŋ dinaŋ sêŋgamiŋ
dau têŋ mêtê sac daŋ dom. Sêkôm mêtê
ŋalôm ŋagalac-ŋga ti mockaiŋ-ŋga maya
pac, seŋ asam ti sênôm gêŋ êŋiŋ ŋac-ŋga
ŋapaŋ, ma sêkôm mêtê sac tu sênem akiŋ
gwam-ŋga.
4 Ma kwahic dec sêlic bu mac lau akêŋ
whiŋ-ŋga ahu ŋac si mêtê wachuc ti lêŋ
sêkôm mêtê sac bambaliŋ-ŋga siŋ su, dec
ŋac gauc gêm yom daêsam ma sêmbaliŋ
yom ŋamalic daêsam pi mac, tu sêpu mac-
ŋga.
5 Magoc Anötö oc êŋsu lau dau pi ŋac
si mêtê têŋ iŋ ndê bêc êmatôc lau-ŋga. Iŋ
kêmasaŋ dau su bu êŋsahê lau naŋ sêmbo
tali ti ŋac naŋ sêmbac ndu su.
6 Tu yom dinaŋ-ŋga dec sêhoc ŋawaê
ŋayham asê têŋ lau. Ma lau naŋ sêmbac
ndu su, naŋ si sêmbac ndu kêkuc lêŋ
matôc-ŋga naŋ lau nom-ŋga hoŋ sic waê
bu sêtap sa tu sêkôm sac-ŋga. Magoc tu
ŋac sêŋgô ŋawaê ŋayham su-ŋga, dec ŋac
si gatu gitôm bu oc mbo tali whiŋ Anötö.
7 Têm meŋ kêpiŋ su bu gêŋ kwahic dec-
ŋga hoŋ oc niŋga. Bocdinaŋ atimêtê daôm
ŋapep ma ambo ti gauc ŋawa tu ateŋ
mbec-ŋga.
8 Asap mêtê atac whiŋ asidôwai-ŋga dôŋ
hôc gêlêc mêtê ŋayham hoŋ su. Bu asa
naŋ mêtê atac whiŋ-ŋga gêm iŋ ahuc, naŋ
tôm bu suc sac bocke naŋ iŋ ndê asidôwai
sêkôm têŋ iŋ ŋapaŋ, naŋ kwi.
9 Akôc lau sa ti andic ya ŋac, ma akôm
ti atac ŋayham eŋ.
10 Anötö gic sam iŋ ndê mwasiŋ têŋ
mac hoŋ bu akôm gweleŋ tidau-tidau.
Akôc mwasiŋ dau sa ŋambwa dom, magoc
mac tigeŋ-tigeŋ anem akiŋ nem asidôwai
ŋapep tôm mwasiŋ dau puc mac dôŋ.
11 Am asa naŋ tap mwasiŋ hoc yom asê-
ŋga sa, naŋ sôm yom tôm Anötö dau sôm
yom sa am whamsuŋ. Am asa naŋ bu nem
akiŋ gôlôwac dabuŋ, naŋ nem akiŋ tôm
licwalô naŋ Anötö kêŋ têŋ am. Ma tu sakiŋ
tidau-tidau naŋ mac hoŋ akôm-ŋga, naŋ
dec lau oc sêmpiŋ Anötö tu Yisu Kilisi-ŋga.
Datoc iŋ sa tu iŋ ndê ŋawasi ti ŋaclai-ŋga
tôm têm hoŋ ndi. Yomandô.

Lau naŋ sêkêŋ whiŋ Kilisi oc sêtap kisa sa

12 O aneŋ lau atac whiŋ-ŋga. Asö tu
ŋawapac ti kisa naŋ kwahic dec mac ahôc,
naŋ-ŋga dom. Alic tôm gêŋ wakuc naŋ am
gauc ŋahu, naŋ dom.
13 Magoc atac ŋayham bu mac awêkaiŋ
Kilisi ndê lêŋ hôc ŋandê-ŋga. Ma bocd-
inaŋ têŋ ndoc iŋ mbu meŋ, ma lau hoŋ
sêlic iŋ ndê ŋawasi atu, naŋ mac oc atac
ŋayham atu bocdinaŋ.
14 Lau bu sêpu mac tu Kilisi ndê ŋaê-
ŋga, naŋ gauc nem mwasiŋ atu naŋ mac
atap sa su, bu Anötö ndê Ŋalau ti ŋawasi
atu mbo whiŋ mac.
15 Aö gasôm yom dec hêganôŋ ŋandê ti
ŋagêyô naŋ lau sêhôc tu sic yomsu nom-
ŋga popoc-ŋga dom. Mba. Bu mêtê dandic
ŋamalac ndu-ŋga, danem kaŋ gêŋ-ŋga ma
taŋgalôm lau daŋ si yom-ŋga, naŋ gic waê
lau sêkêŋ whiŋ-ŋga dom.
16 Magoc mac bu ahôc ŋandê tu aŋkuc
Kilisi-ŋga, naŋ mayam daôm dom, magoc
ampiŋ Anötö bu iŋ hê Kilisi ndê ŋaê pi
mac.
17 Bu ŋawapac bocke naŋ tap yac sa
têŋ têm kwahic-ŋga, naŋ meŋ bu êŋsahê
Anötö ndê lau yac muŋ. Bocdinaŋ oc
ŋalêŋ mba bu lau naŋ sêkêŋ whiŋ Anötö
ndê ŋawaê ŋayham dom, naŋ sêŋlêc saê ti
ŋawapac têŋ têm ŋambu-ŋga.
18 Tôm yom naŋ sêto yêc naŋ sôm bu:
Lau gitêŋ naŋ sêtap Anötö ndê mwasiŋ
nem ŋac si-ŋga sa, naŋ sêŋlêc
ŋawapac dom. Bocdinaŋ lau naŋ
daŋgapêc têŋ Anötö ma sêkôm sac
ŋapaŋ, naŋ oc sêlhö su dom andô.
[Prov 11:31]
19 Bocdinaŋ Anötö bu kêŋ ŋasawa têŋ
lau bu sêkêŋ ŋawapac têŋ mac lau naŋ
ati iŋ ndê, naŋ gauc nem yom daêsam e
ahu mêtê ŋayham siŋ dom. Magoc akêŋ
daôm sambuc asôc iŋ amba ŋapu, bu iŋ
kêmasaŋ mac ti gêŋ hoŋ, ma oc hu mac
siŋ dom.

5

Pita gêm la lau bata ma lau wakuc ti lau hoŋ

1 Kwahic dec aö bu wanem la lau bata
naŋ sêyob mac. Aö dauŋ ŋgac bata daŋ,
ma aö dauŋ galic Kilisi hôc ŋandê ma
mbac ndu. Ma aö oc wawêkaiŋ iŋ ndê
ŋawasi naŋ oc meŋ sa tiawê têŋ bêc iŋ
mbu meŋ-ŋga.
2 Mac lau bata, ayob Anötö ndê domba
naŋ sêmbo mac nem gôliŋ ŋapu, naŋ
ŋapep. Akôm tu lau sêŋyaliŋ mac sa ti
sêkac mac-ŋga dom, me tu akôc ŋaôli-ŋga
dom, magoc ayob ŋac ti atac ŋayham ma
ti nem ŋalôm sambuc tu anem akiŋ Anötö-
ŋga.
3 Ma atôc dôhôŋ ŋayham têŋ Anötö ndê
domba naŋ sêmbo mac ŋapu. Mac ŋadau
ŋac, magoc atoc daôm sa me akôm gêŋ ti
ŋaŋga têŋ ŋac dom.

4 Ma têŋ ndoc Yisu, naŋ ti lau sêyob
domba-ŋga hoŋ si ŋgac atu, naŋ mbu
meŋ, naŋ iŋ oc kôc mac sa ma kêŋ ŋaôli
ŋayham ti ŋawasi atu têŋ mac, naŋ oc
niŋga dom.
5 Mac lau wakuc, daŋam wambu ti asôc
nem lau bata ŋapu. Ma mac lau hoŋ akôc
gauc daêsam pi daôm me apo daôm sa hôc
gêlêc nem asidôwai dom, magoc ambo ti
aŋgwiniŋ daôm. Bu Anötö ndê yom daŋ,
sêto yêc bocdec bu:

Anötö kêgwiniŋ lau naŋ sêtoc dau sa,
magoc kêmwasiŋ lau naŋ sêŋgwiniŋ
dau. *[Prov 3:34]*

6 Tu dinaŋ-ŋga dec ambo Anötö ndê
ŋaclai ŋapu ma aŋgwiniŋ daôm, ma boc-
dinaŋ têŋ ndoc naŋ iŋ gêlic ŋayham, dec
iŋ oc po nem waêm sa.
7 Gêŋ bocke naŋ kêŋ wapac mac, naŋ
akêŋ sip Anötö amba, ŋahu bu iŋ gauc gêm
mac ŋapaŋ, ma tac whiŋ bu nem mac sa.
8 Atimêtê daôm ŋapep ma anem ali, bu
mac nem ŋacyo Sadaŋ kêsalê ŋasawa tu
bu êntôm mac-ŋga ŋapaŋ. Iŋ gitôm layon
naŋ taŋ atu ma kêsêlêŋ kêgihi ŋapaŋ ma
kêsalê gêŋ tu neŋ-ŋga.
9 Alhac ŋaŋga ma asap nem akêŋ whiŋ
dôŋ bu akêŋ ŋasawa daŋ têŋ Sadaŋ dom,
ma amasuc iŋ su. Ma gauc nem bu mac
nem asidôwai sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêmbo
nom ŋagameŋ hoŋ, naŋ sêŋsahê ŋawapac
kaiŋ tigeŋ tôm mac.
10 Anötö iŋ mwasiŋ hoŋ ŋadau naŋ
kêgalêm mac sa bu piŋ mac dôŋ anem
damiŋ Kilisi, ma awêkaiŋ iŋ ndê ŋawasi
naŋ oc niŋga dom. Ŋasawa sauŋ iŋ oc
êŋgaho mac su yêc ŋawapac naŋ kwahic
dec mac ahôc, ma iŋ oc ndic seŋeŋ mac
ma puc mac dôŋ ŋa iŋ ndê ŋaclai, bu alhac
ŋaŋga.
11 Iŋ ndê ŋaclai atu oc yêc ŋapaŋ.
Yomandô.

Pita gic bata ndê yom

12 Sailas naŋ galic gitôm aneŋ asidôwa
ŋandô tu puc aö dôŋ-ŋga, naŋ gêm aö
sa dec alu ato bapia apê dindec têŋ mac.
Bapia dau bu puc yom pi Anötö ndê
mwasiŋ dôŋ bu gêŋ ŋandô, ma êŋgilí mac
bu tamkwê mwasiŋ dau ŋapaŋ.
13 Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêndöc
malac Babilon,* naŋ Anötö kêgalêm sa sêti
iŋ ndê lau sêwhiŋ mac, naŋ sêkêŋ si acsalô
têŋ mac. Ma Mak, naŋ galic gitôm aneŋ
balê, naŋ bocdinaŋ.
14 Akam daôm aŋkuc lau sêkêŋ whiŋ-
ŋga si lêŋ. Yom malô têŋ mac hoŋ naŋ
akêŋ whiŋ Kilisi.

* **5:13** Pita to yom pi malac Babilon, magoc lau daêsam gauc gêm bu yom dau hêganôŋ malac Rom.

Pita
ndê bapia tilu-ŋga
Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Pita to ndê bapia tilu-ŋga hêganôŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêmbo babalip yêc nom ŋagameŋ tidau-tidau. Iŋ to bu kêŋ puc ŋac pi kêdôhôŋwaga tasaŋ daêsam naŋ sêhôc asê. Lau dau sêndôhôŋ lau bu Yisu oc mbu meŋ dom, ma sêsôm bu mêtê sac iŋ mêtê ŋayham.

Pita po lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sa tu ŋac si lêŋ ti sakiŋ-ŋga ma kêgilí ŋac bu sêlhac ŋaŋga tu Yisu-ŋga. Iŋ whê sa bu Yisu mbu meŋ ŋagahô dom, ŋahu bu Anötö atac whiŋ bu lau hoŋ sênem dau kwi, ma sêtap Anötö ndê mwasiŋ nem ŋac si-ŋga sa, dec tiŋambu Yisu oc mbu meŋ. Ma iŋ kêŋ puc lau pi ŋagêyô sac naŋ gic waê kêdôhôŋwaga tasaŋ, ma pi lau hoŋ naŋ sêtec yom ŋandô ma sêsap mêtê sac dôŋ.

Pita gic hu ndê bapia tilu-ŋga

1 Aö Saimon Pita, Yisu Kilisi ndê aposel ti ndê ŋgac akiŋ, gato bapia dindec têŋ mac lau naŋ akêŋ whiŋ iŋ. Anötö kêmwasiŋ mac awhiŋ yac ŋa mwasiŋ ŋayham kêlêc, dec dati lau dakêŋ whiŋ-ŋga. Ma yac dakêŋ whiŋ bocdec bu, Anötö gêlic yac datôm lau gitêŋ tu Yisu Kilisi, yac neŋ Anötö ma Ŋgac Gêm Yac Si-ŋga, naŋ ndê lêŋ gitêŋ-ŋga.

2 Yac ateŋ mbec bu Anötö kêŋ gauc têŋ mac bu aŋyalê iŋlu yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi, e iŋlu si mwasiŋ ti yom malô êŋsalê mac ahuc.

Anötö ndê kêyaliŋ ti kêgalêm yac sa ŋa-ŋandô

3 Anötö kêgalêm yac sa, ŋahu sip iŋ dau ndê ŋawasi atu ti ndê mêtê gitêŋ. Ma iŋ kêmwasiŋ yac ŋa iŋ dau ndê ŋaclai atu, dec puc yac dôŋ bu dambo taŋli ti datoc iŋ sa ŋapep ŋa yac neŋ lêŋ hoŋ. Ma yac datôm bu dakôm bocdinaŋ, ŋahu bu iŋ ndê ŋaclai gêm yac sa bu taŋyalê iŋ tidôŋ.

4 Ma tu iŋ dau ndê ŋawasi ti mêtê gitêŋ-ŋga, dec iŋ gic bata bu kêŋ mwasiŋ atu ma ŋayham kêlêc têŋ yac. Ma mwasiŋ dau oc kôm gweleŋ yêc yac neŋ ŋalôm, tu bu nem yac kwi-ŋga e dasa neŋ lêŋ gitêŋ ti dabuŋ eŋ ma datôm iŋ dau, ma dalhö su yêc lêŋ dandiŋaŋ-ŋga naŋ gic waê lau naŋ sêsap mêtê ŋalôm ŋagalac-ŋga dôŋ.

5 Tu yom hoŋ dinaŋ-ŋga dec ayob daôm ŋapep bu mac nem akêŋ whiŋ ti gêŋ ŋandô mbasi-ŋga dom. Asa nem lêŋ akêŋ whiŋ-ŋga ti nem ŋalôm sambuc, ma asap mêtê ŋayham dôŋ. Ma ati lau tigauc tu lêŋ ŋayham bu asa-ŋga.

6 Atimêtê daôm ŋapep, ma alhac ŋaŋga eŋ. Asa nem lêŋ hoŋ ŋapep eŋ, tu bu atôc asê bu mac atoc Anötö sa.

7 Ma asap mêtê atac whiŋ nem asidôwai-ŋga dôŋ e andic dabiŋ nem lêŋ atac whiŋ lau hoŋ-ŋga. Ŋalêŋ dinaŋ dec mac nem akêŋ whiŋ oc ti gêŋ ŋandô mbasi-ŋga dom.

8 Mêtê hoŋ dinaŋ bu êŋsôwec tiatu-tiatu ŋapaŋ e tidôŋ mac ŋandô, dec mac nem gauc aŋyalê yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi-ŋga oc ti gêŋ ŋambwa ma ŋandô mbasi-ŋga dom.

9 Bu asa naŋ sôm bu iŋ kêyalê Pômdau, magoc kôm mêtê ŋayham-ŋayham dinaŋ dom, naŋ gitôm ŋamalac tandô pec naŋ gêlic gameŋ dom, ma iŋ kêlhiŋ siŋ bu sac hoŋ naŋ iŋ kôm muŋ-ŋga, naŋ Anötö suc kwi su ma kêgwasiŋ iŋ ndê ŋalôm ŋawasi sa.

10 Tu dinaŋ-ŋga aneŋ asidôwai, aŋsahê ŋaŋga bu asap mêtê ŋayham hoŋ dinaŋ dôŋ, tu bu tôc asê bu Anötö kêyaliŋ ti kêgalêm mac sa ŋambwa lec dom. Ŋahu bu mac bu asap mêtê dau dôŋ, dec oc tôm dom bu mac apeŋ.

11 Ma bocdinaŋ Anötö oc kôc mac sa atôm lau ti waê atu, bu ambo gameŋ naŋ yac neŋ Pômdau ti Ŋgac Gêm Yac Si-ŋga Yisu Kilisi gêm gôliŋ, naŋ oc yêc ŋapaŋ.

Pita tec bu sêŋlhiŋ yom ŋandô siŋ

12 Tu dinaŋ-ŋga dec aö bu wakêŋ puc mac bu gauc nem yom hoŋ dinaŋ ŋapaŋ. Aö kayalê bu mac akôc yom ŋandô sa ma aŋyalê tidôŋ su.

13 Magoc aö galic ŋayham bu wakêŋ puc mac tôm aneŋ têm wambo taŋli-ŋga hoŋ bu aŋlhiŋ yom dau siŋ dom.

14 Bu Pômdau Yisu Kilisi hoc asê têŋ aö bu aneŋ têm wahu nom dindec siŋ-ŋga meŋ kêpiŋ su.

15 Bocdinaŋ kwahic dec aö tac whiŋ ŋandô bu mac aŋyalê yom hoŋ dindec tidôŋ sambuc yêc nem ŋalôm, bu têŋ ndoc aö bu wahu mac siŋ, naŋ mac oc gauc nem yom dindec ŋapaŋ, ma akôm ŋandô sa.

Pita puc lau aposel ti propet si yom dôŋ bu yom ŋandô

16 Yom naŋ yac lau aposel ahoc asê têŋ mac pi Pômdau Yisu Kilisi ndê ŋaclai ti ndê bêc mbu meŋ-ŋga, naŋ ŋahu sip yom ŋambwa naŋ ŋamalac gauc kê dom. Mba. Yac dauŋ alic iŋ ndê ŋaclai ti ŋawasi atu su.

17-18 Bu yac ambo awhiŋ Kilisi yêc lôc dabuŋ, ma aŋgô iŋ Damba Anötö Ŋawasi Ŋadau ndê awha naŋ sa akêŋ undambê. Anötö dau toc Kilisi sa, ma po iŋ ndê waê sa têŋ ndoc iŋ sôm yom pi iŋ bocdec bu,

“Aö neŋ atuŋgac dau dindec. Aö galic iŋ ŋayham, ma atac whiŋ iŋ ndu andô.”
19 Gêŋ hoŋ naŋ yac alic ti aŋgô, naŋ puŋ
yom naŋ propet akwa-kwa sêhoc asê ti
sêto muŋ su, naŋ dôŋ têŋ yac. Bocdinaŋ
atôc gwaniŋ yom dau ŋapep, bu whê nem
gauc sa pi yom ŋandô, gitôm ya ŋawê naŋ
pô gameŋ ŋasec. Ma asap yom dau dôŋ e
Kilisi mbu meŋ, ma tôc gêŋ hoŋ tiawê têŋ
mac, gitôm Têtênda bêbêc-ŋga pi meŋ ma
bêc wakuc meŋ sa.
20 Ma aŋyalê gêŋ atu daŋ bocdec bu, yom
hoŋ naŋ Anötö ndê propet sêto, naŋ ŋadaŋ
ŋahu yêc ŋac dau-ŋga dom.
21 Bu yom naŋ propet sêhoc asê, naŋ
ŋahu yêc ŋamalac dom, magoc sêhoc
Anötö dau ndê gauc ti yom asê tôm Ŋalau
Dabuŋ kac ŋac.

2

Kêdôhôŋwaga tasaŋ oc sêmeŋ

1 Magoc propet tasaŋ sêmbo lau Israel-
ŋga ŋalôm, sêwhiŋ Anötö ndê propet
ŋandô, ma ŋalêŋ tigeŋ kêdôhôŋwaga
tasaŋ oc sêtisa yêc mac lau akêŋ whiŋ-ŋga
nem toŋ ŋalôm bocdinaŋ. Ŋac oc sêŋsau
bu sêndôhôŋ yom ŋandô, magoc yom dau
iŋ yom tasaŋ, ma gitôm bu tim lau e
sêniŋga gacgeŋ. Yom ŋandô pi Pômdau
naŋ gêmlhi ŋac su, naŋ ŋac oc sêsêc
ahuc, ma bocdinaŋ dec têŋ bêc ŋambu-
ŋga, Anötö oc tiŋ ŋac su sêniŋga ŋagahô
eŋ.
2 Ŋac oc sêtim lau daêsam naŋ sêkêŋ
whiŋ gwalec, e sêŋkuc ŋac ma sêkôm
mêtê mayaŋ-ŋga tidau-tidau tôm ŋac dau
sêkôm. Ma tu ŋac si lêŋ dinaŋ-ŋga, dec
lau ŋatô oc sêpu yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga
neŋ lêŋ yom ŋandô-ŋga.
3 Ŋac lau atac whiŋ mone-ŋga, dec ŋac
oc gauc kê miŋ tu sêndôhôŋ mac-ŋga,
ma sêmbac-sêmbac yom mac bu anemlhi
ŋac. Magoc yom matôc-ŋga naŋ Anötö
kêmatiŋ tidôŋ muŋ su tu sêniŋga-ŋga, naŋ
hôŋ ŋac gitôm ŋacyo naŋ yêc bêc dom,
magoc gêm neneŋ ŋac mbo.

Lau sac oc sêwê Anötö ndê matôc sa dom

4 Akôc gauc pi yom dindec. Aŋela naŋ
sêkôm sac, naŋ Anötö hu ŋac si yom siŋ
dom, magoc kêŋ ŋac sêndöc gapocwalô
lambwam-ŋga, bu sêndöc ŋasec ŋalôm e
tôm bêc matôc-ŋga hôc asê.
5 Ma lau naŋ sêkôm sac têŋ têm ŋamata-
ŋga, naŋ Anötö hu ŋac si yom siŋ dom
bocdinaŋ. Mba. Iŋ kêŋ bu suŋ atu ma seŋ
lau sac hoŋ su siŋga, magoc Noa naŋ tôc
lêŋ gitêŋ ti ndê gôlôwac 7, naŋ Anötö gêm
ŋac sa.
6 Ma gauc nem malac atu Sodom ma
Gomora ti lau hoŋ naŋ sêndöc dinaŋ, naŋ
Anötö kêŋ ya gêŋ su e ŋadaê ŋambwa yêc.
Gêŋ dau tôm dôhôŋ pi gêŋ naŋ lau naŋ
sêsap mêtê sac dôŋ, naŋ oc sêtap sa têŋ
bêc ŋambu-ŋga.
7 Têŋ ndoc dinaŋ Anötö kêgaho Lot su
yêc malac Sodom, bu iŋ ŋgac gitêŋ naŋ
ŋalôm ŋawapac ŋandô tu lau sac malac
dinaŋ-ŋga si mêtê ŋadômbwi tidau-tidau-
ŋga.
8 Yomandô. Lot iŋ ŋgac gitêŋ ma ndê
ŋalôm ŋawasi. Ma mêtê sac naŋ iŋ ŋgô
ti gêlic yêc malac dinaŋ tôm bêc hoŋ, naŋ
kêŋ wapac iŋ ndê ŋalôm.
9 Yom hoŋ dinaŋ tôc asê bu lau naŋ
sêsap Anötö ti ndê lêŋ dôŋ, naŋ Pômdau
gitôm bu nem ŋac si yêc ŋawapac ti saê
naŋ tap ŋac sa. Ma iŋ gitôm bu hê lau sac
si yom dôŋ e iŋ kêŋ ŋagêyô têŋ ŋac têŋ
bêc ŋambu-ŋga.
10 Ma iŋ oc kêŋ ŋagêyô sac sambuc têŋ
lau naŋ sêŋkuc mêtê ŋalôm akwa-ŋga naŋ
kôm ŋac ŋadômbwi sa yêc iŋ aŋgô-ŋga,
ma sêtec bu sêsôc Pômdau me lau daŋ
ŋapu.

Kêdôhôŋwaga tasaŋ si lêŋ

Kêdôhôŋwaga tasaŋ naŋ sêmbo sêwhiŋ
mac, naŋ sêtoc dau sa ma sêkôm gêŋ hoŋ
yêc lau aŋgô-ŋga ti maya pac. Ŋac sêtöc
dau dom tu sêsôm yom sac-sac pi Anötö
ndê lau ti ŋawasi.*
11 Anötö dau ndê aŋela naŋ si ŋaclai ti
ŋaŋga hôc gêlêc ŋac lau dau si su, naŋ
sêŋgôliŋ yom me sêsôm yom sac daŋ pi
lau ti ŋawasi yêc Pômdau aŋgô-ŋga dom.
12 Magoc kêdôhôŋwaga tasaŋ dinaŋ
sêsôm yom sac-sac daêsam pi Anötö ndê
gêŋ naŋ sêŋyalê ŋahu dom. Ŋac sêtôm
bôclai naŋ sêŋyalê lêŋ malô ti gauc
ŋayham daŋ dom, naŋ lau sêlô sip huc ma
sic ndu. Ma tôm bôclai sic waê bu sêniŋga,
dec kêdôhôŋwaga tasaŋ dinaŋ oc sêniŋga
bocdinaŋ.
13 Anötö oc kêŋ ŋagêyô sac têŋ ŋac ô sac
naŋ sêkôm têŋ lau. Ŋac atac whiŋ mêtê
sênôm ti sêneŋ asam-ŋga, ma maya mbasi
dec sêkôm têŋ acsalô eŋ. Têŋ ndoc sêndöc
ti seŋ gêŋ sêwhiŋ mac, naŋ sêhu si mêtê
sac siŋ daŋ dom, ma bocdinaŋ sêkôm mac
nem waêm ŋayham tisac.
14 Ŋac lau tagatu mockaiŋ-ŋga, naŋ si
ŋalôm ti gauc sap mêtê sac dôŋ ŋapaŋ.
Ŋac sêtim lau naŋ si sêkêŋ whiŋ babalê,
ma sêhê ŋac bu sêkôm sac sêwhiŋ ŋac. Ma

* **2:10** Lau ti ŋawasi - yêc ndê bapia, Pita to yom tigeŋ naŋ ‘ŋawasi.’ Lau ŋatô gauc gêm bu yom dau hêganôŋ aŋela, magoc lau ŋatô gauc gêm bu yom dau hêganôŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga, me lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si lau bata.

ŋac lau gwalam akwa tu tagatu lau si gêŋ-ŋga. Bocdinaŋ dec sic waê bu sêtap Anötö ndê atac ŋandê sa.
15 Ŋac sêhu lêŋ solop siŋ gacgeŋ, ma sêŋkuc Beo atuŋgac Balam ndê lêŋ. Ŋgac dau atac whiŋ mone hôc gêlêc, dec kôm sac tu tap awa sa-ŋga.
16 Ma tu iŋ ndê lêŋ dinaŋ-ŋga dec Anötö kêŋ doŋki daŋ sôm iŋ. Doŋki dau iŋ gêŋ sôm yom-ŋga dom, tigeŋ Anötö kôm iŋ sôm yom tôm ŋamalac, bu lhac propet dau ndê lêŋ gauc mbasi-ŋga ahuc.
17 Lau dinaŋ sêtôm bubata naŋ tibasô ma yawalec naŋ mbu oc soc su niŋga ŋagahô eŋ. Anötö kêmasaŋ gameŋ ŋasec atu daŋ tu ŋac sêndöc-ŋga.
18 Ŋac sêsôm yom ŋambwa-ŋambwa tu sêtoc dau sa-ŋga. Ma sêŋsahê bu sêtim lau sêkêŋ whiŋ-ŋga wakuc bu sêmbu sêtêŋ lêŋ sac-ŋga naŋ ŋasawa apê eŋ sêhu siŋ su, naŋ sêndi. Ŋac sêŋgilí lau kaiŋ dinaŋ bu sêsa lêŋ ŋalôm ŋagalac-ŋga, naŋ meŋ akêŋ ŋalôm akwa.
19 Ŋac sêndôhôŋ lau dau bu yao daŋ yêc dom, dec sêtôm bu sêkôm gêŋ tôm si atac whiŋ. Magoc ŋac dau ŋac lau akiŋ ŋambwa ma mêtê sac ti ŋac si ŋadau. Tôm mac aŋyalê su, gêŋ sake naŋ ndê ŋaclai gêm gôliŋ yac, naŋ ti yac neŋ ŋadau ma tam akiŋ iŋ. Tu mêtê sac dinaŋ-ŋga, dec sic waê bu sêniŋga.
20 Bu lau naŋ sêŋyalê yac neŋ Pômdau ma Ŋgac Gêm Yac Si-ŋga Yisu Kilisi, naŋ sêhu lêŋ sêniŋga-ŋga siŋ su. Magoc ŋac bu sêmbu sêtêŋ lêŋ sac-ŋga dau tiyham, goc mêtê sac ku ŋac dulu. Ŋac sêkôm dandi sêtisac sambuc, hôc gêlêc ŋamata-ŋga su.
21 Ŋac bu sêŋyalê lêŋ gitêŋ daŋ su dom, naŋ oc ŋayham hôc gêlêc sêŋyalê su ma sêhu siŋ, ma sêpuc dômbwê Pômdau ndê yomsu dabuŋ naŋ aposel sic dulu têŋ ŋac.
22 Gauc nem yom gôliŋ lu naŋ lau sêsôm bocdec bu, “Giam daŋ guluc ma kac dau kwi gi gêŋ tiyham,” ma “Bôc naŋ sêŋgwasiŋ ŋawasi sa, naŋ mbu gi gic matob tiyham.” Yom gôliŋ lu dinaŋ hêganôŋ lau tasaŋ dinaŋ solop. Ŋahu bu sêŋyalê Pômdau su, magoc sêmbu sêtêŋ lêŋ sac-ŋga tiyham.

3

Pômdau ndê bêc mbu meŋ-ŋga

1 O aneŋ lau atac whiŋ-ŋga, kwahic dec aö gato bapia tilu-ŋga têŋ mac. Bapia lu-lu bu sêpuc yom ŋandô naŋ akôc sa su, naŋ dôŋ yêc nem gauc ŋapaŋ, ma bu êŋgilí mac bu akôc gauc ŋayham eŋ.
2 Aö tac whiŋ bu mac akôc gauc tiyham pi yom naŋ propet dabuŋ sêhoc asê muŋ su, ma pi yom naŋ yac neŋ Pômdau ma Ŋgac Gêm Yac Si-ŋga gic atu ma kêŋ têŋ lau aposel bu sêndic dulu têŋ lau.
3 Gêŋ atu naŋ aö bu wakêŋ puc mac pi, naŋ bocdec bu. Gauc nem bu têŋ têm ŋambu-ŋga lau oc sêmeŋ naŋ sêkôm gêŋ hoŋ tôm ŋac dau si atac whiŋ, ma sêsu mac susu ma sêpu Anötö ndê lêŋ.
4 Ŋac oc sêsôm, “Yisu sôm bu oc mbu meŋ ma kôm gêŋ hoŋ tiwakuc, a? Iŋ mbo nde? Têŋ ndoc damaŋi sêmbac ndu ma meŋ têŋ kwahic dec, naŋ dalic bu gêŋ daŋ tiwakuc dom, ma gêŋ hoŋ yêc tôm têm ŋamata-ŋga andô, têŋ ndoc nom ti gêŋ hoŋ sêhôc asê ma kêsêlêŋ meŋ.”
5 Lau naŋ sêsôm yom kaiŋ dinaŋ, sêsêc Anötö ndê ŋaclai, naŋ sêŋyalê su, naŋ ahuc. Bu ŋac sêŋyalê su bu wandêc daŋ su Anötö sôm yom ŋa whaŋsuŋ ŋambwa ma undambê hôc asê, ma iŋ sôm bu bu lêc dau sa ndi poc dau-ŋga, e gameŋ tibasô yêc bu ŋasawa.
6 Ma tiŋambu iŋ kêŋ bu dau dinaŋ suŋ e seŋ nom ti gêŋ hoŋ su siŋga.
7 Ma Anötö kêmatiŋ yom tidôŋ whiŋ, bu ya oc neŋ undambê ti nom kwahic dec-ŋga su, têŋ bêc naŋ iŋ oc êmatôc lau hoŋ, ma seŋ lau sac su sêniŋga.
8 O aneŋ lau atac whiŋ-ŋga. Aŋlhiŋ siŋ dom bu Pômdau gêlic bêc tigeŋ gitôm yala 1,000, ma yala 1,000 gitôm bêc tigeŋ.
9 Lau ŋatô sêlic bu Pômdau mbu meŋ ŋagahô dom, dec sêkôc gauc so ma sêsôm bu yom ŋatô naŋ iŋ gic bata su, naŋ iŋ oc kôm ŋandô sa ŋagahô dom. Magoc mba. Iŋ kôc ndê ŋalôm dôŋ tu mac-ŋga, ŋahu bu iŋ tec bu lau daŋ sêniŋga, magoc tac whiŋ bu lau hoŋ sênem si ŋalôm kwi ma sêhu sac siŋ. Tu dinaŋ-ŋga dec iŋ mbu meŋ ŋagahô dom.
10 Magoc Pômdau ndê bêc mbu meŋ-ŋga oc hôc asê ŋapuc mbasi tôm lau kaŋ si ndoc sêmeŋ-ŋga. Undambê oc hê su ti ŋakêcsia atu, ma ya oc neŋ nom ti gêŋ hoŋ naŋ yêc nom ti umboŋ ŋapu, naŋ su sêniŋga.
11 Akôc gauc ŋapep. Gêŋ hoŋ oc sêniŋga ŋalêŋ dinaŋ, ma bocdinaŋ dec mac gauc gêm bu lêŋ bocke solop gic waê yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga bu taŋkuc? Solop bu mac asa lêŋ dabuŋ, ma akôm mêtê naŋ Anötö tac whiŋ eŋ.

---

* **3:12** Yêc ŋabatiŋ 9 Pita sôm bu Pômdau gic têku iŋ ndê têm tu mbu meŋ-ŋga bu kêŋ ŋasawa têŋ lau bu sêkac si ŋalôm kwi. Ma yêc Mat 24:14 Yisu sôm bu bêc ŋambu-ŋga oc hôc asê dom e ŋawaê ŋayham nem nom ŋagameŋ hoŋ ahuc. Pita gêm la lau dau bu sêsa lêŋ gitêŋ eŋ, tu bu lau sêlic ma sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga. Yac dakôm bocdinaŋ, ma dateŋ mbec ti dapuc gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga dôŋ, dec bêc ŋambu-ŋga dau oc hôc asê ŋagahô.

12 Ahôŋ Anötö ndê bêc ŋambu-ŋga ti
aŋkuc lêŋ bocdinaŋ, ma akôm gêŋ hoŋ tu
bu bêc dau hôc asê ŋagahô-ŋga.* Têŋ bêc
dinaŋ ya oc neŋ gêŋ undambê-ŋga ti gêŋ
nom-ŋga hoŋ su.
13 M agoc Pômdau gic bata nom ti
undambê wakuc têŋ yac, naŋ oc ti lau
gitêŋ si gameŋ sêmbo-ŋga. Kwahic dec
yac taŋkwê bu dambo dinaŋ, ma dahôŋ bu
gêŋ dau hôc asê.
14 Aneŋ lau atac whiŋ-ŋga, mac akêŋ
batam gêŋ dau ambo, ma tu dinaŋ-ŋga dec
akêŋ nem ŋalôm sambuc bu asa nem lêŋ
hoŋ gitêŋ eŋ, e bêc ŋambu-ŋga hôc asê.
Ma bocdinaŋ dec Pômdau oc tap giso daŋ
sa yêc mac-ŋga dom. Iŋ oc lic bu mac nem
lêŋ hoŋ ŋawasi, ma mac oc atôm bu ambo
iŋ aŋgô-ŋga ti yom malô.
15 Aŋyalê bu Pômdau gic têku iŋ ndê têm
mbu meŋ-ŋga ma kôc ndê ŋalôm dôŋ, tu
bu kêŋ ŋasawa têŋ lau daêsam bu sênem
dau kwi ma sêtap iŋ ndê mwasiŋ nem ŋac
si-ŋga sa. Anötö kêŋ gauc ŋayham têŋ yac
neŋ asidôwa atac whiŋ-ŋga Pol, dec iŋ to
yom kaiŋ tigeŋ têŋ mac.
16 Yêc iŋ ndê bapia hoŋ iŋ to yom pi gêŋ
hoŋ dindec. Yom ŋatô naŋ iŋ to sip ndê
bapia, naŋ ŋahu sip ŋalôm gi, ma lau gauc
babalê naŋ sêkêŋ whiŋ gwalec, naŋ sêŋsôŋ
Pol ndê yom ŋatô ma sêŋsôŋ Anötö ndê
yom naŋ sêto yêc, naŋ ŋatô bocdinaŋ. Tu
ŋac si lêŋ dinaŋ-ŋga dec ŋac oc sêniŋga.
17 O aneŋ lau atac whiŋ-ŋga naŋ asap
Kilisi dôŋ ambo. Aö gakêŋ puc mac
gwanaŋ su, ma bocdinaŋ dec ayob daôm
ŋapep bu lau naŋ sêsôc Anötö ndê yom
ŋapu dom, naŋ sêŋsôŋ mac, me sêkac mac
su yêc Kilisi dom.
18 Asap yac neŋ Pômdau ma Ŋgac Gêm
Yac Si-ŋga Yisu Kilisi ndê mwasiŋ dôŋ, bu
nem ŋandô daêsam yêc mac nem ŋalôm,
ma mac nem gauc aŋyalê iŋ-ŋga êŋsôwec
tiatu-tiatu ndi e ati gwalam akwa akêŋ
whiŋ-ŋga. Datoc iŋ ndê waê sa kwahic dec
ma tôm bêc sambob. Yomandô.

Jon
ndê bapia ŋamata-ŋga
Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Ŋgac naŋ to bapia dindec, naŋ whê dau sa yêc bapia dau ŋalôm dom, magoc lau tigauc daêsam sêsôm bu Jon, Yisu ndê aposel naŋ to Jon ndê ŋawaê ŋayham, naŋ to bapia dindec whiŋ. Iŋ to bapia dindec gic lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ ŋawaê. Lau ŋatô gauc gêm bu Jon to bapia dindec têŋ ndoc iŋ ti ŋamalac andô ma ndöc malac Epesas, ma bocdinaŋ iŋ to bu lau gameŋ Esia-ŋga sêsam muŋ.

Jon kêŋ puc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga pi kêdôhôŋwaga tasaŋ naŋ sêsôm bu ŋamalac si ŋamlic ma gêŋ nom-ŋga hoŋ tisac su. Bocdinaŋ sêsôm yom pi Anötö ndê Atu (Mesaya) bocdec bu, oc tôm dom bu iŋ sip nom ma mbo tôm ŋamalac. Ma sêsôm bu Yisu iŋ ŋamalac ŋambwa, ma sêkêŋ whiŋ dom bu iŋ Anötö ndê Atu me Anötö ŋandô. Ŋac sêtoc lau si gauc sa kêlêc ma sêsôm bu datap gauc sa, dec tôm bu dambo dawhiŋ Anötö. Ma sêlic ŋamalac si lêŋ gitôm gêŋ ŋambwa, dec sêhêgo dau pi mêtê atac whiŋ-ŋga dom, ma gauc gêm bu oc tôm bu lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêkôm mêtê sac ŋapaŋ.

Jon kêŋ puc iŋ ndê lau bu sêsôc yom tasaŋ kaiŋ dinaŋ ŋapu dom, ma sêsap yom ŋandô pi Yisu Kilisi ma mêtê atac whiŋ-ŋga dôŋ ŋaŋga.

Anötö ndê Atu meŋ mbo nom ti ŋamalac ŋandô

1-2 Yac bu ahoc yom ŋandô asê têŋ mac, pi Yisu naŋ dasam bu ‘Yom Taŋli-ŋga.’ Iŋ yac neŋ dambo taŋli ŋapaŋ-ŋga ŋahu, naŋ mbo whiŋ Damaŋ Anötö têŋ têm ŋamata-ŋga andô, ma tiŋambu hoc dau asê têŋ yac. Iŋ meŋ mbo nom whiŋ yac, dec yac alic iŋ pi tanôŋ, amasec iŋ ŋa amaŋ, ma aŋgô iŋ dau ndê yom. Ma bocdinaŋ dec yac bu apuc yom pi taŋli ŋahu dau dôŋ bu yom ŋandô.

3 Aêc! Yac ahoc yom asê têŋ mac, pi iŋ naŋ yac alic ti aŋgô su. Yac atac whiŋ bu mac akôc yom dau sa, dec yac hoŋ oc dapiŋ dauŋ dôŋ ti dasap yom ŋandô pi Yisu dôŋ. Ma yom ŋandô dau oc piŋ yac hoŋ dôŋ danem damiŋ Damaŋ Anötö lu iŋ ndê Atu, Yisu Kilisi.

4 Yac ato yom dindec têŋ mac, ma akêŋ bataŋ bu mac oc akôc sa, dec oc kôm yac hoŋ datisambuc.

Taŋsêlêŋ dambo Anötö ndê ŋawê ŋalôm

5 Ŋawaê naŋ Yisu dau gic dulu têŋ yac, naŋ yac ahoc asê têŋ mac bocdec bu, Anötö iŋ Ŋawê Ŋadau, ma mêtê ŋasec-ŋga daŋ yêc iŋ-ŋga dom.

6 Bocdinaŋ yac bu dasôm bu dati Anötö ndê lau, tigeŋ dasa lêŋ ŋasec-ŋga, goc yac lau tasaŋ, ma taŋkuc yom ŋandô dom.

7 Magoc yac bu dasa neŋ lêŋ dambo ŋawê ŋalôm gitôm Anötö dau mbo ŋawê ŋalôm, dec ŋawê dau piŋ yac dôŋ dawhiŋ dauŋ, ma iŋ ndê Atuŋgac Yisu ndê dac oc êŋgwasiŋ yac neŋ sac hoŋ su.

8 Yac bu dasôm bu yac neŋ sac mbasi, dec oc taŋsau dauŋ, ma yom ŋandô yêc yac neŋ ŋalôm dom.

9 Magoc yac bu dapu dauŋ ma dahoc neŋ sac asê têŋ Anötö, dec dakêŋ whiŋ bu iŋ oc suc yac neŋ sac kwi, ma êŋgwasiŋ yac neŋ ŋalôm ŋawasi sa tiyham. Bu Anötö kôm gêŋ gitêŋ eŋ, ma dakêŋ whiŋ bu gêŋ bocke naŋ iŋ kêmatiŋ tidôŋ bu kôm, naŋ iŋ oc kôm.

10 Yac bu dasôm bu yac neŋ sac mbasi, naŋ tôc asê bu dalic Anötö ndê yom gitôm yom tasaŋ, ma iŋ ndê yom ŋandô daŋ yêc yac neŋ ŋalôm dom.

2

Yisu gêm yac awhaŋ têŋ Damaŋ

1 O aneŋ balêkoc, aö atac whiŋ bu mac ahu mêtê sac siŋ gacgeŋ, ma tu dinaŋ-ŋga dec aö gato yom dindec têŋ mac. Tigeŋ yac neŋ daŋ bu kôm sac ma pu dau, goc yac neŋ ŋgac nem yac awhaŋ-ŋga mbo bu nem yac sa. Iŋ ŋgac gitêŋ Yisu Kilisi, ma iŋ oc lhac ŋalhu ma nem yac awhaŋ têŋ Damaŋ.

2 Iŋ kêŋ dau ti da ma mbac ndu ô yac, ma gêmlhi yac neŋ sac ŋatôp su. Magoc iŋ kôm gêŋ dau tu yac taŋwasêŋ-ŋga dom, iŋ gêmlhi lau nom-ŋga hoŋ si sac ŋatôp bocdinaŋ.

3 Yac bu daŋaŋ wambu iŋ ndê yomsu, dec oc tôc asê bu taŋyalê iŋ tidôŋ.

4 Asa naŋ sôm bu, “Aö kayalê iŋ tidôŋ,” tigeŋ daŋga wambu iŋ ndê yomsu dom, naŋ kôm tasaŋ, ma yom ŋandô yêc iŋ ndê ŋalôm daŋ dom.

5 Magoc asa naŋ kôc Anötö ndê yom sa ma daŋga wambu, naŋ Anötö ndê mêtê atac whiŋ-ŋga gêm ŋandô su yêc iŋ ndê ŋalôm. Ma yac taŋyalê bu dati Anötö ndê lau ŋalêŋ bocdec.

6 Yac bu dasôm bu dati iŋ ndê lau, naŋ goc dasa lêŋ gitêŋ tôm Kilisi dau maŋ.

Yisu ndê yomsu pi mêtê atac whiŋ-ŋga

7 Aneŋ lau atac whiŋ-ŋga. Aö bu wapuc yomsu naŋ mac akôc su têŋ ndoc mac akêŋ whiŋ tiwakuc, naŋ dôŋ, magoc aö bu wato tôm yomsu wakuc dom. Iŋ yomsu akwa

naŋ mac aŋgô têŋ ndoc lau sêhoc yom pi
Yisu asê têŋ mac.
8 Magoc kwahic dec aö bu wato yomsu
dau tiwakuc tiyham têŋ mac. Yisu ndê
lêŋ hoŋ tôc yomsu ŋa-ŋandô asê, ma mac
nem lêŋ wakuc kôm yomsu dau ŋandô sa
bocdinaŋ. Bu têm ŋasec-ŋga kêpiŋ bu
pacndê, ma ŋawê ŋandô dau po asê su.
9 Asa naŋ sôm bu iŋ mbo ŋawê ŋalôm,
tigeŋ atac whiŋ iŋ ndê asidôwai dom, naŋ
gacgeŋ mbo ŋasec ŋalôm.
10 Magoc asa naŋ tac whiŋ iŋ ndê
asidôwai, naŋ mbo ŋawê ŋalôm, ma tu
dinaŋ-ŋga gêŋ daŋ oc kôm iŋ peŋ dom.
11 Aö wasôm tiyham, bu asa naŋ gêlic iŋ
ndê asidôwa sac, naŋ mbo ŋasec ŋalôm.
Iŋ kêsêlêŋ mbo ŋasec, ma ŋasec dau kôm
iŋ tandô tipec e iŋ kêyalê gameŋ naŋ iŋ
kêsêlêŋ mbo, naŋ dom.
12 O aneŋ balêkoc, aö gato yom dindec
têŋ mac, ŋahu bu Anötö suc mac nem sac
kwi su tu Yisu ndê ŋaê-ŋga.
13 Ma aö gato yom têŋ mac lau andô, bu
mac aŋyalê iŋ naŋ mbo têŋ têm ŋamata-
ŋga ma mbo ŋapaŋ. Ma aö gato yom têŋ
mac lau batac, bu mac aku Sadaŋ dulu su.
O aneŋ balêkoc, mac aŋyalê Damaŋ tidôŋ
su, dec aö gato yom têŋ mac.
14 Mac lau andô, mac aŋyalê iŋ naŋ
mbo têŋ têm ŋamata-ŋga, ma mbo ŋapaŋ,
ma bocdinaŋ dec aö gato yom têŋ mac.
Ma mac lau batac, mac alhac ŋaŋga ma
daŋam wambu Anötö ndê yom naŋ tidôŋ
yêc nem ŋalôm, ma mac aku Sadaŋ dulu
su. Tu dinaŋ-ŋga dec aö gato yom dindec
têŋ mac.

Dasap gêŋ nom-ŋga dôŋ dom

15 Asa naŋ tac whiŋ gêŋ nom-ŋga, naŋ
Damaŋ Anötö ndê atac whiŋ yêc iŋ ndê
ŋalôm dom. Bocdinaŋ atac whiŋ nom ti
gêŋ nom-ŋga dom.
16 Ŋahu bu lau naŋ atac whiŋ gêŋ nom-
ŋga kêlêc, naŋ sêsa lêŋ ŋalôm ŋagalac-
ŋga, ŋac tagatu gêŋ, ma sêtoc dau sa tu
ŋac si gêŋ nom-ŋga-ŋga. Mêtê kaiŋ dinaŋ
iŋ mêtê nom dindec-ŋga ŋambwa, naŋ
ŋadaŋ meŋ akêŋ Damaŋ Anötö dom. Mba!
17 Ma nom dindec ti mêtê nom dindec-
ŋga gic waê bu niŋga, tigeŋ asa naŋ sap
Anötö ti iŋ ndê lêŋ gitêŋ dôŋ, naŋ oc niŋga
dom, iŋ oc mbo tali ŋapaŋ.

*Kilisi ndê Ŋacyo**

18 O aneŋ balêkoc atac whiŋ-ŋga, têm
kwahic dec-ŋga ti têm ŋambu-ŋga. Mac
aŋgô su bu Kilisi ndê ŋacyo oc meŋ, ma
kwahic dec Kilisi ndê ŋacyo daêsam sêhôc
asê yac su. Ma bocdinaŋ dec taŋyalê bu
têm ŋambu-ŋga dau dindec.
19 Lau dinaŋ muŋ-ŋga sêmbo sêwhiŋ
yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga, magoc sêhu yac
siŋ, dec taŋyalê bu ŋac yac neŋ lau solop
dom. Ŋac bu yac neŋ lau solop, oc sêhu
yac siŋ dom.
20 Tigeŋ Yisu kêŋ Ŋalau Dabuŋ sip mac
nem ŋalôm su, ma mac hoŋ aŋyalê su bu
yom bocke iŋ yom ŋandô.
21 Aö gato bapia dindec têŋ mac tu
wawhê yom ŋandô sa têŋ mac-ŋga dom.
Mba! Mac aŋyalê yom ŋandô su, ma yom
tasaŋ daŋ meŋ akêŋ Yom Ŋandô Ŋadau
Anötö dom.
22 Aö bu watôc ŋgac tasaŋ-nda asê têŋ
mac. Asa naŋ sôm bu Yisu iŋ †Mesaya
dom, naŋ Kilisi ndê ŋacyo, ma sêc yom
ŋandô pi Damaŋ Anötö lu Atu ahuc.
23 Bu asa naŋ sôm bu Yisu iŋ Anötö
ndê Atu dom, naŋ ti Damba ndê gêŋ dom.
Magoc asa naŋ kêŋ whiŋ bu Yisu iŋ Anötö
Atu, naŋ ti Damba ndê gêŋ.
24 Ayob daôm ŋapep bu yom ŋandô
naŋ mac aŋgô têŋ ndoc mac akêŋ whiŋ
tiwakuc, naŋ tidôŋ yêc nem ŋalôm ŋapaŋ.
Yom dau bu yêc nem ŋalôm ŋapaŋ, dec
yom dau piŋ mac dôŋ am damiŋ Atuŋgac
ma piŋ mac dôŋ am damiŋ Damba whiŋ.
25 Ma bocdinaŋ mac oc atap mwasiŋ
dandöc taŋli ŋapaŋ-ŋga sa, tôm iŋ gic bata
têŋ yac su.
26 Aö gato yom dindec bu wakêŋ puc mac
pi lau naŋ bu sêŋsau mac.
27 Aŋgô su naŋ! Ŋalau naŋ gêm gôliŋ lau
tasaŋ dinaŋ, iŋ Ŋalau Dabuŋ dom. Magoc
Yisu kêŋ Ŋalau Dabuŋ têŋ mac su, ma
iŋ Ŋalau Yom Ŋandô-ŋga. Ma iŋ mbo
nem ŋalôm ŋapaŋ bu êndôhôŋ mac pi gêŋ
hoŋ. Tu dinaŋ-ŋga mac apônda lau tu
sêndôhôŋ mac-ŋga dom. Bocdinaŋ aŋkuc
yom naŋ Ŋalau Dabuŋ kêŋ têŋ mac, ma
asap Yisu dôŋ ŋapaŋ.

Anötö ndê Balêkoc

28 Aneŋ balêkoc, aö wasôm têŋ mac bu
asap Kilisi dôŋ. Ma boc-dinaŋ têŋ ndoc
iŋ mbu meŋ ma hoc dau asê, naŋ yac oc
dalhac iŋ aŋgô-ŋga ti atac pa su ma mayaŋ
dauŋ dom.
29 Mac aŋyalê su bu iŋ ndê lêŋ hoŋ iŋ
lêŋ gitêŋ eŋ, ma bocdinaŋ aŋyalê bu lau
hoŋ naŋ sêsa lêŋ gitêŋ, naŋ Anötö kôm
ŋac sêtiwakuc sêti iŋ ndê balêkoc su.

3

1 Alic su naŋ. Damaŋ Anötö tac whiŋ yac
ndu andô, dec sam yac bu iŋ ndê balêkoc.
Ma yac dati iŋ ndê balêkoc su yomandô.

* **2:17** Kilisi ndê ŋacyo - yêc Yom Grik sêto 'anti-kristos.' Yom dau danem kwi bu 'Iŋ naŋ bu kôc †Mesaya (Kilisi) ndê mala,' ma yom dau hêganôŋ lau tasaŋ naŋ sêŋsau lau bu ŋac Mesaya dau, ma sêsêc yom ŋandô pi Yisu ahuc. Jon to yom ŋatô pi ŋac yêc 1 Jon 4:1-6.

Magoc lau nom dindec-ŋga sêŋyalê yac
bu Anötö ndê balêkoc dom, ŋahu bu ŋac
sêŋyalê iŋ dom boc-dinaŋ.
2 O aneŋ lau atac whiŋ-ŋga, kwahic dec
yac taŋyalê su bu dati Anötö ndê balêkoc,
magoc ŋalêŋ bocke naŋ yac oc dambo têŋ
têm ŋambu-ŋga, naŋ Anötö tôc asê têŋ yac
su dom. Tigeŋ têŋ ndoc Yisu mbu meŋ,
naŋ yac oc dalic iŋ ndê ŋawasi ti lêŋ naŋ
iŋ dau mbo, ma taŋyalê bu yac oc dambo
ŋalêŋ kaiŋ tigeŋ.
3 Ma lau hoŋ naŋ sêkêŋ bata gêŋ dinaŋ,
naŋ sêmasaŋ dau si ŋalôm ŋawasi sa, ma
sêsa lêŋ ŋawasi tôm iŋ dau.
4 Asa naŋ kôm sac, naŋ kêgilì Anötö ndê
yomsu. Bu sac ŋahu sip yac dakôm gêŋ
naŋ so Anötö ndê yomsu.
5 Magoc mac aŋyalê bu Yisu sip meŋ bu
kôc yac neŋ sac su. Ma iŋ dau ndê sac
mbasi.
6 Bocdinaŋ asa naŋ sap Yisu dôŋ, naŋ hu
mêtê sac siŋ ndic ŋawaê. Magoc asa naŋ
kôm sac ŋapaŋ, naŋ ndê gauc sa pi Yisu
dom, ma kêyalê iŋ dom.
7 Aneŋ balêkoc, ayob daôm bu ŋamalac
daŋ êŋsau mac pi mêtê sac dom. Asa naŋ
kôm mêtê ŋayham, naŋ ti ŋamalac gitêŋ
kêkuc Yisu dau ndê lêŋ gitêŋ.
8 Magoc asa naŋ kôm sac, naŋ ti Sadaŋ
ndê. Bu Sadaŋ dau kôm sac têŋ têm
ŋamata-ŋga andô ma kôm ŋapaŋ e meŋ.
Anötö ndê Atu sip nom meŋ naŋ ŋahu
bocdec bu, tu bu seŋ Sadaŋ ndê gweleŋ su.
9 Ŋamalac bocke naŋ Anötö kôm iŋ
tiwakuc, naŋ puc dômbwê mêtê sac. Ŋahu
bu Anötö ndê yom yêc iŋ ndê ŋalôm gitôm
gêŋ ŋawhê ŋayham. Yomandô! Gitôm
dom bu iŋ sap mêtê sac dôŋ, ŋahu bu
Anötö kôm iŋ tiwakuc su.
10 Tu dinaŋ-ŋga dec taŋyalê yêc awê
lau bocke naŋ sêti Anötö ndê balêkoc, ma
ŋac naŋ sêti Sadaŋ ndê. Lau naŋ sêsap
lêŋ gitêŋ dôŋ dom, ma ŋac naŋ sêtec
si asidôwai, naŋ sêti Anötö ndê balêkoc
dom.

Mêtê atac whiŋ asidôwai-ŋga

11 Yom atu naŋ sêhoc asê têŋ mac têŋ
ndoc mac akêŋ whiŋ tiwakuc, naŋ bocdec
bu, yac atac whiŋ neŋ asidôwai sêkêŋ
whiŋ-ŋga dandic ŋawaê.
12 Aŋkuc Kein dom, bu iŋ kêkuc lêŋ atac
whiŋ-ŋga dom. Iŋ Sadaŋ ndê atu, ma gic
asi Abel ndu. Ŋahu bu iŋ dau ndê lêŋ sac,
ma iŋ gêm lêmuŋ Abel ndê lêŋ solop.
13 O asidôwai. Lau nom-ŋga bu sêtec
mac, naŋ ahêgo daôm dom.
14 Yac taŋyalê bu dahu seŋ dambac ndu-
ŋga siŋ, ma dambo seŋ dandöc taŋli-ŋga.
Ŋahu bu yac atac whiŋ asidôwai. Lau
naŋ atac whiŋ asidôwai dom, naŋ gacgeŋ
sêmbo seŋ sêmbac ndu-ŋga.
15 Asa naŋ atac tec iŋ ndê asidôwa, naŋ
Anötö gêlic iŋ gitôm ŋgac ndic ŋamalac
ndu-ŋga. Ma mac aŋyalê su bu asa naŋ gic
ŋamalac ndu, naŋ wêkaiŋ gameŋ dandöc
taŋli ŋapaŋ-ŋga dom.
16 Yac taŋyalê mêtê atac whiŋ-ŋga ŋahu
bocdec bu. Yisu Kilisi dau mbac ndu tu
yac-ŋga. Bocdinaŋ dakêŋ dauŋ sambuc tu
danem asidôwai sa-ŋga e tôm dambac ndu
tu ŋac-ŋga.
17 Asa naŋ gêlic asidôwa daŋ pônda dau,
ma ndê gêŋ yêc tu nem iŋ sa-ŋga, magoc
tawalô iŋ ma gêm iŋ sa dom, naŋ tôc asê
bu Anötö ndê mêtê atac whiŋ-ŋga yêc iŋ
ndê ŋalôm dom.
18 O aneŋ balêkoc, yham dom bu dasôm
bu yac atac whiŋ asidôwai ŋa yom ti
whaŋsuŋ ŋambwa. Danem ŋac sa, goc tôc
asê bu yac atac whiŋ ŋac yomandô.

Dalhac ti atac pa su yêc Anötö aŋgô-ŋga

19-20 Bocdinaŋ, yac bu atac whiŋ neŋ
asidôwai, goc taŋyalê tidôŋ bu taŋkuc lêŋ
yom ŋandô-ŋga. Magoc yac bu ŋalôm
ŋawapac yêc Anötö aŋgô-ŋga tu mêtê
ŋatô naŋ dakôm-ŋga, naŋ goc gauc nem
yom bocdec bu. Anötö kêyalê yac neŋ
ŋalôm ti gêŋ hoŋ, ma iŋ ndê tawalô iŋ gêŋ
atu. Ma yom dau gitôm bu kôm yac ŋalôm
pêŋ dôŋ.
21 O aneŋ lau atac whiŋ-ŋga, yac bu
ŋalôm lu-lu tu neŋ lêŋ-ŋga dom, dec oc
tôm bu datigasuc Anötö ti atac pa su.
22 Ma taŋyalê bu gêŋ naŋ dateŋ, naŋ iŋ
oc kêŋ têŋ yac. Ŋahu bu yac dasôc iŋ ndê
yomsu ŋapu, ma dakôm mêtê naŋ iŋ gêlic
ŋayham.
23 Ma iŋ ndê yomsu dau bocdec bu.
Dakêŋ whiŋ iŋ ndê Atu Yisu Kilisi, ma atac
whiŋ neŋ asidôwai tôm iŋ gic atu yac.
24 Lau hoŋ naŋ daŋga wambu Anötö ndê
yomsu, naŋ sêmbo iŋ ŋalôm, ma iŋ mbo
ŋac ŋalôm. Ma taŋyalê bu iŋ mbo yac
ŋalôm, tu Ŋalau Dabuŋ naŋ iŋ kêŋ têŋ yac-
ŋga.

4

Taŋsahê ŋalau hoŋ

1 O aneŋ lau atac whiŋ-ŋga, akêŋ whiŋ
lau hoŋ naŋ sêsam dau bu Anötö ndê
propet, naŋ dom. Mba! Ayob daôm ŋapep,
bu propet tasaŋ daêsam sêhôc asê su.
Bocdinaŋ aŋsahê ŋac si yom, tu bu alic bu
Anötö ndê Ŋalau gêm gôliŋ ŋac, me mba.
2 Ma mac oc aŋyalê Anötö ndê Ŋalau
ŋalêŋ bocdec. Asa naŋ sôm bu Yisu Kilisi
meŋ ti ŋamalac ŋandô ma mbo nom, naŋ
Anötö ndê Ŋalau gêm gôliŋ iŋ.
3 Tigeŋ lau hoŋ naŋ sêsêc yom ŋandô
pi Yisu ahuc, naŋ sêkôc Anötö ndê Ŋalau
dom. Ŋalau naŋ gêm gôliŋ ŋac, naŋ Kilisi

ndê ŋacyo ndê. Mac aŋgô su bu Kilisi ndê
ŋacyo oc meŋ, ma iŋ meŋ hôc asê nom su.
4 Aneŋ balêkoc, mac ati Anötö ndê, ma
mac aku ŋac lau tasaŋ dinaŋ dulu su.
Ŋahu bu Anötö ndê Ŋalau naŋ mbo mac
nem ŋalôm, naŋ hôc gêlêc Sadaŋ, naŋ
mbo lau nom-ŋga si ŋalôm, naŋ su.
5 Lau tasaŋ dinaŋ si ŋahu yêc nom, ma
sêsôm yom nom-ŋga ŋambwa. Ma lau
nom-ŋga sêkôc ŋac si yom sa.
6 Magoc ŋac sêkôc yac mba yom sa dom,
ŋahu bu ŋac sêti Anötö ndê lau dom. Yac
ati Anötö ndê, ma lau hoŋ naŋ sêŋyalê
Anötö, naŋ sêkôc yac mba yom sa. Ŋalêŋ
dinaŋ dec yac taŋyalê lau asa naŋ Anötö
ndê Ŋalau Yom Ŋandô-ŋga gêm gôliŋ ŋac,
ma lau asa naŋ Sadaŋ ndê ŋalau yom
tasaŋ-ŋga gêm gôliŋ ŋac.

Mêtê atac whiŋ-ŋga ŋahu Anötö dau

7 O aneŋ lau atac whiŋ-ŋga, yac atac
whiŋ neŋ asidôwai dandic ŋawaê, bu mêtê
atac whiŋ-ŋga meŋ akêŋ Anötö dau. Lau
hoŋ naŋ atac whiŋ asidôwai, naŋ Anötö
kôm ŋac sêtiwakuc, ma ŋac sêŋyalê iŋ
tidôŋ.
8 Asa naŋ tac whiŋ ndê asidôwai dom,
naŋ kêyalê Anötö dom, bu Anötö iŋ mêtê
atac whiŋ-ŋga ŋahu.
9 Ma iŋ tôc iŋ ndê mêtê atac whiŋ yac-
ŋga yêc awê bocdec bu. Iŋ kêŋ iŋ ndê
Atu tigeŋ sip nom meŋ, bu yac datap seŋ
dandöc taŋli-ŋga sa yêc iŋ.
10 Yac neŋ mêtê atac whiŋ Anötö-ŋga
naŋ ti mêtê atac whiŋ-ŋga ŋa-ŋahu andô
dom. Tigeŋ Anötö ndê mêtê atac whiŋ
yac-ŋga, naŋ mêtê atac whiŋ-ŋga ŋa-ŋahu
andô. Bu iŋ kêŋ ndê Atu sip nom meŋ, ma
kêŋ dau ti da bu nemlhi yac neŋ sac ŋatôp.
11 O aneŋ lau atac whiŋ-ŋga, Anötö tac
whiŋ yac ndu andô, ma bocdinaŋ yac atac
whiŋ neŋ asidôwai dandic ŋawaê.
12 Ŋamalac daŋ gêlic Anötö su dom,
tigeŋ yac bu atac whiŋ neŋ asidôwai
ŋandô, dec Anötö mbo yac neŋ ŋalôm, ma
iŋ ndê mêtê atac whiŋ-ŋga gêm ŋandô su
yêc yac neŋ ŋalôm.
13 Yac taŋyalê bu dambo iŋ ŋalôm ma iŋ
mbo yac ŋalôm, tu Ŋalau Dabuŋ naŋ iŋ
kêŋ têŋ yac-ŋga.
14 Damaŋ Anötö kêkiŋ ndê Atu sip nom
meŋ bu nem lau nom-ŋga si. Yac alic su,
dec ahoc asê têŋ lau bu yomandô.
15 Ma asa naŋ kêŋ whiŋ ma sôm asê bu
Yisu iŋ Anötö ndê Atu, naŋ mbo Anötö
ŋalôm ma Anötö mbo iŋ ŋalôm.
16 Yac taŋyalê ti dakêŋ whiŋ su, bu Anötö
atac whiŋ yac ndu andô. Bu Anötö iŋ
mêtê atac whiŋ-ŋga ŋahu, ma asa naŋ sap
mêtê atac whiŋ-ŋga dôŋ, naŋ mbo Anötö
ŋalôm, ma Anötö mbo iŋ ŋalôm.
17 Ma ŋalêŋ dau dinaŋ iŋ ndê mêtê
atac whiŋ-ŋga gic dabiŋ dau yêc yac neŋ
ŋalôm, ma yac dasa neŋ lêŋ gitôm iŋ ndê,
tôm yac neŋ têm dambo nom-ŋga hoŋ. Tu
dinaŋ-ŋga dec yac oc dalhac ti atac pa su
têŋ bêc Anötö êmatôc yac-ŋga.
18 Têŋ ndoc Anötö ndê mêtê atac whiŋ-
ŋga gic dabiŋ dau su yêc yac neŋ ŋalôm,
naŋ yac datöc dauŋ tiyham dom. Magoc
asa naŋ töc dau tu Anötö ndê bêc matôc-
ŋga, naŋ tôc asê bu Anötö ndê mêtê atac
whiŋ-ŋga gic dabiŋ dau yêc iŋ ndê ŋalôm
su dom.
19 Yac taŋkuc mêtê atac whiŋ-ŋga, ŋahu
bu Anötö atac whiŋ yac muŋ su.
20 Asa naŋ sôm bu, "Aö atac whiŋ
Anötö," tigeŋ tec iŋ ndê asidôwa, naŋ kôm
tasaŋ. Ŋahu bu asa naŋ tec asidôwa naŋ iŋ
gêlic su, naŋ gitôm dom bu tac whiŋ Anötö
naŋ iŋ gêlic su dom.
21 Ma Anötö gic yomsu yac bocdec bu,
"Asa naŋ atac whiŋ aö, naŋ atac whiŋ iŋ
ndê asidôwai maŋ."

5

Dakêŋ whiŋ Yisu Kilisi, Anötö Atu

1 Lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ bu Yisu
iŋ Mesaya dau, naŋ Anötö kôm ŋac
sêtiwakuc sêti iŋ ndê balêkoc. Ma asa naŋ
tac whiŋ Damba, naŋ tac whiŋ lau naŋ sêti
iŋ ndê balêkoc, naŋ sêwhiŋ.
2 Ma yac datôc asê bu yac atac whiŋ
Anötö ndê balêkoc ŋalêŋ bocdec bu, yac
atac whiŋ Anötö dau, ma dasôc iŋ ndê
yomsu ŋapu.
3 Yomandô! Yac atac whiŋ Anötö ŋalêŋ
bocdec bu, daŋaŋ wambu iŋ ndê yomsu.
Ma iŋ ndê yomsu kêŋ wapac yac dom.
4 Lau hoŋ naŋ Anötö kôm ŋac
sêtiwakuc, naŋ sêku ŋaclai sac nom-ŋga
dulu. Ma gêŋ naŋ ku ŋaclai sac nom-ŋga
dulu, naŋ yac neŋ dakêŋ whiŋ.
5 Seŋ tigeŋ yêc bu daku ŋaclai sac nom-
ŋga dulu, naŋ dakêŋ whiŋ bu Yisu iŋ
Anötö ndê Atu.

Gêŋ naŋ sêpuc yom ŋandô pi Yisu dôŋ

6 Yisu Kilisi sip nom meŋ, ma bu ti dac
whê iŋ sa bu Anötö Atu. Bu ŋambwa dom,
magoc bu ma dac whiŋ. Ma Ŋalau Dabuŋ,
naŋ Ŋalau Yom Ŋandô-ŋga, naŋ puŋ yom
ŋandô pi iŋ dôŋ bocdinaŋ.
7 Boc-dinaŋ, gêŋ tö sêwhê iŋ sa,
8 naŋ Ŋalau, bu, ma dac. Ma gêŋ tö
dinaŋ sêpuc dau dôŋ.
9 Yac dakôc yom naŋ lau sêhoc asê pi
Yisu, naŋ sa, ma bocdinaŋ yom bocke naŋ
meŋ akêŋ Anötö, naŋ dakôc sa eŋ, bu
Anötö ndê yom hôc gêlêc ŋamalac si yom.
Ma Anötö kêŋ gêŋ tö dinaŋ tu bu whê iŋ
ndê Atu sa têŋ yac.

10 Asa naŋ kêŋ whiŋ Anötö ndê Atu, naŋ
kôc Anötö ndê yom pi iŋ ndê Atu sa sip
iŋ ndê ŋalôm. Magoc asa naŋ kêŋ whiŋ
Anötö dom, naŋ tôc asê bu iŋ gêlic Anötö
ndê yom gitôm yom tasaŋ. Ŋahu bu iŋ kêŋ
whiŋ gêŋ naŋ Anötö kêŋ bu whê iŋ ndê Atu
sa, naŋ dom.

Mwasiŋ dandöc taŋli ŋapaŋ-ŋga

11 Ma yom naŋ Anötö hoc asê têŋ
yac naŋ bocdec bu. Iŋ kêmwasiŋ yac
ŋa mwasiŋ dandöc taŋli ŋapaŋ-ŋga, ma
datap mwasiŋ dau sa yêc iŋ ndê Atu.
12 Asa naŋ kêŋ whiŋ Anötö ndê Atu, naŋ
tap seŋ ndöc tali-ŋga sa. Tigeŋ asa naŋ kêŋ
whiŋ iŋ ndê Atu dom, naŋ tap seŋ ndöc
tali-ŋga sa dom.
13 Mac lau naŋ akêŋ whiŋ Anötö ndê Atu.
Aö gato yom dindec, ŋahu bu aö atac whiŋ
bu mac aŋyalê tidôŋ bu mac atap mwasiŋ
andöc tamli-ŋga sa su.
14 Bocdinaŋ têŋ ndoc naŋ yac bu dateŋ
mbec têŋ Anötö, naŋ dateŋ ti atac pa su.
Ma yac bu dateŋ gêŋ naŋ gi tap iŋ ndê atac
whiŋ sa, naŋ yac taŋyalê bu iŋ oc ŋgô yac
neŋ mbec.
15 Ma yac bu taŋyalê bu iŋ kêŋ daŋga
yac neŋ mbec su, goc taŋyalê bu gêŋ naŋ
dateŋ, naŋ iŋ oc kôm ŋandô sa.

Dateŋ mbec pi lau naŋ sêkôm sac

16-17 Mac bu alic nem asidôwa daŋ kôm
sac, goc ateŋ mbec têŋ Anötö bu nem iŋ
kwi e iŋ mbu meŋ mbo seŋ dandöc taŋli-
ŋga tiyham. Mêtê hoŋ naŋ so Anötö ndê
lêŋ, naŋ mêtê sac, ma iŋ gêlic bu gêŋ
ŋambwa dom. Magoc sac hoŋ gic waê
lambwam dom. Ateŋ mbec tu lau naŋ
sêkôm sac kaiŋ dinaŋ-ŋga. Mêtê sac daŋ
yêc, naŋ gic waê lambwam solop.* Ateŋ
mbec tu lau naŋ sêkôm sac kaiŋ dinaŋ-ŋga
dom, bu oc nem ŋac sa dom.

Yom ŋambu-ŋga

18 Taŋyalê bu lau hoŋ naŋ Anötö kôm
ŋac sêtiwakuc su, naŋ sêhu mêtê sac siŋ.
Anötö ndê Atu yob ŋac ŋapep ma Sadaŋ
gitôm dom bu êmasec ŋac.
19 Ma yac taŋyalê bu yac dati Anötö ndê
balêkoc su, magoc lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ
dom, naŋ sêmbo Sadaŋ ndê gôliŋ ŋapu.
20 Ma yac taŋyalê bu Anötö ndê Atu sip
nom meŋ ma whê yac neŋ gauc sa bu
taŋyalê Anötö Yom Ŋandô Ŋadau. Ma yac
dambo iŋ ŋalôm, ma dambo iŋ ndê Atu,
Yisu Kilisi ndê ŋalôm bocdinaŋ. Iŋ dau
Anötö ŋandô, ma ti yac neŋ dandöc taŋli
ŋahu.
21 Aneŋ balêkoc, ayob daôm ŋapep bu
anem akiŋ anötöi gwam dom.

* **5:16-17** Lau ti gauc mêtê-ŋga gauc gêm bu Jon ndê yom pi sac naŋ gic waê lambwam solop, naŋ ŋahu bocdec bu. Lau naŋ sêkôm mêtê sac ŋapaŋ ma sêlic bu gêŋ ŋambwa, naŋ gitôm sêpuc dômbwê Anötö ti iŋ ndê yom, ma sêpu Yisu ndê mbac ndu tu ŋac si sac-ŋga (Hib 6:4-6; 10:29-31). Tu ŋac si sac dinaŋ-ŋga dec ŋac sic waê bu sêsip lambwam sêndi. Ŋac si ŋalôm ŋadandi sa su, ma yac bu dateŋ mbec tu ŋac-ŋga, dec oc nem ŋac sa dom. Alic yom naŋ Yisu sôm pi sac naŋ Anötö oc suc kwi dom (Mat 12:31; ma Mak 3:29).

Jon
ndê bapia tilu-ŋga
Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Lau tigauc daêsam sêsôm bu Jon, naŋ Yisu ndê aposel daŋ, naŋ to bapia dindec, magoc iŋ sam dau bu 'ŋgac bata' daŋ, ma to dau ndê ŋaê dom. Iŋ to bapia dindec têŋ awhê daŋ ti ndê balêkoc (1, 4-5), ma yêc bapia dau ŋambu-ŋga, Jon kêŋ acsalô têŋ awhê dau akêŋ iŋ dôwawê daŋ ndê balêkoc (13). Lau daêsam gauc gêm bu yom pi awhê lu dinaŋ hêganôŋ gôlôwac dabuŋ toŋ lu, ma yom pi iŋlu si balêkoc, naŋ hêganôŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêmbo gôlôwac dau ŋalôm.

Jon to bapia dindec tu puc ŋac dôŋ bu sêsap yom ŋandô ma mêtê atac whiŋ-ŋga dôŋ. Iŋ kêŋ puc ŋac pi lau naŋ sêndôhôŋ yom tasaŋ, naŋ sêsêc yom ŋandô pi Yisu ahuc, ma sêsôm bu Yisu iŋ Anötö ndê Atu dom. Jon sôm têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga bu sêmbo ahê lau kaiŋ dinaŋ hoŋ.

Jon gêm mbec lau

1 Aö ŋgac bata dec, gato yom têŋ am
awhê naŋ Anötö kêyaliŋ am sa su, ma
têŋ am nem balêkoc. Yac hoŋ dasap yom
ŋandô dôŋ, ma tu dinaŋ-ŋga aö tac whiŋ
mac kêlêc. Aö taŋwasêŋ dom, lau hoŋ naŋ
sêŋyalê yom ŋandô, naŋ atac whiŋ mac
sêwhiŋ.
2 Ŋahu bu yom ŋandô yêc yac neŋ
ŋalôm, ma oc yêc yac ŋalôm ŋapaŋ.
3 Damaŋ Anötö lu iŋ ndê Atu Yisu Kilisi
si mwasiŋ ti tawalô ma yom malô whiŋ
yac lau naŋ dasap yom ŋandô ti mêtê atac
whiŋ-ŋga dôŋ.

Yom ŋandô ma mêtê atac whiŋ-ŋga

4 Aö gatap mac nem balêkoc ŋatô sa, ma
aö galic bu ŋac sêsa lêŋ yom ŋandô-ŋga
sêŋkuc yomsu naŋ Damaŋ Anötö kêŋ têŋ
yac. Tu dinaŋ-ŋga aö atac ŋayham atu.
5 O awhê ŋayham, kwahic dec aö bu
wateŋ mac bu asap yomsu dau dôŋ ŋapaŋ.
Yac hoŋ dakôc yomsu dau sa, têŋ ndoc yac
dakêŋ whiŋ tiwakuc. Ma bocdinaŋ dec aö
gato tôm yomsu wakuc dom. Ma yomsu
dau bocdec bu, yac atac whiŋ neŋ asidôwai
dandic ŋawaê.
6 Ma mêtê atac whiŋ-ŋga ŋahu bocdec
bu, yac dasa neŋ lêŋ ti daŋaŋ wambu
Anötö ndê yomsu. Yomsu dau mac aŋgô
têŋ ndoc mac akêŋ whiŋ tiwakuc, ma yêc
bocdec bu, asa nem lêŋ ti asap mêtê atac
whiŋ-ŋga dôŋ.
7 Lau tasaŋ daêsam sêmbo nom, naŋ
sêsôm bu Anötö ndê Mesaya meŋ mbo
nom ti ŋamalac ŋandô dom, ma bocdinaŋ
sêsêc yom ŋandô pi Yisu ahuc. Asa naŋ
sôm yom dinaŋ, iŋ tasaŋ dinda ma Kilisi
ndê ŋacyo.
8 Bocdinaŋ ayob daôm ŋapep bu sêŋsau
mac e aso ŋandô ŋayham naŋ mac am
gweleŋ atu bu atap sa-ŋga, naŋ dom.
Alhac ŋaŋga, tu bu atap ŋandô dau sa.
9 Bu asa naŋ kêdôhôŋ yom naŋ so yom
ŋandô pi Yisu Kilisi, naŋ meŋ akêŋ Anötö
ndê dom. Magoc asa naŋ sap yom ŋandô
pi Yisu dôŋ ŋapaŋ, naŋ ti Damba ndê, ma
ti Atu ndê gêŋ whiŋ.
10 Asa naŋ bu têŋ mac meŋ, magoc
êndôhôŋ yom ŋandô pi Yisu dom, naŋ
akôc iŋ sa pi nem andu dom, ma akam iŋ
dom.
11 Bu asa naŋ kôc ŋamalac kaiŋ dinaŋ
sa, naŋ wêkaiŋ iŋ ndê gweleŋ sac dinaŋ
whiŋ.

Yom ŋambu-ŋga

12 Yom daêsam yêc bu wakêŋ têŋ mac,
tigeŋ aö bu wato sip bapia dindec dom.
Aö gakêŋ bataŋ bu wandic mac kêsi, goc
danem yom-galôm aŋôŋ andô pitigeŋ. Ma
boc-dinaŋ yac oc datisambuc.
13 Am dôwamwê naŋ Anötö kêyaliŋ sa
yêc gameŋ dindec, naŋ ndê balêkoc sêkôm
acsalô ŋayham têŋ mac.

Jon
ndê bapia titö-ŋga
Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Ŋamalac naŋ to bapia dindec, naŋ sam dau bu ‘ŋgac bata’ daŋ, tôm ŋamalac naŋ to 2 Jon. Iŋ to bapia dindec têŋ ŋgac kêŋ whiŋ-ŋga daŋ ŋaê Gaius.

Jon kêkiŋ lau aheŋ-ŋga ŋatô sêsa si bu sêkôm gweleŋ sêwhiŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga toŋ daŋ yêc gameŋ Esia-ŋga. Magoc ŋgac daŋ ŋaê Diotrepe kêŋ kisa Jon ndê lau, ma kêmasuc lau naŋ sêkôc lau dau sa, naŋ su yêc gôlôwac dabuŋ dinaŋ. Jon to bapia dindec tu puc Gaius dôŋ ma kêpiŋ iŋ bu iŋ puc lau aheŋ-ŋga dau dôŋ.

Jon to yom têŋ iŋ ndê silip Gaius

1 Aö ŋgac bata dec, gato yom dindec têŋ Gaius, aneŋ silip. Hêclu dasap yom ŋandô dôŋ, ma tu dinaŋ-ŋga dec aö atac whiŋ am kêlêc.

2 Aneŋ ŋgac atac whiŋ-ŋga, aö gateŋ mbec têŋ Anötö bu yob am bu mbo ŋayham eŋ, ma bu nem mbec am nem gweleŋ hoŋ, tôm iŋ yob am gatôm ŋapep.

3 Asidôwai ŋatô sêhôc asê aö, ma sêsôm asê bu am sa nem lêŋ kêkuc yom ŋandô ŋapaŋ, ma gêŋ hoŋ naŋ am kôm, naŋ puc yom ŋandô dôŋ. Ŋac si yom dinaŋ kôm aö tac ŋayham atu.

4 Têŋ ndoc aö gaŋgô ŋawaê bu aneŋ balêkoc ŋatô sêŋsêlêŋ ti sêsap yom ŋandô dôŋ, goc aö atac ŋayham kêlêc.

Jon kêpiŋ Gaius ndê mêtê nem lau saŋga

5 O aneŋ ŋgac atac whiŋ-ŋga, am gêm asidôwai naŋ sem gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga, naŋ sa ŋalêŋ ŋayham eŋ. Am kêyalê lau dau muŋ su dom, magoc têŋ ndoc ŋac sic am kêsi, naŋ am yob ŋac ŋapep.

6 Ŋac sic miŋ têŋ gôlôwac dabuŋ yêc gameŋ dindec, pi am nem mêtê atac whiŋ-ŋga. Ŋayham kêlêc bu am toc lau kaiŋ dinaŋ sa gitôm Anötö ndê lau akiŋ, ma gêm ŋac sa ŋa gêŋ tu puc ŋac dôŋ têŋ ndoc sêŋsêlêŋ-ŋga.

7 Lau dau sêsa tu Yisu ndê ŋaê-ŋga bu sênem mêtê, ma ŋac takwê lau sambuc bu sênem ŋac sa dom.

8 Ma tu dinaŋ-ŋga yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga danem lau mêtê-ŋga kaiŋ dinaŋ sa dandic ŋawaê. Dakôm bocdinaŋ dec tôm yac dakôm gweleŋ yom ŋandô-ŋga dawhiŋ ŋac.

Diotrepe ndê mêtê sac

9 Aö gato yom pi lau aheŋ-ŋga dinaŋ têŋ am nem gôlôwac dabuŋ su, tigeŋ Diotrepe, ŋgac naŋ toc dau sa bu ŋgac ŋamata-ŋga, naŋ kôc aneŋ yom sa dom.

10 Bocdinaŋ aö bu watêŋ mac waloc, goc wasôm iŋ ndê mêtê sac asê yêc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ aŋgô-ŋga. Iŋ kêgôliŋ yom sac pi yac, ma tec bu kôc asidôwai sa. Ma lau naŋ atac whiŋ bu sêkôc asidôwai sa, naŋ iŋ kalhac ŋac ahuc, ma kêmasuc ŋac su yêc gôlôwac dabuŋ.

Anötö ndê lau sêkôm mêtê ŋayham

11 O aneŋ ŋgac atac whiŋ-ŋga, kôm mêtê ŋayham eŋ, ma êmkuc lau naŋ sêkôm mêtê sac, naŋ dom. Asa naŋ kôm mêtê ŋayham, naŋ meŋ akêŋ Anötö ndê, magoc asa naŋ kôm mêtê sac, naŋ kêyalê Anötö dom.

12 Lau hoŋ sêsôm yom ŋayham pi Dimitrias, ma iŋ ndê mêtê gitêŋ tôc asê bu iŋ kêkuc yom ŋandô. Ma yac bocdinaŋ bu apuc iŋ dôŋ têŋ am bu ŋgac ŋayham, ma am kêyalê bu yac mba yom iŋ yom ŋandô.

Yom ŋambu-ŋga

13 Aneŋ yom daêsam yêc bu wakêŋ têŋ am, tigeŋ aö gatec bu wato têŋ am.

14 Aö gakêŋ bataŋ bu ŋasawa sauŋ aö oc walic am, ma hêclu dasôm yom aŋôŋ pitigeŋ.

15 Yom malô whiŋ am. Am nem asidôwai naŋ sêmbo dec, naŋ sêkôm acsalô ŋayham têŋ am. Ma ŋac sêndac am bu sam yac mba asidôwai naŋ sêmbo dinaŋ, naŋ si ŋaê, ma kôm acsalô têŋ ŋac bocdinaŋ.

Jud
ndê bapia
Yom whê Jud ndê bapia sa-ŋga

Jud sam dau bu ‘Jems asi.’ Lau daêsam gauc gêm bu Jems dau iŋ Yisu asi (Mat 13:55; Mak 6:3), naŋ ti lau sêkêŋ whiŋ-ŋga Jerusalem-ŋga si ŋagôlôŋ (Apo 15:13; Gal 1:19). Jud to bapia dindec têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga, magoc gameŋ ti malac bocke naŋ ŋac sêmbo, naŋ iŋ tôc asê yêc bapia dindec dom.

Iŋ to bapia dindec tu bu kêŋ puc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga pi kêdôhôŋwaga tasaŋ naŋ sêŋsôŋ yom pi Anötö ndê mwasiŋ, ma sêndôhôŋ lau bu gitôm bu sêkôm mêtê sac daêsam, ma Anötö oc suc kwi. Iŋ bu puc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga dôŋ bu sêlhac ŋaŋga ma sêkôc yom tasaŋ dinaŋ sa dom.

Jud ndê yom ŋamata-ŋga

1 Aö Jud, Yisu Kilisi ndê ŋgac akiŋ ma Jems asi. Aö gato bapia dindec têŋ mac lau naŋ Damaŋ Anötö tac whiŋ mac ndu andô, ma kêgalêm mac sa ati iŋ ndê, ma piŋ mac dôŋ am damiŋ Yisu Kilisi tu yob mac-ŋga.

2 Anötö ndê tawalô, ti yom malô ma iŋ ndê atac whiŋ nem mac hoŋ ahuc êŋlêc.

Jud kêŋ puc ŋac pi lau naŋ sêndôhôŋ mêtê tasaŋ

3 O aneŋ lau ŋayham, aneŋ ŋalôm kac aö bu wato yom têŋ mac pi Anötö ndê lêŋ nem yac si-ŋga, naŋ tap yac sa su. Magoc kwahic dec aö galic bu ŋawapac daŋ hôc asê, ma tu dinaŋ-ŋga dec gato yom dindec hêganôŋ ŋawapac dau. Aö bu wapuc mac dôŋ bu alhac ŋaŋga ma asap Anötö ndê yom ŋandô dakêŋ whiŋ-ŋga dôŋ. Iŋ kêŋ yom dau têŋ iŋ ndê lau dabuŋ bu sêyob ŋapep.

4 Ŋawapac dau hêganôŋ lau sac ŋatô naŋ sêtec Anötö ndê lêŋ, naŋ sêsôc mac nem gôlôwac dabuŋ ŋalôm sêmeŋ sêsiŋ sêmbo, ma sêndôhôŋ mêtê tasaŋ. Ŋac sêsôm gitôm bu dakôm mêtê sac ŋapaŋ, ma Anötö oc suc kwi. Bocdinaŋ sêŋsôŋ yom pi Anötö ndê tawalô, ma sêsêc yac neŋ Ŋadau tigeŋ, Pômdau Yisu Kilisi ahuc. Lau kaiŋ dinaŋ, ŋac Anötö ndê lau dom, ma muŋ-ŋga iŋ ndê propet sêto yom pi ŋagêyô naŋ iŋ oc kêŋ têŋ ŋac.

Ŋagêyô naŋ Anötö kêŋ têŋ lau sac

5 Yom pi ŋagêyô dinaŋ mac aŋyalê su, tigeŋ aö wasôm tiyham bu mac gauc nem ŋapep. Muŋ-ŋga Pômdau kêgaho lau Israel-ŋga su yêc gameŋ Isip-ŋga. Magoc tiŋambu ŋac si lau ŋatô sêkêŋ whiŋ iŋ dom ma sêli dau sa têŋ iŋ, dec iŋ seŋ ŋac su.

6 Ma gauc nem aŋela naŋ daŋga wambu Anötö dom, ma sêhu gameŋ naŋ Anötö kêŋ tu ŋac-ŋga yêc undambê, naŋ siŋ. Bocdinaŋ iŋ sô ŋac dôŋ ŋa sen ŋaŋga bu sêmbo gameŋ ŋasec-ŋga ŋapaŋ, e sêtap matôc sa têŋ bêc atu naŋ oc meŋ sa tiŋambu.

7 Ma gauc nem lau naŋ muŋ-ŋga sêndöc malac Sodom ti Gomora ma malac ŋatô naŋ sêyêc malac lu dinaŋ ŋamakê. Ŋac sêkôm mêtê ŋalôm ŋagalac-ŋga ma mêtê mockaiŋ-ŋga tidau-tidau, ma tu dinaŋ-ŋga Anötö seŋ ŋac su. Gêŋ dinaŋ ti dôhôŋ ma kêŋ puc yac pi ŋagêyô naŋ lau sac oc sêtap sa yêc ya naŋ sa ŋapaŋ.

8 Ma lau tasaŋ naŋ sêmbo mac nem gôlôwac dabuŋ ŋalôm, naŋ sêsa lêŋ sac-ŋga gitôm lau ŋamata-ŋga dinaŋ. Lêŋ sêkôm sac-ŋga kalhac ŋac si gauc ŋapaŋ, ma ŋac si mêtê sac kôm ŋac ŋadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga. Sêtoc dau sa ma sêsôc Anötö ma lau bata ŋapu dom, ma sêsôm yom sac bu sêŋgwiniŋ Anötö ndê lau ti ŋawasi.*

9 Magoc gauc nem Anötö ndê aŋela ŋamata-ŋga Maikel. Têŋ ndoc iŋlu Sadaŋ sêseŋ dau pi Moses ndê ŋamlaŋ, naŋ iŋ yob dau ndê whasuŋ bu sôm yom sac pi Sadaŋ dom. Magoc iŋ sôm yom têŋ iŋ bocdec bu, “Pômdau dau goc sôm am.”†

Lau tasaŋ si mêtê

10 Magoc lau tasaŋ naŋ sêmbo sêwhiŋ mac, naŋ sêsôm yom sac-sac pi gêŋ dabuŋ naŋ sêŋyalê dom. Tigeŋ mêtê sac nom-ŋga, naŋ tidôŋ ŋac su, naŋ sêŋkuc gitôm bôc gapuŋ naŋ gauc mbasi. Ma tu mêtê sac dinaŋ-ŋga dec ŋac oc sêniŋga.

11 Oyaê! Lau dinaŋ oc sêtisac. Ŋac sêŋkuc Kein ndê lêŋ. Ma ŋac sêkôm gêŋ tu sêkôc awa-ŋga ŋambwa, ma bocdinaŋ sêŋkuc Balam ndê giso. Ma ŋac sêli dau sa têŋ Anötö ti iŋ ndê lau bata, ma bocdinaŋ ŋac oc sêniŋga gitôm Kora.

12 Têŋ ndoc mac lau akêŋ whiŋ-ŋga akac sa bu aneŋ gêŋ ma ateŋ mbec, naŋ ŋagahô lau sac dinaŋ sêsôc sêmeŋ ma seŋ gêŋ sêwhiŋ mac. Magoc ŋac maya dau tu ŋac si mêtê sac-ŋga dom, ma bocdinaŋ

* **1:8** Lau ti ŋawasi - yêc ndê bapia, Jud to yom tigeŋ naŋ ‘ŋawasi.’ Lau ŋatô gauc gêm bu yom dau hêganôŋ aŋela, magoc lau ŋatô gauc gêm bu yom dau hêganôŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga, me lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si lau bata. Pita to yom kaiŋ tigeŋ yêc 2 Pit 2:10. † **1:9** Yom naŋ Maikel sôm têŋ Sadaŋ naŋ sêto yêc Sek 3:2. Tigeŋ yom pi Moses dinaŋ yêc Yom Lêŋsêm Akwa dom, magoc yêc lau Israel-ŋga si buku akwa daŋ.

ŋac sêkôm gôlôwac dabuŋ si ŋaê ŋayham
tisac. Ŋac sêmwasiŋ dau ma gauc gêm lau
ŋatô dom. Ŋac lau sêhôŋ-sêhôŋ ŋambwa
sêtôm yawalec naŋ puc pi meŋ ma mbu
soc su giŋga. Ma ŋac sêtôm a naŋ gêm
ŋandô tôm ŋandoc dom dec lau sêlêŋ su,
ma bocdinaŋ a dau gitôm a naŋ mbac
tidim lu.
13 Ŋac si lêŋ gitôm gwêc ŋadinda, ma
ŋac si mêtê mayaŋ-ŋga gitôm ŋapwic naŋ
gwêc ŋampoŋ dau hu pi baö. Magoc ŋac
maya dau dom. Ma ŋac sêtôm tata naŋ
sêlhac si mala solop dom, ma bocdinaŋ
Anötö kêyaliŋ ŋac si mala sa yêc gameŋ
ŋasec-ŋga bu ŋac sêmbo ŋapaŋ.
14 Ŋgac ŋamata-ŋga Adam ndê apaŋgac
ti-7-ŋga naŋ sêsam bu Inok,‡ naŋ hoc yom
asê muŋ su pi lau sac dinaŋ bocdec bu,
“Alic su naŋ. Pômdau oc meŋ whiŋ iŋ ndê
aŋela dabuŋ tausen ma tausen.
15 Iŋ oc êŋsahê lau hoŋ pi ŋac si mêtê,
ma lau hoŋ naŋ sêtec Anötö ndê lêŋ, naŋ
iŋ oc kêŋ ŋagêyô atu têŋ ŋac tu ŋac si mêtê
sac-ŋga, ma tu yom sac naŋ sêsôm pi iŋ-
ŋga.”
16 Lau tasaŋ dinaŋ êlêmê sêtucdiŋ tu gêŋ
hoŋ-ŋga, ma sêpu lau ŋatô. Ma sêkôm
mêtê sac tidau-tidau gitôm ŋac dau si atac
whiŋ. Sêsôm yom sêtoc dau sa-ŋga, ma
sêmbac-sêmbac yom lau bu sêkêŋ gêŋ têŋ
ŋac.

Jud to yom puc ŋac dôŋ-ŋga

17 O aneŋ lau, gauc nem yom naŋ
Pômdau Yisu Kilisi ndê lau †aposel sêhoc
asê gwanaŋ su.
18 Ŋac sêsôm têŋ mac bocdec bu, “Têŋ
têm ŋambu-ŋga, lau oc sêtisa, naŋ sêtaŋ
b ôlê lau sêkêŋ whiŋ-ŋga, ma sêkôm mêtê
sac sêŋkuc ŋac dau si ŋalôm naŋ tec Anötö
ndê lêŋ.”
19 Yom dau hêganôŋ lau dinaŋ, naŋ
sêwhê mac n em gôlôwac dabuŋ kôc, ma
sêŋkuc mêtê nom-ŋga ŋapaŋ sêtôm lau
gauc mbasi-ŋga. Bu Ŋalau Dabuŋ mbo
ŋac si ŋalôm dom.
20 Tigeŋ mac lau ŋayham. Akôm bocd-
inaŋ dom. Asap yom dabuŋ dakêŋ whiŋ-
ŋga dôŋ, bu puc mac dôŋ ma alhac ŋaŋga.
Ma ateŋ mbec ŋa Ŋalau Dabuŋ ndê ŋaclai.
21 Ambo ti Anötö ndê mêtê atac whiŋ-
ŋga nem mac ahuc, ma akêŋ batam
Pômdau Yisu Kilisi ndê tawalô naŋ yac oc
datap sa têŋ ndoc iŋ kôc yac sa dandöc
taŋli ŋapaŋ yêc undambê.
22 Tamwalô lau naŋ atac lu-lu, ma anem
ŋac sa.
23 Mac nem lau ŋatô sêsip mêtê sac
ŋalôm su, dec sic waê bu sêsip ya
lambwam-ŋga sêndi. Akôm bu anem ŋac
si ŋalôm kwi, dec oc nditôm mac aŋgaho
ŋac su yêc ya dau. Tamwalô lau naŋ
sêkôm sac ma akôm bu anem ŋac sa,
magoc atöc ŋac si sac ma ayob daôm
ŋapep bu sac dau kôm mac apeŋ dom.

Jud gic bata iŋ ndê yom

24-25 Tu yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi-ŋga,
tampiŋ yac neŋ Anötö ŋandô tigeŋ naŋ
gêm yac si. Iŋ gitôm bu yob mac ma nem
mac sa bu apeŋ dom. Iŋ kêgwasiŋ mac
nem sac hoŋ su, dec mac atôm bu alhac
aŋôm sawa ma atac ŋayham atu yêc iŋ
aŋgô-ŋga ti iŋ ndê ŋawasi atu. Dapo iŋ
ndê waê sa, bu iŋ ndê ŋawasi ti ŋaclai ma
ŋaŋga atu andô. Ma iŋ mbo bocdinaŋ têŋ
têm ŋamata-ŋga, kwahic dec, ma oc mbo
ŋapaŋ. Yomandô.

‡ **1:14** Inok ndê miŋ sêto yêc Gen 5:18-24. Yom naŋ iŋ sôm naŋ sêto yêc Yom Lêŋsêm Akwa dom, magoc yêc lau Israel-ŋga si bapia akwa daŋ.

Revelesen
(Gêŋ naŋ Yisu hoc asê têŋ Jon)
Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Lau tigauc sêsôm bu Jon, naŋ to bapia dindec (1:1-2, 4), naŋ iŋ ŋgac tigeŋ naŋ to Jon ndê ŋawaê ŋayham ma Jon ndê bapia tö. Têŋ ndoc iŋ to bapia dindec, naŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêtap kisa atu ti ŋawapac daêsam sa. Ŋacyo sêkêŋ Jon dau ndöc nduc Patmos tu iŋ ndê gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga. Jon to bapia dindec, tu bu puc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga dôŋ bu sêlhac ŋaŋga ma sêhu si sêkêŋ whiŋ siŋ dom.

Gêŋ daêsam naŋ Jon to sip bapia dindec, naŋ iŋ sôm bu Ŋalau Dabuŋ kôm iŋ ndê gatu kaiŋ daŋ sa, ma Anötö hoc asê têŋ iŋ gitôm gêŋ ŋagatu. Mac oc alic bu Jon to namba 7 ma namba 12 tidim daêsam yêc bapia dindec ŋalôm. Lau Israel-ŋga sêlic namba 12 bu gêŋ atu, ma hêganôŋ lau Israel-ŋga si toŋ 12. Ma namba 7 hêganôŋ gêŋ naŋ ŋayham sambuc, ma ŋac sêsôm bu Anötö ndê namba.

Yom daêsam hêganôŋ gêŋ naŋ oc meŋ sa têŋ têm ŋambu-ŋga. Sadaŋ oc kôm gweleŋ ŋaŋga bu êntôm lau nom-ŋga, magoc tiŋambu Anötö oc êŋgwiniŋ iŋ ti lau hoŋ naŋ sêŋkuc iŋ, ma seŋ ŋac su. Ma lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêlhac ŋaŋga ma sêhu si sêkêŋ whiŋ siŋ dom, naŋ oc sêtap mwasiŋ atu sa, ma Anötö oc kôc ŋac sa sêndöc malac Jerusalem wakuc.

Yom ŋamata-ŋga

1 Yom dindec ŋahu Yisu Kilisi, naŋ hoc asê têŋ Jon. Yom dau hêganôŋ gêŋ hoŋ naŋ kêpiŋ bu hôc asê. Anötö kêŋ yom dau têŋ Yisu Kilisi bu tôc asê têŋ lau naŋ sem akiŋ iŋ. Ma Yisu kêkiŋ iŋ ndê aŋela daŋ bu hoc yom dau asê têŋ iŋ ndê ŋgac akiŋ Jon.

2 Ma Jon to yom dindec pi gêŋ hoŋ naŋ iŋ gêlic, ma puc yom dau dôŋ bu yom ŋandô naŋ meŋ akêŋ Anötö lu Yisu Kilisi dau.

3 Yom naŋ yêc bapia dindec, naŋ bu tôc gêŋ naŋ oc hôc asê têŋ têm ŋambu-ŋga, naŋ asê, gitôm yom naŋ propet akwa-kwa sêhoc asê muŋ su. Ma ndoc meŋ kêpiŋ bu gêŋ hoŋ dau ŋandô sa. Bocdinaŋ lau naŋ sêsam yom dindec asê, ma lau naŋ sêŋgô ma sêkôc sa tidôŋ sip ŋac si ŋalôm, naŋ hoŋ oc sêtap Anötö ndê mwasiŋ sa.

Jon kêkiŋ yom têŋ gôlôwac dabuŋ toŋ 7

4 Aö Jon, gato yom dindec têŋ Kilisi ndê gôlôwac dabuŋ toŋ 7 naŋ sêmbo gameŋ Esia-ŋga. Mwasiŋ ti atac malô têŋ mac akêŋ Damaŋ Anötö naŋ mbo têŋ ŋamata-ŋga, kwahic dec mbo, ma oc meŋ tiŋambu-ŋga, ma akêŋ ŋalau 7 naŋ sêlhac iŋ ndê pôŋ kiŋ-ŋga ŋa-ndö-ŋga,

5 ma akêŋ Yisu Kilisi. Yisu iŋ ŋgac ŋamata-ŋga bu tisa akêŋ lau batê-ŋga, ma iŋ gêm gôliŋ kiŋ nom-ŋga hoŋ. Iŋ kalhac ŋaŋga bu hoc yom ŋandô asê pi Anötö. Ma iŋ tac whiŋ yac, dec kêc ndê dac siŋ bu êŋgapwêc yac su yêc yac neŋ sac.

6 Ma iŋ kôc yac sa datôm lau toŋ tigeŋ naŋ dambo iŋ ndê †gôliŋ ŋapu, ma datôm lau dabuŋ-siga bu danem akiŋ iŋ ndê Damba Anötö. Iŋ ŋaclai ti ŋawasi ŋadau, dec dahoc iŋ ndê waê asê tôm bêc hoŋ. Yomandô!

7 Alic su naŋ. Iŋ oc sip whiŋ dao meŋ, ma lau hoŋ oc sêlic iŋ. Aêc, ma lau naŋ sic iŋ ndu, naŋ oc sêlic iŋ sêwhiŋ. Lau nom-ŋga hoŋ oc sêtaŋ atu tu iŋ-ŋga. Yomandô andô!

8 Pômdau Anötö sôm, "Aö Ŋaclai Ŋadau. Têŋ ŋamata-ŋga aö gambo, kwahic dec aö gambo, ma aö oc wambu wameŋ tiyham. Aêc, aö gac hu gêŋ hoŋ, ma wandic dabiŋ gêŋ hoŋ."

Yisu hoc dau asê têŋ Jon

9 Aö Jon, mac nem asidôwa gato yom dindec. Yac dati Yisu ndê lau, ma dambo iŋ ndê gôliŋ ŋapu. Tu dinaŋ-ŋga lau sêkêŋ kisa yac, magoc tamasaŋ dauŋ bu dalhac ŋaŋga. Muŋ-ŋga lau sêmasuc aö ma sêkêŋ aö gandöc nduc naŋ sêsam bu Patmos. Ŋahu bu aö galhac ŋaŋga ma gapuc Anötö ndê yom dôŋ, ma gahoc yom ŋandô asê pi Yisu.

10 Aö gandöc Patmos, ma têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si bêc sênem akiŋ Pômdau-ŋga daŋ, Ŋalau Dabuŋ kôm aö gatuŋ kaiŋ daŋ sa. Ma aö gaŋgô awha atu daŋ gitôm dahuc taŋ yêc aö ŋambu-ŋga.

11 Ma awha dau sôm, "Gêŋ naŋ am oc lic, naŋ to sip bapia, ma êmkiŋ têŋ gôlôwac dabuŋ toŋ 7 naŋ sêndöc malac 7, naŋ Epesas, Smena, Pegamam, Tayatira, Sadis, Piladelpia ma Laodisia."

12 Aö gaŋgô yom dau, goc gakac dauŋ kwi bu walic bu asa sôm yom dau. Ma aö galic yakaiŋ 7 naŋ sêmasaŋ ŋa gol.

13 Ma yêc yakaiŋ 7 dau ŋalhu aö galic ŋgac daŋ gitôm Ŋamalac ndê Atu. Iŋ sôc ŋakwê baliŋ naŋ sip têŋ iŋ gahi, ma kic po naŋ ŋawasi gitôm gol kêgihi iŋ ŋabapo.

14 Iŋ kêclauŋ sêp sambuc, ma iŋ tandô ŋawê gitôm ya.

15 Iŋ gahiapa ŋawasi gitôm ain yaŋyaŋ ŋaê brons naŋ sêpec sa ya ma ŋamsic. Ma iŋ awha ŋakêcsia gitôm bu naŋ hêc atu.

16 Iŋ aŋgô andô ŋawasi atu gitôm ac ŋawê. Yêc iŋ amba andô-ŋga iŋ kôc tata 7,

ma bieŋ baliŋ ti ŋamata yêc daŋga-daŋga
sa akêŋ iŋ whasuŋ.
17 Têŋ ndoc aö galic iŋ aö gahu dauŋ
gasip nom gayêc iŋ gahi-ŋga gitôm ŋgac
batê daŋ. Magoc iŋ kêŋ amba andô-ŋga
sac aö, ma sôm, “Töc daôm dom. Aö gati
ŋamata gêŋ hoŋ, ma aö gati ŋambu gêŋ
hoŋ.
18 Aö Anötö naŋ gambo taŋli. Muŋ-ŋga
aö gambac ndu, tigeŋ lic! Kwahic dec aö
gambo taŋli, ma wambo taŋli ŋapaŋ. Ma
aö gakôc ki gatam-ŋga bu waŋgapwêc lau
su yêc lambwam ma yêc lau batê si gameŋ.
19 “Bocdinaŋ to yom pi gêŋ naŋ am gêlic
su, pi gêŋ naŋ kwahic dec ŋandô sa, ma pi
gêŋ naŋ oc ŋandô sa tiŋambu.
20 Tata 7 naŋ yêc amaŋ andô-ŋga, ma
yakaiŋ gol 7 naŋ aö wawhê ŋahu sa têŋ
am. Tata 7 dinaŋ sêti dôhôŋ aŋela 7 naŋ
sêyob gôlôwac dabuŋ toŋ 7, ma yakaiŋ 7
sêti dôhôŋ gôlôwac dabuŋ toŋ 7 dinaŋ-
ŋga.”

2

Jon to yom têŋ gôlôwac dabuŋ yêc malac Epesas

1 Ma iŋ sôm têŋ aö, “To yom têŋ
aŋela naŋ yob gôlôwac dabuŋ Epesas-ŋga
bocdec bu:
Yom dindec meŋ akêŋ iŋ naŋ kôc tata 7
yêc amba andô-ŋga, ma kêsêlêŋ mbo
yakaiŋ gol 7 ŋalhu.
2 Mac lau Epesas-ŋga. Aö kayalê mac
nem mêtê hoŋ su, ma mac akôm gweleŋ
atu ayêm daôm su, ma mac alhac ŋaŋga tu
ahôc ŋawapac-ŋga. Ma aö kayalê bu mac
atac tec lau sac ma amasuc ŋac su. Ma
lau naŋ sêŋsau ma sêsam dau bu aposel,
naŋ mac aŋsahê ŋac, ma aŋyalê ŋac bu
lau tasaŋ.
3 Mac alhac ŋaŋga ma ahôc ŋawapac
ti kisa tu aneŋ ŋaê-ŋga, magoc mac
kwampac sa dom. Gêŋ hoŋ dinaŋ mac
akôm ŋayham.
4 Tigeŋ mac nem mêtê so daŋ yêc naŋ
aö galic yham dom. Ŋamata-ŋga mac
atac whiŋ aö ŋandô. Tigeŋ kwahic dec
mba!
5 Bocdinaŋ gauc nem mac nem mêtê
ŋamata-ŋga dinaŋ, naŋ kwahic dec mac
ahu siŋ su. Ma anem nem ŋalôm kwi ma
akôm mêtê ŋayham gitôm ŋamata-ŋga.
Bu mba, dec aö watêŋ mac wameŋ, ma
wakôc mac nem yakaiŋ su.
6 Magoc aö galic ŋayham bu mac atac tec
Nikolai* ndê lau si lêŋ sac, gitôm aö
dauŋ gatec.
7 Asa ndê daŋgasuŋ yêc, naŋ ŋgô
yom dindec naŋ Ŋalau Dabuŋ sôm
têŋ Anötö ndê gôlôwac dabuŋ. Lau
hoŋ naŋ sêlhac ŋaŋga ma sêku sac
dulu, naŋ wakêŋ ŋac sêmbo Anötö
ndê †Paradais ma sêneŋ ŋandô yêc A
Taŋli-ŋga.

Jon to yom têŋ gôlôwac dabuŋ yêc malac Smena

8 “Ma to yom têŋ aŋela naŋ yob gôlôwac
dabuŋ Smena-ŋga bocdec bu:
Yom dindec meŋ akêŋ iŋ naŋ tiŋamata
gêŋ hoŋ ma tiŋambu gêŋ hoŋ, iŋ naŋ
mbac ndu ma tisa ma mbo tali tiyham.
9 Aö kayalê bu mac lau Smena-ŋga ahôc
ŋawapac atu, ma mac andöc nom atôm
lau ŋalôm sawa. Tigeŋ yêc Anötö aŋgô-
ŋga mac ati lau ti lêlôm. Aö kayalê yom
hoŋ naŋ lau naŋ sêsap lau Israel-ŋga si
sakiŋ akwa dôŋ, naŋ sêsôm pi mac. Ŋac
lau dau sêtoc dau sa bu ŋac lau Israel-ŋga
naŋ Anötö kêyaliŋ ŋac sa sêti iŋ ndê lau.
Tigeŋ mba! Ŋac Sadaŋ ndê lau solop.
10 Atöc daôm dom pi ŋawapac naŋ oc
meŋ. Aŋgô! Sadaŋ tac whiŋ bu êŋsahê
mac, ma iŋ ndê lau oc sêkêŋ mac nem
lau ŋatô sêndöc gapocwalô. Tigeŋ mac
oc ahôc ŋawapac tôm bêc 10 ma pacndê.
Mac bu ahôc ŋawapac e tôm lau sêndic
mac ndu, magoc alhac ŋaŋga ma ahu aö
siŋ dom. Ma bocdinaŋ aö wakêŋ mac
andöc tamli ŋapaŋ, naŋ ti mac nem ŋaôli.
11 Asa ndê daŋgasuŋ yêc, naŋ ŋgô yom
dindec naŋ Ŋalau Dabuŋ sôm têŋ
Anötö ndê gôlôwac dabuŋ. Lau hoŋ
naŋ sêlhac ŋaŋga ma sêku sac dulu,
naŋ oc sêtap ŋandê sa têŋ bêc naŋ lau
sêmbac ndu tidim tilu-ŋga,† naŋ dom.

Jon to yom têŋ gôlôwac dabuŋ yêc malac Pegamam

12 “Ma to yom têŋ aŋela naŋ yob
gôlôwac dabuŋ Pegamam-ŋga bocdec bu:
Yom dindec meŋ akêŋ iŋ naŋ hôc bieŋ
baliŋ naŋ ŋamata yêc daŋga-daŋga.
13 Aö kayalê mac lau Pegamam-ŋga nem
gameŋ, naŋ lau daêsam sêmbo Sadaŋ ndê
gôliŋ ŋapu. Tigeŋ mac asap aö dôŋ ŋapaŋ,
ma ahu nem akêŋ whiŋ aö-ŋga siŋ su dom.
Yêc Sadaŋ ndê malac dinaŋ, lau sic aneŋ
ŋgac akiŋ Antipas ndu. Ŋahu bu iŋ hoc
yom ŋandô asê pi aö, ma sêc aö ahuc dom.
Ma mac bocdinaŋ, têŋ ndoc dinaŋ aö galic
bu mac ahu aö siŋ dom.
14 Tigeŋ mac akôm gêŋ ŋatô naŋ aö
galic bu solop dom. Mac nem lau
ŋatô sêŋkuc Balam ndê yom. Têŋ

* **2:6** Nikolai kêdôhôŋ lau bu sêlic mêtê sac gitôm gêŋ ŋambwa. Iŋ sôm bu Kilisi ndê lau gitôm bu sênem akiŋ anötöi gwam, ma sêkôm mêtê mockaiŋ-ŋga. † **2:11** Bêc naŋ lau sêmbac ndu tidim tilu-ŋga - bêc naŋ Anötö oc êmatôc lau hoŋ, ma lau sac oc sêsip ya atu naŋ sa ŋapaŋ sêndi bu sêhôc ŋandê ŋapaŋ. Alic yom ŋatô yêc Rev 20:14; ma 21:8.

têm ŋamata-ŋga Balam kêdôhôŋ lau
Israel si ŋgac bata Balak bu êntôm lau
Israel-ŋga bu sêkôm mêtê sac. Ŋac
seŋ gêŋ daneŋ-ŋga naŋ lau sêkêŋ ti da
têŋ anötö gwam. Ma sêkôm mêtê sac
mockaiŋ-ŋga whiŋ. Ma kwahic dec
mac nem lau ŋatô sêŋkuc mêtê kaiŋ
dinaŋ.
15 Ma gêŋ daŋ tiyham. Mac nem lau ŋatô
sêŋkuc yom naŋ Nikolai kêdôhôŋ têŋ lau.
16 Bocdinaŋ anem daôm kwi. Bu mba,
dec ŋasawa sauŋ aö watêŋ mac waloc, ma
wandic lau naŋ sêsa lêŋ kaiŋ dinaŋ ŋa
bieŋ baliŋ naŋ sa yêc aö whaŋsuŋ.
17 Asa ndê daŋgasuŋ yêc, naŋ ŋgô yom
dindec naŋ Ŋalau Dabuŋ sôm têŋ
Anötö ndê gôlôwac dabuŋ. Lau hoŋ
naŋ sêlhac ŋaŋga ma sêku sac dulu,
naŋ wakêŋ ŋac sêneŋ gêŋ daneŋ-
ŋga naŋ kwahic dec yêc siŋ dau yêc
undambê, gitôm gakêŋ †mana têŋ lau
Israel-ŋga seŋ yêc gameŋ sawa. Ma aö
wakêŋ hoc sêsêp tigeŋ-tigeŋ têŋ ŋac
tôm ndi. Yêc hoc tigeŋ-tigeŋ aö wato
ŋaê wakuc pi, naŋ lau daŋ sêŋyalê
dom. Asa naŋ kôc hoc dau ŋadaŋ, naŋ
oc êŋyalê.

Jon to yom têŋ gôlôwac dabuŋ yêc malac Tayatira

18 "Ma to yom têŋ aŋela naŋ yob
gôlôwac dabuŋ Tayatira-ŋga bocdec bu:
Yom dindec meŋ akêŋ Anötö ndê Atu,
iŋ naŋ ndê tandô ŋawê gitôm ya
ŋawahô, ma gahi gitôm brons naŋ
ŋawasi atu.
19 Aö kayalê mac lau Tayatira-ŋga nem
mêtê hoŋ su, bu mac akêŋ whiŋ aö ŋaŋga,
ma asap mêtê atac whiŋ-ŋga dôŋ. Aö
kayalê bu mac alhac ŋaŋga ma am akiŋ
aneŋ lau. Ma kwahic dec mac akôm gêŋ
dinaŋ hôc gêlêc ŋamata-ŋga su.
20 Tigeŋ mac nem mêtê daŋ aö galic
yham dom. Awhê sac daŋ mbo mac
nem gôlôwac dabuŋ ŋalôm, naŋ gitôm
kwin sac Jesebel. Iŋ sam dau bu aneŋ
propet awhê daŋ, magoc iŋ kêdôhôŋ
aneŋ lau bu sêkôm mêtê mockaiŋ-
ŋga, ma bu sêneŋ gêŋ daneŋ-ŋga
naŋ lau sêkêŋ ti da têŋ anötöi gwam.
Iŋ kôm mêtê sac bocdinaŋ, magoc
mac asoc iŋ su yêc mac nem gôlôwac
dabuŋ dom.
21 Aö gakêŋ ŋasawa têŋ iŋ bu nem dau
kwi, tigeŋ iŋ sap iŋ ndê mêtê sac dôŋ
ŋapaŋ.
22 Alic su naŋ! Kwahic dec aö wakêŋ
ŋandê atu têŋ iŋ, ma têŋ lau naŋ sêkôm
mêtê mockaiŋ-ŋga sêwhiŋ iŋ, naŋ bocdi-
naŋ. Ŋac bu sênem dau kwi dom, dec ŋac
oc sêhôc ŋawapac atu.
23 Ma aö oc wandic iŋ ndê balêkoc ndu
sêwhiŋ. Tu dinaŋ-ŋga dec Kilisi ndê lau
hoŋ oc sêŋyalê bu aö kayalê ŋamalac si
gauc ti ŋalôm hoŋ. Ma aö wakêŋ ŋagêyô
têŋ mac hoŋ tôm ndi, êŋkuc mêtê naŋ mac
lau tigeŋ-tigeŋ akôm.
24 Mac lau Tayatira-ŋga ŋatô asôc awhê
sac dinaŋ ndê yom ŋapu dom. Ma
yom naŋ sêsam bu Sadaŋ ndê yom
naŋ yêc siŋ dau, naŋ mac akip sa
dom. Bocdinaŋ aö oc wakêŋ ŋawapac
wakuc têŋ mac ahôc dom.
25 Gêŋ tigeŋ aö atac whiŋ, naŋ asap mêtê
ŋayham naŋ mac akôm ambo, naŋ dôŋ e
wambu wameŋ.
26 Asa naŋ bu lhac ŋaŋga ma ku sac dulu,
ma sôc aneŋ yom ŋapu e bêc ŋambu-
ŋga, naŋ wakêŋ ŋaclai têŋ iŋ bu nem
gôliŋ lau sambuc,
27 gitôm Damaŋ kêŋ ŋaclai têŋ aö dauŋ.
Tôm yom naŋ sêto yêc naŋ sôm bocdec bu:
Iŋ kôc tôc kiŋ-ŋga bu nem gôliŋ lau
sambuc ti ŋaclai atu, ma iŋ oc ku ŋac
dulu gitôm ŋgac daŋ tuc lôŋ andô daŋ
popoc. *[BW 2:9]*
28 Ma asa naŋ bu lhac ŋaŋga, naŋ aö
dauŋ oc wambo wawhiŋ iŋ ti ŋawasi
atu gitôm tata bêbêc-ŋga.
29 Asa ndê daŋgasuŋ yêc, naŋ ŋgô yom
dindec naŋ Ŋalau Dabuŋ sôm têŋ Anötö
ndê gôlôwac dabuŋ.

3

Jon to yom têŋ gôlôwac dabuŋ yêc malac Sadis

1 "Ma to yom têŋ aŋela naŋ yob gôlôwac
dabuŋ Sadis-ŋga bocdec bu:
Yom dindec meŋ akêŋ iŋ naŋ mbo whiŋ
Anötö ndê ŋalau 7 ma kôc tata 7. Aö
kayalê mac lau Sadis-ŋga nem mêtê
hoŋ. Lau ŋatô gauc gêm bu mac alhac
ŋaŋga ma akôm Anötö ndê gweleŋ.
Tigeŋ mba! Mac atôm lau batê!
2 Yêc aneŋ Anötö aŋgô-ŋga aö galic bu
mac ac dabiŋ mac nem gweleŋ ŋapep dom.
Bocdinaŋ tampo sa ma atisa! Mac nem
akêŋ whiŋ kêpiŋ bu oc pacndê. Bocdinaŋ
apuc nem akêŋ whiŋ dôŋ maŋ.
3 Gauc nem yom hoŋ naŋ mac aŋgô ti
akôc sa su. Ma anem nem ŋalôm kwi ma
daŋam wambu yom dau. Mac bu anem ali
dom, dec wambu wameŋ gitôm ŋgac kaŋ,
ma mac oc aŋyalê ndoc wameŋ-ŋga dom.
4 Magoc aö kayalê lau Sadis-ŋga ŋatô
naŋ sêkôm mêtê sac dom, dec galic
ŋac tôm lau ti ŋakwê ŋawasi. Aö
oc wakêŋ ŋakwê sêsêp têŋ lau dinaŋ
sêsôc, bu aö galic ŋac ŋayham, ma
ŋac oc sêmbo sêwhiŋ aö ŋapaŋ.
5 Ma lau ŋatô naŋ sêlhac ŋaŋga ma sêku
sac dulu, naŋ wakêŋ ŋakwê sêsêp têŋ ŋac

bocdinaŋ. Ma yêc Damaŋ ti iŋ ndê aŋela
aŋgô-ŋga, aö wasam ŋac si ŋaê asê, ma
watôc asê bu sêti aneŋ lau solop. Ma ŋac
si ŋaê oc yêc Buku Taŋli-ŋga* ŋapaŋ.
6 Asa ndê daŋgasuŋ yêc, naŋ ŋgô yom
dindec naŋ Ŋalau Dabuŋ sôm têŋ
Anötö ndê gôlôwac dabuŋ.

Jon to yom têŋ gôlôwac dabuŋ yêc malac Piladelpia

7 "Ma to yom têŋ aŋela naŋ yob gôlôwac
dabuŋ Piladelpia-ŋga bocdec bu:
Yom dindec meŋ akêŋ ŋgac dabuŋ naŋ
sôm yom ŋandô eŋ. Iŋ kôc Kiŋ Dawid
ndê ki gatam-ŋga, ma gatam bocke
naŋ iŋ gêlêc su, naŋ lau daŋ sêtôm bu
sêndic ahuc dom. Ma gatam naŋ iŋ gic
ahuc, naŋ lau daŋ sêtôm bu sêkac sa
dom.
8 Mac lau Piladelpia-ŋga. Aö kayalê mac
nem mêtê hoŋ su. Mac lau ti licwalô
atu dom, tigeŋ aö kayalê bu mac daŋam
wambu aneŋ yom, ma asêc aneŋ ŋaê ahuc
dom. Bocdinaŋ alic su naŋ! Kwahic dec
aö walêc gatam daŋ su bu wanem mac sa-
ŋga, ma lau daŋ oc sêtôm dom bu sêndic
ahuc.
9 Lau naŋ sêsap lau Israel-ŋga si sakiŋ
akwa dôŋ, naŋ sêtoc dau sa bu ŋac
lau Israel-ŋga naŋ Anötö kêyaliŋ ŋac sa.
Magoc mba. Ŋac lau tasaŋ, ma Sadaŋ ndê
lau ŋac. Aö waŋgwiniŋ ŋac e sêtêŋ mac
sêmeŋ ma sêhu dau sêyêc mac gahim-ŋga.
Ma têŋ ndoc dinaŋ ŋac hoŋ oc sêŋyalê
tidôŋ bu mac lau naŋ aö atac whiŋ mac
ndu andô.
10 Mac apuc daôm dôŋ ma alhac ŋaŋga
têŋ ndoc ŋawapac ti kisa tap mac sa,
tôm aö gac atu mac muŋ su. Bocdinaŋ
aö wayob mac têŋ ndoc ŋawapac-ŋga
naŋ oc hôc asê bu êŋsahê lau nom-ŋga
hoŋ.
11 Ndoc meŋ kêpiŋ bu aö wambu
wameŋ. Bocdinaŋ akôc yom ŋandô dôŋ
ma ayob ŋapep, bu lau daŋ sênem kaŋ
nem ŋaôli ŋayham dom.
12 Lau naŋ sêlhac ŋaŋga ma sêku sac
dulu, naŋ aö wakêŋ ŋac sêndöc aneŋ
Anötö aŋgô-ŋga ŋapaŋ tôm alhö ŋaŋga
naŋ sêlhac iŋ ndê lôm dabuŋ. Lau di-
naŋ oc sêmbo sêwhiŋ Anötö yêc malac
Jerusalem wakuc, naŋ iŋ oc kêŋ sip akêŋ
undambê meŋ, dec aö oc wato aneŋ Anötö
ndê ŋaê ma iŋ ndê malac wakuc dau ŋaê pi
ŋac. Ma aö wato aö dauŋ neŋ ŋaê wakuc
pi ŋac whiŋ.
13 Asa ndê daŋgasuŋ yêc, naŋ ŋgô yom
dindec naŋ Ŋalau Dabuŋ sôm têŋ
Anötö ndê gôlôwac dabuŋ.

Jon to yom têŋ gôlôwac dabuŋ yêc malac Laodisia

14 "Ma to yom têŋ aŋela naŋ yob
gôlôwac dabuŋ Laodisia-ŋga bocdec bu:
Yom dindec meŋ akêŋ Yom Ŋandô
Ŋadau. Iŋ sôm yom ŋandô eŋ, ma
bocdinaŋ yac dakêŋ whiŋ iŋ ndê yom
ma atac lu-lu dom. Ma iŋ gêm gôliŋ
gêŋ hoŋ naŋ Anötö kêŋ.
15 Aö kayalê mac lau Laodisia-ŋga nem
mêtê hoŋ. Mac asôm bu akêŋ whiŋ aö,
tigeŋ mac akêŋ whiŋ aö ti nem ŋalôm
sambuc dom. Mac lau tasaŋ! Mac bu ahu
aö siŋ gacgeŋ, me akêŋ whiŋ aö ti nem
ŋalôm sambuc, dec oc ŋayham.
16 Tigeŋ mba! Mac aŋsau bu aŋkuc aö.
Bocdinaŋ oc waseŋ mac su tôm ŋgac naŋ
kêsahê gêŋ sac yêc iŋ whasuŋ dec kêlôwê
sa.
17 Mac asôm bu mac ati lau ti lêlôm ma
lau tiwaê naŋ apônda gêŋ daŋ dom. Tigeŋ
mac aŋyalê dom bu yêc Anötö angô-ŋga
mac atôm lau ŋalôm sawa, ma lau tandô
pec, ma lau ŋakwê mbasi.
18 Bocdinaŋ aŋgô aneŋ yom dindec. Mac
bu ati lau ti lêlôm, dec atêŋ aö ameŋ,
ma aö wakêŋ gol ŋandô ŋayham têŋ mac
anemlhi. Ma anemlhi ŋakwê sêsêp asôc-
ŋga bu ambo ŋamlic ŋambwa dom ma
mayam pac. Ma anemlhi malasin bu
aŋgwasiŋ tanôm e tanôm ŋawa sa.
19 Lau naŋ aö atac whiŋ, naŋ bu sêkôm
gêŋ giso, dec aö wasôm ŋac ma wa-
matôc ŋac tu bu sêhu mêtê sac dau
siŋ. Boc-dinaŋ aŋgô aneŋ yom. Anem
daôm kwi ma akôm ŋaŋga bu aŋkuc
aö.
20 Alic! Aö gatôm mac nem silip daŋ naŋ
meŋ kalhac am nem andu ŋagatam ma
kêmati gatam mbo. Ma bocdinaŋ asa naŋ
ŋgô aö awhaŋ ma gêlêc gatam dau su têŋ
aö, naŋ aö oc wasôc watêŋ iŋ wandi, ma
alu aneŋ gêŋ awhiŋ dauŋ.
21 Aö gaku ŋaclai sac-ŋga hoŋ dulu, dec
Damaŋ kôc aö sa gandöc gawhiŋ iŋ
yêc iŋ ndê pôŋ kiŋ-ŋga. Ma ŋalêŋ
tigeŋ lau hoŋ naŋ sêlhac ŋaŋga ma
sêku sac dulu, naŋ wakôc ŋac sa bu
sênem gôliŋ sêwhiŋ aö yêc aneŋ pôŋ
kiŋ-ŋga.
22 Asa ndê daŋgasuŋ yêc, naŋ ŋgô yom
dindec naŋ Ŋalau Dabuŋ sôm têŋ
Anötö ndê gôlôwac dabuŋ."

* **3:5** Buku Taŋli-ŋga - lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu ma sêtap Anötö ndê mwasiŋ dandöc taŋli ŋapaŋ-ŋga sa, naŋ si ŋaê yêc Buku Taŋli-ŋga dau. Buku ŋatô sêyêc undambê, naŋ sêto yom yêc ŋalôm pi gêŋ ŋayham ma sac hoŋ naŋ yac tigeŋ-tigeŋ dakôm (Rev 20:12-13). Sêto yom pi Buku Taŋli-ŋga dau yêc Pil 4:3; Rev 13:18; 17:8; 20:12, 15; ma 21:27.

4

Jon gêlic gêŋ atu undambê-ŋga

1 Dinaŋ su, goc aö galic gatam daŋ naŋ
kac sa su yêc undambê. Ma awha naŋ aö
gaŋgô muŋ su gitôm dahuc taŋ, naŋ sôm
têŋ aö bu, “Pwi mweŋ, ma gêŋ naŋ oc hôc
asê tiŋambu-ŋga, naŋ watôc têŋ am.”
2 Têŋ dinaŋ Ŋalau Dabuŋ kôm aö gatuŋ
kaiŋ daŋ sa, ma aö galic pôŋ kiŋ-ŋga
daŋ kalhac undambê, ma pôŋ ŋadau ndöc
ŋahô.
3 Ma iŋ naŋ ndöc, naŋ ndê ŋawasi atu,
gitôm †hoc ŋayham lu naŋ sêsam bu jaspa
ma kanelian. Ma gasuŋ bu êp naŋ ŋadalô
ŋayham ma ŋawasi gitôm hoc ŋayham
emerel, naŋ kêgihi pôŋ atu dau ahuc.
4 Ma aö galic pôŋ 24 sêlhac sêŋgihi pôŋ
atu, ma lau bata 24 sêndöc ŋahô. Ŋac
sêsôc ŋakwê sêsêp, ma sanem gol yêc ŋac
si ŋagôlôŋ tôm gi.
5 Ma aö galic sickac, ma gaŋgô wapap gic
ti ŋakêcsia atu sa akêŋ pôŋ atu. Ma lam ti
ŋawê atu 7 sêlhac pôŋ ŋa-ndö-ŋga. Lam
7 dinaŋ Anötö ndê ŋalau 7.
6 Ma yêc pôŋ dau ŋa-ndö-ŋga aö galic
gêŋ ŋawasi atu poc gitôm bugictoŋ, ma
ŋawa gitôm glas.
Ma aö galic aŋela atu hale sêlhac sêŋgihi
pôŋ atu. Ŋac sem gêŋ tali ŋatô aŋgô,
ma tandô daêsam sêyêc ŋac ŋabapo ti
ŋadômbwê.
7 Aŋela hale dinaŋ aŋgô andô bocdec.
Aŋela ŋamata-ŋga ndê aŋgô gitôm layon,
tilu-ŋga gitôm makao, titö-ŋga gitôm
ŋamalac, ma aŋela tihale-ŋga ndê aŋgô
gitôm macmpoŋ naŋ hu mbo lôlôc.
8 Ŋac tigeŋ-tigeŋ si ŋamakê 6, ma tandô
daêsam sem ŋac ahuc, yêc ŋamakê ŋapu-
ŋga whiŋ. Ma ŋac sêmpiŋ Anötö ma
sêsôm, “O Pômdau Anötö, Ŋaŋga Ŋadau,
am dabuŋ, dabuŋ, ma dabuŋ eŋ. Am
mbo têŋ ŋamata-ŋga, kwahic dec am mbo,
ma tiŋambu am oc mbu mweŋ.” Ŋalêŋ
dinaŋ ŋac sêmpiŋ iŋ acsalô ma ôbwêc
hoŋ, sêŋwhaŋ dau dom.
9 Têm bocke naŋ aŋela hale dinaŋ sêsôm
yom dinaŋ sêmpiŋ iŋ naŋ ndöc pôŋ atu ma
mbo tali ŋapaŋ, ma sem daŋge iŋ ti sêtoc
iŋ ndê waê sa, goc
10 lau bata 24 sêhu dau sêsip nom ma
sêpôŋ haduc têŋ iŋ. Ma sêkêŋ ŋac si
sanem sêyêc pôŋ atu ndö-ŋga, ma sêsôm
yom bocdec bu,
11 “O Pômdau yac mba Anötö. Am gêŋ
hoŋ ŋadau. Am kêmasaŋ gêŋ hoŋ ma
kêŋ gêŋ hoŋ sêmbo tali, tôm am daôm
tac whiŋ. Tu dinaŋ-ŋga dec am ŋayham
kêlêc, ma gic waê bu yac ampiŋ am ti apo
nem waêm sa, ma atoc am sa tu am nem
ŋawasi ti ŋaclai atu-ŋga.”

5

†Anötö ndê Domba ma bapia tilhuŋ

1 Aö taŋhê iŋ naŋ ndöc pôŋ atu, ma galic
bapia tilhuŋ daŋ yêc iŋ amba andô-ŋga,
ma yom yêc bapia dau daŋga lu-lu. Bapia
dau sêŋlhuŋ sa, ma sêkêŋ gêŋ ŋabalêp 7
pi ŋadali bu kôc dôŋ.*
2 Ma aö galic aŋela ŋaŋga daŋ, naŋ
mbwêc awha atu bocdec bu, “Asa iŋ
ŋamalac gitêŋ, gitôm bu kôc gêŋ ŋabalêp
su ma kac bapia dau sa?”
3-4 Iŋ mbwêc yom dinaŋ asê, tigeŋ yêc
undambê, ma yêc nom ma nom ŋapu-
ŋga, sêtap ŋamalac gitêŋ daŋ sa dom, naŋ
gitôm bu kac bapia dau sa ma sam. Têŋ
ndoc aö galic bu sêtap ŋamalac gitêŋ daŋ
sa dom, naŋ aö gataŋ atu andô.
5 Magoc lau bata 24 si daŋ sôm têŋ aö,
“Am taŋ dom! Lic su naŋ. Ŋamalac gitêŋ
daŋ mbo, naŋ ku ŋaclai sac-ŋga ti ŋaclai
dambac ndu-ŋga dulu su, ma iŋ gitôm bu
kôc gêŋ ŋabalêp 7 su, ma kac bapia dau
sa. Iŋ naŋ sêsam bu ‘Layon naŋ sa akêŋ
Juda ndê toŋ,’ ma ‘Dawid ndê Wakuc,’ naŋ
gitôm.”
6 Têŋ dinaŋ aö galic Domba daŋ naŋ ŋa-
aŋgô gitôm sic iŋ ndu su, magoc mbo tali
tiyham. Iŋ kalhac ŋalhu kêpiŋ pôŋ atu, ma
aŋela hale ti lau bata 24 sêŋgihi iŋ ahuc.
Iŋ ndê ŋapo 7, ma tandô 7, naŋ sem dôhôŋ
Anötö ndê ŋalau 7 naŋ iŋ kêŋ ŋac sêsa
sêtêŋ nom ŋabatiŋ hoŋ.
7 Ma Domba dau gi kôc bapia dau su yêc
iŋ naŋ ndöc pôŋ atu ndê amba andô-ŋga.
8 Iŋ kôc sa su goc aŋela hale ti lau bata
24 sêpôŋ haduc têŋ iŋ. Yêc ŋac hoŋ si
amba sêkôc gêŋ wê-ŋga naŋ sêsam bu
hap,† ma sùc naŋ sêmasaŋ ŋa gol, naŋ
sêkêŋ gêŋ ŋamalu ŋayham sip e meŋhu.
Gêŋ ŋamalu dinaŋ, naŋ mbec hoŋ naŋ
Anötö ndê lau dabuŋ sêteŋ têŋ iŋ.
9 Ma ŋac sem wê wakuc daŋ bocdec,
“Am gitêŋ andô, gitôm bu kôc bapia ma
kac gêŋ ŋabalêp su. Ŋahu bu lau sic am
ndu, ma am nem dac gêmlhi lau su sêti
Anötö ndê lau. Am gêmlhi lau yêc nom
ŋagameŋ hoŋ, ma yêc lau titoŋ-titoŋ ma
awha têŋtêŋ hoŋ naŋ sêmbo nom.
10 Ma am kôm ŋac sêti lau toŋ tigeŋ,
bu sênem akiŋ yac neŋ Anötö sêtôm
lau †dabuŋsiga, ma ŋac oc sênem gôliŋ
sêmbo nom.”

* **5:1** Têŋ têm Jon to bapia dindec, naŋ lau naŋ bu sêkêŋ bapia daŋ têŋ lau ŋatô, naŋ sêkêŋ gêŋ ŋabalêp gitôm lêlêp me nomdac pi bapia dau bu sêsap dôŋ. Ma bocdinaŋ lau bambaliŋ gitôm dom bu sêkac bapia dau sa ma sêsam e hôc asê ŋamalac naŋ bapia dau gic iŋ ŋawaê. † **5:8** Hap - gêŋ gitôm gita ti wac daêsam, naŋ lau sêndic têŋ ndoc sênem wê-ŋga. Alic Rev 14:2; ma 15:2.

11 Têŋ dinaŋ aö galic ti gaŋgô aŋela
daêsam ma daêsam ma daêsam, oc tôm
dom bu dasê sa. Ŋac sêŋgihi pôŋ atu ma
aŋela hale ti lau bata ahuc.
12 Ma ŋac sem wê ŋa awha atu bocdec
bu, “O Domba ŋayham kêlêc, am naŋ lau
sic am ndu. Yac ampiŋ am, bu am gêŋ
hoŋ ŋadau, ma am nem ŋaclai, ti gauc,
ma licwalô, ma waêm ti ŋawê ma ŋawasi
atu hôc gêlêc su.”
13 Têŋ dinaŋ aö gaŋgô gêŋ tali hoŋ naŋ
sêmbo undambê ti nom ma nom ŋapu-
ŋga, ma naŋ sêmbo gwêc. Ŋac hoŋ sem
wê bocdec bu, “Kwahic dec, ma tôm bêc
hoŋ, yac ampiŋ iŋ naŋ ndöc pôŋ atu, ma
yac ampiŋ Domba. Bu iŋlu si waê, ti ŋawê
ma ŋawasi, ma ŋaclai atu andô!”
14 Ma aŋela hale sêsôm, “Yomandô!”
Ma lau bata hoŋ sêhu dau sêyêc nom ma
sêmpiŋ iŋlu.

6

Anötö ndê Domba kac bapia tilhuŋ sa

1 Dinaŋ su, goc aö galic Anötö ndê
Domba dau kôc gêŋ ŋabalêp ŋamata-ŋga
su yêc bapia tilhuŋ. Ma aŋela hale si daŋ
ta yom ŋa awha atu gitôm wapap, ma sôm,
“Mweŋ!”
2 Dec aö taŋhê gameŋ, ma galic hosi
sêsêp daŋ. Ma aö galic ŋgac naŋ ndöc hosi
ŋahô, naŋ kôc bakôc sôp-ŋga daŋ. Anötö
kêŋ sanem daŋ têŋ iŋ, goc iŋ sa ti ŋaclai
atu bu ku ŋacyo dulu.
3 Goc Anötö ndê Domba kôc gêŋ ŋabalêp
tilu-ŋga su, ma aö gaŋgô aŋela tilu-ŋga
sôm, “Mweŋ!”
4 Ma hosi kokoc daŋ sa meŋ. Anötö kêŋ
bieŋ baliŋ daŋ têŋ ŋgac naŋ ndöc hosi
ŋahô, ma kêŋ ŋaclai têŋ iŋ bu kôc yom
malô su yêc lau nom-ŋga, bu kôm ŋac
sêndic dandi ndu.
5 Goc Anötö ndê Domba kôc gêŋ ŋabalêp
titö-ŋga su, ma aŋela titö-ŋga sôm,
“Mweŋ!” Dec aö taŋhê gameŋ ma galic
hosi yeyec daŋ. Ma ŋgac naŋ ndöc hosi
ŋahô kôc gêŋ danem dôhôŋ gêŋ-ŋga yêc
iŋ amba. Gêŋ kaiŋ dinaŋ dakôc bu danem
dôhôŋ gêŋ bu ŋadehe me lolo.
6 Ma awha daŋ sa akêŋ pôŋ atu naŋ
kalhac aŋela hale ŋalhu, naŋ sôm, “Kêŋ
tôbôm sa bu lau nom-ŋga sêpônda gêŋ
sêneŋ-ŋga, ma ŋac oc sênem dôhôŋ gêŋ
bu lau sênemlhi gêŋ daneŋ-ŋga ŋagec-
ŋagec ŋa ŋaôli atu. Tigeŋ kôm ôm a †olib-
ŋga ti ôm wain-ŋga tisac dom.”
7 Têŋ dinaŋ Anötö ndê Domba kôc gêŋ
ŋabalêp tihale-ŋga su, ma aŋela tihale-
ŋga sôm, “Mweŋ!”
8 Goc aö taŋhê gameŋ, ma galic hosi
yaŋyaŋ daŋ. Ma ŋgac naŋ ndöc ŋahô, naŋ
sêsam iŋ ndê ŋaê bu ‘Mbac Ndu,’ ma daŋ
tiyham, naŋ ndê ŋaê ‘Lambwam’ kêkuc iŋ.
Ma Anötö kêkiŋ iŋlu bu sêwhê lau nom-
ŋga hoŋ kôc ndi toŋ hale, ma sêndic toŋ
daŋ ndu. Iŋlu oc sêŋgilí siŋ, ma sêkêŋ
tôbôm ma gêmbac atu ma bôclai bu sêseŋ
lau toŋ tihale-ŋga dinaŋ su.
9 Têŋ ndoc Anötö ndê Domba kôc gêŋ
ŋabalêp ti-5-ŋga su, naŋ galic lau ŋatô si
gatu sêmbo Anötö ndê alta ŋapu. Lau
dinaŋ, muŋ-ŋga lau nom-ŋga sic ŋac ndu,
ŋahu bu sêkêŋ whiŋ Anötö ndê yom, ma
sêhoc iŋ ndê yom asê.
10 Ma ŋac sêta awha atu têŋ iŋ, “O
Pômdau Dabuŋ ma Yom Ŋandô Ŋadau.
Têŋ bêc bocke am oc êmatôc lau sac nom-
ŋga, ma kêŋ ŋagêyô têŋ ŋac ô yac mba
dac naŋ ŋac sêkêc siŋ su?”
11 Sêsôm yom dinaŋ su, ma Anötö kêŋ
ŋakwê sêsêp baliŋ têŋ ŋac tôm gi. Ma iŋ
sôm têŋ ŋac bu, “Mac nem asidôwai ŋatô
sem akiŋ aö sêmbo, naŋ lau nom-ŋga oc
sêndic ŋac ndu gitôm ŋac sic mac ndu.
Bocdinaŋ ahôŋ malô e gêŋ dinaŋ pacndê
su.”
12 Aö taŋhê Anötö ndê Domba ma iŋ kôc
gêŋ ŋabalêp ti-6-ŋga su, goc tiyhô atu gêm,
ma aö galic ac tiyec gitôm sêcyaê, ma ayô
tikoc gitôm dac.
13 Ma tata umboŋ-ŋga sêpeŋ sêsip nom
gitôm mbu puc atu ma kêwic ahi goc
ŋalôwê sêpeŋ sêsip nom si.
14 Ma umboŋ giŋga tôm mbu soc po daŋ
su, ma lôc ti nduc hoŋ siŋga bocdinaŋ.
15 Tu dinaŋ-ŋga lau hoŋ naŋ sêkêŋ
whiŋ Yisu dom, naŋ sêtöc dau ŋandô, ma
sêŋsalê gameŋ bu sêsiŋ dau. Kiŋ ma lau
bata, ma lau siŋ-ŋga, ma lau ti lêlôm ma
lau ti licwalô atu, ma lau naŋ sem akiŋ
ŋadaui ti lau naŋ sêmbo ŋambwa, naŋ
hoŋ sêlhö bambaliŋ. Ma sêŋsalê mala
sêsiŋ dau kwi-ŋga sêsôc hocsuŋ ti hoc naŋ
sêyêc gameŋ lôc-ŋga, naŋ ŋapu.
16 Ma ŋac sêta yom têŋ lôc ti hoc bu
êŋgatöc ŋac si e iŋ naŋ ndöc pôŋ atu, naŋ
oc tôm dom bu lic ŋac, ma bocdinaŋ ŋac
oc sêtap Anötö ndê Domba ndê atac ŋandê
sa dom.
17 Sêkôm gêŋ dinaŋ, ŋahu bu bêc dinaŋ
ti bêc sêtap ŋandê sa tu ŋac si sac-ŋga, ma
lau sac daŋ oc sêtôm dom bu sêŋlêc Anötö
ndê matôc.

7

Sêpuc ŋadalô pi lau Israel-ŋga 144,000

1 Dinaŋ su, goc aö galic aŋela hale naŋ
sêyob mbu. Ŋac sêlhac nom ŋabatiŋ hale
ma sêkôc ŋaclai bu sêlhac mbu nom-ŋga
hale ahuc, tu bu sêpuc ŋadinda e sêkôm
nom me gwêc me a tisac dom.
2 Anötö kêŋ ŋaclai têŋ ŋac bu sêyob mbu
e tiŋambu sêhu mbu nom-ŋga siŋ bu kôm

nom ma gwêc tisac. Ma aö galic aŋela daŋ
tiyham naŋ sa akêŋ gameŋ ac pi-ŋga meŋ,
ma yêc iŋ amba iŋ kôc Anötö Taŋli Ŋadau
ndê gêŋ dapuc ŋadalô-ŋga.* Iŋ mbwêc ŋa
awha atu têŋ aŋela hale dinaŋ ma sôm,
3 "Akôm nom ti gwêc ma a tisac dom, e
yac apuc yac neŋ Anötö ndê ŋadalô pi iŋ
ndê lau akiŋ si sêcbala su."
4 Iŋ sôm yom dinaŋ su, goc aö gaŋgô lau
naŋ sêpuc ŋadalô pi ŋac si sêcbala, naŋ si
namba, naŋ gitôm 144,000. Ma lau dinaŋ
sêmeŋ akêŋ lau Israel-ŋga si gôlôwac toŋ
12.
5 Yêc Juda ndê toŋ, sêkeŋ ŋadalô pi lau
12,000, ma pi lau 12,000 yêc Ruben ndê,
12,000 yêc Gad ndê,
6 12,000 yêc Aser ndê, 12,000 yêc Naptali
ndê, 12,000 yêc Manase ndê,
7 12,000 yêc Simeon ndê, 12,000 yêc
Liwai ndê, 12,000 yêc Isaka ndê,
8 12,000 yêc Sebulun ndê, 12,000 yêc
Josep ndê, ma pi lau 12,000 yêc Benjamin
ndê toŋ.

Lau daêsam sêmpiŋ Anötö

9 Tiŋambu aö taŋhê gameŋ ma galic
lau daêsam andô, gitôm dom bu lau daŋ
sêsê ŋac sa. Sêmeŋ akêŋ nom ŋagameŋ
hoŋ, ma akêŋ lau titoŋ-titoŋ hoŋ, ma akêŋ
lau awha têŋtêŋ. Ma sêlhac pôŋ atu ti
Anötö ndê Domba aŋgô andô-ŋga. Ŋac
hoŋ sêsôc ŋakwê sêsêp, ma sêhôc tômtôm
ŋalauŋ.
10 Ma sêmbwêc ŋaŋga bu, "Yac tampiŋ
yac neŋ Anötö naŋ ndöc pôŋ atu, ma iŋ
ndê Domba, bu mwasiŋ nem lau si-ŋga yêc
iŋlu."
11 Ma aŋela hoŋ naŋ sêlhac sêŋgihi pôŋ
atu ti aŋela hale ma lau bata ahuc, naŋ
sêhu dau aŋgô sip nom sêyêc pôŋ atu ndö-
ŋga. Ma sêmpiŋ Anötö,
12 ma sêsôm, "Yomandô! Yac neŋ Anötö
ndê ŋawasi ti gauc ma waê ti ŋaclai ma
licwalô hôc gêlêc gêŋ hoŋ su. Bocdinaŋ
tampiŋ iŋ, ma danem daŋge iŋ kwahic dec
ma tôm bêc hoŋ. Yomandô!"
13 Têŋ dinaŋ lau bata si daŋ meŋ ma
ndac aö bocdec bu, "Lau ti ŋakwê sêsêp
dindê, ŋac lau asa, ma sêmeŋ akêŋ nde?"
14 Ma aö gaô iŋ ndê awha ma gasôm,
"O ŋgac atu, am daôm kêyalê." Dec iŋ
sôm têŋ aö, "Lau dinaŋ sêmbo nom têŋ
ndoc ŋawapac atu hôc asê, ma kwahic dec
sêmeŋ sêmbo lec. Sêŋgwasiŋ si ŋakwê sip
Anötö ndê Domba ŋadac, ma ŋakwê dau
sêp sambuc.
15 Tu dinaŋ-ŋga sêlhac Anötö ndê pôŋ
atu ndö-ŋga yêc iŋ ndê lôm dabuŋ, ma
sem akiŋ iŋ acsalô ma ôbwêc. Ma iŋ naŋ
ndöc pôŋ atu, naŋ oc mbo whiŋ ŋac ma
yob ŋac.
16 Tôm dom bu sêpônda gêŋ sêneŋ-ŋga ti
sênôm-ŋga tiyham. Ma ac oc pec ŋac dom,
ma gêŋ ŋandê daŋ oc tap ŋac sa dom.
17 Ŋahu bu Anötö ndê Domba naŋ mbo
pôŋ atu ŋalhu, naŋ oc ti ŋac si ŋgac yob
ŋac-ŋga, ma wê ŋac sêsa bu sênôm bu yêc
bubata taŋli-ŋga. Ma Anötö dau oc puŋ
ŋac tasulu su yêc ŋac tandô."

8

Anötö ndê Domba kôc gêŋ ŋabalêp ti-7-ŋga su

1 Têŋ dinaŋ Anötö ndê Domba kôc
gêŋ ŋabalêp ti-7-ŋga su yêc bapia, ma
gameŋ undambê-ŋga ŋaŋeŋ sa gitôm ac-
gatu ŋasawa daŋga.
2 Ma aö galic aŋela 7 naŋ sêlhac Anötö
aŋgô-ŋga, ma iŋ kêŋ dahuc têŋ ŋac hoŋ
tôm gi.
3 Ma aŋela daŋ tiyham meŋ kalhac alta
gol kêpiŋ pôŋ atu. Iŋ kôc lôŋ gol daŋ, ma
sêkêŋ gêŋ ŋamalu ŋayham daêsam têŋ iŋ.
Goc iŋ kêgaluŋ whiŋ Anötö ndê lau dabuŋ
si mbec yêc lôŋ dau, ma kêc pi alta ti da
têŋ Anötö.
4 Ma ŋawasu akêŋ gêŋ ŋamalu ti lau
dabuŋ si mbec, sa akêŋ lôŋ naŋ yêc aŋela
amba, ma pi têŋ Anötö aŋgô-ŋga.
5 Pacndê, goc iŋ kôc ya ŋanda akêŋ alta,
ma kêŋ sip lôŋ gêŋ ŋamalu-ŋga e meŋhu,
ma tuc sip gameŋ nom-ŋga gi. Ma aö
gaŋgô ŋakêcsia atu, ma sickac ti wapap gic
ma tiyhô gêm.

Aŋela hale sêyu dahuc

6 Têŋ dinaŋ aŋela 7 naŋ sêkôc dahuc,
naŋ sêmasaŋ dau bu sêyu.
7 Aŋela ŋamata-ŋga yu iŋ ndê, ma
sêmbaliŋ u ŋalhuc gitôm ais, ma ya naŋ
sêŋgaluŋ whiŋ dac naŋ sip nom gi. Ma ya
dau gêŋ gameŋ nom-ŋga ti a daêsam su.
Aö galic gitôm sêwhê gameŋ nom-ŋga ti a
hoŋ kôc gi ŋatoŋ tö, ma toŋ daŋ ya gêŋ
su, ma lu sêyêc ŋayham. Ma kwaŋ batac-
batac, naŋ ya gêŋ hoŋ su.
8 Goc aŋela tilu-ŋga yu dahuc, ma
sêmbaliŋ gêŋ daŋ gitôm lôc atu ti ya sip
gwêc gi. Ma tiyham aö galic gitôm sêwhê
gwêc kôc gi toŋ tö, ma toŋ daŋ gêm dau
kwi ti dac, ma toŋ lu sêyêc ŋayham.
9 Ma i ti gêŋ tali hoŋ naŋ sêmbo gwêc ti
dac, naŋ sêmbac ndu. Ma waŋ naŋ sêpoc
gwêc bocdinaŋ, toŋ daŋ siŋga su, toŋ lu
sêpoc ŋayham.
10 Têŋ ndoc aŋela titö-ŋga yu ndê dahuc,
naŋ tata atu daŋ peŋ sip akêŋ umboŋ. Tata

* **7:2** Têŋ têm dinaŋ lau sêkêŋ gêŋ ŋabalêp gitôm lêlêp me nomdac pi bapia bu sêsap dôŋ, ma sêpuc ŋadalô daŋ pi lêlêp dau bu tôc asê bu ŋac sêti bapia dau ŋadau. Sêmasaŋ gôlôŋ amaŋatu-ŋga (ring) me gêŋ daŋ naŋ sênôŋ ti kôm bu sêpuc ŋadalô dau.

dau ŋawê atu, ma peŋ sip nom ma kôm bu
ti bubata daêsam sêtisac. Aö galic gitôm
sêwhê bu ti bubata hoŋ kôc gi toŋ tö, ma
toŋ daŋ tisac.
11 Sêsam tata dau ŋaê bu 'Ŋamakic.' Ma
yêc bu nom-ŋga hoŋ, toŋ daŋ ŋamakic sa
ma toŋ lu sêyêc ŋayham. Ma lau hoŋ naŋ
sênôm bu ŋamakic dinaŋ, naŋ sêmbac
ndu.
12 Goc aŋela tihale-ŋga yu ndê dahuc,
ma ac ti ayô ma tata ŋatô sêtisac. Tu
dinaŋ-ŋga têŋ acsalô, ac pô gameŋ gitôm
acgatu ŋasawa 8, ma ŋasec sa gitôm
acgatu ŋasawa hale. Ma têŋ ôbwêc boc-
dinaŋ, ayô ti tata ŋawê mba gitôm acgatu
ŋasawa hale.
13 Aö galic gêŋ hoŋ dinaŋ su, ma aö
gaŋgô macmpoŋ daŋ naŋ hu mbo umboŋ,
ma taŋ ŋa awha atu bocdec bu, "Oyaê!
Oyaê! Oyaê! Aŋela hale sêyu dahuc su,
ma aŋela tö sêmbo dôŋ sêmbo. Bocdinaŋ
mac lau nom-ŋga oc atap ŋawapac sa
tiyham."

9

Aŋela ti-5-ŋga yu dahuc

1 Goc aŋela ti-5-ŋga yu ndê dahuc, ma aö
galic tata daŋ peŋ yêc umboŋ sip nom gi.
Ma Anötö kêŋ ki têŋ iŋ bu yob suŋ baliŋ
sac naŋ sêsam bu Abis,* naŋ ŋagatam.
2 Goc iŋ gêlêc gatam dau su, ma yawasu
pi akêŋ suŋ baliŋ dinaŋ meŋ. Yawasu dau
atu andô, gitôm yawasu têŋ ndoc lau sêkêc
pwa atu daŋ. Yawasu dau gêm ac ahuc ma
kôm umboŋ ŋasec sa.
3 Ma aö galic wakô sêsip akêŋ yawasu
sêmeŋ. Ŋac si ŋaclai gitôm gapiŋgap bu
sêkêŋ ŋandê atu têŋ lau nom-ŋga.
4 Magoc Anötö gic yao ŋac bu sêkôm
kwaŋ ma gêŋ batac-batac ma a tisac dom,
ma sêkôm lau naŋ aŋela sêpuc Anötö ndê
ŋadalô pi ŋac sêcbala su, naŋ sêtisac dom.
Magoc lau ŋatô, naŋ wakô dinaŋ oc sêkôm
ŋac sêtisac.
5 Ŋac sêkôc ŋaclai bu sêkêŋ ŋandê atu
têŋ lau dinaŋ gitôm ayô 5, magoc ŋac oc
sêndic ŋac ndu dom. Ma ŋandê dau gitôm
gapiŋgap seŋ lau.
6 Têŋ ndoc dinaŋ lau oc sêtec bu sêmbo
tali. Ŋac oc tac whiŋ bu sêmbac ndu, tigeŋ
ŋac oc sêmbo tali ma sêhôc ŋandê ŋapaŋ.
7 Aö galic wakô dinaŋ sêtôm hosi naŋ
sêmasaŋ tu sêndic siŋ-ŋga. Gêŋ gitôm
guluŋ gol sac ŋac si ŋagôlôŋ, ma ŋac si
aŋgô gitôm ŋamalac.
8 Ŋac si kêclauŋ baliŋ gitôm lauwhê si,
ma ŋac si ŋalhô atu gitôm layon si.
9 Ma yêc ŋac si ŋabapo aö galic gêŋ
ŋaŋga gitôm lautuc ain. Ma têŋ ndoc ŋac
sêhu sêmbo lôlôc, ŋac si ŋamakê ŋakêcsia
atu gitôm hosi daêsam sêhê kaleta ma
sênti bu sêndic siŋ.
10 Ŋac si ŋaŋguc gitôm gapiŋgap si
ŋaŋguc bu sêtìŋ ŋamalac. Ŋaclai atu yêc
ŋac si ŋaŋguc, bu sêkêŋ ŋandê têŋ lau
gitôm ayô amaŋdaŋ.
11 Ŋac si kiŋ iŋ aŋela sac suŋ baliŋ-
ŋga. Yêc Yom †Hibru sêsam iŋ ndê ŋaê
bu Abadon, ma yêc Yom Grik sêsam iŋ bu
Apolion.†
12 Ŋawapac dinaŋ ti ŋawapac ŋamata-
ŋga. Ma ŋawapac lu sêyêc dôŋ sêyêc.

Aŋela ti-6-ŋga yu dahuc

13 Têŋ dinaŋ aŋela ti-6-ŋga yu ndê
dahuc. Ma aö gaŋgô awha daŋ sa akêŋ
alta gol naŋ kalhac Anötö aŋgô-ŋga. Ŋapo
hale sêyêc alta dau ŋakêcsu hale, ma awha
dau sa akêŋ ŋapo dau ŋalhu,
14 ma ta yom têŋ aŋela naŋ yu dahuc
bocdec bu, "Sa têŋ aŋela hale naŋ sêsô ŋac
dôŋ sêmbo bu atu Yupretes, naŋ ndi, ma
êmgapwêc ŋac su."
15 Muŋ-ŋga Anötö kêyaliŋ ndoc daŋ sa
bu aŋela hale dinaŋ sêndic lau sac ndu, ma
ŋac sêhôŋ ndoc dau sêmbo Bu Yupretes.
Goc aŋela dau sa gi ma kêgapwêc aŋela
hale dinaŋ su, bu sêwhê lau nom-ŋga kôc
ndi toŋ tö. Ma toŋ daŋ ŋac oc sêndic ŋac
ndu, ma toŋ lu sêhu ŋac siŋ.
16-17 Têŋ dinaŋ aö galic gêŋ ŋagatu daŋ,
lau siŋ-ŋga daêsam kêlêc sêndöc hosi
ŋahô. Ma awha daŋ sam ŋac si namba
asê têŋ aö, naŋ gitôm 200 milien. Ma
aö galic lautuc ŋaŋga sêyêc ŋac ŋabapo.
Lautuc dinaŋ ŋadalô kokoc gitôm ya, ma
ŋamayaŋ gitôm umboŋ, ma yaŋyaŋ gitôm
gêŋ ŋandê ŋaê †solpa. Ma aö galic hosi si
ŋagôlôŋ gitôm layon si, ma ya ti yawasu
ma solpa sa akêŋ ŋac si whasuŋ.
18 Gêŋ tö dinaŋ, ya ti yawahô ma solpa,
naŋ sêsa hosi whasuŋ naŋ tôm ŋawapac
atu bu seŋ lau nom-ŋga ŋatô su. Lau
toŋ daŋ oc sêmbac ndu, magoc toŋ lu oc
sêmbo tali.
19 Hosi dinaŋ sêkôc ŋaclai atu yêc ŋac si
whasuŋ, ma yêc ŋac si ŋaŋguc whiŋ. Bu
ŋac si ŋaŋguc gitôm mboc ŋagôlôŋ bu seŋ
lau ma kôm ŋac sêtisac.
20 Ŋawapac tö dinaŋ kôm lau toŋ daŋ
sêmbac ndu. Ma lau ŋatô naŋ sêmbac ndu
dom, naŋ sêlic su, magoc sem si ŋalôm kwi
dom. Mba! Ŋac sêsap ŋac si mêtê sac
dôŋ ŋapaŋ. Ŋac sem akiŋ ŋalau sac ma
anötöi gwam naŋ sêmasaŋ ŋa gol ti silba
ma brons ti hoc ma ŋa a. Gwam hoŋ dinaŋ

* **9:1** Ŋaê 'Abis' (Abyss) kêkuc Yom Grik. Suŋ baliŋ dinaŋ ti ŋalau sac si gapocwalô. † **9:11** Abadon ma Apolion - ŋaê lu dinaŋ ŋahu tigeŋ. Danem kwi bu 'Ndic Ndu' me 'Seŋ su.'

gitôm dom bu sêlic gameŋ me sêŋgô yom,
ma sêŋsêlêŋ dom, tigeŋ lau nom-ŋga sem
akiŋ ŋac ŋapaŋ.
21 Ma ŋac sêkôm mêtê sac daêsam tôm
sic ŋamalac ndu, sêpec balö, sêkôm mêtê
mockaiŋ-ŋga, ma sem kaŋ gêŋ. Ŋac sêlic
ŋawapac dau, magoc sem dau kwi dom,
ŋac sêsap si mêtê sac dinaŋ dôŋ ŋapaŋ.

10

Aŋela kêŋ bapia sauŋ daŋ têŋ Jon

1 Têŋ dinaŋ aö galic aŋela ŋaŋga daŋ sip
akêŋ undambê meŋ. Iŋ ndê ŋakwê gitôm
dao, ma gasuŋ bu êp daŋ yêc iŋ ŋagôlôŋ
ŋahô-ŋga. Iŋ ndê aŋgô andô ŋawasi gitôm
ac, ma iŋ gahi gitôm alhö ti ya.
2 Ma iŋ kôc bapia sauŋ daŋ naŋ kac sa
su, yêc iŋ amba. Iŋ sip gi ma kêŋ gahi gasê-
ŋga kalhac nom, ma gahi andô-ŋga kalhac
gwêc.
3 Ma iŋ mbwêc ŋaŋga, gitôm layon daŋ
taŋ. Têŋ ndoc iŋ mbwêc, naŋ aö gaŋgô
awha 7 sêta yom, naŋ ŋakêcsia gitôm
wapap gic.
4 Aö gaŋgô awha 7 dinaŋ su, ma bu wato
ŋac si yom sip bapia, tigeŋ awha daŋ akêŋ
undambê sôm têŋ aö bu, “To yom naŋ am
ŋgô akêŋ awha wapap-ŋga 7, naŋ dom.
Mba! Kôc dôŋ ma sêc ahuc yêc am-ŋga.”
5 Goc aŋela naŋ kalhac nom ti gwêc, naŋ
tôc iŋ amba andô-ŋga pi undambê.
6 Iŋ bu sôm yom ma puc dôŋ ŋa Anötö
ndê ŋaê, dec sôm, “Aö wasôm yom ŋandô
yêc iŋ naŋ mbo tali ŋapaŋ, naŋ aŋgô-ŋga,
iŋ naŋ kêŋ undambê ma nom ti gwêc, ma
gêŋ hoŋ naŋ sêmbo gameŋ dinaŋ. Dahôŋ
têm daŋ tiyham dom,
7 bu gêŋ hoŋ naŋ Anötö kêmatiŋ tidôŋ
muŋ su, ma yêc siŋ dau e meŋ têŋ kwahic
dec, naŋ oc meŋ sa tiawê. Têŋ bêc naŋ
aŋela ti-7-ŋga yu dahuc, naŋ gêŋ hoŋ
dinaŋ oc ŋandô sa tôm iŋ hoc asê gwanaŋ
su têŋ lau propet naŋ sem akiŋ iŋ.”
8 Dinaŋ su, goc awha akêŋ undambê naŋ
aö gaŋgô su, naŋ sôm yom têŋ aö tiyham
bocdec bu, “Am sa têŋ aŋela naŋ kalhac
nom ma gwêc, naŋ ndi, ma kôc bapia naŋ
kac sa yêc iŋ amba, naŋ su.”
9 Bocdinaŋ aö gatêŋ aŋela dau ga, ma
gandac bapia sauŋ dinaŋ. Ma iŋ sôm têŋ
aö, “Am kôc su, ma neŋ. Yêc whamsuŋ
am oc êmsahê ŋaganda gitôm lêp. Tigeŋ
bapia dau oc kôm am nem ŋatac yham
dom.”
10 Aö gakôc bapia sauŋ dau su yêc iŋ
amba, ma gaŋ. Yêc whaŋsuŋ aö kasahê
bu ŋaganda gitôm lêp, tigeŋ tiŋambu sip
aö ŋatac gi ma kôm aö ŋatac yham dom.
11 Goc Anötö sôm têŋ aö, “Am oc hoc
yom asê tiyham gitôm propet, ma sôm yom
pi lau daêsam, pi lau titoŋ-titoŋ ma lau
awha têŋtêŋ, ma pi kiŋ sêwhiŋ.”

11

Anötö ndê propet lu

1 Dinaŋ su, goc Anötö kêŋ gakoc baliŋ
daŋ têŋ aö bu wanem dôhôŋ gêŋ. Ma iŋ
sôm têŋ aö, “Am ndi, ma nem dôhôŋ aneŋ
lôm dabuŋ, ma alta naŋ kalhac dê. Ma
lau naŋ sêtoc aö sa ma sêteŋ mbec têŋ aö
sêmbo dindê, naŋ sê ŋac sa.
2 Tigeŋ nem dôhôŋ gameŋ yêc lôm
dabuŋ ŋabatêmndö dom, bu aö gakêŋ
gameŋ dinaŋ têŋ lau sambuc ti ŋac si
gameŋ. Ma ŋac oc sênem gôliŋ aneŋ
malac dabuŋ, ma sêŋgwiniŋ aneŋ lau
gitôm ayô 42.
3 Magoc aö wakêŋ ŋaclai têŋ aneŋ
propet lu, dec iŋlu oc sêsôc ŋakwê yeyec
ma sêsôm aneŋ yom asê gitôm bêc 1,260.”
4 Propet lu dau sêlhac Pômdau, naŋ gêm
gôliŋ nom sambuc, naŋ aŋgô-ŋga, sêtôm a
olib lu, ma sêtôm yakaiŋ lu.
5 Lau naŋ bu sêkôm iŋlu ŋa yom, naŋ oc
sêmbac ndu ŋalêŋ bocdec. Ya oc sa yêc
iŋlu whasuŋ ma neŋ ŋac su.
6 Ma têŋ ndoc sêhoc Anötö ndê yom asê,
naŋ sêkôc ŋaclai bu sêsôm u ndic dom yêc
umboŋ. Ma sêkôc ŋaclai bu sênem bu kwi
ti dac, ma bu sêkêŋ ŋawapac tidau-tidau
têŋ lau nom-ŋga têŋ ndoc bocke naŋ iŋlu
atac whiŋ naŋ.
7 Têŋ iŋlu si têm sêhoc Anötö ndê yom
asê-ŋga pacndê su, naŋ aö galic bu gêŋ sac
daŋ pi akêŋ suŋ baliŋ sac dinaŋ meŋ, ma
gic siŋ têŋ iŋlu. Ma iŋ ku iŋlu dulu ma gic
iŋlu ndu.
8 Ma iŋlu si ŋamlaŋ sêyêc ŋambwa
sêyêc malac atu dau ŋa-malac lôm. Yêc
malac atu dau lau sic iŋlu si Pômdau ndu
pi a gicso dau, ma bocdinaŋ lau ŋatô sem
malac dau ŋaê kwi ma sêsam bu Sodom
ma Isip.
9 Têŋ dinaŋ, lau akêŋ nom ŋagameŋ
hoŋ, ma akêŋ lau titoŋ-titoŋ ma awha
têŋtêŋ hoŋ tahê iŋlu si ŋamlaŋ gitôm bêc
tö ma ŋadaŋga. Ma ŋac sêkêŋ yao bu lau
daŋ sêŋsuhuŋ iŋlu dom.
10 Lau sac nom-ŋga sêtisambuc bu iŋlu
sêmbac ndu, ma ŋac sêkêŋ gêŋ ŋayham-
ŋayham têŋ dandi ti atac ŋayham atu.
Ŋahu bu muŋ-ŋga propet lu dinaŋ sêkêŋ
ŋawapac têŋ ŋac.
11 Aö galic bu iŋlu sêyêc boc-dinaŋ tôm
bêc tö ma ŋadaŋga, goc Anötö kêŋ iŋ ndê
wayahô tali-ŋga têŋ iŋlu dec sêtisa tiyham
ma sêlhac. Ma lau hoŋ naŋ sêlic, naŋ
sêtöc dau ŋandô.
12 Ma aö gaŋgô Anötö ta yom awha atu
têŋ iŋlu ma sôm bu sêpi sa sêtêŋ iŋ sêmeŋ.

Goc dao daŋ kôc iŋlu sa sêpi undambê si,
ma iŋlu si ŋacyo sêlic.
13 Têŋ têm dinaŋ tiyhô atu gêm, ma
malac atu dau ŋagameŋ ŋatô sêtisac.
Gitôm sêwhê malac dau kôc ti gameŋ 10,
ma gameŋ 9 sêyêc ŋayham, ma gameŋ ti-
10-ŋga tisac. Ma lau 7,000 sêmbac ndu.
Gêŋ dau kôm lau naŋ sêmbo tali, naŋ sêtöc
dau atu, ma sêtoc Anötö undambê-ŋga
ndê waê ti ŋaclai atu sa.
14 Dinaŋ ti ŋawapac tilu-ŋga, ma titö-
ŋga kêpiŋ bu hôc asê.

Dahuc ti-7-ŋga taŋ

15 Têŋ dinaŋ aŋela ti-7-ŋga yu dahuc, ma
aö gaŋgô awha daêsam sêta yom ŋaŋga
yêc undambê bocdec bu, "Kwahic dec yac
neŋ Pômdau lu iŋ ndê Mesaya sem gôliŋ
nom ŋagameŋ sambuc. Ma gôliŋ dau oc
pacndê dom."
16 Ma lau bata 24 naŋ sêndöc ŋac si pôŋ
yêc Anötö aŋgô-ŋga, naŋ sêhu dau aŋgô
sip nom, ma sêmpiŋ iŋ,
17 ma sêsôm, "O Pômdau Anötö Ŋaclai
Ŋadau, am naŋ mbo têŋ ŋamata-ŋga, ma
kwahic dec mbo. Yac bu anem daŋge am
bu am gêm gôliŋ nom ti am nem ŋaclai
atu.
18 Lau nom-ŋga atac ŋandê sa, magoc
kwahic dec ŋac oc sêŋsahê am nem atac
ŋandê. Ndoc meŋ su, bu am êmsahê lau
naŋ sêmbac ndu su. Ma am oc kêŋ ŋagêyô
ŋayham têŋ lau hoŋ naŋ sem akiŋ am, lau
propet ti am nem lau dabuŋ, ma têŋ lau
hoŋ naŋ sêtoc nem ŋaê sa, lau tiwaê, ma
lau waêmba sêwhiŋ. Tigeŋ lau naŋ sêkôm
nom tisac, naŋ am oc seŋ ŋac su."
19 Ŋac sêmpiŋ Anötö su, goc gatam yêc
Anötö ndê lôm dabuŋ undambê-ŋga kac
sa, ma aö galic apa Anötö ndê pwac dabuŋ-
ŋga yêc lôm dabuŋ ŋalôm. Ma sickac ti
wapap gic, ma aö gaŋgô ŋantiŋ atu, ma
tiyhô gêm ma u gic ŋalhuc atu ma ŋaŋga
gitôm ais.

12

Awhê daŋ, ma Akô

1 Têŋ dinaŋ gêŋ dalô atu daŋ hôc asê yêc
undambê, ma kôm aö gasö. Aö galic awhê
daŋ, ma ac kêgihi iŋ ahuc gitôm ŋakwê.
Ayô yêc iŋ gahi ŋapu, ma tata 12 sac iŋ
ŋagôlôŋ gitôm kiŋ si sanem.
2 Awhê dau daê, ma iŋ ndê ndoc kôc
balêkoc-ŋga meŋ sa. Tu dinaŋ-ŋga dec iŋ
kêsahê ŋandê atu, ma taŋ asê.
3 Ma gêŋ dalô daŋ tiyham hôc asê yêc
undambê. Aö galic gêŋ kokoc atu gitôm
akô daŋ. Iŋ ndê ŋagôlôŋ 7, ma ŋapo 10.
Ma sanem kiŋ-ŋga 7 sac iŋ ndê ŋagôlôŋ 7.
4 Ma iŋ ndê ŋaŋguc gic tata umboŋ-ŋga
daêsam sa, ma kêbalip ŋac sêsip nom si.
Tata toŋ lu gacgeŋ sêlhac umboŋ, ma toŋ
daŋ iŋ kêbalip sip nom gi. Goc iŋ gi kalhac
awhê dau aŋgô-ŋga, ma hôŋ bu iŋ kôc
balêkoc su, goc iŋ neŋ.
5 Ma awhê dau kôc balêkoc ŋgac* daŋ.
Iŋ ŋgac naŋ oc nem gôliŋ lau nom-ŋga hoŋ
ti ŋaclai atu, gitôm iŋ kôc tôc kiŋ-ŋga ain
tu êmatôc ŋac-ŋga. Akô tac whiŋ bu neŋ
balêkoc dau, tigeŋ gitôm dom. Ŋahu bu
sêŋgaho balêkoc dau su pi undambê gi, bu
mbo whiŋ Anötö naŋ ndöc pôŋ atu.
6 Ma balê dinda kölhö kêti gi mbo gameŋ
sawa. Anötö kêyaliŋ gameŋ sa gwanaŋ yêc
dindê, bu yob awhê dau gitôm bêc 1,260.
7 Têŋ dinaŋ aö galic siŋ atu yêc un-
dambê. Anötö ndê aŋela ŋamata-ŋga
Maikel ti iŋ ndê aŋela sic siŋ têŋ akô, ma
akô ti ndê aŋela sac sic siŋ ô.
8 Magoc akô ndê ŋaclai gitôm dom,
dec iŋ ti ndê aŋela sac si mala sêmbo
undambê-ŋga mba.
9 Anötö ndê aŋela sêsoc ŋac su ma
sêmbaliŋ ŋac sêsip nom si. Iŋ akô akwa
dinaŋ, naŋ dasam iŋ ndê ŋaê bu Sadaŋ me
ŋgac yeyec. Iŋ êlêmê kêsau lau nom-ŋga
ma kêtôm ŋac bu sêkôm mêtê sac.
10 Têŋ ndoc dinaŋ aö gaŋgô awha atu
daŋ yêc undambê, naŋ sôm, "Kwahic
dec Anötö ndê ndoc bu nem gôliŋ nom
sambuc-ŋga, naŋ hôc asê su, ma iŋ tôc iŋ
ndê ŋaclai asê yêc awê. Iŋ ndê gweleŋ
nem lau si-ŋga kwahic dec ŋandô sa, ma
lau hoŋ oc sêlic †Mesaya ndê ŋaclai. Têŋ
ŋamata-ŋga Sadaŋ kalhac Anötö aŋgô-
ŋga têŋ acsalô ma ôbwêc hoŋ, ma kêgôliŋ
yom pi yac neŋ asidôwai. Magoc kwahic
dec Anötö kêmasuc iŋ su yêc undambê.
11 Dac naŋ Anötö ndê Domba kêc siŋ,
naŋ puc yac neŋ asidôwai dôŋ, ma sêhoc
Anötö ndê yom ŋandô asê. Ma tu dinaŋ-
ŋga ŋac sêku Sadaŋ dulu. Sêlhac ŋaŋga
ma sêtöc dau dom bu lau sêndic ŋac ndu.
12 Bocdinaŋ mac lau undambê-ŋga, atac
ŋayham ma atisambuc. Tigeŋ ŋawapac
atu gic mac lau nom ti gwêc-ŋga ŋawaê.
Oyaê. Sadaŋ sip têŋ mac meŋ, ma iŋ tac
ŋandê atu andô. Ŋahu bu iŋ kêyalê bu iŋ
ndê têm tiapê su."
13 Têŋ ndoc akô gêlic bu sêsoc iŋ su sip
nom gi, naŋ iŋ gic hu kêbulu awhê naŋ kôc
balêkoc ŋgac naŋ.
14 Tigeŋ Anötö kêŋ ŋamakê lu têŋ awhê
dau gitôm macmpoŋ atu daŋ ndê, bu hu sa
ndi mbo iŋ ndê mala naŋ Anötö kêyaliŋ sa
su yêc gameŋ sawa. Yêc dinaŋ Anötö oc
yob iŋ tôm yala tö ma ayô 6, bu akô dau
kôm iŋ tisac dom.

* **12:5** Awhê dinaŋ iŋ ti dôhôŋ Anötö ndê lau. Ma balê dau Yisu. Ma akô dinaŋ iŋ ti dôhôŋ Sadaŋ. Iŋ kêsahê bu seŋ Yisu su magoc gitôm dom. Dec tiŋambu iŋ kêŋ kisa Yisu ndê lau, magoc Anötö yob ŋac.

15 Têŋ dinaŋ akô kac whasuŋ sa ma guluc
bu atu sa bu hêc awhê dau su.
16 Magoc Anötö gêm awhê dau sa ma
kôm nom hôc kôc, e bu naŋ sa akêŋ akô
whasuŋ naŋ sip nom ŋalôm gi.
17 Têŋ dinaŋ akô tac ŋandê têŋ awhê
dau, ma hu iŋ siŋ sa gi, bu ndic siŋ têŋ iŋ
ndê lau wakuc ŋatô. Ŋac lau naŋ daŋga
wambu Anötö ndê yomsu ti sêsap Yisu ndê
yom ŋandô dôŋ.
18 M a akô dau gi kalhac kêpiŋ gwêc
ŋadali.

13

Gêŋ sac atu daŋ pi akêŋ gwêc ŋalôm meŋ

1 Ma aö galic gêŋ sac atu daŋ pi akêŋ
gwêc ŋalôm meŋ. Iŋ ndê ŋagôlôŋ 7, ma
ŋapo 10, ma sanem 10 sac ŋapo ŋahô tôm
gi. Ma aö galic ŋaê sac sambuc 7 sêyêc iŋ
ndê ŋagôlôŋ 7 dinaŋ.
2 Gêŋ sac dau ŋa-aŋgô gitôm pôsip pôm
atu ŋaê lepat, ma gahi gitôm bea ndê, ma
whasuŋ atu gitôm layon ndê. Ma akô naŋ
kalhac gwêc ŋadali, naŋ kêŋ ndê ŋaclai ti
licwalô têŋ gêŋ sac dinaŋ, bu nem gôliŋ
lau sac nem iŋ aŋgô.
3 Aö galic gamboc atu yêc gêŋ sac ndê
ŋagôlôŋ daŋ, naŋ gitôm sic iŋ ndu su,
magoc gêŋ dau tisa ma ŋayham sa tiyham.
Lau sac nom-ŋga hoŋ naŋ sêlic gêŋ dau,
naŋ sêhêdaê ma sêŋkuc gêŋ sac dau.
4 Ma sêlic bu akô kêŋ iŋ ndê ŋaclai têŋ
gêŋ sac, dec ŋac sêtoc akô sa ma sem akiŋ
iŋ, ma sem akiŋ gêŋ sac dau whiŋ. Ma
sêsôm têŋ dandi, “Aluê! Gêŋ sac dinaŋ hôc
gêlêc gêŋ hoŋ su. Ŋamalac daŋ gitôm dom
bu ndic siŋ têŋ iŋ!”
5 Gêŋ sac dau kôc ŋaclai bu sôm yom toc
dau sa-ŋga ma yom sac-sac gitôm ayô 42.
6 Dec gêŋ sac dau kac whasuŋ sa bu
sôm yom sac s ambuc pi Anötö, ma pi iŋ
ndê ŋaê, ma pi undambê, ma pi lau naŋ
sêndöc undambê whiŋ.
7 Ma iŋ kôc ŋaclai bu ndic siŋ têŋ Anötö
ndê lau dabuŋ ma ku ŋac dulu. Iŋ kôc
ŋaclai atu bu nem gôliŋ lau hoŋ, lau akêŋ
nom ŋagameŋ hoŋ, ma akêŋ lau titoŋ-
titoŋ, ma awha têŋtêŋ.
8 Ma lau nom-ŋga hoŋ naŋ si ŋaê yêc
Buku Taŋli-ŋga dom, naŋ oc sêtoc gêŋ sac
sa ma sênem akiŋ iŋ. Anötö ndê Domba
yob Buku Taŋli-ŋga dau. Iŋ Domba naŋ
nom dindec mbasi eŋ, ma Anötö kêyaliŋ
iŋ sa ma kêyalê bu tiŋambu, lau oc sêndic
iŋ ndu.
9 Asa ndê daŋgasuŋ bu yêc, naŋ ŋgô
yom dindec.
10 Yomandô! Ŋawapac daêsam oc sêhôc
asê. Lau ŋatô sic ŋawaê bu sêndöc
gapocwalô, ma ŋatô oc sêndic ŋac ndu ŋa
bieŋ baliŋ. Bocdinaŋ mac lau dabuŋ, alhac
ŋaŋga ma ahu nem akêŋ whiŋ siŋ dom.

Gêŋ sac tilu-ŋga pi sa akêŋ nom ŋalôm

11 Têŋ dinaŋ aö galic gêŋ sac daŋ tiyham
pi sa akêŋ nom ŋalôm meŋ. Iŋ ndê
ŋapo sauŋ lu, gitôm domba ŋatu daŋ ndê.
Magoc iŋ ndê awha atu gitôm layon ndê.
12 Gêŋ sac ŋamata-ŋga naŋ sic iŋ pi
ŋagôlôŋ magoc ŋayham sa tiyham, naŋ
kêŋ ndê ŋaclai atu têŋ gêŋ sac tilu-ŋga
dinaŋ, dec iŋ gêm gôliŋ gêm iŋ aŋgô, ma
kêgilí lau nom-ŋga hoŋ bu sênem akiŋ gêŋ
sac ŋamata-ŋga dinaŋ.
13 Ma gêŋ sac tilu-ŋga kôm gêŋ dalô atu-
tu. Iŋ sôm, ma ya sip akêŋ undambê meŋ,
ma lau hoŋ sêlic.
14 Iŋ kôc ŋaclai bu kôm gêŋ dalô nem
gêŋ sac ŋamata-ŋga aŋgô, gêŋ sac naŋ sic
iŋ ŋa bieŋ baliŋ, magoc mbo tali. Bocdinaŋ
iŋ kôm gêŋ dalô ma kêsau lau nom-ŋga
naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu dom, ma kêŋ yatu têŋ
ŋac bu sêmasaŋ gêŋ sac ŋamata-ŋga ndê
ŋagatu.
15 Ma iŋ kôc ŋaclai bu yu wayahô sôc
gêŋ ŋagatu, dec gêŋ dau sôm yom asê. Ma
lau naŋ sem akiŋ gêŋ ŋagatu dom, dec iŋ
gic ŋac ndu.
16 Iŋ kac lau hoŋ ma sôm ŋaŋga bu
sêkôc ŋadalô daŋ pi ŋac si amba andô-
ŋga me pi ŋac si sêcbala. Lau tiwaê ma
lau waêmba, lau ti lêlôm ma lau ŋalôm
sawa, lau naŋ sem akiŋ ŋadaui ti lau naŋ
sêmbo ŋambwa, lau hoŋ iŋ kac ŋac bu
sêkôc ŋadalô dinaŋ.
17 Ma iŋ gic yao bu asa naŋ kôc ŋadalô
dom, naŋ gitôm dom bu nemlhi gêŋ,
ma gitôm dom bu kêŋ gêŋ têŋ lau bu
sênemlhi. Ma ŋadalô dau dinaŋ, iŋ
gêŋ sac ŋamata-ŋga ndê ŋaê me ŋaê
ŋanamba.
18 Gêŋ sac ŋanamba dau ŋahu yêc siŋ
dau. Asa naŋ ŋamalac ti gauc atu, naŋ
êŋsahê bu kip namba dau ŋahu sa. Namba
dau iŋ ŋamalac daŋ ndê namba, ma iŋ ndê
namba 666.

14

Jon gêlic Anötö ndê Domba ti iŋ ndê lau

1 Tiŋambu aö galic Anötö ndê Domba
kalhac Lôc †Sayon. Ma lau 144,000 naŋ
iŋlu damba si ŋaê kalhac ŋac si sêcbala,
naŋ sêlhac sêwhiŋ iŋ.
2 Ma aö gaŋgô awha daŋ sa akêŋ un-
dambê. Awha dau gitôm bu hêc ŋakêcsia,
ma gitôm wapap naŋ gic atu, ma gitôm hap
naŋ lau wê-ŋga sic.
3 Lau 144,000 dinaŋ sêlhac pôŋ atu, ti
aŋela atu hale ma lau bata 24 si aŋgô-
ŋga, ma sem wê wakuc daŋ. Anötö gêm
lau dinaŋ si yêc ŋamalac nom-ŋga hoŋ
ŋalôm, ma ŋac tawasê sêŋyalê wê dau.

4 Ŋac lau dinaŋ sem dabuŋ dau ŋapep,
ma mêtê sac naŋ kôm ŋamalac ŋadômbwi
sa yêc Anötö aŋgô-ŋga,* naŋ sêkôm daŋ
dom. Gameŋ bocke naŋ Anötö ndê Domba
bu ndi, naŋ ŋac sêŋkuc iŋ. Domba dau
gêmlhi ŋac su yêc ŋamalac nom-ŋga, ma
kêŋ ŋac sêlhac iŋlu Anötö aŋgô-ŋga gitôm
gêŋ ŋandô mbêc.
5 Ŋac sêsôm yom tasaŋ daŋ dom, ma ŋac
si giso mbasi.

Aŋela tö si yom

6 Aö taŋhê gameŋ tiyham ma galic aŋela
daŋ hu mbo umboŋ, naŋ kôc ŋawaê
ŋayham bu hoc asê têŋ lau yêc nom
ŋagameŋ hoŋ, ma têŋ lau titoŋ-titoŋ ma
awha têŋtêŋ hoŋ. Ŋawaê ŋayham dau oc
yêc ŋapaŋ, ma oc pacndê dom.
7 Iŋ sôm ŋa awha atu, "Atoc Anötö sa
ma anem akiŋ iŋ, bu iŋ kêŋ undambê ti
nom, ma gwêc ti bubata hoŋ. Ma kwahic
dec iŋ ndê ndoc êmatôc lau-ŋga meŋ sa su.
Bocdinaŋ atöc iŋ, ma apo iŋ ndê waê sa."
8 Dinaŋ su, ma aŋela tilu-ŋga meŋ ma
sôm, "Malac atu Babilon† tisac su. Aŋgô
su naŋ! Babilon tisac sambuc. Iŋ hu Anötö
siŋ ma kôm mêtê sac, ma hê lau daêsam
sêsa iŋ ndê lêŋ sac sêŋkuc iŋ, e ŋac si
gauc timboloc tôm lau naŋ sênôm wain ma
kêŋiŋ ŋac."
9 Ma aö galic aŋela titö-ŋga meŋ kêkuc
aŋela lu dinaŋ, ma iŋ sôm ŋa awha atu,
"Mac lau hoŋ naŋ atoc gêŋ sac ma iŋ ndê
ŋagatu sa, ma akôc iŋ ndê ŋadalô pi nem
sêmbalam me amam, naŋ aŋgô.
10 Mac oc aŋsahê Anötö ndê atac ŋandê.
Yomandô! Iŋ ndê atac ŋandê atu gitôm
wain ŋaŋga naŋ iŋ kêc sip laclhu bu mac
anôm. Mac oc alhac Anötö ndê Domba
ma aŋela dabuŋ aŋgô-ŋga, ma atap nem
ŋagêyô sac sa. Gêŋ ŋandê solpa ma ya oc
kêŋ ŋandê atu têŋ mac.
11 Y omandô! Lau hoŋ naŋ sem akiŋ gêŋ
sac me iŋ ndê ŋagatu, ma sêkôc iŋ ndê ŋaê
ŋanamba pi ŋac si ŋamlic, naŋ oc sêtap
ŋawapac atu dinaŋ sa. Gameŋ naŋ ŋac
sêmbo, naŋ yawasu oc pi ŋapaŋ, ma oc
pacndê dom. Ŋac oc sêŋsahê ŋandê atu
dau tôm acsalô ti ôbwêc hoŋ, ma ŋac oc
sêŋwhaŋ dau dom."
12 Yom dec kêŋ puc mac lau naŋ daŋam
wambu Anötö ndê yomsu ma akêŋ whiŋ
Yisu. Alhac ŋaŋga, ma ahu nem akêŋ whiŋ
siŋ dom!
13 Dinaŋ su, goc aö gaŋgô awha daŋ sa
akêŋ undambê, naŋ sôm têŋ aö bu, "To
yom bocdindec. Têŋ kwahic dec ma ndi,
lau hoŋ naŋ sêsap si sêkêŋ whiŋ Pômdau
dôŋ e sêmbac ndu, naŋ oc sêtap Anötö
ndê mwasiŋ atu sa." Ma Ŋalau Dabuŋ
sôm, "Yomandô! Ŋac oc sêŋwhaŋ dau yêc
gweleŋ naŋ sêlhac ŋaŋga ma sêkôm. Ma
ŋac si gweleŋ ŋa-ŋandô oc êŋkuc ŋac pi
undambê ndi."

Anötö ndê aŋela sic gêŋ ŋandô nom-ŋga sa

14 Têŋ dinaŋ aö galic dao sêsêp daŋ,
ma ŋamalac daŋ gitôm Ŋamalac ndê Atu
ndöc dao ŋahô. Sanem gol daŋ sac iŋ
ŋagôlôŋ, ma iŋ kôc bieŋ mbwê-alö ma
ŋamata sac andô.
15 Ma aŋela daŋ sa akêŋ Anötö ndê lôm
dabuŋ, ma ta yom awha atu têŋ iŋ naŋ
ndöc dao ŋahô bocdec bu, "Kwahic dec ôm
nom-ŋga ŋandô sa, ma gêŋ hoŋ tilôwê su.
Bocdinaŋ dec kôc nem bieŋ sa ndi, ma ndic
gêŋ ŋandô sa pitigeŋ."
16 Dec iŋ naŋ ndöc dao ŋahô, naŋ sip têŋ
nom gi, ma tim gêŋ ŋandô nom-ŋga ŋa iŋ
ndê bieŋ dinaŋ, goc gic hoŋ sa sêpitigeŋ.
17 Ma aŋela daŋ tiyham sa akêŋ lôm
dabuŋ undambê-ŋga meŋ, naŋ kôc bieŋ
mbwê-alö daŋ ŋamata sac andô.
18 Ma aŋela daŋ tiyham naŋ yob ya yêc
Anötö ndê alta, naŋ sa meŋ, ma mbwêc
awha atu têŋ aŋela naŋ hôc bieŋ ŋamata
bu, "Kôc nem bieŋ, ma sôc ôm wain-
ŋga naŋ yêc nom, naŋ ndi, ma ndic wain
ŋandô sa. Bu wain ŋandô kwahic dec
ŋalôwê sa su."
19 Dec aŋela dau sip nom gi ma tim wain
ŋandô nom-ŋga ŋa iŋ ndê bieŋ. Ma iŋ gic
sa pi gameŋ sênem kiŋ wain ŋakwi-ŋga.
Gêŋ dinaŋ ti dôhôŋ Anötö ndê atac ŋandê
pi lau sac nom-ŋga.
20 Ma aö galic bu sem kiŋ wain ŋandô
nom-ŋga dinaŋ yêc malac atu ŋamakê.
Ma dac atu sa meŋ, ma hêc sa ŋasawa
baliŋ gitôm 300 kilometa, ma suŋ ŋagapoŋ
atu. Ŋagapoŋ dau, hosi daŋ bu lom, dec oc
meŋ têŋ iŋ tôkwa.

15

Aŋela 7 ma ŋawapac 7

1 Dinaŋ su, ma aö galic gêŋ dalô atu
daŋ tiyham yêc undambê, dec gasö ŋandô.
Aŋela 7 sêkôc ŋawapac atu 7 bu sêkêŋ pi
lau sac nom-ŋga, naŋ ti ŋawapac ŋambu-
ŋga naŋ Anötö oc kêŋ. Bu ŋawapac 7
dinaŋ oc ndic dabiŋ iŋ ndê atac ŋandê pi
lau nom-ŋga e nom ŋatêm pacndê.

* **14:4** Jon to yom ma sôm bu lau dau sêyêc sêwhiŋ lauwhê dom, dec sêmbo ŋawasi yêc Anötö aŋgô-ŋga. Magoc lau tigauc daêsam gauc gêm bu yom dau hêganôŋ mêtê sac tidau-tidau naŋ kôm ŋamalac ŋadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga. Awhê lu ŋgac naŋ sem dau su, naŋ bu sêyêc sêwhiŋ dau, dec Anötö oc lic sac dom. † **14:8** Tiŋambu Jon to yom pi malac atu Babilon, ma gêm dôhôŋ iŋ pi awhê mockaiŋ-ŋga daŋ. Asam yêc Rev 17-19, ma alic footnote yêc Rev 17:1.

2 Ma aö galic gêŋ daŋ gitôm gwêc naŋ
ŋawa gitôm glas, ma ya yêc ŋalôm. Ma
lau naŋ sêku gêŋ sac atu d ulu, naŋ sêlhac
gwêc dau ŋamakê. Ŋac lau naŋ sêtec bu
sênem akiŋ gêŋ sac dau me sêtoc iŋ ndê
ŋagatu sa, ma sêkôc iŋ ndê ŋaê ŋanamba
dom, ma ŋalêŋ dau dec sêku iŋ dulu. Ŋac
sêkôc gêŋ wê-ŋga ŋaê hap naŋ Anötö dau
kêŋ têŋ ŋac.
3 Ma ŋac sem Anötö ndê ŋgac akiŋ
Moses ndê wê ma Anötö ndê Domba ndê
wê. Ŋac sem bocdec, "O Pômdau Anötö
Ŋaŋga. Am kôm gêŋ atu-tu ti gêŋ ŋayham
daêsam. O Kiŋ atu, naŋ gêm gôliŋ nem lau
tôm têm hoŋ, am nem lêŋ iŋ lêŋ ŋandô ma
gitêŋ eŋ.
4 O Pômdau, am tigeŋ dabuŋ. Bocdinaŋ
solop bu lau hoŋ sêtöc am, ma sêtoc am
nem waêm sa. Lau akêŋ gameŋ hoŋ oc
sêmeŋ ma sênem akiŋ am, bu kwahic dec
sêlic yêc awê bu am kôm gêŋ hoŋ ŋalêŋ
gitêŋ eŋ."
5 Dinaŋ su, ma aö galic lau Israel-ŋga si
†bac dabuŋ ŋagatam kac sa yêc undambê.
Bac dau ti lau Israel-ŋga si lôm dabuŋ yêc
gameŋ sawa, naŋ sêkêŋ Anötö ndê yomsu
yêc ŋalôm.
6 Ma aŋela 7 sêsa akêŋ lôm dabuŋ dau
sêmeŋ, ma sêkôc ŋawapac atu 7. Ŋac
sêsôc ŋakwê ŋawasi sêsêp, ma sêkic po
gol kêgihi ŋac ŋabapo.
7 Ma aŋela atu hale si daŋ kôc sùc 7
naŋ sêmasaŋ ŋa gol, ma kêŋ têŋ aŋela 7
dinaŋ. Anötö naŋ mbo tali ŋapaŋ, naŋ kêŋ
ŋawapac tidau-tidau naŋ tôc iŋ ndê atac
ŋandê asê, naŋ sip sùc 7 dinaŋ e meŋhu.
8 Têŋ dinaŋ yawasu atu naŋ meŋ akêŋ
Anötö ndê ŋawasi ti licwalô, naŋ gêm
lôm dabuŋ ŋalôm ahuc. Ma tu dinaŋ-ŋga
gitôm dom bu lau daŋ sêsôc lôm dabuŋ
sêndi e aŋela 7 sêndic dabiŋ si gweleŋ
sêkêŋ ŋawapac 7-ŋga dinaŋ pacndê.

16

Sùc ŋawapac-ŋga 7

1 Têŋ dinaŋ aö gaŋgô awha atu daŋ
yêc lôm dabuŋ ta yom têŋ aŋela 7 dinaŋ
bocdec bu, "Andi, ma ŋawapac tôc Anötö
ndê atac ŋandê asê-ŋga naŋ yêc mac nem
sùc, naŋ atac sa sip nom ndi."
2 Dec aŋela ŋamata-ŋga tisa ma pô iŋ
ndê sùc tuc, ma kêŋ ŋawapac daŋ sip nom
gi. Ma lau naŋ sêkôc gêŋ sac ndê ŋadalô
ma sêpôŋ haduc têŋ iŋ ndê ŋagatu, naŋ
gamboc andô gêm ŋac ahuc ma sêŋsahê
ŋandê atu.
3 Goc aŋela tilu-ŋga pô iŋ ndê sùc tuc sip
gwêc, ma gwêc gêm dau kwi ti dac yeyec
gitôm ŋgac batê daŋ ndê dac. Ma gêŋ tali
gwêc-ŋga hoŋ sêmbac ndu.
4 Aŋela titö-ŋga pô iŋ ndê sùc tuc sip bu
ti bubata, dec sêti dac.
5 Ma aö gaŋgô aŋela naŋ yob bu, naŋ
sôm, "O Pômdau dabuŋ ŋandô, am naŋ
mbo têŋ ŋamata-ŋga, ma kwahic dec mbo.
Am kêmatôc lau, ma kêŋ ŋagêyô têŋ ŋac
ŋalêŋ gitêŋ.
6 Ŋahu bu lau dinaŋ sêkêc am nem lau
propet ti lau dabuŋ si dac siŋ. Ma kwahic
dec am kêŋ dac têŋ ŋac sênôm. Ŋagêyô
dau gic ŋac ŋawaê solop."
7 Iŋ sôm yom dinaŋ su, goc aö gaŋgô
awha daŋ sa akêŋ alta, naŋ ô yom ma sôm,
"Aêc, Pômdau Anötö Ŋaclai Ŋadau. Am
kêkuc yom ŋandô ma kêmatôc lau, ma kêŋ
ŋagêyô solop têŋ ŋac."
8 Têŋ dinaŋ aŋela tihale-ŋga pô iŋ ndê
sùc tuc pi ac, dec ac pec lau nom-ŋga gitôm
ya gêŋ ŋac.
9 Ŋac sêŋsahê ŋandê atu ma sêtisac
ŋandô. Magoc ŋac si ŋalôm ŋadandi ma
ŋac sem dau kwi dom, ma sêtoc Anötö naŋ
kêŋ ŋawapac dau têŋ ŋac, naŋ sa dom.
Mba! Ŋac sêsôm yom sac sambuc pi iŋ
ndê ŋaê.
10-11 Goc aŋela ti-5-ŋga pô iŋ ndê sùc tuc
pi gêŋ sac ndê pôŋ atu, ma gameŋ hoŋ naŋ
gêŋ sac gêm gôliŋ, naŋ ŋasec sa. Gamboc
sac daêsam sem lau sac nom-ŋga ahuc,
ma sêŋsahê ŋandê atu e kôm ŋac sêseŋ
êmbala. Magoc ŋac sem dau kwi ma sêhu
si mêtê sac siŋ dom. Sêsôm yom sac-sac pi
Anötö undambê-ŋga bu iŋ kêŋ ŋawapac
dinaŋ têŋ ŋac.
12 Ma aŋela ti-6-ŋga pô iŋ ndê sùc tuc sip
bu atu Yupretes, dec bu dau pa. Bocdinaŋ
kiŋ naŋ sêmeŋ akêŋ gameŋ ac pi-ŋga, naŋ
si seŋ yêc bu sêlom bu dau.
13 Ma aö galic ŋalau sac tö, naŋ sêtôm
pocwê. Daŋ sa akêŋ akô whasuŋ, ma daŋ
sa akêŋ gêŋ sac whasuŋ. Ma ŋalau sac titö-
ŋga sa akêŋ propet tasaŋ* whasuŋ.
14 Sadaŋ ndê ŋalau sac tö dinaŋ sêkôm
gêŋ dalô atu-tu. Ma sêsa si bu sêndic kiŋ
nom-ŋga hoŋ sa, bu sêndic siŋ têŋ têm
Anötö Ŋaclai Ŋadau ndê bêc atu hôc asê.
15-16 Ma ŋac sic kiŋ hoŋ sa sêmbo gameŋ
naŋ yêc Yom Hibru sêsam bu Amagedon.
Pômdau sôm yom bocdec, "Ayob daôm
ŋapep! Aö wakêŋ puc pi ndoc wameŋ-
ŋga dom, aö wameŋ gitôm ŋgac kaŋ.
Mac lau naŋ anem ali ma amasaŋ daôm
ŋapep ambo, mac oc atac ŋayham tu atap
Anötö ndê mwasiŋ sa-ŋga. Tigeŋ lau
naŋ sêmasaŋ dau dom têŋ bêc aö wambu
wameŋ, naŋ ŋac oc maya dau atu, gitôm
lau naŋ sêmbo ŋamlic ŋambwa."

* **16:13** Jon sam gêŋ sac tilu-ŋga naŋ sa akêŋ nom ŋalôm (Rev 13:11-18) bu propet tasaŋ. Ŋahu bu iŋ kôm gêŋ dalô atu-tu bu êŋsau lau nom-ŋga. Alic Rev 19:20.

17 Têŋ dinaŋ aŋela ti-7-ŋga pô iŋ ndê sùc
tuc pi umboŋ. Ma awha atu daŋ akêŋ pôŋ
atu yêc lôm dabuŋ ta yom ma sôm, “Gêŋ
hoŋ pacndê su!”
18 Ma sickac ti wapap gic ti ŋakêcsia atu,
ma tiyhô gêm. Tiyhô dau atu andô. Têŋ
lau ŋamata-ŋga si têm e meŋ têŋ kwahic
dec, tiyhô daŋ gêm atu gitôm iŋ dinaŋ dom.
19 Anötö gauc gêm malac atu Babilon
ndê lau si mêtê sac, dec kêmatôc ŋac gitôm
iŋ kêŋ iŋ ndê tac ŋandê atu sip laclhu daŋ
ma kêŋ têŋ ŋac bu sênôm. Ma tu dinaŋ-
ŋga tiyhô atu dau gêm e gic malac atu
Babilon kôc gi toŋ tö. Ma lau nom-ŋga si
malac hoŋ sêtisac bocdinaŋ.
20 Ma nduc ti lôc hoŋ siŋga.
21 Ma u ŋalhuc ŋaŋga gitôm hoc ais sip
meŋ tuc lau. Ais dinaŋ atu sac ma ŋadehe
gitôm 40 kilogram tôm gi. Gêŋ dau kêŋ
ŋawapac atu têŋ lau nom-ŋga, ma sêsôm
yom sac sambuc pi Anötö.

17

Awhê mockaiŋ-ŋga ma gêŋ sac

1 Ma aŋela naŋ sêkôc sùc 7, naŋ si
daŋ têŋ aö meŋ ma sôm, “Mweŋ ma lic!
Ŋagêyô naŋ Anötö oc kêŋ têŋ lauwhê
mockaiŋ-ŋga hoŋ ŋadinda,* naŋ ndöc
gameŋ naŋ bu daêsam sêpoc, n aŋ aö bu
watôc têŋ am.
2 Kiŋ nom-ŋga daêsam sêtêŋ awhê
mockaiŋ-ŋga dinaŋ si, ma sêkôm mêtê
mockaiŋ-ŋga sêwhiŋ iŋ. Ma lau nom-ŋga
sêŋkuc iŋ ndê mêtê sac sêwhiŋ, e ŋac si
gauc timboloc gitôm lau naŋ sênôm wain
ŋaŋga ma kêŋiŋ ŋac.”
3 Têŋ dinaŋ Ŋalau Dabuŋ kôm aö gatuŋ
kaiŋ daŋ sa, ma aŋela dau kôc aö gasa
gameŋ sawa ga. Ma yêc dindê aö galic
awhê daŋ ndöc gêŋ sac kokoc ŋahô. Gêŋ
sac dinaŋ ndê ŋagôlôŋ 7, ma ŋapo 10, ma
aö galic ŋaê sac-sac gêm iŋ ŋamlic sambuc
ahuc.
4 Awhê dau sôc ŋakwê ŋayham dadalô
kokoc ma ŋamayaŋ. Ma iŋ kêgôlôŋ dau
ŋa gol, ma hoc ŋayham, ma ŋa gêŋ ŋawasi
gwêc-ŋga naŋ sêsam bu pearl. Sùc gol daŋ
yêc iŋ amba, ma iŋ ndê mêtê sac ti mêtê
ŋadômbwi atu naŋ iŋ kôm, naŋ sip sùc
dau ŋalôm e meŋhu.
5 Ma iŋ ndê ŋaê naŋ ŋahu yêc siŋ dau,
naŋ sêto pi iŋ sêcbala bocdec bu:

Malac atu Babilon.
Lauwhê mockaiŋ-ŋga ma mêtê
ŋadômbwi nom-ŋga hoŋ
Ŋadinda.

6 Iŋ awhê naŋ kêgilí lau nom-ŋga bu
sêndic Anötö ndê lau dabuŋ naŋ sêhoc
yom asê pi Yisu, naŋ ndu. Ma aö galic bu
dac naŋ sêkêc siŋ, naŋ kôm awhê dinaŋ
ndê gauc tisac, gitôm iŋ nôm wain ŋaŋga.
Aö galic iŋ ma gasö ŋandô.
7 Goc aŋela ndac aö bocdec bu, “Bocke
dec am sö? Kêŋ daŋam aö, dec oc wawhê
gêŋ sac ti ŋagôlôŋ 7 ma ŋapo 10, ma awhê
naŋ ndöc gêŋ sac dau ŋahô, naŋ ŋahu sa
têŋ am.
8 Gêŋ sac dinaŋ iŋ mbo muŋ-ŋga, magoc
kwahic dec iŋ aŋgô mba. Ma tiŋambu iŋ
oc pi sa akêŋ suŋ baliŋ sac ma Anötö oc seŋ
iŋ su niŋga gacgeŋ. Ma lau nom-ŋga oc
sêhêdaê ŋandô têŋ têm sêlic gêŋ sac dau.
Ŋahu bu ŋamata-ŋga gêŋ sac dau mbo, ma
kwahic dec aŋgô mba, tigeŋ tiŋambu oc
mbu meŋ tiyham. Anötö kêyalê lau sac
nom-ŋga dinaŋ gwanaŋ su, têŋ ndoc iŋ
kêŋ undambê ti nom, dec iŋ to ŋac si ŋaê
sip Buku Taŋli-ŋga dom.
9 “Lau naŋ sêkôc gauc ŋapep, naŋ oc
sêŋyalê gêŋ dau ŋahu. Gêŋ sac ndê
ŋagôlôŋ 7 sem dôhôŋ lôc 7 naŋ awhê dau
ndöc.
10 Ma sem dôhôŋ kiŋ 7 whiŋ. Kiŋ
amaŋdaŋ si ndoc pacndê su, ma kwahic
dec kiŋ ti-6-ŋga gêm gôliŋ mbo, ma kiŋ
ti-7-ŋga ndê ndoc yêc dôŋ yêc. Tiŋambu
kiŋ dau oc meŋ, magoc iŋ oc nem gôliŋ
ŋasawa baliŋ dom.
11 Ma gêŋ sac naŋ muŋ-ŋga mbo, ma
kwahic dec aŋgô mba, naŋ oc ti kiŋ ti-8-
ŋga. Iŋ oc mbo whiŋ kiŋ 7 si toŋ, magoc
iŋ gic waê bu Pômdau oc seŋ iŋ su niŋga.
12 Ma ŋapo 10 naŋ am gêlic, naŋ sêti
dôhôŋ kiŋ 10 naŋ si ndoc sênem gôliŋ-ŋga
yêc dôŋ yêc. Tigeŋ têŋ ndoc gêŋ sac mbu
meŋ bu nem gôliŋ, naŋ kiŋ 10 dinaŋ oc
sênem gôliŋ sêwhiŋ iŋ. Magoc ŋac si ndoc
dau oc apê eŋ.
13 Ŋac hoŋ oc sêpiŋ dau dôŋ, ma sêkêŋ
ŋac si ŋaclai têŋ gêŋ sac ma sêsôc iŋ ŋapu.
14 Ma ŋac oc sêndic siŋ têŋ Anötö ndê
Domba ti iŋ ndê lau. Tigeŋ Domba dau oc
ku ŋac dulu. Ŋahu bu Anötö ndê Domba
iŋ kiŋ hoŋ si Kiŋ, ma iŋ pômdau hoŋ si
Pômdau. Ma iŋ ndê lau oc sêlhac sêwhiŋ
iŋ. Ŋac lau naŋ iŋ kêyaliŋ ŋac sa sêti
iŋ ndê, ma kêgalêm ŋac sa, ma sêsap si
sêkêŋ whiŋ iŋ dôŋ ŋapaŋ.”

* **17:1** Yêc 17:5 Jon whê sa bu yom naŋ iŋ to pi lauwhê mockaiŋ-ŋga ŋadinda, naŋ hêganôŋ malac Babilon, ma Rev 18:1-24 tôc ŋalêŋ naŋ Anötö oc kêŋ ŋagêyô têŋ iŋ, naŋ asê. Lau ŋatô gauc gêm bu iŋ to yom dau pi malac Rom. Ma lau ŋatô sêŋyalê bu yom dau gitôm yom gôliŋ daŋ, ma hêganôŋ lau hoŋ naŋ sêtec bu sêsôc Anötö ŋapu ma sêkêŋ kisa iŋ ndê lau, tôm lau Babilon-ŋga sêkôm têŋ lau Israel-ŋga muŋ su. Mêtê mockaiŋ-ŋga ti dôhôŋ pi mêtê sac naŋ lau kaiŋ dinaŋ sêkôm (alic Ais 23:16-17; ma Nah 3:4). Jon sôm bu awhê mockaiŋ-ŋga ndöc kêpiŋ bu daêsam, tôm malac Babilon dau (Jer 51:13).

15 Ma aŋela dau gic têku yom ma sôm
têŋ aö, “Am gêlic bu daêsam naŋ awhê
mockaiŋ-ŋga ndöc. Bu dinaŋ sem dôhôŋ
lau titoŋ-titoŋ ma lau awha têŋtêŋ, ma lau
akêŋ nom ŋagameŋ hoŋ.
16 Ma am gêlic gêŋ sac ti iŋ ndê ŋapo
10 naŋ sêti dôhôŋ kiŋ sac 10 dinaŋ. Ŋac
oc sêkêŋ kisa awhê mockaiŋ-ŋga dau, ma
sêkôm iŋ tisac. Ŋac oc sêkôc iŋ ndê ŋakwê
su, sêneŋ iŋ ndê ŋamsôm, ma sêkêŋ ya
neŋ iŋ su.
17 Ŋac oc sêkôm bocdinaŋ, ŋahu bu
Anötö dau kêŋ gauc sip ŋac si ŋalôm bu
sêkêŋ si ŋaclai têŋ gêŋ sac ma sêsôc iŋ
ŋapu, ma sêkêŋ kisa awhê mockaiŋ-ŋga.
Anötö k êyaliŋ ŋagêyô dinaŋ sa gwanaŋ
su, ma kiŋ sac dinaŋ oc sêkôm iŋ ndê yom
ŋandô sa.
18 Awhê mockaiŋ-ŋga naŋ am gêlic su, iŋ
ti dôhôŋ malac atu naŋ kiŋ nom-ŋga hoŋ
s êsôc iŋ ndê ŋagôliŋ sac-ŋga ŋapu.”

18

Babilon tisac

1 Dinaŋ su, ma aö galic aŋela daŋ tiyham
sip akêŋ undambê meŋ. Iŋ ndê ŋaclai atu,
ma iŋ ndê ŋawê ti ŋawasi atu pô nom.
2 Ma iŋ mbwêc awha atu, “Malac atu
Babilon tisac su. Aêc, tisac su ma tigasaŋ.
Kwahic dec lau daŋ oc sêndöc malac dau
tiyham dom, ma oc ti ŋalau sac si gameŋ,
ma mbac naŋ seŋ gêŋ ŋasu, naŋ si gameŋ.
3 Malac dau tisac, ŋahu bu iŋ wê lau
nom-ŋga sêsa seŋ sac-ŋga gitôm awhê
mockaiŋ-ŋga daŋ. Kiŋ nom-ŋga sêkôm
mêtê sac sêwhiŋ iŋ, ma lau nom-ŋga
bocdinaŋ. Ŋac sêŋkuc iŋ ndê mêtê sac e
ŋac si gauc timboloc tôm lau naŋ sênôm
wain ma kêŋiŋ ŋac. Ma lau sêtidulu gêŋ-
ŋga sêtap awa atu sa tu iŋ ndê mêtê
êmwasiŋ dau ŋa gêŋ ŋayham-ŋayham-
ŋga.”
4 Ma aö gaŋgô awha daŋ tiyham akêŋ
undambê naŋ sôm yom bocdec, “O aneŋ
lau. Aŋgô! Alhö su yêc malac dinaŋ ma
ambo awê, mboe mac aŋkuc iŋ ndê mêtê
sac ma atap ŋawapac atu sa tôm iŋ dau.
5 Alhö su, ŋahu bu iŋ ndê sac pi e gi suŋ
undambê sa, ma Anötö gauc gêm mêtê sac
hoŋ dinaŋ.
6 Kwahic dec sac naŋ malac dau kôm
têŋ lau, naŋ oc sêô tidim lu mbu têŋ iŋ.
Iŋ oc êŋsahê ŋawapac atu, naŋ hôc gêlêc
ŋawapac naŋ iŋ kêŋ têŋ lau, naŋ su. Oc
nditôm iŋ nôm gêŋ yêc dau ndê laclhu
ŋawapac-ŋga naŋ iŋ kêŋ têŋ lau sênôm.
7 Têŋ ŋamata-ŋga iŋ toc dau sa, ma
kêmwasiŋ dau ŋa gêŋ ŋayham-ŋayham.
Tigeŋ kwahic dec iŋ oc êŋsahê ŋawapac
ti ŋandê atu ô gêŋ ŋayham dinaŋ su.
Tôm ŋasawa baliŋ lec iŋ sôm yom pi dau
bocdec bu, ‘Aö gambo gatôm kwin, ma oc
wambo ŋayham eŋ. Wataŋ daŋgibo gitôm
awhê sawa daŋ dom.’
8 Tu dinaŋ-ŋga, yêc bêc tigeŋ ŋalôm,
ŋawapac daêsam oc nem iŋ ahuc. Iŋ ndê
lau oc sêpônda gêŋ daneŋ-ŋga, daêsam oc
sêmbac ndu ma daêsam oc sêtaŋ daŋgibo,
ma Pômdau Anötö oc kêŋ ya neŋ iŋ su.
Anötö iŋ Ŋaclai Ŋadau, ma iŋ oc êmatôc
iŋ, ma kêŋ ŋawapac hoŋ dinaŋ têŋ iŋ.
9 “Ma kiŋ nom-ŋga naŋ sêkôm mêtê sac
sêwhiŋ iŋ, ma sêpo dau sa ŋa iŋ ndê gêŋ
ŋayham-ŋayham, naŋ oc sêlic yawasu atu
naŋ sa akêŋ iŋ. Ma ŋac oc sêtaŋ atu pi iŋ.
10 Ŋandê naŋ iŋ hôc, naŋ oc kôm ŋac
sêtöc dau atu, ma ŋac oc sêlhac ahê ma
sêtaŋ bocdec bu, ‘Oyaê, Oyaê! O malac atu
Babilon. Muŋ-ŋga am malac ti ŋaclai atu!
Tigeŋ acgatu ŋasawa tigeŋ lec am tisac, ma
gacgeŋ giŋam su!’
11 “Ma lau sêtidulu gêŋ-ŋga bocdinaŋ.
Ŋac hoŋ oc sêtaŋ atu tu iŋ-ŋga. Ŋahu bu
iŋ giŋga su, ma lau mba bu sênemlhi ŋac
si wapa tiyham.
12 Muŋ-ŋga lau Babilon-ŋga semlhi ŋac
si gêŋ kaiŋ gitôm gol, silba, ma †hoc
ŋayham-ŋayham, pearl, ma po ŋawasi ti
ŋadalô ŋayham-ŋayham. Ma semlhi a
ŋayham tidau-tidau, ma gêŋ daêsam naŋ
lau sêmasaŋ ŋa a ŋayham-ŋayham, ma ŋa
elepan ŋapo ti ain, brons, ma hoc ŋawasi.
13 M a semlhi gêŋ naŋ dakêŋ sip gêŋ
daneŋ-ŋga gitôm msê, ma semlhi a ŋakwi
ti gêŋ ŋamalu ŋayham ŋaôli atu-tu, wain,
olib ŋakwi, bolom ma plawa. Ma semlhi
makao, domba, hosi, ma kaleta. Ma
semlhi lau ŋatô tu bu sêti ŋac si lau akiŋ
ŋambwa-ŋga.
14 “B ocdinaŋ lau wapa-ŋga dinaŋ oc
sêsôm, ‘Gêŋ ŋayham-ŋayham hoŋ naŋ am
tac whiŋ, naŋ kwahic dec giŋga su. Am
nem mone ti ŋawasi hoŋ pacndê sambuc.’
15 Lau naŋ sêtidulu gêŋ dau ma sêtap
mone daêsam sa yêc Babilon, naŋ oc
sêlhac ahê ti sêtöc dau atu, ma sêhu
daŋgibo atu asê ti sêtaŋ.
16 M a ŋac oc sêmbwêc, ‘Oyaê, Oyaê,
malac atu! Ŋamata-ŋga am nem lau sêsôc
ŋakwê ŋayham gitôm kiŋ si. Ma g ol ti
pearl ma hoc ŋayham-ŋayham daêsam ti
nem gôlôŋ atu.
17 Tigeŋ acgatu ŋasawa tigeŋ ma gêŋ
ŋayham hoŋ dinaŋ siŋga su.’
“Ma lau naŋ sem gôliŋ waŋ atu gwêc-
ŋga, ma lau naŋ sêkôm gweleŋ sêmbo
waŋ, ma lau naŋ sêpi waŋ sêsôc sêsa tu
sêtap awa sa-ŋga, naŋ hoŋ oc sêlhac ahê
ma tahê.
18 Têŋ ndoc sêlic yawasu atu naŋ pi
akêŋ malac dau, naŋ ŋac oc sêsôm, ‘Malac
daŋ hôc gêlêc malac atu dinaŋ su dom.
Yomandô!’

19 Ŋac si ŋalôm oc ŋawapac atu e sêkêŋ
kop pi ŋac ŋagôlôŋ. Ma ŋac oc sêtaŋ
atu ti sêmbwêc bocdec bu, ‘Oyaê, Oyaê,
malac atu! Ŋamata-ŋga iŋ malac ti lêlôm.
Ma waŋ ŋadau hoŋ naŋ sêkôc wapa sêsôc
sêsa ŋapaŋ, naŋ sêtap mone atu sa yêc
iŋ. Magoc acgatu ŋasawa tigeŋ lec ma iŋ
giŋga su.’ ”
20 Ma aö gaŋgô awha daŋ sôm yom
bocdec bu, “Mac lau undambê-ŋga hoŋ
atac ŋayham atu! Anötö ndê lau †aposel,
ti lau propet, ma lau dabuŋ ŋatô, mac hoŋ
atisambuc! Kwahic dec Anötö kêŋ ŋagêyô
têŋ malac atu Babilon, ô mêtê sac naŋ
Babilon kôm têŋ mac.”
21 Têŋ dinaŋ aŋela ŋaŋga daŋ hôc hoc
atu daŋ sa, goc tuc sip gwêc gi, ma sôm,
“Ŋalêŋ tigeŋ Anötö oc tôc iŋ ndê ŋaclai
asê ma seŋ malac atu Babilon su.
22 Lau daŋ oc sêmbo malac dau ŋalôm
tiyham dom. Oc tôm dom bu daŋgô lau
wê-ŋga sêyu gasuc me dahuc ma sêndic
hap tiyham. Ma lau naŋ sêkôm gweleŋ
tidau-tidau me lau naŋ sêmasaŋ bolom,
naŋ si daŋ oc sêmbo tiyham dom.
23 Lam daŋ oc ŋawê sa dom, ma lauwhê
ti ŋgac oc sênem dau tiyham dom. Muŋ-
ŋga lau Babilon-ŋga naŋ sêtidulu gêŋ, naŋ
sêti lau tiwaê nom-ŋga. Ma Babilon ndê
mêtê sac gic wasu lau hoŋ e ŋac si gauc
kêŋsôŋ ma wê ŋac sêsa seŋ sac-ŋga.
24 Ma yêc malac dau, lau sêkêc Anötö
ndê lau propet ti ndê lau dabuŋ si dac siŋ,
tôm ŋac sic Anötö ndê lau ŋatô ndu yêc
nom ŋagameŋ hoŋ.”

19

Lau undambê-ŋga sêmpiŋ Anötö

1 Têŋ dinaŋ aö gaŋgô ŋ akêcsia atu yêc
undambê g itôm lau daêsam sêmbwêc
bocdec, “Haleluya! Tampiŋ yac neŋ Anötö,
bu iŋ ndê ŋaclai ti waê ma ŋawasi atu, ma
mwasiŋ nem lau si-ŋga yêc iŋ tawasê.
2 Tampiŋ iŋ, bu iŋ kêmatôc lau ŋalêŋ
gitêŋ ma ti yom ŋandô. Bu malac atu
Babilon iŋ gitôm awhê mockaiŋ-ŋga daŋ,
ma iŋ ndê mêtê sac tidau-tidau kôm gameŋ
nom-ŋga hoŋ sêtisac. Ma kwahic dec
Anötö kêmatôc malac dau ma kêŋ ŋagêyô
atu ô iŋ ndê lau akiŋ si dac.”
3 M a ŋac hoŋ sêmbwêc tiyham ma
sêsôm, “Haleluya! Yawasu atu oc pi akêŋ
Babilon ŋapaŋ.”
4 Ma lau bata 24 ti aŋela atu hale sêpôŋ
haduc ma sêmpiŋ Anötö naŋ ndöc ndê
pôŋ atu. Ma sêmbwêc bocdec, “Yomandô!
Haleluya!”
5 Têŋ dinaŋ aö gaŋgô awha daŋ s a akêŋ
pôŋ atu, naŋ sôm, “O Anötö ndê lau akiŋ!
Mac lau hoŋ naŋ atoc iŋ sa ma asôc iŋ
ŋapu, mac lau tiwaê ma lau waêmba hoŋ
ampiŋ yac neŋ Anötö!”
6 Ma aö gaŋgô awha daêsam sêmbwêc
yom tiyham. Ŋakêcsia dau gitôm bu hêc
atu, ma gitôm wapap gic. Ma sêsôm,
“Haleluya! Yac neŋ Pômdau, Anötö Ŋaclai
ŋadau, gêm gôliŋ gêŋ hoŋ.
7 Datoc iŋ ndê waê sa ti atac ŋayham atu!
Bu ndoc meŋ sa bu Anötö ndê Domba nem
iŋ ndê awhê.* Awhê dau kêmasaŋ dau su,
8 ma Anötö kêŋ ŋakwê ŋayham ma ti
ŋawasi atu têŋ iŋ bu sôc.” Ŋakwê ŋayham
dinaŋ gêm dôhôŋ mêtê gitêŋ hoŋ naŋ
Anötö ndê lau dabuŋ sêkôm.
9 Goc aŋela dinaŋ sôm têŋ aö, “To yom
dindec, ‘Atac ŋayham mac lau hoŋ naŋ
Anötö kêgalêm mac sa bu aneŋ Domba
ndê mwasiŋ nem awhê-ŋga.’ ” Ma iŋ gic
têku yom ma sôm, “Yom dindec iŋ Anötö
ndê yom ŋandô.”
10 Aö gaŋgô yom dinaŋ su, goc gahu
dauŋ gayêc iŋ gahi-ŋga bu wampiŋ iŋ.
Magoc iŋ kalhac aö ahuc ma sôm, “Mba!
Kôm bocdinaŋ dom! Bu aö ŋgac akiŋ
ŋambwa, gitôm am, ma gitôm am nem
asidôwai hoŋ naŋ sêsap yom ŋandô pi
Yisu dôŋ. Pôŋ hamduc têŋ Anötö ma nem
akiŋ iŋ tigeŋ! Bu yom ŋandô naŋ lau
sêhoc asê pi Yisu, naŋ ti lau propet si yom,
naŋ ŋahu andô.”

Siŋ atu têŋ bêc ŋambu-ŋga

11 Têŋ dinaŋ aö galic undambê kac sa,
ma hosi sêsêp daŋ kalhac aö aŋôŋ-ŋga.
Ma ŋgac naŋ ndöc hosi dau ŋahô, naŋ
sêsam iŋ ndê ŋaê bu “Ŋgac sôm yom
ŋandô ti kôm ndê yom ŋandô sa-ŋga.”
Iŋ kêmatôc yom ma gic siŋ têŋ lau ŋalêŋ
gitêŋ.
12 Iŋ tandô gitôm ya ŋawê, ma sanem
kiŋ-ŋga daêsam sac iŋ ŋagôlôŋ. Ma ŋaê
naŋ Anötö to pi iŋ, naŋ ŋamalac daŋ
sêŋyalê dom. Iŋ tigeŋ kêyalê.
13 Aö galic ŋakwê baliŋ naŋ iŋ sôc, naŋ
dac hi ahuc.† Sêsam iŋ ndê ŋaê bu, “Anötö
ndê Yom.”
14 Ma lau siŋ-ŋga undambê-ŋga sêndöc
hosi sêsêp, sêsôc ŋakwê sêsêp ŋawasi
ŋayham, ma sêŋkuc iŋ.
15 Aö galic bieŋ ŋamata sa yêc iŋ ndê
whasuŋ bu ndic lau sac nom-ŋga, ma iŋ
kôc tôc kiŋ-ŋga ti ŋaclai atu bu êŋgwiniŋ
ŋac ma ku ŋac dulu. Anötö Ŋaclai Ŋadau
iŋ tac ŋandê atu pi lau nom-ŋga, ma ŋgac

* **19:7** Awhê naŋ Domba oc nem, naŋ gêm dôhôŋ lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu, naŋ sêti iŋ ndê gôlôwac dabuŋ.
† **19:13** Lau ŋatô gauc gêm bu dac dinaŋ iŋ ndê ŋacyo si dac - alic Rev 14:14-20; ma Ais 63:1-3. Ma ŋatô gauc gêm bu Yisu dau ndê dac, naŋ iŋ ndê ŋacyo sêkêc siŋ.

dinaŋ oc kwê ŋac dôŋ, gitôm lau sêkwê
wain ŋandô dôŋ e ŋakwi sa.
16 Ma aö galic bu sêto ŋaê daŋ pi iŋ ndê
ŋakwê, ma pi iŋ apuhu bocdec bu, “Kiŋ
hoŋ si Kiŋ, ma pômdau hoŋ si Pômdau.”
17 Têŋ dinaŋ aö galic aŋela daŋ kalhac
ac ŋahô. Ma iŋ mbwêc awha atu têŋ
mbac hoŋ naŋ sêhu sêmbo lôlôc bocdec
bu, “Akac daôm sa ameŋ, bu aneŋ mwasiŋ
atu naŋ Anötö kêmasaŋ.
18 Ameŋ ma aneŋ lau sac nom-ŋga si
ŋamsôm. Kiŋ ti lau bata siŋ-ŋga ma lau
atu-tu, ma lau siŋ-ŋga ti ŋac si hosi, lau
akiŋ ti lau naŋ sêmbo ŋambwa, ma lau
tiwaê ma lau waêmba, lau hoŋ dinaŋ mac
ameŋ aneŋ ŋac si ŋamsôm.”
19 Ma aö galic gêŋ sac ŋamata-ŋga, ma
kiŋ nom-ŋga, ma ŋac si lau siŋ-ŋga hoŋ
sêkac dau sa bu sêndic siŋ têŋ iŋ naŋ ndöc
hosi sêsêp ŋahô ti iŋ ndê lau.
20 Magoc sêkôc gêŋ sac dau dôŋ, ma
propet tasaŋ whiŋ. Propet tasaŋ dinaŋ,
iŋ gêŋ sac tilu-ŋga naŋ kôm gêŋ dalô atu-
tu gêm gêŋ sac ŋamata-ŋga aŋgô. Iŋ
kôm gêŋ dalô dinaŋ ma kêsau lau naŋ gêŋ
sac ndê ŋadalô kalhac ŋac si sêcbala ma
sêpôŋ haduc têŋ iŋ ndê ŋagatu. Têŋ ndoc
sêlô gêŋ sac lu dinaŋ dôŋ, naŋ ŋac sic iŋlu
ndu dom. Sêmbo tali, ma sêmbaliŋ iŋlu
sêsip sê atu ya-ŋga, naŋ gêŋ ŋandê solpa
golom ŋapaŋ.
21 M a bieŋ ŋamata sa akêŋ ŋgac naŋ
ndöc hosi ŋahô whasuŋ, ma gic iŋlu si lau
hoŋ ndu. Ma mbac hoŋ sêhu sêsip ma seŋ
ŋac si ŋamsôm. Seŋ ma seŋ ma seŋ, e sêlic
ŋa tandô.

20

Yala 1,000

1 Ma aö galic aŋela daŋ sip akêŋ un-
dambê meŋ. Iŋ aŋela naŋ kôc ki bu yob
suŋ baliŋ sac ŋagatam. Ma iŋ kôc sen
gapocwalô-ŋga atu daŋ yêc iŋ amba.
2-3 Iŋ sip nom gi ma kôc akô dôŋ, mboc
akwa naŋ dasam bu ŋgac yeyec me Sadaŋ.
Iŋ kôc iŋ ma sô iŋ dôŋ ŋa sen dinaŋ,
goc kêbaliŋ iŋ sip suŋ baliŋ gi. Ma iŋ
kêlahi gatam ahuc ma sap dôŋ. Sadaŋ oc
ndöc gapocwalô dinaŋ gitôm yala 1,000.
Bocdinaŋ oc tôm dom bu iŋ sa ndi bu
êŋsau lau nom-ŋga tiyham e yala 1,000
dinaŋ pacndê su. Ma tiŋambu Anötö oc
êŋgapwêc iŋ su ma iŋ oc sa awê meŋ ma
mbo ŋasawa apê.
4 Aö taŋhê undambê tiyham, ma galic lau
naŋ Anötö kêŋ ŋaclai têŋ ŋac bu sêmatôc
lau, naŋ sêndöc si pôŋ atu. Ma aö galic lau
ŋatô. Muŋ-ŋga lau dinaŋ sêlhac ŋaŋga
ma sêpuc Anötö ndê yom dôŋ, ma sêhoc
yom asê pi Yisu. Ŋac sêpôŋ haduc têŋ gêŋ
sac ma têŋ iŋ ndê ŋagatu dom, ma sêkôc
iŋ ndê ŋadalô pi ŋac si sêcbala me amba
dom. Ma tu dinaŋ-ŋga lau ŋatô sêkêŋ kisa
ŋac ma sêtim ŋac si ŋagôlôŋ kic. Magoc
kwahic dec Anötö uŋ ŋac sa sêmbo tali
tiyham, bu sênem g ôliŋ sêwhiŋ Yisu gitôm
yala 1,000.
5 Dinaŋ ti têm lau ŋamata-ŋga sêtisa-
ŋga. Lau ŋatô naŋ sêmbac ndu su, naŋ
oc sêtisa dom e yala 1,000 dinaŋ pacndê.
6 Lau naŋ sêtisa têŋ têm ŋamata-ŋga
dinaŋ, ŋac lau dabuŋ ma sêtap Anötö ndê
mwasiŋ atu sa. Ŋac oc sêti lau dabuŋsiga
bu sêlhac Anötö lu Yisu aŋgô-ŋga, ma ŋac
oc sênem gôliŋ sêwhiŋ iŋ gitôm yala 1,000.
Ma ŋac oc sêmbo ŋayham têŋ bêc Anötö
êmatôc lau, bêc naŋ lau sêmbac ndu tidim
tilu-ŋga.

Sadaŋ ndê têm pacndê

7 Tiŋambu, têŋ yala 1,000 dinaŋ pacndê
su goc Anötö oc êŋgapwêc Sadaŋ su yêc
gapocwalô.
8 Ma iŋ oc sa ndi bu êŋsau lau naŋ sêmbo
nom ŋagameŋ hoŋ, ma ndic ŋac sa bu
sêndic siŋ têŋ Anötö ndê lau. Sadaŋ oc
ndic lau daêsam andô sa, nditôm gaŋgac
gwêc-ŋga, oc dasê sa nditôm dom. Anötö
ndê ŋacyo dinaŋ sêtôm Gog ma Magog.*
9 Aö galic ŋac sêti akêŋ gameŋ hoŋ ma
sêŋsêlêŋ tawahô sa e sêhôc asê gameŋ
naŋ Anötö ndê lau sêndöc. Gameŋ dinaŋ
malac atu naŋ Anötö tac whiŋ. Ma sêŋgihi
Anötö ndê lau ahuc bu sêndic ŋac, magoc
Anötö kêŋ ya sip akêŋ undambê meŋ gêŋ
ŋac hoŋ su.
10 Ma têŋ dinaŋ iŋ kêŋ ŋagêyô atu têŋ
Sadaŋ naŋ kêsau ŋac. Iŋ kêbaliŋ iŋ sip sê
atu ya ti gêŋ ŋandê solpa-ŋga, naŋ muŋ-
ŋga sêmbaliŋ gêŋ sac lu propet tasaŋ sêsip
si su. Yêc gameŋ dindê ŋac oc sêŋsahê
ŋandê atu andô ŋapaŋ têŋ acsalô ma têŋ
ôbwêc, oc pacndê dom.

Anötö oc êmatôc lau batê

11 Dinaŋ su, goc aö galic pôŋ sêsêp atu,
ma Pômdau dau ndöc ŋahô. Ma umboŋ
ma nom giŋga su yêc iŋ aŋgô-ŋga, ma
pacndê sambuc.
12 Goc aö galic lau batê hoŋ naŋ sêtisa
tiyham. Lau tiwaê, ma lau waêmba
sêwhiŋ, hoŋ sêtisa s êmbo tali tiyham,
ma sêlhac Anötö ndê pôŋ atu ŋa-ndö-ŋga.
Muŋ-ŋga, têŋ ndoc lau dinaŋ sêmbo tali,
naŋ yom pi ŋac si mêtê, ma gêŋ hoŋ naŋ
sêkôm, naŋ sêto sip buku yêc undambê.
Ma kwahic dec Anötö kac buku hoŋ dinaŋ
sa, ma Buku Taŋli-ŋga whiŋ, bu êmatôc

* **20:8** Gog ma Magog - ŋaê lu dinaŋ hêganôŋ lau hoŋ naŋ daŋgapêc têŋ Anötö ma sêkêŋ kisa têŋ iŋ ndê lau. Alic yom ŋatô yêc Ese 38-39.

ŋac hoŋ êŋkuc mêtê bocke naŋ sêkôm têŋ
têm sêmbo tali.
13 Lau hoŋ naŋ sêmbac ndu sêsip gwêc
si, naŋ sêtisa yêc gwêc ŋalôm. Ma lau batê
sêsa akêŋ gameŋ bocke naŋ sêmbac ndu
sêyêc naŋ. Ma Anötö kêmatôc ŋac hoŋ
tôm gi, kêkuc gêŋ bocke naŋ ŋac sêkôm
su.
14 Pacndê su, goc iŋ kêbaliŋ iŋ ndê ŋacyo
lu naŋ sêsam bu, “Ŋaclai Dambac Ndu-
ŋga” ma “Ŋaclai Lambwam-ŋga,” naŋ
sêsip sê atu ya-ŋga ŋalôm si. Ya atu dinaŋ
ti gameŋ bu lau sac sêmbac ndu tidim tilu-
ŋga.
15 Ma lau hoŋ naŋ si ŋaê yêc Buku Taŋli-
ŋga dom, naŋ Anötö kêbaliŋ ŋac sêsip ya
atu sêwhiŋ.

21

Malac Jerusalem Wakuc

1 Têŋ ndoc dinaŋ aö galic undambê
wakuc, ma nom w akuc, bu nom ti gwêc
ŋamata-ŋga ma undambê ŋamata-ŋga
siŋga su.
2 Ma aö galic malac dabuŋ Jerusalem
wakuc, naŋ Anötö kêŋ sip akêŋ undambê
meŋ. Iŋ kêgôlôŋ malac wakuc dau ŋa
gôlôŋ ŋayham kêlêc, gitôm sêŋgôlôŋ awhê
daŋ tu bu nem ŋgac-ŋga.
3 Ma aö gaŋgô awha atu daŋ sa akêŋ pôŋ
atu meŋ, naŋ sôm, “Kwahic dec Anötö ma
iŋ ndê lau oc sêmbo sêwhiŋ dau. Iŋ dau
oc ndöc whiŋ ŋac ti ŋac si Anötö, ma ŋac
sêti iŋ ndê lau.
4 Ŋawapac têm akwa-ŋga hoŋ pacndê
su. Anötö oc puŋ tasulu su yêc iŋ ndê lau
tandô. Ma ŋac oc sêmbac ndu me sêhôc
ŋandê tiyham dom, ma ŋac oc tasulu sa
me sêtaŋ daŋgibo tiyham dom.”
5 Ma iŋ naŋ ndöc pôŋ atu, naŋ sôm têŋ
aö, “Kwahic dec aö oc wamasaŋ gêŋ hoŋ
tiwakuc. Am to yom naŋ aö wasôm têŋ
am, bu aneŋ yom iŋ yom ŋandô, ma am to
sip bapia bu lau sêsam ma sêkêŋ whiŋ.”
6 Goc iŋ sôm têŋ aö, “Aö gac hu gêŋ hoŋ,
ma wandic dabiŋ gêŋ hoŋ. Aêc, aö gati
ŋamata gêŋ hoŋ, ma aö gati ŋambu gêŋ
hoŋ. Ma kwahic dec gêŋ hoŋ ŋandô sa
su. Lau hoŋ naŋ bu yô ŋac, naŋ wakêŋ
bu têŋ ŋac sênôm yêc Bubata Taŋli-ŋga.
Aö wakêŋ bu dau têŋ ŋac ŋambwa.
7 Lau hoŋ naŋ sêlhac ŋaŋga ma sêku
sac dulu, naŋ oc sêwêkaiŋ gêŋ wakuc hoŋ
dindec. Aö wati ŋac si Anötö, ma ŋac oc
sêti aneŋ balêkoc awhê ma ŋgac.
8 Tigeŋ lau naŋ sêtöc dau ma sêsêc si
sêkeŋ whiŋ Yisu ahuc, ma lau naŋ sêkeŋ
whiŋ dom, lau naŋ sêkôm mêtê sac ti mêtê
mockaiŋ-ŋga, ŋac naŋ sic ŋamalac ndu,
lau m bectoma, lau naŋ sem akiŋ gwam,
ma lau naŋ sêkôm tasaŋ, lau kaiŋ dinaŋ
hoŋ oc sêwêkaiŋ gameŋ ya-ŋga, naŋ ya sa
ŋapaŋ, ma gêŋ ŋandê solpa oc tuŋ ŋac.
Gêŋ dinaŋ ti ŋac si sêmbac ndu tilu-ŋga.”
9 Aö gaŋgô yom dinaŋ su, goc aŋela daŋ
têŋ aö meŋ. Iŋ aŋela 7 naŋ sêkôc sùc
ŋawapac ŋambu-ŋga-ŋga, naŋ si daŋ. Ma
iŋ sôm têŋ aö bu, “Mweŋ, ma lic! Aö watôc
têŋ am, awhê naŋ Anötö ndê Domba oc
nem.”
10 Goc Ŋalau kôm aö gatuŋ kaiŋ daŋ
sa, ma aŋela dau kôc aö sa ma kêŋ aö
galhac lôc atu daŋ ŋahô. Ma malac
dabuŋ Jerusalem, naŋ Anötö kêŋ sip akêŋ
undambê meŋ, naŋ iŋ tôc têŋ aö.
11 Anötö ndê ŋawasi gêm malac dau
ahuc. Ma malac dau ŋawasi sa gitôm hoc
ŋayham jaspa ma ŋawa gitôm glas.
12 Aö galic tuŋ baliŋ daŋ kêgihi malac
dau, ma gatam 12, ma aŋela 12 naŋ sêyob
gatam. Ma yêc gatam 12 aö galic ŋaê 12.
Lau Israel-ŋga si gôlôwac toŋ 12 si ŋaê
dinaŋ.
13 G atam tö sêyêc tuŋ têŋ ac pi-ŋga,
gatam tö têŋ ac sip-ŋga, gatam tö yêc
ŋamakê daŋga, ma gatam tö yêc daŋga.
14 Tuŋ dau sêkwê sac hoc atu 12 ŋahô.
Ma aö galic Anötö ndê Domba ndê lau
aposel 12 si ŋaê sêyêc hoc 12 dinaŋ.
15 Aŋela naŋ sôm yom dau têŋ aö, naŋ
kôc gêŋ danem dôhôŋ gêŋ-ŋga daŋ naŋ
sêmasaŋ ŋa gol, bu nem dôhôŋ malac, ma
tuŋ ti gatam.
16 Iŋ gêm dôhôŋ malac, ma tap sa bu
malac ŋa-baliŋ-ŋga gitôm dôŋ 12,000, ma
gic pôc-ŋga gitôm dôŋ 12,000, ma pi lôlôc-
ŋga gitôm dôŋ 12,000.*
17 Ma iŋ gêm dôhôŋ tuŋ dau ŋadandi,
naŋ gitôm dôŋ 144.† Iŋ kêkuc dôhôŋ naŋ
ŋamalac sênem dôhôŋ gêŋ-ŋga, ma gêm
dôhôŋ malac dau.
18 Tuŋ dinaŋ, sêmasaŋ ŋa hoc ŋawasi
jaspa. Ma malac dau sêmasaŋ ŋa gol
ŋawasi atu ma ŋawa gitôm glas.
19-20 Ma hoc atu-tu 12 naŋ tuŋ sac ŋahô,
naŋ sêŋgôlôŋ ŋa †hoc ŋayham-ŋayham.
Sêŋgôlôŋ hoc ŋamata-ŋga ŋa hoc ŋayham
naŋ sêsam bu jaspa, ma hoc tilu-ŋga
sêŋgôlôŋ ŋa sapaya, ma hoc titö-ŋga e têŋ
hoc a tu ti-12-ŋga, naŋ sêŋgôlôŋ ŋa aget,
emerel, oniks, kanelian, krisolait, beril,
topas, krisopras, yasint, ma ametis.
21 Ma gatam 12 dinaŋ sêmasaŋ ŋa gêŋ
ŋawasi gwêc-ŋga 12 naŋ sêsam bu pearl.
Ma seŋ atu naŋ gic malac dau kôc, naŋ
sêmasaŋ ŋa gol ŋawasi atu, ma ŋawa
gitôm glas.

* **21:16** Dôŋ dinaŋ sêsam bu ‘Stedia,’ ma stedia 12,000 dinaŋ gitôm 2,200 kilometa. † **21:17** Dôŋ dinaŋ sêsam bu ‘Kyubit,’ ma kyubit 144 gitôm 65 mita.

22 Aö taŋhê malac, ma galic bu Anötö
ndê lôm dabuŋ daŋ kalhac dom. Ŋahu bu
Pômdau Anötö Ŋaclai Ŋadau, lu iŋ ndê
Domba sêndöc malac dau ŋalôm, ma lau
malac-ŋga sêpônda lôm dabuŋ daŋ tu bu
sênem akiŋ Anötö-ŋga dom.
23 Ma ac ti ayô mba, ŋahu bu Anötö dau
ndê ŋawasi pô malac, ma iŋ ndê Domba
ndê ŋawê ti lam malac-ŋga.
24 Lau akêŋ gameŋ hoŋ oc sêŋsêlêŋ
sêmbo ŋawê atu naŋ sa akêŋ malac dau.
Ma kiŋ nom-ŋga oc sêsôc malac dau sêndi
ti ŋac si waê ti ŋawasi tôhôŋ.
25 Ôbwêc ti ŋ asec pacndê sambuc, ma
tu dinaŋ-ŋga oc sêsêc gatam ahuc dom.
26 Gêŋ ŋawasi ma gêŋ tiwaê akêŋ nom
ŋagameŋ sambob, naŋ Anötö oc kôc sa sôc
malac dau ndi.
27 Magoc gêŋ ŋadômbwi daŋ oc sôc ndi
dom. Lau naŋ sêkôm mêtê sac ma lau
tasaŋ daŋ oc sêsôc sêndi dom. Lau naŋ si
ŋaê yêc Anötö ndê Domba ndê Buku Taŋli-
ŋga, naŋ tawasê oc sêsôc sêndi.

22

Bu Taŋli-ŋga

1 Goc aŋela dinaŋ tôc Bu Taŋli-ŋga têŋ
aö, naŋ ŋawa gitôm glas. Bu dau hêc sa
yêc Anötö ma Domba si pôŋ atu,
2 ma k eseleŋ kêkuc seŋ atu naŋ gic
malac dau kôc. Ma A Taŋli-ŋga kalhac bu
dau ŋamakê daŋga lu-lu, ma gêm ŋandô
tôm ayô hoŋ. Ma lau nom-ŋga hoŋ naŋ
sêndöc malac Jerusalem wakuc, naŋ oc
gêmbac kôm ŋac dom, bu A Taŋli-ŋga
dau ŋalauŋ oc kôm ŋac ŋamlic ŋayham
ŋapaŋ.
3 Têŋ têm ŋamata-ŋga Anötö pucbo
nom tu ŋamalac si sac-ŋga, tigeŋ têŋ
têm ŋambu-ŋga ŋawapac dau oc pacndê
sambuc. Anötö lu Domba si pôŋ kiŋ-ŋga
oc lhac malac lôm, ma iŋ ndê lau oc sênem
akiŋ iŋ yêc dindê.
4 Ŋac oc sêlic iŋ aŋgô andô, ma iŋ ndê
ŋaê oc yêc ŋac si sêcbala.
5 Gameŋ oc ŋasec sa tiyham dom, bu
ôbwêc pacndê, ma lau oc sêpônda lam
ŋawê ti ac ŋawê dom. Ŋahu bu Pômdau
Anötö ndê ŋawê oc pô ŋac. Ma lau dinaŋ
oc sêmbo ti sênem gôliŋ sêtôm kiŋ ŋapaŋ.

Pômdau Yisu oc mbu meŋ

6 Aö galic gêŋ hoŋ dinaŋ su, goc aŋela
dau sôm têŋ aö, “Yom hoŋ dindec iŋ yom
ŋandô, ma yom ŋayham tu lau hoŋ sêkêŋ
whiŋ-ŋga. Pômdau Anötö naŋ kêŋ iŋ ndê
Ŋalau puc lau propet dôŋ, naŋ kwahic dec
kêkiŋ iŋ ndê aŋela bu tôc gêŋ hoŋ dindec
asê têŋ iŋ ndê lau akiŋ. Ma gêŋ dau kêpiŋ
bu oc ŋandô sa.”
7 Ma Yisu sôm, “Aŋgô! Kêpiŋ su oc
wambu wameŋ. Asa naŋ kôc yom naŋ
Anötö hoc asê gwanaŋ yêc buku dindec,
naŋ sa ma daŋga wambu, naŋ oc tap
Anötö ndê mwasiŋ atu sa.”
8 Aö Jon gaŋgô ma galic gêŋ hoŋ naŋ gato
sip bapia dindec. Ma têŋ ndoc aŋela tôc
gêŋ hoŋ dau asê têŋ aö su, naŋ aö gahu
dauŋ gayêc iŋ gahi-ŋga bu wampiŋ iŋ.
9 Tigeŋ iŋ sôm têŋ aö, “Kôm bocdinaŋ
dom! Pôŋ hamduc têŋ Anötö ma êmpiŋ iŋ
tigeŋ! Aö ŋgac akiŋ ŋambwa, gatôm am,
ma gatôm am nem asidôwai lau propet,
ma gatôm lau naŋ daŋga wambu yom hoŋ
naŋ yêc buku dindec.”
10 Goc iŋ sôm têŋ aö, “Ndoc meŋ kêpiŋ.
Bocdinaŋ yom naŋ Anötö hoc asê yêc buku
dindec naŋ, siŋ kwi dom, magoc kêŋ yêc
lhu bu lau sêsam.
11 Lau naŋ sêsap mêtê sac ma mêtê
ŋadômbwi dôŋ, naŋ oc sêkôm sêmbo e
Yisu mbu meŋ. Magoc lau naŋ sêsa lêŋ
gitêŋ ma lêŋ dabuŋ, naŋ sêsap si lêŋ
ŋayham dau dôŋ maŋ e Yisu mbu meŋ.”
12 Ma Yisu sôm, “Am ŋgô! Kêpiŋ su
oc wambu wameŋ, ma wakêŋ ŋagêyô
ŋayham me sac têŋ lau hoŋ êŋkuc mêtê
naŋ ŋac sêkôm.
13 Ŋamata-ŋga têŋ gêŋ hoŋ, ma têŋ gêŋ
hoŋ ŋambu-ŋga, aö dec gambo. Aêc, aö
gati ŋamata gêŋ hoŋ, ma gati ŋambu gêŋ
hoŋ. Aö gac hu gêŋ hoŋ, ma wandic bata
gêŋ hoŋ.
14 Mac lau naŋ ambo ahê mêtê sac
hoŋ, dec tôm mac aŋgwasiŋ nem ŋakwê
ŋawasi sa, naŋ oc atap Anötö ndê mwasiŋ
atu sa. Iŋ oc kêŋ mac aneŋ ŋandô
yêc A Taŋli-ŋga, ma mac oc asôc malac
Jerusalem wakuc ŋagatam andi.
15 Magoc lau sac oc sêsôc sêndi dom. Lau
mbectoma, lau naŋ sêkôm mêtê mockaiŋ-
ŋga, ŋac naŋ sic ŋamalac ndu, ma lau naŋ
sem akiŋ anötöi gwam, ti lau naŋ sêkôm
tasaŋ ma ŋac naŋ atac whiŋ mêtê tasaŋ,
lau hoŋ dinaŋ oc gacgeŋ sêmbo awê gitôm
giam pôm.
16 “Aö Yisu dec, kakiŋ aneŋ aŋela bu hoc
yom hoŋ dindec asê têŋ mac, bu andic dulu
têŋ Anötö ndê lau dabuŋ hoŋ. Aö Dawid
ndê Ŋahu, naŋ gambo gamuŋ iŋ, ma
Dawid ndê Wakuc bocdinaŋ. Ma aö gatôm
Têtênda, tata bêbêc-ŋga naŋ ŋawasi atu.”
17 Ŋalau Dabuŋ, lu awhê naŋ oc
nem Anötö ndê Domba, naŋ sêsôm bu,
“Mweŋ!” Ma am asa naŋ ŋgô yom dindec,
naŋ sôm, “Mweŋ!” Am asa naŋ bu yô am,
naŋ mweŋ, ma nôm Bu Taŋli-ŋga naŋ am
oc kôc sa ŋambwa, ŋaôli mba.
18 Tigeŋ aö wapuc yom hoŋ naŋ Anötö
hoc asê gwanaŋ yêc buku dindec, naŋ dôŋ.
Ŋamalac daŋ bu ndic têku yom dindec
ŋa iŋ dau ndê yom, dec Anötö oc kêŋ
ŋawapac hoŋ naŋ gato ŋayom sip buku
dindec, naŋ têŋ iŋ.

19 Ma ŋamalac daŋ bu kôc yom ŋalhô
daŋ su yêc yom naŋ Anötö hoc asê gwanaŋ
yêc buku dindec, dec Anötö oc seŋ iŋ
su bocdinaŋ, ma iŋ oc so gêŋ ŋayham-
ŋayham naŋ buku dindec tôc asê. Iŋ oc
wêkaiŋ ndê mala yêc malac dabuŋ dom,
ma neŋ ŋandô yêc A Taŋli-ŋga dom.

20 Iŋ naŋ hoc yom ŋandô asê pi gêŋ hoŋ
dindec, naŋ sôm, "Yomandô! Kêpiŋ su aö
oc wambu waloc."

Yomandô! Mweŋ Pômdau Yisu!

21 Pômdau Yisu ndê mwasiŋ ndi têŋ
Anötö ndê lau hoŋ. Yomandô!